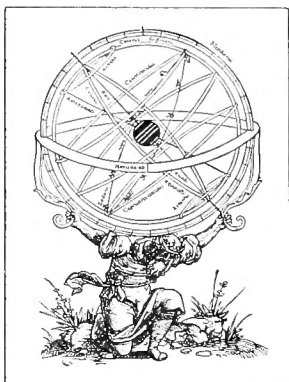

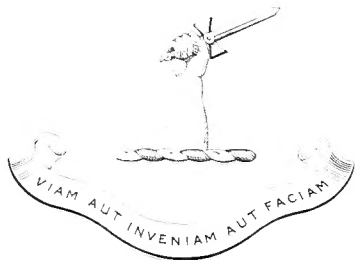
*The Dibner Library
of the History of
Science and Technology*

SMITHSONIAN INSTITUTION LIBRARIES

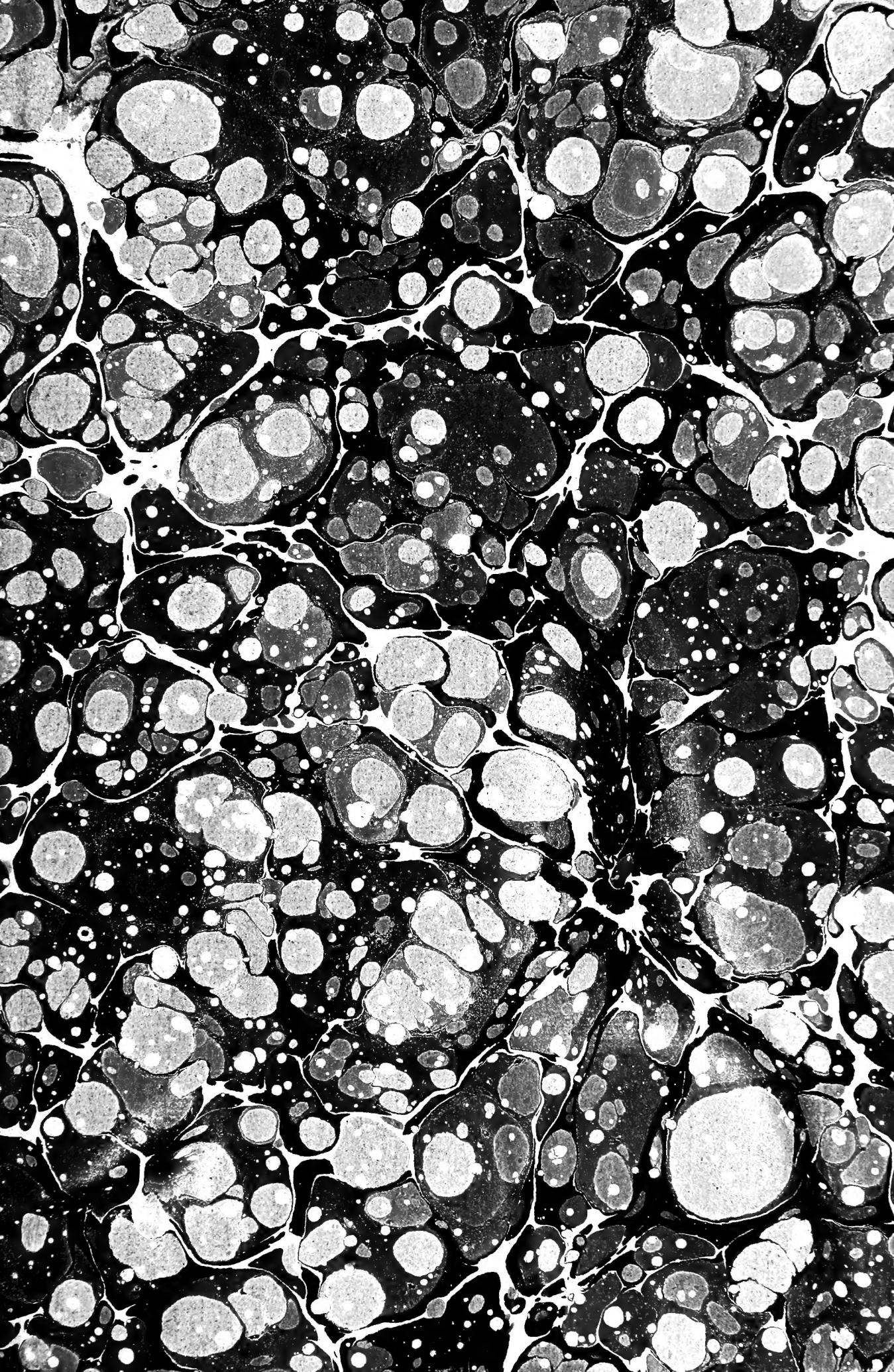

Annae Comiti Angliae

Ex Libris

Jacobi P. R. Lyell.

10/42
H.C.V.V.

290

W11

CK

3
'
'
'

24

London

21/11/18

Dear Sir

I have the pleasure

to inform you

that the same

has been received

and is being

sent to you

by the next

convenient

opportunity

I am, Sir, very

The "Hortus Sabotatus" folio
printed at Mentz in 1491
by Jacobus Meydenbach
is frequently referred to by
bibliographers not so much
on account of the many wood
-cuts which it contains but
as being supposed in some
degree to conform a statement
in Sebastian Munster Cosmography
and in Terrarius De Rebus
Moguntinis where a Johannes Meydenbach
is mentioned as being a partner
with Gutenberg and Faust.

Don Murr (as has been previously
noticed) supposed that this person
was a wood engraver, and Prosper
Marchand though without any
authority calls Jacobus
Meyersbach his son or his relative

This work which is a kind
of Natural History explaining
the uses & virtues of herbs, fowls,
fish, quadrupeds, minerals
drugs & spices, contains a
number of wood cuts, many of
which are curious, as containing
representations of Natural objects
but none which are remarkable

for their execution as Wood engraving
The following is a facsimile of the
cut which forms the headpiece to

the chapter "De Ovis." The figure
which occupies considerable merit
represents an old woman going
to market with her basket of Eggs

The above is a fair specimen of the
manner in which the cuts in the
Hobbes' Sabotatus are designed

and executed, amongst the most
common & best designed are: the
interior of an apothecary's shop
on the alcove of the first leaf,
a monkey spitting on the top
of a fountain in the chapter
on water - a butcher cutting up
meat - a man selling cheese at
a stall - a woman milking
a cow & figures of the "Medea" &
female "Mandrake" in the
chapter "De Pediculo"

a woman is represented trampling
the head of a boy with a peculiar
kind of boots which answer
the purpose of a female tooth
comb.

and she seems to bestow her labour
on no unfruitful feet for each
of her "sweepings" which are
seen lying on the floor would
scarcely slip through the teeth of
a garden rake. Meydenbach's
edition has been supposed to be
the first. 2 Summeus in the
Bibliotheca Botanica has
ascribed the work to one
John Cuba a physician of
Mentz, but other writers have
doubted if this person were really
the author. The first edition
of this work under the title of
Herbarius with abundant & pretty
wood cuts was printed at Mentz
by Peter Schiffer in 1484 & was

1805 - Reprinted an enlarged edition
in German containing three
hundred & eighty cuts under
the title of *Atlas sanitatis*
oder "Gant de Gesundheit"
of the work prepared by Scheffer,
& ~~and~~ Breydenbach is said to
have been one of the compilers.
Several editions of the *Atlas sanitatis*
were subsequently printed - not
only in Germany but in France
Holland & Switzerland.

Hain Colours 2321

B. N. Cat. P. I. p. 24.

Strassburg, Johann d.
Ref after 21st Oct. 1697.

Artus Sanitatis

.C.VI.

De herbis et plantis.

De Animalibus et reptilibus

De Avibus et volatilibus

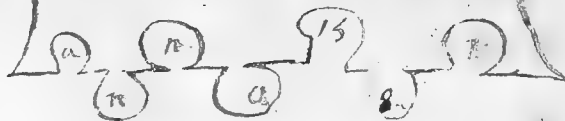
De Piscibus et natatilibus (tibus

De Lapidibus et in terre venis nascē

De Urinis et earum speciebus

Tabula medicinalis Cum directorio generali per omnes tractatus.

liber cartusianus ppe
Amstelredam

Procho ludov

huicuro
Amstelredam

Omnipotētis

eterniq; dei: toti⁹ natu
re creatoris opa mira
bilia admirandaq; me
cū vicib; iterat; crebr
us p̄cogitādo reuolui.

Qualiter a mūdi exor

ditio celo creato lucidissimis ip̄m p̄manerit
stellis. Quib; & influēdiū increata oīa sub ce
lo vim dedit & virtutē. Quō etiā elemēta q̄tu
tuor miro inter se modo differētia ex nihilo
pulcherrimo p̄duxerit ordine. Ignē videlicet
calidū & siccū. Aerē calidū & humidū. Aquā
frigidā & humidā. Terrā siccā & frigidā. Su
am p̄p̄riā vnicuiq; p̄bens naturā. Qualiter
in sup̄ summ⁹ artifex & magister herbis: lapi
dib; cūctisq; aniantib; p̄ductis: ad vltimū
hoīem: ceter; oib; creaturis nobiliozē fecerit
atq; formauerit. Ac sic cuncta disposuit: vt
cūcta sub celo esse vitā ac modū hntia. Stel
lis mediantib; suā sortirent naturā ac subsis
tentie p̄manerēt. Assentq; in oib; ex q̄ttuor
erumpētib; elemētis siue herbis: lapidib; si
ue etiā aīalib; q̄ttuor elemētoz nature. caliditas:
frigiditas: hūiditas: siccitasq; p̄mixte
Etiā in hūanis corpib; in mēsurā ac tēperamē
tō optimo vite ac nature hoīs cōueniētī.
Et illo stante temperamēto p̄fecta hō potire
tur sanitate. Ip̄o vero dissoluto p̄ debiti re
giminis dissolutiōem: cum caliditas victrix
sup̄ ceteras existeret naturas frigiditatē ex
pellere laboraret. Aut caliditatez frigiditas
extinguere velit. Sine hō cū inordinat; reple
ret humorib;. Vel a naturali hūiditate: si nis
miū p̄ defectū recederet. In magnas statim
incideret infirmitates mortī appropinquās.
Hui⁹ autē ratio dissolutiōis naturaz. In q̄
bus hominū vita cōsistit & sanitas. Nō vna
sed multiplex foret assignāda. Nūc etenī celi
occulte venenate influētie hoīs nature p̄tra
rie. Tunc vero aeris impuritas: seu cibo in
cōueniens: laborq; inordinat;. Aliq; q̄ plu
res a p̄fecta sanitate trāsferentes hominem.
Quas enumerare om̄s si velim facili⁹ mihi
foret arene maris (vt arbitror) reddere rōnē
p̄fecto cū plus mille circumstent pericula
hoīem. Suntq; accidētia sanitatē hoīs dis
soluētia. Juxta syderū variū influxū fere in
numera. Ita vt quo vere secur⁹ sit hō sanita
tis aut vite vix vllū momētum sit reperibile.
Hec tacitus dū mecum reuoluerem. Ex ad
uerso memorabar creatoris sapiētīā: qua ab
initio generi humano in tant; p̄ eum p̄stitu
tis periculis de salubri cōueniētīq; remedio

providere: herbis scilicet animātib; ceterisq;
q; creaturis quib; eā virtutē indidit vt natu
ras dissolutas reducerēt ad debitū tempera
mentū armoniā & p̄portionē. Una etenī her
ba calefacit. altera frigiditatē inducit. queq;
fm gradum sue complexionis & nature. Les
tereq; sic creature in aq̄s seu terra esse habēt
tib; ad p̄seruationē vite hoīs p̄ferūt. Creato
re nature ita disponēte. Ut harū virtute her
barū creaturarūq; ceteraz homo virib; des
titutus p̄ primaz qualitātū distemperamē
tum ī integrā redire possit sanitatē. Et quia ī
hac mortali trāsitoriazq; vita cariorē ac desis
derabiliorē vere sanitatis corpis thesaurum:
hoīem possidere sit impossibile. Sapiētē dis
cente Ecclīastici. xxx. Melior est inq̄t oī au
ro & argēto salus ante & validū corp⁹ q̄ cens
sus immēsus. Non est enī census sup̄ cēsum
salutis corporis. Vltim⁹ est mihi fore optimū
eum cōponere libz multitudinē figurarum
sub cert; proprijs colorib; effigiataz herbas
rum: lapidū: aīalium: ceterarūq; creaturarū
cōtinentē ip̄az etiā descriptā virtutes. Nec
laudabilius efficere me potuisse hoc opere:
cū beneuolētib; magnū afferat solatiū. paris
entibusq; p̄ferat nō modicā vtilitatē. Idip̄m
autē p̄ficiendū me p̄mo p̄ncipalissimeq; cha
ritas vrgebat. que eoz inopie me fecit cōpa
ti: quib; temperalis nō subministrat facultas.
pro necessitate cōducendi medicos & apotes
carios pecunia eis deficiētē. Nam hī huius
doctrina libri adiuti: sumptib; ad modū ex
guis cōcurrētib;. Ip̄s sibi cōferre valebūt
p̄seruatiua remedia p̄fectaq; medicamina.
Ad idem aggrediendū nō min⁹ me mouit: s;
& p̄maxime nobilis quidā dñs qui regna ter
rasq; varias peragrandō: videlicet Alemāni
am: Italiā: Hystriā: Slauiōniā: Troaciā:
Dalmaciā: Greciā: Aozoniā: Eozēā: Lan
diam: Rhodum: Cypriam: Terrā quoq; san
ctam cum sua ciuitate Hierusalē. Ab inde
paruā cūdo Arabiā versus montē Synai.
A monte Syna versus mare rubz Alcayr
& Babylonē. per Alexandriaz vsq; in Egi
ptum. & cetera de sepe dictis herbis: aīalib;
lapidib; ceterisq; ad cōfectionem medicina
rū necessarijs. & p̄pter raritatē incognit; ma
gnam accepit ex perentiā: eaz virtutē descri
bens ac earū similitudines sub lineamentis
cōuenientib; certisq; colorib; effigiare p̄cu
rauit. Que etiā om̄ia & singula sub debitis fi
gura: forma: colore: exquisitoq; ordine in p̄
senti ope depicta innemēs. Dis igit duob;
p̄motus laudabile hoc opus incepti: dei p̄
tus auxilio. cōfeciq; ex p̄batissimis medicis

Tractatus

narū m̄gr̄is: Auicenna videlicet Dypocra-
te: Galieno: Vincetio: Serapione: Platea-
rio: Plinio: Dioscoride: Pandecta: Johan-
ni mesue. Paladio: Aonstano: Almanzori.
Ceterisq; q̄ plurimis nō min⁹ exptis. Plas-
cuitq; vt ort⁹ sanitas appellaret. ¶ Diuidit̄
aut̄ hic tot⁹ liber ī tractat⁹ octo: q̄ vnusq; s̄
q; singularē p̄tinet materiā. Prim⁹ itaq; tra-
ctat de herbis ceterisq; q̄ ad vsus medicie cō-
currūt. In q̄ etiā herbaz aptas figurat cōpe-
ries. Scōs de natura cōplexiōeq; multorū
aialū vitā in terr̄ ducētū. Tertius de quibz
earūq; natur̄. Quart⁹ de piscibz earūq; pprie-
tatibz et natur̄. Quint⁹ de lapidibz p̄ciosis eo-
rūq; p̄tutibz. Sextus de dispositiōe vine ei⁹
colore et significatiōe. Septim⁹ p̄tinet regis
strū p̄ facili inuētiōe egritudinū et remedioz
Octauus et vltim⁹ p̄tinet tabulā fm̄ alpha-
beti ordinē: oīa ī hoc libro p̄tēta demōstran-
tē. Pergat hic ortus n̄ redolēs amenissim⁹
in vniuersū orbē: cūctosq; sese d̄siderātes re-
creat. Tibi igit̄ o creator celoz et terre q̄ cū-
ctis herbis aialibz: lapidibz ceterisq; ī ope b̄
p̄tētis: influxisti curatiuā virtutē: imēsas re-
fero gr̄as: cū thesaur̄ hūc bacterius abscon-
ditum mihi dederis in lucem p̄ducere. Tibi
honor et gloria in secula sempiterna. Amen.

Capitulum. j.

Arona. P̄ adecta ca. i. Aaron grece
Arabice Siricantica. Latine vero
Barba aaron: vel laurus: vel serpen-
taria minor. Ibidē aaron herba est h̄is folia
dragontee filia: sed minor et plana: nō varia
h̄is virgā duaz palmaz: et colozē purpureū
Luius semē colozis est crocei: et h̄z radice al-
bā habentē bulbi rotunditatē silem tragon-
tee q̄ cruda et cocta māducari p̄or: q̄ non est
valde amara. Folia eius posita in sale man-
ducant. Est ca. et sic. cōplexiōis ī. i. gra. virtu-
tis dissoluēdi: laxadi et extenuadi. ¶ Gal. li. ij
de cib. circa finē ca. d̄ aarō. Est q̄dē radix hu-
ius plante p̄ silis comesta ei que rape. Et sub-
dit: Et oportet quidē prioz est ip̄ius effunde-
re aquā fm̄ elixationē. deinde ī alterā calidā
intromittere: vt in caulibz et lenticula dictus
est. Et idē li. vi. sim. far. ca. Aaron siue serpen-
taria minor. Nec enī ex terrestri p̄cessit suba-
calida. Et ideo abster siue virtutis est: nō t̄n
violenter sicut dragontea: sed ī calefaciēdo et
siccando primi gradus fm̄ vtrūq;. Sed vili-
ores sunt radices ip̄ius. ¶ Paulus ca. Aa-
ron calide et sicce est cōplexiōis ī. i. gra.

Operationes

Dyaf. ca. Aaron. Virt⁹ siue opatio ip̄ius
est ī semie radice et folijs: q̄ mixta fimo bubu-
lino et cathaplasmatibz adhibita podagricis
medet. ¶ Radix ei⁹ extenuat pingues humo-
res nō mediocriter. Vñ ad expellēdū tozac
humozē vtilissima ē tota herba. Extenuato-
riā h̄z virtutē: sed non fortē sicut dragontea:
sic t̄n calefacit. ¶ Radix ei⁹ collecta reponit
sicut dragontea et ciclamis. ¶ Pandecta ad
menstrua puocanda: succus eius p̄ pellarū
initiat. ¶ Contra inflariōes aurū tuburo-
sitates aaron cū ipsa herba buliat in vino et
oleo cōmuni addito cymino fiat inde empla-
strū. ¶ Cōtra emozroides vlticus herba ip̄a
et tapus barbatus decoquant in vino vl̄ aq̄
et fiat sup̄ eis eucatisma. ¶ Cōtra frigida apo-
stemata herba ip̄a cū tuburositatibz cū au-
rugia veteri terat: et ī testa calida ponatur
et supponat. ¶ Cōtra scrofulas nouellas her-
ba ip̄a et squilla cū aurugia v̄sina veteri sup-
ponat. ¶ Ad faciē depurandā et curim subtili-
andam ex tuburositatibz suis desiccatis fiat
puluis subtilissimus: et p̄ficiatur cū aqua ro-
sarū: et ponat ad solē donec aqua ex toto p̄si-
matur: et ita fiat ter vel quater vel amplius: et
ex puluere solo vel cōfecto cū aqua rosaz il-
liniatur facies: et bec vocat gersa vel cerusa

A
B
C
D
E
F
G
H
I

De Herbis

7
2

serpentarie minoris. Et sicut potest fieri de maiori. ¶ Gal. ij. de cibis. Est enim ipsius nutritio in bonum si aliis ex pectore et pulmone aliquid expellere vellet in ipsis collectorum et grossorum et viscosorum humorum iam comesta. ¶ Gal. de sim. far. Radices aaron comeste incidunt incisioz neteperata humorum grossicie. quare et excretionibus que ex torace sunt idonee. Dragonrea vero ad hoc magis est idonea.

Capitulum. ij.

Abrotanum gre. et la. ara. hesum. Pl. li. xxi. Abrotanum est herba iocundi odoris et gravis. floret estate. flos eius est aurei coloris: vacuum sponte puenit. Serit autem semine melius quam surculo vel radice. ¶ Se. li. aggre. ca. Abrotanum. Sunt eius due species. vna dicitur masculus et alia femina: sed femina est fere sicut masculus. et dicitur in hoc quod ipsa est planta silis arbusto hinc folia alba. et est plena folijs que sunt supramos eius scissa parua scissura sic foeniculi. et in summitate eius est flos ad rotunditatem tendens. aurei coloris. apparet in estate. et habet odorem bonum cum pauca grauedie amari saporis. Masculus vero hinc ramos lignosos aliquantulum et subriles. et est hinc semina parua sicut abanthium. ¶ Dyas. ca. de abrotano. Abrotanum quod multi eracleam dicunt aut gliaciocum non. et est femina: eius frutex est cum albis folijs

et minutis et diuisis sicut crisio. circa ipsa flores hinc aurofos: et in estate nascetes. et ipsa est odorata cum aliquo grauedie. gustu hinc amarissimo. tale enim est sicut abrotanum. ¶ Ga. vi. sim. far. ca. i. Abrotanum ex eo est masculus et femina. et ipsius suba est terra qua subtrahit calor: et sapor eius est amarus. et est in eo passivitas. et est ca. in. ij. gra. et sic. in. ij. Et est calidus absinthio et minus stipticus vel acerbus. et est cum quodam salitudine. propter quod cacostomaticum est. Sed abinthium eustomaticum est: precipue ponticum. ¶ Qui. li. ij. ca. de abrotano. Abrotanum est ca. et sic. in. ij. gra. et est subtile amarum. et in ipso sunt terreitas et subtrahit. ¶ Pla. Abrotanum est ca. in. i. gra. sic. i. ij. subtile amarum adustum.

Operationes

Span. ca. x. Si ex abrotano fiat cinis: et ex eo facto lixiuio caput lauet: curat allopiciam. hoc opatur sicut ipsa herba in lixiuio bulita. ¶ Semen eius in aqua bulitum curat asma et pectoris restrictionem. Abrotani fumigium serpentes excludit. Succus eius bibitus valet contra venenum reptilium. ¶ Eucatisma ex aqua ebullitionis ipsius factum puocat menstrua. Ipsa herba cum oleo veteri trita et puncta: frigora tiptica febrium curat. ¶ Gal. in li. vt. Abrotani folia et flores vlcere mundificatiua apparent et exacerbatiua. quinet iam quoties in periodos occupant: si etiam supstricaueris ante inuasionem minus rigebit. quod aut lumbico occidat desensus est: eo quod ipsum est amarum. ¶ Et elixir cum malo citonio. vel pane appositum sanat inflariones oculorum: et profert pustulis cruda ipsa herba et elixa. ¶ Abrotanum vltimum ca. et sic. est vltimum plus quam cucurbita sicca vltima. Idem ista vltimum humidis puenit sine inflammatione: et maxime eius in prepucio puenit cū oleo veteri. s. anetino aut sisamino. Est enim subtilium partium mordicatum et calidum. ¶ Qui. Abrotanum adustum profert alopecie: prope cum alkerua: aut oleo de rafano. Et abrotanum confert ad hoc ut nascatur herba que tarde est natiuitas: quoniam coquitur cum quibusdam oleis propter suam aptionem. ¶ Et constrigit sanguinem gingiue. et resoluit apostemata flegmatica. ¶ Dyas. Semine abrotani elixir in aqua: aut crudum infusum in aqua: ortomicis medet quassat iocibus pleuriticis et paralyticis cum betonica et pedito data. et sciaticis et distillarie singulare presidium est. ¶ Sera. Soluit ventrem: expellit lumbicos et ascarides: et soluit supfluitates flegmaticas ab intestinis. ¶ Ito semine caremus in partibus istis.

A
B
C
D
E
F
G
H
I
K
L

Capitulum. iij.

Absinthii la. gre. absinthion. ara. saricon. Absinthii grecū nomē est: cuius pbabili⁹ est qđ in ponti regione nascit. Unde 2 ponticū appellat. Pla. lib. de sim. me. Absinthij duo sūt genera. vnū i ponto insula repit. Vel qz ponticū h3 saporē, colorē h3 viridē. sapore amaz. 2 tale minorē est effectus. Aliud est absinthii romanū: 2 melius ex eo est qđ est remotū ab odore maris. et qđ orit in terris liberis: 2 h3 folia alba lenia 2 plana. in fine veris colligit. i vmbra exsiccat: 2 p annū seruat. Absinthijz duas vtutes h3 ecōtrarias. p̄strictiua ex grossitudine sube 2 ponticitate. laxatiua ex caliditate 2 amaritudine. ¶ Dal. in epla quā Blutoni misit. Absinthii inq̄ vtutes trias h3. vnā laxatiua: 2 alterā stipticā. ppter hoc si dal in morbo nōdū digesto. materiā vt fugat inobediēs indurat. vñ qsi bellū facit. Virt⁹ enī laxatiua materiā mouet: vt cū egestiōe exeat: 2 virt⁹ stiptica materiā indurat: et phibet ne moueat qre laborat natura. Quo dato cū materia morbi digesta est fit obediēs: facilisq; ad exeūdū duobz modis. Vno qz vis laxatiua ei⁹ materiā dissoluit. Altero qz ponticitate sua cōpērimere adiuvat ad excludēdū materiā morbi: q est i p̄cauitatibz mēbroz. ¶ Et Hypo. in

quadā epla. Absinthion ē calidū qđē medio critter. succus aut nimis humores colericos si fuerit infusum i vino. p vinā purget. ppter qđ in vtre flegma p̄sistēs nihil iuuat. vtutes enī stipticā h3. 2 q in eo est amara virtus est. ¶ Consta. in li. graduū. Absinthii ca. est in. i. gra. sic. in. ij. Ex li. de na. re. Vnū est gen⁹ absinthij viride mag⁹ amarū. aliud vero subalbidū nimis amarū. Et d̄: habere qualitates p̄trarias. i. p̄strictiua ex grossitudine substantie. Et laxatiua ex amaritudine 2 caliditate. ¶ Qui. Absinthii est herba similis folijs origano. ca. in. i. sic. in. ij. Et eius succus fictior est in. iij. Est autem herba amara 2 stiptica asperitiua 2 acuta. ¶ Pl. li. xxvij. Absinthij genera sunt plura. Santomicū dictum a galilie ciuitate. Ponticū a ponto vbi eo pingue scunt pecora: 2 ob id sine felle repiunt. Dec ē aliud prestantius multiq; italico est amar⁹. Sed medulla pontici duc⁹. herba facilima: 2 inter oancas vtilissima.

Operationes

¶ Pl. li. vrs. Absinthii stomachū roborat: 2 ob hoc hic sapor trāsfert in vina. Nauseas maris arcet in nauigatiōibz porū. ¶ Succ⁹ eius libros 2 ligno p multos annos a vermibus ac muribz seruat. ¶ Ad digestiōē etiā 2 stomachū p̄fortādū multū valet: si coquat cū oleo: 2 inungant corpa humana ex eo a morfu 2 molestia puli cū ea p̄seruat. ¶ Cōtra loquelā amissum optimū remediū est. Est ergo absinthii herba quidem amarissima: salutī humane cōmoda. ¶ Qui. Absinthii phibet pannos a tincis 2 corruptiōē vermū. Absinthii libros a muribz 2 tincis tutos reddit. ¶ Cōtra lūbricos succ⁹ absinthij cū puluere betonice vel cētaurie: vel psicarie: vel nucleoz orū psicoz succo: vel suoz folio def. ¶ Job. me. i. ca. de absin. Absinthii educit colerā a stomacho 2 intestinis 2 epate. 2 extēdit opatio ei⁹ ad venas: 2 mundificat eas ab hūore colerico 2 aq̄so. 2 interdū ducit ipm p vias vine: 2 p̄seruat absinthii a putrefactiōe: 2 p̄ prie potus infusiōis ipi⁹ in vino decoctiōis singulis diebz circiter. 3. i. aut. ij. vel aq̄ sublimatiōis ei⁹. ¶ Et oleū ex eo factū p̄fert dolori auris 2 tinnitū 2 surditati: 2 colluit os aceto decoctiōis ei⁹ a corrice citri: 2 p̄fert fetori oris. Et absin. corroboret stomachū 2 epar: 2 excitat appetitū mortuū. ¶ Opilatōes apit 2 morbos opilatiūnū curat: 2 vermes iterficiat 2 educit p̄xie emplm i hūo mod. 2. absin. 2. ij. enfor. 2. i. cornū cerui adusti. 2. k. mellis gum sufficit. ¶ Conseruet 2 absin. iuuamentū

A
B
C
D
E
F
G
H

7

magnū febrile: Regi tpris: 7 febrile opilationū
¶ Hod' opatōis succi ei' expme succi ipi'
 qntitatē quā volueris: 7 pprie i medio veris: 7
 purifica illū fm modos notos 7 fac siccare i
 sole vel cinere ca. i vase vitreo sicut siccatur alo
 es. Ad aut sublimatiōis ei' fit sicut fit aq ro
 saz: 7 silia q fiūt in vasis sublimatiōnū.

Capitulum. iiii.

¶ Accatia gre. 7 la. sed ara. altarti. Aui.
 li. ij. ca. de accatia dicit: q est succus
 altarti. hoc aut carētes facim' d suc
 co pronelloz. Accatia fm qsdā est succ' pau
 nelloz imaturoz: q latine vocant' acrinee. s3
 falso. q vt ait Hera. li. ag. Accatia fit ex fru
 ctu cuiusdā spinose arboris gūmi arabici: q
 noiat amgailem. **¶** Dyaf. ca. de acca. Acca
 tia fruct' ē arbor' spinose. q marie i egypto
 nascit'. Dic fruct' velut oliua pmit'. 7 succus
 in sole siccatur. Est g optima q est leuis 7 subru
 fa cū suauitate odoris subacida: 7 gustu val
 de sriptica. Decet marie de imaturo fructu
 pmit'. Nā nigra ē de maturo fructu. Dis au
 tē accatia stringit 7 desiccatur nimis: 7 infrigi
 dat abundāter. frigida ē in. ij. gra. 7 sic. in. ij.
¶ Gal. vi. sim. far. ca. de acca. Accatie et ipm
 qdē foliū est acerbe: 7 fructus 7 succus q qdē

7 lotus debilior: simul 7 min' fortificatiuum
 efficit. qndā acedine in lotura abijciēs. Si
 po 7 supungatur alicui mēbro sano: statū illud
 siccius 7 aridi' oñdit. Et caliditat' qdē sen
 sum nunq fert. frigiditatē po nō valde vehe
 mēter bz. Palā ergo q frigidū 7 terrestre est
 farmaci: admicta etiā sibi quadā aquosa sub
 stātia. Putabit aut nec subtiliū partū esse. s3
 h're quasdā partes dispersas subtiliū partū.
 caliditate in lotura decedente. ponatur autē et
 hmōi tertij quidē gradus siccantiū. secundi
 vero in frigidantiū: postq fuerit lota.

Operationes

¶ Dyaf. Accatia ignē sacru extinguit: 7 per
 mones sanat. pterigia oculis tollit. vulneri
 bus 7 tumoribz oculoꝝ mirifice prodest. pro
 fluum mulieris stringit. stericis subuenit. flu
 rum vētris bibita 7 supposita pibet. capil
 los inficit. 7 lota sicut cadimia solet oculoꝝ
 pfectiōibz misceri. **¶** Jre succus ei' collirij
 miscet'. Dumay in li. de tyriaca. accatia ter
 minus ei' est q est fortissime sripticitatis.

7

7

Capitulum. v.

¶ Letosa la. gre. oxilapatii. Arabi. hu
 mad. Sciēdū q acerosa apud Aui.

7 iij

li.ij. p̄rio ca. Et apud Dyas. in p̄rio ca. Et p̄
Sera. ca. de acetosa Idē est q̄ lappaciū. Ve
rū hoc nomē aceto a puenit p̄rie illi speciei
lappaciū: qđ est acetosi saporis. que d̄r fuisse
cognita ab Auicenna cū dixit. Et non est in
siluestri sicut dicunt acetositas. quasi dicat:
q̄ bene noui. ¶ Unde Aui. in. ij. ca. de aceto
sawocat lappaciū acuti acetosaz dicēs. Ace
tosa alia domestica: alia siluestri. ¶ Unde vera
acetosa est domesticū lappaciū in q̄ est aceto
sitas. quoniā acetosa siluestris vel lappaciū
agreste nō ē acetosum. Et ideo dicit Aui. q̄
nō est in siluestri sicut dicūt acetositas. imo
forsitan est in quadam ex ea acetositas: q̄ in
acetosa domestica q̄ lappaciū domesticū est
est acetositas. Et subdit q̄ lappaciū siluestre
vel acetosa siluestris est fortior in oī re: 7 acu
tior. ¶ Dyascorides q̄rtuor: dicit esse species
lappaciū vt inuenies si leges lappaciū. De q̄b
est vna quā vocant oxilappaciū. i. acetosum
lappaciū. 7 illa est acetosa. ¶ Dyascori. ca. de
acetosa. Acetosa ē duplex: maior 7 mīor. ma
ior est oxilappaciū. mīor: b; folia minuta cū
stipite paruo seminib; pleno. pueniūt in p̄ru
tib;: sed maior efficacior opat. Ista vocabula
inuenies etiā p̄ aggre. nicasi. Sed sciendum
q̄ maior acetosa est quā moderni vocāt ace
toselam. ¶ Pan. ca. de acetosa. Acetosa ē fri
gida 7 sicca in secundo gradu. 7 semen ei⁹ fri
gidum in p̄mo: siccum in secundo.

Operationes

Auicēna. Radix acetose cū aceto cōuenit
scabiei vlceroſe 7 excoziatione vnguis. 7 qñ
coquitur cum vino puenit emplastrū ei⁹ al
baras 7 emperigini. ¶ Ex ea fit emplastrum
scrofulis. ita q̄ d̄r: si radix ei⁹ suspendat i col
lo habētis scrofulas tuuet ea. ¶ Et ei⁹ deco
ctio cū aqua calida puenit pruritiū: 7 simili
ter ipamet in balneo est vltima. ¶ Colluitur
os succo eius in vino: 7 cōuenit apostematib;
bus que sunt sub aurib;. Conuenit vctericie
nigre cum vino: 7 sedat nauſeam: et comedīt
p̄pter desiderii luti. ipa 7 semē eius stringūt.
7 proprie eius que magna ex eo est. Serapio
aucto. Dyasco. Folia acetose quando come
duntur stringunt ventrem. et semen acetose
habet stipticitatem manifestam. Semē ei⁹
etiam bibitur cum vino 7 aqua. Et similiter
flos eius conferūt vlcerationi intestinorū: 7
fluxui antiquo 7 puncture scorpionis.

Capitulum. vi.

Acorus. Iſidorus in libro etymolo
giaz libro. xvij. Acorus est herba fo
liis similibus yridis. radicibus odo
ris acerrimi: sed iocundi. propter quod aro
matica est. Dyascori. Acorus: id est veneria
vel affrodisia. 7 est herba habens folia yri
dilia lata 7 oblonga exalbida: in summum
densa 7 acuta quasi gladius. aurosum habet
florem. radicem dissimilem. obrotaz genicū
latam 7 nodosam: exterius ad rubedinē de
clinantem: gustus acrem 7 aliquatenus odo
ratum. semen vero habet planum 7 spissum 7
integrum: 7 ipm odoris suauis. potest quod
7 meū: sed in omnibus efficacior est et magis
calescit. ¶ Auicenna in. ij. canone. Acorus
est radix plante super quam sunt nodi ad al
bedinem declinantes: in qua est odor horribi
lis: parumq; boni odoris. 7 est calidus 7 acu
tus. Dixit autem Galienus: q̄ in medicina
nō administratur nisi radix eius. Eiusq; vir
tus est propinquavirtuti aristologie 7 yreos.
melior est acorus ille qui est spissior: magisq;
solidus 7 dulcior: ac melioris odoris. Natu
ra calidus est ac siccus in principio secundi
gradus 7 vsq; ad medium. ¶ Pan. Acorus
calidus 7 siccus in secundo gradu. que simili
ter gladiolus vocatur: qui non tm̄ in aquo

De Herbis

his locis sed etiam siccis et marinis crescit. Est alia species gladioli quam inuenies si leges capitulum gladiolus de.

Operationes

A Contra vitium splenis et epatis accipiat libra vna acozi aliquantulū triti: et maceretur p tres dies in aceto postea coquatur ad mediuum aceti et coletur et colature addatur mel: et iterum ad consumptionē aceti coquat. Istud autem oximel detur quotidie in mane patiensenti cū decoctione acozi. ¶ Ad idē. Re. lb. f. succi apij et pulueris eius. ℥. f. et aceti lb. f. olei cōmunis. ʒ. i. serapini. ʒ. ij. pulueris armoniaci. ʒ. ij. simul per mitte per noctē. et mane coque vsq; ad medium. deinde appone puluerē ipius acozi. et ex tali vnguento splenē et epa malaxando manib; inunge. Et si vis facere cerotum: adde decoctioni ceram: et ex tali ceroto vnge. Vinum etiā decoctionis eius valet ad idem sed non detur febricitanti. ¶ Contra yctericiā coquatur radix acozi in aqua et coletur: et in colatura coquatur cicera rubea et detur ius patienti summū remediū est si fuerit sine febrib;. Balneum eius ad idē valet.

D Dicitur q si quis habet acozi sup se nūq; potest incurrere fluxū sanguinis vel spasmū.

B Gal. Acozus puocat vrinās: et splenib; scilicet ratis cōfert: et abstergit et subriliat grossiciē. cozice melior est succus ei;. ¶ Dyascozides. Succus radice eius claritatē oculoz presstat mirifice. que radix calide et sicce est virtutis nimium et leptomeris scirosim inuans splenis: et mouens vrinā potato succo. ¶ Hęc vero in qua decocta fuerit diuretica est. vtilis etiam est et pleureticis et toracis passionibus et epatis et terminosis et coruptelis splenicis vtilior est: et stranguiriosis: qui vrinās faciunt cū dolore. Et ad morsum serpentis efficacax est. ¶ Ad mulierū menstrua p fomentū vtilis est. miscetur etiam antidotis et tyriac.

J ¶ Ad duriciē vrine ex radice ei; cū aqua decocta ad tertiam dabis bibere per triduum: et vrinam mirifice deducit. et stranguiriam sanar. ¶ Ne apes examinent et fugiant herbas ipam in vase apum suspende: et a vento nūq; seducentur. hec herba raro inuenitur: nec eam scire quis poterit nisi cum flosculū emiserit. nascitur locis cultis et ortis et aratis. lege eam mense augusti. Nam vix inuenitur sine flore: quia per florem agnoscitur.

Capitulum. vii.

A Aspidodillus. Ysi. i. li. ety. xvij. inq;: Aspidodill^o herba ē quā latini a calore albuiciū vocāt. ¶ Dyas. Aspidodillus herba oib; nota: quā mlti albuiciū vocāt: hñs folia sicut por: virgā lenē: sup quā h; semē nigru. radices oblongas et roridas balano similes. Cui radici virt^o est calida et viscida.

Operationes.

A Urinā puocat. mēstruis impat. dolorē lateris tollit exquassionib;. ¶ Tussiteres medicat bibita vsq; ad. ℥. i. cū tepida. letā diē ducit morib; venenat; occurrit. foliaz radix ei; cathaplasmatib; adhibita. Flores ei; silt cū vino pascētia vulnera sordida saluberrē curāt. ¶ Tumorē testiu et māmaz iposita spar;git. pustulas et ordiolos adhibita strigit: maxie si cū fece vini cocta et iposita fuerit: addito vino et dulcore et myrrha et crocoz cocta silt.

D ¶ Ocul; maxie pstat effectū. dolores aurii et sanies vino addito et liba nori et melle admixta dtergit. aurib; tepid^o isus^o succ^o ei; si dextre p; dens doluerit: sinistri auri isusus medet. ¶ Limis radice ei; alopicias emēdat. Radix excauat et cū oleo calefacta pmonib; et dolorib; aurii singlare p̄sidiū ē. ¶ Radix ei; maclas albas i sole factas emēdat. ¶ Radix ei; bibita cū aq; vtrē mollit. Semē ei; et flos serpentib; dūū est si cū vino bibitū fuerit.

Capitulum. viij.

Agaric⁹ gre. & la. ara. garic⁹ Dyaf. **A**garic⁹ est radix fungu silis. vel est q̄si fung⁹ crescēs circa radicē arboris. maxie in babilonia vel lombardia. Duo ei⁹ sūt genera. s. mascul⁹ & femia: q̄ melior est. Et hz forma rotūdā. desiccāz & fit albissim⁹ **D**asculus hz subam longā. & nō est adeo alb. **F**emina p̄o est albo lenis & frāgibilis h̄ns quāsdā tuburositates intus: & frustula q̄si porosa. **P**li. li. xvi. Arbores glādi fere galliarū ferūt agaricū. Est autē fung⁹ cādīdus & odorat⁹ tus: efficac⁹ antidotis: in sūmis arboribz nascens: nocit⁹ relucēs. Signū hoc ei⁹ q̄ i tenebris decerpit. **I**dē in li. xxv. Agaricon vt fung⁹ nascit in arboribz circa bosphoz colore cādīdo. **I**d qd̄ in gallia nascit: infirm⁹ habet. **H**as spissior: & maior existit q̄ & capitis dolores facit. **F**emina p̄o solutior. initia qd̄ē gustus dulc⁹: mox i amaritudie trāsīt. **S**era. li. ag. ca. **A**garicus auc. **D**yaf. **A**garicus est silis radici anuiden: sed est min⁹ dur⁹ q̄ ipsa & spongiosus. & putāt quidā q̄ sit radix herbe. **E**t quidā dicūt q̄ generat̄ ex putrefactione arborz sicut fungus. **E**t iā repert⁹ est sup arbores serbin. nisi q̄ ē facile frāgibilis & debilis fortiter. & ē radix spongiosa mollis substantie. & est duaz speciez masculus & femina: sed femia hz gradatim in se sic tunicas. **D**asculus p̄o nō hz tunicas: sed est tora substantia eius p̄tinua. & femia est maior. **S**al. vii. sim. far. ca. de agarico. **A**garic⁹ est sic radix;

aut est plāta q̄ nascit sup arbores alijs. & est sube subtilis in sua cōp ositione. & suba ei⁹ est cōposita ex substātia aerea: quam subtiliauit calor. nec in eo est aliqd̄ aquisitatis oino. et sapore eius dulcedo aliq̄ in p̄mis cū obuiat gustui. secundario vero est subamar⁹. & i eo ap̄ paret aliquantulū acuitatis cū stipticitate. & virt⁹ eius est ea. & sic. **E**t q̄b oibz cōpositum est farmacū ex suba aerea & terrestri a calore subtilia. **M**equāq̄ p̄o princeps est aq̄se. & p̄o p̄terea diaforetic⁹ est fm virtutē et grossiciei incisius. **I**tē aga. est sic radix silis silis: sed nō sic dura. cui⁹ genera sūt duo: mascul⁹ & femina: mascul⁹ rotūdus ē in se collect⁹ et maior. femia p̄o pectini ē silis q̄ capilli discernūtur. radios mittit cū albedine: glauca videt̄. ambobz gust⁹ ē vn⁹. p̄mo dulc⁹: & postea amaricans. **N**ascit̄ in arabia & i samaria & i p̄on⁹ to: q̄ oibz ē melior. **E**st ei⁹ p̄t̄ calida & stiptica & diaforetica. **J**o. m. ca. de aga. **A**garic⁹ est ex medicinis magni iunamēti: cui⁹ ort⁹ ē se cus arbores q̄b accidit corrosio et putrefactio. **E**t ei⁹ gnatio ē sic gnatio fungoz. p̄pter qd̄ qdā extimauerūt q̄ sit fung⁹. & videt̄ q̄ sit. **E**t qdā dixerūt q̄ sit sic ap̄a factū ex putrefactione. **E**i⁹ autē duo sūt gn̄a. s. mascul⁹ & feia. mascul⁹ p̄o ē mal⁹. & ē ille q̄ ē long⁹ & guis. et hz in fractur⁹ suis sicut p̄ductōes neruoz. & ē dur⁹ & dēsus. **A**garic⁹ autē quē sapiētes laudauerūt est feia h̄ns p̄prietates q̄nqz bonas. & p̄prie vt sit albo & leuis & velocior frāgibil⁹ et porosus & rar⁹ valde. & vt appareat i p̄ncipio dulc⁹ gust⁹ ei⁹. deinde succedit ei amaritudo & stipticas. & melior ps toti⁹ corpus ē superior ps ipsi⁹. & stipes ei⁹ ē nō bon⁹. **E**st ca. i. i. sic. in. ij.

Operationes

Pan. ca. x. cū. **A**d mēstrua puocāda accipe subtilissimū puluerē agarici & ofice cū succo ciclamis & oleo & calefac ad ignē cū bōbice intincta supponat. **C**ōtra fistulā accipe sallem costi: tartarū & ana: & facto subtilissimo puluere cū melle ofice & tentā inunge & impone. ofta fracta extrahit: carnē malā corrodit & fistulā sanat. **C**ōtra morfeā albā puluerez salis. costi tartari & agarici: pone sup morfeā prius facta scarificatiōe. **D**yaf. **D**e alto cadentibz vtiliter adhibet. bibitis obulis duobz cū vino: si nō februnt. si febrūt cū aqua calida. **E**paticis asmaticis & disurijz & nefreticis & yctericis maximū p̄stat effectū. ac cep̄a de eo. 3. i. malū calorē emendat. p̄t̄sim medicat: splenicis cū oximelle auxiliatur. **A**garic⁹ comestus reijciētibz sanguinē ab

A

B

C

D

E

F

De Herbis

finet. digestionē celebrat. obulus vn^o cū aq̄
 accept^o dolore artericū cōpescit. epilētic^o cū
 pulca vtiliter dat. 7 oēs cās intraneoz dolo
 rū curat fm virtutē hoīs vel etatis dat^o. Nā
 alijs cū aqua dādus est. alijs cum vino. alijs
 cū oximelle. alijs cū mulsā. ¶ Se. au. ag. A/
 garicus resoluit ptes grossas: 7 apit opilati
 ones q̄ sunt ī epate 7 in renib^o. Et curat ycte
 ricā q̄ accidit ab opilatōe epatis. ¶ Et p̄fert
 epilētie: 7 curat rigores febrū: q̄ p̄tigūt ab
 humorisitatib^o grossis. Et cōfert morib^o ty
 ri vel alter^o aīalis venenosi qm̄ ponit exteri
 us loco emplastri. Et bibit de eo q̄ntitas au
 rei. i. cū vino mixta aqua. 7 ē medicina laxati
 ua. ¶ Et idē auc. Redagoras pprietas ei^o est
 flegma 7 melācolia. Et idē auc. Raf. Inue
 ni vlt ab oib^o hoīb^o q̄ purgat humores no ci
 uos. ¶ Et idē auc. Dumay in li. d tyriaca. ex
 pellit humores a neruis 7 cerebro cū pprieta
 te mirabili q̄ est ī eo. ¶ Et idē au. abē mesuay
 de ei^o pprietate est laxare flegma. 7 est rium
 venenis. ¶ Et idē au. abix. Agaric^o purgat
 colerā 7 fleg sil. 7 foitificat medicinas magnas
 qm̄ misce^o cū eis: 7 facit eas penetrare ad ex
 tremā corpis. 7 est rrius medicinis mortife
 ris qm̄ bibit aut misce^o cū alijs medicinis.
 ¶ Gal. Expurgat opilatōes q̄ ī viscerib^o: et
 iō yctericos sanat q̄ sic ex opilatōe laborāt
 epas. p̄fert etiā epilētic^o ob eandē virtutē.

Capitulum. ix.

Agrimonia est herba oib^o nota q̄ de
 ferraria minor. Dyal. silis est in oib^o
 agresti papaueri vel berbe amomi.
 Sed in hoc discernit q̄ caput supius bz las
 tius 7 serius florefcit: nec florefcit ita fenis
 ceū s; croceū. Radix est illi rotūda deorsum
 ex q̄ dimittit croceū acrioris p̄tutis succus
 q̄ puenit nebula oculoꝝ. Nascit in cāpis vel
 circa sepes. Radix ei^o dicit eupatorii greco
 nomine. ¶ Plinius ca. de agrimonia. Agris
 monia habet folia equaliter diuisa apū mo
 do. caput in cauliculo papaueris siluestr^o ra
 dicem habet: cuius succus est crocei color^o
 acris 7 acutus. Nascitur arcis apud nos:

Operationes

¶ Pan. ca. de agrimonia. Agrimonia calida
 est 7 sicca. Et est diuretica valde: que viridis
 trita 7 potata antraces. i. pustulas malas sa
 nat. ¶ Et ad serpentū morsum 7 canis et boꝝ
 minis rabidi 7 cōtra venena valet. facit 7 ad
 ventris dolorem sic potata. ¶ Item vulnera
 canceromata viridis trita 7 imposita sanat.
 ¶ Item serpentii morsum. 7 q̄. cū vini ciatis
 duob^o data discutit mirifice venenū. ¶ Ad p
 cillum ferro cū aceto imposita facit. Feru
 cas tollit sic similiter. ¶ Ad splenis dolores
 in cibo sumpta cōsumit. ¶ Radix ei^o in vino
 cocta 7 potata paraliticis prodest. Galien^o
 libro dinamidiarū capitulo de cancro dicit
 ipam valere cōtra cancrū per os sumpta.

A
 B
 C
 D
 E
 F
 G

Tractatus

Capitulum. x.

Agrifolium. Sera. li. agg. ca. sadar. i. agrifolium. Agrifolium est arbor cuius fructus vocatur Nabach. cuius due sunt species. Una est asiri et alia est dabal. sed asiri non habet spinas: sed acuta folia: et folia alterius speciei. s. dabal sunt lata et rotunda: et eius arbor habet spinas. et nabach ex asiri sunt parvi: et meliores ex eis sunt illi qui sunt ex illa regione. et sunt dulciores omnibus aliis et mediocriter odoratis: et aromatizant os comeditis sic alia aromatica. Et nabach ex dabal sunt maiores. ¶ Et idem auct. Isaac eben aragi. Nabach est sicut sorba in frigiditate: et plus ea in siccitate. Gal. vii. sim. far. ca. lotos. i. agrifolium. Est arbor stiptica quod non multum participat qualitate: et est subtilium partium et siccaturius.

Operationes

A Sera. auct. Dyas. Non coquit agrifolium cum aqua aut cum vino sed necessitate confortat fluxum matricis: et fluxum ventris quoniam fit cristere cum ea: et stringit radices capillorum: et prohibet casum eorum. Decoctio serrature ligni eius quoniam bibitur et fit cristere cum eo: confortat ulceribus et cursum humiditatis tum matricis antiquae: et rubificat capillos: et stringit radices eorum ne cadant. ¶ Et idem auct. habebengine fit. Agrifolium vel nabach dulcis laxat coleram quae est in stomacho et intestinis: et remittit caliditatem. ¶ Et idem aucto. albasari. Nabach stringit ventrem et remittit coleram: et est gravis digestionibus. et quoniam non bene est maturus est stipticus et retinet ventrem fortiter. et maturus dulcis est minus stipticus omnibus aliis: et citius descendit ab ore stomachi propter dulcedinem quae est in eo: stringit et reprimat coleram: et versus eius nimis inducit fastidium. ¶ Et idem auct. Isaac eben aram. Quando nabach. i. agrifolium comeditur ante cibum est melior et provocat appetitum. Et huiusmodi res quae sunt nimis siccae quoniam inveniunt humiditatem in stomacho aut in intestinis premunt eas: et inducunt fluxum ventris. At folia eius cum teruntur et ponuntur super apostemata calida mollificant et resolvunt ea. ¶ Galienus. Serrature lignorum eius ad fluxum muliebrem competunt: et ad varias dispositiones. Loquitur autem et quoniam quidem in aqua: quoniam autem in vino sicut necessitas iubet. et non immittitur solum sed bibitur. Atvero pro eo quod defluentes capillos detinet non modicum signus est. quoniam stiptice quidem cum eo quod siccatur moderate est virtutis. Dicitur est enim in sermone qui de laudamo: talis esse oporteret si virtus: quod debet detinere capillos defluentes.

Capitulum. xi.

Agnus castus. Plate. in li. de simplicibus medicina in ca. de agno casto. Est fructus in quarto calidus et sic. Omni tempore repertus viridis: et magis in locis aquosis: minus autem in siccis. Usui medicine competunt folia: non radix. Flores etiam magis. Flos eius succarium nominatur. Virgulta pro a quibusdam salices marini dicuntur. Et namque flores qui debent in receptioe poni vere colliguntur: ac per annum in efficacia multa servantur. Dicitur enim quod libidinem reprimendo castum reddit ut agnus castus. La. et sic. in. ij. gra. ¶ Qui. li. ij. ca. de agno casto La. i. i. gra. sic. i. ij. Et est resolutivus: subtiliatus: discretivus ventositatum. et in ipso est aptio cum stipticitate. Et est remotivus doloris. ¶ Sera. li. agg. ca. amaricest. i. agnus castus. et est arbor abrae. semine eius dicitur semine agni casti: et nominatur piperella: et est piper eunuchorum. et sunt ei due species. et dicitur kistos: eo quod religiosi sterunt hanc plantam sub lectis ad refrenandum libidinem. et nominatur login propter duriciem virgularum eius. et est platura in magnitudine arborum. nascitur prope aquas et locis aequalibus: habet ergas duras ad frangendum. et folia eius sunt filia folijs oliuay: nisi quod sunt longiora maiora et molliora. Et quaedam species huius plante habet flores purpureum. et quedam

habet florē album: 7 h3 semē simile pipere. Et idem auc. Bal. qđ administratur ex illa arbo re est semē folia 7 flores. Et seminis quidē 7 florū substātia est subtilis val de. Et est ca. et sic. in. iij. gra. ¶ Galie. vi. sim. far. ca. de agno casto. Id ad qđ administratur ex illa arboze in medicina sunt semen 7 flos. Et seminis qđ dem eius 7 floris substātia est subtilissima: et in sapore eius est acuitas siue acredo 7 stipti itas: 7 frus eius est ca. 7 sic. in. iij. gradu.

Operationes

Lectus ex eo factus repmit libidinē. fo mentent 7 genitalia ex aq̄ decoctiōis ipsius 7 succus etiā potest. ¶ Contra gomorreā flos res ei⁹ vel folia decoquant in aceto: 7 addito castorio carbaplastmētur genitalia. Valet et agnus cast⁹ mirabiliter ad libidis extincti onē inaniēdo spūs 7 cōsumēdo sperma. Hoc similiter facit ruta: maiorana: ciminum: cala mentū 7 anetū: sed hoc potentior est agn⁹ ca stus. sunt enim ca. aperitiua et extenuatiua. Sunt etiā alia que extingunt libidinem in spissando sperma 7 cōgelando: vt psillū: ses mē lactuce: citrullū: melonis: cucumeris por tulace: scariolaz: acetū: agresta sumach: cam pboza 7 silia. ¶ In succo agni casti semini fe niculi. 3. iij. 7 esule. 3. ij. coquant: 7 mane colas tura de leuco flegmatico. vinū etiā decocti onis agni casti multū cōfert. ¶ Agn⁹ castus dimittatur in amurca olei vt putrefiat: 7 ad dito vino forti fiat decoctio colef: et addita cera 7 oleo fiat vnguetū. cuius inunctio sple nis duriciē exsiccat: 7 eius psumit supfluita tem: 7 ipsius ozificiū angustat. ad mēstrua p uocanda fiat fomentū ex aqua decoctionis ipsius 7 centrū galli. ¶ Contra litargiaz fiat decoctio cū agno casto apio 7 saluia in aqua salsa: 7 fortiter fricetur ex ea posterior ps cas pitis. ¶ Sera. auc. Bal. Agnus cast⁹ abscin dit libidinē coitus. 7 maxime qñ comeditur semen eius. ¶ Et puocat menstrua 7 resoluit apostemata dura que fiūt in membris corpo ris. ¶ Dyaf. Agnus castus phibetur mederi serpentum morsum. Item semen eius bibitiū hydropicis 7 splenicis medicatur. ¶ Lac mulieris puocat. mēstruis imperat. bibitus 3. i. cum vino veteri. extinguit venerem. do/ lozem capitis cōmouet: adhibens somnum. ¶ Galienus. Agnus castus abscindit libidi nē coitus. 7 maxime qñ comeditur semē ei⁹. Et agnus castus a mulierib⁹ arbeniensibus in lecto sternitur: 7 repmit libidinē. ¶ Qui cēna. Quando ex stiptib⁹ eius sternitur sub dozo phibet pollutionem 7 virge eiectionē.

¶ Et suffumigatur mulieres cum vehemēs desiderū adest coit⁹: 7 remouet illud. ¶ Se ra. auc. Dyaf. Semen ipsius qñ sumitur i po tu: confert morib⁹ venenosis. 7 cōfert ad hy dropisim quādo ex eo sumitur. 3. ij. cum vi no. 7 puocat vrinam 7 menstrua: et debilitat virtutem spermatis: 7 inducit sodam.

24

Capitulum. xij.

Algamarina est herba maris hñs fo lia longa veluti corrigie. 7 nro idioz mate vocat alga: q̄ a mari eiecta i lit torib⁹ inuenit. ¶ Plī. ca. de alga. Alga nascit tur in aq̄s stātib⁹. ita deniqz nomen supsit ab algoze aque. vel q̄ alliget pedes: q̄ crassa ē fo lijs: aquā ex pte supantib⁹. ¶ Dyaf. Alofachs ne incidēs qđ est velut i spuma maris q̄ petr⁹ insidet: 7 remanet qđ nos algam vocamus.

Operationes

¶ Dyaf. Virt⁹ ei⁹ est silis sali: inq̄cif 7 p cri/ stere in paralisi: seu ex putredine vitiat⁹ inte stinis. alienitatē circūscribit. p̄turē h3 similit salis: 7 intro stipticam simicticam 7 leptinctis ca. ¶ Dissentericis 7 sciaticis antiq̄s confert cristere eius. Fomento similiter vtilis est.

Capitulum. xij.

25

26

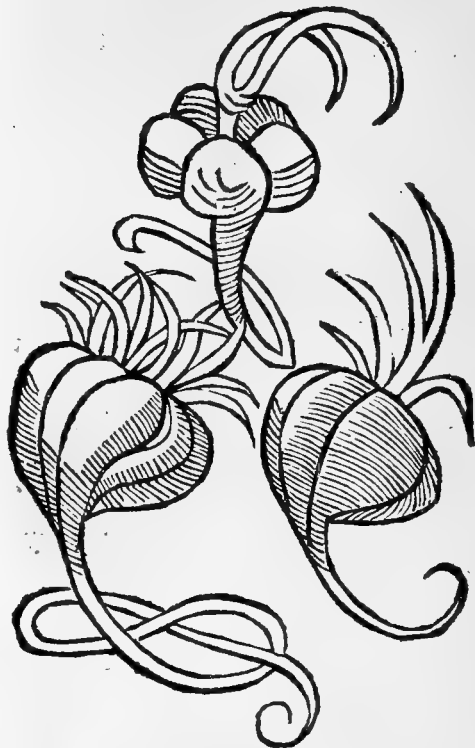

Alcanna la. grece cyprus. Alcanna ē arbutū vnde fit oleum ciprinū. z est illud quod de alcanna vt apparet p cōcordiam. ¶ Sera. li. aggre. ca. henne. i. als canna. flos alcanne est similis floribz nitri. ni si qz est in racemis. z flos eius est alb⁹ decly nans ad glaucedinē acuti odoris. Et idē aucto. dyaf. Est arbutū bñs folia supra ramos suos filia folijs oliue. nisi quia sunt latiora et molliora z viridiora. habet florē album filem vsnee. boni odoris. semē nigrū file actis. z qd de ipa administrat sunt folia z sūmitates ei⁹ ¶ Platea. Alcanna est herba in trāsmarinis partibz. z etiā in Sicilia copiose inuenitur. Est aut frigida in pmo. sicca in pncipio scōi Et qz nō vbiqz reperiri potest: qui eā habent puluerisant. z sic p regiones deportāt. puluis qz subnigri coloris est. p annos tres seruat. Et habet virtutē p̄solidandi z extergendi ac mūdificandi. ¶ Gal. vij. sim. far. ca. de Cipro fm trāslatiōem arabicaz. Cyprus. i. alcanna. hui⁹ arboris folia z extremitates ad vtilitatem puenerūt. substantia eius est cōposita ex acuta ca. cū tēperamēto: z substantia terrea frigida z sicca. z sapor eius est stipticus. z virtus eius desiccāt sine mordicatione: Unde virtus eius repercutit z dissoluit.

Operationes

¶ Sera. auc. Dyaf. Vir⁹ folioz ei⁹ stiptic⁹ ca est. Et iō qñ masticant curāt alcolā. ¶ Et infundit decoctio ei⁹ sup cōbustionē ignis. ¶ Et qñ terit z infundit i aqua astaracios. et liniunt inde capilli fiūt rubei. ¶ Et vngueta que fiunt ex ea molliūt nervos. z facit in vul neribz illud qd facit sanguis dracōis. ¶ Gal. phibet dilatationē pupille z combustionem ignis. z qñ coquit in aqua: et p̄icit aqua illa sup locū cōbustionis. ¶ Et ipa administrat in medicinis herisipile. ¶ Et cōuenit vlceribz. s. f. alcole que fiunt in ore puerorum.

A
B
C
D
E
F
G

Capitulum. xiiij.

Allium dictū ē: eo qz oleat. Ambro. in hexameron li. v. Alliu tantā vim odoris hz vt leopardus eū sustinere nō valens fugiat. Unde si qz allium alicubi cōfricauerit: leopardus inde resilit: nec resistit. ¶ Plin. de histo: ia naturalī li. xij. Allium ad multa ruris p̄cipue medicamēta prodesse credit. ¶ Hippocrates in qdā epla. Alliu calidum est sicut. Est aut aperitiuū z abstersiuū: p̄solidat vlcera fraudulenta. ¶ Rabimoyfes ca. de allio. z ca. de scordeon. i. alliu agreste ē calidum z siccuū pueniens vsqz ad quartum. ¶ Palladi⁹ li. ij. mense Janua. Alliu et vl p̄

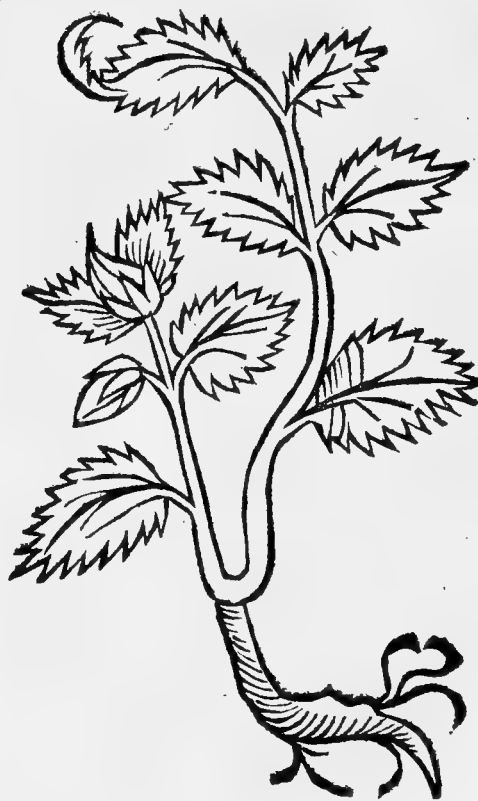
De Herbis

rum bene feri potest. sed alio alba terra proficiet. Idem in libro. xij. Deense quoque Nouembris allium et vpicum feritur bene terra maxime alba fossa et subacta sine stercore. Sulcos in aeris oportet fieri. et in locis altioribus semina poni. quatuor digitis separata: nec altius. fossa equaliter sarculanda sunt: et inde pulescent. Auicennai .ij. canone. Allium aliud domesticum. aliud siluestre: quod est amarum et stipitum. Est etiam aliud quod dicitur porinum. Est compositae virtutis ex allio et poro. Est et aliud quod dicitur allium serpentis. Est autem allium calefactuum et resiccituum in tertio usque ad quartum. Et siluestre plus alio. **Dya** scordes. Alij genera duo sunt. scilicet ortium. aliud quod in egypto nascitur: sed non satis dissimile. Virtus eius est viscida infaustis: stipitica: calida. **Constantinus**. Allium duplex. Domesticum et siluestre scilicet scordeon domesticum calidum est in medio quarti gradus. Idem in pantegni. Allia calidiora sunt cepis et siciora: acuta sunt: et dolorem capitis faciunt. quae si coquantur ardor ille amittitur. potioni quae cibo meliora sunt. Cocta magis nutriunt quam cruda. sanitatem custodiunt: quia naturalem calorem confortant. digerere faciunt.

Operationes.

Plinius libro vicesimo. Allij magna vis est contra aquarum et quorumlibet locorum mutationes. **Odore** serpentes abigit et scorpiones odore. Et omnium bestiarum ictibus medetur. ac praeuatim contra emorroidas cum vino illinitur. **Contra** canis morsus et in vulnera cum melle imponitur. **Suspiriosus** coctum. aliqui crudum. aliqui et urinum in lacte dederunt. **Parapagozas**. et contra morbum regium vino miscuit. **Et contra** pleum in oleo et pulve sic illinunt. Antiqui et insanientibus dabant crudum. **Dyocles** autem freneticis elixum. Dentium dolores tribus capitibus in aceto tritis immittit. vel si aqua decocta colluantur et in concaua dentium addatur. **Ptyriases** et pruriginis sanat porum. itemque cum aceto vel nitro tustum. Compescit distillationes cum lacte coctum vel tritum. vel cum caseo molli permixtum. Quo genere et raucitatem extenuat. Coctum vilius est crudo. **Lineas** et animalia reliqua intraneorum pellit in aceto mulso coctum. **Tenasmo** in pulve medetur. **Tussim** curat

cum adipe vetusto vel cum lacte coctum. aut si sanquis etiam excreetur vel purulenta sint. **Facit** et somnos et tonum rubicundiora corpora. ventrem quoque stimulat. cum viridi coriandro tritum. **Porro** vitia eius sunt: quod oculos ebetat inflationes facit: stomachum ledit: et copiosum primum sicim gignit. **Platearius**. Allium inquit grossam dissolvit ventositatem ventrem humefacit: lumbricos et ascarides excludit. urinam puocat: morbum rabidi canis curat. eis etiam qui malam aquam potauerunt subuenit. **Cataplasmatum** locis grossos humores habentibus dissolvit. **Dolorem** dentium de frigiditate mitigat. si primum propter flegma coagulatum stomacho amputat scabiem: morfeam: impetiginem: et pustulas in quocumque loco fuerint potenter curat si ex eo confricentur aut cataplasmentur. **Menstrua** et urinas puocat. secundum materiam expellit si in eius apozimate mulieres sederint. **Siluestre** allium virtutes habet sicut domesticum. tamen calidius et siccus est. **Dec** in uenies in speculo naturali Vincentij. libro. xi. cap. xvi. Et ibidem plura alia.

2
B
H
D
B
D
R

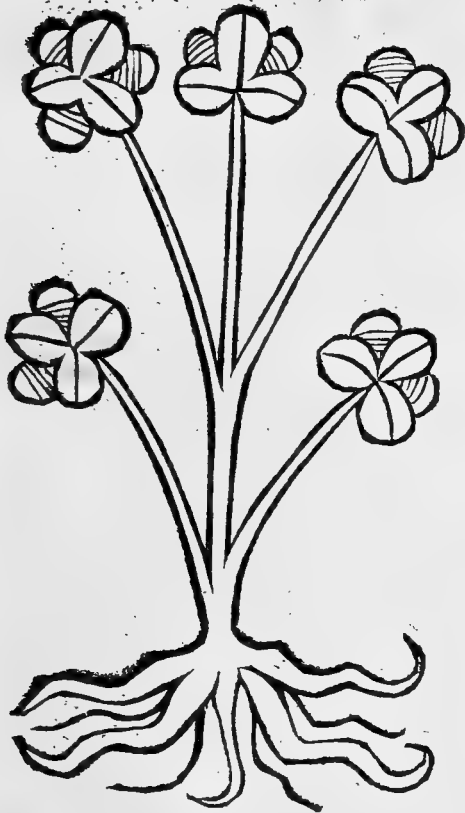
Capitulum. xv.

Altea est agrestis malua siue maluauiscus. Sed altea dicitur eo quod in altum surgit. Viscus est quod glutinosus sit et synonymis. Altea bis malua: euiscus: maluauiscus: ibiscus. Idem est maluauiscus folia hinc rotunda sic panis porcini. flos eius rose similis. radix est muscilaginosa. Est complexio eius calida cum equalitate. Gal. vi. sim. far. ca. Euiscus siue altea. Et est malua siluestris dyasoretica est et lacariua. non vrens. absteriua. mitigatiua. digestiua. hoc difficile digestibili. Dyas. c. altea. Altea folia sunt ei rotunda similia cicla mini. florem hinc rosas simile. basta duobus cubitis longa: radix est illi muscilaginosa. et in parte alba. et dicitur altea eo quod surgat in altum. Euiscus quia glutinat. Sera. li. ag. c. de maluauisco. Radix maluauisci hinc virtute stiptica. et totius herbe volo dicitur: radices: ramorum: flos: et foliorum: et seminum. vnde virtus eius est quod desiccet: verum radix et semine sunt magis desiccatiua: et plus subtiliatiua. Gal. vi. sim. far. cap. de malua. Altea siue maluauiscus magis dyasoretica est quam malua. Auic. li. ij. cap. de altea. Altea ca. est cum equalitate. Unde in ipsa est lenificatio et resolutio: et semen et radix ipsius sunt in virtute eius fortoza plurimum: et plurimum exsiccatiua et resolutiua.

Operationes.

- A**bandecta. ca. xxx. Folia eius trita cum arungia et aliqntulu calefacta et supposita a postemata maturat. duriciem relaxat et mollificat. Item herba cum ipsa radice decoquat fere ad presumptionem. Et sic apparebit quidam viscositas: quod superponatur et apostemata maturat: duricies res mollit et relaxat. Et aqua etiam eius addita cera et oleo fit competens unguentum ad predicta.
- B** Aqua decoctionis seminum ipsius et malue valet contra tussim siccam: et profert ethicis. Semina etiam eius cerata et in oleo decocta duriciem solunt.
- C**ypocrates. Vulneratis ac sitientibus defecatu sanguinis bibendum dedit succum decoctum radicis. Ipsam quoque vulneribus cum melle ac resina: idemque conuulsis luxacis tumendidus et musculis nervis articulis imposuit et asmaticis ac dissintericis in vino bibendum dedit.
- D** Auic. Altea nomen in greco derivatum est ex plurimum iuua mentozum nomine. cuius natura calida est cum equalitate. In ipsa sunt lenificatio et maturatio et mollificatio et resolutio. Semen et radix sunt in eius virtute fortoza plurimum exsiccatiua et subtilioza.
- E** Linuntur super morfeam cum aceto. mollificat

- apostemata et prohibet ea. et resoluit sanguinem et maturat vulnera.
- C**onfert apostematibus inflatis: et scrofulis. et valet ad duriciem matricis.
- S**edat dolorem iuncturarum. et proprie cum adipe anseris.
- T**umor et inflatio resoluit que sunt in palpebris.
- S**emen eius tussi calide confert. et facile spiritum efficit. prohibetque fluxum sanguinis cum virtute sua stipticitas. eius folia conferunt apostematibus mammille.
- E**t ponit in emplastris pleuresis et peripleurmonie. eius que gummi sitim sedat.
- D**ecoctio radicis eius bibita profert vrine et intestino ardori. et apostematibus anni.
- D**yas. cap. Bolochia cum adipe anseri genitali parti supposita abortum facit. Inutilis est stomacho. ventrem mollit.
- I**tem vulnera recetia folijs eius curant: folia eius trita et imposita scorpiionibus credunt afferre torporis. Eadem femori alligata stimulat in ventrem.
- E**adem nigra lana obuoluta et alligata manuum victa copescit. Item et idem cap. Altea. Flos eius in mulsa coctus aut vino et tinctus et impositus vulnera curat. scrofas spargit. Item cicatrices vulnere curare facit.
- E**lixir hoc et trita addita arungia porcina aut anserina et resina et terebentina: tumores stericos et offocatos apposita medet. Item elixatura eius becoia facere nouit. et secundinas excludit.
- S**ola in aqua cocta et fomentata intestinorum dolorem tertio die sanabit. Mosiphi experti sumus quod trita cum arungia veteri et imposita podagram tertio die sanat. Et multi dicunt auctores collectiones omnes vel duricies que in corpore nascunt: decocta cum fenugreco et lini semine pelline imposita auferunt.
- S**erapio. Altea prohibet apostemata: et sedat dolorem: et maturat exituras dum est recens. et radix quidem eius et semen: quod in eis est virtus absteriua: curat morfeam.
- E**t semen eius fragit lapidem renem. et aqua in qua decoquitur radix eius propter stipticitatem que est in ea vlceribus intestinoz et fluxui vetricis et spuro sanguinis confert.
- E**t quando coquitur sola et teritur: profert exituris et apostematibus que apparent post aurem et scrofulis. Et profert apostematibus anni calidis.
- G**alienus. Radix maluauisci et semen maluauisci virida intensius quidem operantur quam herba. et magis absteriuam ostendunt virtutem: ut morfeam abstergant. Et semine diuidat lapides in renibus conuulentes.
- R**adix autem et dissinteric et diarric: necnon emissionibus sanguinis est utilis.

Capitulum. xviij.

Alleluia vel luyula vel panis cuculi.
Luyula herba est acetosi saporis. folium eius est paruum et tripliciter diuisum. et in cacumine cuiuslibet partis est alia incisura. Semina eius sunt in vaginulis similibus corniculis. que cum tanguntur tempore maturationis euolant ab eis. semina similia anisdachuce tendentia ad rubedinem. et vocatur trifolium acetosum. sicut apparet in cap. trifolium. Trifolium acetosum id est alleluia. ponit a damasceno in unguento dyafinicon. et vocatur ipsum trifolium. Plinius ca. bachael id est trifolium acetosum. folia flores et fructus sunt frigidi et sicci. folia tamen sunt humidiora predictis. Fructus vel semina eius matura aliquid qualem habent dulcedinem.

Operationes

Luyula siue alleluia medet vlceribus oris et fistulis. simulatur in virtute acetose siluestri. est stiptica. consolidat vulnera et vicera. Succus eius valet vlceribus oris antiquis et alcolle. Plinius cap. bachael propter acetositatem existentem in ipso valet ad alcolam. et alias egritudines oris.

Capitulum. xviij.

Kekengi vel kekengi. Serapion libro aggreg. Alkekengi est species solatri quod habet folia similia folijs solatri. nisi quia sunt latiora eis et rami eius quando elongantur declinant inferius versus terram. et habet fructum in chisti rotundum similem vesice. et est fructus eius granum rubicundum. similem vique quem quidam kikilium vocant.

Operationes

Serapion. Kekengi quod quidam nominant kakabum virtus eius est quod fructus eius prouocat urinam. Et ideo admiscet iste fructus in multis medicinis que conferunt epati vesice et renibus. et hec herba administrat in medicinis et non comeditur. et fructus hic mundificat ictericiam et puocationem vrine. Et idem auctor habet. Alkekengi est aliud montanum aliud siluestre. et est album. et est simile in forma solatri superiori. Et succus eius bibitus conuenit apostematibus tam in trinsicis quam extrinsicis. Et quando liniuntur super apostemata extrinseca conuenit eis. Et granum eius quando bibitur conuenit vlceribus renum et vesice. et granum eius est fortius domesticum. Succus granorum alkekengi prouocat urinam puocatione fortis.

A
B
C
D
E
F
G

Capitulum. xviii.

Aloe. ysidorus in libro ethimologia rum. Aloa' est herba succi amarissimi Platearius. Aloe fit ex succo herbe que appellatur eodem nomine. hec herba nō solum in grecia reperitur et in india et persia. Verū etiam in apulia. Et succus utilis est ad multa. sicut dicitur infra. Aloes tria sunt genera. Epaticum. Succotrinū et Caballinū. Modus autē factionis eius diuersimode creditur. quidam dicunt q̄ herba ipsa teritur et succus extrahitur et ad ignem ponitur quousq̄ bulliat. et postea soli exponitur et efficcatur. Aliud enim qd̄ superius colligitur prius appellatur succotrinū. Quod in medio minus purum est. Epaticū dicitur. Quod in fundo seculentum vocatur caballinū. Aliqui asserunt aloes diuersas maneries fieri ex herbis diuersis: nō genere sed bonitate. ex quibus iste tres maneries fiunt aloes. Alij dixerunt q̄ aloes tribus modis est. Unū rubeū de quadam insula indie. que dicit̄ Scotra. Aliud est nigrū quod est de persia. Aliud citrinū. et fit in Arabia. quibus omnibus laudabilius est scotrense. precipue si fuerit prelucidū. et rubeum quasi color epatis. cito q̄ fragibile et odoriferum

et amarissimū. Sed prima opinio melior. Disternitur autem quod est optimū succotrinū ex citrino colore seu rufo. Et precipue cum frangitur eius puluis. apparet quasi puluis croci. et q̄ leniter frangitur nec fetidum. nec valde amarū. Epaticum autem color epatis similitur scilicet quod est subnigrum. et hinc inde habet foramina vt ora venarum. et obrusam habet substantiā et non claram. Caballinū autē est nigrum. et obscuram et seculentā habet substantiam amarissimā. et horribilem protendit odorem. qui a valde fetidum est. Sed attende q̄ illud quod de natura sua est aromaticū. quāto est aromaticius tanto melius. Et quod est fetidum. quāto fetidius tanto melius excepto aloē. Similiter omne quod debet habere alij quem saporem. quanto in suo sapore est intensius tāto melius excepto aloē. Nam cum sit de natura rerum amaritudinē habentium. quanto minus amarum. tanto laudabilius. Et est sciendum q̄ quando aloē simpliciter ponitur. pro succotrinō intelligit̄. licet s̄m Alexandrū intelligat̄ p̄ epatico. Serapion libro aggreg. capl. habet. id est aloē. Aloe fit ex plāta que habet folia similia folijs squille in quibus est humiditas viscosa multa. tenax adherēs manui: et sunt latiora folijs squille parum. et quasi rotunda. et indurantur et inclinantur ad posteriora. et sunt in eis spine que egrediuntur ab eis breues et rare. et habet stipitem similem stipiti affodillozū. Et tota herba habet odorē grauē. et saporem amarum multum. Et radix eius est vna similis cannicule lignee. nascitur multum in india et in terris arabum: et in terris distantissima et in maritinis et ripis et insulis que dicuntur ancaros. Et non solum eius gummi est iuuamenti magni. sed etiam flos eius. Nam quando teruntur et ponuntur super vulnera faciunt ipsa adherere. Et aloes sunt due species. quarū vna est arenosa. et est fer. et alia est epatica. Jo. mesue cap. de aloē. Aloe est de sublimioribus medicinis et melioribus. habēs prerogatiuā sup alias medicinas. Nam quāto intentio vniuscuiusq̄ solutiū sit s̄m plurimum debilitare virtutes et membra que sunt minere virtutum. hec tamen intentio cadit ab aloē. quia non solum non nocet. ymo inuenitur ad confortationes membrorum debiliū addere.

Operationes.

Pandecta capitulo. xxviii. Aloe purgat coleram et flegma. visum clarificat. opilationem splenis et epatis aperit. menstrua prouocat superfluitates circa pudēda si sint ex frigida cau

De Herbis

B sa extergit ⁊ scabiem curat. ¶ Corpus discoloratū coloratū reddit. Contra scabiem ⁊ putredinem pudendarū ⁊ puritum digitorū qui fit ex serioribus aloecum aceto confectum ⁊ sic iniunctum valet. Contra arteticam datur cum succo bardane.

L ¶ Contra alopitiam ⁊ casum capillorū in fortissimo bulliat aceto. radix oliue vetuste ⁊ postea coletur ⁊ in colatura ponantur due partes farine lupinorū amararū et tres aloes. que simul conficiant. et addatur puluis stafilagrie. ⁊ inungatur caput per discriminalia

D ¶ Aloes puluis optime distemperatum cum vino albo ⁊ aqua rosarum multū valet ad puritum oculoꝝ.

E ¶ Suppositoriū factum ex trifera magna cū Puluere aloes et mastice prouocat menstrua.

F ¶ Puluis eius cum melle datus. lumbricos occidit. Et cum succo persicarie auribus instillatus vermes necat

S ¶ Dyascozides capitulo de aloec. Virtus est ei stiptica et mediocriter calida. et sic nimis ventrem molliat. purgat putredinem. coleram ⁊ flegma deducit.

B ¶ Galienus. Aloe sanat difficile cicatrifabilia vlcera. ⁊ presertim que in ano ⁊ pudendis. cōfert etiam flegmoni eorū collectū cum aqua Eodem quoq; modo vulnera solidat.

J ¶ Jobānes mesue. Aloe solutione educit coleram ⁊ flegma: ⁊ mundificat caput ab eis et stomachū. ⁊ cōfert iuuamentū magnū doloribus eorū. Et confert etiam inflationi stomachi ⁊ sicut ⁊ dolori eius ex colera factis.

K ¶ Et qui assiduam acceptionē eius diebus continuis. nō videbit in corpore suo. ⁊ in instrumentis sensuum eius egritudinem. que nō sitabilis sanari. ⁊ preseruat a putrefactione. ita q; etiam cadauera ⁊ proprie mictum cum myrra. Tunc id dare temporibus frigidis. excoziant enim. Et solutione educit sanguinem. Quantitas que potest administrari ex eo est ab aureo. s. vsq; ad 3. iij. Et infusionibus ab aureo. id est vsq; ad 3. iij.

I ¶ Serapion autem libro aggreg. capitulo proprio multa dicit de aloec. que omnia sunt de mente Dyascozidis

B ¶ Galienus autē aliorū hic implicite vel explicite tacta. quare propter breuitatē ea hic ponere obmitto.

A Loes lignum. Aloa vel agalaymest arbor suauissimi odoris. Unde grece sic nominat. Arabice vero hoab. Latine lignū aloes vel xiloaloes vel aloes lignū. Aloa dicitur eo q; lignū tale altaribus adoleatur. repetit autē in magno flumine superioris babilonie. cui coniungitur fluius paradisi. Unde quidam dicunt q; impulsione fluij ab arboribus terrestribus paradisi conducit. Nullus tamen huius arboris fertur vidisse originem. Alij dicunt q; in cacuminibus montiū supradictorū locorū circa predicta loca existentiū oriatur hoc lignū. ⁊ impulsu venti aut temporis vetustate cadit in fluium. Est calidum ⁊ siccum in secundo gradu. Sed sciendum q; sunt aliqui deceptores. qui accipiunt radices camellee in montibus amalsie. et quoniā videntur assimilari. viciq; in colore pondere ⁊ sapore cum ligno aloec. sophisticant ipas. ponendo in vino ebullitionis pulueris ligni aloec per aliquos dies. quod deo ⁊ hominibus abominabile est. quoniā camelea multū laxatiua est. Lignū aloec vero est stipticū. Et camelea de se nullū habet odorem. sed lignū aloec est suauissimi odoris. ¶ Cassi. se. cap. de ligno aloec. Lignū aloec tribus modis est. Uno modo fit in quadā regione. ⁊ dicitur caume. Est aliud qd fit in insula Indie maioris. et vocatur cumar. Tercium oriatur in quadā regione Indie. ⁊ dicitur fales. Eligendū est autem lignum aloec quod non est coctum in aqua. Nam arabes faciūt ipsum bulire in aqua. et illa aqua vtuntur ad multa cōmoda. tale ergo lignū amittit spiritū.

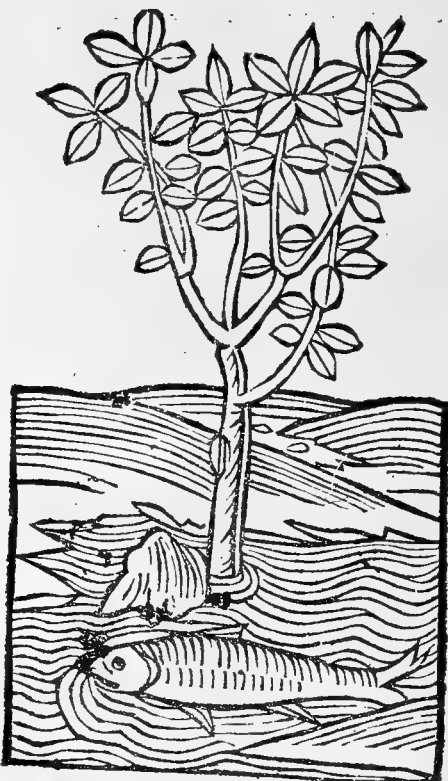
Tractatus

z paucā aut nullā habet operationē. ¶ Quicē
na libro. ij. ca. x. aloes calida est z sicca in sc̄do
gradu. z est subtile aperitiuū opilationū. frans
gitiuum ventositatū.

Operationes

A ¶ Pandecta cap. xxxij. Lignū aloes valet con
B tra debilitatē cordis. stomachi. epatis z cereb
C ri. ¶ Contra cordiacā. z contra retentiōē mēstruo
D rū. z contra oēs passiōes z debilitates cordis pos
sissime ex frigiditate. ¶ Vinū decoctiōis ei⁹ dis
gestionē z forat. ¶ Et stomachū in frigidatū
calefacit. Et si abominabile fuerit ponat parū
ligni aloes integri in vino per noctē. mane vi
nū exhibeat. ¶ Suffumigiū ex eo factū z rece
ptū inferius a muliere per emborū puocat mē
strua. z suffocatiōes matricis medet. ¶ Simi
liter trifera magna sumpta cū decoctiōe ligni
aloes menstrua puocat. ¶ Fumus eius p̄ nas
res receptus cerebri confortat. ¶ Similiter si
accipit puluis ligni aloes z gariofiloz z ossis
de corde cerui. ¶ Et conficiant cū oleo z in un
gatur caput galli. in die illa z nocte non cessa
bit cantare. ¶ Lassius felix lignū aloes confor
tat stomachū. z omnia mēbra interiora. supflua
corporis humiditatē expellit. maxime de sto
macho ventositatē dissoluit. opilationē aperit.
ventrē cōstipat. fluxui vriner epugnat. ¶ Se
rapion. Lignū aloes est cōpetens multū ha
bentib⁹ egritudines in epate. z ad dissinteriā.
Et sedat dolorē lateris z est ex fumigijs bonis
z datur ex eo aureus vnus z remouet putredi
nē a stomacho z fortificat ipm. ¶ Et idem auc.
atabari. Lignū aloes stringit ventrē. z corro
borat viscera ppter virtutē sūpticā que est in
eo cum aromaticitate. Et eicit supfluitatē hu
miditatū corruptaz a corpore. ¶ Et idem auc.
Rasis. Lignū aloes est bonum stomacho hu
mido. ¶ Et idem auc. ysaac aben arā. Lignū
aloes est bonū cerebro. z fortificat viscera. Et
expellit supfluitates humiditas. z facit descēde
re flegma a cerebro quādo fit suffumigatio cū
eo. z maxime illud flegma quod generat ex va
poribus ascendentibus a stomacho. z expellit
v̄rositates ¶ Lignū aloes remouet supfluita
tes humiditatis. z confortat viscera. z phibet
iram. ¶ Et masticatio eius facit oris odorē bon
nū. z confortat nervos. z acquirit eis vinctuo
sitatē subtilem. z confert cerebro valde. z cōfor
tat cor z letificat ipm. z cōfortat epar. z in ipō
est virtus cōstringens naturā. z confert dissin
terie melācolice. ¶ Et idem de viribus cordis
dicit q̄ confortat cor.

Capitulum. xx.

Ambra gre. z latine nūcupat. Ambra
fm quosdam est sperma certi piscis. Et
fm quosdā est fruct⁹ arboris sub ma
ri crescētis. vel gummi. vel mana cor fontis in
mari. Et fm quosdam est iecur piscis. Et fm
quosdā spu ma maris. Et fm alios est stercus
aialis maris. sed falso. qm̄ ambra generat sub
mari in specie fungoz. q̄ generat in terra. Las
lida est. i. ij. gradu sicca in. i. circa finē. Sophi
sticat aut̄ ambra cum ligno aloes storace cala
mita z laudano resolutis. addito musco reso
luto in aqua rosarū. z apposita aqua in parua
quāitate. Sed cognoscit. q̄a sophisticata pos
test mala pari sicut cera. vera aut̄ ambra non.
¶ Sera. li. aggre. cap. Dambarid est ambra.
Fascit in mari z generat in specie fungoz q̄
generant in terra. Et qm̄ mare turbat eicit a
fundo ei⁹ lapides magnos. z cū eis eicit fru
sta ambre. Et plurimū ex ea ingredit in mari
q̄ est in terris gingios. z in occidentē. z illa des
fert almaca yde. Deferūt em̄ illuc boies q̄ nos
mmant mibere. i. veloces. qm̄ nouerūt q̄ mare
eoz eiecit ambra. Melior autē ex ea est illa q̄
inuenit in insulis illarū regionū. z in litorib⁹
ip̄ cū figura rotūda coloris celestis. Illa so q̄
est alba sicut ouū strutiōis est mala. z est illa
quā deuorat quidā pisces magni q̄ dicunt̄ azel
q̄ cū deglutit eā occidunt ab ea. z natāt super
aquas. quos vidētes boies de zingios p̄iciūt

super eos vncos ferreos. z extrahunt ipsos d
mari. z extrahunt ambraz de ventre eoz z est
ambra nō bona: maxime que in vētre reperit
z nominat eā apotecarij persie maioris madi.
Uez illa q̄ reperit iuncta spinā dozi. z est pura
ei munda multū z bona valde. ¶ Qui. li. ij. ca.
de ambra. Ambra est cali. z sic. Et dicit q̄ sit cali
ditas eius in. ij. z siccitas in primo gradu.

Operationes

A
B
C
D
E
F
¶ Pan. ca. xxxvij. Contra sincopim accipe 3.
i. ambre. et. E. i. ligni aloes. et. E. ij. ossis de coz
de cerui. q̄ oīa reioluant in aq̄ro. z fiant pillule
et ppinent. ¶ Contra epilentiā. pone ambraz
z cornu cerui in vase vitreo sup carbones et pas
tiens suscipiat per os et nares. z multū valet
¶ Contra suffocationē matricis q̄ opprimit spi
ritualia. ponat silr in vase vitreo cū alijs aro
maticis: et recipiat fumus p os vulue. ¶ Se
ra. Ambra pfortat cerebz z corroborat ipsum
et sensus oēs z coz: et pferi senibz z frigidis cō
plexionibz. ¶ Sera. Ambra virtutez cerebro
prestat. z ceteris sensibz seu cordi. adiuuat q̄z se
nes z illos q̄ a frigidis humozibz possidentur.
¶ Qui. Ambra cōuenit decrepitis subtilitate
sua. z cōfert cerebro z sensibz. z cōfert pectori.
Et idem de viribz cordis ait. q̄ pfortat coz. Al
mansoz. tra. iij. ca. de ambra. Ambra calida est
A cerebrum quoqz atqz coz robusta efficit.

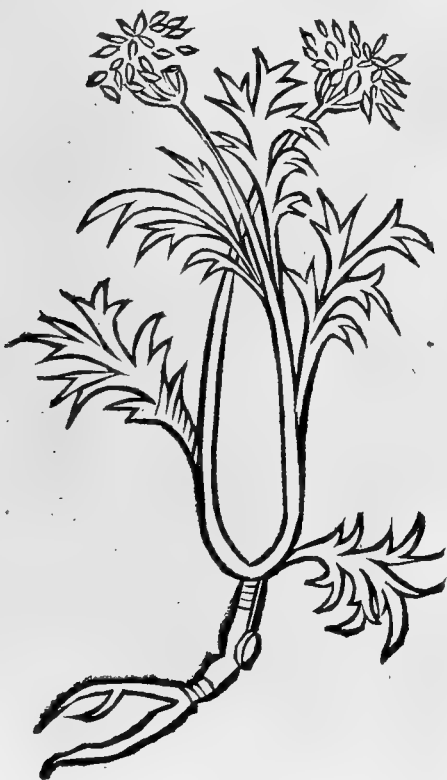
Capitulum. xxxj.

Ambrosia alias ambria vagi nois est
¶ Si. li. xxxij. Ambrosia circa alias her
bas fluctuās. vñi fruticē densum ras
mosum tenuē. triū fere palmoz bz. tertia pte
radice breuiore. folijs rute. circa imū caulem.
semen est vuis dependentibus. od ore vinoso
¶ Qua de causa botris a quibusdā vocat. ab as
lijs arthemisia. Coronant illa capadoces. z vs
sus eius ad ea que discuti opus sit. ¶ Psid. li.
ethi. Ambrosia est herba quā latini apiū silua
ticū vocāt. De qua Virgilius ait. Ambrosieqz
come diuinū virtute odorem aspirauere ¶ Dy
ascorid. Ambrosia quā multi botrim vel ar
themisiam dicūt frutex est multas habens vir
gas tribz palmis longas. z folia initio minus
ta rute similia. virge sunt plene semine.

Operationes

¶ Salien. vi. sim. far. ca. de ambrosia siue apiū
vin habet stipticā z repercumentem. ¶ Omne
corporis reuma phibet/ cathaplasmati adhibi
bita ¶ Psiaqz cum vino bibira rotundos lum
bricos excludit. ¶ At succus eius cum lana im
posita mulieris fluxum extinguit. Eademqz
turbores oculis inuncta prohibet.

A
B
C

Capitulum. xxij.

Amomū. **Dyaf.** ca. de amomo. Amomū genus est odoratissime herbe cui frutex est silis botruo: in circūtu cui insubet arboris nascēs. ramulos habet siccos z duros p̄gulis silēs coloris subruffi. circa q̄s foliola iuncta z copiosa ex tirso butruosum semē rodēs et sibi cōnexū florē albū veluti violē folijs silibz bzonie. **Aui.** triplex dat spēs. Est em̄ qd̄ appellat frumētū. ceteris melius aurosi coloris vel flauī: odoris boni. Aliud est quod appellat medicon p̄mo inferius nascit in locis humectis: z p̄pterea forma maius atq; viride z lenetactū. sapore ozigani habēs. Tercū vero qd̄ appellat ponticū. rufum est z nō longū: nec difficile frangibile: butruoso semine plenū. et odoze pcussibile. id est stipricū. **Eligēdū** aut̄ est recēs z albū. virgas purpureas habēs expan sum z semē plenū. **Pli.** ca. de amomo. Amomū vocat̄ eo q̄ veluti odorē cinamomi inferat nascit in syria z armenia. frutex est botruosus semē reddēs sibi cōnexū. flore albo veluti violē figura folijs similibz bzonie. odoze etiā bono somnū incitat. Et est ca. z sicin iij. g. **Gal.** vi. sim. far. ca. de amomo. Amomū hoc quidē vis detur fm̄ virtutē assimilari acoro. nisi q̄ siccus plus est acorus. digestibilius vero amomum. Et dicit. **Gal.** in q̄nta amphorizmoz. q̄ omnia alia calida forzi caliditate sunt silia. scz in hoc amomo. sicut sūt castia lignea. tapfus. amomū cinamomū. z faciūt sodā. Et siliter faciūt plus res alie ex speciebz q̄ sunt subtiles z calide. Et quidā adulterāt amomū cū plāta q̄ dicit̄ amomides. eo q̄ similat̄ amomo. nisi q̄a non habet odorē ei? nec tale semē. z nascit in armenia. z flos eius est silis organi. Si vis nō decipi ab hac vel a silibz caue a planta q̄ est nimis iuuenis. z elige illā cui rami egrediunt̄ ab vna radice. Virtus eius est calefactiua.

Operationes.

A **Dyaf.** Amomū est p̄stans somnū. tumores etiā cathaplastmanibz admixtū sedat. **B** **Misceat** diuersis antidotis et miris et varijs odoribus grate miscet. **C** **Serap.** Amomū inducit somnū z sedat sodā qm̄ emplastrū cū eo fit sup frontem. z maturat apata calida. z p̄fert puncture scorpionis: qm̄ sit emplastrz cū eo z ozimoz ponit̄ sup locū puncture. **E** **Et idē auc.** humaym filij **I**saac. Amomū est res q̄ inebriat. etem de p̄prietate eius est q̄ inebriat et facit dormire. **D** **Aui.** Amomū maturat apata ca. Et eius de cocio bibif ad podagrā z sedet in ea. Et p̄fert doloribz matricis. z intrat in pellaris matris

ca. z sedet in decoctione eius ad dolorē renū **E** **Almasoz tra. iij. ca. de amomo.** Amomū ca. est z sic. qd̄ ad opilationē epatis ex frigiditate est p̄ficiēs. dolorē auferit matricis. in capite tñ grauedinē z dolorē atq; scotbomiā generat

Capitulum. xxij.

A **Deos.** Serap. li. aggre. ca. nachana id est ameos. auc. **Dyaf.** qdā notā n̄t ipm pomū anthomation. id ē cimīnū ethiopiū. **B** **Uez** natura cimīni ethiopiū est alia a natura ameos z est notū. **C** **Est** nāq; semē fere silē cimīna ethiopia. nisi q̄a est min⁹ eo multū z alb⁹ z dur⁹. z in suo sapore est desilitudine saporis ozigani. **E** **Et illud** qd̄ est eligendū ex eo est illud qd̄ est recēs z mūdū. **F** **Et idē auc.** gal. **D** **Magis** iuuatū qd̄ est ex eo est semē ei⁹. z in sapore ei⁹ est amaritudo pauca z acuitas. z virtus eius est q̄ calefacit z siccāt in tercio gradu.

Operationes.

A **Dyaf.** auc. aben mesuay dicit q̄ puocat vris nā. z semē est bonū se. anrids. **B** **Et qm̄** eius de cocio ponit̄ supra puncturā scorpionis auferit dolorē. z est bonū frigiditati stomachi z epatis z auferit opilationē. z sedat nauſeā. z desiccāt humiditates stomachi. **C** **Et est bonū** bumidi

rati q̄ est in pectore. z mūdificat vias renū z ve
fice. z extrahit lapidē ex eis postq̄ fuerit fact⁹.

Capitulum. xxiii.

Amidū vel amilū. z est succus frūmē
ti. et dī amilū ab a qd̄ est sine z melos
grece. i. mola eo q̄ sine mola fit. vnde
amidū sine amilū est medulla frūmēti qd̄ infū
dit z tundit donec fursur suū dimittat. deinde
cū aqua mittit in sportulā. z cū p̄sura colat. et
cū i vno vase velut sex recederit aqua effusa in
sole siccat post hoc leuiter stringat. ¶ Cassius
felix ca. de amilo. Amidū tempate caliditatis
est z humidū qd̄ sic fit. Frumētū in aq̄ frigida
ponat p̄ diē z noctē z de die in diē aqua remo
ueat quousq̄ frumētū videat putrefieri. deinz
de aqua remota optime teratur z cū eadē aqua
optime cōfectū p̄ pannū exprimat. z soli expo
nat vt exsiccet vsq̄ ad aque cōsumptionē. z fre
quēter remoueat aqua frigida donec dealbet
qd̄ residet desiccat z idurat. ¶ Sera. li. aggre.
ca. de ami. Amilū infrigidat z desiccat plus
q̄ frumētū. Et melius ex eo est illud qd̄ fit in
estate. Et modus operatiōis ei⁹ est vt accipias
de frumēto: z ipm bene purges: z infundes in
aq̄ dulci z laues ipm cū ea. z post proijce aquā
illā cū qua ipm lauisti z funde sup ipsum aquā
aliā. z facies ita qn̄quies in die z si potes in no
cte silr. z qn̄ mollificat oportet q̄ eticias aquā
eius cū facilitate sine agitatiōe aliq̄: ne cū aq̄
egrediat aliquid de lacte. Et postq̄ hoc feceris
calca cū pedibus z p̄nce ipam aquā. z qd̄ sup
natauerit sup aquā ex fursure collige cum cac
cia p̄forata. z abijce residū. postq̄ vero pur

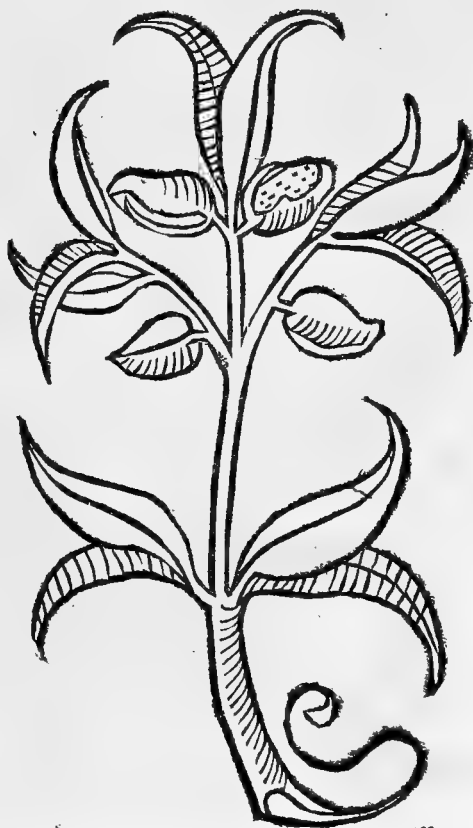
gatū fuerit a fursure z colatū pone sup lateres
nonos z expone soli calido. z si remāserit in eo
aliqua humiditas pone sup ignē. Et si ior ei⁹
est acetosus. z virtus ei⁹ est pauce calid⁹ is.
sed est cōpositū ex virtutib⁹ cōtrarijs. Hā vna
est frigida p̄pter acetositatē q̄ est i eo z alia cali
da a caliditate ei⁹ q̄ est a farina. q̄ est in eo a ca
lore putrefaciēte. Est aut̄ optimū amilū recēs
z cādidiū z leue sine villo acere z inq̄noso odore

Operationes.

¶ **Dyaſco.** Amilū facit ad abstinendū reuma
oculorū. alta vulnere oculis replet. aspredinē
oculorū tollit. ¶ **Sanguinē** reicientibus bibi
tum singularē presidū est. ¶ **Aspredines** arte
riarū dissent. Vns collo lactis miscetur z pro
fluum ventris stringit valde. potest autē leni
ter stringere p̄pter quod in collirijs lachrymas
stringentib⁹ miscetur. valet similiter cōtra apo
stemata spiritualiū z tussim coctū in aqua oz
dei cum lacte amigdalorum additis penidijs
¶ **Serapio.** Amilū confert humoribus currē
tibus ad oculos z vlceribus que dicuntur fel
seoles. ¶ **Et** quando bibitur abscindit sangui
nem qui venit a pectore. z lenit asperitatē gut
turis. ¶ **Et** quando miscetur cum lacte in ali
u o cibo hoc idem facit.

A
B
C

D
E
F

Tractatus

Capitulum. xxv

Algida greca nomē est. latine nux longa dicitur. In cunctis arboribus post se flores questit. et ad ferenda poma arbusta: cetera preuenit. Et his alie sunt dulces: alie amare. Sed agricole huic generi sic mederi ferunt. Cerebrat eius radicem et in mediu inserunt furculum arboris que pice dicitur. quo facto succi amaritudo deponitur. Dec. Psido. 2. Plin. li. ij. Arbores quedam prime germinat. et inter nouissimas nudant. ut amigdali et fraxini et sambuci. et his nempe que aquila hieme oriente concipiunt. Primo omnium amigdale florent mense ianuario. Pomum vero maturat mense martio. Perditque facillime fructus ante maturitatem amigdala. sicut et ficus et palma. Ex libro donatu. rez. Amigdalus in locis calidis fructu abundat. Frigidioribus autem locis arbor vetusta flore fecunditatem negat.

Operationes

A Plin. li. xxiij. Amigdale amare radice decocta cutem in facie corrigit et colorem hilariorē facit. Noces ipse somnum faciunt et auditatem.

B Qui. Arbor amigdalaz amaraz cum optime teritur. atque cum aceto et oleo rosaceo permiscetur. et inde fit emplastrum fronti confert sorda. Radix etiam eius decocta et super pannum linita. fortis est medicina.

C Constantinus in libro gra. Radix amigdale amare puluerisata: et cum aceto terperata: fit bonum unguentum contra lentiginem et impetiginem. omnemque sordiditatem cutis. et maxime contra morfeam. Cum vino potui dicitur tussim curat. lapidem frangit.

D Dyas. ca. de amigdalaz. Arbor amigdalaz dulcium est debilioris operationis quam amaraz arbor. amare sunt subtriatine et prouocatiue vine.

E Sera. aucto. arthigenis dulces amigdale sunt calide et humide in primo gradu.

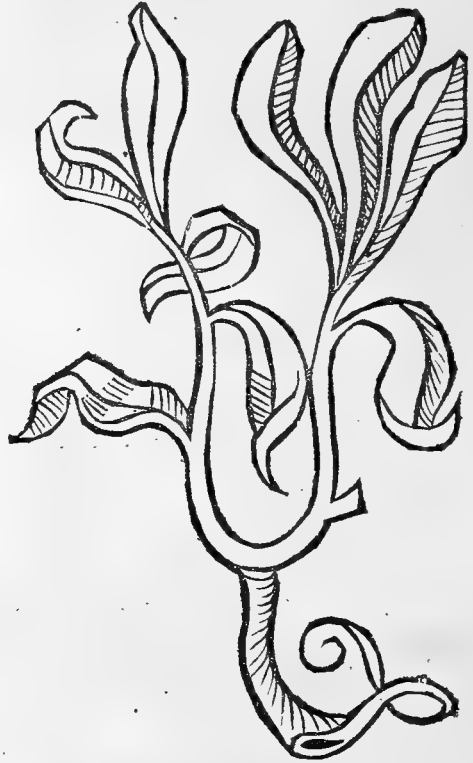
F Et idem aucto. mēsuay. Quando comedunt cum cortice suo stringunt gingiuas. et sedat quod accidit in ore propter suam poticitatem. Et quando comedunt cum succaro descendunt a stomacho. et quando sicce torefiunt sunt convenientiores stomacho et augent sperma sicut auellana et fistici.

G Idem aucto. albugerig. Summi eaz administrat sicut gummi arabicum et puznax.

H Gal. vi. sim. far. de amigd. Dulces amigdale in eis est amaritudo eaz occulta que non apparet sensui quia vincit in eis dulcedo. verum quando veterascunt apparet manifeste. Virtus eaz temperata est cum caliditate. preualet enim in ipsis absterisua et subtriatina substantia. propter quam expurgat viscera. et pulmonem et tozarem. expuitiones operantur humorum.

I Rab

bi moyses ca. de amigdalibus. Dulces amigdale prouocant somnum temperatum. et coquina cum eis humectat ventrem. et sunt laudabiles. et saluant substantiam cerebri.

Capitulum. xxvi

Anacardus pediculus elephantis ab imperitis medicis dicitur. quod est falsum sed est fructus cuiusdam arboris que vocatur pediculus elephantis. Auicenna libro secundo. Anacardus est fructus filis ossi dactili. et medulla eius est filis medulle nucis dulcis in quo non est nocumentum. Et cortex ipsius est rarus frangibilis: in cuius raritate est mel: viscosum habens odorem. Et sunt homines qui ipsum masticant et non nocet eis. et proprie cum nucis. calida est et sicca in quarto.

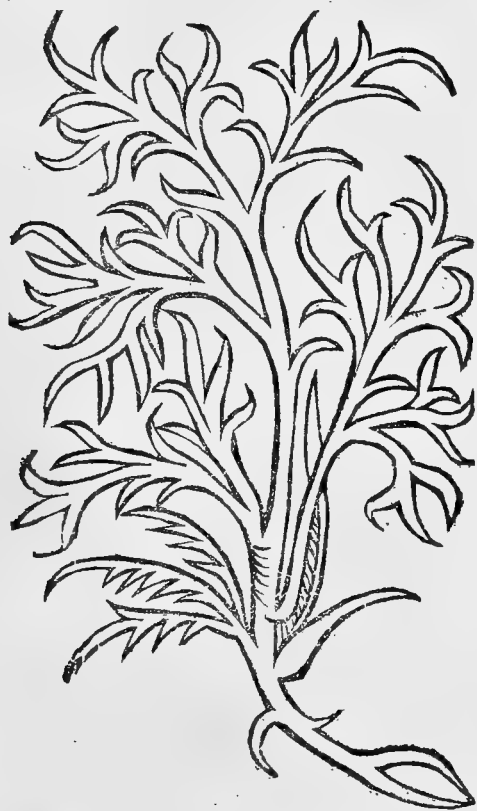
Operationes.

Auicenna. Eius mel est vlceratium apostematum et adustium sanguinis et humorum. Eradicat verrucas. et aufert albaras: et eradicat barulos. et sanat alopitiam flegmaticam. Com mouet etiam calida apostemata in interioribus. Confert frigori nervorum. et eorum mollificationi et paralisi et torture. Confert corruptioni memorie: cum eius confectio nota anacardinum sumitur. Sed tamen com mouet alie nationem et melancoliam.

Suso

De Herbis

sumigant cum eo emorroides et explicant. Est et summa venenoz. et adurit humores et interficit. ¶ Et eius quidem tiriaca est lac vaccinū butiro inde extracto. Et oleū nucis eius frangit virtutē. loco eius ponit quin tuplū ponderis eius de badabam. et quarta ponderis ipsius de oleo balsami. et tertia poderis ipsius de na/pra alba.

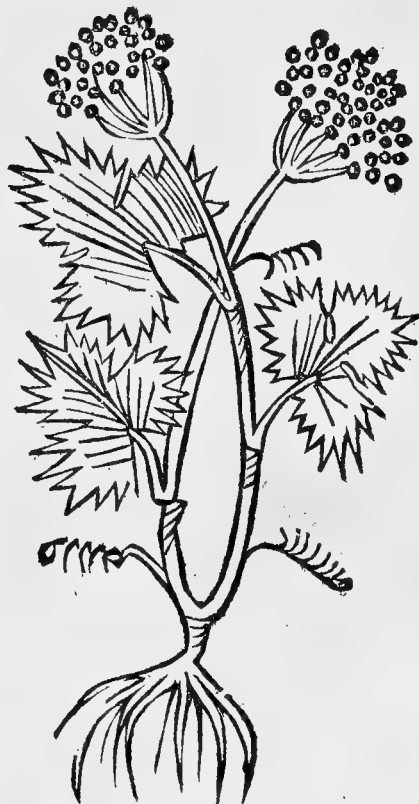

Capitulum. xxvij.

Anetum est herba oxulana odorifera. Pl. Aneti semē principaliter cōuenit vsui medicine. radix secundario. herba tō tercio. ¶ Palla. Mense februario anetū seritur locis frigidis. Omne statū celi pacit sed tepidiorē locat. Rigandū est si se abstineat imber. serendū estrarius. aliqui semē eius nō obruūt. Opinātes q̄ a nulla aue tangat. ¶ Serapion. li. aggreg. ca. Uebet id est anetū oibus notum est. virtus eius est. que calefacit in fine tercū gradus. et desiccet in principio scđi. ¶ Salienus. vi. simpli. far. fm translationē grecam Anetū calefacit quidē adeo semp vt scđi gradus ipm intensi putandū. vel. iij. remissi. in sic. vero. ij. gradus est inchoanter. vel p̄mi intensi.

Operationes

¶ Berito ergo coctū in oleo diafozeticū et imolestū somniq̄ factiū et degestiū cruozū. necnon indigestoz humorū existit: appropinquat utiq̄ oleū quod et eo aperitiuis et igitur uis farmacis dictis nisi quia paulo calicius illis et subtiliū paruum est. Et ideo diafozeticū. vsū vero tercū fit gradus calefactiū et sicū. Et ideo mollibz vulneribz appositū p̄stat operam. et p̄sertim eis que in pudendis. humidus aut et minus calidus ridere est ad hec. et eūchi mū q̄si digestibilius est et somni factiū. ¶ Et idem Serapion auc. aben mesuay. Anetum est calidū. Inducit somnū. et oleū eius est bonum ventositatibz. Et semen eius in polentis positum multiplicat lac quando accipit solum minuit sperma. et debilitat visum. maxime nimius vsus eius. ¶ Paulus cap. de aneto. Decoctio eius valet stranguriosis et disurijis data. et potissime syrupus factus ex decoctione eius et zūccaro. ¶ Plinius libro. xx. Anetum ructus mouet. et tormina sedat. alitū sistit. Cuius eius yuam leuat. oculos et genitura zebet. ¶ Ad emorroidas accipe puluerem virtice et puluerē aneti. confice cum melle. et emorroidas inunge.

Capitulum. xxviii.

Tractatus

Hanc florem vel flos vitis agrestis. Vel flos vitissi. Idem sunt Dyaf. ca. Enantiu id est antefloz. vel flos vitis agrestis q̄ cū ceperit florere. colligēdi sūt flores ipsi z desiccādi. z alio noie vocat vitis ista labruista flores eius opame redolēt z siccant in ymbra: z in resta reponēdi sūt. z melius nascit in syria.

Operationes

A Dyascozides. Virtus est ei slyptica. vnde si bibitu fuerit eustomaticū est z diureticū. ventrē stringit. sanguinē reŋciētibz subuenit. z bibitū z impositū stomacho fetore oris emūdat. digestionē stomachi celebrat. mixtū oleo z aceto dolore capitis fomēto tollit. **B** Succus viridis in cathaplasmatibz adhibet vulnera recētia sine timore feruat. Egilopas i initio vulneribz oris z gingiuaz vile est. **C** Vulnera ad sanitatē perducit. melle addito z oleo rosarū z croco z mirrha **D** Pessarijs necessarie adhibet fluxus matricis pessario facto stringit. reuma oculis suspēdit. **E** Cathaplasmatibz adhibitū stomachi egestionē soluit. z maxime cū polenta a vino mixtū z impositū. **F** Robustū p̄o in testa cū carbonibz collitū bene miscet. Panaricia oculorum z pterigea purgat melle addito reuma gingiuarū. z vulnera curat.

Capitulum. xxxi.

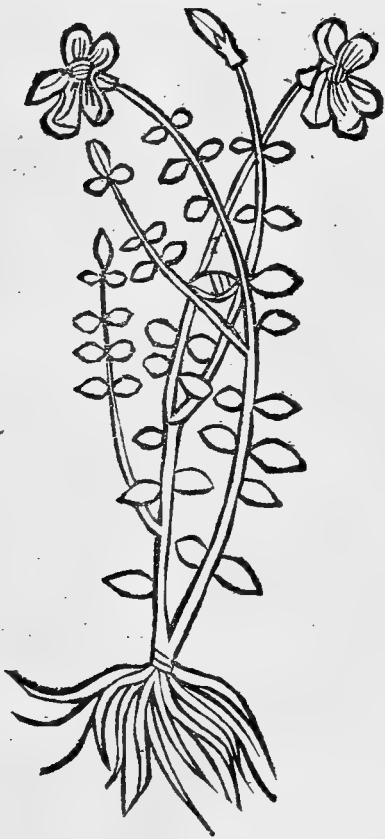
Anisum. Platearius. Anisum quod alio nomine ciminū dulce dicitur: semen est cuiusdā herbesimili nomine appelle. Et est calidū z siccū in tercio gradu. Virtutē habet dissoluedi z cōsumendi. **D**yasco. ca. de aniso. Anisum feructis est virtutis. scz calidū z siccū. z nature mictualis z scarotice id est incēsue. **S**era. libro aggre. cap. Anisum auc. Dyascozi. Anisum qd̄ de eo est recens est bonū. habens grossa grana plena z non excoriatur quando fricat excoriationibz similibus fursuri. Et habet odore bonū foziem. Et illud quod est ex insula Cretensi est melius. Et post illud est Babylonicū. Hispaniū vero est detrius. Et quod ex planta eius est magis iuuatiuū est semen eius. **G**alienus. vi. simpli. farma. ca. de aniso. Sapor eius est acutus. amarus modicū. Et virtus eius est que calefacit z desiccāt in tercio gradu. Propterea ergo z diureticū est. Ventositates autē que s̄m ventrem sistit. **A**nicēna libro. ij. ca. de aniso. Anisum est semē feniculi romani acuitatis maioris q̄ nabati. Et ex eo melius est quod est ponderosum. z est calidum z siccum in tercio gradu.

Operationes

A Dyascozides. Anisum q̄a mictualis est virtutis ycteris medetur. sitim tollit bibitū ventris occurrit. inflatiōes amputat. ventrem stringit. menstruis imperat. **B** Lac mulieribz puocat z auget. bibitū ventrē stimulat. Fumigatiōe naribus adhibitū dolore capitis tollit. **C** Auriū dolorem cum oleo rosarū adhibitū mitigat. ventositatē ventris tollit et dolorem. **D** primū autem est creticum. deinde egyptiū Gallicū vero meritissimū. **E** paulus cap. de aniso. **F** Contra liuorem ex percussione conteras ciminū z anisum. z incorporent cum cera z calidum superponat. Anisum similiter auget lac z sperma aperiendo meatus. z mūdat humiditatem matricis. **A**lmanzor tractatu tercio capitulo de aniso. Anisum calidum est qd̄ ventositatis dissoluium existens. epatis aperit opilationem coeundi preterea voluntatem stimulat. **S**erapion libro aggregatoz auerzitate. Dyascozides Virtus eius est desiccatiua et calefactiua. Et expellit ventositates a corpore z sedat dolorem. Et puocat vrinam z sudore. z cōfert hydropis. **E**t abscondit sitim q̄ sit ab humoribz falsis q̄ sumit in potu. **E**t est conueniens venenis z inflationibus et stringit ventrem. et abscondit humiditates

De Herbis

K **7** **D** **H**
 albas a matrice fluentes. et prouocat lac. Et
 excitat libidinem. et quādo attrahitur odora-
 tu fumigatio vaporis eius sedat sodam. Et
 quando teritur et misceatur cum oleo ro. distil-
 latur in aurem. curat quod intra ipam accidit
 ex casu aut percussione. et sedat dolorem eius.
 Et idem auc. bingeri. Aperit opilatiōes epa-
 tis. splenis renum et matricis. Et mundificat
 vias que ab humoribus opitulantur. Et pro-
 pter hoc confert febribus antiquis. et habet in
 se acuitatem ppinquam adustioni. quare sol-
 uit ventositates. maxime cum ipsum assatur.
 Auicenna. Anisum est aperitiuū cum stipti-
 citate parua. Et est sedatiuum dolorum. et res-
 solutiuum ventositatū: et proprie si assetur. et
 in ipso quidem est acuitas qua medicinis adu-
 rentibus fit vicinum.

Capitulum. xxx.

H
 Anilis est herba de qua fit sal alkoli.
 Dyascozides. Duo sunt eius genera.
 Unum habet folia lenticulis similia
 Alia habet folia similia camepubi. Prima ha-
 bet hastam altam duobus palmis erectam cū
 folijs mollibus. Radix est illi minor et tenuis
 Mascitur locis herbosis et solaris gustu salsa.

Secūda est que folia et hastas similes came-
 pubi habet. sed asperiora et minorā. florem pur-
 pureū et odore grauē: radix cicoree sim'lis.

Operationes.

A **B**
Galenus sexto simpliciuū farmacozū. capl.
 Antillis. Duplex quidem est. ambe tamen me-
 diocriter siccant. vt et vlcera solidēt. Altera ve-
 ro que camepitheos assimulatur. plus vniqs q̄
 alia subtilium partium est: vt epilepticis con-
 ferat. hec autē et absterfitiuor q̄ altera est. **A**
Mansoz tractatu tercio capl. vñen. id est. antil-
 lis calida est et sicca que purgat et aperit epila-
 tionē. carnemq̄ corrodit superflua m. vniter
 saliter autem omnū istarum herbarū bonum
 habentiū odorem q̄ plures calide sunt. nisi ille
 ex quibus sentitur illud quod dicimus. scilicet
 frigiditas manifesta: sicut sentitur in aqua ros-
 lata et camphora atq̄ sandalis.

Capitulum. xxxi.

H
 Athos vel Rosmarinus qd̄ idem est.
Sera. li. aggre. ca. latera marien id
 est antbos inquit. Est arbor maris. et
 est alpinal fac et racola. Et dicit auctor Dyas.
 Species rosmarini sunt tres. Una earū ha-
 bet semē quod nominatur sachi. Et habet fol-
 lia similia folijs maracri. nisi quia sunt la-

tiora parum grossiora. et extenditur super terram circulariter. habens bonū odorem et longitudo stipitis eius. est vnius brachij et plus. et habet multos ramulos sup quoz summitates sunt capitella in quibus est semen album simile semini plante que dicitur spondilion mūsdū angulosum. acuti saporis. in cui⁹ odore est simile odori resine pini. et quādo masticat mordicat linguā. Radix vero eius est alba multū. cuius odor est sicut odor thuris. Et est species alia supradicte. nisi quia semen eius est latum nigrū simile plante spondilion. habens odore bonū sed mordicat linguā. et habet radicē exterius nigram. interius vero albā. Est species alia similis supradicte. nisi quia ipsa nō habet stipitem nec semen nec florem. et nascitur libanotis locis petrosis et agrestib⁹. ¶ **Ysi.** Rosmaris num latini ab effectu herbā salutarē vocant. folia habet feniculi similia atq; aspera. et rotas tim terra prostrata. ¶ **Pla.** Rosmarin⁹ est herba calida et sicca cuius folia et flores competunt vsui medicine. flos autem anthos dicitur. vnde fit electuariū qđ dicitur dyanthos. In locis marinis crescit vnde et nominat. habet virtutē confortandi ex aromaticitate: dissoluēdi ex caliditate. extergendi et mūdificādi. et cōsumēdi ex siccitate et virtutem diaforeticā ex calore aperiente. Quāq; calida et sicca esse dicat in excessibus ab auctoribus nō determinat. herba ipsa libanotides vel dentrolibanū dicitur. quidā tamen dicunt qđ sit frutex. alij vero qđ herba sit. ¶ **Um** inuenitur in medicinis receptio anthos vel rosmarini. debent poni flores folia vel libanotidis vel dentrolibani. Flores ad solem de siccari. per annum seruant in efficacia multa. Similiter et folia.

Operationes

A Contra syncopim et cardiacā passionē datur dianthos cū vino ossis de corde cerui. Vel decoctio fit in vino vel aqua rosarū. ipm q; vinū datur patiēti. ¶ **B** Contra frigiditē aut debilitatē cerebri rosmarini decoctio in vino fit. et patiēns discooperto capite fumū recipit. ¶ **C** Contra vne humiditātē acetum vel vinū decoctionis eius gargarizat. ¶ **D** Contra stomachi frigiditatem et ad digestionem confortandā dyanthos vel vinum decoctionis eius. et mastice nascit. ¶ **E** Contra stomachi dolorem et in testinorū ex ventositate. vinū decoctionis eius. ac cimini ponatur. ¶ **F** Ex si non omnis notandū qđ hoc nomen anthos apud grecos pro quolibet flore sumitur. sed apud nos proprie rosmarini vel libanotidis anthos dicitur.

Capitulum. xxxij

Ancusa est herba cuius radix digitos inficit cōrta. Sanguinei quoq; coloris est. vnde etiam pictorib⁹ ad purpuram effigiendam vel efficiendam in vsu est. Ex herbario ancusa duplex est. Unam quam affabatam vocant. alia que maxime medicina apta est. hec in terra pressa. spinosis folijs sine caule nascitur. et mense februario legitur. ¶ **D**yascozides. Ancuse duo sūt genera. Una siquidem habet folia lactuce similia. sed acuta et aspera et integra et spinosa. Radix est ei grossitudinem habens digiti. coloris sanguinei. in estate digitos inficiēs. nascitur in locis cultis. habens in egypto folia super terram sparsa. virtutis redarguētis est. radix medetur cōbustionibus.

Operationes.

Dyascozides. Cera et oleo additis vulnera renū optime curat. ¶ **I**gnem sacrum cum polenta extinguit. maculas corporis et lepras cū aceto imposta emundat. ¶ **S**upposita menstruis imperat. abortum facit. ¶ **E**ius elixatura recte mulierū sterici adhibet. ¶ **M**efreticis aut splenicis opitulat. et cum vino febricentibus. ¶ **E**ius quoq; folia ventrem stringunt cū vino bibita. ¶ **I**psius herbe decoctio membrum arcuatum sanat. ¶ **R**adix eius in oleo decocta et cera facit ad combustionē.

Capitulum. xxxij.

A
B
C
D
E
F

De Herbis

appellatur. licet tota herba sic vocetur.

¶ **Palladius.** Et apij genere est ypselinon durius. aut austerius. et oleoselinon molli folio et caule tenero. quod nascit in lacunis. Et petroselinon quod maxime in locis asperis. hec omnia genera possunt habere diligentes in orti cultura. ¶ **Constantinus.** Est autem apij genus quod vulgus cerefolium vocat de quo scilicet dicitur inferius.

Operationes.

¶ **Apium domesticum** puocat urinam et menstrua et resoluit ventositates. et proprie semen eius.

¶ **Succus eius** in quo saxofragia decocta fuerit straguriosis et discurtiosis subuenit. Vel saxofragia. grana solis. filipendula et lapis lyncis coquantur in succo apij. et in colitura addito zuccaro fiat sirupus. qui manebit cum calida.

¶ **Succus apij agrestis vel acetum et oleum violarum vel rosarum** misceantur. et bulliant in vase vitreo ad ignem. Et cum tali oleo calido caput patientis inungatur. valet contra leucagiam et frenesim. prius capite raso.

¶ **Succus decoctionis apij et rammariscis** splenis et epatis opilationem soluit et duritiem sed proprie splenis.

¶ **Aliud.** Sumatur decoctio radices apij feniculi petrosilini. fiat sirupus contra vcteritiam et succo apij et scariolarum. et detur cum calida.

¶ **Contra hydropisim** radix apij et feniculi bulliant in succo sumi terre. et in aqua decoctionis addito zuccaro. fiat sirupus. miro modo consumit flegma.

¶ **Fiant etiam isti leucoflegmaticis et ypsarctica laborantibus.** Recipe succi apij. lb. i. succi scariolarum lb. f. mastice. Z. i. facta decoctione coletur. postmodum addito zuccaro. fiat sirupus in sine decoctionis addatur pulueris esule. 3. ij. et pulueris reubarbari. Z. f. mane cum calida exhibeat contra amphimerina pcedat purgatio. deinde coquantur agaricus cum succo apij in pomo coloquintide. vel in malo terre vacuato seu cauato. et decoctio talis detur quotidie patienti.

¶ **Flora** quod apium nocet pregnantibus: quia virtute sua dissoluit retinacula fetus.

Capitulum. xxxiiij.

Apinum. ysidorus in libro etimologiarum. Apium dicitur eo quod apex id est caput antiquorum eo corone nabat. Hanc herbam hercules primus capite circumtulit. ¶ **Auicenna** Apium aliud montanum aliud siluestre aliud domesticum. et aliud quod oritur in aqua domestico minus. cuius est sicut domestici virtus. Est et alia species eius que nominatur sumurion minus domestico. Crus habens concavum ad albedinem declinat. fortius est romanum montanum. Est autem in primo calidum in secundo siccum. ¶ **Pandecta** capitulo quinquagesimo. ¶ **Apium** plures sunt species. Nam est apium domesticum vel ortivum. Et est apium ramnum sive apium risus. Et est apium emoroidarum. Et est apium quod dicitur cerefolium. Et est apium campestre. Et est apium hispanum. Et est apium persicum. Et est apium agreste. Et est apium montanum. Et est apium aquaticum. Et est apium rusticum. Et est apium quod dicitur regalia. Apium domesticum omnibus notum. quod **Diascorides** vocat ortivum. quod calidum est in principio tertius gradus. siccum in medio eiusdem cuius semen maioris est efficacie. secundario radix. tertio herba. Cum autem in medicina receptio apij simpliciter inuenitur. semen apponendum est. quod a multis selinum

A

B

C

D

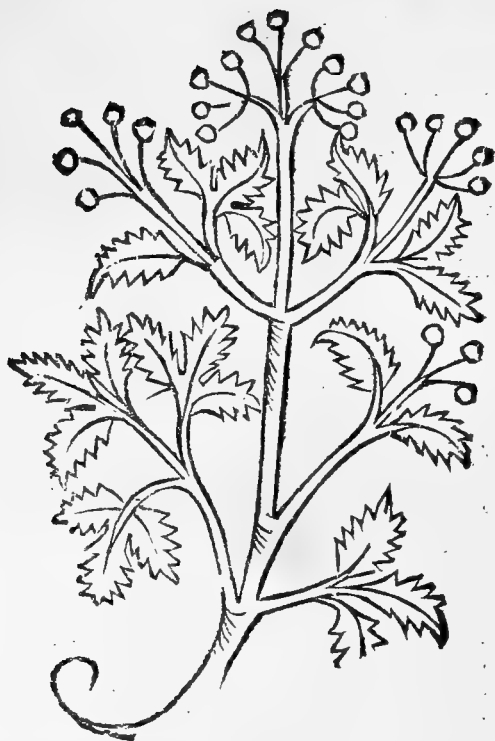
E

F

G

H

Tractatus

Foeniculum silvestre. Galienus octavo simplicium pharmacorum capitulo apium silvestre alij felinum vel equinum. alij vero alexandrinum nominant. ex eodem genere est. Et hoc cum felino et petroselino macedonico. et erit quidam felino fortius. petroselino vero debilius. menstruoꝝ utiq; duciuum est et urinatium.

Capitulum. xxxv.

Foeniculum rusticum est apium quod dicitur regalia. et est herba cuius succus ingreditur in quadam coſeptione ad scabiosa ulcera in antidotario virili.

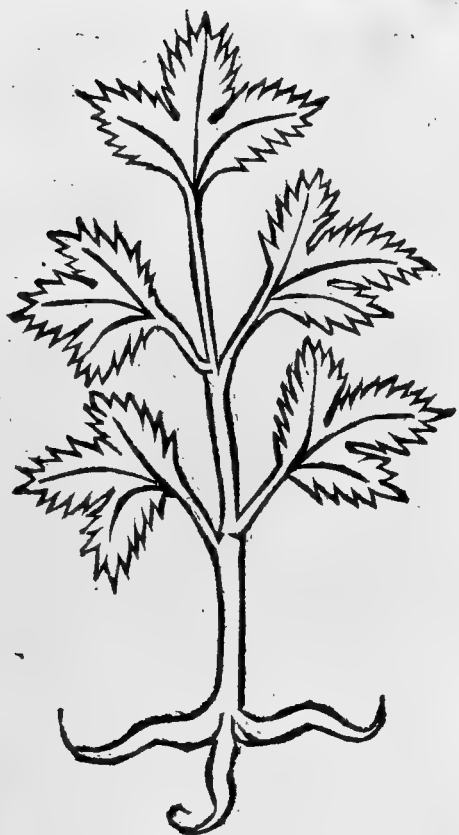
Operationes

- A** Apium silvestre virtutē habet in semine eius
- B** Avicenna. Apium silvestre est ulcerantium impediens et magis calefactis cōueniens.
- L** Apium silvestre confert alopitiam habenti et fissuris frigoris ac verrucis.
- D** Apium silvestre in emplastro ulcerat et confert scabiei et empesigini. ac vulnerib; vsq; ad sigillationem.
- E** Est autem malum epileptie efficax eam pisces quoq; si egrotant in piscinis apio silvestri viridi recreantur.
- F** Contra opilationem splenis et epatis valet semen apij silvestris sumptum cum vino.

Operationes

- A** Succus eius radice cum aceto fricatus valet contra scabiem et ulcerationem.
- B** Galienus sexto simplicium pharmacorum capitulo de ambrosia siue apium rusticū habere vim stipticantem siue repercutientem.
- L** Oculis valet illitum cum melle ita ut subinde foveantur.
- D** Opilationem epatis soluit.
- E** Et est resolutiuū inflationis aperitiuū opilationis et sedatiuū dolorum.

Capitulum. xxxvj.

Apium emorroidarum. Galienus tertio simplicium forma corum capitulo botrachion inquit. Apium emorroidarum est cum folijs guttaticis guttis quasi sanguinis melancolici calide et sicce est vebementer radix. et similiter tota herba.

Operationes.

Apium emorroidarum in vino coctum catharizans plasmet naribus. emorroidas inflatas. et flegmaticas exorat.

Cauendum tamen est ne eis fluentibus hoc fiat si sine fluxu cum tumore et dolore et extensione illarum venarum fuerit dolor mitigatur. et tumorem siccat. Et ob hoc apium emorroidarum dicitur.

Item scabies et lepras excoquat et vngues leprosos.

Capitulum. xxxvii.

Appios id est camebalanos. Et secundum quosdam dicitur raffenus agrestis. Et dico secundum quosdam. quoniam secundum veritatem raffenus agrestis est ille quod describit infra in capitulo Raffenus agrestis. Dyascorides capitulo appios. Appios hastas habet duas vel tres viscosas et teneras et rufas. Folia sunt ei rute similia oblonga et viridia et parua. semien paruum cuius radix est affodillo similis: sed obrotunda similis pile la chrymo plena. de foris nigra intus alba. Radices eius duo sunt super terram.

Operationes.

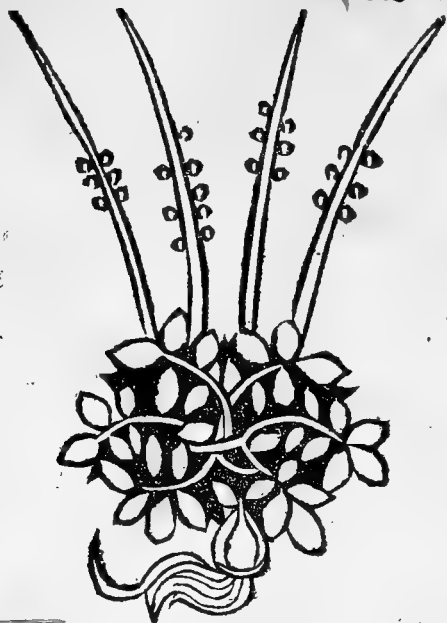
Radices accepte vomitum faciunt. coleram et flegmam excludunt. radices eius de subitus id faciunt. Omnis vero causa et accepta omnia similiter facere nouit.

Lachrymum eius sic colliges Incide radices et in aquam mitte quod supernatauerit cum pena collige sicca et reponz.

Dyascorides. Si obulorum semi trium modo datum potui per ventrem purgationem facit. Verbe autem ipsius superiora vomitum faciunt et inferiora ventrem purgant.

Capitulum. xxxviii.

Capitulum. CCCXV.

Aprofilla. Plini. ca. Apofilla est herba vncos duos sine tres spargit inter ra rubetes. folia habet rube similia. ra dices vt cepe sed ampliores qua quida raffanū agrestē vel siluestrē vocāt. intus habet medulla candida. extra cortices nigros. nascit in montibus et asperis aliquādo et vmbrosis locis.

Operationes.

- ¶ Plini⁹. Apofilla purgat inferi⁹ et superi⁹.
- ¶ Excitat libidinem in viris et mulieribus.
- ¶ Et ppter banc causam prohibet nutritib⁹.

Arthemisia. Psidorus. Artemisia est herba dyane agētibus cōsecrata. vnde et nūcupata. Dyana siquidem grece arthemis dicitur. ¶ Plini. li. xxv. Artemisia q̄ antea arthemis vocabatur ab arthemide cognominata. sicut quidā putant. Etia dicitur arthemisia qm̄ sic vocabatur vxor regis mansolei qui voluit eam sic vocari que antea (vt inquit Plinius) arthemis vocabatur. et sunt qui ab arthemide arthemisiā cognominatā putāt. qm̄ priuatim medicat feminarū malis. ¶ Dyascorides. Artemisie tria sūt genera. Vnū est qd̄ vocat arthemisia monodos. id est mater barbarū que est fructuosa et similis absinthio folia maiora et pinguiora habēs: et bastas longas. nascitur in maritinis locis et lapidosis. Florescit autē estatis tempore. floribus albis parvulis graueolentibus amaris. Altera arthemisia tagetes nominat. que tenera est. semen habens minutū et vnā bastam folijs plenā. nascit in locis mediterraneis et altioribus florē mellinū atq̄ tenuem et iocundiorē cōparatōe prioris ferens. hec a grecis vocatur tagetes vel ranascetum. Et nos in lingua latina vocamus eam thanasiam. vel fm̄ quosdam arbanasiā. Et est tertia arthemisia q̄ lepta fillos dicitur. nascit circa fossas et agros. Flosculū eius si cōtrieris famulū odorem habet. et ipa amara. Has species arthemisie dyana dicitur inuenisse et virtutes earū et medicamina chironi centauro tradidisse. Hec herba ex nomine dyane que arthemis dicitur. accepit nomē arthemisia que calefacit et siccatur. ¶ Galien⁹. vi. sim. far. cap. de arthemisia. Artemisia duplex quidē est herba. ambe tamen calefaciūt mediocriter et siccāt. et ponantur in califaciēdo quidē secūde. in siccando vero prime intēse vel secūde incipiētes sunt quoq̄ mediocriter subtilium paruum

Operationes

¶ Dyascorides. Artemisia virtutem habet acerrimā. purgatiuam attenuantem calidam leptiticam. ¶ Alitāra eius causas mulieris mitigat. menstruis imperat. secundinas excludit. mortuos infantes in vtero deponit. cōstrictiones matricis resoluit. omnes tumores spargit. accepta calculos frangit. vrinam puocat. herba ipa tumsa et in vmbilico posita mēstruis imperat. ¶ Succus eius mirre mixtus et matrici suppositus omnia similiter facere nouit. ¶ Coma eius sicca bibita. 3. iij. stericas causas componit. ¶ Si quis iter faciens eum secum portauerit non sentiet in ineris laborem. ¶ Su

A B C D E F

Capitulum .xl.

gat etiam demonia in domo posita. Prohibet etiam maledicameta et auertit oculos malorum.

¶ Item ipsa tinsa cum arungia et superposita pedum dolorem ex itinere tollit. In puluere redacta. et cum aqua vel mulsu potui data in testinorum dolorem tollit.

¶ Artemisia que tagetes vocatur facit ad vesice dolorem et stranguiriam succo dato ex vino yncias duas.

¶ Febricitati ex aqua ea ciatis duas potui dat.

¶ Succus tinsa cum arungia et aceto coraz dolozi medicatur ligata vsq; in terciu diem.

¶ Ut infantem hilarem facias incende et suffumigabis. et omnes incursiones malorum auertet et hilariorum faciet infantem. neruorum dolorem et tumorem trita cum oleo bene subacta mirifice sanat.

¶ Dolore pedum graniter veratis radice eius da cum melle manducare et ita sanabit vt vix credi posset eam tantam virtutem habere.

¶ Succo eius cum oleo rosarum febriens perunctus curatur ea. Hanc herbam si confricaueris lasaris odorem habet.

¶ Galienus. Ambe species arthemisie conueniunt lapidibus in renibus existentibus et ad calefactiones et extractiones secundarum.

Ristologia rotunda. ¶ ysidorus Aristologia dicitur eo qd mulieribus fetis optima esse comprobetur. Nam post partum superflua. matricis beneficio vaporis expurgat.

Huius genera sunt duo. Una dicitur rotunda. eo qd habet radicem rotundam. Altera vero longam habet. cum ramis et folijs longioribus. Qui etiam dactilinam vocant eo qd radice sit roboze digitali et longa. ¶ Plinius libro vicesimo quinto. Aristologie nomen inter nobilissimas herbas grauide dedisse videtur quonia esset aristocutes. Nostri materre vocant. Et quatuor eius genera seruant. vnu tuberibus radicem rotundis folijs inter malum et hederam nigrioribus ac mollioribus.

Alterum mascula radice. quatuor digitorum longitudine baculi cassidine. Tercium vero longissime tenuitatis vitis nouelle cui sit principua vis omnes colore burgeo caulibus paruis flore purpureo.

¶ Platearius. Aristologia vtraque calida in primo gradu. et sicca in secundo. Rotunda magis competit medicine. et radice magis qd folia. Radix colligitur in hyeme ante productionem florum. Habet autem virtutem dissoluedi consumendi et expellendi venenorum. possunt autem per biennium seruari.

¶ Serapion libro aggregatoris capitulo acanthis. id est aristologia. Eius sunt due species masculus et femina. Et longa est masculus: et rotunda femina. Rotunda vero duas habet species. Una habet folia similia scissos quasi rotunda odorifera mollia et lenia et habet ramulos oblongos egredientes ab vna radice et florem habens album interius rubrum fetidi odoris et nullius utilitatis. et habet radicem rotundam similem rape. sed longa habet folia longiora qd rotunda. et virgas subtiles longas circiter palmi mensuram. Flos eius est coloris purpurei et odoris fetidi: qui est in sua operatione similis flore herbe que dicitur actu. Et habet radices in longitudine vnus palmi et plus: et in grossitudine digiti: et quod est inter radices est simile ligno bulli: et odor eius est pinguis.

Et est aristologia longa. Est et alia species rotunde qd virgas subtiles habet super quas sunt multa folia rotunda similia folijs semp viueminois. et flos eius est similis flori rure. et radix eius est longa subtilis super quam est cortex grossus boni odoris qua apotegarii vtuntur in coctionibus vnguentorum et electuariorum.

¶ Auerois libro colliget. capitulo de aristologia

Tractatus

gla. Ambe species eius calide sunt et sicce in se-
cundo gradu.

Operationes

- A** Aristologia rotunda valet contra asma bus
mida due partes pulueris aristologie. et dimi-
dia gentiane cōficiantur cum melle. et tale ele-
ctuarium datur.
- B** Contra epilepsiam aristologie rotunde en-
forbij. castorei sulphuris vini. fiat decoctio in
oleo petroleo vel mustellino vel saltem cōmu-
ni. et inungatur spina a collo inferius.
- C** Ipse etiam puluis confectus in aceto sca-
biem et saniem curat.
- D** Contra venenum et morsum venenatorum
animalium datur puluis eius cum succo men-
te vel vino.
- E** Puluis eius mortua in carnem corrodit si-
ue sit in vulnere siue in fistula. formentur liciniū
in profunditatem eius et melle inunctū asper-
gatur puluere aristologie et immittatur.
- F** Ad expellendū fetum siue vinū siue mortuū
coquatur radix in vino et oleo et fiat fomentū.
- G** Dya scorides. Dorsibus venenatis aut potio-
nibus venenatis cum vino aristologie ro. 3. i.
data medetur. et imposita id etiam prestat.
- H** Secundina s deponit. Abortum facit bibi-
ta cum pipere et myrrha pessario adhibita. Simi-
lem effectum habet longa sicut rotunda.
- I** Sed rotunda plus asmaticis confert et sub-
glutionibus et frigoribus et pleureticis cum
aqua bibita singulariter medetur.
- K** Infixa corpori euocat vulneribus sordici-
em et putredinem tollit. alta vulnera replet.
- L** Bellis et yris ilirice mixta gingiuas et den-
tes a putredine purgat.
- M** Dya scorides. Virtus est omnibus species
bus eius calida et feruens. faciunt deniq; ad
putredines. et purgamenta ossium despuēda.
Et ad frigiditas febres. et soluta in seminis pur-
gationem prouocat. potui data 3. i. vel catbas
plasmatis imposita.
- N** Ad vsum tamē medicine a prior est ro. gustu
amara. bec enim in emplastris mista caua vul-
nera replet.
- O** Facit et ad viperatum morsum. Et ad alia
venena extrinsecus posita et dolorem de ventos-
itate pingui et indigesta curat et adiuuat.
- P** Etiam asmaticos cum aqua bibita. Ad reu-
ma et spasinata super omne medicamen vti-
lis est.
- Q** Frigore extisus in oleo vel arungia porcina
cocta calefacit.

R Lanerinomata que in naribus nascuntur
cum ciperio et dragonea semina cum melle trita
et in naribus semel et iterum vel tertio im-
posita perfecte sanat.

S In febribus acerrimis aristologiam siccam
suffumiga fugat et demonia. Et bilariozem fa-
cit infantem suffumigata.

T Radix eius purgat fistulam et ad sanitatem
perducit. Et podagricis cum aqua datur.

U Galienus. Aristologia dolores qui propter
opilationem vel aliquā grossiciem spiritus ins-
digesti rotunda sanat magis q̄ longa. Et sti-
mulos educit. et putrefactionem sanat.

V Et sordida mundificat vlcera. et dentes et gin-
giuas clarificat. Adiuuat autem asmaticos et
singultiantes. Et epilepticos et podagricos
cum aqua bibita.

Y Sed et rupturis et conuulsationibus super
aliquod aliud farmacum idonea est.

Capitulum. xlj.

De Herbis

Dristologia longa. Dyaſcorides capitulo de ariſtologia. Ariſtologia dicitur a grecis fetalogos et a piſton. Quinſtria ſunt genera. Longa rotunda et clematitidis. Longa masculus eſt. que et dactilis dicitur. folia habens oblonga et virgellas tenues longitudine duorum palmorum. florem purpureum profert. Radix eſt illi roboze digitalis et odoris boni. Rotunda de qua ſupra dictum eſt appellatur femina. folia habens edere ſimilia. odorata cum viſcitudine obrotunda et mollia et lenia tactu. multas virgas habens ex vna radice oblongas: florem album et rotundum habet. in medio florem croceum ſed eſt inutilis. Radix eſt illi rotunda et odore non iocunda: guſta tamen bza moſa. de illa in precedenti capitulo dicta. Ylla que dicitur clematidis virgas habet tenues et longas. folia rotunda et florem ſimilem rute. Radicem oblongam et tenuem. corium habentem groſſum et odoratum. quam pigmentarii ad confectionem oleorum miſcet. et reliquis medicaminibus ſicut rotundam. Salientis ſexto ſimplicium farmacarum capitulo de ariſtologia inquit. Ariſtologia longa eſt ſubtilium partium que rotunda. non tamen ipſa inutilis eſt. immo eſt abſterſiue et calefaciue virtutis. et minus quidem que rotunda abſtergit et euaporat. calefacit autem non minus ſed forte magis. Unde in quibus opus eſt mediocriter abſtergere longa eſt melior. ſicut in vlcera incarnationibus. In quibus vero volumus groſſum humorum fortius ſubtiliare rotunde eſt opus.

Operationes.

- A** **A**niceſſa. Ariſtologia duplex eſt. Quedam eſt longa. quedam rotunda. Operationes rotunde in precedenti capitulo dictum. Sed longa in naſcentibus et vlcera dignior eſt. quia calidior et magis abſterſiua.
- B** **M**undificat quoque pectus et pulmo nem et confert dolozi lateris cum aqua bibita.
- C** **M**undificat etiam vlcera ſordida. et excoſtiationi generat carnem proprie longa.
- D** **P**rohibet fraudez vlcera putridoz. Confert etiam puncture ſcorpionis et ad multa proficit.
- E** **P**latearius. Ariſtologia vtraque calida in primo gradu et ſicca in ſecundo. Rotunda magis competit medicine. et radix magis que folia. De qua in precedenti capitulo dictum eſt.

Capitulum. xliij.

Arbor glandis. Sera. li. aggre. ca. huſſos auc. galie. Sapor omnium primum huius arboris eſt ſtipiticus et marie cortice medij inter exteriorē corticē et lignū. Et ſiliter pellicula que eſt inter fructū et corticē ſuū et noiā. Beſt. et abulos. Et fructus quidem in frigidatione pauca. et poſſibile quod fit in huius ſicut medicis ne tepide primi gradus et delicat. **D**yaſco. ca. de arboze glandium. Arbor glandis eſt totaliter ſtipitica. et id in qua eſt maior ſtipiticitas eſt pellicula que eſt inter corticē exteriorē et lignū. et ſiliter pellicula que eſt inter fructū et corticē. **P**li. li. xij. Arbor glandis ſine quercus in alto mari naſcitur quercus et abies cubitali altitudine: et ramis eorum adherēt conche Quercu etiam tingilanas tradunt. Gloſa ſup yſaiā. Quercu ariditate deſuūta folia. Unde prophetā **I**udeis. Eritis inquit velut quercus deſluentibus folijs. Et iterum. Baſan habet glandiferas quercus que non hominum ſed porcorum eſt cibis. Unde iuxta prophetam. Dies domini veniet ſup quercu baſan. **P**alladius. Arbor glandis ſive quercus dicitur quernus. putredine enim difficile cedit i ſicco ſeruata. **Y**ſi. Quercus ſive arbor glandis eſt arbor multum annosa. Sic legit de quercu mābre. ſub qua habitauit

Tractatus

abraham que fertur vsq; ad constantini regis imperium per multa secula perdurasse.

Operationes.

A

¶ **Dyascorides.** Cinis quercus cum oleo mistus et inunctus mouet sudores. **Doc.** cet. i. prestant cineres. sed magis quercinū. **Licinia** quoq; ex cineri quercus ad vsus medicine efficacissima est hominib; et pecoribus que tenfione pulmonis verant. et quibus aliqua venenata res obsistit. **Bibita** nanq; statim salutem affert.

B

¶ **Utilis** etiam est vulneribus humectis. et in fistulis.

C

¶ **Et vulnera** difficilia ad sanandū et callosa longis temporibus sordida.

D

¶ **Quotidie** itaq; lauanda sunt. et sic apto medicamine sananda. quia virtus licinie non sanatur sed ad sanitatem disponit vulnera.

E

¶ **Sera. au. gal.** Curat nimium fluxū sanguinis menstruoꝝ et spurium sanguinis. **Et conuenit** vlceribus intestinoꝝ et fluxui ventris.

F

¶ **Et idem.** Et ego quidem conglutinaui vultus in quodam quod factum fuit cum ense.

G

¶ **Cum folio glandis** postquā triui in petra et posui super vulnus in circuitu eius.

H

¶ **Et vniuersaliter** fructus eius est silis huius virtutis.

I

¶ **Et aliquando** administrat in apostematib; calidis in principio eorum et in augmento.

Capitulum. xliij.

Arbor vel lignum vite paradisi.

Operationes.

¶ **Hanc** naturaliter habet virtutem. vt qui ex eius fructu comederet perpetua soliditate firmaretur et beata immortalitate vestiretur. nulla infirmitate vel anxietate vel senij lassitudine vel imbecillitate fatigaretur.

¶ **Augustinus** super genesim. Arbor quidem vel lignum scientie boni vel mali erat corpora le sicut arbores alie in paradiso terre sunt nec cibo erat noxium. Sed dictam est lignū scientie: cognoscendi bonum et malum: quia post prohibitionē erat in illo futura transgressio qua homo experiendo disceret quid inter obediensie bonum et inobediensie malum interesset.

¶ **Dieron ymus** super leuiticum. xxvij. facies (inquit dñs) altare de lignis serchim. zc. Ecce altaris ligna que de lignis paradisi sunt igne vicino non cremantur sed puriora reddunt. Nec mirum cum etiam amibon genus ligni. quanto plus arefcit tanto mundius inueniat.

¶ **Glosa** super tercium regum decimo. Tina ligna imputribilia sunt et spinosa in similitudine. albe spine. rotunda quoq; sunt et candida. Et eis facta sunt fultra. scilicet ad fortitudinē repli sustentacula et omnium musicarū instrumēta

Capitulum. xliij.

Abies dicta eo q̄ p̄ ceteris arboribus longe abeat. et in excelsum promineat. Quis natura est ex pers terreni bus mozis ac perinde abilis habetur et leuis. Est autem sine modo. Et de hac fiunt naues. hāc propter candorem gallicam vocant quidam.

Operationes

Palladius libro duodecimo. Abies quam vocant gallicam utilis est materia. que nisi pluatur. est leuis rigida et in operibus siccis perbenne durabilis

Flosas super ezechielem. xvij. Ex abietibus tabulata ceduntur. quibus nauis texitur propter leuitatem. iuncturasq; tabularum molibus inuicem sese tenentium atq; mordentium

Ex libro de natura rerum. Abies arbor est leuis. et absq; nodositate que difficilime cedit putredini vermibus autem nunq;. **P**linius libro duodecimo. Abietis umbra sicut in gladium quacumq; attigerit est venenū. **A**bieta et pinosi quis detraxerit corticem sole thaurū vel geminas transeunte. cum gemitat statim moriuntur.

Capitulum. xlv.

Armoniaci. Serapion libro aggregatoris. capl. vasac. auctoritate dyascoridis Armoniacum est gummi plate siluestris similis plate galbani in figura sua. Et nascitur in terra dicta a regemonis. et est in partibus codi. De herba grece dicit asios cuius radix vulnerat. et egreditur lachrymus qui colligitur et seruiatur. sed aliquando de ipso cadit super terram. quare admiscetur cum eo terra et lapilli et alij sordes. sed melius ex eo est habens odorem bonum in quo non sunt lapides necligna. et tendens ad albedinem. cuius fructus sunt similes fructus olivani. et est purus sine sorde. et eius odor vergit ad odorem castorei. et sape eius est amarum. et habet in se pinguedinem et splendorem cum soliditate et illud quod est huiusmodi dicit carnissima sed illud quod continet terram et lapillos nominat chironia. Et defertur de terra que dicitur monacon et est succus plante similis plante galbani

Operationes.

Paulus capitulo de armoniaco valet contra tussim antiquam et humidam et asma ex grossos et viscoso flegmate in gutture.

Pillule armoniaci accipiuntur in ouo sordibili: vel distemperentur in melle et dentur. vel fiunt pillule ex eo et melle. denitur tamen prius pectore mollificato cum dyalete et alijs.

Contra scrofulas in principio accipe armoniacam. sal gemma. et rimum succum marubij ceram et resolu armoniacum cum aceto et dismitte per noctem et postea resolu cum cera et alijs rebus et inunge.

Contra lumbricos detur armoniacum cum succo absinthij et resolu ipsum in aceto. et fiat emplastrum in vmbilico.

Ut dentes cadant accipe armoniaci. et succum iusquiami et inunge dentes et cadant.

Querrois quinto colliget. ca. de armoniaco calida est in tercio. sicca in primo.

Capitulum. xlvj.

Asa fetida. Sciendum quod asa est gummi quoddam quod vocatur asa. et huius quedam est odorifera. quedam fetida. Et dicitur odorifera quia paruum habet fetorem vel paruum odorem. Et dicitur fetida quia per excellentiam habet verorem. Et est gummi herbe annuide. et est habens vehementem igneitate. sed asa odorifera fit ex succo ipsius herbe habens aliqualem odorem herbe predicte. Serapion libro aggregato. capitulo annuiden. Annuiden id est planta cuius gummi est alibi id est asa fetida. radix eius dicitur mabaroch. planta eius habet stipitem qui dicitur mastares et est similis ferule. et folia eius sunt similia folijs apij et semen eius latum. Galienus octavo simplicium pharmacorum. capitulo de silfioz substantia eius est aerea. et virtus gummi eius quod est asa. et virtus ramorum et radicium et floris eius est que calefacit calefactione fortiori et est ca. et sic. in tercio gradu et illud quod est de ipso maioris saporis est gummi. et ipsa planta est calidior et subtilior aliarum plantarum omnium. Et propter hoc est magis resolutive. et ita lac aliarum arborum omnium. et est in fine caliditatis. et est substantie venenose. nisi quia est plus in ea substantia ignea aerea. Et idem secundum aliam translationem silfij. calidissimus quidem opeo quinyimo folia et stipes et radix cale

facit generose sunt autem ventosioris substantie omnia. et secundum hoc difficile digestibilia. extorsum tamen corpori apposita operatioz sunt. et maxime omnium opeo attraciue sufficienter existens virtutis et consumere carnem. et destruere habet propter predictam eius complexionem. Avicenna libro secundo capitulo de asa. Asa est duarum specierum quarum una est fetida et altera odorifera. non fortem habens odorem. sed calidior earum est fetida. et est herba vehementis igneitate. in se tota et plurimum quidem huius speciei est cirmese et est gumma almaroch. Et ca. in primo. sic. in secundo.

Operationes.

¶ **D**yascorides capit. silfium. id est asa fetida. Virtus eius radice est termantica. stomachum inflat. ructuatione provocat. indigestibilis est. et vesice contraria accepta.

¶ **L**eroris mixta et imposita pustulas et scrofas spargit.

¶ **O**leo addito linores corporis limpidat.

¶ **O**leo ciprino vel yrino addita sciaticis frigidum humorum siccant. in aceto cocta et cataplasma maribus imposita aniculas compertit.

¶ **B**ibita venenis occurrunt eustomaca est.

¶ **E**t idem Kalasar. Vino additum alopitias emendat. melius id agens si piper et acetum acciperit. suffusiones oculorum in inicio detergit. melle caligines oculorum limpidat.

¶ **A**vicenna. Asa dirumpit ventositates. effugiat eas propter resolutionem suam et est cum hoc inflatur et incidit et resoluit sanguinem congestum in ventre. confert alopitie illinita cum aceto et pipere.

¶ **E**t quando administratur in cibariis facit bonum colorem. Et abscindit verrucas que sunt ut clari.

¶ **E**t cum inciduntur apostemata fraudulencia mortificata membrum. si ponatur asa super ea confert.

¶ **E**t est bona in cura du ballet apparentium et oculozum. confert emperigini quando bibitur cum aqua granatorum. Confert contritioni lacertorum.

¶ **E**t confert dolori nervorum sicut tetano et paralisi si accipiat ex ea aureus et misceat secundum quod dicitur. cum cera et degluciat aut si bibatur cum vino pipere et menta.

¶ **S**erapion aucto. dyasco. Radix huius arboris est desiccata difficilis digestionis. et est nociva vesice. quando miscetur cum ceroto resoluit scrofulas et exciuras.

¶ **E**t quando fit ex ea emplastrum cum oleo auferit linozem qui fit sub oculo. et quando coquit in

A

B

C

D

E

F

G

H

I

K

L

M

N

De Herbis

aceto z cortice granati. z fit inde emplastrū curat emorroidas ani. ¶ Et quando bibitur cū tiriaca. est medicamen mortiferozū. z venenosozū. Et ipsa preparat z comeditur scilicet cū seminib⁹ z sale z est bona stomacho. Et homines scindunt stipitem z radicem. z egreditur inde lachrymus qui colligitur z siccatur. Et est illud quod dicitur asa. ¶ Et melior ex asa est illa que vergit ad rubedinem. et est clara similis myrre habēs bonum odorem non similem odori porri. nec odorem horribile subito z quādo teritur z infundit cito resoluitur. Et quando tenetur in ore puocat salivam cito. fortius autem q̄ in tota hac planta est. est gūmi z post illud est folium. z post illud est stipes. gummi autem est acutum inflatum quod quādo miscetur cum aceto vino z pipere. z ponitur sup alopitiam: curat eam. ¶ Alia autem quedam Serapion sunt hic posita fm mentem dyas. galie. z auicen. quare pro nunc transeo.

Capitulum. elui.

Asarum. ysidorus Asarum nascitur in ymbrosis montibus. herba florib⁹

casie similibus. Inestq; flos iuxta radicem purpureus in quo semen continetur vuarum simile. radicib⁹ pluribus actenuissimis. z bene redolentibus. z est virtute similis nardo.

¶ Dyascozides. Asarus est quā multi nardū agrestam appellant. habet folia edere similia tenuia z rotunda. flozem inter folia iuxta radicem purpurei coloris in similitudine. Inquisami semen vero simile vuis. habet et radices plurimas tenues atq; nodosas z geniculosas similes agresti id est graminis. odore suaves ac linguam remordentes cum seruoze sufficienti

¶ Auicenna. Asarum est herba habens semina plurima. cuius radicem nodus est tortus z assimilatur pipere boni odoris linguam mordicantis. habet flozem inter folia apud radicem suam. cuius calor est purpureus similis flori insquiami. Radiceus est magis iuuans q̄ aliquid quod in eo fit. Et eius virtus est virtus acori vel eo fortior. Et eo melius est q̄ subtilis odoris est. Nam calidum est z siccum in tercio gradu. Et dicit q̄ siccitas eius est maior caliditate ipsius. ¶ Plinius libro. xxvj. Asarū est herba habens folia edere similia. ramos longos. radices numerosas. tenues. odoratis. flos eius aureus. grane semine ferrulatum. nascitur in montibus.

Operationes.

¶ Contra serpentem ictus valet non solum modo. sed etiam linitum. ¶ Plinius libro. xxi. Asarum esse salutare iecoris traditur vicis. Arugia sumptum in emina mulsi mirti aliu purgat ellebozi modo ydropicis quoq; pdest ac p̄cordis vultis z morbo regio. in musco si addas facit vinum vrinis eticiendis. Cum folia mittit in ymbra effodit atq; siccat. ¶ Auicenna. Asarum aperit z sedat omnes dolores extrinsecus proprieq; infusio eius. z subriliat z resoluit. membraq; frigida calefacit. ¶ Confer etiam sciaticae ac dolori aurium antiquo et proprie ipsius infusio. ¶ Confer iterum grossitudini corneae z opilationi epatis. Eiusq; duricie i splenes vesicam z renes. Prouocat eiusq; potio sicut elleborus albus in purgatione vestrus cum aqua mellis soluit. ¶ Johannes mesue Delius est q̄ ei miscetur ad solutionē faciendam est aqua casei cū spica z aqua mellis. Et quidam infundunt aliquid ex eo in musco. et conseruatur in vase per tres menses. Et est illud vinum medicina ad ydropisum z splenem. ¶ Substinet autem asarum de decoctione et cōtritione rem medio cre z elaboratio in cōtritione ei⁹ facit ipm magis puocariū q̄ solutiū

A
B

C
D
E
F

S

Tractatus

D ¶ Et est ex rebus facientibus vomitū. Et educit per ventrem. Et est puocatiuū vrine. z educit coleram z flegma. Et est ex rebus bonis. In quibus est species iuuamētoꝝ ad opilatiōnem epatis z splenis z duriciem eozum z morbos opilatiōnū. sicut est ydropisis z ycteritia z duricies splenis. z pprie vinū infusionis eius quod diximus. ¶ Et confert iuuamentū magnū febribus opilatiōnū. z febribus antiquis z inungitur dorsum et spina ex oleo ipsius cum laudano z facit sudare. ¶ Et confert opilatiōni februm z pouocat vrinam. Et in spermate aūgmētum facit. Dosis eius infusi porio est ab aureis. ij. vsq; ad. 3. ii. ij. z pulueris eius. ʒ. i. vsq; ad aureos. ij.

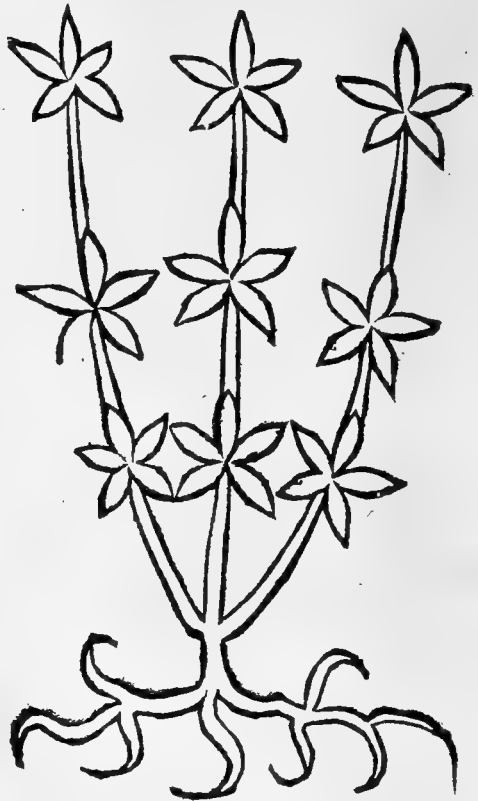

Capitulum. xlviii.

Stragulos vel astragalos herba est que folia habet longa cum incisuris multis. obliqua circa radicem caules tres aut quatuor florem iacinci. radices villosas implicatas rubeas preduras habet. nascitur in petrosis z asperis locis. ¶ Salienus vi. simpli. farma. cap. Astragalus siue ficu terre siue glandula fruticulosus est habēs radices stipticas. quapropter exdesiccātibus est

Operationes.

¶ Salienus. Non debiliter cicatrizat vñlnera vetera. ¶ Et ventrē fluentē stringit si quis radicem eius coquens in vino bibat. nascit autem plurima. becberba in neuete arabie.

Capitulum. xlix.

Spergula id est herba minora habēt folia stipitem nodosum. z in quo libet nodo folia in gyro posita quinq; vel sex vel septem ordinata ad modum stelle sicut herba que dicit̄ rubea vel sicut algua scē. z ab eisdem nodis procedunt alij rami simili modo facti cum nodis et folijs vt supra in figura cū flozibus paruis albis sicut flozes oliuarum. Est enim calide z sicce cōplectionis.

Operationes.

¶ Omnē duriciem z apostemata durare solvens est. ¶ Quando fit emplastrū cum ea humida cōfert apostematibus z resoluūt exteriora apostemata.

De Herbis

Capitulum. I.

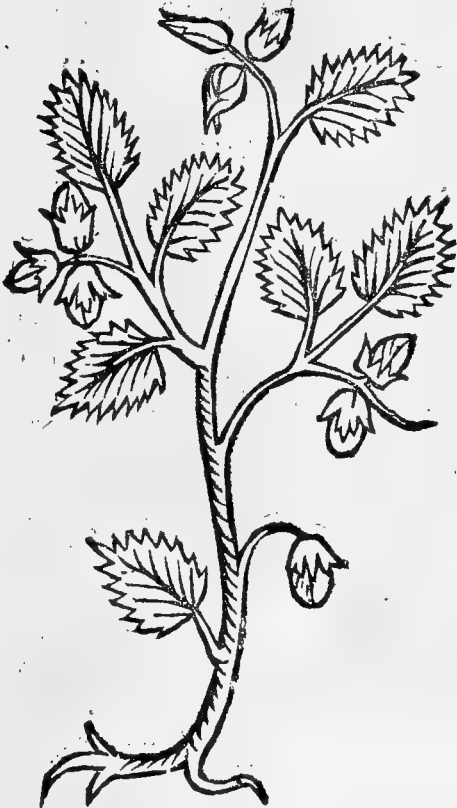
Triplex. Serapio li. aggreg. capitulo araf. Auctori. Dyascozides. Araf. id est atriplex. Plus est de genere duplici et ortiu et agreste frigidu est: domestica multo frigidior est agresti. Galien. vi. simpliciu far macoz capitulo andrafasis. Andrafasis siue atriplex siue crisolocana frigide et humide virtus est. humida qde in secundo gradu. a medijs frigida in primo: qua qdez tepida dicebant esse qualitate qualis et ros nris dam: nisi qz non est particeps stipticitatis. sed est aquosa et minime terrestris: sic malua. sed secundu ventrem facile transit sic illa ppter viscositate. omnino ac modicu quod diaforeticu est ei. Sunt etiam et oxulane tam malua qz anfradafis multo humidiores et frigidiores agrestibus.

Operationes.

Dyascozides. Andrafasis. id est atriplex cathaplasmatibus adhibita cruda et cocta papulis imposita medet. Semen eoz cum mulla bibitu yctericos curat. Eius virtus est leptintica cum polenta cathaplasmatibus adhibita et imposita dolorem capitis tollit. Tumoribus oculorum necesse adhibet. et fatigationem stomachi imposita tollit. Semen eius nefreticis medet. Et

folia eius confusa et imposita ignem sacrum compescit. Folia eius comesta dolores vesice amputant. Similiter et reuma stomachi et ventris prohibet. comestum febres acutas extinguit. Et lumbricos rotundos educit. Sanguines reijcitur pdest. Dissintericis comestum auxiliatur. Cataplasmatibus oculorum ut iliter adhibetur. Reumatismum intestinozum si adhibet compescit. Dolores matricis suppositum mitigat. Serapion auctoritate Rasis. Semen eius facit vomere fortiter. Et vidi hominem qui bibit ex eo. et asselauit usque ad debilitatem magnam. Galienus. Atriplex domestica multo frigidior est agresti. quapropter et flegmonibus etiam frigidis incipientibus quidem et crescentibus ac mollibus adhuc et quasi feruentibus oxulane. eis vero que in statu et declinatione et indurescentibus et frigescentibus agrestis sunt convenientiores. Fructus autem eius abster siue virtutis est. Unde et ad yctericos ex opilatione epatis utilis existit. Almanfor tractatu tertio capitulo de atriplice. Atriplices frigide sunt et humide. que ventrem mollificantes bene nutriunt. Icterics quoque et calidum habentibus epar beneficium prestant.

E
F
B
D
J
R
L

Capitulum. II.

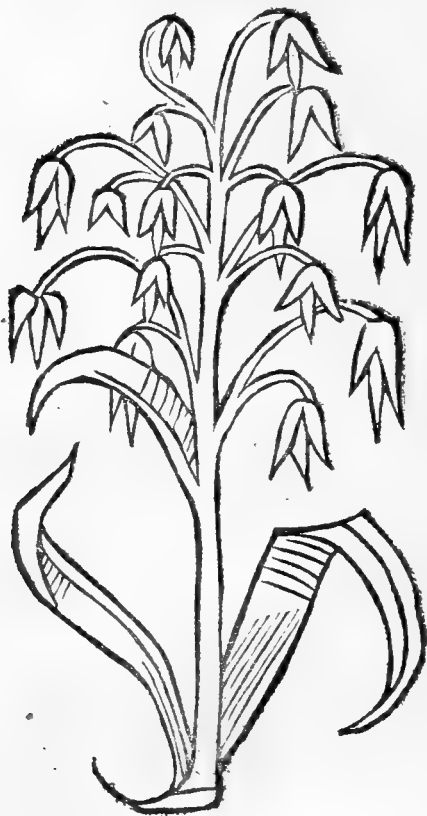
A
B
L
D

Tractatus

Auellana Inda similit: siue e simillima nuci muscate: nisi qz pars vna est aliqz liter acutior. z alia e planarita qz possit stare recta sic calculi qz in ludo dicitur pedes. i. ceteri in? z extra nuci muscate silis est. sine odore et sine sapore nasci. inclusa in qda lanugine silii folliculo serici. mltoties defert inter alias species: maxie cu cina momo a casu. z ego vidi ipaz in suo folliculo est stipicū valde. et equiparat sandalis i frigiditate. ¶ Sera. li. aggre. ca. faufel. i. auellana inda. Est em arbor faufel sic arbor netegel. z emittit canulas i qbo nascit faufel sic dacili. Et ista herba no e i terris arabū Et idcz auc. ysaac benarā faufel est auellana indica. z e fructu silis nuci muscate in qltate et colore suo. z sunt in ea rugē. z in sapore eius est parū caliditatis cū pauca amaritudine. z defert ex fini. z est frigida z fortiter stiptica.

Operationes.

- A** ¶ Sera. Fortificat mēbra. z p? eius est sicut p?us sandali rubei. z p?ert apostematibz calidiz. qz qn no inuenit ponit p eo ex sandalo rubeo. z medietas pōderis excoziādo recenti.
- B** ¶ Est em fortiter stipticū: z fortificat mēbra.
- A** ¶ Et e bonū doloribz dēniū: pfirmat dētes pmo tos: z ginginas sua stipticitate. et repmit caliditatem oculi qn sit ex co cobol aut emplastrū.

Capitulum. liij.

Auena. Plinius capitulo de auena. siue ut greci egilops. Verba est que crescit in segenibus cum folijs tritico sililibus simplicibus quidem sed bifurcis cū tenui calamo. habenti in sūmitate tribus tegminibus a mbitum: ex quibus ariste similes capillus extant. ¶ Serapion libro aggregatoris. capitulo Kusir. auctoritate Dyascozidis. Kusir siue cauisir vel dolara. id est auena. Est herba cuius folia sunt similia folijs frumenti. nisi quia sunt molliora. z in summitate calami eius est semen duabus vel tribus tunicis vestitum. ex quibus exeunt ariste similes capillis in subtilitate.

Operationes.

- A** ¶ Galienus sexto simplicium farmacorum capitulo de egilops. Sapor eius est acutus parum et acris. Et virtus eius est dyasoretica. sic qz resoluit apostemata dura.
- B** ¶ Et confert fistulis que fiunt iuxta oculum: que egilope vocantur.
- C** ¶ Et quando fit cum ea emplastrum cum farina curat scabiē z resoluit apostemata dura.
- D** ¶ Est autem vtcunqz stipticitatem habens vter diarrijs que fm ventrem conferat.
- D** ¶ Et idem libro primo de cibis. caplo de auena Auena est cibus subingalium nō hominum. nisi forte alicubi famelcentes extreme cogantur ex hoc semine panes facere. Exira famem autem per aquam elixum: comeditur cum vis no dulci. aut melle consimiliter cyse. Caliditate autem sufficiente participat consimiliter illi. qzuis non similiter illi durum existens. propter quod alimentum minus et bibit corpori. Et aliter autem indelectabilis est. quia ex ipso fit panis: non tamen retentius ventris. aut prouocatiuus vt prius. sed in medium secundum hoc ordinatus est.
- E** ¶ Serapion. Dillit durities. Et ideo ad egilopas farina eius carbaplastmatibus comixta congrue facit.
- F** ¶ Item eius succus seruatus admixtus farine sextarij in panisculos redigitur. et iterum resoluitur aqua in succi qnalitatem quoniam visus eius est necessarius. vires autem habet leniter et efficaciter relaxantes. Et ad omnes tumores facientes.

Capitulum. liij.

De Herbis

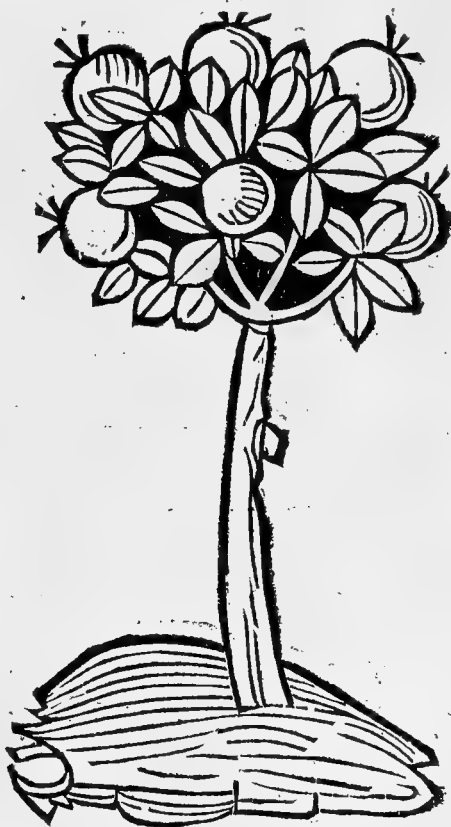

¶ Et herba ipsa contusa et super vulnus imposita attrahit infixa corpori.

¶ Galienus. Succus istius herbe flegma purgat propter eandem causam.

¶ Et vniuersaliter loquendo siccatiuam habet virtutem. quapropter etiam vulnera solidat. et putrescentibus confert.

L
D
E

Uricula muris. Auicenna. Auricula muris est herba fructi herbe que vitru abstergit similis. Et h nomen absolutum est duabus herbis. quarum una est quam nominat Galienus habens malue odorem et non habens duriciam. Alteram quam nominauit Dioscorides est mansuetissima similis volubili: nisi quod habet folia minora comparata ad ipsam. Et est herba expansa super faciem terre. paruas stipites habens. domestica bona sine odore. nec habens saporem forte. flores azulinos habens. Qui semen assimilatur semini coriandri. Et yruines ex ipso edunt. Est autem calida et proprie cuius origo non est aque pinqua. Iuuamentum eius est (ut ait Dioscoridus) iuuamentum absinthii. et est res que non est monstrata simul in duabus plantis. Que nota est ex eis (teste Galieno) frigida est et humida in gradu primo. Altera vero est ex summa medicinarum calidarum. In prima vero est stipicitas. Altera est desiccatiua rubificatiua.

Operationes.

¶ Galienus. Spinas et furculos extrahit: et plagas adherere facit. Confert epileptie bibisita. Torure quoque sternutatione facta ex ea. et eius sternutatio cerebrum mundificat.

¶ Succus eius curat oculoꝝ caligines. Confert hydropicis et calculosis et epaticis.

Capitulum. liii.

Zedar vel azedarach. est arbor habens fructum similem nabach. et nominant eum Iudei mirabolanum. Et est arbor magna. fructus eius calida in secundo: et sicca in fine primi. Fructus eius semel plurimum est masculus stomacho. et foras interficit.

Operationes.

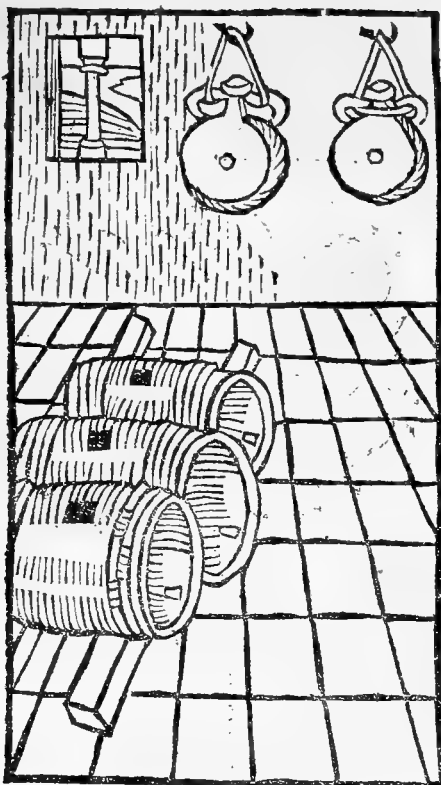
¶ Flos eius aperit opilationem cerebri.
¶ Radix eius cum vino interficit pediculos. et auget capillos.

Capitulum. liii.

o ij

A
B

Tractatus

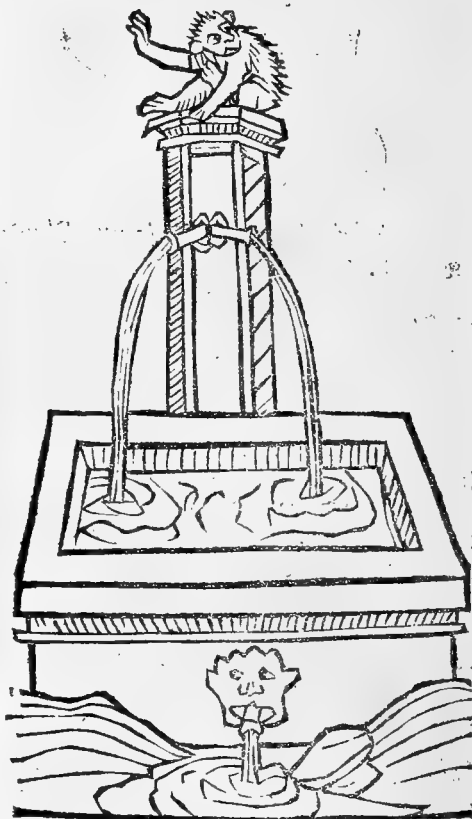
sup podagra cōuenit. ¶ Et qñ coquit cū melle et linit cū eo liuor q̄ fit sub oculo aufert eum. ¶ Et qñ infundit spōgia in aceto q̄ p̄us fuerit infusa in oleo rosarū z aponit fronti conuenit sode ex calore solis. ¶ Et fumus ei⁹ puenit gra uitati audit⁹: z tinnitui aurīū. ¶ Et qñ distil lat in anrē occidit vermes que sunt in ea. ¶ Et qñ bibit calidū p̄fert accipiētib⁹ medicinae ve nenosae. ¶ Et qñ bibit cū sale obnat nocumē to toxicū. ¶ Et qñ bibit eradicaat sanguisugas q̄ adheserint gutturi. Et puenit tussi antique. Et qñ bibit calide conuenit asmāti. ¶ Et qñ fit gargariūm cū eo abscondit cursus humoris uentīū ad guttur. ¶ Et puenit squinantie et casui vulue. z collutio oris cū eo ca. cōuenit dolori dentium. ¶ Patulus caplode aceto. Fri catio eius cū sale circa volas manūū z pedum valet p̄ra frenesim z litargiam.

B
D
J
K
L
P
Q
R
S

Leti. Serapion lib. aggreg. ca. thal. anc. Galieni. Substātia aceti est sub tilis cōposita ex caliditate z frigiditate. nisi q̄ frigiditas ē amplior i eo q̄ caliditas. Et desiccāt i tertio ḡdū p̄pe sine qñ fuerit an tiquū. z est nociuū neruis. ¶ Gal. viij. sim. far. ca. oxos. fm trāslationē grecā. Oxos. i. acetū micre substātie existere: scz calide z frigide. Am bab⁹ subtilib⁹ p̄tib⁹. superat p̄o caliditatē frigiditas. siccatiūū p̄o sufficiēter est h̄ farmacū. v̄ sit tertij grad⁹ iam cōpleti qñ est foete.

Operaciones.

A Dyas. Acetū infrigidat z stipticat. et ē bonū stomacho. z puocat appetitū. z abscondit san guinē a quocūq; mēbro fluxat. si bibat aut fiat sessio in eo. ¶ Et coq̄t cū cibis. z puenit cursib⁹ supfluitatū ad ventrem. ¶ Et qñ infunditur in eo lana nō loca aut spōgia curat apostemata in p̄ncipio ipoz. ¶ Et restringit matricē egress sam aut anū exeuntem. Et stringit gingiuam sanguinolentā. ¶ Et p̄fert vlcētib⁹ fraudulen tis z herispile. z formice. z scabiei vlcērose. et impetigini. z emorroidib⁹. z panaricon. Et abs lunt cum eo vlcera fraudulenta. ¶ Et quādo miscet cū panco furfuris z preponit tepidum

Capitulum. lviij.

Dua. ypocras i libro de aere z aqua. Aqua que in altis locis sine bulliens exurgit montib⁹ aquarū optima z saluberrima saporata. salis vero multa vini per mixtiōe indigēs: est byeme calida: estate vero

De Herbis

frigida. Similiter q̄s q̄ pfundiusculo exurgūt fonte. q̄z etiā melior ea q̄ ab ortu solis z marie est in tpe decurrit alba p̄spicu a. atq̄ p̄culdū bio est odorifera. q̄ vero lenta est z grauis putrefactiua. Oportet autem te esse attentū circa virtutes aquarū. v̄ipore q̄ diuerse in sapore et p̄dere sunt: de bacem̄ que turbidū q̄ biberint: eoz ventres calidi ac tumidi fiunt.

Operationes.

A Hypocras. Corpa macra cubiti spatule tenues similiter facies q̄ marie tñ ad splenē p̄fluerē cogit. vñ malus sanguis p̄creat illā nō bibētes multa supabundat̄ comestione. **E** Furies illis p̄seuerat atq̄ crescit. z sitis similiter. supiora vētrium z media inflant. quap̄pter catarticiis fortius illis vtendūz est. q̄ hac egritudine hieme z estate p̄tinēt accidit illis aq̄ citrina et intereūt. **E** Estate p̄o dissimulata hēnteria lōga z q̄terna laborant. q̄ morbi naturā p̄uertunt et mutant. z in aquā cadūt citrinā. z peunt iūnes illoz pulmonis dolore. alijs q̄z passionibz eoz mētes p̄turbantibz affligūt. senes acuta febre z ardēt̄ ex ventriū p̄stricōe accidēt̄ verat̄ **M**ulieribz a postemata de genere albi flegmatis inna scūt. neq̄ p̄cipiūt vel parariūt nisi cū magna difficultate atq̄ molestia. corpa eozum magna z grossa. q̄to pl̄ in lōgitudine p̄tendūt tāto gracilioza fiūt. mēstrua p̄o iuxta qd̄ oportet fluūt. pueri hermauiri caufone curiumqz vulneribz infestant. Sed q̄ huiusmodi nature sūt bis vitā impossibile est extendi. s̄ in tempesstia senectā p̄ripiunt. **M**ulieres p̄o grauis de uident. cū p̄o tpa part̄ adueniūt. vteri fer̄ inanes tumore relaxant cuiusmodi passiōe detenta matrix q̄cūqz aque citrine coadunatiōe intumuerit laborat. ad hanc itaqz quā p̄diximus aquā pertinēs est z ea que a calida terra surgūt aut frigidō metallo vel ere siue argento vel auro siue sulphure aut alumine. **A**que pluuiiales lenes z soporate ac lucidissime sunt. Nam sol qd̄ subtrili atqz lenius in attrahendo assumit. Aque pluuiiales cito putrent. malūqz exalāt odorē. quare em̄ ex multis p̄gregate sūt aq̄s. Ideo leui alij putrescere solent ac mutari. **A**qua nivalis vel glacialis ois mala est postq̄z semel fuerit p̄gelata nūq̄z i p̄stina p̄uertē naturā. q̄cqd̄ ē saporeitū z leue z clarū fuerit aut purū id totū gelu adueniētē r̄cessit. qd̄ p̄o turbidū remāsit. **E**t sic poter̄ pbare. si enim aquā i vase ad mēsurā positā sub gelū p̄gelari dimiser̄ cūqz p̄gelata fuerit i sole vel i q̄libz calido liq̄factā remoueas eadē mēsurā multō minus inuenies esse. s̄str aut̄ de gelu z nūe. ois aq̄ de nūe z s̄libz peior est oim̄ aq̄. **A**qua frigi-

da debet dari digesta materia. **A**uicēn. iij. cañ. ca. de cura fe. in generali. **A**qua frigida iuuat in digerendo. **A**uicēn. eodē li. **A**qua calida citi⁹ p̄gelat q̄s frigida. **A**uicēn. p̄mo canone doctrina. ij. fen. ij. summa. i. cap. ij. **A**qua frigida nō debet dari si est humore crud⁹ z grossus. **A**uicenna de cura fe. in generali. **A**qua frigida digerit humore colericū. **A**uicēn. eodem loco. **A**qua nō nutrit. **A**u. i. canone fen. ij. doctrina ij. ca. xvi. **S**ine aq̄ nō p̄o esse cōplēnētum rei nutritē. **A**uicēn. eodē loco. **A**qua currens et discoop̄ta est melior aq̄z. **A**uic. eodē li. **B**eluz or est aq̄ q̄ sup petras vadit q̄ sup lutū. **A**u. eodē li. **Q**uāto aq̄ maḡ lōgatur a suo p̄ncipio tāto melior est. **A**uic. eodē loco. **A**qua q̄ ē estate refrigerata hieme calida est melior. **A**u. eodē loco. **A**qua cocta minoris inflatiōis z velocior̄ descensiois. **A**uic. eodē loco. **A**qua pluuiialis z specialiter q̄ in estate colligit̄ z cū sunt tot̄ nitrua est intra meliores aquas. **A**uic. eodem loco. **A**qua pluuiialis impedit pecc⁹ z vocem. **A**u. eodē loco. **A**que putroz deteriorēs aque sūt. **E**odē loco. **Q**uedā aque generāt flegma: z qdā colera. **E**odē lo. **A**q̄ paludū ad apostema splenis z ydropisim p̄ducit. **E**odē loco. **A**que nō curretes q̄cūqz modo foerint nocēt stomacho. **A**u. eodē lo. **A**qua calida corrūpit digestionē z nō tollit sinm̄ illico. **E**odē lo. **A**q̄ multū calida iuuat i colica et splenis ventrositate. **E**odē loco. **A**qua nō nutrit. **A**uic. i. cañ. fen. i. doctrina. iij. ca. iij. **A**qua debz exhiberi materia existenti digesta z p̄tute forti. **B**al. vi. tep̄ rapentice. ca. ij. **A**qua tepida facit nauſeam. **A**uicēn. i. cañ. fen. ij. doctrina. ij. ca. viij. **A**qua multū calida p̄stringit curim. **B**al. viij. tera p̄pentice. ca. ij. **A**q̄ frigida nocet defectis. **B**al. eodē loco. **A**qua tepida mollit corp⁹ z humectat z delectat. **B**al. eodē loco. **M**atras imoderate in aqua aluminosa p̄stringit cutim̄ z trāspirationes intus p̄stringit. z si sunt fumose generat fe. **B**al. i. de ac. z mor. ca. i. **M**ulti in frigida aqua balneati mortui sunt anteq̄z domum venirent. **B**al. eodem li. ca. ij. **A**qua frigida cōueniens est. colericis tpe sanitatis z tpe egritudinis. z hoc si fuerint cōsueti corpori. incōsuetonequaqz dari nisi p̄us venerit ad sanitates. **B**al. viij. tera. ca. iij. **S**i t̄meas dare aquas frigidam corpibz colericis p̄pter incōsuetudinē suadeo q̄ nō debeas dare. **A**uicēn. i. cañ. fe. ij. ca. xvi. doctrina. ij. **T**erree aque splenem resoluunt. z nō coire volētes adiuuant z aeree corzruptioni complexionis vitales existūt. **D**yaſco. ca. de aqua. **A**quarum omnū natura frigida est et humida. **A**qua que de lapide emanat lesuoz z limpidior est ventrem z vnam p̄curat.

Tractatus

R

¶ Aqua q̄ de paludibz argillosis emanat ḡuioz ē aq̄ cocta Saluē corp̄ op̄at̄ z multū medef. Et q̄ in om̄ibz infirmitatibz aq̄ est necessaria. Inter oēs aq̄s pluuialis optima est. et leuis et dulcis z facili me digerit. cito em̄ calefit. et cito infrigidat. ¶ De fontanis aq̄ eligit illa que ad solis om̄i tendit: z meridiē. z de mōtibz caluis exit. Dec em̄ pp̄in̄t pluuiali. que p̄o p̄tra occidēte currit z septentrionē pessime sunt. aque petrā in vesica z renibz curant. z mulierē sterilē faciūt: z corp̄ torpore z rigore nimiiū. mēstrua stringunt inbibentes egritudini sudores p̄orumpere vel fluxum ventris vel nauseam.

S

¶ Dyas. ca. de aq̄ marina fm̄ trāslatōez grecā. Aqua marina p̄atē bz viscidā z termaticā et cacostomaticū ventrē turbat. flegma deponit.

T

¶ Cholera p̄o facta z fomēto adbibita apostesmata de alto educit. duricies spargit. oibz dyasozesim p̄stat. neruoz causas cōponit. tumore māmariū cōpelcit. ¶ Inuenit etiā aqua sulphurea aluminosa z ferrea q̄ habet virtutez earum a quibus recipiunt denominationes.

U

Æ

Operationes.

¶ Plagelle in succo eius z aceto vel agrestī in tincte valent z calefactionē epatis epytimate. ¶ Cōtra dolore in calida causa in p̄ncipio valet ip̄a herba trita z supposita. ¶ Cōtra apata calida valet ad materiei repulsionē: licz post modū obsit p̄stipādo materiā. ¶ Cōtra ignis vel aque vsturas. fit ynguentū ex succo eius z oleo roseo ac cera. ¶ Cōtra fluxū sanguis e naribz q̄d fit ex ebullitione sanguinis in epate ac venis in iuuenibz. z in estare plagella in succo eius ac aqua rosaz intingit ac fronti ac rim̄ozibz z gutturi supponit. ¶ Actoz. Est autem barba iouis species minor acidule. ¶ Dacer adiuuat auditū mire pellit: dolozes. Altera p̄o minor spēs est istī herbe: quā semp vinam dicit. qm̄ viret om̄i tpe. Barba iouis vulgari more vocat. Et se refert p̄dicte filēz pluri: istā: nec min⁹ banc p̄dictis posse iuuare zc.

A

B

C

D

E

F

B

Capitulum. lviij.

¶ Arba Iouis. ysi. li. et by. Barba iouis ip̄a est semp viua. Sed barba iouis et sticados citrinū idē est. Unde q̄daz ait. Barba iouis sticados sed semper viua iouis barba. ¶ Plateari⁹. Barba iouis fri. in. iiij. sic. in. ij. Et dē semp viua: quia semp viridis reperit. Ita qz viridis multe efficacie est. Et in medicina ponit debet: exsiccata vero nō. Virtutem habet infrigidandi z alterandi.

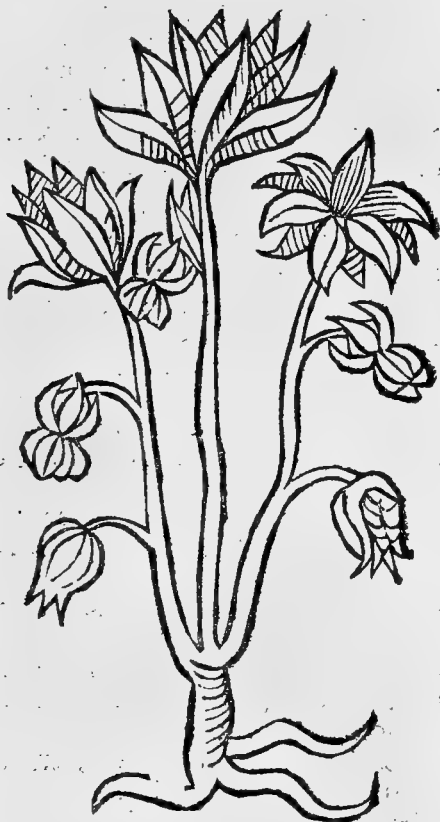
Capitulum. lviii

¶ Arba siluana est planta go aquatica. q̄ iuxta aquas nascit. cuius folia sunt oblonga in acutum tendentia erecta sup aquam si m̄lis folijs plantaginis: nisi quia nō sūt ei coste apparētes sicut plantagini.

De Herbis

Operationes.

Un in dinamidijs scribit Galie. ca. de curis genitaliū valere ad impregnādū. **¶** Et idē dicit eodē li. de epilētia. q̄ barbasiluana est cennū; nernia aq̄tica. erponif siliter barbasiluana in antidotario gaiteni minori. in q̄dā medicamie q̄s incipit medicamē ad p̄cipiendū.

Capitulum. lix.

Balauſtia eſt flos maligranati caduc⁹ que Dyas. vocat quitinū ca. d̄ malog⁹ nato fri. ē ⁊ ſic. in. ij. ḡdu. Sera. li. ag⁹ gre. ca. lular. i. balauſtia. ⁊ ē flos malignati. ⁊ ex maligranati q̄dā ſunt domeſtica: q̄dā ſilueſtria. ſz flos ſilueſtr⁹ d̄z balauſtia. q̄z q̄dam inuenit̄ alba. q̄dā purpurea. ⁊ q̄dam roſacea. **¶** Au. li. ij. ca. de Balauſtia. Balauſtia flos eſt granati ſilueſtr⁹ p̄fici aut̄ egiptij. Et ip̄a q̄dem q̄nq; eſt rubea. q̄nq; alba. ⁊ q̄nq; roſea. Et ſue ei⁹ natura eſt ſic ſucci barbe hircine. frigida eſt in fine p̄mi grad⁹. ſicca in ſcdo. **¶** Gal. vi. ſim. far. ca. balauſtiū. Balauſtiū eſt flos maligranati ſilueſtris. q̄lia domeſtico vicin⁹ vebement̄ ter aut̄ ſtipicat̄ guſtū. necnō deſiccatur ⁊ ſtip tice vturis eſt. palā q̄z q̄ eſt groſſaz parū ſi reſ colam⁹ dicta in q̄rto hoz monumentoz. cum

oſtēdebam⁹ om̄e ſtipiciū terreſtre eſſe ⁊ frigidū **¶** Nulli⁹ at̄ alteri⁹ ſaporis hz indicii. Et idō po; net vtiq; h̄ aliq; ſiccare ⁊ inſtigidare nō debis liter. ſiq̄dem nō male oſtēdebat̄ a nob̄ in q̄rto hoz monumentoz in eſſe ſtipicitatē terreſtribz ⁊ frigidis corpibz. deinde ⁊ apparētia teſtatur. **¶** Etem ſi paratritionibz ⁊ alijs viceribz id appo nas citi⁹ quidem videbis ad cicatricē p̄cedere. **¶** Vnc eſt em̄ q̄ in eminentibz ſanguinē ⁊ diſſin; terijs adhuc in fluxibz q̄ in ventre ⁊ matrice nō eſt aliq; medicoz ſcribentū curatiuum nego cium cui nō vtatur hoc ſarmaco.

Operationes

¶ Sera. Balauſtia incarnat ⁊ ſtringit ⁊ curat tenaſimonē. et p̄ſolidat vlcera in teſtinoz. ⁊ con fert ſputo ſanguinis ⁊ fluxui in teſtinoz. ⁊ con fert ad om̄ia ad q̄ p̄feri p̄poſtidos. **¶** Auicē. Balauſtia eſt p̄glummatina ⁊ retinet oēs fluxū ſanguis ⁊ generat melacoliā. **¶** Et ē bona gins gine ſanguinolēte. ⁊ p̄ſolidat plagas ⁊ vlcera anriq; ⁊ alboroz. ⁊ p̄cuſſionē puluerizata deſu per. **¶** Et firmos efficit dētes motos. ⁊ p̄hibet fluxū ſanguinis. ⁊ ſtringit fluxū in teſtinoz. et fluxum matricis ſanguinez. **¶** Loco eius ponit̄ cortex glandinis. ⁊ caput granati.

Tractatus

Capitulum. lx.

Balsamus. *Dyascorides. ca. de balsamo.* Balsamus arbor est similis licij. et in eodem statu. aut piracacon. folia habet similia rute. sed paulo albiora. non semper viridia existens. Flores non caducos habens. nascitur solum in India curtibus vel locis humidis. Est enim arbor tenera et aspera oblonga. stipitem habens similem viri. Arbor dicitur balsamus: lignum rilo/balsamum. semine carpobalsamum. lac vero vel succus balsamum. Dicitur vero fructus optimus est. qui est recens atque vehemens odore sincerus serenus. lenis mordens atque mediocriter linguam redarguens. Adulteratur autem ciprino oleo aut lentiscino. aut balsamino siue mirtino vel melle mixto. quod leuiter probatur. quia aqua in qua dum missum fuerit oleum supernatans balsamum fundum petens est balsamum purum. vestem non maculat super asperum. cuius tanta vis esse dicitur: ut si sol incanduerit in manu teneri non possit. preterea arbor nimis est calida et sicca extenuans. succus autem subtilior est virtutis. *D* pobalsamum quod appellatur lacrimum est arboris que eo similis malogra nato vel licio ramosa. ramis tenuibus et ex albidis. in India tantummodo crescit. Aliqui in India et in India nasci: fructum habet quasi obtundum proa medium quasi ventrosum ad capita utraque deductum rubicundum. valde graue et plenum. et si frangitur simile melli est. Et si mastica simile est piperi mordens et suauiter redolens. quod carpobalsamum dicitur. Cuius autem arboris lacrimum colligitur diebus canicularibus. secundum alios pro tempore autumno. Inciditur autem truncus huius arboris per loca et ramuli ipsius. Et sic supponuntur vasa (ut presens figura arboris ostendit) que lacrimum fluens recipiat. Cuius est optimum recens sincerum et ex albidum et odore acutum. leniter linguam submordens. sequens est colore subrufum. et quasi glutinosum. tertium est tenuium partium valde et plucidum. *D* mne autem balsamum quod venustatem recipit fit rubeum et resinatum et siccum. Quod autem optimum est sincerum est: quodque in aqua munda stillatum non protinus diffunditur. sed magis desiderat. et postmodum totam aquam albidam facit. et lacti admixtum. illud in caseum stringit ut coagulum. quod enim sincerum non est in summo aque diffunditur et supernat. et ut oleum quasi stillam ostendit. Sciendum quod balsamus dicitur arbor balsami. Balsamum vero dicitur oleum vel gummi. quod melius est dicere. Nam non est oleum vere quod probatur multis

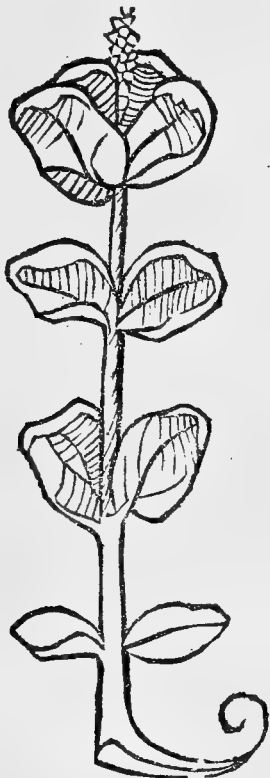
exemplis. Primo eo quod videmus adherere lacibus vulnerum. Et facile de panno eo infecto lauatur. Similiter *Dyascorides* dicit quod in aqua iniectum petit fundum: postmodum dissoluitur. et totam aquam albam facit. et propterea vocat ipsum lacrimum. Item lignum eius vocatur rilibalsamum. et fructus vocatur carpobalsamum. Multis modis sophisticatur. Quidam vendunt terpentinam pro opobalsamo. quidam admiscunt parum balsami terpentine. et ita habet odorem balsami. Alii accipiunt succum lemoncelli vel foliorum citri et admiscunt terpentine. et addito croco orientali calefacit et desiccatur in tertio gradu.

Operationes

- D** pobalsami. s. i. datus cum vino superfluitates matricis mundificat. fetum mortuum educit. et menstrua puocat. bombace intincta et supposita puenit. et discuriam et stranguiriam. et lapidem vesice. si etiam fuerit opilatio ex frigido humore. datur cum vino vel virga pua madefacta ex aqua calida erecta inflata iniicitur cum oleo mustellino vel nardino.
- C**ontra omnes passiones capitis venientes ex frigida datur cum appropriato aliquo passioni conueniente.
- C**ontra quartanam et cottidianam facta pua purgatione datur cum vino.
- C**ontra tinnitum aurium ex humiditate parum instillet. Contra dolorem dentium ex parte dolenti aliquantulum in aurem distillet.
- C**orpora mortuorum in corrupta preseruat. quia quantum dissoluit tantum consumit.
- S**era. auc. *Bal.* Optimum balsami est bonum et substantia eius est subtilis. et virtus eius est que calefacit et desiccatur in secundo gradu. Balsamum quoque est subtilioris virtutis quam arbor. granum vero eius est maioris subtilitatis quam oleum.
- I**dem auc. *Dyasco.* Virtus balsami est quod abstergit nebulositate visus. et auferit frigiditates matricis. quam fit nascale cum eo cum cera et oleo et expellit secundam et fetum. et quam fit inunctio cum eo prohibet rigorem. et mundificat vlcera sordida. Et quando bibitur prouocat urinam. et est bonum astmati.
- B**uicem. Balsamum aperit opilationes et puenit vlceribus grossis. mundificat vlcera. et ppuic cum yreos. et extrahit fracturas ossium.
- C**onfert sciaticum bibitur. et bibitur eius decoctio propter spasmus. confert visceribus capitis. et mundificat caput ipsum. et conuenit epileptie et vertigini. **A**bstergit pan-

De Herbis

nū ipm z ei oleū. lignū ei. z ipsi semē: pferūt
dolori vtrozūq; laterū z stricture anbelius.
¶ Et dolori pulmonis. z puenit semē ei peris
pleumonie frigide z tussi z siliter ipm oleum.

Capitulum. lxx.

Balsamica. i. sisimbriū. Sed sisimbriū
vocat menta aq̄tica. z alio noie vocat
balsamica. Dyasco. ca. de sisimbrioz fm
trāslationē grecā sisimbrioz dē cardaminon eo
q̄ cardamo agrestis folia hz similia cū folia ei
rotunda nascant sicut folia cardami agrestis
cum creuerint scindunt sicut eruca. Virtus
est ei ca. diuretica. Paulus capi. de balsamita
ca. est z sic. in. iij. gradu. Aliud est domesticum
aliud siluestre. sed domesticuz nobis est in vsu
quod omib; est notum virtutem habet diureti
cam dissoluendi et p̄sumendi.

Operationes.

¶ Balsamita crudū z coctū lentigines vultib;
tollit. z maculas emendat si vna nocte impos
situm fuerit z alia die locus abluatur aque.
¶ Contra vicium pectoris sicū pulvis ex farina
ordei z aq̄ apposito puluere ei z dens patienti
¶ Contra frigidū reuma folia ei in testa calefa
cta sine liquore z in sacco posita capiti super
ponatur. valet vinū decoctionis eius p̄tra do

lozem stomachi z intestinoz ex frigida causa.
¶ Et opilationem epatis et splenis. et vinali
um viarum. herba ipa decocta in vino et catas
plasmata. soluit etiā stranguriā et disurriā.
¶ Valet etiam contra yliaciū dolorem. Et con
tra dolorem factum ex ventositate. menstru
educit. conceptum ituat. matricem mūdificat:
fomentatio si fiat ex eo.
¶ Tenerositates eius in oleo mustellino vel
saltem cōmuni decocte et superposite idēz ope
rantur.

Capitulum. lxxi.

Basilicon gariofilatum. Ozimum idēz
sive vnū significant. Ozimum quod
dam est gariofilatum. quoddā est cō
mune. et quoddam est latum plus alijs: quod
citrarium vocatur. Ozimum gariofilatuz est
illud quod ab autoribus laudatur. Ozimum
citrarium est quod vituperatur ab omnibus.
Est em ozimū gariofilatum cōpetens medicis
ne z herbe z semen. Cum autē simpliciter po
nitur in medicina semen debet intelligi. z pos
tissime in electuarijs. Sed in vngētis z in em
plastris herba intelligit est ca. et sic. Et semen
habet virtutem constringēdi z conglutinādi.
quod patet ex eo. quia si ponatur in aqua sta
tim ingrossatur z fit quedam cōglutinofitas.
herba ipa ex aromaticitate habet virtutem con

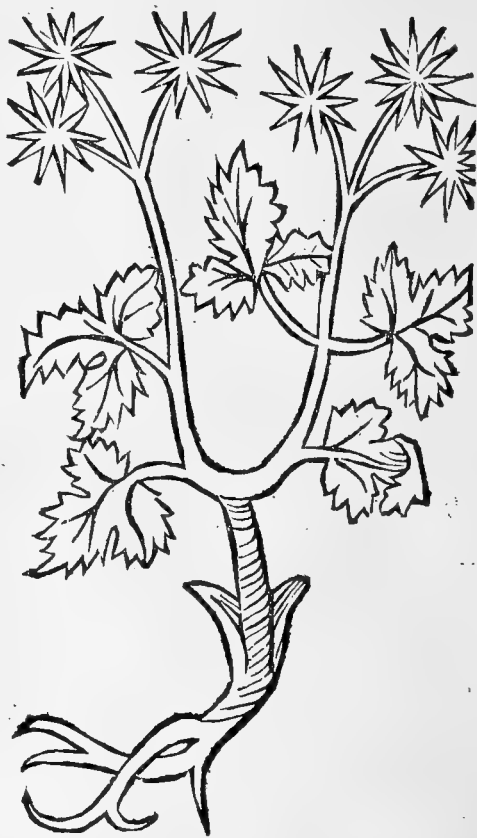
Tractatus

fortandi ex q̄litate suis dissoluedi cōsumēdi
 z abstergēdi z mūdificādi. ¶ Sera. lib. aggre.
 ca. berengemisch . est basilicon siue ozimū gariofilatū. et folia ei⁹ sunt pua q̄z color est medi⁹
 inter robore z glaucedine. Qui⁹ herbe est odor
 silis gariofiloz z stipes ei⁹ est quadrangulatus
 cui⁹ color est sic color folioz ipi⁹ z semē ē minu
 tū nigrū. z colligit in mense Julij. Et est ca. et
 sic. i. sine scōi grad⁹. ¶ Dyas. ca. ozimū. Ozimū
 cui⁹ p̄turs sit penit⁹ inter medicos opio est incer
 ra. Nam q̄ autore crisipo crimināt. Di ei⁹ vicia
 percentent q̄ sit stomacho inutilis q̄ oculos
 eberat q̄ infaniā facit. iecori obsistat Addunt
 p̄terea si tritum lapide contegatur scorpiōes
 gigni cōmanducatū. z in sole positum vermes
 creare pediculos enutrire. Afri. etiam purāt
 hoc esse p̄sua sum q̄ si opus eo die quo ozimum
 sumperit a scorpiōe feriat non posse salua
 ri. sed qui in diuersa z vera opinione sunt. hec
 om̄ia falsa asseuerant. q̄nimo stomacho p̄dest.
 eo q̄ inflationes ei⁹ dissoluit. z facit alia iuuas
 menta q̄ fm ipm inferius dicentur.

Operationes.

- A** Contra sinopim z cardiacā passionē detur
 aqua rosaz decoctiois herbe ipi⁹. ¶ Ad idem
 valz vinū decoctiois in quo herba ipa stent per
 noctem. Ipa herba valet p̄tra frigiditatem sto
 machi h̄ modo. decoquat in multa q̄ntitate in
 vino. s̄z meli⁹ est in musto. z post decoctionē ad
 dat vinū albū in multa q̄ntitate. tale vinuz est
 p̄fortatiuū multū z aromaticū. z valet contra
 predicta. z p̄tra indigestionem ex frigiditate.
- E** Vinū etiam decoctionis ipsi⁹ herbe p̄fortat
 digestionē. p̄tra fluxum ventris ex frigiditate.
- D** Semen ozimi cum modico puluere accatē
 decoquat in aqua pluuiali z detur patienti.
- E** Ad matricem mundificandā. z menstrua p̄
 uocanda fiat decoctio ei⁹ in aqua z fiat fomen
 tū z suppositoꝝ ex teneritate ipi⁹ herbe Succ⁹
 ipi⁹ herbe puluerizat matricem mundificat.
 conceptum adiuuat. et menstrua prouocat.
- F** Herba ipsa decocta in vino z oleo z nātibz z
 anchis cataplasmata valet p̄tra tenasmonem
- ¶ Galien⁹ in libro de cibis. capitulo de ozimō.
 Ozimū sc̄z non gariofilatum pessimi quidem
 cibi est. et propter hoc infamant quidaz ipm
 dicentes. si tritum immitatur olle vacue celerri
 me generat in paucis diebus scorpiōes. z ma
 xime quando in sole quis quolibet die calefecerit
 ollam. sed hoc quidem cacochimū est. z
 malum stomacho et indigestibile. Plus vero
 ita dicemus ipm est calidum in secundo gra
 du. Et habet humiditatem non naturalem.

¶ Et idem octauo simplicium farmacaz caplo
 penultimo. Basilicon nō gariofilatuz ex sc̄do
 est gradu calefacientū. habet autē caliditatem su
 persua. vñ nec vitile intra corp⁹ assumptuz: ca
 thaplasmatū fo exteri vitile ad consumendum
 ¶ Almanzor tractatu tertio capitulo. Albetba
 rogi qd̄ exponitur ozimum siue basilicon non
 gariofilatum cali. est qd̄ z dolore efficit capitis
 z male nutrit. cui⁹ comestio videntis visum turo
 bat quando eo multo vitur. Sperma quoz
 q̄z aut lac desiccatur. ozimū tamen stomacho confert
 corroboret enim ipsum atq̄ cordi auxiliatur.
 ¶ Sera. Ozimum gariofilatum confert sto
 macho. et facit digerere cibum grossum. et con
 fert epati z cordi. et aufert tristitiam z sollicitu
 dinem. z odoriferas facit eructationes. z ape
 rit opilationem cerebri.

Capitulum. lxiij.

B Ranca vsina herba est. cuius folia
 sunt magna sic folia caulis: s̄z incisa
 sicut branca vsi. in medio eozū ozim
 stipes. in cuius capite sunt multi flores spinos
 si pelusi. ca. est z bu. in sc̄do gradu. Virtutem
 habet mollificandi z maturandi z leniendi.

Operationes

Contra ariditatem membrorum et vicium splenis fiat unguentum ex bracia vrsina contrita et macerata diu in oleo et colature addatur cera et fiat unguentum per visum cum matricis ex frigiditate et viscositate. **R**ecipe succi bracie vrsine .3. iiii. herbe sauiue. saluie paluaz. maiorane. rosmarini. pulegii. arbes misse. absinthii. abrotaniana. **D**. ii. gariofii loz. **Z**. ii. cinamomi. **3**. ii. spice. **3**. ii. cimini. **3**. i. picis grece. **3**. i. galage. **3**. ii. thuris mastice ana. **3**. iiii. boli. **3**. i. cere albe. **3**. iiii. vini greci. lb. ii. lardi scroferotulii. i. p. dicte herbe pistentur cum larde p. dicto. deinde ponantur super ignem cum vino et succo p. dicto donec coquantur vsque ad consumptionem vini. deinde coletur et iterum resoluatur in igne et addita cera eliquata ponantur species p. dicte et dimittantur coagulari. et unguentur venter.

Capitulum. lxxiiij.

Betonica. Gal. vii. sim. far. ca. cestrum sine cestron. Cestrum grece latine dicitur betonica virtute habet incisivam. sic ostendit gustus amara est et subacris hec herba sicut in dicat Betonica ca. est et sic in primo gradu. cuius folia precipue viridia competunt vsui medicine. exiccata etiam multe sunt efficacie. vnde cum inuenitur in receptionibus folia ponenda sunt.

Sera. li. aggre. ca. Bastarem. auc. Dyasco. Bastarem. id est betonica herba est. quae nascitur omni anno habens virgam subtilem. cuius longitudo est vnius brachii aut plus. et est quadrangulata. et habet folia mollia et longa filia in sua figure folijs arboris glandium in scissuris suis bonum odorem habentia. Et folia que sunt propinqua terre sunt maiora alijs. et in summitate virge est semen collectum in sepe collectione spice frumenti. et assimilatur satyrie. folia eius colliguntur et desiccantur et sic seruantur. Nam quae ex eo plurimum administrantur sunt folia. et habet radices subtiles sicut radix ellebori. **D**yascozides capitulo vetonicon. Secundum translationem nostram vetonica herba est omnibus nota vgas habens tenues et longa vnius cubiti. et quadrata folia longa et tenuia obrotunda et diuisa et odorata. Radices et folia sunt ei infinita. Semen eius est vt spica simile timbri. Folia eius collecta siccantur et vini necessaria sunt. Radices habet tenues sicut elleborus.

Operationes.

Ad dolorem capitis factum ex frigida causa fiat gargarismus ex colatura decoctionis betonice cum stafisagra in aceto. si fiat vicium stomachi detur vinum decoctionis betonice.

BContra dolorem stomachi detur decoctio ipsius cum succo absinthii cum calida. si adsit venter benignus constipatio. vt in vliaca passione prescedente cristeri.

CFiat idem remedium ad matricem mundificandam. ad preceptum adiuuandum fiat fomentum ex decoctione necesse. fiat etiam suppositorium. Deest etiam electuarium pectus ex puluere ipsius et melle.

DSerapion auctoritate Galieni. Betonica incidit et abstergit humores grossos. fragit lapidem renum. et mundificat et abstergit pulmonem. et prouocat menstrua. et confert epileptie. et curat cicatrices nervorum et lacertorum.

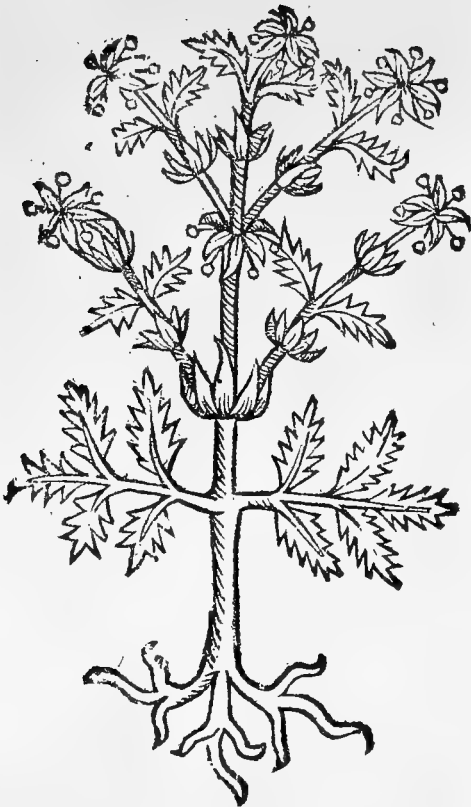
EDyascozides. Radices eius accepte in potu cum ydromelle. nauseam prouocant. folia eius dantur ad conuulsiones et de alto cadentibus medentur.

FEt ossificationes stericas solunt dragmas vna cum mulla accepta. Dorsus venenatos cum vino bibita saluberrime curat.

SEpilepticis cum aqua bibita maximum presidium est. Epaticis et splenicis cum oximelle dragmas vna accepta effectum sanitatis exhibet. digestio celebrat.

ZIn fractura capitis herba contrita et super caput vbi percussio est imposta vulnus mira celeritate glutinat. Et idem melius si trita recens imponatur. Est autem sibi vis daria vt ossa fracta extrahit.

Tractatus

Capitulum. lxx.

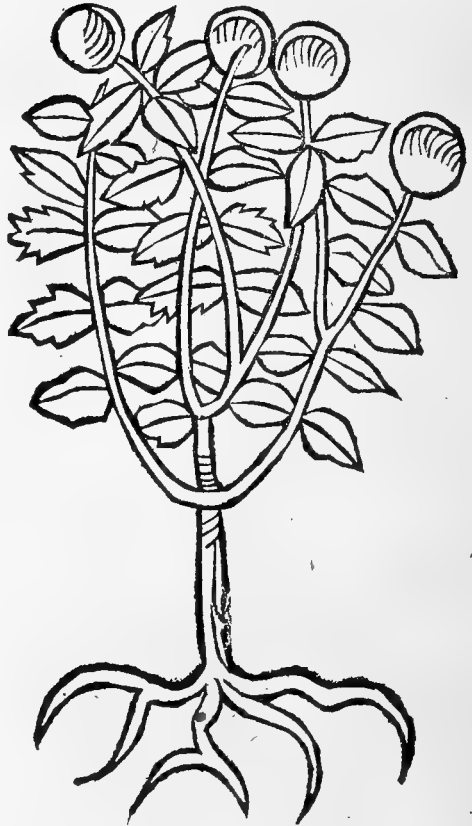
Bedeguar siue spina alba. Aniceñ. li. ij. ca. bedeguar. Bedeguar ē spina alba. et ē silis cameleonte albe. uehementius est alba. et bz lōgiozes spinas. similitanqz eius spine folijs amomi: uerūtamen sunt subtiliozes. et uehementi⁹ est alba. et ei⁹ quidez stipes puenit riqz ad duos cubitos. et ei⁹ flos est purpureus. Et semen eius est sicut semen carisami. uerūtamen est uehementioris rotunditas. et in radice ipsi⁹ est infrigidatio et exsiccatio cū resolutōe quadā. Semen uero ei⁹ est calidū et subtile. Et dixerūt qdam qz tota est calida ualde. Et in ipsa est uirt⁹ resolutiua et aperitiua. et pprie in semie eius. Et in ea est retentio fluxus sanguinis. et eius retentio est equalis. **Pli. ca. de acantifetuce. i. bedeguar et ē cardus cum aculeis in folijs albis et frigidis in pmo gradu et medius inter humiditatē et siccitatē.**

Operationes.

A

Bedeguar pferit fluxui ventris. et debilitati stomachi. et abscedit fluxū sanguis. Et apponitur exeri⁹ sic emplastrū et destruit apostemata mollia. **Et qñ fit collutio oris cū aqua ei⁹ in qua coquit. pferit dolozi dentū. Sed seminis ei⁹ substātia est subtilis. et pferit bñibz spasmū**

qñ ipm bibit. **Et pferit sputo sanguis. et dolozi stomachi et fluxui antiq. et puocat uinā. et delet apostemata flegmatica. Et qñ bibit se mē ei⁹ pferit pueris bñibz spasmū. Et qñ suspēdit sup aialia uenosa amittit toxicū. **Dya. Radix ei⁹ bibita emoptoicē pdest: sciaticis et stomachicis fert opē. Tūozes oēs i cataplasmatibus spargit. **Elixatura ei⁹ dentū cōpescit dolozi. Semen ei⁹ bibitū ptractos infātes saluberrime curat: morisibz uenenat⁹ occurrit. **Et qz eam in collo portauerit in cursū serpentū nō timet. Radix desiccatur mediocriter. Et sriptica est: et iō ciliacos et stomachicos inuat. sanguinis educationē repmit. et tumores uice cataplasmatibus spargit. **Semen ei⁹ leptomeris et calide est stutus. Et putrefact⁹ mēbris inuat potatum. et fluozē sanguis medet. et sic intraneoz redmatismū. **Ite sessionibz qz greci eucatisma uocant. fluozes matric⁹ abstringit. cataplasmatibus miscet pstrictine medētibz. **Bal. Bedeguar pferit iliācis et stomachicis. emissionē quoqz sanguis cohibet. tu mores etiā cathaplasmata ptabit. **Iuuat etiā dētes dolētes si gargaryatur decoctōe. Semen pō subtlū partū et calide stutus est. quare et spasmātes bibitū inuat. **Aui. Semen ei⁹ pferit infantibz qñ bibunt. pter corruptionē in morisibz lacertoz.******************

L
D
E
F
S
D
J
K
L
D

Capitulum. lvi

Bellirici. Ser. li. ag. ca. belligz. Belligz .i. bellirici z sūt d̄ gn̄e mirabolanoz sūt fri. z sic. i. si. iij. gra. z extinguit acuitatē san/ guis z caliditatē colere. hoc idē mirabolani emblici. vt h̄ i ca. emblici. Jo. mesue cap. de mirabolais. Bellirici sūt ex medicis b̄ndictis. expectat ei p̄ eos p̄fortatio. meliores sūt gros si p̄derosi z d̄si corticis. fri. sūt i. i. z sic. in. ij. In eoz opatōibz z p̄prietatibz sūt sic emblici. **U**bi sciēdū q̄ mirabolani emblici z bellirici sūt ex alia arboze p̄ducti q̄ alie sp̄es mirabo lanoz sic apparet i ca. mira. Et iō h̄ determi nat d̄ istis. In ca. s̄o mirabolani determinat̄ de alijs speciebz mirabolanoz. **O**patōes. **B**ellirici h̄nt p̄prietatē denigrādi capillos z p̄hibēt casū eoz z p̄fert emorroi d̄ibz z ipsi tumescūt i aq̄. **E**t p̄diti ex eis faciūt opatio nes mirabolanoz n̄ p̄ditoy. nisi qz sūt debili ores eis z i belliric maior ē p̄prietas i acumi ne q̄ i emblicis. **A**irabolani emblici bellirici z kebulimiri cū oleo amigdalaz dulcis um z cū melle tingūt capillos colore nigro. **J**o. mes. Bellirici educūt solutōe flegma z sūt ex rebz valde p̄fortatibz cerebz z nervos z augēt intellectū. **E**t p̄fortat̄ cor z p̄fert tre mozi cordis z mūdicat̄ stōachū a putrefacti one z p̄fortat̄ ipm: z sedāt feruore i eo z ause rūt sūt. **E**t addūt i appetitū: z sedāt vomitū. **H** idē faciūt emblici. **S**er. Bellirici auferūt sitim sua frigiditate z p̄parat̄ stomachū. puo cat̄ appetitū. z stringūt vētrē p̄f eoz stiptici.

A
B
L
D
E
F
B

De Verbis

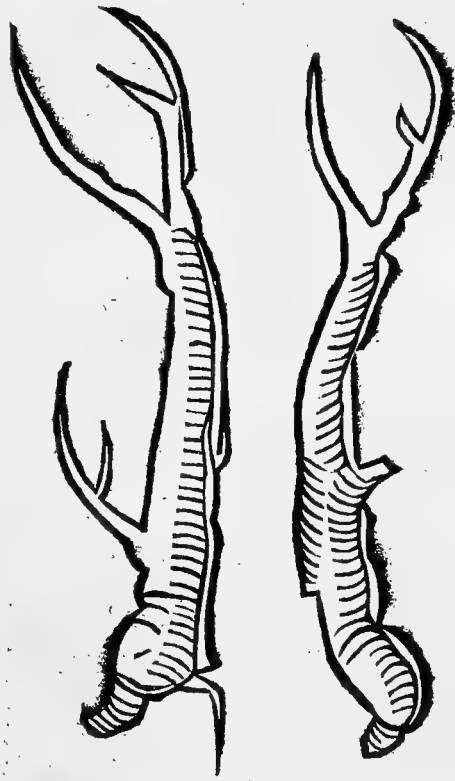
Capitulum. lviij.

Bel vel Sel. Ser. lib. aggre. ca. bel. auc. ysaac benaram. Bel est cū onū indū. z est fructus rotundus sicut auel lana. nō h̄ns corticē sup se in q̄ est semē simis eodore. z est illud qd̄ de ip̄o admistrat̄. z vir us ei? ē sic p̄t? zinzibers. ca. in. iij. g. z bu. i. i.

Operationes

Serapio. Bel. Subtiliat chimos grossos **E**t p̄fert duriciē neruoz. **E**t valet vētosi tati emorroidaz. **E**t augmētū facit i spermate: z valet sicut sel. **A**rboz eius vocatur dozsisabā: vt apparet in ca. granati siluestris.

A
B
L
D
E

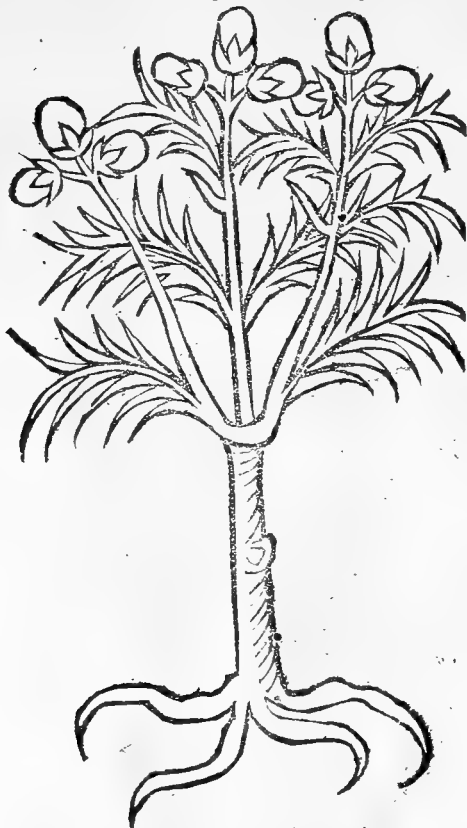
Behem. Sera. li. aggre. cap. behem. Behem sp̄es ei? sunt due. s. rubea et alba. Et sunt ambe vene in magnitu d̄ineradicis pastinace parue: quaz qd̄a sunt tortuose: deserunt̄ ab armenia: odor earū est bonus: z est i eis viscositas qd̄a: ambe species sunt ca. z hu. **A**ui. li. ij. c. behem. Behem sunt frusta aspera q̄ sūt radices exsiccate p̄tracte: z sūt duaz species: q̄ruz vna est alba z altera rubea: est calida z humida in. ij. gradu.

Operationes

E

A
B

¶ Sera. Ambe augmentū faciūt i spermate.
¶ Qui. Behē est impignatiuū: z cōfortat cor
valde: z pfert tremori cordis: z manifeste au-
ginctar sperma: loco ei^o ponit q̄stū ipm est de
tuder: z medicas ponderis lingue auis.

Capitulum. lxi.

B En vel balanus. Dyas. fm trāslatio-
nē nr̄am ca. balan^o. i. ben: est semen
arboris sūtis arbori mirice: nucez ha-
bens abint^o: q̄s cū digitis pfricauer^z humo-
res eiciūt: q̄ pfectiōib^z miris z nobilib^z mul-
tis misce^z p oleo. Nascit^o i^o in ethiopia et in
arabiaz in loc^z indie. Ipse succus melior: est q̄
est recens z odore plen^o z albu. ¶ Sera. li. ag-
gre. ca. habē. auc. Dyas. Daben. i. granū ben:
z est fruct^o arboris similis tamarisco: z ē fru-
ctus similis auellanis. medulla ei^o exprimū^r
sicut amigdale: z egredit aliqd loco olei. Et
nascit^o hec arbor in terr^z hababes z i babylo-
nia z in locis arabū: z in terris palestine que
noia^r nitrā. Et melior ex eo ē nou^o plen^o al-
bus facilis excoziatiōis. Et idēz auc. Balie.
Hec medicina defert ad nos ex terr^z arabū:
z pigmētarij vtunt succo medulle eius loco
olei. Et cōplexio ei^o est calida. Oleū eius ex-
trahitur sicut oleum de amigdalis.

Operationes

¶ Dyas. Ex eo. z. i. bibita cū pusta s^z vlē siccāt
cū yrīs ylrica mixt^o z i cathaplasim. atib^z po-
situs: z multa adbibita dolores poda. gricos
mitigat. ¶ Aceto aut mixt^o lepras z m. aculā^r
z pustulas corpis tollit. ¶ Accep^o soli utro-
nē vent^z facile pstat. Ex p^ollus succus ei^o vti-
lis est vt aspredinē z puriginē corpis mi^o r̄ifi-
ce purget. ¶ Serap. Ben. pfert empetigin^z z
lentiginib^z que sunt i facie: z scabiei z puris-
tui z egritudini cū q̄ cutis eleuat^z cum aceto.
¶ Et attenuat duriciē epatis z splenis si eis
supponat^z cū aliqua far ex desiccantib^z: sed in
succo ei^o est paz stipicitat^z. ¶ Jo. mes. Ben
p vomitū z p ventrē educit flegma crudus et
grossum. Et est medicina mirabilis ad colicā
cā flegmaticā z ventosam. ¶ Qui. li. ii. cap. de
ben. Ben ē mūdificatiuū z pprie ei^o medulla
z incisiuū humidaz grossaz. Et apit cū ace-
to z aq̄ opilatiōes visce^z. Et in arbore ipsi^o
est amaritudo z stipicitas: z p^o h ē i ipa vt^o
cauterizatiua: z ei^o cortex ē stipic^o pl^o. ¶ Et
oleū ipsi^o nō euacuat a stipicitate: z i ipo ra-
ro ē absterfio z incisio. ¶ Semē ei^o pfert lēti-
ginib^z magnis. s. z puis: z pāno z mor. ee z ve-
stigijs vlce^z: z silr ei^o oleū. ¶ Et pfert apatis
bz dur^z oib^z cū pōit i emplastr^z z vnguentis.

A
B
C
D
E
F
G
H
I
K

Capitulum. lxx.

Bleta. *ff.* Bleta vel beta alia candida alia nigra alia siluestris. *ff.* greci duo genera faciunt: nigra z candida: qua pferunt parcissimi seminis appellatq; soelon: z e bleta agrestis: q est bleta lata q facta est sicut el leborus albo: vt apparet p *Dyas. cap. de elleboro albo: z ista vocat blitis. z licet Dyas. faciat semotim ca. de bleta z de beta. error scriptoris fuit vel translatoris. Nam idem dicunt z debent continuari illa ca.*

Operationes

A *Bal. vi. sim. far. ca. bletu.* Bletu est olus comestibile fri. z hu. coplexiois in scda masioe a tpata abstancia. *Et idē li. ij. de cibis ca. d beta.* Succus bete est mediocriter abstersiuus q z ventre ad egestionē excitat: z stomachu aliquo modicac: z maxie illoz qcuq; facile passibile z sensibile hnt ipm: z ppter h ipm est eduliu malu stomacho amplio comestuz.

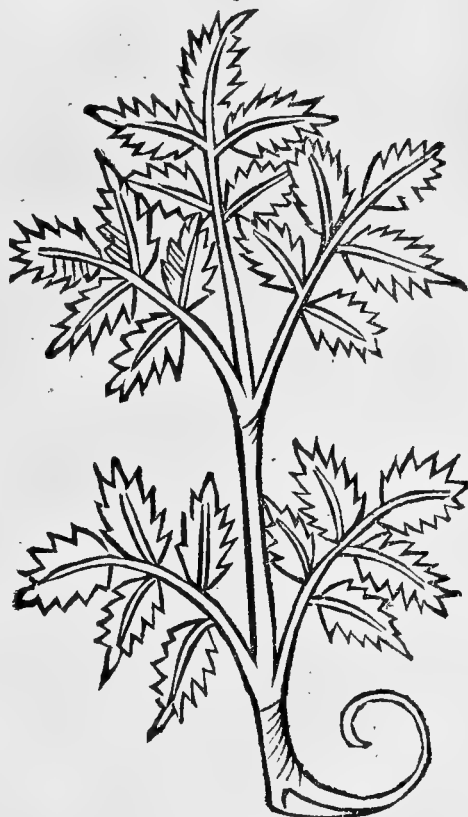
C Alimentu aut ab ipa modicu magis idoneum est q i alia ad opilatioes q fm epar. ad huc aut magis qn cu sinapi aut oino cu aceto comedir: z splenericis eode modo comesta sunt bona medicina magis q alimentu.

D *Bera. li. aggre. ca. de bleta.* Ex ea e alba z nigra: z in sapore ei est nitrositas: z virt ei est q abstergit z resoluit z expellit supfluitates caliditatis: qn cu ea fit sternutatorium.

E *Et qn bleta coquit: egredit ex ea viscositas z acuitas: z fit virt ei q phibet generatione apostemat: z resoluit resolutioe pauca* In alba vero est de virtute abstersiua z resolutiua. In nigra est res stiprica: z pprie in ei radice. *Et idem auc. Galie. in li. de cibis.* In ea existit hmiditas abstersiua abstersione tpata: z cu illa hmiditate laxat ventre: z molificat intestina z stomachu: z maxie cu fuerit boni sensus. *Et id accidit q bleta e mala stomacho: z pprie illi qui est sicut dixi: qn vsus ei est nuni: z nutrimentu ei est paucu: sicut nutrimentu aliaz herbar.* Sed bleta q de est magis inuatiua q melochia in aperiendo opilatioes eparis. *Nigra autē stringit ventre sicut lens: z maxime qn coquit radice ei e pl stiprica pstrictiua ventris: z alia pes ei soluit ventre.* *Et ambe qde spes ei sunt mali chimi ppter nitrositate q est i eis. Et id qn fit sternutatoriu cu succo ei z melle mundificat cerebz z pfert dolozi aurii.* *Et qn ex decoctioe bletet radice ei abluir caput aufert lendines z mundificat ipm a fursurib.* *Et qn proficit sup scissuras q fiut a h igore*

pfert eis: z qn coquit cu folijs eius curat botar. *Et valet ad cobustionez ignis z heritipilam. Et idē auc. aben mesuay: qn coquit et comedit cum fabis digerit cito.*

15

Capitulum. lxxj.

Bdelliu. *Un sciendu q bdelliu quoddā est iudaicu: z est gummi cuiusdā arboris q vocat melealiend. z illud est bdelliu iudaicu. z arabicu q nascit i india z arabia. Et est aliud bdelliu fm *Bera. li. ag. ca. Melk. qd dicitur bdelliu de melka qd est ex arbore noiata, melk que orit in meka: q arbor est satis stiprica: cui fructu maturat i meka: z comedit dulcis: sed in bypantia no maturatur: sed est forit ex pontico pauce aquositate z asper. z talis arbor z ei gummi vocat de meka. Et est bdelliu qd scribit in principio *Ene. nesis ca. ij. qd est in paradiso voluptatis: cui fructu satis est dulcis. Et de isto bdellio facit *Quic. suffuff. ptra fluxu in eibica circa fines. vbi ponit curas p sinthomata supuentia ethice. Et istud bdelliu est frigidu z siccum. Et stringit ventre. Sed bdelliu iudaicu est calidu in scdo z humiduz in primo. Un quia in receptis inuenit bdelliu pstringere et relaxare z calefacere et infrigidare zc. Quando****

Tractatus

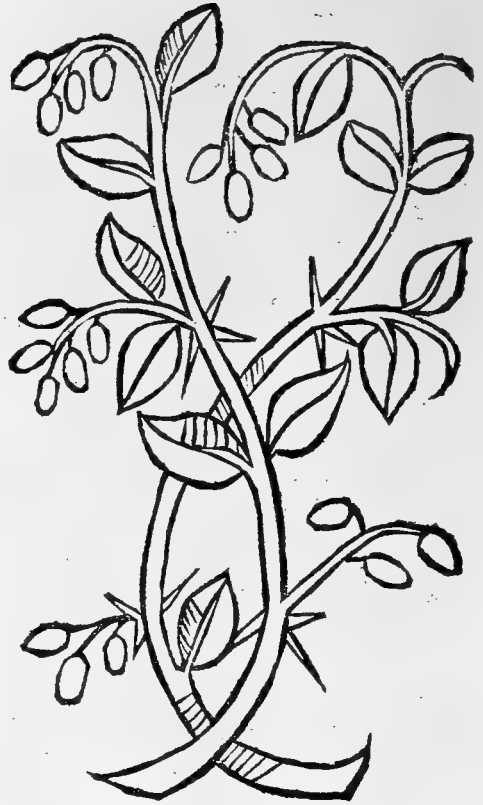
volum⁹ apire mollificare et resolvere et ponat bdellium iudaicum. quoniam vero volum⁹ stringere et infrigidare ponat bdellium de meka. et tale bdellium est celestinum. id est coloris celestini: sed bdellium iudaicum est subnigrum siue subalbidum vix antiq⁹ nisi careres bdellio de meka loco eius ponebat quandam aquositate globatam: quam inuenit in vesiculis ylemi. ¶ Plin⁹ ca. de bdellio. Bdellium est calidum in .ij. gradu: bumidum in primo. ¶ Almanfor tractatu. iij. ca. de bdellio. Bdellium iudaicum calidum est et siccum. tamen de meka frigidum est et siccum.

Operationes

A Serapion auctoritate Galieni. Bdellium stringit ventrem et fortificat stomachum: dissoluit apostemata que sunt in canna pulmonis. et tumores que fit in crepatura intestinali: quoniam dissoluit cum salua hominis ieiuni donec fiat sicut unguentum vel emplastrum: frangit lapides renum: quoniam sumit in potum. puocat urinam et dissoluit apostemata cruda grossa vetustitates nervorum. ¶ Galien⁹. vi. sim. far. ca. bdellio. Quisdam autem eo vtiuntur et maxime arabice in bronchitidibus: id est herenibus intestinalibus ieiunia salua madefacientes: donec pueniat ad persistetias emplastrum. ¶ Arabicum vero et lapides qui sunt in renibus infringere bibunt: necnon urinam puocare et discursus indigestibilium spirituum sanare: necnon latez dolores et rupturas.

D ¶ Almanfor. Bdellium iudaicum dura dissoluit apostemata emoroidibus vtile iudicat. Bdellium de meka ventrem stringit. ¶ Auic⁹. Bdellium resoluunt sanguinem congelatum et est lincium et maturatum dissoluit ventositates. ¶ Et arabicum est siccum eo nisi recens. et resoluunt apostemata dura et proprie dissoluit cum salua ieiuni. et sili resoluunt reliqua frigida. ¶ Et medicum quod non est ex fructu palmarum siluestrium est stipticum. Bdellium iudaicum resoluunt scrofulas: et bibunt decoctum ad apostemata dura que sunt in reinsibus et linunt cum aceto super saba fati. ¶ Confert contusioni lacertorum et spasmo et duricie nervorum et congelationi iporum. ¶ Et de meka etiam existimauerunt quod ipsum puocat: sed non dubitat quoniam ipsum stringit et frangit lapides. Bdellium vero arabicum claret rubeum quoniam terit ex eo cunctas duos aureos: et bibit cum aqua mellis minuit hegma. ¶ Et bdellium vtrumque resoluunt ramicem aque et aperit os matricis clausum. Et educit fetum et mundificat matricem. ¶ Et resoluunt apostemata ani et testiculorum. Et fert morbum venenosum.

Capitulum. lxxij.

B Erberis. Aui. li. ij. ca. de berberis. Ex eo est rotundum et rubeum capestre: et aliud est nigrum longum arenosum aut montanum. et est fortis frigus et sic. in fine tertio gradus. et est vincens coleram valde. Bal. viij. sim. far. ca. oria cantu. Hec arbor est silis virtute et specie arbori arehandi. id est piroz siluestrium: nisi quod arbor piroz est stiptica stipticitate forti: sed in fructu eius cum stipticitate est res incidens subtiliter. ¶ Serapion auc. Dyas. li. aggreg. ca. Amiberberis. id est berberis. Et est rubra aculeata: et dicitur acuta. et acuta: et est dicitur spina acuta. et est illa que facit fructum quem dicitur zachuch siue zayrach. et est amiberberis et defert a corasce mi. et est arbor silis arbori piroz siluestrium quem dicitur abhimis siue abaras nisi quod est minor: et habet multas spinas. Et huius fructum silem granomirti: nisi quod est maior et rubeus facile frangibilis: et huius interius grana. et huius radicem habentem multas radicales infixas terre.

Operationes

¶ Sera. Fructus eius quoniam bibit aut etiam comedit. abscondit fluxum antiquum et humiditates antiquas que fluunt a matrice. ¶ Et quoniam fit emplastrum cum eo trito attrahit sagittas que sunt infixae carni: et ascillas et spinas et alia similia.

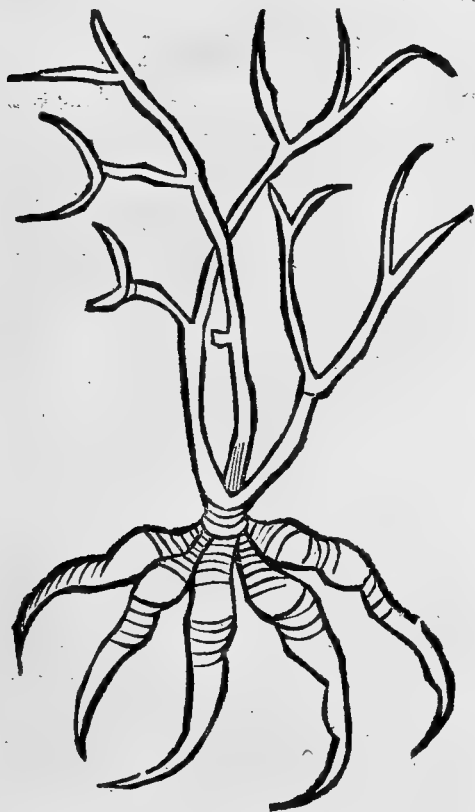
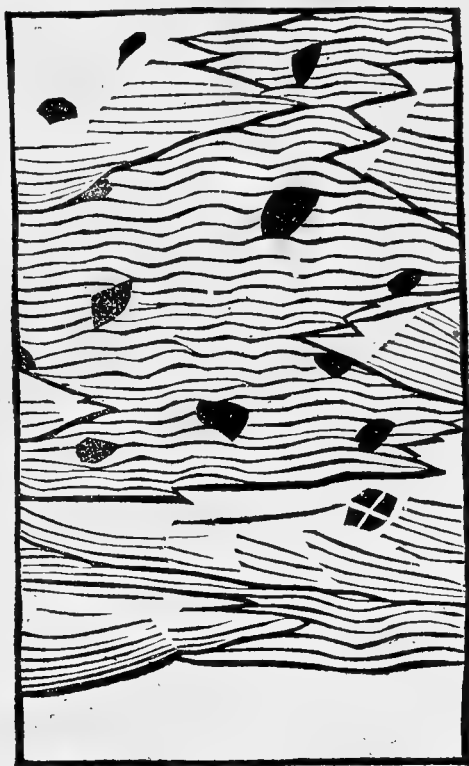
A
B

De Herbis

F
D
E
S

¶ Et quādo percutit v̄ter mulieris pregnā
tis cū radice huius terre. aut sit inunctio cū
ea expellit fetū. Et est fri. z sic. in. ij. gra. prohi
bet z incidit sitim calidā. z fortificat stomā
chum z epar. ¶ Et p̄p̄ietas eius est q̄ p̄fert a
postematibz calidis. Et hec auc. Aben Des
uay. ¶ Et idē auc. Armasios. Fructus ei⁹ re
tinēt z p̄hibet oēs egritudines q̄ fiūt a fluxu
ventris. ¶ Qui. Fructus berberis p̄fert q̄ po
stematibz calidis ex eis emplastrz suppositū.
et p̄fortat stomachū z epar. z abscindit sitim
valde. z p̄fert rasure z fluxui sanguis inferi⁹.

tiloz ad remouendum dolorem iuncturariū.
et podagre. lafat aquam citrinam.

Capitulum. lxxiij

Bitumē iudaicū siue asphaltū. et d̄z bi
tumē iudaicū eoq̄ in iudea inuenit̄. s.
in stagno qd̄ mare mortuū d̄z. in q̄ in
gredit̄ flumē iordane. Et ipsuz est sp̄s napte
sed nō napra. qm̄ napra est petroleū v̄l sterc⁹
demonū qd̄ idē est z ē sicut oleū liquidū vt ha
bet inferius in tracta. de lapidibz p̄ciosis ca.
petroleū. Sed bitumē iudaicū vel asphaltū.
v̄l brafalendi q̄ idem sunt. est duz v̄t cūqz qd̄
p̄t̄ puluerisari. s̄z nō resoluit̄. z h̄z v̄t cūqz fe
torē napte. vt p̄z p̄ Sera. z p̄ cordiā Dyas
ca. asphaltū. Asphaltū est bitumē iudaicū. z ei⁹
aliud est aridū aliud liquidū. vñ bitumē iuda
icū qd̄ sit in lacu iudee q̄ d̄z alffriden coagula
tio ei⁹ p̄ ripā ipsius lacus inuenit̄. z nante na
cumscasa. z sic eā colligūt z siccāt z vendunt
Aliud gen⁹ est qd̄ neqz ferrū neqz aqua rūpe
re p̄t̄. nisi tm̄ menstrua mulierz. aut sanguis
hircoz. Et si volueris rūpere. sic rūpe. collig
ge vinū de lana z intinge ipsum in sanguie. z
sic incide. Est autē bitumē summū purpureū
odoris grauioz. reparabile aut̄ nigz est. Re
p̄rit aut̄ babilonicū bitumē albū seu nigrū.
lōgo intervallo rapiēs ad se ignē. Om̄e vero
bitumē h̄z virtutē malacticā z dy afozericā. z

Capitulum. lxxiij

Buzeiden sunt radices albe. ¶ Sera
pion li. aggre. cap̄to buzeiden. est si
mile behem albo. z est medicina indie
qua nos paz vtimur. Et quidam vero det̄
lerūt ipsam ad nos. z vidimus eam sepe. Et
melius ex eo est qd̄ est album. habens lignū
grossum z multas virgas. Illud vero qd̄ est
subtile lignū habens superficiem lenem par
ue albedinis est nō bonū z nullius iuuamēti

Operationes

Serap. auc. habit. Dabit̄ dixit q̄ eius iu
uamentum est sicut iuuamentum bermodac

Tractatus

by vires viscido etiam efficaciter relaxates.

Operationes

A
B
C
D
E

Dyscorides. Bitumen tumores reprimit. Offocatioibz stereticis occurrit. Ladetes matricies subleuat fumigando. **E**pileticos fumus eius prouocat cum castoreo. menstruis imperat. tussim sedat. **A**smaticos et disnoicos ad sanitatem pducit. **M**orsibus venenatis occurrir sciaticis prestolat. sciliacis dat in modum catapucie et maxime prestat effectum. coagulatum sanguine cum aceto resoluit. distillatice cum succo prifane suppositum curat. **L**astarrum suffumigatione copesc. iridentium dolore appositum mitigat. podagricos et arteticos cum nitro et cera vt malagina impositum curat.

Capitulum. lxxv

A
B
C
D
E

Brionia. Dyscorides capitulo ampeleos leuki. id est brionia. siue vt latini vitis alba hastas et folia similia habet viti nostre. sed aspera et minora caprioli similes sunt implicates se. semen ipsi vne simile estz botruosum rarum et fuluum. **B**alienus sexto simpliciū farmacoz capitulo ampeleos leuki. id est vitis alba. quam quidam et brioniam et pilotrum vocant. in summitate eius est

stipticitas et amaritudo pauca et acuitas. et ipse comeduntur in principio sue natiuitatis in consuetudinem et in tempore veris. quia sunt iuuantes stomachum propter eorum stipticitatem. sub amarā autē et leuiter acrem habet stipticitatem. **S**erapion libro aggregatoris capitulo fesera. fesera herba est que habet folia et capriolos in similitudine vitis communis. nisi quia sunt asperiora. et rami et caprioli adherent. implicantes se quibuscumque appropinquant ex arboribus alijs et suspendunt eis cum capriolis suis. et habet fructum simile racemo rubeo.

Operationes

A
B
C
D
E

Balienus. Brionia vinam mediocriter prouocat. Radix vero abstergiuam quandam et siccatiuam subtilium partium habet virtutem. necnon mediocriter calidam propter quam splenes attenuat. **S**cliratos sanat. externis apposita cum ficibus scabies et lepram sanat. butruosus autem fructus in polipitijs est utilis. **S**erapion auctoritate Rasis. Virtus eius est que calefacit mediocriter et abstergit et subtrahit et dissoluit duriciem splenis quam supponitur emplastrum ex ea cum ficibus. Et curat scabiem et egritudines cum qua eleuatur cutis. Sed fructu eius vtuntur coriaminarii. Nam cum eis abraduntur pili coriorum. **E**t idem Serapion. Virtus foliorum et fructus et radice est calida et acuta. Et ideo quam fit emplastrum cum eis et sale confert vlcibus que dicuntur granita. et illis que dicuntur fagedenica. curat fissuras labiorum. **R**adix eius mixta cum orobo et fenugreco quando cum eis abluuntur cutis mundificat et abstergit eam. Et aufert pannum et vestigia nigra et borborum cicatrices vlcium. Et conficitur cum oleo donec fiat sicut cera et sedat dolorem et fistulam ani. Et quam miscetur cum oleo donec dissoluatur conuenit ad hoc et expellit limorem qui fit sub oculo. Et quando fit ex eo emplastrum cum vino sedat panariciam et resoluit apostemata et aperit ea. Et emplastrum factum cum ea extrahit ossa. ingreditur in confectionibus vnguentorum corrodentium carnem. Et poratur de ea. 3. i. ad epilepsiam et conuenit appoplexie sic admixta et opilationi. Et quando bibuntur ex ea. 3. ii. confert morsibus tyri et occidit festum. Et quando extrahitur succus a stipticibus eius et accipitur cum frumento coctus prouocat lac.

Capitulum. lxxvi

Britanica. *Dyascorides* ca. *Britanica* herba est habens folia similia lappario agresti sed paulo nigriora lanosa gustu stiptica. *Hastā* vero habet longam et radicē parvā et tenuem. folia eius exsiccantur. succus eius collectus in sole ponitur et siccatur. et est illi virtus stiptica.

Operationes

- A** *Dyascorides*. Succus eius siccatus in sole prodest vulneribus vel cancri oris et faucium cum vino et his qui ptisimam incurrit. quidam dicunt quod est lappacium acutum.
- B** *Dyascorides* capitulo brio. id est britanica herba est duorum cubitorum longa. virgas multas et tenues habens in quibus folia nascuntur lepide similia mollia et alba. et in summo virgarum profert semen florem album habens.
- C** *Dyascorides*. Virtus eius est que cum succo prisane cocta et a capadocijs comeditur propter frigiditatem stomachi et semen eius pro pipere utuntur miscentes in cocturis. Alij memorant hanc empetigines mederi.
- D** *Dyascorides* capitulo britois. id est britanica herba est cuius radix aspera et stricte et sibi coherens gustu dulcis facit hastas

duorum cubitorum spinosas. nascitur in locis algosis que cathaplasmatibus adhibita omnibus vulneribus imposita et quotidie mutata medetur.

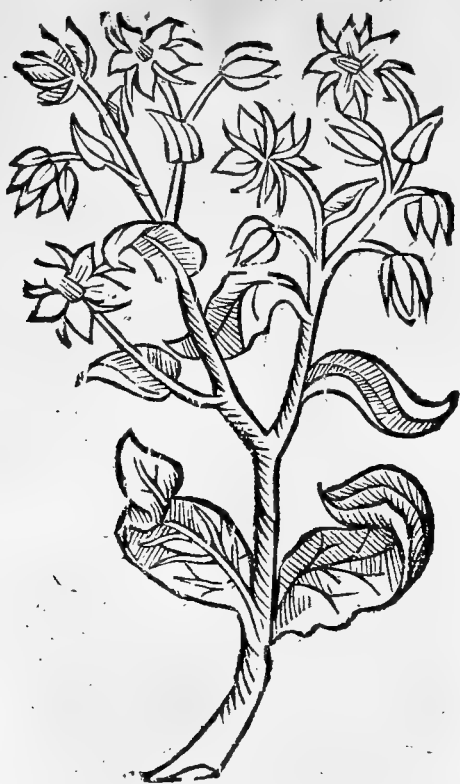

Capitulum. lxxvii

Britis. *Dyascorides* capitulo Britis est herba fruticosa tota sparsa super terram. colorem mellinum habens per intervalla furcata. virge eius in omnibus ramis semine plene. folia habet similia in cibo agresti cum maximo odore et bono non inuenitur in partibus nostris. multi pro suavitate odoris rebus alijs eam adiungunt. nascitur in locis cultis et pascuosis. capadocij vero eam ambrosiam dicunt. alij arthemisiam.

Operationes

Dyascorides. Cum vino bibita arthonoficis prodest. succus eius bibitus in balneo ycteris colorem reddit. Sed notandum quod plures herbe non inveniuntur in partibus nostris. Et ideo nostro idiomate non possunt nominari.

Capitulum. lxxviii

Borago. ysidor^o. li. ethimo. Borago cali. est z hu. in pmo gradu. Platea. Borago folia habz aspera. z viridia sunt precipue. cōpetunt vsui medicine. exsicā carā nō secundo semina. Constan. Borago est calida z humida in primo gradu. Itē Borago herba est satis nora calida z humida est in medio primi gradus. Dabet em̄ virtutem generandi bonos humores.

Operationes

A ysaac. Borago in vino potui data leticiā generat. z cor confortat. proinde antiqui miscebant eam medicinis cardiace valentibus passioni. **B** Que etiam cum aqua cocta. z cū melle aut zuccaro potui data cannales pulmonis z gutturis optime mundant. **C** Platearius. Conualescentibus ex egritudine valet syncopisantibus cardiace cōmesta cūz carnis vel condita cū sanguine. Semen ei⁹ per duos annos in multa efficatia seruatur. **D** Radix non comperit vsui medicine. Herba etiam cruda comesta. bonum sanguinem generat. Contra yctericiam cocta cū carnis

bus comeditur. **E** Constantinus. Borago coleram rubeam purgat. cardiacis subuenit. ex colera nigra patientibus. **F** In vino misa z potui data leticiā generat. **B** Eiusq; apozima cū melle z zuccaro bibitiū. z contra gutturis asperitatem z pulmonis ac pectoris valet. **D** Valet fm̄ Dyasco. conualescentibus z syncopisantibus. cardiacis. melancolicis. comesta cum carnibus. **D** Contra syncopim fiat syrupus ex succo eius z zuccaro fiat similiter contra cardiacam passionem. addito pulueris ossis de corde cerui. **J** Valet similiter contra melancoliam.

Capitulum. lxxix.

Bombax vl' cotum. Serapion libro aggreg. capitulo goron. i. bombax. Dixerunt quidam medici de kelbe. q' cotum nascitur inter eos in arboribus. q' sunt sicut arbores antipersicorum. et durāt annis viginti. et est ex eo q' omni anno seminatur. Et idem auctoritate aben mehuay. melius est ex eo nouum. Et quod est plantatus anno suo.

Operationes

De Herbis

Serapion. Succus folioꝝ eius cōuenit fluxui ventris qui accidit infantibꝫ.

Et semen eius cōuenit tussi. Et est bonum pectori: et est calida et humida.

Et oleum eius fert lentiginibꝫ faciei et pustulis calidis que fiunt in facie: et facit augmentum in spermate.

Dyascorides ca. coron: id est bombar. mellis dulla seminis eius calefactoria est mollificat pectus. Et prodest ad tussim.

Succus vero folioꝝ eius potatus fluxum ventris infantium sistit. Et est calida et humida complexionis.

est ex viridi et citrino. Administranda autē est in medicina illa que grossa habet folia super quoz facie sunt puncta: que sunt radices spinoz aut piloz ex euntium ab ea. Proxima ē equalitate in calore. ad caliditatē enī pariaz declinat. Et est in fine primi gradus in humiditate. Que autē sicca est: minoris est humiditatis. Serapion li. aggre. ca. ledenalchaſur auctoritate Dyascoridis. Ledenalchaſur id est lingua bouis sine buglossa: et est planta que assimilatur herbe que dicitur caromas: et habet folia versus terrā aspera et nigra: et assimilatur in figura sua lingue bouis.

Operationes

Plinius libro vt supra. Buglossa vino mixta animi voluptates auget: et vocatur euphrasinum fluitioes: quas greci thymatis mos dicunt sedat. et sciaticis cum aqua bibita singularare presidium tribuit.

Auicenna. Buglossa sicca et adusta alcoholaque sunt in infantibus remouet: et inflammationem oris sedat.

Et etiam lenificatiua pectoris: et confortatiua cordis.

Bona melancholie ex solitudine ac tremore cordis in vino et dispositionibus melancholicis.

Quidam in potu tribuant eam ad tremorem cordis calidam.

Confert etiam tussi et asperitati canne prope que cocta cum zuccaro et ydiomelle.

Serapion auctoritate alcausi. Buglossa est frigida: et quando flos eius comburitur cōuenit fluxibilitati dentium: et gingiuarū: et ad alcoholam prope que accidit in ore puerorum: et omnibus infirmitatibus que fiunt in ore.

Cōuenit cardiace que fit a colera. Et quando aliquis vult eam sumere: sumat cum bolo armeno.

Galenus octauo simplicium pharmacarū capitulo de buglossa secundum translationem arā.

Virtus eius est calida par et humida. Et cōuenit tussientibus ex asperitate canne pulmonis. Et cocta cum mellificato aut proiecta in vino inducit leticiam.

Et idem eodem libro et ca. secundum translationem arā. Buglossa humida et calida est complexionis. Unde in vino potata: leticia causariua creditur esse.

Cōuenit autē et eis qui propter asperitates gutturis tussunt in mellificato cocta.

Qui de viribus cordis dicit que proferat cor.

Capitulum. lxxxj.

Capitulum. lxxx.

Buglossa. Isidorus li. etymo. Buglossos a grecis est dicta: eo quod asperissima folia in modum lingue bouis habeat.

Que mirum modum ob sapientiam nutriendam a veteribus infundenda vino memoratur. Plinius libro. xxv. Buglossos folia habet bouis lingue similia super terram sparsa et aspera et magna et minora. Auicenna. Lingua bouis est herba lata habens folia. Et canna eius est plana: cuius rami sunt vt pedes locustarum: et color

A

B

C

D

E

F

G

H

I

K

Tractatus

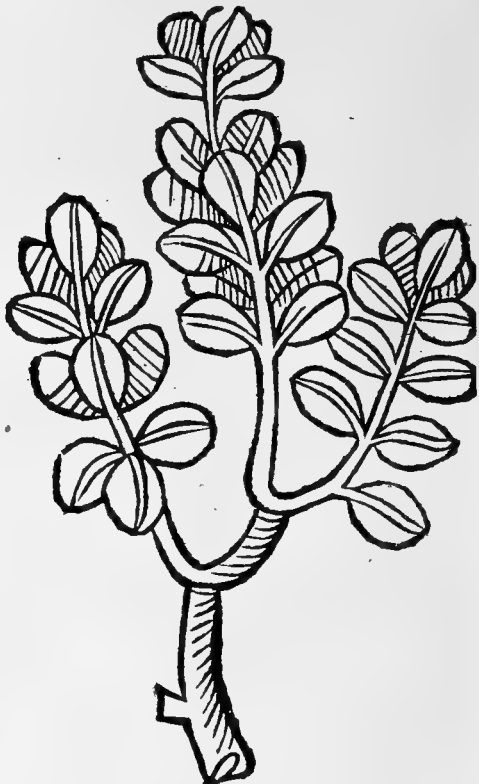

B utalmos herba est cui⁹ flos dicitur ocul⁹ bouis vel vacce. Et habet flores nigros sicut antiqua translationem.

Operationes

- A** Dyas. ca. Butalmos. q̄ trāslatio corrupta est: qm̄ sera. ex p̄bis dyas. sicut alia trāslatioem Dyas. dicit q̄ h̄z flores citrinos sicut florib⁹ camomille: et hoc verū est. ¶ Butalmos hasta eicit mollē. folia maratri sicut florē mellinuz h̄ns. oculo bouis sicut sicut. vñ et nomē accepit. Nascitur i ciuitatib⁹ zc. ¶ Sed sicut trāslatio nem n̄fam Dyas. Butalmos h̄z duas species. vna est q̄ h̄z folia similia maratro: et flores sicut florib⁹ camomille. Et ista vocat cotula fetida: et latine dicitur pucida. Et Dyas. vocat eas partemon. Alia est q̄ h̄z folia similia coriandro: et flores citrinos. nascens iuxta muros ciuitat⁹. et vocat cotula nō fetida: et latine dicitur oculus bouis. et grece similiter ita sonat butalmos. Sicut ara. vocat bibar. i. oculus vacce. et id dicit ad lram. ¶ Butalmos est herba mollis antimo sicut lenes emittēs tirsos: et folia tenuiter scissa et mollia: sicut maratro: flores citrinos sicut florib⁹ camomille. et ista sicut veritate est cotula fetida q̄ alio nomine vocat pucida. ¶ Et subdit: ē alia butalmos caulis mollis: fo. coriandro sicut: flores citrinos h̄ns: nascēs

iuxta muros ciuitat⁹: et ista vocat ocul⁹ bouis vel cotula nō fetida. et de ista herba est veritas clare intuentib⁹: quā lati⁹ inuenies in ca. inferi⁹ de oculo bouis et istius operatiois.

Capitulum. lxxxij.

B urum est nomen grecum a latinis ex parte corruptum.

Operationes

¶ Pixos enim apud grecos arboris virēs est appellata: et leuitate materie elemētorū apicibus apta. ¶ In scriptura. Scribe inquit buxo arbor. Bux⁹ exprimendis elemētorū apicibus utilis leui materia informat vsus man⁹ puerilis. Simul enim amouet te ipsa materia q̄ sp̄i ret: nec vnq̄ suis exuit folijs ne vnq̄ spei tue dissimilatione vnderis: sed semp tibi p̄ fides germinet spes salutis.

¶ Plini⁹ li. xvi. Montes amat illex et butus. itaq̄ bux⁹ pireneis ac citerijs motib⁹ plurima. berecynthio tractu crassissima in cordica florē nō ferēdo. Que cā amaritudinis mellis. Semen illi⁹ cūctis inuisum an̄ antib⁹. Nec in olimpo macedonie gratilioz est sicut beuis. Amat frigida apica. In igne quoq̄ que fer⁹

Capitulum. lxxxiii.

ro duricia: neq; carbone utilis neq; flāma.
Buxo folia cōcana sunt z nō decidūt. hec arbor in plures ramos disp̄sa sicut z lochos transmarina. Spississima vero ex omni materia: z ideo grauisima iudicatur.

Buxus sicut z hebenus natura gracilis z neutra fluitat in aquis.

Burus z corn^o z oleamedulla z apidibus atq; cōneis caret: minimūq; z sanguis h̄z.

Lariam vetustatemq; buxus nō sentit: z rīmam fissurāq; sponte nō capit.

Et sicut in cipresso terdines nasci phibet amaritudo: sic z duricia in buxo. Arida enī latius q; virida ferris cedūt p̄ter robur: z buzum q̄ pertinacius resistūt: ferratūq; dentes inertī equalitate replēt: scz quādo lamine secciles ex eis fiunt.

Idē in li. xvij. Proveniūt buxi tenuissimis quinis senisq; virguli colligatis depacti.

Actor. Buxus est arbor oībo nota. Duius ramis utimur in die palmaz vice palmaruz: quales oliuariū sunt q̄ in regione nr̄a nō abūdant. Dui^o etiā ligni p̄pter suā soliditatē lenitatemq; ac decorē ad fabricandas tabellas z coeliaria atq; manubria z ad alios plūmos vsus aptissimū inueniūt. **E**st autē arbor humilis z tenuis. neq; enī multum ascendit nec multū profecit. De bui^o aut natura nihil penit^o i libris medicoz repperisse me memini.

BRuscus omnibus notus. Paulus ca. de brusco: folia ei^o sunt folia mirti cū extremitatib^o spinosis. Facies plures stipites cum fructu rubeo sicut fructus cerasi: z est temperati coloris: vt yposcras z Galienus testantur.

Operationes

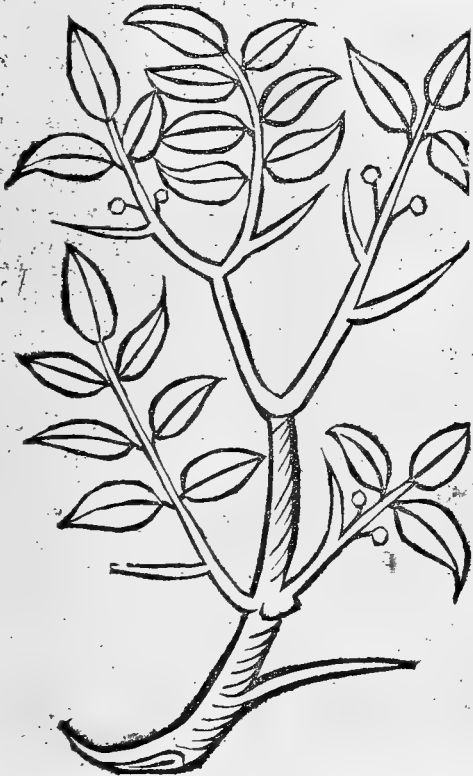
Pau. Succus foliorum eius expressus in ore tentus oris vitia emendat.

Prodest stomacho z dolori ventris a colera temperat^o cum lacte z inunctus vitia oculorum emendat.

Potatus cum succaro emoptico sanat. **A**t petram frangit.

Succus eius coctus z bibitus coleram z menstrua expellit. Puluis radicis eius vulnēra bene sanat.

A
B
C
D

Capitulum. lxxxiiij.

Butirum a buando: id est profundendo est dictum: ut dicit Isidorus. Sua enim vinctuositate et humiditate habet imbucere et profundere corpora que contingit. Nam butirum est flos lactis multum habens caliditatis et humiditatis cum dominio aereitatis: ratione cuius habet multum vinctuositatis. Est enim butirosa subnaturaliter calida et humida viscosa et vinctuosa: humane complexionis vicina: ut dicit Isaac.

Operationes

A Butirum sepe comestum stomachi ipsius est humectatiuum: ventris solutiuum maxime si recens fuerit. Et ideo antiqui ut dicit Isaac assimilauerunt butirum oleo mixtum pinguetudini dicentes: quod si quis acceperit valet creaturi de pectore et de pulmone maxime si ibi fuerit apostema: quod proprie est maturatiuum et humorum dissolutiuum: et superfluoꝝ pectoris mundificatiuum: maxime si cum melle vel zuccaro comedatur. **B**ubdens ibidem. Butirum repugnat venenis: membra humectat: asperitatem oculorum eius lotura mollificat et emundat: apostema dissoluit et maturat.

Culnere pulmonis cutur et pectoris mire sanatur: enim et intestinorum morsuras mitigat: neuos indignatos et contractos seu spasmos mollificat atque laxat.

Denicenna. Contra venena butirus interius sum praesingularis presidium est. Si intoxicatus butirum in lacte calido resolutum bibat in magna quantitate. Nam vinctuositate sua capilat meatus ne ad cor ascendat subito vis veneni. praeterea venenositate toras ad se trahit et ipsam inuiscat per vomitum euacuat de corpore et educit: ut dicit idem.

Esalitur autem aliquantulum butirum ut melius conferuetur: et ut eius potentialis humiditas siccitate salis temperetur. Insuper ut eius saporositas augmentetur.

Flam gustui in sapore est magis gratum: quam mediocriter est salitum. quando nimis antiquatur: eius sapor cum odore diminuitur: et in grauem odorem et saporum gustui horribilem transmutatur: et tunc non valet ad cibaria condienda.

Gualet tamen ad varia medicamina et vinctuosa: quod sepe accidit id quod non conuenit gule: conglutit tamen nihilominus medicine alicui.

Capitulum. lxxxv.

Camomilla. Quicenna. Camomilla est nota. Sed alia est cuius flos est citrinus. Et alia cuius flos est purpureus. Alia cuius flos est albus. in primo gradu est ca. et sicca

Et secundum Galienum primum virtuti rose in subtilitate sua: sed est in modum olei conuenienter calida. Est autem aperitiua: subtiliatiua: mollificatiua: resolutiua. Dya. Camomilla vel antusmios herba dicitur quam alij errantem yridem vocant: eo quod verno tempore floreat et ad usum colligat. Alij vero camelionem: eo quod habeat odorem mali maciani similem. Quibus herbetria sunt genera differentias in flore habentia. habent sunt vel duarum palmarum fruticosae quae ramulos multos cum visminibus multis ac tenuibus generant teneraque parua et angusta folia. Superius vero capitellum habet cum quadam rotunditate. habens deinceps flos aureum qui regit exteri alborum aut melilini vel purpurei coloris obiectione foliorum magnitudine timi similitum. nascitur in locis asperis vel circa semitas vel vias. Colligitur autem tempore verno maxime virtus est ei radice et flori omnique frutici venatica et leptemericia. Serali. ag. ca. behomig. i. camomilla. Et sunt tres species: et disci nunc secundum colores florum solui. et ipsa est

De Herbis

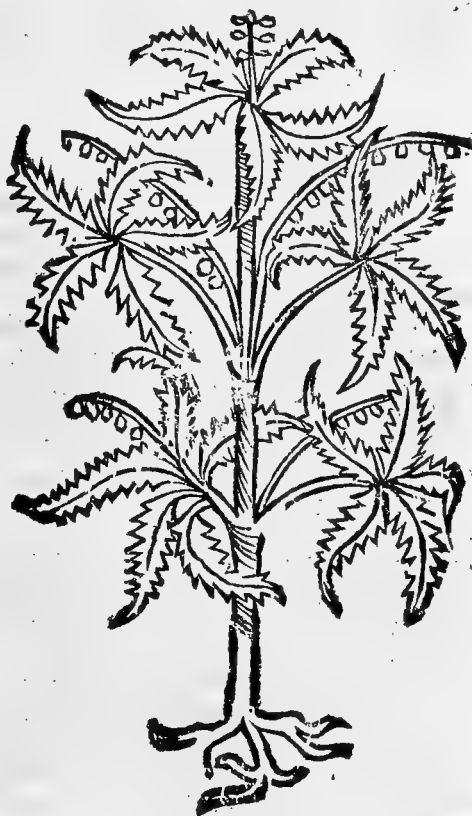
herba habēs virgas longas circiter palmū
vñū fruticosos hñtes ramulos et folia par
ua minuta gracilia ⁊ capitella rotūda parua
in aliq̄b̄ quoz flores albi ⁊ in aliq̄bus aurei
coloris. ⁊ flos q̄ apparet sub capitello est ros
tundus hñs circūquaq̄ flosculos filēs flori
bus rute. ⁊ color ipoz est citrinus aut purpu
reus: ⁊ nascitur in locis asperis: ⁊ super ma
re colligitur in vere. Et oportet q̄ reponant
folia ⁊ flores postq̄ teritur quodlibet de p se
⁊ fiant inde trocisci. ¶ Galienus sexto simpli
cium pharmacorū capitulo antumus: id est
camomilla. dictum quod idem est in tertio tra
ctatu de hac herba latius. dicitur autem et
nunc summarie q̄ calefacit ⁊ deficcacit secun
dū primū gradū. Est autē ⁊ subtilius partiū:
⁊ propterea dyaforetica necnō ⁊ rarefactiua
⁊ laetabilis virtutis.

Operationes

A ¶ Auicenna. Camomilla sedat apostemata
B calida mollificando ⁊ resoluēdo ipa: ⁊ lenifi
cat dura que nō sunt stricta valde. ¶ Et bibi
tur ppter apostemata viscerum spissa. mollifi
cat tetanum: ⁊ pfortat mēbra neruosa omia.
Et est ex medicinis plus pferentib̄ laxitudi
ni q̄ reliqua: quoniā caliditas ei⁹ est silis ca
lilitati animalis. ¶ Est confortatiua cerebri
cōferens sode frigide ⁊ ad euacuandam ma
terias capitis: quoniā resoluit absq̄ attracti
one. Et hec est eius pprietas. ¶ Et cōfert pus
C tulus oris: sanat algarab distemperata ⁊ mo
re emplastri supposita. alleuiat sputū. aufert
D yctericiam. prouocat vrinam. egredi facit la
pidem: ⁊ pprie que ex ea est purpurei coloris.
⁊ cum camomilla quidez euaporatur vesica
E ppter dolores frigidos. ¶ Et prouocat mens
strua bibita ⁊ sedendo in aqua ipsi⁹. Et edu
cit embrionem ⁊ secundinā. ¶ Et cōfert ylias
F ce ⁊ fit inunctio ex oleo eius in febr̄ib̄ perio
dicis. ⁊ bibitur propter febres antiquas in fi
ne earū. ⁊ confert omni febr̄i absq̄ forti acuis
G tate. cū non est apostema calidum in visceri
bus. ¶ Et quandoq̄ confert apostemati: cū
nō est calidū: ⁊ est ei⁹ maturatio. loco ipsius
ponitur in pfortatione cerebri ⁊ iuuamento
quod cōfert i soda berengefif. ¶ Serapion
auctoritate Galieni. Vir⁹ camomille est q̄
resoluit ⁊ fluxa mēbra confortat. ⁊ lassitudi
nē cōfert plus omni alia medicina sedat dolo
res: ⁊ mollificat mēbra dura: ⁊ lenit spissitu
H dinem cutis pauca. ¶ Et expellit febres q̄
I fiunt ab humorib̄ colericis. Et ppter spilli

tudinem cutis qñ in viscerib̄ nō est aposte
ma calidū: ⁊ iam facta est digestio. Sed ⁊ fe
bres q̄ fiunt a flegmate ⁊ melancolia: aut p
pter apostemata q̄ in visceribus sunt qñ ex
bibetur: iunat iuuamento manifesto multū.
¶ Et ideo contigit q̄ ipa est vna de fortiori
bus medicinis in sedando dolores ⁊ de me
lioribus mollificatiuis ex medicinis conue
nientibus membris interioribus q̄ sunt post
mirach. ¶ Et ipsa ⁊ oleyum eius conferunt so
de frigide. Nam curat humiditates que sūt
in capite per resolutionem sine attractione.
Et hec operatio est sibi magis propria q̄ ali
cui alteri medicine. ¶ Et quando fit emplas
trum cū ea curat scabiem oculi ⁊ palpebras
rum: ⁊ confortat cerebrum.

k
z
b

Capitulum. lxxxv.

C Anapis siue canabum ad similitud
ine carne vocatū ferunt. vel ab ety
mologia greca. quoniā canabum illi
canabin dicitur. ¶ Plini⁹ libro decimonono.
Utilissima fūrib̄ canabis. feritur a fauoneo
quo dentior est eo tenerior. Semen ei⁹ quan
do maturū est ab equinoctio autūni defrūg

Tractatus

glutit et sole vel vento vel fumo siccat. Ipsa
canabis post vindemiam vellitur ac lucubra
tionibus decorticata purgatur. Optima est
alabandica. precipue plagarum vsibus. Idē
in libro vicesimo. Lanapis nata est primum
in siluis. folio nigrior et asperior. ¶ Auicēna.
Sembendēgi: est semen canabi. Et aliud qui
dem est ozulanum. Aliud campestre. ¶ Hus
maym dixit q̄ arbor campestris fm cubiti q̄n
tatem in desertis egreditur: et sup folia ei
albedo dominatur. Eiusq̄ fructus piperi et
gramini assimilatur. Natura est calidū et sic
cum in tertio. Succus eius constrictione
soluit: ac solutione flegma et coleram educit.
¶ Palladius libro tertio. In februario mens
se vltimo: canabum conuenit serri terra pin
gui. stercozata rigua vel plana et humida et al
tius subacta. Idem in libro quarto. In men
se quoq̄ Martio vsq̄ ad equinoctium vers
num tantū potest serri canabum.

Operationes

- A** ¶ Plinius libro vicesimo. Semen eius vi
rorum geniturā extingere dicitur. Succus
ex eo vermiculos aurium et quicquid intras
uerit eijcit.
- B** ¶ Sed cum dolore capitis tāta vis est ei vt
sque infusa coagulare eam dicatur. Ideoq̄
iumentorum alio succurrit potata in aqua.
Radix eius contractos articulos emollit
aqua cocta. Idēq̄ podagras et siles impet.
- C** ¶ Auicenna. Lanapis campestris resoluit
ventositates et exiccat fortiter: humorq̄ ei
paucus est et malus.
- D** ¶ Ex eius radice decocta fit emplastrū apo
stematibus calidis. In locis duris in quib
chimi viscosi. sedatq̄ caliditatem et soluit du
ricem.
- E** ¶ Exiccat sperma: solutione flegma educit et
coleram. Visum obtenebrat: stomacho nos
cet. Succus eius distillatur ad dolorem au
ris opilariūm. Et ad eius humiditatem: si
militer et oleum ipsius. Folia vero eius eras
dicant furfures in capite.
- ¶ Idem. Ex decoctione canapi siluestris fit
emplastrum berisipile et apostematibus cali
dis. Eius grana difficilis sunt digestionis:
et stomacho mala. Lungq̄ plurimū ex cortici
bus eius sumitur intersecat sperma.

Capitulum. lxxxvii.

C Apill^o veneris dictū. siue q̄ elapsos
post alopicia capillos recreet: siue q̄
capillorū fluores coeret. Vel q̄ sit
virgulis nigris lentis cū splēdore q̄si capilli.
Nascit aut in aquosis locis. ¶ Plateari^o in li.
de simplici medicina. Capillus veneris frigidus
et siccus est. t̄pate t̄m ex subtili substantia.
Et t̄re b̄z diuretica. Recens multe efficacie ē
s̄z par seruari p̄t: q̄ herba subtilis ē. Et ber
bario. Capillū veneris herba videlicet q̄ et poli
tricos d̄r: in parietibz videlicet nascit. b̄z folia
coniadro silia. caulē nigrū: s̄z nec florē b̄z: nec
semen. ¶ Costantin^o. Capillus veneris teste
Gal. inter calidū et frigidū est. medio cris.

Operationes

¶ Plateari^o. Contra calefactionē epatis dat
aq̄ decoctionis ei^o. vel de aq̄ illa et zuccaro fit
syrup^o. Si etia; sit vitium splenis aliqd̄ addit
calidū diureticū: et plagelle i succo ei^o inticte
supponat. vel etia; herba strita. ¶ Costatin^o.
Eius aposima valet bane litno sil. lapidē frā
git. cū vino bibit^o veneno resistit et hūoribz a
stomacho fluentibz. mēstruapnocat. dolozē pe
ctoris et pulmōis mitigat. ¶ Et vt dicitur q̄dā d̄.
stomachoz itestinis depōit colerā rubeā: alo
picie valet cathaplasimis. Et scrophis cū aq̄
coct^o capite ex eo loto pustulas etia; putrefa

De Herbis

D ctionē mūdificat. ¶ Dec i oleo decocta facit
ad mliez capillos nutriēdos decoctio ei po
rata vctericos z eos qvina difficile faciūt ad
iunat: mēstrua mouet: vētrū fluxū sistit. ¶ La
pillos etiā cadētes p̄inet si cū vino z licinio
coquat: z cū eodem humore caput abluatur.
¶ Item cum vino apposita stomacho pro ca
thaplasmate morsui canis ac serpentium me
detur. eius autē radix est vtilis.

Capitulum. lxxxviii.

C Ardo benedictus. Pl. ca. Cardo bñ
dicitur dicitur qz veris tpe senescit. z ē herba
terislagū specie: z cū mollicie caulicu
lis sububicūdis. nascit i regul' z in murz. no
mē h̄ greci dederūt senicion: qz p̄e canescit ca
put ei. numerosa diuidit lanugine qlis ē spi
ne inter diuisuras exēte. ¶ Gal. vi. sim. far.
ca. de car. bñ. Erigonon siue cardo bñdictus
v̄l herba bulne vturē h̄z iflatiua z mediocri
dyagoretica. ¶ Dial. ca. Sedū. i. cardo bñ. ē
herba quā senicion vocat. nascit i rectz z i pe
tris: folia h̄z virida z densa silia quercule: sed
glossioza z pinguiora. tyrfuz subrufū capitely
lū i sūmitate tyrfi bñs i modū viticelle lanu
ginosū. Vires h̄z stringētes z refrigerātes z
eadē p̄stātes q̄ z plantago. folia frigida sunt.

Operationes

¶ Solia ei cū floribz i cathaplasmatibz cū vi
no dulci facta z iposita iflatōes testicloz tol
lit. ¶ Et aniplagas sanat. ad neruoz incisi
nes cū aceto facit: z cathaplasmatibz imposi
ta. Ipa p̄o potui data offocatiōes facit.

Capitulum. lxxxix.

C Arduus. Sciēduz qz camelon ē spēs
cardonis siluestris: qz cardus h̄z plures
spēs iter se differētet. Differt a came
leon: qz i folijs nō h̄z aculeos. Pl. ca. de car.
Cardoz duo sūt ḡna. vnū fructuosus altero.
Altez vnicaule crassus. Vtriqz folia spinosa
muricatis cacumibz: s̄z altez florē purpureū
mittit iter medios aculeos celerit canescētē
z abeītē cū aura. stolimō gre. vocat. Itē car
dus z folia z caules spinosas lanugines h̄z.
Itē i anchora leucantos ē dictū spina alba.
Est at̄ alia d̄ntia qz qdāi bis mlti caulia ra
mosaqz sūt vt cardus. Vno at̄ caule nec ramo
so nec enetos qdā cacumie t̄m spinosa sūt vt
tringil. qdā estate florēt vt terralis z elixenes
scolimos zc

Operationes

¶ Gal. vii. si. far. ca. scolimi. Scolimos. i. car
dus sil. cuius radix mltitudie yrina z educti feti
daz siqs i vino coqns eā bibat. z p̄rer h̄z feti
tudies curat asellaz. ¶ Et toti corpis purga
f 9

Tractatus

B tivo h̄ farmaco tal' h̄ioris ex tota suba exite
L re: q̄ p̄o fm̄ qlitate energia q̄de ca. i. ii. g. vel
 tercio incipiente indicat h̄ farmaco. sic aut i. ij.
D ¶ **Bl.** ca. cameleonte albe. i. suchaavel card?
 alb. Lū passo mixt' avinā mouet: hydropicū
 desiccāt: lūbricos occidit. Mā illa q̄ nigra ē
 facit ad malignā vulnēra q̄ greci vocāt cacū
 anculas: z lentigies auferit. ¶ **Bas.** Camele
 onte nigre radix h̄z q̄d delictoriosū. vñ extri
 sec^o ē vsus ei^o ad scabiē z emperiginē z alfos
 z oīno oīa que absteriōe egēt z mollitiuis z
 dyaforeticis miscet' farmacs z fagedeniaca vlt
 cera sanat cathaplas. ¶ **Alba** p̄o cameleōte
 radix ad lumbicos rotundos dat' i q̄ntitas
 re orisabi cū vino austero. Differūt at' ea z vs
 teric' silez exūtē radici. mag' atn' amariōz il
 la ē. ¶ **Ser.** Radix ei^o p̄fert fluxui nimio ma
 tricis: z p̄fert oībz egritudibz i q̄bz p̄fert bedes
 guar. Et fruct^o ei^o z radix p̄fert ut' apati vulue
 z apati ani. z radix ei^o incarnat vlcera: qz in
 ipa ē p̄t^o p̄solidat'ina cū tpsānto. ¶ Et idē au
 ctō. **Dya.** **Card.** ē herba. z h̄mōi herba fm̄ q̄
 extimo ē p̄naturā bedeguar. z ē stiptica: z
 semē ei^o ē forti^o satz. z p̄fert relaxatiōi vulue
 z fluxibilitati ani: z glutinat vlcera. qm̄ stis
 p̄citas ei^o est pauca sine supfluitate. z radix
 eius cōuenit cursui humiditātū antiquaruz
 matricū: z fluxui nimio menstruoꝝ.

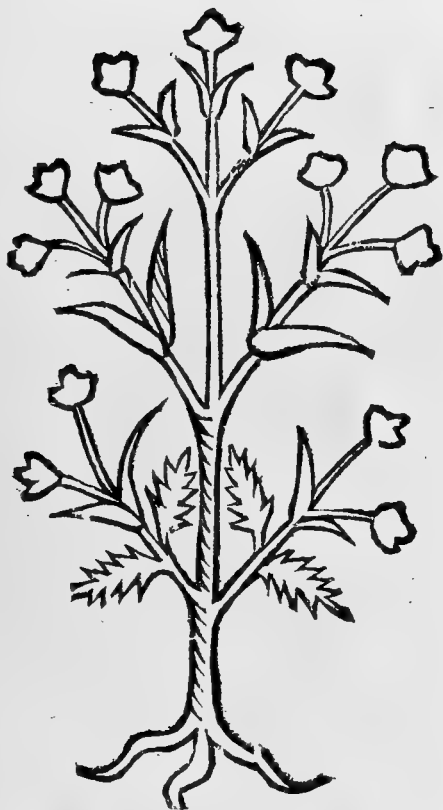
Capitulum. xc.

Camedreos. Plinius capitulo came
 dreos est herba que latine quercula
 dicitur. et ab aliquibus trizaoga. folia
 habet magna mente similia z diuisa vt quer
 cus. flore pene purpureo. aliq̄ ipam ferracaz
 dicunt: z ab ipa ferrā inuentā esse. ¶ **Serapion**
 on libro aggregatoꝝ capitulo **Lamedreos**
 auctoritate **Dyascoridis**. **Lamedreos** nos
 minatur **quercus terre**. nascit in locis pe
 trosis z asperis. Et est herba parua longitu
 dine vnus palme habens folia parua simi
 lia in figuram in ortu suo folijs quercus. flos
 eius est coloris purpurei paruus. Et temp^o
 colligendi est qm̄ semen est maturū. z colliges
 da est cū suo semine. ¶ **Dyascorides** capiu
 lo **camedreos**. nascit in loc' saxosis z aspe
 ris. Frutex est bipalmis cū folijs minutis z
 mente similibz z amaris. flore habet purpure
 um z minutū: sed colligenda est cū semē ma
 turū est. ¶ **Galienus** octauo simplicium far
 macoꝝ cap. **camedreos**. **Lamedreos** ponit
 eam q̄s in tertio gradu siccitatis z calidita
 tis: z plus in eo in siccitate q̄ i cadilitate. vñ
 de folia eius sunt similia folijs quercus. Et
 ideo latini ipam querculam vocant.

Operationes

¶ **Dyascorides** capitulo **cameropa** fm̄ trans
 lationē nostrā. **Lameropa**: id est **camedreos**
 viridis z sicca bibita cū aqua conuassatio
 nibz z tussientibz valet. z splenis duricies sol
 uendo medicatur. ¶ In initio ydropisis ius
 uat. menstruis imperat: abozsum excludit:
 cū aceto bibita splenē siccat. **Dorsibz** venes
 naris occurrūt cū vino bibita et cathaplas
 maribz ac bibita oīa silr facere potest melle
 addito: antiqua vulnēra purgat: trita z oleo
 mixta caliginē oculoꝝ detergit. **Omni** cor
 poꝝ trita z peruncta calefactionē prestat.
 ¶ **Galien^o**. **Lamedreos** p̄dominantē habet
 amarū sapozē. est autē z acre quodāmodo ex
 q̄bus videlicet splenē liquefacit: z yrinās et
 menstrua mouet: z grossiciē humo:ū incidit
 z eas que i visceribz obstructiōes expurgat.
 ¶ **Serapion** auctoritate. **Albugeri** fit syru
 pus ex ea ad tussim antiquā z ad corruptiōez
 digestiōis z in p̄ncipio ydropisis: z ad spas
 mū. z q̄nto syru^o ei^o erit vetustior tanto erit
 maioris virtutis ad ea q̄ dixim^o. ¶ Et herba
 ipa contrita confert fistulis lachrymalū. Et
 eius decoctio cōfert yctericiē nigre.

De Herbis

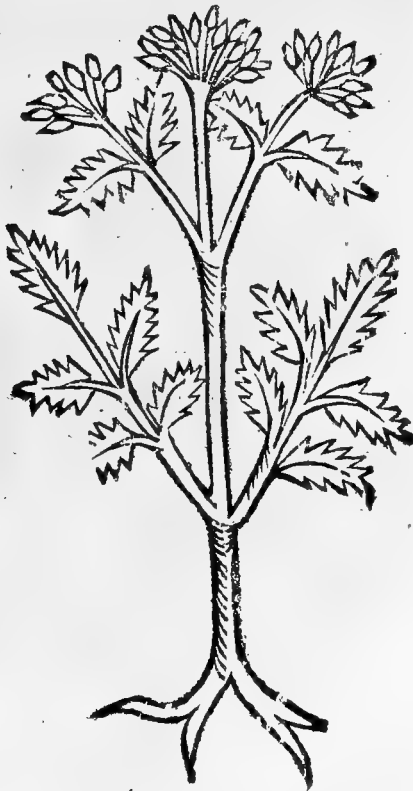

Capitulum. xci.

Camepitheos grece interpretat infima pin^a a came et pitheos quod est pin^a: eo quod fere omnes sui species odore habet pini. Et sciendum quod camepitheos et camedreos videntur eandem habere virtutem et complexionem. Et sunt ea. et sic. in iij. g. Gal. viij. si. far. c. Camepitheos est in desiccatione tertii gradus: in calefactione secundo gradus. **S**era. li. ag. ca. Damepithis. i. camedreos est herba que nascitur omni anno: et dilata est origo super faciem terre vndique. Et sunt eius tres species. Una earum est fortior alijs. et habet folia sicut folijs spinose vine nisi quod sunt minoribus eis et habet super humiditatem tenacem et sunt pilosa: et sunt folia illa circa ramos spissa et odor eius est sicut resinae pini. Et habet flores minus glaucos: et radices sicut radicibus herbe dicte picorion: et semine eius est nigrum: cuius odor est sicut odor resinae pini. et rami eius sunt aliquantulum longi et curuati sicut rami herbe que dicitur bancafa. Secunda species est que habet longam longitudinem vnius brachij et ramulos subtiles. folia vero et flores in odore sicut supra dicte. et semine eius est nigrum. Tertia vero species que dicitur mascula: habet folia subtilia minuta albida pilosa. et habet semina aspera alba et flores albi minutus super ramulos: et odor eius est sicut odor pini.

Operationes

Sera. auc. Gal. Camepitheos si sumatur in potu mundificat apert et abstergit membra interiora quoniam est herba sicca: et incarnat quoniam est recens: et profert super omnem medicinam habentibus yctericiam: et vult omnes habentibus opilationem epatis: et puocat menstrua quoniam bibitur cum melle et quoniam fit nasale. **E**t puocat urinam et coquitur cum mellicrato et bibitur: et profert stragurie. **E**t quoniam est recens habet virtutem multa et glutinandi et incarnandi vulnera magis: et curat plagas et soluit durities mamillarum. **D**yal. Radix eius bibitur diebus septem ycterici medetur. diebus xxx. bibita sciaticis fert operam marie cum melle. epaticis et dissurijs et nefreticis prestat effectum. tortionibus subuenit. hac enim maxime virtute in ponto. **E**lixiratura eius datur vim aconiti. cathaplasmatibus adhibita cum polera: et elixirtura eius mixta omnia sicut facere potest trita cum caricis et dux in modum catapucie veterem mollit. cum resina tepida imposita sordida vulnera purgat melle addito cas matricis componet. Durities vulnere soluet et paracolesum prestat. **G**al. Camepitheos in gustu quod est fortioribus habet saporem que acris. in energia vero abstergit vlcera plene que calefaciat. propterea in arteticis et oino quibus obstruuntur facilius epata bonum est farmacium. Dicit autem et menstrua bibitur et cum melle appositum: est vero et duriticum farmacium. quod datur sciaticis coquentes in mellicrato. **V**irtus vero huius herbe magna vlcera sanare potest: et putridosa vlcera sanant: duriciesque mamillis dyasozat.

A

B

C

D

E

F

B

f iij

Capitulum. xcii.

CArui. Plateari. Carui appellat semē et verba i. ii. g. ca. et sic. In trāsmarinis partibus et sicilia reperit in quantitate multa per annos quos seruari potest. Virtutē diureticā et dyastoreticā habet. **O**perationes. **U**nde vini decoctionis eius profert stragivrie ac dysurie. pulvis eius et in cibis semper digestioes confortat: vetositate excludit et positum in balsamum eius appetitum excitat. **C**ōstātinus in li. graduum. Carui est ca. et sic. i. ii. g. vetositate et inflatione dissolvit: stomachumque corroborat: lubricos occidit: digestivā virtutē confortat: vrinā puocat. **A**ui. Carui est primū dispositio nō nisi ca. est et sic. i. ii. g. Expellit vetositates et exiccat: et nō est subtiliatioe cymini. **C**ōfert tremori cordis. Est bonū omnibus. interficit eos. **P**li. li. xix. Carui gentis sue nomine appellatum in quibus terra servit eadē ratione quod olus acruū laudatissimum tamen in caria: primū in frigida. **D**ias. Caros semē omnibus notum virtus est illi calida et vinctualis aniso sillis eustomacha: misceatur antidotis et oriporis. Radix eius comedit cocta sicut pastinata. **C**ōstātinus vbi. Silvestre carui quod dicitur cardumeni valet epilepticis diuque tussientibus: sciaticis: nefreticis: stragivriosis ac reptilibus moribus. **T**ortionem ventrisque dolorē de grossa ventositate ac viscoso flegmate curat. cum aceto impositum scabiei imperiginē alopecia sanat. de quo quod si sumigatus fuerit stridorē eius puocabit.

Capitulum. xciii.

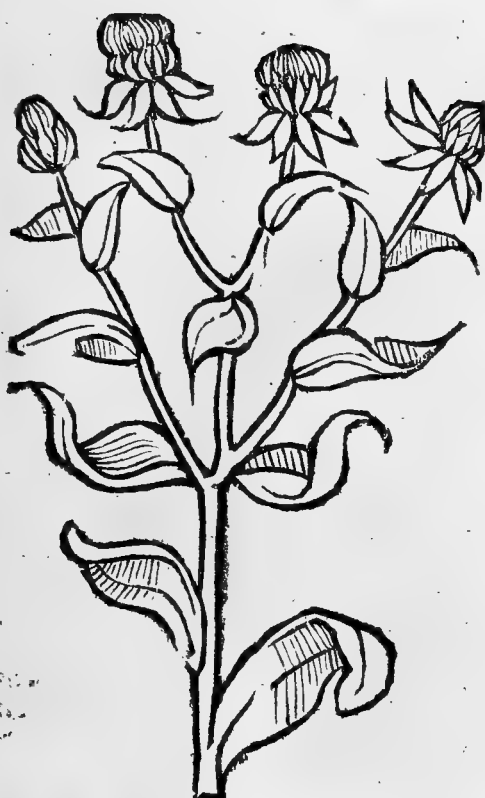
Cardamomū. semē est vici nascitur quod in arabia nascitur et alijs locis. Sed eligendum est fragile. flavū plenum grane dine et quasi lentum: sed non rugosum clausum. et si frangat pulverosum: gustusque subamarū calefaciens odore suavi et gravi. Est autem calide virtutis aliquid huius amaritudinis. **P**latea. Cardamomū est fructus vel potius semē cuiusdam arboris. et est ca: et sic. in. ii. g. maius melius est. Et habet aliquantulum acuminis et dulcedinem imixta. per annos. xx. potest seruari. virtutē habet confortandi et aromaticitate dissoluedi et sumedi ex quantitate.

Operationes

Platea. Cardamomū valet sine copiam et cardiacā passionē ex frigida causa et ad debilitatē stomachi. i. in digestionē confortanda: ad appetitum puocandum: et vomitum ex frigida causa: contraque debilitates cerebri. **E**t epla yproca. Cardamomū calidā virtutē habet: et aliquid amaritudinis: quod lubricos occidit: et scabies fortiter sanat. **D**ias. Cardamomū lubricos lassos occidit. cum aceto bibitum scabiē sanat et expurgat. cum aqua calida potest epilepticis tussim mitigat. **S**ciaticos curat: paraliticos sanat. Et quoniam aliquid habet caustice virtutis. et que admodum synapsis relaxat. Ideoque venteris tortione et inflatione relaxas sanat vrinā et mēstrua puocat. **P**otatisque partū expellit: aialia venteris excludit. serpentium moribus occurrit. **C**um vino nefreticos adiuvat. Ictosque scorpiōnū vel serpentium omnium salubriter curat. vesice lapides frangit. mēstrua fumigatio deponit. **A**uicē. Cardamomū quoddam est magnū sicut cicer nigrum. quod cum frangit interius habet granū album mordicans linguā sicut cubebe. Et aliud est paruum sicut lens: etiam aromaticum. calidus est et siccus in tertio gradu. Et in ipso est cum calefactione stipticitas. proprieque in illo quod habet caput et proprie in capite ipius. **C**ōfert nausae ac vomitui cum malis acris aqua vtriusque granati. **C**ōstantinus in libro graduum. Cardamomi duo sunt generā: maius et minus. vtriusque in primo gradu calidum et siccum. Sed maius est minoris caloris ac ponticitatis et magis odoriferū. **I**so stomachum confortat: et digestionē adiuvat. **V**omitum colericū arcet cum ligno aloes mastice ac succo mēte potatum extinguit flegma: maxime suis corticibus bibitum. **C**ortex eius stipticior est et stomachi confortantior.

Capitulum. xciiii.

De Herbis

Cartam^o. Jobes mesue ca. de cartamio. Cartam^o duorum modorum est. Est enim domestic^o et siluestri^s. Et dixerunt quidam quod nil est de speciebus cartami et elogati sunt. Cartam^o de quo hic loquimur est domesticus et melior pars platee ipsi^o est semine. Et post illud flos eius. et meli^o semine eius est quod est album planum plenum et grossum. cui^o medulla est unctiosa pinguis et cortex tenuis. Et melior flos eius quod est sicut pili croci. Et est ca. in primo gradu. sic. i. ij. Et flos eius est minus ca. Et siluestri^s est calidior et siccior. Et in eo est virtus lacticiniorum remissa. Est autem cartam^o aperitiu^o. absteriu^o. sturbutinus faciens nauisam. An. li. ij. ca. de cartamo. Cartam^o alius est domestic^o et alius est siluestri^s. quod siluestri^s ca. est in. ij. gradu. sic. in tertio. et domestic^o ca. in primo gradu. sic. in. ij. Dyas. ca. cincum secundum translationem nostram cincuid est cartamus folia habet oblonga et diuisa et aspera et spinosa. rursus huius longum spinosum in quo sunt capitella obrotunda cum flore croceo. semine album huius obrotundum et oblongum et angulosum. flores eius multi exiccant. Serapion li. aggreg. ca. de cartamo aucto. Dyas. scoridis. Cartamus est ex eo domestic^o et siluestri^s. Domesticus huius folia longa: aspera: alta: spinosa: diuisa: et habet stipites longos duorum cubitorum spinosos. et super eos sunt

capitella in magnitudine oliue maioris in quibus est flos croceus similis croco: et habet men album et oblongum angulosum.

Operationes

Johannes mesue auctoritate pauli. Accipe medulle eius. 3. r. cordumeni. 3. i. f. fac ex eis grana sicut cicercula. 3. v. soluit enim sufficienter. Et dicit etiam liga ex medulla quantitate sufficientem in panno: et suspende in oxymelle quando coquit: et erit solutiuum. et pro prietate si fuerit oxymel squilliticum. Et idem auctoritate aligafelis. Accipe eius medulle aureos. xxij. penidie aureos. iij. cordumeni zinziberis ana aureum aggregent omnia cum melle: et fiat forme sicut nices. et da ubi oportetynam vel duas. Et idem aucto. Gal. Kos quas medulla eius in iure galline vel galli cum speciebus et pinet ubi oportet.

Et dicit etiam fiat ex medullis eius et ponderis tertia ipsi^o ex amigdalibus: et sexta ex pineis et aggregentur omnia cum melle et decoquantur cum succo squille. et fiat hec mirabilis iuuamenti ad ea que dicemus.

Extrahit enim ab ea oleum iuuamentorum multorum: et eius operatio est sicut olei de ben: et oleis de amigdalibus. Et solutio educit flegma per vomitum sicut et aquositate. Et valet ad egritudinem ex eis sicut est colica et cristerisat.

Et mundificat pectus et pulmonem et proprietate predicti: et clarificat vocem et similiter oleum ipsi^o. Et usus eius in spermate augmentum facit. Flos vero eius cum aqua mellis remouet yctericias. Auicenna. Oleum eius est propinquum oleo vitice: veruntamen debilius: et est ex eis que caseant lac: et nutrimentum eius est multe paruitatis: et mundificat pectus et clarificat vocem: et est malus stomacho: et caseat lac in stomacho et aufert colice.

Dyascorides. Semen eius datum cum melle ventrem purgat: cacostomaticum est et dulce multum: et ipsum ventrem deponit amigdalibus et nitro multum et aniso cum melle cocto accipite ante cenam due vel tres velut nuges ventrem mollit: digestionem prestat.

Serapion aucto. Dyasco. Quando teruntur capilli cartami siluestri^s aut flos et bibuntur cum pipere et vino profertur puncture scorpidis.

Et quidam putauerunt quod si quis percussus a scorpione tenuerit radicem eius in manu sua non sentiet dolorem eius. Et quando percussus eam tunc sentiet.

Capitulum. xcu.

f iij

Calam^o aromatic^o a similitudine calami
 visualis vocat. Signif^o i india mult^o
 nodis genicular^o sulu^o fragras spu^s
 suauitate. Qui cu^m fragil^o i mltas pres fit scilicet
 silis. simlas gustu casiani cu^m leni agrimodia re
 mordete: vt dic^t Jsi. i li. ety. Dya. Calam^o aro
 matic^o i india nascit. z e optim^o colore ruff^o
 cu^m nodis spillis: z cu^m fragil^o scissilis z arenos^o
 appet ac sulu^o: odoze suau^o gustu z virib^o stip
 tico atq^{ue} glutinoso. Plini^o Junc^o odorat^o ni
 hil d^o r a ceter^o sui gnis aspectu. Sz calam^o
 odorat^o p^ostatio^o e. Odoze stati de longinq^{ue} in
 nitat: mollior tactu meliorq^{ue} q^{uam} min^o fragilis
 Et q^{uod} solo se poti^o q^{uod} raphani mo^{do} fragil^o In
 est aut fistule araneu^o q^{uod} vocat flore. Aui. Ca
 lam^o aromatic^o calid^o e siccus vsq^{ue} ad scdm
 Melior e ille q^{uod} e lacinctie color^{is} p^opinqs b^ons
 nodos: q^{uod} in pluma frusta fragil^o: z cui^o canna
 plena re silitele aranee. z i masticatioe ei^o est
 acuitas. Et ei^o p^oritu^o e boi odor^{is}. Et e decli
 nas ad citrinitate z albedine. Est at subtilia
 tiu^o. In ipo ei est suba subtilis: sic in pipere z
 cinamomo ac reliqs sp^oeb^o hmoi. In ipo e sti
 p^oicitas pauca cu^m acredie. Et i ei^o suba sunt
 terreitas z acritas. z e bone comixtiois ad
 eglitate p^otnes. Sz eius exiccatio maior est.

Operationes

Confert occultatioi sanguis mortui: z striti
 oni lacerto^o: z apostemati epat^{is} z stomacho
 ac tussi. valet etiā ad tumore: abstergit visuz:
 apata resoluit. mebra expulsiois puocat. Et
 cu^m semie ap^o p^ofert remb^o ac distillatioi ruine
 vrine. **C**ostatin^o i li. gduu. Calam^o e subtil^o
 citrini color^{is}: cocau^o: deficcatiu^o: z facillime
 rupit. digit^{is} p^ostric^o. i india z psia nascit: sed
 laudabilior e indie. Est at ca. z sic. in. ij. gra.
 valetq^{ue} ad dolore stomachi z epat^{is} potui da
 tus. Menstrua puocat: z veteri tulli pdest si
 suffumigiū inde fiat. Ad strigedu^oz sanguis
 fluxū valet. **P**la. Calam^o aromatic^o ca. est
 z sic. Quidā repit in psia q^{uod} citrinus e. Et co
 phisici nō vtuūt. Ali^o i india q^{uod} subalbid^o e z
 eo vtunt. Est aut radix cuiusdā frutic^{is} valde
 aromatica: calamo silis: q^{uod} caua e. Lū ei col
 ligit q^{uod} dā lignū q^{uod} interi^o e extrahit. Elige^o
 dus e aut calam^o subalbidi coloris. q^{uod} cu^m frā
 gil^o nō facile puluerizat p^o tres annos seruat.
 Habet virtute p^ofortandi. Puluis eius valet
 p^otra dolore stomachi ex frigiditate. vel vens
 rositate. Ad digestionē stomachi confortan
 dam. datur puluis eius cu^m puluere cinamo
 mi. hoc etiā valet contra cardiacam.

Capitulum. xcvi.

Calamus agrestis sine aquatic^o. Ac
 toz. Calam^o est arundo vel arūdicei

De Herbis

generis. Sed etiam calam⁹ aromatic⁹. de q^o supra primo ca. *Ji. li. xvi.* In stagnis indic⁹ arundines calamiq⁹ dicunt⁹ nasci. et q⁹ radi cibo expressum suavissimū succū bibūt *Jndi Unde z Varro.* Indica nō magnū in arbor⁹ re crescit arundo. Illius z lentis premis radi cibus humor. Dulcia cui nequeat succo comedere mella. *Blōsa sup Esaiā. xij.* Calam⁹ de q^o carta fit medulla habere videt⁹: z nō esse vacuus sed gilis est z cito marcessit. *Uñ scriptū est.* Calam⁹ z iuncus marcessit.

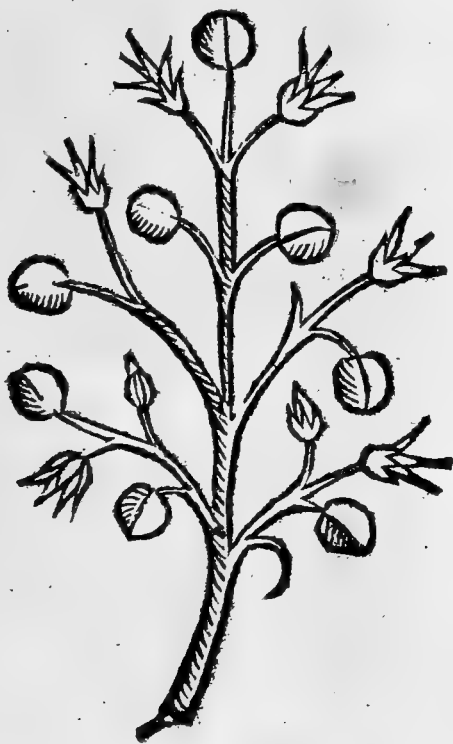
Operationes

A *Dyasco.* Calamus agrestis maior est oībus agaricis. Quē si comederint aīalia: citius infert mortē. z maxime ille q⁹ nascit⁹ in *bylone z in parnaſo.* Hastas habet multas: folia edere silia. flos eius albus z odoratu⁹: semen vero minutū z bonum. Radices quinq⁹ vel sex habet albas z longas z dulces vnus digiti grossitudinem habentes.

B *Et eius elixatura cōficiū medicamentum quod tollit caligines oculorum.*

C *Elixatura radice eius tantū potest quantum z radix.*

D *Semen ei⁹ diureticū est. Hauseū puocat: ventrem stringit. in Sicilia nascitur: q⁹ bouē unpinguat si fuerit viridus comesta.*

Capitulum. xcviij.

C *Laparis sine caparus.* *Jsidorus* in libro etymologiaz. *xcvij.* *Laparis* dicitur videt⁹: eo q⁹ habeat in summitatib⁹ rotunda quedā seminū capitella. *Plini⁹* libro decimonono. Dicit⁹ inter peregrinas frutices de caparo non vtendū transmarino in nocentius est italicū. ferunt illos q⁹ quotidie edūt paralisi nō periclitari: nec lienis doloribus. *Plateari⁹.* *Laparis sine caparus* Herba est vel frutex in trāsmarinis partib⁹: cui⁹ cortex precipue conuenit vsui medicine. In principio veris colligitur z desiccatur. per sex ānos ī multa efficacia seruat⁹. *Eligēdus* autē est cortex qui cū frangit⁹ nō puluerisat: et qui aliquantulū subrusus est: subamarus. flores enim adhuc tubero si colligi debent: q⁹ iā dilatati nō valent. Cum sale vel aceto conditi seruantur. *Constantin⁹* in libro graduū. *Lapari* sunt in secundo gradu calidi z sicci. *Dorum* radix z frondes z poma z semen intrant medicinā. *Dagis* tū cibo poma z frondes. radix vero medicine p⁹inet.

Operationes

A *Dyascorides.* *Laparis* schirosim splenis sup omia medicamina inuat. frutex eius spinosa sup terrā sparsa: vnctione plena. habēs folia cydonie similia. semen autē sicut oliua. Radices magnas z multas. locis aridis et maxime in muris nascitur.

B *Semen ei⁹ ventrē mollit. Comestū autē cacostomachum est. Radix z semen cū vino bibita splenem attenuant: vīnam puocant: sanguinē deponunt. sciaticis z paralicis bibita mirifice prodest. menstruis imperat. semen eius coctum cum aceto z ore retentum dolorē dentium mitigat. radix ei⁹ trita z imposita duricias et scrofas spargit. Succus eiusdem auri insusus vermes occidit.*

C *Isaac.* *Lapari* sunt z radix z frondes z fructus eius omnes calidi in secūdo gradu qd testatur eorum ponticitas acumen et amaritudo.

D *Ideo* incidunt z dissolunt z mundificant stomachum a superfluis humorib⁹.

E *Dilationem splenis ac epatis aperiunt: z duriciam solunt. vīnam z menstrua puocant.*

F *Deliores* sunt fm medicinā q̄ fm cibuz: qm illaudabilis nutritiō sunt: vt pote coles rici nigri q⁹ sanguis generatiui: nervos et ias stomachi impediunt et pcuriunt assuefacti.

Tractatus

vñ oportet eos elixos manducari: ablataq; eorum aqua cōditos cum oleo ⁊ aceto. Qui si cum carne vel alio comedant: nō absq; coriandro māducandi sunt: cuius natura temperiem magnam eis prestat.

B ¶ **Plateri**^o. Capari virtutē habent incitādi appetitū. humorem in ore stomachi existentē digerendi stomachum sfortant: infrigidatū calefaciunt: cibus enim sunt ⁊ medicina.

D ¶ **Contra vitium splenis ⁊ duriciē epatis valet vinum decoctionis caparis.**

J ¶ **Succus foliorū eius aurib; immisus vermes necat. valet etiaz herba hec ad yliacam passionem ⁊ arteticam.**

Capitulum. xcviij.

Camphoraca. Platearius. Camphoraca est herba cuius succus est camphora: multipliciter utilis in medicina: sicut videlicet in isto capitulo habet. Dec herba nostre camphorace similis est. In fine veris colligit ac teritur: ⁊ inde succus ei⁹ exprimit. Quod feculentum est residet ⁊ abijcitur: quod liquidius ac purius retinet. Soli exponitur ⁊ exiccatur: ac desiccata in camphoram reducitur. Idem. Camphora est in tertio gradu frigida ⁊ sicca. dicunt quidam: sed falso gummi esse: cū sit succus herbe cuiusdam.

teste dyascozide multisq; alijs). Verbaq; ipsa dicit camphora ca. vt in principio hui⁹ capituli dicit: Camphora eligenda est alba ⁊ lucida. Nam turbulēta nō est adeo bona. Et admixtione autem vernicis sophisticatur duz inter ipsius camphore: et ex admixtione similis est in odore. Discernitur autem qz verit⁹ nix solidam habet substantiā ⁊ difficile frangitur. camphora vero cito. ⁊ si tractet in manibus: de facili puluerisatur. Camphora nisi artificiose seruetur de facili perdit. Est enim aromatica: ⁊ omne aromaticum ē fumosum. Ideoq; in fumositatē soluitur. Seruari aut potest in vase marmoreo: ⁊ melius in alabastro. seruaturq; in efficacia multa i psillio vel in lini semine vel milio p annos. xl.

Operationes

Contra calefactionem epatis puluis eius cum solatri succo conficitur: in quo plagelle intrinse sepius epati supponuntur.

Contra fluxū sanguinis e narib; fiunt magdaliones ex puluere ipsi⁹: ⁊ ex puluere seminis cortice vsti atq; sfecti cum succo sanguinarie ⁊ imponunt narib;. si vero fiat flux⁹ ex ebullitione sanguinis vel ex epate: puluis ei⁹ camphore cū aqua frigida cōficiatur: ⁊ plagelle infuse fronti ⁊ timporib; ⁊ gula et epati supponantur. ¶ **Contra maculā oculi conficitur puluis eius cū aqua rosarū: addito feniculi succo in vase ponatur eneo.**

Contra faciei pannum ⁊ ad faciem clarificandā conficitur. conficitur quoq; cū aqua rosarum: addito albo atq; mundissimo.

Contra libidinē odoret camphora p nares. Mimia enī actione frigiditat⁹ spūs inspissat: corpus infrigidat ⁊ libidinem stringit. vnde: Camphora p nares castrat odore mares.

Nota qz satis cōpetenter ponitur in syrups: contra acutas egritudines.

In frenesi cōpetenter puocat sternutationes si puluis eius distemperretur cum oleo rosarum ⁊ penna intincta p nares intinguatur: ⁊ in alijs se. acutis. quia non augmentat calorem nec naturam.

Quicenna. Usus camphore facit canicies ⁊ phibet apostemata calida. Et cū aceto prohibet fluxum sanguinis narium. aut cum expressione dactilorum aut cū aqua mirri.

Et confert sode calide. Et remouet vigilias. Et confortat sensus calefactorum. Et cōfert alcole vehementer. Et confert in medicinis obralmie calide.

De Herbis

¶ Et abscindit coitum: et generat lapidem re-
num et vesice. ¶ Et stringit fluxum vetricis co-
lericum.

Capitulum. cxi.

C Amisce aut sicca. Dyascorides capi-
tulo camfice. Distas habet longas
digitorum quatuor in terra piectas
lacrimo plenas. folia sunt eius lenticule simi-
lia sed minora et tenuiora. semen habet sub fo-
lijs rotundum sicut peplum. et est sine flore.
radix est illi tenera et inutilis.

Operationes

¶ Dyascorides. Dasta eius trita cum vino et
vt pessarium supposita dolores matricis mi-
tigat. Cathaplatmatibus adhibita tumores
spargit. clauos corporis tollit. mirmiceas mū-
dat. cocte et comeste ventrem soluant. Idem
succus ipsius facere potest. succus ipe pun-
ctus iccus scorpionum mitigat: suffusionem
et caliginem oculorum addito melle curat. Fla-
scitur vero saxosis locis et asperis.

Capitulum. c.

C Atapucia. Fido. li. etymd. Catapuc-
cie due sunt species. Maior videlicet
et minor. Maior est sicut arbor fi-
cilicet minor. folia ei⁹ sūt sicut folia platani.
semina ei⁹ stant in arbore sicut vae. Minor
habet hastā duorum palmorum et inanē. folia simi-
lia amygdalis sed longiora. semē ei⁹ in cacu-
mine virge rotundū. deforis nigrū. deint⁹ al-
bum. Sunt enī ambe q̄si eiusdē cōplexionis
et virtutis. sunt enī ca. in tertio. et hu. in pmo.
virtutē habent purgandi flegma principalis-
ter. secundario colerā et melancoliā. Serap.
li. aggre. ca. cathua: id ē catapucia auc. dyas.
Catapucia maior q̄ vocat cathua: est arbor ī
magnitudine ficus habēs folia similia dulb.
nisi q̄ sūt maiora leniora et nigriora: stipites
et rami eius sunt concaui sicut et canna. et ha-
bet semen velut in ramis aspez. et q̄n exco-
ratur semen ei⁹ est simile kirat: et ex eo exp̄mi-
tur oleum de kerua. Minor est planta quam
multi cōputat inter lacticiniorū species. h̄s
stipitē vni⁹ brachij longitudinē habentem: et
concauum in grossitudine vnius digiti et in
summitate stipitis. ramoz sunt ramuli par-
uiz ex folijs quedā sūt sup stipitem: et quedā
sup illos ramulos. s̄z folia q̄ sunt sup stipites
sunt longiora similia folijs amygdalis: nisi q̄

Tractatus

sunt latiora et leniora: sed folia que sunt supra ramos superiores sunt minora folijs stipitis et sunt sicut folijs aristologi. appropinquata similitudini folioꝝ edere. et huius fructu in summitatibus ramuloꝝ triangulatu: et velut rotundus sicut grana caxari: et inter ipsum sunt semina que diuiduntur per parietes que sunt in eo que semina sunt in magnitudine orobi: exteri subnigri hinc coloris. sed qui excoziant sunt alba: et habent sapore dulcem: et hinc radice subtili in qua nullum est iuuamentum. Galie. vij. sim. far. ca. c. cri. i. catapucie fructus que purgat. Abstersiuam et dyasoreticam habet virtute. ita autem et flos sed oino debilioꝝ. oleum vero quod ex fructu est: est calidius: subtilius et dyasoreticum.

Operationes

- A** Sera. Catapucia maior habet virtutem que abstergit et resoluit. Et virtus folioꝝ debilioꝝ est virtute granoꝝ. sed oleum eius est calidius et subtilius oleo oliuaz: et propter hoc resoluit plus eo. Ex semine eius fit oleum quod non administrat in cibis: sed in lucernis: et ponitur in vngentis.
- B** Et quando excoziant ex granis eius. xxx. et terunt et bibunt purgant coleram et flegma et humiditates aquosas: et commouent vomitum et fluxum ventris. Et grana quidem eius sunt grana dura. laxant stomachum laxatione forti. Et puocant nauseam et vomitum. Et quando grana eius terunt et fit emplastrum cum eis mundificat emperiginem.
- C** Et quando fit limitio cum oleo eius solo aut cum aceto sedat apostemata mamillaz.
- D** Et tempore quando debet fieri illud oleum est quando cadunt grana a cortice suo. quod oleum confert scabiei et vlceribus humidis que sunt in capite: et apostematibus eorum: et coartationi oris matricis: et cicatricibus fedis que remanent post solidationem clauorum: et dolori aurium quando miscentur cum aliquo vngento fortificante operatione eius.
- E** Et quando laxat ventrem. Et expellit lumbricos. Et idem autem bedigoros. Proprietas granoꝝ eius est quod dissolunt. subtiliant et fortificant membra et incidunt superfluitatem. Et conferunt lepre. Et similiter oleum eorum.
- F** Dyascorides. Virtus catapucie minoris est catartica. septem grana accepta aut nouem sicut catapodia comesta. et similiter ca: aqua accepta flegma et coleram deponit.
- G** Succus ex eo factus sicut detritus mallo omnia sicut facere potest folia eius cum galina aut iuscello accepta ventrem solunt.
- H** Sed catapucie maioris: si. xxx. grana purgata fuerint accepta: coleram et flegma ventris deponunt. vomitum puocant gustu non bono hec purgatio stomachum ledit.
- I** Contrium et

impositum maculas limpidat. folia eius trita cum polenta tumores oculoꝝ spargunt duricies omnes mamaz et tumores coepescunt. Ignis sacrum sola extinguunt ipsum cum aceto mixta.

Capitulum. c.

Caulis. Isidorus in li. etymo. Caulis est generaliter herbarum vel oleorum medius frutex: que vulgo tyrsus dicitur: eo quod a terra sursum procedat. Ex quo deriuatum est et specialiter quoddam genus oleorum caulis dicitur: quod tyrsus eius plus ceteris omnibus coalescit. i. crescit. Quicquid. Caulis corporis naturaliter est humidus folijs siluestribus autem est calidior et siccior: ipse totus est calidus in primo: siccus in secundo. Caulis siquidem alius est domesticus: alius siluestris: alius marinus et alius caulis aquae. Siluestris est amarior et acutior et a cibo remotior. Est autem grossi nutrimenti ingrossans sanguinem. Et inflat et facit corpus dolorosus. Daturatum est autem et lenificatum. et desiccatius propter quod decoquitur et ab eo prima aqua effunditur. Eiusque nutrimentum est paruum et humidum nutrimento lentum. Et sanguinem facit malum. Cum ergo cum carne pingui et gallinis decoquitur parum bonus efficit. Palladius li. iij. In mense februario caules serunt qui et toto anno seriri possunt solum pingue et satis subactum diligunt. Argillam et glacies timet. Sabulone et

De Herbis

arenis nō delectant nisi phēnis vnda succur-
rat. Omne statū celi patit̄ caulis frigū magis
p̄tra austrū positi cit̄ ferunt. Contra septētrios
nem feruis. sed h̄ r̄ sapore caulis vincit r̄ robo-
re cim̄is delectat̄. Et ideo ponende sunt plante
p̄bulbinos areaz. Gaudet stercoze r̄ sarcolas-
tione. Rarius positī p̄ualefcit. celerī coquit̄:
viroz̄ seruaf. si dum est triūm vel quattuor so-
lioꝝ. nitrum tritū cribello desup̄ sparsas r̄ spe-
ciem p̄uine canentis immittetur.

Operationes.

- A** **A**ncenna. Caulis habet p̄rietatem in seda-
tione doloꝝ. stipticus est eius cinis r̄ fortis ex
siccationis Siluestris r̄ marinas r̄ domestis
cus maturant flegmōnes atq; duricias.
- B** **I**dem caulis consolidat r̄ prohibet fraudu-
lentis ambulationem. poniturq; cum albugi-
ne oui super adustionem.
- L** **R**emori p̄fert cū fenugreco embracat̄ sup
podagrā. eiusq; decoctio sup̄ doloꝝ iūcturaz
p̄ter. Eius decoctio ac semē tardat̄ ebrietatē.
- D** **C**onfert etiā fursurib; r̄ fit caput purgiū cū
succo eius. Ex eius p̄rietatib; fit exsiccatio
lingue: facitq; somniū. r̄ obtenebrat visum.
- E** **C**um succo eius aut decoctione ipsius cum
oleo sisamino fit gargarismus cōtra p̄focasi-
tionem. Et eius comestio clarificat vocem. est
autem malus stomacho.
- F** **S**uccus ei; cū vino depassis p̄fert spleni et
yetericie. puocat vrinā et mēstrua. eiusq; semē
p̄mes interficit cū lupinoꝝ aqua.
- G** **L**inis radice lapidē frangit. Caulis marin;̄
dclinat ad salsedinē r̄ amaritudinē. r̄ idolentis
naturam. soluitq; p̄rie cum pingui carne. Et
folia sunt sicut aristologie: que oriunt̄ ex vna
radice. Succus eius cum vino confert mors
sibus etiam canis rabiosi.
- D** **D**iascorides. Cauliculi ortiui elixi r̄ nō val-
de p̄cocti ventrem molliunt. Nam caulis ty-
sus si fortius elixetur ventrem abstinet. r̄ maxi-
me si in calido cinere coquatur.
- J** **Q**ui nascūt̄ in egipto amari sūt. r̄ si comesti
fuerit caligies oculoꝝ detegūt. typic; p̄sūt crus-
di comesti. ebrietatē in cōiuiō nō admittūt.
- K** **I**ysaac. Caulis siccus est et frigidus in p̄mo
gradu. Turbidum et melancolicum generat
sanguinem odorem dantem.
- L** **C**aulis est iū vstioꝝ sanguinē generat. coloꝝ
re em̄ vste vicini sunt r̄ mūdificatiui.
- D** **H**yemales p̄o nō tantū acuminis sunt: s; vis
eoz̄ ventrē humectat r̄ vrinā puocat. Dorum
ius bibitū ventrē soluit. r̄ sine iuri comesti eū;
dē p̄stipāt. corp; em̄ eoz̄ siccū est. vnde r̄ cōstis

patiū. Ideoq; vt ab eoz; nocūmento temper-
retur elixentur: r̄ aqua p̄iecta in alia coquant̄
cū pinguisima carne pecudis vel suis.

Capitulum. cii.

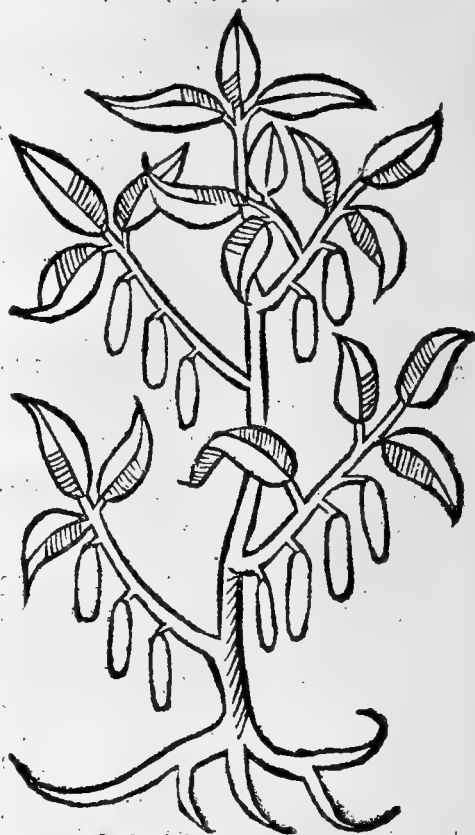
Cauda equina. Ancenna libro secun-
do capitulo de cauda equina. Cauda
equina est planta nascens in locis cō-
cauis r̄ in vallibus. habens stiptices cōcauos
ad rubedinem declinantes. asperos duros.
nodosa cum nodis intrantibus. et ad nodos
sunt sicut folia squinanti minuta spissa. et ad-
heret arbori cui appropinquat. deinde generan-
tur ex ea extremitates plures sicut cauda equi-
na. r̄ habet radicem duram est frigida in p̄mo
sicca in secūdo. est stiptica: et p̄rie succus eius
est vehementis exsiccationis sine mordicatio-
ne. **H**alienus sexto simplicium pharmacarū
capitulo de cauda equina. Virtus hui; plante
est stiptica cū amaritudine pauca. et p̄ter hoc
desiccatur violenter cum mordicatione. Est fri-
gida in p̄mo sicca in secūdo. **P**aulus capis-
tulo de cauda eq̄na. Est quedā cauda minor q̄

Tractatus

grece vocatur *cofan* da habens stipitem subo-
 rufum et folia supiora minora. ¶ *Dyascozides*
 capitulo *Hipparis* siue *anabasis*. *Hipparis*. id
 est cauda equina aut *anabasis*. nascitur in lo-
 cis humidis et in monumentis. habet hastas
 rufas et asperas et nodosas que haste quicquid
 vicinum habent alligant. in quibus folia sunt
 in summitate acuta et tenera et iunco similia et
 spissa sursum ascendunt. Nec etiam aliquo-
 tens de pariete pendet comis plena abundan-
 tins et nigris sicut caude. radices sunt ei ligno-
 se et dure. virtus est ei stiptica.

Operationes.

- A** *Anticenna*. Cauda equina est valde iunatio-
 ua ad fluxum sanguinis. consolidat vulnera et
 ulcera mirabiliter. Et si in eis sunt nervi con-
 solidat etiam. Confert quando linitur aut fit
 ex ea emplastrum in testinis. Confert etiam
 apostematibus calidis stomachi et epatis et
 ydropisi. et cetera.
- B** *Salic*?. Vulnere maxima quinimo et con-
 tra emissionem sanguinis et fluxum muliebrem
 Et contra dissinterias etiam et ceteros ventris
 fluxus. Nec herba pharmacum validum est cum
 aqua et vino. Scribunt autem quidam hanc
 vesice necnon subtilium intestinozum vulnus
 sanare.
- C** *Succus* autem eius emorrosagus que et nas-
 ribus confert. et fluidis passionibus ventris
 cum aliquo vino pontico bibita. vel cum aqua
 si contingant febricitantes.
- D** *Paulus*. Cauda equina minor curat et delet
 antracem sumpta et emplastrata.
- E** *Dyascozides*. Succus eius naribus san-
 guinem profluentem abstinet. Dissinterias cum
 vino bibita medicatur. urinam pronocat. fol-
 lia eius imposita vulneribus recentibus pas-
 racolesim facit. et radice et herba eius tussien-
 tibus et oronoicis medicantur. conquassatio-
 nibus optulantur. dicitur vero incisioes ves-
 ice et intestinozum solidare.
- F** *Serapion* auctoritate *Dyascoz*. Quando
 folia eius piscantur et fit cum eis emplastrum
 oglutinat ulcera recentia. et si sint nervi incisio
 solidat eos. Et decoctio radices et foliozum eius
 quoniam datur in potu profert tussiantique et extractio-
 ni anbelit. Et si potent trita et sicca idem fa-
 ciunt. Et quoniam fit emplastrum cum eis recentibus
 confert atirritio ni lacertozum.

C *Assia fistula*. *Johannes mesue*. *Cassia*
fistula est ex medicinis in quibus est fidu-
 cia iuncta metozum. Et est sine nocumento
 carens acritate et mordificatione et omni excessu
 ledentie: quod potest exhiberi in omni etate. itaque pue-
 ris et pregnatibus. Constat autem eius electio in sex
 proprietatibus. ut quod eius aridum sit grossa plena splen-
 dens multi ponderis. et sit pulpa eius splendens
 et pinguis. et basta ex ariditate et servata in va-
 sis vitreatis est equalis complexionis ad latus
 caliditatis declinans. et est humida in primo. et
 est lenitua et resolutua clarificatiua sangui-
 nis. nocet debilibus habentibus viscera lubrica.
 remouet ab ea sine nocumento in punctione mi-
 rabolanozum. et reubarbari et aqua mastice et spi-
 ca et quoniam necessarium est addere lubricitatem. et
 proprie in desiccatione viscerum: quare miscetur ei
 oleum de amigdalibus dulcibus. et diuretica faci-
 unt eam declinare ad vias urine. quare neces-
 se est eorum punctione quoniam oportet membris secunde
 expulsionis conferre. et ipsa est de tarde et debi-
 liter solutionem facientibus. propter quod pers-
 miscenda sunt cum ea et rebus habentibus acui-
 tatem sicut albasce et yfopus etem vigorat eius
 operationem. et magis adhuc si cum quibusdam ex
 ventrem soluentibus miscatur. et ipsa cum aqua

Capitulum. ciiij.

casei est nobilis opationis. ¶ Sera. lib. aggre. ca. chiars amberb. id est cassia fistula. et sunt canne. caue. quaz color est rubeus ad nigredine de eluins. et inter ipas sunt lamine ex carne nigra et parietes diuidetes inter eas. et intra lamias sunt grana sic gna pilecaracte et eiusdem magnitudinis. sapor eius est dulcis. et color eius est inter glaucedine et ruborem. et afferit a babilonia ex terra aliamen. Et virtus eius est quod ipsa est equalis complexiois et electa. Et illa est que est in canna sua interi? nigra grauis et lucida. Et quod de ipsa virtus plurimum est caro. licet etiam cortice aliquando. Et idem auctor. Aben Desuay. Virtus eius est que resoluit et extinguit acuitatem sanguinis.

Operationes.

A ¶ Johannes mesue. Cassia fistula mundificat sanguinem. et remouet acuitatem eius. et sedat sitim. et proprie cum succo endiuie aut saltem deputato secundum artem.

B ¶ Et ipsa quidem mundificat stomachum. et educit coleram et flegma. et illud operatur sine nocumento. et caret mordicatione.

C ¶ Et ipsa quidem lenit guttur et pectus.

D ¶ Et resoluit apata acuta in eis. et profert calefactioni renu supra cum diureticis et infusione liquoris.

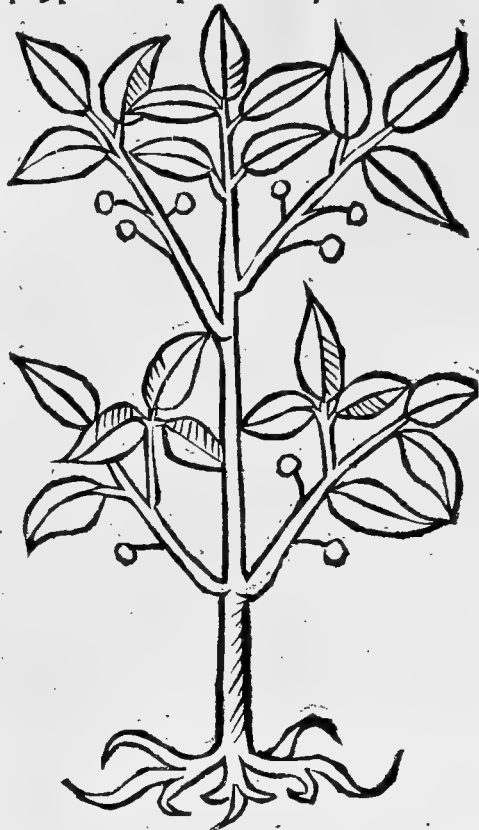
E ¶ Et prohibet generationem lapidis in eis. et profert febribus colericis. et dosis eius secundum Serapionem auctoritate Aben mesuay est a. 3. vi. vsq. ad. 3. r.

F ¶ Serapion auctoritate Aben mesuay. Cassia fistula extinguit acuitatem sanguinis. et sedat apostemata dura que fiunt ex eo. et resoluit apostemata dura que fiunt in gingiuis et gutturo re que fiunt cum eo gargarisimata cum aqua arboris vulpis et passulis.

B ¶ Et profert ictericie et dolozi epatis. et purgat coleram adustam. et mollificat ventrem mediocri mollificatione. et mundificat nervos.

D ¶ Auicenna li. ij. cap. de cassia fistula. Cassia fistula est equalis in caliditate et frigiditate et humiditate. et est resolutiua et lenitiua. et profert apostematibus calidis et visceribus proprie et gutturo que ex ea fit gargarismus cum aqua solatri. et linitur super apostemata dura et profert eis. et linitur ex ea podagra et iuncture dolorose. que dissoluit manibus in aqua coriandri humidis cum spuma psilij et deinde fit ex ea gargarismus confert puocationi et mundificat epas. et confortat yctericie. et dolozi epatis. et est lenitiua ventris. et educit coleram adustam et flegma. et soluit sine nocumento et absque mordicatione adeo quod ipsa est pueniens pregnatibus. et soluit eas. loco eius ponitur mediu ipsi? de terrenia bin et triplu poderis eius? de car

ne passularu. Octauu poderis ipsi? de turbit. et quos ponit loco passularu liquiricia.

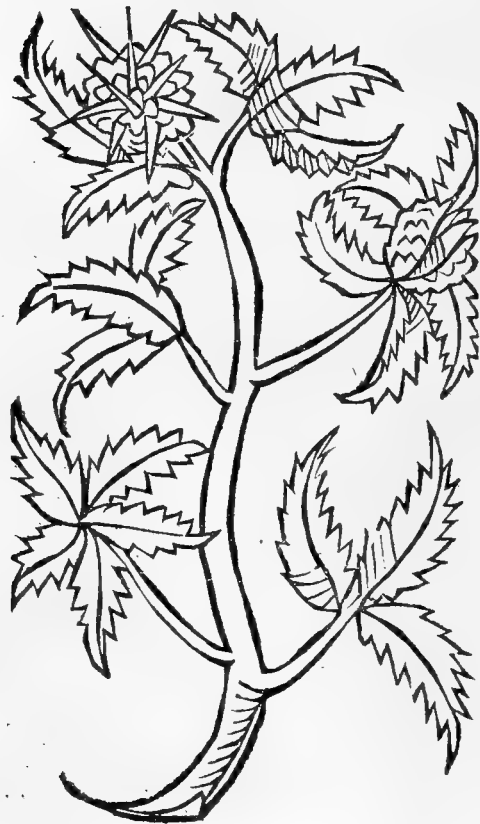
Capitulum. ciiij.

C Cassia lignea. Bal. viij. sim. far. cap. de Cassia lignea. Substantia cassie lignee est multum subtilis. et sapor eius est acutus et stipicitate pauca. et virtus eius est calida et sicca in tertio gradu. ¶ Serapion libro aggregatoris capitulo Delochaa auct. Dyalcoridis. Sunt eius multe species. et nascuntur in terris arabum vbi nascuntur species alie aromaticae. habet stipitem grossum et corticem. folia eius sunt similia folijs yreos nigra purpurea. et habet odorem similem odori rose. Et hec species est in prima bonitate et secunda. post hac in bonitate est illa cuius color est sicut color coralli. et est subtilis. lenis. longa. grossi calami et plene mordicans linguam cum stipicitate et acuitate pauca. bonum odorem habens participat aliquod odoris vini. De duobus species sunt vtilis in medicina. alie vero non sunt admistrande. et ego volui eas rememorari ut non admistrantur: sed abiciantur. Et est de eis quedam que est nigra habens odorem malum et corticem subtilem. et reperitur res quedam similis cassie lignee et non est cassia lignea. Et

cognoscit p sapore. qm̄ nō est acuti sapor: nec odorifera. z cortex ei⁹ est adherēs ligno. z repit siliter qdā habēs calamū latū lenē mollē asperū tactu. z est minus mala q̄ nūc dicta. s; peior oibz illa est cui⁹ color est albu. z odor silis odori porri. nō habēs calamū grossum s; subtilem.

Operationes.

- A** **S**al. Virtus ei⁹ est q̄ resoluit z incidit z fortificat mēbra. z puocat menstrua que retinentur causa grossoz humoz z viscosoz.
- B** **S**era. Cassia lignea hz virtutē pinquā cyna momo calefacit z desiccāt z puocat yrinam. z stipticat leui stipticitate. z admistrat cū medicinis acutibz visū. z qm̄ admiscet cū melle z linif humiditas lactea q̄ apparet ī facie aufert eā.
- C** **A**t prouocat menstrua. et conuenit venenotyri quando sumitur in potu.
- D** **A**t apostematibus calidis intrinsec; quando bibitur. z dolozi renū facto fomēto cum ea. z dilationi matricis qm̄ fit eucatisma. i. fumis gū cū decoctide ei⁹. z ponit loco cynamomi in pfectionibz duplicato pondere ex ea.
- E** **A**t idē auc. Desaac. Fortificat stomachus z epar. z expellit fetū cū fortitudine. **A**ui. de vrbz cordis dicit q̄ pfortat cor.

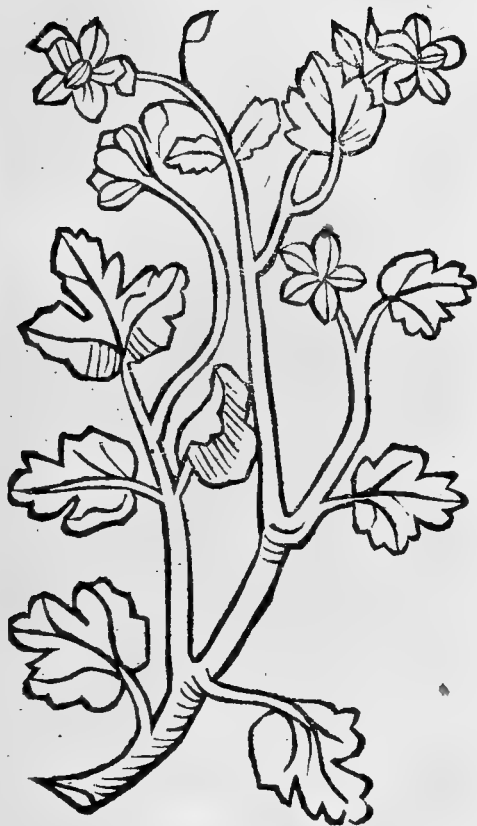
Capitulum. cv.

Castanea. ysidorus in libro erbymoz logiarum. Castanea dicitur eo q̄ fructus eius gemini in modum testiculo rum rotundi sunt. qui dum exciuntur quasi castrantur. Dec arbor simul vt excisa fuerit. tanq̄ silua expululare consuēit.

Operationes

- P**linius libro secūdo. Castanea diligit mōtes z valles: sicut iobur et abies. Nec amane aquosa loca cypressi et castanee. sed sunt siccae. Castanea est a ceris modo crispa z est etiā am eidē fremitas spissa. Itaq; cariem vetusta temq; sentit tardissime. In vere autē p̄cipiūt castanea terebinthus z aquisoliū.
- I**dem libro decimo septimo. Semem ipsa serere docuit natura: cum decidens viuisceret terra exceptum. Nec aliter proueniūt in glandines atq; castanee. quibus est pro semine fructus ipse. Castaneam inseruit **C**ozelli⁹ eques romanus suometipso surculo in agro neapolitano.
- D**ec inter laudatos ab eo nomen accepit. Postmodum heres eiusdem libertus **C**ozelliana inseruit. Dec est inter illas differentia q̄ illa copiosior. hec **C**ozelliana melior. Tempus vero statutū castanee ac pinee serendi est septimo kalendas **M**arcij.
- C**astanea pedamentis omnibz p̄fertur facilitate tractatus perdurādi pernicatia regerminatione cedua. Salice quoq; letioz fuerit facile solum. nec tñ arenosum. maximeq; sabulū humidū aut carbunculū vel cofi etiā farinā quamlibet opaco septentrionaliq; z p̄figido situ. vel etiā decliui.
- R**ecusat eadem gallina rubricam cretam: omnemq; terre fecunditatem qua feri nuce diximus. sed non prouenit. nisi maximis. nec nisi quibus acruatim satis. perfringi solam debet supra ex mense nouembri in februariū. quo solute spōte ex arboze cadunt atq; subnascentur. Intervalla pedalia sint vndiq; sulco. Ex hoc seminario transferuntur in aliud. bis pedali ieruallo plus biennio. Sunt z propagines nulli quidem faciliores. Mudata siq; de tota radice in sulco p̄sternit. et tūc ex acumine supra terrā relicto alia quoq; ab radice renascentur. sed trāslata nescit hospitari. pauetq; nouitatē biennio fere postea p̄silit.

Capitulum. cvj

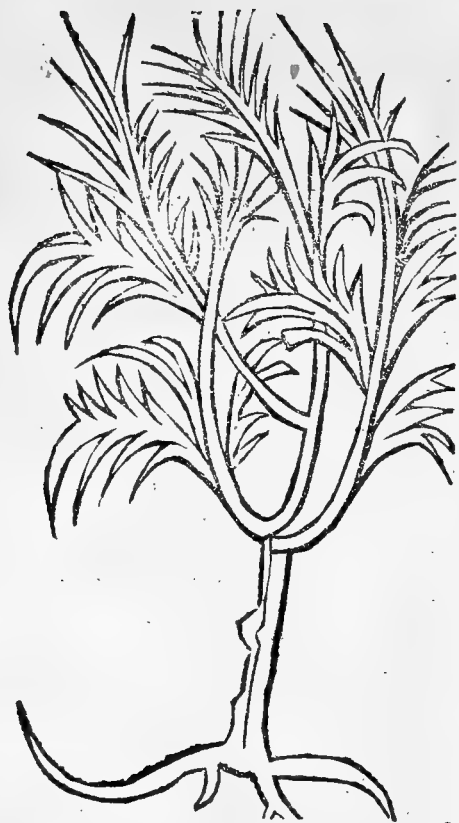
Celidonia. yfido: in lib. vbi sup. Celidonia dicitur: vel eo quod aduentu yrundinū erūpere videat. Vel eo quod pullis yrundinū si oculi auferant matres eoz illis ex hac herba mederi dicant. ¶ Plin. l. xxv. Animalia herbas inuenerit in p̄misq; celidonia. Hac em̄ yrundines oculis pulloz in nido visu mirestruunt. vt q̄dam etiam volunt erutis oculis. Eius genera duo sunt. maior fructicosa caule folio pastinace erratice. ipa amplioze. duozū cubitoz altitudine. flos albicans. flos luteus. Dicoza folia sunt hedere rotundioza minus candida. Succus croci mordax: semen papaueris. florent yrundinuz aduentu. marcescunt discessu. florentib; illis succus exprimit̄ et i vase creto cum addito melle leniter cinere seruēt̄i decoquit̄. ¶ Plateari. Celidonia est calida et sicca in tertio gradu. cuius duplex est mod̄. v. videlicet indica. que maioris est efficac̄ie. Et cōmunis: que in nostris regionib; inuenit̄. et est minoris efficac̄ie. Una tamē potest poni p̄ altera. Indica citrinā radicē h̄z. Et i receptiōe nō herba s; radix poni debet. q̄ p̄ annos tres in efficac̄ia multa seruari valet. Ex qualitate sua virtutem habet dissoluend̄i et attrahend̄i

et consumend̄i. ¶ Dyascorides. Celidonia maior virgam habet vnus cubiti longam et amplius teneram ac tenuem. Due in gyro habet folia plura botracio similia sed molliora et subalbidioza. flozem au rosam profert. succum croceum habens. virtus eius est viscid̄a mordens et amara non boni odoris. Radix desursum est vna desubtus plures.

Operationes

¶ Platearius. Celidonia cōtra dolorem dentium in frigida causa valet radix hec aliquantulum trita. valet et ad caput purgandum. Et vnam ex frigidis humorib; repletā. ¶ Contra colicam passionem herba trita et in vino decocta supponitur. ¶ Et ad cancrum oris aut neruozum puluis radice cum puluere rosarum conficitur. et cū aceto decoquitur. ¶ Ad fistulam eius puluis cū capit ello p̄fic̄it et ori fistule cū melle immittitur. ¶ Galenus octauo simplicium farmacarum capitulo de celidonia absterfue forissimē et calide virtutis. quinimo et succus eius ad augmentationem visus est vtilis. in quibus cernitur grossum quid s̄m pupillam et dyasora re indigent. Vbi vero fuerunt quidam radice: et ad eos qui obstructionem epatis et yctericiā patiuntur in vino albo dētes bibere. Similiter autem masticata vtilis est in dolorib; dentium. Paruū v̄o celidoniuz acrum existens magna vlcera citissime cuti cathaplasmatū et vngues leprosos eticit. expurgat v̄o succus eius p̄ nares sufficienter acris existens. ¶ Dyascorides capitulo de celidonia. Succus celidoniē maioris melle addita in certamine coct̄ sup carbones oculoꝝ maculas detergit. Folia et radix et virga in vmbra estate siccant̄. et sicut crocus componuntur. Radix eius amisso mirra et vino albo bibita ycterici opitulātur. Folia eius cū vino et cathaplasmata adhibita maculas detergunt. masticata dolorem dentium prohibent. ¶ Celidoniē minoris virtus est viscid̄a. vulnerat cutim. scabiem detrah̄it. vngues leprosos excludit. succus et radice melle addito narib; infusus caput purgat. Eadem dicit Serapio capitulo proprio auctoritate Dyascoridis: licet per alia verba.

Capitulum. cuij.

Cedrus. Dyaf. ca. cedr^o. Cedr^o arbor est unde pix cedria fit. cui⁹ semia sūt pua atqz spinosa. fructui iuniperi silia vel mirte. Alia ē maior q̄ ab aliq̄b⁹ cedr^o lata appellat^r fructui cypressi simlās: s; minor ē. q̄ in ē verabilis stomacho. atqz feruētē bz frutē. d̄ q̄ fit cedria. Est at cedria pbabilis z vtilis q̄ ē spissa z limpidā z i odore forūssima. in q̄ cū digitū incingeris pinguedie sua rari⁹ defluit. Itē serpin. i. cedr^o. z est arbor cui⁹ gūmi est gūmicedri. z ab ista arborē emanat pix cedria v^l cedrina. z ē pix liq̄da q̄ arabice vocat^r bicran. z est genus abietis. **P**li. ca. d̄ cedro. Est inq̄ cedr^o maior z minor. **D**inozis duo sunt genera. scz licea z fenicea. Differūt. folia nāqz derogatū habēt spinosum oxicedros vocat^r ramosa z nitore infesta. altera odore p̄stat. fructū ferūt mirti in magnitudine dulce sapore habentē. Et maioris duo sunt genera. **U**num qd̄ floret z nō fert fructū. Aliud fructū ferūt nō floret. z in eo antecedentē fructū occupat nou⁹. semē ei⁹ cypresso silē: s; qd̄ cedro lentē vocāt ex bacrefina laudatissima fit. Itēz alibi inter arbores q̄bz pix fit cedr^o grossior qui dā putāt q̄ sit iuniperus licet falso.

Operaciones.

Dyaf. **U**irt⁹ est ei siccatina z reconpariua q̄ ppter nimietate coloris sui pellib⁹ inuncta vrit

et siccat. caligines oculoꝝ detergent. glaucomas ta et cicatrices inuncta limpidat. **Q**uā aceto missa et infusa s̄mes aurū occidit. cum ylopi succo mixta sonos aurū tollit. **S**i missa in forame dentū vbi dolor eos crepare facit. et si diu in ore retinet^r dolorē dentū amittit. et hac ad coitū veniēs. **S**i inde veretrū vn̄geris genitalia stringit it̄ antū vt filios facere nō possis. **S**quinaticoz ca usas curat sanc̄. si vn̄geris deint⁹ tumores tollit. **E**t pedicūlos z lendines puncta necat. morisib⁹ serpentū cum sale z dulcore bibita occurrit. pcussū leporis maritū nī ad sanitatē pdūcit. **S**tomatic⁹ vn̄cta mes def. vulnera pulmonis optime curat. **U**ermes z ascarides clisteri addita occidit. **D**ulci s̄o oleū ex cedria dū coq̄t desup cū pēna colligūt sic oleū picis. z scabiei z pediculi aialium pdest. vulnerib⁹ vtiliter adhibet. hui⁹ sum⁹ m̄ pdest q̄ntū z picis dure. **I**tem potui data inciat q̄ntitate v^l fluidū pulmōis faciat. fit at oleū ex arboze vt de pice. **E**st aut oleū nimū leptomere: molles carnes absqz dolore conferuas. durās at lōgo tpe. z nigra corpa desiccant. **A**chzymū vero arboris eiusdem viscide et efficaciter z cū vesicatōne refrigerat z stringit. nam mortuoz recōdita in arboze eadē a tabe defendit. vnde z mortuoz vita vocatur.

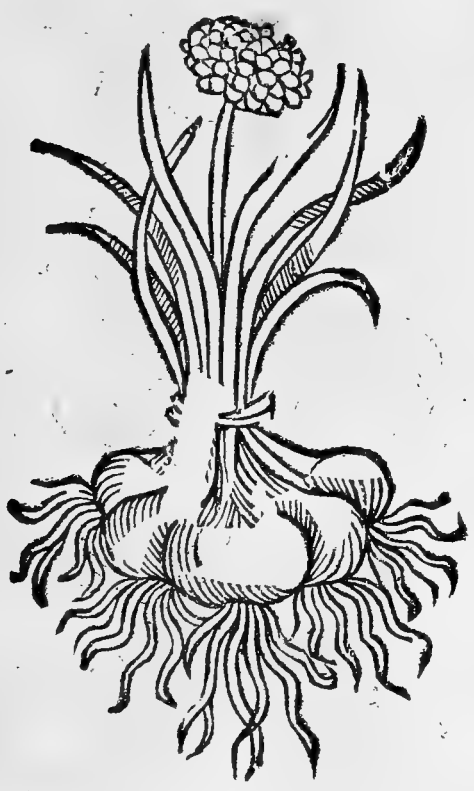

Capitulum. viii

Cerefoliū vulgo dicitur quoddam generis apij. capitulum in tertio gradu sicca in iij. Dyas. Cerefolio vis ignea est acerrima. Et herbario. Cerefoliū nascitur in locis cultis in mense februario. locis frigidis post ydus seritur cerefoliū. quod agrum desiderat lentum: humidum stercoreatum.

Operationes.

Ysaac: In dietis particularibus in capitulo de apio. Cerefolium potum datum cum mellicra te urinam et menstrua prouocat. lateris ac dolorum rennum et vesice placat. Matris solutione de grossa viscositate mitigat. Stomachi ventositatem et omnium viscerum dissoluit: et opilationem aperit. Dyas. Cerefoliū cum melle addito medetur canceris lateris dolorem haustum ex vino mitigare videtur. Et aqua multa pituitate resoluit. Et acetum lumbicos et tineas pimit: urinam et menstrua ipellit. Omnemque tumorem soluit. Dacer. Est cerefolio vis acra et ignea valde. Appositum canceris tritum cum melle medetur. Cum vino bibitum lateris sedare dolorem. Sepe solet tritam si nectas desuper herbam. Cum multa bibitum pituitate noxia soluit etc.

Capitulum. iij.

Ephe. Dyas. c. Bulbi. i. cepe. Ephe spes sunt due. Una est quae habet rufum bulbum quae bonus est ex terra pingui et collectus eustomaticus est. Alia est spes bulbi plerumque isto eustomaticus. Omnes enim bulbicali. et viscidum sunt. Plinius ca. cepe. Cepe virtute habet incisivam. et oblonga plerumque est stiptica quae rotunda: et quae colorem rufum habet quae ille quae albus. Sicce autem viscidiores sunt quae virides. et crude. Et crude plerumque viscidum quae cocte. Sera. li. aggre. ca. Basal. i. cepe. Basal longe exceptis sunt acutiores quae rotunde. et plerumque stiptice. Et ille quae sunt rubei coloris sunt acutiores quae albe. et sicce quae recentes. et crude quae assate. Pal. vii sim. far. ca. de cepa. Cepe ex quo gradu est calefactivum. substantia pro eo grossa partium est.

Operationes

Dyas. Bulbi comesti erigunt linguam et fauces erasperant. Stomachum inflant. Cathaplasmatibus adhibiti laxationibus et doloribus inuncturatum. et podagricis maximum prestant effectum. Corpori infixa euocant. solum et melle adhibito id facere possunt. Tumores ydropicis bulbis impositi spargunt. Caninis moribus subuenit. Addito melle stomachi dolorem compefcit. Et furfures et acoras nitro addito purgat. Linores et maculas tollit. Pedio oui addito et aceto et melle lentigines corporis emendat. Coquassationibus aurium et vnguium cum polenta bene adhibet. Coctus in cinere calido et polenta addita et capitibus minorum piscium nigricis cicatricibus reddunt colorem. Cocti et comesti dolorem lateris compefcit. Sed non multum comedendi sunt. quia neruis contrarij sunt et siccatae virtutis. Plinius. Cepe comeste inflammationes prestant. fastidium tollunt. sitim prouocant. et tollunt oris fetorem eustomaticae sunt. Emoroidas impositae prohibent. Succus eius immixtus naribus caput purgat. Moribus caninis occurrunt melle et ruta et sale addito. Cum sepo gallinistio aurium dolorem et superfluos sonos compefcit. et ad ulcerationes aurium prodest. Cauda pro fricata alopias emendat. Puluis eius comestus dolorem capitis remouet. Succus eius optime caput purgat. Haribus attractus cohericis prariae stegmaticis viles sunt. Galienus. Cepe emoroidas aperit apposita. Aut cum aceto illinita in sole alius abstergit. Et fricata in alopiis citius quam alcionum prouocat capillos.

A
B
C
D
E
F
G
H
I
K

- L** Si posepauerit q̄s succū et totū q̄ntū ē res
suduū sufficiens ē terrestris substantie. Ipe at̄ suc-
cus aq̄se et aeree est caliditas. ita at̄ et suffusos et
abliopina. os p̄ grossicie humoz̄ iuuat vnc̄?
B Ex huiusmodi autē cōplexione tota cepa in-
flatiua est cōmesta. et p̄pterea quacūq̄ sicciora
sunt cōplexione minus ventosa. Docidē auc.
Dyascoridis in ca. vi. bulbus.
N Bulbus cōmestiuus frigidior est bulbo vo-
mitiuo et grossi. necnō viscosi hūoz̄is est gene-
ratiuus. Nam difficile digestibilis est et inflati-
uus et libidinosis superplasmatus. Eo autē q̄
amaritudinis atq̄ stipticitatis p̄iceps est ab-
steriuus et solidatiuus efficiet et siccatiuus.
D Stensum est em̄ q̄ amar̄ q̄dez sapor̄ in ab-
steriuus substantiis est. stipticitas p̄o in solida-
tiuis. siccatas p̄o est in vtraq̄.
P Et ridē i li. d. cibis. Lepa calefacit corp̄ et sub-
tiliat in ip̄o grossos hūoz̄es et incidit viscosos.
D Cruda et cocta paucissimum dat corpi nutri-
mentū. nocet colericis. sed his q̄ flegmaticum
humoz̄ē aut crudū grossū et viscosū collectū
habuerit idō eatalia eduloz̄ sunt.

Capitulum. cē.

C Eterach. Dyas. ca. Aplenon. id est ces-
terach. Aplenon folia habz̄ scolopē-
drie venenose similia. nascitur locis
saxosis vel parietibz̄ ex lapide fabricatis. folia
ei sunt multa ex vna radice ascendētia. diuisa
sicut polipodium subtus rufa et aspera et super
viridia. Est p̄o sine basta. sine floze. et sine semi-
ne. Gal. vi. sim. far. ca. Aplenon. Subnlium

partū q̄dez: nō tñ calide s̄tut̄ est herba.

Operationes.

D Dyascorides. Folia ceterach elixa cum aceto
et bibita. xxx. diebz̄ splenem siccant. Item folia
ipsius vino addito et cathaplasma imposta:
spleni singulare p̄sidium est.

P ysofo folia cū aplenon solijs trita cū leuiss̄-
ma vini bibitione splenem p̄sumunt.

S tranguirys et subglutionibz̄ et yctericiis
prodest. Bibita calculos frangit.

D icit̄ q̄ folia cū splenem collo suspensa
mulierē generare nō sinit. sane nocte suspens̄-
denda est. et obseruandū ne luceat luna aut de
die suspende. et si homo p̄ muliere eandē fode-
rit. et assit alī q̄ dicat. inde fodire vt illa nō gene-
ret etiā hoc dicit̄ prodesse.

B alienus. Ceterach lapidem frangit et sple-
nem subtiliat vel attenuat.

Capitulum. cēj.

C beuri. Sera. lib. aggre. cap. Cbeuri.
auc. Dyascoridis. est planta nota habz̄
bens diuersitatē in specie sua a diuers̄
sitate florum cognoscitur. Nam quedā flozem

albū. q̄dā purpurei. et q̄dā citrinū. Et q̄bz flo-
rem citrinū melior est et aptior in medicina. S;
q̄dā dicūt q̄ cheiri sunt flores silēs violaꝝ non
in dies; ī nocte redolentiū. q̄z odor est vt odor
violaꝝ. et vix dicūt. Et idē aut. Bal. Eius flo-
ris substātia est subtilis aquosa et pprie sicca et
ea. et sapore eius est amaris. et virtus ei⁹ est que
calescit et desiccāt abstergit et subiliat.

Operationes.

Sera. Subiliat maculas grossas q̄ sūt in
oculis. et aq̄ decoctōis ei⁹ puocat mēstrua et ex-
pellit secundā. et fetū mortuū q̄n sedet in ea. et
q̄n bibit cū aq̄ aut alia re corrūpit fetum.

**Et curat apostemata matricis quando sup-
ponit eis. et pprie antiq̄ua dura. Virtus semis
eius est sicut ipsius flos.**

**Confert fistulis q̄n desiccatur et puluerizat
in eis. et pfert om̄i apostemati duro putrifacto.
et habens colorē citrinū ad oīa est fortior.**

**Cheiri flores sunt similes violis in odore.
quoz alij sunt albi. alij sunt glauci in nocte pos-
tissime redolentes. et eoz herba alio noīe vocat̄
herba gallica vel flores cipri.**

**Et alij sūt coloris purpurei. q̄ herba a roma-
nis vocat̄ solida. licz incōgrue. Prime autēz
dues pēs scz citrina et alba sunt pēs viole fm̄
Dyascoridē. vt apparet in capitulo Viola.**

Capitulum. cxi.

Centaurea. Dyascorides. Centaurea
fm̄ translationē nostram. Centaurea
maior quam multi narcam aut gena-
tiana dicunt et c. sed falso. q̄m in lra gentiana
dicit q̄ succus centauree efficit sicut succ⁹ gena-
tiane. Ergo centaurea nō est gentiana. vt mul-
ti dicunt. Similiter Dyascorides facit semos-
tum capitulū de centaurea a capitulo de gena-
tiana. ergo nō sunt idem. Dicit autē Dyascori-
des. Centaurea abundat in Licia et Archas-
dia. folia habz similia nuci regali viridia. et ob-
lōga sicut cauliculi. et rosūda et serratum exteri⁹
incisa sicut tres digiti. et virgā simile lappatis
duoz vel triū cubitoꝝ longā. radix est illi mul-
tas virgas habens. in q̄bz capita sunt similia
miconio et lōga cum flore purpuraastro et rufo.
Radix est grossa et grauis et fortis acerrime suc-
culenta. q̄ succus stiptic⁹ et viscidus est rubel-
colozis. Locis nascitur pinguioribz et solatis
cuius succus efficit et coquit sicut gentiana.
Centaurea minor quā multi linoliam dicunt
fortiter desiccāt absq̄ aliqua mordicationē. Ho-
minatur etiam ab alijs elleboritis siue amara-
trum vel febrifugia. Nascitur locis aquosis.
ypericoni atq̄ origano similis. virgam habēs
per longam angulosam. flores purpureum. folia
minuta et oblonga sicut rura. semē sicut tri-
ticū. radix est et oblonga et inutilis. gustū ama-
ra. Galienus seprimo simplicū far. cap. de cen-
taurea. Dagne radix sicut in gustu qualitas
tes contrarias habet. ita vt in utilitate opera-
tionis. sed fm̄ gustum acris simul et stiptica ap-
paret cum quadam breui dulcedine. fm̄ opera-
tiones vero a credo quedam caliditatis opera-
tōndit. Centauree parue radix quidem om̄-
nifariam in operatiua est. Rami sō ei⁹ et maxi-
me frondes qui in eis et flores vtilissimi. domi-
natur autem in eis amara qualitas. modica
stipticitate participans. et propter hanc com-
plexionem fortiter multum est hoc farmacum
absq̄ mordicatione. quoniam autem om̄ia ta-
lia vtilia sunt multotiens dictum est. **Sera**
pion libro aggre. capitulo antozion. id est cen-
taurea. auctoritate Dyascoridis. Centaurea
maior habet folia similia nuci regali longa et
viridia sicut folia caulū in summitate gradat-
tim incisa. habet virgam simile virge acetose.
cuius longitudo est duoz aut triū brachioꝝ
rum habens ramulos plures egredientes ab
vna radice. super quos sūt capitella similia ca-
pitibz papaueris nigri rosūda tendētia ad lon-
gitudinē. et habet florem cuius color est similia

Kalb. 2 semen simile cartamo inter florem eius
 2 flos eius est similis lane. 2 habet radicē gra-
 uem. cui⁹ lōgitudō est duoz brachioz. Et na-
 scit in terris soliepositis in mōtibz arborosis
 2 in terra pingui. **D**inoz fo cetaurea nascit i
 aquosis locis 2 est similis herbe ypericon aut
 pulegio montano. habet virgam vni⁹ palme
 quadratā: florem rubetum vergentē ad purpu-
 reitatem. 2 habet folia parua oblōga sicut folia
 rute. 2 semen sicut granū frumenti. 2 habz ra-
 dicem paruā in qua nullū est iuuamentū. 2 in
 sapore ei⁹ vincit amaritudo pl⁹ q̄ aliud. et est i
 eo stipticitas pauca. 2 virtus eius est que desic-
 cat sine mordicatione. **Pli. cap. 8. centaurea.**
 Alia maior: alia minor. sunt ambe calide 2 sic-
 ce cōplexionis in secundo gradu.

Operationes

- A** **¶** Diascorides. Centaurea maior vires habz
 cum aliqua exasperatione relaxantes. vnde
 totum ventrem purgat.
- B** **¶** Radix autē eius est candens sicut ignis mol-
 lis fragilis cum succo subrufo 2 acro cū mag-
 na amaritudine.
- C** **¶** Dec radix: quassationibz utilis est. pleureti-
 cis. 2 disnoicis maxime pdest. tussim antiquā
 cōpescit. asmaticis 2 emproicis singulare p̄si-
 dium est. non febrientibz cū vino. 3. ij. de radice
 eius dat febrientibz cū aqua torzionibz et cau-
 sis stericis similiter data prodest.
- D** **¶** Menstruis impat. abortum facit in moduz
 collirij supposita. nam acredine sua p̄dictū fas-
 cit. 2 fetum mortuū expellit. 2 viuū corrumpit 2
 extrahit. In hoc autē q̄ stiptica est plagas glu-
 tinat. ad reumata iuuat.
- E** **¶** Succus omnia facere illa nouit. maxime
 vulneribus cicatricem inducit.
- F** **¶** Paracolisum facit: carnibz icis 2 i foco posi-
 tis addita memorat q̄ carnē i se coagulare fa-
 cit. licq̄ modo exsiccat 2 plicio illā vendit.
- G** **¶** Centaurea minor tu nsa et imposita viridis
 vulnera purgat paracolesum p̄stat.
- H** **¶** Cicatrices vulneribus recentibus et veter-
 ribus inducit.
- I** **¶** Eluxatura ei⁹ bibita colerā 2 hūores pigues
 deponit sciaticis ano supposita sanguinē puo-
 cat 2 dolore illi⁹ mitigat. succus ei⁹ melle addi-
 to caliginē oculis detergit. abortum facit. nery-
 uis dolētibz somēto p̄stat auxiliū.
- K** **¶** Gal. Cetaurea magna puocat mēstrua. Et
 est embziones mortuos euellēs 2 viuos corrup-
 pens 2 educens. stipticitas p̄ ea q̄ sunt grosse
 partz 2 terrestres frigiditatē in glutinādo vul-
 nera 2 iuuādo eos q̄ spuūt sanguinem.

¶ Danf autē 2 de ea. 3. ij. eis q̄dē q̄ februnt cū
 aqua. eis q̄ sunt sine febre cum vino.

¶ Secundū autē virtutem q̄ ex omnibz qualis
 ratibz infessionibz 2 vulsionibz 2 difficis et ans-
 riquitatis confert tussibz. nō em̄ euacuare solū
 oportet in his quod est p̄ter naturam. sed 2 ro-
 borare et vigorare que expurgata sunt ad eadez
 igitur utilis est que acerrima. q̄n non sola nec
 sincera existat sed vel dulcedini alicui p̄miscet
 vel non om̄ino amaritudini. Fortitudines fo
 2 violentiam nō habebit p̄mixta ei aliqua subs-
 stantia eucrats. talis enim est que dulcis. Ad
 confortandam autemet congregandam stipti-
 citas est necessaria.

¶ Ex centaurea igitur minoz magna vulnera
 conglutinantur cum cathaplasmatum ipa ber-
 ba adhuc recentia 2 etiam difficile conglutina-
 bilia vlcera cōsolidat eo modo vtentibz. exicat
 autem cum conglutinatis et siccatius p̄mis-
 scetur virtutibz. que cūq̄ em̄ et fistulas curare
 nate sunt 2 duricies antiquas mollificat. 2 ma-
 la morigerata vlcera sanat.

¶ Serapion libro aggregatoris capitulo: p̄-
 prio de centaurea maiori 2 minori. eodem dis-
 cit a uctozitate Dyascoridis et Galieni. que h
 dicta sunt licet per alia verba.

Capitulum. cxiij.

Cerasus ē fructus. cerasus ē arbor. Et est fructus quod arabice vocatur cerasie. grece et latine cerasar. et aliquid vocatur ea signa regum Sera. li. aggregata. ca. cerasie. i. cerasa. Et dicunt quod sint grana magna sicut punicis. et sunt in oriente et est granum regum. Et est illud quod est apud nos. Et ant. Gal. Sunt ex eis dulcia. pontica et acetosa sicut inveniunt malagranata et poma. Et ipsorum dulcium cerasorum quod est cecius nedum maturata sunt. quodam quidam sufficienter pontica sunt. quodam autem acida similia sunt moris. sed in moris quodam non maturis acida qualitas dominatur pontica in cerasis vero non semper.

Operationes

Serapion. Dulcia descendunt a stomacho cito. et iuamentum quod inferunt stomacho paucum est. et pontica faciunt contrarium eius.

Acerosa pro desiccant flegmata et superfluitates stomachi plures quam pontica. et causa huius est. quia in eis est res incidens. et referunt stomacho flegmatico et pleno superfluitatibus.

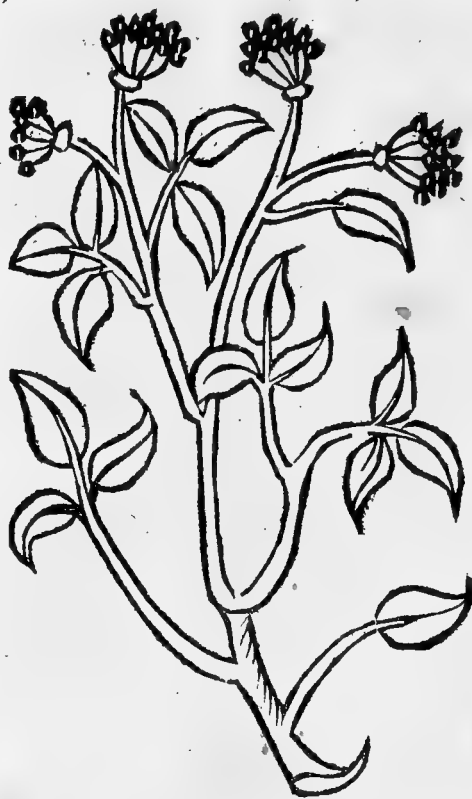
In arboribus pro gummi est cois. virtus omnibus viscosis et in mordacibus farmacis propterea in ea est virtus medicinarum inutscantiu sine mordacitate. et ideo referunt aspirationi pulmonis. et est in eo virtus subtilitatis. et ideo referunt lapidi quibus bibunt.

Dias. ca. de cerasis. Cerasus viride pomum vestres humectat et puocat. aridum siccatur et detinet stomacho viride strarium. Siccius (inquam) virile accipit. Hoc quodam estimatur urinam mouere a non paucis autozibus tradit. si manere cetera cum suis nucleis deuorata sunt alium tam copiose fluere ut ex ea de ca etiam morbo pedes implicati liberent. sicut ex eis dyacerason. quod omnibus est notum.

E Galieno placet non vna in omnibus cerasis pomis esse virtus. Nam in quibusdam austerus sapor: et in quibusdam calidus. et in quibusdam dulcis apparet. et vult austeri ad hvalere quod ventrem restringant: stomachum vero confirmant. Acida indicant flegmate abundantibus stomachis optima nam magis siccant et grossitudinem densioris humoris incidunt: dulcia stomacho aduersa puniciant. citius tamen in intestina defluere.

F Gummi quod truncus illacrimat. exasperitas arterias optime lenit. si in vino veteri detur in solutione resolutum simili modo datum: fastidium in stomacho nauseantis auertit.

B Et de facie feditatem pallores excludit cum meroblastu calculos quibus etiam vesice canalis obstruit in arene puluerem soluit.

Capitulum. cxiiij.

Cretan. Dias. ca. Cretan frutex est herbe duos ramos habens in vniuersa circuitu longitudine. et nascitur locis saxosis et maritinis cum folijs albis et pinguis silibus andragne latioribus et oblongis. floribus hinc album et semine libanotido simile magis rotundum et odoratum. quod desiccatur ut trunci. Radices tres aut quatuor hinc digiti grossitudine. odoris suauissimi pleni. Gal. viij. sim. far. ca. de cretano: Cretanum salsum quodammodo et cum gustatur simul cum breui qualitate quo circa est stus et absterfua est simul et exsiccativa. debilio: autem est semper vtraque amari longitudine.

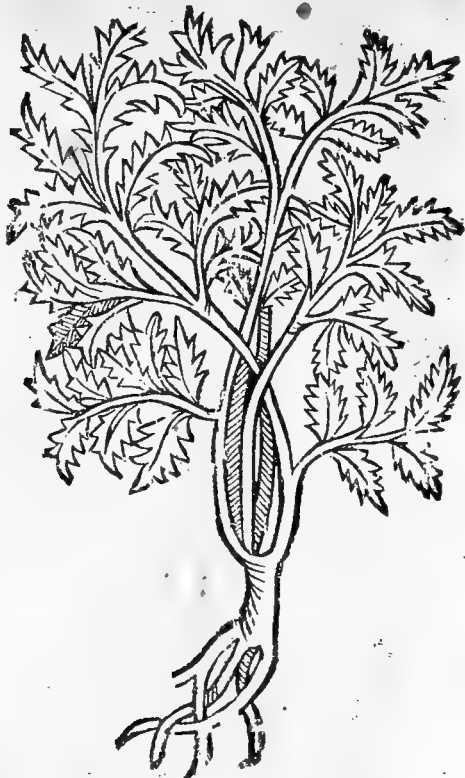
Operationes.

Diascorides. Folia et semen eius et radices cocte cum vino et bibite urinam puocant ycteris medicant. menstruis imperant. crude et elice commedi possunt. et in sale compositae manducantur. folia eius in gustu satis acida sunt.

Paulus ca. de cretano. Cretan calida est et sicca in tertio gradu. Herba est que in locis maritinis reperitur. virtutem habet valde diureticam ex subtili substantia.

C Contra discurriā stranguiriā ⁊ viciū lapidis ⁊ yliacam passionem herba ipa in multa quantitate buliat in aqua salsa vino ⁊ oleo : et in ea sedeat panēs vsq; ad vmbilicum.

Item ꝑ yliacā passionē ponat in cristeri.

Capitulum. cxi.

C Licuta. Sera. li. aggre. ca. succatā vel conisa auc. Dyas. Est planta habens stipitē ꝑcauū in q̄ sūt multi nodosi : sic nodi feniculi. ⁊ est multū maior feniculo. et h̄z folia similia folijs ferule habētia grauē odorē. ⁊ sup stipitē ei⁹ est corona in q̄ flores albi. et est semē silē semini anisi. nisi qz est albius. et h̄z radicem nō multū inficam terre. q̄ est frigida valde. hec radix occidit sua frigiditate. Paul⁹. ca. de cicuta. est planta cuius semē frigiditate sua est interimens. ꝑ vino puro ⁊ calido : ei⁹ nocu mento subueniē. Galien⁹. viij. sim. farmacaz. ca. comum. id est cicuta. qm̄ summe est infrigiditatie virtutis omnes sciunt.

Operationes

Sera. Corona hui⁹ plante accipit cum toto semine anteq; desiccet. ⁊ terit ⁊ expmit succ⁹. et siccāt in sole. ⁊ admistat i collirijs q̄ fiūt ad sedādos dolores oculoꝝ. ⁊ est optimū in hoc.

Et quando fit emplastrū cum eo sedat caliditatem ⁊ berisipilam ⁊ formicam

Et qm̄ terit hec planta cū suo semie aut cū folijs ⁊ fit emplastrū cū ea sup testiculos abscondit pollutionē ⁊ gomorreā. ⁊ si fiat emplastruz cū ea sup virgā ꝑhibet erectionē.

Et qm̄ emplastrant cum ea māmille muliez ꝑhibet ab eis lac. Et qm̄ ponitur sup testiculos pueroꝝ nō sinit eos augeri.

Et qm̄ ponit sup māmillas puellaz nō ꝑmittit eas magnificari. melior at ex hac planta est illa q̄ nascit in crete insula. in chia ⁊ in arica.

Plinius conisa. id est cicuta que omnibus nota est. Cuius folia viperas et serpentes effugant. ⁊ est frigida frigiditate mortali.

Platearius. Licuta nō vrimur interioribz. quia venenosa est ⁊ in substantia ⁊ in qualitatibus. Intantum em̄ dissoluit. q̄ spūs inanium tur. ⁊ ex hoc membra mortificantur. Virtutes habet potissimam fm̄ radicem. secundo fm̄ folia. minozē fm̄ semē. Unde semen ei⁹ qm̄q; ponit i medicinis. et ex ea vngentū potissimū fit contra arteticam ⁊ podagram.

Isidor⁹. Licuta vrina ⁊ menstrua puocat ⁊ augmentat. Lumbricos et ascarides necat. Sciaticos ⁊ arteticos de grosso flegmate iuuat. si in ei⁹ aposimate lauet aut potet. Grossam intestinoꝝ ventositatē dissoluit. Colicam passionē ⁊ vñ dolorē curat. pect⁹ ⁊ pulmonē de viscoso ⁊ grosso flegmate purgat.

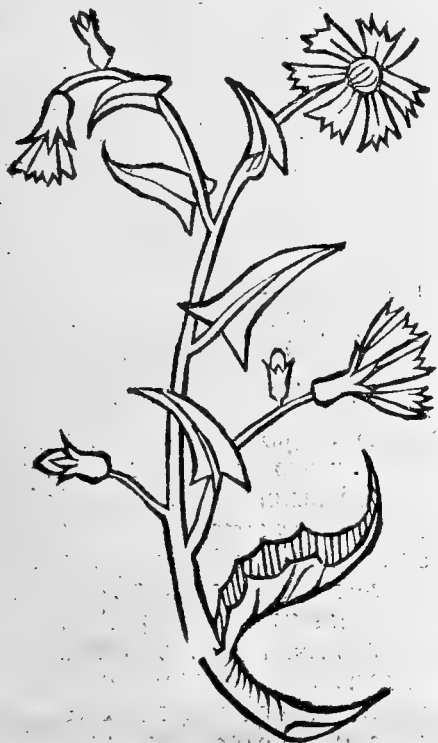
Plinius libro. xv. Licuta venenum est publica quadā atheniensiuū pena inuisa. ad multa in vsus nō o mittendi. Semen habet noxiūm Laurus autē est viridis. ⁊ vit plerūq; sic in plantanis. lenis hic ⁊ geniculatus vt calami nigri cans. Altior sepe binis cubitis. In cacumini bus ramosus. habet folia coriandri tenuiora grani odoratu. Aniso crassius. ra dice ꝑcaua nullius vsus. Semini ⁊ folijs inest vis refrigeratoria. q̄ si enecat incipiūt augeri ab extremitatibz corpis. Remediū autē est pus q̄ ꝑueniat ad vitalia. natura vini ex calefactoria ac i vino potata irremediabilis existimat. Sucus expmitur folijs atq; floribz. tunc em̄ maxime est tempestiuus et melior.

Semine trito expressus et sole densatus in pastillos. necat sanguinem spissando. hec altera vis. Ideoq; sic necatorum in corporibus apparent macule.

Ad dissolueda medicamēta vtunt illo ꝑ aq̄ ⁊ ad refrigerandū stomachū fit ex eo malagyna. valet ad cobibēdas epyforas estiuas. oculoꝝ loꝝq; dolores sedādos circūliū. Disceat colirij. **E**t alios oēs cobibet reumatismos

De Herbis

Folia quoq; tumorem omnē: ac dolorem z epi-
foram sedant.

Capitulum. cxiij.

Cycorea. Platearius. Lycorea que et
spōsa solis. z solsequium z intuba dici-
tur. frigida z humida est in secūdo gra-
du. ¶ Constantinus in libro graduum. Cy-
cozea sine sponsa solis frigida est z sicca in pri-
mo gradu. ¶ Plini⁹ li. xx. Intubum erraticū
apud nos q̄daz z ambugiam appellauere. In
egipto vocant cychozium. ¶ Idem in libro vi
cesimo primo. Lycozium post vergilias na-
scitur. florētq; particule ei⁹. Radix est. eis leni-
ta q̄ vtuntur ad vincula. ¶ Acroz. Hec herba
scz que vulgo dicitur cycozium: ipa etiaz alijs
noib; p̄ter supradicta dicit^r elytopiū z dyoni-
sia: Unde d̄ ipa quoq; dicit^r inferi⁹ in capitulo
Elytopium de e.

Operationes

¶ Plateari⁹ in cap. cycorea. Herba ipa comes-
ta valet p̄ venenū. Succus ei⁹ valet ad opila-
tionē splenis z epatis ex calida causa. z p̄ cale-
factionē eiusdē. Hec herba viridis est z multe
efficacie. sicca p̄o nulli⁹ vel parue.

¶ Cocta z comesta valet opilationi splenis et
epatis. z p̄ calefactionē epatis. Succus epati

supponit^r vel cathaplasmat^r.

¶ Et quia virtutes habet restringendi venenū
animalia quedaz a venenosis animalib; lesa:
huius herbe tactu sanant^r.

¶ Constantin⁹ libro vrs. confortat stomachū
et valet p̄tra scozpciones. aliozūq; reptiliū mor-
sum cum myrrba mixta. z mulieri supposita p̄
vocat menstrua.

¶ Plinius libro. xx. cap. Intubum. Id refrige-
rat in cibo sumptum. z collectiones sanat illiū.
Succus decoctus ventrem soluit. Renibus
z stomacho proficit.

¶ In aceto decoctum vrine tormenta discantit.
Itēq; morbiū regiū cū mulso si sine febre sit res-
secat z adiunat. Dulce z purgatiōib; in aq̄ deco-
coctū adeo p̄dest vt mortuos trahat partus.

Capitulum. cxvij.

Linoglossa. ysid. in li. etymologiaz.
Linoglossa ē herba quā linguā canū
vocāt. A cinos qd̄ est canis. z glossos
qd̄ est lingua. Inde cinoglossa. id est lingua ca-
nis. Et est herba similia arnoglosse: nisi qz sūt
eicoste apparētes i folijs ei⁹. s; sunt leuia lanis
z est in eis bozza apparens.

Operationes.

- A** Medet vlceribꝫ oris ⁊ alijs vlceribꝫ frigidu
lentꝫ frigide ⁊ sicce cōplexiōis. ⁊ curat alcolam.
balneū decoctionis eiꝫ curat gomozreā.
- B** Plinꝫ lib. xxx. Linoglossos caninā imitans
linguā topiariꝫ opibꝫ est gratissima.
- F** Auuntqꝫ eam qꝫ tres tirlos feminis emittat.
Eius radices potatam ex aqua prodesse ad ter
tianas. que quatuor ad quarta nas.
- D** Est ⁊ alia similis ⁊ que lappas ferat minutas
cuius radix pota ex aqua ranis et serpentibꝫ
aduersatur.

Capitulum. cxxviii.

Citonio. Dyaſcorides. Citonio vel ci
tomus est arbor maloz citomoz. Du
ius folia virtutem habent medicinalē
Palladius libro ſcdo. Deſe Januario tu
beres inferunt citonio. Idem li. iij. Cito
nũs ferendis pleriqꝫ tempora diuerſa dixerũt tamē
mibi vſu compertuz eſt. In ytalía circa vrbem
mense Febuario vel inchoante Marcio plā
ras citomozum radicas in paſtinato ſolo te
nuſſe. adeo velociter vt ſepe ſequenti anno (vt
frugi) gauderent. Idem mense Febuario ci

tonia inferuntur melius in trunco qꝫ in corti
ce. Recipiunt in ſeſtuculos pꝫ omnis generis.
punci ſozbi. omniſqꝫ maloz que melioza pꝫ
ducunt. Inferantur autē nouelle arbores que
bus ſuccus in cortice eſt. Si maioꝫ eſt circa
radicem melius inferetur vbi cortex et lignum
beneficio ſoli adherentis humeſcit. Galienꝫ
ſecundo libro de cibis. Mala ipſa non ſunt
habentia vnam naturam: quod eſt. quia qꝫ aꝫ
ex eis ſunt dulcia. queda m pontica. et quedaꝫ
ſtiprica. ⁊ queda m acetofa. ⁊ queda m inſipida.
Et in dũlicibꝫ eſt ſubſtantia aquoſa temperata
Et pontica vincit in eis frigidum terreum.
Sed in ſtipricis beceſt eadem ſubſtantia cum
aquoſa ſubſtãtia dulci. In acetofiſis autē eſt ſub
ſtantia frigida. ⁊ virtus ponticoꝫ ⁊ ſtipricozũ
⁊ acetofoz eſt virtus que incarnat ⁊ qꝫ gluti
nat vulnera. Et pꝫhibet illud qꝫ currit ad apo
ſtemata iꝫncipio eoz. ⁊ forificat os ſtomachi
⁊ ſtomachũ laxum ⁊ fluxũ. maxime ſo qꝫ ſunt
ſtipricioza ex eis ⁊ acetofiſioza. Sed illud quod
vincit ſup naturam inſipidoꝫ eſt aqua. Et cō
plexionem eozũ eſt humidioꝫ ⁊ frigidioꝫ. ⁊ ipſa
adminiſtratur in medicinis apoſtematũ in pꝫ
cipio eoz ⁊ in augmento. ⁊ vniuerſaliter iꝫma
lis eſt humiditas multa. ⁊ ſupfluitas frigida. et
ideo deſtruitur ſuccus eoz ⁊ areſcit. Seruans
tamen quando coquuntur cum melle. ⁊ ſic
inde rob. Et ſeruatur eodem modo citonia
ipſa cum melle ſicut ⁊ ſucci eoz. Citonia maio
ra vocantur ſaturninia. ⁊ ſunt maioꝫis iuuas
menti qꝫ alia. Rememora ns ergo illoꝫ quecũ
qꝫ poma ſtipricant ſcias frigidum ⁊ terreſtrez
ebimũ habere. quecũqꝫ autem acetofa videtur
frigidum quidem. ſed ſubtiliꝫ partium. medie
vero complexionis eſſe que dulcia ad calidius
declinare videntur. ſicut que perfecte apoꝫa.
id eſt ſine qualitate ⁊ valde aquoſa ad frigidũ
inclinata. Utaris ergo ipſis ſm predominan
tium humoz virtutes. Auſteris autem pomis
quidem quando pꝫpter humiditatem multam
a tonus. id eſt ſine vigore venter extiterit. pono
ticis aut quando ſufficienter excreuerit huius
modi. Acetofiſis ſo qũ eſt iꝫmaueris in ipſo groſ
ſum humozem collectum eſſe nō valde aliquid
frigidum tanqꝫ frigidus quidem nō acetofiſis:
ſed trimeis indiget. Siccant autē ambo groſ
ſitiam humoz acetofa et drimea. Differunt at
hec in hoc qꝫ hec quidem cũ inſtigidatiōe: illa
vero cũ caliditate operant. palam autē ex iam
dictis ſepe qꝫ ſtiprica quideꝫ ſupfluos ſecellus
reſtringunt. acetofa humozem quideꝫ groſſum
inuenientia in ventre diuidunt hunc. ſubdu
cũqꝫ ſtercus. ⁊ pꝫpter hoc humectat egeſtiōes.

purum autem inuenientia ventrem restringunt
ipsum magis.

Operationes

Quicena li. ij. cap. de citonijs. **N**on abluir
cinis et folioz eius sunt sicut cinis. et rob pos
moz ei? arefcit ppter illud qd est in ipso de hu
miditate aquea frigida. et assatu est meli? et ma
gis pferens. et eius qdez assatio fit quadocon
qz cauaf. et eijciit gra na ei?. et ponit in ipo mel
et linif luto ei? corpus. et postea ponit in cinere
frigida est in pmo et in fine. et sicca in pncipio
secudi. Et est stipticu pfortatiuū fortiter. et flos
eius est stipticior. Et similiter oleum ipsius et
dulce. est minus stipticum. et semen eius est le
nitiuum sine stipticitate.

Et pphibet cursum supfluitatu ad viscera. et
retinet sudore. et oleu eius pferit scissuris frigo
ris et formice. et est vtile vlcery scabiosis. Et
multitudo ei? generat dolore neruoz. et assata
ponit sup apostemata oculi calida.

Et eius succus pferit dilatatio ni anhelit? et
asmati. et pphibet sputu sanguinis. et semen ei?
pferit asperitati gntur. et lenit canna pulmo
nis. et muscillago ei? etiā hu mectat ipaz canā.

Et pferit vomitui et ebrietati. et sedat sicim. et
pfortat stomachu recipientē supfluitates.

Syrup? eius et ipsi? infusio. et qd de eo elixa
tu est ex ipo vruni multi in secūda mensa super
vinu. et pphibet ebrietatem.

Et fit ex eo syrup? pfortans appetitu deiectu
valde et mortuu. et pfortat stomachum.

Et prohibet vomitum flegmaticum. et est pro
uocatiuum et iam dictum est qd illud est per ac
cidens. Et illud quod cum melle elixatum est
est maxime prouocatiuum

Verū tamen qn soluit ventrem et nō stringit
et generat colicam et dolore ventris pungitiuū
et cōfert diarrie. et retinet fluxu menstruoz. et
cōfert arsura vane qn distillat succus ei? aut
oleum ipsius in virga. et confert oleum eius re
nibus et vesice.

Et qn sumitur post cibū soluit. adeo qd quan
do plurimū ex eo sumit extrahit cibum ante di
gestionem. et cristerisatur decoctio eius ad emi
nentiam ani et matricis.

Rabbi Moyses. Citonia a pregnātibz coz
mesta generat filios hilares. et comestio ipsoz
alloy post cibū generat gaudiū.

Serapion libro aggregatoz capitulo Lasa
auctozitate Dyascozidis. Arbor citomozum et
malozū folia similiter et flos et summitates sunt
stiptice. et proprie arboris citomozum. et fruc
tus immaturus est stipticus.

Mala autē illa q colligunt in vere generant

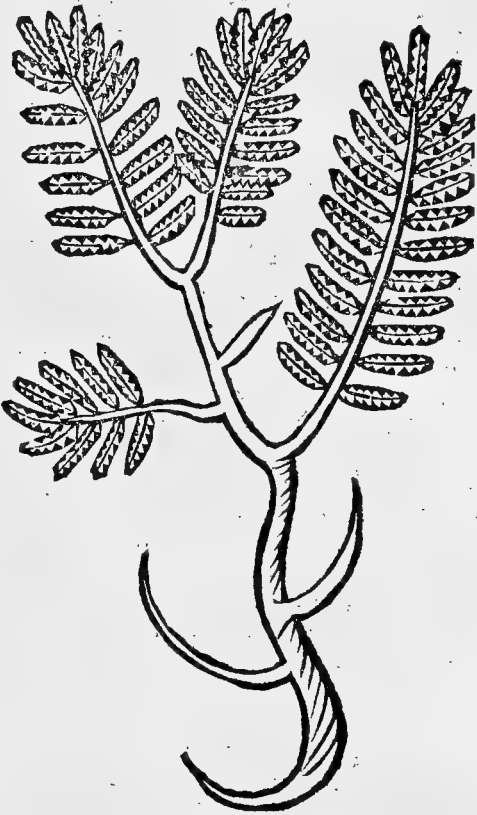
coleram citrinā. et inducunt inflammationem
et nocent neruis et iuncturis et membris q sūt
de genere neruozum.

Scitonia sunt bona. et si assant sunt melio
ra habētibz fluxu antiquū. et vlcera intestinoz
et sputu sanguinis. et colliricā passionē.

Scilla que dicitur mellomella molliūt ven
trem et expellunt lumbzicos. et sunt mala sto
macho et inflatiua ipsius.

Sedilla q nominant in latino arnicata sūt
bona stomacho. et stringunt ventrē. et puocant
vzinā. nisi qz sunt debilioz pcut qz citonia. et
ista sūt illa q vocant acyroipa. Et silia ex eis
sūt silia malis in vere nascētibz in stipticitate.

Et oportet. qd administrentur citonia in egri
tudinibz in qbz oportet stipticare anteqz ad ma
turationem perueniant.

Capitulum. cxi.

Cipressus. ysidorus. Cipressus grece
dicitur eo qd caput eius a rotunditate
in cacumen erigit. unde et conon vos
ca. id est alta rotunditas. Dinc et fruct? eius
conus dicitur: qz rotunditas ei? conū imitatur.
Duius lignū cedro pene proximā habet virtu
tem. Templozū quoqz trabibus aptum impe
dij

Tractatus

netrabili soliditate nunquam oneracedit. Antiqui ramos cipressi prope rogam constituere solebant. ut odoris sui iocunditate cadauerum odorem dum viderentur opprimerent. Dec arbor apud paganos mortuis consecrata est. eo quod in modum hominis excisa non pullulat. ¶ Ambrosius. Cipressus et pinus in alta se cacumina extulerunt. manetque prerogativa cipressis. ut nulli eas veni horrore suis dispoliet coronis. Dec arboris la cunariis est utilis. commendandisque fastigijs. Unde in canticis dicitur etiam. Lacunaria nostra supra cipressina. ¶ Balladivus libro duodecimo. Cipressus ad fabricae materiae es egressa. ¶ Plinius libro vice simo tertio. In choo insula nasci creduntur cipressi. florem imbribus decussum terre alitu animante. ¶ Platearius. Cipressus est calida in primo gradu. sicca in secundo. Quibus arboris folia lignum et poma competunt vsui medicine. Sed poma stiptica sunt et consolidatiua. Lignum et folia diuretica sunt. ¶ Galienus septimo simpliciũ sar. capitulo de cipresso. secundum translationem grecam. Cipressi germina et folia et baccae que iuuenes et molles magnorum vulnerum in corporibus duris sunt conglutinatiue ex quibus manifestum est. quoniam siccitate sunt virtutis. non habentes apparentem caliditatem sicut et gustus testatur. Apparet enim in ea modica quidem acrodo. plurima autem amaritudo. et multo plurima est ponticitas quam in tota planta tanta vero est acrodo et caliditas quanta. ducit quidem ponticitatem ad profundum. ¶ Serapion libro aggregatoris cap. Sassa. aueritate Galieni. Quod ex cipresso administrat sunt folia extremitates et noces eius. et in sapore eius est acuitas et punctio parua et amaritudo satis. et punctio est fortior amaritudine. sed de amaritudine et acuitate inest quantitas tanta quod facit eam penetrare ad profundum corporis sine calefactione et mordicatione. Et virtus eius est quod desiccatur in qua non est acuitas et mordicatio apparenter. et quantitas sue caliditatis est quantitas quod est sufficiens ad penetrandum. Et est calide et sicce complexionis. ¶ Plinius cap. de cipresso. Arbor est omnibus nota quam a grecis nomen sumpsit. eo quod habet in summitatibus rotunda seminum capita quam dicuntur galle cipressi.

Operationes.

¶ Dyacondes capitulo de cipresso. Est arbor omnibus nota corium semen et folia cum dulcore bibita cum myrrha modica vesice reumatismum compescit.

¶ Dissurijis medetur. habet semen viride. vel pisra eius bibita emoproicis medentur. Dissintericis et ciliacis maxime predest. tussi et oropioicis prestolat. Eius elixatura tantum predest quantum suple semen eius quod in aceto coctum id facere nocuit.

¶ Cum puluere lupini admixtum enterocellicos siccat ut catba plasma apposita folia eius sumislem habent virtutem.

¶ Ramus eius cum semine in domo positus: conopos vel zinzalalas fugat. Dec folia ut catbas plasmata adbibita recentia vulnera curant.

¶ In aceto cocta et infusa capillos inficiunt. potente trita et admixta igne sacrum copescunt. vulneribus medentur.

¶ Carbunculis opitulatur. tumores oculorum depuratur. Aerotis nobilibus miscetur. Et confortat stomachum. et sanguinem stringit.

¶ Avicenna libro secundo capitulo de cipresso. Calide complexionis est in primo gradu. sicca in secundo. Et quidam dicitur quod est frigidus valde. et quidam indica nerit quod est virtus eius composita. et caliditas eius est secundum quantitatem que facit penetrare stipticitatem. stipticitas profunda tur et peruenit ad membra. Folia et nux eius sunt stiptica. et in ipsa est resolutio et resolutio humiditates.

¶ Et nux quidem eius fortior est in omni re quam folia ipsi. Et in ipsa est vis faciendi adherere sanguinem: ita quod remouet putredinem quam decoquit cum aceto et lupinis. et linitur super unguem: et remouet eius vestigia.

¶ Et eius folia delent morseam. folia eius recentia et nux ipsi consolidat vulnera que sunt in membris duris cum fuerint recenter collecta.

¶ Et presertim formice et berispile. et prae cum farina ordei. Nux et folia eius bona sunt collo. cum ex eis fit emplastrum presertim. et cum farina ordei superposita berispile.

¶ Et confortat nervos. et extinguit ramice more emplastri supposita. et roborat mollificationem.

¶ Et stringunt etiam quam teritur nux cipressi multum cum sicco. Et ponitur de eis licium in narem. et sanat carnem additam.

¶ Et decoctio eius cum aceto sedat dolorem dentium. Et datur ad bibendum nux eius cum vino ad sputum sanguinis. et ad difficultates anhelitus: et ad tussim antiquam. et similiter eius decoctio.

¶ Et bibuntur folia eius cum vino: et presertim difficultati mingendi. et cursu superfluitatum ad vesicam.

¶ Et conferunt etiam viceribus que sunt in intestinis. Loco eius ponitur medietas ponderis eius de sarcocolla rubea.

De Herbis

Capitulum .cxx.

Cyperus. **Dyal.** Cyperus est arbor habens folia oliue similia: s; viridiora z paulo grossiora. Semē nigru: z florē album cū germine z odore bono. Glosa sup cantica. Cyperus est arbor aromatica in egipto semine candido et odorifero. qui coquit in oleo z exp mit vnguentū regale qd dicitur cyprus. **Pli.** in li. xij. Cyperus est arbor in egipto z isifi folijs semine coriandri candido z odorato.

Operationes.

Dyal. Qui folia masticata tumore oris cōpescunt. qz virtutis coherentis sunt. s; cetera eiusdē arboris cathaplasmata humores et tumores calidos tollunt. Barū etiam elixatura fomento combustis medetur.

Eadē qz succo struci mixta si caput assidue fomētes capillos inficiet. flos ei cū aceto cathaplasmanb; a ddbitū dolorē capitis soluit.

Plinius libro vi. Nec in oleo coq; z postea pterit id qd cyperus dicit. Opimum est in canopica in ripis nylinara. Scdm ascalone iudee. Tertium cypro insula: odoris suauitate. Quidam banc dicūt esse arborem q in yralia ligustrū vocet. Etia alcannā appellat. vt supra

de ea capitulo tredecimo Alcāna.
Item **Plini** in li. xij. Ex cypro fit oleum: cui natura calefacit nervos z emollit. Folia stomacho illiniunt. z vulue concitate succo eorum apponitur. Folia quoq; cōmanducata recentia medentur vlcibus in capite manantibus. et oris collectionib;.

Decoctū eaz ambust; et luxatis pdest. **Ru** fant capillum tusa adiecto struci mali succo. Flos capitis dolores sedat cū aceto illitus.

Ulcera putrescentia p se vel cum melle sanat. **D**oz aut floris olet: q somnū facit.

Capitulum .cxxi.

Cyperus. **Dyal.** cap. de Cypero. Cyperus siue vt alij crisceperon. folia habet similia porro. sed oblonga et tenera. z ascendit de terra cubito vno z semis. basta habens angulosam similem iunco. que basta in capite semen generat. Radices sub terra habz rotundas z oblongas sicut oliua nigra q multe z iuncte nascunt. colore nigro z odore suau. gustu subamaro. Mascit in locis aquosis z in pratis z in paludib;. In his radicibus ea nobilior est que grauior et durior et grossior fuerit. z non frangibilior. sed asperior. z odore plenior visciditatem odoris habens. talia signa

Tractatus

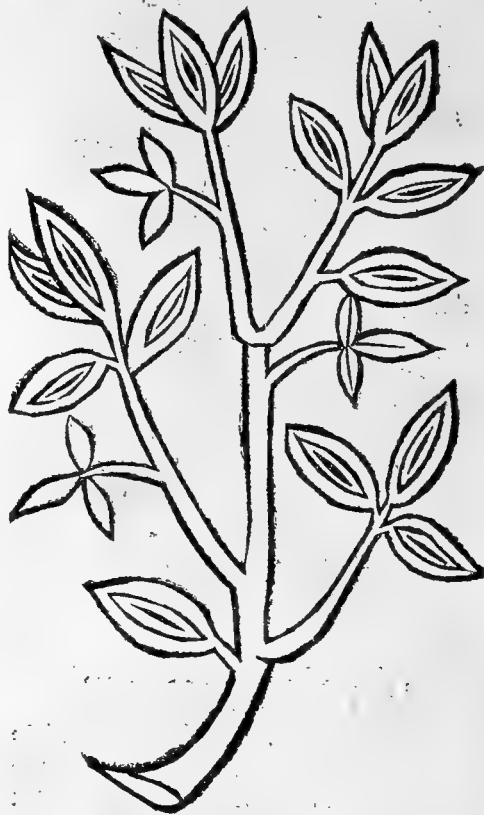
babet Liliensis aut Syriatica. Vires habet calefaciendi et desiccandi absque mordicatione. Serapion libro aggregatorum cap. Sabade. auctoritate Dyascozidis. Sabade. id est ciperus. habet folia similia folijs porri. nisi quod sunt longiora eis et subtiliora et duriora. et habet stipitem longitudine vnius brachij et plus. sed non rectum. in eo est tortuositas. et est quadrans similibus stipiti squinanti. et infra summitates sunt folia parua. et semen et radix eius est similis oliuae. et quedam ex eis est longa: et quedam rotunda. et est nigra. nascitur in locis domesticis et aquosis. Et est alia species ciperi in India que est similis zuccaro in sapore suo. et quando nascitur eius color est sicut color croceus. et quando fricatur super cutem corporis facit pilos statim cadere. Melior autem ex cypero est ille qui est plenus granis et grossus durus. difficile frangibilis. habens odorem bonum cum pauco acumine. Et quod administrat ex cypero est radix ipsius. et odor eius est bonus. et in sapore eius est acuitas cum pauca stipicitate et calefacit et desiccatur sine mordicatione.

Operationes.

- A** Dyascozides auctoritate Eben mesuay. est calida et sicca in secundo facit augmentum in sensu. et confortat stomachum.
- B** Et meliorat colorem. et est bonus emorroidibus. et efficit oris odorem bonum.
- C** Et quando bibitur cum oleo lentisci calefacit renes.
- D** Et fert frigiditati vesice et distillationi vrine: et addit in sanguinem calefaciendo ipsum. quare timeatur ne vrens fiat leprosus.
- E** Galienus. vii. simpli. cap. de cipro. Ciperi vriles maxime sunt radices calefacientes et siccant sine mordicatione.
- F** Unde vlcera que propter humiditates multam sunt difficile cicatrifabilia mirabiliter iuuat. habet autem quid et stipiticum.
- G** Et propterea vlceribus que in ore sunt idoneus: ac vero et in cisuam quandam virtutem habet attendendum est: quia lapide patientibus conuenit. et menstrua et vinas mouet.
- H** Item Dyas. cap. de cipro. Vires huius calefaciendi et desiccandi absque mordicatione. Unde multum infusa vlcera que difficile cicatrifant mirabiliter curat. Habet etiam aliqd stipiticum in se et est diuretica. Et huius sumedi vim per quam lapides in renibus generatos conminuit.
- I** Anna et menstrua puocat. addit et malagis nantibus calidis et perfectionibus oleorum. Dicit etiam

in India cyperum nasci simile zuccaro. et cum mastice color croceum facit.

Et si capillis traiectione fuerit cadit a copia mixtura punctionibus medet. Coctum sessionibus facit. Auicenna. de viribus dicit quod floreat cor.

Capitulum. cxxii

Cinamomum. Plinius. li. xii. Cinamomum frutex est duorum altitudinis cubitorum amplissimum: palmisque minimum quatuor digitorum crassitudinis statim a terra sex digitis surculosus arido similis cum viret non odorat. oris gani filio. siccitate gaudens. Imbre sterilior. seu dire nature. Significat quidem in planis: sed densissimis in vepribus rubisque difficilis collectum. Non metit: nisi de premiserit. Decante solis ortum vel post occasum metere licet. Sarmeta quondam sacerdos basta diuidebat. deoque Ioui partem reponerebat. Reliqua pro parte mercatorum massas condit. Est et alia fama cum sole diuidi: namque pres fieri. deinde forte germina discerni. Quodque soli cesserit relinquit: ac spore flagrare. Et li. de na. re. Cinamomi arbor aride filis est cum viret et floreat siccitate gaudet. Itaque sterilis imbre fit. secundior autem in densissimis vepribus

De Herbis

ficac puenit. ¶ **A**niceia. Cinamomū calidū est z siccū in tertio gradu. Heliusq; est illud quod est boni odoris z acuti saporis sine morz dicatione coloris puri nō commixti. Et vt ait **D**yal. Helius est nigrū ad igneitatem z rubez dinem declinans. Planū ramos habēs ppins quos subriles. in quo sunt dulcedo z salcedo: et mordicatio parua: nec est valde frangibile. Et eius quidem bonitate est vt vincat omnez dolozempeter suum et non sentiat cum eo. Est autem vltimū in subtiliatione. attractiuū: aperitiuum: rectificans omnē putrefactiones z virtutem corruptā. Oleum eius calidum est z valde resolutiuū. liquefactiuum. Plateari⁹. Linamomū calidū est in tertio: siccū in secun⁹ do. Eligendum est illud quod subtile est acutum. habens odorem dulcedini mixtū cū multa aromaticitate z subzsum. Quod autē subz albidum est aut nigrum abijciendū: p decem annos potest seruari. **D**yal. fm translationes nostram capitulo de cinamomo. Linamomi genera multa sunt. sed melioz est omnibz que est similis cassie massolites: quā recens fuerit z niger colore. z qui missus i vino soluat se. virgulas habens teneras z lenes z nodis plenas z cū odore pleno veluti rute acer atq; mordax gustu in siliū dinē nasturcū seminis cū qdaz falsedine z feruore et parua visciditudine. cuius baste cum freris emittit pulueres odore omnia vincentes. has bastes cum a terra euulseris: radices earundem sequuntur. Dec est p⁹ batio oprimi cinamomi. Est etiam alterum genus cinamomi montanum tactu asperū hoc grossius est et subzsum colore. Tertium genus est simile cassie maselliorice sub nigellum colore tactu lenē z non multos habēs. Quas⁹ rum genus est colore albo: tactu molle: simile cassie. in roboze grossum z fragile z radicibus maius. Quintum genus est odore simile cassie colore subzsum z cozio cassie simile. baste in se habens fortiozem cum radicibus grossioribus similibz libanotido: z multas bastes retinens similes mirte z cassie: sed non tantū odore plenum. Eligendum est autem cinamomū primi generis colore subnigrum scabiosum. et semen habens simile piperi z lenē lignū: cui⁹ radice inutilis est. Sextum genus est cinamomi. quod appellatur loros z motos: sed nec virtutem nec odorem habet. Septimum genus est quod a grecis nominatur xilocinamomu id est lignum cinamomi. radice habens maiorem cum baste nodosis similibz cinamomo. z in odore non suaue. hoc dicunt aliq; melius esse cinamomo.

Operationes

¶ **S**erapion aucto. **S**al. Substātia cinamomi est subtilis. z virtus eius est calida in tertio z nō est aliqua medicina calida cuius desiccatio est sicut desiccatio eius ppter subtilitatem sue substantie. Sed illa species q̄ dicit⁹ Reise est cinamomū quasi debile. Et sunt quidaz nomina in cinamomū 302.

¶ **E**t dicit **S**al. in libro de cibis: q̄ cinamomū aromatizat stomachū. z pferit frigiditati eius: z frigiditati epatis.

¶ **E**t facit euenire somnū. z aperit opilationes z prouocat menstrua. z abstergit obscuritatem visus.

¶ **E**t desiccatur humores q̄ sunt in capite z i stomacho. Et de pprietate vsus eius est q̄ vsus comestionis est pferens obscuritati visus q̄ accidit ab humoribz.

¶ **E**t idem aucto. **D**yal. Cinamomū ingredif pfectionē medicinarū odoriferarū bonarum. z est maximi iuuamenti. z teritur z pficit cum vino bono. z sunt inde troscisci. q̄ desiccantur z reponuntur in vmbra. et sic virtus eius diutius seruari potest.

¶ **D**yal. Vir⁹ omni cinamomo est calida z diu⁹ rericā z malacrica z leptintica.

¶ **E**t potatū cū aqua secūdinās muliez excludit. z menstrua prouocat. **H**eli⁹ bis rebz opitulat si mirre fuerit mixtum.

¶ **V**enenatis morzibz occurrit vel veneno potato: caligines oculoz detergit cum melle trinit. maculas vel lentiginēs de facie purgat.

¶ **T**ussim sedat. catarrum mitigat. ydropic⁹ medetur.

¶ **H**efreticis vtiliter dat. **D**isceat etiā pfectioz nibz occularis z in omnibz vtiliores inuenitur vires habens z gustum acrem extensa stringit Et in antidotis p⁹ciosum est.

¶ **S**al. vj. simpli. far. cap. de cinamomo. Cinamomū summe est in briliū partū: non tamen summe calida. sed in tertio gradu. z desiccatio eius est sicut calefactio ipsius. ppter subtilitatem substantie sue. Sed canella cinamomū est q̄si cinamomū debile. Et quidā etiam caltion vocant cinamomū. Et quidaz sunt qui nomināt cinmumum azet.

¶ **A**niceia li. ij. cap. de cinamomo. Linamomū vltimū est in subtilitate. attractiuū. aperitiuum. rectificans omnē putrefactionē: z omnē virtutem corruptam: z omnem saniositatē humoralem.

¶ **E**t idem in libro de viribus cordis ait q̄ cōz fortat cor.

A

B

E

D

E

F

B

D

J

R

Z

D

H

Tractatus

Capitulum. cxxij.

Ciminum quoddam est quod dicitur ciminum carmenum. quoddam quod dicitur ciminum regale. quoddam quod dicitur ciminum album. quoddam ciminum rufficorum. quoddam ciminum ethiopicum. quoddam ciminum basilicum. quoddam ciminum egyptium. quoddam ciminum dulce. quoddam ciminum agreste. quoddam quod dicitur ciminum platociminum. Ciminum carmenum. id est siseleos. Ciminum album idem quod supra. Ciminum dulce idem quod supra. Ciminum rufficorum idem quod supra similiter. Ciminum ethiopicum est quoddam semen simile ameos et est gutticutur sicut apparet infra in capitulo Bit. de g. Ciminum basilicum idem quod supra. Ciminum egyptium est ciminum vsuale. Ciminum agreste est illud quod per Dyascozidem multa in capitulo isto describitur. Platociminum. id est siseleos. Ciminum vsuale est semen herbe in multa quantitate nascens precise ut presens figura istius capituli ostendit. virtutem habet diureticam. et subtiliandi fimositates. Est calida et sicca in tertio gradu. Et quidam dicunt quod est sicca in secundo. Balianus. vij. simpli. far. cap. de Limino. Cimini semine maxime vtitur sicut et anisi et leuistici

et carui et petrosilini. Est autem calefactiue virtutis sicut illoz singulu et diurectici et destructiue ventositatis. de tertio gradu existens calefactiuium. Dyascozides cap. de Limino. fm translationem nostram. Ciminum quoddam est vsuale. quoddam egyptium. et quoddam oritur in alijs partibus. et istud est ciminum nostrum quod communiter habetur in vsu et costumatum est. Sed plus illo quod oritur in egipto quod ypsobalsamum vocat. Unde tale ciminum vsuale in omnibus prouincijs inuenitur. Sed ciminum agreste nascitur in calcedonia et hispania. virga habet duobus palmis longa. in qua folia nascuntur quatuor aut quinque. et tenuissima et diuisa sicut ginsidii. in qua virga sunt capitella quinque aut sex rotunda et mollia. in quibus est semen quod si gustui applicaueris viscidior est nostro. nascitur locis humectis. Ciminum nostrum vsuale habet virtutem seranticam et feruentem et mictualem et stipticam. Serapion li. aggre. ca. caminum. auc. Dyasco. Caminum. id est ciminum nostrum quod vocatur egyptium. Et est aliud ciminum quod dicitur carmenum. Et est aliud quod dicitur agreste. Et est quoddam ex eo boni saporis. est proprie carmenum. et ipsius expositio est regale. Et post ipsum est babilonicum. Et idem auctoritate Baliani. ex eo est domesticum et agreste. Domesticum vero est quod magis administratur et maxime semen sicut administratur semen anisi et leuistici et carui et apum montani. virtus eius est calida in tertio gradu.

Operationes

Dyascozides. Ciminum nostrum torionibus et inflationibus in oleo coctum et suppositum medef. carbaplastis miscet. oronoicis cum pusca necessarie datur moribus venenatis cum vino opitulatur.

Tumorem testium admixta pollina fabe et vne passe et ceroris impositum medicatur aceto mixtum menstrua abstinet: et sanguinem narium persistentem sic stringit. potui datum siue inunctum pallozem facit.

Et quia calidissimum est dolores vesice placat: et calculos iuuat.

Semen cimini agrestis torsiones et inflationes aque mixtum saluberrime curat. Cum aceto et subglutientibus opitulatur. Venenis occurrunt. dolorem stomachi compercit.

Balsicatum et impositum liuores detergit. Belle addito et vna passa omnia similiter facere nouit. In hoc flos nascitur niger veluti semine qui bibitus similis est melantio. Dorsis

A
B
C
D
E

De Herbis

bus venenatis occurrit. Stranguirijus et doloribus vesice prestat effectum.

¶ Et coagulatum sanguinem per vinam mingi facit. **¶** Darime singulare presidium est si bibitus fuerit cum elixatura apij.

¶ Quicenna li. ij. cap. de ciminio. Ciminum scilicet nostrum vel vrsale expellit ventositates et resolvit. et in ipso est incisio et exiccatio. et in ipso est stipticitas cum lauatur facies et aqua ipsius clarificat eam. et similiter eius acceptio et usus ipsius cum mensura eius namque nimius usus faciem citrinat.

¶ Et administratur cum ceroto aut oleo et melle consolidat vulnera proprie siluestre. Cuius semen est simile semine lini. cum ex eo implentur vulnera.

¶ Cum teritur ciminum cum aceto et fit odoramentum ex eo abscindit fluxum sanguinis narium. et similiter cum ex eo intromittitur licium in naribus.

¶ Et quicquid masticatur et miscetur cum oleo et distillatur super vngulam et super coagulatum sanguinem super oculo et confert.

¶ Et quicquid masticatur cum sale et distillat spiritum super scabiem et sebel et vngulam abscessam et prohibet adherentiam. et succus siluestris abstergit visum. et attrahit lacrimas. et nominatur grece fumus.

¶ Et ipsum etiam ponitur in cauterijs cunctationis pilorum in oculo et non nascitur. Et quando bibitur cum aceto mixto cum aqua confert difficultati anhelitus et tremori cordis frigidus.

¶ Et administratur cum oleo super apostema ta testiculi. Et quandoque administratur cum oleo et farina fabarum; et frangit lapidem; et proprie siluestre.

¶ Et confert distillationi vrine et micri sanguinis: et dolori pungituo ventris: et inflationi. et succus siluestris tritus cum aqua mellis soluit ventrem.

¶ Inquit rufus. Ciminum nabatium soluit ventrem. carmenum vero non soluit; immo stringit.

¶ Et herba siluestris prouocat coleram in vrina: et datur in potu cum vino ad morsum vermium venenosorum. et proprie siluestre. cuius semen est simile semini lini.

¶ Citrullus. Isaac in dietis particularibus. li. ij. cap. de citrullis. Sunt frigidiores et grauiiores cucumeribus. frigiditas enim eorum est in fine tertij gradus.

Operationes

¶ Sera. li. aggre. ca. tabera. auc. Bal. Citrullus frigidior est cucumere et generat chimum viscosum et huiores crudos in venis: et accidit ex esu eius febres antiquae male. neque puocat vnam sic melon.

¶ Et nocet stomacho quae oportet qui vult vitare vitare ameos nisi stomacho eius sit valde calidus.

¶ Et idem auc. Dabit. Aque citrulli et cucumeris fert inflammatibus febrium et sedat sitim.

¶ Et laxat ventrem laxatioe bona sine nocumeto alij: et debet bulliri cum zuccaro albo: et non oportet quod def habetibus naturam duram ad mouendum nimis. quia illa aqua non habet tantam virtutem quod laxat naturam duram. et si ipsa faceret moram in stomacho forsitan induceret laborem et nocumentum et inflationes.

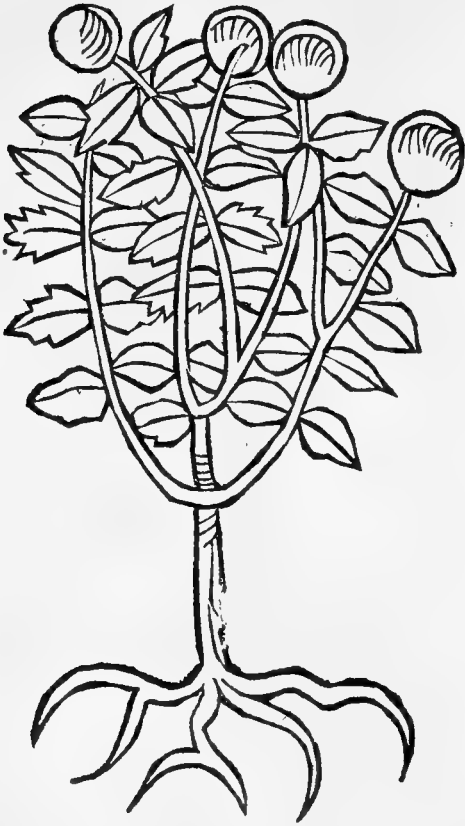
¶ Rabi Boyles. Citrullus cum eius digestio tardatur generat humores venenosos.

¶ Isaac in dietis particularibus li. ij. cap. de citrullis. Sunt frigidiores et grauiiores et cetera. proinde grossum generat flegma et nervositati stomacho magis nocet cucumeribus.

Capitulum. cxxiij.

5

¶ Rursus ppter suā duriciēz 7 frigiditatē sunt grossoz humoz generatiui. qđ certificať. quia citrulli in stomacho morā facientes venenosoru corruptionē subeunt humoz. Citrulli magis stomacho nocent: medulla tñ eoz pfectioz rem generat cibum

Capitulum. cxxv.

Citrum. Auicenna li. ij. cap. de Citro. Citrum omnibz est notum. et oleū ipsius factum ex eo rez cordicibz eius est forte. 7 factum ex flore ipsi est debilius omni alio. Cortex ei est calida in pmo. sicca in fine secundi. Et eius caro est calida in pmo. 7 humida in secūdo. Quidam aut dixerit qđ est fri. 7 hu. in secūdo. 7 eius fri. magis est. et ipsius acetositas fri. et sic. est in tertio. 7 ei semē cali. in pmo. sic. in secūdo. Idem. Cortex eius est temperatus in caliditate. 7 est ca. in pmo gdu. sic. in secūdo. Semen eius est cali. cū forti sicitate. Pulpa ei fri. 7 hu. Galien. vij. sim. far. cap. de Citro. fm translationē grecam. Dilia indica. id est citrum huius fructus ab omibz nominat citrum. in semine quidem acida qlitas 7 siccatiua dominat vt secūdi sit gradus siccatiuum 7 infrigidatiuum. in cortice fo siccatiua

participat complexionē. nō modicam tamē habens acedinem. quo circa 7 siccit hic cortex secundū tertiu gradū. non tamen est frigidus sed vel cōmoderate vel infra. Caro vero eius grossarum partium est et flegmatica 7 frigida. Ipsa itaq; comeditur sicut 7 cortex eius esibilis est. 7 humidum quid habet acidum. de quo prius locutus fui. Et quidem in eo inuenitur quod vere est semen. amarum autem. et est paslam quoniam dyasoretice est 7 siccatiue virtus in secundo fere gradu recedens a cōmoderatis. 7 folia sunt exsiccatiue 7 dyasoretice virtutis. Et idem in eodem libro 7 eodem capitulo fm translationem ara. Dattor. id est citrum et est pomum aque. cortex eius non est frigidus. imo est aut equalis complexionis. aut minus equalis parum 7 exsiccatur quantum est de virtute et complexionē sua exsiccatione habente acuitatem non paucam. Et ideo exsiccatio ei deuenit ad secundum gradum. Semen siccū in secundo gradu. Folium est eiusdem virtutis exsiccatiue et resolutiue. ¶ Dyascorides capitulo de Citro. Citri nō in partibus omnibus vis vna est eadez natura vel virtus. Nam medulle eius vbi est semen acidam potestatem ac per hoc stipticaz inesse manifestum est. Idem. Citrum habet semen simile semini pirozum.

Operationes.

¶ Auicenna libro vt supra. Caro eius inflat. 7 folia eius sedant inflationem. et eius flos est subtilior eis. 7 eius acetositas est stiptica frangens coleram rubeam: **A**
 ¶ Et eius semen 7 cortex in pannis prohibet tinea. et eius odor rectificat corruptōem aeris 7 pestilentiam. 7 acetositas eius abstergit coleram rubeam. **B**
 ¶ Et aufert pannum quod est ex cortice eius adustum est bonum in albaras linitum. Et decoctio eius efficit odorem bonum oris. Et est impiguarua corporis **C**
 ¶ Et cortex eius recentis in ore odorem oris efficit bonum. et eius decoctio simuletur cum retinetur in ore. et acetositas eius valet impetis gini illimita. **D**
 ¶ Eius oleum valet mollificationi nernozum. et nō fiat nisi ex cortice eius. 7 ouenit paralisi. 7 ipsi acetositas est mala neruis. **E**
 ¶ Consert torture oris cū sit collirium ex acetositate ei. 7 remouet yctericiam oculi. Eius acetositas sedat tremorez cordis calidi. Et nutritū est bonum gutturi 7 pulmōni. **F**
 ¶ Sed eius acetositas ē mala pectori 7 medulla citri **B**

cū aceto. si potat ex ea medietas ascaritati interficit sanguifugas trāsglutitas ⁊ educit eas. casro ipi^o est mala stomacho inflatiua. tarde digestionis. q̄re oportet vt comedat cū almurī

Et similiter nutrita cū melle est sanior ⁊ magis recipiēs digestionē ⁊ nisi sit plurima.

Et eiusdem quidem folia p̄fortant stomachū ⁊ viscera. postea flos ipi^o ⁊ cortex eius ponitur in cibarijs. sicut semina que p̄ cōdimento ponuntur p̄pter sui duriciem.

At ipsius decoctio sedat vomitum colericū ⁊ facit appetitum. Et oportet quidem ne citrū comedatur singulariter q̄ non misceatur cibo ante se ⁊ post se.

Eius caro facit vtentem se possidere colicā ipi^o acetositas retinet ventrē. ⁊ p̄fert solutioni colericę. ⁊ ei^o semen p̄uenit emorroidibz. ⁊ in ei^o semine est virtus solutiua.

Et succus acetositaris eius sedat infirmitatem sciaticam mulierum.

Semis ei^o p̄od^o 3. ij. cū vino ⁊ chilē ⁊ aq̄ calida illiniū resistit venenis oibz. ⁊ p̄prie scorpiōnis bibitū aut liniū. ⁊ ei^o cortex ē vicin^o illis.

At idē de viribz cordis ait. q̄ cortex ei^o p̄fortat cor. ⁊ est tyriaca cōtra venena. ⁊ ad h̄ valet acetositas eius similiter.

Dyal. Citrū p̄gnantibz fastidio laborantibz ei^o datū stomachū ⁊ nausea mūdāt. Citrū et in ponone vini datū medet querelis iecoris.

Et aqua tritū ⁊ insparsum humidis vulnēribz adhibet. et permonibz ex ea singulare p̄sidiū est. Rozni anterior natura p̄cessa. que q̄ntum valeat etiā de ip̄o odore restat modico sumpt^o. aut portio calide diuti^o in mense beneficiū nature digestiōis operat.

Paulus cap. de Citro. Cortex ei^o digestiōez p̄fortat. ⁊ valet p̄ cardiacā. media substantia ei^o male digerit. s; interior. id est acetosa competit vsui medicie. appetitū p̄fortat. ⁊ valet p̄ febres pestiferas. Semina ei^o sunt diuretica.

Rabi Moyses vbi loquitur de citro dicit. q̄ cortices citri valent contra egritudines stomachi. ⁊ expellunt maliciam intestini ieiuni. et acetositas eius p̄fortat spūs.

Querois capitulo de Citro. Cortex ei^o habet manifestum iuuamentū stomacho ⁊ epati. Medulla citri curat cōbustiones ignis. et curat mirabiliter ramicem puerorū. et potissime si ex ea fiat vnguentum illo modo. Accipe medullā citri subtiliter incisam ⁊ buliat in acun^o gia porci recenti. ⁊ postea colet per peria. ⁊ iterū reponatur ad ignem. ⁊ in tunc misceatur mastix olibanum ⁊ cera alba. ⁊ erit opimum vnguentum citrinum.

Sed attendendū q̄ q̄n aliq̄d vnguentū vel emplastrū sit ex citro. debet fieri ex citro bene maturo. Nam s̄m q̄d dicit Auicenna. Diacitrū ⁊ que fiunt ex citro debent fieri ex citro sole exstēte in capricorno. id est a medio decēbris vsq; ad medium Ianuarij.

Capitulum. cxxvij.

Inofbatum. id est aigentricum. Dya scorides. Multi vocant Liricanta. Et est arbor nimium spinosa cū radice alta. ⁊ in plurimas partes diuisa. Fructum habet mirte similem: sed paulo maiorem. rubrum exterius cum venerit ad maturitatem. ac deintus lanam asperriam. Semen eius siccum sine lana. Plinius libro tredecimo. In egipto ē caparis frutex firmioris ligni seminisq; ac cibi vulgati. caule q̄ uoq; vna plurimūq; decerpto. Idem libro vicesimo quarto. Linobaton: quā alij Linobaston: alij Neurobaston vocāt. habet folium hominis vestigio simile. fert vnam nigram. in cuius acino habetur nervus vnde ⁊ nervus passus dicitur. Alia est caparim: quam medici cynobaton appellauerunt.

Tractatus

Operationes.

- A** **D**yalco. Cynosbatū ventrē stringit. qz stur-
tis est coherēs. medet etiā in cibo z potu datū.
sanatqz fluores ac femineū fluxum.
- B** **H**ius vero radix acrioris virtutis est. Nam
apposita cathaplasmatibz euocat e corpore stir-
pes. Folia etiam eius apposita cathaplasmati-
bus occurrunt apostematibus. Semen eius
granatum est.
- C** **P**li. Lauēda sūt ei⁹ genera pegrina. Si qdē
arabicū pestilens. affricū ginguis inimicum
Harmari cū yuluis z omniū inflatōibz. Apu-
lūqz vomit⁹ faci. stomachū z aluiū mouet.
- D** **I**dē. Diuis⁹ tyrsius ad remedia splenis et
inflatiōes mandit ex aceto odit⁹. Plerius ei⁹
cū mastice cbya manducat⁹ os purgat.
- E** **I**tem Dyal. capara quā multi cynos baton
vel capzion appellauere ex luctantibz cōponit
sturiū. habetqz pūcere ac purgare z extenna-
re z eyētare ac redines simulqz adducere z con-
stringere. Est em stiprica. Ideoqz sthirofi sple-
nis sup omnia iuuat medicamina sicut videlicet
iam dictū est supra.

Capitulum. cxxvii.

C **R**ispula dicitur herba cancri in vnguento
marciarōn ponit in antidotario galie
ni minori. Et ē herba alba: minuta ba-
bēs folia crispa. stus ei⁹ est calida z sicca.

Operationes.

Dedetur dolores et egritudines frigidas.
Est mala stomacho: et opilat cito z inducit stu-
porem.

Capitulum. cxxviii.

C **R**isocolla. Dyal. Risocolla aristin q
d: hga. est herba fm Dyal. cap. crisos
colla aristin in q est capitellū silē yfos
po. radic est illi aspera z tenuis filis elleboro ni
gro. gustū habēs cypressi subdulcē z austerum
Ruscif locis vmbrosis z saxosis.

Operationes.

Dyalcozides. Virtus est ei termantica et
stiptica. Radix eius peripleu moniacis apta
est.

Accipit vero in mulsā cocta: in purgatiōibz
stericis maximū effectum habet.

Capitulum. cxxix.

De Herbis

Crisogonium est dictum semen aureum: vel coma aurea. Est enim crisogonium s^m Dyasco: idem: herba cuius est virga recta et alba. folia habens angusta in circuitu sicut abrotanū: et comā in summo: et in gyro aurosam: in qua est capitellum obrotundum. radix eius tenuis est. nascit̄ in locis asperis.

Operationes

Dyascorides. Coma eius bibita cum vino dissursis et moribus venenatis salutare presidium est.

Sciaticis et conuulsationibus medetur: mensuris imperat.

Coagulum sanguinem ventris et vesice soluit vino aut oximelle bibita catarrus abstinet. 3. i. cum vino albo apposita rebus tustas eas a tinea seruat.

Capitulum. cxxx.

Clubrina. Dyas. ca. detragōtea. i. clubrina. Dragōtea siue et alij asclepias: folia h³ aaron filia: s³ plura minora. cui⁹ p⁹ga vel hasta duobus cubitis ē longa. et ipa varia silis serpēti. liuores. i. maculas purpureas h³ solidas vt digit⁹ in q⁹ semē ē silebotruo. p⁹mo coloris viridis. post maturitatē p⁹o color ē ei similis croco. et gustu mordax. radix ei⁹ bulli h³ rotunditatē similē aaron cū corio tenui. nascit̄ ymbrosis locis et hortis. **S**era. li. ag. c. luff. i. dragōtea siue colubrina. Et ē maior et minor. Ubi sciēdū q⁹ maior ē q⁹ vocat serpētaria. et illa est h³ folia crispa q⁹ ponit̄ hic. s³ minor est illa q⁹ vocat aaron. et ē illa h³ folia plana p⁹o q⁹ lege cap. aarō. et ē tertiu in ordie. **B**al. vi. sim. far. ca. de serpētaria. Substātia radicis ei⁹ subtilior est suba radicis aaron. et in sapore ei⁹ est acuitas et amaritudo et stipticitas pauca. Et virt⁹ eius ē ca. et sic in. i. gra. **J**ohes mesue ca. de luff. Luff est plāta que d³ collū draconis. et ex ea ē alia plāta h³ folia plana. alia crispa. et radix plana est exteri⁹ ad nigredinē attinēs. Interius p⁹o est alba. crispa p⁹o exteri⁹ cinericia. Interius alba ad citrinitatē declinās. et sup vtris usq⁹ radicē eleuant stipites h³tes maculas ī modū serpentis. **M**elior ps tori⁹ plāte est radix. et melior radix ē grossa et cōplera et orta in locis liberis. Et meli⁹ tps collectionis ei⁹ est ver et pncipiū est at⁹. et crispa calidior ē plana. **P**lana. ca. est in. i. crispa in ij. **B**alie. dixit:

Tractatus

Plana ca. est in principio secūdi. crispa i fine
z ver^o est: z in vtraq; ē caliditas z acuitas q̄
si posita in superficie cū suba terrea: sed i plana
suba terrea ē vincens plus: vtraq; est abster
siua: icisina: penetratiua: aperitiua: subtiliari
na: hūoz grossoz z viscosoz adberētū. Cris
pa autē ad bec omia est fortior.

Operationes

A ¶ **Dyascorides.** Semen ei⁹ expsum stutes
babet in succo. Nā addito sibi oleo dolorem
aurium cōpescit. Lane inunctus in naribus
additus polipos maxime curat: et cancos
optime sanat. ¶ **Seminis ei⁹** trigita grana
cū pusca bibita caligies oculoꝝ emēdat. Flo
res eius cū ceperint maturescere si a muliere
pregnāti fuerint odorati abozuz faciūt. Vir
tus ē radice ei⁹ calida. vñ oztonoycis more
eleciuarū accepta medicat. ¶ **Tussitib; z ca**
D **tarrum hntib; maximū p̄stāt effectū.** ¶ **Tho**
raxis tumores curat non reuersuros: maxie
si assa aut cocta accepta fuerit. sicca tunsa et
in puluerē ducta melle addito oia silr. facere
E potest. ¶ **Diuretica est:** ventrē stimulat cū vi
F no bibita: vulnera sordida sagedenica cum
S byonia alba z melle purgat. ¶ **Et cicatrice**
S curare facit: ex qua colliria ad pustulas nez
cessarie fiunt: abozsum facit. ¶ **Imposita dē**
D q̄ si q̄s ex ea radice se t̄mperit tur⁹ ab incur
su serpētū seruat. Aceto mixta maculas lim
pidat. ¶ **Johes mesue.** Solutioe educit fles
D gma subtile z grossuz. Et mūdificat z fortat
J renes: z puocat vrinā: z excitat coitum. ¶ **Et**
R ē ex reb; mūdificatib; pect⁹ z pulmōes. ¶ **Et**
L p̄fert eis sup qb; timet frequētia anbelit⁹. vñ
astmaticis p̄pter exuberantiā humoz visco
D soꝝ in eis: z p̄prie lohoc ex succo ei⁹ cū melle
z rob: z q̄nq; administrat cū ouis z valet silr.
R ¶ **Et dixit Democrius.** Iuuamētū vtriusq;
speciei eius magnū est emoroidoz dolorib;
z ventositatib; eoz fm oēm modū admīstrat
tionis ipsius z sumprū z emplastratū: z nos
expertī sum⁹. Et expti iuuamētū ē sup hūmo
L re crudo q̄ est in stomacho z renib;. ¶ **Et dī**
D xit Galie. Resoluit duricies et apostemata
dura splenis z alioꝝ mēbroꝝ: z puenit vlceri
bus fraudulētis z fistulis: z p̄sumit additio
D nes carnū i narib;. ¶ **Et prohibet fieri in eis**
H corrosione z cancerū. Succ⁹ aut ei⁹ distillat
in aure cū melle z puenit tinnitu z surditati
z dolori aurū z abstergit ipsius sordicies et
exiccat vlcera ei⁹. vtraq; ei⁹ species ē ex reb;
q̄ mūdificat faciē. ¶ **Et auferūt feditatē cur**
H tis z delent pannū z lentigines: z morfea p̄
prie cū melle z fiat emplastrū ex ea cū melle:

z stercoze capraz sup podagrāz scullioꝝ ner
uoz. ¶ **Et puenit eoz dolorib; suppositio fa**
D cta ex eo educit mēstrua: z facit abozuz: z dē
q̄ fugat serpentes z vermes venenosos.

Capitulum. cccxv.

C **Coloquintida.** Johes mesue. ca. de
colloquintida. Coloquintida quā p
ses vocāt cucurbitaz deserti: q̄ nascit
in planta quā etiā fel terre vocāt: eo q̄ i toto
ambitu hor⁹ eius interficit herbas. Et ē q̄
venenū eis: vnde vocant eā arabes necē plā
taz. Et eius folia sunt ampla pilosa. z exten
dunt rami eius sup faciē terre: sicut extēdit
cucurbita in terra sup quam iacet. Duozus
est modoz masculus z femina. Et ex eis ma
sculus est sup quez nascit: sicut z lanugo: z est
gravis cū duricie z asperitate attinēs nigre
dini. Et laudat ex eis femina: z p̄prie hñs p̄
prietates bonas vt sit coloquintida grossa. z
q̄nto grossior z leuior tanto melior: z fit alba
laxa leuis z cōplete maturitat;: cui⁹ pars ei⁹
interior est pulposa laxa z alba z leuis: vebe
mentis albedinis. Vex que nō est cōpleta i
maturitate mala est. p̄stiat enī suscipientes
illā z ventositatē cū difficultate facit z soluit
sup abundāter: z solutione educit sanguinez.

De Herbis

Et fortasse interficit. et cum sigillatim ex toto germine platea ut nascatur coliquintida una et illa pniciosa et mala imo est venenosa. et cum in tota regione non est nisi platea eius una per se nascens est mala. Et quod nascitur in terris fortibus et puluerulentis: aut iuxta loca reptilium: aut in locis terrarum coliquintidas facti minores: et sunt sibi multum male. Due autem nascuntur in terris laxis et arenosis et liberis est illa que eligitur. Et cum extrahitur pulpa eius ipsa debilitat eam. Tempus autem collectionis eius est autumnus. et proprie dum iam citrinescit: et remouetur ab ea viriditas: calide est et sicce complexionis in tertio. Est et composita ex partibus igneis et terreis adustus. et est solutina attractiua supfluitatum. Attractiua est a remotis multum. et est resolutina incisiva absterfina. Quattuor sunt que debent corrigi ipsa. Nocet enim cordi stomacho et hepati. et est perturbatiua: subuersiua viscerum: faciens operationes difficiles: et aperit orificia venarum aptione sanguinis fluere faciente. Et operatur id vehementius quam aloes: et excoxiat vias. Emendatur enim per melle et compositum noxum eius ex ea miscendo ei ex medicinis cordialibus et stomachicis et hepaticis que meliorare possunt conditionem eius: sicut additur ei mastix proprie et gallia et silia. Et emendatur tertium et quartum noxum eius cum rebus acquirantibus eiviscositatem et glutinositatem et remouentibus ab ea serositatem: et cito eam lubricare faciunt sicut est dragantula proprie et bdellium et gummi et mastix et silia. Et dicit Galienus. Fuit autem ex ea et laudano partes sumendo equales post frictionem eius cum oleo rosarum pillule. et sunt bone et sane ad ea que oportet. Modus rectificationis eius secundum quod narravit filius Serapionis. Infundatur pulpa eius in aquam mellis: et proprie decoctionis myrrhe: et exsicceat post illud et teratur vltima commotione et admiscatur cum aqua mellis predicta. Modus rectificationis eius ex inuentione nostra. Incidatur in minutissimas partes cum incisiono et inuoluit subtili inuolutione cum glutine dragantulae aut bdellii: et exsicceat et teratur per illud vltima commotione. et fiat trosciscus cum pauco mastice resolutus in oleo rosarum vel laudano. vel cum aqua mellis. Dec enim ars facit illam sine molestia. Et scias quod de decoctione re completa sustinet. Et dicit filius Bezar. Non oportet ut multum teratur. Vltima enim puluerisatio excoxiat vias et venas. Et dicit filius Serapionis. Oportet ut pueniatur ad vltimum puluerisationis eius: aliter enim vlceraret viscera. Et mihi videtur quod vltima puluerisata fragilis virtus a permixtione adiutorum eius: et preasit loca viscerum. absque impulsionem noxum eius in ipsis. Et forte in ea in qua non exquirere sit illud. per se sensata ad

herens in vitiis et inuolutionibus eorum: apostemat et vlcerat. Expelluntur autem noxum eius ipsius a corpore accipiendo aquam passularum. cum oleo de amigdalibus vel oleo nucum aut aqua mellis cum oleis predictis.

Operationes

Johes Besue. Solutio educit flegma et humores viscosos atrabiles ipsos a profunditate membrorum. Et dicit **Dumay.** Solutio etiam educit coleram citrinam. et eius operatio extenditur ad nervorum iuncturas. Et dicit **Dyas.** Non efficit operationes in materiis que sunt in visceribus de quibus sit curandum et in materiis que sunt in profundis locis distantibus. Et eius posse magnum est in mundificatione cerebri vel nervorum lacertorum pulmonis et pectoris. Et est medicina magna egritudinum eorum sicut est dolor capitis antiquus et dolor cranei et emigranea difficilis: epilepsia et apoplexia. Et puenit egritudinibus nervorum omnibus et vertigini et descensui aque ad oculos. Et est res magni iuuamenti ad asma et antiquam tussim: et ad dilataciones anhelitus. Et est eius operatio virtuosa ad dolorem iuncturarum et podagram frigidam et sciaticam: proprie secundum omnem modum administrationis eius: et in cristeribus et collirijs. Et confert colice flegmatice et inflatiue iuuamentum vltimum et hydropisii. Et si supponatur in matrice occidit fetum. Et si ex eo cum aceto forti fricetur morfea sanat eam. et sicut lepra et elephantiasis. Et si euacuetur quod est in testa eius et impleatur oleo et buliat in cinere et iungantur capilli denigrat eos et tardat canicie: et prohibet casum eorum. Et si distilletur de ea in aurem sanatur dolores eius: et puenit tonitruum in ea. Et si impleatur in aceto forti et colluatur ex eo os post bullitionem ipsius sanat dolores dentis. **Serapion auctori.** Galieni. Sapor eius est amarus fortis amaritudinis: et quoniam sumitur non facit operationem malam neque periculosam: quoniam nam velociter egreditur. Et quoniam ponitur in cristeribus conuenit sciaticae et paralyti et colice: et laxat flegma et humores crudos et quoniam sanatur sanguinem. Et quoniam fit cum ea nascatur occidit fetum et puocat menstrua. Et quoniam ipsa cauatur et extrahuntur interiora eius: deinde inuoluitur circa ipsa lutum et ponitur in ipsa aceto et calefit super ignem: et fit cum aceto oris collutio: et auferat dolorem dentium. Et fit suppositorium cum pulpa eius et laxat ventrem. Et dum color eius est viridis: et ipsa est recens: et extrahitur succus eius et fricatur super sciaticam est iuuatiua valde. **Dyasco.** Virtus est ipsi purgatoria obulo vno accepto cum mulla mixto nitro et myrrha

A
B
C
D
E
F
G
H
I
L
M
N
O

Tractatus

z melle cocto in modū thabucie bene par-
gat. ipe vero pile sicce tunse z mixte z criste-
re adhibite sciaticis medicant. paraliticis sicut
pistolā. flegma z colerā deponūt. mēstruis is
perāt. aborsū faciūt. dolorem dētium tollūt.
¶ Colliria ex inde fiūt: q̄ suppositavētrē dpo-
nūt. Viridis at succ^o punct^o sciaticos curat

Capitulum. cxxxij.

Consolida. ca. de simpbitro. Simph-
tū. i. cōsolida. Et est maior et minor.
De cōsolida minori in sequēti capitu-
lo tractabit. Maior cōsolida nascit in locis as-
peris. virgas hñs siles origano z tennes et
capita sicut thimū. virge lignose z odorate z
dulces i gustu. z radix est illi longa z obusa.
grositudine digiti hñs. Et aliud simpbitū
qđ pictenū vocāt. hastā habet aspera et lon-
gā: duobz cubit^{is} angulosam: abintus inanis
est: in qua sunt folia aspera z angusta z oblon-
ga sicut buglossa. habet etiā ipa hastā angu-
los in qbz folia nascunt. flores sunt illi melli-
ni. semen habet sup hastaz sicut flōmos. Pa-
sta z frutex hñt pulveri sile. qđ cum carni ap-
plicatum fuerit puriginē facit. Radix est ei
colore nigra: que cum fracta ierit alba ap-
paret: mucilaginosa, z ista ē cōsolida maior.

Operationes

¶ Radix consolide maioris trita z bibita es-
moptoicis medetur. Conquassationes resis-
cit: tumores spargit. ¶ Cū folijs cathaplas-
matibus adhibita omnia similiter facere pos-
test. ¶ Ulneribz paracolesim facit carnes is-
citas frustis i cacabo missas in se glutinare.

Capitulum. cxxxij.

Consolida minor. Galien^o. viij. sim-
far. ca. simpbitū fm translationē gre-
cam inquit: Consolida minor ex cō-
tractis constat virtutibz. Dabet enī quid ab-
stergium: quo contentū in torace z pulmo-
ne plus expurgare natū est. Dabet autē quid
z cōgregatiuum quo ad sanguinis eductio-
nes iuuat. Et cōtinet vltra hoc humiditates
quandā calidā nō imoderate ppter quā z dul-
ce apparet gustatibz z delectabilez odoratū.

Operationes

¶ Infiriculosum est cū masticat. Et asperita-
tes in arteria sanat. Scdm mixtionē sō q̄
ex oibz pdictis virtutibz simul z dyasozare suffi-
ciens ē z colligere z pstringere corp^o. ¶ Et p-
pterea itestimalibz bernijs apponit z ad euul-

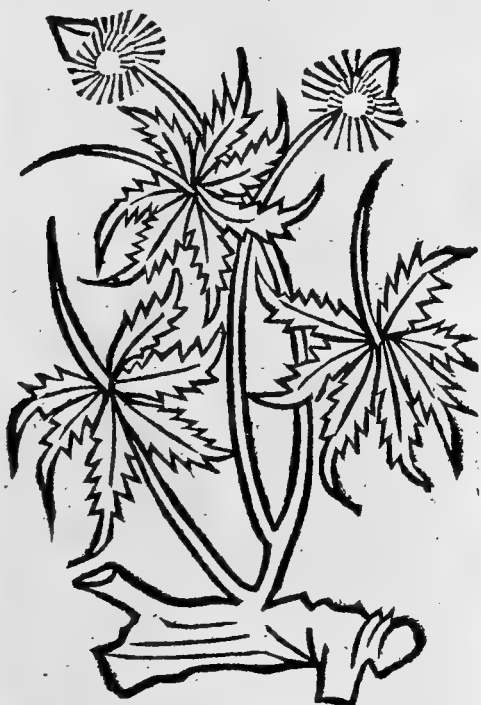
De Herbis

E
D
E
 sione ⁊ scissions cū oximelle bibit. Quicūq;
 q̄ vero ad dissinteriā ⁊ fluxū rubeū cōntes
 in vino dant. vt siccante ⁊ p̄gregāte vtuntur.
 Et q̄cūq; ad nefretica vt purgāte ⁊ madente
¶ Simphitū aliud magnū silē est virtuti p̄di
 cre: nō tñ gustu dulce: neq; odoriferū olfaci
 entib; apparet: sed fm hoc abscedit a p̄dicto
 Scdm̄ vero q̄ viscositatē quandā ⁊ morza
 citatē habet quodāmodo silr̄ existit. Utunt̄
 autē eo in omnibus quibuscūq; et prius di
 cro. **¶** Dyascorides. Consolida minor elixa
 in mulla pulmonē purgat. reſcientib; sangui
 nem ⁊ nefreticis cū aqua medetur. Radix cū
 vino cocta ⁊ bibita fluxū mulieris stringit.
 et dissintericis opitulatur. cū oximelle data
 conuassationes ⁊ dolores lateris: saluber
 rime curat. masticata amputat sitim. aspredi
 nem faucium mitigat. vulneri recenti paraco
 lesim facit. **¶** Consolida fm̄ Plinū auctori
 tate vel opinione multoz diuio miraculo cu
 rat ⁊ rūpit antracē intra duos lapides trita.

ca in tertio gradu. Sed notādū q̄ ē species
 bistorte hñs folia silia lappacio acuto: nisi
 q̄ color folioz ex vno latere est celestis: ⁊ ex
 alio vtridis. flos ei⁹ rubeus: ⁊ radix rubea: q̄
 ab aliq̄b; vocatur bardana minor: ⁊ ab aliq̄
 bus lappa minor. Virtus ei⁹ in oib; sicur vir
 tus prime speciei sed remissior.

Operationes

B
C
D
E
¶ Consolida rubea siue bistorta habet p̄ntes
 p̄solidādi ⁊ p̄fortādi cōceptū. **¶** Cōtra dissur
 riam detur puluis bistorte cū succo plantas
 ginis. ad constringendū menstrua fiat fomēs
 tum ex aqua pluuiali decoctionis pulueris
 eius: vel ex duab; partib; eius. ⁊ vna spice fi
 at puluis q̄ aspergatur supra ventrē ip̄o pri
 melle calido emplastrato: ⁊ iuuat conceptū.
¶ Ad p̄ceptū iuuandū fiat emplastrū ex pul
 uere ei⁹ ⁊ alijs specieb; aromaticis. Puluis
 ei⁹ vulnera cōsolidat. **¶** Cōtra vomitū ex de
 bilitate et furore colere puluis eius cōficiat
 tur cū albumine oui et coquat sup regulā et
 detur patienti. **¶** Galienus. Radix eius est
 abstersiua ⁊ vrinatiua ⁊ calide cōplexionis.

Capitulum. cccxiii.

C
 onsolida rubea siue Bistorta. Et est
 herba silis penthapiton: nisi quia ha
 bet septē folia vtrinq; pilosa. ⁊ ideo
 vocatur eptaphilon: cui⁹ radix ē rubea ⁊ tor
 tuosa similis galange: sed nō habet acumen.
 flos eius aureolus. ⁊ ip̄a iudicat frigida ⁊ sic.

Capitulum. cccxv.

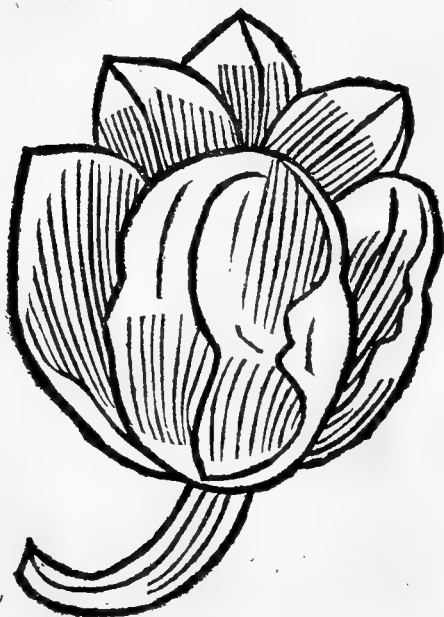
C
 andros apud grecos duo fcat. Nā
 fcat risuz. Cū respōdens mihi grec⁹
 interroganti quid esset condros dī

Tractatus

fit furfur farine. Item condros exponit qđ est aliqua cartilago. silt condros est genus frumētī. de quo Dyascozides. Condros sunt eius due species. In vna inuenit vnū granū z in alio duo grana: z qđlibet ipoz est stame rula z maioris nutritiōē qđ ordei boni saporis. z panis qđ fit ex eo minus est nutritiuus qđ qđ fit ex frumēto. Et species in qua reperit vnū duo grana ē pl⁹ nutritiua qđ ritum: z ma gis cōstrictiua ventris z melior stomacho.

Operaciones

- A** **B** **C** **D**
- ¶ **B**alienus libro. i. de alimentis capitulo de condro. Genus frumenti est condros suffi ci enter nutritiuum viscosum habens chimū. Hoc vocatur in libris de arabico translatis candarusiu. Et apud Quicēnam condros et candarusio zc. ¶ **B**alienus. viij. sim. far. cap. condros. Est quidem optimus cibus sicut z triticū. sed nō est p̄sentis negocij de cibo des terminare vt farmacū vero emplastice ē viri turis: cōplexionis vero silis est frumēto. pl⁹ illo viscosior z nutritior. est plus illo siccati uum ppter cōmixtionē siccantiū farmacozū. ¶ **D**yascozides. Condros cōstrictiua est qđ ipsum coquit cum a ceto: z fit linitio cū eo. z eradicat scabiem ylerosam: z eradicat vngues scissos. ¶ Et curat fistulas que sunt in labrymali. z quādo administrat in principio earum: z fit ex decoctiōe eius clistere. Et est inuariuum ylceribus intestinorum.

Capitulum. cxxxij.

C **D**ndes. Sera. li. ag. ca. cōdes au. Sal. Illud qđ ex eo administrat est

radix ipsius. virtus est calida et sicca in. iij. gradu. Unde ista medicina vtunt lauatores lane: z ad faciendū lanā lenē z pulchram qđ fumigant ipam cū ea: z est nota. Radix ei⁹ ē acuta: z in forma sua longa z rotūda. ¶ **D**ya scozides vocat ipam struciū a macro obstru ciū. qđ quidā radicē ellebori albi putant: eo qđ sternutamenta mouet vt ipm licet falso. pro quo macer sternutamentū puluis p se mouet eius naribz iniectus vererro nō segnius al bo. i. elleboro. ¶ **B**al. viij. sim. far. ca. de stru cio. fm trāslatiōez grecā. Struciū radicē ma xime vtūt acri quidē existēte fm gustū ca. et sic. fm complexionē ex quarto fere gradu.

Operaciones

A **B** **C** **D** **E** **F** **G** **H** **I**

¶ **D**yascozides. Epaticis tussientibz z ortoz noicis medent. Horbo regio vtiliter adhibentur cū lacte naribz infuse. cū melle coclearium vnū acceptū ventrē mollit. cū panacis z capparitis radicibus accepte z bibite calculos vesice frangūt z excludunt. Scirosim splenis spargūt. ¶ **C**ondes matrici appositum mēstruis imperat: abozum facit. cū pos lenta z aceto positū lepraz tollit. ¶ **P**ustulas cum farina ordei imposituz limpidat. **L**ollis rīs mixtū caliginis oculis dergit. **B**edi caminibz necessarie misceat. ¶ **L**riū sternuta menta puocat. cū melle ritū z in naribz mis sum caput purgat. ¶ **S**era. de p̄rietate radi cis eius est si accipiat qđ abscindit flegma z melancoliā grossam: z resoluit ventositates. ¶ **B**alienus. Radix eius est absteriua z vris natia. mouet sternutatiōes silt alijs quecūqz amara sunt gustu calide complexionis. ¶ **I**tem **D**yascozides facit semotum capitu lum de ellebero a condisi. **N**a condisi vocat strucium: aiens capitulo de strucio. **L**anarij vrunt ad fumigiū lane: eo qđ limpidat lanaz. Radices sunt rotunde z oblonge: que si bis bite fuerint diuretice sunt z calide. ¶ **P**lim⁹ li. xxiij. **C**ondes siue struciū. i. herba lanaria ouibz data ieiunis facit abundantīā lactis. ¶ **P**lateari⁹. **S**trucius id est agrestis caulis culus ca. z sic. in. ij. gradu. **S**uccus ac semina foliaqz cōperūt vsui medicine. **L**ū inuenit receptio cauliculi semen caulis agrestis debz poni. **L**um aut ipa folia debet poni. ¶ **S**uc cus ita debet pparari. **F**olia p̄terant: z succ⁹ expressus ad solem desiccetur p bienniu durat. folia viridia poni debent in medicinis z in vnguentis. **V**irtutem habet dissoluendi z extenuandi z diureticam.

Capitulum. cxxxvij.

De Herbis

Coriandrū. Palladi^o li. iij. Coriandrū
a mēse Marcio serit vsq; i octobrē.
amatq; terrā pinguē sed et macro fo-
lanascit: et ei⁹ semen qd̄ vetust⁹ fuerit meli⁹
putatur: humore delectat et satū bñ cū olere
quocūq; nascit. Hera. li. aggre. ca. dyabozā:
id est coriandrū auc. Gal. Substantia ei⁹ est
terrea subtilis. et est cū hoc i eo aquositas te-
pide p̄tutis nō pauce quantitatis et in sapos-
re eius fm plurimū est amaritudo. Et p̄tus
ei⁹ est q̄ abstergit et resoluit. Galien⁹. vij. sim.
far. ca. de coriandro. Uirt⁹ ei⁹ p̄ma est virtus
calida. Uñ Dyas. Infrigidatiua; dicit banc
herbā nō recte. cōposita aut̄ est ex cōtrarijs
virtutib;: multū quidē habens amare substā-
tie: q̄ indicat q̄ subtiliū partū est et terrestris.
non modicū aut̄ habens et aquose humidita-
tis vel tepide fm virtutē. habet aut̄ stiptici-
tatem nō modicā in quib; omnib; operat q̄-
dem varie omia q̄cūq; Dyas. scripsit. sed pu-
to sic existere sicut si mox fm p̄cipia plaga-
ris vel qualiter cūq; pcussis in aliq̄ particula
tumor liuidus vel niger fieret. frigida puta-
ret passio esse et egere dyasozantib; et calefaci-
entib; farmacijs fm eundē puto modū. si trās-
scēderit aliq̄n calida dispositio ad frigidam
obliuiscēdū est porz nō iādum vero alio scōo

noie. Vel si nomen volueris p̄mutare s; face-
re sicut qd̄ā q̄ alia quide; p̄cipij: alia p̄o des-
clinationis scribūt auxilia. non aut̄ oportet
frigida estimare eē declinatōis farmaca. Cō-
cedendū ei est herispilā noiare si q̄s volues-
rit b̄mōi dispositionē nō tñ ca. vocare eā per-
mittendū qñ dep̄ssa ē et remissa. nequa; ergo
tūc qd̄ auxiliat ei infrigidatiuū eē putem⁹ si-
cut Dyas. vt coriandrū. qm̄ cathaplasmatuz
(vt ip̄e ait) cū pane. vel etiā cū alficis. sanat
herispilā. certū est herispilā q̄ vtiq; inflāma-
riua est nunq̄ sanabit cū pane coriandrū: sed
p̄ id qd̄ infrigidat. Jam p̄pterea et nos in an-
teriorib; sermonib; qñ cuz determinata ex-
perientia pbare cuiuslibet farmaci virtutem
postulabam⁹. simplicē enī vt possibile est ma-
xime portionē eligere consulebam⁹. plurimi
autē medicoz neq; quecūq; plurime egritu-
dinum mox a p̄ncipio inuadūt cōposita nos-
fcunt. neq; quoniam alia passio est herispila
certa. alia vero vocatur ab oib; nobis iā cō-
fue et ab antiquis flegmon. alia autē in me-
dio q̄s multe. Dec quide; et vt vtiq; dicat q̄s
herispila flegmosa. Dec autē velut flegmo-
nes quidē herispilatos inuenies: aut velut
flegmones aliquando et neutrū p̄dominans
At vero et ydemascosus quādo apparet sicut
et herispilas. sicut et alius sclerosus. Unde de
compositis omnibus non modica habere
multitudo. latius vero in quibusdam alijs di-
ctum est de his. Et i libris erapentice metho-
di dicitur. et nunc est de eis necessarium me-
morari q̄ certam herispilam nunq̄ predictū
sanabit cathaplasma. voco autem certā: qñ
a colerica humiditate repleta fuerit particu-
la. quoniam autē longe ab infrigidando est
coriandrū. licet tibi ex his que scripsit Dyas
scorides addiscere. Scrofulas enim ait dū
soluere. quoniam nullum autem infrigidans
tium farmacozū sufficit dissoluere scrofulas.
neq; enī puto Dyascoridem dubitare multa
quidem scribentē scrofularum sanatiua om-
niavero concordantiaz calida cōplexionib;
et dyasoretica operationibus existere.

Operationes

Dyascorides capi. corion: id est coriandrū
omnib; est notū. Virtus ei⁹ est frigidū tritū
et in cathaplasmatibus redaciū cum polen-
ta. et panetrico mixtum et impositū Ignē
sacrum extinguit. **T**umores igneos tollit
melle addito: et vna passa impositum epimes-
tidas et tumorem testū et carbūculos curat:
et collectiones cōpescit cū faba friza mixtuz
i iij

a

b

Tractatus

L scrofulis et pustulis prestat effectum. Semen
D ei bibitum cum dulcore lubricos extinguit. genitalia. i. femina viri decretere facit. Nam si
E multum acceptum fuerit semine sensus huius hebe-
F tescit: aut citius inferit necesse. An non debet quicquam
S usum eius frequentare. Succus eius aceto mix-
D tus aut spume argenti et ceruse et vino: omnes
E pustulas et caligines ebullientes extinguit. Hic
F succus viscidus est sicutis restringit et refrige-
S rat. Et ideo proprie ad ignem sacrum sicut et folia
D eius cum succo maligranati: et oleo in portione per
E mixtum alia intransiens permixta ignita presequit.
F Semen eius ex aqua portulacis solutione ventris
S abstrigit. mirum est quod Xenocrates tradit si unum
D seminis granum femina biberit uno die ei mens-
E strua pertinere si duo et totidem iam diebus quod
F grana sumpserit. Sera. Coriandrum distilla-
S lat in oculum: et confert dolori eius magno cum las-
D te mulieris. Et fit emplastrum cum eo et abscondit
E humores descendentes ad oculum. Et ideo
F auctoritate aben mesuay. Quando torrescit
S semen coriandri stringit ventrem. Et abscondit
D fluxum sanguinis: quod est ab interioribus. et bibun-
E tur de eo duo aurei cum. iij. et dimidia succi
F plantaginis sine eo quod bulliat. Et si est fluxus
S sanguinis ab interioribus membris curat si pos-
D natur supra locum fluxus. Et ideo auctoritas
E re albugeris. Coriandrum est frigidum narcoticum
F inducens syncopim et stuporem: et est toxicum:
S quonia odoratum congelat: et prohibet fumositas
D res ascendere ad caput. Et ideo confert sode et
E ebrietati. Et abscondit fluxum sanguinis: et
F stringit ventrem. Et ideo auctoritate Alexan-
S dri. Coriandrum prohibet fumositates ascen-
D dere ad caput et ad cerebrum. Et propter hoc po-
E nitur in cibis epilepticorum: quonia cause epileptie
F sunt vapores ascendentes a stomacho.
S Et ideo auctoritate Alcausi: quando coriandrum
D siccum infunditur in aqua eius cum zuccaro
E abscondit virge erectionem et desiccatur sperma.
F Et ideo auctoritate Rasii. Si bibantur
S 3. iij. de succo eius recenti occidit: et abscondit
D fluxum sanguinis a naribus quando odori-
E ratur. Et ideo auctoritate Dumay in libro
F pmentationis dixit: quod pillule galieni sunt ei con-
S trarie. Dyal. vero tradidit ei cum sez galienus
D dixit: quod coriandrum declinat ad caliditatem
E quonia manifestum est ipsum esse virtutis frigide.
F Et ex dicto suo quonia sumitur succus eius occi-
S dit. Et ideo auctoritate habijt. Coriandrum recens
D est mortificatum: congelatum: et si homo unum eo
E multum. Vel potum aque eius est toxicum. et si po-
F natur aqua eius cum aliis ex aliis herbis quonia cum
S aqua eius liniunt apostemata sanguinea aut
D colerica confert et extinguit eorum inflammationem

nes. Omnia predicta etiam sunt de mente Avicenne. li. ij. capitulo de coriandro.

Capitulum. cxxxviii.

Comea arbor siue cranea. Dyal. ca.
Comea semine et fructum habet similem
olive: sed paulo oblongius et viride. Et
vocatur grece carmu. quod cum maturatum fuerit
obusum habet colorem bonum in se huius saporis
rem stipticum est. et ideo dissolutionem ventris
et dissintericos curat. et cum in dulcore positus
fuerit manducari potest quomodo olive condum-
tur cum sale frigida est et licca.

Operationes

Dyalcorides. Huius folia cum ligno suo in
foco missa sudationem reddunt que illinita
zernas optime sanat.

Galienus. ij. de cibis ca. de cibis siluestribus.
Comu vero et bati et glades et ceteri fru-
ctus siluestres modicum nutritionis habent ca-
chochimi sunt. Et mali stomacho et indeles-
ctabilissimi. porcorum vero esca existentes non
domesticorum sed in montibus morantur: ab
ipsis enim plimum habent alimentum. Et ideo. vij. sim.
far. ca. cranea. Cranee arboris fructus stipticus
est sufficienter edibilis existens. quod circa nullam

De Herbis

mirabile attrahere et fortiter detinere cum ven-
trem sicut et mespila. folia pro et germina pon-
tica gustu sunt: et siccant fortiter: ut et maxima
vulnera consolidare possint et maxime duos
rum corporum. paruis vero vulneribus vel
mollibus corporibus contraria magis sunt.
tenent enim bec siccariua plus decete.

Capitulum. cxxxix

Cordumenum. Dyascozides capitu-
lo cordilion: id est cordumenu. Her-
ba est que nascitur in Sicilia. eius
frutex est sarmentosa: semen habens rotun-
dum: et duplex sicut sunt fabe: viscidu et odo-
ratum.

Operationes

Dyascozides. Semen eius si bibitum fue-
rit puocat vrinam et menstrua. Succus eius
virge et seminis tribus obulis bibitus cum
dulcore diebus decem nefreticis medican-
tur. Radix eius tinsa et ut electuariu com-
posita toracis causas mirifice curat. Plinius
us. Radix eius potata lapides frangit.

Capitulum. cxl.

Costus. Avicenna. li. ii. cap. de costo. Costi
spes sunt tres. Una eaz est arabica. et
est albo leuis et aromaticus. Et secunda est
indica que est niger leuis: et ille amarus est. Et tertia
spes queis odoris que noiat garosilarum. Bonus
autem costus falsificatur cum radicibus enule duris. et pro-
pterea non mordicat linguam: neque habet odorem for-
tem. Melior est ille que est albo reces plenus non corro-
sus: neque fetidi odoris: neque mordicans vel le-
dens linguam. deinde yndus niger leuis: et ni-
ger aseni. et melior est marinus subtilis habens
cortices. Est ca. i. ii. sic. i. ii. In ipso est qualitas
amara et acris valde et caliditas et acredo as-
deo que ipsa ulceret. Dyas. cac. ostus vtilis est ara-
bicus. Est autem eligendus albo leuis cum odore plu-
rimo. Secundus est yndicus que grossior est et niger et
leuis ut fenula. Tertius est syriacus potere gra-
nis et coloris buxi cum odore stiprico et mor-
daci sapore. habet quidem aliquam amaritudi-
nem et plus acridine ca. participans quali-
tate ut extrahat. Paulus ca. de costo. Costus
est ca. et sic. complexionis in tertio gradu.

Operationes

Avicenna. Conuenit omni membro:
quod indiget calefactione: et ut ex eo attra-

Tractatus

batur humor ex profundo. Abstergit pannū cutis linit^r cū aqua z melle. In ipō ē vlceraio z ille q̄ est amarus ericcat vlcera humida.

B Et puenit mollificatiōi neruoz z attritioz nilacertoz: z est bon^o sciaticice. z emplastr^o ex eo puenit litargie: z puenit dolorib^{us} pector^{is}.

E Et puocat mēstrua bibit^r z suffumigatus in traiectorio: z interficit fetum: z puocat vrinā: z extrahit ascarides z vermes.

D Et dat vires ad coitū: z ipse suppoit ad dolores matric^{is}: z puenit dolori matric^{is} fri. bibitus z sedēdo in decoctiōe ei^{us}: z mouet naturā qū bibit cū vino. z ipse nō dat vires ad coitū nisi ppter humiditatē supsuā inflatiuā que ē in ipō. Et puenit rigori linit^r cū oleo z cōuenit mor^{ibus} omib^{us} scz mor^{ibus} vipere et alijs mor^{ibus} qū bibit cū vino aut absinthio.

E loco ei^{us} ponitur piri: medietas ponderis ipsi^{us}. **F** Dyas. Costus cū oleo tritus z corpus ri punctus cū reb^{us} stipticis subuenit. Si autē ante accessionē sic yngat: rigore in perios dīca febre: z quartanā amputat ac etiā parasiticis z sciaticis vel q̄b^{us} aliq̄d membrū cale fieri opus est.

P Unctus extrahit humores de profundo. in portione vero: qz virt^{us} est ei calida diuretica. mēstrua puocat. pessarijs adiunctus idē dolore matric^{is} mitigat mor^{ibus} venenat^{is} bibit^r. 3. ij. opitulatur cū vinoz absinthio dolore stomachi z inflationē: et tota eius vitia cōpescit: ventrē stimulat.

D Cū vino dato lūbricos latos deponit cū aqua postatus oleo mixtus. z fricationi adhibet^r torpente frigore calefacit: eadē vnctione z paralyticos curat. reumata z spasmata z dolorem later^{is} sanat. cū aqua mulla trit^r ad esialas facit. melli mixt^r maculas i facie naras detergit. malaginatib^{us} z antidotis necesse miscet.

J Adulteratur aut cōmixt^r cū emule maioribus radicib^{us}: sed facile intelligit cū nec odor rem costi habeat nec sapore mordacē. Nā costus vires habet acres stringētes z calefacientes.

K Serapion auc. Galie. Costus cōuenit rigorib^{us} se. qū linitur cū eo z oleo corpus. z puenit sciaticice z paralyticis z omib^{us} in q̄bus calefacere oportet aliquam corpis particulam vel de profundo ad superficiem attrahere aliquem humorem.

L Propter eandem autem causam puocat z mēstrua z vrināz z confert ad contritionem lacertozum et ad dolorem lateris: z interficit ascarides propter amaritudinem. Et quando linitur cū aqua z melle super impetiginem mundificat eam: z adiuuat ad libidinem. quoniā est in eo de humiditate inflatiua z ventosa quādo sumitur in potu cum vino.

Capitulum. celi.

Cozula vel Dela persica fruct^{us} iste ē oibus not^{us}. Sera. li. aggre. ca. besmes. i. cozula. Virt^{us} eoz est fri z bu. in. ij. gra. Nā ppozionant persicis.

Operationes

Et idē auc. Alcauzi. Latāt colerāz gñant hūozes grossos. Et idē auc. Rasis. Quidāz pariebāt fumositates ab aliq̄ hūoze existēte in stomacho suo. z dedi sibi aliq̄b^{us} vicib^{us} de crisomolis. i. cozulis recētib^{us}: z sedat^r est ille fumus. Et ego nō credo q̄ reperiat cib^{us} alijs q̄s frigidior z mag^{is} iuuatiuus stomacho calido q̄ ipa: z iō fastidū tollūt. Qui. li. ca. ij. de crisomulis. Delioza sunt armena. nō enī cito aduenit eis corruptio z acetositas: z cū sumunt crisomula. oportet vt accipiant masticis z anisi eq̄lites. 3. i. vsq^{ue} ad. ij. cū vino puro aut vino de passis paz z mellis sunt fri. et bu. in. ij. z oleū nucleoꝝ eoz est ca. z sic. in. ij. Eoz humor ē facilis putrefactiōis z eozū infusio sedat sitim. Et crisomula q̄dē sūt cōueniētiōza stomacho q̄ plica. z armena nō cozūpūnt in stomacho: neq^{ue} acēscūt velociter.

De Verbis

ex eis vero que expellunt edz nocumentuz ē
vt pmo sumat anisum et mastix cū mīua aut
vino de passis ⁊ conficiant cum melle puro.
oleuz nuclei ipoz etiā pfert emozroidibz gra
uant crisomula ppter velocitatē sue putrefa
ctionis. vtz infusio siccoz confert febribus
antiquis. ¶ **Johes** mesue in antidotario suo.
Oleū de crisomulis sedat dolorē ani ⁊ emoz
roidaz: ⁊ resoluit tumores vlcera ⁊ impedi
mentum lingue ⁊ dolores auriū. **Rabimoy**
ses idem vult.

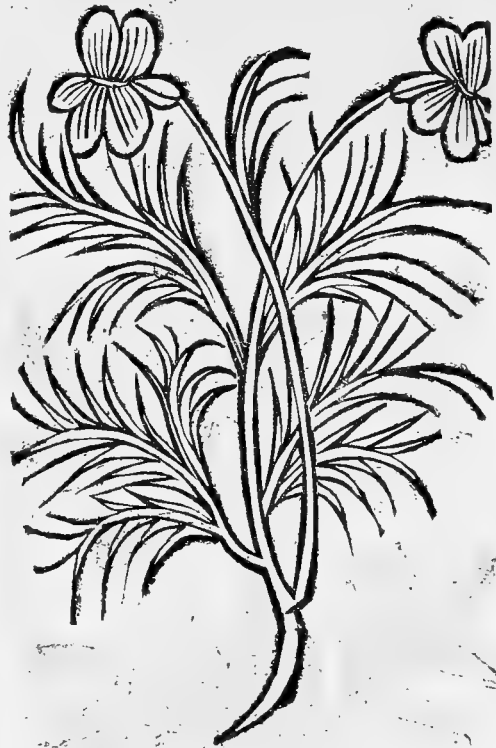
Capitulum. celis.

Cotula fetida vlc ocul^o bouis. **Sera.**
li. ag. cap. bichar auc. dia. **Bichar. i.**
cotula hz stipitē mollē ⁊ folia filia fo
lijs maratri: ⁊ flos ei⁹ est citrinus plus flore
camomille filis flore cotule. ⁊ iō noiant eā h
nomie. Et idē auc. **Galie.** acuitas ⁊ mordica
tio sunt i ea pl⁹ q̄s i camomilla. ⁊ resolutio ei⁹
est amplior resolutioe ipius. **Dyas. ca.** butal
mos fm trāslationē n̄ am. butalmos. i. cotu
la. **Herba** ē mollis. cuius folia sunt tenuiter
scissa maratro filia. ⁊ caulis ei⁹ mollis nascēs
circa muros ciuitat⁹ flores citrinos b̄ns et
rebetēter splendētes ac in oculoz similitudī
nē rotūdos. **Un** ⁊ nomē traxit floribz camo
mille filis. ⁊ illa herba q̄ vocatur lingua n̄ a

puccida vlc cotula fetida. Est alia butalmos
h̄ns folia coriādro filia: nascēs iuxta muros
ciuitat⁹ cui⁹ flores sunt ex toto citrini. ⁊ ista
est herba q̄ vocat⁹ i lingua n̄ a ocul^o bouis vlc
cotula. **Gal. vi. si. far. ca.** Butalmū siue semē
icorruptū vlc ocul^o bouin⁹. vel cotula fetida.
noiatū q̄dē ē ita a floribz q̄ vident⁹ fm figuraz
similari oculo bouis. fm colorē p̄o filis ē ar
temidi. mag⁹ at ⁊ mlto acri⁹ ē ob h̄ mag⁹ dya
fozeticū: vt sanet duricies cōmixtū ceroto.

Operationes

¶ **Dyas.** Folia ei⁹ trita ⁊ cerot⁹ addita pustu
las ⁊ duricies aptū spgit: ⁊ si flores ei⁹ terūt
cū croco. ¶ **Affirmat** aliq̄ q̄ si p̄lauacz ⁊ bal
neū eūdē q̄s biberit bonū colorē restituet. et
facit ipm vomere ⁊ marie arcuato morbo in
fectos acri⁹ ē: ⁊ iō dyafozetica. ⁊ p̄trea schez
tenata soluit cū ceroto tirsī ei⁹ i cibū sumūt
¶ **Qui.** odorē pfert v̄tositatibz ḡllis i capite

Capitulum. celis.

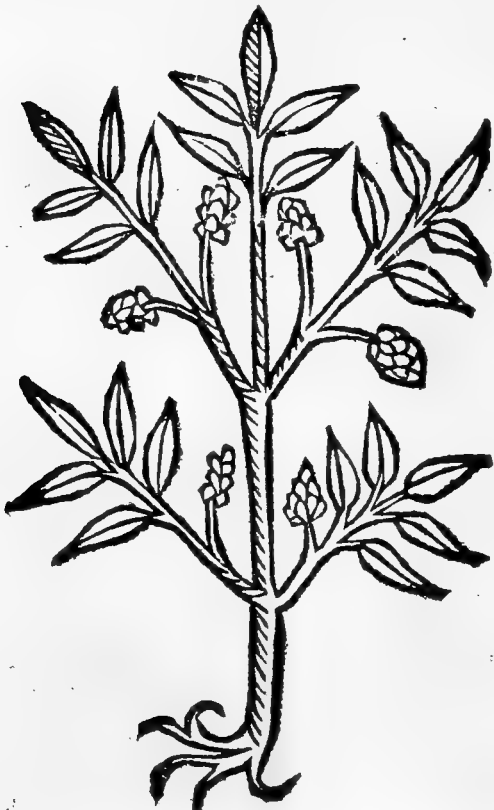
Cotula nō fetida. vel ocul^o vacce. et hz
flores nigros fm ant iquā trāslationē.

Operationes

¶ **Dyas.** **corides ca.** **Butalmos.** Que transla
tio corrupta est. quoniā **Serapion** ex p̄bis

Tractatus

Dyascoridis fm aliā trāslationem. Dyascori des dicit q̄ hz flores citrinos siles floribz camomille: 7 hoc vcz ē. Nā dicit trāslatio quā allegat Sera. Butalmos bastā eicit mollē Folia maratri filia florē mellinū bñs sic anr tim⁹ 7 maiorē oculo vacce similē. vii 7 nomē accepit. Nascit̄ in ciuitatibus zc. ¶ Sed fm trāslationē nr̄am dyas. Butalmos hz duas spēs. Una ē q̄ hz folia similia maratro: 7 flores similes floribz camomille. 7 ista vocatur corula fetida: vt in p̄cedēte cap. tractat: 7 latine d̄: pucida. 7 Dyas. vocat eam partemon. ¶ Alia est q̄ hz folia similia coriādro 7 flores citrinos nascēs iuxta muros ciuitat̄. 7 vocat̄ cotula nō fetida. 7 latine d̄: ocul⁹ bonis vel oculus vacce. 7 grece s̄: ira sonat butalmos. sed arabice vocat̄ bihar. i. oculus vacce 7 ideo d̄: ad lr̄am. ¶ Butalmos ē herba mollis antimo similis. lenes emittēs tirfos: 7 folia tenuiter scissa 7 mollia s̄: filia maratro. flores citrinos similes floribz camomille. 7 ista fm veritatē ē corula fetida q̄ alio noīe vocat̄ pucida. ¶ Et subdit. Est alia butalmos caulis mollis folia coriādro s̄: filia. flores citrinos bñs nascens iuxta muros ciuitat̄. 7 ista vocatur oculus vacce: vel cotula nō fetida. At de ista herba ē hec veritas clare intuentibz. lege capitulū p̄cedens scz corula fetida.

Capitulum. celiij.

Cocognidium. Camelea vl Mezereon. Camelea grece q̄si ūsima oliua dicta: eo q̄ folia similia oliue hz. Dec est que d̄: mezereon 7 cocognidiū. Vñ cocognidiū mezereon 7 camelea sunt idē: vt apparet p̄ Dyas. 7 Sera. Dyasco. ca. camelea fm trāslationē nr̄am. Camelea aut cocognidiū bastas hz sup̄ terrā spanfas. palmis duobus longas: frutex est ipsius sarmentosa. Folia hz similia oliue: sed tenuiora 7 spissa gustum mordicantia 7 gulā exasperat̄ia. Sera. li. aggre. ca. mezereon. auc. dyas. Mezereon. i. camelea ē arbuscū parūū cui⁹ rami sunt apri ad ignē accendendū. 7 sunt ip̄i rami extensi sup̄ terrā. longitudine duoz. palmoz bñtes folia oliue. nisi qz sunt subtiliora eis mordicantia 7 exasperat̄ia linguā. 7 sunt super ramos densa. Salienus. vii. sim. far. ca. camelea. Camelea p̄domnantē habet qualitatē. quo circa vlcera. 7 quecūqz maxime escaras habēt: cum melle expurgare potest.

Operationes

¶ Dyas. Camelea accepta coleram 7 flegma deponit. debēt vero fieri troiscisci ex his admixto absinthio duplici mensura 7 vna parte camelee 7 catapucie iuncto melle vel aqua Folia eius imposita vulnera sordida curāt. ¶ Iohānes mesue. Mezereon siue cocognidium solutione educit aquam citrinam cum fortitudine vebementi.

¶ Et dixit Alexander. mixtū cum rebo educēs tibi melancoliā educit ip̄am: 7 cum rebo educētibus flegma educit ip̄m. 7 absinthiū duplicatum 7 cū mirabolanis: addunt ei bonitates notas: 7 faciūt educere coleram.

¶ Dat⁹ aut̄ inuamētū qd̄ ex eo expectat̄ est ad ydropisim. educit enī aquā p̄gregatam in ventre: nocet tñ epati imo oibz mēbris nutritionis ipsi⁹. ¶ Et interficit lūbzicos 7 p̄mes 7 solutiōe educit eos 7 serpētes viscerz. Et si fiat vnguētum ex eo 7 melle curat fistulā et vlcera fraudulenta. ¶ Et fit ex aceto decoctionis ipsi⁹ ablutio: 7 p̄fert dolori dentium 7 eorum corrosioni: 7 gingiue sanguinee 7 mollificationi. ¶ Et fit ex eo vnguētū 7 aceto 7 oleo 7 cera ad scabiē bonū. 7 fit ex eo linimentum ex sulphure 7 melle 7 aceto forti ad morfeaz 7 lentigines 7 baras 7 delet eas.

¶ Et quōqz fit p̄fricatio sup̄ morfeam 7 baras cum solijs eius 7 aceto forti: et est vltimum. ¶ Et dixit Iohānici⁹ Cocognidiū valet ad quartanā. ¶ Plin⁹ li. xliij. Folijs in duabz

De Herbis

absinthij ptibz decocti eoqz succo cū melle pos-
to. folijs etiā impositi vlcera curant z purgāt.
¶ Et etiā idem. Quomodo collectum salutare
est oculis iumentoz z pecozū.

Capitulum. cxi.

Crocus. Qui. li. ij. ca. de croco. Croc^o
melior est recens boni odoris subtilis
sup^{er} cui^{us} pilos est parū albedinis non
plurimū. Crocus san^o nō velociter tingēs nō
inniscat neqz fragilē. ca. est in. ij. sic. in. i. est stip-
tic^o resolutiu^o digestiu^o z glutinatu^o. ei^{us} calidi-
tas est fortior stipticitate ei^{us}. z ei^{us} oleū est cale-
factiuū. ¶ Plateari^o. Croci sūt due spēs. Or-
tensis q̄ in ortis nascit. z ozietalis q̄ in oriente.
Iste in medicinis nō vomiciis ponit. in medio
florū tres vel quatuor flores parui nascunt. Eli-
gend^o sunt sub. ufi vel cūmīno rufi. q̄ at citrinū
z atq̄ aliqd habēt ab ūciendi. in sacculo stricto d̄
corio seruāt. p̄ qn̄ qz annos seruari possūt. Vir-
tute habēt p̄fortatiuā ex q̄litate suis z ex aros-
maticitate. ¶ Palla. li. ij. In februario mense
croci serendi sūt bulbi z subtiliter si fuerit arte
fodiēdi. ¶ Sera. li. i. aggre. ca. Jamsaram. auc.
Dyas. Ille q̄ fortior est i medicina est non^o pul-
chri coloris. cui^{us} crinis vergit ad albedinē. lō-
gus nō fragilis. plen^o. q̄ qn̄ fricat. tingit manū

cito acuti odoris. ¶ Bal. vii. sim. far. ca. d̄ croco-
fm trāslationē arabicā. Substātia ei^{us} ē terrea
frigida: s; qd̄ vinct sup eā est cōplexio calida.
z in sapore ei^{us} est stipticitas pauca. Et p̄ e^{ius}
est q̄ calefacit in scdo gradu z siccāt i pmo. vñ
maturat z digerit aliq̄li maturatōe. z qd̄ a diu-
uat ad h̄ est stipticitas pua q̄ repit in eo. Et ē
ex medicinis p̄glutinatis z digestiuis. z nos
dicimus q̄ medicinē cōglutinatiue z digestiue
sunt ille in q̄b est caliditas nō fortis cū pauca
stipticitate.

Operationes.

¶ Qui. pot^o ipi^{us} colorē efficit bonum. resoluūt
apata z linūt ex eo herisipila. facit sodā. z ipse
nocet capiti. ¶ Et bibit cūrob ad ebrietatē. z
est faciēs somnū. z obtenebrat sensū. z confert
apostematū calido i aure. Abstergit vñ sum z p̄
bibet fluxū ad ipm. ¶ Et valet ad pannū. Et
fit ex eo alcohol ad varietatē acq̄sitā i egritudi-
nibz p̄fortat cor. est lenificatiu^o odorat ipsum
pleuret^o z phirnet^o vt dormiat: z pprie eius
oleū. ¶ Et facit anbelitū facile. z p̄fortat in stru-
mēta anbelit^o. ipse qz facit nausea. z deicit ap-
petitū. p̄pterea q̄ opposit^o est acetositati q̄ est in
stomacho. ¶ Sed ipse p̄fortat stomachū p̄pter
illud qd̄ in ipso est de caliditate z preparatōe z
stipticitate. Et dixerūt qdā q̄ croc^o est bon^o sple-
ni. excitat coitū. z puocat vinā. ¶ Et p̄fert dus-
riciei matricis. z ei^{us} p̄strictioni z vlceryb; frans-
dulentiis. In ipa tñ administrat cū fano aut
cū medulla cū duplo ipi^{us} de alio. ¶ Quidam
dixerūt q̄ ipm in potu dederūt ad plixū partū
z fact^o est part^o statim. Et d̄ q̄ aurei. ij. de ipso
interficiunt lenificando. loco ei^{us} ponit decocto
eque pondus ipi^{us}. z de spica quartū p̄poderis
eius. z pondus ipi^{us} de corticib; cassie lignee.

¶ Et idē. ij. fen. canonis pmi. ca. ij. ait. q̄ d̄
cit medicinas ad cor. ¶ Et idē de virib; cordis
ait q̄ confortat cor. ¶ Sera. auc. Rasis. Fuit
mulier qdaz q̄ laborauit aliq̄b; dieb; in ptu. et
dedi sibi in potu. 3. ij. croci z peperit statim. z ex-
perius sui hoc semp et semp fuit sic factum.

¶ Crocus inebriat inebriatōne forti: qn̄ ponit
in vino lenificat a deo: donec faciat insanā ex-
cellenti leticia. z digerit cibū. z p̄fortat stomac-
chū sua p̄ortitate: z fortificat epar. Et nō laudat
cerebro: auferit appetitū cibi: z puocat vinā
z meliorat colorē. ¶ Rabbi moyses. de croco
ait q̄ auget appetitū coitus. ¶ ysaac in viatico
cap. de emigranea ait q̄ fit emplastrū ex croco:
gūmi arabico: euforbio: z mirrha cōgūter distē-
perans cū albumine oīm. contra emigraneaz.
¶ Paulus cap. de podagra. Recipe croci cū
vitello ouoz z oleū rosarū z aquam rosarum z

A
B
C
D
E
F
G
H
I
K
L
M
N
O

Tractatus

miscantur. 7 cum penna vnguatur locus po
dagre ex co actu frigido.

Capitulum. cclv.

Cucumer. Ubi sciendū q cucumeres
sunt melones Indi fm qsdam. Sed
Desue cap. de cucumere asinino vi
des dicere q sunt citrulli. Sz aliq dicūt q cu
cumeres sunt fruct⁹ sicut citrulli: oblongi m̄.
nūq̄ citrinescūt: 7 habent folias ita distincas
sicut melones. 7 cū maturant habēt parū dul
cedinis. 7 sunt insipidi. qd ego pcedo. vnde cu
cumeres non sunt melones Indi. qz Au. iiii.
cañ. cap. de cura terciarie pure ponit melones
Indum 7 cucumerem ergo non sunt idem.

¶ Sera. dicit Cucumeres nō sunt citrulli sic
apparet in cap. Citrullus. Et etiā Sera. dicit
auc Bal. q citrullus frigidior est cucumeres
ergo cucumeres nō sunt citrulli.

Operationes

¶ Serapton li. aggre. ca. Rachera. auc. Bal.
id est cucumeres. Cucumer⁹ suba ē grossa du
ra digestiōi: 7 generat chinū maiū paratū cor
ruptōi q̄uis melon sit cin⁹ corruptibil. Et vir
tus ei⁹ est q̄ in frigidat 7 humectat in. ij. gradu
¶ Et mollit vētrē. 7 puocat vrinā. Et qm̄ sumit
cū rob aut cū lacte p̄fert vlcerib⁹ vesice: 7 sedat

inflationē stomachi 7 sitim: qm̄ comedit et ses
dat sic copim ex caliditate. 7 p̄fert ei ex p̄prietate
te quā bz. ¶ Et idē auc. Habet Aqua citrulli
p̄fert inflāmatiōi se. 7 sedat sitim: 7 laxat vētrē
laxatione bona sine nocumēto aliq̄. 7 oz bullis
ri cū succaro albo. Et nō oportet q̄ det habent
tib⁹ naturā durā nimis ad mouendum. qz illa
nō habet virtutē tantā q̄ laxet naturā duram.
¶ Et si ipa fecerit mozas in stomacho forsitan
inducit laborem 7 nocumētū 7 inflationes.
¶ Rabbi moyses auc. Bal. Cucumeres 7 pes
pones si cito nō digerāt: sūt venena mortifera.
¶ Bal. viij. sim. far. ca. Sikinis. videt dicere q̄
cucumer dicat de pepone 7 cucumere iā dicto.
¶ Nā dicit sikinis. i. cucumer esibilis q̄ q̄des pes
pon est subtilioris sube. q̄ so nō est talis gross
ioris sube ac etiā absterfina 7 incisi ua p̄cipiat
p̄tute. vñ diuretica sunt 7 splendidū reddūt cor
pus. 7 maxie si sicca uerit q̄s semē deinde inci
dens 7 cribrās lenire faciūt. domiat autē eis fri
gida 7 hūida cōplexio: nō in fortiter: sz in scdo
gradu local. ¶ Si so q̄s semē siccauerit vel ra
dice nō ad huc humide nature erit. sz iā siccans
num in p̄mo q̄si gradu: vel scdo incipiēte. Est
autē 7 absterfio in bis plus q̄ in carne fructus.

Capitulum. cclvi.

De Herbis

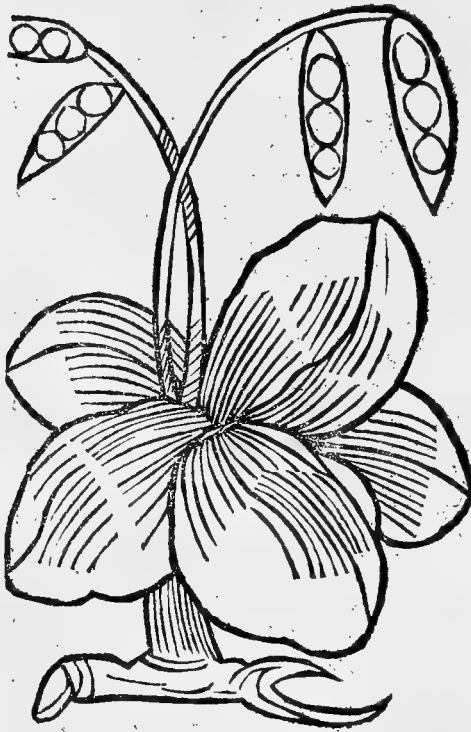
Cucurbita. Plin. li. xij. In insula pfica
sūt arbores lanigere: ferūt etiā cucur-
bitas cotonei mali magnitudine: que
maturitate rupte lanugis pilas onduūt. ex qb̄
vestes p̄ciose linteo faciūt. ¶ Idem li. xij. Cu-
curbitis ē nasa cucumeri similis dicitur in na-
scendo. eq̄ hyemē oderūt. amat rigua et simū.
Serunt ambo semē i terra sequipedali fossura
inter eq̄noctiū vernū z solsticiū. parilibz tñ ap-
tissime. Aliq̄ malūt ex kalēdis Marcij cucur-
bitas. z nonis cucumeres z p̄ q̄nquatos serēs
re: sili modo reptātibz flagellis p̄ artesuz aspe-
ra in tectū vsq̄ scādūt nasa sublimitat; auida.
viresq̄ sine amiculo scandi nō sunt. ¶ Pal-
ladius li. iij. In mēse Marcio cucurbita ses-
renda: amat solū pingue humidū stercozatum
solucūbz in cucurbit; insigne est q̄ lōga pariūt
z elegātia semia q̄ in eaz ceruice nascūt. q̄ i vē-
tre fuerāt cucurbitas faciūt crassiores. Que i
fundo lataz si i cacuminibz obznanē. vbi ad os
lescere ceperint amuniculis adiuuēt. Que ser-
uant ad semia vsq̄ ad hyemē in suauitate de-
pendeant. deinde sublare in sole siccent. aut su-
mo fument: aliter semia putrefacta depereunt
¶ Sera. li. i. aggre. cap. bara. i. cucurbita. Vir-
tus ei⁹ est frigida z humida in sc̄do gradu.

Operaciones.

- A** Dyas. cap. cucurbita. Cucurbita cruda trita
z cathaplasmatibz adhibita papulas corporis
āputat. apostemati calido maximū p̄sidiū est.
- B** Succus rasure ei⁹ doloze calidū auriū mi-
tigat cū oleo rosaz mixtus z auribz instillatus
z cerebro apposit⁹ estuatōes infanriū mitigat.
- C** Et p̄fert apostematibz calidis q̄ fiunt in ce-
rebro eoz. Tumoribz oculoꝝ opitulat. Podag-
ricis maximū p̄sidium est.
- D** Elixa q̄s z exp̄ssa melle z nitro addita z bibi-
ta ventres mollit. cruda z excauata z vino im-
pleta si sic manserit vna die z nocte z postea bi-
batur similiter ventrem mollit.
- E** Crude z trite leniunt omnē tumorē. succus
ei⁹ doloze dentiū mitigat si diuti⁹ in ore teneas-
tur: s; z oleo rosarū mixtus ex vnctione corporis
admotus febzium restringit ardozem.
- F** Et qñ fit emplastrz cū rasura eius z medulla
panis sup podagrā calidā: a ut sup berisipula m-
p̄fert. Linis aridi cortic; efficaciter potest
cōbusta sanare. Eundē cinerē dicim⁹ ab exper-
tis vulnera i veretro iā in putredinē p̄sa purga-
re: z ad cicatricē p̄ducere. podagre estuanti. et
ignibz sacris cortices virides subueniūt.
- D** Semini sicco illa vis tradit vt in puluerem
tunsum z inspersum impleat vulnera q̄ caua-
ta sunt. ¶ In cibo sumpta stomachū relaxat

bibēdi desideria nō excitat. suce⁹ tepetac⁹ bo-
lozi auriū q̄ ex inflāmatione calozis fit infun-
dit humectat aurē z infrigidat abundanter. et
ptiriasim infantium rasura depellit cum polen-
ta. Nec eadem dicit Serapion aue. Dyasco-
ridis: licet sub alijs verbis.

Almanzor tractatu tertio. cap. de cucurbita.
Cucurbita est frigida z humida q̄ stomacho
mala existens appetitum destruit. sicut quoq̄
sedat: z epatis z stomachi ardozem extinguit:
qñ in eis abundat calor.

Capitulum. cxiij

Culcasia siue Lase. Plini⁹ cap. de cul-
castia. Culcastia quā aliq̄ Lyamon vo-
cant. nobilissimā hāc in egypto enylo-
metunt. caulecū coctus est arenoso in māden-
do. Busso autē q̄ intra folia emicat spectabili
folijs latissimis etiā si arbores cōparent ad si-
militudinē eoz q̄ p̄sonātia. id est lappago ma-
ior dicunt fm Dyascozidem in nostris partibz
vocamus aque nyli suis dotibus gaudent. vt
impressis collocatis folijs in variam specie vas-
forum potare gratissimum habeant zc. Nec
herba est quā Dyascozides vocat fabam egypti-
acam. cuius proprietates z virtutes fm ipm
inuenies in littera faba egyptiaca. Et istam fa-
k ij

ham egyptiacam vocat. Auicenna bulcas. de qua capitulum facit in secundo canone. Est enim culcasia satis nota in egypto apud mercatores practicaes. et in Syria. At ego ipsam habeo Salerni in viridario meo secus spectabile fontem: quae culcasia vulgari nostro vocat caso. Cuius folia aquis more vasorum plena eorum et conuaslescentium mentem delectat: necnon eorum animi excitant ad bibendum.

Operationes

A Serapion li. aggreg. cap. bulcas. id est culcasia. In sapore huius plante est acuitas et mordacitas multa et stipticitas pauca. et virtus eius est calida in secundo. et quae coquit et fert stomacho.

B Et idem auicenna. Aben Desuay. Culcasia est calida et humida. et auget sperma. et radix coquitur. et habet bonum saporem. Et est bona stomacho. et appetitum pronocat et vinam. Est calida et humida. et auget in spermate. Dec berba est multum egyptiis nota: nascitur iuxta aquas et habet folia magna et lata. et radix cocta et comesta auget corpus.

A Paulus cap. de culcasia. Culcasia est herba omnibus nota. et nascitur iuxta aquas. cuius radix comesta et cocta stomacho est utilis.

Isaac in dietis particularibus cap. de culcasia. Culcasia est herba in egypto nascens aliquantum pontica cum acuitate. unde monstratur calida et humida.

D Cuius radix si elixetur acumen emittit. et viscositas quam pus latenter habuerat in ea aperta fiet. Ideoque duri grossique nutrimenti est generatiua. sed cum sui ponticitate stomachum confortat. et ventrem constipat. Si in moderate comedatur bonum generat nutrimentum. valetque dissentericis cum viscositate et ponticitate quam habet.

E Auicenna li. ii. cap. bulcas vel culcasia. Est planta in qua est assimilatio de alismen. Calida est et sicca in primo gradu. Et in ipsa est falsedo cum stipticitate. et partes eius non sunt similes. et est cum inflatione pauca. et fit ex ea gargarismus cum lacte ipsius et sale. et in egypto decoquitur cum eo caro. et frigat cum oleo.

I Et est illis cibis qui solutione educit aquas citrinam et proprie semen eius et succus ipsius. et minoratur ex ea ut debilitet.

B Prouocat vinam: et generat sperma. et expellit coleram. et aquositate cum facilitate. et potus eius sit ab una terna libere usque ad duas tertias libere.

Capitulum celiix

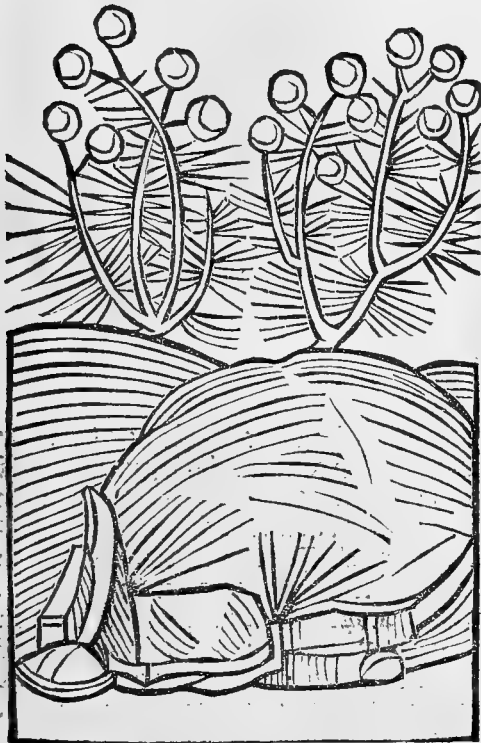
Quicenta. Sera. li. aggreg. ca. Casuch. i. cuscuta. Et est res quae adheret herbis inuolues ea sic filis: in summitatibus habet fructum subtile. et ipsa crescit in arboribus. et in summitate eius inuoluit simul. Reperit de ipsa multum in vineis: et destruit multas herbas. et ipsa est amaritudo. Et idem auicenna. Aben mesuay. Cuscuta est herba quae reperit in ramulis: et suspensum eius in cuius sapore est amaritudo et poticitas plus amaritudine. et virtus eius est calida in primo. et sic in secundo. Et idem auicenna. Desarugie est fri. et hu. Et idem auicenna. alabari. Est composita contrariis virtutibus. et est in ea amaritudo et stipticitas. et est calida in primo. et sic in quarto. Et idem auicenna. Sabor Eben. Eius caliditas aut frigiditas est secundum complexionem arborum cui adheret. quoniam fit calida per adhaerentiam calidae arborum. et est frigida per adhaerentiam frigide.

Operationes

A Se. au. Sal. Cuscuta abstergit et fortificat: et aperit opilaciones epatis et renum et fellis. Et mundificat venas subtiles et grossas ab humoribus grossis et colericis. et fortificat stomachum et epatis. et fert ictericam faciem ab opilacione epatis et febri. et proprie febri infantium. et purgat coleram. Et idem auicenna. Desarugie. Cuscuta fert ictericam et opilacionem epatis et splenis. Et idem auicenna. Alabari. Cuscuta

stomacho z epati z eoz opilatōibz. z expellit su
perfluitates neruoz z venaz. z mollit ventrē z
fert febrizo. ¶ Et de proprietate ei⁹ est expelles
re supfluitates antiquas a venis. ¶ Et idem
auc. Sabor eben. Est bona stomacho. z maxi
me qñ miscet cū ea anisum z semia similia.

p vnā horā vl' duas. postea remone pilos remō
uet z faciē depurat. Et sit loc⁹ siccā⁹ cū pānis
z parū cū digito madesacto preme vt meli⁹ ad
hereat. potest illud emplastrum decies appo
ni: z potest seruari p duos dies. ¶ Cōtra asma
ex frigida causa: materia existente digesta z dis
soluta accipiat patiens fumū per os.

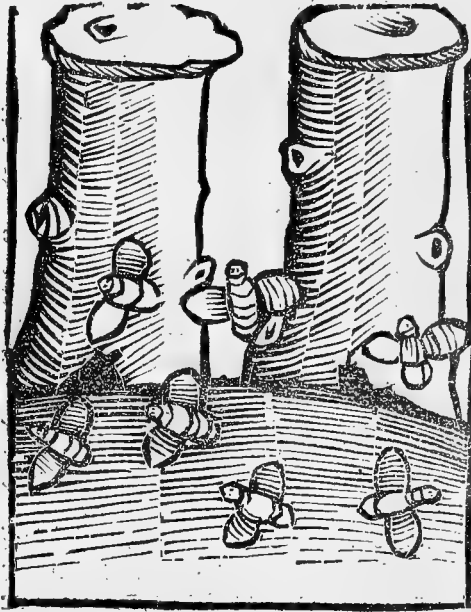

Capitulum. d.

Colofonia: Plini⁹ ca. de colofonio. Pix
erica sic dicta ab erice filio veneris: qui
vict⁹ ab Hercule mutat⁹ est in montē sui nois
In q̄ mōre crescit arbores: qz gūmi dē coloso
nia: inde eritica carpos fructus illius arboris
Et dō: pix greca: qz de ea in grecia in multa qn
titate inuenit. ¶ Paulus in cap. de colofonia:
calida est in scdo: z sicca in pmo.

Operationes.

¶ Cōtra dissinteriā fit suffumigatio ex pulue
re ipsi⁹. Cōtra tenasmonē ex frigida cā ex pul
uere ipsi⁹ z nasturcij eq̄liter mixtis fiat aspersio
sup renes melle calido punctos ¶ Ad pilos de
facie remouēdos z faciē dealbandam. Accipe
.3. iij. colofonie. .3. i. mastice modicū armonia
ci purissimi: z dissolue i vase terreo nouo z mū
do: et ad vltimū tres guttas armoniaci z misce
z cola sup aquā frigidā z misce z malaxa. Cū
āt volueris pilos tollere resolue paucū ad ignem
z aliquantulū tepefaciū pone sup faciem

Capitulum. ch.

Cera. Galien⁹. vij. sim. far. cap. de cera
fm translationē arabicā. virtus eius
pma est: qz est ex medicina media iter
res calefacientes z infrigidantes z exsiccates
z humectates: nisi qz est cū hoc grossa res paz
viscosa. z ideo non solū desiccatur. verū etiam hu
mectat p accidens. postqz p suam viscositatem
phibet resolutionem. Et idē eodem li. ex eodē
capitulo fm translationem grecam. Cera in
medio equaliter est calefacientiū z infri. z hu.
z siccantium. Dabet autem qd grossarum pars
tium z emplasticū. ppter quod nō solum siccatur:
sed etiam fm accidens humectat fortassis vt
qz videbitur. phibens transpirationes. Unde
z materia est aliquoz farmacoꝝ qz calefaciunt
z infrigidant. Ipsa autē fm ipam de digestiuis
vtiqz erit debilibz nō intra corpus sumpta: sed
extrinsecus apposita. Dabet em̄ qd paucū dya
foretice z calide virtutis qz plurimū participat
mel. ¶ Et Serapion auc. Dyascozidis. Mes
lio: ex ea est grossa mūda a forde. in cui⁹ odore
est odor mellis. z est in colore eius parū rube
dinis. Et illa que est alba p cocurā: z pinguis
est post ipsam.

Operationes

- A** Serapion auc. Albugerig. Mollificat grossi-
cies apostematū: z conuenit asperitati pectoris
quando ponitur super ipm cum oleo violato.
- B** ¶ Et mollificat nervos z vlcera. z maturat et
resoluit resolutione debili. z nō est de medicinis
que ingrediuntur in corpore: sed de illis q̄ ap-
ponuntur extra. Et est materia omniū emplas-
trozum calefacientium z infrigidantium.
- C** ¶ Et idē auc. Dyaf. Virt^o est mollificatiua res-
plens vlcera repletioe mediocri et non forti: et
formantur ex ea grana in modum granorum
geguers. et bibuntur ex eis decem grana ad
vlcera intestinozum.
- D** ¶ Et phibet coagulationē lactis in māmillis
lactantiū. z qñ ponit sup nervoz asperitatem
mollificat et lenit ipsam. Et est superfluitas et
sordes quam apes eijciunt extra domicilia sua
z reperitur in aluarijs. pro quo lege cap. a pes
in tractatu de aiibus.
- E** ¶ Dyaf. fm translationem grecam. Cera utilis
est rufa z pinguis z odorata odorem habens
mellis munda. z est pontica z crenica. alba cera
z pinguis secundam habet virtutem.
- F** ¶ Exalbare sic ceram debes. Ceram albā inci-
de minutis partibz z mitte in cacabo nouo: et
missa aqua maritima impone foco: z cū se solue-
rit sparge desuper tritum nitrum: et post q̄ bis
aut ter bullierit deponere cam. Cū s̄o spissauerit
leua de cacabo z purga sordiciem si fuerit.
Et secūdo id facias: et cum bullierit: mitte ibi
fundum cacabi fracti: aut illud sit rotundum
aqua aspersum: z desup cere quod fuerit vel be-
ferit pone in sole aqua perfusum. Nam z lino
insetum album facit colorem. Quisq̄s autez
aquam salsam plus miserit: plus albam ceram
facit. et verno super herbam ponitur.
- G** ¶ Virtus est omni cera trananica z pleronica:
miscet autē succis z pulibz ppter dissintericos
cofectis adiuncto aliq̄ mellis quo decoctio fiat
comestibilis: in modū pillule tria grana accep-
ta coagulum lac māmis soluent. vires habet
omnis cera relaxare duricies molliter.
- H** ¶ Est enim media inter calidum z frigidum:
siccum z humidum. Unde materia est aliozū
medicamentozum. quia ex ea construunt epi-
thimata et alia.

Capitulum. clj.
Caro
Operationes.

¶ Rabbi moyses. ca. de carnibz. auc. Gal. Car-
nes volatiliū in corpibz calidis generāt multā
colerā. z oia cerebro sunt mala stomacho: s̄z te-
sticuli galloz sūt boni: z id qd̄ ozit̄ ex aialibz silij
uestribz est meli^o q̄ ex domesticis. Et vitanda
sūt aialia veterata z vicinapartui: z brodia gal-
linaz elixataz adoprant cōplexionē z impin-
guant corpa. z pulli colūbaz inducunt dolorē
capitis. Turures pfirmant sensum. Ballini
z galli laxāt ventrē. Pauones dissoluūt colicā.

¶ Carnes edine fere pueniūt omēs alias car-
nes. Carnes capreoline corroborāt spūs. et re-
laxant virtutem que cedit: z valent contra sin-
copim. Testiculi galloz sunt boni qz iuuant
defectos: z multū nutriunt z augent sperma.

¶ Qui. li. ij. ca. d̄ carnibz. Carnes bone sūt: caro
ouina q̄ cū caliditate ē subtil̄. z iuuenū capraz
z tauroz. z carnes illoz q̄ de eis sūt pui maḡ
sunt susceptibiles digestiois z subtilioz nutri-
mēti. z edina qd̄ est minoz supfluitatū q̄ arie-
tina. ¶ Caro lactātis lacte laudabili est bona
lacte s̄o nō laudabili est mala. ¶ Et caro des-
crepiti q̄ est ex ouibus est mala. z similiter ex te-
nuati est mala. ¶ Et caro nigri est leuior z sua-
uior: z similiter caro masculi. z rubea diuisa ex
animalibz plurime pinguedinis. z alba sunt le-
uiores: z varia est minoris nutrimentū. z natat
in stomacho. ¶ Melior caro z digestibilior est
illa q̄ est circa os. z dextra q̄des melior. z leuior
est q̄ sinistra. z q̄ est in medio lacertoꝝ mūdior
est carne neruoz. ¶ Caro autē laxa sup quā nō
est neruus: fortasse est suavis: z pprie que est p̄
pter generationē lactis: sic caro māmille. ¶

De Herbis

in amille qdem nutrimentū est bonū. qsi in ea est lacest grossum. Testiculorū vero caro est melior alijs. z volucrū quidem caro melior est adurach z gallinarum: ei subtiliorum carum.

Quis pterea aialis sicce cōplexiōis caro pui est melior sic caro edi. Ipa em̄ est bona. capna p̄o non est bona multū. z ei⁹ humor fortasse est mal⁹ valde. Dircina p̄o caro ē mala absolute.

Et caro lupoz mala. Et om̄es volucres magne aquarum male. z habentes colla longa. et pauo z miluus z palumbros dure plurima generatio est melacolica. et passer̄es omnes mali sunt. melior caro ex siluestribus est gazel. deinde pozei siluestres. Nam est velocioris digestiōis q̄ domestica. et plurimi nutrimenti. caro eius omnino sicciōr est carne quadrupedis.

Et caro vaccina sicciōr est caprina. s̄z capna est sicciōr z difficilior digestiōis carne ouina. z caro veterū est vehemētiōis calefactiōis et grossi nutrimenti. Leporis p̄o caro ca. est z sic. p̄ q̄ lege capitulū Lepus. in tractatu de aialib.

Carnes magnarum auiū sunt grosse. Anatis vero z aquaticarum est vehemētis humiditatis. z est p̄inqua in hoc carni ouine. Caro vaccina plurimi est nutrimenti grossa melancolica generans egritudines melancolicas. et quod est melius est caro vitulorum.

Porcelloz p̄o parui est nutrimenti. p̄pter fortitudinē sue resoluciōis z vehemētiā sue humiditatis. Et caro anatis est plurimi nutrimenti: nō t̄m̄ existit in bonitate gallinaz z simlūm. Caro vipere p̄fert lepre. caro erici ē humectatiua z uenit lepre z ydropisi z dolozi renū. Carorana z uenit p̄cture vermiū venenosoz.

Linis carnis asini s̄m̄ Auicēn. et epatis ei⁹ cū oleo supposit⁹ valet s̄ scalluras frigoris z de let scrofulas: sanat leprā. cōtractis exsiccate sedenti in iure carnis eius. Apar eius assatus ieiuno comestum conuenit epilentie.

Auerrois in li. colliget. ca. de carnib. **D**elior caro ex volatilibus est caro galline iuuenis sane z pinguis. z h̄z mirabilē p̄prietatē in tēpe rando cōplexiōnē. z p̄pterea brodiū suū est optima medicina leprosis. qz cerebrū ei⁹ augmētat substantiaz n̄ri corpis: z acuit ingeniū. Et ambulatus post ipas ē caro edi: z post caro arietū.

Sed Galieno videt⁹ qz carnes vituloz sunt meliores carnib arietis. Et Auicenna dicit. **D**elior carniū est porcina. qz illa caro est naturalior hoib q̄ illa caro aialū ambulantiuz. z multi vituperat carnes agnoz: p̄pterea quia dominatur multa humiditas super eas.

Rasis. Carnes agnoz sunt post bonitatem carniū medozum. z ex volatilibus. et ex

laudabilibus sunt carnes perdicum. sed declinant parum ad frigiditatem et siccitatem. et sunt sicut galline deserti. et habent proprietas stringendi ventrem asse z elixe. Sed turtures sunt similitur bone: sed declinant p̄ ad caliditatem: z habent proprietatem in acuedo ingenium.

Columbe sunt ca. et sicce. grossioris substantie q̄ turtures. Et pulli eozum habent humiditatem superfluam. et hoc significat grauitas motuum ipozum sicut significat calor eozum actualis. zc. Et tantum de carnibus in generali: sed in speciali inuenies inferius de animalibus.

Capitulum. liij.

Caseus. yfidozus. Caseum vocant quasi careum. eo qz careat sero. Namqz omne serum ei deductur vt pondus arguatur. **P**alla dius. Caseus mēse Mayo coagulad⁹ est lacte since ro cui serū omne deduci debet: vt z ponderibz arguatur. **U**bi p̄o solidari ceperit in opaco ponendus est loco aut frigido. Et subinde depressus ad actis pro acquisita soliditate ponderibz: trito ac torefacto sale debet aspergi. etiam durior vehemētius premi. **P**ost aliquos dies solidate iam formule per crates ita statuantur: ne inuicem se vnaqueqz contingat. **S**it autē loco clauso z a vēto remoto: vt teneritudinē seruet atqz pinguedinē. **V**icia casei sunt: si

aut siccus sit: aut fistulosus. qđ euenit si aut pa-
rū p̄mas: aut sales nimios accipiet. aut calore
solis v̄at. In recenti caseo p̄ficiendo aliq̄ nus-
cleos virides pineos terūt: atq; ita lacte mixto
gelant. Aliq̄ thimū tritū z frequēter colatū oge-
lant. Qualēcūq; etiā sapore velis efficere pote-
ris. adiecto qđ elegeris p̄dimento. seu piperis:
seu cuiuscūq; pigmēti. Ex li. de na. re. qđ dicit
Galien⁹ Caseū generaliter esse malū. de substā-
tia caseata pura est intelligendū. Mā ex triplici
lactis substātia caseus est. ferū quidem bonū est
z butirū melius. caseus autē p̄ se pessim⁹. Itaq;
caseus lacti vicin⁹ z crassus ac butirōsus bo-
nus est z sanis sanus.

Operationes.

- A** ¶ Plinius. Eozoa strem in deserto solo caseo
vixisse annis viginti: ita temperate vt non sen-
tiret dolorem alicuius morbi.
- B** ¶ Idem libro vndecimo. Case⁹ nō fit ex vtrim-
q; dentatis qm̄ eoz lac nō coit.
- C** ¶ Idē li. xxvij. Gestus eisdē effect⁹ eq̄no ca-
seo q̄s bubalo tradit: stomacho vtilis. qđ nō sūt
salu id est recētes. Veteres aluū sistūt: corpus
q; minuūt. stoma. chuz vtiliores. In totū salsa
minuūt corpus: alunt mollia. Caseus recens
cū melle sigillata emēdat: mollis aluū sistit.
- D** ¶ Dioscorides. Caseus viridis sine sale eusto-
machus est: pinguis facit humores: carnes re-
plet. ventrē mollit. Elixus at z assus ventrem
stringit. tumorib; oculoꝝ medef: liuores tollit
Sallit⁹ at macie pinguib; facit. Laco stomacho
chus est: qz facit ardoꝝ. z macie bubal⁹. qđ nō
coagulat⁹ omib; tumorib; medef suppositus z
oculis marie. Capnus qđez stringit z etiā bu-
balus: s; plus ardoꝝ facit qz sicci⁹ est.
- E** ¶ Quinus qđē pl⁹ nutrit z min⁹ vētrē stringit.
qz pinguis est. Itē sallit⁹ ventrē mollit. vetus
at stringit. Aqua s̄o casei carnes impingat.
- F** ¶ Ysaac in. i. li. Case⁹ vniuersaliter pessim⁹ est
stomachi guatin⁹: digestioni difficilis. Ido se-
pissime illo vtētes colericā incidūt passionem
- G** ¶ Et lapides in eoz renib; generāf. s; tñ diuer-
so mō est. Case⁹ recens nimis calid⁹ est ceter⁹ et
acut⁹. vñ vicin⁹ in frigiditate z hūiditate q̄si i
p̄. gra. qđ est ppter humectationē lactis acq̄sitate
in sese p̄tinentē. quare ceteris nutritib; est: z
ventrem humefacit absq; villo stomachi nocu-
mento: p̄cipue si sale careat.
- H** ¶ Vetus autē z sicci⁹ acumen z calozē ha-
bet palā ppter sal z coaguli siccitates. P̄oinde
cito in fumositatē z colericos humores cōuer-
titur. qđ duob; modis cōtingit. vnus est qz ei⁹
vinctuositas in p̄partulo est. ab ei⁹ aquositate
carētia. Alius p̄ acumine qđ acq̄sinit coagulo

z salo. ideoq; stiptic⁹ est z vitādnus. qz nō ē bon⁹
ad nutrimentū. nec ad bonū anguinē generā-
dū. nec ad ventrē humectandū.

¶ An. li. ij. Caseus melior est medi⁹ inter illi-
q̄ extēdit vt viscus z frangibilē: ambo qđē ma-
li sunt. z q̄ sapore puat⁹ z declinans ad ducedi-
nē. Factus autē ex acetoso melior est eis.

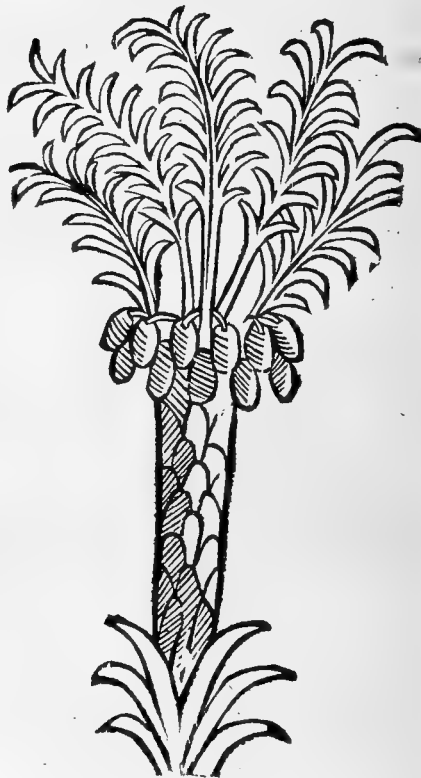
¶ Casei maliciam augmētant subtiliantia: qz
faciunt ipm penetrare dum eum impellunt.

¶ Et caseus capzarū q̄ vescunt subtiliantis
est melior q̄ earum q̄ nil de robellis. In ipso
est abstersio z exeo fit emplastruz obthalmie et
extremitati palpebre percusse.

¶ Generat at lapidē in renib; z vesica p̄prie
humid⁹. s; p̄fert vicerib; intestinoꝝ p̄prie affas-
tus: z p̄hibet solutionē. Coctus at in aq̄ z i po-
tu dat⁹ ablactantib; laceaz multiplicat.

¶ Dicitur etiam qz caseus cum calamento mō-
tano sup venena epithamatur. Caseus recens
frigidus est z humidus in tertio. nutritiuus et
impinguatiuus.

¶ Caseus quidem recens nō sallit⁹ p̄hibet plas-
gas apostemati lenit naturā: z eius aqua soluē-
do educit colerā. Sallit⁹ aut nō ver⁹ veloci⁹
est in digestionē z descensionē. Verrū sallitus z
nō sallitus malus est stomacho.

Capitulum. diiij

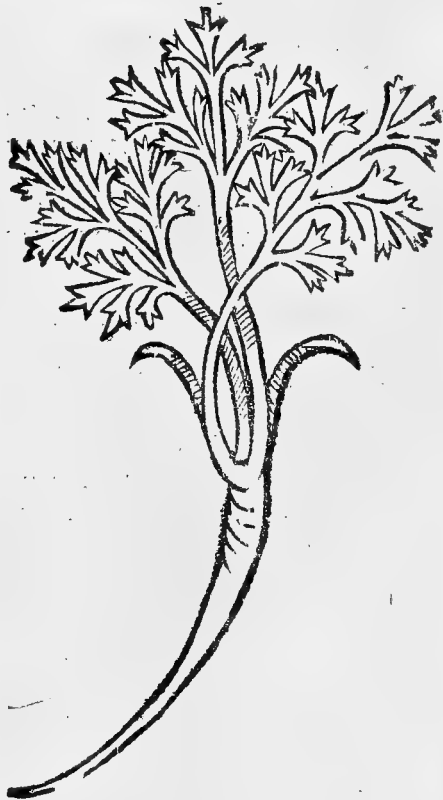
Dactilus. *lib.* Dactili sūt palme fructus. a digitorū similitudine nūcupati. quoz et noīa variant. Nam aliū appellāt palmule similes mirabolanis. Aliū thebanū. aliū micales. q̄s greci et caribos vocant. **A**resto. in libro de vegetabilib. Succorū q̄ fructibz in sunt. q̄dam dulces sunt ac meliores vt dactili ficus. Item fructus quidaz cum qb̄ statim semen fit. aliq̄ operculo cooperiunt vt dactili. **P**lini^o libro. xiiij. **P**almarū semen. id est lignū q̄ intra dactilos est oblongū. nō vt oliuis orbiculatū. vnde radix p̄mū spargitur. **S**erif autē parū. et bina iuxta se cōposita semina. sup̄q̄ tondē. qm̄ infirma singulis est plāra. quaterne fo coalescunt. **A**uerrois. v. **C**olyliget. cap. de dactilib. **D**actilanū. i. arbor dactili cum fructu et floribz omnes partes ipsi^o stipticitatem magnaz habent. sed fructus eius cū est maturus aliquā habent stipticitatē. **C**orūces vero arboris predictae maiores habent stipticitatē.

Operationes.

- A** **R**abbi moyses. cap. de dactilib. Dactili generant dolorē capitis. **O**pilant epar. et apostemant caput. et emoroidas creant.
- B** **S**era. aucto. **R**asis. **C**alefaciūt et generant sanguinē grossum. et ouertunt cito ad colerā. et sunt mali illis q̄z cōpletio est ca. et epar ca. et cui cito euenit foda. et squinantia et botbor. et opilatio in epate et splene.
- A** **S**ed deteriores ex eis sunt magni et dulciores et nō sunt aliq̄ modo ouerientes illis q̄ sunt calide cōpletionis: et nō sunt debilis nature impinguat̄ ab eis. **E**t dactilū q̄ vocant̄ bairon vel beyren sunt meliores omnibz. quoz color est citrinus et rubeus.
- B** **S**al. ij. de edulz. ca. de fructu palmar. quidam ex dactilibz sicciores sunt et stipticates. vt egiptij dactili. q̄dam autē molles et humidi et dulces. sicut q̄ vocantur beyron vel kanochi. **O**ptimi autem isti nascunt̄ fm̄ palestina: siue in hiericho. **I**nter medij autē amboz dictoz generum sunt omēs aliq̄ dactili. sunt autē indigestibiles et grauatiui capitis. Nam omēs dactili indigestibiles sunt: et capitis lesui ampliores comesti.
- E** **Q**ui autē ab ipsis distribuūt in corpe chim^o grossius sempest. habet autem aliqd̄ viscosum quando dactilus fuerit vinctuosus. quādo autē tali chimō dulcedo admiscet̄: celerrime quidē ab ip̄o epar obstruit.

Quedā autē et flegmonizās et turgescens summe ab edulio ip̄oz. oueriet̄ at et epar et splenopilant et ledunt. multo autē magis ledunt virides dactili ad omīa paulo ampliores comesti palam igit̄ q̄ calidiorē habent chimū q̄ dulces frigidiorē autē q̄ stiptici. sed inflatione nocent: et implēt virides dactili sicut ficus.

Candē em̄ p̄portionē habēt ficus virides ad siccas: quā virides dactili ad alios. **I**n nō valde fo calidis locis nō maturant p̄fecte dactili vt ad reponendū siant viles. et p̄pter h̄ coacti virides comedere ip̄os crudis humoribus replentur. et rigoribus difficulter calefacilibz captuntur.

Capitulum. diu.

Ducus. *Pli. lib. xxv.* **D**auci differentie sunt due. **P**robatissima est i chzeta: mox in achaia: et in siccis vbiq̄z nati: feniculi similitudie. candidioribz folijs et minoribz birsutisq̄ recto caule pedali. radice gust^o et odoris suauissimi. hec in saxosis nascit̄ meridianis. **R**eliq̄ genera nascūt vbiq̄z terrenis collibz limitibusq̄: nec nisi pingui solo: folijs coriandri caule cubitali. capitibz rotundis. **S**emen ei^o cumino simile. priozis milio. album et acre. odoratū omnibz ac feruens. **S**ecundū quozq̄ p̄oze

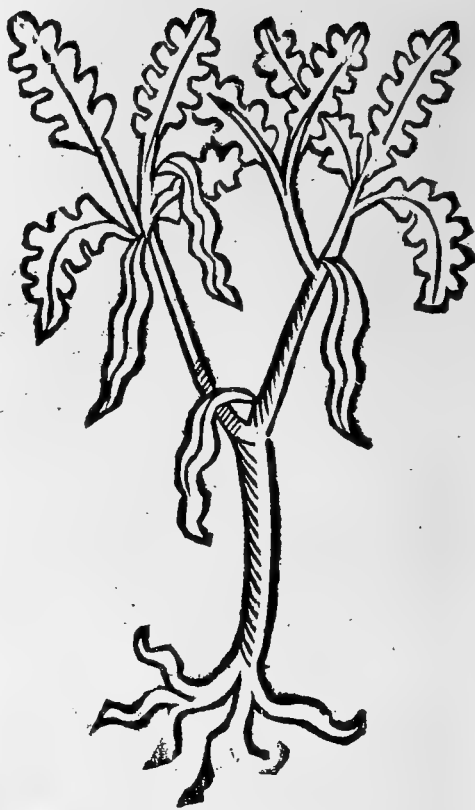
Tractatus

vehementi⁹ est. Ideoq; parce sumi debet. Platearius. Daucus est calidus et siccus in tertio gradu. Et duplex est eius modus: videlicet daucus chreticus: sic dictus quia in chreta reperitur precipue. et est maioris efficacie. Et daucus asininus qui precipue asinorum est cibis. hic et pro chretico ponitur quia illerarius habetur. Habetq; daucus maiorem efficacia in semine herbarum et flores nullam vero vel modicam in radicibus. herbarum itaq; cum floribus debet colligi. et abiectis radicibus in umbrato loco desiccari per annum in multa seruatur efficacia. virtutem habet dissoluendi et consumendi et attenuandi ex quasuribus suis diuretica ex substantia subtili.

Operationes.

- A** Platearius. Contra frigidum asina et frigidam et humidam tussim datur vinum decoctionis eius siccatq; siccari. et contra stomachi dolores ex ventositate vel frigiditate.
- B** Contra stranguiriam et dysuriam. et contra colicam et yliacam vinum decoctionis eiusdem ex saxifraga.
- C** Contra opilationem splenis et hepatis ex frigida causa. et ydropisim fit syrupus ex succo feniculi ac decoctione illius.
- D** Contra frigidum reuma saccellatur caput ex puluere ipsius bene calefacto.
- E** Constantinus in libro graduum. Daucus est calidus in initio tertii gradus et siccus in secundo. Febrem flegmaticam et morbum reptilium ac pleuresim et ydropisim curat. vrinam et menstrua puocat. eius apozima potum datum peccus a screantibus mudat grossos intestinorum humores dissoluit vnde ventris dolores ac torsiones amputat.
- F** Idem. Splenis et hepatis aperit opilationem Et si cum apij semine misceatur. eius actio fortior efficitur.
- G** Dyascorides. Bibitum menstruis imperat Urinam prouocat. Tortionibus subuenit. Ad omne vicium toracis ydonee facit. Tussientibus effectum tribuit. percussioibus spalangiis occurrit.
- H** Tussi veteri et torminosi proficit cathaplasmatibus adhibitum. Pustulas et tumores compefcit. Omnia semina cum vino bibita faciunt contra morbum serpentum.

Capitulum. clvj.

Ragantū vel dragagantū. Platearius Dragantū est gummi cuiusdam arboris vltra mare nascentis. Humiditas enim eius fluens ex actōe caloris densat et i gummi substantiam mutat. Est aut frigidum in secundo gradu: humidum in primo. Durus triplex est maneries. Est enim album quod melius est sicut clarum et purum. Est et subrusum et citrinum: quod non est adeo bonum. In medicinis frigidis album ponitur: subrusum autem vel citrinum in calidis. Per annos quadraginta seruatur. virtute habet in frigidandi: mudificandi. humectandi: coagulandi. Sera. li. aggregat. capit. habet. Habet est arbor cuius gummi est dragantū: cuius radix grossa lignosa. et vocatur dragantū: ex qua apparent res quedam superterrā: vnde egrediuntur rami eius. et sunt rami seu virge breues duri extēsi sup faciem terre. quibus sunt folia gracilia pua plima. et inter ipsa sunt spine albe equales duras tegunt et occultantur ab ipsis folijs. Dragantum est humiditas que emanat ex radice ipsa quam vulnerat ferro et tpe sue maturacionis apparent quam vulnerat in loco fissure: et radice ipsa vocatur arabice chachita. Et melius ex draganto est clarum purum subtile: cuius sapor vergit ad dulcedinem. quod arabice vocatur sibiraitim. grece nagantū. latine vero dragantū. Galienus. viij. sim. far. capit. de draganto.

De Herbis

Dragantū virtus ei⁹ est p̄ha q̄ deficcet ⁊ secun-
da glutinat: ⁊ tertia est q̄ frangit acuitatē rerū
calidarū ⁊ acutarū. fri. in. ij. humi. in. j.

Operationes.

Sera. auc. Dyaf. Virtus est ei glutinatio
sic virt⁹ gūmi arabici. ⁊ ipm admissat in co-
bol oculoꝝ ⁊ in medicinis tussis et asperitate
canne pulmonis: ⁊ abscisione vocis: ⁊ curfus
catarrhi in vīula. qñ sit ex eo p̄fectio cu; melle ⁊
ponit sup linguā. ⁊ trasglutit qd̄ de ip̄o dissol-
uitur. aut datur de ip̄o. 3. i. postq̄ infundit in
vino cocco dulci. ⁊ tūc valet etiā ad dolorē res-
nū. ⁊ vlcera vesice qñ misceat ei ex cornu ceruis
no adusto. ⁊ parum aluminis yameni. phibet
nocumentū morsus serpentū.

Et idē auc. Albugerig. Dragantū est frigidū
dū. ⁊ est in eo humiditas q̄ laxat ventrē. ⁊ p̄fert
tussis ⁊ vlcerib⁹ oculi. ⁊ lipitudinib⁹ ei⁹: ⁊ repris-
mit acuitatē medicinarū laxatiuaz.

Et idem. auc. Desarugie. Est bonū vlceri-
bus vesice ⁊ asperitati gutturis ⁊ ligue.

Et idē auc. Dabir. Est in eo res modice ca-
liditas ⁊ būditas: ⁊ laxat ventrē ⁊ p̄fert tussis ⁊
vlcerib⁹ pulmo nis. ⁊ glutinat vlcera intestino-
rū: nisi qz addit in solutioē ⁊ p̄fert vlcerib⁹ oculi.
⁊ lipitudinē qñ infundit ⁊ dissolvit ⁊ collirit
sac̄ cū aq̄ ei⁹. aut ponit in puluerib⁹. ⁊ puenit ⁊
misceat cū medicinis acutis laxatiuis. qz phibet
nocumentū ⁊ phibet agguatōēz ip̄i⁹ medicine
sup naturā si deo placuit. Formā assandi dra-
gantū inuenies in cap. Gūmi arabici de g.

Dyaf. Dragantū in puluere redactū ⁊ cū ca-
lida aq̄ potatur eos q̄ spasmū patiunt: vel qb̄
aliq̄ intrinsec⁹ vene crepauerūt siliter sanat.

Galien⁹. Aqua ordei in qua cocum fuerit
dragantum per noctem remouet sitim.

**Contra scissuras oris ⁊ labioꝝ ⁊ palati vlce-
ratōes vel excoziatōes.** dissoluat dragantū in
aq̄ ro. ⁊ ppannū exp̄mat. ⁊ cū glutinositate p̄si-
ciat puluis amidi. ⁊ inungat peria. ⁊ illinat ur
lingua vel labiū sepe ⁊ cito curat.

**Ad faciem dealbandam ⁊ pannū supfluum
remouendū** ponat dragantū in aqua ro. p nos-
ctem mane addito bozace vel camphora i qua
q̄ntitate. ⁊ facies frequenter illinat.

**Sed attende qz quando dragantum in me-
dicinis ponitur: per se debet teri: quia contri-
tioni resistit. Si em̄ cum alijs speciebus p̄terat
prius in sumū resoluatur alie species q̄ dragan-
tum p̄teratur.**

Capitulum. clviij.

Diptamū. Dyaf. Diptamū v⁹ diptannum
multi dicūt esse pulegiū a grese vel batin
herba est inscida ⁊ pl⁹ chretica mordax: vt pule-
giū hz folia lanosa: ⁊ sup oēs fruticē inest ei ve-
lut lana s; nec florē hz nec semē. Virt⁹ est etiā
ta q̄nta pulegio. s; paulo inscidior. Est ⁊ aliud
gen⁹ diptanni qd̄ hz folia sifimbriō filia: s; p̄gā
maiores nigrā ⁊ mollē. eiusq; fo. odorē habent
sifimbriū. Est autē diptannis leptomeris ⁊ cale-
faciens leniter ac stringens.

Operationes

Cyff. Diptanū tāte potētie est vt ferrū a corpe
expellat: ⁊ sagittas excutiat. vñ ⁊ ei⁹ pabulo fes-
re p̄cussit sagittas a corpe inherētes eiciūt. hāc
qdā latinoꝝ pulegiū mart⁹ dicūt p̄pter belli tela
excutiēda. **Plateari⁹.** Diptannū expellit ves-
nenū. vñ p̄cipue s; morsus venenatoꝝ aialium
da⁹ succ⁹ pomi ⁊ etiā vnlneri iponit vel puluis
si succ⁹ nō habet. Est at̄ hec herba ca. ⁊ sic. i. iij.
gdu. **Dui⁹** radix est maioris efficacie q̄ herba
⁊ viridis q̄ sicca. **Ex diptano** ⁊ alijs q̄busdā
pōt fieri p̄fectio q̄ vice tyriace p̄bet. **Diptā-
nū** etiā educit setū mortuū. v3 ⁊ s; epilentiā ⁊ s;
paralysim. **Dyaf.** Si igni supponat aut sus-
migio adhibeatur mortuos in viro infantes
excludit. **Cui** etiā tāta est virtus: vt a capreis

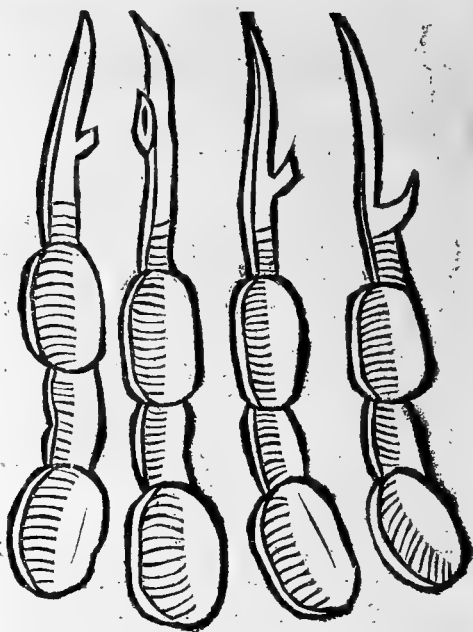
Tractatus

vel aliq̄b̄ bestijs sagitta percussis si comesta fue-
 rit: statim eā foris eiciat. Preterea pseudo dip-
 tannū loc̄ multis nascit̄ sile sup̄ dicto. s̄z x̄ iute
 iher̄? q̄ nimis insidū ē minorēq̄ efficacīā h̄z
 ¶ Idē. Diptannū vinā mouet: ac mēstrua p̄-
 ducit. z odore suo icēsa vipas z sp̄tes iher̄ficat.
 ¶ Costan. Diptannū vulnera h̄uozibz z melā/
 colīā mūdificat. bibitū aut suppositū mēstrua
 puocat. secundinā z fetum mortuum expellit.
 ¶ Plin^o li. xrv. Cerui (vt in dicauim^o) diptannū
 ostēdere vulnerate eo parte statim decidētibz
 telis. Nō ē alibi q̄ in chzera. ramis p̄nue pu-
 legio silez feruēs z acre gustu. Folijs tm̄ vtunt̄
 flos null^o ei est. semē vt caulis. radix tenuis et
 supua cūa. Et i chzera at nō speciose nascit̄ mi-
 reoz a capis experitur. ¶ Pro eo est z pseudo
 diptannū mult^o in terris nascēs foliosimili ra-
 mulis minoribz. a q̄busdā condris vocatū. mi-
 noris effect^o statim intelligit̄ diptannū mima-
 portioē accēdit os. q̄ eā legūt in ferula vel arū-
 dine p̄dunt p̄relingantq̄ ne potētia euanescat.
 Sūt q̄ dicit̄ vtrāq̄z nasci multipharia s̄z dete-
 riores in agris pinguibz. ¶ Et verū q̄dā dip-
 tannū vel dictannū non nisi in asperis. Est et
 gen^o tertium diptanni. nec facie nec effectū sile fo-
 liosimibz r̄ ramis maioribz. p̄cedente illi sua-
 sione. q̄cqd̄ in chzera nascit̄ infinito p̄stare ces-
 terz ei usdē generis alias genitis: prime h̄o qd̄
 in parnaso. aliqd̄n biferum esse. ¶ Expetuum
 montē in Tēssalia. z eleuntū in euboca. z totā
 Archadiā z Lyconiā. Tradūt archades q̄dē
 nō medicaminibz vtr̄: s̄z lacte circa tēp^o veris.
 eo q̄ tūc matie succis herbe turgeat: z medicēf
 vbera pascuis. ¶ Bibitū aut lac vaccinū eo
 q̄ boues omnino vorifere in herbis sunt.
 ¶ Idem in libro vicesimosexto. Diptannum
 sagittas pellit pota. z alia tela extrahit illita.
 ¶ Gal. Speciei q̄ d̄z diptann^o virt^o est sic pu-
 legij domestic: nisi qz ē fortioris frut^o qz nō so-
 lū bibitū: s̄z ex eo factū nascale seu fumigiū ex-
 trahit fetū mortuū. z extrahit sagittas de corpe
 statim de eo accepto cibo.

Capitulum. clviij.

Dozonicū. Sera. li. aggre. cap. varoz
 nig. id est dozoniciū. Dicit̄ q̄ sunt vena
 albe interi^o. exteri^o h̄o ad citrinitatem
 tēdentes. z sunt frustra in grossitudine ramozū
 scitaragi. z in magnitudine nodi pullic^o ad pl^o.
 z sunt aliq̄ntulū dure z graues et deserūt ex sy-
 ria. Et dozoniciū ex syria est illud qd̄ magz ad
 ministrat est cali. z sic. in tertio gradu.

Operationes

Dozonicū p̄fert doloribz q̄ generāt a vētosita-
 tibz matric^o. ¶ Et p̄fert morzibz venenosoz z
 p̄icturis eoz bibitū. z factō emplastro cū eo z
 sicubz. z intrat in p̄fectionibz magnis. ¶ Aben-
 mesuay. est ca. z sic. z p̄uenit vētositatibz matri-
 cis. z p̄fortat cor. z p̄fert suo tremozū z catatan
 ¶ Auicēna de viribz cordis dicit q̄ p̄fortat cor.

Capitulum. clx.

Epatica. Plateari⁹. Epatica est quedam herba crescens in locis aquosis: et precipue lapidosis. habet folia minuta. Terre lapidibusque adheretia. Et dicitur epatica que precipue epatis est iuuatiua. In primo gradu frigida est et sicca. Et que habet maiora folia est melior. habetque virtutē infrigidandi: et ex subtilitate substantie sue confortandi. Serapion aucto. Galieni. Epatica nascitur in lapidibus humectis: et cadit super eam ros vel gutta aque. et est similis lenticule aque. Et quanto maiora habet folia: tanto melior est. frigidata est et sicca in primo gradu.

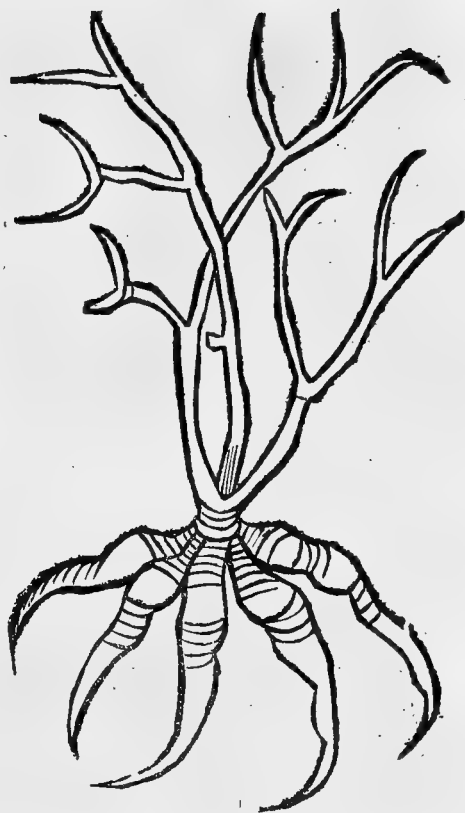
Operationes

- A** Epatica valet contra opilationem splenis et epatis ex calida materia. Et contra omnem egritudinem epatis calide. Et contra apostemata calida supposita trita. Est enim repulsiuua.
- B** Serapion aucto. Dioscoridis. Virtus eius est que infrigidat frigiditate pauca. et desiccant et abstergit. Et emplastrum cum ea factum abscondit menstrua. Et posita aut cathaplasmata etiam sedat apostemata calida. Et curat empetiginē. et profert yctericie.
- C** Et conficitur vel miscetur cum melle. aspre dinem oris vel lingue dissoluit. Et prohibet fluxum humiditatum ad membra. Est enim frigida: sicca et stiptica.
- D** Platearius. Et dicitur epatica que precipue epatis est iuuatiua. Syrupus factus ex aqua decoctionis eius: addito reubarbaro in fine decoctionis contra yctericiam est optimus.
- E** Sed in omnibus aquis ex quibus syrupus fit contra calefactionem epatis poni debet epatica. multum enim iuuat. Iterum. Contra calida apostemata valet in principio trita et supposita. Operatur enim repulsionem.

Capitulum. clx.

Ebanus vel Ebenus. Aristoteles in libro de plantis. Ebenus et ea que illi vicina sunt merguntur in aqua. quia in eo raritas est parua: nec est aer in ipso quod possit ipsum tollere. Partes enim eius sunt multum solide. In terris nempe valde calidis et siccis plateis non habent humorem quem materie sufficitur. Ideoque partes compacte sunt et angusti messtus. Unde calor plantam inter albedines et nigredinem colorat. Fitque lignum huius nigrum et mergitur in aqua ut ebenus. Dioscorides. Ebe-

num est lignum quod ex ethiopia venit: colore habens nigrum duplici caligine. tactu lenedurum et gustu stipticum. In corticula confriatum. ostendit colorem rufum. Est alterum ex india colore vario: sed melius predictum. Multique amomina ligna et accantica venduntur quia ebano similia sunt: sed inde fiunt nota. quia mollia sunt non graua. Cunctaque fructum ferunt hastilia eorum subrufi coloris apparent: nec odorem nec gustum talem habent. Est autem optimum quod est nigrum et equaliter lenes vires habens in gustu acres. Ex libro de naturis rerum. Ebenus est arbor cuius lignum durissimum et imputribile: non facile cedens igni. Quod licet in ignem vehementissimum ardeat quodammodo et absumatur: nunquam tamen eius combustio transit in flammam. Cortex eius lenis est ut lauri lignum.

Operationes

- A** Dioscorides. Ebanum vlceribus oculorum vtilitate facit. Virtus est ei etiam purgatoria. Et ideo caligines oculorum et reumatismum detergit ac prohibet. Multi corilas medicinales ex eo faciunt. Alii vero trituram et rasuram eius et liniaturam infundunt in vino die ac nocte et post terunt facientes colliria. Alii pro vino

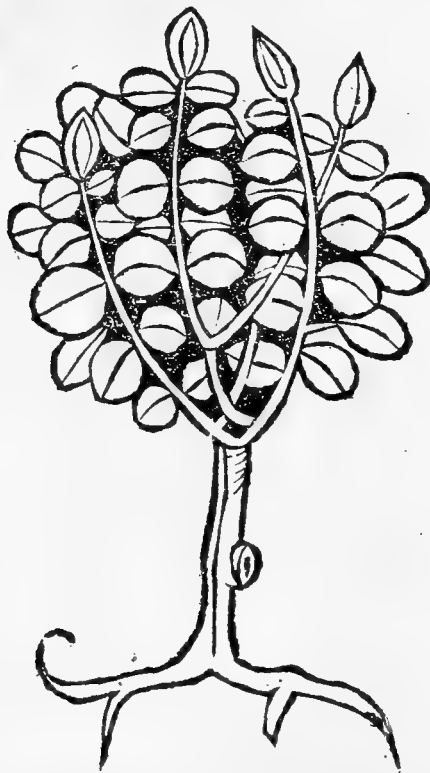
Tractatus

quam mittit. Comburi: ut etiam in cacabo
crudo bene munito quod cinere faciat et las
natur ut molibdo qui pulvis facit ad siccita
tem oculorum. ¶ Quicena. Ebenus calida est
et sicca in secundo. Ex ea melior est nigra equa
lis in qua non sunt linee. et in suo tactu simula
tur cornu tornarili. Est autem valde compa
cta et solida. in cuius sapore est mordicatio.

L ¶ Cumque super carbonem ponitur: odor bonus
et acutus ex ea odoratur: fricatur in aqua sicc
cut pulveres lapidum. Et est subtiliatis et
absterfiva. abstergit pannum oculi et albugi
nem: et ad eius fricationem colliria fiunt.

D ¶ Confert et viceribus antiquis eius serratura
adusta et obralme sicce et scabiei oculi.

E

Capitulum. clxi.

E Latinus. Dyascorides capitulo elatini
habet folia rotunda et aspera. hastas tenues similia elicine sed minus
noza et rotunda et aspera. hastas habet tenues
duobus palmis longas. quibus aut sex ex una ra
dice. habens folia plana gustu stiptica. Nam
scitur locus cultis et in agris. ¶ Plinius cap. elati
ni. Elatin ramulos habet quibus aut sex tenu
es et oblongos. folia quasi pilosa et stiptica. ¶ Ba
lienus sexto simplicium pharmacorum capitulo elati
ni mediocriter est infrigidativa et stiptica.

Operationes

A ¶ Dyascorides. Folia eius in cataplasmas
tibus adhibita potentia et cura oculorum et tus
morem prohibet. Elixatura eius bibita dis
sintericis mirifice medicatur. ¶ Plinius. Folia
eius in fomento lachrymas stringunt.

B ¶ Alexander capitulo de paralisi et agiro et es
latis acopum: id est mitigativum ex agero mix
tum: et confortativo et elatis: id est stipticis in
frigidativis cum temperamento.

A

B

C

Capitulum. clxii.

E Dera arbores. Isidorus. Edera dicta
est eo quod arboribus reptando adhaereat
vel quod hedis supra lactis abundantia a
veteribus in esca prebeat. Edere frigide terre
indices sunt semper piblicos. Nam antifarmacum
ebrietas est si quis ad edera. coronet. ¶ Plinius
libro. viii. Aprili edera medent sibi. Idem libro
xvi. Edere quoque folia non decidunt: et angu
losa sunt. foliorum quidem unitas in suo perman
et cuius genere: propter quod populo et edere. Ede
ra iam in alia dicitur nasci quam negauerat theo
frastus. nec in india nisi in monte merito. ¶ Ale
xander vero obraritate ita exercitu coronans
to ex india victorem redisse liberi patris exemplum

2

De Herbis

Arbor est inimica satis oib⁹. Sepulchraq³ ad muros rüpens. serpentü vero frigozi gratissima vt mirü sit eü in honore villo habitas. **Dyasco.** ca. cissos. **E**dere genera tria sunt: alba: nigra z elix. **A**lba vero semē affert albus. nigra nigri aut croceü: quā multi dyonisiā vocant. **E**lix vero nō hz semen: sed folia minuta z angulosa z grossa. **N**igra vero vocat dyonisia a bacho: q̄ dyonisi⁹ vocabat: quem potatū edera coronatū aliq̄ fingebāt. sūt enī edere frigide z terre indices. vnde sūt frigidū antifarmacū ebriant is. si q̄s potat⁹ edera coronatur. nā coronat⁹ edera nō inebriat. **V**nde illo tpe nō incoronabantur edera: nisi ad summū potati vt fugerent ebrietatē. **T**heodorus präcian⁹ vocat fructū edere corimbū a corono as. qd̄ est p̄bū actiū. z inde deriuatur correlatiū: z est premiū alicui⁹ certaminis. z inde venit corimbo. i. edere fruct⁹: qz in de coronabant antiq̄: z potissime poete in signū virtuose repletiōis capis. **U**n̄ **D**uidius metba. q̄rto. **E**t grad⁹ distinguit vele corimbo. **E**st alia edere q̄ vocat terrena. **E**t alio noīe vocat cameasos. **E**st aliud gen⁹ cissos non verū fm **D**yascozidem ca. cissos. sed sic p̄ quādam similitudinem vocatur: quā multi vocant cisteron: id est rosam caninā.

Operationes

Dyasco. **O**m̄is edera habet virtutē viscidam z stipticā: vnde nerui citi⁹ eā sentiūt contrariā. **U**n̄ ex p̄trarijs cōponit virtutibus. **S**tiptica enī est z frigida z acris calidaz aq̄sa participans suba. **L**in⁹ folia viridia in vino cocta. magnas plagas p̄glutināt: z maliciofa cicatrifant vlcera ex igne facta. flores ei⁹ digit⁹ trib⁹ sublatis z bibiti dissinteric⁹ medican⁹ si bis i die dant. folia ei⁹ mixta cū cerosotis cōbusti oib⁹ maxime p̄sunt. **T**re folia ei⁹ cū aceto cocta z imposita splenē tumentē attenuāt. succus ei⁹ narib⁹ infusus purgat caput: z dolores capis mitigat. **C**ū oleo puro decocta dolorib⁹ aurium opitulānt. **N**igre edere succ⁹ aut sūmitas ei⁹ si bibi⁹ amentes hoīes p̄stat. qnq³ grana seminis ei⁹ cocta cū oleo rosaz in corio malignanati z auri dextre infusa sinistro denti dolenti medent. **E**t vt cataplasma imposita capillos nigrescit. silt z vt vlcereb⁹ vitilia sunt. folia eius cū vino cocta cōbustionib⁹ medican⁹. maculas imposita emēdant. sūmitates ipsi⁹ bibite vel supposito mēstruis imperāt. **P**ost purgationē vero muliez. z. i. bibita generare nō sinit. **L**az cumina ipsi⁹ trita z melle addito et supposita abozūm p̄stant. **S**ucc⁹ eius narib⁹ imisus

putredinē nariū tollit. lachrymū eius pediculos occidit: z capillos euellit: q̄b⁹ euulsis imposit⁹ nō renasci sinit. **E**t in dentes cauum missum dolore tollit z ipm̄ corrūpit. **S**uccus radic⁹ ei⁹ cū aceto bibit⁹ morib⁹ spalangionis occurrit. **P**linius ca. de edera. **P**ascitur in diuersis arboribus z parietib⁹ z petris z terris. **D**uius folia trita dissintericos remediāt: z frumento mixto ad combustam z vulnera cancerosa prodest.

Capitulum. dxiij.

Edera terrestr⁹. **B**al. viij. sim. far. ca. cissos vl edera terrestr⁹. hec ex p̄rijs cōponit p̄tutib⁹. hz ei⁹ qd̄ z stiptice sube quā qd̄ terrestrē frigidā mōstrauim⁹ existerē. **D**abet autē qd̄ z acris quā oīdim⁹ calidā esse vt gust⁹ testat. tertia autē cū his aq̄sa suba participat: tepida cū viridis ē. **C**ū enī siccat hoc qd̄ dyasozari p̄mū necesse ē. **R**eliq̄ vero terrestrē frigidā z stipticā z calidā q̄ acris est.

Operationes

Viridis qd̄ coctis frondib⁹ cū vino magnaz plagaz est p̄glutināt⁹. **L**icatrifant autē z eas q̄ ab igne vlcera tōdes. cū aceto p̄o frondes cocte spleneticos iuuat flegmōnes. vñ

H
J
K

A

de sanat reumata z vlcera antiqua fm aures
 z nares. si fo acrius appareat cū oleo dulci
 miscet. ¶ Sūmi fo ei? sexu pedes interficit
 capillos destruit. calide intātū existēs p̄tus
 tis vt cōburat. ¶ Idē Sal. vii. sim. far. ca. ci/
 racus siue cistbarus. i. edera stiptica ē frutex
 in gustu z in oibz q̄ fm partē actibz frondes:
 attū z genuina parua trita intantū siccāt z sti
 pticant vt p̄glutinent vulnera. flores fo sup
 oia sunt opatiuiores. vt si cum vino bib. ant z
 dissinterias z vētris imbecillitates z reuma
 ta z hūiditates sanēt. Lū fo cathaplasmanf
 putridos humores vlceꝝ iunāt. Est enī eozū
 virt? nō generose siccatiua in. q̄. gra. z a men/
 suratis cōplete. Est aut frigidus intantū bic
 frutex vt tepida participet caliditate.

Capitulum. cxiii.

Eleborus albus. Dyaf. ca. de elleboro
 fm translationē nr̄am. Ellebor? albo
 folia bz silia arnoglosse: aut blete a/
 gressi s; breuioza z nigrioraz modicū obusa.
 basta ē ei longa duobz palmis z rugosa: z citi
 us solet marcesci qm̄ siccare incipit. Et sic ca
 pilli multi ex vna radice pcedūt sic p̄gule. na
 scit loc? mōtuosis. radix fodi tpe areaz dz.
 vtilis ē aut alba z tensa z fragilis et plena et
 iuncosa: quā cū fregerz velut fumū iactat: et

albidior deint? cū gustu ca. nō valde salinā p
 uocās: pl? accepta hoiez suffocat. meli? ē q̄ri
 naicū z italicū. capadociū bis albi? ē z tenue
 ¶ Sera. li. ag. ca. cherbachen au. Dyaf. cher
 bachen. i. ellebor?. Due sūt ei? spēs: albo z ni
 ger. s; albo ē planta: cui? folia sunt silia folijs
 plātaginis seu folijs plāte dicte blete agrion
 .i. sicle agrestis: nisi qz sūt breuioza eis z decli
 nātia ad nigredinē pl? ei? z versus rubedinē
 aliq̄ntulū tendētia. z bz stipitē q̄tuoꝝ digitos
 rū longū rugosuz. z qm̄ incipit excoziari defic
 cat z putrescit cito z apparet circa stipitē ves
 lnt capilli subnigri. bz radículas multas sub
 tiles egrediētes ab vna radice paruas z ob/
 longas silt cepe lōgo. nascit mōtuosis loc?
 Et oportet qd fodiā radix ipi? plāte z repos
 nat tpe messis. Et melior ad colligēdū ē cui?
 plāta extēdit sup terrā extēsiōe moderata. z ē
 albo facile frāgibil: multe carnositat. nō bñs
 acutas sūmitates sic squinantū. Et qm̄ frāgīf
 euolat ex eo res silis pulueri. z caro ei? ē sub
 tilis z nō mordicat linguā mordicatioē forti.
 s; facit abūdare salinam ad os: z caueat a ni
 mietate sua: qz suffocat. Et melior ex eo ē ille
 q̄ defert ex terra q̄ dz italia. s; ille q̄ est ex cal/
 dechia ē malus. z ē plāta silis squinato: et est
 suffocans.

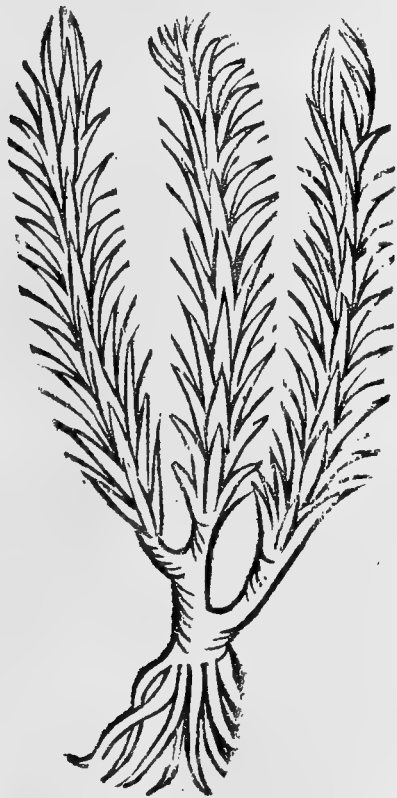
Operationes

¶ Dyaf. Elleborus albo flegma z oēs humos
 res vomitu purgat. Collirijs nobilibz misce
 tur. caliginē oculoꝝ purgat. supposit? aboz
 sum facit. ¶ Infantē i vtero occidit. sternutas
 mēta puocat polente mixt?. molli forices nes
 cat: elixus cū carnibz citi? eas madidas fa
 cit. nā nisi mixt? fuerit polēte aut sisamo aut
 succo ptisane: aut succo tapfie aut mulse aut
 succo lenticule aut nisi in pane coquat dari n̄
 pōt: qz sic ab antiqs̄ inuētū est. ¶ Filon medi
 cis doctissim? z p̄fectissim? diligētia lōga z
 rōne scripsit qd disciplina ellebor? def. Dul
 ti fo in succo mulse mixtū dant postea dan
 tes māducare illis q̄ h̄ acceptint q̄ sunt fortis
 simi corpe. vñ datū disciplina supiori nullaz
 offocationē facere pōt cū aceto mixt?. z coly
 liriū factū z ano suppositū naufeam phibet.
 ¶ Sal. Ellebor? vterqz tā albo q̄ niger abster
 siue silt z ca. p̄tutis sūt: q̄re z morfeis z empe
 tiginibz z scabiebz z lepris pueniūt: qm̄ etiā si
 stulas mortificāt duobz aut tribz diebz: s; den
 tiū doloribz cū aceto p̄ferūt. ¶ Jo. mesue. dis
 cit elleboꝝ albū debere vitari. Est enī p̄foca
 tiu?. sup nigriū aut debere p̄sumere p̄cordant
 oēs. z p̄prie rectificādo fm artē z legē: z n̄ pue
 nit nisi robustz corpibz z aniosis: z tpe veris.
 ¶ Et p̄prie dat? quidē qm̄ z cui puenit: z quat

A
B
C
D
E
F

De Herbis

liter acq̄rere facit iuuenescētiā: 7 incolumi-
tate 7 mores laudabiles 7 cōplexionē bonā
Hoc ei ē p̄rietas: sicut Hypo. dicit: 7 p̄rie q̄
dē mūdificat corp⁹ totū a supfluitatib⁹ mate-
rie 7 corruptaz: 7 solutioe educit cū facilita-
te colerā p̄mixtā. 7 grossū flegma: 7 colerā ni-
grā cū p̄rute 7 sine molestia: 7 mūdificat san-
guinē 7 attrahit a venis supfluitates admix-
tas sanguini imo toto corpi: 7 a p̄cauitatib⁹
mēbroz 7 p̄rib⁹ remor⁹ acute. ¶ Et ex rebo so-
lēmb⁹ mūdificādo cerebz 7 caput totūz istru-
mēta sensuū 7 nervos 7 vesicā. ¶ Et p̄fert iu-
uamētū mgnū egritudib⁹ eaz sic ē sōda p̄p̄e
7 emigranea 7 mania 7 melācolia 7 vertigo 7
epilētia 7 palisus. 7 aq̄ q̄ descēdūt ad oculū. 7
p̄fert egritudib⁹ iūcturaz 7 duricie: 7 ap̄ati-
b⁹ eaz 7 scrofulis. 7 est sic tyriaca 7 medicine
antonomatice ad leprā. 7 cancrū: vt spēs her-
pet⁹ 7 borbor q̄ se comedūt. Et hec Jo. mes-
ue de nigro. ¶ Albo at fortiter 7 difficulte vo-
mere facit cū accidētib⁹ timor⁹. 7 p̄fricat⁹ ex
eo ad egritudies cut⁹. p̄fert cum p̄rute: 7 curat
scabiē emp̄tiginē 7 lēnigines. 7 p̄fert vter-
q̄ ellebor⁹ fistulis 7 vlcērib⁹ fraudulentis.

Capitulum. clv.

¶ Elebor⁹ niger. An. li. ij. ca. 8. elle. Et
lebor⁹ ille q̄ niger est: est frusta incisa

7 eius acuitas fortior est acuitate albi. 7 illi q̄
ipm colligūt p̄seruant ab ei⁹ nocumēto co-
medēdo allia 7 bibēdo vinū. 7 folia q̄dē plan-
te ei⁹ sūt silia folijs squinat: s̄ sūt vehemēti-
ris nigredis q̄ ipa. 7 b⁹ crus breue ad purpu-
reitate declinās. 7 ei⁹ figura est sic figura ra-
cemi. 7 in ipa ē fruct⁹: 7 b⁹ venas subtiles ni-
gras. ex cuiuscūq̄ q̄rū radice sic duo capita
cepaz egrediunt. Et qd̄ de eo admistrat sūt
vene iste. Et oriz in siccis loc⁹. Melior ē q̄ est
medi⁹ iter veterē 7 nouū 7 grossi⁹ 7 extenua-
tū hñs colorē cinericū. 7 q̄ est velociter frāgi-
bilis 7 n̄ pōderosus. in cui⁹ vacuitate ē q̄ddā
sile tele aranee saporē hñs acutū 7 mordicās
linguā. Et bonū qd̄ qd̄ admistrat est vt assu-
mat lignū parū qd̄ est apud radicē ei⁹: et ins-
fundat parua aq̄ 7 excoiet. Et assumant cor-
tices illi⁹ 7 exsiccent in ymbra. 7 admistrētur
triti 7 cribellati. ¶ Jo. mesue. ca. de elleboro.
Eius sūt due spēs. Nā ali⁹ est albo: ali⁹ niger
Niger incolumior est albo. Vñ minatur albo
accidētia timor⁹ 7 tremor⁹. Niger p̄o acq̄rit
ei iuuenescētiā 7 incolumitatem: 7 ex eo qd̄
maḡ eligitur. 7 p̄rie ē cui⁹ sapor ē acut⁹ mor-
dicās gustū. 7 hñs saporē sicut asaz. p̄rie: et
qd̄ est frāgibile. 7 mediū iter subtile 7 grossū.
7 mediū iter recēs 7 antiquū: 7 medium inter
ponderosus 7 leue: imo plus lene q̄ pondero-
sum. 7 qd̄ est leue carēs asperitate. Et melior
pars ipi⁹ plante est radix ipi⁹. Et melior ps
eoz sunt cutes ipoz. Et melius tps collecti-
onis ipoz sunt ver 7 estas.

Operationes

¶ Dyas. Radix ellebori nigri accepta colerā
7 flegma p̄ vētrē purgat. Alij scamoneā 7 sal-
miscēt. 3. i. multi cui⁹ cellēā coquit: multi cū
lenticula. nā sic accepta vētrē purgat. ¶ Pur-
gatio illa melācolic⁹: epileptic⁹: artetic⁹ 7 pa-
ralitic⁹ medicat. ¶ Supposita mēstruis ipe-
rat: aborsum facit. fistulas purgat imposita.
¶ Reddit auditū p̄ tridū eiecta. scabiē pur-
gat mixta libanotidi cere 7 pici liq̄de et oleo
citrino aceto addito. solayt cathaplasma im-
posita maculas oēs corpi tollit. lepras oēs
7 zernas lipidat. scabies curat i aceto cocta.
7 gargarismo accepta seu adhibita dolorē dē-
tū mitigat. 7 miscet 7 stiptic⁹ medicamib⁹ mi-
travino 7 polline ordei. 7 vt cathaplasma ad-
hibita ydropis p̄stat effectū. ¶ Et si lino fue-
rit iserta 7 vino mersavino cartarticū reddet
aq̄ in q̄ fusa fuerit si domni aspgat muscas 7
pulices necat. ¶ Hoc cū fodiēt celeriter fodi-
opozet: qz tarditate fodiēt visū hebetat. aur
dolorē capis cōmouet. nā plimi fossiores ei⁹

A

B

C

D

E

F

5
27

allio sumpto z vino potato secure fodiebāt.
¶ **Aui.** Ellebor⁹ niger p̄fert linit⁹ sup morse
am cū aceto. z silt sup loca in q̄b sūt fordes.
z silt sup albā morseam z eradicat verrucas.
¶ **Et enacuatio q̄ fit cum ea puenit albaras.**
Dosis nigri ē a kirat. vi. vsq; ad. 3. i. ¶ **Confe**
ctio pillularū q̄s descripsit **Haly.** q̄z iuuamē
tū est vltimū ad melācolicas egritudines et
cancerū z leprā z morseā nigrā difficilē: q̄rum
est hec p̄mixtio. Recipe vere pigre. 3. r̄ij. elle
bozi nigri. Polypodij ana. 3. v. agarici lapis
dis lazuli salis indi. coloq̄ntide ana. 3. iij. do
sis a. 3. ij. vsq; ad aureos. ij. sunt sane z expte.

Capitulum. clxv.

Eupatorium. **Dyal.** ca. d̄ eupatorio fm
trāslationē n̄fam. Eupatorium frutex
est sarmētosa basta h̄ns rectā z ligno
sam tennē z nigrā z asperā in cubiti vni⁹ lon
gitudine porrectā aut ampli⁹. Folia sunt ei in
gyro diuisa sicut pentafilon aut canapis: eu
ius folia ī capite incisa sūt vt serra. semē a me
dia basta aspez z subt⁹ declinū est ei. ¶ **Aui.**
li. ij. ca. de eupa. Eupatorium est ex herbis aro
maticis. z h̄z folia q̄ sunt sicut folia canapis.
Et flos ei⁹ ē sicut nenusar. z ē illud qd̄ admū
nistrat. z succ⁹ est ca. in. i. sic. in. ij. Est subtilia
cinū: incisiuū valde absteriuū sine attractio
ne z sine caliditate manifesta. Et ī ipa est st̄p
p̄citas pauca z ponticitas z amaritudo for

Tractatus

tis: sicut ē amaritudo aloes. ¶ **Pli.** ca. de eu
pa. Eupatorium regiā h̄z actionē: caulif ligno
si nigricātis vsuti cubitalis aliq̄n z amplios
ribz folijs p̄terualla q̄nc̄vt canapis p̄ mar
gines incisis nigris z īpis plumosis radices
q̄ supuacua. ¶ **Gal.** vi. sim. far. ca. de eupato
rio. Eupatorium ē herba q̄ vocat volucru mā
ius vel agrimonia. cui⁹ suba ē subtilis. sapor
ei⁹ ē st̄ptic⁹. Et p̄t⁹ ei⁹ est ca. caliditate modi
ca z desiccā. S̄z sciēdū q̄ eupatorium silt fm
Dyal. ca. de agrimonia vocauerūt antiq̄ ras
dicē agrimonie: eo q̄ ē diuretica valde. Itēz
fm eundē ca. de marubio. **Marubiu** et iaz q̄
dā eupatorium vocauerūt: qm̄ valet ī vitia epa
tis. z p̄ t̄ato nō ē vez eupatorium. qm̄ **Dyal.** fac
semotim ca. de eupatorio: z semotim d̄ maru
bio z agrimonia. Doc silt voluit **Jo.** mesue
ca. d̄ eupatorio cū dicit: q̄ dicit aliq̄ q̄ ē ber
ba pulicū. noluit fm̄ vez q̄ sit herba illa quā
latinivocat pulicaria eupatorium. qm̄ **Dyal.** fa
cit semoti ca. d̄ eupatorio. qd̄ incipit eupato
riū. z semoti ca. de pulicaria vel herba pulicū
qd̄ incipit coīnza. s̄z sicut dictū ē d̄z intelligi
Mesue. Nā dicit q̄ eupatorium fm̄ q̄sdā ē ber
ba pulicum quoniam aliqui vocabant puli
cum ū eupatorium z b̄n. qm̄ ē diuretica val
de: z valet ī vitia epas. **Diros** q̄liter medici
nī ī t̄pis nō aduertētes p̄ba **Dyal.** **Aui.** z **Se**
ra. **Pli.** z **Gal.** z **Damaſceni** credūt herbula
r̄hs salinā agreſtē eupatorium d̄icētibz q̄ nec ī
sapore nec ī odore cū eo puenit. Si alit ī ipa
forſan p̄tutes eupatoriū inuenerūt: z p̄ eo po
nere voluerūt: cui⁹ gr̄a ipm̄ eupatorium vocaue
rūt. nō licebat dicere q̄ idē eēt: qm̄ eupatori
um p̄t dici oē id qd̄ valet ī vitia epas. ab eu
qd̄ ē bonū z p̄cor qd̄ ē epar. vñ eupatorium. i.
bonū epati. s̄z vez eupatorium ē illud qd̄ anto
nomatice ē bonū epati sicut illud qd̄ vez est
eupatorium.

Operationes

¶ **Dyal.** fm̄ trāsſa. no. Eupatorium valet ī vitia
epas: z folia ei⁹ sicca z arungia porcina vete
ri addita trita z īposita dura vulnera ad cica
tricē ducūt. ¶ **Semē** p̄o ei⁹ z folia cū vino b̄
bita dissinteric⁹ z morſibz venenat⁹ occurrūt
medicādo. ¶ **Eadē** dicit **Sera.** cap. p̄pio de
mēte **Dyal.** z addit. Et sūt mlti q̄ putāt q̄ illa
herba sit agrimonia: z errāt: qz est alia ab ea.
Et nos qd̄dē manifestauim⁹ iā de ei⁹ eē in eo
qd̄ dixim⁹ de eo. ¶ **Et idē** anc. **Gal.** In tyria
ca chelar eupatorium apit opilationis epatis z
forſificat ipm̄. ¶ **Jo.** mesue. Eupatorium soly
tiōe educit colerā z flegma facile. z ē p̄serua
tiuū a putredie. ¶ **Et p̄forſat** stomachū epar z
viscera: z p̄fert doloribz eoz: z ē medicā sple
nis: z opilationū oīm z egritudinūz ab ea fa

2
2
E
D
2
f

De Herbis

B crarū. ¶ Et febrībꝫ longitꝫpis mire subuenit. dosiꝫ decoctiōis eiꝫ poton est a. 3. iij. vsqꝫ ad vi. ⁊ puluis eiꝫ a. 3. ij. vsqꝫ ad. iij. loco eiꝫ ponitur in defectu eiꝫ absinthij ⁊ azari. ana medij um ponderꝫ ipsius. ¶ Huiꝫ. Tūpatorij ē bonū in initio alopicie ⁊ tyrie: ⁊ liniꝫ cū adipe yete ri supꝫ vlcera difficilis ꝫsolidatiōis. ¶ Et eiꝫ succus ꝫfert scabiei ⁊ prurituꝫ qñ bibiꝫ cum aqua sumiterre ⁊ oximelle. ⁊ siliꝫ flos eiꝫ ⁊ succus ipsius est fortior. ¶ Confert doloribꝫ epatꝫ: ⁊ opilatiōibꝫ eius ⁊ ꝫfortat ipꝫ. ¶ Et cōfert duricieꝫ splenis: ⁊ apostematibꝫ epatꝫ: ⁊ apoꝫ stematibꝫ stomachi. ⁊ eiꝫ herba ⁊ succus ꝫferunt malicieꝫ forme ⁊ accidētibꝫ bydropisꝫ datū in potu cū vino: ⁊ ꝫfert vlceribꝫ intestiꝫ norū. ¶ Confert febrībꝫ croniceꝫ: ⁊ antiquis ꝫprie succus eius. ⁊ ꝫprie cū succo absinthij. loco eius ponitꝫ pondus eius de azaro: ⁊ me dietas ponderis ipsius de absinthio.

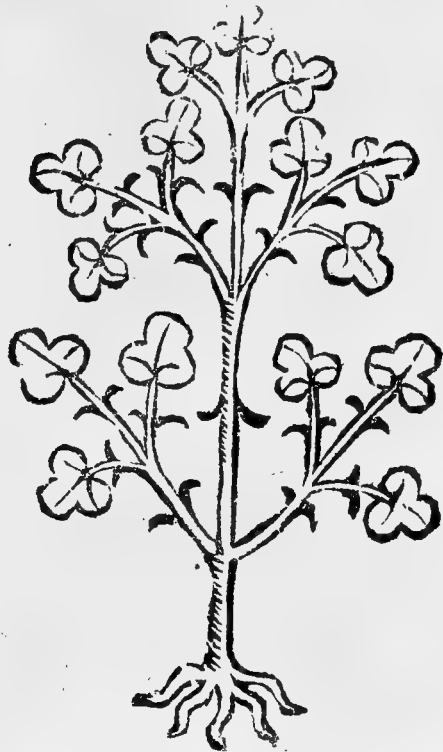

Capitulum. clxvij.

EUFRAGIA. Paulus cap. de eufragia est herba que similit in stipitibꝫ ysoꝫ po: nisi qꝫ stipites sui habent coloreꝫ violaceū: ⁊ nō habent ramos. ⁊ folia sunt in stipitibꝫ a medietate superiꝫ. ⁊ sunt parua incisa sicut galliculi crista. et habet flores tenꝫ dentes ad albedinem satis paruos.

Operationes

¶ Medetꝫ doloribꝫ oculoꝫ. ⁊ ꝫfortat visum

Capitulum. clxviii.

EMBLICI. Serapion libro aggregatꝫ ris ca. de amlegbelliger: id est mirabilolani emblici ⁊ bellirici. De belliricis habetur superius de B. in capitulo bellirici. Et sunt ambe frigide ⁊ sicce in fine tertij gradus. ¶ Johannes mesue cap. demirabolanis. Mirabolani emblici sunt ex medicinis confortantibus stomachum cor et epar ⁊ viscera. Et meliores ex eis sunt habetꝫ tes frustra grossa ⁊ densa ⁊ graua que minus crescunt in ossibus ⁊ plus in carne. rari quosqꝫ nō habent spiritum. ⁊ sunt frigide complexionis parum: ⁊ sic. in. i. gradu.

Operationes

¶ Emblici sūt ꝫfortatiui membꝫoz. ⁊ coadunatiui partiū eoz. Et sūt de extinguitibꝫ inflammationē in stomacho ⁊ epate. Et ipꝫ nutriti maioris sunt operatiōis ⁊ minoris corꝫgatiōis. ¶ Modus nutriēdi emblicos. Accipe ex eis qñtitateꝫ quā voluerꝫ ⁊ submerge in aqꝫ: ⁊ ex pone soli vsqꝫ dū tumefiat ⁊ bumeꝫ ctentur: post ex ꝫpme ⁊ pone in aqua mellis ⁊ dimitte ꝫ duos dies. ⁊ deinde coque cum fa

Tractatus

E
D
E

elitate. et postquam cocti fuerint imitte partem re frigerari: et adde cum eis mellis tabarzet sciunt quartam partem torius et reconde. et quidam super condunt cum speciebus aromaticis et fortatius. si cut cum cinamomo et aloloe gallia cardamomo et croco et silib. **Sera. aucto. Galieni.** Emblici habet proprietatem denigrandi capillos. et prohibent casum ipsorum. Et conferunt emorroidibus: et ipsi tumescunt in aqua. **Et conditi ex eis faciunt operationes mirabolanoz non conditorz: nisi quia sunt debiliores eis. et in bellicis maior est pietas in acumine quam in emblicis.** **Et idem auctoritate Bedigozas.** Emblicorum pietas confortat stomachum: et prohibent corruptionem ab eo. fortificant stomachum: et augent appetitum cibi. et incitant coitum: et abscindunt sputum et vomitum: et sedant sitim. et augent operationem sensus. **Mirabolanoz ni emblici bellirici et rebuli mixti cum oleo amygdalaz dulcium et cum melle tingunt capillos colore nigro.** **Johā. Desue.** Mirabolani emblici educunt solutionem flegma: et sunt ex rebus valde fortantibus cerebrum et nervos. et augent intellectum: et fortant cor: et referunt tremorem eius. et mundificant stomachum a putrefactione et fortant ipsum. et sedant feruorem in eo. et auferunt sitim et addunt in appetitum: et sedant vomitum.

Capitulum. clxix.

Endiua. **Avicenna.** Endiuia alia est ortulana et alia siluestris. **De siluestri in sequenti capitulo tractabitur.** Et quedam habet lata folia: quedam stricta. ambe vincunt lactucam in aperiendo. **Ita ac in dietis particularibus.** Endiua domestica et siluestris est: quarum domestica diuerse virtutis est. Dabet enim amaritudinem: ponticitatem et insipiditatem. Que iterum in duas diuiditur partes. Est enim endiua hyemalis et estivalis. Hyemalis est insipida propter amaritudinis et ponticitatis paucitatem. Et etiam insipiditas est propter temporis frigiditatem. Frigida quidem est in fine secundi gradus. Quidam autem illam dicunt esse humidam: quod sensu non patet: quia siccitas eius palam est propter amaritudinem sui atque ponticitatem. **fm medicinam est vtilis.** Estiue autem est amaritudo maior: sed frigiditas minor. Est enim frigida in gradu primo. sicca in secundi medio. **Constantinus in libro graduum.** Endiua de amaritudine et ponticitate composita: et sicca est in secundo gradu.

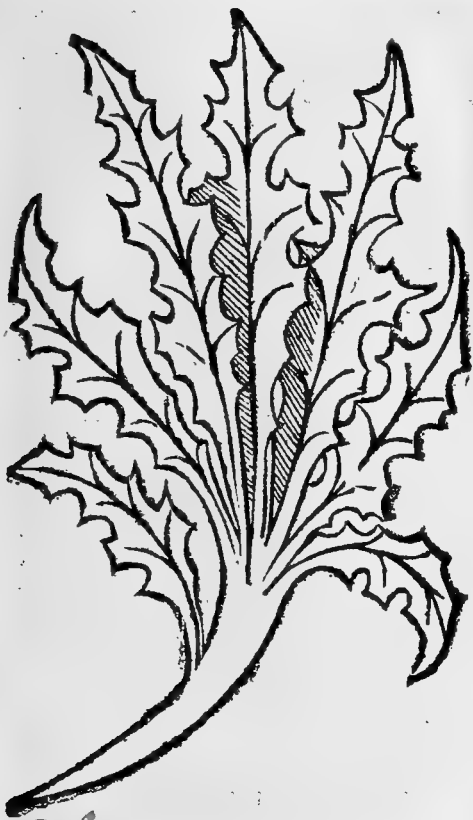
Operationes

Idem. Stomachum confortat. opilationem aperit. Succus eius coctus et despumatus cum oxizuccaro bibitus: humores expellit putridos: et diurnas febres curat: cataplasmate inde facto. calor epatis et stomachi mitigatur. Cum polline ordei et oleo roseo mixtus apostemata calida: maxime si in oculis fuerint sanat. Artericos de calore mitigat. **Ita ac vbi supra.** Endiua generat sanguinem peiorem.

Unde Galienus. Lactuca siue endiua quae maioris est amaritudinis ipsa deteriores sanguinem facit. Estiua enim fm medicinam est mediocris. que plus est aperitiua. maxime constipationis epatis. Que si elixa detur cum obsomogaro et oleo minime erit nocibilis. Si vero cum aceto stomachum confortat: et ventrem constipat. Succus eius coctus ac despumatus cum oxizuccaro bibitus: constipationem aperit. Humores putrefactos mundificat: et diu febricitantibus conueniens est.

Perapion auctoritate Galieni. Endiuae virtus est sicut virtus lactuce.

Capitulum. clxx.

Andinia silvestris. Dyaſcorides. En
dinia ſilueſtris eſt vna ſpecies que vo
catur ſerralia: eo q̄ tiſum habet in
modum ſerre. Et in ſapore ſilueſtris eſt ſtipri
citas cum amaritudine.

Operationes

Idem. Omnium virtus eſt ſtiprica et en
ſtomaca. Ventrem abſtinet. cocta cum ace
to ⁊ maxime ſilueſtris. Ueratum ſtomachū
confirmat. Et eſtuations ſtomachū miti
gat. ſola cum polenta poſita cardiacis blan
ditur. In tumore oculorum ſubuenit. **F**o
lia vero eius impoſita ⁊ cathaplaſmata per
cuſſum ſcorpionis mitigat. polentis addita
⁊ impoſita ignem ſacrum cōpeſcit. mixta cū
aceto ⁊ ceruſa omnibus rebꝫ calidis opitula
tur. **I**ſaac. Andinia ſilueſtris que frigida ē
in initio primi gradus. ⁊ ſicca in fine euſdē.
habet ſtipricitateꝫ ſtomachū p̄fortantē. que
ſi manduceſ aut ſuccus euſ potetur: moꝫ ſui
ſcorpionis p̄deſt. ⁊ cathaplaſmata ſiſt̄ opat̄.
Radix euſ ſi potatur: contra venenū au
xiliatur. cum mirra vero mixta ⁊ immiſſa: p̄
nocat menſtrua. **A**uicenna de viribus cor
dis ait: q̄ confortat cor.

Capitulum. clxxj.

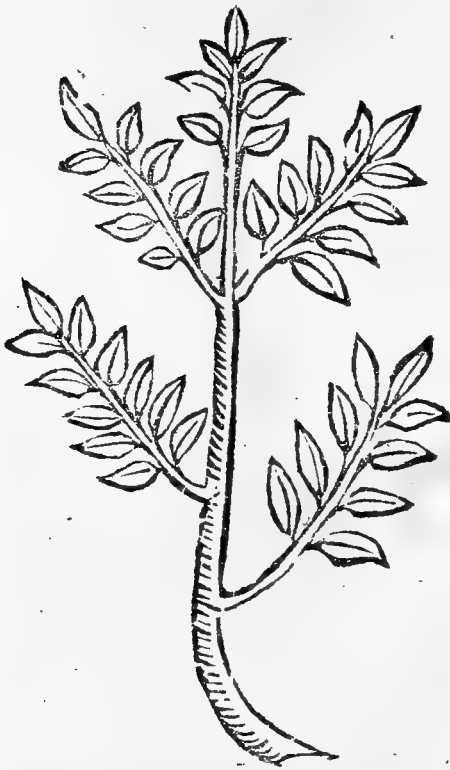
Elitropium. Pli. ca. de elitropio. Eli
tropiū primo nomē accepit ex eo q̄
eſtino ſolſticio floreat: ⁊ q̄ ſolis mo
ſtibꝫ ſolia circūacta p̄uertat. vñ ⁊a latinis ſol
ſequia nūcupat̄. Nā ⁊ oriēte ſole flores ſuos
apit. ⁊ ſe itez recludit cū ſol occubuerit. ipſa
eſt quā latini inrubā ac verrucariā vocāt. ex
eo q̄ extinguat verrucas. ex aq̄ potata vſ ca
thaplaſmat̄ vice ipoſita verrucas abſtergit
Dyaſ. ca. de elitropio duo facit ca. de p̄io. ſic
elitropiū maius multi ſcorpioneon dicunt: eo
q̄ flores ſiles ſunt figure ſcorpū. ſolia bz ozi
mo ſilia ⁊ aſpiora ⁊ nigriora. ⁊ baſtas ex vna
radice q̄nqꝫ aut ſex cū ramulis q̄ plurimis
in q̄bꝫ flores ſunt coloris albi ⁊ ſubpurpurei
⁊ ſubcitrini ſicut cauda ſcorpū. Aliud capi
tulum de elitropio dicit. Elitropium minus
naciſt̄ locis cultis ⁊ i pratis. ⁊ ſimile ſupradi
cto. ſemen rotundum habet pendens.

Operationes

Dyaſco. Huius herbe manipulus vnꝫ eli
rus et bibitus flegma ⁊ colerā deponit. Cū
vino bibitus icribꝫ ſcorpionū occurrit. Ca
thaplaſmatibus adhibitus eadeꝫ facere po
teſt. **M**ulti etiam radicem euſ collo ſu
ſpendunt contra vim ſcorpionū. ſeminis eiꝫ
grana q̄tuor: cū vino bibita ante acceſſionē

Tractatus

quartanarijs maximū remedium est. tertias
narjs vero tria grana vsiliter dant. Folia
eius in carbaplasmatibus adhibita tumos
res spargunt. mirmiceas corporis limpidat.
sicca vero folia ei⁹ imposita podagric⁹ ma
ximū prestant effectum. Trita z matrici sup
posita mēstruis imperāt. Abozium faciunt.
Eliotropij minoris herba cum eius semib
ne decocta: z cum nitro z yfopo z cardamo
mo bibita rotundos z latos lumbricos ex
cludit. clauos imposita cum sale tollit: maxi
me si fuerit elixa z imposita.

Capitulum. clxxij.

Epitimum. Johannes mesue ca. de
epitimo. Epitimum nascit simile vt
cuscute. plante autē qb⁹ super ex cre
scit sunt alkal z albasce. z quedā species ori
gani. Eius aut aliud est cretense. aliud siricū
Melius est quod est cretense acuti odoris.
z qd nascit in syria est post illud. sed est meli⁹
rufum: z melius est ad huc quod est comple
tū ponderosius. Et melior pars ei⁹ sūt extre
mitates grosse. q̄ sunt sicut flores. subcitrinū
autem z pallidum est minus bonum. ca. com
plexionis est z sic. in. ij. Et est compositus ex
partibus igneis a quibus inest ei acuitas. et
ex terris subtilibus a quibus inest ei stiptici
tas panca. At ipm quidem est subtiliatum

resolutiuum: aperitiuū opilationū: z confor
tatiuū viscerū: facit sitim z generat estiuatio
nem in corporibz calidis. z est ex debilitate et
tarde soluentibz. ppter quod prohibendū est
sub dominio caliditatis z siccitatis positus
Confortatur autē operatio ipius in multitu
dine quantitatis ipius: z in associacione rei
cum eo magnificatis effectū ei⁹: sicut sūt mi
rabolani: indi z nigri: aut ellebozi nigri. q̄nti
tas parua. Aqua autem mellis cū pauco sa
le. Aut aqua decoctionis passularū cū sale.
similiter aut aqua lactis ex capris sumpti vi
gorat operationē ei⁹. Sal gemma vero aut
sal indi aut sal napti sunt ex rebz que sibi ad
dita addūt virtuti ipius. citam autē z facile
facit operationē ei⁹. Si ei aliqd virtute acui
tum misceat sicut piper z piper longū zinziber
z similia. Et nō p̄termittas quin cadat in po
ribus ei⁹ oleuz de amigdalīs dulcibz in quo
inuoluat. et in decoctione ipius passule sine
interioribz. quoniā addunt ei ad bonitatē les
niendi quod timetur ex introfite ipius. Et
ne ignores quoniā epithimū de decoctione
modicū sustinet: quare oportet vt fiat illud
fm legem. Prerogatiuā autē habet sup om
nibz solutione educentibz melancoliam. edu
cit enī eam facile sine molestia. Et cum Jo
mesue cōcordant omnes aliī doctores sicut
Aucenna. Sera. Dyaf. z Sal.

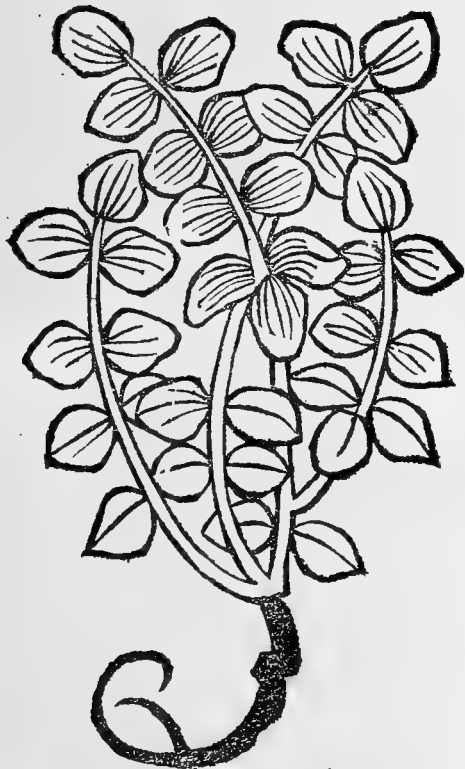
Operationes

Johānes mesue. Quidam dicunt epithi
mum educit de flegmate aliquid.
Et dixit Paulus: q̄ solutiōe educit humo
res adustos: z declinant ab eo qd cōprehen
dit vniuersitas. z ego non inueni qd fieret il
lud. potestas autē eius sup humore melanco
lico. z egritudinibz eius magna est. z p̄rie in
egritudinibz capitis sicut est melancolia epi
lentia alguesgues z timor z vertigo: et dolor
capitis: quarum materia est melancolia.
Valeat etiā ad tremorē cordis. z sincopim.
z egritudines melancolicas in eo. z est medi
cina magna opilationi splenis z egritudinibz
in eo. **E**t cōfert egritudini ypocondrioz et
opilationi renū. **E**t frequens vsus potio
nis eius est medicina solennis cancro lepre
z vlcerebz nigris z soluit quartanam. Dosis
potio ei⁹ est in decoctiōe a. 3. v. vsq; ad. xx. et
pulueris ei⁹ a. 3. iij. vsq; ad. vij. Illi aut qui su
munt ipm vitent acceptionē ei⁹ in estate.
Plinius. Epitimum habet virtutē purgan
di flegma z melancoliā z p se z cū adiucto se
cū medicinis purgantibz melancoliam.

De Herbis

¶ Contra quartanā fiet decoctio in aqua. **℞.** Epithimi buliat: et in tali aqua ponant. **ʒ. ij.** lazpidis lazuli vel armenici: et digesta materia detur patienti. multi enim liberantur. valet si militer talis decoctio patientibus emorrois das ex melancolico sanguine.

¶ Dyascozides. Epithimū viride acceptum stomachū verat: et vomitū mouet. ventrē p̄uocat et nauſeā facit ac educit flegma et coleram: et maxime nigrā. datur ad purgandū toracem cum melle et yrisillirica more electuarij accipit. alteri⁹ aut̄ tbimi flos albus est atq; asper: sed ambo equalē habent virtutē. Nam p̄ os purgant flegma et p̄ ventrem colerā nigrā datur in quibus p̄cordia p̄focant et patiens et suspitiosis.

Capitulum. clxxiij.

¶ Epimediū. Plini⁹. Epimediū siue vt latini vinectam dicūt fm Dyas. in p̄prio cap. bastā habet nō maiorē edes re similē. et folia. **x.** aut. **xij.** carens flore et semine. Radix est illi tenera nigra cū odore graui et gustu fatuo. nascit̄ in locis humidis.

Operationes

¶ Dyascozides. Folia eius trita cum oleo et imposita mamas crescere nō admittunt.

¶ Folia eius et radix cū vino bibita post purgationē menstruoz. **ʒ. v.** generare non sinit si **v.** aut. **vi.** dieb; bibita fuerit.

¶ Epimediā fm Dyas. ca. qd̄ incipit mespila. est inqt et illa q̄ in byspania nascit̄ quaz multi epimelidā vocant. semen rotundū hñs. hoc aptum est ad comedendū: et est stipticū: et tar; de maturescit similis sorbo. et nos latini vocamus banc epimelidam anzarolam.

¶ Psidozus vocat eam pomelido. de quale ge capitulum mespilum de. m.

Capitulum. clxxv.

¶ Femereon est apud Dyascozidē capitulo Effemereon: quem multi yris ni agrestem vocant. folia et bastā similia lilio habet: sed tenera et flores albos et minores: et semen molle. radix est ei grossa vt digitus. Virtus est illi stiptica et odoris boni. nascitur in locis ymbrosis et in siluis.

Operationes

¶ Dyasco. Radix eius decocta in ore retenta dolorem dentium mirigat. **¶** Folia p̄o ei⁹ in vino decocta et cathaplasmatib; imposita tumores et duricies spargunt.

Capitulum. clxxv.

Tractatus

Ebulus. Sciendū q̄ act̄ ē s̄abuc̄. La
meactis d̄r̄ ebul̄: z s̄ūt pl̄ate oib̄ noz
te. **Uñ** vsus. S̄abuc̄ est act̄ s̄z ebu
lus ē cameact̄. De sambuco tractabit̄ in ca.
sambuc̄ de s. **Sera.** li. ag. ca. cameact̄. **Las**
meacti duo s̄ūt sp̄es: q̄z vna grece d̄r̄ act̄: in
latino sambuc̄. z sc̄da noiatur i greco came
actis: z ei⁹ est int̄erio terren⁹ actis. et i latino
d̄r̄ ebulus. v̄ir⁹ ei⁹ ē q̄ desicc̄at z icarnat z re
soluit resolut̄e t̄pata. **Pli.** ca. cameacti. **Ei⁹**
due s̄ūt sp̄es. earū vna assilaf arborib̄ h̄ntib̄
ramos s̄iles c̄anis rotūdis. q̄z colorē ad al
bedinē. z s̄ūt lōga. z s̄ūt i eis q̄tuor folia aut
q̄nc̄ porrecta sup̄ ramos q̄slibz: z s̄ilia folijs
nuc̄: miora t̄ñ eis: h̄ntia ḡuē odorē. z i s̄ūmi
tatib̄ ramos̄ s̄ūt flores albi z grana s̄ilia gra
nis viridib̄ vel l̄t̄isci: q̄z color declinat ad
purpureitatē cū nigredie. z s̄ūt velut in racez
mis. z h̄nt multā h̄ūiditatē odorē lini. z ista d̄r̄
act̄. **Alia** s̄o sp̄es q̄ d̄r̄ cameact̄ ē mior p̄ma.
bz ramos maḡ prinētes berbe q̄dratos i q̄
b̄ s̄ūt ml̄ti nodi. z folia iuicē distātia. z singu
lis nodis s̄ilia folijs amigdalīs i s̄ūmitatib̄
suis: nisi qz h̄nt venas: z s̄ūt lōgiora eis h̄ntia
grauē odorē. z i s̄ūmitatib̄ ramos̄ s̄ūt capitel
la s̄ilia coronis sup̄radicte sp̄ei. z semē z flos
s̄iliter z bz ramos lōgos grossitudinē digiti
habentes.

Operationes

A **Uirt⁹** cameacti ē s̄tiptica. q̄ accepta humo

rē adfuz ventris deponit. z cacostomastica est.
folia ip̄i⁹ elix̄a z s̄ūpra sicut olus ventrē mol
liūr: z maxie colerā deponūt. haste illi⁹ tene
re elix̄e z comeste oīa similiter facere possūt.
Radix ip̄a elix̄a hydroptic⁹ eximii remedi
um ē. **D**orsib̄ vipe ip̄ositar bibita occurrit
Locta i aq̄ z fomēto adbibita duricies ma
trici soluit. **S**emē ei⁹ cū vino bibitū oīa s̄ilr
facere nouit. **Q**ū oleo iūctū capillos nigre
scit. **F**olia ei⁹ viridia tumores spargūt. polē
ta mixta cōbustioib̄ tumores sp̄tolant. moz
sib̄ caninis ip̄osita medent. **V**ulncrib̄ para
colesim faciūt. **S**in⁹ vulnez ad sanitatē p̄
ducūt. hydroptic⁹ z surdis fomēto adbibita
p̄stolant. **S**upfluos sonos aurii i narib̄
infusū cōpescit: s̄ilr z s̄mes occidit. **S**cas
bies z purigies tepidū fomēto adhibitū p̄
bibet. **D**orsib̄ venenat⁹ occurrit. **L**ac coa
gulatū soluit. **T**ussim antiquā cōpescit: s̄z
recentē auget. **O**ronoic⁹ calidū p̄dest. **R**eu
ma gule gargarismo p̄hibet. **S**quinaticis
singularē p̄stat effectū **U**uule p̄dēt̄i subuēit
dolorē dentii tenta i ore mitigat. **A**ctis d̄r̄
sambuc̄. **L**ameactis ebulus desicc̄atiue vir
tus sunt. z glutinatorie z dyasoretice. tenez
ebuli cū folijs tritū z cū vino potui datū cal
culo sis p̄dest. radix ei⁹ in aq̄ cocta ad tertia
nam valet. z bibita spleneticos mire iuuat.

B
E
D

E
F
B
D
3

Capitulum. clxxvi.

Eruca. Plateari⁹. Eruce dñe sūt spe-
cies. Domestica videlicet z siluestris:
z ambe sunt omnib⁹ note. Eruca ca.
est et hu. in. ij. gradu. Domestica minoris est
efficacie q̄ siluestris. Vni medicine compe-
tunt semina: secūdo folia. Virtutem habent
cōsumendi z coitum excitādi. Jfido. Eruca
dicitur quasi vrtica: eo q̄ ignee sit virtutis: z
in cibo sepe sumpta veneris incendium mo-
uet. Vnius species sunt due: quarum altera
vsualis: altera agrestis acrioris p̄tuit. Utra
q̄ tamen vsu veneris cōmouet. Pl. ca. de
eruca. Ex ea est domestica z siluestris et mis-
cetur in cōdimētis in quib⁹ carnes et pisces
intinguntur. tanta suauitas ei est vt greci eu-
sonomia appellauerint: z tñ euzomum voca-
ri repperi in q̄ pluribus locis.

Operationes

A Platearius. Eruca habet virtutē cōsumē-
di z coitum ad incitādū. ad stranguiriā z dis-
surriaz z paralasim valet decocta cū carnib⁹.
contra p̄dictas puluis seminis eius cū cepe
decoquat. z detur herba ipa decocta in vino
z renib⁹ cathaplasmata libidinē excitat.

B Pectini imposita vzinā puocat. Puluis se-
minis ei⁹ cū melle z cōficat qui cathaplasma-
tus renib⁹ libidinem incitat. **E** Gal. de cibis
est ca. z hu. in sc̄do gradu. Et ipa quidē gene-
rat sperma: et generat ventositatē: z ideo fa-
cit erectionē virge. **D** Et dicit Gal. eodē lib.
ca. de eruca fm translationē grecas calefacit
potenter hoc olus: vt neq̄ solum comedere
ipm facile si nō mixtū cū folijs lactuce: sed z
sperma generare creditū est: z impet⁹ ad cois-
tum excitat. Doloratiū aut capitis: z ē ma-
gis si q̄s ipm solū comedat. **E** Sed idem in
vi. de sim. medicina ca. de agno casto dicit: q̄
est ca. z sic. cōplexionis. **F** Naz dicit q̄ agn⁹
castus nō est generatiū⁹ spūs vaporosi sicut
eruca: q̄ augmētaret impetū coit⁹ sicut eru-
ca. sed ppriū est eruce habere vim in calefaci-
endo z exsiccādo. nō tñ agno casto similis ē.
paulo nāq̄ deficit in ambob⁹. Nā calefacti-
ua quidem z siccatiua est eruca: differt au-
tem in p̄mixtione qualitatis z virtutis. **S** Se-
ra. aucto. Gal. Eruca generat sperma z exci-
tat libidinem z generat ventositatem. z ideo
facit erectionē virge. z si comeditur sola in-
ducit dolorē capitis: quare oportet vt come-
dat cū ea lactuca endiuia vl̄ portulaca. z ipa
puocat vzinā z laxat ventrē: z siluestris ē forri-
or: q̄ sit domestica. **H** Et idē auc. Aben. mes.

succus eruce recens qñ administrat cū felle
bonino laxat ventrē z confortat digestiua. z li-
nit cū eis supra cicatrices vl̄ cez z delet eas.
J Dyas. ca. de eruca. Eruca multum comesta
ventrē stimulat. Semē ei⁹ oia illa facere p̄-
nā diureticū ē z calefactoriū. Carnes suare
a putredie p̄ lacti aut aceto mixtū z trocisc⁹
inde fact⁹. Eruce agrestis semē multi p̄ sina-
pi vtunt. virt⁹ ē ei diuretica z viscidior: vtras
q̄ tñ vt aiūt veteres cōmouet act⁹ venereol.

Capitulum. clxxvii.

Eruca campana. Jfi. Enula herba ē
quā rustici alnā vocant. ra dice aro-
matica. odoris summi cum leui acri-
monia. Sera. li. aggre. ca. rasin auc. Dyasco.
Rasin. i. enula. nominat eam quidē zinziber.
z habet similia folijs plante q̄ dz romos: nisi
quia sunt asperiora z longiora eis z habet sti-
pitem magnū. z folia eius nō eleuant a terra
sed extendunt sup faciem terre. z h⁹ radicem
magnā boni odoris. cui⁹ sapor h⁹ acuitatē et
est rubei coloris. Inuenit aut planta que ori-
tur sicut yreos. z est sicut serpetaria z nascit⁹
in locis montuosis z hūidis z in hort⁹. Euel-
litur aut radix enule in tpe estiuo z desiccatur.
z est illud qd̄ ex eo administrat. Et est in baby-
lonia alia species enule. et est planta habens

Tractatus

ramulos longitudine vni⁹ brachij. qui extē-
dunt sup terrā sicut serpillū. z habz folia filia
folijs lenticule: nisi qz sunt longiora et pluri-
ma sup ramos ipos. z habz radices paruas
citrinas: quarū grossitudo est sicut digitus
medius. z subtilior pars radice est subtilior
superiori parte eius. z super ipsa est cortex ni-
ger. nascitur vero in locis maritinis. virtus
est ei ca. z hu. z est in ea caliditas supflua indi-
gesta. **Dyasco.** ca. de ellenio fm trāslationem
nostrā. **Ellenium** multi simpbitū vocāt. Alij
vero batū. Alij vero stomū. Latini vero enu-
lam vocāt. folia habz stoma filia angusta et
mollia z oblonga nō crescētia in altū. z super
terrā late distendunt. Radix est illi ingens et
odorabilis z rufa z viscida gustu non suavis
Frutex est similis lilio. rursus habet album.
In cui⁹ summo flos est aureus: z montuos-
sis z vmbrosis nascit⁹ locis z humidis z ior-
ris. **Balieu⁹.** vij. sim. far. ca. elleniū siue timas-
lium siue enula campana. **Dec plāca z radix**
maxime vtilis ē ad statim i pmo aggressu ca-
lescentiū. Et ideo dicendū est nō certitudi-
naliter ca. z siccam sicut nigrū piper z albus.
imo cū humiditate supflua. **Platēari⁹.** Enu-
la campana ca. est in fine tertij gradus z hu.
in primo. Enule radix magis compeit mes-
dicine qz folia. z viridis qz sicca.

Operationes

- A** **Sera.** Virtus ei⁹ est q̄ adiuuat ad execra-
dum grossos humores et viscosos a pectore
z pulmone: z calefacit membra egra egritudi-
ne fri. sicut sciatica emigranea: z pfert fluxū
bilitati membroz que fit ab humiditate.
- B** **Et qn̄ bibi⁹ decoctio eius puocat vrinaz z**
menstrua. z pfert coartationi ani: et attritiōi
neruoz z tumoribz: z moribz venenosis pro-
pter sui ca. folia s̄o ei⁹ qn̄ coquunt⁹ cū vino z
fit inde emplastrū pfert sciaticē. **Et qn̄ ras-**
L **dux eius conficit⁹ cū rob est bona sto. z pfici-**
unt eā desiccant pri⁹. deinde infundūt i aqua
z terunt z ponunt in rob z reponunt.
- D** **Dumay** ex verbo ypo. Enula aufert iram
z tristitiam z fortificat os stomachi z mūdū
ficat pectus. puocat supfluitates que sunt in
venis p vrinam z menstrua. z pprie vinuz qd̄
E fit cum ea. **Balieu⁹.** Ellenium: id est enu-
la campana miscetur cū electuarijs que sūt
ad educendum viscosos z grossos hu. existēs
tes in torace z pulmone z calefaciūt eas par-
ticulas que frigidis z dūturnis passiōibus
molestant. sicut sunt quedā sciaticē z emigra-
nec. z cōtinue passiōes articuloz: ppter frū-

gilitatem. **Dyascozides.** Ellenium est vir-
tutis feruentis z mictualis. Radix eius esta
te fossa siccatur. Aqua elixature eius vrinam
prouocat. menstruis imperat solutione.

Radix eius cōtusa addito melle vt electus-
arium tussim sedat: z orthonoicis curat. morbi-
bus venenatis occurrit et medetur. folia ves-
ro eius tansa z cathaplasmaribus adbibita
sciaticos sanant.

Folia ex vino cocta z renib⁹ imposita cos-
tiosos emendant. **Multi vero eadem folia**
sicca sale addito z dulcore pcurant cibum p
stomachi salubritate. que quidem cū sale sic-
canda sunt: vt ex caparo cibi fieri solent.

Succus eius cum ruta tussientibus pro-
dest. vrinam quoqz et menstrua et partum ex-
pellit.

Capitulum. clxxviii.

Esula Jo. Desue. Esula ē ex specie
b⁹ lacticianarū: z est solutiū rustico-
rum. Et est eius aliud nigrū habens
radices rotundas z grossas spissi corticis et
densi ponderosi. Et aliud est paruum habēs
radices subriles tenuium corticum. Electio
magnū est malū scindēs viscera. parū vero

De Herbis

Illud quod eligitur et melior pars plante eius est cortex radicis ipsius et lac eius est acutius et fortius et melior radix eius est habens proprietates quatuor: scilicet cuius cortex est subtilior et lenior facile frangibilis, et est habens de rubedine aliquid sicut cassia proprie super quam preterit medietas anni. Recens vero mensis sui est mala nigra vero proniciosa et orta in locis terrarum similiter et melius tempus collectionis radicis eius est principium veris, et lactis eius finis ipsius est calide complexionis, et sicce in principio tertii, et lac eius est calidius, et est compositum ex substantia ignea acuta et subtili, et ex substantia terrea stiprica, et est incisivum et subtiliarium: et exsiccativum materiarum submersarum, liquefactivum disruptivum orificiorum venarum. Rectificatio. Nocet cordi epati ac stomacho et disruptit venas: et excoriat viscera: et derelinquit inflammationes facientes cadere in febres, et emendatur primum nocentum quod ex eo timetur: permiscendo aliqua ex medicinis cordialibus et stomachicis et epatis cum eo. Et secundum et tertium corrigitur acquirendo ei bonitatem cum rebus conglutinativis et coadunantibus confortantibus: sicut est dragantum et gummi bdellium et muscivago psyllii, et succus portulacae et similia. Et quod nocentum tollitur permiscendo ei ex rebus infrigidantibus et extinguentibus aliis ex his facientibus apud me est ut infundat in succo altaraxacon: aut in succo endivie et paulo aceto, et si fuerit acetum decoctionis aut infusionis citoniorum erit melius, mitra quae sigillat ei bonitates notas et absinthium: similiter et aloë. Et dicit Iudeus: infundat in lacte dulci aut acetoso et in eo remoueat lac multotiens et exsiccentur, reprimitur enim sua malicia. Et dicit Rufus. Si solutio per eum superat laboriosa sedeat in aqua frigida solutus (mibi enim videtur verbum inconueniens) circumdans enim frigidum includit et coadunat virtutem medicine et corroborat eam: necnon et materias et vias impulsorum repellit sicut te scire fecimus. Succurrendum enim tunc sicut diximus in canone.

Operationes

Johannes Desue. Solutione educit flegma vehementer et aquam citrinam et humores melancolicos et materias a iuncturis et confert dolori earum. **E**st ex medicinis magnis ydropicis. Verum nocet stomacho et epati et desiccet corpus utentis ipso: et consumit sperma. **E**t lac eius facit hoc vehementer, et facit cadere in febres. Dosis corticis

radicis eius est a kyrat. ij. vsq; ad. iij. et eius lacris a kyrat. i. vsq; ad. iij.

Sed sciendum quod esula oritur in locis calidis et siccis: cuius magnam copiam vidi sardinie et tunisi: et similatur multum herbe dicitur lunarie, nisi quod esula lactescit: lunaria vero non. Unde versus. Esula lactescit: sine lacte lunarie crescit. **D**yascorides. 3. ij. radicis eius accepte coleram et flegma deponit. Succus eius obulo. i. acceptus aut coeliarium, vnum omnia similiter facere potest.

Confectio pillularum conferentium ad ydropisum. Accipiuntur eius preparati partes. iij. mirabolanzorum citrinorum partes quattuor aloes: partes quinque confice cum succo feniculi aut absinthii aut endivie. Et est dosis eorum a. 3. i. f. vsq; ad. iij. et quidam ex lacte eius et farina oblatas faciunt et solunt cum eis: et quidam faciunt cum aneto et zuccaro et lacte ipsius et quidam cum carne citoniorum et mastice et lacte eius: et faciunt solutivum bonum.

Serapion aucto. Dyascoridis. Sideras dice eius accipiat. 3. i. et bibatur cum mellicraso laxat ventrem: et pondus duorum onolos fat foliorum eius idem facit, et semen eius si de eo accipiat laxat coleram et flegma, et si fumatur ex lacte eius. 3. i. idem facit.

Et idem auctoritate Aben mesuay. Scebran proprietates est sicut mezereon. Si autem quis vult illum accipere preparat ipsum: sicut preparatur mezereon: nisi quod loco absinthii ponatur rose et dragantum: et bibat ipsum cum aqua mellis: aut cum rob aut cum decoctione mellis: aut cum olere iameno et dosis eius est ab vno kyrat vsq; ad. ij.

Paulus. Scebran: id est esula laxat aquam citrinam: quam bibitur cum sauib.

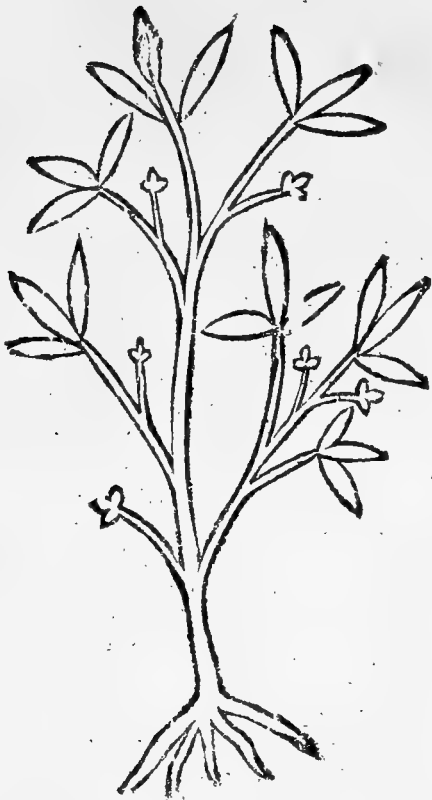
Et idem auctoritate Aben mesuay. Laxat melancoliam et flegma.

Et idem secundum librum quendam venenosorum Id quod de ipso accidit est pondus. 3. ij. et abscondit fluxum: qui accidit ab eo sedere in aqua frigida: et proicere ipsum super caput eius.

Et idem auctoritate Habix. Scebran est calida in tertio gradu: et sicca in principio secundum.

Notandum est quod in lacte esule non est aliquid qua bonitas: imo nocet ei qui accipit ipsum: et medici viatores occidunt cum eo multos propter ignorantiam ipsorum: et est maior et minor ut figura hic ostendit: et illud quod maior operatur: illud etiam minor facere potest.

Capitulum. clxxix.

Capitulum. cxxxix.

Euforbium est gūmi notū. et videt so-
nare apud grecos bonus formidari.
Mā dicunt euforion. a founon grece
quod est timor. et eu. i. bonū: quasi bonū sit ipm tim-
mere ppter sui violentiā. ¶ **Dyas.** ca. de eufor-
bio fm trāslationē nr̄am. Euforbii arbor est
siliis ferule albe. nascit in mauritania Cerasi-
ensi. que arbor plurimū lacrimuz facit visci-
dum valde. que lacrimū multi colligūt sic: p
viscidine pmo arbori pellē veruecinā illi
gant. et sic de lōge bastilibz iaculat in radice.
et cū p̄cussa fuerit radix vnuz flumē statim p̄-
fluit lacrimis. et cū coagulat⁹ fuerit sic eundē
colligūt de pellibz subtract⁹. Est aut̄ optimū
quod est recens subalbidū et glutinosum ex len-
to linguā vebemēter submordens et calefaci-
ens. Eius genera sunt duo. Vnū quod colligi-
tur subtractis pellibz quod meli⁹ est. alteruz quod
cādīt in terrā etc. ¶ **Pli.** Rex iuba iuenit her-
bam euforbiā medici sui t̄pis noīe. cui⁹ regis
volumē extat. inuenit eā in monte atblante.
spectat folijs achantinis. Vis ei⁹ tanta est
vt succus ei⁹ elongiquo recipiat. inciso trun-
co suscipit ventriculo edino locato humo-
lactis videt effluere. ¶ **Sera.** li. ag. ca. aforbi-
on. auct. **Dyas.** aforbion ē euforbii. et est arbu-

stum simile ferule in figura sua. nascit in man-
ritania cerasiensi: et in regione tabex est plen⁹
multo gūmi acuto. Caueant sibi homies ab
eo qui colligunt ipm gūmi: ppter sui nimiam
acuitatem. Et ideo accipiūt ventres animalū
et lauant eos et alligant stipiti ipsi⁹ arboris.
deinde pungūt arboris stipitem a longe stan-
tes cū lancea. effundit nancz in ventribz exi-
ens a stipite multū copiosum subito ac si fun-
deretur ex vase aliquo. Ita quod aliquñ effundit
in terrā etiā ex eo subito ppter impetū sui ex-
itus. Et egrediunt de eo ex arboze due speci-
es. vna eaz est similis sarcocolle in quātitate
te orobi: et est in frusta. et alia assimilatur feci.
Adulterat aut̄ cū sarco colla: et ex gūmi aras-
bico sibi admittit. Deli⁹ ex eo est claz acui-
tū. Experimentū aut̄ ei⁹ p̄ gustum est difficile:
qm̄ ipm mordicat linguā subito cū violentia
multa: et durat mordicatio eius diu. Et ppter
hoc omne quod gustat ex eo: postea videt bonū.
primus aut̄ ad cui⁹ cognitionem puenit hec
medicina fuit lineas rex koy. Et idē au. **Sal.**
vi. sim. far. ca. de euforbio. virt⁹ eius est subtri-
lis acuta sicut stus aliaz gumaz similū.

Operationes

Serapion auct. **Dyas.** Hoc gūmi quā fitco
hol cū eo: habet virtutē abstergēdi aquā quā ē
in oculo. nisi quod eius mordicatio durat tota
die. et ppter hoc miscet cum aliqbz potionibz
que fiunt cū speciebz: et bibitur et cōfert sciati-
cis. ¶ Et ipm excoziat ossa in vno die. et sepa-
rat ab eis fragmenta eorum. ¶ **D**oportet aut̄ vt
premuniatur caro circumstans ossi cum ces-
roto aliquo vel cum pannis lineis: et ipm habet
virtutem laxandi et calefaciēdi humores
aquosos sicut sinapis. ¶ Et ideo confert lax-
ratio eius ydropicis et colice. et alijs frigidis
egritudinibus similibz istis. sed ipm acuit co-
leram et inducit sitim nimiam: quia desiccatur.
¶ **D**oportet autē vt admisceatur ei semē petrosi-
lini aut anisi. ¶ Et dicunt quidam quā aliqd
animal remorderit aliquem scindatur cutis
capitis eius et ponatur in illa scissura: ex hoc
gūmi trito non nocet ei venenum et pondus
3. iij. ex eo occidit: quoniam vulnerat stomas-
chum et intestina. ¶ Et idem aucto. **Alcauzi.**
Stringit oriticū matricis multuz. adeo quod
phibet exire fetū. ¶ Et idē auct. aben mesuay
Proprietas eius est laxare flegma viscosum
quod est in lumbis et intestinis: nisi quod infert
anxietatem et desiccationē adustionē et tenas-
monem. Et rectificatio est quod nō terat multū
et miscet cū bdellio aut cū succo liquiricie:
aut cū speciebz aliquibz sicut est spica et cina

Capitulum. clxxx.

mōmū z cassia lignea: z liniaē cū oleo rosarū.
z oleo amigdalino. Et mel⁹ ex eo est clarū no-
uum: qđ trāsīt ab vno anno vsq; ad tres. z co-
lor eius est citrin⁹ calidi odoris amarū acutus.
Et dosīs ei⁹ est a duob; kyrat vsq; ad tres.

Johannes Desue. Solutione educit fleg-
ma viscosum z grossum a locis pfundis corpo-
ris. mūdificāis iuncturārū vacuitatē ab hūozis
bus grossis difficilis eradicationis. nec est ei
res similis ad bec. et est ex rebus mundifican-
tibus nervos: et consumentibus humiditates
inbibitas in eis. dissoluitur in oleo keyri. z in-
ungitur cum eo. et confert egritudinibus ner-
uozum frigidis: sicut est paralisis stupor z tor-
tura et tremor et spasmus. et est mirabilis res
ad id.

D Et sumptum in potu fm no dos emendatio-
nis est medicina magna dolorib; no dosis: qui
vadūt z veniūt p iuncturas. z est ex reb; q̄ faci-
unt sternutationē cū fortitudine.

J Conservat autē quadriennio. Recens autē
anni sui est pniciosum. Si autē q̄ sumunt ipm
timeant frigus. Cōservat autē ne cito senescat
in milio vel fabis vel lentibus.

R Et dixit Dyascozides. Aureus vn us ex eo
interficat. Dosīs ei us est a kirat. i. vsq; ad. iij.

Faba. yfidozus. Faba dicit a vesce-
do quasi faga. Fage nanc; dicitur
grece comedere. Primum autē ho-
mines hoc legumie vsi sunt. **P**al-
ladius libro secundo. Faba si bis sarculetur
proficiet multum fructum z maximum reddi-
tura. vt ad mensurā modū cōplendi. **I**dem
libro septimo. Dense Junio faba vellēda est
luna minuente ante lucem sane et anteq; lu-
na procedat. Excussa et refrigerata ponat. sic
q; gurguliones infestos non patietur. **I**dem
libro duodecimo. In pncipio mensis Nouē-
bris faba spargenda est. que pinguisimum vt
stercoratum desiderat locum. vel vallem quaz
succus veniens a summitate fecundet. Primo
seriur: deinde proscinditur. z tunc sulcatur.
Idem libro tredecimo. In mense Decem-
bri faba circa septimum ydus potest feri. Nā
post exaccram brumam male seminatur. **A**ui-
cenna. Fabe proxime sunt equalitati: s; plus
decliues sunt ad frigiditatem z siccitatem. In
ipsis est humiditas superflua. proprieq; in vi-
ridibus. que frigide z humide iudicant. **R**ab-
bacie quidē vehementius stiptice sunt. z egyp-
tiace humidiores ac minoris nutrimenti. **A**u-
rides sunt plurime supfluitatis: ac tarde dige-
stionis: ac multe inflationis. Fabaz meliores
sunt grosse z albe: que nō a gurgulionib; pfo-
rantur. Deteriores autem eaz sunt recentes.
Balieu⁹ septimo simpliciu⁹ far. cap. de Faba.
fm translatione grecam. cap. **L**iamus. id est
faba. fm vtrāq; propemedia complexionez
est in exsiccando z in frigidando. Participat
autem quandam parumper absteriua virtute
caro eius sicut z cortex stipticus.

Operationes.

A Dyascozides cap. de Faba fm translationē
grecam. Faba nostra sumpta inflationes pre-
stat: z indigestibilis est.

B Tussim medet. z accepta dissinterijs z solu-
tioni ventris singulare pfidium est. vomitibus
est vtilis. cui si aqua in coctura fuerit mutata
inflationem stomacho nō facit.

L Viridis comesta ventrē inflat. z cacostoma-
cha est fari ne fabe cathaplasmatibus adbibita
cum polenta tumoribus percussure occurrat.
Id sola facere nouit: tumorez māmarū simili
modo curat. lac māmillis nimis pfluens ins-
posita vt cathaplasma stringit. mixto melle et
farina fenugreci parotidibus prodest.

Tractatus

D **L**iuores corporis detergit. Cum rosa et thure masculino et albumine oui mixto dolores oculorum compescit. Dentibus aqua lassata et fronti imposita tumores testium spargit.

E **I**nfantibus si imposita fuerit testes propeudere non sinit. Corium eius coctum et cathaplasma ei impositum maculas albas emendat. In balneis frictione adhibita capillos tenuescere facit.

F **F**luxum sanguinis vulnerum stringit puluere ipso solo asperio.

B **F**aba media est inter frigidam et calidam distemperantiam aliquid participans piectorie virtutis et siccitice. Quare exterius posita sine molestia desiccatur. Podagricis igitur et arteticis in aqua cocta admixta adipe ouis recentis aut anserina miti gat dolore nervorum: aut tractione et ulcerationes cum oximelle fabe farina cocta et superposita ut cathaplasma sanat.

B **M** ad testiculos et mamillas est optimum cathaplasma. amant enim loca hec mediocriter in frigidari si sint inflammata: maxime quoniam de lacis coagulatione patiuntur in inflammationem.

J **R**abbi **H**oyfes capitulo de faba. corrumpit mentem. ysaac in diebus particularibus particula prima capitulo de fabis.

R **F**abe in natura sua frigide in siccitate diuersesunt. Comeduntur sicce et perfecte suis temporibus. Comeduntur enim virides necdum messio nis sue completo tempore virides frigide sunt et humide in primo gradu.

L **M**urimentum eorum nimis generat humores crudos et grossos in flatu ventositatem faciunt in superioribus ventris. propter quod stomacho valde nocue sunt.

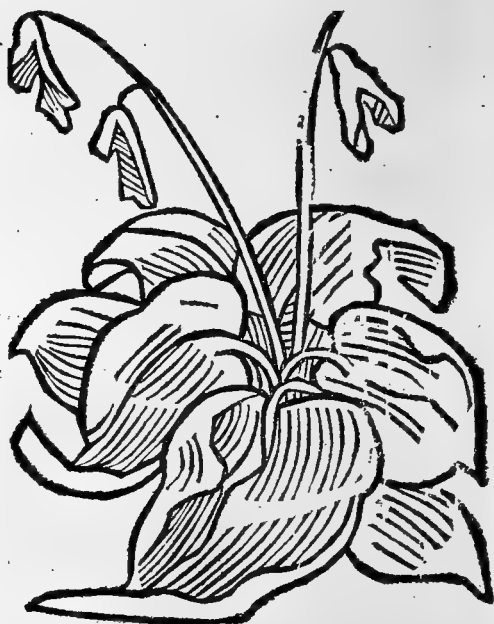
D **S**icce pro suisque temporibus perfecte frigide sunt et sicce in primo gradu. non in laudabile sanguines creant. ordeo magis nutriunt accidentaliter non naturaliter duobus de causis. Una propter sue substantie grossitatem et tarditatem solutionis ex membris. subtilitate pro substantie ordei. et dissolutione ex membris citra. unde minus nutrit.

H **S**ecunda propter sui multitudinis ventositatem et grossitatem eius. unde carnem inflat et dilatat. et operatur in ea id quod frumentum in farina. propter hoc in superioribus ventris ventositatem plurimam grossam generat et inflationem. ex qua fumus incipit ascendere cerebro nocens. et somnia multa corrupta inducit.

D **C**um igitur naturaliter habent fabe: non eis aliquo coctionis modo possunt auferri. Unde Galienus. Fabes si nimium coquantur inflationem et ventositatem suam sicut ordeo auferre nequimus. minuire tamen possumus.

P **E**xperimento autem probatur in eis qui fabis

vtentes assidue indigestionem patiuntur. et si sanissimus sit fit idem. Omnia autem que diximus earum insunt medulle tantummodo.

Capitulum. dxxxj.

Faba egyptiaca. Dyasco. cap. de faba egyptiaca. Fabam egyptiacam multi polieticon appellant. in egypto nascitur et in asia et in sicilia et in stagnis nascitur. folia habet altitudinem et latitudinem hirtia. florem ferens croceum que si multum floruerit perdunt folia. flos eius est in medio ipsius ubi est rotunditas quedam ubi silique ipse nascuntur. flores ipsi cinoria dicuntur ea ratione qua steratulos dicuntur. quia hec est illis consuetudo et argilla faciunt steratulos et ibi includunt ipsum semen. et sic ponunt ut nascatur. Radix est grossior quam canne. cocta et cruda manducatur. que et collocasia appellatur. a quibusdam culcasia. quod idem est. Et ideo ad eius investigationem quere in littera culcasia superius de L. Semen eius comeditur siccum et viride color niger est et maior quam nostra faba. Balsamus libro secundo de alimentis. capitulo de faba egyptiaca. Non est lupinus ut putauerunt aliqui Nam facit ibidem aliud capitulum de lupinis Sed apud Auicennam libro secundo de faba egyptiaca. que et faba syriaca dicitur. Unde Auicenna vocat eam fabam syriam: quoniam de ipsa multum nascitur in syria. Sed vera faba Syria est faba greca. Sed faba egyptiaca apud Johannem Serapionem Est pondus pon-

De Herbis

derans fumē et quattuor scdm arabes. z sunt obuli quattuor. z sunt grana. xl viij.

Operationes.

- A** ¶ Anicenna. Si fiat ex ea gargarismus cum lacte z sale contra egritudines spiritualium confert. Et est cibus in egypto.
- B** ¶ Et solutione educit aquam citrinam: z prope semen eius z succus ipsius.
- E** ¶ Et prouocat vrinam: et generat sperma: z expellit coleram z aquositate eius cum facilitate. z por^o ipsius fit ab vna tertia libe vsq; ad duas tercias.

Capitulum. clxxxij.

Faba inuersa. Pli. Faba inuersa ē herba cui⁹ folia sūt sic folia alkekengi. Itē pes ei⁹ lōgitudinis cubiti vni⁹ aut duos rē aut plus. semen eius viride: tendēs ad nigredinē: magnitudinis fabe cōmunis. habēs q̄si effigiem in medio sicut faseolus: et romani vocant eam fabariam.

Operationes.

- A** ¶ Fabaria siue faba inuersa in vino decocta: ad testū tumores ac genitalium proficit.
- B** ¶ Fomēto etiā ex aceto decocto tumores ma-

turatz aperit. Itē lincoisib; q̄s cōbustis medet^{ur}.
 ¶ Et in voci eam prodesse Marc^o varro facit.
 ¶ Fabaz deniq; siliquarūq; cinis ad coxendices z ad neruoz veteres dolores pdest cū vetustate suilli adipis. p se q̄z decocte ad tertiās coxices fabarum sistunt a luum.

E
D

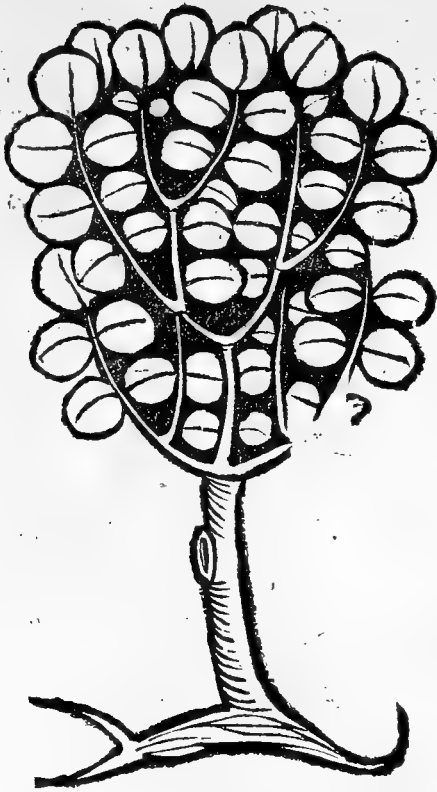
Capitulum. clxxxij.

Fagasmon. Dyas. cap. fagasmon. Fagasmon quā multi aparine dixerūt est plāta quā vocant sanction. z est rision z est gladiolus segetalis. folia h; viridi similia. s; minora z angusta z acuta. hastam h; asperā z cubitalē cū florib; purpureis. Radices sunt illi due paruule z rotunde. vnā habens super terram positā sic bulbi minores. Altera est de submis tenuis z supgrossior. nascit̄ locis cultis: superior maior est z acrioris virtutis.

Operationes

- A** ¶ Dyas. Cathaplasmatib; adhibita pustulas z tumores corpis tollit: medicaminib; mixta et supposita mensuris imperat.
- B** ¶ Cū vino bibita ventrē stimulat. Cathaplasmatib; imposita cū vino atq; thure sagittas vlt̄ stirpes educit.
- E** ¶ Soluit etiā inguinū collectionē. Radix inferior accepta infantū enterocolicos medet.

Tractatus

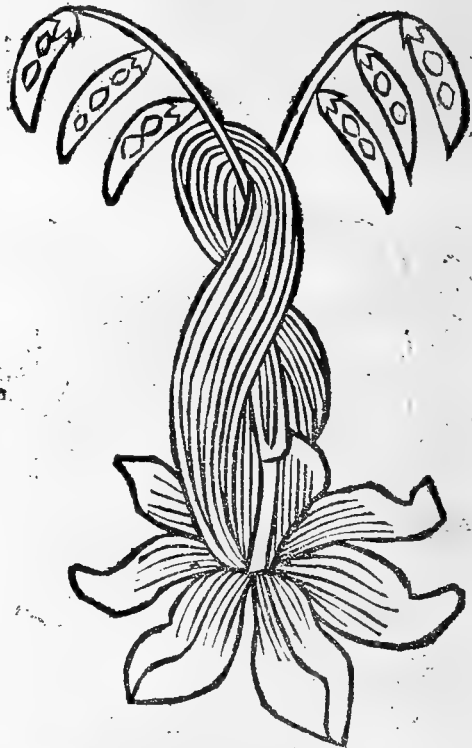
Capitulum. clxxxiii.

Fagus. yfido. Fagus arbor glandifera inde notata esse credit: q̄ optimē ho- mines vixerūt fructibz. Dicta est em̄ fag^a a fage grece q̄d est latine comedere. **Pli.** li. ij. Fagis pectines trāsuersū in pulpā fuerūt ap̄d antiq̄s. Inde et vasis yonos Marcus cu- rius iuravit se ex preda nihil attigisse p̄ter gut- tū faginū: q̄ sacrificaret. lignū in lōgitudine ita fluctuat vt q̄ pars fuit a radice validius fidat. Fagus accerrus celeriter marcescūt. Facilis est fagus in materia quāq̄ fragilis ac tenera. Eadēq̄ fictilibz laminis ī tenui flexibilis. caps- sisq̄ ac scriñis sola vtilis. fag^a ī plana descēdit sic et quere^a. Fagoq̄ faciime ex oibz q̄ resinā ferūt: s̄z minime durant p̄ter q̄ ex pino.

Operationes

Pli. li. vi. Hui⁹ glās muribz gratissima est. **Ide** in li. xxiiij. Fagifolia in ginginaz et la- bioz vicis māducant. Blādis faginee cinis calculis illinē. **Ite** cū melle alopit̄is. **Phalla.** li. p̄mo de fago vel frapino. diutissime tabulas ta durabūt. si stratis sup̄paleis vel silice calcē- humor nūq̄ ad tabulati corp⁹ accedit. **Ide** li. xij. fag^a in sicco vtilis est: h̄iore corrupit.

Ex li. d. na. re. Fag^a est arbor glādifera: cui⁹ fructus est dulcis: s̄z pectori nociu⁹. **Plē** vero clarissimū lapadibz admistrat. lignū ei⁹ satis admodū durū: s̄z vermibz penetrabile: nisi fū- mo pene fuerit cōtinue delibutū: viride autē in aq̄s positū p̄ lōgata p̄a fert in lapidē dnr̄escere.

Capitulum. clxxxv.

Aseolus. Sera. lib. ag. ca. luchia sine luchia. auc. **Dyas.** luchia. i. fa seolus. fo- lia h̄z filia folijs plāte q̄ d̄z cillus: nisi q̄z sunt molliora. et rami ei⁹ sūt subtiliores siles filis adberētes herbis: q̄bz apporimant: et elō ganf multū donec sit vmbra culū sub eis. et h̄z vaginas subiles siles vaginis fenugreci: nisi q̄z sūt lōgiores eis et pinguiores. et interius vis- dent q̄si varij diuersi coloris. q̄ quedā trabūt ad albe. et q̄daz ad rube. et comedit hui⁹ fruct⁹ elixus sic comedunt sparagi. **Virtus** eoz cal- da et humida in p̄mo gradu.

Operationes

Serapion. Generant multā ventositatem. et puocant menstrua: et infant. et generant bus- mores flegmaticos grossos. Et sunt mali stoz macho. et rubei sunt grossiores. **Et** quando sumuntur cum sinapi. et comes- dātur. sinapis prohibet maliciā eozū. et albi q̄

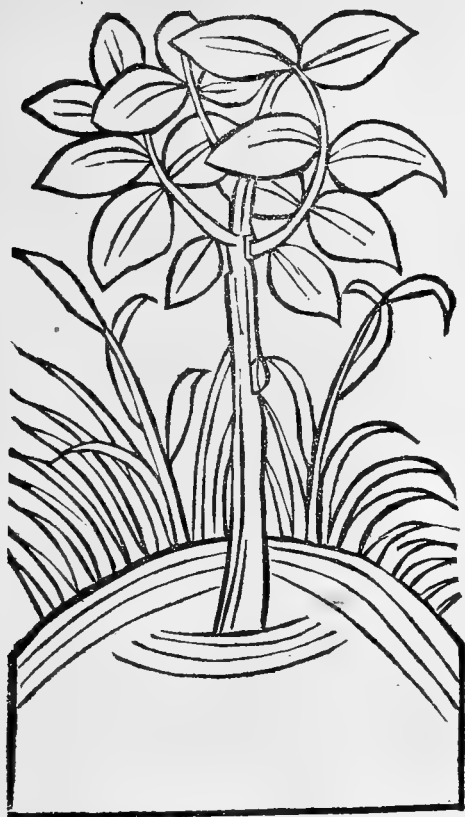
A
B
C
D

A
B

De Herbis

A
B
C
D
E
F

de sū multā hūiditatē bñtes. z sūt graues diges-
stioni. z ciminū iunat ad digestionē eoz: et co-
medere eos calidos cū almuri z oleo z cimino
z non comedat cortex eoz exterior. ¶ Et bibit
post eos vinū parū grossū. z purpurati cū aceto
sunt difficilius digestionis ppter siccitatē aceti.
¶ Et de pperate eoz est puocare mēstrua: z ma-
xime q̄ sūt rubei et eis. ¶ Et ipi sūt boni pecto-
ri z pulmōi. z faciūt somnia mala. ¶ Querrois
li. colliget. ca. de faseolis. Faseoli declinant ad
ca. z hu. ¶ Et ipinguāt corp⁹: z puocat vrinā. z
sanguinē mēstruū. z lapāt ventrē ppe rubei.

Capitulum. clxxxvi.

Razin⁹. ysi. Fragin⁹ vocari fert eo q̄
magis in asperis locis mōranisq; frugis
nascat. Sera. li. ag. ca. dirdan. i. fraci-
nus ita noiāt grece in oziēte. arabes noiāt eā
arbozē cinicū. z i persia noiāt eā luzach. et est
arboz hīs in ramulis camerulas in q̄b̄ ē hu-
miditas q̄ qñ desiccāt generant ex ea alia ani-
malia similia cimicib⁹. ¶ Et idē auc. Gal. Sa-
por ei⁹ est stipticus. vtus ei⁹ est q̄ infrigidat et
desiccāt. ¶ Paulus ca. de fraxino. Fraxinus
frigidus est z sic⁹ in secūdo gradu.

Operationes.

¶ Sera. Virt⁹ eius ē q̄ aglutinat dñ est recēsa
z aglutinat vlcera recētia. z radix ei⁹ ad h̄ valet
sitr qñ p̄icit aq̄ in q̄ decoq̄ sup ossa cui⁹ cōglu-
tinatio est necessaria. ¶ Sz cortex ei⁹ dñ recēs
est ppe si legit sup locū vulnez solidat eum.
¶ Decocctio cortic⁹ ei⁹ sumit flegma. z qñ coz-
ter efficacat curat egritudinē cū q̄ eleuat cutis.
¶ Gal. li. dynamidiaz. ca. de passioib⁹ splenis.
Loricē fraxini coque i vino z da bibere. z infal-
labiliter splenē attenuat. P̄ā res pbata est. q̄ si
des pcello bibere aliq̄ dieb⁹ z interficiat p̄ul-
simū inuenies splenē. ¶ Paul⁹. Contra fluxum
vēr⁹ z henteriā z dissinteriā v̄z somētū ex aqua
pluuia li. decoctōis corticū ei⁹. ¶ Contra vomitū
ex debilitate vtus p̄tētie cortices ei⁹ buliāt et
spōgia inticra sup stomachū ponat z excinere
ei⁹ z argēto viuo fit optimū vnguētū p̄ scabiē.

A
B
C
D
E
F

Capitulum. clxxxvii.

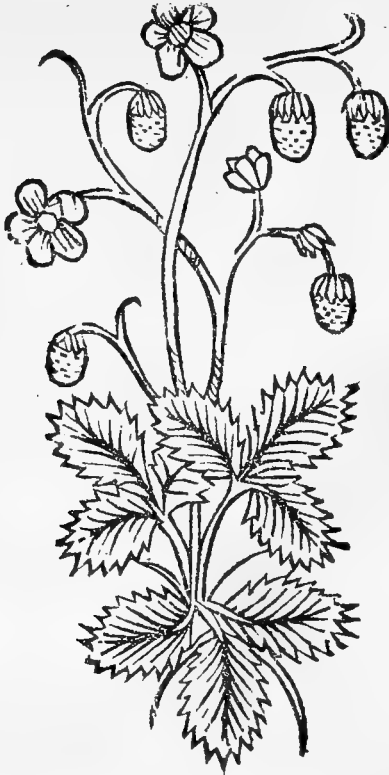
Flāmula. Plate. Flāmula dicitur vtus
h̄z incēsua. z ē ca. z sic. in. iij. g. viridis
est multe efficacie. efficacata p̄o nulli⁹.
¶ ysidor⁹. Flāmula ca. est z sic. i. fi. ij. g.

Operationes.

¶ Plate. Ad cauteriū siue ignē faciēdū flāmu-
la p̄terit z sup locū ponit. ac p̄ diē dimittit. sic

A

A postea cutis cōbusta repit. ¶ Ad apata rūpēdū
B qñ flum est ad sanie: z caput est durū. Nec cū
C squama ferri pterit z cū oleo supponit. Oleū
D siqdez ponit ad relaxanonē ne flāmula multū
 deficet. ¶ Cōtra q̄tra nā etiā z arteticā interi⁹
 operat. Oleū rosaceū ex ea p̄fectū valet contra
 yliacā: in cibis vel alio modo sumptū. ¶ Idem
 q̄z valet exterius inunctū: cōtra dolorē arteticū
 z yliacā stranguiriā z dissinteriā. z cōtra vitiū
 lapidis per clistere iniectum confert.

Capitulum. clxxxviii.

Fragaria. Dyasco. Fragaria herba est
 multū nota. fruct⁹ eius boies solēt co-
 medere. Folia habz similia folijs brio-
 nie: nisi qz sunt molliozes z lanuginosi. Ramī
 eius subciles similes filis. semen habet albz
 simile mlj. Fragaria frigide z humide est cōs-
 plexionis in pmo gradu.

Operationes.

A Plate. Verba z fruct⁹ frigide sūt cōplexiōis.
B ¶ Cōtra nīmū fluxū mēstruoz succ⁹ fragarie
 cū succo plātaginis mixtū p̄fert. Itē fragaria
 sumpta cū boza gine z buglosse in cibis generat
 bonū sanguinē. ¶ Omnia vulnera p̄solidat cū
 succo fragarie linita. Recipe succi fragarie et

aque plātaginis z aq̄ scabiose. ana. ʒ. ij. mellis
 rosati succi moroz celsi. ana. ʒ. i. acetū parū mi-
 sceāt fiat gargarism⁹. ¶ Sūptū vʒ p̄ apata gut-
 tur cū eo gargarisādo. Succ⁹ etiā fragarie cū
 cimino sumpt⁹ vʒ ad fetozē oris. Itē cū bozas
 gine sūptū valet p̄ dolore capitis z corde. Itē aq̄
 decoctōis ei⁹ fragarie valet p̄ dolore capitis: z
 sedat sudorē z calorē. ¶ Fruct⁹ ei⁹ sedat sitim.
 Ad p̄solidādū fracturā cruris vel alteri⁹ mēbr.
 Re. succ⁹ fragarie succ⁹ plātaginis. ana. ʒ. iij. fo-
 lia fragini. ʒ. i. decoq̄nt sil' ad modū emplastri z
 superpositū multū valet. ¶ Succ⁹ fragarie cū
 succo p̄solide minorz mixt⁹ p̄solidat vulnera

Capitulum. clxxxix.

Fenicul⁹. Plate. Fenicul⁹ ē in. ij. gdu
 ca. z sic. Virtutē bz diureticā ex subti-
 li suba z q̄litate suis. Semē ei⁹ z folia z corti-
 ces atqz radices cōpetūt vsui medicine. In p̄n-
 cipio veris colligūt: ac p̄ mediū an nū seruant
 ¶ Sera. li. ag. c. baziems. auc. Sal. Baziems
 .i. fenicul⁹. est ex eo domestic⁹ z agrestis. Domes-
 tic⁹ oībo est not⁹. cui⁹ p̄us ē p̄ma q̄ calefacit
 in. iij. g. z desiccāt in pmo. scda subtiliat. tertia
 generat lac. At agrestis d̄z maritim⁹ vel montas
 n⁹. radix ei⁹ z semē sūt fortioris desiccatiōis q̄
 radix z semē domestici. qm̄ i domestico est paz

stipticitas. Gal. viij. sim. far. c. de maratro. Da
raturū. i. semē feniculū. calefacit qđē fortiter vt ex
tertio iā possit gđū existere: siccat aut nō sili: s3
fm p̄mū. 7 p̄pterea lacti generatiuū est. 7 nō ges
neraret si siccaret fortiter. suffūsis aut auxiliat
fm eandē rōez. Est p̄o 7 ali⁹ feniculus siluestri:
quē vocāt p̄pter magnitudinē eqđnū feniculū.
cui⁹ radix 7 semē siccioris est p̄tū: alio q̄ apud
nos est. Et mihi videt exinde qđ ea q̄ fm vētrē
sistat rē. Et idē sexto sim. far. ca. ypomaratriū
vocat feniculū istū siluestrem ypomaratriū. vel
feniculū erraticū. vel caballinum. siue equinū.
Dyal. fm translationē nostrā. Feniculus cale
facit manifeste 7 desiccāt mediocriter.

Operationes.

- A** An. li. ij. c. d feniculo. Fenicul⁹ ortulan⁹ cali.
est in. ij. apit opilatōes. acuit visū. 7 p̄pe gūma
ei⁹ 7 p̄fert i initio aque: 7 apud eius descēsum.
- B** Et democrit⁹ qđem existimauit qđ venenosi
p̄mes pascūt feniculi recentis semen vt eoz vi
sus p̄fortet. Et vipere 7 serpētes fricāt ocn:
los suos cum egrediunt de cauernis suis post
biemē sup ipm: vt illuminent oculi. qđ humidū
est lac exuberare facit: 7 p̄prie ortulanū. 7 qñ bi
bitur cū aqua frigida: p̄fert nauisee: 7 inflatiōi
stomachi. Et eius digestio est tarda: 7 ei⁹ nu
trimentū est malū: puocat vzinā 7 menstrua.
Et siluester p̄prie frangit lapidem. in terreno qđ
dem 7 flumiali est iuuamentū ad renes 7 vesicā
Et p̄prie confert siluester distillationi vzinē.
- A** Et qñ comedit radix cū semie suo. stringit et
cōfert febribz antiq̄s. 7 datur in potu cū aqua
frigida. Et p̄fert nauisee 7 febribz. 7 inflama
tioni stomachi. ex eis p̄fert eius decoctio cum
vino mozuū veriniū venenosoz 7 cum aqua.
7 teritur eius radix 7 ponit sup mozum canis
rabioli 7 p̄fert. Gal. Feniculus generat lac
in māmullis. Suffasidēs curat. 7 est diuretic⁹
7 menstruoꝝeductiū. Et feniculus siluestris
sistit ea qđ fm vētrē etem adest stipticitas ma
xima ei. hmoi igit nō solū radix: s3 multo mag
semen. Et potest etiā lapides frangere: 7 yctē
ricos sanare. menstrua puocare: 7 vzinā mo
uere. Alius vero equinus feniculus est cui⁹
semen rotundum est semini coriandri. simile
vero in virtute semini alterius equini feniculi
debilius tamen. Dyalcorides. Feniculus
lac māmullis generat: comestus vzinā 7 men
strua educit. 7 cathaplasmatibz adhibitus cū
p̄stana comestus id facit.
- A** Elixatura eius bibita nefreticis 7 vesice do
lozi medetur. Urinā puocāt. Dozibz ve
nenatis cum vino occurrit.

Capitulum. ccc.

H Abrifuga. Dyalcorides. Febrifuga
siue centaurea minor est herba silia
camomille. virgam habens plongā
angulosam. florem purpureum. Folia minuta
7 oblonga sicut rura. semen sicut triticum: 7 sic
oblongum. radix est ei oblonga 7 inutilis. gu
stu amara. Nascitur locis aquosis. Nominat
etiam ab alijs eileboritis siue amaratum vel
febrifugia.

Operationes.

- A** Dyalcorides. Centaurea minor siue febris
fuga tūsa et imposita viridis vulnera purgat
paracolesim prestat.
- B** Licatrices vulneribus recentibus et veteris
bus inducit. Elixatura eius bibita coleram 7
humozes pingues deponit.
- C** Sciaticis ano supposita sanguinē puocat 7
dolorē illius mitigat. Succus eius melle ad
dito caliginem oculis detergit. abortum facit.
Heruis dolētibz fomento p̄stat auxiliū.

Capitulum. cccj.

Fenugrecū. *Ani. li. ij. ca. de fenugreco.*
 Fenugrecū ca. ē in fine pmi. sic i pmo. z
 nō euacuat ex hūiditate extranea. ei⁹ p̄tus ē di
 gestiuā z lenitiuā. z illō p̄pterea q̄ in ip̄o aggre
 gat de caliditate cū viscositate. z ei⁹ viscositas
 p̄hibz dñū nocumētū caliditatē. z ei⁹ caliditas
 opat cū facultate. z ei⁹ hūore est mal⁹. licz nō sit
 pauc⁹. Subaz hz glutinosā. hūitē hz maturāz
 di z relaxādi. *Dyas. ca. bucerō. Bucerō em̄ so
 nat bouis cornu. egloceron vero capri cornu.*
Rā feia fenugreci corniculis silibz cornibz sūt
p̄tus ei⁹ ē malactica. Gal. vi. ij. sim. far. ca. tyli.
Tylis. i. fenugrecū ca. ē in. ij. sic i pmo. Sera.
li. aggre. ca. balba. Balba. i. fenugrecū. p̄t⁹ est
ca. in. ij. gdu. sic. in pmo.

Operationes.

- A** *¶ Ani.* Et oleū qd̄ fit cū mirto p̄fert capill⁹ z ve
 stigij⁹ vlcerā. z p̄fert fissur⁹ frigidis p̄pter mu
 scilaginositatē suā p̄p̄e cū oleo rosaz z ingredi
 tur in medicinis pannir⁹ z facit colorē bonum.
- B** *¶ Et* alterat odorē oz⁹. z remouet odorē corp⁹
 z sudor⁹. *¶ Et* resoluit ap̄ata flegmatica z dura.
- L** *¶ Et* ei⁹ farina valz ad ap̄ata ca. apparētia z oc
 culta cū nō sūt inflāmata. s̄z sunt declinātia ad
 duriciē q̄ndā. z lenit adublet z maturate ea.
- B** *¶ Et* p̄fert cū oleorosaz adustioni ignis. mun
 dat furfures ablutōe capis facta ex eo. z facit
 sodā p̄p̄e cū comedīt cū muri. q̄uis sit cū al/
 muri min⁹ nociuū stomacho. *¶ Clarificat* vo
 cē z pulmonē. z lenit pecc⁹ z guttur. z sedat tuss⁹

si in z disīniā p̄p̄e q̄n̄ coct⁹ cū melle aut dactilis
 aut sicubz. z meli⁹ est vt p̄iugat etiā cū dactilis
 carnosis. z sumat succ⁹ amboz z misceat cū mel
 le plurimo. z sup̄ p̄unas sp̄ate calefiat. z sumat
 ante cibū tpe lōgo cū nitro factū emplastrū ex
 eo p̄fert spleni. *¶ Et* ei⁹ decoctio cū aceto p̄fert
 debilitati stomachi. z p̄p̄e qd̄ ex ip̄o recens est.
¶ Et ei⁹ electuariū facit nausēā. s̄z acetū et muri
 expellit nocumētū comestiois ei⁹. *¶ Fit* euca
 risma ex decoctione ipsi⁹ ad ap̄ata matric⁹ z do
 lozē ei⁹ z coartationē ip̄i. *¶ Et* ei⁹ decoctio cū
 aceto p̄uenit vlceribz intestinaz. z silit̄er recēs
 cū aceto q̄n̄ comedīt. *¶ Et* decoctio ei⁹ cū aq̄ ca. ē
 bona tenasmoni z solutioni. *¶ Et* ei⁹ oleū ē bo
 nū ap̄atibz ani z ad tenasmonē. z ad dolorē ven
 tris pungitiuū p̄p̄e cū al muri añ cibū. *¶ Et* nō
 mouet ad expellēdū fecē nisi p̄pter suā acrimoz
 niā. z p̄p̄e cū melle nō plimo vt non mordicet
 fortiter. *¶ Et* eius decoctio cū melle facit descē
 dere hūiditates grossas ab intestinis. z puocat
 vrinā z menstrua. z supponit cū adipe anatis.
¶ Et p̄fert duriciē matric⁹. z facit generatiōez
 matric⁹ facile. cū generatio est difficilis p̄pter
 desiccationē. *¶ Et* est bonū hūitibz emozroidas.
 z facit ster⁹ boni odoris. z facit fetere vrinam
 z sudorē. z nō est sicut lupini in difficultate sui
 exitus. *¶ Gal.* Fenugrecum feruenter inflam
 mationes exacerbit: minus s̄o calidos z quoz
 cūq̄ sciliosi sunt diaforando curat.

Capitulum. cccij.

Fenū. ysi. li. xvij. Dis em̄ herba mollis
pcisa sicca fenū dici pōt. z maxie q̄ feribz
aliquā apta ē nutriedis. Nā fenū cibo est ppe in-
mētoz. Idē dicit: fenū est dictū ex h̄ q̄ eo flāma
nutrit. hos em̄ ei flāma ē. Defeno at̄ diē glosa
sup ysaia. cl. Fenū nascēdo h̄z virozē z crescen-
do decorē. deinde florē: itādē calozē solis siccātū
redigif in puluerē. sic z hō p etatū successiones
decorē amittit ac cadit i puluerē z i mortē. Fe-
nū itaqz q̄diu viret z frōdet mōtes z pta vestit
z ornar. z tā floz diuersitate q̄z etiā virū vengu-
state ad sui aspectū intuetū oculos allicit. f̄ficat
z delectat ppter sue sube aut viriditate. f̄rmente
sole ei b̄nditas d̄facili p̄sumit. z herba q̄ pmo
florēdo q̄ridere videbat. itādē a sua glā spolia-
ta penit iuemat. Nā fenū qd̄ orit z virescit: cras
morit z i cibānū mittit. qz q̄ subito d̄ficat z are-
scit. sic de impio p̄silitudinē d̄r in p̄s. Fiat sicut
fenū tectorz qd̄ p̄ul. zc. vbi diē glo. q̄nto fenū
alti stat z min⁹ p̄fūde inferi⁹ depmit radicem
tāto min⁹ crescit: imo citi⁹ deficit z arescit.

Operaciones.

Fena crescētia i loc⁹ aliquantulū mōtiosis me-
diocriter siccis mag⁹ sūt odorifera. etiā aliqb̄n
mag⁹ sapida q̄z alia q̄ crescēt in p̄ris palustribz
z aquis. **U**t dicit p̄li. qz in illis humoz nutri-
mētalis mag⁹ ē digēt⁹: in illis p̄o min⁹. **I**tē
fenū ad diuersos vsus necessarios referuat.
que causa breuitatis relinquo.

Capitulum. cccij.

Ferula. ysi. Ferula dicta est a medulla.
Nā yli varro tradit ferule esse medullā
quā greci apodelō vocāt. nōnulli at̄ a feriēdo
ferulā vocāt. hac etiā pueri vapulare solēt. h̄
succ⁹ galbanū. p̄li. li. xij. Ferula nascit loc⁹ ca-
lidis arz trāsmaria genicular⁹ nodata scopis.
Dyas. c. d̄ ferula. Ferula quā mlti entozozē vo-
cāt. **U**bi sciēdū qz mlti sūt ferule. z istaz diuers⁹
faz spēz sunt diuersi gūma. s. serapinū: armoz
niacū. galbanū. opopanacū. asa ferida. et p̄ter
istas spēs ē vsualis ferula nullū h̄ns gūmi d̄ q̄
sit curādū cui⁹ semē est careos siue canareos.
vñ d̄: ferula a medullis. nōnulli vocāt eā sic a
feriēdo. qz hac pueri z puelle vapulare solēt. vñ
sūt aliq̄ spēs ferule q̄ nō silant in folijs. z m̄ d̄
cūt ferule qm̄ faciūt stipitē aprū ad feriēdū.

Operaciones.

Dyas. cap. de ferula. **U**sualis ferula viridis
quā multi enterozē vocāt emoptoic⁹ z ciliacis
maximū effectū p̄stat. moribz venenat⁹ potata
cū vino occurrit. **T**ūsa z iposita sup̄ū sāgu-
nis vulnez stringit. **S**emē ei⁹ bibitū tortioibz
medicat. **S**emē ei⁹ cū oleo tritū z punctū do-
lorē cōmouet. **S**ge ei⁹ comeste sudorē capis mo-
uent. **C**ompositē i sale comedi possunt. **S**al.
Emoptoicis z ciliacis cōpetit.

A
B
C
D

Tractatus

Capitulum. cxxiiij.

Ficus. ysi. Ficus a fecunditate vocatur fertilior est enim ceteris arboribus. Nam ter quaterque per singulos annos fructus generat. et altero maturefcere: alter abozitur. Sic et carice a copia noitate sunt. Pl. li. xv. De genere pomorum ficus amplissima est quaedamque et piris magnitudie emula. Ficus Judea rubet oliue magnitudie: rotundior tamen. sapore melpili Alexandrinam hanc ibi vocant grossitudie cubitali rumosam: materie validam. lentam sine lacte. cortice viridi. folio nilie sed molli. Desicritus tradit in byrcania multum nris esse dulciores fertilioresque. Sunt et lidie que sunt purpuree. Et mamillane: que similitudine mammaz habent. Ites Callistrucie sapore pitanores. ficorum omnium frigidissime. Quedam in egypto ante carice detrahit. Dec ut putamur viretibus ficis. que marie placet in eisde siccis. Aresto. in li. de vegetabilibus. In quibusdam fructibus est humor: ut lac. sic in ficibus quibus est dulcis fructus atque mellaris sicut et palmis. Idem in li. de animalibus. Lac ex coagulo et lacte ficum coagulat. quoniam lac ficum in lana aggregat. deinde lana illa cum modico lactis abluit: ac postmodum istud idem in residuo eicit. et cum admisceat lacte coagulat. Ficibus ac ceteris dulcibus apes cibant. Palladius li. iiij. Ficus que in montanis et frigidis locis nascunt: quoniam minus lactis habent ad siccatem durare non possunt. Ufus illi in viridi est melioris magnitudinis et saporis acuti. Que nascuntur in campis et locis calidis pinguioribus sunt: et in siccatate durabiles sunt. Constantinus in pantegni. Ficus in primo gradu sunt calide: virides in secundo humide. Sicce vero inter siccatem et humiditate temperate. ysaac in dietis particularibus cap. de fructibus. Ficus ceteris fructibus laudabilior et nutritior. humiditatis tamen sue causa grossos creat humores. Matura eius ca. et sic. quare caliditate et siccatate diuerse sunt. et secundum sui ipsius diuersitates. Est enim ficus domestica et siluatica. Domestica etiam in viride diuidit et sicca. Viridis que duplex est modus. quoniam quaedam est perfecte matura: et non perfecte matura. Non perfecte matura minus ca. et magis grossa propter dominationem terrestris partis. Dabit tamen humiditates latentes que acuitatem ei prestant: et siccatem in secundo. An yprocras. Ficus quanto longinquior est a maturitate: tanto minus calidior et magis grossa.

Operationes

¶ Sera. libro aggreg. cap. cui aucto. Gal. Cui id est ficus. Sunt enim ex eis siluestres domestice et montane. Et ex domesticis quedam sunt recentes. quedam non. sed sunt sicce. Et recentius virtus est debilis propter hoc quod admisceatur eis de humiditate. et sicce sunt meliores. et maxime carnosae. Et ille in quibus est acuitas et punctio abstergunt magis et resoluunt et habent in se humiditatem subtilem.

¶ Et alia est que resoluit apostemata quoniam miscetur cum farina ordei: aut cum medulla panis frumenti. Et aqua in qua coquuntur ficus decoctione multa. est similis melli in virtute sua. et recedentes quidem et sicce laxant ventrem. ¶ Et prius siluestrium est attractiua et resolutoriua. Et ita est in dos mellicis antequam matura non. quoniam est in eis aliqd lacis ex arboze.

¶ Et arboris ficuum domesticarum virtus est calida et subtilis. et lac eius et succus foliorum ipsius calefaciunt calefactione forti: et moridiscant: et vlceraunt corpus. et aperiuunt orificia venarum que sunt in ano. et euellunt verrucas: et laxant ventrem.

¶ Sed in arboze ficuum siluestrium est de caliditate et subtilitate tantum quod si coquantur cum carne bouina dura faciunt illam decoqui. et est fortior in omnibus predicis quam domestica.

¶ Sed montana et ficum arboris sapor est acutus proungens et abstergens. Et quoniam fit emplastrum cum ramis eius super verrucas que dicuntur capita clauorum aperit eas. et ita est de lacte eius scilicet quoniam fit unguentum ex eo.

¶ Et quoniam fit medicamentum ex eo et melle: abstergit maculam oculi grossam: et est proueniens ob securitatem visus et descensum aque ad oculum que fit ab humoribus grossis multum.

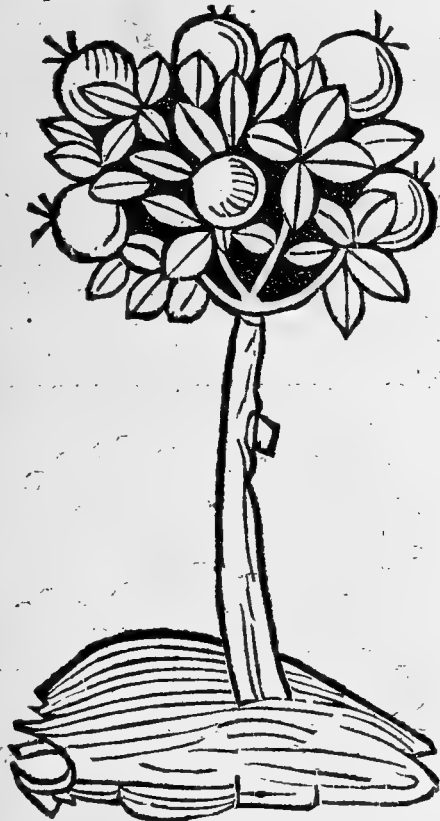
¶ Et cineres quidem ficuum et glandium et lactis cinioz: sunt meliores cineres ad abstergendum. Aucenna libro secundo de fructibus. Melior est alba: deinde rubea: deinde nigra. Et que vehementer est matura est melior et proxima ad hoc ut non noceat. Et sicca quidem in suis operationibus est laudabilis.

¶ Verumtamen sanguis ex ea generatus non est bonus. et propter hoc facit pediculos.

¶ Verum si sumatur cum nucis eius chimus fit bonus: et cum amigdala. Et lenior omnibus est alba. illa que est humida est calida parumper. et que est humida: est plurime aqueitatis. et parum est medicinalis. Que vero immatura est abstesiuua ad frigiditatem parum declinans: nisi lac eius. Et que sicca calida est in primo gradu: et in fine ipsius est subtilis. Et que sicca est: et proprie acris fortis est absterisionis maturatiua et resolutoriua. ¶ Et car

De Herbis

noſa eſt plurime maturatōis. ⁊ in ipa ſūt glutinatio ⁊ incifio ⁊ ſubtiliatio. ¶ Et ſilueſtris eſt acutior ⁊ fortior i β. ⁊ fruct⁹ qdē ei⁹ nutritibilior eſt reliq̄s fructib⁹. ⁊ q̄ uehemēt⁹ ē maturatiōis: apin⁹ eſt ad β vt nō noceat. ¶ Et in ipa ē in flatu: ⁊ expellit ſupfluitates ad cutim: ⁊ facit ſudare. ⁊ ſm q̄ eſtimo ſicca ſiſt expellit ad exteriora ⁊ facit ſudare. ⁊ illa qdē q̄ eſt hūida veloci⁹ ē nutritiō ⁊ penetratiōis i ſtomacho ⁊ in corpe ¶ Nutrimētū ꝑo ficus licet nō exiſtat i roboze nutritiōis carnis ⁊ granoꝝ: tñ uehemētis eſt roboris q̄ nutritiōis omniū fructū.

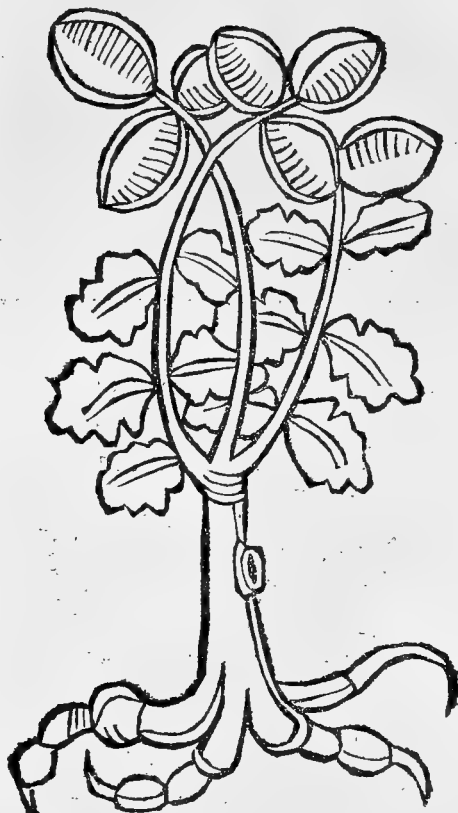
Capitulum. cxcv.

Ficus lupi vel comar⁹. Dyaf. ca. Roma rus. i. fic⁹ lupi. Et eſt arbor ſilis cidonie ſz folia minuta hz: ⁊ fruct⁹ cocci melle ſiles. eſt em̄ ſine oſſib⁹. quā multi memequilon dicunt. cui ſi maturitas fuerit ruſū facit colorez. ſed cū edū remanet in ore ſuba qdā ſilis ei⁹ q̄ remanet ex ficub⁹. vocat arabice catilabinch. i. interfectoz p̄is ſui. ⁊ fic⁹ lupi. ⁊ eſt arbūſtū qd̄ vocat n̄o ydeomate armoni. fruct⁹ ei⁹ ē in ſupficie aſper: ⁊ hz ſapore m̄itū exdulcedie ⁊ acetofitate aliq̄. Sera. li. ag. c. haruāchieth. i. fic⁹ lupi. Arbor⁹ h⁹ folia ſūt ſilia folijs citonioꝝ. ſz ſūt minora. et fruct⁹ eius eſt ſilis prunis in q̄ntitate. nō h̄ns

nucleū. ⁊ q̄n maturat⁹ declinat colore ei⁹ ad rubedinē. ⁊ q̄n comedit⁹ remanet in ore ſuba ſimilis ei⁹ que remanet ex ficub⁹.

Operationes.

¶ Gal. viij. ſim. far. ca. de comaro. i. ficus lupi. Arbor: ⁊ fructus ei⁹ ſūt ſtipici. ¶ Dyaf. eſt ma; lus ſtomacho: opilat cito ⁊ inducit ſtupoꝝ.

Capitulum. cxcvi.

Ficus egyptiaca. Soli. Ficus ꝑcipua ē egyptia folijs mozo cōpanda. poma nō ramis tñ ſz ⁊ caudice geſtās: vſq̄ adeo ſue fecūditat⁹ anguſta eſt vt vno anno ſepties fructificet. Qñ cū vnū pomū decerpſeris: alterus ſine moza ꝑuberat. Plini⁹. li. xij. In egypto multa ſunt genera arboꝝ q̄ non alibi. ante oīa ficus egyptia ob id noīata. arbor mozo ſi milis folio: magnitudine aſpectu. Pomū fert nō ramis ſz caudice. Idq̄ ipm̄ fic⁹ ē ꝑduleſ: ſine granis interiorib⁹: ꝑ quā ſecūdo ꝑuetu ſcalpendo tñ ferreis vnguib⁹ aliter nō matureſcit. ſed cū fact⁹ eſt quarto die demetit⁹. alio ſubnaſcente ſepteno ita numeroſo partu: ꝑ ſingulas eſtates multo lacte abundante. Subnaſcit etiaſ ſi non ſcalpatur fetus. quater eſtate ꝑioꝝem⁹ q̄ expellit immaturū. Idem libro vt ſupra.

Tractatus

Ob id quoddam egyptiā ficū dixerē errore manifestō.
Nō enim in egypto nascit̄: s; in syria. yomaq; circa guidū: atq; in Rhodo sup̄ comantib; folijs flore candido cū rebermentia o dozis.

Operaciones.

- A** ¶ Dyaf. Lacrimus ei⁹ siue succ⁹ instillat⁹ neca
riōib; vel pcussur; serpentū aprissim⁹ pbat̄.
B ¶ Præterea ipetigines lepras maculas z poda;
gras admixt⁹ cataplasmatib; curat folia ei⁹ re
cētia sup̄ morsū canis rabiosi posita pferunt.
L ¶ Valent etiā scabiei. z imponunt sup̄ vlcera
grossa humiditatū: z sup verrucā z morfeam.
D ¶ Cū eisdē fricat̄ aipitas palpebrar; z scabies
eaz. ¶ Succus folioz eius exulcerat: rebermē
E tis est calefactionis z absterfionis.
F ¶ Aperit orificia venar; ani. In potu datū
succus ei⁹ ad coagulationē lactis in ventre.
B ¶ Dat̄ oleo mixto ei q; bz solutoez z dissintriā.

Capitulum. cxcvii.

¶ In pēdula siue viscago idē. Ubi scien
dū q; h̄ nomē viscago aliqñ ponit̄ pro
quodaz herba q; est viscago arboris de q;
fit viscus sic apparet in ca. viscus inferius de v.
Aliqñ ponit̄ p filipendula. z est herba q; in vl
tramarinis p̄ib; repit̄. et in Apulia. z in mōs

tuosis locis z calidis. Radix eius cōpetit mes
dicine. Et in fine autūni colligit̄. z p decē ans
nos seruat̄. Et est herba hñs folia petrosilino
similia: s; eleuata z nō in terrā expāsa. in cui⁹
radice sunt q̄i nodi adherentes. virtutē habet
diureticā ex subtili substantia z ex qualitatib;
suis ca. est z sic. in tertio gradu.

Operaciones.

- A** ¶ Contra lapidē strāguiriā z dissuriā et iliācā
passionē p̄cipue valet electuariū factū ex duabo
p̄tib; pulueris filipendule z trib; sacifrage.
B ¶ Cōtra yliacam passionem fiat cristere ex pul
uere eius aqua salsa z oleo et melle.
E ¶ Detur etiā benedicta acuata ex puluere
eius cum vino pulueris eius.
D ¶ Contra dolorē stomachi ex frigida causa vel
v̄tositate det̄ puluis ei⁹ cū puluere feniculi.
E ¶ Cōtra strāguiriā z dissuriā z yliacā passionē
ex nutritiuoz vitio: ponat̄ puluis eius in mul
ta quātitate in sacculo z fiat decoctio eius in
vino et oleo z super locum dolentem ponatur.
F ¶ Contra frigiduz asma detur puluis eius cū
puluere gentiane in cibis z potibus.
B ¶ Cōtra epulentiā valet puluis eius in cibis.

Capitulum. cxcviii.

De Herbis

Filius ante patrē. v. l. gariofilon. Plin. ca. gariofilon. Herba est faciēs florē sicut butalmos: cuius stipites faciūt ramulos plurimos. sed ram⁹ post nat⁹ excedit longitudie ante natū. z ob hoc fili⁹ ante p̄sem vocat⁹. z vocat⁹ sicut ocul⁹ christi. ¶ Aui. in. ij. li. dicit q̄ est planta que nascit⁹ in vere. z flos eius est similis croco ortulano.

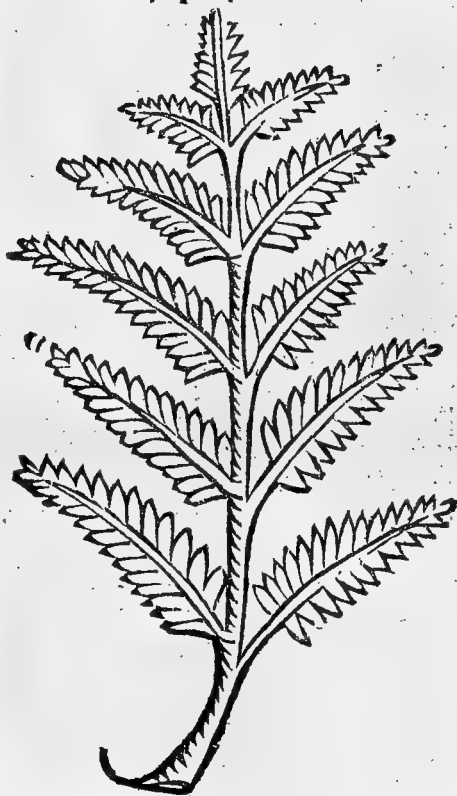
Operationes

¶ Aui. Decoctio ei⁹ cū effundit⁹ et aspergit⁹ sup morsum vipere: sedat dolorē ei⁹. ¶ Plinius. Succus eius vel puluis curat fistulā.

re singulare p̄sidiū est. ¶ Dolorē lateris cōpescit. stericas cās soluit. ipa herba bibita ventrē abstinet: menstruis imperat: pustulas casthaplasmatib⁹ adhibita purgat. ¶ Gal. vi. si. far. ca. damassionū seu alrismade. i. fistula pastoris. hac herba narrat Dyas. q̄ ei⁹ radix si bibit⁹ sanare dissinterias. ¶ Ceteroq̄ strigere z tumores sedare p̄t. Nos tñ hoc nō exp̄t sumus. palā autē q̄ hz quandā absteruā p̄t. ¶ Aui. li. ij. ca. de fistula pastoris. Virt⁹ ē absteruā: resoluit ap̄ata fluxa z graua i viscerib⁹. ¶ Cōfert lapidi renū: z frāgit ipm decoctio ei⁹ z radix ipsi⁹ p̄fert vlcerib⁹ intestinoz

B
L
D
E
F

Capitulum. ccc.

Fistula pastoris. Dyasco. ca. almea. i. fistula pastoris. Dabet folia filia ar⁹ no glossē: sed angusta z super terram spanſa bastam tenuem solā vni⁹ cubiti: z sup ipm capitellū florem viridez p̄ferēs. radices tenues habet sicut elleborus odoratas z viscidas z pingues. nascitur in locis aquosis.

Operationes

¶ Dyas. Radicis ei⁹ cū vino bibita. z. i. z mellis. z. ij. bibētib⁹ leporē marinū z miconiū et opii medicat. torsionib⁹ subuenit. dissinterie maxie p̄dest sola cū dauco bibita equo pōde

Capitulum. cc.

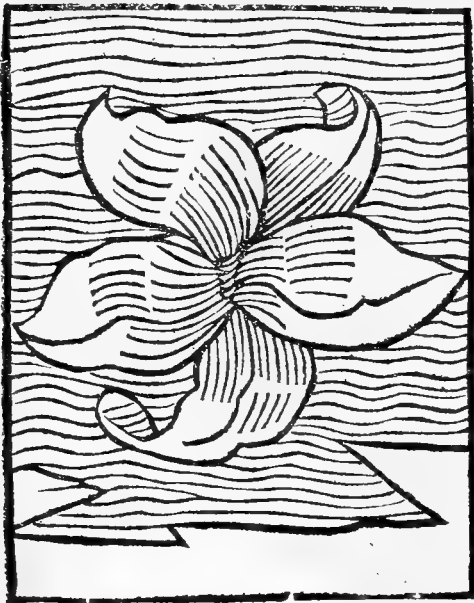
Flix sine filex. Filix. Filix est herba a singularitate folij appellata ē. ex vna deniq; virgula cubitali altitudie. scilicet gignunt folia. ¶ Sera. li. ag. ca. sarex siue sarax. i. filex. anc. Dyas. Est herba q̄ nascit⁹ in montib⁹ z loc⁹ petrosis. z nō hz stipitē neq; florē neq; fructū. z hz folia q̄ expādunt sic ale. et odorē nō bonū. Radix ei⁹ ē nigra deforis lōga a q̄ multe oriunt⁹ radicule: z i sapore ei⁹ est stipticitas. z maius iuuamētū qd est in radice eius. sapor ei⁹ est amar⁹ parum habēs stipticitatis. z iste ē filex masculus. Virt⁹ eius est q̄ exsiccat siccatiōe forti sine mordicatiōe

z lauat z confortat virtutem.

Operationes

A **D** **L** **B** **E** **S** **B** **D** **A**

Dyal. Filex interficit vermes cucurbiti-
nos: z potant de eo aurei q̄tuoꝝ cū mellicra-
to: z interficit fetū: z expellit mortuū. **E**t ē
alia species saraex q̄ habet folia filia supradi-
cre: nisi q̄ habet plures ramos: z folia ei⁹ sūt
altiora z remotiora a stipite: z h̄z radices lō-
gas: z color eaz est rubeus cū pauca nigredi-
ne. Et q̄dā ex eis h̄nt colorē rubeus sicut col-
lor sanguinis: z ista ē filex femia. **E**t radix
ei⁹ q̄n miscet cū melle z fit loboc: expellit lū-
bricos longos. **E**t q̄n dat mulieribz phibz
imp̄gnationē z p̄gnanti facit abortum. et q̄n
deficcat z terit z cribratz ponitur de puluere
eius ī fistulis humidis: quaz sanatio ē diffi-
cilis curat eas. **E**t folia ei⁹ tenera recentia
elixata z comesta laxant ventres. **S**al. viij.
sim. far. ca. de filice q̄d incipit p̄teris. **P**teris
id est filex. in radice q̄dē habet virtutē. **I**n-
terficit enī lumbricos amplos si q̄tuoꝝ tra-
gmaz pondus de ea in mellicrato quis assu-
mat. s̄m eundē aut̄ moduz embriones viuos
corripit: mortuos vero extrahit: z nullū mi-
rū. est enī amara stipticitate participās forti-
ter siccatiua: nō t̄n est mordax. **S**imilē ve-
ro buic z thilip̄teris filex femina noiata has-
bet virtutē. cū dicit in eodem capitulo. **F**ili-
ces stiptice existentes qualitate nō immeri-
to. **D**yarias z dissinterias iuuant bibite.

Capitulum. cii.

E **D** **L** **B** **E** **S** **B** **D** **A**

Dium. Serapion li. aggrega. cap.
Sedis. aucto. **D**yalco. Sedis: id

est foliū. z est herba que nascit̄ in india in los-
cis humidis z paludosis carēs radice. colligunt̄
hec folia in aqua supnatantia. Est autē
optimū q̄d ē leue z albidū vel nigrosum nar-
di referēs odorē sine vlla falsēdine ac diu m̄-
rūq̄ referuans. **H**anc herbā cū indi colligūt
inserunt filo lineo z siccant estate. Aliq̄ etiaz
illos ramos colligūt z siccant. **E**t q̄n terra
cū oibus herbis estate vi caloris areicit: nisi
foco herbe aride fuerint puste: alio anno nul-
lam generāt herbā. Est aut̄ foliū integri odo-
ris cū suauitate stipticum z diu cū diurno
odore. **P**utē h̄z spicenardi: q̄ silt ē diureticū.

Operationes

D **L** **B** **E** **S** **B** **D** **A**

Dyalcorides. **T**umozibz oculoꝝ elixus in
vino fomēto adhibet. **P**uluerē ei⁹ in aqua
fricatum oculis supunge foliuz masticatum
diutius odorez retinet: quod in vestimentis
positum cū fuerit tincolas non pmittit: z ve-
stibus odorem gratū reddit. **M**ulti p̄ntas
uerunt foliū essenardi indici folium: sed falsi
luntur. **E**t idem auctoritate **S**alieni. **V**ir-
tus est ei similis virtuti spice. **V**erum est for-
tioris operatiōis. **P**aulus capitulo de fo-
lio. calidum est in secundo. siccum in tertio.

Capitulum. cii.

De Herbis

Fumus terre. **Pli.ca.** de fumo terre. Fum^o terre q^o nascit^r z remittit^r a terra i magna q^ontitate vt fum^o: q^o nascitur a q^odā grossa fumositate a terra resoluta: z circa sup^oficiē terre adberēte: z sic ex actiōe caliditat^r generat^r. Debet enī viridis poni in medicinis. Et est ex eo ali^o cui^o flos ē subalbidus cinerice^o. z ali^o cuius flos est palleus violaceus. z ista est melior. ¶ **Sera.li.ag.ca.** sterig. auc. **Dyal.** Sterig. i. fum^o terre herba est silis pastinace agresti: nisi q^o magis ē mīnuta ea z amarior: z h^oz radice cui^o color erigit in albedinē. ¶ Et auc. **Bal.** Sapor ei^o est amar^o z stiptic^o. virt^o ei^o est ca. z sic. in. h. gra. ¶ **Dyalco.ca.** de capnos fm trāslationē greca: q^o latine fumarie d^r. nascit^r in segete ordea cea silis coriandro vel corio herbe: s^z mollis albar cinerosa: z multū flozē b^ons z purpureū

Operationes

¶ **Dyalcorides.** Caligines oclorū d^rtergit lachrymas puocat. vnde z nomē accepit. herba ipa comesta vel bibita plurimā coleraz p^ovrinā puocat. ¶ **Plateari^o.** Fum^o terre q^onto viridior tanto melior ē: exsiccata nulli^o effiacie est. ¶ Et p^oncipaliter purgat melancoliz am. secūdario flegma salum z colerā. ¶ **Contra scabiē datur succus eius addito zuccaro cū aqua calida ter in septimana: z op^orie purgat hūozē inducentē scabiē.** ¶ **Ualet idē succus contra hydropisim si fiat ex eo syrupus.** ¶ **Contra opilationē splenis z epat^r dāt succus ei^o addito zuccaro cū aqua calida. q^o fumus terre ventositatē facit: dandus est cum aliquo reprimente ventositatem: vt cū semine feniculi vel mastice. ¶ **Zuicenna.** Fumus terre dicitur eē frigidus in primo: siccus i secundo. melior est recens: acutus amar^o. sanguinem purificat. In ipso est frigus p^opter id quod est ibi de sapore stipticitatis. z calor p^opter illud q^od est i ipso de sapore amaritudinis: sed quasi frigus est fortius. ¶ **Bibit^r ad puritum z ad scabiem.** Stringitq^oz gingiua. Stomachum confortat. Opilationem epat^r aperit. Et naturā lenit. Urinā prouocat. ¶ **Constantinus.** Fumus terre ca. est in. i. sic. in. h. g. Unde confortat stomachū: excitat appetitū succus potui datus. ¶ **Corp^o a scabiē ac puritū pastulifq^oz mūdificat.** Colerā rubeā adustam purgat. Sanguinē calefacit. maxime si cū mirabolanis mixtus sit. ¶ **Dyalcorides** quod dicit q^o fumus terre sua p^oprietate mūdificat corpus ab omni humoz^o putredine.**

Capitulum. ciii.

Ungus. Pl. Fungi dicit^r eo q^o aridi ignē acceptū p^ocipiat. Flos ei^o ignis ē. vñ z esca fulgo d^r: eo q^o sit fomes ignis z nutrimentū. Alij dicit^r fungos vocatos eo q^o sūt ex eoz genere q^odā interēpti. vñ z de functi. ¶ **Bal.** Complexio eoz frigida z hūida multū p^opter h^oz sūt p^ope medicinas mortiferas z p^oprie q^oz sube admiscet aliqua putrefactio.

Operationes

¶ **Et dicit Bal. i. li. de dieta.** Boni ex eis sūt nō nocui z sūt fri. z si q^os vñ eis nimis generant hūozes malos. Et ex eis sunt spēs male mortifere. z iā vidi boiem q^o passus ē ab eis anxietatē anhelit^o z coartationē z sincopi: z sudorē frigidū. z enasit postq^oz potauit vinū i q^o decoctū fuerat polegiū: z piectū ē sup ipm baurach: z sic euomuit fūgos illos ex q^oz generati fuerūt hūozes grossi i stomacho. ¶ **Quī q^o fūgos comedit: sibi accidit ex eis colica z suffocatio. z via tardādi no cumētū ipoz ē dare in potu vinū pur. aut aquā cicer^o cū aceto z sale z decoctiōe saturegie z origani z sterc^o galline cū aceto mixtū z melle z facto ide loz hoc.** ¶ **Et fungi q^odē nutriūt nutrimento superfluo: nisi q^o sunt difficil^o digestiōis: z egrediūt^r tur cū stercore integri sine mutatōe.** Et nimetas fungoz generat strāgniriā. ¶ **Et idē auc. Aben meluay.** Delit^o ē q^o fungi p^omo coquāt^r tur piris siccs aut recentib^o: z bibat postea vinū pur. Et p^oprietas eoz ē q^o generāt suffocatioes. ¶ **Bal. vñ. sim. far. ca.** mikite. i. fungi frigidi z hu. sufficiēt^r sūt. vñ z p^oprie delicteri osaz p^oritē attingūt. z maxie quecūq^o naturā

Tractatus

pmietas hnt putredinali alicui qlitati. ¶ Et
 idē li. ij. de cib. ca. de fungis. Fūgi bñ bulliri
 vel decocti in aqua veniūt ppe edulia apoya:
 non tñ sic tmmodo vtuntur eis homines.
 ¶ Preparāt autē 7 comedūt multiformiter: fle
 gmaticū autē est qd ex ipis nutrimentū est. et
 palā qd frigidū 7 humidū: 7 accidit ex ipis
 malus chimus. maxime qdem ergo innocui
 alijs fungis sunt boleti. ¶ Et ego vidi qsdas
 boletoz q innocuissimi vident: cū plures nō
 bene coctos comedūt. Unde quendā ex eis
 vidi afflictū in ore ventris: 7 grauātū 7 angu
 stantē 7 vix respirantē: 7 spiritu deficientē et
 frigidum sudantē: 7 vix saluatū p oblationē
 sedantiū grossos humores quale est oximel
 p se. 7 cū ysopo 7 organo mediocriter deco
 ctis in ipo. ¶ Et enī ille sumpsit 7 vomuit hu
 iusmodi spumā. postq̄ vomuit comestos fun
 gos: iā aliqliter in flegmaticū chimum suffo
 cantē 7 frigidū 7 grossum pmutatos. ¶ Al
 māfor trac. iij. ca. de fungis. Fungi tuberibz
 valde sunt deteriores. qz qdā hoies strangu
 lant atqz occidūt. q autē ex illis boni exsūt i
 corpe: viscosus generāt flegma. ¶ Et ē aliud
 gen⁹ fungoz qd cōiter nōiāf tubera. p quibz
 lege capitulū Tubera. infra de T.

Capitulum. cccij.

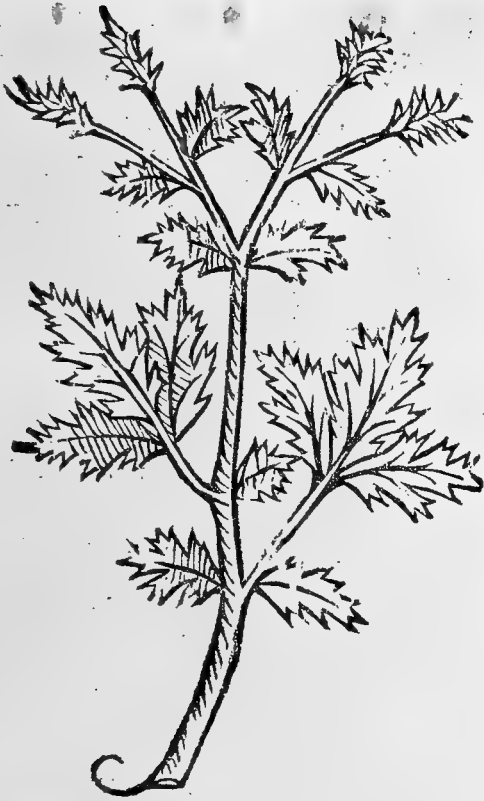

Gariofilum. Plinius li. xij. Ga
 riofilum tradunt in india gigni
 piperis granis simile grandi⁹
 fragiliusqz. Aduehitur autem
 odoris gratia. Fert 7 in spinis
 piperis similitudinē precipua amaritudine:
 folijs paruis: densisqz cipi modo: ramis tri
 um cubitorum: cortice pallido. radice lara liz
 gnosaqz: buxei coloris. hac in aqua cū sem
 ne excepta in ereo vase medicamentū fit: qd
 lition appellatur. ¶ Plateari⁹. Gariofili qui
 dez ex origine perfecti 7 acuti saporis sunt. 7
 hi sunt ca. 7 sic. in. iij. gradu. Quidam remissē
 ores habent qualitates. 7 hi in secūdo gradu
 iudicantur. Sunt autem fructus cuiusdam
 arboris in India. qui maturi collecti per an
 nos quinqz seruantur. Per decem vero sine
 corruptioe: 7 hoc in loco sicco temperate: qz
 multum humido putrescunt. In multū sicco
 arefcunt 7 corrugantur. Eligendi autem sunt
 qui in superficie habent aliquantulum plani
 ciem: et qui ex impressione vnguis aliqd buz
 miditatis emittunt.

Operationes

¶ Platearius. Gariofili habent virtutē con
 fortandi ex aromaticitate: dissoluendi 7 con
 sumendi ex qualitatibz: ad dolorē stomachi
 ex frigiditate vel ventositate. Conferūt ad
 cerebrū confortandū. Contra fluxum vētris
 ex acumine medicine. Contra cardiacam et
 sincopim. ¶ Dyaſcorides. Gariofilus calidus
 est 7 siccum in secūdo gradu. ponitur in colli
 rijs: quia visum acuit. Postū vero nauseaz
 p̄hibet. Pr̄sicos inuat. Quis arboris gū
 ma vires habet vt therebinthina. ¶ Auicē
 na. Gariofilus calidus est 7 siccus in tertio
 gradu. Corporis odorē bonū efficit. Visum
 acuit: 7 confert panno: confortat stomachuz
 7 epaz: 7 confert v̄dmitui 7 nausee. ¶ Konstā
 tinus. Gariofili calidi sunt 7 sicci in secundo
 gradu: Stomachum 7 epaz 7 interiora cum
 sua aromaticitate p̄fortant. ventrē cōstipāt.
 cibū digerūt. ¶ Serapion auctoritate Da
 schin. Ingreditur in medicinis que acuit vis
 um. remouet namqz obscuritatē visus: 7 con
 fert sebel. 7 gluten gariofili est simile glutini
 albotin. ¶ Idem auctoritate Rasis. Gariofi
 li conferūt stomacho 7 epati. confortāt cor 7
 stringunt ventrem: 7 digerunt cibum.
 ¶ Et auctoritate Ysaac. Quādo bibitur ex
 gariofilo .3. quinqz cum lacte in ieiunio: cor
 roborat potentiam coitus.

Operationes

Gariofilata. Dyasco. Est herba filis agrimonie: cuius radix odorē habet gariofilorū: dicta a quibusdam sana mūda z enantia z pes leporis z oculus leporis ca. est z sicca in secūdo gradu.

Operationes

Herba ipa trita z succus eius fistulis iniectus sanat ipas. Sili operat ore captus. Ad mēstrua puocanda fiat fomentū ex aq decoctionis ei. Contra colicam z ad digestionē pfortādū detur vinū decoctiois eius. Gal. vi. sim. far. ca. Lapagū. i. oculus leporis siue gariofilata: siccatur in virtutis est: vt q fm ventrē reumata hz sufficiēter sistat.

Capitulum. cccj.

Galla. Sera. li. ag. auc. Dyas. ca. gal. la. Est ex ea q accipit ex arboze sua recēs: imatura: parua: rotūda: nodo sa: nō pforata z grauis. Et ē alia q ē leuis pforata: s; pma medicinis ē ueniētior. Idē auc. Gal. Virides ex gallis sūt acerbe plimū q i e suba terrea. z sapor eaz stiptic multū. virt eaz ē fri. i. ij. gra. z sic. in. iij. Pli. Galle fructus in syria z egypto copiosius existit.

Operationes

Dyas. Dēs spēs gallaz sūt stiptice fortiter q qn terunt z puluerisant sup carnē supfluaz delēt eā. z pferūt ad vlcera corrosiua. Et phibēt hūiditatē q currit ad gingiuas: z cōferūt alcole. Et qn accipit id qd ē intra gallā z ponit i corrosurā dēt sedat dolorē ei. Et qn cōburunt sup prunas z extinguunt i acetoz sale strigūt fluxū sanguis. Et decoctio gallaz qn fit sessio i ea pferit exitu matricis et cursui hūmiditatū antiq z exitui ani. z qn infundat in aceto aut aqua nigrificāt capillos. Dn puluerisat z dant i potu aqyl vino pferūt hūiditatibz vlcezz itestinoz: z fluxui antiq. z sūt ueniētes i cibis eoz. z sili qn coquit cibz eoz: i aq in q bulierint. Et vlt quidē ad ministrāde sūt ad stipticandū: retinendū z de siccandū z infrigidāt sat. Et dicit Sera. auc. Gal. q virt eaz scda est repcutit z phibet z aggregat. et tertia pfortificat mēbra flaxa debilia. z phibet oēs egritudies q sūt ex hūoz dissolutōe: z eoz fluxz phibet. Lō stāt i li. gra. Galla fri. ē in. ij. sic. i. iij. Dui qdā est nōdū matura. q bullata ē nec pforata Altera pō matura tumori ac rubori ptinēs Ideoq; min frigiditat z stipticitatis hñs. Nec vsta sanguinolēta valz egestiō: z de q cūq; loco manauerit sanguis fluxui: scissural qz calcaneoz sanat: z labioz fissuras curat.

A
B
C
D
E
F
G
H
I
K

Tractatus

Deniq; valet galla loc; q̄o repugnatio r̄p̄ti patio ac desiccatio sūt oportuna. ¶ Platea. Galla fri. ē z sic. i. iij. gra. In asia repit̄ parua z nō p̄forata. Inter has grossiores pl̄ valēt. habētq; virtutē p̄stringēdi. valet s̄ fluxū ven tr̄ z dissinteriā. s̄ fluxū sanguis e narib; puluis ei; vulnerib; supposit; ea cōsolidat.

Capitulum. cccij.

S Albanū. Sera. li. ag. ca. Bene albes gi. i. galbanū. auc. Dyaf. Galbanū ē gūmi plāte cuiusdā silis ferule i figura sua. Et meli; ex eo est illud qd̄ est mūdum file olibano aut armoniaco adberēs manui. n̄ h̄ns aliqd̄ ligni nec semis ei;. plāta z lignū h̄nt graue odore. z nō sūt nimis sicca. aduiterat cū resina pini q̄ admisceat cū fabis fractis z armoniaco. ¶ Gal. viij. sim. far. ca. galbanus sim trāssa. gre. Galbanū opos ē ferular; plantemollitiue z dyaforetice ex̄ns s̄tus. Et erit vtiq; i calefaciēdo. ex. iij. g. incipiēte vel i. ij. cōpleto. exsicādo s̄o ex. ij. incipiēte. ¶ Act. Galbanū ē succ; ferule. sic dicit Isid. de q. s. ferula. cccij. ca. dictū ē. Pl. li. xij. Dat syria in amano mōte galbanū refine modo. qd̄ maxime laudāt cartilaginosus z puz ad similitudinē armoniaci: mūneq; lignoium. Aduiterat sūt faba aut sapapeon. ¶ Dyaf. ca. gal. Galbanū lachrymū ē cuiusdā herbe silis ferule q̄

in nicomedia nascit̄ z syria. cui; ē optimū qd̄ est mūdissimū z file armoniaco z thuri i colore h̄ns grana vt faba. Aduiterat aut̄ resina z faba diuisa z gutta armoniaci. ¶ Plate. Galbanū ē ca. i. iij. g. hu. i. i. Liquor ē q̄ in estate a frutice erūpit: z circa fruticē p̄densat. Quidā etiā corticē findūt vt magessuat. Sophisti cat̄ aut̄ ex imixtiōe minutoz lignoz. Alij vero miscēt puluerē colofonie: z fabas fractas. Eligendū aut̄ est qd̄ albū estz puri;. Habet q; virtutē attrahēdi z dissoluēdi: cōsumēdi z leniēdi: maturādi: relaxandi.

Operationes

¶ Sera. auc. Dyaf. Vir; est ei calida: ignea z dyaforetica. ¶ Cōtra asma frigidū dent. 3. iij. cū ouo sorbili vel aqua ordei. p̄tra litargiā ponat̄ sub carbonib;: z recipiat paties fumū. p̄tra suffocatiōnē marricis idem fiat pembotum ponat̄ inferius. ¶ Cōtra splenis duricis em ponitur in aceto p̄ tres dies z noctes: et postmodū fiat decoctio. deinde colet̄ z colatura in mūdo vase ponat̄ addita cera et oleo z picula: z fiat emplastrū superante galbano. vel cerotū superate cera. vel vnguetum superante oleo: sed meli; si fiat emplastrum. ita qd̄ accedat ad cerotū ad mēstrua puocāda: z fetū mortuū: z secūdinā educendā: fiat nascalcū eo extincto in oleo. ¶ Ad apostemata maturandū z rumpēdi; supponat̄ ad lumbricos occidēdos dent̄ pillule ex galbano intincte i melle. ¶ Dyaf. Appositus naribus fumigio z suppositū mēstruis imperat. abozum facit. aceto z nitro mixtū lentigines tollit: vt granū fabe glutitū tussim medet. ¶ Disnoicis et asmaticis opitulat̄. Ex alto cadētū cōquassationib; subuenit. Cū vino z myrrha bibitus venenis occurrat. Infantes i ytero mortuos acceptū excludit. Impositū dolorē lateris mitigat. Lotiones spargat. Epilentis vtiliter adhibet. ¶ Plateari;. Cōtra asma frigidum dat̄ cū aqua ordei. Cōtra litargiā sup carbones ponit̄: z paties fumū recipit. Ad apostemata rūpendū z maturandū supponit̄. Ad lumbricos occidēdos: dentur pillule ex eo melle inunctū. valet z in emplaastro p̄tra splenis duriciē. ¶ Constatin; in li. graduū. Galbanum est calidū in tertio gradu. siccū i secūdo. Las thaplastmatū cū raphano z aceto sordiciem pustulaz mūdificat. Tussimq; z anbelitū tollit. ¶ Piribina suppositū reptilium morisib; repugnat. ¶ Sup dentes doletēs ac corrusuram h̄ntes positū eos curat. Si vero cū forti vino p̄gnati detur: mortuū celeriter expellit: z laboriosis etiā spasmaticis subuenit.

De Herbis

B
L
D
L
F
B

machi ex frigida cā vel ex ventositate dat vi
nū decoctiōis ei⁹. ¶ Ad cerebrū pfortādū. na
rib⁹ applicetur. Contra cardiacā passionem
z sincopim detur puluis ei⁹ cū succo plātagi
nis. ¶ Contra fetorē oris accipe galangam z
coque in vino: z postea detur patienti ad modū
syrupi quolibet mane: z remouet fetorē oris.
¶ Serapion. Est faciens bonū odorē. Et cō
uenit flegmaticis z humiditati q̄ generatur
in stomacho. Et facit digeri cibū ppter suam
calefactionē z ppter suam dissolutionē in fle
gmate. Et cōuenit colice. ¶ Et facit odorem
oris bonū z calefacit renes: z cōmouet sper
ma. Et quando frustū ex ea tenet in ore facit
eructuationē magnā. Unde cōuenit stomas
cho z digerit cibū antique materie: z uenit
frigiditati renū. ¶ Et idem auc. abē meluay.
Est ca. z sic. in. iij. gra. z est cōueniēs hūti co
licā ex ventositate. nā frāgit oēm ventositatē
z uenit hūti eructuatiōes acetosās. ¶ Non
stan. vbi. s. Galāga ē in tertio gradu ca. z sic.
Stomachum flegmaticū confortat. Virtu
tem digestiua adiuuat. Vento sitatem dissol
uit. Os odoriferum reddit. Curat colicam.
Renes calefacit: z auget libidinem.

Capitulum. ccviii.

S Alāga. Aui. Galāga ē frusta inuoluta
rubea nigra. i. ij. g. ca. ē. ac. sic. z ē sub
tile resolutiuū. Dyaf. dicit q̄ ē radix
q̄ repit circa arboris pedē in p̄sia. qd̄ ptz ex eo
q̄ hz interi⁹ radice q̄ndā: z etiā terra adheret
ei. pt̄ aut̄ fuari p. v. ānos. Est at̄ eligēda sub
rufa z i sua manerie pōderosa. z etiā acutum
bñs sapore q̄ alba est z leuis multū: fere nūb
lū hz sapore. Et q̄ ē pforata: z facile i puluere
soluit̄ abijciēda ē. Virtutē hz pfortādū ex aro
maticitate z dissoluēdi z p̄sumēdi ex q̄litate
b⁹. Solet at̄ sophisticari ex admixtiōe iunci
bñs radice tortuosas z etiā ex admixtiōe bi
storte. dinoscit̄ aut̄ qz iūci radix inspidū v̄l sal
suz hz sapore. bistorta pōticū. Galāga p̄o aro
maticū z acutū. Alij sophisticāt h̄ mō. pulue
rizat̄ optimū galāga: z pip̄ p̄ficiūt cū aceto: z
imponūt radice iūci p noctē z efficit̄ acuti sa
poris. s; dinoscit̄ qz iteri⁹ inspidi saporis ē. gal
lāga p̄o acuti. Sera. li. ag. ca. galūgen. i. ga
lāga ē vena i grossitudine cassie lignee. et cor
tex ei⁹ est rube⁹ interi⁹ purulenti⁹. Desert̄ ex
syr̄ia. calida est z sicca in tertio gradu.

Operationes

¶ Dyaf. Ad digestionē pfortādā z dolorē s̄p̄o

Capitulum. ccix.

n iij

Tractatus

G Allitricū. Pla. herba est hñs fo. silia folijs gladiū s3 latiora. sapore acutū hñs. Gallitricū qđ alio noie d3 galli cētrū ē ca. z sic. i. ij. Actor. Gallitricū ē qđ as lio noie politricō vocat p anū fuat. Virtutē h3 psumēdi: calefaciēdi z resoluēdi. Folia et femen i medicinis vtunt in hortis nascunt.

Operationes.

A **B** **C** **D** **E**
F **G**
H **I** **K**
L **M** **N** **O** **P** **Q** **R** **S** **T** **V** **X** **Z**
¶ Fomētū ex aq̄ decoctōis ei⁹ factū m̄fices optie mūdificat: z mēstrua puocat. **¶** Secū dinā educit. Fetū mortuū expellit. Succ⁹ folioꝝ ei⁹ cū seie saxifrage z maratri sup̄trualz calculos. **¶** Vinū decoctōis ei⁹ bibitū puocat sudore: z psumit fleḡticos hūozes. **¶** Cōstan. Gallitricū p̄fortat z adiuuat frigidū stoma. grossūq; digerit cibū. Epatic⁹ z cardiac⁹ p̄pter colerā nigrā ac fleḡ parietib⁹ subuenit. **¶** Parib⁹ applicatū opilationē nariū ac cerebri apit.

Capitulum. cxx.

G Allitricū agreste. Pla. Gallitricū agreste ē herba fo. hñs silia p̄dicti. sed maioraz latiora paz. ca. z sic. i. ij. gra.

Operationes.

A **B**
¶ Dyas. Vinū decoctōis gallitrici agrestis valet oib⁹ febricitatib⁹. **¶** Opilationēq; splenis z epatis apit. Cōtra antiquū asma dat. h3 em̄ppietates z p̄tutes oēs gallitrici p̄dicti.

Capitulum. cxxi.

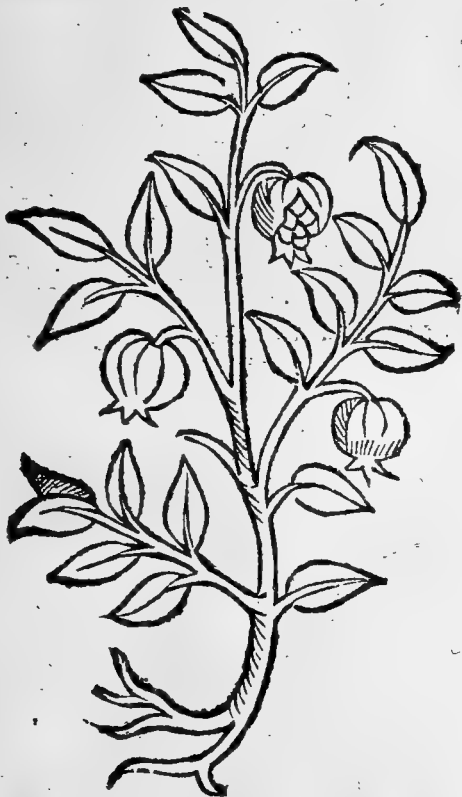
G Ladiolus. Fidozus. Bladiolus dicitur eo qđ sit folijs gladio silib⁹ tyrs⁹ fo cubitali: florib⁹ purpureis. Dyas. ca. dexteris idest gladiolus. dexteris habz folia silia yridi: s3 latiora z acutiora: z hastaz in medio folioꝝ cubiti vni⁹ longā z grossaz: in cui⁹ p̄gis sunt capitella trigona sub ipis flores hñs purpureos z in medio feniceū colorem. femen ei⁹ in folliculis est sile cucumeris semini rotundū z nigri: gustu viscidum. Radix est illi nodosa longa z rufa. Plin. ca. de gladiolo. Bladiolum omēs nouerūt. Bladiol⁹ dicitur qđ sit folijs similib⁹ tyrs⁹ fo cubitali. floribus purpureis. Ex sinonimis sciendum qđ acoris est gladiolus. Sunt enim quattuor herbe in forma similes valde. Sed acor⁹ discernitur citrino flore rubeaz radice. Spatula fetida malo discernit odore: et caret flore. yris florem gerit purpureū. yreos albū. Bladiolus habet croceum: sed spatula fetida albulum. Dicitur autem bulbosus omnis tunica taradix. At vero moderni medici qñ simpliciter accipiunt pro radice nairisi.

Operationes

A **B** **C** **D** **E** **F** **G** **H** **I** **K** **L** **M** **N** **O** **P** **Q** **R** **S** **T** **V** **X** **Z**
¶ Dyasco. Vulnere capit⁹ optime curat: fracturis medetur. osta contracta excludit. omnia infixa corpori euocat imposita. si p̄o partes tres florum ei addantur. z radices centauris partes quinq; z mel sufficiens z acetum. z vt cathaplasma imponat tumores z duricies spargent. bibitum conuassationes refomat. lateris dolorem tollit. Stranguirijs z sciaticis optime opitulatur. **¶** Radix eius fluxū ventris stringit cū dulcore z aqua maritima accepta. femen ei⁹ diuoreticum est. quod valet obulo vno accepto: aut. 3. i. cum vino omnia vt supra facere potest. Cum aceto bibitum splen siccatur. **¶** Item radix ex vino potata venena destruit z mēstrua puocat. trita vero z in modū fermenti posita furunculos z spinas de corpore extrahit: z omnē duriciem dissoluit. **¶** Plin⁹ libro vicesimo primo. Radix ei⁹ potata cum vino ad venenum p̄ficit. Fetum et menstrua puocat. Item trita et imposita furunculos z spinas ex corpore extrahit: z omnem duriciem dissoluit z euaporat. **¶** Constantin⁹ vbi supra. Bladiola id est yreos est calida in secundo gradu. Dolores neruozū de flegmate mitigat. Tussimq; diuturnam placat: z sreatum facilem reddit. **¶** Grossos pector⁹ tumores attenuat cū ace

De Herbis

to potata morsus reptiliū sanat. spleneticis
subuenit. spasmus acrigorē febrium curat.

Capitulum. cxxi.

Granatum. **I**sidorus **D**alus grana-
tus feminini generis arbor est. pomū
vero neutri. scz malogradatum. **S**e-
rapion li. aggrega. capitulo **D**urnam: id est
granatum sunt ex eis acetosa et dulcia. et vir-
tus cuiuscumq; illorū est fm illū saporem. et sa-
por ipsi⁹ granati totius et granorū. iporū est
plus stipticus q̄s sapor succi eius et plus des-
siccationis. **C**ortex vero eius in hoc est forti-
or grano ipsi⁹. et cor⁹ granati qd̄ cadit ab ar-
bore est plus in hoc q̄s cortex. **E**t idē auctori-
tate **D**yalcozidis. **O**mnia granata boni chi-
mi. **S**alienus. viij. sim. farmacoz cap. de gra-
nato. **D**alū granatū omniū stiptica partici-
pat qualitate: non tamen dominante. in om-
nibz. quedam enī eorū sunt acida: quedā dul-
cia plus q̄s austerā. **E**t inuamentuz vniuscuz
iusq; eorū fm p̄dominantem necesse est fie-
ri qualitatem. **D**ictū est autem in. iij. horū li-
broz de dulci sapore et austero. **U**nde ex illis
est tibi filogifare. sunt autē girgata succo stis-
pticioza et siccoza. **D**is vero adhuc cortices
qz vocant sidia. similes autē virtutis eoz sunt.

Anice. li. ij. ca. de granatō. **G**ranatum illud
quod est dulce est fri. ad primū. et hu. in ipō. et
acetosum est fri. et siccum in secundo.

Operationes

Idem. **A**cetosum reprimat colerā et phibet
cursum supfluitatum ad viscera: et pprie vinū
eius: et in omnibz suis speciebus vltq; ad ace-
tosum est absterio cum stipticitate.

Grana granati cum melle liniuntur ad vlcera
fraudulenta. et eius capita precipue ad
vlcera adusta.

Et dulce quidem lenificat. muzum vero est
magis inuatiuum stomacho q̄s poma vel cis-
tonia: sed eius granum est malum. et quod de
partibus eius magis stipticū est capita sunt:
et grana eius stiptica sunt: siue sint grana dul-
cis aut non dulcis.

Grana granati cū melle p̄ferūt dolori auris
Et sunt inuamentū interiori narium.

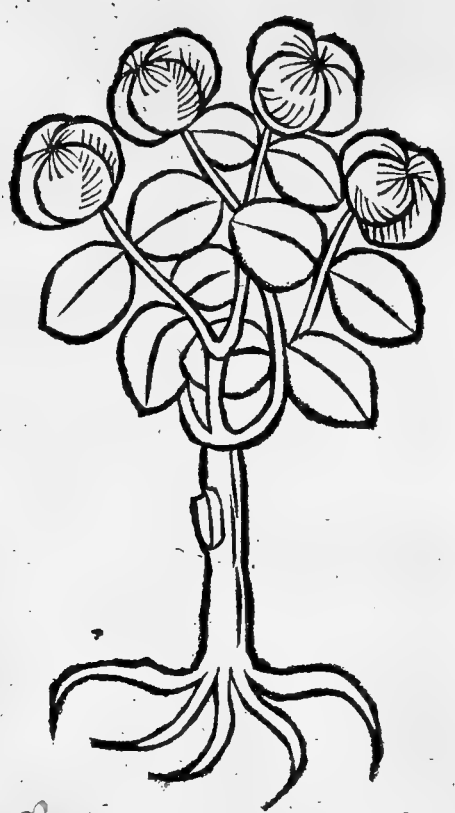
Et p̄ferūt granagranati cōtrita et cōposita
cum melle alcole linita. **E**t si granata dulcia
coquant cū vino deinde terant sicut sunt: et
fiat ex eis emplastrū auri cōuenit apostema-
ri ei⁹.

Et inuamentū granati et rob acetosi p̄-
prie puenit colere. succ⁹ acetosi puenit vngu-
le. **A**cetosus et aspat pect⁹ et dulce lenit ipm:
et p̄fortat pect⁹. et qñ dant in potu granagra-
natoz cū aqua pluuiali valent ad sputū san-
guinis. **E**t ipm totū confert tremori coidis.
et abstergit os stomachi. **R**abimoyles alle-
gando **S**alie. **G**ranatū pprietatē habet. mira-
culosam: qz nō facit cibum corumpi stomacho:
et acetosum coquinarū cum cibo non fa-
cit cibum in stomacho corumpi.

Radices granati acetosi valēt contra ver-
mes vel lumbricos qui vocantur cingulum
vel folia in hunc modū administrata. **R**e. ra-
dicum minutarum granati acetosi. et radicuz
rapeste. ā. **D**. i. pistent: extractis p̄t⁹ tamen
sustibus existētibz in predictis radicibus et
buliāt. postea cum media quarta vini greci
vel alterius vim optimi albi vsq; ad consum-
ptionem medietatis vini: et in fine ponatur.

R. p. piperis nigri triti: et colet p̄ pennū et p̄pi-
net actu ca. patienti in media nocte. et post ei⁹
assumptionē nō dormiat. **S**era. auct. aben-
mesuay. bñ acetosum sumit cōfert fluxu sto-
machi qui accidit a colera et sincopi que acci-
dit ab eadem et puocat vrinam. **E**t cū suby-
lilitate siue acetositatis confert vngule oculū
li quando fit collirium cum eo.

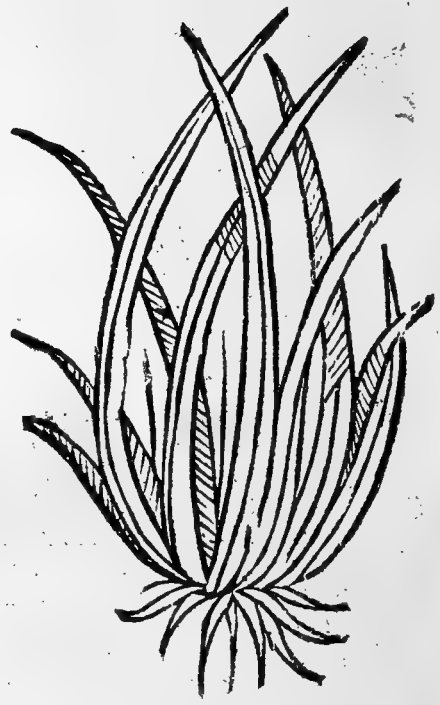
Capitulum. cxxij.

Granati siluestris. Jobā. sera. in. h. c. de triferā. dicit q̄ est heteramen. Et apud sera. auc. cuiusdā vocat airac. et est arbor granati siluestris. Et fruct⁹ ei⁹ vocatur bel. et ē arbor spinosa. Et lignū ē rubeum vel purpureū. Scdm̄ almanzorē h̄z florē citrinū. in barbaria vocat aldani. ingredit̄ in trociscis andromaci tyriace maioris. Cui⁹ loco ponit Aui. fructū altēbur. Sera. li. ag. ca. mabat. Dabat sunt vene arboris granati siluestris q̄ nascūt̄ in seni vltra mare et i corrasce. et sūt vene grosse albe colligūt̄ basimē. Et ei⁹ malagranata sunt sic malagranata domestica in pncipio ortus eoz. et colorē inter rubedinē et viriditatē. Et inter malū ei⁹ sunt grana rubea rotunda in magnitudine seminis lentisci. et dimittūt̄ eum in cortice suo: qm̄ egent eis extrahūt̄ a cortice. Dabat ē ca. et hu. Dyaf. ca. d. aspalio. Aspalio siue aspalto id est granatū siluestre. Nascit̄ i insula Rhozdo: cui⁹ spēs duplex ē. Est enī vna spinosam fruticē et tyrsū granē bñs. At depositū cū cortice purpureo vel rubeo. dēso et odoris summi et amari. Altera est alba lignosa et imbecillis. suple et ista ē quā serapion vocat mabat.

Operationes

Diyaf. Granati siluestris angēt sp̄ma et eoz roborāt coitū. et ē bonū podagre qm̄ tenit̄ cōficif cū aceto et limit̄ sup ipm̄: et p̄fert sp̄almo et mollit duriciē iūcturarū. Et aliq̄ dicūt q̄ sit asfaltū. et illō idē fac qd̄ iā dixim⁹. Idē dia. Virt⁹ ei⁹ ē ca. et stiptica. qd̄ cū vino si fuerit elixatū vulnerib⁹ ozis medet̄: et putredies q̄s greci nomas appellāt: et putredies nature curat. Et valet et vlcera vētris qm̄ sit ex eo clistere et borbomasi. et expellit fetū qm̄ sit ex eo nasciale. Et fomētō vulnerib⁹ pdest pessariū additū muliebr̄ia deponit. cui⁹ elixatura vētrē strigit. sanguinē reijcientib⁹ subuenit: aq̄ ei⁹ bibita inflatiōes et disurias cōpescit.

Capitulum. ccciiii.

Gramen. Platea. Gramen est herba sat̄ notabñs ramos rotūdos nodosos sup terrā se expādētes. et a nodis ramoz ex eūt radices terrā ingrediētes dulces enī abhomiatiōe: cui⁹ folia p̄na sunt ad similitudinē cāne mioris. Est fri. et sic. i pncipio p̄mi grad⁹. Sera. li. ag. ca. negē. i. gramē est herba bñs ramos hñtes nodos q̄ expādunt sup faciē fr̄e: et ex ramis ei⁹ gñant radices ex eūt̄es a nodis ipi⁹ figētes se i terra et radice ei⁹ hñt nodos. Folia ei⁹ sūt oblōga acute ex

De Herbis

tremittatis sicut foliuz canne parue. Est alia species cui⁹ foliarami z radices sunt maiores q̄ supradicte. imo sunt folia similia edere. que q̄ comedūt animalia ea occidit: z maxime illud quod nascit̄ in babilonia in vijs. z q̄ nascitur in sicilia q̄ comeditur a bouibus apostemant̄: z istam speciez inuenies in ca. Calamus de. c. Sed illud q̄ nascit̄ in colos habet plures ramos q̄ alia species. habet flore albu boni odoris: z semen minutuz in q̄ est inuamentū: z radices q̄nq; aut sex in grossitudine digiti albas molles dulces z fetentes. Gal. vi. sim. far. ca. agrostis. i. gramē. Substantia ei⁹ est subtilis: z sapor ei⁹ ē dulcis. z est in eo paracuitatis cum stipticitate pauca. Et radix eius habet saporēz abhominabilem. z virt⁹ eius est fri. z sic. cū temperamento. Dyaf. ca. de agrostis. Agrostis. i. gramen virgas hz nodosas z spanas sup terrā: sup quas virgas folia sunt acuta z lata z dura sicut carne minoris. Radix est illi nodosa z dulcis q̄ boues z alia animalia pascunt̄.

Operationes

Aqua decoctiois ei⁹ valet p̄tra diarriaz si bibatur z frangit lapidē: z curat vulnera vesice: z puocat vrinā: z est p̄glutinatiua radice eius. Et curat reuma ventris.

Sera. auc. Galieni. Virt⁹ ei⁹ est q̄ p̄glutinatiua vulnera recentia dū sunt sanguinolenta: z coquitur z bibitur ei⁹ aqua et frangit lapidē. Sed semen ei⁹ quod est in colos puocat vrinā. z desiccāt q̄ currit ad stomachū: z intestina ex humiditatibz: q̄ virtus ei⁹ est desiccatiua subtilis sine stipticitate.

Galienus. Radix ei⁹ sanguinolentoz vlcerum est p̄solidatiua. ipa quidē herba cathaplasmatibz infrigidat: quidem nō vehementer consistit autē in medio humida z sicca.

Dyascondes. Herba ipa cathaplasmatibz adhibita vulneribz paracolesim facit. Lixatura ei⁹ bibita tormētibz z diarrie medicatur. Vulnera vesice optie curat. Et calculos frangit: z vrinā puocat. Lanes q̄ se volunt purgare hanc herbam manducant.

Anicemali. ij. ca. de gramine. Gramen facit coherere plagas sanguineas. Et decoctio eius extrahit lapidē. Et semen eius puocat z cōstringit. Et idem auctoritate Galieni. Decoctio radicū ei⁹ facit id quod herba ipa. z ei⁹ semen puocat vrinā puocatione forti. Et abscindit vomitum z fluxum.

Capitulum. ccv.

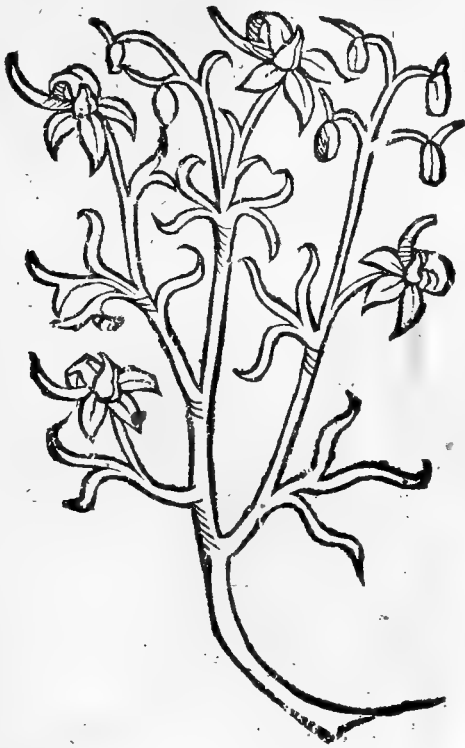

Grana tincroz. Plateari⁹ Brana tincroz est arbutū vñ tingit scarlacū. Vñ d̄ d̄ x̄po: q̄ fuit vestit⁹ veste cocinea. i. tincta cocco. s. gnis de sca. laco. vocatur etiā kermes. Et est frutex fm dyaf. ca. d̄ cocco sarmētoza: hñs i ipis p̄gis baculos rotundos sic lenticula q̄ colligunt̄ z cōficiunt̄. Est aut̄ bon⁹ cocco⁹ gallerie⁹ z armen⁹. z scōs asianus z lici⁹. hispan⁹ p̄o oīm nouissim⁹ ē: virtus ē ei stiptica. Sera. li. ag. aucto. dyaf. ca. harmē vel karmē. i. granatincroz ē arbutuz q̄ admistrat̄ ad ignē accēdēdū: z ē incendiū inter arbo: ē z herbā cui⁹ rami sūt multi subtilis sup q̄s sunt grana rotūda silis lenticulis q̄ colligunt̄ z reponunt̄ z reseruant̄ z cōficiunt̄ ad tingendū. Et melior ex illa ē q̄ defertur ex terris q̄ dicuntur gallates: z andabasi z armeni. z scōa est illa de syria z licia. z deterrior oībz ē illa q̄ defert̄ ab hispania. z repit̄ in arbore pua sat̄ sili in folijs arbori glandiū i terris calichie: z i ea multiplicat̄ aial testosū parū sile limactis: z colligat̄ ipas mlieres il li⁹ terre cū roze eoz. Et idē auc. Gal. Sapor ei⁹ ē stiptic⁹ cū amaritudine. z virt⁹ ei⁹ desiccāt sine mordicatiōe z abstergit z incarnat.

Operationes

Tractatus

A **D**yal. Loccus. i. grana tinctoz aceto trit^o
 z imposit^o vulnerib^o paracolesim facit: z ner
B uis incis maximū p̄sidiū est. ¶ Sera. auc.
 Bal. Grana tinctoz cōfert magnis vlcerib^o
 neruoz z alio z mēbroz qm̄ terit fortiter z mi
C scet cū aceto z melle z etiā decoctionē eoz
 dāt illis q̄ patiunt^r i neruis. ¶ Pli. ca. d. cocco
D Valet vlcerib^o magnis: z maxie neruoz vl
 cerib^o: z valet d̄ tremorē cord^o z ei^o debilitatē
 ¶ Hoc asserit sūt Damasce. i. ātidotario suo
 in quadā p̄fectiōe q̄ incipit p̄fectio alkalimes

Capitulum. cccvij.

S Ranū culcul. Serap. li. ag. ca. lobas
 chium. i. granū culcul. Foliz ei^o est
 sile folio albene. z est herba q̄ habz ve
 nas in grossitudine pollicis z indic^o z lōgas.
 z sunt coste ppe terrā sicut scel. z sunt i eis no
 di. z nascunt in vnoquoq; nodo folia similia
 folijs balsami. z est albū maius. z in summis
 tate ei^o nascuntur flores in vere. z in princī
 pīs mellis: quoz color est color violaz: nisi
 q̄ sunt maiores eis. Et qm̄q; flos habet fru
 ctū magnū in q̄ntitate ciceris plenū dulce sa
 pozis. latine v̄d̄ ca^o granum culcul. Et herba
 ei^o inuenit in locis ymbrosis: et iuxta vebe
 mēter humect. Et tps collectiōis ei^o est in
 tpe mellis. Vir^o est ca. z by. in. ij. gradu.

Operationes

Sera. Granū culcul mouet coitū z auget
 sperma z erectionē virge: z p̄prie qm̄ conficit
 cū melle: vel miscet cū sisamo. z qui vtitur eo
 nimis incurrit colliricā passionem. ¶ Et idez
 auc. Desaruget. qm̄ bibitur post ipm̄ vinum
 facit sodam. z p̄prie quando torrefit.

Capitulum. cccviii.

S Enciana. Plin^o li. xxv. Benciana^z
 inuenit gentius rex illiricozū vbiq;
 nascentē: in illirico tū prestatissimā.
 folio fragini sed magnitudine lactuce caule
 tenero. pollicis crassitudine cauo z mani ex
 internallis foliato triū cubitoz alto casu. ra
 dice lenta: subnigra sine odore aquosa. Sub
 alpimis montib^o plima nascit. Usus ei^o in ra
 dice ac succo. ¶ Pla. Benciana ē herba calida
 z sicca: cuius radix precipue competit vsui
 medicine. nō ipa herba i fine veris colligit^r z
 siccatur: z p̄ annos q̄tuoz in multa efficacia
 seruatur. Debet aut eligi solida z cōtinua ha
 bens citrinum colorē: que nō sit portata nec
 facile in puluerē exsoluat cū frangit. Virtus
 tem habet dissoluendi: attrahendi: p̄sumēdi
 z aperiendi. ¶ Dyal. ca. de Benciana. Benci
 ana dicit inuenta esse ab imperatore illirico

eiusdem gentia. Unde et nomē accepit. cui⁹ folia q̄ circa radices sunt nucis odorē habent. et sunt filia plantagini: sed paulo subtrafiōra et in sūmo diuisa vel incisa in specie ferre immediate habens bastam. q̄ basta lenis est et vacua. digiti habens similitudinē: longior duob⁹ cubitis nodosa: circa q̄s nodos folia nascuntur. semen est ei circa folia in pomulis latis et lenib⁹. et nō inutile sicut affodili. radicē habet sicut aristologia longa. solida et amaram: sed nigriorem et fragiliorem. nascit⁹ in locis altis et bumectis et ymbrosis.

Operationes.

A Salienus sexto simplicium farmacorū capitulo de gentiana fm translationem arabicam. Id quod de ipa administratur est radix huius: cuius sapor est amarus in fine amaritudinis. et virtus eius est magna in mundificatione et abstersione: et aperiendo opilationem. Est enim calefactiva et stiptica. Et idē eodem libro et eodē ca. fm translationē grecam. Gentiana huius herbe radix efficacē est: vbi oportet subtiliare aliquod et abstergere et deopilare. nec est mirum si hoc potest amara violenter existens. Serapion. Ego non vidi medicinam meliorem in moribus canis rabidi quando datur ex ea qualibet die vncia vna trita et cribrata cū vncia vna myrrhe: et cum vncijs duob⁹ pulueris cancerum fluuiialium adustorum in principio egri tudinis anteq̄ timeant aquā. Et hec quidez planta straria est venenis mortiferis: et auferit nocuentū eorū cū auxilio dei. Dyascoides. Gentiana est acris et calefactoria: et relaxans acrimonia et amaritudine sua parū expellens: et serpentes fugans. Radici ei⁹ virt⁹ est calida et stiptica. queradix. 3. ij. cum pipere et ruta et vino accepta moribus venentis occurrit. succi eius. 3. ij. accepta doloribus laterum et conquassationibus vtiliter pdest sicut collirium supposita. Radix facit abozum. Vulneribus imposita medetur. Sucus eius sicut licinium inunctus tumorem oculorū compescit: maculas corporis tollit. Radix vero infusa in aqua dieb⁹ quinqz. et postea cocta q̄ diu virtutē ex ea dimittit cōfricatur: et sic deliquatur. postea aqua ipa recoquatur q̄ diu mellis spissitudinem faciat: et reponit⁹ in vase fictili ad vsum. Paulus. Gentiana calida est et sicca in tertio gradu.

S Enestra. Jo. mesue. ca. de genestra. et vocat capistrū arbor. et ē arbor montana: sup cui⁹ stipitē eleuat densitas fuscū multe rotūditatē. et dū plicant nō patiunt fracturas. An ligant⁹ ex eis arbores et pducunt flores siles figure lunari citrinitatis multe. Et pferūt folliculos fm semitā orobites semia distincta sicclētes. Inq̄t Dya. ca. est et sic. cōplexiōis in. ij. et semē ei⁹ est calidius: et i flore ei⁹ et stipite ē hūiditas supflua cū virtute incisiva: q̄re multiplicat vomitū. Et sunt oēs partes ei⁹ turbatiue: incisive: subtiliatiue et puocatiue. Paulus. ca. de genestra. Est alia q̄ vocat genestra fri. et sic. cōplexiōis: filis genestre supiori: s; mior: ē. et h; stipites miores et angustiores. et albū florē facit.

Operationes

D Dyas. Semē genestre et flos bibit⁹ cū multa hūores vomitibus purgat. Gal. Fruct⁹ genestre et baculoz succ⁹ laxatiue nō debilitat est fruct⁹. Jo. mesue. Per vomitū et pventrē educit flegma. et cū fortitudine vehemēti materias q̄ sūt i iunctis. Et mūdificat renes ab oib⁹ supfluitatibus. et puocat vrinā fortit⁹: et frāgit lapidē i renibus et vesica. et nō pmittit materias figi i eis neqz lapidē desari. Et qn flores ei⁹ p̄rūi pp̄nat cū melle rosaz aut cū ouo

Capitulum. cccviii.

A
B
C
D
E

F forbili resoluit scrofulas. 7 oximel ex eis aut
S semis ipsi⁹ soluit apata splenis ¶ Et si frequen-
 taf vomit⁹ cū eis. puenit sciaticæ 7 podagre
 7 dolozi renū. Dosis ei⁹ est 7 pprie floz a. 3. ij.
 vsq; ad. v. semini ei⁹ a. 3. ij. vsq; ad. iij. vel. iij.
 ¶ **D**yal. Semen ei⁹ 7 flos bibitus cū mulla
 humores vomitib; purgat. ¶ **P**aulus. Vir-
 tute h; stringēdi. ad fluxū mēstruozū valet
 fomētū ex aq̄ decoctiois ei⁹. suppositorium
 etiā ex puluere eius 7 succo plātāginis. valet
 etiā p̄tra dūllinteriā pdictum fomentum.

Capitulum. ccxx.

G **I**th. Daymo. Bith ē gen⁹ legumis
 sile cimino ī q̄ntitate s; nigri coloris
 7 ī pane dulcorādo imponit. ¶ **D**yal.
 Bith ē herba q̄ ī segetib; crescit. hñs semen
 nigrū minutū: odore suauī. relaxat emī 7 cale-
 facit. ¶ **P**late. La. est 7 sic. in. ij. g. Et ē herba
 q̄ inter frumētū orit̄. semē nigrū 7 q̄si triangu-
 lū facit. Aliq̄ntulā h; amaritudinē. vñ diure-
 tica est. Virtutē h; dissolūēdit 7 sumēdi. ¶ **P**li.
 li. xx. Bith ex grec; alij melachio. alij melas-
 spermon vocat optimū q̄ exercitatissimi odor;

Operationes

A ¶ **D**yal. Bith potatū vrinā 7 mēstrua puocat
 lūbricos expellit. imposituz p̄o tumores aut
 duricies soluit. Est etiā desiccatiū ac leptō

micū. ¶ **L**epzas ac frucas appositū tollit. pi-
 gues ac glutinosos atq; costipatos hūozes di-
 gerit. ¶ **C**atarrū sanat calefaciēdo si puluis
 ei⁹ liget ī lintheolo 7 ad nares sept⁹ apponaf
 vt ex eo odorēt lūbricos at enecat comestū
 vel cōtusuz extrinsec⁹ vētri appositū. ¶ **P**la-
 tea. Cōtra opilatōnē epat; ac splenis. 7 renū
 strāguiriā: dissurriā: yliacā passionē. 7 doloze
 stōachi ex vētositate dat vini decoctōis ei⁹
 7 puluis ei⁹ ī cibus. Valet 7 p̄ emoroidas ī
 flatas. ¶ **C**ōtra lūbricos etiā dat puluis ei⁹
 cū melle. v; 7 p̄ vermes aurii. ¶ **P**li. **D**edēt
 serpētū plag; 7 scorpionū. Illiniti ex melle 7
 aceto reperio. Incensoz; serpētes fugari. bi-
 bit. 3. i. p̄ araneos. ¶ **L**apit; dolozes illitū ex
 aceto et infusum narib; dentiiū dolozes cō-
 ctum cum aceto mitigat.

Capitulum. ccxx.

G **G**ummi arabicū. Sera. li. ag. ca sani
 gli arabi. i. gūmi arabicū. Et ē gūmi
 qd̄ repit sup arboze acacie. sicut alie
 gūme. q̄ arbor noiat amgailē. 7 meli⁹ ex eo ē
 qd̄ ē ex hac arboze sile p̄miculis ī figura sua
 Loloze ei⁹ est sicut vitriū claz. 7 nō h; lignū. se-
 cundū p̄o post ipm ē albū: s; illud qd̄ est simi-
 le sordicie iresine pini est malū. fri. est 7 sic.

Operationes

Capitulum. cccxi.

Hauser vi haufoz. Qui. i. ij. li. ca. facit q̄ scribit haufuz: s̄ in ara. est hauser Et haufoz ē lacticinium q̄ddā z nō est taxus: vt q̄ddā dicit vel spēs ei⁹: sub cui⁹ vms

bra perichitant dormiētes: vt Dyaf. dicit Nā haufoz est lacticinium. z taxus ē arbor magna z vmbrosa.

Operationes

Sera. li. ag. ca. hau. Hausoz ē planta h̄is lata folia. z nascit in vno tpe anni. z h̄ycauū q̄ egredit ab oculis ramoz suoz z a loc̄ flo rii ei⁹. Et colligūt ab eo boies rē pueniens tē. z succo ei⁹ ē amaritudo. z egrediunt ab ea mala sicut testiculi cameloz. Et egredit ab illis pomis q̄dā res adurens: ita q̄ nō pōt fieri cauteriū cū re meliori ea. Et implent ex ea culatres puluina. z noiā et iā arbor ei⁹ coberea. z q̄n incidūt folia haufoz emittit tūc lac q̄d colligit in mēse Daq̄. Et ponunt in eo coria: z nō remanet pilus in eis. et vñū vas implet ex duabz impressiōibz. Et lignū haufoz est leue grossum rectū pulchrū zc. Alius haufoz est vna ex speciebus titimalli.

A
B
C
D
E

Sera. auc. Gal. vna ē virt⁹ ei⁹ q̄ desiccāt z alia ē h̄tus ei⁹ q̄ p̄glutinat: z aufert asperitatē: z frāgit h̄tutes medicinaz acutaz. z lenit asperitatē pectoris: z stringit vētrē: z fortificat intestina: z meliorat ossa fracta q̄n fit emplm cū eo. z puenit malignitati vlcēz pulmonis. Et auc. Dabit. Dicit q̄ ē bu. paz z retinet vētrē q̄n nimis fluit. z p̄glutinat intestinū i q̄ ē tenalimon. z solidat ossa fracta q̄n fit emplastrū cū eo. z sedat tussim q̄n retinet i ore et frāglutit q̄d inde soluit. Aut si misceat aliq̄bz medicinis: p̄feret ibz ad tussim z vlcēz pulmonis q̄n bibit ex eo. Conuenit obralmie z rectificat medicinas laxatiuas q̄n misceat cū eis. z pbibet acuitatē eaz. Et frāgit vomitū q̄ puenit ab eis. z q̄ntitas dosis ei⁹ ad tussim. z ad retinēdū vētrē aureos. i. z q̄n misceat cū alijs medicis ē aurei. v. Bulcasim eben aben azarin. li. qui d̄r seruitoz. Forma assandi gūmi arabicū ē sicut omēs alias gūmas. qui vult assari gūmi arabicū oportet vt frāgat il lud i frusta ad magnitudinē orobi. deinde accipiat patellā z calefaciat eā: z auferat ab igne. z ponat sup eā gūmi arabicū: z misceat bene sine intermissiōe donec albescat. z si nō albe scit p̄ma vice. itēz calefaciat patellaz vt pri⁹ donec fiat albū. z eodē mō fit ex alijs gūmis

Capitulum. cccxii.

Hermodactilus. Joh. mesue. Dermo-
dactilus ē radix herbe mōstane. z ei⁹
ali⁹ longus sicut digiti. ali⁹ rotūd⁹:
sed melior est rotundus. z ei⁹ alius albus. ali⁹
rubens. ali⁹ niger: sed melior ex his est q̄ est
albus vere albedinis intus z extra. z q̄ est gros-
sus z duricie mediocris. Aliter aut facti ma-
li sūt. Sera. li. ag. ca. Sturagen. auc. Dyas.
Sturagen siue suragen. i. hermodactilus ē
herba que florescit in fine autumnī. z est eius
flos albus similis in figura sua flori croci. De
inde emittit folia similia folijs bulbi in q̄b⁹ ē
humiditas adherens manui. z habet stipitē
in longitudine vnius palmi porrectū. ei⁹ col-
lor est albus declinans ad nigredinē. z hz radi-
cem cuius color est niger ad rubedinē decli-
nans. sed q̄n auferit cortex apparet radix in-
terius alba: mollis: dulcis: saporis: z plena hu-
miditate. que grece vocat coliricon: vt appa-
ret in ppria lra. Est aut radix ipa rotunda sū-
milis cepe bulbi. z radix ipa habet in medio
suis scissurā ex qua egredit stipex sup quez est
flos. multū nascit in loco q̄ dicit charin. et in
terris q̄ dicunt guagna. Et hec radix et alia
operat vt infra. ¶ Paulus ca. de hermo. Dermo-
dactili sunt calide z sicce in pncipio secū-
di gradus. Herba est z circaradices eius tu-
burositates inueniunt q̄ colligi debēt z vsui
reseruari. In estate colligunt z reseruant: per
annum vñ seruari possunt. Sunt autem eli-
gendi qui sunt albi z solidi. Habet autē vir-
tutem dissolutiuam: cōsumptiuā: attractiuā.

Operationes

A Scrapion auc. Salieni. Radix hermoda-
ctili que est alba intus z extra est melior. z ha-
bet virtutē laxatiuā. ¶ Et aqua in qua bullie-
rit: verum malus est stomacho. Et cōfert dor-
lozib⁹ iuncturariū z podagre. Exhibēdus est
habentib⁹ iuncturas molles z nimis humi-
das. ¶ Idem auctoritate Desaurigen. Al-
bus est bonus. Sed rubens occidit: non q̄
nimis frigidus ita q̄ narcotifer: q̄ si hoc eēt
nō esset laxatiuus. ¶ Aben Desuay. Rube-
us occidit vlcera antiqua z confert variolis.
¶ Habiz. Et melior ex eo est qui est exteri⁹
z interi⁹ albus. z quando frangit est fractio ei⁹
facilis z nō dura. Niger verō z rubens sunt
ambo interficientes. ¶ Paulus. Purgāt au-
tem principaliter flegma. Contra arteticam
z podagram: cyragram z iliacam passionē.
z morbo ex flegmate nō existente se. valet bez-
nedicta acuta ex hermodactilis: yerallegodi-
on: theodoricon: anacardina. ¶ Extrā sciati-
cam podagrā z cyragrā succus feniculi cum

melle decoquatur: et cū tali melle dens. Z. ij.
hermodactiloz. z. Z. i. feminis feniculi z fiat
electuarium quod more benedictę potest sus-
mi. ¶ Et nota q̄ i dosi debēt poni vncie due
vel tres hermodactili. ¶ Contra yliacas pas-
sionem fiat decoctio mellis addita aqua ne
exuratur: z ne mel exeat: z ex illo melle addis-
tis. Z. ij. hermodactili z cynamomi det pul-
uis hermodactili: supflua carnē corrodit.
¶ Puluis eius cōficiatur cū sapone gallico
z licinium intinctū fistulis. imponat etiā pul-
uis eius cretico. Cōficiatur cū aliqua meli-
licina cerebrum confortante. Et fluellum de
bombace intinctum narib⁹ si immittitur ces-
brum confortat: z polipum corrodit.
¶ Jobānes mesue. Solutio educit flegma
grossum: z a iuncturis pprie. Et est medicina
magna artetice z podagre sumptus: z catba-
plasmatus: z pprie cum farina ordei.
¶ Et vitellis ouozū aut mica panis pinguis
z vitellis oui. Et vsus eius impinguat corp⁹
z augmentum efficit in spermate.
¶ Et est medicina bona vulnerib⁹. abstringit
enim sordes eozū z consumit carnes putri-
das in eis. Dosis eius est ab aureo vno vsq̄
ad duas. Cōseruatur autē p annos tres.

Capitulum. cccxiiij.

Hermerocalles. Platearius. Hermerocalles: id est plantam aut bulbum ematicum quod manducatur. fructus eius est sicut narciscus. differens ab eo in flore tantum. ¶ Dyascoides ca. hermerocalles. Hermerocalles aut cathalepten velut bulbum ematicum. Folia habet et hastam similem lilio. in initio cum inceperit aperire flores liliis ostendit tres vel quatuor: sed postquam flowerit virides facit colorem bonum et odoratum. Radix eius in magnitudine similis est bulbo: sed paulo maior.

Operationes

¶ Dyascoides. Haec si bibita fuerit: humorum sordidum matricis excludit. ¶ Destruis imperat. Folia eius carbaplastis adhibita combustionibus medicantur.

Capitulum. cccxiii.

Herba paralisis. Platea. Herba paralisis: siue herba sancti petri siue paralytica siue arterica: quae omnia idem sunt. et est herba cuius folia florere incipiunt tempore hyemis: quae se extendunt in terra quasi citrina ut alio fatigius. flore citrinum profert ca. et sic. complexionis.

Operationes

¶ Dyasco. Haec herba doloribus medet membris. Folia eius et flores humida et non sicca quando ponuntur super empetiginem et pannum expellit eos et resoluunt omnem superfluitatem. ¶ Et puenit habentibus catarrhibus: et mitigat dolorem capitis illis qui sunt frigide complexionis. ¶ Et oleum eius est in uatiuum in hyeme. et si huiusmodi calidam complexionem: odoret nimium de ipso cum est viridis. ¶ Idem Aben mesuay. Confert humiditatibus et fleugmati falso et senibus frigide complexionibus: et confert doloribus iuncturaz. ¶ Remouet loquaciam amissam propter apoplexiam vel paralysim in potu sumptum eius succus aurium. i. vel. ij.

Capitulum. cccxv.

Herba grassula. Actoz. Herba grassula est herba de qua iuuenit maior et minor. Et minor est vermicularis. de qua habetur in cap. vermicularis inferius de U. Maior est herba habens folia tenera et pingua: in quorum superficie est borra.

Operationes

¶ Valet signis arsuras. succus eius curat ramicum puerorum. ¶ Si accipiantur folia grassule et cinere oliuaz et terantur subtiliter cum aqua porci recentis. et exprimat per periam: et bulliat cum modico uino albo quibus admisceat mastix et olibanum: et postea ungetur.

A
B
C
D
E

A
B

Capitulum. cccxvi.

Herba fetida. 2 herba subtilis foliis
 sicutis herbe quocumque abrotano plena ses-
 minibus similibus semibus lubricorum. Sa-
 por eius est ad amaritudinem non citius: quoniam odo-
 ris. 2 sapor eius est amarum cum aliquo faldedine: si
 puritate pauca. 2 est calidior absinthio: 2 debi-
 lior abrotano.

Operationes

Est mala stomacho: 2 claudit orificia vena-
 rum matricis: sic quod cathaplasmata supra ven-
 tre calida. Constringit sanguinem excurrentes
 post partum: 2 tempore menstruandi.

Capitulum. cccxvii.

Herūdina sine barūdina. Actoz. Ha-
 rundina ponit Isido. inter arbores. 2
 hoc (vt videtur) propter quosdam speciales. quod
 rursus tanta crassitudo 2 magnitudo esse dicitur: vt ex il-
 lis naues 2 edificia fabricentur. De ceteris autem
 dicitur est apud Isido. inter herbas incultas 2 in-
 ter satiuas. Alex. in epistola ad Aristot. post vi-
 ctoria nram de Dario rege obtenta: acceptis
 centum quingentis ducibus indorum: quod breuitates in-
 nez nouerit: cum pgerem? propter flumem apparu-
 it. cuius ripa barūdo pedum sexagenum vel cie-
 bar. pinorum: abietis vincens in crassitudine

roborata: eaque in diuina ad edificia. Aqua ve-
 ro fluminis gustu elleboro amariore erat. quā
 nec homo bibere nec pecus etiam sine tormēto
 poterat. Deinde vidimus homines nauiculis p
 flumē vbi rotundis ex barūdine: quod nobis ostē-
 derūt vbi dulcem aquā possemus inuenire.

Operationes

Plin. li. xvi. Barūdines pmarū tenēt inter
 aquticos frutices frigidis gaudēt. Belli pa-
 cilis experimētis necessarie sūt: atque etiā in
 delicijs grate. His enim orientales populi bella
 pficiūt dū spicula calamis addūt. Nullus
 aut sagittis aptior est calamus quam i theno bono
 niensi amne cui plima inest medulla: pondus
 eius volucre. Contra flatum quod paruiat: libra. quod
 pe non eadem grāa belgicis. Nec est creticis quod
 mēdatioibus. quod preferantur indi. quod alia quod bul-
 da videtur natura: quoniam 2 bastax vice pber addis-
 tis cuspidibus. Barūdo denique indica arbores
 am hz amplitudine: quoniam videtur in teplicis. For-
 lia vero breuis. nauigiorum vicem prestat (si
 credimus) internodias singula. Plin. li. xvii.
 Illa quod nascitur in india 2 syria odor vnguetos
 rum causa. Urinā mouet cum gramine vel apij
 semine decocta. mēstruaque citat mom. Di-
 dropisi prodest ac tussi etiam sufficit.

Capitulum. cccxxvii.

Jusquiamus. *Jfido.* Jusquam⁹ est herba sic a grecis appellata sed a latinis herba calicularis dicit: eo q^d caliculi ei⁹ i. figura cancaroz nascant^r vt z mali pu

nici. quoz ora serrata sunt. hñtes intrinsec⁹ semina papaueris filia. Hec herba ē infana. vocat eo q^d vsus eius piculosus est. deniq; si bibat^r vel edatur infaniā facit vel somni imaginem turbidā. *Dyas.* fm trāssationē nostrā ca. de Jusquiamo. Jusquiam⁹ frutex est paruus bastam habens grossiozē et folia lata et oblonga diuisa nigra z aspera. iuxta cui⁹ bastas sunt capita plena semine. Sed iusquia/ mi tria sunt genera. vnū purpureū florez has/ bens: z semē nigrū: folliculos duos z spino/ sos. Altez vero florez mellinos bz z follicu/ los molles. semē obzofum sic erismon. *Ams/ be* vero iste maniā pstant z narcotice sunt et minus vsuales. Tertij vero gen⁹ est cuius vsus frequētatur. folia bz pingua z mollia: z chili. succi plena: flores albos z semen albus pferens. Nasct^r in loc⁹ maritimis z in ripis. semen vero vtile est albu: qd min⁹ si inuentū fuerit rufum fecundat. Nigrum vero inutile est. semen ei⁹ z folia exiccant. basta ipi⁹ tun

sa z expressa. Hic succus in sole siccadus est. qz vtilis est vsui post annū. semen ei⁹ siccū in calida missum tunditur et exprimit. est vero succus melioz viridis q̄ siccus. *Dult* vero farine triticee succum eius admixtum fact^r trociscis reponunt. *Salien⁹* octauo simplis cium farmacoꝝ ca. de Jusquiamo fm trāssationem arabicam. Jusquiamus cui⁹ semen nigrū est. z signū sup hoc q^d sū semen nigrum est q^d flos eius vergit ad rubedinē. facit manā z subeth. *Yle* vero cui⁹ semen subzofum est: cognoscit^r in hoc q^d flos ei⁹ est citrinus. z est ppinquus pmo in virtute. z ppter h opoz tet q^d caueatur ab his ambabz speciebz: z nō vtatur ds eis: qz nō est inuamentū in eis: sed occidūt. Jusquiamus vero habens semē albu z flozem albu. est cōueniens vsui medis cine. z est in tertio gradu fri. z sic. in. ij.

Operationes

Dyasco. Vtilis est succus semini viri i volutario. Confectionibus collirioꝝ mixt^r reuma viscidum z calidum compescit.

Dolorem aurium mitigat. Stericas causas medendo cōpescit mixt^r polente. vel vt cathaplasma adhibet^r tumores podagricos spargit. **S**emen ei⁹ omnia similiter facere nouit. maxime tussientibz subuenit z catharum soluit. reuma oculoꝝ z dolorē cōpescit obulo vno cū semine micomis et multa mixtus z bibitus fluxui matricis z sanguinem reuicentibz opitulatur. **S**emen eius solū podagricis auxilium vino mixtum z cathaplasmatibz adhibet^r: tumorē testū z māmaz soluit. **D**ult^r alijs cathaplasmatibz necessario misceat. folia ei⁹ maxime cū polenta mixta z in cathaplasmatibz adhibita dolorem tollit. cum vino bibita ter aut quater febres empialas phibet. **L**octa sicut olus z comesta statim maniā faciūt. Radix eius cocta in aceto dolorem dentium ori retenta mitigat.

Capitulum. cccxxx.

Juniperus. *Jfido.* Juniperus grece dicta est. siue qz ab amplo in angustū finit. siue eo q^d pceptū ignē diu tenes at. ita si prune ex ei⁹ cinere cooperte fuerint vsq; ad annum perueniant. *Piro* enim grece id est ignis latine. Juniperus autez alia parua est. alia magna. *Pli. li. xij.* Piperis granū cui⁹ arbor i italia nascit^r. Juniperi bacc⁹ mire vium trabētibz adulterat. *Sera. li. ag. cap.* balbilhalach. i. iuniper⁹ ē vna ex speciebz cis pressi masculi. Et oēs sūt q̄tuoz spēs. z sūt iuniper⁹ z babel. i. sauina z zerbiz gara. i. iunipe

A
B
C
D
E
F

Tractatus

rus q̄ noīat arconas. Est ex ea alia magna: alia parua. z bz fructū quendā: cui⁹ fructus est magn⁹ sicut Habach. z in lra habel dicit sicut zaroz. z qdā cui⁹ fruct⁹ est paruus sicut faba. nisi qz ipe est rotūdus tor⁹. Sal. vi. sim. far. ca. de iunipero. Vir⁹ arbor⁹ hui⁹ est ca. z sic. in. iij. gra. sed caliditas ipsi⁹ fruct⁹ ē fm hoc. sed siccitas eius est in pncipio tertij Et idem Sera. Sauina est illa q̄ dicit brachos siue bracheos: z nō habet fructū. z nos de illa dicemus in ca. Sauina. infra de s. Sed zerbin est illa que dicit padras. z habz fructū similem fructui cipressi. nisi qz est minor eo sat⁹. Et est ex zerbin parua spinosa. z fructū similem fructui iuniperi: cuius magnitudo est si cut granam mirri: sed est rotūdū. et virtus zerbin est ca. z sic. in. iij. gradu. Sed gara est species parua respectu zerbin. Demozia ei⁹ veniet in ca. laurus de. l.

Operationes

A Archeutos siue Arconos. Juniperus magna z parua. Ambe calefaciūt z subtiliant. z puocat vrinā. Et qn̄ fit fumigatio cū eis expellit venenosa reptilia. Et habet fruct⁹: cuius qdā reperit in magnitudine auellane. z qdā in magnitudine fabe. nisi qz est rotūdus: z habet odorē bonum. z est dulcis habens in

se aliq̄ntulū amaritudis. ¶ Dyas. ca. de iunipero fm trāslationē grecā. Juniperus arbor alia ē parua: alia magna: sed vtreqz acrioris sunt fructis atqz mictualis z insensibilis. ¶ Quer. q̄nto colliget ca. de iunipero. Juniper⁹ q̄ vocat abel ca. ē z sic. in. iij. gra. ¶ Paulus ca. de vernice Sūmi ipsi⁹ arbor⁹ ē vernice ¶ Itē Dyas. Punnis imposita fumigio. serpētes fugāt. fruct⁹ ei⁹ iocidus est z odoris sūmi si in ore detinet. z eusto machus est. z cora ci vtilis est. tussim sedat. ¶ Ventrē z instatio nes sedat. tortioib⁹ alia bibita subuenit. Lōtra venena p̄stat auxiliū. diureticū est illi adiutorij. Spasmatib⁹ z reumatib⁹ prodest. ¶ Offocatiōes stericas tollit. Appellat autē a grecis archiortides. succ⁹ eius medet vipes ra veratis. ¶ Succ⁹ ei⁹ exustus atqz cū aq̄ illini⁹ leprā despuit. Elimatio autē ligni ei⁹ potui data interficit. Lacrimus eius potui datus tussim: ventrē atqz peronidas sanat. ¶ Quer. abel puocat vrinā z mēstrua pl⁹ oīa alia re donec facit mingere sanguinē. Et facit abortum z extrahit fetū mortuū. Pro ista specie lege Sauinam infra de s.

Capitulum. cccc.

Iube. Aui. li. ij. ca. iuiube. meliores sūt. maiores eaz frigide sūt in primo

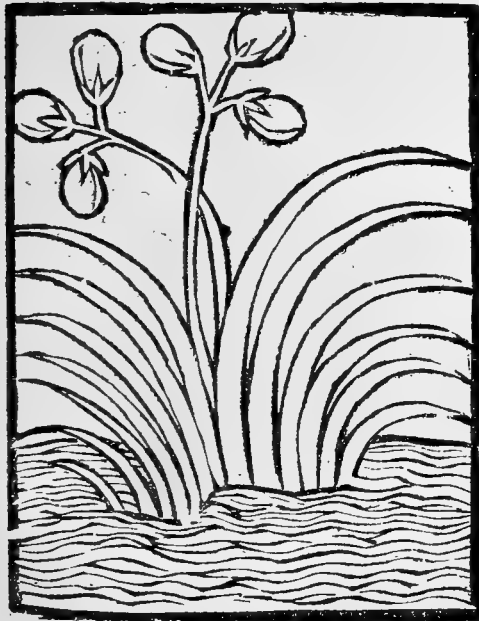
equales in siccitate et humiditate. et sunt des-
clinantes parum ad humiditatem. Et nutri-
mentum earum et digestio sunt difficilia. Et
sermo quidem in eis bonus est ille quem dis-
xit Salienus. Non reperi iuibus in confer-
uanda sanitate et remouenda egritudine alijs
quid operantes. sed reperi eas difficilis dis-
gestionis et pauci nutrimenti.

Operationes

A **C** **A**ucenna. Conferunt acuitati sanguinis ca-
lidi: et extimo quod illud est propterea quod ingros-
sant sanguinem et viscosum faciunt ipsum.

B **E**t illorum extimatio qui putant quod ipse cla-
rificent sanguinem et lauent eum. est extimatio
corrupta ad quam ego non declino.

C **I**dem. Conferunt pectori et pulmone. Sunt
mali stomacho difficilis digestionis. **E**xti-
mant quidam quod conferunt dolori renum et
vesice.

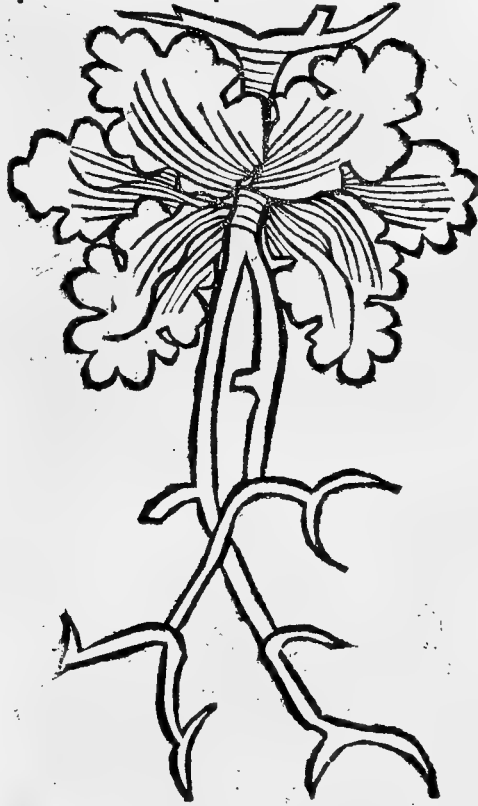
Capitulum. cccxxxi.

Iuncus. Serapion libro aggrega-
ca. Dis. aucto. Dyalcoridis. Dis: id
est iuncus. Est herba cuius due sunt
species. Una ipsarum habet acutas summis-
tates. et ista etiam species similiter diuiditur
in duas. quia ex ea est que non habet fructum.
Alia est que habet fructum nigrum et rotun-
dum. et canna huius speciei est grossior quam can-
na alterius. Et est tertia species que habet
cannam grossiorem adhuc et magis cannosam
quam supradicte due species. et huius speciei fructus
qui est in summitatibus eius est similis fructui

iunci supradictarum specierum.

Operationes

Idem aucto. Salieni. Huius herbe sunt due
species. vna earum est subtilior et durior. et alia
grossior et melior. **F**ructus huius sed e speciei
facit dormire. sed species prima est similiter dua-
rum specierum. Una que non facit fructum: et
non est in ea iuamentum aliquid in medicina. et
alia facit fructum: et facit somnum: nisi quod est de-
bilior quam prima. et ista species facit sordida. **E**t
substantia istarum duarum specierum est com-
posita ex terrea pauca frigida parte frigidi-
tatis. et substantia aquosa parte caliditas-
tis. Et desiccatur et infrigidatur: et est narcotica.
Et due species quando assantur in igne: et sumuntur
in potu: stringunt ventrem: et abscondunt super-
fluitatem menstruorum: et desiccant quod descendit
ex humoribus ad partes inferiores.

Capitulum. cccxxii.

Iudaica. Dyal. ca. hierob. i. Judaica
Et est herba porrecta virgultis ultra
cubitum geniculosis cum folijs per inter-
ualla distantibus tanquam quercus incisus et sub-
albidis. Cires habet acres et mictuales.

Operationes

Tractatus

A **D** **S** **C** **D**

D **Y** **A** **S** **C** **O** **R** **I** **D** **E** **S** **.** **F** **a** **c** **i** **t** **a** **d** **c** **a** **p** **i** **t** **i** **s** **7** **e** **p** **a** **t** **i** **s** **d** **o** **l** **o** **r** **e** **m** **.** **E** **t** **a** **d** **s** **e** **r** **p** **e** **n** **t** **i** **s** **m** **o** **r** **t** **u** **m** **7** **a** **r** **a** **n** **e** **a** **r** **u** **m** **7** **r** **a** **b** **i** **d** **i** **c** **a** **n** **i** **s** **.** **L** **a** **c** **u** **l** **u** **s** **e** **x** **p** **e** **l** **l** **i** **t** **.**

H **y** **d** **r** **o** **p** **i** **c** **o** **s** **s** **a** **n** **a** **t** **:** **v** **u** **l** **n** **e** **r** **a** **r** **e** **c** **e** **n** **t** **i** **a** **s** **u** **p** **p** **o** **s** **i** **t** **a** **c** **u** **r** **a** **t** **.** **f** **a** **c** **i** **t** **7** **a** **d** **e** **o** **s** **q** **u** **i** **n** **d** **u** **r** **a** **t** **a** **s** **v** **e** **n** **a** **s** **h** **a** **b** **e** **n** **t** **.** **E** **t** **c** **i** **b** **u** **m** **r** **e** **q** **u** **i** **n** **t** **7** **p** **r** **o** **p** **t** **e** **r** **p** **a** **r** **o** **i** **t** **i** **d** **a** **s** **s** **t** **r** **u** **m** **a** **s** **c** **o** **l** **l** **o** **l** **i** **g** **a** **t** **u** **r** **.**

S **y** **c** **t** **e** **r** **i** **c** **o** **s** **s** **a** **n** **a** **t** **.** **z** **i** **e** **x** **s** **u** **c** **c** **o** **f** **o** **l** **i** **o** **r** **u** **m** **7** **n** **a** **r** **d** **i** **.** **z** **i** **i** **i** **7** **p** **a** **u** **l** **u** **m** **m** **y** **r** **r** **b** **e** **e** **t** **a** **q** **u** **a** **s** **c** **i** **a** **t** **i** **s** **.** **i** **i** **i** **p** **o** **r** **u** **i** **d** **a** **t** **a** **r** **a** **d** **i** **c** **e** **m** **h** **u** **i** **u** **s** **q** **u** **i** **s** **e** **c** **u** **m** **h** **a** **s** **b** **u** **e** **r** **i** **t** **a** **s** **e** **r** **p** **e** **n** **t** **e** **t** **u** **t** **u** **s** **e** **r** **i** **t** **.**

R **A** **D** **I** **C** **U** **S** **.** **S** **e** **r** **a** **l** **i** **a** **g** **g** **r** **e** **c** **a** **.** **R** **i** **l** **e** **c** **h** **.** **a** **u** **c** **t** **.** **D** **y** **a** **l** **c** **o** **.** **E** **s** **t** **d** **e** **i** **p** **o** **d** **o** **m** **e** **s** **t** **i** **c** **7** **s** **u** **b** **l** **e** **s** **t** **r** **i** **s** **.** **E** **t** **d** **o** **m** **e** **s** **t** **i** **c** **u** **s** **e** **s** **t** **i** **l** **l** **e** **q** **u** **o** **t** **i** **n** **c** **t** **o** **r** **e** **s** **v** **t** **u** **n** **t** **u** **r** **.** **L** **i** **q** **u** **o** **f** **o** **l** **i** **u** **m** **e** **s** **t** **s** **i** **m** **i** **l** **e** **f** **o** **l** **i** **o** **p** **l** **a** **n** **t** **a** **g** **i** **n** **i** **s** **.** **n** **i** **s** **i** **q** **u** **e** **s** **t** **m** **a** **g** **i** **s** **v** **i** **s** **c** **o** **s** **u** **s** **7** **f** **o** **r** **t** **i** **o** **r** **i** **s** **n** **i** **g** **r** **e** **d** **i** **n** **i** **s** **.** **7** **h** **a** **b** **e** **t** **s** **t** **i** **p** **i** **r** **e** **7** **l** **o** **n** **g** **i** **t** **u** **d** **i** **n** **i** **s** **b** **r** **a** **c** **h** **i** **u** **m** **7** **S** **e** **d** **a** **g** **r** **e** **s** **t** **i** **s** **a** **s** **s** **i** **m** **i** **l** **a** **t** **d** **o** **m** **e** **s** **t** **i** **c** **o** **.** **n** **i** **s** **i** **q** **u** **e** **s** **t** **m** **a** **g** **i** **s** **s** **i** **m** **i** **l** **e** **f** **o** **l** **i** **o** **l** **a** **t** **c** **r** **u** **c** **e** **7** **h** **a** **b** **e** **t** **r** **a** **m** **u** **l** **o** **s** **l** **o** **n** **g** **o** **s** **p** **l** **u** **r** **e** **s** **g** **r** **a** **c** **i** **l** **e** **s** **c** **u** **m** **u** **l** **t** **7** **r** **a** **m** **u** **s** **c** **u** **l** **i** **s** **q** **u** **o** **r** **u** **m** **c** **o** **l** **o** **r** **r** **e** **d** **i** **t** **a** **d** **r** **u** **b** **e** **d** **i** **n** **e** **m** **7** **i** **n** **s** **u** **m** **m** **i** **t** **a** **t** **i** **b** **r** **a** **m** **o** **r** **u** **m** **s** **u** **n** **t** **v** **a** **g** **i** **n** **o** **l** **e** **m** **u** **l** **t** **e** **s** **i** **m** **i** **l** **e** **s** **l** **i** **u** **g** **i** **s** **.** **E** **t** **e** **s** **t** **i** **n** **e** **i** **s** **s** **e** **m** **e** **n** **7** **h** **a** **b** **e** **t** **f** **l** **o** **r** **e** **m** **p** **a** **r** **u** **u** **m** **s** **u** **b** **r** **i** **l** **e** **m** **.** **E** **t** **i** **d** **e** **a** **u** **c** **t** **o** **.** **S** **a** **l** **.** **D** **o** **m** **e** **s** **t** **i** **c** **u** **s** **e** **s** **t** **i** **l** **l** **e** **q** **u** **o** **v** **t** **u** **n** **t** **r** **i** **n** **c** **t** **o** **r** **e** **s** **.** **s** **a** **p** **o** **r** **e** **i** **u** **s** **e** **s** **t** **a** **m** **a** **r** **u** **s** **7** **s** **t** **i** **p** **i** **c** **u** **m** **7** **s** **t** **r** **u** **s** **e** **i** **u** **s** **e** **s** **t** **q** **u** **e** **d** **e** **s** **i** **c** **c** **a** **t** **f** **o** **r** **t** **i** **t** **e** **r** **s** **i** **n** **e** **c** **a** **c** **u** **m** **i** **n** **e** **.** **E** **t** **i** **d** **e** **a** **u** **c** **t** **o** **.** **B** **l** **o** **e** **f** **i** **n** **e** **.** **E** **s** **t** **a** **r** **b** **u** **s** **t** **u** **p** **u** **l** **v** **e** **r** **u** **l** **e** **n** **t** **u** **m** **7** **e** **l** **e** **v** **a** **t** **q** **u** **e** **c** **u** **m** **s** **t** **i** **p** **i** **r** **e** **s** **u** **o** **l** **o** **n** **g** **i** **t** **u** **d** **i** **e** **v** **n** **i** **u** **s** **b** **r** **a** **c** **h** **i** **7** **h** **u** **i** **g** **e** **r** **m** **i** **n** **a** **r** **a** **m** **o** **r** **u** **m** **.** **I** **n** **s** **u** **m** **m** **i** **t** **a** **t** **e** **s** **u** **a** **e** **f** **l** **o** **s** **s** **i** **c** **u** **t** **f** **l** **o** **s** **c** **o** **n** **i** **a** **n** **d** **r** **i** **7** **s** **i** **c** **c** **a** **t** **7** **t** **e** **r** **i** **f** **7** **p** **o** **n** **i** **t** **u** **r** **c** **u** **m** **a** **l** **c** **a** **m** **a** **.** **D** **i** **c** **i** **t** **q** **u** **i** **d** **a** **m** **q** **u** **e** **a** **c** **h** **e** **m** **i** **d** **e** **s** **t** **i** **n** **d** **i** **c** **u** **s** **e** **s** **t** **a** **r** **b** **o** **r** **n** **i** **l** **e** **t** **c** **h** **a** **t** **i** **s** **7** **n** **e** **s** **i** **m** **e** **s** **u** **n** **t** **i** **d** **e** **m** **.** **E** **t** **i** **d** **e** **m** **a** **u** **c** **t** **o** **.** **I** **s** **a** **a** **c** **h** **e** **n** **a** **r** **a** **m** **a** **l** **c** **a** **r** **7** **n** **e** **s** **i** **m** **e** **s** **u** **n** **t** **i** **d** **e** **m** **.** **E** **t** **e** **s** **t** **h** **a** **l** **b** **a** **c** **7** **e** **s** **t** **p** **l** **a** **t** **a** **h** **a** **b** **e** **n** **s** **f** **o** **l** **i** **u** **m** **l** **o** **n** **g** **u** **m** **p** **l** **u** **s** **q** **u** **e** **s** **f** **o** **l** **i** **u** **m** **f** **a** **l** **i** **c** **i** **s** **.** **E** **t** **a** **s** **s** **i** **m** **i** **l** **a** **t** **u** **r** **f** **o** **l** **i** **o** **f** **a** **s** **e** **c** **o** **l** **i** **c** **o** **l** **o** **r** **u** **m** **q** **u** **a** **s** **i** **a** **u** **r** **e** **i** **7** **s** **e** **d** **m** **a** **i** **u** **s** **e** **s** **t** **7** **e** **s** **t** **c** **a** **l** **i** **d** **u** **m** **7** **s** **i** **c** **c** **u** **m** **7** **s** **t** **i** **p** **t** **i** **c** **u** **m** **.**

Capitulum. cccxxiii.

I **n** **c** **e** **n** **s** **a** **r** **i** **a** **.** **D** **y** **a** **s** **c** **o** **r** **i** **d** **e** **s** **.** **I** **n** **c** **e** **n** **s** **a** **r** **i** **a** **h** **e** **r** **b** **a** **e** **s** **t** **f** **a** **c** **t** **a** **s** **i** **c** **u** **t** **a** **r** **n** **o** **g** **l** **o** **s** **s** **a** **.** **s** **e** **d** **a** **s** **p** **e** **r** **a** **7** **s** **u** **p** **e** **r** **t** **e** **r** **r** **a** **m** **s** **p** **a** **n** **s** **a** **.** **c** **u** **i** **u** **s** **o** **d** **o** **r** **e** **s** **t** **s** **i** **c** **u** **t** **o** **d** **o** **r** **t** **h** **u** **r** **i** **s** **h** **a** **b** **e** **n** **s** **i** **n** **c** **o** **s** **t** **i** **s** **a** **l** **i** **q** **u** **a** **e** **m** **p** **i** **l** **o** **s** **i** **r** **a** **t** **e** **m** **7** **a** **l** **b** **e** **d** **i** **n** **e** **7** **s** **i** **c** **u** **t** **e** **n** **u** **l** **a** **.** **E** **t** **f** **o** **l** **i** **a** **h** **a** **b** **e** **n** **t** **f** **o** **r** **m** **a** **a** **l** **i** **q** **u** **a** **l** **i** **t** **e** **r** **c** **o** **r** **d** **i** **s** **n** **a** **s** **c** **e** **n** **t** **i** **a** **.**

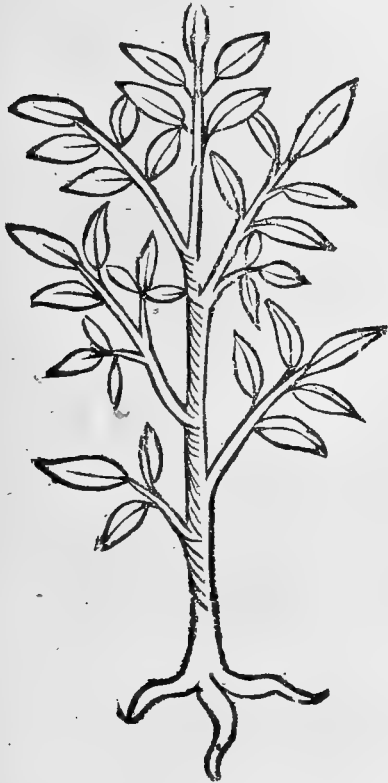
Operationes

D **y** **a** **s** **c** **o** **.** **d** **e** **s** **i** **c** **c** **a** **t** **h** **u** **m** **i** **d** **i** **r** **a** **t** **e** **m** **p** **e** **c** **t** **o** **r** **i** **s** **7** **c** **o** **n** **f** **o** **r** **t** **a** **t** **n** **e** **r** **v** **o** **s** **.** **E** **t** **v** **a** **l** **e** **t** **a** **d** **c** **o** **r** **i** **s** **a** **m** **.**

Capitulum. cccxxiiii.

Operationes

Sera. auc. Sal. Virt⁹ indici incarnat et re soluit et cōglutināt vlcera q̄ sunt in corporibz duris. etiā si fuerint in capitibz musculoꝝ. et abscindit fluxū sanguinis et dissoluit et minu it apata mollia. et cōfert vlceribz putridis et corrosiuis. **Idē auct. Dyas. Emplastrū cū folijs ei⁹** cōfert apostematibz et vlceribz. **Nā** in pncipio ipoz cōglutināt ea sua caliditate. et abscindit fluxū sanguinis. **Et curat for micā et berilipilā.** Et agrestis fortioris ē prutis. et cōfert splenetis qm̄ bibitur. et fit emplastrum cū eo. et iuuat plus q̄ primus.

Capitulum. cccxxv.

Isopus. Platearius. Isopus ē ca. et sic. in. in. gra. Virtutē habet fm̄ fo lia et flozes: nō fm̄ radicē. In estate cū flozes. pducit colligit. in vmbroso et nō su moso loco suspendit et deficcāt. in medicinis abiectis stipitibz flozes et folia ponunt: p an num seruant. virtutē habet diureticā dissol uendi: atrahendi: consumendi.

Operationes

Isi. Isop⁹ ē herba purgādis pulmonibus apta. **Ūn** in veteri testamento aspgabant cū fasciculis isopi q̄ agni sanguie volebāt munda. **Nascitur** i petris berens saxo radicibz.

Papias. Isopus est herba humilis: calefa cit et flegma deducit. eius radicibz nihil forti us et penetrabili⁹ inter saxa. **Platearius.** Contra tussim frigidā valet vini decoctiois eius et ficū siccaꝝ. ad idē valet electuariuz qd̄ fit ex ea scz ex isopo. **Quicē.** Isop⁹ alia est montana. alia oriua calida et sicca in ter tio. et est subtilis sicut origanū. Potus eius calozē bonū facit. et eius gūmera vestigia in facie abstergit. **Ū** vino bibita resoluit apo stemata dura. **Cōfert** pectoriz pulmōi pati entibz dissurriā et tussii antiq̄. **Soluēdo** aut̄ educit flegma et ascarides et vermes. **Ū** a let etiā spleni et ydropisī. decoctio ei⁹ cū ace ro et oximelle sedat dolozē dent̄. **Et vapor** decoctiois cū ficis cōfert. sonitui auris. **Et ipa** etiā cocta fit emplastrū: rarfati et sangui ni mortuo sub palpebra. **Ū**stantin⁹. Isop⁹ pus cali. est et sic. i tertio gra. **Succus** eius cū ficubz coctus: et melle et ruta bibit⁹ apo stemata pulmonis anhelit⁹ et duricies. tussū et catarrū ad gulā de capite descendētē curat. lumbricos occidit. **Apozima** cum mel le grossos humores dissoluit. **Idē.** Si cū ficubz siccis vtatur: et ventrē humectat et cu tem clarificat. **Ū** aceto cocta si os tm̄ ablu atur: et ea dolozē dentū amputat auribz in s de fumigatis dolozem et sonitum placat. **Rasis.** Isopus vt origanū valet. Pectus et pulmōnē purgat. **Asinat** i quoq; et tussii an tique confert. **Flegma** et vermes e corpore educit. **Plinius** libro. xxvi. Isopi qnq; ras mi cū duobz rute ac vicis tribz decocte toza cem purgat. **Ū**terum. Isopi fasciculus cū quadrante mellis ad tussim decoquitur.

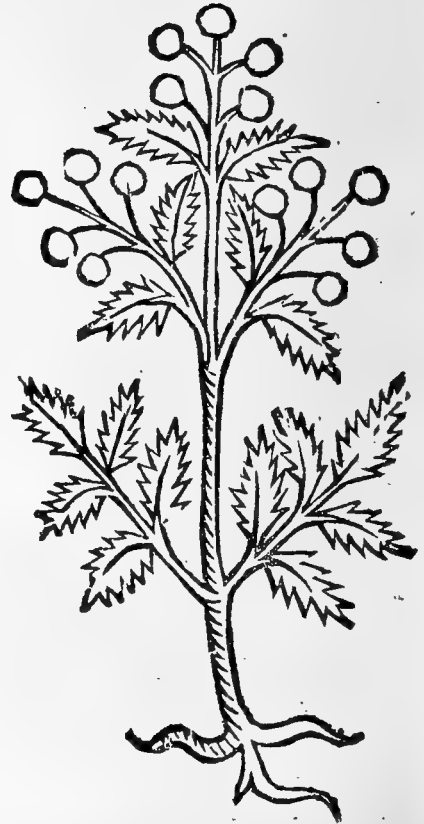
Capitulum. cccxxv.

Sopum humidū. Dyasco. ca. de yso
po humido fm translationē nostram.
ysopi cerotū est q̄si sordes. ⁊ succus
lanaru succidarū q̄ hoc modo colligit̄. Lane
succide ⁊ sordissime mox detunse mittunt̄ in
vas aquā calidā h̄ns. ⁊ sic accendit̄ ignis vt
aliqd ferueat: deinde refrigerat̄. ⁊ qd̄ supna
tauerit in modū pinguedinis abradit̄ manu:
⁊ vas stanneū abstergit̄. ⁊ sic ipm vas replet̄
pluuiali aqua ⁊ coopertū tenui lintbeo ad so
lem biduo ponit̄. ⁊ sic tertio die aqua delims
pidat̄ ⁊ reponit̄. Adulterat̄ cū pinguedine et
cera. s̄ intelligit̄ q̄ sincerū odorē lano succi
de seruat. Sera. li. aggreg. cap. Lenfaraffab.
Et est pinguedo q̄ est in lana. q̄ fit in hūc mo
dum. Accipe lanā succidā vel mollem: et la
ua eam cū aqua calida: ⁊ in sole calido. et ex
prime totū qd̄ in ea est ex sorde. ⁊ pone sordici
em illā in vase habēte orificium latū: ⁊ p̄ice
sup eam aquā infundens ab alto cum impes
tu vt spumā faciat. Deinde agita agitatione
forti vt multā faciat spumā sup aquā abster
ge aquā marinā cū ipetu donec spuma sedet̄
oīno: ⁊ tunc tolle pinguedinem supnatantes:
⁊ pone in vase terreo. deinde p̄iice i vase ite
rum aquā aliam ⁊ agita sicut fecisti primo. et
p̄iice sup spumā eius aquā marinā: ⁊ dimit
te sedari spumā ⁊ collige eam. Et facias hoc
quotiens spumam vider̄. deinde accipe pin
guedinem quā aggregasti ⁊ malaxa eaz cum
manib. Et si aliquā in eis inuenies sordem:
extrabe ipam aquā agitando. Et facias hoc
totiēs donec videas ipam albam ⁊ purā pin
guedinem sine admixtione alicui⁹ rei. ⁊ cum
hoc feceris pone in vase terreo ⁊ serua.

Operationes

- A** Sera. Delior ex yso po humido est illud
qd̄ est molle qm̄ tangit̄ sine asperitate habēs
odorē lana succidi. Et qm̄ dissoluit̄ nō appas
ret ibi aliqua grossicies sicut in adulterata.
Et virtus hui⁹ est calefactiua: mollificatiua
vicerū i duratoꝝ. ⁊ p̄rie vicerū matricis qm̄
miscetur cum melle ⁊ butiro.
- B** Et quando fit suppositorium cum eo puo
cat menstrua ⁊ expellit fetu m ⁊ secundinam
Et quando miscetur cum sepe anatis cōfert
viceribus ani ⁊ viceribus virge ⁊ testiculoz
⁊ existentibus circa laco illa.
- L** Et cōfert pruritu lacrimaliū oculi ⁊ gros
sificiei palpebrarum. Et ponitur in vase nouo
supra lenz ignē: ⁊ dimittit̄ donec veniat pin
guedo eius: ⁊ fiat cinis. ⁊ est conueniens c̄

nis in collirijs ⁊ medicinis oculorum.
Et confert morbo venenosis ⁊ fluxu ven
tris antiquo ⁊ viceribus intestinoꝝ.
Et abscindit fluxum menstruozum: et dis
soluit sanguinem congelatum in stomacho.
⁊ quando sumitur in potu mundificat vlce
ra pectoris ⁊ pulmonis.
Et quando miscetur cum butiro ⁊ fit nasca
le cum eo post mundificationem matricis: ⁊
prohibet impregnationem.
Et qm̄ datur in potu mulierib⁹ post partuz
facit eas adhibere ad impregnationem.

Capitulum. cccxxvi.

RArabe. Plateari⁹. Karabe ē gū
mi arboris vt gemma vnde annu
li fiunt. Unde electrum succinum
karabe sub eodem ponuntur. quia
electrum est karabe. Unde habem⁹ in alexā
dro capitulo de dissinteria trociscis dyales
ctū. Itē Seruius sup bucolicon Virgilij
in egloga pastoris dicit: q̄ electrū ē post suc
cinū. Itē Cassi⁹ felix tractatu de trociscib⁹ d
cit: Trociscos de succino ⁊ est electrū: ⁊ des
cribit trociscos de karabe. Est autē gummi
arboris dicte dyalagiros. ⁊ ē species populi

De Herbis

arboris. vt patz in illo capitulo agiros. verum aliud facit capitulū de populo diuerse speciei ab illo. Auicēn. lib. ij. de eo duo facit capitula. Unum de hauro: cui consonat capitulum de populo arboze. Aliud de hauro romano: cui consonat capitulum de agiros. quod etiam ex ponit diascozides qz est populus arbor. Auicēna dicit qz est achirofa: volens dicere agiros. sz in arabico est achiros cuius gūmi vt dicit Auicēna: est karabe. Et diascozides dicit qz ex hac arboze succinū nascitur fm quosdam. z in r̄hos danum distillat. z ipsum est electrū: vt ostensū est supra. Due ergo vident esse species huius arboris. Una calide complexionis. Alia frigide. sicut p̄ virūqz textū colligit. ¶ Auicenna libro de viribz cordis karabe. calida est in p̄mo sicca in sc̄do. aliq̄ volunt qz sit frigida. Paul⁹ de karabe. Karabe est gūmi arboris haur romani. z calefacit caliditate temperata cum pauca frigiditate. Bulcasim eben aben azarin. libz qz dicitur seruitoz karabe sic assat z cōburi tur. D̄ portet qz frangas karabe in fractur̄ paruis et assa vna vice vel duabz z serua. Sz combustionis eius est in hūc modū. Accipe ollam vicilem. et pone karabe intus z claude os ei⁹ cū luto. z pone in igne vna nocte. deinde extrahet et viere et tere.

Operationes.

¶ Auicenna. Habet proprietatem confortandi cor z letificandi z repellendi cardiacam: et fortificandi spiritus.

¶ Serapion. Karabe sumitur in potu et prohibet cursum humiditatum ad stomachum: z abstringit ventrem z stomachum. z confortat eum. z abscindit fluxum sanguinis. Et quando cortex huius arboris inciditur minutim: z seminatur in letamine: oriuntur ibi in toto anno fungi ad comedendum.

¶ Paulus. Karabe est gummi arboris haur romani quod quando bibitur retinet fluxum ventris z stomachi: z sanguinē vndecūqz fluit. Et putant quidam qz sit sandaraca. z dicit qz karabe sodoma huius est gummi. z est gummi funeris eo qz latini ponebant ipsum super cor: pora defunctorz.

¶ Et idem auctoritate Albuherig. Caliditas eius est temperata cum pauca frigiditate. z habet proprietatem retinendi sanguinem. z proprie in tenasme. Et confert cardiacę. z stringit ventrem.

¶ Et idē auctoritate begde. Karabe calida est z retinet sanguinē vndecūqz fluentem.

¶ Et idem auctoritate Alcazi. Suspenditur sup̄ apostema z confert. z est frigida. Et con-

fert cardiacę z sputo sanguinis: z fluxui eius a naribus.

¶ Alias virtutes inuenies in tractatu de lapidibus preciosis in capitulo Bagates.

B

Capitulum. cccxxviii.

Alendula. Plinius capitulo kalendula. ē herba cuius stipes plurimos habet ramos. Folia eius sunt similia folijs conizi maioris sz angustiora et pinguiora cum aliquali viscositate et odore grati: vel vt coniza. Flos eius aurosus similis est aurigali vel butalmos. semina eius q̄ plurima ordinatim. posita in capitello quodam habentia formam corniculozum: et ipsa semina sunt pilosa aliqualiter. Est calide et sicce complexionis.

Operationes

¶ Virtutem habet stringendi: confortandi: z desiccandi.

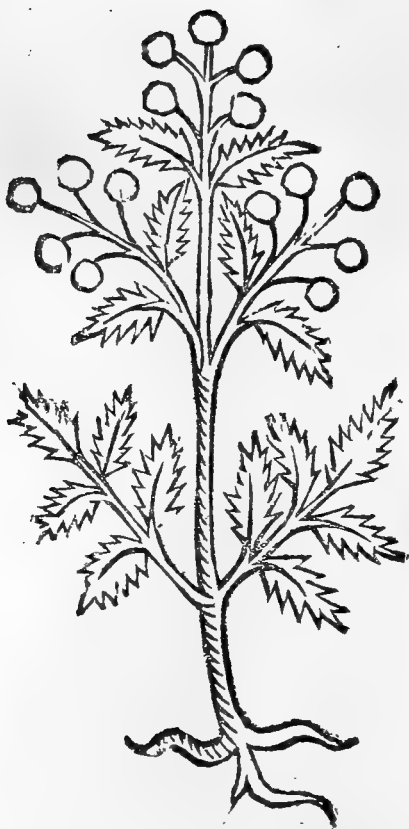
¶ Contra dolorem dentium puluis eius si insoluatur in bombice z dentibz applicetur: statim dolor cessat. similiter naribus intromissa vermem qui est in dente occidit.

¶ Contra rosulas pedum valet fomentum ex ea factum.

A

B

L

stis .difficile frangibilis. lōgus circiter brachy
um vnum. plenus folijs. 7 fructus ei⁹ ponticus
declinans ad amaritudinē. 7 color eius declis
nat ad rubedinē. Et idem postq̄ congregant
inter fermonē Dyascozidis 7 Baliani sup om
nem herbam inueni q̄ Balianus non memora
uit mirtum agrestem. Et Dyascozides non
memorauit kubebas. Et vidi q̄ descriptio Ba
lieni sup kubebas est descriptio Dyascozidis sup
per mirtum agrestem

Operationes

¶ Sera. Semen ei⁹ bibitū vinā puocat: mē
struis imperat. calculos vesice frangit.

¶ Cytericis 7 cephalargicis medicat. Radix ei⁹
cum viridis est a multis pro sparago comedit.
que amara est 7 diuretica.

¶ Et idem auctoritate Baliani. Est medicina
similis fu. in sapore 7 virtute. nisi quia est subtil
lior. multū ideo fit aperitiua operationum. q̄
sunt in corpore toto.

¶ Et prouocat vnam: 7 mundificat renes a
lapide qui generatur in eis. Et est bona guttu
ri. 7 stringit ventrem.

¶ Paulus capitulo de kubeba. Kubeba va
let contra frigidū reuma. 7 confortat cerebrū
et curat apoplexiam.

Capitulum. cccxxix.

Kubube. Plini⁹ cap. de Kubube. Et
eis sunt domestice 7 siluestres. Sunt
enī fructus cui⁹ dā arboris in paruib⁹
Indie nascentes. Et sunt triū generum. Sūt
enī in siluestres q̄ sunt minores. 7 sunt saporis
acuti sicut piper. 7 sunt graues intrus plene bre
uis stipitis. Sunt etiā alijs superiorib⁹ silue
stres maiores pōderose sicut et plene amari
saporis: superiorib⁹ meliores. Sunt alie q̄ sunt
domestice omīb⁹ pdictis laudabiliores. Inter
rius inanes lenis pōderis lōgi stipit: modice
amaritudinis. In summitate haberes planticiē
aliquā: 7 vbi coniungit stipiti cōcauitas est q̄dā
cū masticat fumositas q̄dam euaporabilis ad
cerebrū ascendit. Cū simpliciter ponit ista in
telligit. Virtus est in folijs 7 in semine ei⁹ ca
lide 7 sicce temperate. ¶ Serapion li. aggre. ca.
kubebe. Kubube est planta habens folia mir
te domestice. nisi quia sunt latiora eis. 7 summi
tates eoz sunt acute: sicut summitates lancee.
Et habet fructū rotundū aliquantulum depress
sum 7 latum. Inter folia eius reperitur: qd̄ qm̄
maturat vergit ad rubedinem inter ipm 7 gra
nū triangulū. 7 bz ramulos siles ramis plante
dicte laros: egredientes ab vna radice sic agre

Capitulum. ccl.

Lactuca. ysidorus. Lactuca dicitur eo quod habundantias lactis exuberet. seu quod lacte nutrientes feminas implet. Hec et in viris veneris usum coerces.

Platearius. Lactuca cibarioz vsui competit semen eius medicine. quod frigidius est ipsa herba. Iudicantur autem ab autoribus omnium herbarum temperatissima. **P**alladius libro secundo mense Ianuario lactuca serenda est. vel Decembri. ut planta eius Febuario transferatur. Item Febuario seritur ut possit Aprilis mense transferri. Sed certum est eam toto anno bene ferri si locus sit letus. stercozatus. irriguus. antequam pangatur radices eius rescemus equaliter. et liquido fimo linamus. Vel quod iam pacce sunt nudate letamen accipiant. Amant solū subactum. pingue. humidum. stercozatum. **Quis** cenna in capitulo Lactuca. Et sunt eius tres species. Una est que vocatur agrestis. quam greci saralliam vocant. Quis tyrysus in modum secundi est. Et est species scariote sicut apparet ibidem. Alia species dicitur lactuca azini. quam si vis scire lege capi. xxij. Ancusa supra de A. Et alia species quod dicitur Lactuca domestica que omnibus est nota. de qua hic loquimur. Salienus sexto simpli. far. cap. de lactuca secundum translationem grecam. Lactuce domestice virtus est que infrigidat et humectat sicut aqua non ex tranee. sed sicut aqua stagnoz vel lacunarum. vel fontanarum. Et ipsa est que generat sanguinem bonum. Lactuca agrestis est similis domestice: nisi quia stipitem habet maiorem. et folia eius sunt albiora folijs eius et subtiliora et asperiora. Et sapor eius est amarus: et est in virtute sua similis papaveri nigro

Operationes

Serapion lib. aggreg. cap. Dakas. i. lactuca. Virtus lactuce domestice est quod puenit apostematibus calidis et herisipile. Et semen eius quod bibit abscondit distillationem humiditatis spermatis. Et puenit pollutioni que fit in somnis.

Et idem auctoritate Salieni in lib. de cibis. Lactuca generat sanguinem bonum in fine bonitatis. Et ego quidem comedebam lactucas quando eram iuuenis: quia in stomacho generabatur colera. et sic infrigidabam ipsas. et tunc etiam postquam senni comedo eas elixas. Ideo quia non reperio aliquam herbam cum qua possim curare vigilias sicut cum ipsa. Quomodo vero qui generatur ex ea est frigidus et humidus. Et neque ex ea accidit nocumentum sicut

ex alijs oleribus. et non stringit ventrem nec laxat. quia non habet stipticitatem nec salsedinem neque acuitatez.

Idem quod auct. Dyas. Lactuca domestica est bona stomacho: et infrigidat ventrem: et facit dormire. et prouocat lac. Et quoniam ipsa decoquitur est magis inuatiua. et quoniam comeditur sic euellitur sine ablutione. conuenit illis qui conquerunt de stomacho suo.

Et assiduus vsus comestionis earum obtinetur visum. Et quoniam fit emplastrum cum ea conuenit apostematibus calidis: et herisipile. dummodo non sit vehementis inflammationis.

Sed semen eius bibitur et valet contra fluxum ventris. et extinguit libidinem et pollutionem seminis in somnis. Sed quoniam lactuca emiseric stipitem suum tunc efficitur virtus succi et lactis ipsius similis virtuti lactuce agrestis et papaueris nigri.

Et idem auct. Ruffi. Lactuca quoddem curat egritudines que sunt ab ebrietate quoniam sumit: sed ipsa nocet intestinis. et lenit ventrem. et abscondit libidinem. et facit dormire.

Item quoniam coquitur cum oleo zizaminis. et comeditur expellit yctericiam. et est medicina bona opilationibus narium et corize quoniam comeditur in ieiunio cocta cum oleo. sinapium et lac lactuce domestice cum emitit stipitem abstergit vulnera que sunt in tunica cornea. Lac vero lactuce agreste positum in fronte inducit somnum.

Et quoniam fit collirium cum eo lacte iuuentule conuenit vlceri cornee. et placat dolorem capitis et prouocat menstrua. et curat morsum rutele et scorpionis.

Salienus. Calidis flegmonibus congruit: nec non paruis herisipilationibus: non tamen potens est maioribus sufficere. Est autem ex cibis sedantibus sitim. Semen vero bibitur contra gomozream. id est effusionem spermatis cohibet. Unde et somniantibus datur sicut etiam semen agrestis lactuci liquorem citius colligit caliginem. nec non insuper visionibus apta est sub iuncta cum lacte femineo.

Et idem secundo libro de cibis. cap. de Lactuca secundum translationem grecam. Nolle autem oportet ex omnibus oleribus paucissimum et chacocho cimum sanguinem generantibus ex lactuca non multum quidem neque cacocimum. non tamen euchimum perfecte sanguinem generari: comedunt autem ipsam ut ad multum quidem crudam. quoniam autem extiterit circa productionem seminis estatis tempe perlatam in aqua dulci offerunt cum oleo et gario et aceto. aut cum aliquo salis mentoz. Et maxime quecumque eorum que cum cafeo preparantur.

- A** **U**tuntur autem ipsa et antequam in stipite impetuauerit per aquam elixantes: sicut et ego nunc incepti: ex quod dicitur habere praunos. sciens enim alius quis amicos in consuetudine quodam mihi ex multo tempore olus habet laborosam autem nunc habens masticationem inducit decoctionem.
- B** **U**tebar autem lactucis in iuuentute quidem calefaciente mihi continue superiori ventre in frigidationis gratia.
- R** **A**uicenna li. ij. cap. de lactuca. Et ea est domestica et siluestris. Et illa que est siluestris est similis in virtute papaueris nigri.
- D** **E**t idem auctoritate Salieni. Non est infirmitas eius que domestica vel ortulana est applicatio ad vltimum.

Capitulum. cclj.

Lacca: Plateari. Lacca est gummi arboris: quod defertur a partibus ultra marinis. quo tinguntur panni colore rubeo. Habet virtutes extenuatorias. Et est calide et sicce complexionis in tertio gradu. Serapion libro aggregatoris capitulo Dec. auctoritate Dyascozidis. Hec est guma arboris

que nascitur in terris arabum. et est in ea simile myrre et storac. Et habet virtutem extenuandi. Et idem aucto. Salieni. Lacca est gummi arboris que nascitur in Arabia: que est similis myrre: habens odorem bonum. et administratur in fumigis. et tinguntur ex ea panni rubi coloris. et dicitur tinctura illa Karmes. et defertur similiter de armenia. et est calide et sicce complexionis in tertio gradu. Et idem auctoritate Salieni in translatione albatarij. Lacca est guma arboris que nascitur in Arabia: que est similis myrre habens odorem bonum. Et idem auctoritate Rasis. Lacca cadit ex celo super ramos arboris gubera. id est mespilij in partibus Sireff: in insulis maris. et est calide et sicce complexionis. Auicenna libro secundo capitulo de lacca. Lacca dixerunt quidam de quibus est dictum Paulus. est guma herbe similis myrre boni odoris. et oportet quod administretur cum cautela. Alij vero errauerunt et dixerunt quod est Karabe. Verum lacca in plerisque est virtutis Karabe. et est extenuatoria virtute vehementi.

Operationes.

- A** **D**yascozides. Lacca confert asmatis: si puluis eius cum ovo sumatur ieiuno stomacho. et confert splenicis in syrposi ponatur: et puocat menstrua. et confortat visum in omnem modum administrationis eius. et confortat stomachum: et aperit opilationem stomachi et hepatis. et curat yctericiam ex opilatione.
- B** **S**erapion. Lacca habet virtutem extenuandi pingues. et bibunt de ea spleneticis et asmaticis et confortat. Et quando bibitur cum mellificato puocat menstrua: et abstergit maculas que fiunt in oculis abstersione veloci.
- C** **E**t curat debilitatem visus quando miscetur cum vino. et fit inde collirium. et est bona dolozi dentium. et aperit opilationes. et fortificat viscera. et tinguntur inde panni coloris rubei.
- D** **E**t aperit opilationem stomachi: et confortat eum. et confert yctericie. Et modus abluitionis eius est: quod accipitur gummi eius et teritur et projicitur super ea aqua calida. in qua bulierint aristologia et squina nium. et mouetur cum pistello et dimittitur residere. et efficitur aqua. deinde desiccatur in umbra. et reponitur in vase vitreo. et si non clarificatur prima vice: facias secundo.
- E** **A**uicenna. Lacca confert tremori cordis. et confortat epatis. et confortat stomachum. et confortat yctericie et ydropis: et dolozi hepatis.

Capitulum. ccxliij.

Larix. ysi. Larix a castello lirinico dicta est. ex q̄ tabule tegulis affixe flāmā repellunt: nec ex carbonibus exuste efficiunt.

Pli. lib. xvi. Larix est arbor ex siluestri genere cui folia nō decidūt. sic nec abieti. nullosq̄ flore exhilarat. p̄tinē e flore fructū gignit. Dōtes amat sic z cedi. z est q̄ntū gen⁹ eaz q̄ picē ferūt. cui situs idē z facies. vi abieti. Hui⁹ materia lōge p̄stātor incorrupta. vis hūore contumax rube⁹. p̄terea z odore acrior. Huic quoq̄ plusculū erūpit liq̄ris. mellio colore atq̄ lētiore nūq̄ durecent. Sextum hō gen⁹ est teda. laricisq̄ morb⁹ est vt teda fiat. Omnia hō hui⁹ genera q̄ picem ferūt accen⁹ a fuligine in modis ca repente carbonē cum eruptionis crepitu erpuunt. eiacula nūq̄ lōge excepta larice. que nec ardet. nec facit carbōes. nec alio mō ignis vi sumit q̄ lapides. Omnia quoq̄ illa p̄p̄ tuo virent. Larice sunt omnū arborū altissime atq̄ rectissime.

Operaciones.

Pli. in li. vijs. Signit z larix cauchin sicut z abies. vicz pillulā in medicina vim vrendi habentem q̄ p̄tinet nucleum pineis similem.

Idem in li. xvij. Serunt autem semine nec

vnq̄ degenerant larix ac cypressus ac palme. **Pli. li. xij.** Larix ad materiaz est vtilissima ex q̄ tabulas suffigas tegulis ī frōre z extremis tate rectoz. p̄tuliū p̄sidū ī incēdia. Nec em flāmas recipiūt aut carbones crea re possunt.

Capitulum. ccxliij.

Lappaceum maius. Dyas. ca. de lappacio. ponit quattuor eius genera dices

Lappacū q̄ntoz sunt genera vel species. Unus qd̄ manducat. z est illud qd̄ vocat insipidū. Alterum qd̄ dicitur orilappacium. et acerosum lappacium. Et illa est herba q̄ vocat acerosa q̄ in locis humidis nascitur. z in summitate eius sunt folia acuta z dura. verum melius est qd̄ in ortis nascit. Est aliud genus lappacū quod est agreste. et bonum minus. simile plantagini sup̄ terram sparsum z indubile. Est aliud genus qd̄ multi z adam dicunt. Folia similia lappacio agresti. habens et virgam minorem. semen ei est acutum z rufum siue subnigrum. z triangulatum z viscidum. sup̄ virgam habentes semen. **Sal. sexto sim. far. ca. de lappacio.** Lappacū dyasoretice moderate virtutis. Acutum vero lappacium mixtum simul hō cū dyasoretica z repercussina participat quadam

qualitate. Semen vero eius habet quid stipti-
cū manifeste: et dissenterias et diarias sanat: et
maxime id quod est acutum lappucium. Et quin-
quā lappaciū in nemoribus quidem generat. vi plu-
rimū autē est eiusdem quidem cum predictis de-
bilioris vero virtutis

Operationes.

- A** **¶** Dyas. Virtus lappacij vna est quod ventrē mol-
lit crudum et rursū et cathaplasmatibus adhu-
bitū cū oleo rosarū duricies spargit.
- B** **¶** Valet etiā scabiem: empetiginē: et serpigio-
nē si accipiat succus eius et oleū nucis. et pix liq-
da: et simul bulliant. et coletur. et colature adda-
tur puluis tartari. et sulphuris. et fiat unguentū
ad apostemata maturandū. Lappaciū acutū
tritū et oleo decoctū: et cū arungia supponat.
- C** **¶** Contra splenis duriciē succus lappacij acuti cū
storace liquida et armoniaco et aceto conficiat et dis-
mittat tribus diebus: postea fiat decoctio et coletur: et
colature addat cera et oleū et fiat unguentū.
- D** **¶** Aqua vel vinū decoctionis eius soluit opila-
tionem splenis vel epatis. Contra scrofulas no-
uellas fiat emplastrum ex lappacio acuto et ar-
ungia simul confectis.
- E** **¶** Crispelle facte ex lappacio acuto valent as-
maticis ex frigida causa.

Capitulum. cccliij.

Lappaciū min⁹ siue rotundū. Platear⁹
Lappaciū rotundū dicitur eo quod ad rotundis-
simam tendit: et minor est superdicte. Et a
et sic. in. iij. gdu. Paul⁹ ca. de lappacio: ex ea est
maior et minor. Maior vocatur bardanus: et est
mascul⁹ carēs semie. Minor vocatur bardana. et
est femina faciens lappas et semina adberentia
pānis. aliq⁹ vocat eam lappā inuersam.

Operationes.

¶ Dyas. Radix eius cataplasmata leprosis medi-
cat. Eius elixatura somno adhibita et in bal-
neis fricata. pruriginē corporis tollit. dolore au-
tū mitigat. In vino elixa dolore dentium
gargarismo conficitur. et cataplasmata scrophas
spargit. Et omnium virtus est vna cū predicta.

Capitulum. ccclv.

Lapago. Dyas. ca. approparine. i. lapago
Et est herba raras multas hīs longas
et quadras et aspas. folia rara et in ordine
posita. semen est ei albū et rotundū et pium. in
medio pertusatū sic umbilic⁹. florem habet albū
Folia eius vestibulo transeuntium inherent. nascit

De Herbis

circa muros et ortos. Hac herba pastores pliq̄
 rorio vñt lactiq̄ntes. Gal. vi. sim. far. c. apozma
 Apozma filiãtropos vel filotropi d̄r. Di etiam
 lappula minuta et purpurea. mediocrit̄ abster-
 git et desiccatur. habet aut̄ aliqd̄ subtiliũ partũ.

Operationes.

Dyal. Succus huius herbe et ygarum et seminis eius
 morsum mitigat spalagiosis cum vino bibitur et vene-
 nis occurrat. Sic succus auribus infusus eorum do-
 lorem mitigat. hec herba cum arungia mixta scro-
 phas spargit. folia aut̄ eius stringens sunt p̄tur̄.
Et p̄tinea fluore sanguis cathaplasmatibus
 apposita medent̄. et rei coherenti miscent̄.

Capitulum. ccxlvj.

Laurus. ysi. Laurus a laude dicta est. vñ et
 olim laudea dicebat̄. Hacem cum laude
 victorũ capita coronabãt: eo quod nunquam vi-
 riditatez deponat. sola quã arbor hec vulgo ful-
 minari mime credit̄. Quic. Laurus est arbor
 calid̄ et sic. in. ij. cuius odor redolens. Dicit̄ in locis
 m̄tuosis hinc folia sic mirri: nisi quod maiora sũt.
 Et eius fructus est rubeus. p̄tur̄que illi est in folijs
 et fructu ipsi. Brana eius sũt ad modum auel-
 lane parue. In ipsa tora est calefactio. Sed
 gna eius calidiora sunt folijs. Cortex vero debis

lior est et minoris caliditatis. Pla. Lamca. est
 et sic. Cuius folia p̄tur̄ hinc p̄fortãdi fructus ex
 aromaticitate dissoluendi et p̄sumendi. Folia ex-
 siccata in loco umbrato et non fumoso p̄ annũ in
 multa efficacia seruãt. fructus p̄ duos annos.
Pala. li. ij. Dense februario. ex bacis mir-
 te et lauri seminaria sunt facienda. vel si facta fue-
 rint excolenda. **S**era. li. aggreg. cap. gara. auc.
Dyal. Sara. i. laurus. Ex eo est hinc stricta for-
 lia. et ex eo est hinc latiora. et est masculus. et cale-
 facit et desiccant calefactione et desiccatur de for-
 ti. Et granum eius est fortius. **D**yal. ca. d̄. Lauro
 fm translationem grecam. Laurus alia est la-
 tior foliorum. alia tenuior. sed vires feruentis
 virtutis sunt atque reorganizatiue. quorum elixatu-
 ra calida est. **G**al. vi. sim. far. ca. dasne arbor
 ris siue lauri tam folia quam fructus sicca et cale-
 faciunt vehementer. plus tamen fructus quam folia.
 Cortex vero radice minus. quidem acer et cal-
 lidus. magis autem amarus: et quod stipticitatis
 habet. **I**uuenalis. Laurus est arbor cuius fo-
 liis victores coronant. unde lauro propter victo-
 riam coronatus: dicitur laureatus. et corona quã
 propter virginitatem mulieres coronant: voca-
 tur laureola.

Operationes

Dyal. Elixatura eius si in scario missa fuerit et
 desuper sedear vesice et matricis dolore cõpescit.
Dni folia viridia stiptica quã runsa et cataplas-
 matibus adhibita vesparum et apum p̄cussum p̄bi-
 bent: et omnes tumores spargent.
Et si synapi aut polente miscantur et viridia
 bibita nauseam puocant. stomachum subuertunt
 huius bacca pl̄ca. est quam folia.
Et habet virtutem fortiorẽ quam runsa et electuarij
 more melle collecta: ruffientes et p̄ficicos ortu
 noicos et toracis reumatismum sanitati resti-
 tuit. cum vino bibita ictibus scorpionum occur-
 rit: maculas negras detergit.
Succus eius surditate aurium manere non
 sinit. et incõgruos sonos cum vino et oleo rosarum
 adhibita cõpescit.
Acopis et vnctionibus calidis notabiliter mi-
 scetur. virtutibus etiam dyasoreticis necesse mis-
 cet. Corticem eiusdem arboris tritum et bibitum calculus
 los frangit. aborsum excludit epaticis obulis
 tribus cum vino bibitum p̄stat effectum.
Succus huius radice eius minus est acer: et tamen est
 amarus et magis stipticus. propter quod lapides vesice
 rumpit. omnes autem arbor vires habet: acriter relaxan-
 tes et calefacientes et euaporantes.
Salienus. Laurus lapides frangit: et epaticus
 cõfert. bibitus cum vino odorifero in pondere
 trium obolorum.

Et nescio quam pinguedinem habet super folia. Virtus est illi stiptica in folijs. z ex ea colligitur laudanū. Huius enim edere folia yrci caprarum libenter manducāt quā cum depascerere ceperint pinguedo illa que super folijs erit barbīs z humeris yrcorum adberet. Et a diligentibz ex ipsis collecta z in se redacta laudanum faciunt. Alij vero super ramos ipsius funes trahunt extendentes inter se. Et si quid ex ipsa pinguedine funi adberit colligunt. Et sic videntur tali disciplina z manibus fricata malaxant: et pastillos ex ipsa faciunt: qđ laudanum vocant. Est autem vale quod odore plenum est z viride: z facile ad malaxandum z pingue non habens arenam commixtam. et minime fragile. z simile resinę. Cuius virtus ea est z hu. in fine primi gradus: prope secundum. Substantia eius est subtilis multum. z in sapore eius est stipticitas pauca. Serapion. Caledent. id est laudanum. Et colligitur ex vna specie cissos. et est arbutum quod as similatur cisteeon. nisi quia folia eius sunt longiora z nigriora. z habet humiditatem que adberet manui tangentis eam in vere. z est stiptica. z ex hac specie accipitur laudanum quod disciplina superiori conficitur.

Operationes.

A Salienus. vii. sim. farma. cap. Cibus sine cistis. id est laudanum. Est autem subtilium partium in substantia z calide virtutis sim primum accessum completere. vt est secundum: tanget propterea. virtus eius est que maturat. aggregat z fortificat. z similiter dyaforetice est virtutis z digestiue. z vltra predicta habet quandam stipticitatem breuem: propter quod confortat egrotudine matricis. et fortificat eam.

B Et facit orni capillos qui cadunt. propterea quia destruit quod est in radicibus eorum z humiditatibus eorum malis. z stringit sua stipticitate poros per quos egrediuntur pilis. Sicut enim he passiones propter prauios humores: viscosos z grossos: quos incisiva z dyaforetica pharmaca maxime educunt z euacuant. subtilium vero partium oportet esse virtutem. ea. z non multum stiptice. Non enim instantium subtilium partium z siccantium vt siccent et depascent cum humoribus propter naturam aceruatam ibi naturalem humiditatem que augent capillos. ita enim non alopicias sanabunt magis quam caluiciem operabuntur.

C Necnon z laudanum incarnat vlcera difficilis solidationis z miscet in medicinis sedantibus tussim. Et quando bibitur cum vino veteri stringit ventrem. z fit ex eo fumigium ad expellendum secundinam. z ponitur in nasalibus valentibus

bus contra duriciem matricis.

D Paulus cap. de Laudano. Est eligendum quod est ponderosius z nigrum: z quod malaxari potest. Et valet etiam sic electum contra epilepsiam si inungatur spina patientis. et valet ad frigiditatem matricis z suffocationem: si mulier ex eo recipit fumum. z sup inferiora. Valet etiam contra relaxationem dentium: si laudanum z mastix conficiantur: et circa gingiuas extra et intus ponantur.

E Serapion auctoritate Dyascozidis. cap. ley dent. id est laudanum. Virtus laudani est ca. mollificatiua. aperitiua orificioz venarum. quoniam miscet cum vino z mirra. et cum oleo mirtino super cicatrices vlcerum meliorat eas.

F Et quoniam mittit in aurem cum vino quod dicitur ydromel: aut cum oleo rosarum: curat dolorem earum. z fit inde fumigium ad expellendum secundinam.

G Et ponitur in confectione nasalium vel colirioz matricum. z confert duricieb eorum. et miscetur in medicinis sedantibus dolorem. et in medicinis tussis z vngentis.

H Et quando bibitur cum vino veteri stringit ventrem z prouocat vrinam facilius.

I Auicenna. Laudanum est subtile. et est in eo pauca stipticitas. z est maturatiuum humiditatum grossarum viscosarum quas cum equalitate resoluunt in quo est virtus attractiua. et est calefactiuum. aperitiuum orificioz venarum. et ingreditur in sedatione doloris. z facit nasci pilos: inspissat eos z prolongat eos z conseruat proprie cum oleo mirtino z cum vino. z non facit hoc nisi quia ipsum est subtile: z profundat: et est resolutiuum z mundificat corruptionem corrodentem carnem.

K Et est attractiuum: z attrahit materiam bonam ad pilos. verumtamen non videtur conferre caluicie cum incipit. et casus pilorum cum appareret cutis. z fluxue capilloz. z non peruenit ad hoc vt sanet alopiciam. quoniam materia alopicie non resoluitur nisi virtute que est supra virtutem resolutionis eius.

L Et laudanum consolidat vlcera dure consolidationis. z stillatur cum oleo rosarum in aurem dolorosam. z ingreditur in medicinis sode z pulsationis.

M Et confert tussi z resoluunt apostemata matricis suppositum in pessario. z attrahit fetum mortuum z secundinam suffumigatione facta ex eo in trajectorio. z quoniam bibitur cum vino antiquo constringit ventrem z prouocat vrinam.

Capitulum. ccclix.

Capitulum.ccxlii.

Litua fm Dyascoridem in proprio capitulo. cirfulum habet oblongum fasciate digiti cauum in summo qsi ramulum diffusum. z folia oblonga fructus in summitate ramozum habens triangulum: et subrotundum in modum cappariz. in quo tria grana continentur sub membranula que intra corticem est.

Operationes.

A Dyascorides. Granula eius. vii. vel. ix. potata ventrem viscide purgant. qsi aqua frigida super bibatur coleram rubeam et flegma deponunt.

Capitulum.ccl.

Lauendula est herba calide et sicce complexionis. Paulus. Lauendula est herba omnibus nota et caret semine. flores vsui medicine competunt. z odo;

rem suauem z bonum habent. nō habent suum cum nisi valde parum. Radix non competit vsui medicine.

Operationes.

Virtus ei⁹ est que resoluit et fructificat. Cos tra sincopim z cardiacam passionez ex frigida causa fiat decoctio eius in uino odorifero: ad dita aqua rosaz z detur patiēti.

Lauendula est pstant somnū. z sedat sodā qn emplastrū cū ea fit sup frontem.

Aqua decoctiois eius potata nefreticis. epilenticis: z a popleticis cūfert. lauendula misceat diuersis antidotis z miris et varijs odoribus grate misceat.

Item odor eius granat caput z facit somnū Et qn bibat decoctio eius est conueniens illi cuius cerebrum infirmatur.

Aqua eius e floribz distillata valet ad apoplexiam. Emplastrum ex eo factū cum ozimo valet puncture scorpionis.

Ad preseruandam apoplexiam. Re. florum lauendule. Z. ij. cinamomi. spice. croci. ligni aloe. mastice. nucis muscate. gariofili. calam. i. aromanci. zinziberis. rosaz mac. cardamomi

De Herbis

ana. Z. i. bileant cū aqua rosaz in vna fiola vi-
trea in cine calido: postea coletur: z paulatim
cum cocleari potui propinetur,

Capitulum. cclj.

L **Leuisticū.** Plateari⁹. **Leuisticum** est
herba omnib⁹ nota. calida z sicca in. ij.
gradu. Cuius semen siliter appellatur
Et in medicina semē poni⁹. Virtutē habet
diureticā. virtutes qz aperiendi z extenuā nōd.
C **Constantinus** in libro graduū. **Leuisticum**
est in tertio gradu calidū z siccū. Semen autē
z radix in medicina ponitur.

Operationes.

- A** **Plate.** Vinū vel etiā aqua decoctionis eius
valet p⁹ra opilationē splenis z epatis: z cōtra
ventositatē. z p⁹ra dolorē stomachi z intestino
rū ex ventositate. Puluis etiā eius cū pulvere
cinamomi datus valet ad p⁹dicta.
- B** **C** **Constantin⁹** vbi sup⁹. Libū digerit. opilatōez
epatis aperit. de frigido humore dolorē mitigat
- C** **S** **Stomachi** ventositatē z inflationē rugitur
z intorsionē dissoluit. **M**ēstrua z vinā prouo-
cat. Etiā illa p⁹ba s⁹m **C**ōstantinū habent in li-
bro de simplici medicina a magesti.

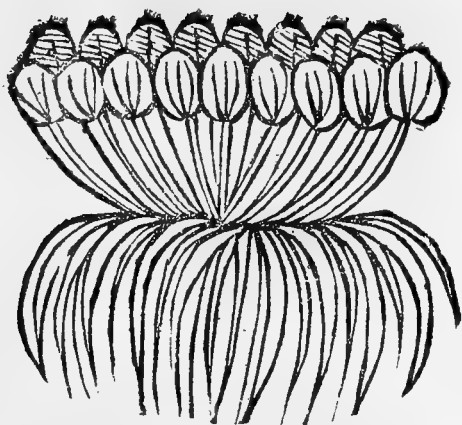

Capitulum. cclij.

L **Leuisticū silvestre.** **Dyas. ca.** **Thaspiū**
s⁹m trāslationē grecā. **Thaspiū. i.** **Leu-**
uisticū silvestre. nascit⁹ in tumulis z i
vis z sup⁹ tegulas. herba est minuta. z folia b⁹s
z angusta duob⁹ digit⁹ lōga. z in sūmo dimisa z
pinguia. p⁹gā in medio p⁹ferens duoz palmoz
cū paucis ramulis. in q⁹bo fert⁹ semē latum sile
cartamo: z obrutu ndū z veluti cōquassatū. vñ
z nomen sumpsit. florem habet subalbidū.

Operationes.

- A** **Dyascorides.** Virtus est ei termatica. z po-
tissime semini eius potui datam in acceptabilis
liqua n⁹titate per superiora atqz inferiora. pur-
gationem facit vehementer.
- B** **S** **Sciaticis** p⁹ cristere adhibitū medet. bibitū
menstruis imperat. a borsum facit
- C** **Balienus. vi. sim. far.** **Talapis** s⁹m trāsla-
tionem grecam. Est autem leuisticum silves-
tre cuius semen acris virtutis est. quia apos-
temata rumpit.
- D** **E** **Et per anum** impositum sciaticis conuenit.
Est autē et alterum purgatiuum super z sub
tus colliricorum bibitum in op⁹sabi multitudine.

Capitulum. ccliiij.

Lenticula aque v^l Lentigo aque. Serapion li. aggregatoris cap. gabaleb. id est: lenticula aque. ex ea est marina. et ex ea est aque dulcis. s; illa q̄ est aque dulc^{is} est lenticula q̄ reperit^r sup aquas erecta habes cor ticē viridē. z est rotūda sic lenticula: silis est ei in figura sua. Et reperit^r in lapidib; sup aquas erecta: natans sup faciem aque. Sal. viij. sim. far. cap. facus. id est lenticula aquatica humide z frigide complexionis in secundo gradu existens fm vtrūq;. ¶ Paulus cap. Stratiotis. Et est herba z nascit^r in superficie aque sine radice cū folijs similib; semper uiue: Est autē virtutis redarguentis a cremordentis. Dyas. cap. de lenticula aque. Lenticula colorē viridem habens: virtus est ei frigida.

Operationes

- A** ¶ Salienus. Lenticula aque habet quid stipticitatis ppter qd̄ vulnera potest cōsolidare. et viceribus est vtilis. quida; autē eo z ad emozos sagias vtunt^r z ad fistulas.
- B** ¶ Paulus. Potui data valet ad fluozē sanguinis ex renib; z cū a ceto contrita. atq; vt catba plasma adhibita.
- L** ¶ Dyascorides. Omnes timozes spargit. Ignem sacrum extinguit: podagricis necesse miscerur. medicaminib; sola. et cum polenta apponitur infantibus.

Capitulum. ccliiij.

I Ens. Sera. li. ag. c. zedens. auct. Dyas. meliores ex lētib; sunt ille q̄ veloci⁹ mas ttrant. z qn̄ infundunt in aqua ad mollificandū nō nigrescunt. Sal. viij. sim. far. ca. de lenticib; fm translationē grecā inq̄t. Lentes stipticā cāt nō fortiter. i medio p̄o ca. z fri. cōsistūt. siccās autem in secundo gradu.

Operationes

¶ Sal. eodē li. z ca. fm trāslatiōez arabicā. Sapor eaz est stiptic⁹ stipticitate pauca. s; lenticis p̄ma ē media inter ca. z fri. z epiccat in. ij. gdu. Et ipsa stringit ventrē qn̄ coq̄t bis z p̄icit aq̄ p̄ma. z aq̄ in q̄ coquūt laxat ventrē. ¶ Et dicit ypo. vi. epidimiaz q̄ est tēpata in ca. z fri. z declinat ad calozē parump. Et signū i hest q̄ nō apparet p̄ eā qn̄ comedit aut qn̄ morat^r in stomacho: aut qn̄ descēdit a vētre in frigidatio cor porū. z est composita ex suba q̄ stringit ventrem qn̄ coquūt bis. z p̄icit aqua p̄ma. z aqua i qua coquunt laxat ventres. ¶ Idem auc. Dyasco. Quādo comedit^r ex ea assidue facit obscuritas tem visus. z est dure digestiōis. mala stomacho z accidunt ex esu eius somnia mala. z est mala neruis et pulmonī. ¶ Et idē Sera. auc. Desfarugie. Excozicate ex his sunt frigide: grolle stringūt vētrē z zinā: z ingrossant sanguines

In venis: et non sinunt eum currere. Et idem auctoritate Helinay. Lens ipsa est frigida et sicca in primo gradu. et cortex eius est calida et sicca in primo gradu. Et de proprietate eius est minuire vrinam et menstrua propter eius sanguinis ingrossationem.

Capitulum. cdu.

Lilium. Ambrosius. Considerate lilia agri. quis sit cador in folijs: ipsaq; folia stipata quod ab ymo ad sumum assurgere videant: vt exprimat formam cippi. et vt auri species quodaz in effulgeat. que cum vallo in circuitu floris obseptata iniurie nulle pateat. Si quis hunc florem decerpit: et in folia sua soluat: quanta est manus artificis quae liliis species reformare valeat. **G**losa. sup. Luca li. xij. Lilia non siluis sed in hortis nascuntur: nec vllum agrorum cultum requirunt sicut ceteri fructus. sic scriptum est: Considerate lilia agri quod crescit neque laborat neque necit. Non laborat coloribus odorando. neque necit sibi indumenta faciendo. **P**alladius li. iij. In februario mense lilioz bulbos ponemus. vtilia antebabita sariemus summa diligetia ne oculos circa radice nascetes et minores bulbos lauciemus. Qui amrem subtrahit atq; alios digesti ordies noua lilieta formabit. **D**yal. ca. de lilio. Liliu hec est leci

na quam multi in coronam ponunt. Et est omnino notum: cuius flores albi sunt satis. Est autem aliud genus lili quod vocatur yris yrica. folia huius siluio filia vel gladiolo: sed maiora et vastiora. flores huius et superiores inclinatos sibi inuicem diuersis coloribus albo. scilicet et mellino aut purpureos aut venecino. Radices sunt sibi dure et curue et odorato bono plene. De radices colligende sunt et filo inferende. et sic in umbra pendentes sic candem sunt dura et breuis: et coloris rufi: et odorato boni. eligenda est in gustu calidior.

Serapion libro aggregatoris ca. Ansea: id est liliu. Est enim calide et sicce complexionis in secundo. Ex eo est domesticum et siluestre. Sed siluestris sunt species: et nominatur vna arfemetim: id est celeste. et est album: quod est notum. De illo in presenti ca. dicemus.

Operationes

Aquicena. Liliu album ortulanu calidu et siccum in secundo. In ipsa est terreatas subtilis acris qurens amaritudinem. et aequitas ita equalis complexionis. **C**onfert panem et lentiginibus propter radice eius. et mudat faciem ac remouet eius protractio. valet incisioibus nervorum et spleni. sed malum est stomacho. propter oleum eius. quod est resolutiuum: aperitiuum: lenitiuum duricie matricis bibitu et inunctu. **I**dem. Radix eius confert adustioni aque calide. quonia exsiccativa est mollitiua et absteriua cum equalitate solidat. **E**x decoctione quae ipsius radice fit oris colulatio ad dolore dentium. et propter illius quod siluestre est. **I**dem. Liliu profert puncture vermium venenosorum: propter scorpionis. **O**leum quod eius est tyriaca coriandri et fungorum. **E**mplastru ex folijs cum vino factu super herisipila profert valde. **P**lini li. xxi. Liliu rose nobilitate primu est quada cognatio e vngueta: oleum quod lilion appellat. Nulla florum excellitas maior. **I**nterdu cubitoz trium longitudo. **A**lba lilia omnibus eisdem modis serunt quibus et rosa. **N**ihilque fecundum. vna radice quingentos sepe bulbos emittente. **S**era. **L**ouenit combustioni ignis quae assat et terit cum oleo rosarum. et ponit super locum combustionis et dimittit donec curet. quonia combustiones egent medicina que desiccet et abstergit cum temperamento. **E**t est bonum ad incarnandum omnia vlcera: et mollit duricies matricis. **F**olia eius incarnat et abstergit absterfioni debiliori quam radix. **E**t quae coquunt et ponunt super combustionem ignis. aut supra quodcumque vuln facit incarnari vlceratione eorum. **E**t sunt quada qui infundunt flores eius in aceto. et vunt eis ad incarnandum vulnera: et contundit flos eius et exprimitur succus eius et coquit in

Tractatus

acetu & melle. ita q̄ ex succo fit q̄ndes pl̄ q̄
 acetū & mel. ¶ Et est medicina conueniēs ad
 om̄e q̄d eget exsiccatiōe sine mordicariōe s̄s
 cut sunt vulnera magna: & pp̄ie q̄ s̄iūt in capi
 tibus musculoz & ad vlcera oīa q̄ sunt difficil̄
 lis incarnatiōis. ¶ Sed alteri⁹ speciei lilij q̄
 dicit̄ yris. & est lilij agreste fm̄ eundē autozē
 Bal. Substātia ē subtilis & mūdificat & mas
 turat. Et cōuenit speciebus tussis: & facit ascen
 dere sreatū a pectore. & curat tortiōes ven
 tris & vlcera sordida. & q̄n bibitur cū melle &
 aqua calida laxat ventrem. ¶ Dyascozides.
 Flores lilij domestici possunt emollire duris
 cies nernozū. Folia ei⁹ cocta & imposta ad
 combusta pficiunt loca. ¶ Heratiōes serpen
 tum curant. Succus ei⁹ melli admixtus ac
 decoctus in vasculo nouo: vlcera vetera me
 detur. ¶ Galienus septimo simpliciū farmas
 corū cap. de lilio. Flos lilij domestici cōples
 rione mixt⁹ est subtiliū partū quādā ex ter
 restri suba. ¶ Cū habet & eā que in gustu amara
 ritudinē & ex q̄dā aquosa eucrita. ¶ Cū oleū
 q̄d ex eo est pigmentū in mordac⁹ & dyasozes
 tice & mollitiue est p̄turis. ex q̄b duricieb⁹ q̄
 in matricib⁹ aprūsimū est. radix aut̄ et folia p̄
 se trita siccāt & abstergūt & dyasozāt modera
 te. ¶ Auic. de virib⁹ cordis ait: q̄ p̄fortat cor.

Capitulum. cclvij.

Lilij pualliū. Pla. Lilij pualliū ē ber
 ba h̄ns flores b̄n redolētes. folia ei⁹
 plātagini maior̄ silia. Nec folia nec
 radix vsui medicie cōpetit: s̄ flores p̄tutē h̄nt
 p̄fortādi & resoluēdi. ¶ Operationes.
 ¶ Pl. Re. flores lilioz pualliū lb. f. ponāt in
 vino optimo mēsurā vnā stent i infusiōe p̄ mē
 sem. deinde distillet̄ vinū istud p̄ alembicū. cū
 ista aq̄ distillata sume. 3. ij. aq̄ lauēdule. 3. iij. ¶
 na piperis ro. 3. f. mūscant. de ista sume i ses
 primana. ¶ f. ieiuno stomacho. & ista septima
 na nō hēbis apoplexiā neq̄ litargiā. ¶ Idē
 Lū ista aq̄ etiā potes linire timpora. minuit
 fluxū catarralē: & sedat sodā. Ista aq̄ etiā cur
 rat colicā passiōē potatū: & cōfortat cor.

Capitulum. cclviij.

Lilialis. Pande. ca. xxxvi. Lilialis ē
 q̄dā herba h̄ns folia sic rubea tincto
 rū nisi q̄ s̄iūt miora: et vt cūq̄ aspera.
 expādēs se p̄ terrā. sic herba ḡnoz vlrub. ei⁹
 flos ē paru⁹ sic flos solatri h̄ns recte figurā
 lilij domestici. ¶ Qui. li. ij. ca. alguasce. vlr alu
 sen. i. herba lilialis. & ē herba cui⁹ flos ē silis
 lilio: & p̄pter hoc d̄r lilialis. & est ca. & sic. i. i. g.

Operationes

A Idem. Lilialis desiccatur cum equalitate et abstergit: et confert panaricio: et resoluit totum illud cum equalitate.

B Salien⁹ sexto de simplicibus medicina. capitulo alissum. Alissum sine amplosilon. dicta est quidem alissum: id est lilialis herba. quae mirabiliter profert morbum a cane rabido: imo et iam occupato rabie proppinata sepe sola sanavit.

C Si quis autem utatur in pluribus cognoscet quod dyasoreticum est mediocriter: et siccativum cum eo quod aliquid absterfionis habet. Hinc autem alios et esulas mundificat.

E Plinius capitulo Alisson: id est lilialis similis est rubeae tinctorum: et non distat ab ipsa nisi quia ipsa rami et folia sunt minora.

Capitulum. cclviii.

A Iquiricia. Theodorus priscianus. Liguiricia est eligenda non multum grossa nec nimis tenuis que in terra crocea fit. que etiam cum frangit levis est et interius subalbida: sed nigra vel viridis abijcienda est. succus eius fortioris efficacie est quam efficaciter sic. Cum viridis est radix: concutitur bene: et in aqua decoquitur usque ad consumptionem

postea exprimitur et desiccatur in sole. et in rotunda corpuscula forma vasculorum formatur. Alii sophisticant hoc modo faciunt pulverem liquiricie et coquunt in aqua et addunt mel et faciunt ut diximus. Serapion. auctoritate Dyasoretidis capitulo liliis: id est liquiricia. et est arbutum habens ramos longos duobus brachijs. habet folia filia folijs arboris mastice. et super folia est humiditas que adheret manui et flos eius similis herbe flore dicte brachion. est et purpurei coloris. Et semine eius est in magnitudine seminis arboris dicte kalataybas. verum est asperum eo: et habet radices longas in colore suo filis ligno quod nominatur in oriente bussum. aut sicut radix gentiane: et est in eo stipticitas cum dulcedine: et exprimit inde succus. Dyasco. ca. Slicoriza. Et est que nascitur in capadocia aut in ponto. Frutex est hinc virgas longas duorum cubitorum in quibus folia sunt spissa et filia lentisco: sed pinguis et glutinosa. florem profert iacinto simile. semine habet simile platani et asperum: quod semine est latum: sed rufum et oblongum. sunt illi radices bussei coloris et longe sicut gentiane prostricte et dulces que efficiant ut licium. Plinius ca. de liquiricia. Slicoriza herba est que nascitur in campis. gustu dulcis et cum dulcedine abundante: de qua succus extrahitur: et medicorum usui servatur. Cassius felix cap. Slicoriza grece ex eo dicta quod dulce radice habet. Slien enim grece dulce dicitur. Salien⁹. vij. sim. far. cap. de liquiricia. Dams iuuamentum quod in liquiricia est: est in succo eius radice. et substantia eius est proppinqua substantie nostri corporis. et valde similis est ei. Sapor eius radice est dulcis cum stipticitate parca. Virtus eius fragilior est complexionem hominis: et est tepide caliditas. et non est prope complexionem equalem. et est humida temperate humiditatis.

Operationes

A Vires hinc relaxantes cum dulcedine ex humiditate. unde et sitim sedat: et renem et vesicam mitigat dolore: et provocat urinam et menstrua. Et omnem tumorem tunc et imposita placat. succus ipse aspredine arteriarum dissolvit. et non solum traqueas arteriam sanat: sed etiam scabiosas vesicam. quod succus diu sub lingua retentus glutiri debet. quod estuationem stomachi tollit: et tumorem stomachi et epatis tollit ac coepescit. Radix vesicam et renem vulnerat idem curat. bibita cum dulcore sitim prohibet: vulneribus utilis est. radices ipse masticate sunt stomatice elixatura radice omnia ista facere novit. Ipsa radix in pulverem redacta et imposita pterigia detergit. Sal. Slicor

E riza asperitas est remouere: nō solū i arteria
F sed in scabiola vesica ppter mediocritatē cōs-
 plexionis. ¶ Theodorus priscianus. Valer
 ptra oia virta pectoris decoctio eoz i aqua:
 z in pleuresi: z peripleumonia. aqua decocti
 onis ei⁹ valet ptra tussim. ¶ Ad idē valet ele
 ctuariū factū ex succo liquiricie z melle. Li
 quiricia masticata z sub lingua retenta sicim
 z asperitatē stomachi z gutturis mitigat.

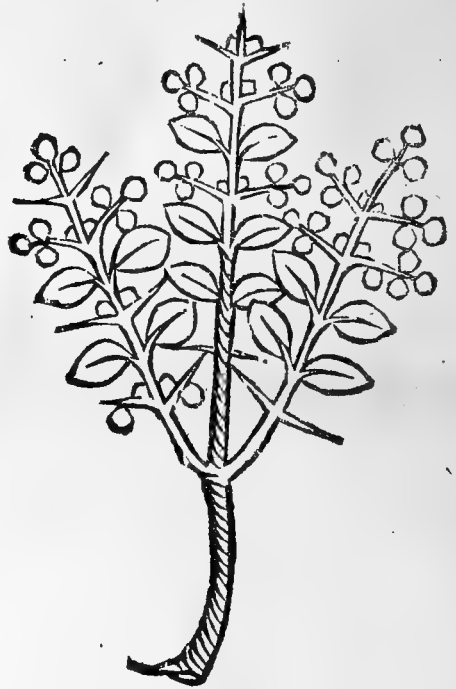

Capitulum. cclix.

Ligustici. fm Dyasco. ca. Ligustici
 multū nascit in liguria prouincia. vn
 de z nomen accepit. nascit z in mon
 te vicino alpibz: sed ciues panacem illum vo
 cant. ideo qz radix eius alba est z odorata sū
 nul panaci: cui virt⁹ vna est cū panacis sū
 te. Nascit in locis altis z asperis z ymbrosis.
 virgā habet longam z nodosaz similē aneto.
 In qua virga folia sūt similia melliloto. Sz
 inolliora z odorata: que folia in cucumere te
 nuissima sunt z diuisa. In virge sūmitate cas
 put est ymbra culosum. Tūbi semen ostendit:
 qd semen nigrū est z oblonguz sicut feniculi
 gustu viscidū z odoratū aromaticū.

Operationes

¶ Dyascorides. Virtus ē mictualis. Radix
 ei⁹ alba est similis panaci eracleontico z os
 dozata. Virt⁹ est radici z semini ei⁹ calida z
 stiptica doloribz omibz intraneoz occurrit.
 Inflammationē stomachi soluit. ¶ Jctibz ves
 nenatis opitulaf: vinā puocat: mēstruis im
 perat si bibat. antidotisqz colicis psunt aut
 misceat. ¶ Radix ei⁹ tūsa z supposita idē pre
 stat. radix ei⁹ z semē oxipozis necesse misceat
 cōfectionibz etiā digestibilibz vtiliter adhibe
 bet: qz eustomaca est. vnde multi ciues ipsi⁹
 prouincie eo p pipere vtunt⁹ dicitur miscen
 tes. ¶ Et multi semen siselei z iuniculi addūt
 illi. qdam dicit qz est leuisticū sed falso.

Capitulum. cclx.

Limon. Pan. capi. ccccviij. Limon
 fructus pulchri odoratus: plen⁹ sue
 co aceto valde apto salsamentis. Et
 ipē etiā comeditur sale conditus. nusqz me
 mini me de ipō legisse apud aurorem autenti
 cum: nisi apud Auicēnam in quarto canone
 de cura febrū acutarū in generali: vbi iubet
 dari aquam acetosifatis limonis saliti.

Capitulum. cclxi.

Capitulum. cclxiij.

Inu. Ji. Linu ex terre nitenti spe ori tur. nome supit a greco. vl q leue sit ac molle. Bissuz at est gen qddā lini nimiu cādidi ac mollissimi qd grece papaten vocat. ¶ Pall. In fe. mese aliq semē lini lero solo spargūt: z lina psequunt exilia. ¶ Idē li. xi. In mese octobri semē lini feri pt si placue rit. qd tñ p sui malicia serēdū n ē: q: tre vber exhaurit. s; si velis loco pignissimo z modice hūido ferre poter. aliq macro solo spissum se rentes: si assequunt vt linū subtile nascat.

Operationes

¶ Sera. li. ag. au. Sal. Virt^o ei^o ē q subtiliat z puocat vrinā z mēstrua. z qñ bibit aut fit cū ea ēplastz pferat apatib epat: z orificio stoma chi z ipi stōacho. S; radice ei^o stipticitas ē āplioz stipticitate flor. z caliditas ei^o ē mioz caliditate ipi^o. z ppter ei^o stipticitatez acqrit qd admiscec cū medicinis q admistrāt ad spu tū sanguis. ¶ Sera. au. Dyaf. Flos ei^o ē stiptic^o stipticitate pauca calefactiu^o: maturatiuus. z ē ca. qñ i. i. gra. z ē mediū i hu. z sic. Et ij. ei^o p^o ē q ē mollificatiuū. ¶ Ser. li. ag. ca. bararichibene. i. linū ē mollificatiuū sedatiuū uū doloꝝ. z cōfert egritudib interiorib: nisi qz ē min^o in h q̄s camomilla. z ē mediū iter la xatiuā z stipticu: z admiscec in eo paz p̄tut^o puocat in euine. z hoc qdē apparet i eo māise ste qñ comedū assatū. z tūc ē mag^o pueniens ad strigēdū vētrē. ¶ Et dixit i li. de p̄uariōe sanitat^o q qñ semē lini decoquit i aq: ei^o deco ctio ē infrigidatiua. ¶ Et idē au. Dyaf. Vir tus semis lini ē silis p̄tuti semis fenugreci. z qñ admiscec cū aq melle z oleo z p̄fici^o: resol uit apata ca. z mollificat ea siue sint iter^o s; ue exteri^o. z qñ fit ex eo ēplastz cū ficub z ni tro delet p̄nū z pustulas albas faciei. i. papu las fm trāssa. no. ¶ Dyaf. Et qñ p̄fici^o cū aq resoluit apata q sūt i radice aur: z apata du ra. Et qñ coq̄t cū vino eradica formicā z spe cies vlceꝝ q dicunt faui. z qñ miscec cū melle z pipere z vt it q̄s eo mouet coitū. z qñ misce tur cū nasturtio qñ itate cōli p̄fert scisur syn guū z coz excoziatiōi. ¶ Et fit cū decoctioe ei^o cristere ad mordicatiōez intestinoz z ma trice. z mollit vētrē qñ mlieres sedēt in deco ctioe ei^o p̄fert apatib matrice sic fenugrecū. ¶ Paul^o ca. de lino. Linū qñ cōburit. Fum^o ei^o ē subtil: z p̄fert corize z suffocatiōi m̄ficis ¶ Qui. li. ij. ca. de semie lini. Virt^o est ei p̄tia p̄tuti fenugreci i. i. ca. cōmēluratiū i hūiditate z siccitate. Et d; qdē q decoctio lini ē decoꝝ

A
B
C
D
E
F
G
H
I

Inaria. Pandecta. ca. Dix. Linaria est herba similis esula vel lino: ppter qd vocat. z differt ab esula: qm esula lactescit. linaria vero nō. An̄ plus. Esula la crescit finelacte linaria crescit. ¶ Operatiōes ¶ Succus eius valet p̄tra herisipilas inun/ ctus. z cum succo pimpinelle mixtus. ¶ Et ipasola valet ad cancrū trita z imposta. ad hoc similiter succus eius valet.

Tractatus

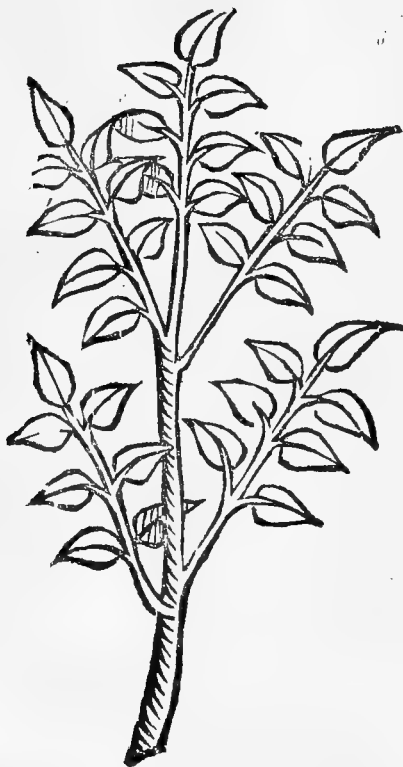
Rctio recētis ei⁹. ¶ In ipa enī ē hūiditas sup/ flua z maturatiū: z abstergit et inflat. ppter hūiditatē suā supflua: ita q̄ illud qd̄ ex eo fri xū est: hoc agit cū stipticitate q̄ i frīxo manī/ felle cōmēsurata: z in nō frīxo māifeste pmī/ rta cū lenificatiōe: z ē sedatiū doloꝝ min⁹ q̄s camomilla. z ex ipō fit emplastrz cū nitroz bolo: z lenit pānū: z pfert ptractiōi vnguū z scillūz z fractūz eoz. ¶ Et qñ pmīscet cū eq̄ li mēsurā nasturcū z pficit cū melle: lenit apo stemata ca. exteriora z interioru. ¶ Et aposte ma qd̄ ē post aures cū aq̄ cinerz z āpata dur ra: z phibet spasmū. z p̄rie sctionē vnguūz. cū pmīscet cū cera z melle. ¶ Et ei⁹ suffumiz gatio pfert corize. z filr fumigatio ipius lini pfert tulli flegmatice. z ppe qd̄ ē ex eo assatū

paululū ad citrinitatē. sapor ei⁹ ē acut⁹: mor dicitur cū pauca amaritudie. Et q̄ ponit ei⁹ virtutē ca. in fine. ij. nō elongat a veritate: z cō ueniēs ē dicere q̄ cū caliditate sit hūiditas: qz nō apparet mordicatio ei⁹ postq̄ bñ masti cat. Et sciēdū q̄ ē alia lingua auis q̄ ē debili tans stomachū: z puocas vētrē. z ē corrigio/ la maior. Et ista nō ē illa de q̄ locut⁹ ē Ser. Nā idē Sera. i ca. de augētibz i coitu dicit: q̄ lingua auis ē lingua passerz. ¶ Itē idēz dic in. vij. i pfectiōe pillulaz Indaz q̄ assimilāt pelliculi vel corticuli q̄ ē i medio bacce lauri ¶ Quicē. ca. de augētibz in coitu. Inter mes dulas cōputat. nō est ḡ quā ponit Serap. z Qui. herba. s̄ est p̄maspēs p Sera. desc̄pta. vnde qñ ponit simpliciter p̄ma d̄z intelligi.

Operationes

¶ Sera. auc. Aben meluay. ¶ Ouenit dolori laterz: z puocat vrina: auget i spermate: z cor roborat libidinē. ¶ Et idē auc. Damasceni. z puenit cardiacae. ¶ Et idē auct. Bediguras. Auget sperma. ¶ Et idē auc. Rafis. Prohibet cardiacā: z auget sperma. ¶ Et idē auct. Isaac. Est ca. z hu. i. i. g. z delectabil: z de p̄ prietate ei⁹ ē p̄fortare libidinem. ¶ Et auget sperma. z h̄z virtutē humectādi comesta cuz carnibz vel alijs. valet filr p̄ siccitatē pectorz.

A
B
E
D
E
S

Capitulum. cclxiij

Lingua auis. Pla. Lingua auis ē ar bor. z h̄z folia pua z acuta. ligue auis p̄formia: z ē in. i. g. ca. z hu. ¶ Ser. li. ag. ca. lisen basafir. i. lingua auis. Et ē arbor filis arborz dirdar: nisi qz foliū ei⁹ ē logū filē folio amigdali. z fruct⁹ ei⁹ q̄ d̄z lingua canis sūt racemi z palmītes q̄ diuidūt in cheram⁹ filēs folijs oliuaz: nisi qz sūt minora satis: et intra qualibet cheram⁹ ē medulla filis ligue auis exteri⁹ rubea z interi⁹ alba declinans

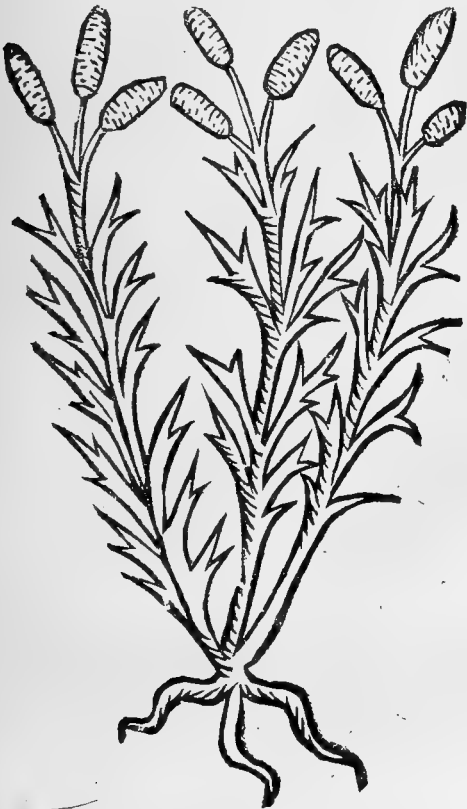

Capitulum. cclxiij.

Isimachion. fm Dyaf. pprio ca. Has
stas habet maiores & fructuosas. cir
ca quarū nodos folia minuta habet
salici similia. florem purpureū aut aurosum.
nascitur locis humectis.

Operationes

Dyaf. Succ^o herbe hui⁹ stiptic⁹ ē. San
guinē reijciētib⁹ maxime pdest. Dissinteric⁹
potui dat⁹ & supposit⁹ subuenit. ¶ Fluxū ma
tric⁹ mulier⁹ abstinet supposit⁹. Narib⁹ pflu
entē sanguines fronti illinit⁹ statim stringit.
¶ Vulnerib⁹ recētib⁹ pacolesum facit. ¶ Ver⁹
ba fumigatiōe adbita vim veneni longi⁹ ar
cet: & forices occidit. ¶ Gal. viij. sim. far. ca. li
simachion p̄d̄nantē h⁹ stipticā q̄litatē: ppter
quā & plagas p̄solidat: & emorrolagias ex na
rib⁹ sistit emplastrarū. ¶ Et aliaz etiā emor
rosagiaz idoneū est farmacū ipm. & etiā suc
cus eius adhuc magis & bibit⁹ dissinterias
& sanguis eductiōes & fluxū muliebrē sistit.

Capitulum. cclxv.

Icium. Sera. ca. hadath. i. licium. Ha
bet tres spēs. vna eaz est indica. Et
alia fit ex herba que dicitur zeriach

sive ferrah. Tertia ē arabica q̄ nominat ha
dath: id est licium. Et idē auc. Dyaf. Licium ac
cipit ex arboze spinosa q̄ habet ramos longi
tudine duoz brachiozū aut ampli⁹. Et folia
sunt filia folijs arbozis bussirara. & h⁹ fructū
silem piperi: et est niger: amari saporis: lenis
tactu. & cortex ligni est glauc⁹ silis licio dis
soluto. & hab⁹ radices multas pcedētes a la
tere ligni ei⁹. Nascit⁹ locis agrestib⁹. & extra
hit succus ei⁹ in hūc modū. Terunt folia sū
cut sunt cū tota arboze. aut ponunt in aqua
& dimittunt plurib⁹ dieb⁹ & coquunt & expris
munt. Et succus ponit⁹ ad coquēdū sup ignē
donec ingrossetur sicut mel: & fit silis ex suc
co fructus eius qm̄ exprimit⁹ & ponit⁹ in sole.
Et meli⁹ ex eo est illud qd̄ accēditur igni. et
qm̄ extinguitur facit spumā: cui⁹ color ē san
guinis. Et exteri⁹ est nigrū. & interi⁹ ē sicut
crocus. & nō ē pingue: & est i eo stipticitas cū
amaritudine. & ex illo meli⁹ est Indū & fortio
ris opationis. Adultera⁹ aut licium cū amari
ca olei: cū admisce⁹ in coctura ei⁹ & cū succo
absinthei & felle bouino. Et oportet vt collis
gat ex eo q̄ natat sile spongie & reponitur ad
opus medicinaz oculi. & residuū ponit⁹ i alijs
medicinis. & d⁹ q̄ indicuz facit arbor licios.
Et hec arbor est de speciebo spine hñs ramos
erectos longitudie triū brachioz: aut ampli
us pcedētes ex radice. & sunt grossiores ras
mis rubi. Et enellit⁹ eis cortex facile. & color
eius apparet sicut color sanguis. Et folia ei⁹
sunt filia folijs oliue. & ex illa arboze accipit
licium scz ab illa que est spinosa. Et ē apud nos
medicina q̄si humida & liquida. Et substātia
ei⁹ est cōposita ex virtute subtili. ca. & terrea
frigida: & in sapore eius est stipticitas: nisi qz
est pauca. Alia secūda species est q̄ fit ex ar
boze licios sive ex acantum appellata. folia a
quercus similia atq; spinosa generans.

Operationes

Galienus fm translationē grecā. hoc far
maco ad ipopiam vtuntur et ad flegimones.
qui in ano & ore & vlcerationes & herpes et
putredies: male morigerat avlcera & aures pus
fluētes: & paranichia & vngues leprofos.

Et idem fm translationem arabicam. vir
tus eius est que remouet q̄ in pupilla ex eo
q̄ obscurat visum: & cōuenit fluxū ventris.
& habentib⁹ vlcera in intestinis. & habentib⁹
fluxum menstruorum. Et ponitur in medicis
nis panni que fit in facie.

Et in medicinis vlcerū & apostematuz que
sunt in ore & in ano & formice. Et cōuenit vl
q̄ iij

D ceribus fraudulētis et putredibus vlceribus et putredini aurium et tenasmoni et panaritio: et fortificat capillos. ¶ **Sera. au. dyas.** Virtus licij est stiprica et abstergit et curat obscuritatem visus et scabiens puritatem oculorum: et abscindit cursus humiditatum ad oculum venientium cursu antiquo et uenit apertibus gutturis. ¶ **Et quoniam linis cum eo palatum:** uenit apertibus gutturis. et quoniam linis cum eo uenit gingiuis vlceribus putridis et ragadiis ani et tenasmoni. ¶ **Et quoniam bibit et fit cum eo cristere** sanatur fluxum ventris antiquum et vlcera intestinorum. et bibit de ipso cum aqua usque ad sanguinis fluxum: et sputum sanguis cum tussis: et datur in potu morbi canis rabiosi. ¶ **Quoniam fit ex eo pillule** et dantur et rubrificat capillos: et curat panaricia et formicam et vlcera fraudulenta. Et quoniam fit cum eo nascitur leuenit fluxum antiquum humiditate a matrice. ¶ **Et dicit.** Quoniam coquitur cum ramis eius in aceto: conuenit apertibus splenis et yctericie: et puocat menstrua. Et quoniam bibit ex fructu eius laxat flegma: et uenit in medicinas venenosas. ¶ **Et idem Sera. auc. Rasis felicia charach.** Virtus est composita ex strariis. Habet virtutem extenuat oriam: digestoria: ca. et fri. et modice stiptis cum hinc vinum. et ideo dyasofesim facit purgans et porrigans. ¶ **Et facit autem ad ipopiam herpes** et ad epas vlcera: et ad parotidas: et putrida vlcera: et conuenit vlceribus oris et ani.

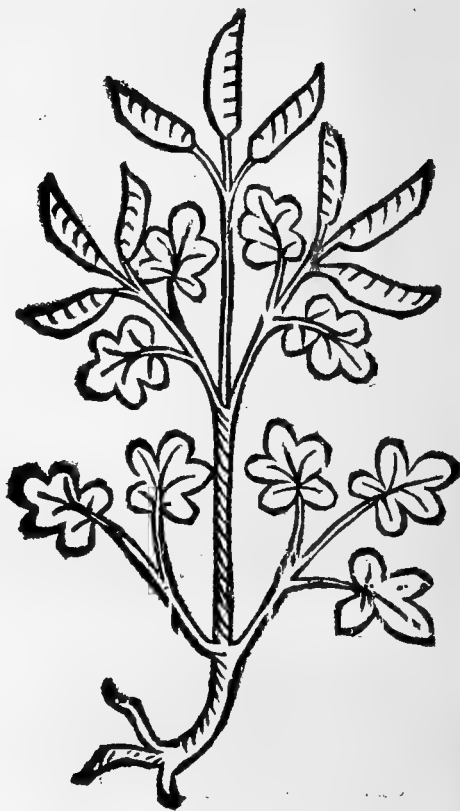

Capitulum. cclxv.

Lonchitis sive dyas. Lonchitis est species gladioli folia hinc posita: sed latiora et rufa. mitas hinc super radices virgas sparsas super terram: et ramos super terram de cliues: in quibus sunt flores siles pellicino. sive forma eorum ut gele est: et albus hinc in medio sicofstrum et labrum insanum: et sicut lingua et semen eius lancee sile et trigonum et longum. unde et lonchitis appellatur est. Radix est ei siles dauconascitur locis asperis. Plin. ca. Lonchitis. folia hinc rubicunda. semine nigrum sile camedorum equus ora patet et oblongum in similitudine lancearum radice ut daucus. Itē Dyas. Est et secundum genus lonchitis folia hinc sic scolopendria et aspioza.

Operationes

Plin. Vulneribus imposita folia eius tumorem non admittunt. Bibita cum aceto splenes sic cant. Radix eius cum vino bibita urinam puocat. ¶ **Bal. vii. sim. far. ca.** Lonchitis. Eius quod semen triangulum sicut lacee sive figuram. Radix quidem similis est aliquid pastinace. et propterea urinatum est farmacu. ¶ **Eius vero quod similis est scolopendriae folia viridia quidem ad consolationem vulnerum sunt idonea.** sicca vero per oxymel bibita splenes siliroides sanat.

Capitulum. cclxvii.

Lupinus. Sera. li. aggre. cap. Tarmus auc. Dyaf. Tarmus. i. Lupinus. Sunt ex lupinis quidam ut dicuntur regales: et sunt siluestres: quorum folia sunt albidiora domesticis. Et quidam sunt domestici: et domestici comedunt post eorum elixationem: et infunduntur in aqua pluribus diebus donec recedat amaritudo. et generat humores grossos. Galienus. vi. sim. far. cap. de lupino secundum translationem grecam. Tarmus: id est lupinus. comeditur quidem decoctus: et multis diebus deponens amaritudinem in aqua. fitque cibus grossorum humorum ut farinacum vero hictalis et emplasticis est qui non habet amaritudinem. et est absterfivus et dyaporeticus.

Operationes

Galienus. Supplasmatus necat lumbicos. Vel si quis ipsum bibat cum melle vel oxizucaro siue etiam ipsius decoctio nata est lumbicos educere. imo et supfusa deforis conuenit morfeis et scabiei et cancrenis et malignis vlceribus. Hoc quidem abstergendo: illavero consumendo: et sine mordicatione deficcando expurgat: et aperit opilaciones epatis et splenis. si bibatur cum ruta et pipere: attrahit tam menstrua quam embriones cum myrrha et melle appositus.

Est autem et ipsius farina imordaciter dyaporetica. non enim liuida solum sed scrofulas et simata dura sanat. tunc enim oportet eos in aceto coquere vel oximelle vel oxizucaro iuxta complexionem: videlicet patientium: nec non passionis differentiam: cogitantes illud quod oportet. non est autem presentis negocii distinguere et alia. diaforat ei et liuida et cetera omnia que prius dicta sunt.

Decoctio etiam ipsa farina nata est facere. Tarmos agrios vel lupinus agrestis siue siluestris amarior est et validior in omnibus domesticis est ei similis existens secundum genus.

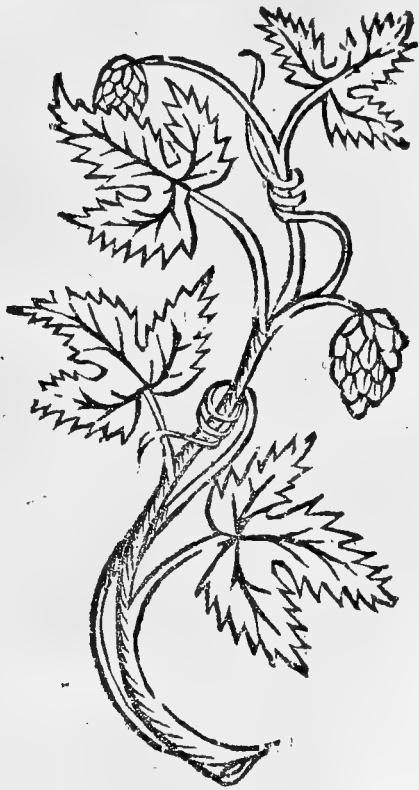
Et idem secundum translationem arabicam.

Virtus eius prima est que deficcet sine mordicatione. Et secunda abstergit et resoluit et madificat et aperit. et tertia occidit lumbicos quam fit ex eis emplastrum externum: et quam comeduntur melle: aut bibuntur cum vino admixta aqua et farina lupinorum resoluit sine mordicatione.

Et curant liuores et apostemata et scrofulas quando coquuntur cum aceto et melle. Et quam fit emplastrum cum eis sciatice conferunt.

Et profert empetigini et vlceribus capitis et scabiei et botbor et vlceribus fraudulentis.

Et quando bibitur cum ruta et pipere aperit opilaciones epatis et splenis: et puocat menstrua. et nascit ex eis cum melle et myrrha expellit fetum. Et farina eorum facit hoc. lupinus siluestris vel regalis valet ad ea que dicta sunt.

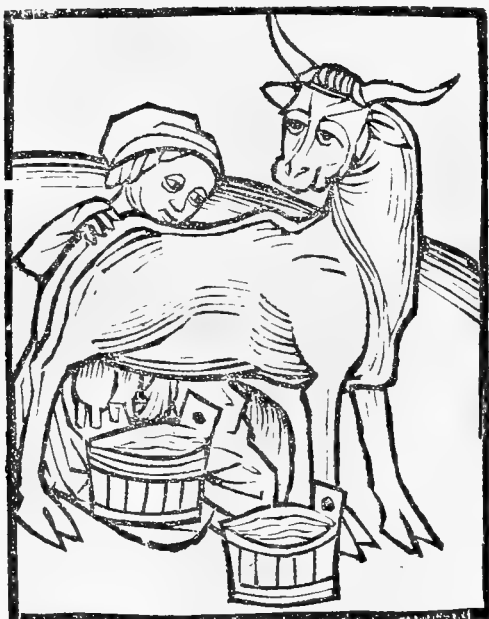
Capitulum. cclxviii.

Lupulus. Jo. me. ca. de volubili ait: lupulus sit species volubilis. Notandum ergo quod plures sunt species volubilis. Una est que dicitur sumis arborum cuius flos est albus. et est sicut tuba: et habet lac. et vocatur volubilis magna. Et est alia cuius ramis repunt super terras et super ramos plantarum. que folia et flores habet minores: et dicitur volubilis parua. Et est alia species eius habens folia tubalbida et lanuginosa: et habet lac. Et est species alia aspera habens folia citrulli. cuius flos est sicut ampulle ad heretes. et vocatur lupulus. De qua in isto ca. habet metio. Et est quarta species eius cuius radix est sicut fescirefim et magis grossa imo est grossitudo eius in modum cucurbitae maioris: et eius stipites eleuantur super radices suam

circiter cubitos duos: et folia eius sunt stricta parua in mediū sagitte alate: que ex leui cā fluūt et hinc lac: et vocat dñs lacticinioꝝ. Et ex ea fit scamonea. vt habet in ca. scamonea de. s. Etia in ca. volubilis de. v. inuenies de p̄tute eaz. lupulus ꝑo est eqliis ad frigiditatē declinās Et dicitur quod est in principio p̄mi. et est veri.

Operationes

- A** ¶ No. me Lupulus sedatur est dolorū caliditudoz extrinseciū inflammacionū et lenitiuus.
- B** ¶ Rectificatio magna. Aperit officina venarum: propter quod miscendum est ei aliquid ex draganto et mastice. et recti quod vigorat operationem eius.
- C** ¶ Est aqua casei cum spica et mastice. Et alijs vero volubilibus tractet de ca. volubili inferius de. v.

Capitulum. cclxi.

Lac. Sera. li. aggreg. ca. Lelen auct. Gal. Lelen: id est lac. Et meli lac est sanū naturale nō habēs infectionez alicui alteri humoris. aut sup quō nō vincit aliqua qualitas. Et est clarū in quo nō ē turbulencia aliq̄: neq̄ acuitas neq̄ salsedo. imo est in eo dulcedo pauca. et odor eius est bonus. et lac quidē quōd est hūmōi est illud quōd generat ex sanguine sano separato ab omni malicia. Et sanius lac est mulieris: et maxime cuius corpus est sanū nō antique sed iuuenis. pulchre temperate complexionis cuius nutritiū ē bonū generatiū bonoz humoz. Et post est lac animalū quoz natura nō est elōgata a natura hoīs. sed est p̄penaturā hoīs. Et odor carniū significat sup

bonitate lactis et sanguis eius. Nā sunt quidam animalia: quoz carnes sūt fetide. sicut carnis canis: lupi: leonis: cameli et vrsi. et quedam carnes sūt boni odoris sicut carnes porcōꝝ: pecudū: caprarū et boum: et equarū et asinarum: et damularū: ac eoz que currūt cursu istoz quā carnes comedūt quā plures hominū. Natura nāq̄ eoz est p̄p̄inqua nature hominis. et propter hanc causam administratur lac capraz: et aliorum animalū vt boum et similiū. et fit caseus ex eis p̄ter quā ex lacte asinino. Propterea quod est aquosum subtile nō habens grossitudinem. lac vero vaccarū est grossum. Et lac capraz est mediū iter vtrūq̄. et lac quidē est velocius alterationis quādo tāgitur a caliditate aeris. et propter hanc causam precipitur quod sugat ex māilla ne alteret ipm aer.

Operationes

- A** ¶ Sera. Et lac quidem est compositū ex tribus substantiis: scilicet caseata: butirofa et aquosa. Et quā tu cognoueris has substantias et separas vnā ab alia causa medicatiōis: inuenies quod vnaqueque ipsarum habet operationem propriam in via nutritiū: et in via medicine. et propter victoriam pinguedinis sup lac vaccarum accipitur ex eo recocta.
- B** ¶ Butirū vero accipitur ex lacte caprarū: vaccarū et ouium. Sed caseus est lac coagulatus: et sic caseus nō est lac nisi cum recipit coagulationem et caseitatem.
- C** ¶ Nam illud lac coagulatur super quod vincit grossicies. tale quidem est facilis coagulationis: et separat facile quādo fit caseus ex substantia butirofa. In lacte vaccarum est plus. et quā coagulatur aufertur ab eo butirum: et fit caseus pinguis. Et quā caseus veterascit generat coleram. et hoc significat sapor et odor ipsius.
- D** ¶ Rabimoyes cap. de lacte. Lac porcinum est magis conforme post lac muliebre. Et lac corrumpit maliciam humorum malorum. Lac asinum est humidius omni lacte et minoris grossiciei. Et lac vaccinum est pinguius. Et lac caprinum est mediū. Unde lac nō est cōueniens capiti nec lateribus aprum sed ventositatem.
- E** ¶ Almanfor tractatu tertio ca. de lacte. Lac recenter mustū temperato existit vicinum: licet frigiditati et humiditati parumper appropinquet. Unde corpus humectat et impinguat. Eius tamē cōuersio est velox. quapropter acute febrientibus vel quibus dolor capitis ex humore acciderit. colericis quoque quibus frigidē ex cōsuetudine accidit egritudines nullo modo est tribuendum.
- F** ¶ Dyas. ca. de lacte. Dmē lac generat bonus

De Herbis

chimum. et est multi nutrimenti: et mollit ventrem: et conuenit stomacho. et lac quidez veris est aquosius estiuo.

¶ Et lac animalis pascens herbas recetes est magis mollituum ventris quam pascens herbas siccas. Et lac caprinum est minus mollificatiuum quam aliorum animalium. quoniam capre ut plurimum comedunt herbas siccificas et folia arborum. et propter hanc causam est bonum stomacho. Sed lac ouis est spissum dulce et pingue. Non est adeo bonum stomacho sicut caprinum. Sed lac vaccarum: asinarum vel equorum sunt magis laxatiua quam aliorum animalium.

¶ Et omne lac quando coquitur stringit ventrem. Et maxime quando efficitur aqua eius cum lapidibus calefactis: et conuenit vlcerebus intestinozum: et interiorum membrorum. et prope illius que fiunt ex gutture et cana pulmonis: et renibus: et intestinis et vesica.

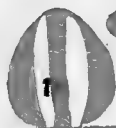
¶ Et quando abluatur os cum lacte conuenit vlcerebus eius et gargarismata cum eo conueniunt vlcerebus palati: sed nouiter nullum est bonum bibentibus medicinas mortiferas. et illis qui sumpserunt cantarides.

¶ Et lac vaccinum est ad hoc melius omnino alio lacte. et lac asini prope quando colluitur os cum eo confortat gingiuas et dentes. Lac vacinum et caprinum et ouinum: quando vnum quodque coquitur cum lapide listois puenit fluxui ventris et vlcerebus intestinozum et tenasmoni.

¶ Et quando fit cristere cum eo solo aut cum aqua ordeii aut cum decoctione gummi in quod dicitur caudare siue bandaim sedat mordicationes intestinozum. et fit cristere cum eo vlcerebus matricis.

¶ Omne preterea lac quando sugit ex mammis la ipsa est magis iuuatiuum: et velocius nutritiuum. neque ita corrumpitur. Et lac mulieris dulcius est et nutritiuus omnino lacte: et conuenit vlcerebus pulmonis. et ponitur in eo olibanum tritum: et dissoluitur in oculo in quo est vngula aut vlcus et conuenit.

¶ Et quando miscetur cum eo succus papaueris et cera et oleum et linitur cum eo super podagram conuenit. Et omne lac est malum spleni et hepatis egrotati et sode et epileptie et icotomie et egritudinibus nervorum et febribus antiquis.

Diorana. Pla. Diorana est herba que alio nomine samfuc dicitur. et sic in .iiij. gra. Flores et folia eius competunt vni medicine. Item estate collecta cum

floribus in vmbroso loco desiccatur ac per annum seruat. Bal. viij. sim. far. ca. de samfuc. Subtilium partium est et dyasoretice virtutis. siccatur eius et calefacit in .iiij. gra. Sera. li. aggre. cap. Berzelius aucto. Dyas. Herba est habens vngas extensas super faciem terre in suo hortu. et hanc folia parua rotunda super que est borra feri filia folijs calamenti habent is folia subtilia: et hanc odorem bonum. Idem aucto. Bal. Virg. eius est que calefacit et desiccatur in .iiij. gra. et virtus eius est que resoluit et subtiliat. Item ex aromaticitate virtutem habet confortandi. et ex qualitate suis dissoluedi: presumendi et mundificandi. Auicenna. Diorana est ea. et sic in .iiij. gra. et est subtilis cum fortitudine.

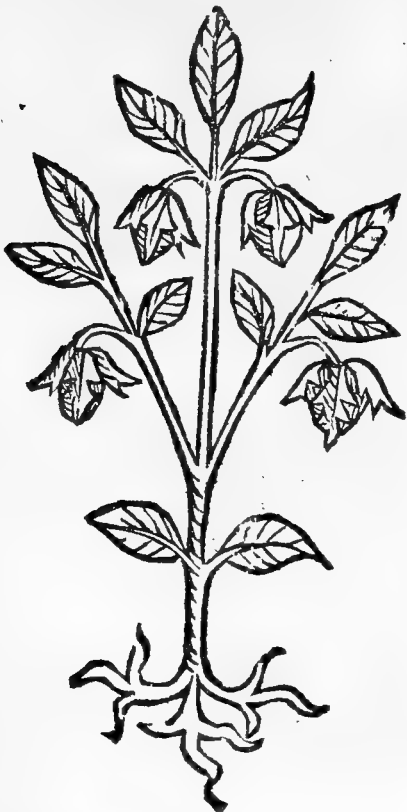
Operationes.

¶ Sera. auctoritate aben mesuay. Quando linitur cum succo eius super liuores sanguinis mortui aufert eas. et propter hanc causam apponentes ventosas vngunt locum post veterationem cum eo ut non appareat cicatrices scarificationis. ¶ Et quando fit caput purgum cum eo conuenit dolori capitis maxime melancolicis et ventositati cerebri. et apert opilationes que sunt in eo. et propter hanc causam confortat epileptie et paralisi. In qua

Capitulum. cclxx.

L
D
E
F
S
B
D
J
K
L

declinat hō caput suū ad posteriora. et alteri paralisī. et torture oris et emigraneē. attrahit enī hūiditates malas a cerebro: et pūeit multū. ¶ Et fit oleū cū ea et pūeit ad oīa supradis tra. ¶ Et qñ teris maiorana sicca: et cōficiē cū melle et linis sup liuozes q̄ fit sub oculo aufert ipm et expmīit succ^o ex ea dū ē recēs. ¶ Et fit caput purgū cū eo: et mūdificat cerebz: et cōuenit egritudib^o ei^o frigidis et melācolicis. ¶ Et qñ ibibit in eo cotū aut lana et ponit i aurē aperit opilatōes ei^o. Sitr at facit oleū ei^o. Et calefacit mīficē. ¶ Un Rasis ppter aromati citatē suāz caliditatē et subtilitatē pūeit oib^o egritudib^o frigidis: et pfortat cerebz et omia mēbra. ¶ Pli. ca. Maiorana vires hz acres et calefactorias ad oēm duriciē vel rigorē val de idonea. Dedit etiā cathaplasmatib^o iposita siue potu data: a scopiōe vexat^o et intesti noz tormēto vel difficultate mic^o laborant^o. ¶ Elixatura ei^o ydropic^o medef. Urinā puocat et tortiōib^o vtilis ē. Succ^o ei^o melle addito liuozes detergit. Scorpionū ict^o cū aceto et sale cōpescit. Luctatiōib^o bñ adhibetur. cerot^o vtiliter adhibet. ¶ Tumores oēs corpis et oculoz cathaplasmatib^o adhibita spgit. maxie cū polēta imposita. ¶ Itē apposite solite purgat oīs materiā puocat. In fesminis Malaginatib^o et acopis miscet bene.

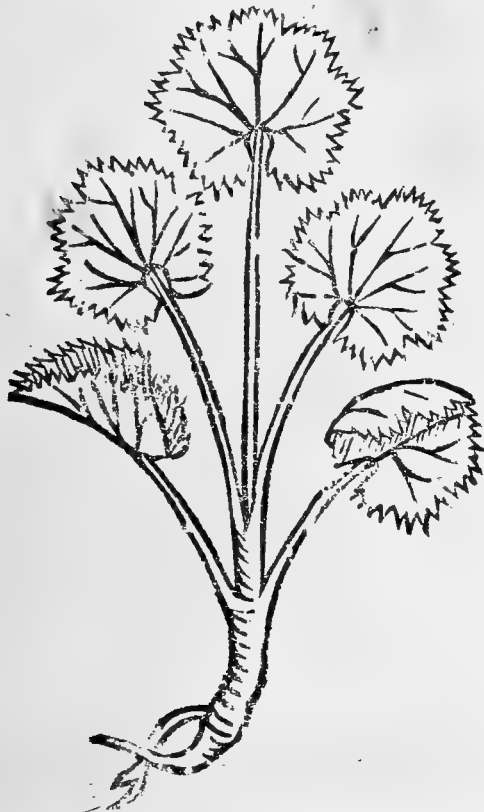
Capitulum. cclxxj.

Macis. Constantin^o in libro graduū ait: Nucis muscate arboris ramozū cortex est macis que ab india venit. cuius natura calida est et sicca in tertio gradu. ¶ Platearius. Macis calida est et sicca in. ij. gradu. Et fm quosdaz flos est muscate. Quod videt falsum eē. qz flores aut decidūt aut in fruct^o mutant. Sunt aut cortices quidam qui reperiūtur circa nuces muscatas: sicut circa auellanas p annos decē seruant. Habētq; p̄tutē pfortandi ex aromaticitate: dissoluēdi et p̄sumēdi ex qualitativ. Eligend^o est aut macis ruffus vel subruffus acutū habens saporem cū aliquātula amaritudine Qui vero nigricat terrenus est. et qui saporem acutū nō habet abūciēdus est. Sera. lib. ags gre. ca. siftofi. Siftofi. i. macis. Et est cortex nucis muscate que est sup cortice grosso. Et melior ex eo est ille q̄ est coloris fusci et dete^orior ex eo est niger. et i cortice duro grosso nucis muscate nō est aliquod iunamētū. Sed fructus ei^o est vtilis medicine: et oritur in oriente. Arabes dicūt quidem q̄ est macis. et est cortex qui appozatur de regione que nō est grecorum. et color eius est flavus.

Operationes

Dyal. ca. machil siue machir fm trāslatio^o nem grecā. i. macis. Coriū est ligni venientis de barbarico: coloris ruffi cū robore solido. cui virt^o est stiptica et remordens q̄ maxime in gustu. Zunsā et bibita emoproicis et dissin tericis et sciliacis singularē prestat effectuz. ¶ Collector hui^o t̄pis macis est cortex nuc^o muscate: qui adheret ipi circumquaq; vt post test videri in barbulis auellanz. et multoties ens vidi tunisij sic esse: licet dicat Dyal. Machir: id est macis esse coriū ligni errorē trāslatoris. qz debet dici coriū fruct^o: vt patebit in caplo nuc^o muscate. ¶ Gal. vij. sim. far. ca. de maci fm trāslationē arabicā. Bliaster siue Taliffar. i. macis: cortex est qui poztat de india: in gustu quidē stipticus sufficienter cum breui quadā aromaticitate. ¶ Cū aut adurat^o est similis plurib^o aromatib^o in dyanis: et substantia ei^o composita ex substantijs cōtrarijs: et plurimuz qd est in ea substantia est terrea frigida. Et min^o qd in ea substantia est subtilis caliditate: et odor ei^o est bonus sicut odor aliarum specierum aromaticarum. que appozantur ab india. Sapor eius est stipticus stipticitate multa cū aliquātulo aromaticitatē. ¶ Virtus eius est que desiccet in. ij.

gradu. s3 ca. 7 fri. nō est opatio manifesta. p̄fert fluxui ventris 7 vlceribz intestinoz. 7 bibit̄ in emoptoyca 7 in fluxibus humoz ad ventrem. Auicēn. de viribz cordis ait. q̄ p̄iorat cor.

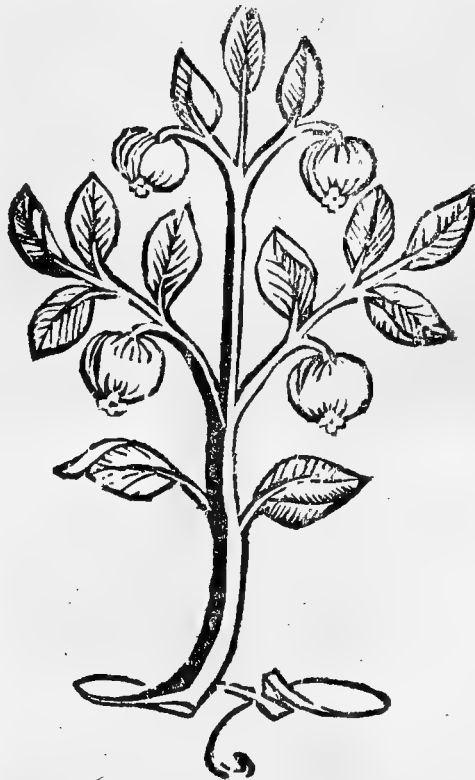
Capitulum. cclxxij.

Alia. ysi. Malua s3 eo q̄ molliendū aluū ac soluēdi naturā habeat. ¶ Pa. li. ij. In se. mēse malua serēda est q̄ oc cursu hyemis ab incremēti rep̄met̄ lōgitudine loco pingui delectat̄: 7 hūido gaudet letamine. Trāfferunt̄ ei? plante cū ceperint̄ q̄m̄oz h̄ie folia v̄l q̄nq; ad min? ysaac. Malua ca. ē i p. g. bu. in. ij. ¶ Pla. Est em̄ malua domestica 7 sil. uestris. Malua domestica maḡ fri. est 7 hūi ditatē h̄z subtiliorē. Sil. uestris at̄ crescit̄ alti? 7 altiora h̄z folia. 7 q̄si fruter. h̄ min? fri. est: et habet viscosam humiditatē.

Operationes.

¶ Dyas. Malua melior est ortiua q̄ agrestis: s3 cacostomaca est: ventrēq; mollit. marie at̄ ei? p̄gule it̄estinis vidēt̄ ac vesice. Eius folia cruda cathaplasmata cū sale modico medent̄ egis lopis. valēt 7 apū p̄cussur̄. ¶ Malua elica 7 oleo admixta cataplasmatibz adhibita a coras 7 surfures capit̄ tollit. Elixatura ei? malaccica est. Ad duricies it̄estinoz atz matric̄ 7 ani ne cessario supponit̄. Folia ei? cocta 7 imposita cū

oleo modico p̄bustioibz 7 igni sacro. ¶ Malua cū radicibz cocta in iuscello. venenosis potioibz subuenit̄ si frequēter bibat̄. ¶ Pla. Malua valet ad maturandum ea. apata: erunt̄ em̄ folia malue cū arungia porcina recenti 7 regulā ca: lefacta supponit̄. Dec etiā v3 d̄ duriciē splenis 7 epat̄. ¶ Fomentū ex aqua decoctōis ei? factū circa pedes. valet ad somnū puocandū i febr̄ibz acutis. ¶ Constanti. Malua est fri. in. ij. g. 7 bu. in p. quiddā caloris accidentis h̄z. ideo q̄si in vino sit cocta 7 cataplasmet̄ d̄ scrofulas apata tumoresq; māmillaz v3. ¶ Succus ei? si cū vino bibat̄ strānguria. i. difficultatē mingēdi dissoluit: 7 lapidē frangit. Sciatice p̄ueniēs intestina sanat vulnerata. si cū aceto coq̄t̄ dolorem capitem lotoz mitigat.

Capitulum. cclxxiij.

Alū. Rabbi Moyse ca. d̄ malo. Ex eis q̄dā sūt dulcia. q̄dā pōnica. q̄dā stiprica 7c. Hoc idē dicit̄ Auerrois. v. Colli get. auc. Auemo ar. Sera. li. ag. c. de malo. Et ex eis q̄dā sūt stiprica. q̄dā pōnica. q̄dā dulcia. q̄dā acetosa. 7 q̄dā insipida aq̄sa. In dulcibz ē suba aq̄sa p̄ate sube. 7 in pōnicē q̄d vincit̄ sup ea ē t̄pamētū fri. terrēū. s3 stipricē est hec eadem suba cū suba aq̄sa: q̄ in dulcibz. Et i acetosis ē suba aquea frigida.

L
D
E
F

Operationes.

R Rabbi moyses. Daliū odore suo corroborat cor z cerebz: z iuuat pituitic' z melācolic'. s; come stio ei' peior est oim comestōe fructuū. generat ventositatē. s. quā gñat in. ij. z. iij. digest:ōe. ita vt sit dictū a sapiētib; q; gñat pituitim z eibicā. eo q; hūdi vicositates inflant arterias z venas.

B Gal. vij. sim. far. ca. Dilea. i. pomaria. z est arbor mali. non quelibet est vni' nate. sic neq; fruct'. Nam pomoz alia sunt dulcia. alia vero austera. alia pōtica. alia s; acida. alia s; non totaliter exoluta z aq̄sa. z p̄dominat aq̄sitas in his vt sit complexio eoz humidior z frigidior. Terre stre s; frigidū dominat in pōticis. In digestū s; in austeris. Hoc z aqueū frigidum sic in dulcib; euacuat dñat. Ysta at z folia succi z cortices eius arboris adinuicem differunt.

L Cū de herbis vti cū austeris q̄dem z acidis. Vulnera solidat. z flegmo nū q; sūt i gñatiōe repercutere id qd influit. z stomachū exsolubilē. z vētrē corroborat. cū aq̄sitorib; s; mordaces flegmōes icipiētes: z eos q; sūt i augmēto rmittere

D Qm̄ at multa oib; pomis humiditas inferē palā est z ex eo q; null' eoz succ' p̄durat s; accēscit z corrūpūnt oīa. solū em̄ citonior' (q; vtiq; ppter p̄dominantē stipticitatē min' iunt bñda alijs) q; succus coc' cū melle durare pōt. ipse at p se neq; ita ē durabilis. Daliū granatū. les ge cap. Dranatu. z mala citonia lege citonia.

Capitulum. cclxxiij.

M Almaciana. exponit ysi. q; a loco dicitur. Quidā s; exponit siluestria. vulgari tñ byspanico etiā domestica omnia mariana dicit. Dyas. de ipis p̄p̄ū facit caplin inqt. Datiana cū adhuc immatura stiptica sūt zc. In alio tñ cap. exponit q; sūt estiva. apō Sera. s; ex p̄bis Dyas. bētur q; colligūt i vere. Et Auicēn. in h; p̄cordare videt.

Operationes.

A Auicēn. dicit q; nocet neruis p̄pe nervalia. sic dicit Dyas. Et d' virib; cordis di. q; p̄fortat cor.

Capitulum. cclxxv.

A Anna vt ait Auicēn. est ros cadens sup lapidē z plantas. z h; plures species. z denomiata est terreniabin. z siracost. z succaz baosier ē de sp̄be ei'. Et ait Auicēn. Dāna diuersificat s; diuersitates rez sup q̄s cadit recipiēs ab eis diuersitates z frutes. apud nos vidi duas sp̄s. vna q; ē gñulosa nō p̄iūctā gñulis. alia oglobata q; artificio mag' videtur sophisticata ex zuccaro cocta z folijs fenē: q; frustula imixta vident' saporē (q; fenē) ostēdit. Sera. li. ag. c. Den. i. māna est ca. z abstergit z lauat. z est ca. in p. g. rēpata bñiditate z siccitate. Et idē auc. Rasis dicit qdē manna cadit super arborē que dicit' tamariscus sicut mel. z qñ facit moram sup plantā illā albescit. s; qñ ibi nō morat s; colligit cito cū folio eius est viridis. Melior ex ea est cuius color est clarus appropinquās albedini. z h; parū ruboris

Plinius. Danna est omnis ros cadens su

De Herbis

plapidē aut arborē .z. fit dulcis .z. coagulaf sic mel .z. exsiccat sic gūmi quēadmodū tereniabin. Est alia species que vocatur tereniabin. qualēge capitulum Tereniabin.

Operationes.

A Sera. auc. Rasis. Que de ipso cadit sup arborē tamarisci ē bonatissi .z. aspitate pectoris
B Colligit eā Rasis .z. dixit. q. mānacadit sup arborē q. d. tamarisc. sic mel. ¶ Et idē au. Dabit relaxatiōni stomachi: .z. astringit ventrē: .z. cōuenit aquecitrine qn bibit de ea. emplastratur veter. .z. ingredit in medicinis apostematum.
C ¶ Et exsiccat catarrū qn fit caput purgiū: qm mūdificat cerebrū .z. expellit ab eo ventositatē grossam. ¶ Et fortificat medicinas: qn miscet cū eis i portionibz .z. caput purgijs. .z. delet apostemata flegmatica. .z. miscet in pfectionibz ppter excellens iuamentū qd est in ea.

Capitulum. cclxxv.

A Andragora vir. y. i. Spēs ei⁹ due sunt
B Vascul⁹ scz .z. femina. De masculo in isto cap. tractat. Mandragora silis est paruo peponi. dicta q. hz mala suaue olentia:

magnitudine malimattani. vñ .z. latini eā mā lū terre vocāt: eo q. radice hz formā hoīs similitē. Antropos em hō d. hui⁹ cortex in vino misa dat ad bibendū his quoz corp⁹ secandū est ppter curā vt sopozati dolore nō sentiāt. Vascul⁹ folia hz similia bete. ¶ Plini⁹ li. xxv. Landid⁹ q. z. mas. niger q. femia existimat mandragora. ¶ Dyaf. Vascul⁹ fo mādragoza hz folia alba .z. maiora: lata .z. leuia sic bete. Mala eius duplicia nascunt colore croceo. odore suauī cū grauitate q. pastozes comedūt. .z. statim somnū capiūt. Quic. Madragora fri. vñ q. ad. iij. gra. .z. humida. Dis at mādragoze radix magna ē: hoīs forme silis. Mandragora em nomen est ymaginis naturalis. scz sic planta existens in forma hoīs. ¶ Ex herbario. Mandragozaz fortissimi odoris est ab hoie ieiuno nō colligit Vasculus autē habet albidiora folia et maiora: sed vtriusq. vis est vna.

Operationes

A Sera. Dñe ista radice exhibet alicui i potu vel cibo cū pane incidit sumens eā in suber
B Et iōtunt cyrurgici qn volūt mēbz incidere. ¶ Et idē auc. Dyaf. Virtus masculi est. q. si coquat radix i vino donec minuit tertia pars. et colat .z. reponit .z. accipit ex ea qntitas. 3. i. .z. ad ministrat ad nimias vigilijs. .z. ad secādos dolozes: .z. qn fuerit necesse incidere aut cauerisare ali. quod mēbz .z. volum⁹ q. nō sentiat: detur ei in potu prius. ¶ Et bibant duo onolos ex succo radice cum mellicrato faciunt euomere flegma .z. coleram sicut elleborus. s. si accipiat plus occidit. Et cortex radice ingredit in medicinis oculoꝝ .z. in nasalibz. ¶ Et qn accipit ex eo medius onulus .z. supponit puocat menstrua: .z. extrahit fetum. Et qn ponit in ano sic suppositoꝝ facit dormire. ¶ Et qn radix eius elixat cū ebore sex hoīs mollificat eum .z. facit ipm abile ad faciendū quācuq. figurā voluerit
C ¶ Et qn fit emplastrū cū folijs ei⁹ recentibz cum sanie est ueniēs apostematibz calidis oculoꝝ .z. a pātibz supueniētibz vlnētibz .z. viceribus. et resoluit apata dura: .z. scrofulas .z. exituras.
D ¶ Et qn fricat cū eo emperigo .z. baras .z. similia eis sex diebz aufert ea sine vlceraōe loci. .z. pferūt attritiōibz q. sūt in itinere. ¶ Radix fo ei⁹ qn terit .z. ritioe forti: .z. fit emplastrum cū ea .z. aceto curat herisipilā. .z. qn miscet cum oleo .z. melle est bona morsui venenoso. .z. qn miscet cū sanie sedat cyrogras: .z. dolore iicturaz. et oēs alios dolozes. ¶ Fit aut vinū cū cortice ei⁹ radice i hūc modū a bisq. decoctioe. accipiat de vino dulci anphora vna. .z. pñciat tres magne ra
 r. ij

dices in ea. et de in potu q̄ntitas triū onolos
illi quē necesse est incidere aut canterisare. et nō
fentiet canterisatiōes aut incisionē p̄pter subet
q̄d p̄tingit ei. et q̄n sumit de ea nimis facit apo-
plexiā. ¶ Succ^o pomoz eius q̄n sumit in potu
mūdicat matricē q̄n admiscet ei sulfur. et fit
inde nascale abscindit fluxum matricis.

¶ Colligit aut lachrym^o huius plante: q̄n p̄fo-
rat radice^o et colligit q̄d emanat ex lachrymo
in vase vitreato. Verum succus ei^o fortior est
lachrymo. et nō est in om̄i p̄ter radice^o tm̄ de hu-
miditate: q̄ q̄n vulneratur emittit lachrymum:
quod quidem experientia sciri potest.

¶ Alia spēs q̄ noīat narbus administratur a
cirurgicis q̄n volūt mēbrū aliq̄d incidere. et q̄n
bibit solatrū q̄d d̄: suffocans ei est iyrīa ca.

¶ Et idē auc. Rasis. dixit mihi q̄dā ex antiq̄s
babilonie. q̄ q̄dam puella comedit q̄nq̄ poma
mādra goze. et cecidit sincopisata. et tota effecta
est rubicunda. et quidam sup̄ueniēs effudit su-
per caput eius aquā nimis donec surrexit.

¶ Et ego vidi boies q̄ sup̄feri de radice ei^o caus-
sa īpinguādū. et accidit eis sic accidere solet boi-
bus ingredientib^o balneus et bibentibus post
exitū vinū multū. Nam fact^o fuit vult^o eozū n̄
mis rubicūdus. ¶ Et idem auc. Dyaf. Radice^o
mandragoze multi dant ad amorem.

Capitulum cclxxvii

¶ Androgoza femie. Sera. auctoritate
Dyaf. Et femie color est niger. et noīat
landachis sine bandachis aut lacruca
Nā ī folijs ei^o ē silicudo cū folijs lacruce. et sūt
pinguia grauis odoris. et exēdunt sup̄ faciem
terre. in medio folioz ei^o est simile nespili. et est
lofach. et est citrini coloris. h̄is odorē bonū. et
intra sp̄m sumi grana similia granis p̄rozū. et
habet radices magnas mediocriter duras vel
tres adherētes inuicē exteri^o nigras et interi^o
albas. sup̄ quas est cortex grossus. Et hec spēs
mandragoze nō habet stipitem.

Operaciones.

¶ Mandragora fortissimi odoris est a b homi-
ne ieiuno non colligitur.

¶ Triusq̄ vis vna est. hec cum polenta trita
feruores ocuoz et dolores aurium sedat.

¶ Radix ei^o cū aceto trita et illita ignē sacru^o cu-
rat. ¶ Qui. Mandragora somnū puocat. et q̄n
ponit ī vino vehemēter inebriat. m̄iusq̄ vsus
ei^o et odor amētū facit apoplexiā. ¶ Lac eius
euellit lētigines et p̄nū sine mordicatōe. oluēs
do at educit colerā et flegma. ¶ Radix ei^o trita et
cū aceto imposta sup̄ heriū pilā sanat eā. iemē
ei^o matricē mūdicat. vel vomitū puocat.

Capitulum .cccxlviij.

Arua. Serapion. **A**rua est planta filis prassio: nisi q̄est iōgior. eo q̄ bat 3 folia parua multa dura z aspera: bonū odorem habentia dulcia. sup que sunt pili parui. z bz ygas multas egredientes ab vna radice. z albiores ygis prassii: nascit̄ locis mōtuo sis z asperis. ¶ Et idem auctoritate Gal. Sapor eius est acutus pinguius amarus. z virtus eius est que calefacit in secūdo gradu.

Operationes.

- A** ¶ Serapion. Virtus ei⁹ est q̄ abstergit z incidit. z p̄nocat menstrua. z occidit ferum.
- B** ¶ Et expellit secundinam. habet virtutem calefactiuam acutam
- C** ¶ Et id eo quando bibitur decoctio folioꝝ ei⁹ cum vino prouocat menstrua.
- D** ¶ Et facit abortum: z expellit secundinam.

Capitulum .cdlxxix.

Arubium siue Prassium. Serapion libro aggre. cap. Farasion. i. prassium. Est herba habens ramulos multos egredientes ab vna radice. z sup ipsos est borra pauca. Cuius color est albus. z virge eius

sunt quadrata. z folia eius sunt in lōgitudine pollicis. obrotunda rugosa vel aspera. sup que est borra. Et semen eius z flores eius sunt diuisa pramos eius. z semen eius rotundū ad asperitatem tendens. Nascit̄ in campis z in edificijs domoz. ¶ Dyasco. cap. de marubio Marubium vel Prassium frutex est et vna radice. multas virgas habens albas z asperas: z quadratas. Et folia similia digito maiori. et obrotūda z aspera alba z rugosa. z gustu amara. semen est illi obrotundū z verticulosum et asperum. Nascitur locis multis. ¶ Auicēn. li. secūdo. cap. de prassio. Prassium est herba amari saporis. ¶ Inquit ozibafius. Non sunt calefactio eius z exsiccatio ipsius fortes. Alij autē dixerunt q̄ est calida in tertio gradu: sicca in secundo. Est aperitiuum: abstergit z liquefacit z resoluit z incidit.

Operationes

¶ Serapion inquit. Aperit operationes splenis et epatis. z mundificat pulmonem z p̄creatum. z prouocat menstrua quando bibitur. z quādo ponitur exterius abstergit et resoluit. succus autem folioꝝ eius postq̄ est desiccatus in sole resoluitur cum melle: et administratur ad visum acuendum.

¶ Et fit cum eo sternutatoriu ycterici. ad mūdicandum infectionem colozis. z administratur cum medicinis aperientibus instrumenta auditus. z datur succus eius illis in potu qui sumpserunt medicinas mortiferas. verum nocet renibus z vesice.

¶ Et emplastrum cum folijs eius z melle mūdicat vlcera sordida. z euellit panariciū z carnem purridam. z sedat dolozes lateris. Et fit emplastrum cum marubio et sale. et confert mortui canis rabidi.

¶ Dyas. Folia eius sicca: vel succus folioꝝ ei⁹ vel semen eius elixum z bibitū cū melle prassii z tussientibus z asmaticis p̄dest. Toracem purgat: maxime yrisilirice mixta.

¶ Purgādis vtiliter mulieribus adhibet. Secundinas excludit: diu patientibus subuenit. Vesice z renibus cōtrarum est. melle addito vulnera purgat z illa detergit. Pascētia vulnera compescit. dolozē lateris tollit.

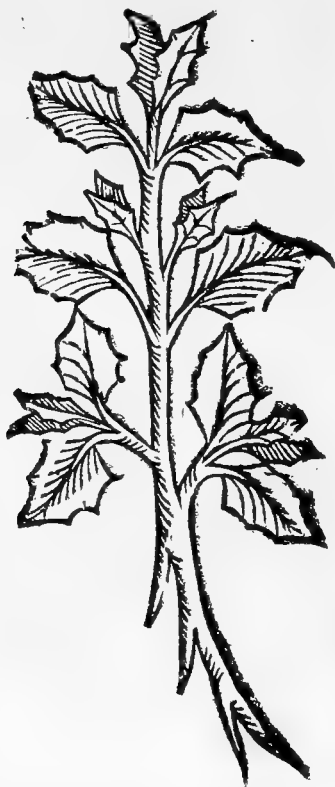
¶ Succus siccatus melle z vino addito caliginos oculoꝝ detergit. ycterici naribus immisus fert auxilia. cum oleo rosarum succus ei⁹ aurium dolozem mitigat.

¶ Auicēn. Succus ei⁹ fert dolozē auris anti quo. z mūdicat z aperit meat⁹ audit⁹. z remouet antiquū dolozē eius. Succus ei⁹ cū melle est cōueniens ad acuendum visum. mūdicat

A
B
C
D
E
F
G

pectus et pulmonē p̄ductionē sputi.
 ¶ Est aperitiuū opilationū ī epate splene et res
 nibz. puocat mēstrua. et mūdificat matricem.
 ¶ Sal. viij. sim. far. ca. de prassio s̄m translatio
 nē arabicā. sapor ei⁹ est amar⁹: et s̄tus ei⁹ calida
 et sicca in sc̄do ḡdu: vñ abstergit et resoluit.

B
 J

M **Matrisilua. Pandecta ca. ccccxxvij.**
Matrisilua latine. grece splemon vel
 splenaria vel linealis vel periclimenos

Herba est cui⁹ folia sunt ex altero latez subals
 bida. et ex altero viridia se adherēs et inuolnēs
 sepius. cui⁹ fructus est magnitudinis cubebaz
 in p̄ncipio viridis. et cū matura uerit citrini col
 oris tendētis ad rubedinē positi ordinarie. et
 p̄clusi in duobz folijs simul p̄iunctis. existens
 tibi in capitibz stipitū iuxta eum. ¶ Dyas. cap.
 Periclimenos frutex est simplex ī circūitu fo
 lia habēs alba et similia edere. et circa ip̄a folia
 s̄ge sūt tenues: in q̄bz est semen edere simile. q̄s
 semen folijs adheret. durū vt cū vi leuēt. Radix
 est illi grossa. nascit̄ in locis cultis et in ortis:
 et inter rosas: et interclusis locis. et coberet sibi
 vicinis fructibz vel circūuoluit. Sal. Periclis
 menos. i. matrisilua. vtilis est fruct⁹: et folia in
 cūiue simul et calefactiue existētia virtutis.

Capitulum. cclxxx.

M **Marrubiastrū vel Marrubiū nigrum.**
 vel **Marrubium siluestre.** Dyas. cap.
 Buboete. id est marrubiastrū. Et est
 filis marrubio: nisi qz folia ei⁹ nō sūt rounda:
 s; pilosa similia folijs ignide magne vel acali
 fer. idē virgas nigras et quadras hz et asperas
 ex vna radice virgellas multas p̄ferens.

A
 B
 L
 D

Operationes

¶ Dyas. Eius vires faciūt ad serpentū morsus
 et ad suspiriosos. strumas dissoluit. et mēstrua
 puocat. ¶ Decoctio ei⁹ in aqua cū grano solis
 et modica liq̄ricia stomacho bñ p̄uenit. ¶ Folia
 eius addito sale in cathaplasmatibz composi
 ta morsus caninos mitigant in cinere calido
 missa et marcida facta cōdilomata soluunt.
 ¶ Ulnera sordida melle addito purgant.

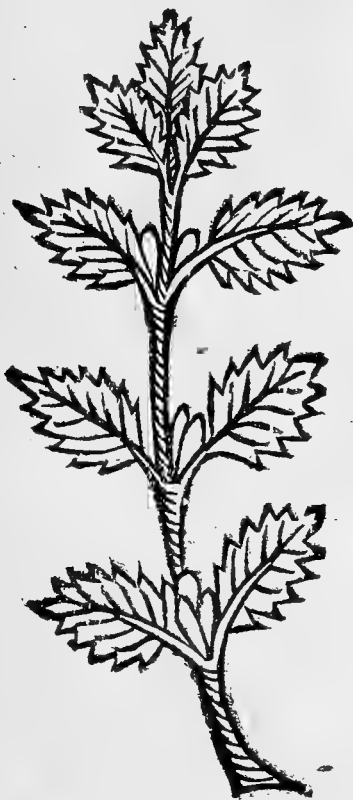
Capitulum. cclxxxj.

Operationes

¶ Dyas. Semē ei⁹ collectū et in vmbra siccātū
 et cū vino bibitū diebz. xl. sple nē siccāt. vzinā san
 guineā sexta die puocat orthonoicis et subglu
 tientibz medet. ¶ Diu parturientibz subuenit.
 similia s̄tus est folijs ip̄s. xxxvij. diebz bibita
 genitalia semina hoīs p̄inat. oleo mixta et per
 uncta frigora periodica excludit.

L
D
E
S

¶ **Sal.** Ita ē vinatiua ⁊ vinā sanguineā opat̄ bibita vsq; plurimū ī pncipio ꝑo vinatiua solū est. ¶ **Extrosū** ꝑo cū oleo vinctū calefacit. īs nat aut̄ spleneticos ⁊ dissintericos. ¶ **Desura** ꝑo foratiōis dragos est vnus cū vino: siccat at̄ sperma. Et q̄dā aiunt. si plurimū bibat̄ omīfariā in generatiuū fiunt q̄ bibūt. ¶ **Quidā** at̄ et terminū diez in hui⁹ potu sic **Dyas.** facit septes ⁊ .xxx. dies repiri ab eo ponūt. Ita at̄ ⁊ vinas sanguineas fieri vt a quarta diez.

Capitulum. cclxxxij.

Ellisa vel **melissa.** Pan. ca. xc. **Delissa** silis est prassio: hñs tñ citri odorē ca. ⁊ sic. in. ij. g. **Sera.** li. ag. cap. bedarūgie. anc. **Dyas.** Bedarūgie vel melisophilos: qd̄ sic d̄: eo q̄ libēter eā apes māducēt. herba ē tirsos hñs q̄dratos hirtos plurimos ex vna radice. ⁊ folia silia bublote. maiora tñ ⁊ tenera ⁊ non sic aspa vt citz in odore. In alio **Sera.** habet sic. **Dellisophilos.** i. melissa herba est sup quā apes delectant̄ stare. ⁊ virge ipsi⁹ ⁊ folia silant̄ ꝑgis ⁊ folijs marubij siluestris. ⁊ ꝑge ei⁹ ⁊ stipites sūt angulosi q̄dranguli. ⁊ folia eius sunt maiora folijs marubij siluestris. ⁊ nō sunt pilosā sic folia ipsi⁹. ⁊ odor ei⁹ est sic odor citri. **Sal.** vij. si m. far. cap. mellisofilum. i. melissa. prassio

q̄dez est simile. deficit quidē ab eo multum ī virtute. ⁊ p̄pterea neq; vti aliq̄s eo. supflū em̄ est prassio ex̄ite ita copioso vbiq; terraz melisofilo vti. Si ꝑo aliqñ nō affuerit prassium: licet hoc vti in om̄ib; in quib; vrimur illo: sciētes q̄ ab ac̄ti deficit.

Operationes.

Sera. Folia ei⁹ cū vino bibita ⁊ ī cataplas; manib; vim scordiōis optime curat. Laninos morsus ad sanitatē pducit. ¶ **Elipatura** ei⁹ id facere p̄t. cur̄ elipatura fo mēto adhibita menstruis lōgissimi t̄pis impat. ore retenta dolorē dentium mitigat. dissintericis opitulat̄. Folia ip̄a oia similiter facere p̄t. toxiōib; recte adhibet. ¶ **Et** vt electuarium ortbonoicis pdest sale addito. ⁊ anbelosis: ⁊ qui nō p̄nt tacere. ⁊ in cataplasmatib; adhibita scrofas spargit: vulnes rapurgat: atricis opitulat̄. ¶ **Et** qñ fit emplastrū cū ea sedat dolorē iuncturaz. ¶ **Et** idē auc. **Abenmesuay.** ꝑropetas ei⁹ est leuificare aiaz ¶ **Et** idē anc. ysaac. Dñi comedī bedarūgie in seunio ꝑfert stomacho frigido ⁊ humido. ⁊ facit digeri cibū grossuz. ⁊ apit opilatōes cerebr̄. ¶ **Et** de ꝑpieta: e ei⁹ est ꝑferre debilitati cordis ⁊ a useri cardiacā. ⁊ remouet afflictōes. sollicitudines ⁊ timores q̄ accidūt a melācolia et humore adusto q̄b; nō possunt dormire. ¶ **Quicē.** de virib; cordis dicit q̄ ꝑfortat cor.

Capitulum. cclxxxiii.

Mellilotū. Pla. Bellilotū ca. est 7 sic. in p. g. Qui semen sili appellat. 7 qz semicirculi formā hz etiam corona regia dicitur. Semē cū corticibz in medicinis ponit ac p tres ānos seruat. Adeo nāqz parūū est 7 adberens cortici. vt vit inde possit separi. p̄turē hz p̄fortādi ex aromaticitate. diureticā ex subtilitate substantie. Idē corona regia dicitur. qz vagine seminū ei⁹ formate sūt ad modū semicirculi: q̄ cū suis seminibz ponūt in medicinis. Verba ip̄a hz folia rotūda viridia. 7 ramī ei⁹ sūt subtiles multū: 7 folia ei⁹ rara. 7 femina ei⁹ hnt vaginas subtiles rotūdas: sic p̄ge puuloz: in quibz p̄tinent. Et sūt illa semia pauca glauci coloris rotūda: minora grānis sinapis. Et qd̄ de ipsa administrat sunt iñle vagine cū eo qd̄ est in eis ex seminibz vel granis: flos ei⁹ est citrin⁹ boni odoris. Nec habent etiam a Serapione cap. Alchelalamech. Dyaf. ca. de melliloto. Bellilotū diafozeticū est 7 modicū digestozū ē cū numerate caloriz. Sal. vii. sim. far. ca. de melliloto. Bellilotū mixte ē p̄turē. habet em̄ quid stupricū 7 dyafozeticū digeritqz. pl⁹ em̄ in eo est calide substantie q̄ frigide. Auic. ij. li. ca. de melliloto. Bellilotū est flos plante coloris palee in q̄ est figura lunaris cū raritate sua q̄ndam habens duriciē. Et ex eo qd̄ aliud est album: 7 aliud est citrinū. 7 ex eo melius est qd̄ est durius. 7 cum color ad albedinē parūp̄ declinat 7 sapor ei⁹ amarior sentit. 7 cui⁹ odor est manifestior. Et idem aucto. Dyaf. Melius ex eo est croceus color. 7 est acuti⁹ odoris: q̄uis ei⁹ odor in p̄ncipio speciei ipsi⁹ sit parūus 7 debilis. 7 sic in colore eius color fenugreci.

Operaciones.

Serapion auct. Dyaf. Bellilotū est stupricū 7 mollificatiūū apofsematū calidoz 7 maxime apofsematū oculoz 7 ani 7 testiculoz.

Et qñ coquit cū rob 7 fit cū eo emplastrū. et forsitan misceat cū vitello oui. aut farina fenugreci. aut seminis lini. aut pulueris molēdini. aut cū papauere solū cū aqua p̄fert vlcerebz q̄ noīant faul. Et qñ misceat cū bolis q̄ asportat de terra q̄ dicitur hotā. aut miscentur cū eo galle. 7 dissolūntur cum vino 7 liniuntur cum eo vlcera humida q̄ sunt in capite: curat ea.

Et ponit coctū 7 crudū in vino: 7 cū aliquo illoz q̄ dicitur sup stomachū: 7 sedat dolorē ei⁹. Et qñ exprimit ab eo succus coct⁹ 7 misceat cum rob 7 stillat in aurem sedat dolorē ei⁹. Et qñqz funditur sup caput cū aceto 7 oleo rosaz: sedat dolorē caputis.

Auicēns. Bellilotū p̄fert apofsematibz calidis 7 duris. 7 p̄rie cū careno 7 etiā pmixtum cū vitello oui 7 farina fenugreci semine lini. aut papaueris fm locum.

Et cōfert vlcerebz humidis. 7 p̄rie linitū cū aqua: 7 cū aliquo desiccatiuoꝝ appposito cū eo qd̄ sit sicut galle. 7 lutū lene 7 lentes.

Et confert apofsematibz aurū 7 doloribus ancharam superposito emplastro ex eo cū careno: 7 reliquis que dicta sunt. et distillatiōe facta in eis ex succo. 7 eius iuuamentū in doloribus est velocius ex ipso quoqz fiunt embroce 7 sedant sodam.

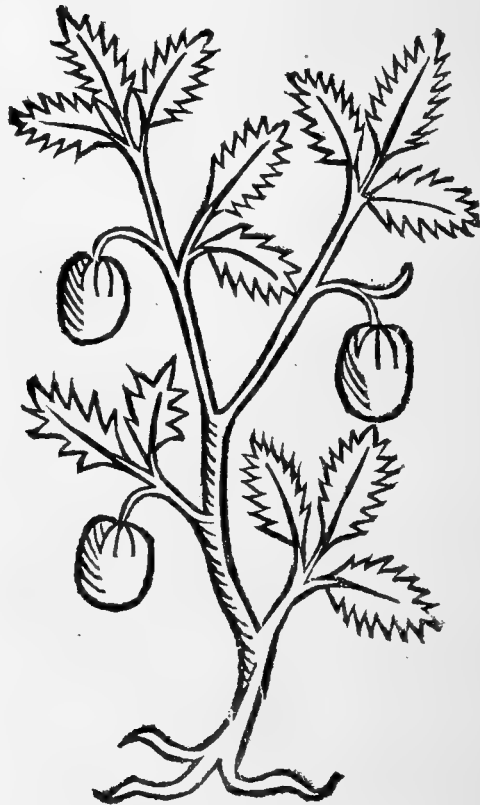
Et confert apofsematibus oculi: facto emplastro ex eo cum careno: 7 cum eis que dicta sunt vel decocta cum vino.

Et p̄fert apofsematibz ani et testiculoz facto emplastro cū eis q̄ dicta sunt. loco eius ponitur q̄ntum est pondus ipsius de camomilla aut eius medium de folijs fici.

Platearius. Vinum decoctionis eius confortat: et ventositatem inclusam expellit. 7 p̄lacionem renū 7 vesice aperit.

Semen eius in brodio positum ipsum facit boni saporis: 7 boni odoris.

Et potissimum est mellilotum ad emorroidas cancrum 7 fistulam.

Capitulum. cclxxxiii.

Elon. Gal. viii. sim. far. c. lichirnis. id est melon. Delonis maturi suba e grossa. frus eius est q infrigidat z humectat in ij. gdu. An frus melonis maturi est absterisua. Dnat aut i eo frigida z bñda cõplexio: nõ in foris s in ij. gdu. Dicat radix z semē eius qñ siccant nõ adhuc humida. Dñ siccat sunt i pri mo gradu siccitat: s: aut in pncipio secūdi. Et in eis est pl^o de absterisione qñ siccant q̃ in carne eius z q̃ in carne cucumeris.

Operationes

¶ Sera. li. ag. c. Racher. i. melon. Dñ fit em plastrũ cū eo sedat apata oculoꝝ. ¶ Et coxer ei^o qñ ponit sup caput infantis sedat apata calida q̃ fuit in ei^o cerebro. z ponit sup frontē illi^o: ad cui^o oculos currūt humiditates. z phibet eas z tota carnositas. ¶ Et semē qñ siccat ad solē z p̃fici cū farina ordeī: vel cū amido. z siccat bene: mūdicat cntem muliez qñ lauant cū eo facies suas. z reddit eas splendidas. ¶ Sz radix melonis quando siccat z sumit de ea in pos tu. z. i. cum ydromelle prouocat vomitum. ¶ Et qñ accipit post cibū i bñc modū facit vomere sine labore. z qñ fit emplastrū cum ea curat vicera q̃ dicuntur faul.

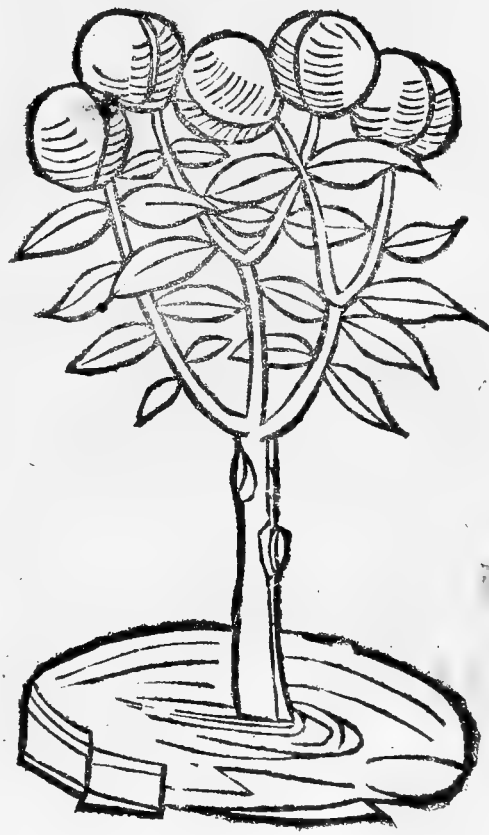
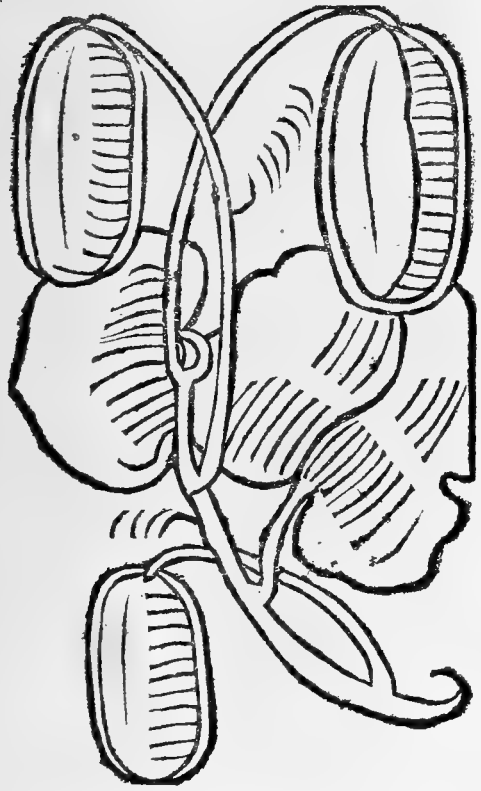
Capitulum. cclxxxv

Elon Indus. Sera. li. ag. ca. dullasia siue dulacha. i. melon Indus siue melon magnus. Vbi sciendus q melon magnus est melon Indus. qd p Auicennam patet de cura tertiane p̃ire. vbi laudat i tertias na p̃dicra melonem Indum. Et subdit: z for tale nõ nocet melon parvus. ergo melon Indus est melon magn^o. Est em melon parv^o bas bens virgularũ colozem exeri^o est albus z dulcis. z est parvus. p alia specie melonis. lege ca. p̃cedens qd incipit Delon.

Operationes.

¶ Sera. Delon magn^o siue Indus viridis p̃m Rasim e foris humectat ois z extinguit ois. ¶ Et p̃fert febribus adurentibz: z est frigidior alijs speciebz melonũ z tardioris immutatio nis in stomacho z longinquoꝝ a corruptione. ¶ Et p̃pter h est puenies febrientibz colera in stomacho suo p̃pter suaz grossicie z p̃pter suam elongationem a conuer. i. one. et cõueniens caliditati fevri. quia extinguit caliditatem. ¶ Et sedat inflammationem eius. ¶ Et cucumer qd facit opatiões p̃pinqũa bute nisi qz p̃^o puocat vrinã q̃ melon Indus.

A
B
C
D

Capitulum. cclxxxvi.

Melōgena arabe. grece Melōgia. Sera. li. ag. cap. melōgia. De Melōgia fructus sunt oblongi: mediū intra ruz bedinem z nigredinem. z inueniunt ex eis citrine z albe. Et idem auctoritate filij Belasgue: est calida z sicca in secundo gradu.

Operationes

- A** Sera. Generat melācolia z opilatōes epatis z splenis: z generat sodas: z gñat emorroidas.
- B** Verū si ex capitib⁹ ex in vmbra siccat⁹ z p̄stritis fiat epithima puenit emorroidib⁹. z cū ipsa in oleo coquitur soluit: sed in aceto stringit.
- D** Et ideo nō h̄z p̄portionē abstringēdū vel solū uendum. Rabbi moyses cap. de Melōgena ualet p̄nauseam z vomitū. z ex cibis est peior.

Capitulum. cclxxxvii

Memibe. Dyascorides cap. memibe. Memibe vel glaucum est succus herbe eiusdem nominis. folia habentis papaueri similia. Dec folia calido cinere cooperiuntur: z sic succum emittunt. Alij herbam in ollam mittunt: z circumliniunt creta et in furs

num feruentem mittunt. Et sic folijs maceras succū expmunt: z siccatū in sole in pastillos redigunt. Eius est optimū qd est crocei coloris intus z gustu conariū. et odore graui miscetur ocularib⁹ medicinis. z cetera. Et idē fm aliam translationē cap. sup̄dicto. Glauciū siue memibe succū est herba nascentis in Syria in gerapoli. Folia habet similia miconio ceratic⁹ sed pinguiora. z sup̄ terrā spansa. odorem habz grauem. gustu amaro. succum multum habet: croci similem. Folia eius ciues mittūt in caca bis z in cibarijs coquunt. que cum coperint exsuccant z glaucium faciunt.

Operationes.

- A** Plinius cap. de glaucio. Glaucium in syria z persia nascitur humilis herba. folijs decisis fere papaueris minorib⁹ ramen sordidiorib⁹ q̄ odoris tetri. gustus amari cum p̄strictione z stipticitate z gummi habet crocei coloris.
- B** Multi vero errauerunt in hac herba quidaz putauerunt q̄ esset celidonia. Quidam putauerunt q̄ esset papauer cornutum. et sic vocatur apud Auicennam.
- C** Et ego vidi meo tempe multos in h̄ errare z multi errauerūt tpe Dyasco. Nā Dyascondes cap. de monte arides dicit. q̄ multi falso putauerūt glauciū ibi fieri p̄pter similitudinē foliorum. q̄ autem glauciū sit memibe vel sieff ei⁹ apparet multis testimonijs.
- D** Nam vbi ponūt Alexander z alij greci glaucium. Auicēna z alij ponūt sieff memibe. p̄terea apud Serapionē quicqd dicit de memibe auctoritate Dyascoridis. Non est aliud nisi q̄ dicitur apud Dyasco. ca. de Glaucio.
- E** Inuenitur etiā oleū nouū glaucinū nō ob hoc glaucio q̄ nihil recipit glaucij. cui⁹ p̄fectio nem etiā inuenit in antiquo antidotario sic vocatā z sine glaucio. z est omnino calidū. q̄ autē fm veritatem glaucium sit memibe. lege cap. Celidonia. Gal. sexto sim. far. cap. Glaucium. Glaucium stipticat cum quadam delectatione: infrigidat tamen manifeste. ita vt sanet quidem sepius herisipilata: et est in compositione composita ex aquosa z terrestri substantia. vris q̄ frigidis non tamen extreme. sed ad modum aque fontanie.

Capitulum. cclxxxviii

Menta. Pla. Menta est herba cui⁹ plura sunt gñā. Est em̄ qdā domestica que p̄prie ortulana dicitur vel cōmunis vel odori fera. z bec calefacit et cōfortat. Est z alia siluas

rica q̄ mentastrū d̄r. de illa statim postea tracta
bitur. Est alia mēta q̄ lōgioza z acutiora bz fos
lia. z bec mēta Romana vel sarracēnica d̄r. bec
maḡ diuretica est q̄ alie. Et est alia mēta q̄ d̄r
aquatica. z vocat̄ silimbriū vel balsamtra. Est
alia mēta nō odorifera. z illa ē calamētū. de q̄ i
seq̄nti. c. hēf. Sera. li. ag. c. dichanacha. i. mēta
Et ex ea est domestica z siluestris. z ramuli do
mestici q̄n masticat̄ b̄nt colorē celestē. z s̄nt in
teri⁹ p̄caui. z in s̄mitatibz ramuloz sunt q̄si li
cinia. z viret z auget estate z bieme. z bz odorez
bonū. Et idē auc. Dyaf. quidā noiant eā men
tā: z est dichanacha. z est nota: bz s̄ntē calefa
ctiua: s̄ptica z desiccatiua. Est alia spēs mēte
siluestris. cui⁹ folia sunt aspera pilosa maiora
folijs silimbriū. z in odore suo ē pinguedo. z est
min⁹ iunatiua in medicina q̄ spēs alia. Idem
auc. Sal. In suba est pl⁹ subtilitatē q̄ in alio
olere. z in sapore ei⁹ est parua caliditas z pon
ticitas. z s̄tus ei⁹ est ca. in. ij. gdu. Dyaf. ca. d̄
ediosmon. i. menta herba est oibz nota. q̄ s̄tus
ē bz termantica z s̄ptica z serantica. Paulus
cap. de menta. Mentā est calida z sicca in. ij.
gradu. Est em̄ domestica z siluestris. z est alia
q̄ d̄r menta Romana vel sarracēnica: sed do
mestica magis vsui medicine cōpetit. tam virt
dis q̄ exsiccata magne est efficacie. virtutē bas

bet⁹ sumptiua z dissolutiua ex pp̄ijs qlitatibz z
pfortandi ex sua aromaticitate.

Operationes.

A Sal. vj. sim. far. ca. Ediosmū. q̄dam mentā
odoriferā vocāt. Est at nō odorifera mēta quā
z calamentū vocāt. vt in seq̄nti cap. dicitur.

B Contra fetore oris z putredinē gingiu
um z dentiu ex decoctione eius cū aceto os abluas
tur. Ad appetitum puocandū cum impedit ex
frigidis humoribz existētibz in ore stomachi
fiat fassamentum ex menta et aceto: et modico
cynamomo seu pipere.

C Contra vomitū factū ex debilitate s̄nt⁹ con
tētiue: vel ex frigida causa. fiat decoctio mēte
in aqua salmacina z aceto. z s̄pongia intincta
ori stomachi supponat̄ p̄tra s̄ncopim ex debi
litate cum febre vel sine febre. siue ex medicina
vel q̄cūqz causa cōterat̄ mēta z distemperet cū
aceto. z frustū panis assū igne ponat̄ in aceto
illo. z dimittat̄ tamdiu q̄ inde humectet̄ z na
ribo applicet̄. z exinde fricentur labia gingiue z
dentes. et ligetur in temporibz sup venas pul
satiles. tempoꝝ z brachiorum. et patiens mas
ficet et humiditatem transgluciat.

D Ad matricē mūdificandā teneritates mente
coquāt in vino. z fiat inde suppositoriū p̄ colicā
passionē fasciculi mēte coq̄nt̄ in vino z olco. et
supra renes z peccinē cathaplasmetur.

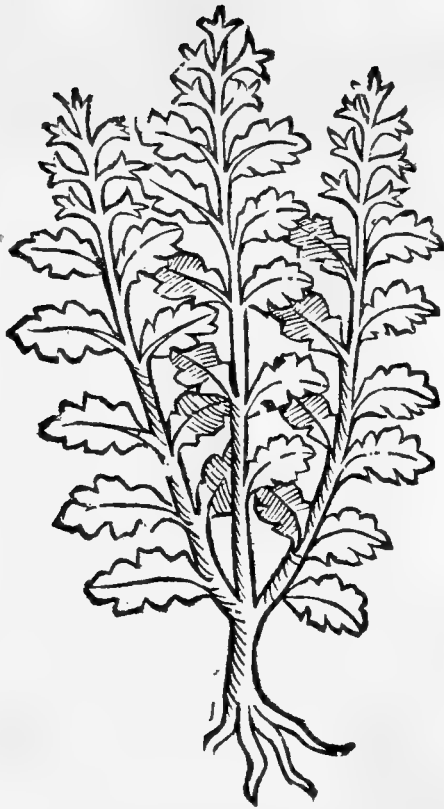
E Contra coagulationē lactis in māmillis p̄
dicti fasciculi mente in vino z oleo decocti z su
perligati māmillis soluit. habet em̄ similit̄er
vim attrahēdi venenū: z q̄n datur cū aliqua
medicina p̄tra venenū detur cū succo ei⁹. Sed
succus mente rōne vel sarracēnica vel vinum
decoctionis cū melle mixtū valet p̄tra opilatio
nē splenis stomachi z epat⁹ z naturaliu viarus
ex frigido humore z etiā ex ca. sine fe.

F Succus etiaz datus lūbricos occidit. Auri
bus instillat⁹ vermes necat. Decocta herba in
vino z oleo z cathaplasmata soluit scitrosim et
duriciem apostematū superiorum.

G Vinū decoctiōis z puluis ei⁹ in cibis datus
digestionē pfortat. fomentū factū ex aqua des
coctionis matricē infrigidatā calefacit. Sac
cellatio facta calefacit. Et saccellatio ex pulue
re eius reuma frigidū capitis stringit.

H Palladius de agricultura libro. iij. In mens
se februario mentā seri puenit plantis vel radi
cibus circa aquas vel in humido loco.

I Pla. Mentā domestica siue ozulana maḡ
competit vsui medicine q̄ alie. habet virtutem
consumēdi ex pp̄ijs qualitibz z confort
tandi ex aromaticitate.

rem q̄ fit sub oculo z ypopias dyafoeat.
¶ Et tu debes scire q̄ omnes medicine q̄ terunt
 z hñt acuitarē. attrahūt cito ex p̄fundo corpis
 humiditates quas recipiūt in locis illis.
¶ Et melius q̄dē in his est vino decoquētes ca
 thaplastimate ip̄m viride magis q̄ sicci. vehemē
 tius post q̄ desiccant: z p̄mpri⁹ adurendū. sicut
 que caustica. z quecūq; farmacoꝝ calida sūt z
 acria: z subtiliū partiū facile attrahēt ia fundit⁹
 ad se coram adiacentem humiditatem.
¶ Amaritudo autē q̄ inest ei breuis q̄dē oīnino
 est. operat autē in quibusdā sicut q̄ violentius. z
 q̄d̄ p̄sistit vehemēti caliditati cū substātia sub
 tiliū partiū. Et ideo qñ sumit in potu ei⁹ suc
 cus: aut fit cristere cum eo: occidit ascarides et
 lumbricos. Et valet ad morsus ferarū. z occi
 dit similiter vermes q̄ generant in aurib; et in
 vicerib; profundis.
¶ Et qñ fit nascale cū eo aut sumit in potu: occi
 dit z expellit fetū. Igit̄ incisiva q̄dem virtus in
 est ei p̄pter caliditatem eius z subtilitatē p̄ium
 z amaritudinē. sola itaq; p̄pter omnia p̄dicta cō
 fert omib; aamaricis z bictericis. p̄pter amari
 tudinem maxime sicut z pene omnia cetera pur
 gando z mundificando epatis opilationes. est
 autem ad omnia p̄dicta efficacius quod mon
 stratum est.

Capitulum. cclxxxix.

¶ Intra nō odorifera siue calamentum.
 Pandecta. ca. cxvii. Calamētū arabice
 grece calamitis. Latini s̄o nepita vel
 menta nō odorifera. Sciendū q̄ i isto ca. trac
 tabit de calamēto. q̄ calamētū d̄r mēta nō odo
 rifera. **¶** Pla. Calamētū est herba q̄ alio noīe
 d̄r mēta nō odorifera vel nepita. ca. est z sic. i. iij.
 §. Delic⁹ est inōranū. q̄ magis sicci. Lū flores
 p̄ducit d̄; colligi. ac p̄ annū p̄t̄ seruari. Haby
 at p̄t̄re dissoluēdi z p̄fortādi. **¶** Auit. Benta
 nō odorifera siue calamentū. Aliud ē fluuiale.
 aliud est montanum ysopo simile in sapore. et
 similiter eius folia sunt eisimilia.

Operationes

- A** **¶** Quñ bibit succ⁹ ei⁹ cū aq̄ mellis: dyafozat totū
 corp⁹ z puocat sudorē. z terit cū oleo. z coq̄t
 z inungitur corp⁹: z p̄fert rigorib; periodicis.
- B** **¶** Et qñ fit emplastrz sup sciam hñtib; sciaticū
 dolorē p̄fert valde. trahit em̄ fundit⁹ ad intrin
 secā supficiē. z calefacit totū articulū. supincē
 dit autē manifeste curim. **¶** Et sumptū in potu:
 vel appositū puocat mēstrua effica citer. et est
 ex medicinis qñ sumit magis p̄ferentib; leprosis
 resoluēdo hñores resolutiōe forti. z aufert luo

Capitulum. cccij.

Mel. Auicenna prima sen. quarti cano- nis. cap. de hora cibationis feblicita- rum. qui dicit q mel canne est zucca- rum. z hoc similiter inuenies si leges caplum Zuccarum. Nam inuenies q est zuccarum q scz propter sui pinguedinem non induratur. Hoc similiter vult Galienus septimo sim. far. dicens zuccarum quidem vocatum quod ex media et felici z arabia poratur. Coagula- tur quidem vt quidam aiunt cannis. Est aut z illud mellis species. minus aures ex eo illud quod a nobis dulce. virtute autem simile est ei in quantum abstergit z siccatur z dyasozat. Et similiter mei canne quodam eo residuo succu- ri quando decoquitur. vel ipsemet succus. Est alia species mellis quod dicitur mel rubrum. z est idem quod supra. Et similiter alia species mellis quod vocat mel storacis. z est illud mel lubue. vt supra. Est similiter aliud mel quod vocatur mel acanum. z interpretatur mel sine fumo. z est mel cassiastilulatu. z est pulpa cassiastilule. Et est mel mirtinum: quod fit ex dua- bus partibus mellis: z vna succi mirti. vt ap- paret in antidotario Galieni minori qui inci- pit Confectio mellis mirtini. Galienus. viij. simpli. far. cap. de melle. Mel calefacit z siccatur in secundo gradu. Est autem simplicis: vt est dicere maxime virtutis z complexionis. Dyas- scozides. Mel est succus rosis celestis quem apes colligunt. et habet in se quasi compositio- nem quandam quonia et multarum herbaru- flore et succo colligitur. Ideoq omnibus va- liudinibus proficiens omnibus antidotis mi- scetur. Item mel apum in plenilunio capi- dum est sereno die abrumpi statim ac resili- re guttas vtilitatis est indicium Bonitatis vero probatio est vt sit odoriferum: z ex re dulci glu- tinosum ac perlucidum. Cum autem eximitur mel: apes abigi fumo vtilissimum est ne irascas- tur z mel auiditate vorant. Mel calidu est et siccu. Conseruat z mundificat. In medicinis ponitur vt amaritudo specierum eius dulcedi- ne temperetur. in electuaris quandoq cu pul- ueribus miscetur: vt diutius in maiori effica- cia conseruetur.

Operationes.

Dyascozides. Mel vulneribus sordidis prod- est. viij. diebus perunctum caliginem oculo- z detergit. Gargarismo adhibitum vulnera fau- cium z sinantes curat. vnam prouocat. ven- trem mollit.

Tussibus pdest. moribus venenatis occurrit. Dorsibus etiam rabidi canis adhibitum curat patientem. Aridum comestum inflationes prestat. Verum mel estatis melius est: biemis vero minus vtile et spissum.

Mel solum fastidiu tollit: nauisam pbibet: pulmoni z omnibus interioribus medetur.

Serapion. Mel qn ponitur in vlcibus fraudulentiis pfundis conuenit eis multum.

Et qn coquitur z ponitur sup scissuras cutis consolidat eas. z qn coquitur cum aneto humido: z linitur cum eo emperigo curat eam

Et qn miscetur cum sale triuo z distillatur in aurem sedat tynniticum aurium: z linitur cum eo caput occidit pediculos z lendines.

Et qn indumentum alicuius est breue nimis si est ex lana z vult q elonget: si irrozauerit illud cu aqua: deinde linaf cu melle elongatur.

Et mel abstergit tenebrositatem visus qn fit collirium cu eo quatuordecim dieb conuinis et sunt cum gargarismate.

Et offerunt apostematibus gutturis z fauciu: z squinatie. z si linuntur cum eo gingiue puerorum in tempe ortus dentiu eoz: facit eos facile nasci z sine dolore. z si accipitur vel bibatur prouocat vinas: et conuenit tussi.

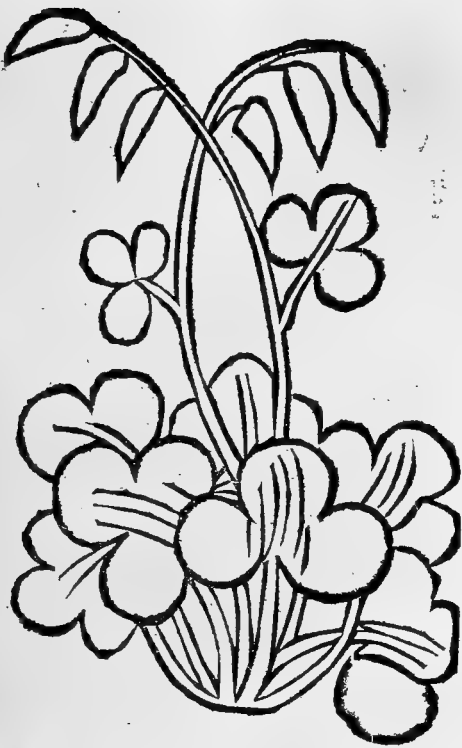
Galienus. Sciendum q plures sunt species mellis. Est vna species mellis quod est mel vsuale. quod diuersificatur fm differentias su- pradictas.

Est alia species mellis quod vocat mel atbeniense. quod afferitur ab Athenis. Et est mel vesparum in locis subterraneis sacrus. Et est idem quod mel pastinatum vel granatu. vt in Alexandro. Et vocatur mel pastinatum illud quod est mel granosum. vt Diabasius.

Est alia species mellis quod vocatur mel atticum. id est mel vesparum fm quosda: s; falso. quonia Dyascozides capitulo de melle dicit Mel succus est rosis celestis. Cuius genera sunt duo. Unum quod cupiliones colligunt apes que sunt oblonge. Aliud quod sub terra inuenitur vel atticum limaticum. Etiam aliq dicunt q mel atticum dicitur ab attica regione Mel tinum dicitur a regione Thima.

Unde Plinius inquit. Mellis atticum sum- ma laus toto orbe est: imatur translatur in at- tica. Sed thimum magis laudatur. quare in aliquibus antiquis antidotariis mel atticum: mel thimentum exponitur.

Capitulum. cccij.

M **Edica.** Dyasco. cap. cot. i. medica grece. Lot est herba filis trifolio q̄ infra fenū nascit. Folia bz angusta. z ꝑgulā silem trifolio. in q̄ ꝑgella semē est vt lētīcula. illud semen misceꝝ pani podere. ysi. ꝑo medica inter legumia seꝑsit. ¶ **Palla.** li. d. agricultura. **De dica** inq̄t q̄ semel ferit q̄uoz ānis pmanet: ita q̄ quater z septies possit p annū rescindī. Agz stercozat. aīalia reficit. curat egrota. ¶ **Plini.** Medica d̄z vt a medis inuēta p bella perlasz q̄ latius intulit: q̄ tanta est eius dos vt ex vno situ amplius ꝑ. ccc. annis duret.

Operationes

A **B** **C** ¶ **Medica** inda sunt q̄dā trocisci facti ex ea. et vngunt in balnets. ¶ **Hāc** herbā equi z asini comedūt. ¶ **De q̄ Auicēn.** li. ij. c. Lot. Oleū cot est res magꝝ ꝑferēs tremori.

Capitulum. ccciiij.

M **Es** pila. ysid. ait. **Despila** est arbor spinosa fructu filis maloz: sꝑ paulo breuior. **Uñ** appellata ab eo q̄ pillule formā habeāt eiꝝ poma. ¶ **Pli.** li. xv. **Arbor** mespiloz est de amplissimis. Folia eiꝝ anteqꝝ decidūt rubeꝝ scūt. radices multe z alte. ideoꝝ inertirpabilis sunt. ¶ **Pal.** li. iij. **Despile** locꝝ calidis maxime gaudēt. sꝑ irriguis z frigidis pueniūt. magꝝ tñ sabulo pingui aut glareosa terra cui pmixta

est arena vel argilla cum facis. **Serenda** est talis mense **Darcio** vel nouēbri. solo stercozato z subacto. ita vt vtrūqꝝ caput tale stercoꝝ obducatur. **Sūt** eiꝝ incrementa tardissima. amat putari atqꝝ circūfodi. z parco hūore. siccitates seꝑe foueri. **Serit** z semine: sꝑ in lōgiore spargitur etatē. **Si** ꝑmibꝝ occupat stilo ereo purgā de sūt z amurca. vel hūana veterē vrina vel visuo calce pfundēdi: sꝑ parciꝝ ꝑpter arborꝝ norā: vel aq̄ decocta lupini. sꝑ putat hinc arbor sterilis fieri. **Fim** z cinis viciū simul si radicibꝝ infundat sterile reddūt. **Si** formice moleste sūt. rubrica cū aceto z cinere tēperata necabūtur. **Inserit** mēse **Februario.** **Surcul** mē eiꝝ ex arborē media debet assumi. **Nam** de sūmitatibꝝ vici osus est. **In** trūco fissa inserenda est. nam corticis in acies ieiuna nūl nutrit.

Operationes

A ¶ **Dyascorides.** **Despile** folia z cortex idemꝝ radices cortex tūse z imposte: cuiꝝqꝝ tumori feruozꝝ subueniunt. trita z sicca cum melle cicatricein vulnere adducunt.

B ¶ **Hasta** cū vino dulci sanguinē reñcientibus opē ferūt. Itēꝝ cum vino ꝑpinata: veneficij potionibꝝ repugnāt: vesicā vrina largiori lauāt.

C ¶ **Serapion** li. aggre. ca. **Zaroz.** auc. **Dyasco.** **Zaroz** arabice. id est mespilū. z est arbor spinos

sa. cuius vna pars vocatur mespilum: z habet fructū puū simile malis paruis: bonum ad comedendū. Est stipticus bono stomacho cū comedī retinet ventrē z tarde maturatur.

D ¶ Galien^o li. ij. de cibis. Fructus ei⁹ est stipticus stipticitate forti. z in folijs z in summitatibz est stipticitas. Virtus est ei fri. palā. qm̄ talū omnū parū comedit. puenit non vt ficū: aut vnarum copiose. Neq; em̄ vt alimento: sed vt medicinis ipsis indigemus magis.

E ¶ Et dicit in vj. simpli. far. cap. mespilū qdam triconū noiavit: eo q tria habz ossula omnia intra se zē. Sipticus autē est sufficienter fructus huius arboris z vitē edibilis: z retentius sufficienter est ventris. Et in germinibz eius z in folijs stiptica qualitas est non pauca.

F ¶ Dyaf. cap. de mespilo. fm translationē grecam. Mespilum semen habet rotundū: fructū minutum: matiano similem. tria ossa habens: vnde tricocinum dicitur. stipticum est z enstomachum: ventrē abstinēt: z tarde maturescit.

S ¶ Alman. tract. iij. fri. sunt z sic. ventrē abstringunt: z vomitū abstinēt. Et est alia spēs que in hispania nascitur: quā multi epymellidā vocant. semen rotundū habens z trigonū. vnde z triconū dē hoc bonū est ad edendū stipticum z stomacho aptum. z ista est azarola.

Capitulum. cccv.

¶ Mellefoliū. Pl. li. xxiij. Mellefoliū qd z minofilon dē. Caulē hz tenerū simile feniculo plurimis folijs. vnde et nomen accepit. Nascit in palustribz. Ex herbario. Mellefoliū q z ambrosia vel archillea dē. in locz cultis nascit. hz flores aureos z albos ¶ Dyaf. c. Dinofilos nascit in palustribz locz tiru sm hz ex vna radice mollē z subzsum: z qm̄ manibz liniatū: z folia similia feniculo.

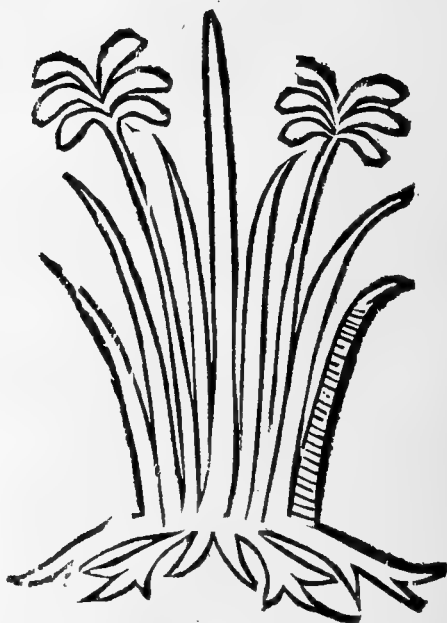
Operaciones.

¶ Dyaf. Vulnera glutinat z sine tumore custodiūt. In dentū dolore cū butiro iponūt i modū emplastri. Contra vrine difficultatē bibit cū aceto: z valet z calculū. ¶ Gal. vj. simpli. far.

Mellefoliū siccative ē virtus itantū vt solidat vulnera. ¶ Pl. Bibit cū aceto ad difficultatē vrine vel vesice: vel suspiria precipitatūq; ex alto.

¶ Eadē ad dentū dolorē efficacissima est. Folia ei⁹ eximū vsus ad vulnera eaq; affirmat.

¶ Ex herbario. Loma ei⁹ tunsa z apposita nouis vulneribz dolorē tollit z eadē glutinat. Pro fluxuū sanguinis stringit. eadē aqua potata distentericos curat. ¶ Item valet ad dentū dolorē Ad vrine difficultatē et ad tumorem.

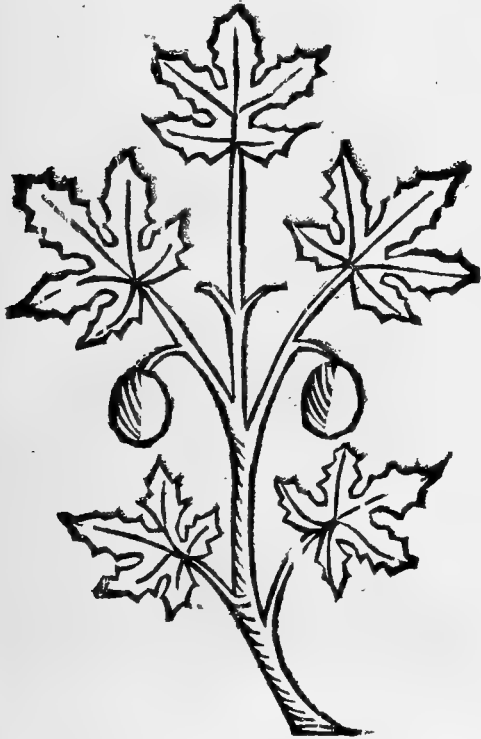

Capitulum. cccv.

Illic solis. Sera. li. ag. c. culb. au. dyaf. Culb arabice. i. miliu solis. Et e berba cuius folia silant folijs oliue: nisi qz sunt maiora eis z molliora z latiora. z sunt eis inferiora. declinant p̄sus terrā velut stent sup̄ ip̄as. z bz p̄gas elenatas subules sic squinatū. z i sūmitate p̄ge ē silē i ramulo diuisū i duas p̄tes i q̄sūt folia minuta. z iuxta q̄dlibz foliū ē semē albū durū fere vt lapis rotūdū. i magnitudine orob̄t pui. nascit̄ in loc̄s alpis z altis. Dyaf. ca. Licospmon. i. miliū solis eractio vocat̄ ppter fortitudinē semis. ei⁹ folia sunt similia folijs oliue: s; latiora z oblongiora. z p̄gas tenues i grositudine Junci lignosae. z in sūmo p̄ga diuisa est in q̄ folia minuta sunt. vbi z semē rotundū z lapidosum est z albū p̄te simile.

Operationes.

Dyaf. Uir⁹ ē ei mictualis. z semē ei⁹ bibitū cū vino albo calcinos frāgit: z vinā puocat. Plū. c. batanglicos. i. miliū sol. est semē eius herbe q̄ d̄z astorcos. qd̄ si q̄s biberit frāgit lap̄idē: z puocat vinā. Paū. c. calebi. i. miliū vel granū solis: puocat vinā z mēstrua. z est cā. z sic. in. ij. gdu. Et vinū decoctiois ei⁹ z p̄tūis ip̄i⁹ in cibus sūp̄ soluit stranguriā z disturrīas z yliacā passionē. z oīa illa solū semē operat̄.

Capitulum. cccvii.

Trabolani. Pandecta. Sciendū qz sm̄mes. Mirabolanoz spēs sūt qnq;. Et sūt fruct⁹ arborū in India exītiū: z non eīunde manerēt sūt oēs s; diuersoz effectū z diuersaz formaz. Un̄ p̄sus. Mirabolano: ū spēs sūt qnq; bonoz. Citrin⁹: kebul⁹: belliric⁹ emblic⁹ in dus. Quidā dicūt qz sūt oēs ab eadē arboze p̄ducti. ita qz citrini sūt d̄ p̄mo germine. Et nigri indi sūt in q̄bo puenit cōplexio et maturatio. z dicit̄ qz arbor eoz ē de his serensibz. z qz citrini sūt de p̄mo germine z nigri sūt. Kebul⁹ germē sc̄m̄ iulir: s; falso. imo p̄ducūt a diuersis arboribz. illd̄ ē qd̄ credit̄. S; aliq; volūt qz emblici z bellirici nō inuenirent̄ inter mirabolanos. qm̄ Quic. z Sera. de eis diuerso sa fa cū capla. vt etiā hēt̄ s de b. in c. bellirici. vbi tractat̄ d̄ belliric⁹ z emblicis. S; in hoc c. de alijs tribz sp̄ebz. Itē Sera. li. ag. facit̄ eoz p̄ d̄ emblic⁹ z belliric⁹. z facit̄ cap. d̄ alijs tribz p̄ fe. de q̄ dicit̄ Halilig. i. mirabolani. cui⁹ tres sunt spēs Kebuli Citrini z nigri. Et sūt illi qui nominant̄ indi z seni z kebuli. Idem auc. aben meluay. Deliores sūt ex eis qz color est citrinus approp̄imas viriditati. graues. pleni. sine rugis. Et dicit̄ auc. ysaac. Et sūt fri. in p̄. gdu. siccī in. ij. Nigri fri. i. z sic. i p̄mo. Mirabolani indi vel nigri. z de seni sūt similiter ex speciebz h̄nt̄ b̄ corticē subtilē nigz. z cortex eoz vergit ad citrinitatē. z sunt silēs oliuis in forma sua. Et inuamē ū eoz est min⁹ inuamēto aliaz speciebz mirabolanoz. Et idem auc. aben meluay Mirabolani seni sunt ex sp̄ebz oliuarū: q̄ qn̄ p̄diunt̄ corrobōrāt̄ stomachū z incoziāt̄ cum incoziatōe pauca. z nō est in eis inuāmentum q̄nū in kebulis. z ex kebulis q̄dam sunt citrini q̄dā nigri. z nigredo q̄ est in eis est ppter ampliorē morā q̄ fecerūt in arboze sua. z sunt p̄n̄guiores z carnosiores citrinis in colore. quia ip̄i fecerūt maturatiōnē ampliorē. z illi q̄ colligunt̄ antē sunt citrini: z qn̄ sumunt̄ triti inducūt laborem in stomacho: qm̄ natura laborat̄ multū circa ipsas. s; qn̄ infundit̄ aut decoquit̄ extrahit̄ virt⁹ eius: z p̄ncip̄ ei⁹ suba. z est leuior nature. z descendit̄ veloci⁹ a stomacho. Et ille tres spēs mirabolanoz miscēt̄ cū tamarindis qm̄ tamarindi extingūt̄ calorē febrilē. nisi qz nocent̄ iussientibz ppter acetositatē q̄ est in eis. Quicē. de p̄tūibz cordis air. Mirabolani sunt fri. z sic. Jobānes mesie. Mirabolani sunt de medicinis b̄ndictis. nō em̄ debilitāt̄ cū solutione sua. imo p̄fortāt̄ stomachū p̄p̄e: z v̄sccra preparāt̄. z coadu nāt̄ p̄tes eoz. z cōfortāt̄ cor z epat̄: z corp⁹ totū. Non em̄ nisi ad v̄rum

vident nocui. Acq̄rit em̄ disposit̄ ad h̄ opila-
tio. 2 p̄pe paratis cadere ī ip̄a. s̄ sunt de p̄fecto
rectificac̄ibz medicinas q̄ h̄nt acuitatē 2 purgāt
dissoluēdo. Magnifice em̄ adiuuenit q̄ eos 2
p̄pe citrinos cū scamonea miscuit. rep̄mit em̄
eā p̄pter obuiationē substātiāz 2 qualitātū ad
inuiçē: 2 eam in soluendo iuuant.

Operationes.

A ¶ Sera. Virtus citrinorū est q̄ p̄forāt oculos
et p̄hibēt cursum humorū ad ipsos. 2 conferūt
sebel. 2 p̄forant stomachū 2 incoziant ip̄m. et
p̄ferūt melācolie 2 cardiace. 2 clarificāt colorē.

B ¶ Vir̄ kebuloz est q̄ p̄fert ano 2 emorroidibz
2 incoziāt stomachū et p̄forāt eū. 2 digerūt cū
bū. desiccāt humiditatē. leniūt naturā. p̄ferūt
ventositati emorroidarū. 2 p̄ferūt melācolicis
maxime q̄n cū eis admiscēt species.

C ¶ Correbo: at̄ sensum 2 memoriā: 2 cōfert lepre
2 colice. S̄ seni 2 indi vel nigri h̄nt corticē sub-
tilē nigri. 2 cortex eoz vergit ad citrinitatem.
qui quando condit̄ in f̄ corroborent stomachū
et incoziant eum ī incoziatione pauca. 2 nō est
in eis iuuamentū q̄ntum in kebulis.

D ¶ Johannes mes. Mirabolani sunt ex rebus
q̄ faciunt viētes se iuuenescere. 2 acquirūt eis
colorem bonū. 2 bonitatē odoris. oris 2 sudor-
is. 2 generant gaudii. 2 p̄forant cor et epar 2
stomachū. Et p̄ferunt tremori cordis. 2 mun-
dificant stomachum. 2 p̄ferunt emorroidibus
2 extingunt inflātionem colere.

E ¶ Sed citrinorū operatio in h̄ est p̄cellens. ip̄i
em̄ solutione educunt eam 2 p̄ferūt complexio-
nes ea. habentibz. Et eoz fricatio cū aq̄ agre-
ste 2 cū aqua ro. aut succo feniculi abstergit ocu-
lum. 2 a ufert sup̄ caliditatē ei. 2 facto inde al-
cohol: stringit lacrimas. 2 p̄uenit mollificac̄ōi
oculorū. 2 confert tertiane fe. colericis. 2 p̄rite
cū mastice sanant vlcera. 2 desiccant ea.

F ¶ Kebuli q̄z solutione educūt flegma. 2 addūt
in rōne. 2 clarificant visum. 2 p̄prie cōditi. 2 mū-
dificant stomachū 2 p̄forant ipsum. 2 p̄ferunt
ydropsi et fe. antiquis.

B ¶ Nigri at̄ vel indi: solutione educūt melācol-
liā et colerā adustā. 2 p̄ferūt melācolie 2 tremo-
ri. 2 clarificāt visum 2 colorē. 2 p̄ferūt lepre 2 tri-
sticie 2 quartane. Dosis potio citrinorū trito-
rum a. 3. ij. vsq̄ ad q̄ntum. 2 infusoz a. 3. viij.
vsq̄ ad. xx. et indoz est sicut kebuloz.

B ¶ Bulcasim eben aben azarin. libro q̄ d̄z serui-
toz. Modus affandi 2 callian di mirabolanos
oportet q̄ imbiant mirabolanos in aqua cy-
tonioz. aut in succo agreste. aut in acetosita-
te citri. aut in aqua vbi coctē sunt lentes. aut
vbi coctū est lappaciū acutus. Deinde desicca-

eos bñ 2 madesac i oleo ro. vel oleo de lēfco.
aut oleo masticino. aut cū butyro. aut oleo oli-
ue. deinde assa sup̄ patellā ferreā vel terreā.
quā cū p̄mo calefecisti 2 abstulisti ab igne. ca-
ue ne adurat 2 destruat virtus eozum.

¶ Silt affant semia q̄ admistrāt in medicina
flur. Et mod⁹ assatōis eoz ē iste. Accipe patel-
lā ferreā aut ereā aut terreā aut lebetē cū lato-
ozificio 2 calefac bñ. Deinde aufer ab igne: es
statim suppone semia dū ip̄a est calida ante q̄
infrigidet. 2 cōmisce ea semp̄ donec videas assa-
tionē eoz cōpletā ad volūtātē tuā. Et si nō fue-
rit cōpleta vna vice. pone itez 2 fac vt prius.

¶ Et scias q̄ nō oportz oia semia eq̄litr affare.
qz sunt q̄dā q̄ h̄nt multā viscositatē q̄ debet am-
pli⁹ affari sic psillū. 2 caue ne cōburant.

Capitulum. cccviii.

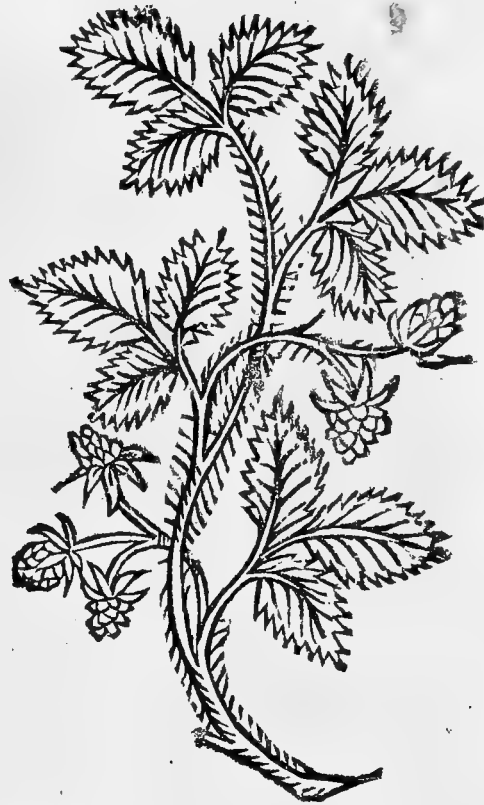
Irra. Sera. li. ag. ea. hec auc. Dyalco.
Hec ara. i. mirra est gūmi arboris que
nascit̄ in terris arabum similis arbori
ri q̄ d̄z in greco sapientia babilonica. Nā fiūt
scissure in ligno arboris. vnde egredit̄ gūmi qd̄
emanat cadens sup̄ saxozia q̄ sternuntur sub
arboze. 2 quedam p̄te coagulat̄ super stipitem

z est de ipsa res q̄ d̄r bacatiscus sine batanas
 et grossa est a qua egredit̄ meth. i. storax liq̄da.
 q̄n exp̄mit̄ sicut apparet in ca. storax. Et arbor
 eius est in terra q̄ d̄r punia. z est pinguis. z q̄n
 exp̄mit̄ succus ei⁹ egredit̄ velut storax multū. z
 melior mirra est illa q̄ d̄r tarbalud. z canchi. et
 noiā hoc noie: eo q̄ defert̄ ex terris q̄ dicuntur
 sic. Et color ei⁹ est ad viriditatem tendens. pun
 gens linguā clari coloris. z ex ea est q̄ d̄r liti et
 est lita glutibichi. z est mollis tactu sic bdellii.
 in odore suo est pinguedo. z arbor ei⁹ est in locis
 soli expositis. Et ea est q̄ d̄r poactis. z est aspera
 multū nigra. z apparet in ea vestigiū ignis. Et
 deterior est illa q̄ d̄r argasi n. z est lenis nō pin
 guis. acuti saporis. similis gūmi arabico i for
 titudine z p̄tute. Et ex mirra est que d̄r crumu:
 siue amini. z est mala. Et sunt q̄da in troscis
 ex substantiis mirre. z si mirra pinguis fuerit
 troscis q̄ ex ea sunt habent bonum odorem z
 pinguem. z si nō fuerit pinguis q̄d fit ex substā
 tia eius nō habet bonū odore neq; pingue. z bz
 virtutem debile: p̄pter q̄d admiscet̄ ei oleum q̄n
 ex ea sunt troscis. Adulterat̄ mirra. q̄n adin
 scei ei gūmi q̄d infusum fuerit in aqua mirre.
 Et melior ex mirra est noua. leuis. munda. q̄
 quando tangit̄ est aliq̄ntulum aspera z arida.
 z cito frangibilis. z q̄n frangit̄ remanet in ei⁹
 fractura res alba. z figura eius est sicut figura
 vnguiū. z q̄ est in frusta nō parua. z color eius
 est vniformis nō diuersus in exteriorib; eius.
 sed interius est trabens ad rubedinē parū cū
 lineis subalbidis sicut dixim⁹. z odor eius est
 delectabilis amara. s; illa q̄ est grauis: cui⁹ col
 lor est sicut color picis: nō est alicui⁹ vtilitatis
 Sed mirra que est ex terra: q̄ d̄r laborero ab
 scinditur ex radice arboris que est in terris il
 lis. Eligunt̄ em̄ ex ea illud quod est simile mir
 re in odore. z virtus ei⁹ est calefactiua z mollifi
 cana z resolutiua. z ingreditur in confectio
 nibus vnguentorum.

Operationes.

- A Sera. auct. Albugerig. Mirra puenit ad aquā citrinā q̄n sumit̄ ex ea in potu. aut q̄n sic emplastrū cū ea sup ventrem.
- B Et q̄n sit caput purgum cū vno anocho ex ea mundificat cerebrum: z aufert ab eo ventositates grossas. z incoinat ginginas.
- C Et confirmat dentes. z est conabolice quando fit linutio cum ea.
- D Galien⁹. Mirra abstergit cū tramento: et glutinat fragmenta ossium capitis. z occidit lumbricos z fetū: expellens eos.
- E Et ingredit̄ in p̄fectiōib; collirioz q̄ sūt ad vlcera oculi: z ad maculas que sūt in eo. z in

medicinis q̄ bibunt̄ ad tussim antiquam: z ad asma. Nam ipsa nō exasperat cannam pulmos nis. z hoc q̄ nō calefacit neq; desiccacalefaci tione z deficcatione forti z sine supfluitate siue amaritudinis z siue absterfionis.
 ¶ Est alia mirra q̄ trahit̄ a radice arboris bus ius. z plus ei⁹ calefacit mollificat z resoluit.

Capitulum. cccij.

Dracisci. Auc. li. ij. ca. 8. moro. Dori sunt due spēs. Una cap est alit̄ sedus q̄d est dulce. z currit fm sem̄ am ficus in maturatiōe. Sed est deterioris nutritiōi z minoris z est sicciōis. z magis destruet̄ sanguinem. z deterris macbo. Reliquas vero ficus dispositiones habet. est tamē inferius ea. amarū aut̄ q̄d nominat̄ morū de sceni fit nūc illud de quo plurimū loquamur. D̄ ergo im̄ m̄ aurū est cū exsiccat̄ stat loco sumach. dulce est calidū: humidū: z acetosum. z de sceni est ad siccitatē decliue. in ipso est stipticitas z infrigido. z succus mori est stipticus. z p̄rie quādo decoquit̄ in vase eneo.

Operationes

A **Quicenna.** Siccus mori phibet fluxū ma-
terierū ad mēbra. 2 imaturz est sic sumach. Qu
coquunt folia ei? 2 folia vitis. 2 folia sic? nigre
cū aqua plunie: denigrat capillos.

B **Acerosum** remouet apostemata oris 2 guttu-
ris. Et folia eius sunt vltima ad squinantiam
et pfocationem. Quod acerosum est 2 confert
viceribus fraudulentis ipsius succus.

C **Rob ei?** acerosum est pferēs botborozis .et
decoctio radicis eius mollificationi dentū. et
decoctio radicis ei? est bona denti dolorosa.

D **Mozum** malū est stomacho corrupit pprie
in eo alfir sedu. 2 qñ nō corrupit alfir sedu in
stomacho velociter nō nocet. Et opozet qdez
vt comedant oēs spēs ei? ante cibū: 2 recipian-
tur in stomacho: in quo nō sit corruptio.

E **Illud** pō defeni nō nocet stōacho colerico.
2 nō est in ipō de mala conueniētia stōachi qd est
in alfir sedu: qzuis sit i ea malicia. 2 nō est nau-
sea in ipō. 2 nutrimentū eius est parū. et facit
appetitū cibi. 2 facit ipm lubricū: 2 extrahit ipi-
sum velociter. 2 omīno descēsus ei? de facto fit
velociter. s3 ei? descēsus ex intestinis est tard?

F **Sera. li. ag. c. hoc.** Hoc arabice. i. moracell
Virtus ei? est q retinet ventrem. 2 qñ desiccā
retinet ventrem retentione forti. 2 puenit vlce-
ribus intestinor 2 fluxū in omībz egritudini-
bus q fiunt ex fluxibz humoz. 2 admiscentur
postqz terunt cū cibis sicut sumach. Et q vult
ex eis sumere in potu: potest cū aqua 2 vino.

G **Sz** arboris ei? frus est cōposita ex stute res-
tentia 2 laxatiua. 2 pl? qd est in cortice hui? ar-
bor? est frus laxatiua cū amaritudine pauca:
qzusc occidat alcatides. 2 sunt lubrici cucurbiti-
cini. s3 in folijs arboris 2 summitatibz est tēpe-
ramentū mediū illaz duaz operationū.

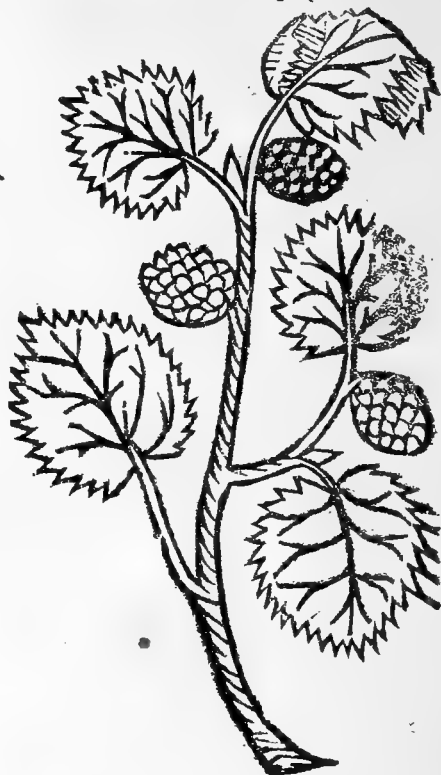
H **Et** moza matura qñ inueniūt stomachū pur-
rū. si comedūt ante cibū egrediūt a stomacho
cito. 2 prepare faciūt exitū alioz ciboz. qñ pō
comedunt post cibū: vel in stomacho sunt hūz
mozes: cito accelerant ad corruptiones. et coz-
ruptio eoz est multum nocua.

I **Sed** acerba qñ desiccant sunt bona medis-
cina 2 iuuatiua viceribz intestinor 2 fluxui an-
triquo. Et moza qñ descendunt anteqz corrup-
pant non inferunt nocumentū. nisi decis ante
comestionem nimis sumant.

K **Et** idē a uc. Dal. Ex eis sūt matura: 2 maturi
saporz. 2 sapor eoz est dulcis stiptic?. frus eozū
mollit ventrē 2 nutrimentū paucū cozpi pstant:
2 facile corrupunt. nō corrupta bñmectāt peni-
tus. Infrigidant aut nō penit? nisi frigida su-
mant. Et paucissimū cozpi dant nutrimentum
cōsimile peponibz. nō tamen nocumentū adeo
ipsis. neqz malū stomacho vt in illis.

Salienus. vij. sim. far. fm transla. grecā. ca.
Mozare. i. celsi. fructus maturus subducit vē-
trem. nō maturus pō desiccatus pstititium
sufficiēter fit sarma cū. vnde ad dissintericas
conuenit dispositiones 2 ciliacas 2 alias quez
cunqz sunt fluxibiles.

Et tota arbor in omībz eius partibz mixtam
qndaz virtutē videt habere ex detentia 2 pur-
gatiua cōpositiua. Proualet at in cortice qdez
radicis purgatiua p̄tus cū quadā amaritudine
vnde amplos lubricos interficit. In alijs vero
partibz detentia. In folijs vero 2 pollulatio-
nibus media vtraz est completio.

Capitulum. ccc.

D **Drabacci.** ysid. **Mozus** grece: latine
vocat rubus. eo qz rubeat fructus ei?
vel virgulta. Si uellit? moze fructibz
in deserto. Pastoz fames ac penuria pfouet.

Operationes

A **Arestoriles** in libro de plantis. Fruct? qui-
dam cito maturantur. vt moza 2 certusa. 2 succ
cozum qui sunt in fructibz. quidam sunt pota-
biles. vt est succus mozorum.

B **Plinius** li. xv. **Mozis** est succus in carne vt

nosus. Tricoloros. pmo scz candidus. mor
rubeus maturis so niger. In nouissimis flo
rent. inter pma maturelcut. manusq; succo tin
gunt. Natura ruunt. acerba minimū. Carne
z succo constant moza

D **H**ora q̄dez z piro ac mirto succus est vino
sus. colorēq; succi moris accerasis ē sanguine⁹
Palladius li. x. Ad diamozum conficienduz
a grestis mori succum facies paululum defers
uere. Tuncq; duas eius succi partes z ynam
mellis admiscebis: ac mixta curabis ad pin
guedinem mellis decoquere.

Capitulum. cccj.

Morsus galline siue anagallis. Pars
deca. Anagalli dua sunt spēs. Una
est auricula muris. et est maior. z alia
est morsus galline. z est minor.

Operationes.

A **B**ambe species anagalli vulneribus prestant
effectum. Tumorem non admittunt. et infixa
corpore euocant. pascencia vūlnera abstinent.
Succus eaz dentium dolorē phibet: si pro
dextro dente in sinistro nare fuerit immisus.
Hic succus cum melle attico coctus z adhibet⁹
caligines oculoꝝ siue viciū eoz qđ vocat arge⁹

mon siue argemada tergit. morsibus venenaz
tis bibitus medicat.

Hereticis: hidropicis: et epaticis: z renali
passione defectis prestat auxilium. Ano tu
menti impositus medicatur.

Item succ⁹ narib⁹ infusus putredinē capiti⁹
purgat. Dabet em̄ desiccatiuā virtutem absq;
mordicatione. vnde z vūlnera glutinat.

Vetrē q; deducit mulse admixt⁹ z potui dat⁹
herba ptusa z iposita stipites educit de corpe.

Sera. Spēs anagalli minoris: scz morsus
galline facit anū ingredi si sit cū ea emplastrū.

Sal. Ambe spēs anagalli habēt occultā ca
liditatē attractiuā vt z stimulos infixos euellāt
Eaz so succus a narib⁹ flegma purgat ppter
eamdem causam. Et vniuersaliter loquēdo sic
catinā habent virtutē. quapropter etiāz vulne
ra solidant: z putrescentib⁹ pferunt.

Capitulum. ccij.

Iris latine z grece. Arabice dex dos
mestica vel hes. Sera. li. ag. ca. dex dos
mestica. et est de ea fortis viriditatis
declinans nigredini. et de alia est que
declinat ad rubedinem. et q̄ declinat ad nigre
dinez confert magis in medicinis. et similiter

grana ei⁹ ppe ei⁹ q̄ ex ea est mōtana. z suba ei⁹ est cōposita ex p̄ntib⁹ p̄rarijs: z illō qd vincit pl⁹ in ea est suba terrea frigida. z est in eo cū B res calida subtilis. z sapor eius est stipticus.

Operationes

- A** ¶ Sera. auc. aben mesnay. Succus ei⁹ p̄fert dolozi pectoris z p̄lmonis. z stringit fluxū vēs tris colericū. z p̄fortat stomachū. et est bonus vlcerib⁹ membroz interior. fortificat viscera. retinet fluxum menstruoꝝ. z grana eius conferunt sp̄nto sanguinis a pectore z pulmone. et p̄ferunt stomacho sua p̄nticitate.
- B** ¶ Dyaf. Sanguinē ex creatib⁹ dat. stomachicq̄ pueniēs est. vinā mouet scorpiōis morsui ip̄sita atz potui data p̄dest. Folia ei⁹ virētia z cataplasmati app̄sita medēt vlcera fluentia.
- L** ¶ Arida vero cōtrita asp̄redine dyafozesim faciūt. Item baccarū viridiū succ⁹ aptat sanguis nē sp̄uentib⁹. ip̄e q̄z comeste ea dē faciūt. Ex vis no decocta z in modū cataplasmati imposita extrema vūlnera sanat.
- D** ¶ Auic. Virtus retinet solutiōez z sudorē: et oēz fluxū sanguis: z oēz fluxū ad membz.
- E** ¶ Et qn̄ cū eo sit fricatio in balneo p̄fortat coz/ pus. z desiccāt humiditates q̄ sunt in cute.
- F** ¶ Et embroce q̄dem decoctiōis ei⁹ cū sup ossa effundunt: velocius sit ip̄oz restauratio. et qd ex ea vsū est loco turie ponit ad h̄ vt bon⁹ fiat odor corpis. z p̄fert om̄i fluxui sāguis limitū. et loco emplastri suppositū z bibitū. z silr ei⁹ rob. z rob fruct⁹ eius z ip̄i⁹ qdē nutrimentū est p̄nū.
- S** ¶ Et i syrups qdē nō est q̄ restringat z p̄hibet at doloꝝ pulmōis z tussim p̄ter syrupū ei⁹.
- H** ¶ Et cuius oleū z succ⁹ z decoctio ip̄i⁹ p̄fortat radices capilloꝝ. z p̄hibent casum. z plōgant eos: z denigrant: z p̄pe ip̄i⁹ semina.
- J** ¶ Et decoctio seminū eius in butiro p̄hibet sudorem z rectificat rasurā venarū.
- K** ¶ Et folia eius sicca p̄hibent fetorem ascelle et inguū. z ipsius cinis loco turie ponit. z cōfert panuo. sedat apostemata ca. z berisipilam et formicā. et bothoz et vlcera. et qd est sup am̄bas volas: et adustionē ignis cū oleo.
- L** ¶ Et silr ei⁹ syrup⁹ z emplastz sc̄m̄ ex folijs ip̄i⁹ cū oleo z vino: z p̄ ip̄i⁹ cōmixtiōez cū eis et silr eius oleū. z vnguentū sc̄m̄ ex ei⁹ oleo. z silr p̄fert ip̄i⁹ succus si p̄iciat sup pannariū.
- H** ¶ Et similiter cerotū factū ex eo: z cū decoquit enā eius fructus cū vino z fit ex eo emplastrū: sanat vlcera q̄ fiunt in ambab⁹ volis manū z in pedib⁹. et adustionē ignis. et p̄hibet eos a vesicatione. et similiter eius cinis cū ceroto.
- N** ¶ Et emplastrū factū ex fructib⁹ decoctis in vi no est pueniēs mollificationi iuncturaz res

net fluxū sanguis ex narib⁹: z abstergit surfas res. z exsiccat vlcera capitis z vlcera auris. et ipsius pus ex ip̄i⁹ aqua in ipsam distilla.

¶ Et p̄fert ipsius syrupus mollificationi ḡn̄giue. et eius so. cum vino decoquunt. z fit inde emplastrū sedans sodam et obralmiam.

¶ Et cū decoquit cū ordeo: sanat eoꝝ apostemata. z ip̄i⁹ cinis ingredit in medicinis vngu le. p̄fortat coz: z aufert tremorē cordis.

¶ Et confert fructus eius tussi p̄pter dulcedinem suam. et retinet ventrem vlcens eo: si est solutus sua stipticitate.

¶ Et confert fructus ipsius sp̄nto sanguinis. z etiam eius rob similiter confortat stomachuz Rob eius et ei⁹ semina p̄hibent cursum sup̄perfluitatum ad stomachum.

¶ Succus fructū eius est puocatiō. et ip̄es met p̄fert ardozi vine et ardozi vesice.

¶ Et est bon⁹ in p̄hibendo mēstruoꝝ puocatiōnē. et ei⁹ aqua stringit naturā et retinet solutiōnē colericā et melancolicam. limita et ipsa cū oleo s̄samino expellit flegma. z solutiōne emittit ip̄m. et decoctio fructuz eius confert fluxui humiditātū matricē. et p̄fert emplastro inde facto emoroidibus.

¶ Et p̄fert apostemati testiculū: et ei⁹ decoctio p̄fert morsui rulele. et similiter fructus eius cū potat in vino: z similiter p̄cure scorpiōis.

Capitulum. cccij.

Masticis siue mastix latine. grece scin⁹.
vel abias vel cbias. Arabice melcebe.
Et est gummi arboris cini vel lentisci.
qz lentiscus grece vocat scin⁹. sic inuenies i ca.
Terebentina infra de T. Dyaf. c. de Mastice.
quedam masticis emanat ab arbore q scinus dz
Et qdam ex ea est alba. qdam subuiridis. S;
melior ex ea est cui⁹ color est albus. plucidu ba
bens granu graue siccissimu z cito frangibile.
hns bonu odore. Et est de ea qdam q est nigra:
z qdam citrina. ¶ **Gal.** vii. sim. far. c. de Mas
tice alba. Et est illa q dz glut⁹ romanum. z est
cōposita ex frutibus diuersis. scz stiprica z mol
lificatiua. Et frus eius est q calefacit z desic
cat in .ij. gradu. vñ mollificat z resoluit. Et rō
stomachi epatis z ventris. flegmonibus cōpetit.
Sed nigra est q dz capiti uegyptiaca. et est
maioris desiccationis qz alba. z frus stiprica
est in eo minor. z ideo est pueniens vbi opozz
resoluere ampli⁹. Et ppter h multu puenit apo
stematibus duris q sunt in interioribus corporis
S; oleu masticis est simile virtuti masticis.
¶ **Sera.** li. ag. c. Melcebe. i. mastic. Mastix
est pin⁹ inter omnia glutina in bonitate. Et ar
bor masticis est cōposita ex suba aquea z terrea
frigida nō multu in sapore omniu partiu. hui⁹
arboris dico radicis z fruct⁹. z corticis est stip
ticitas pauca. z frus eius est infrigidare z cae
facere mediocriter temperate. z desiccet in fine
secūdi gradus vsqz ad pncipiū tertij.

Operationes.

Sera. In ea est de stipricitate q pferit debili
tati epatis z stomachi z intestinorū et apostema
tibus in eis existētibz. in eo est stipricitas. z nō bz
acuitatē aliquā. z est multu subtilis. z fit empla
strū cū folijs masticis dū sunt recentia. z est in
eis virtus manifesta. z ideo qñ dībunt fo. aut
cū alijs medicinis ad vlcera intestinorū. et ad
fluxum ventris pferunt multum.

Et conferunt spu entibus sanguinem. z fluxum
menstruorū z ani. et non est in eo diuersitas a
succo ypoquistidos.

Et idem a uc. **Dyaf.** Totabec arbor est stip
rica. z frus foliorū fructus z corticis z radicis est
equalis. z decoquit cortex eius: z cortex radicis
z folia decoctione plurima.

Et qñ fuerit cocia colat ab eis aqua q iteruz
coquit vsqz ad mellis spissitudinem. z cōuenit
spuito sanguinis decoctio illa bibita. z fluxui
ventris z vlcerebus intesti. noz z fluxui matricis
z ani. Et vniuersaliter quidem ponit p acacia
z ypoquistidos. z ponitur decoctio illa loco

succi foliorum.

Et quando p dicitur de eo octo illa sup vlcera
psunda: z sup ossa fracta restaurat carnem in
vlcerebus. z restaurat ossa z stringit mēbra laxa.
z abscindit humiditates antiquas a matrice.
z prohibet vlcera corusiva ne dilatent in corpe
z puocat vnam. z quando fit collutio oris cū
ea stringit dentes cōmotos. Et ex ramis hui⁹
arboris fit oleum quod est bonum vbi conues
nit stipcitas.

Et idem auctoritate **Dumay.** Mastix res
soluit apostemata stomachi: et conuenit mlli:
et non est pauca attractionis flegmatis quan
do masticatur. z propter hoc miscetur cū aloē
vt preparet ipsam et attrahat eum eo flegma
a capite.

Capitulum. cccij.

Asturcium. **Dyaf.** cozides capi. **Lard**
damus. id est nasturcium. Quoddam
est domesticum. et quoddam est agre
ste. Et ideo facit duo capitula de eis. Unum
qō incipit **Lardam**⁹. z est nasturciu domesti
cum. Aliud quod incipit **Lardamus** agrestis.
z est nasturciu agreste. Et ideo dicit **cardam**⁹

id est nasturciū domesticū. vtilior dicitur babiloni-
cus omnino semen eius calidissimū est caustica
participans virtute. viscidū et cacostomachum
ventrē turbans. ¶ Sera. li. ag. cap. Jozsalba-
rbe fe. i. nasturciū. et ex eo est nasturciū comū-
ne notū. et ex eo est nasturciū tectorū. et ex eo est
nasturcium orientale. Nasturcium tectorum
est planta habens folia stricta et longa duobus di-
gitis in summitate acuta et scissa et pinguis. et ex-
tenduntur super terrā. et habet in medio hanc subti-
lem duobus palmis longā. paucos bene ramos
los. super quos sunt pile habentes densam summi-
tatem: in quibus est semen simile semine nasturci.
cuius est virga sicut figura rutele: ita est depressus
sum. nascitur in vineis et parietibus domorum. Nastur-
cium orientale est planta duorum brachiorum longā.
habens ramos subtiles et multos. in quibus
sunt folia similia folijs scitaragi: nisi quia sunt
albiora et molliora. et in summitatibus ramorum
sunt capitella similia plante actis: et habet flores
albos. semen huius ponitur in cibis loco
piperis. Sed nasturcium commune notum est
melius illud quod deferretur a babilonia. ¶ Al-
mansor tractatu tertio. capitulo de nasturcio.
Nasturcium calidū est et siccū. appetitum ad-
iuuat: licet inflationem et capitis efficiat volo-
rem digestionem. preterea retardat

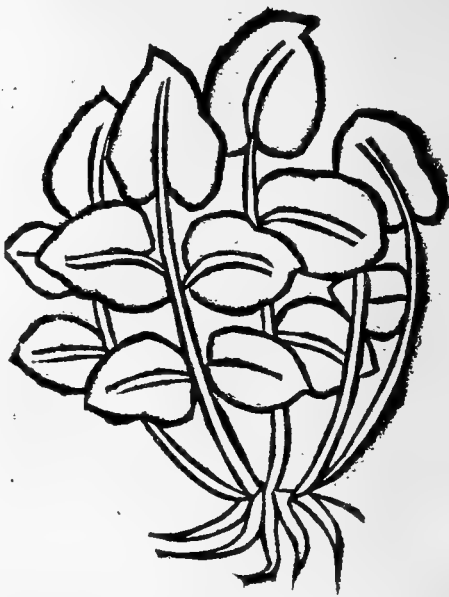
Operationes.

- A** ¶ Serapion aucto. Galieni. Semen nastur-
cij est ca. et sic. sicut semen sinapis. et incidit in-
cisione forti. et adurat et sedat dolores sciatu-
cos: et dolorem capitis. et quamlibet egritudinem
in qua oportet calefacere: et miscetur semen eius
in medicinis asmaticis. quia ipsum incidit in-
cisione forti: et adurit humores grossos.
- B** ¶ Et dicitur quod quando nasturcium desiccatur: fit eius vir-
tus sicut seminis eius. et dum est recens propter hu-
miditatem a quosam que est in eo habet virtus
rem debiliozem virtute seminis eius.
- L** ¶ Dyscorides. Nasturcium lumbicos expel-
lit: et ventrem turbat. Splenem attenuat cum
aceto. et abortum facit. ventrem stimulat. simi-
le est sinapi et eruce.
- D** ¶ Et impositum lepras et zernas emendat. melle
addito duricies splenis compescit. Sordida
vulnera purgat si succus adhibeat. Dolor
sibus venenatis bibulum occurrit. Fumiga-
tio eius serpentes fugere facit. Vel stentibus
profluis succo linito occurrit.
- E** ¶ Carbunculos rumpit cum polenta et aceto
coctum. Sciaticis vtilissime cum aceto et pol-
enta auxiliatur. tumores et duricies spargit.
- F** ¶ In dolore cordis coquitur in lacte caprino et
datur ad bibendum. Dolor omnino loci tollit pul-

uere seminum asperso. sed plus melle victo loco
scabiem cum aceto sanatus.

¶ Galienus. vij. sim. far. c. de nasturcio. Semen
nasturcij habet virtutem que calefacit et desic-
cat sicut sinapis. Et propterea sciaticos et do-
lores capitis. et quodcumque aliorum indigen-
tium rubificatione calefacit cum eo sicut est
sinapis. miscetur autem cum eis quecumque as-
maticis dantur farmacia.

¶ Auicenna primo canone fen. quarta. capi-
tulo vij. Nasturcij semina torrefacta mixta cum
adog: constringunt fluxum superfluum pro-
uenientem ex catarro.

Capitulum. cccv.

Nasturcium aquaticum vel senation:
vel Cardamus agrestis. Serapion
libro aggregatoris cap. herochachay-
gre. id est nasturcium aquaticum. Et est plan-
ta que nascitur in aquis. habet stipitem rectum
et ramos. et est tota planta pinguis. et habet fo-
lia similia folijs apij dicti yposellinum. nisi quod
sunt minora eis. et habet odorem bonum quan-
do masticatur. et est calidus et sic. et conuenit cale-
factis quando rozatur super ipsam aqua frigida.
aut aqua ro. Et quidam dicunt quod est fri-
gidus. quia non nocet habentibus sirsen. ¶ Et idem
auctoritate ysaac habere amaram. et est ca. in primo. et
sic. in ij. Et idem auct. Gal. Virrus eius est cale-
faciens. Dyscorides cap. senation. id est nas-
turcium aquaticum. Nascitur in aqua. fruncem ha-
bens pinguem. et ramulos longos. et folia mis-

De Herbis

nura familia yposellino. nisi quia sunt minores: eoq; masticata odorem suauissimū habet.

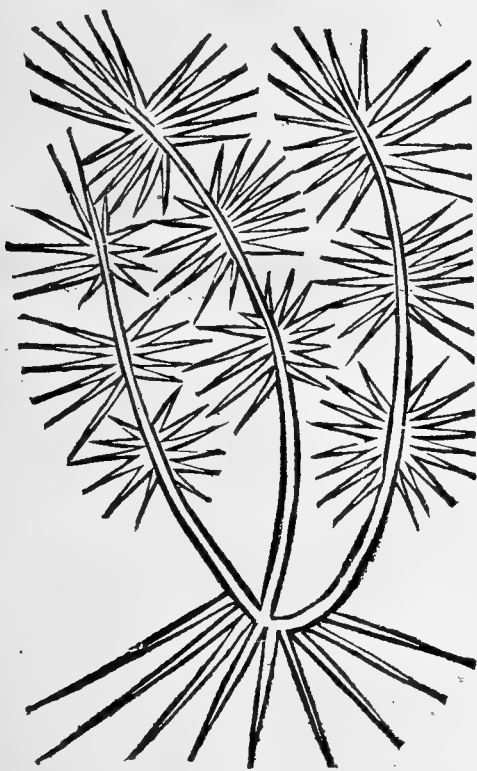
Operationes

- A** Serapion auc. ysaac. habē aram. Semen eius stringit venrē q̄ fluit ppter caliditatē q̄n bibit ex eo aureus vn̄ cū aqua frigida. aut succo citionioꝝ. et ipsum confortat membra.
- B** Dyascozides. Semen eius crudum et coctum calculos excludit: vrinam prouocat: menstruis imperat: dissintericis prodest.
- C** Latebras sapiens huic p̄hibet testimoniū: dicens q̄ coquimati in aqua solunt. et cum carnibus spiritualia mundificat fomentum ex aqua salsa et oleo decoctionis eius valet ad dolorem vliacum.
- D** Stranguiriā et diarrhiā in vīno decocti: et castaplasmati ad idem valent. diuretica sunt.

que est venenū perniciosum. et est in summo caliditatis et siccitatis.

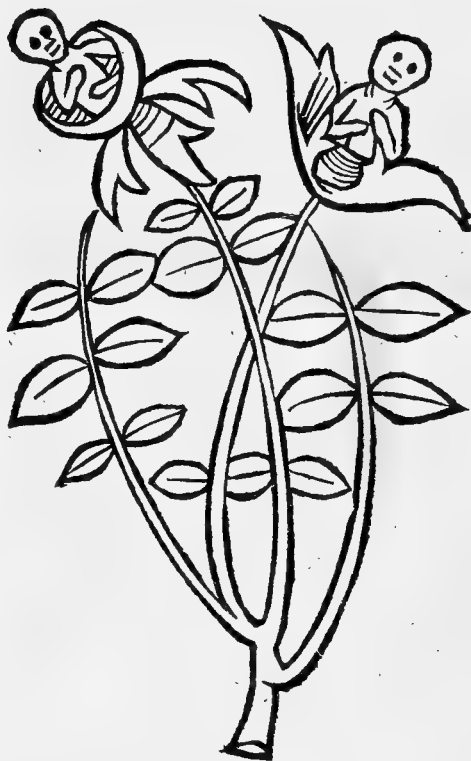
Operationes

- A** Auicenna. Napellus delet albaras linctum et confert lepze. vnde est venenū destruens bibentem se. Maior vero ipsius portio est medietas. s. vni. et hec interficit et similiter minus.
- B** Et ex eo cocurnices bibunt et non moriuntur. Et omnibus confectionibus dyamuscus ei resistit.
- C** Et est alius qui vocatur napellus moysis. Et vult dicere napellus mus. et est quoddam animal quod assimilatur muri: quod moratur in radice napelli: nascens cum napello. et qui cum eo appropinquat. non crescit arbor. et est tyria canapelli: et est maior eo. et in eo sunt omnia iuamenta que sunt in napello.

Capitulum. ccviij.

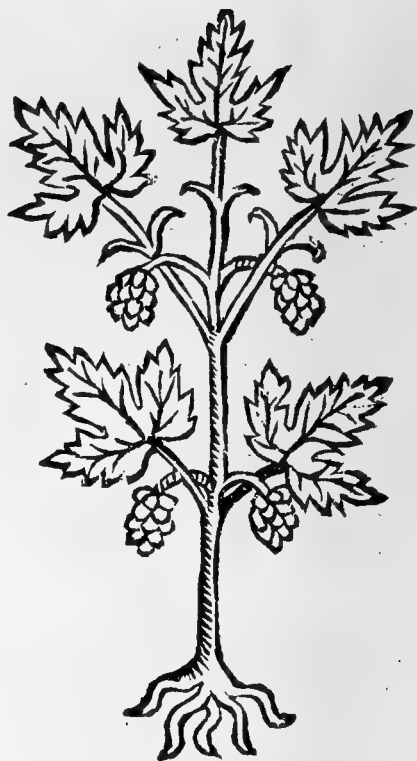
Napellus. Pandecta. cap. ccccclxiij.
 Napellus est herba que facta est sicut elleborus niger. cuius radix est ordi nata ad modū r̄hetis. est anthonomatice herba venenosa. et est p̄ma pars aconiti. Auicēna libro. ij. cap. de napello. Napellus est herba

Capitulum. ccviij.

Narciscus vel bulbis vomiferus: vel cepe marinum. Dyascozides capitulo Narciscus. vel bulbis ematicus: vel bulbis vomicus: folia habet poro similia sed minuta. et hastas habet duorum palmorum que inanes et concaue sunt et sine folijs.

Flos est illi albus in giro. in medio croceus: z est qdam species: cuius illud medium purpureum est. Radices habet albam rotundam sicut bulbos. z semen nigrum z oblongum vt in membranis. Qui in locis montuosis nascit est melior. cuius etiam flos suam longe iactat odorem. In reliquis autem porri habet similitudinem z viridis est. Virtus eius est que abstergit z incarnat z desiccatur. Et illud quod de eo administratur est radix. ¶ Plinius libro vicesimo primo. Narcisci duo genera in usu medici recipiunt. vnum flore purpureo. z alterum herbaceum. ¶ Sydozus. Narciscus fabulose nomen impostum habet a quodam puero. cuius membra in hunc florem transferunt: qui z nomen narcisci in appellatione custodit: z decus pulcritudinis in candore retinet foliorum. ¶ Serapion Narciscus est calida z sicca in secundo gradu.

Operationes.

- A** ¶ Dyascozides. Radix eius bibita z comesta z cocta vomitum prouocat. trita cum melle combustionibus medicatur. Nervos incisos consolidat. Latatos componit: antiquis doloribus articulorum prestulatur. ¶ Delle mixtus est felidas z omnes maculas vultibus tollit. Dicitur semini vnice aceto et melli.
- C** ¶ Et herba mixta vulnera foetida purgat. apostemata dura rumpit. Infusa corpori impostata euocat cum yrisillirica melle mixto.
- D** ¶ Item electiones erumpit atq; stipites euocat. et si qua sunt aliena cum farina z oleo ad mixto melle.
- E** ¶ Serapion auctoritate Salieni. Virtus eius est que desiccatur z abstergit: extrahit z incarnat vlcera magna. z incarnat incisiones in lacertis factas. Et mixtus cum ozobo mundificat foetides corporis z aperit apostemata. z qm comeditur ex radice narcisci aut bibitur commouet vomitum. z trita cum melle confert combustionibus ignis. Et quando fit ex ea emplastrum conglutinat vulnera neruorum.
- F** ¶ Et idem auctoritate Aben Desnay. Narciscus facit operationes iesimini: nisi quia est debilior eo: et confert doloribus qui sunt a flegmate. et oleum eius est bonum ad hoc. z radix eius incarnat vlcera neruorum: et habet virtutem licanuam.
- B** ¶ Salienus. viij. simpli. far. cap. Narciscus. Radix eius siccat iue est virtutis in tantum vt consolidet plagas maximas vsq; ad abscissionem que circa tenantos. habet autem quid abstersiuum z attractiuum.

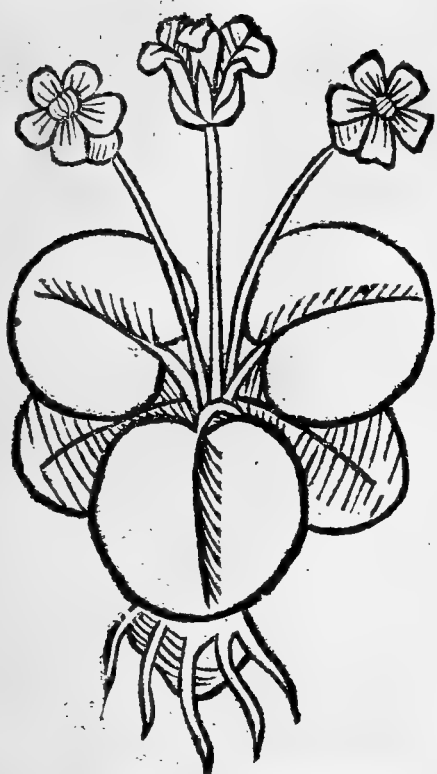
Capitulum. ccviii

Nabach est fructus fm Auicem. arboris dicte a sadar. q apud Dyascoz. vocatur agrifolius. Verum apud Sera. est aliud nabach. scz cortex arboris q a Dyas. vocat nascatimon. Et dicit Serapion cap. Nabach. q affertur de India. z est in colore similis croceo. z sunt sicut cortices mori boni odoris. et habet virtutem calefacientem.

Operationes

- Sera.** Fuit cu cofumigatoes z ponit in cofectioibus vnguetoz: z in alijs pfectioibus calefacioz. z habet virtutem calami aromatici.
- ¶ Et idem auc. Bal. Est calida in tertio. et est ex speciebus Indie. Et quando fit suffumigatio cum eo valet corruptioni matricis. z pferit suffocationi eius qm est siccum.
- ¶ Item scribitur q nabach comparat nespilis z zaroz qd est magis odoriferum nespilis. z ita similitudo est in virtute qm fructus agrifolij est stupicus confortans stomachum. z similiter comparantur nespila z zaroz.

Capitulum. ccix.

Nenufar. Pla. Nenufar est herba in.ū. gdu frigida ⁊ hūida. hñs folia lata in loc' reperit' aqñs: ⁊ in calidis regiõibz ⁊ in frigidis. Itē duplex est ei' maneries. vna q̄ purpureū florē pducit ⁊ melior est. Alia fo q̄ croceū: ⁊ non adeo bona est. Flos ei' medicine cōperit. Et melior est ille q̄ in calidis regiõibz reperit' q̄ i frigidis. In seprēbri collect' in eff' cacia multa seruat. ¶ Auicēñ. Nenufar nomi' nauit Salienus canlem aque fortius est illud qđ habet radicem albam q̄ qđ n' gram. Flos eius frigidus est ⁊ humidus insecūdo.

Operaciones.

Pa. Ex floribz p̄cipue fiant syrūpi ⁊ febres acutas ⁊ calefactiões ca. epatis: calidasq; distē perantias. Itaq; flores in aqua decoquunt. et ex tali aqua zuccaro addito fit syrūpus.

Cōtra dolores capitis et calore sarraceni flos rem p nocē in aqua ponūt: ⁊ mane talē aquaz bibunt. floresq; naribz suis applicant.

Auicenna. Syrupus eius uehementis ex' tinctionis est ⁊ subriatiu' valde. Conserit tussē ⁊ pleuresi: ⁊ febribz acutis. Radix eius cōfert borbor ⁊ apostematibz calidis splenis. Eades cum aqua conserit morsee supposita. cum pice vero alopicie.

Mem. Nenufar somnū facit. sodam calidā ⁊ colericā sedat. sed tamen debilitat.

Pollutionē minuit: ⁊ frangit desiderii coit' cū syrūpo de papauere bibit'. ⁊ ⁊ gelat sperma p̄peq; radix ei'. Eadēq; radix p̄fert solutiōi an nique: ⁊ viceribz intestinor: ⁊ doloribz vesice.

Semen eius fortius est in omni re. et probi bet fluxus menstruozum. Natura nenufaris Ind: est natura mandragore.

Constantin' in libro graduum. Nenufar est subtile ac penetrabile: dolorē capitis et calos re placat appositū naribz colericis ⁊ sanguineis. et omnibz congruit passionibus.

Syrupus ei' calidam tussim extinguit. ac fe bres colericas ac sanguinolentas aufert vigel las. Oleū ei' dolorē capitis aufert si cataplas metur. aut si eo sternutatio p̄tinetur.

Auicenna libro. ij. cap. de nenufare. Syrus pus eius lenit ventrem: ⁊ p̄fert febribz estatis. ⁊ est uehementis extinctionis.

Et idem de viribz cordis ait q' p̄fortat cor.

Capitulum. cccx.

Rigella. Pla. Rigella est semen cuius dam berbe rotundum: subnigrum ha bens colorē. subamarū saporē. virtutē

D
E
F
B
D
J
K

habet diuretica ex amaritudine dissolutiva: cōsumptiua ex q̄titate suis. folia ei⁹ sunt parua: minuta z mollia: similia cortule. z flos eius est figure stelle. coloris celestis. z h̄s in sūmitatib⁹ capitella sicut papauer. z in medio ex intrinsec⁹ ca prestunt aliqua ordinatim diuidentia semina. Est calida z sicca in. iij. gradu. ¶ Sera. li. ag. c. Arum. i. nigella. est planta parua h̄ns virgas paruas circiter duos palmos ad plus. z h̄s folia pua minuta z mollia: similia folijs plante q̄ d̄r carnabaon siue ranobaon. nisi qz sunt minorā satis. z in sūmitate sunt capitella subtilia: similia capitib⁹ papaueris: oblonga: z ī medio ei⁹ sunt parietes separātes semina. Qd̄ quidez semen est nigrū acutū boni odoris. ¶ Dyaf. ca. Melanchiū. i. nigella fm trāslationē nostraz. Melanchiuz herba est minor folia minuta et tenera. z semen minutus habens. cuius frutex lōgus est duoz palmoz. z desup habens caputellū simile miconio. s̄z oblongū ī medio veluti parietes h̄ns q̄b⁹ discernūt semina. q̄ semina sūt nigra z odorata z viscida q̄ multi panni aspergunt. ¶ Sal. vij. sim. far. ca. Melanchiū. i. Nigella calefacit z sicut f̄m tertium gradus. Hoc idem dicit Platearius.

Operationes.

- A** ¶ Nigelle ex farina cum succo absinthio emplastrum factum circa vmbilicū: et precipue pueris lumbricos necat. Alijs conficiatur ad scabiem cum melle et datur per os.
- B** ¶ Unguentū ad scabiē puluer⁹ nigelle ī multa q̄ntitate fiat decoctio ī forti aceto vsqz ad aliq̄n rula spissitudinem. z tūc addito oleo fiat inde unguentū bonū ad scabiē z imperiginē z lenit⁹ ginē faciei tollit. Farina nigelle p̄fecta cū aceto tepido: infusus auribus vermes necat.
- L** ¶ Contra stranguiria: disturriam z yliacam passionem datur vinum infusionis nigelle p̄ nocre. sed ante coquat. qz nimirū fieret violentū. Costat em̄ q̄ si ī multa q̄ntitate fuit occidit.
- D** ¶ Si autē ī multa q̄ntitate habet: pone ī sacculo: et fiat decoctio eius ī vino z oleo. z sup̄ renes z pectus fiat saccellatio p̄tra predicta. et est satis experta odorata p̄tra catarrum z chozizam. Et h̄s habet nigella a sui complexionē. vt Galien⁹. vi. sim. far. ca. de Peonia dicit.
- E** ¶ Sera. auc. Dyaf. ca. de nigella. q̄daz admiscēt hoc semen ī massa paste z faciūt inde panem. z q̄n fit emplastr⁹ fronti cū eo p̄fert lode.
- F** ¶ Et q̄n fit caput purgium cum eo z aceto cōsfert aque que descendit ad oculum.
- B** ¶ Et q̄n sumit ī potu. s̄i. cū aq̄: cōfert morsu rutele. z q̄n fit fumigatio cum ea fugat venena.

¶ Et fit emplastr⁹ cū ea sup̄ duricies q̄ fiunt ī iuncturis pedū q̄ dicunt calli: z aufert eas. ¶ Et idem auc. Aben Heluay. p̄opetas ei⁹ est q̄ aufert febrem flegmaticā z melancolicā: z interficit ascarides. z p̄fert morsu rutele.

Capitulum. cccxj.

Nymphaea. Plin. lib. xxv. Nymphaea dicitur tradit a nymp̄ha zelotipa erga herculē ropholo mortua. vñ aliq̄ heracleon vocat eā. alij rophalon. Nascit radice clauis simili. Dyaf. Nymphaea vel vt dicit alij cacabū veneris. i. papauer palustre. siue vt latini alga palustris. Nascit ī aq̄s stantib⁹ vel locis non cultis. h̄ns folia cicorie similia: s̄z minora z oblonga. caput alt⁹ sup̄ aquā p̄ferens. multaqz capita infra aquā ex vna radice h̄ns. flos est illi albus lilio similis: cū pallore puo. semē eius ī medio croceū. s̄z cū efflozuerit nigrū efficit h̄s stalem z nō grossa z nigea. radix q̄s aspera nigra z nodosa. In autumno siccat. ¶ Nota qz nymphaea habet p̄prium capitulum. similiter z nennat. quare nō sunt idem sicut aliq̄ volūt.

Operationes

¶ Plin⁹ li. xxvi. Ventrē ī torū adimit nymphaea.

B phea heraclea p. xl. dies ieiuno potur i cibo
A iumptra. **U**lita radix genitalibz inbibet nō
D solū ventrē s; etiā geniture affluentiā. et ob id
 corpus alere d; atq; vocē. **D**yal. Sicca bi
 bita cū vino ciliis medet. splenem siccac cas
 thaplastmata. doloresq; cōpescit stomachum
 imposita. **R**adix ei? bibita dolorem vesice
 mitigat. Corpis maculas detergit. et semen
 eius bibitum hoc assidue facere nouit.

Capitulum. cccxi.

Naturalis. et est illa q̄ cōiter vtimur
 ad edendū. Sciendū q̄ nucis multa
 sunt genera. sed qñ simpliciter ponit̄
 p̄ vsuali intelligit. **S**al. viij. sim. far. cap. Area
 grece. i. nux vsual vel nux arbor. Nux arbor
 habet q̄dē qd̄ in pullu rōibz et frondibz stipri
 cū euidentis. plurimū aut̄ in nucis cortice recen
 ti et sicco. **U**tunt aut̄ eo p̄pterea et tinctoros.
 nō aut̄ exp̄mētes eos. et succū silt̄ succo moro
 rū et ruboz coquētes cū melle. stomachico vti
 mur pharmaco. et etiā ad alia vniuersa in q̄bz
 sunt cōgrui p̄dicti succi. **N**ūc p̄o ipsi? aliud
 q̄dē est esibile. aliud oleaginosum et subtilinz
 partiū. quocirca et succi fit facilt̄. et maḡ q̄dē
 fit tale q̄ntūctiq; repositiū diu manet oleū. nā
 exp̄primere est possibile ex eo antiquato.

Operationes

Qui. li. q. ca. de nuce ca. est in. iij. sic. in p̄nci.
 secūdi gradus. et in ip̄a est humiditas q̄ dele
 tur cū antiquat̄. et infixa est nuci stipticit as.
 plurima et folia et cortex ipsi? oia sunt cōstrin
 gentia sup̄tū sanguis. et ei? cortex adustus est
 desiccatiu? sine mordicatione. **O**leū p̄o vetu
 ste est sicut oleū vetus: et absterio anrique est
 fortis. **E**x recentibz fit emplastrū sup̄ vestis
 gia p̄cussionis. masticata medulla ei? ponit̄
 sup̄ apostemata melācolicū et vlcerosus. et cō
 fert ei? gūma vlceribz calidis sp̄rsa sup̄ ea.
Et in emplastris cū melle et ruta p̄fert torzi
 omi neruoz: facit sodā. et distillat succū folioz
 tepidus in aurē: et p̄fert sanie in aure. **D**icit
 alcaus: q̄ ip̄a grauat linguā: et est faciens bo
 thor in aure. **E**ius oleum p̄fert herpetiestios
 meno et herisipile et fistulis in parte oculi.
Succus corticis eius et rob eius phibent
 p̄focacionem et nocent tussi. et oculum anti
 quarum facit venire dolorem gutturis.
Et ex omnibz quidē speciebus nucis dixit
 Alcaus fieri emplastrū māmille apostemose
 et p̄prie ex regali magna. est difficilis digestio
 nis et mala stomachi: sed nutrita et recens est
 melior stomacho et minoris nocumēti. et illud
 quando frangitur a duobus corticibz suis.
 et nux quidem nutrita cum melle confert sto
 macho frigido.

Dyascorides ca. de nuce. Nux si māduca
 ta fuerit cacostomaca est indigestibilis: et col
 lerā nutrit. dolore capitis cōmouet. **T**ussien
 tibz contraria est si comesta fuerit. **S**umpta
 cum caricis lumbzicos latus excludit. **C**as
 thaplastmatibz adbibita tumores māmaram
 compescit. luxationibz cū melle et ruta bene
 adhibetur. **V**eteres autem nuces carnes
 earū cathaplastmatibus adbibite: caneros et
 carbunculos tollunt. **E**gilopas limpidant.
 si caro masticata et imposita fuerit.

Fit etiam ex ip̄a oleum si tunsa et expressa
 fuerit. virides autē nuces cacostomatice sūt
 quasi oleo mixte fuerint eius actiorem tem
 perat: et linozes corporis tollunt.

Arbor nucaria habet in folijs hoc vel cū
 nis stipitum. nucis autem viridis cortex tun
 sa et pressa. et succo qui eūcitur cocto cū mel
 le: vt solet fieri de moris odoris vitia bonus
 est: et vocatur dyacaron. **I**tem cortex nucis
 siccata et vsta leptomeris et desiccatiua sine
 mordicatione fit medicina.

Capitulum. cccxii.

A **U**ellana. Gal. vñ. sim. far. ca. de nucib. Est aut aliud gen^o careaz et nucii parua. que vtiq; z pontice nu cupant ampliori: participates terrestri substātia: quocirca z magis austera. cū gustat ipsa planta: z fructus et cortex apparet. In alijs vero silis existit magne nuci que vocatur ab aliqb; basilica. Nuncupat autē z hec parua nux a pluribus leptocariū vel auellana.

Operaciones

A Quicē. li. ij. ca. Auellana. Auellana nutriti
B lior est nuce. qm̄ ē magis solida z min^o vinctuo
 sa. z tardioris digestiōis decliuis ē ad calidi
 tatē quādā z siccitatē parua. **C** Generat ex ea
 colera. z in ipa est stipticitas maior q̄ in nu
 ce. z in ipa est inflatio. z generat ventositatē
 in vētre inferiori. z qd̄ ex ea adustū est tingit
 capillos. facit sodā z assat z comedit cū pau
 co pipere: z maturat corizam. **C** ypo. inquit.
 Auellana in cerebro facit augmētū. **E** rrima
 uerūt qdā q̄ ipa illimita sup verticū puerozū
 varios habentiū oculos. delet varietatē. co
 medit cū aqua mellis: z p̄fert tussī antique. z
D adiuuat ad spuendū. **E** st tarde digestiōis:
 z exsiccat vomitū: z est tardioris digestiōis
 q̄ nux vsual. **E** i^o cortex est stiptic^o: z p̄strin
 git vētrē: z p̄fert venenis z morib;. et pprie

cū ficub; z ruta z pūcture z scorpiōis. **D**ya
 sco. Auellane in cibo sumptre dolorē capitis
 incutiūt. stomachū inflatiōe distēdūt. corpori
 sano pinguedinē cōferūt. **S** ecce in vase sy
 ctili cōstitūte distillatiōib; mitigandis vtili
 me offerūtur. **T**rite ex aqua mulla potes
 vetustissime tussis molestiam sedant.

Alij tritas cū passo bibendas dederunt a
 pul monis z iecoris vitia sanāda. **D**ulcitriz
 tas cū pipere miscuerūt cū vino propinatas
 cōtra catarrū. z tormenta ventris z vane dū
 stillantis angustias valere fenserūt cū az un
 gia vel adipe vsina cōtrite z alopicijs linite
 capillis damna restituerūt. dicūt aliq; coria ei^o
 cum oleo trita oculos gattineos inuncta in
 ficere z capillos. **H**anc multi leptocoriā vos
 cant cacostomatica est que si assata fuerit.

Et cum pipere bibita catarrum maturesce
 refacit. z tota combusta z azungie mixta vt
 superius scriptum est facit.

Johānes mesue ca. de oleis. **O**leū eius va
 let contra dolorem arteticum z neruozum.

Capitulum. cccxiii.

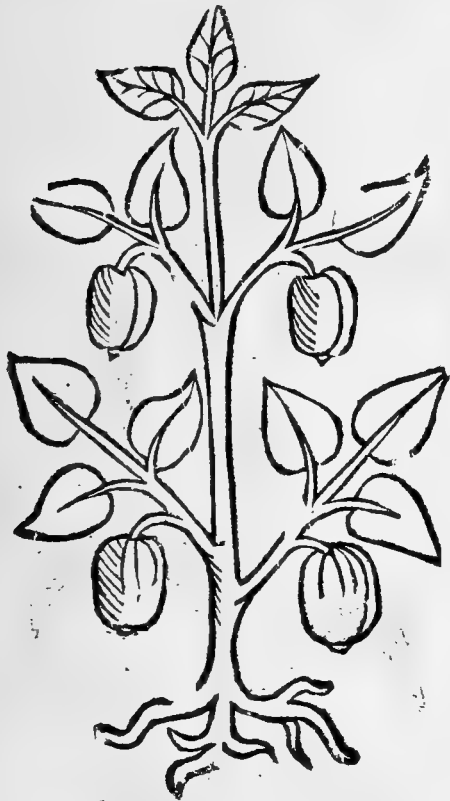
A **U** muscata. Serapi. lib. aggre. ca.
n **J**ezbaue arabice. i. nux muscata: z
 affert d̄ india. **E**t idē au. **J**saac. **D**e

De Herbis

liores sunt ex eis rubee pingues graues. Et deteriores nigre leues: z sunt ca. z sic.

Operationes

Sera. Stringit venter z aromatizat stomachu z odore ei⁹ fac bonu. aufert supfluitates a stomacho z digerit cibū. Et expellit vicositates z corroboret stomachū z epas. z pfert lenitigini faciei z serpigini. z extenuat splenē: et mollit apata dura epas. Et nata ei⁹ ē sicut natura gariofiloz. z ē ca. z sic. i. ij. gra. bōa est stomacho z epatis frigido. z pfert debilitati eoz

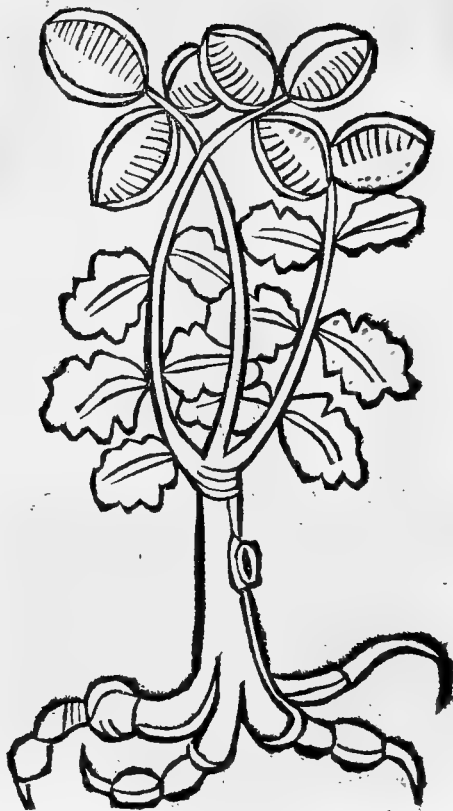
Capitulum. cccxv.

Arindica: et est nux magna. Sera. li. ag. cap. neregil. z ē palma insule q̄ est in mariarui: z i p̄tibz insularz zing. Et dicit q̄ neregil ē palma de mochol. z iste insule noiant dabit. z ab eis deferunt dabit: z ē neregil. Ultime hō istarum est sarambib a zaran. Et ides auct. Bal. in li. de cibis Flux indica est ca. in secundo gradu. humida in primo.

Operationes

Sera. Signū hūiditatis ei⁹ est q̄ cito corruptū. z ipa ē grosse z grauis sube. nisi q̄ ipsa nō ē malichimi: oportet vt caueat ab ea q̄ nō est recens. Et bōa q̄ ē multe albedis in car

ne sua. z in q̄ est aq̄ dulcis bona. z illa aq̄ q̄ est intra ipam est signū sue recentie. z dicitur ex corari illud qd̄ est albū ex ea existens exteri⁹: qz iste cortex est durus grauis stomacho lōginquus a digestionē. Et si aliunde digeritur nō inuenit corp⁹ in eo aliud nisi nutrimentū modicū. z ipa qd̄ nux comeditur cūz succaro tabar: et aut cū penidīs albis. z pprie ab eis q̄ sūt calefacti. flegmatici hō cū pauco melle: z colerici nō vtant ea. Et sumat eā flegmatici i ieiunio z expectet donec descēdat a stomacho post comedat. z qn̄ ipa veterascit expellit ascarides a sua pprietate. z oleū ei⁹ vetustū pfert ventositatibz lūboz z doloribz genuū. z emorroidibz q̄ sūt a flegmate qn̄ bibit et qn̄ linif exteri⁹ marie admisceat cū oleo nucleoz psicoz qn̄ admistrat de vnoquoqz illoz. z. i. aut aure⁹. i. Oleū hō ei⁹ q̄ noua ē pfert z flegmatici: z ē melioris chimi qz butiruz vacciniū vel ouinū. qz n̄ pūgit stomachū sic facit butirū vacciniū vel ouinū nec mollificat eū Oleū hō ei⁹ pfert vesice. Jo. mel. tractatu d oleif Oleū ei⁹ pfert dolori neruoz z lenit pectus z pulmonē. clarificat vocē z impinguat: z addit in spermate. Qui. li. ij. ca. de nucē. Indica dicit q̄ augmentat coitum. z cū antiquatur comesta: ascarides z vermes necat.

A
B
C
D
E
F
G

A
B
C
D
E
F
G

Capitulum. cccxvi.

Alex vomica p Dyas. est fructus secundus de speciei. Titimalli carficeti. sicut quosdam vocatur castanea Indica.

Scrapion libro aggregati. ca. Jezusalkel. auctore. Dabitur. facit vomere fortiter. color eius est inter glaucedinem et albedinem. et est maior avel lana parum. et sunt in ea nodi.

Operationes

A Dyasco. Quando accipitur de cortice eius et teritur et cribatur. et accipitur de ipso. 3. ii. cum duobus aureis anisi critici. aut semine feniculi. et conficitur cum melle sufficienti. Et bibitur cum aqua calida movet vomitum: et expellit superfluitates colericas et slegmaticas.

Capitulum. cccxvii.

Alex metel. Sera. li. aggregati. cap. Jezus metel. yachie Bonalbacharich greca idem sunt. et sunt nux metel. et fructus similis nuci vomice. et semen eius est simile semini mandragore. et cortex eius est asper. et sapor eius est delectabilis et vinctuosus. Et virtus est frigida in. iiii. gradu.

Operationes

¶ Si detur de ea in potu vna kirat cum vino inebriat ebrietate forti. sed si dentur duo aurei rei cum eo statim accidit. ¶ Et idem auct. Rasis. Jezus methel est narcotica. et fortasse occidit et opilat: et facit euomere. et si detur de ea quatuordecim. 3. s. inebriat ebrietate forti. et oportet quod sumens eam sumat butiri calidum. et ponat extremitates eius in aqua calida: et fiat quod euomet satis: et curetur cura illius quod sumpsit mandragoram. ¶ Qui. li. ii. Rux methel facit sube. h. et mala cerebro. et pondus dauich. i. ex ea inebriat. Est inimica cordi. 3. i. ex ea est venenum diei sue.

Capitulum. cccxviii.

Ordeum. Sera. li. aggregati. ca. Dabaet arabice. i. ordeum. Virtus eius est que in frigidat et desiccatur in primo gradu. et desiccatio eius est amplior parum desiccatione fabarum quando applicatur exterius. Verum ordeum coctum est melius fabis in hoc quod ipsum non inflat. Et fabae quando coquuntur generant inflationem. quoniam substantia earum est grossior substantia illius. propter hoc sunt magis nutritibiles quam ordeum. et ipsa ambo declinant pariter a temperamento. Sed sani cordei est magis desiccatio quam ordeum ipsum. ¶ Sal. vii. sim far. ca. de ordeo trachti. i. ordeum primi gradus est in

De Herbis

cando et infrigidando. est autē breui quodam
 siccus q̄ farina fabaz. Talia vero oīa silia
 sunt in his q̄ vtuntur extrinsec⁹. Quā vero co
 meditur superat fabā. quoniā inflationez des
 ponit. In faba vero qlitercunq; coquatur p̄
 manet inflatiuitas Grossiozū enim est partū
 q̄ hordeuz. et p̄pterea nutritilioz eo est. quos
 niā autē modicū a mediocritate abscesserūt.
 p̄pterea sunt in multo vsu. huiusmodi enī far
 maca multz alijs pmiscētur ceu materie que
 dam. Et p̄pterea cera ⁊ oleum nō paucis cō
 miscentur farmacis. Alfita autem multa oz
 deo ip̄o sunt siccariuoz criminū. ita nomī
 natur qd̄ ex grossa parte farine ordei et zea:
 que ex parte farine subtilis. Est autē nutritili
 us quidem alfita. difficilīus vero digestibile
 Et dicit in libro de cibis. Fit ex ordeo pas
 nis. qui qm̄ est fursureus vocatur maza.

Operationes

A Serapion auctoritate Dyasco. Aqua oz
 dei est inuatiua ad reprimendū caliditatē hu
 miditatum calidarum. Et confert asperitati
 canne pulmonis ⁊ vlceribus eius.

B Et cum semine feniculi puocat vīnam. et
 est abstersiua ⁊ maturat apostemata calida.

C Et quando miscetur cum semine lini et fes
 nugreco et ruta confert tumoribus testicu
 lorum. Et quando administratur cum mirto
 et vino et piris siluestribz ⁊ fructu rubi: ⁊ cor
 rice granati stringit ventrem.

D Et quando fit emplastrum ex eo cum cito
 nijs et aceto confert apostematibus calidis
 que accidunt podagricis.

E Et quando miscetur cum aceto forti: et po
 nitur super scabiem vlcerosam. maturat eam
 et farina ordei stringit ventrem: et sedat dor
 lozem apostematum calidorum.

Capitulum. cccxi.

O Leander. Dyasco. ca. Nereon grece
 id est oleander. Frutex est omnibus
 nota. Folia habet similia amigdalis
 sed maiora ⁊ pinguiora: ⁊ florem rodo similē.
 semen etiā pariens sicut cornuveluti lanā des
 intus habens similē iacincto. Radix est illi
 oblonga et angusta: gustu salsa. nascit̄ locis
 squosis ⁊ maritimis. Qui. li. ij. ca. de oleand
 dro. Oleander alia est siluestri. alia flumialis.
 Siluestris habet folia portulace similia: sed
 sunt strictiora. ⁊ eius tyrsi sunt longi expansi
 sup̄ terram. ⁊ apud folia sunt spine. Et nascit̄
 in desertis domibz. Flumialis autē oritur in
 ripis fluuioz. cui⁹ tyrsi a terra eleuant. ⁊ sp̄

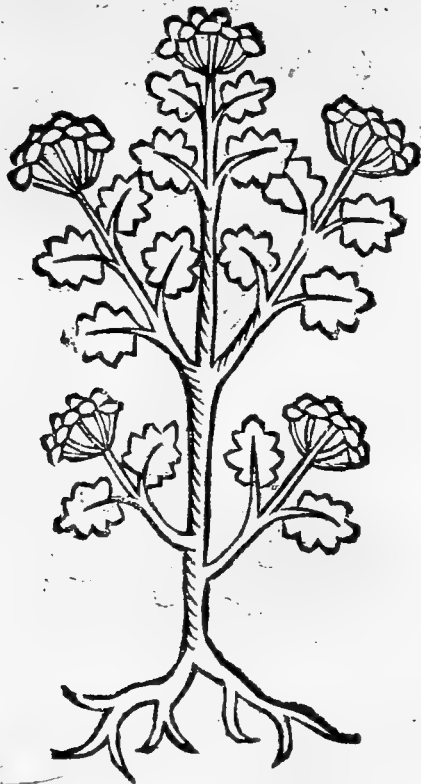
ne ei⁹ sunt occulte. ⁊ folia ei⁹ sunt sicut folia
 salicis ⁊ folia amigdali. ⁊ ē sapor⁹ valde ama
 ri sup̄ior cutis ei⁹. ⁊ flos ei⁹ est sicut rosa rus
 bea bon⁹ valde. et sup̄ ip̄m egredit̄ qd̄dā file
 pilis. et eius fruct⁹ est durus plenus asper. ⁊
 intus est res sicut lana. Est ca. in. iij. sic. in. ij.

Operationes

A Dyas. Vir⁹ est illi mortifera. Nā comesta
 ab aialibz mortē infert: sed homini remediuz
 est salut⁹. maxie cū vino. Et ruta bibita mor
 sibz venenaz occurrit. Pecora minuta si odo
 re ei⁹ tacta fuerint moriūt. Qui. Interficie
 pulices ⁊ vermes terrenos. succus folioz ei⁹
 valet scabiei ⁊ excoziatiōi. ⁊ pfert dolori dor
 si antiq; o more emplastri. Et flos ei⁹ facie
 sternutationē. ⁊ est venenū hoībz ⁊ bestijs. ve
 rū cōfert cū bibit̄ cū vino decocto cū ruta et
 potat̄: ⁊ liberat a venenis vermiū venenosoz
B Ego tñ dico q̄ hoc ē timorosuz. Et ip̄e ei⁹
 flos est venenū hoībz ⁊ bestijs ⁊ canibz. Uel
 runt amē cōfert qm̄ bibit̄ cū vino decocto cū
 ruta fm̄ q̄ d̄. Sal. viij. sim. far. capi. Rodo
 dafnes. i. oleandri: vel nereon. nota est oībz
 frutex cathaplasmata dyasoretice ꝑtutis est
C Intra corp⁹ vero sumpta pernicioza ē. nō
 t ij

A
B
C
D
E
F

solum hominibus sed pluribus bestiis secundum complexionem tertium est gradus calefacientium incipientis primi vero siccantium.

Capitulum. cccxx.

Olivaria arbor. Gal. li. ij. de cibis ca. de oliuis. Oliue paucū oīno alimētū dant corpori. et maxime quae sunt mature. Comedunt autē homines has cum pane qui dem magis. sine autē pane alinadas et kolomiadas sic vocatas gra subductionis ventris. Cum garo autem ante cibum. sic autem que sunt mature in arbore plurimum unctuosum sicce stipticū chimum habent. propter quod et roborant stomachū. excitāt appetitū quae idoneis sime autē ad hec sunt: quae cum aceto repositae. Multipliciter autē ipsa praeparantur quae studuerunt circa pulmentaria experientia. Sera. li. aggrega. Cabit. i. oliuarum. Oliuarum quedā est domestica: quedā siluestris: quae grece vocatur agriolear. Et idem aucto. Gal. sim. far. Oliuarum domesticarum folia et cime quae sunt humida habent saporē stipticū. et virtus earum prima est quae infrigidat ea quantitate qua sunt stiptice. Et idem aucto. Dyasco. Virtus foliorum domestice assimilatur virtuti foliorum agrestis. nisi quod folium domestice est debilius. et sunt conuenientiora oculo quam agrestis.

Operationes

¶ Et idem Sera. Agrestium oliuarum folia sunt stiptica quae piscant. et fit inde emplastrum super herisipilam et profert: neque sinit ipsam augere. ¶ Et confert fornicem et vlcerebus que noiantur antrax. et vlcerebus fraudulētis et panaritis. ¶ Et quae fit ex eis emplastrum cum melle occidit ascarides. et confert apostemati quod noiat duo vlcera et apostematibus calidis. et facit adbere recutim capitis quae separatur ab osse. et quae maxillificatur confert vlcerebus oris et aliole. ¶ Et quae fit ex eis fit emplastrum cum farina ordei. profert fluxui ventris antiquo et humiditatibus antiquis que a matrice emanant. et fluxui sanguinis. ¶ Et sanat eminentiam oculi. et profert vlcerebus eius quae noiant alcatalia et alijs vlcerebus. ¶ Et profert fluxui humiditatum antiquarum ad oculum. et ideo ponunt in robore quae administratur corrosioni palpebrarum. ¶ Et profert auribus ex quibus sinit sanies: et auribus vlcerebatis. ¶ Et quae volueris extrahere succum ipsorum tere ea: et in piscatione asperge super ea vinum vel aquam. et postea exprime et desicca expressuram in sole. et facit trociscos. et quae fit cum vino est fortior quam cum aqua. et melior ad reponendum. et profert sanies aurium. ¶ Etiam quidem comburunt folia ipsa cum flore. et ponit cinis loco turis. et fit in hunc modum. Ponunt in olla terrea cruda. et obturatur os eius. et dimittit in fornace donec illa coquat. Deinde proice super ea vinum quousque infrigidetur. et confice simul. et iterum combure sicut prius: et postea lana sicut lauat cerusa: et facit trociscos. et creditur quod quando comburuntur in hunc modum non est eius virtus minor virtute turis in inuamento oculi. et ideo conceditur quod virtus huius sit sicut virtus illius. ¶ Et idem aucto. Galie. vi. sim. far. Fructus eius quae est maturus complete est calidus caliditate et temperata. et quae ex eo est immaturus est frigidior et stipticior. ¶ Galie. ij. de cibis. ca. de oliuis. Oliue paucū oīno alimētū dant corpori. et maxime quae sunt mature. comedunt autē homines has cum pane quod magis. sine autē pane alinadas et kolomiadas sic vocatas gra subductionis ventris. Cum garo autē ante cibum. sic autē quae sunt mature in arbore plurimum unctuosum. sicce stipticū chimū habent. propter quod et roborant stomachū: excitāt appetitū. idoneis sime autē ad hec sunt que cum aceto repositae. Multipliciter autē ista praeparantur quae studuerunt circa pulmentaria experientia. ¶ Almansor tractatu tertio ca. de oliuis. Oliue de aqua calide sunt et sicce complexionis. que si ante cibum solum comedant ventrem mouent. et os stoma-

ibi robustū reddūt. Oliue autē de oleo calidi
ores sunt. que et os stomachi minus corobo
rant ac ventrem nimis fluere faciunt.

Capitulum. cccxxi.

Oleum oliuarum. Sera. aucto. Gal.
Oleum quod sumit ex oliuis maturis
quoddam est nouū. quoddam est vetus.
Eius pro quod est nouū calefacit calefactio et
perata et humectat. sed vetus ex eo calidus est
magis resolutiuus. sed illud quod accipit ex oli
uis recentibus immaturis dicitur oleum expensarū.
et esto leuonfancinū. Et in nouo aliquo existit
ex eo de frigiditate quantitas que est in eo de
stipticitate. Et vetus ex eo dum in ipso pes
uerat stipticitas est virtutis desiccatione: do
nec stipticitas recedat ab eo. quia tunc fit simile
quod oleo accipit ab oliuis in summatibus. simi
le est et propter in parte oleo expensarū. et vniuer
saliter pone considerationem tuam in omni oleo
quod gustabis. quia eadem quantitas quam in eo in
uenies de stipticitate est ibi de frigiditate. et
si non inuenies in eo stipticitatem omnino: sed inue
nies ipsum delectabile vere delectationis dicitur
ipsum calidum cum temperamento. et si tu inuenis
es cum hoc ipsum subtile. et illud quod est clarum de
quo si accipias partem: et ponis ipsum supra mem

brū. vel corpus extendit supra corpus et dilatat
multum absque eo quod imbibeat in eo et abscondit.
scias quod illud est bonum valde. et bonitas que con
uenit oleo est in ipso. et quando abluatur oleum
non mordicat.

Operationes

Quicquid. Oleum quicquid exprimitur ex oliuis im
maturis. et dicitur onfancinū quicquid ex maturis:
quicquid ex rubeis inter illas medijs. Et huius
operatio est inter illas duas res. Item quicquid
exprimitur ex oliuis domesticis: quicquid ex sil
uestribus que mordicant linguam.

Onfancinū frigidum est et siccum in primo.
Oleum autem de oliuis vltimo maturis calidum
est commenturate: et declinat ad humiditatem.
Omnes autem eius species corpora confor
tant. Notum alleuiant exprimitiue sunt.

Oleum oliuarum siluestrium est sicut oleum
rosarum in plurimis intentionibus. Conser
uat capillos: et prohibet velocitatem caniciei
cum amministratur omni die.

Confert gingiue sanguinee calluendo os ex
eo. Confirmatque dentes motos. Item express
sum de oliuis siluestribus immaturis confert
viceribus humidis et siccis et scabiei.

Dyascorides. Oleum quod fit ex oliuis non
bene maturis est oleum expensarū. et est conue
niens sanis. et propter illud quod est nouum ex
eis sine putrefactione boni odoris. et ex illo
quod est huiusmodi fiunt olea aromatica. et est
bonum stomacho propter stipticitatem que est in
eo. et restringit gingiuas et confortat dentes
quando tenetur in ore: et prohibet sudorem.

Et oleum vetus oliuarum maturarum conue
nit in medicinis. et omnes species olei sunt le
nientes corpus. et prohibent aduentum frigoris
corpori: et faciunt ipsum abilem ad motum et mol
liunt ventrem. et debilitant virtutem medicin
narum vulnerantium.

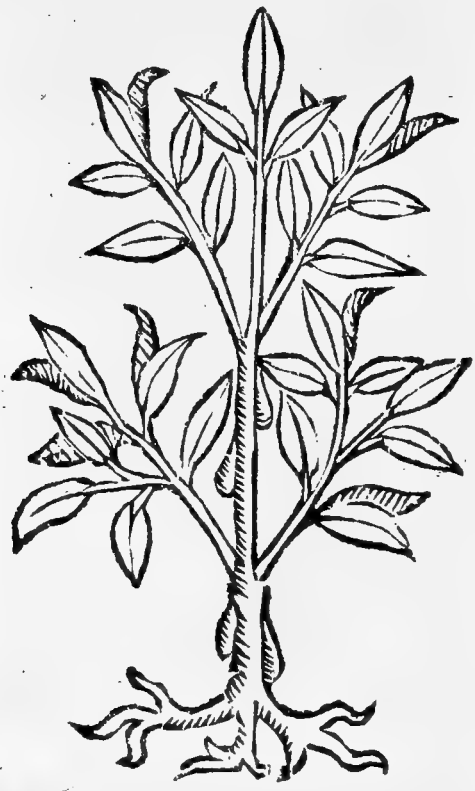
Et datur in potu contra medicinas morti
feras ut euomatur cum eis. et fit cum hoc ab
sidue quando bibuntur ex eo. Z. ix. cum tan
tundem aque ordeii vel aque calide laxat ven
trem. et quando decoquuntur cum ruta et bi
buntur ex eo calido. Z. ix. confert tormidi ven
tris et expellit lumbricos.

Et quod fit cum eo crustere confert colicam que fit ab
apostemate interiori: et opilatione que fit a sters
core duro. et antiquum ex eo est calidius. et plus
resolutiuum. et fit cum eo cohobatum ad acuendum
visum. et si non habes et necessario indiges eo:
coque ipsum donec fiat sicut mel et ytere. et vir
tus eius est sicut virtus veteris.

Et oleum oliuarum siluestrium est stipticum. ius
t. iij.

uamentū ei⁹ est i medicina min⁹ iuuamēto
supradicti olei. z iuuamētū ei⁹ est sic iuuamē
tū oleirosaz. z stringit sudorē z p̄hibet casuz
piloꝝ: z purgat fures capis: z p̄fert scabi⁹
ei z por̄. z p̄hibz canos qñ ex eo fit collutio
ozis valet ad apostemata gingiuaz. z cōfert
dentibz cōmotis. ¶ Et iam p̄parant ex ea epi
thimata ad gingiuas qñ humores currūt ad
eas. z oportet q̄ accipiat lana z inuoluat sup
pra stilum z madesiat in oleo feruenti z pona
tur sup gingiuas sepe donec albescant.

8

Capitulum. cccxxi.
Libanum grece z latine vel thus. a
 rabice Ronder. Sera. lib. aggreg. ca.
 Ronder auctori. Dyas. Est gūmi ex
 canchi siue Karech. Et sunt ei⁹ species q̄tu
 or. Una est melior: z ē ex terra indie. cui⁹ col
 loꝝ ē smaragdīn⁹: z sicut color melōgie. z col
 ligi⁹ in cochūis. z figura eius est rotūda. z fra
 ctura ei⁹ est angulosa. z ponūt illud boies in
 olla terrea. z agitant ollā tādiu donec figura
 eius rotundat. Et post temp⁹ fit rubeū. z se
 cundū est ex terris arabū. z est secundū in bo
 nitate. z meli⁹ ex eo est masculū. z est illud qd
 est rotundū album. z nō facile frangibile. Et
 qñ frangi⁹ qd est interi⁹ eius est tenax. et qñ

fit fumigatio cū eo cōburitur cito. z tertiam
 est in bonitate sicut arabicū. et est hñs frusta
 minora q̄ ipm: z declinat plus ad colorē aco
 ri. Et quartū est de colorē albo. et qñ frangi⁹
 vergit color eius ad colorē mastici. Idē aus
 to. Galieni. Sapor olibani est stipticus sti
 plicitate multa. Verū albū ex eo nō habz sti
 plicitatē manifestā. Virtus eius est q̄ calefa
 cit in scdo gra. et desiccet in pmo. vñ est sti
 ptiū. Dyascozides ca. de olibano. Thus vñ
 olibanū lacrimus est arboris q̄ grece liban⁹
 dicit. Qd aut de arabia desert candiduz est.
 qd vero de india rufum. sed vtrūq̄ masculuz
 est. Est tertū gen⁹ minutū valde z rufum qd
 māna thuris dicit. Est ergo optimū thus quod
 masculū dicit. subzufum z rotundū et pingue et
 naturaliter leue z fragile. z qd ab igne cito in
 cendit odorē suauē copiose emittens. Galie
 nus. vij. sim. far. ca. de thure. Libanū. i. thus
 calefactiū quidē est in secūdo gra. siccariū
 aut in pmo. Habet aut qd stipticans pauci.
 minime vero manifesta est stipticitas in albo
 fm colorē. Coꝝter aut ei⁹ stipticā virtutē ma
 nifestaz possidet. quocirca siccet genere: vt
 in scdo gradu siccariū existat.

Operationes

¶ Sera. auctori. Dyasco. Abstergit obscuri
 tatē viūs. replet vlcera p̄funda z incarnat
 ea. z p̄solidat vlcera recentia cū suo sanguine
 ¶ Et qñ bibi⁹ olibanū p̄fert sputo sanguinis
 z abscindit fluxū menstruoz. et cuiuscunq̄
 sanguinis vndecūq̄ fluat: z sanguinis q̄ flu
 it a cerebro qui dicitur mēcha: z est species flux⁹
 sanguinis nariū. z p̄hibet vlcera fraudulēta
 q̄ sunt in ano z in alijs mēbris. Nñ miscetur
 cū lacte z fit inde licinium z administrat.
 ¶ Et qñ admiscetur aceto z oleo. z fit linimē
 tum in principio formice. aufert eā. z empeti
 ginem. z miscetur cum adipe anseris et porci
 z curat vlcera fracta ab adustioe ignis. z scis
 suras pedum que fiunt a frigore.
 ¶ Et qñ miscetur cū pice curat cōcussionem
 aurium. Et qñ miscetur cū vino dulci z distil
 latur in aurem: confert dolor eius.
 ¶ Et quādo admiscetur cū chimolea: et oleo
 rosarum. et linuntur cum eo apostemata cas
 lida māmillarum que fiunt post partum. tūc
 confert eis. et ipm admiscetur cū medicinis
 conferentibus pulmoni et emplastris resolu
 ventibus apostemata interiora.
 ¶ Et qñ bibi⁹ p̄fert sputo sanguis: z dissolui
 tur flegma z aufert tristitiā: z auget mēoria.
 Et quādo bibunt de eo sani parum meliorat

A
B
C
D
E
F

eos. sed si nimis cū vino biberint inducit maniam. z amplius cū vino occidit. Et cōburitur olibani quando accipitur frustum ex eo. z incenditur z inflānatur. et ponitur in testa subtili z cōburitur. z quando comburis cum oportet vt cooperias eum aliquo alio vase. quia facit cum hoc q̄ non incineratur.

¶ Serapion auctoritate Salieni. Virt⁹ fum⁹ olibani est calidior z sicci⁹ virtute olibani quousq; reponatur ī tertio gradu. z abstergit z replet: z mūdificat vlcera oculi. quē ad modum faciūt fumus myrre z storacis.

¶ Et idem aucto. Dyasco. Fum⁹ olibani sedat apostemota oculi. z abscindit cursuz humiditatū ad ipm. z mūdificat vlcera ei⁹: z generat carnē in vlceribz ipsius q̄ dicuntur chilo mata: z sedat apostemata que fiunt in eo que dicuntur kankri. Fumus autē myrre z storacis eodē modo colligit. z valet vt supra.

¶ Et idem auctoritate Iben mesuay. Dilibanum destruit flegma z aufert tristitiam: z auget memoriā. Auicenna de viribus cordis dicit q̄ confortat cor.

Capitulum. cccxxij

Opopanax latine. s; grece panax. era clea. Arabice Jensis vel Hensir. Isidorus li. etymologiaz. Panax ē herba fragrantis odoris tyrio ferule similis: et qua pfluit succus q̄ oppopanax dicitur: croceus z pinguis: odore grauis et amarissim⁹. ¶ Dyasc. Est panax eraclea vnde opopanax colligit. Hec habet folia expansa sup terrā: horribilia z aspera valde in q̄ncq; pres diuisa. virgam longā sicut ferule coloris albi. et sup eam capitella aneto similia cū flore mellino. Semen odoratū z calidū. radicē vnā solidā que de se multas emittit radices albas odore graues z gustu amaras. Ip̄aq; radix lacrimū emittit qui colorē croceū ostendit. ¶ Serapio libro aggreg. ca. Hensir. aucto. Dyasco. Arbor Jensis vel hensir: id est opopanax planta in hortis z pomerijs inuenit. z ē planta habens folia aspera sicut ficus nō magna z spansa sup terram viridia rotunda: z diuisa in q̄ncq; pres. filia folijs sic⁹ ī sua similitudine. z stipes ei⁹ est long⁹ filis stipiti galbani. alb⁹ super quem sunt pili albi similes pulueri albo. in cuius circuitu sūt folia parua. z in similitate eius sunt capitella similia capitellis aneti. in quibz sunt flores croceum colorē habentes: z habētes odorē bonū. z habz semen odoriferū. z habet radices multas egredientes ab vna radice. grauis odoris. solida sup quā est cortex grossus amari saporis. Quō autē ex semine hui⁹ plante est meli⁹: est illud qd̄ est sup stipitem. ¶ Auicē. li. ij. ca. de opopanax. Opopanax est arbor que nō eleuat a terra. z similitur ipsius folijs ficus. z sunt vehemētis viriditatis rubea incisa. habētia partes rotundas. z eius crus est sicut cucumeris. sup qd̄ sunt pili puluerulenti. Et eius folia sunt parua valde. sup cui⁹ extremitates est corona similis corone aneti. z ei⁹ flos ē citrinus. z folia floris sunt boni odoris. et vena ipsi⁹ sūt plime. ramificant a radice vna. grossū hūtes corticē. z interi⁹ odoris est grauitas. Eius autē gūma extrahit cū incisiōe sue radicis in primis cum crus apparet.

Operationes

¶ Auicē. Est autē resolutiuū ventositatū: lenificatiuū: absterfiuū. lenificat duricies z botthor. Eius radix est ad medicandū ossanuda. z cū melle est cōueniens vlceribz antiquis z igni persico. z qd̄ sup ipm est etiam vulneribus z botthor. z ad summū omēs partes eius confert vlceribus fraudulentis. ¶ Et bibitur cū aqua z alcaratin. z cum vino

- E** propter tractionē lacertoz ex percussione.
Quidā enim dixerunt q̄ ip̄m est malū ner-
 uis. z videt̄ q̄ sic maluz neruis sanis siue huz
 mecratis. Et p̄ferens est sciaticē: z remouet
 lassitudinē: z puenit dolozi iuncturaz omnis
 um. z podagre more emplāstri suppositū.
- D** **C**onfert corrosioni dentium: cum eo im-
 plentur: z sedat dolozes eorum z cōuenit fos-
 de z epilentie: z matri infantū. Acuit visum
 z fit ex eo collirium. Ex folijs eius fit empla-
 strum super dolozes lateris.
- E** **E**t opopanax conuenit dolozi vtrozū
 q̄z laterum: z tussi cum sint frigidi. Eius succus
 conuenit duricie splenis more emplas-
 tri suppositum z bibitum cum aceto.
- F** **P**onuntur autem ex eo decē aurei in duos
 bus vscolis musti. et clarificatur post duos
 menses z conuenit spleni valde.
- B** **E**t mustum hoc cōuenit ydropisi. lenit dur-
 ricem matricis. z conuenit guttationi vrine.
 z auellana vna ex eo bibitur cum aqua calis-
 da ad prouocandum vrinam z menstrua: z iu-
 uat matricem frigidam.
- D** **E**t eius fructus facit abundare menstrua:
 et proprie cum absinthio: z interficit fetum: z
 proprie radix eius. Ipse nanq̄ facit abortum
 supposita z bibita.
- S** **E**t cōuenit p̄focationi matricis: z extermi-
 nat ventositatem z duriciē eius. z conuenit
 colice. z soluendo educit crudum humorem.
- R** **E**t puenit puritui vesice si bibit̄ cum aqua
 cartami ad rigore z febrez: periodicas. ex eo
 cū pice fit eplastrū bonū morsui canis rabio-
 si cū aristologia ad puncturas bibita ē tiriaz
 ca. z similiter eius succus. loco eius ponunt̄
 ficus. z extimo q̄ armoniacū ē ei p̄pinquū.
- L** **S**erapion auctoritate Salieni Radix ei⁹
 est medicina que desiccatz calefacit. z in hoc
 est melior q̄ ip̄m opopanax. Cortex autē ei⁹
 inest virtus abstersiua. Cortex ei⁹ valet con-
 tra denudationem ossium nudatorum. z nos
 quidem eo vtimur in medicinis ossium denu-
 datorum. z in medicinis vlcerum fraudulen-
 torum. quia generat̄ iste medicine carnes in
 vlceribus generatione forti.
- B** **E**t auctoritate Dyascozidis. Quando das-
 tur de eo in potu cū mellecrato aut vino cō-
 fert rigoribus se. periodicarū z concussionis
 bus neruorum z doloribz laterum: z tussi: z di-
 stillationi vrine: z scabiei vesice.
- R** **E**t idem auctoritate Aben mesuay. Cons-
 uenit ad ea ad que iuuat armoniacum. et dos-
 sis est a. 3. f. vsq̄ ad aureum. i.

Capitulum. cccxxiii.

Onomia quā mlti onomidā appells
 lauerunt. Dyascozides ca. Dnos
 mia virge sūt duoz palmoz: z no
 dose. folia illi sunt minuta sic lenti-
 cule. aut rute aut anchuse subaspera z piguia
 z spissa. hanc multi in sale cōponūt et comes-
 dunt suauissime. virge p̄dicte spinas acutissi-
 mas habent. albe sunt z virtutis calide.

Operationes

Cortex radice earum cū vino bibitū vri-
 nam puocat. lapidez vesice excludit. Vulne-
 ribus sordidis medicat̄. cum aceto cocta et
 ore retenta dolozem dentium p̄hibet.

Salienus. viij. sim. far. cap. ononis. Dnos
 nis radicem habet calefactiuam iam fm ter-
 tium gradum.

Cortex vero eius maxime est vtilis parti-
 cipans abstersiuitate z incisioe. vnde nō tan-
 tum est abstersiua sed lapidem fractiua.

Eadem autem virtute z escaras cito sistit.
 vtuntur autem ea z ad dentium dolozem cos-
 quentes in oxicato z gargarizantes.

Capitulum. cccxxv.

O **Riganū.** **Dyal.** **O** **Origanū** ē oibz notū. 7 ē duplex: domesticū vicz 7 siluestre vtrūq; ca. et sic. in. iij. gra. siluestre tñ calid⁹ ē. **¶ Pla.** **O** **Origanū** ca. ē 7 sic in. iij. gra. Est origanū siluestre qđ latiora hz folia 7 forz tñ opat. 7 ē domesticū qđ vbiq; repit i hortis: vicz 7 i prat. 7 minuta hz folia. suauiusq; opatur qđ i medicis pōit. In tpe pductōis floz colligit: 7 cū floribz i vmbra suspēdit 7 exiccatur. p annū suat. Fo. cū floribz abiect⁹ stipitibz i medicinis ponūt. sicutē hz dūsoluēdi: atz trabēdū relaxādū: sūmēdi. Itē origanū nascitur in locis cultis inter vepes 7 frutices.

Operaciones

A **Dyal.** **O** **Origano** sicutus ē ca. 7 eius elixatura morzibz venenat⁹ occurrit cū vino data. bibita qz cū dulcore pstat effectus. **¶ Costā.** **O** **Origanū** vinā z mēstrua puocat. Ventositatē z rugitū stoma cbi z intestinorū expellit. 7 maxime si sūt ex grossis hūoribz aut indigestis. **¶ Lūbricos** 7 ascari des occidit et expellit si ex ei⁹ apozimate potet. **¶ Dasticatū** dolorē dentū mitigat. stomachū z epar z pulmōnē de grossis hūoribz mūdat. Lū ficubz siccz māducatū sudorē puocat. Corpe ex ei⁹ apozimate loco scabiē 7 yctericiā sanat. **¶ Succ⁹** ei⁹

cū lacte mulier⁹ auribz distillat⁹ dolorē mitigat. **¶ Succ⁹** ei⁹ bibit⁹ viridis tumorē faucū z vne tollit. bibita cū mulsā nigrā colerā p ventrē deponit. Serpētēs qz fugat. ventrē temperat. **¶ Dacer.** **O** **Origanū** vires calide sicceq; legunt. **¶ Terti⁹** huic in vtroq; gradu pcedit esse. **¶ Illi⁹** in vino curat decoctio sumpta. **¶ Duo** suis pestiferos morsus si sepe bibatur. **¶ Cū** mulsā sumptū pdest aconita bibenti **¶ Cū** mult⁹ alijs pōt obitare venenis. **¶ Quā** sata iuuat mansum vel sepi⁹ baustū. ydropis cos reprimit bibitū: siccaturq; tumorē zc.

f
s

Capitulum. cccxxv.

O **Robus** Palladius li. ij. In mense februario vltimo scribitur nō pabuli sescandi sed colligendi seminis causa. **¶ Iugerū** occupāt modū septē. Serenda ē autē in terra p cilla post horā tertiā vel secūdā. cū ros esse desierit quē ferre nō pōt. s; statim cooperiēda est ante noctē. Nā si nuda manserit hūore corūpit noctē. **¶ Observādum** est ne ante lunā. xv. seraf. qz sic fatā limaces persequant. **¶ Isidorus** li. etymologiar. **¶ Herbum** a greco traxit vocabulū. hoc enī illi orobū dicitur. **¶ Quod** cū sit quibusdam pecoribus infestum: thanros tamen efficit pingues. **¶ Actor.** **¶ Robum** vt supius dixim⁹ ipsūm

f
s
f
s

Et qñ coq̄t herba ip̄a z p̄cip̄t sup ip̄am oleū
amigdalaz z succ^o maloz ḡnatoz dulciū p̄fert
rulli sicce q̄ est cū caliditate z asperitate pectoris.
¶ yprocras. Clauos. i. poros pedū imposito eo
liniri z copami creditur

Capitulum. cccxxviii.

Papauer latine: grece ammonē vel
miconiū. ara. charchar. vel cachili
vel chaschasi. Sera. li. ag. c. char
char. auc. Dyas. Papaueris mul-
te sūt spēs. Nā ex eo est domesticū

Et illud est papauer albū qd̄ semiat in ortis.
cui⁹ capita sunt oblonga. z semē ei⁹ est albū. z ex
eo est agreste. Et sunt ei⁹ duē spēs. Una ē hñs
caput depressum: z semē ei⁹ est nigz. z istd̄ vocat̄
papauer rubesū. Et alia hz caput longū. min⁹ in
altero. z noiat̄ seil. z ex eo est papauer p̄cussum.
eo q̄ semia ei⁹ eo p̄cussio cito cadūt. z illud est pa-
pauer nigz. Et ex eo est aimulcaran qd̄ nascit̄
iuxta mare ī littozibz. z illud est papauer cornu-
tū: qd̄ hz folia alba similia folijs plante: q̄ dicit̄
flomos. scilicet tñ z summitates altas sicut folia
papaueris agrestis. z stipitē simlē illi⁹ stipiti.
Et hz flozē glaucū. z hz semē minutū in vagi-
nis subtilibz z longis z curuis sicut cornua. z
sicut hz fenugrecū. z p̄ter hāc ca usam noiat̄ur

Kiratidos z almicon. z ei⁹ expositio est cornu-
tū papauer. z semē qd̄ est inclusum in illis va-
ginis est minutū nigz z aspez. Nascit̄ in locz
marinis z asperis. z latine vocatur memit zc.
¶ Bal. vii. sim. far. c. Bicon chirates. i. papa-
uer cornutū noiatū est quidē sicca fructu bre-
uem connexionē habente. sicut z fenugreci. et
assimilat̄ cornu bouino. vocat̄ aut̄ ab aliquibz
papauer marinū. qm̄ vi plurimū p̄pe mare nas-
cit̄. Virtutē aut̄ hz incisiuam z absterfinam.
Opium aut̄ qd̄ ex succo ipsi⁹ fit fri. est in q̄rto.
sic. in tertio. Papauer cōponit̄ ab aperio z v̄s-
to. inde papauer qd̄ vento magis aperit flozē.
Idem libro vis. Papauer vnū quidē est ixtas
id est fluidū noiatū. eo q̄ cito ab eo defluit. se-
mina eius. vel qz ab eo cito defluit flos. Aliud
hō est domesticū quod est ortense z excolitur.
Aiuero z alia duō sunt papauera siluestria vl-
tra bec. vnū quidē q̄si depressam hñs codiam.
aliud aut̄ oblongiorē. hoc totū aut̄ est oblongi-
us z aridius. hui⁹ papaueris opos. i. lacticinū
defluit. Unde z quidā noiant id fluidū. ptus
aut̄ omniū papauerz est infrigidatiua. Sed
ortensis quidēz qd̄ z calachitidam noiant mo-
derate est somniferū semē aptū estni p̄pterea
quidē z in panibz miscet̄ id. z cū melle p̄miscet̄
tes comedūt. Primi hō cur⁹ cito flozē defluere
diximus: semē fortius infrigidat. quocirca ne
quaq̄s q̄s eo vit̄ in cella nter. sicut eo qd̄ est ort-
tense. attamen ponūt id in cibis q̄ cū melle sūt
in nitro z in panibz. Tertio hō dicti semē nū-
grū existens iam farmacosum est sufficienter
infrigidās. Quarto aut̄ dicti farmacosius om-
nibz est. z fm̄ semē: z fm̄ codiam: z fm̄ folia: z
fm̄ opium. i. eius lacticinū vebemēter infrigis-
dat vlqz ad torporē ducens z mortificationem.
vnde medici est vti eo: bene miscendo cū farma-
cis obtundentibz frigiditatis fortitudine. Est
em̄ ex quarto z vltimo infrigidantium.

Operationes.

¶ Pandecta cap. cclvi. Virtus papaueris do-
mestici dicte speciei est q̄ infrigidat frigiditate
forti. z illud papauer est qd̄ plus ingreditur in
medicinis. Unde qñ papauer simpliciter pos-
nitur in medicinis: illud debet intelligi. vñ va-
let in medicinis semē eius: folia: capita: z lac.
Virtus eius est frigida in q̄rto gradu
¶ Serapion libro aggre. auctoritate Dyasco.
Domestici papaueris semē inducit somnum
temperate quādo puluerisatur cum pane. aut
miscet̄ cum melle z comeditur. sed confusum se-
mē eius infrigidat frigiditate forti. Et gūmi
eius papaueris z succus eius est opium.
¶ Sed seil. i. liquidū ingredit̄ plus in medicis

nis: valet semen ei⁹: folia: et lac ipsius. et virtus eoz est que in frigidat in quarto gradu. et illa est virtus narcotica et mortificativa.

D ¶ Et idem auc. Gal. Vir⁹ domestici et agrestis est in frigidativa. et propterea si coquantur folia ei⁹ cum capitibus in aqua: et fundet ei⁹ decoctio super caput facit dormire. et qui terunt eius folia contra triticum: et forti⁹: et miscentur cum sanich: et fit inde emplastrum apostematibus calidis et gerisipile. et datur ex eo in potu non potentibus dormire.

E ¶ Et terunt ea pita papaveris recentia. et fiunt trocisci qui desiccant et reponunt et administrant.

F ¶ Et qui coquantur capita papaveris in aqua: donec consumatur aque medietas. Deinde admiscetur illi decoctioni mel. et iterum coquitur donec coaguletur. et fit inde loboc est valde bonum tussi: et superfluitatibus que descendunt ad cannam pulmonis: et fluxum antiquo menstruum. quando autem admiscemus ei acaciam et ypoquitidos fit fortius ad hoc.

B ¶ Semen vero nigri papaveris teritur fortiter et datur in potu cum vino in fluxu ventris et in cursu humorum antiquo ex matrice. Et vendendum tamen est a nimietate usus eius ne inducat subeth: aut litargisim: aut etiam mortem.

D ¶ Et teritur cum aqua. aut aqua ro. fit emplastrum fronti et temporibus ad nimias vigilias: et ad dolorem capitis.

J ¶ Et qui sumit de ipso opio quanta sicut est granum orobi. facit dormire et sedat dolorem. et confert tussi et fluxui antiquo. et decoctio papaveris albi qui abluuntur ea caput facit dormire temperate. et si aliquid vitis eorum inducit subeth.

R ¶ Et si sumit in potu confert morbis qui fiunt ab humoribus qui descendunt a cerebro. quia repellit eos. et maxime qui sumit cum aqua pluvie et vino. et qui ex eo sumit quanta magna facit subeth. et postea occidit et miscet cum mirra et oleo ro. et croco: et distillatur in aurem. et confert apostematibus circa oculos. Et qui dissolvitur cum aceto confert herisipile.

L ¶ Et qui miscetur cum lacte mulieris et croco confert podagre. et fit ex eo suppositorum paruum ponit in ano et facit dormire. Est autem usus opii in collirijs. ut dicit idem Serapion.

D ¶ Dyagozas autem prohibuit usum ei⁹ in egritudine oculorum et aurium: quoniam debilitat suam frigiditate membra illa.

R ¶ Anderadas dicit quod nisi adulteras inducit cecitatem quibus intromitteret: et dicit quod iuuamentum eius solum est in odorando facies dormire. aliquid pro omnibus modis usus eius est malus et periculosus valde. sed hi omnes erraverunt. quoniam opatio ei⁹ verificat per experientiam.

D ¶ Et idem auctoritate Gal. Papaver cornutum laxat ventrem laxatione levi. unde abster-

git incidit et dissolvit et dimittit.

¶ Gal. viij. sim. far. ca. micō caraputicos. Ras dixit huius berbe cocta in aqua visque ad medietatem epaticos iuuat. et flo. et fo. valde sordida et male morigerata vlcera iuuat. abscedere autem ab eis oportet cum iam facta fuerint vlcera munda. intantum enim abstergere natura sunt. ut ipsi mundo carnis non derelinquant quod propter naturam fortitudinem ne dum sordes sed etiam escaras vlceris auferunt.

¶ Qui. Species papaveris sunt in frigidativa et non est in ipso aglutinatio de qua fit curandum. et illud quod est nigra: est ingrossationem exiccationum. et flos ei⁹ et folia confert multum apostematibus sordidis. et oportet quod caueatur postquam mundis carca fuerint. quia abstergit absterfione forti quibus dissolvit et diminuit carnem. et ipsa quod auferit escaras adustas que sunt in eis. Et qui coquit radix huius plante cum aqua visque ad assumptionem medietatis. et datur in potu decoctio ei⁹ confert sciaticis et doloribus epatis. et confert illis qui habent in vrinis suis velut telam araneam quorum vrina est grossa.

¶ Et semine ei⁹ qui sumit in potu in quantitate duarum casus cum mellificato laxat ventrem laxatione levi. et flos eius et fo. qui fit emplastrum cum eis addito oleo auferunt fraudulentiam vlcerum.

¶ Sera. auc. Rasis. Opium confert fluxui ventris et vlceribus intestinoz: et dosis est ab vno dauich visque ad duos. et quantitas occidens ex eo est. z. ij.

¶ Et dixit si det opium illis que sunt dissolvitur propter vigilias curat eos. eo quod facit dormire. et sic facit reuerti virtutem eoz. Et dixit Gal. in li. de ingenio sanitatis. opium mandragora et iusquamus desiccant vlcera.

¶ Dyasco. cap. de opio. Potest autem opium lacrimas restringere collirijs admixtum: et circumlinitum refrigerare. et aurium dolorem et totum corporis mitigare: illa videlicet ratione que somnum facere dicitur.

Capitulum. cccxxix.

D Paritaria latine: et grece alimen: aut parremion. aut perdition. aut sideritis. aut eraclia. aut quia stri agreste.

aut libatiam. aut polimion. arabice tngregaria. ¶ Pandecta capitulo. xxxix. Paritaria siue ut latini aliqui vitriola viridis habet virtutem. et non sicca. folia eius sunt calida et sicca in. iij. gradu. virtutem habet dyaforeticam. Semen eius est frigidum et humidum. ¶ Dyascozi. cap. Alimen siue paritaria herba est que nascitur in tectis aut parietibus. haste sunt illi minute et rufe. Folia similia alinos aspera. et circa ipsi⁹ hastas semen asperum habens reb⁹ adherens Virtus est ei⁹ semini stiptica et frigida. ¶ Gal

lien⁹. vi. sim. far. c. Eliximen. Quidā em̄ perdi-
tion nomināt. Alij aut̄ peribericū. Alij autez
sibiritem. Sūt autez ali j q̄ nomināt banc eras-
cleam. id est aut̄ semini ei⁹ virtus expurgatiua
leuiter. z stiptica. frigida z humida.

Operationes

A ¶ Pandecta. ca. vi. s̄. Paritaria in testa calefa-
cta sine liquore loco dolenti supponit̄. vel etiaz
decocta in vino qd̄ meli⁹ est. z cū sulfure i vino
albo aliq̄ntulū acido multū pfert. Curat etiā
sic preparata paritaria frigiditatē stomachi et
intestinoz z dolorem eoz.

B ¶ Contra strāguiriā z discurrā paritaria i aqua
salsa coquat̄ z oleo z cathaplasimat̄. Ipa si mis-
liter cocia z comesta valet contra dolorem sto-
machi z intestinoz ex frigiditate z ventositas-
te. Et crispelle ex ea facte z comeste valent con-
tra pdicta. Ad eos q̄ sanguinē reijciūt paritas-
riā tere: z extrahē succū z bibant.

C ¶ Dyaf. Semē ei⁹ cathaplasimatibz adhibitū
ignē sacru extinguir. condilomata spargit. cōs-
bustionibz medicat̄. Tumores om̄es compe-
scit. Pusulas emendat.

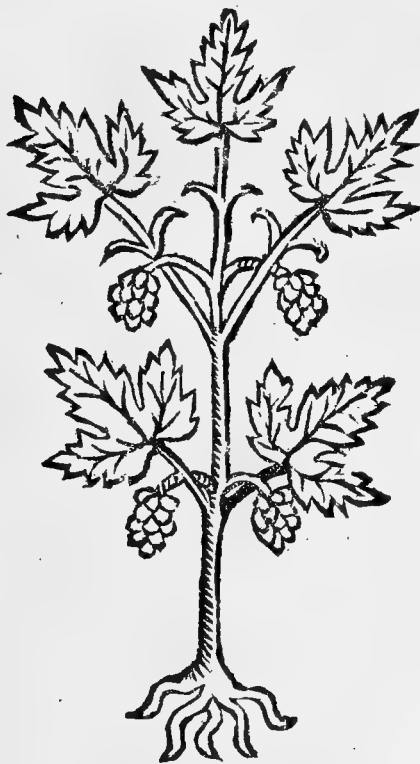
D ¶ Succus ei⁹ cū cerusa mixta ignē sacrum ex-
tinguit. z berpetas si vncius fuerit

E ¶ Epodagricis medicatur cum ceroto ciprii
no aut cum axungia aprino.

F ¶ Succus foliozū ei⁹ in q̄nitate ciati vnus
acceptus ruffientibz antiquis opitulat̄. Tumo-
res faucium gargarismo aut supunctus com-
pescit. Dolorem aurium cum oleo roseo mix-
tus mitigat.

B ¶ Gal. Semen eius sanat vniuersas flegmoz-
nes in pncipio z augmento vsqz ad statum. et
precipue cōbustionibz superplasmat⁹. Sed
z succus eius igni sacro z doloribz aurium fleg-
monosis conuenit.

B ¶ Succus eius foliozū tumores faucium gar-
garismo compescit. Et quidā medicoz. His q̄
longo tempore ruffierunt propinauerunt eum
q̄ autem abstergat euidentem prebet experien-
tiam in vitreis vasis.

Capitulum. cccxxx.

P Alma chabli latine. Arabice Nakala.
Serapion li. aggre. ca. Nachala siue
nachla. Diuidit̄ diuisionibus multis
Nam sunt rami eius z succus ramoz ipsoz.
z ciphiliones eius: z summitates ipsi⁹ sine cas-
cumie. z cornez cacuminis eius. z est kafri z re-
cens ex eo immaturū qd̄ est sicut agresta vne
est balach. Idem auctoritate Salient. Sub-
v ij

stantia succi ramoy z ciffilionū z summitatū
est cōposita ex substantia aquosa tepida z ter-
rea: frigida . sed corticis summitatis substācia
est in seipsa sicca: z nō est in eo humiditas ali-
qua. Et sapor totū arboris est stiptic⁹. Virtus
eius est desiccatiua.

Operaciones

- A ¶ Pandecta cap. ccccclxxij. Cōfert vicerib⁹ pu-
tridis. z stringit iñcturas. z cōfert corruptioni
corpis z oris stomachi applicata exteri⁹: aut ī
poru sumpra. Sed sedumactinas .i. nucleus
siue os dactili. qñqz cōburit in olla sic alie me-
dicine. z cū extraci⁹ fuerit ab igne extinguit in
vino. z postea abluīt z ponit loco iucie in collis-
rijs q̄ ponunt in oculo. z si nō comburunt pri-
ma vice comburant iter⁹. Et virtus eoz est stipti-
ca conglutinatiua.
- B ¶ Quando miscetur cū lardo conuenit vicerib⁹
bus q̄ fiunt in oculo z exitu oculi z casti pal-
pebray z incarnat vicera.
- C ¶ Et idem auc. Aben meuaq. Virtus ciffilio-
nū est frigida in fine p̄mi grad⁹. z sicca in me-
dio eiusdem. Cōfert acui: arti sanguinis z col-
lere. z stringit ventrē. z nutrit nutrimento pau-
co z curat dolorem stomachi.
- D ¶ Et idem auctoritate Rasis. Ciffilio sedat flu-
xum sanguinis z colere. z stringit ventrem. et
tarde descendit a stomachi fundo. z ad ei⁹ de-
scensum iuuat zinziber conditum. z facit ea q̄
facit kasri. id est summitas ramosi palmi vel
cortex summitatū eorum.
- E ¶ Galien⁹. viij. simpli. far. c. Finis arbor. z est
palma. Finis arbor est. id est palma stiptica.
participat virtute in om̄ib⁹ ei⁹ partib⁹. ramosū
igit succ⁹ austerus est ex aquosa substantia. tes-
pida z terrestri frigida p̄sistens. similiter autē
hui⁹ nature est. z vocat cenogefalos. i. cefalio-
nus esibilis existens. Fruct⁹ s̄o ei⁹ z maxime
dulcis. nō pauca participat caliditate. esibilis
existens. ad multū puenit vsū. nō solum ex-
trinsecus appositus vbi cōfortare quid z sicca-
re z congregare. z densare z p̄stringere indigem⁹
sed etiam assumptus v̄ cibis simul cum alijs
ex ipse per se.
- F ¶ Quod vero vocatur alacer germen existēs
molle palme eandē cū cenogefalo habz virtu-
tem. qd̄ vero est velut rectia eius stipticam vir-
tutē possidet. siccat autē plus p̄dictis ceti z cons-
sistentia substantie siccius eis existens z minis-
me participans humiditate.
- S ¶ Unde multi in putridinalibus vicerib⁹ eo
viunt. z in farmacjs colligentib⁹ laxis articu-
lorum z epatis z stomachis virtutib⁹ extrinsecis

cus. Est autem radice huius plante siccatine
immodaciter virtutis. habens quid et ipsa
stipticitatis.

¶ Rabbi moyses ca. de palma. Cor palme au-
get sperma: z iuuat ad coitum.

¶ Querois in suo Colliget. Omnes pres dac-
tili stipticitatē habēt manifestā. Sed fructus
eius cū maturus aliquā habz stipticitatē. Cor-
tices s̄o arboris p̄dicte maiorē habent stipti-
citatē aliq̄b⁹ p̄tib⁹ ipsi⁹. Pro fructu huius lege
supra Dactilus. in cap. clixij.

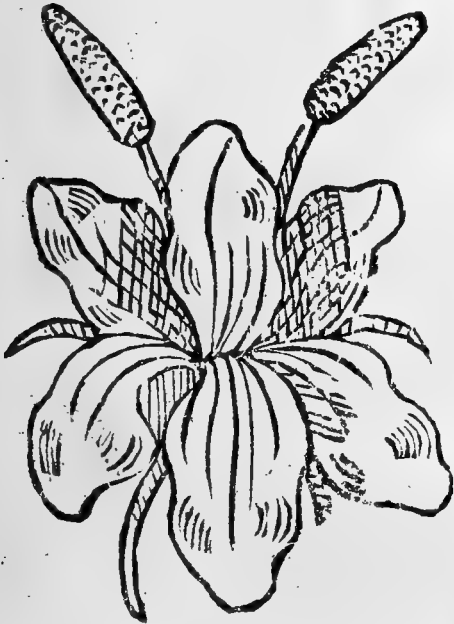
Capitulum. ccccxxi.

Palaciū leporis. Et herbario. Palaciū
leporis herba est endiuic similis: nisi
q̄ folia eius magis acuta. radices ip-
sius saxifrage similia. Flores parue z semē ro-
tundum: magis tamen q̄ saxifrage. Nascitur
longitudine duoz cubitoz. Aliqui nominant
istam herbam domū leporis: siue palaciū lepo-
ris: siue herbā leporis. Propterea q̄ ista herba
leporē a melancolia sua custodit. Nascitur
in locis vmbrosis siue arenosis.

Operaciones.

Pallaciū leporis melācolicis multū est conue-
niēs. Vinū decoctōis ei⁹ valet paraliticis et ad
colicā passionē ieiune sumptū.

Radicē ei⁹ in vino decocta puocat vzinā. et bi-
bitū calculū frangit. Item potatū stranguiriā
curat. diffintericis multū pdest radicē cū vino
sumptū. De herba melācolicis magnū pstat
auxiliū. Radice in collo pendente generat au-
daciā: tollitq; timorē. Pallaciū leporis cum vi-
no decocta q̄r. se. tollit. et om̄ib; passionib; sple-
nis singulare presidium est.

Capitulum .ccccxxij.

Plantago maior vel arnoglossa vel q̄n
neruia vel lingua arietis lanne gre-
ce arnoglossos. Ara. lisen A. ha mel.
Pandecta c. lxxij. Arnoglossa. i. plantago. cui⁹
tres sunt spēs. Una ē feia. cui⁹ folia sūt lata ba-
bētia q̄tū fila in frecura sua. Alia est h̄ns folia
stricta q̄ lanceola vocat. et est mascul⁹. et h̄z fila
yl' nervos in fractura sua. et ob id q̄r q̄ nervia
vocat. et habent stipitē mediū seminiū plenū.
friest et sic. in .ij. gradu. Est alia species que vo-
cat plantago aquatica. p̄ q̄ lege barba siluana
¶ Sera. li. ag. c. Lisen. i. lingua arietis. et est
plantago. Et subiungit auc. Dyas. dicit autes

Arnoglossa. et eius expositio est lingua arietis.
Ideo q̄ greci arnon aetnum vocant: et glossos
linguam. Et dicitur etiam eptapleurus. id est septē
costas habens. nam in folijs eius sunt septē
coste abepta in greco. i. septem et pleuros cos-
ta. q̄z habet septem nervositates manifestas i
similitudinē costarum laterum animalū. Quā-
tus due sunt species. Maior et minor. De mi-
nor in sequenti capitulo dicit. Maior vo hab-
bet virgas asperiores: et folia lata similia oleris
bus que comeduntur. et foga eius est angulosa
ad rubedinē declinās. cuius lōgitudō est vni⁹
brachij. sup quā est semē in figura sua a medie
taie ipsius supra. Et habet radices molles et
plures. sup quas sunt pili albi vt grossitudo di-
gitū. et reperitur in locis lapidosis et humidis et
vallib; et ortis et pratis. Et illa quidem maior:
est maioris virtutis q̄ minor.

Operationes

Salient. vi. sim. far. cap. de Arnoglossa siue
plantago maior. De planta mixte cōplexiōis
est. Habet em̄ qd aquosum frigidū. habet autē
quid et austerū quod est terrestre frigidū et sic
cum quare infrigidat et desiccatur. et fm̄ ambo se-
cunde est abstantie. Quocūq; autē cū stipticitas
et pharmaca desiccant om̄ib; malis veteribus
viceribus et reumatibus et putrefactionibus conue-
niunt. et ideo etiam diffintericis. nam fluxus san-
guinis figunt.

Et si quod p̄stum est refrigerant et con-
dantur simul sunt maloz vicerum. tam recens
tum q̄ veterum. In om̄ib; autē h̄mōi farmaci
vel prima vel nulla vltima arnoglossa est p̄pter
p̄ort onem complexionis.

Nam et siccitas participat et frigiditas non
stipitacue. s; et fructus eius et radices p̄simi-
lis virtutis sunt nisi q̄ sicciōres et min⁹ frigide.
sed fructus quidem pl⁹ subtiliū partū est. radi-
ces fo pl⁹ grossaz. Ipsa autē folia herbe desic-
cate plus subtilium partū et min⁹ frigide sunt
virtutis. eius exalata et enaporata supfluitas
te aquosa. Ipsaz p̄terea qdē ergo radicibus qui-
dam ad dentiū dolorē vtunt masticando. et lo-
tionibus ipsaz decoctaz ad opilationes et epais
et renū vtunt eis.

Sed et folijs et multo magis adhuc fructu.
Participant enim hec omnia absteriue virtu-
tis: quantum decet ea fm̄ esse. Et in ipsa her-
ba putatur superari: tamen a multitudine hū-
miditatis

Pandecta cap. vts. Arnoglossa. i. plantago
vtilis est ad siccandū vulnera et mundificandū
puretudinē eoz. epar p̄sorat. repugnat sacro
igni ne corpus ambiat. valet etiā emozoidibus

F oēs dolorē q̄ est ex ignis a dustione refrigerat.
¶ Succ^o eius cū albumine oui sumpt^o lib^o at
 ycterici. vtilis est emoproicis z dissintericis. z
 q̄b^o fluūt mēstrua vel emorroide. vulnera p^o
 monis curat. Radix ei^o in aqua cocta dolores
 dentiū mitgat: si os ex illa aqua lanet. Succ^o
 ei^o valet ꝑ opilationē renū. Delet maculas nis
 gras. z stringit sanguinē. Herba ipa mastica
 ta dolorē dentiū tollit. Succ^o eius datus q̄tra
 nario ante duas horas accessiōis ꝑfert. Valet
 etiā ad vulnera recentia cum agungia.

B **¶** Sera. auct. Gal. Vir^o eius est q̄ incarnat.
 Et ꝑfert vlcerib^o corrosiuis om̄ib^o z putredini
 eoz. z ꝑpter h^o ꝑfert vlcerib^o intestinoz. z incar
 nat fistulas z alia vlcera antiqua. Et semen ei^o
 z radix sunt ꝑpinqua huic ꝑtuti: nisi quia sunt
 sicciora z fortiora. Et semen eius est multū sub
 tile. z radix eius est grosse substācie. z ipa ꝑfert
 dolori dentiū qm̄ masticatur: z quādo fit collu
 tio oris cum aqua eius.

B **¶** Et semia q̄dē z folia z radix sūt aperitiua op
 lationis epat^o z renū. ꝑpter absterionē q̄ est in
 eis. nisi qz semē ei^o est fort^o in h^o sars. qz in om̄ib^o
 istis est ꝑtus q̄ abstergit sars. z fortasse est ꝑtus
 in hacberba dū est recens. nisi qz vincit ab hus
 miditate q̄ est in ea. vnde nō est manifesta sua
 opatio ꝑpter suā victoriā humiditatis. z quan
 do desiccant^o folia ei^o sit virtus ei subtilior z mi
 nus frigida. qm̄ aquosa supfluitas q̄ est in ea
 resoluitur z destruitur.

J **¶** Et idem auc. Alexandri. Arnoglossa retinet
 ventrem quando bibitur: z fit cristere cum ea:
 z confert febribus tertiane et quartane quan
 do bibitur succus eius.

K **¶** Dyaf. cap. de arnoglossa. Arnoglossa carba
 plasmarib^o adbibita sordida vulnera purgat z
 reumatia siccat. Profluentib^o sanguinē occurr
 rit. Maculas nigras z epictidas curat. z cicas
 trices vulnez facile ducit. Semē ei^o tun sum z
 in puluerē redactū z vulneri aspersum sanat.
 Estionib^o singulare ꝑsidium est.

Z **¶** Horrib^o ca minis aurilinz ꝑstat. z tumorib^o
 z scrosis maxime si cū sale imponat. Cocta ꝑ
 folia ipi^o cum aceto z sale dissinterijs z ciliacis
 opitulat. maxime si cū lenticula adbibētur
 ydropicis cocta succurrit. Epilenticis z asma
 ticis ꝑdest accepta. Succus eius vulnera oris
 purgat gargarismo.

Capitulum. cccxxiii.

P lantago minor Sera. li. ag. c. Lifen
 z est plantago. Cui^o dne sunt species
 scz maior z minor. De maiori iā dictū
 est. Sed minor habet folia subtiliora z minorā

z tenuiora q̄ folia maioris. z habet ꝑgam que
 inclinā versus terrā: multos ramulos habē
 tem. z flos ei^o est croceus. z semen ei^o est in ras
 dice lingue. **¶** Dyaf. c. Arnoglossos. Eius ge
 nera sunt duo. Vnū d^o polipleuron. Est etiam
 aliu d^o sed min^o. Vtinus ꝑo habet minuta fol
 lia z angusta z lentia. ꝑga ei^o multos habet an
 gulos inclinata ad terrā. flozem viridem h̄is.
 z semen super ipsam virgam. Nascitur ꝑo in
 cardiarijs locis.

Operationes.

¶ Dyaf. c. de Arnoglossa inq̄t. Minoris plan
 taginis succus collutioni datur oris ex folijs
 z sanguinantes gingiuas curat.

¶ Item succus tepesactus fomēto ventris do
 lozem tollit. Succus bibendus est eis q̄ paru
 lenta reñciūt cum sanguine. In serpēt^o morsu
 plantago minor trita cū vino sumit.

¶ Comesta autem sola vel cum lenticula cocta
 z oleo viridi cum aceto dissintericos z stoma
 ticos curat. Si cui vulnus secus oculum vel
 nasum natū fuerit: succus eius cum lana mol
 li impositus ꝑ dies nouem curat.

¶ Ite succi ei^o cocleariū vnū bibitus lūbricos
 excludit. filii sac ꝑitura i vmbilico posita. Si

q̄ duricies i corpe nascit herbā pistatā cū arum
gia sine sale q̄si malagina impone. Succ⁹ ei⁹
in aq̄ multa ante duas horas accessiōis potui
da q̄rtanarijs z miraberis ei⁹ effectum.

E Ad podagrā z omnem nervoz dolorē vel tu
morē: folia ei⁹ pistata cū modico sale optimuz
est. vulnera recentia cū arungia veteri curat sic
z parotidas. Si cui pedes doluerint ex trines
re cū aceto imposta tumore z dolore tollit. Fi
stulas runsa z imposta facillime sanat.

F Omnes difficultates vesice folia et radix ei⁹
potata fortiter medentur. quia abundāter in
frigidant z desiccant z reprimunt. ppter qd̄ ad
ulcera maligna z rheumatica z putrida iuuant
Herba ipsa dissintericos iuuat: z emorroidas
reprimat. Usta infrigidat z glutinat. desiccāt
em̄ absq̄ mordicatione.

S Semē autē ei⁹ z radix silia sūt p̄tute. ppter qd̄
sicciōra sūt z min⁹ frigida. Semē p̄trea habz
subtiliādi p̄tutē. folia extenuādi. radix ipingūā
di q̄ masticat in dolore dentiū. Ad oris enā las
nationē sa cit z epatis z renum emfrasim.

D Multi dicunt radicem eius collo suspensaz
serofas nasci non dimittere. Hec predicta etiā
Serapion refert auctoritate Dyascondis: licz
per alia verba.

Capitulum. cccxxiii.

Platan⁹ arbor. p̄adecta. ca. cccxxvii.
Dulb vel baccam arabice. grece suffi
re. latine platan⁹ arbor vel scoranum.

Ubi sciendū q̄ scoranū q̄ in Hispania tingūt
pāni. z nos vocam⁹ eā barzi. z est platan⁹ arbor
vt p̄z p̄cordiā Quicēne ei⁹ cap. cū Dyas. cap.
de platano. z pfert velut nuces paruas. vt Jo.
serap. ca. de dentifrigijs. Item in Dyasco. fm
translationem arabicā ca. de Plata no. Arbi
troz platanū esse dulb. Item Stephan⁹ cap.
de platano. Platan⁹ est dulb. Sera. li. ag. cap.
Dulb. auctoritate ysaac. Dulb est arbor mag
na extensa. habēs folia magna similia palme
ma nus bois similia folijs kerue. nisi quia sunt
minora. quoz sapor est amarus pontic⁹. z cor
tex ligni ei⁹ est grossus rubeus. Color fo ligni
eius qm̄ scindit̄ est medius inter glaucedinem
z rubedinē. z habet florem parvū lenem glauci
coloris. In cuius loco qm̄ cadit nascit granum
asperū glaucū vergens ad ruborē. puluerulen
tum in superficie sicut granum carapucie. hec
in Hispania vocatur palma christi. cum qua
ibidem tinguntur panni. similiter folia ei⁹ sumi
lantur folijs ellebori nigri. Gal. vii. sim. far.
cap. de Platano inquit. Substantia eius est
fri. z hu. nō longe a rebus temperate cōplexio
nis. Dyasco. cap. de platano. Platanus habet
virtutem fri. et hu.

Operationes.

A Galien⁹. Folia eius recentia qm̄ teruntur et
ponunt sicut emplastr̄ sup apostematā q̄ fiunt
in geniculis: sedat eas sedatione manifesta. s̄
corticis eius p̄tus est q̄ desiccāt adeo q̄ cortex
spe coquit cū aceto: z pfert dolori dentiū.

B Nux vero eius qm̄ administratur cū arum
gia: confert apostematibus que accidunt a cō
bustione ignis. Cortex eius qm̄ cōburit̄ est me
dicina desiccatiua absterfua. Confert egritu
dini cū qua eleuat̄ cutis z cinis ei⁹ curat vul
nera in q̄b̄ est sordes z putredo. ppter numiam
humiditatem existentem in eius loco.

C Et oportet q̄ caueatur multum a puluere q̄
est in folijs eius z in fructu. quia est nociuus
valde canne pulmonis. Ideo qz desiccāt mul
tum et inducit asperitatem. z nocet voci et lo
cutioni: z etiam vsui z auditui: si cadit in auri
bus vel in oculis.

D Dyas. Emplastr̄ eius sedat apostematā cas
lida q̄ fiūt in genu. Et qm̄ cortex eius z nux ei⁹
cōburunt. z sic emplastr̄ cū eis z adipe porci
na aut arietina pfert vlceribz putridis. Simi
liter z eius cinis facit solus hoc.

E Et qñ coquunt folia ei⁹ recentia cum vino. ⁊ fit emplastrū cū eis: phibet cursum humorum ad oculū. ⁊ resoluit apostemata flegmatica. et qñ cortex coquit cum aceto: ⁊ fit collutio cum eo: cōfert dolori dentium.

F Et qñ fructus eius recens bibitur cum vino confert moribus venenosis. ⁊ quando admistratur cū acungia curat cōbustionē ignis. Et puluis folioꝝ eius quando cadit in oculus aut aures nocet multus. Similiter et puluis q̄ est sup fructum eius.

E Cortex eius cum vino scorpionum ictus restringit. Lanugo folioꝝ oculis et auribus est inutilis.

Capitulum. cccxxv.

P Aliurus. ysid. Paliur⁹ est herba asperima ⁊ spinosa. Blossa super Etiam ciiij. c. Paliur⁹ tanta spinaz circūdatiōe densat. vt pro asperitate vix tangi possit. Plini⁹ li. xiiij. Eirenaica regio. torbon preposita sue paliuro. Fructuosior est hec fructus magis rubeus. cuius nucleus nō simul manditur. Iocundus p se: atq; suauior vino: quin ⁊ vna succo suo cōmendans.

Operaciones.

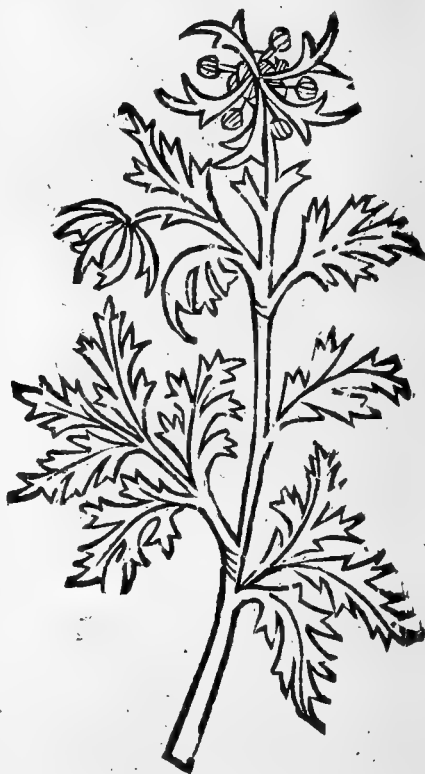
Plini⁹ li. xiiij. Paliuri quod est gen⁹ spine: semen eius asari zuram vocant. Contra penes efficacissimum est. Item caluosis et aliis folia vim astrictoria habent.

Radix discutit pānos: collectiōes vomicas vrinas trahit potara. Decoctū ei⁹ in vino aluū sistit. Serpencib; aduersat. Radix p̄cipue datur in vino. Bacce purgationi mulier; piunt. Liliacis. dissintericis. coleric; pdest: radix decocta ⁊ illita extrahit infixa corpori. Utilissima q̄z tumorib; est ac lyncatis.

Dyal. Paliur⁹ est q̄ ab alijs acus palaris dicitur. vel cicer domesticū vocat. Folia ei⁹ ⁊ radix stiptica p̄tici sunt. ita vt ventrē fluentē ostrungant. In h; q̄z dyaloretice virtuti p̄cipiāt. vt in vesica lapides frangāt. ⁊ ex torace atq; pulmone sputamā flegmatica cum humore educant. Dicit ⁊ lauaria. eo q̄ pleriq; ex ea lauant. Semen illi⁹ bibitū ruffim cōpelcit. Lapidēs vesice frangit. morib; venenatis occurrit.

Eius elixatura bibita ventrē stringit. vinā puocat. Venenis acceptis obuiat. Folia eius vt carbaplasma imposita curant apostemata si sint recentia. radicibus quoq; sicut ⁊ folijs est virtus stiptica.

Capitulum. cccxxvi.

Pastinaca domestica ysidor⁹ dicit: eo q^d radice⁹ sit p^ricipu⁹ bois pastus. Est em^o odoratu iocunda: cibo delectabilis. **P**alladi⁹ li. iij. Pastinaca vere ferit. Primo semine ponit^r z plantis loco pingui z soluto alti⁹ pastinaco. raracq³ statuēda est robur accipiat. **P**lini⁹ li. xix. Lignosiora sunt oxulana q^dā a nobis posita in cartilaginū genere. mirumq³ saporis vehementiā omib⁹ inesse. Ex his vnū est gen⁹ pastinace sed agreste q^d puenit sponte scababilinis grece dicitur. Altera p^rose; domestica: ferit radice vel semine. Primo vere vel autūmo vi placet bigino februario. Augusto Septembri Octobri. solo q^d altissime refosso vilis esse incipit annicula vilior yma. gratior autūmo. patinisq³ maxime. Et sic q³ virtus ei est intractabile. **S**era. li. ag. ca. Lezar. id est pastinaca. Est ex ea domestica et siluestris. Domestica quidem est nota. Et illa habet radicem in longitudine vnus palmi boni odoris: que comeditur.

Operationes.

Sal. viij. sim. far. c. Staphilinū. i. pastinaca domestica q^dē debilior. siluestr⁹ p^roseior est ad oia. Domestica vinas mouet: z mēstrua p^ruocat. z tota q^dē herba. maxie p^rosemē z radice. Dabet at^r z q^d absterfium in se. quocirca z fage denosa vlcēz quidem cū folijs viridib⁹ z melle carba plasmant aut mūdificant.

Eridē in libro de cibis. c. de pastinaca. Radices haz domesticaz comedūt. Alimentū q^dē min⁹ rapis habētes. calefaciūt aut manifeste. id est in medio secūdi grad⁹: z humectāt in primo gradu. z aliq^d aromatizans. indigestibilitas q^dem igit^r similiter ipsis inest z alijs radicibus. Urinatiue aut^r sūt. Et si abundat aliquis in ipaz visu mali ebimi generant.

Siluestrē pastinacā q^dā vocāt daucū: mag³ vzinatiū q^dē existētē. mag³ at^r medicinalē iā z multa decoctioē indigentē si debeat quis co³medere ipm. De illa lege cap. Daucus.

Dyaasco. Pastinace vis omis in radice z semine constituta est. Dillintericis quoq³ vetustis vilis est. Denies eius radice circūdati creduntur a dolorib⁹ releuari.

Capitulum. cccxxvij.

Panis porcinus latine. Arabice Buthozmarien. vel alcharincha vel artanita. grece p^ro leucopodion vel ciclamen⁹. **U**bi sciendū q^d Auicēn. li. ij. c. de Artanita. dicit q^d archarincha vel artanita est ciclamen. et est panis porcinus. **S**era. li. aggre.

ca. Buthozmarien. Dicit buthozmarien. id est Ciclamen. **A**lmansoz cap. de Apoplexia. In cristeri nanq³ quod facit ponit artanitam et buthozmarien. credo q^d sit error i scribēdo. qm̄ buthozmarien fm Sera. est ciclamen. Et artanita fm Auicēn. est ciclamen. **U**nde Serapion lib. aggre. aucto. **D**yaasco. Buthozmarien. i. ciclamen. z habet folia similia plante: que d^r cissus. i. edera. nisi quia sunt maculata maculis albedini trabentib⁹. z habet virgam ad nigredinē tendentem sine folijs. cui⁹ longitudo est quattuor digitor⁹ z amplius. sup^r quam est flos similis rose rubeus aut purpureus. et habet radicem nigrā. grossam. rotundā. latam z p^rssam simile rape. nascitur in locis vmbrosis. maxime ad vmbzā arbor⁹. Et incidit hecra dix z siccat sicut squilla. **D**ya. ca. de ciclamene fm translationē nostrā. **C**iclamē. i. panis porcinus. folia habet similia cissos. z vario colore picta. inter que sunt et alba folia. rursus ei est nudus sine folijs vnus palme. habens in summo flores roseos vel purpureos. cuius radix nigra est. intus vero alba z grossa et lata sicut rapa. **B**alien⁹. viij. sim. far. c. de Ciclamine. Ciclaminus varius virtute est. etenim abstergit z incidit z attrahit z dyaosozat. palam

Tractatus

em̄ est ex actib⁹ q̄ fm̄ partem. Et subdit. Alius vero ciclamini⁹: quē quidā Ailanchomium nominant. eo q̄ odore ⁊ flore assimilatur. Radicem inutilem habens. fructū vero habet operatiuū sufficienter. ¶ Plinius cap. de ciclamine. Ciclamen. id est panis porcinus. in folijs est simile cissos in figura. Et sunt colore varia. radix nigra ⁊ rotunda: in medio depressa. Est eityrsu nudos cum flore purpureo. Est aliud genus ciclamini⁹. quod appellant ciclameton. folia habet cissos similia: s; minora. hastam grossam ⁊ nodosam. que hasta si arbores proximam habuerit: adheret illi. florem habet albū ⁊ odoratū. semē butruosum ⁊ simile uuis: ⁊ velut cissos. Sustū habens muscilaginosum ⁊ viscidū. sed inutile. locis asperis ⁊ aridis nascitur. Idem. Ciclamen ca. est ⁊ sic. in. ij. gdu. qui ⁊ callam⁹ panis porcin⁹ ⁊ malum terre appellatur. Radix ei tuburosa. que quanto maiores tanto meliores. sic q̄ ipsa radix recens ⁊ exsiccata magnā habet efficaciam. sed recens maiorem habet. Debet autem circa finem autumni colligi. ⁊ in quattuor partes scindi. ⁊ cū filo suspendi. ⁊ parum ad solem ponatur: ⁊ in vmbroso loco exsicceat. Habet autem virtutē dissolutiuam ⁊ consumptiuam.

Operationes.

- A** ¶ Pandecta. ca. xiiij. ad emorroidas inflatas ⁊ nō fluentes: sed exteri⁹ apparētes sup̄ aspergat puluis ei⁹: vel illiniat ex succo eius si interius latitat. iniciat in modica q̄ntitate p̄ cristere.
- B** ¶ Ad menstrua puocanda ⁊ matricez mūdificandā triferā magnā resolue in oleo muscellino vel cōmuni. ⁊ buliat in igne cū ciclamine ⁊ de bombace in s̄ int̄ neta fiat suppositoriū
- C** ¶ Contra tenasmonē ex flegmate vitreo succ⁹ radicis eius cum oleo cōmuni in ipso pomobuliat ⁊ bombix intincta superponatur.
- D** ¶ Contra vicium splenis. malū terre in multa quantitate mundatus ⁊ contritum. per sex dies in vino ⁊ oleo mozetur: vt ibi marcescant cuius colature addatur cera ⁊ parum aceti: et decoquat ad spissitudinem: precedentib⁹ alijs mollificatiuis. hoc efficitur est si postea inungatur: vel ex succo eius vel ex puluere. si deest succus. confice cum oleo ⁊ cera in modū vnguenti: ⁊ inunge egrum sepe.
- E** ¶ Contra apostemata ex causa frigida. q̄ non possunt rumpi p̄ spissitudine cutis. pomum ipsum conteratur ⁊ in oleo buliat ⁊ calidum superponatur aut per exteriora purgabitur.
- F** ¶ Contra fistulam tenta de radice eius facta si imponat os amplificat. ⁊ os aliquod si interius fuerit attrahit vt melius cum tenaculis at

trahi poterit. puluis eius carnem superflua corrodit. Contra polippum puluis eius sup̄ aspergat sup̄ stuellum q̄ in narib⁹ ponatur.

¶ Dyas. Radix eius cum aqua bibita: flegma ⁊ tumores p̄ ventrē deponit. mēstruis imperat supposita ⁊ bibita. Et dicitur si sup̄ radices eius mulier pregnans transferat abortum facit.

¶ Diu parturienti sub femora posita citi⁹ parere facit. Cum vino bibita venenis cōtraria est. quā maxime bibētib⁹ leporē marinū cathaplasmatib⁹ adhibita morsus venenatos saluberrime curat. Vino mixta aut bibita cū passo aut cū mulsā aquata in modum. 3. iij. yctericos purgat ⁊ spleneticos. ⁊ si in oleo calido coopti fuerint vt sudare possint bonum est: quo sudore inuenies coleram rufam deponere

¶ Succus eius melli mixtus et naribus immixtus caput purgat. Tansa ⁊ ano supposita humores deponit. Trita ⁊ vmbilico imposita ⁊ super peccinē ventrem mollit. Cathaplasmatibus adhibita tumentem splenem attenuat: ⁊ succi eius. 3. ij. accepte cum modico vino hec potissime facit.

¶ Galienus. Succus ciclamini⁹ emorroidas aperit ⁊ puocat violenter ad egestionē in licio nio apposit⁹. ita autē ⁊ cū his q̄ in sclirata ⁊ scrofulas: ⁊ omnes alias duricies enaporat. Dopot autē vt puto esse bibendū aquā eius vsq; ad tres. 3. vel cū vino dulci vel cum mellicrato. Et subdit. Est dia spēs ciclamini⁹ cui⁹ radix est inutilis. fructus vō est opatiu⁹ sufficienter. quo circa ⁊ cum vini albi ciatris duob⁹ bibit⁹ pluribus diebus sanat splenes. mouens et vinas ⁊ ventrem subducens.

¶ Auicenna li. ij. c. de Artanita. i. panis porcinus. Artanita illud quod de ea administratur est radix eius que est incisina: resoluiua. ⁊ est bona doloribus iuncturaz. ⁊ viriūq; anche. ⁊ facit sternutationē. ⁊ vehementer aperit opilationem: ⁊ constrictionem narium ⁊ colatorij. ⁊ confert singultui. ⁊ eicit semen. Et ei⁹ decoctio valet puncturis venenosis. ⁊ similiter syrupus eius loco eius ponitur in inuamēto quod efficit venenis equale pondus de aristologia lōga ⁊ semine citri ⁊ mentastro.

¶ Johānes mes. c. de artanita: Artanita ē panis alcurnit: vel panis porcin⁹. ⁊ ab alijs panis fauni dicitur. ⁊ inueniunt ex eo parū ⁊ magnū Magna autē radix est in modū rape rotunde. cui⁹ pars exterior est terrea nigra. interior autē alba. Et eleuantur radices sup̄ frondes ⁊ flores fm̄ semitā violaz subalbidarum sine eleuatione stipitis supra radices. Paruū autē habet radices subterraneas plurimas in modum anellane: ⁊ cicerum. La. et sic. complexionis est in

In principio tertij gradus. et est incisuum subtiliari
uum. calefactiuum. resoluiuum. absteriuum. mundifi-
cantiuum. et aperitiuum opilatiuum. Et est ex rebus
sudore eruberare facientibus. et ex maxie mundifi-
cantiibus curis: et resoluentibus feditate eius.

¶ Et dicit Serapion. Accipe succus eius .3.
liij. et dissolue cum zucchero et coque vsq; ad ter-
tiam partem. et propinetur in mane. est enim
medicina certa ad yctericiam. Et dicit grecus.
Succus eius cum mellierato aut seca niabin.
et proprie de quolibet partes equalis coctae et
sumpte fm superiorē decoctionē sūt medicina
experta ad yctericiā citrinā. Ponit q̄s mel. in
eodem capitulo duas descriptiones vnguenti
deartanitis. quas ibi require.

¶ Idem Jobānes mel. Solutiōe educit fleg-
ma muscilaginosisum sumptū et suppositū. et etiā
linitū sup femur. Et fert colice flegmatice. et
ei q̄ sit ex retentione fecis. et est ex rebus mundifi-
cantiibus caput et oculos. et pprie purgat caput pur-
gatio et eo facto. et abscindit emigraneā frigidā
et sodam. et fert tremoti et parali. Et dicitur q̄ suspēdatur in collo mulieris ra-
dit eius ipa non cōcipit. et linitur ex eo anus
et confert egressui eius.

Capitulum. cccxxviii.

Peonla latic ara. Pinuser grece pentere
bon vel pentaboram. vel pernia. vel glis
kifide. Sera. li. ag. c. peonia. auc. Dya
seo. Peonia est arbor. et ei⁹ due sūt spēs. scz mas-
culus et femina. Et masculi sunt folia similia
folijs nucis. et radix ei⁹ est grossa sic digit⁹. et lon-
ga lōgitudine palmi. color ei⁹ est alb⁹. Femine
fo folia sunt similia folijs smyrnion. et sup sū-
mitates ramoꝝ ei⁹ sunt sic camerule. et aparēt
in eis granarubea sicut sanguis parua similia
granis granati. Et inter illa grana sunt semis
nigra seu purpurea. et radix ipsi⁹ est ramosa
et radices ei⁹ sunt similes glandib⁹. viij. vel. viij.
similes radicib⁹ affodilloꝝ. Idem aucto. Gal.
Substantia ei⁹ est subtilis. et sapor eius ē stips-
ticus pauca stipricitate cū dulcedine. et qñ diu
masticat aparēt in ea acuitas et mordicatio et
amaritudo pauca. virtus eius est que calefacit
caliditate pauca. et desiccatur desiccatur de for-
ti. ¶ Auicē. li. ij. c. de peonia. Peonia alia est
masculus et alia femina. Masculus quidez ra-
dices hz albas grossas vt digitū. stipricum hz
bēs gustū. et femia hz radices in plurimas par-
tes diuisas et ramos. est ca. et sic. vt bementer.
In ipa sunt exiccatio et stipricitas cū resolutio-
ne et apertione et subtiliatione et incisione et ab-
steriōe. Et qñ masticat vna hora aparēt post
ea acuitas ad stipricitatem declinat. ¶ Ysidor⁹.
Peonia dicitur a peone medico a q̄ inuēta phibet.
Danc qdā glis kifidē vocāt. eo q̄ dulcis saporis
sit. vel penterobina a numero granoꝝ. vel vt
aliij dactilos a similitudine digitoꝝ. nascit autē
in insulis. ¶ Ex herbario. Peonia in sūmitate
hz maligranati magnitudinē q̄ noctu lucet q̄ si
lucerna. et hz granū cocti simile. noctu a pastori-
bus inuenit. res est saluberrima.

Operationes

¶ Pla. Peonia ca. est et sic. in. ij. gra. Dec ptra
epilentia hz virtū occultā collo patiens suspēsa
vt restat Gal. de quodā puero. cui⁹ collo dū sus-
pensa erat non pariebat. ea vero sublata mor-
bo affligebat. Sed quidā dicit h̄ nō de quali-
bet verū esse: sed de quadā specie tñ. Ad idem
valet puluis eius datus in succo pigani. Con-
tra paralysim dāt succus eius cū vino decoctio-
nis castorei. Contra stranguiriā et disurriam
datur vinum decoctionis eius pulueris.

¶ Constan. in libro graduū. Peonia est in. iij.
gradu ca. et sic. Quidam habet ponricitatis. et
quidam dulcedinis. Quia masticata sentitur
in ore amaritudo modica cum aliquanto acu-
mine. Unde prouocat menstrua cum melle bi-
bita. Epatis et splenis opilatiōez cū acumine
aperu ventrem. cōstipat cum sua ponricitate.

Ideoque cum vino bibit dyarria in intestinis curat. epilepticos quoque iuuat.

L **¶** **Quic.** Peonia est ca. et sic. vehementer. In ipsa sunt efficatio et stipticitas cum resolutione et aperitione ac subtilitate et incisione et absterfione. et quam masticat apparet post eam acuitas ad stipticitatem declinat. Abstergit vestigia nigra in cute. confert podagre. confert epileptie: ita quod etiam suspensa. Et ut inquit Iudeus quidam: suffumigatio facta cum eius semine profert demoniacis et epilepticis: et sanat eos. Ego autem dico quod hec est fossitan species peonie romane. Nam illa que ex India fertur ad nos non habet effectum in hoc capitulo.

D **¶** **Et** bibunt de semine illius. xv. grana cum vino aut mellicrate. et profertur incubo valde. Naturam retinet decocta cum syrupois ponticis. prohibetque materias effusas ad stomachum: et mordicationem ipsam. Radix eius profert yctericie. et aperitionem epatis. Porus eius vinam puocat. et eius decoctio cum vino ventrem stringit et puocat. De radice ipsa quantitas auellane profert dolorem renium ac vesice. Strana eius cum vino conferunt profocationi matricis. et abscindunt fluxum sanguinis.

E **¶** **Dyas.** Peonia gideo dactylicum vocat: et radice eius peonia. hastas habet cum ramulis longas duas bus palmis. et est masculus et femina. Vasculus habet folia iunci regali similia. femina vero folia diuisa et in summo emittit ex se longas quasi cucurbitarum cariolas. folliculos habet velut amigdala. in quibus est semine diuisum et minutum ac rufum malogranato simile. sed in medio sunt quatuor vel sex grana nigra et subpurpurea. radix masculi grossitudine habet digitum duobus palmis. longa et gustu stiptica. Feia vero radice habet sicut balanus in sex vel in vii. partes diuisam affodillo simile. et illa dicitur ponia de qua in sequenti capitulo dicitur.

F **¶** **Das** hec mulieribus ut facile purgari possint in modum amigdale. cum vino bibita dolorem in traneorum copescit. yctericis ac nefreticis et vesice doloribus in vino elixa et bibita magis subuenit. ventrem abstinere: stomachoque comesta sanitatem prebet.

B **¶** **Stomaticis** dolore tollit. et ab insatiis comesta initium calculorum excludit. nigra semine acceptum longius arceat psuram somnorum et offocationes.

B **¶** **Radix** menstrua multum mouet. Cum amigdale vero in mullisaporata epas purgat. renes psipat.

Y **¶** **Et** quod stiptica est stringit ventris reuma cum vino austero cocta et potata. Integra vero herba fortiter desiccata est. ita ut radix eius appensa pueros epilepticos sanat. Est enim spiritus leptomeris huius herbe desic. et ca. non manifeste.

Capitulum. cccxxxix.

P **onia.** Sera. auc. **Dyas.** Peonia. l. ponia. et arbor. et eius duae sunt species. scilicet masculus et femina. Et masculus sunt folia similia folijs iuncis. et radix eius est grossa sic digitus: et longa longitudo palmi. color eius est albus. Feia vero folia sunt similia folijs smirni. et super summitates ramorum eius sicut camerule. et appent in eis grana rubra sic sanguis pua similia granis granati. et inter illa grana sunt semina nigra seu purpurea. et radix ipsa est ramosa. et radices eius sunt siles glandibus.

Operationes

¶ **Bal.** vi. sim. far. ca. de ponia. glisifide. siue ponia quam pantatera vocat. radice stiptican habet cum quada dulcedie. amplius autem masticata longitudo apparet in ea acumen cum pauca amaritudine: et cum acredine. propterea igitur menstrua mouet: et vinam quam bibit in quantitate vni amigdale cum mellicrateoterere oportet et tractare. et ita emplastrata purgat opilatam epas et renes. sed hec quod de in quantum acris et amara facere nata est. in quantum vero et aliud stipticitatis habet. siquidem quod in ventre fluxus habentes in veritatem sistere apta est cum vino stiptico potata. et spiritus eius est multum desiccatus. et propter hoc speramus quod quando ligatur in aliqua re et suspenditur ad collum infantis epileptici quod sanat.

¶ Et ego q̄dē vidi puez octo mēfibz nequa q̄s oc
cupatū ex q̄ potari cepit radice. vt autē decidit
quodq̄ mō a collo qd̄ erat applicatū statū fuerit
epilentica. Alia itez salubriter se habebat.

¶ Alū at̄ fuit mihi vt itez auferret eā causa ex
pientē z ita faciētibz q̄ itez fuit occupat. rōna
bile est q̄ vt aut aliq̄ ptes radicis affluētes. deim
de attracte p̄ anbelicū sanarēt. ita patienti aut
loca aut ip̄o aere mutato z alterato a radice. sic
em̄ yrin^o liquor p̄fert gutturi flegmonē patiētī

¶ Et torrefactū malachiū. i. nigella manifeste
catarrhos z corizas desiccant: si q̄s ligās illō in
pāno raro attrahit frequēter p̄ nares caliditatē
q̄ ex eo. ¶ Et silr̄ si accipiat filū lane: z p̄cipue
illū lane q̄ repit̄ p̄chilijs marinis. s. purpureis
z tingat̄ tincta q̄ d̄r ḡna. deinde inuoluat̄ istō
filū in collo vipere. z stringat̄ donec strāgnlet̄
vipera cū eo. deinde filū inuoluat̄ circa collū ha
bēt̄ squinantia. aut illō q̄dcūq̄ ap̄a in gutture
aut i collo videb̄ ex h̄ magnū mirabile istū filū

¶ Si h̄ qd̄ forte semotus alibi tractabim^o.
¶ Pionie p̄o cōplexionē sciendū est subtilium
partiū z siccatiū. nō tñ insigniter calidam: sed
vel cōmensuratā vel paulo quodāmodo.

¶ Auicē. de viribz cordis dicit q̄ p̄fortat̄ cor.

¶ Paulus cap. de Pionia. dicit q̄ est calide et
sicce cōplexionis in secō gradu.

Capitulum. ccccl.

Petroselinū. ysi. in li. etby. xi. Petroseli
linū d̄r eo q̄ ap̄iosit silis. z nascit̄ i pe
trismōtibz q̄ p̄terupt̄. qd̄ nos dicere
possum^o petrapii. Silenon em̄ grece ap̄iū d̄r.
s̄ est sūmū ac pbabile macedonicū gustu sua
ue: z odore aromatico. ¶ Pla. Petroselinū ē in
ij. g. ca. z sic. Est at̄ duplex. domesticū z agreste
Lutus semen marie cōpetit vsui medicīne.

Operationes

¶ Plinius lib. xi. Petroselinū appellat̄ quod
dam genus ap̄ij in faris natum ad vomitas co
clearibz binis cū succo marubij ad ciatum et
aque ca. tribus ciatis p̄cipue.

¶ Dyas. Petroselinū in Macedonia nascit̄ in
rupis vel in spelūcis. semen ei^o est minutū ane
ro simile. odoratū z viscidū z aromaticū. Viri^o
est illi diuretica. Menstruis imperat. vzinam
abundanter puocat. marie cū vino datū infla
tiones stomachi z colli cōpescit desiccādo ni
mis z calefaciendo. tortionibz quoq̄ subuenit.
diureticis etiam miscetur anridotis.

¶ Lōstan. in li. gduū. Petroselinū dicit̄ ap̄ij ge
nu. qd̄ calidū ē z siccū in sine tertij grad^o

¶ Alū Sal. Petroselinū inq̄t cathaplasmatū
pustulis aut morfee vel scabiei ea mire mūdāt.

¶ Semen ei^o vzinā z mēstrua puocat. ventosi
tatē z inflationēz dissoluit. valet hydropticis et
periodicis febriz. dolorē renū z vesice ap̄urat.
epar mūdificat. opilationē aperit. marie ii fue
rit in renibz. ventositatē colice passionis dissol
uit. Vulue suppositū mēstrua puocat: z secun
dinam z mortuū fetum expellit.

¶ Ysaac. Petroseli nū cali. est z sic. in sine. ij. g.
Ideoq̄ diureticū est. incidens vzinam et men
strua puocans. ac ventositatē dissoluens et in
flationem. Cathaplasmatū sup̄ pustulas sca
biem ac morfeam miro modo mūdificat: vnde
fit hydropticis iuuatiuum. z periodicā febrē
patientibz. Renum dolorē ac vesice placat. q̄a
corpis poros aperit. vialq̄ rarificat z humo
res extenuando cū sorde z vzinā p̄icit.

¶ Epar z vulnera mūdificat: z opilationē eoz
aperit. secūdinā z fetum mortuū expellit. Quo
etiā potui dato mūdificat grossos humores.

¶ Plateari^o. Cōtra eadē causas z eodē modo
valet q̄ peucedanū. z cōpetens sit de domesti
co salsamentū. Verba q̄ ip̄a ibidē posita dige
stionē p̄fortat: ventositatē excludit.

¶ Bartholome^o in li. de p̄petatibz rez. Petro
selinū est herba ortēsis odorata. sic d̄r eo q̄ i pe
tr̄ z loc̄ petrosis sepe oriat̄. Et^o spēs sūt plēs:
s̄ optimū ē macedoniū suaue gustu z odore.

Item vt dicit ysi. aromaticum est. vsus eius conuenit esui et etiam medicinis. Est enim herba calida et sicca et multum diuretica. apertiu. diuisiua. et cōsūptiua. et appetitū excitatiua. et ideo lapidē frangit. mēstrua educit. bydropicis subuenit. opilationes splenis et epatis aperit. et ad multas alias passiones valet. vt dicunt Plini⁹. Dyas. et Pla.

Pandecta ca. cccclxxvii. Petroselinum quoddam est domesticum. quoddam siluestre: quod vocatur macedonicum. de quo inferius dicitur de S. Sed domesticum omnibus est notum. cuius virtus est diuretica. Satis menstruis imperat. In fluxiones stomachi tollit. Calefaciendo et siccando tortionibus subuenit. Ex eo fit competens balsamum unde digestionem proficit: et ventositatem excludit. Et valet ad omnia ad que valet siluestre.

Sal. viij. sim. far. ca. petroselinum. Petroselini semen est maxime vile. extrahitur ab herba. et similiter radicibus similibus. debilius pro virtute. Est autem sicut in gustu acre cum amaritudine. ita et in operationibus simile tamen in edendo. et propterea menstrua puocat copiose.

Est autem et ventositatum destructiuum. erit autem ipsum tertium gradus calefacientium et siccantium.

Pes corini. Latine grece clinopodum. Dyas. ca. de clinopodum. Frutex est sarfamentosa duobus palmis ascendens de terra. nascitur locis saxis. folia bysimilia herpillo. et flore passio similitate. et alio nomine vocatur pes corini. Sal. viij. sim. far. ca. clinopodium. calide est fructus nodum castice. Est autem et subtilium partium secundum substantiam. Ponet utique quibus. in calefaciendo et siccando.

Operationes

Dyascorides. Verba ipsa bibita et cocta moribus venenatis occurrunt.

De alto cadentibus opitulatur. stranguriam prestat effectum. menstruis imperat. abortum facit postquam data. acrocodinas multis diebus tollit. vix ne difficultati tardissimi temporis medetur. Flos eius lectipedi similitate: unde et nomen sumpsit.

Suceum. li. ij. ca. de pede corino. Confert solutioni antique. et profert colice. et efficit operationem hermodactilorum absque nocumento.

Paulus ca. de pede corino. Deditur dolorem iuncturarum confortando membrum: et materiam resoluendo

Capitulum. cccxij.

Capitulum. cccxli.

Capitulum. cccxliij.

Pes colubini. vel pes colubi. est triplicis generis. Est vnu gen^o qd vocatur a momu latine z grece. sed arabice habemur. z est aliud gen^o hñs folia rotunda parua diuisa magnis z pñs incisuris stipites subriles z breues. coloris subrubei. habetes nodos raras. in qbo sunt duplicia folia z semia tria vel quatuor vel qñq; pñcta. i medio est sicut acus. Est aliud gen^o qd vocat anagiros. de quo ait Galien^o. vi. sim. far. c. anagiros. Anagiro frutex est fetidus z acris dyasorence z calefaciue virtus est. attame viridia folia ppter humiditatis admixtionem min^o acris z depressiua dyasozantiu sunt. sicca vero incisive et siccatiue vebementer virtus. silis aut quodammodo nature est et cortex ipsi^o radice. semen vo mag^o est subtiliu partiu. sed etiā est vomitiuum.

Operaciones.

¶ Salienus. A lixatura seminis eius accepta flegma deponit. D r i f a b o v n o c ũ m u l t a a c c e p t a f l e g m a d e p o n i t. D r i f a b o v n o c u m m u l t a a c c e p t o c o l e r a z f l e g m a d e p o n i t. qñ sumitur cum aceto in potu attenuant splenem.
 ¶ Et quādo suffumigantur cum eis mulieres habentes suffocationem matricis pferet eis.
 ¶ Et ille fumus excludit secundinā. z quādo fumigat epilepticus excitat eum.

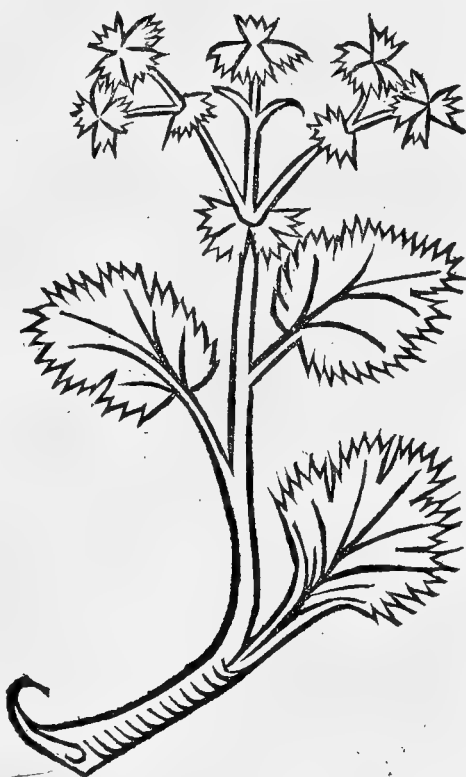

Pelicin^o fm Dyas. herba est q nascit in triticea segete z ordeacea cū lamis siue fibris semie plenis amara flauis. baccis simili^o. Nascit cū plurimis z tenuib^o ramis. folia habet pusilla. z granula in folliculis tria subruza z amara valde. que nro ydeomate vocat luparia vel faba lupi.

Operaciones.

¶ Dicit^o pceptū necare z mēstrua puocare. hec herb^o noiat ab Alexandro. ¶ Sal. vi. sim. far. ca. y diasmu pelicin^o vel ydiasmu. hui^o fructus semē rubicandi coloris est. amaz at z subacer hūi apparet. vnde expurgat opilaciones in viscerib^o. Idem em faciūt rami totius fructio.

26

Capitulum. cccxliij.

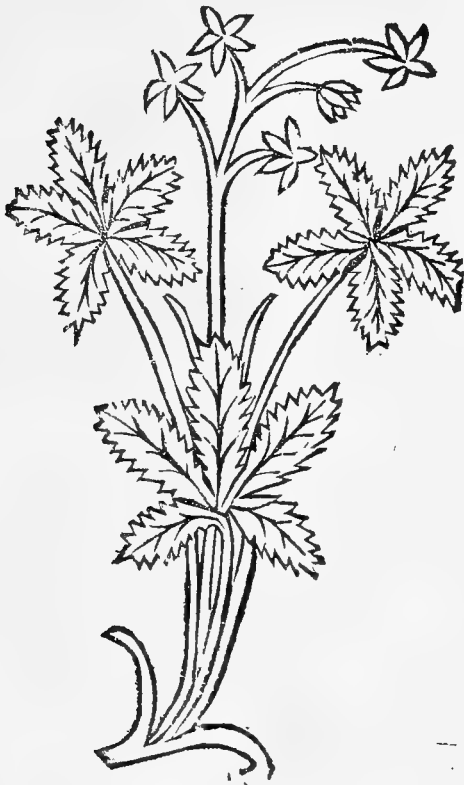
Peplos seu peplum: fm qsdā est equocū ad illud mulier. z ad manutergiu. z ad qddā gen^o cardui. in cui^o sumitate nascūt qñ folia subtilissima. q cū quolibet impulsu venti volant p aera: sed falso. qñ peplos fm Dyas. in pprio capitulo. Est frutex plena lacrymo albo. folia minuta habens sicut ruta: sed latiora. Verū omnis frutex obtunda est et in terrā spansa. sub qbo folijs semē est min^o rotundū z breui^o miconio albo. nam multum semen

r ij

babet. Radix ei⁹ inutilis est. nascit⁹ ꝑo in ortis
z intra vires. z aperte arearū colligit. z i ymbra
siccat. ita vt assidue moueat. ¶ Sal. in li. dina/
midiaz ait. q⁹ est esula. z h videt⁹ dicere in libro
vij. sim. far. Nā dicit⁹ Peplus. Quidā aut⁹ mis
con. i. papauer spinosum dicūt. z h fructiculus
opiū hz simile titimallo. z in alijs purgādo silr
illi. ꝑzo quo lege caplm. clxxvij. de E

Operationes.

A ¶ Dyaf. Elixatura semis ei⁹ accepta flegma de
B ponit. D⁹ xifabo vno cū mūsa accepto colera z
flegma deponit. ¶ Et iussellis miscet. z ventre
soluit. Alij in sole cōponunt.

Capitulum. cccxlv.

Pentaptilon. ysidor⁹ libro. x. ethymol.
Pentaptilon a nūero folioz est dicta.
vñ z a latinis qñqz foliū est vocata. her/
ba vici⁹ adeo mūda vt olimpurificationi z tem/
p⁹ adhiberi a gentilibz esset solita. ¶ Pl. li. xxv.
Quinqzfoliū nulli est ignotū. cum etiaz fraga
gignendo cōmendat. Hic greci vocāt cameze
leon: siue pentapeton: siue pēta philon. rubeā
babet radicē cū effodit. Hec marcescēs nigre
scit z angulosa fit. Nomen a nūero folioz hz.

Et ipsa herba incipit z desinit cū vite. aduersus
serpētes medicat. ¶ Dyaf. c. pentaptilon aut
pentaptes aut pentascon. hz hastas semineple
nas z lōgas duobz palmis: in qbz semen est. fo
lia habet mente similia: z in qñqz p⁹ibz diuisa.
singula folia in singulis hastis florem viridem
habent. Nascit⁹ in loc⁹ humidis z in vijs. Ras
dit est ei rufa z oblonga. ¶ Pl. Pentaptilon
qñqzfoliū a nūero folioz dicta. vñ z eam latini
qñqzfoliū a numero folioz vocāt.

Operationes

Pandec. ca. cccccc. Elixatura ei⁹ decoctus
ad tertiam dolorem dentiū mitiga ozeretenta
z quasi gargarismo adhibita. putredinem oris
tollit. aspredinem arteriaz dislenit. venirem
stringit. dissintericis necesse adhibetur. arteris
cis z sciaticis prestat effectum.

¶ Elixatura cū aceto in cataplasmatibz adhi
bita: herpetas curat. scrofas spargit. duricies
z tumores medendo soluit. ignē sacz extinguit.
apostemata z panaricia imposita ad sanitates
pducit. cōdilomata soluit. scabiem tollit.

¶ Succus radice⁹ ei⁹ accept⁹ causas epaticas
z pulmonis cōponit. potionibz venenatis oc
currit. Folia ei⁹ cū ydromelle aut vi no bibita
addito pipere: quartanarijs remediū est. si sū
quatuor folia biberint. tertianarij ꝑo tria cū
aqua sola. effimerans vero vnum.

¶ Epilentic⁹ ꝑo accepta z triginta dieb⁹ pstat
effectū. Succ⁹ ꝑo folioz ei⁹ ycteris maxime
presidiū est ciatis tribz acceptis. Vulneribz et
fistulis pstat sanitates. inter ocellicis remediū
est bibita. et cathaplasmatibz pfluentem absti
net sanguine. Templis honori addit. z domib⁹
bus posita expiamētū est. Radix ei⁹ calida ē
nō abundanter z nimis acris. z ideo vrilissima
est ad ventris fluxum: z dentiū dolorem.

¶ Salienus. viij. sim. far. cap. de pentaptilon
Pentaptilon herbe radix siccat quidē fortiter
z nimitū ꝑo est acris. ppter quod in multis est
sicut z omnia alia quecūqz subtilium partium
etiam siccat absqz mordicatione. Est autem
radix siccatina ex tertio iam gradu: minime
ꝑo caliditate manifesta participat.

¶ Ruicē. li. ij. ca. pentaptilon. Pentaptilon
noia ē qñqzfoliū. z est fortis exsiccationis sine
acuitate z adustione z mordicatione. z sic ex eo
emplastz ad fluxū z sedat ipm.

¶ Et fit ex eo emplastz z sedat dubelet z scrofu
las z duricies flegmaticas. decocto radice⁹ ei⁹
valet ad vlcera deambulātia. z qd de eo coctū
est cū aceto pferit herisipilis z panaricis z sca
biei. z pferit doloribz iūcturaz z sciaticz. z pferit
ramici bibitus z moze emplastri superposit⁹ z

valet ad alcola.

¶ Et folia eius cum vino valet ad epilentiam accepta et bibita decem diebus. Succus radicis eius valet ad dolorem epatis et pulmonis et yctericiam: cum bibitur per aliquos dies.

¶ Radix eius fert solidandi et vlcibus intesti- norum: et emoroidibus. et sili decoctio eius radicis.

¶ Folia eius cum vino ferunt qrtane et quidiane. succus radicis eius est medicina pniciosa.

¶ Pl. li. xxv. c. Pentaphilon. Ipa herba inci- pit et desinit cu vite. aduersus serpentes bibit: et eius radix q spargamon vocat ex albo vino.

¶ Idem li. xxvi. Quinqsfolij succus teoris et pulmonis vicij sanguineqz reijciētibz: et cuius- cūqz sanguis vicio occurrit. Quinqsfolij mes- det pectoris vicij. vel ei qd grauissimū est tussis.

Capitulum. cccxlvi

¶ Eucedanū grece. arabice herbatatum vel herbatutis. Latine cauda porcina. Sera. li. ag. c. Herbatutis. auc. Dyaf.

Est planta hñs folia similia plāte capsiē. et hz velut capillos adherētes ppe radicē. et stipites siles plāte maratri. et hz flozē citrinū Radix eius est de foris nigra. deintus alba. gravis odoris grossa. plena humiditate. nascit in montibz et vmbrosis locis. et obumbratibz arboribz. Ras-

dic qdē eius scindit cū cultello dū est recens et ex- trahit humiditas q est in ea et ponit in vmbza: qz stus eius debilitat a sole. et qn colligit humi- ditas accidit eis qeā colligit soda. et obicuri- tas visus: nisi ponat in naribz suis oleū rosaz et fundat ex eo sup caput suū. qn hō extracta fue- rit humiditas a radice illa postea nō rema net in eo aliqō iunamētū. extrahit humiditas etiā a stipite eius: sic extrahit succus radicis mandra- goze. s; stus eius est debilior stute humiditatis q extrahit ex radice. Nam stus eius velociter re- soluit. Reperit aut gūmositas adherēs radici silis olibano. Et melior ex isto succo huius plā- te est ille q deserit a terra que dicit sardinia. et ex terra q dicit sarmabachi. Et est gravis odoris. et in colore suo est rubedo. et mordicat lingua in qn gustat. Et melior radix est noua nō corrosa dura puri odoris. **¶** Gal. viij. sim. far. c. de Peu- cedano. fm translationē arabicā. Plurimum qd administrat lachrymus et succus eius. et om- niū stus est vna: nisi qz lachrymus est fortior et stutis. et virtus eius est q calefacit calefactione forti. vnde resoluit subtrahit et incidit.

Operationes

¶ Sera. aucto. Dyaf. Lachrymus eius mixtus oleo rosaz et aceto capiti fomento adhibitus: litargicis et freneicis medetur. stomaticis et epilepticis plurimum prodest.

¶ Dolore capitis mitigat. sciaticis et tractis et paralicis maximū psidiū est. omnes neruoz causas cū oleo et aceto punctus cōponet.

¶ Ori matricis fumigio applicat offocaciones stericas soluit. somnū plurimū dormiētibz pbi- bet. fumigatio ne sua domi serpentes excludit.

¶ Oleo rosaz admittit: dolore aurii tollit. In- iectū foramini dentis dolore nō admittit.

¶ Tussientibz opitulat. Quo sorbili addit et ac- ceptus disthoicis et tortioibz pstat effectū. ventrē le- nit. splenē attenuat. dolore stomachi cōpescit.

¶ Dolore vesice et renū bibit pbbet. matrici salutaris est: pstat eustomatica. Radix eius et elixatura eius omnia similiter istis facere potest. Fomēto adhibita vulnera curat.

¶ Radix eius sicca et imposita id facit. ossa fra- cta excludit. Vlnneribus antiquis cicatrices ducit. ceros; necesse misctur. Similiter et ma- laginatibus termantics.

¶ Radix eligenda est odore suavis fortis et nō vetus. Lachrymus eius cōfectionibz miseri potest: maxie si amigdalīs amar; rute et aneto calido tritico admixtus fu erit. et sicari pot.

Item radix eius vulnera antiqua purgat et incarnat. et incensa viperas et serpentes fugat.

¶ Galienus. Peucedanū cōfert egritudinibus

Capitulum. cccxlvij.

neruoz. z egritudinibz q̄ accidit pectori z pul-
moni ab humoribz grossis z viscosis q̄ sumit
in potu cū vino. z fit fumigiū cū eo. et attrahit
odorando eger fumū eius: z facit idem.

R

¶ Et quādo ex eo ponitur in corrosionibz den-
tium sedat dolorē eoz statim. qm̄ subtiliū par-
tium est. et curat dolorē splenis incidendo et
subtiliando grossos humores. Radicis p̄ ca-
lesfactio est minor. z desiccatio eius est fortis.
Ipsa namq; calefacit in p̄ncipio tertij gradus
Et virtus eius est que abstergit z incarnat. et
potest administrari om̄ibz supradictis.

R

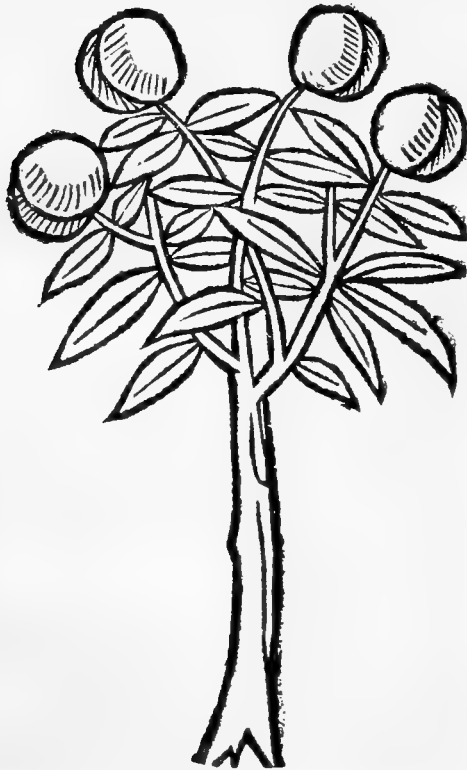
¶ Et qm̄ ponitur super os cuius corticem volu-
mus expellere: expellit eū cito z incarnat ip̄m.
p̄uenit multum viceribz fraudulētis malis qm̄
desiccāt teris z pu uerisat supea. eo q̄ mundifi-
cat z replet carnē z consolidat

20

¶ Pla. Peucedana nū est herba ca. z sic. alio noie
feniculus porcinus appellata. Duius radix in
medicina poni debet: qz p̄ncipaliter p̄m radice
secudario p̄m herbā effectū bz. Radix collecta
p̄ annū vel etiā p̄ duos seruat. s; meli⁹ est vt an-
nis singulis renouet. habet virtutē diureticā.

R

¶ Contra stranguinā z disfluxiā et opilationē
splenis z epatis datur v. num vel aqua decocti-
onis eius. Verba etiā ipsa decocta in vino
vel oleo z pectini cathaplasmata: fomentū des-
coctionis eius menstrua prouocat

Persicus. ysidorus in libro etimologiarum. Persicum dicitur eo q̄ eius arborē primus in Egipto seruit Persis. a q̄ se oriundus ferebant p̄holomei. Dec in Persida fructus generat interfectozium. Apud nos autē suauē et iocundū. Est autē arbor feminini generis persicus. Persicū autē neutri generis. Itaq; Persic⁹ arbor est cui breuis admodū vita concessa est. Triū generis esse fertur. Duracenus et etiā armeniacus ac Persicus. Duracenus est nuncupatus: eo q̄ in gustu acorem referat pomum eius. Armeniacus: eo q̄ primum adiectum sit ab Armeniā genus eius. Persicus quid sit iam dicitur est supra. ¶ Plinius libro. xij. Egiptus persicam arborē sui generis habet p̄iro similem folia retinentem. Duius fertilitas est assidua subnascente crastino fructu maturitas et bisiarum afflatu. Pomum longius p̄iro in clusum amigdale putamine z corio. colore berbido. s; vbi nuxilli: huic pomum differēs breuitate ac mollicie. Et q̄uis blandiat p̄dulcis suauitas nō tamen innocuum. Materies vero bonitas et firmitudine: nigricia quoq; nihil differens a lotbo. ¶ Idem in libro. xv. Persice arbores sero z cum difficultate transierūt ad loca remota a peride. vt que in rhodo nihil ferant. qd̄ primum ab Egipto earum fuit hospiciū. ¶ Pandecta capitulo. xxv. Akanedi vel alias bota Arabice. persicum Grece vel miles persica. Latine vero persicum. ¶ Dyas. ca. de Persica. Persica eustomatica sunt. ¶ Serapion libro aggre. cap. Akanedi. In sa poze arboris persici et ramozum et foliozum est amaritudo et abstergit z resoluit. ¶ Auicenna libro secundo capitulo de persica. Persice sunt frigide in fine secundi gradus. humide in primo. in fine tamen eius.

Operationes

¶ Dyas. Persica molliunt ventrem maxime si matura fuerint. Immatura vero abstinēt ventrem maxime si sicca fuerint.

¶ Elicatura eoz renna stomachi z vētris cōpescit. Folia ei⁹ p̄strictu est virtus: q̄ sicca et atq; locis patientibz aspersa fluozē sanguis cobibēt. Dicrocera. id est mureza persica eustomatica sunt. z fastidium tollunt melius q̄ supradicta. vt in sequenti capitulo

¶ Serapion. In folijs z ramis Persice est amaritudo. Et ideo quando teruntur occidunt lambricos. et ponuntur supra vmbilicum.

Natura ex eis sunt bona stomacho: et molliunt ventrem. Immatura vero stringunt. et quando desiccant stringunt fortius. et decoctio persicorum quando bibitur fert humiditatem cursui ad stomachum. et quando siccata pulverisuntur super locum unde fluit sanguis abscindunt eum.

Et idem auct. Aben mesuay. Quando teruntur folia eius et flos eius: et exprimitur et bibitur. exprimitura illa eicit ascarides cum fluxu. Et quando succus foliorum eius in unguentum in aure occidit vermes qui sunt in ea. Et quando linuntur super pectus abscindit ardorem psilotri. Et oleum nucleorum persicorum confert dolorem aurium quando liniuntur cum eo.

Et idem auctoritate Deschebe. Persica remouent sitim factam a caliditate: et fetorem oris. et confortans stomachum.

Salientus. Arbor ipsa persicorum in pullulationibus et frondibus dominantes: habet amarum qualitatem. et propterea eius folia lumbricos interficiunt cum teruntur et umbilico apponuntur. Et aliquando dyaphoreticum est farsa cum: fructus vero eius qui est edibilis vocatur persicum. humide est et frigide complexionis.

Auicenna. Persica que huius sunt veloces sunt putrefactionis lenificatiua. et in ipsis est stipticitas aliquando nala. sed ex eis stiptica sunt ea que sunt incisa et secata. et in ipsis est prohibito cursus. et in sua natura sunt stiptica.

Et folia eius quando ex eis fit linimentum abscindunt ardorem psilotri. et distillat succus foliorum eius in aurem et interficit vermes.

Et fert oleum nucleorum eorum emigraneae: et doloribus auris calidis et frigidis. et persica sunt bona stomacho.

Et in eis est virtus facienda appetitum cibi. et oportet quidem ut non comedant post alium cibum quam corrumpunt post eum: et corrumpunt ipsum. sed comedant ante cibum omnem: et ea que sicca sunt: tarde digestiois sunt: et non sunt boni nutrimenti: quibus sunt plurimi nutrimenti.

Et idem in quarto capitulo de quartana ait. quod valent contra quartanam de colera adusta.

Salientus libro. ij. de cibis. capitulo de persicis ait. Vidi et hanc arborem in Alexandria magnam. Narrant autem fructum eius sic primum existere in perside: ut perimat comedentes. in Egyptum autem delatum edibilem fieri: consimiliterque comedi: ut pira et poma. Et quorum secundum magnitudinem est que siue poma volueris siue milea siue persica fructum istum. siue simpliciter. persica eodem modo modernis grecis siue aliquid aliud antiquum velis querere in ipsis licebit tibi hoc agere in multo studio. iam autem scias vtilius non minibusque et horum succus velut caro facile cor-

ruptibilis est. etiam quilibet pus. quare non oportet terficiat quidam post aliud alimentum offerre corrumpunt enim supnatantia.

Hemin iste autem oportet huius quod est commune in omnibus quecumque cacochyma humiditas et lubrica et faciliter subire potentia. et propter hoc comedere ipsa poza alijs: sic enim ipsa celeriter subeunt et alijs viam faciunt. vltima autem assumpta simul corrumpunt. et alia virtus eorum est frigida et hu-

Et idem li. vii. de simplicibus medicinis. capitulo de Persico. Dilia persica. id est persicum quod vocatur assuete ab omnibus iam persicum solum dicenti bus hoc similea.

Capitulum. cccxlviii.

Persica siue melapersica siue microceta grece. Arabice Lesmes vel besmes vel crisomula. Latine vero Lozula vel basriocha. Pandecta capitulo. clix. Melapersica fructus iste est omnibus notus.

Operationes.

Sera. li. ag. c. Besmes. Virtus eorum est frigida et humida in. ij. gradu. Nam portio nam persicis. Et idem auct. Alcausi. Laxant coleram: et generant humores grossos.

B **¶** Et idem auc. Rasis. Quidā patiebatur fu-
mositates ab aliquo hūore exiite in stomacho
suo: z dedi sibi aliq̄b vicibz de crisomulis recē-
tibz: z sedat⁹ est ille fum⁹. Et ego nō credo q̄ re-
periat cibz aliq̄s frigidior z mag⁹ iuuat⁹ stō-
macho calido q̄s ipa. z ideo fastidiū tollunt.

L **¶** Auicēn. li. ij. c. de crisomulis. Delioza sunt
armena. nō em cito aduenit eis corruptio z ace-
tositas. z cū sumūt crisomula oportet vt acci-
piat masticiis z ani si equaliter. 3. i. vsq̄ ad. ij.
cū vino puro aut vino de passis parū et mellis.
Sunt fri. z hu. in. ij. z oleum nucleoz eoz est
calidū z siccū in. ij. Eoz humor est facilis pu-
trefactionis. z eoz infusio sedat sitim.

D **¶** Et crisomula q̄dē sūt pueniētiōza stomacho
q̄s psica. z armena nō corrūpūt i stomacho. ne-
q̄ acescūt velociter. Et eis hō q̄ expellūt eozū
nocumētū est: vt pmo sumat anisū z mastix cū
miva aut vino de passis z oficiat cū melle pur-
ro. oleū nucleū ipsoz etiā ofert emorroidibz. q̄
uāt crisomula ppter velocitatē sue putrefactio-
nis vez infusio siccoz ofert febriz antiq̄s.

E **¶** Johannes mesue in antidotario suo. Oleū
de crisomulis sedat dolozem ani z emorroida-
rum. z resoluit tumozes vlcerū: z impedimentū
lingue: z dolozem aurium.

F **¶** Rabbi moyses. Lesmi similis est ferule: bas-
bens semen albū simile lenticule.

Capitulum. cccxliij.

P **¶** Erficaria. Pandec. Persicaria dicitur eoz
folia silia psicis bz. iuxta aquā nascitur
Duas bz spēs. vna i medio folio macula
la fusca bz. alia caret macula. et illa adustina ē
valde. quidā piper aque putauerūt.

Operationes.

¶ Dyaf. Virtus ei⁹ est q̄ infrigidat infrigida-
tione vltima. Pau. Folia ei⁹ sicca vel succ⁹ fos-
lioz ei⁹ vel semē ei⁹ elictū z bibitū cū melle psici
z tussientibz z asmaticis prodest.

¶ Idē. Febriz pestilentialibz mire mō iuuat.

Capitulum. ccd

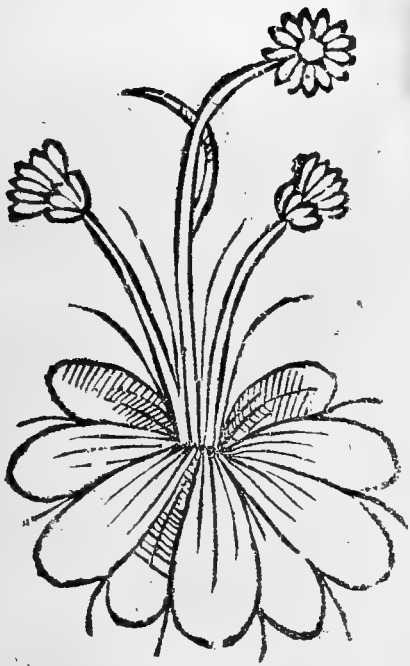
P **¶** Erfoliata siue herba vmbilicoz. Ista
herba habet folia similia salie. Et fos-
lia circūdant se ramis. Nascit in locis arenos-
sis z saxosis.

Operationes.

¶ Pulueres folioz cum vino sumantur cu-
rant herniam. Herba super vmbilicum posita
curat eius vlcerationem.

¶ Et ofolidat vulnera cataplasmatibz adbibita
¶ Ista herba valde curat vmbilicū pueroz cū
eloga super posita z emplastrata.

De Herbis

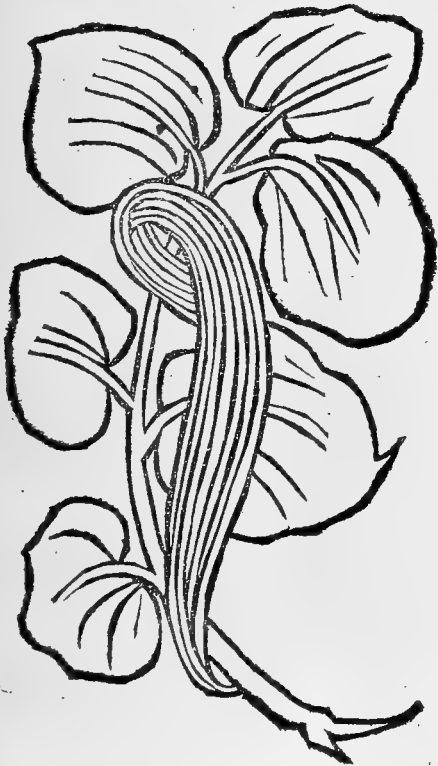

Capitulum.cclij.

Remula veris. Pandec. Premula veris siue arctica idem. Et est herba sicut cōsolida minor: nisi qz habet folia quasi nigra et pingua cum flosculo celesti.

Operationes.

Dedet doloribz articuloz. z ē ca. z sicca.

Capitulum.cclij.

Pepo. Papias. Pepones crescunt in similitudine cucurbitę. frigidī sūt: difficile digeruntur.

Operationes

Plini^{li. xij.} Cucumeres cū magnitudine ex cesserūt: pepones vocant. Nire oleū oderunt. nec minus aquas diligunt. defecti qz ad eas modice distantes arrepunt. aut si quid obstet vel si pendeant curuantur. Idēz vel vna nocte deprehenditur. Si vas cum aqua subiiciat a quatuor digitorum intervallo ante posterū diem descendētibus: ac si oleum eodez modo sit in hamos curuatis.

Idem. In fistula floze dimisso mira longitudine crescunt. noua eozum forma in campania mali citonij effigieqz.

Idem li. xx. Pepones macie in cibo refrigerāt z emolliūt aluū. Caro eoz epyforis ocloz aut doloribz imponit. Contra vomitiōes siccat z in forma tula dat in aqua mulla quoz obulis: ita vt qz biberit qngētos postea passus ambulet. Lotet qz vomitiōē mouet. faciem purgat. hec z folia cuiuscūqz satui illita cum vino cāis morsus hos coctos de raso cortice ex oleo aceto z melle iocūdiores esse certū est.

Dyal. Peponis qdē vsus gratior est s; difficile coquit ppter naturalē rigorē. Et ideo non nulli cū aceto sumūt pulegiū miscētes. qz nocitura vis frigidis temperetur.

Item pepo in cibo lenior est. qz detracta cute z obiecto semine vsui datur. stomachi cōpefcit ardorem. Aluum lenit z mollit.

Locus ex aqua cū oleo aceto z melle iocundissime sumit. Caro eius imposita fronti dolorem oculo z miro modo mitigat.

Capitulum.cclij.

Pera pastoris siue bursa pastoris. Dial. Pera pastoris herba est qz bz virgulas teneras z molles. z multas nodosas z spanas sup terrā. Folia bz rure similia: s; oblonga z mollia. z semen in folijs singulis. Flos est illi albus aut feniceus. Virtutē bz frigidam z stipticā. Et est masculus z femina. De masculo iam dicta. Femina fo frutex est vnus pgam habēs cannosam z mollem spissam z nodosam in qbz nodis folia sunt pini similia. Radix est illi inuisibilis. Nascitur locis humidis. Virtus est illi stiptica.

Operationes

A **Dyal.** Succus ei⁹ bibit⁹ emoptoic⁹ medica⁹
B **U**eris abstinere reumatismū. colic⁹ strāguirio
C **S**is opitulat. vīnā puocat. morib⁹ venenatis
D **C**ū vīno bibit⁹ medica⁹. cū vīno coct⁹ et melle
E **V**ulnera noua curat. **P**eriodic⁹ febrīb⁹ ante
D **V**nā horā accept⁹ marie pdest suppositū. fluxū
E **M**ulieris stringit. dolorē aurīū cōpescit. sāguis
D **N**ē reiciētib⁹ subuenit. herpes curat et fistu
E **L**as. Ignē sacrū extinguit. tumores et duricies
D **I**positū spargit. recētib⁹ vulner⁹ b⁹ marie pdest.
E **S**al. Junat itaq⁹ exustos st. macho exteri⁹
D **A**pplicata sic herisipilata. et calidos flegmones
E **S**eu etiā talia existētia repercutit reumata: et ex
D **I**de sō siccatiūū existerēt ppter qd̄ herpetū bo
E **N**ū est farmaciū et vlcey et aliarū. euidentissimū
D **S**ō flegmonosoz reumatoz. **E**st autē et sāguis
E **N**osoz vulnez p̄solidatiūū. Junat sō et vlcera
D **Q**ū in aurib⁹. et si pus in eis sufficēs fuerit id sic
E **C**ar. ppter easdey sō p̄utes et fluxū muliebrem
D **S**istū. et dissinteriā et sāguinis educiōes et quē
E **C**ūq⁹ immoderate aliunde causatū. Est autē ad
D **O**mnia p̄dicta mascul⁹ femina forno.

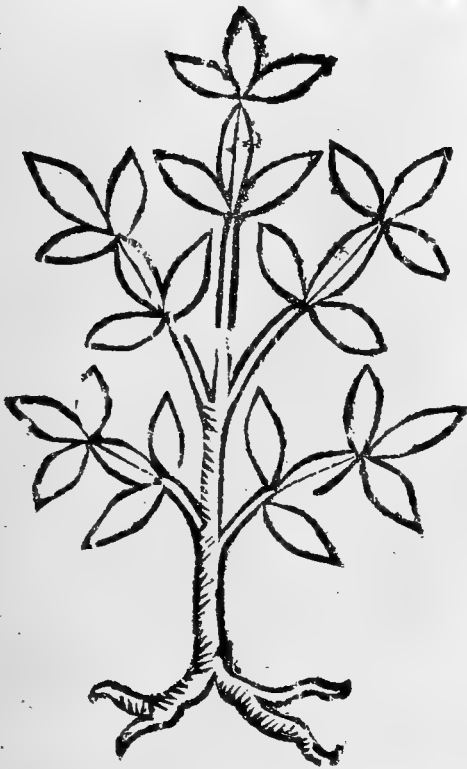
Capitulum. ccliiij.

Pisa. p̄sō. li. ethimo. xij. Pisa dicta est
E **Q**uā pensabat auri aliqd̄ minutū. Nā
D **P**is d̄ aurū. Nec mīme inflat. Ideo
E **M**agis egerit. **P**li. li. xvij. Pisum i apicis feri
D **D**ebet. frigoz impatiētissimū. Ideoq⁹ serit in

ytalia. et in antisteriozi celo. nō nīf⁹ tempe verno
 terraq⁹ facili et soluta Frumētū qd̄ dē et ordeū ac
 vitia et quicqd̄ in stipula est in acumine vnum
 foliū bz. multiplicia sō sunt ecōtra ciceri et fabe
 ac p̄sō. Frumētis est foliū arūdinatiū fabe ro
 tundū et magne leguminū p̄ longiora vt p̄sō
Silique rotunde sunt ciceri. ceterisq⁹ legumi
 nū lōge: et ad figurā semis late. p̄sō sō cilina
 dracie. Ex leguminib⁹ vomere serit lenticula
 et in grecia pisa. Thise ac pisa sūt eiusdē gene
 ris. ex qua in orbe n̄ro fit orisa. **P**alla. li. x. In
 menie septembzi postremo serendū est pisū in
 terra facili et soluta loco tepido. Celo delecta
 tur humecto. et quattuoz vel. tres modios spar
 sisse sufficet iugero.

Operationes

Actor. **V**iroz q⁹ in li. medicoz n̄roz auten
 ticis manifeste de p̄sōz natura repit. sed hoc
 estimā qd̄dam esse qd̄ alio noierobelie dicunt.
 vel fortassis eadē rō pōt assignari de p̄sa quā
 superius assignauimus de auena.
Pandecta. **P**isum est species orobi.
Saluenus de cibis. **P**isa p̄ simile aliqd̄ fabis
 s̄m totā substantiam habentia. comestaq⁹ s̄m
 eisdem modos cū ipsis. in duabus his varian
 tur. qz inflatiua p̄similiter fabis nō sunt. et qz
 absteriuā p̄ute non habent ppter h̄ardioris
 digestiōis s̄m virtutē fabis iunt.

Capitulum. cclv.

Piscacea grece. arabice Pistach sine fistech vel fistach. latine fistica. Sera. li. ag. c. pistoch. i. piscacea sunt fructus q̄ veniūt de damasco. Dyaf. ca. piscacee que in Syria nascunt similia strobilibz sunt.

Operationes

Dyas. Eustomacha sūt cū vino bibita mox sibi venenatis occurrūt. p̄itis piscaceaz a ustra z stiprica est. Ideoq̄ etiā a comoda credunt̄ toza. z pulmonis z iecoris vitia purgare.

Et idem Sera. Pistoch. id est fistice substātia est subtilis. z sapor eius est fere ad amaritudinez declinans. z virtus ei⁹ est ca. z sic. amphiōris caliditatis q̄ nur auellana.

Bal. li. d. cibus. c. d. piscacijs. Piscacie nascūt ap̄ alexandriā in egypto: multo at̄ plura ī bos reali syrie: alimētū q̄dē paucissimū bñcia. vilia sunt ad epar. corroborationē: sil. z purgationē misertoz humoz s̄m meatus ipsi⁹. p̄cipāt etiā subamara z stiprica q̄litate aromatizante.

Scim⁹ aut̄ z alia multa epari vilia sic in negocio simpliciū medicinz ostēsum est. Stomacho aut̄ neq̄ p̄fectū neq̄ nocumētū notabile ex ipsis habeo testat. sicut neq̄ restrictiui ventris neq̄ subductiui.

Et idē. viij. sim. far. c. d. piscacijs. Piscaciū. i.

fistica. in syria multū nascit̄ plāta hec. Fruct⁹ at̄ ei⁹ subtiliū priū est. subamaz q̄d z aromatisans bñs. deobstruit z mūdificat maxie q̄dem ea s̄m epar. z ea q̄ s̄m tozacē z pulmonem.

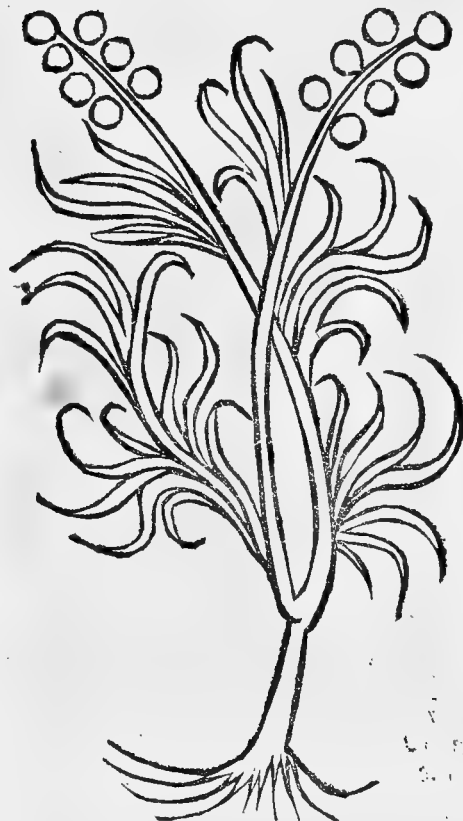
¶ Qui. de viribz cordis dic̄ q̄ cōfortat cor.

¶ Ruerois. v. li. Colliget. c. de piscacea dicit q̄ p̄fortat stomachū z epar a tota substantia

¶ Rabbi moyses. c. de piscacijs. Piscacea sūt meliores om̄ibz fructibz: corroboraūt stomachū z epar. sunt calide z sicce temperate.

f

s

Capitulum. cclvj.

Zinnicum sine Panicū. ysaac in dietis Panicū in forma et natura simile milio. minus tñ eo nutrit.

Operationes

¶ Panicum ventrem magis constipat. coquit̄ sepe cum pinguedine vel cū lacte.

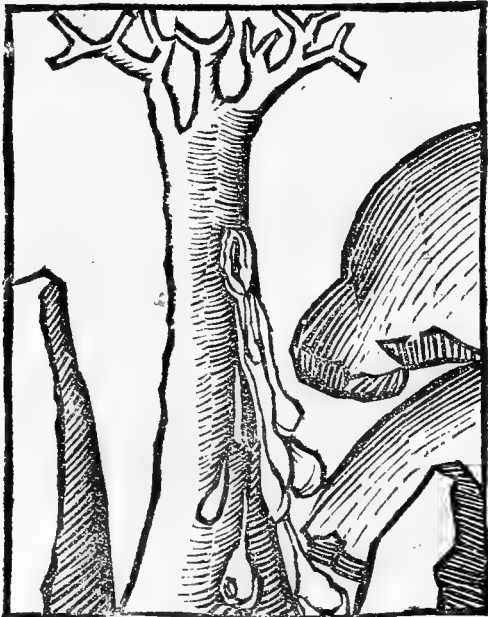
¶ Constan. in pantegni. Panicum et milium fri. z sic. sunt in. ij. gradu. parū nutriunt. stiprica sunt. z panis inde fact⁹ multo plus est constipatiuus. Urinā aut̄ puocant. Cū butiro vel lacte cocta sunt meliora q̄b admixtis humecantur. z eoz siccitas expellitur.

z

s

L Plinius li. xxiij. Panicū. Dyocles medicus mel frugū appellauit. effectus habet q̄s miliū In vino potū dissintericis pdest. Similiter bis q̄ vaporanda sunt: calesactum imponit. Sicit alium in lacte caprino decoctum: z bis in die haustū sic pdest z ad tormina.

D Dyas. Panicū in esca omibz vtile est. vnde si panis ex eo factus comestus fuerit. ventrē abstinēt. vrinā puocat. assum p̄o in cacabo nouo z impositū in sacello sicut z miliū pdest.

Capitulum. cclviij.

Picea. ysi. li. et bimo. xiij. Picea ex pino rū q̄nc. differt tñ vt pini specie. Nā aliā picin greci. aliā vocāt peucea quā nos piceaz dicim⁹. eo q̄ desudat picē. Plini⁹ li. xvi. Picea est arbor ramosa. cui ramozuz est ordo sicut et abieti. Picea mōtes amat z frigoza. feralis arbor. z iudicio funebri ad fores posita rogisqz virēs. iam tñ z in domos cōsili facilitate recepta. hec plerumqz plurimam interueniēte canā dida gēma fūdīt resinā: thuri tā siles vt mixta a visu discerni nō possit. Dui⁹ arboris cortex est in visu magno. sic abiet⁹ z fagi ac tilie.

Operationes.

A Pl. in li. viij. Signit q̄s picea canchryn vis delz pillulā i medicina vim vrēdi hūtez. q̄ post q̄s folia ceciderit: bieme durat z p̄inet nucleū pineis siles. In bieme crescit. z aperit pillula tota. caditqz cū folia crescere ceperit. Dūcetiā arbori folia sūt breui setā z crassioza. duraqz sic cīp̄sus. Rami p̄o pene statim a radice modici velut brachia lateribz inberent.

Picea min⁹ est alta q̄s larix. totia pann⁹ culis minoribz atqz gratilioribus. habet nucleos minimos ac nigros. p̄pter qd̄ greci p̄birop̄ron eam appellabant.

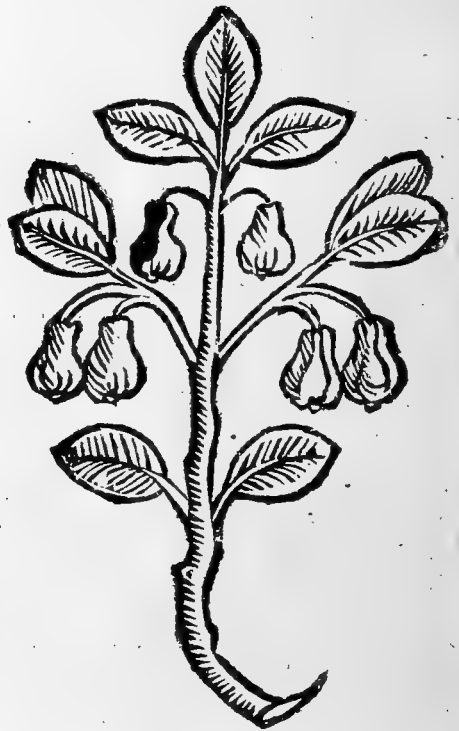
In eadē q̄s nucamēta sūt maribz cōpressios ra minusqz rosida resina. Et at̄ p̄x exeat ap̄ picea a pte solari cū plurimū hiatu bipedali: vt a terra cubito cū minimū absit. Nec ip̄o corpi p̄t̄: vt i ceter⁹. qm̄ astula vel bastula in fructu ē.

Uez hec terre p̄cia laudat. Altior amaritus dinē affert. Postea humor ois e tota p̄fluit i vlcus. Habetqz picea folia pungētia nilloqz flore exhilarat. p̄tin⁹ em̄ fruct⁹ a floribz gignit.

Abies q̄dē circa solsticiū floret. Pin⁹ z picea germiatiōe. xv. fere diebz pueniūt. Semē p̄o z ip̄e post vigilias reddūt. Picea z pin⁹ z aln⁹ ad aqz duct⁹ in scobos cauant obzute terra plurimis ānis durāt. cito p̄o senescūt si nō integant.

Idem in li. xvij. Ambra piceaz quacūqz atigerit est venenū. Idem in li. xxiiij. Picea ex laricis folio trita z in aceto decocta: dentiū do louz pdest. Cinis corticiū eius intertrigini et ambustis potus alium sicit.

Urina m mouet. Suffitu vuluas corrigit. Picea folia puatim iocinozi sūt vtilia. dragme pōdere in aqua multa pota. Deniqz siluas ilas dūtazat q̄ pice ac resine grā radant vtilissimas esse p̄t̄isef autumant. Uel bis q̄ lōga egritudine vires nō recolligūt.

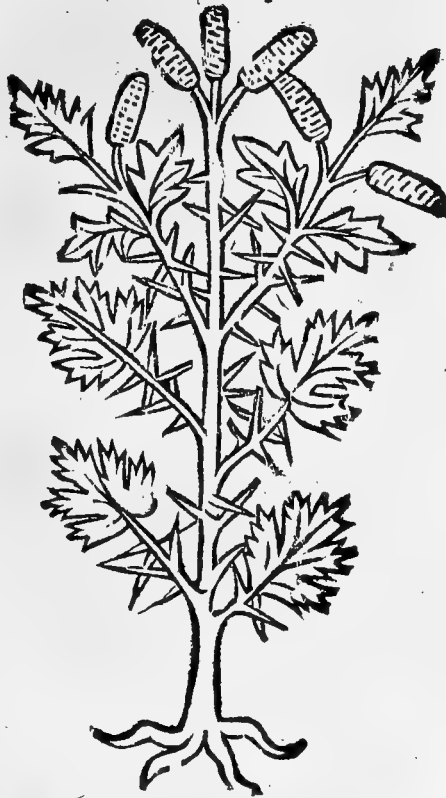
Capitulum. cclviii.

Pira. Vido. li. ety. xv. Pira videntur dicta: eo q̄ in specie ignis sine forma. Nā ab amplo incipiūt: et in angustum desinūt. Dec iūctis imposita etiam si pauca vehemēter onerosa eē dicunt. ¶ Pals ladi. li. iij. Cōdienda sunt pira ita. De placi to descēdente luna a. xxij. vsq̄ in octauā. eay dē poma sicca et manu lecta hora secunda in q̄ntā vel a septima in decimā: a caducis diligēter electa. itegra et ppe dura et aliq̄nto viridia implicato vase claudunt. qd̄ operculo regit et deorsum os eius ei inclināt atq̄ obruitur eo loco circa quē pbennis aqua decurrit. Ites quedura sūt in carne et cute prius i aceto posita vbi se mollire ceperint. infictile vas bene coctum picatūq̄ ponunt: et operculo supueniente gipsant. et vas breui scrobe demergitur i eo loco q̄ quidie sole tangat. Plurimi pira obruta inter paleas aut frumēta seruarūt

Operationes

Dyal. ca. de piris. Piri multe sūt spēs: s; stiptice oēs. vñ ad reumaticas passiones cathas plasmatib; adhibita faciūt: et reuma compelescūt. Elixatura eoz ad oia p̄fata inuāt. Et si ip̄a pira a ieiuno comeste fuerit abstinet ventrē. Et piri siluatici spēs sūt q̄ tarde maturescere p̄nt plus stiptice q̄ supradicte: s; silib; causis p̄sunt. phibēt q̄ aliq̄ fungos venenū amittere si cū piris fuerint cocti. ¶ Qui. li. ij. ca. de piris. In ip̄is sūt terreitas et acq̄sitas. et in n̄ra qd̄ terra est species q̄ d̄r senabrud. et habet magnā capacitatē. et est vehemētis rotunditatē: et subtilis corticē: est boni coloris q̄si primum: q̄si ip̄m sit aqua zuccari coagulat a plurimū. sed non p̄pter spissitudinē su be boni odoris valde. qd̄ cū arboze sua cadit sup terram destruit. et isti sunt in q̄b; nō est nocumētum de speciebus pirozum. ¶ Pira q̄ nominantur senia sunt frigida in primo: et sicca in. ij. Serabrud p̄o sūt temperata humida: et oēs species ei sūt stiptice intrates i emplastris retentiōis materiez. et q̄nq̄ abstergūt paz. et eoz humor ē plurim⁹ et laudabilior humore pomoz fm q̄ dicit rufus. ¶ Ea autē q̄ dicta sunt senabrud in terra Corascenti: absq̄ alijs dicta sūt lenitiua nature: et boni chimivalde et solidāt vulnera. et p̄prie siluestria exiccata. et sūt p̄paratiua stomachi: et abscidūt tussim: et sedāt colerā: et stringūt ventrē. et p̄prie q̄ sunt exiccata. ¶ Et i piris qd̄ est p̄prietas facienti euenire colicaz: q̄re oportet vt bibat post ip̄a de ydromelle cū speciebus q̄ sunt vt piper

et cinamomū et bis filia. ¶ Et eoz rob̄ ouenit fluxui ventris colerico. Amis species eoz vehemētis stipticitatē et tarde maturatiōis est: et cura fungoz mortificantū. et q̄n isti fungi coquunt cū piris minorat nocumētū eoz. ¶ Sera. li. ag. ca. Lumechre. auct. Sal. Lumechre. i. pira. Substātia ei est cōposita ex suba terrea et aquosa. Et si vis pōt aliter dici: q̄ vna. s. eius pars est frigida et alia temperata. et sapor piri et stiptic⁹ cū dulcedine aq̄sa. et virt⁹ piroz est desiccatiua: et p̄glutinat vulnera sine aliq̄ mordicatione. Et q̄n comedif fortificat stomachum: et sedat sitim. ¶ Siluestre p̄o est magis stipticū: et plus incoziat et corugat stomachū. et iō plus p̄glutinat vulnera: et phibet fluxum humorū. ¶ Et ides auct. Aben meluay. Quādo quodcūq̄ totū coq̄tur vel domesticū vel siluestre cū fungis auferit maliciā eoz. et maiora ex eis sunt forrioris p̄tutē q̄ parua. Parua autē sūt nutritilioza q̄ citonia. ¶ Et rob̄ piroz abscidit fluxū colericū: et excoziat stomachū. Et pira p̄prie generant colicā. et oportet q̄ sumat post ip̄m vinū mellis factum cum speciebus.

Capitulum. cclix.

Piper latine. arabice et gre. falfel. Serapion li. ag. ca. falfel. i. piper. Et ē ar

Tractatus

bor nascēs i regio ito indie. h3 semē qđ sui or
tu est longuz sile faseolis: 7 elongat in forma
sua: 7 ē macro piper. 7 intra ipm sūt gna pua:
silia ger gues: qđ qđ maturant fit pip. 7 hoc qđ
sepat 7 fit sicut racem⁹ in qđo sunt grana par
ua: 7 sūt grana piperis. Et qđ colligit p⁹ecte
matur est piper nigz. sed qđ colligit an⁹ mas
turationē est piper albū. nā color ei⁹ ē albu. et
nō recipit in colore suo nigredinē: anteqs ma
turat. 7 radix bui⁹ arbor⁹ ē silis costo. Eligē
dū est aut⁹ ex nigro qđ ē nouū in qđ ē silis furz
furi graue 7 plenū. S; albu meli⁹ ē illud qđ
nō ē rugosū albū 7 gūe 7 lōgū ē eligēdū illō qđ
qđ frāgīl⁹ apparet de sum: hñs grana qđ sūt in
tra ipm inuicē iuncta: 7 acuti saporis morđi
cans linguā cū calefactōe. Radix arbor⁹ hu
ius vocat⁹ falsanuē. 7 est similis costo. defert
ad nos ex terra indie ¶ Gal. vii. sim. far. ca. pi
peris fm trālla. no. Piper⁹ radix costo mari
me fm p⁹utē similit. Fruct⁹ p⁹o ei⁹ qđ qđamō
germinat ē piper lōgū. vñ et humid⁹ existit
matur. signū aut⁹ ē hūiditatis ei⁹ qđ facilliter
cū imponit p⁹orat. 7 nō cōfestim morđet: sed
paulatim icipit: pmanet p⁹o multū. qđ p⁹o qđ p⁹
matur⁹ fruct⁹ albū pip est. acut⁹ ex nō nigro.
id ei⁹ qđ sup assalū est. vtraq; at sufficiēter ca
lesfaciūt 7 siccant. ¶ Gal. eo. li. 7 ca. fm trālla.
ara. Sapor piper⁹ ē acut⁹. 7 illud qđ nō mas
turu ē: pip albū ē: 7 ipm ē acut⁹ nigro: 7 mas
gis pungēs linguā: 7 h est qđ nigz. p⁹pterea qđ
maturat: accidit qđ nō recipiat aduſtionem 7
deficcationē fort⁹ ē: qđ minuit acuitas illa: qđ
dē remanet i albu. Itē nō due spēs sūt defic
catue 7 calefactiue fortiter. 7 fruct⁹ qđ ē ei⁹
qđ incipit eē ē piper lōgū. 7 p⁹pter h accidit qđ
pip longū est hūidi⁹ alio pipere. Et signū sup
h est qđ qđ elongat ipm sup ipm corrodit 7 p⁹
rat⁹ etiā qđ terit nō inuenit tritor i pncipio sue
p⁹tritiōis punctionē multā. 7 qđ incipit mor
dicare: nō appet mordicatio ei⁹ multa anteqs
gustet. deinde remanet mordicatio ei⁹ tpe nō
paruo. s; piper albū ē meli⁹ stōacho alijs dua
bus speciebus.

Operationes

¶ Sera. Radix piper⁹ p⁹fert colice 7 dolori
bus frigidis. Est ca. 7 sic. est bona colice. vñ
tositaribz 7 alijs doloribz fri. 7 ē similis costo
fm p⁹utē. 7 piper nigz acuti⁹ ē albu. 7 albū ē
debili⁹ eo. 7 p⁹tur piper⁹ est calefactiua: attra
ctiua cibi: 7 puocatiua vrine: resolutiua 7 ab
sterſiua obſcuritatis viſus. ¶ Et qđ sumit in
potu aut fit inunctio cū eo. aut miscet in aliq
ynguēto. p⁹fert rigoribz febrū periodicaz. et
p⁹fert morđibz venenat⁹: 7 expellit fetū: 7 porif
simē si i potu sumat vñ assidue comedat. ¶ Et

qđ fit nascē cū eo p⁹dfit coitū phibet impres
gnationē. 7 hoc similiter facit assidue come
stū Nā iter p⁹stat genitale: 7 admistrat i lohoc
7 syrupis qđ sūt pueniētes tussi et doloribz pe
crois. 7 fit linitio cū eo 7 melle. 7 cōfert squis
nāte. ¶ Et qđ sumit i potu matie cū granis
lauri aut folijs ei⁹: p⁹fert tortiōibz vētr⁹. et qđ
masticat cū stafisagria 7 cū passulis facit des
scēdere flegma ex capite: 7 ipm sedat dolorē.
7 p⁹forat p⁹utē digestiua. 7 ingredit i p⁹fectis
onibz speciez qđ vtunt⁹ sani i p⁹dimēt⁹ ciboz
ad puocādū appetitū. ¶ Et qđ miscet cū pice
resoluit scrofulas. Et qđ miscet cū nitro abs
tergit morſeā. 7 nō ē radix piperis zinziber:
sicut putauerūt qđā. imo radix ei⁹ est similis
costo: qđ quidē calefacit 7 mordicat linguā. 7
attrahit humiditātē ad os: qđ miscet cū ace
to. Et linimētū cum eo resoluit apostemata
splenis. 7 si sumit facit idē. ¶ Et idem aucto.
Aben meluay. p⁹proprietas piperis est qđ phi
bet imp⁹gnationē: 7 maxime qđ sumitur post
coitū. 7 phibet tortiōes 7 ventositates qđ fiūt
in stomacho 7 in intestinis. 7 ericcat flegma
viscosū qđ aggregat in pectore 7 pulmone
7 intestinis. 7 digerit cibū. 7 nocet febricitan
tibz. ¶ Et si qđ vtitur multuz pipere puocat
vrinā. Et si vtat⁹ eo parz puocat ventrē. Sca
mone a est p⁹traria in hoc: 7 facit boiem mas
cre fieri: 7 deficcatur sperma. Et in pipere albo
cū acuitate sua est hūiditas qđ auget in sper
mate: 7 mūdificat epar 7 ventrē 7 pulmone 7
stomachū. 7 p⁹fert morđibz venenosis: 7 cales
facit nervos 7 musculos 7 plus omī alia re.
¶ Paulus ca. de pipere. Piper est caliduz in
q⁹rto gradu. siccū in scdo. Ebi sciendū ne ali
qđ erroris materia repleant: p⁹pterea qđ i p⁹nti
lra Serapion 7 Dyasco. vident cū Salieno
nō modicū discrepare dicētes qđ piper nigz
acutius est albo. ¶ Salien⁹ vero ait: qđ piper
albū acutius ē nigro. 7 p⁹pterea sicut ex p⁹bis
Dyascozidis bene intueribz 7 auide est mani
festū qđ piper albū est duplicis generis. ¶ Est
quoddā piper albu: qđ fit qđ grana minuta
qđ fuerūt in pipere longo incipiūt ingrossari.
7 vñ ab altero incipit separi: sed nō fact⁹ ē
botrus vel racem⁹. ¶ Est aliud piper album
qđ fit cū illa grana qđ fuerūt in p⁹dicto pipe
re albo fm debitā q⁹ntitatē fuerint aucta: et
intra se totaliter sepata: sicut qđ sūt posita in
quodā botro vel racemo. 7 sūt ppinq matu
ritati. Prīmū p⁹o piper albu qđ sapit adhuc
naturaz piperis longi: qđ vicinat. participat
adhuc de ei⁹ humiditate: cui⁹ grā nō ē mul
tum acutum. Piper aliud albū de quo dixi
mus: qđ est in medio inter maturitatē 7 p⁹u

capitulum generationis est satis acutum. quare cum remouetur et elogatur a pipere longo non participat humiditatem eius: et est acutius seipso cum venit ad maturitatem: propter quam amittit de eius acuitate. ¶ Et hoc idem videmus in fructibus acetosis que sunt in medio tempore acetosiores. hoc etiam in seminibus est videndum: scilicet, Feniculis: sinapibus: et ceteris: que sunt acutiores et calidiores que sunt in medio tempore: que que sunt in extremo. Sic ergo ad propositum piper nigrum acutius est albo: scilicet albo quod est in principio generationis. que non habet multam acuitatem propter humiditatem quam participat: ut dictum est. hunc respectum habuit Serapion et Dioscorides. ¶ Sciendum insuper quod in maiori quantitate inueniretur de pipere albo: nisi quod inficitur propter ignem. sed illud quod non contaminatur ab igne remanet album et non rugosum: quod non potest esse nisi modice quantitatis: quia modicum est illud quod ab igne impressionem non recipit.

Capitulum. cccx.

Piper nigrum latine. arabice habeslim vel grana ezelem.

Operationes

¶ Serapion libro aggrega. cap. habeslim id est granum zelin. et est piper ethiopicum vel nigro. et est granum pingue in magnitudine citricis: et est citrinum exterius: album interius. et habet saporem bonum. deferitur ex terra barbarie. ¶ Et illud quod nominatur in barbaria croin: est simile faseolis in forma sua: nisi quod grana eius et cortex eius sunt minora faseolis. habent nigrum colorem acutum saporis sicut piper. et deferitur similiter a terra nigro. et sunt calida in tertio gradu. humida in primo. ¶ Et conferunt dolori dentium. ¶ Augenti enim in spermate. ¶ Et faciunt bonum odorem oris.

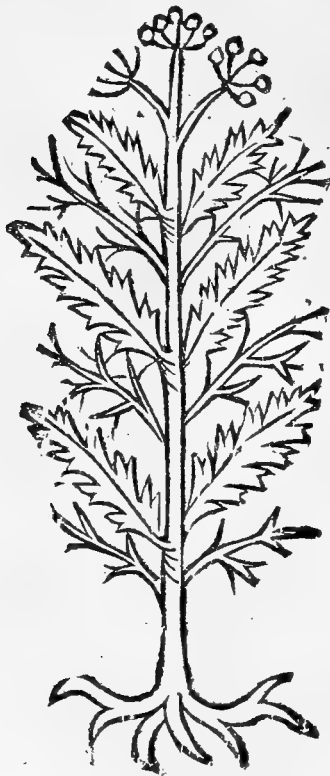
Capitulum. cccxj.

Piperella latine. grece haerina. arabice haerina. Serapion libro aggregatoris cap. haerina: id est piperella. et est in figura sicut piperis minoris figura: nisi quia est in colore suo citrina.

Operationes

¶ Serapion. In ea due sunt virtutes contra: scilicet frigiditas et caliditas. ¶ Et idem auctoritate Aben meluay. Haerina est granum paruum minus pipere. et est in eo citrinitas pauca: et est odoriferum: cuius odor est sicut odor ligni aloes. est calidum et humidum. et in eo est abster-

R **D** **S** **P** **A** **R** **N** **A**. **I**dem. **P**rovoCAT vrinā multā fe-
tidam qñ coquitur in vino et bibitur, illud vi-
num. **E**t aufert ppter hec fetorem ascello-
rum et fetorem totius corporis. **E**t operatio
in hoc est a tota sua suba. et quando coqui-
tur radix et bibitur: cōfert sicut piper nigrū.

Capitulum. cccxii.

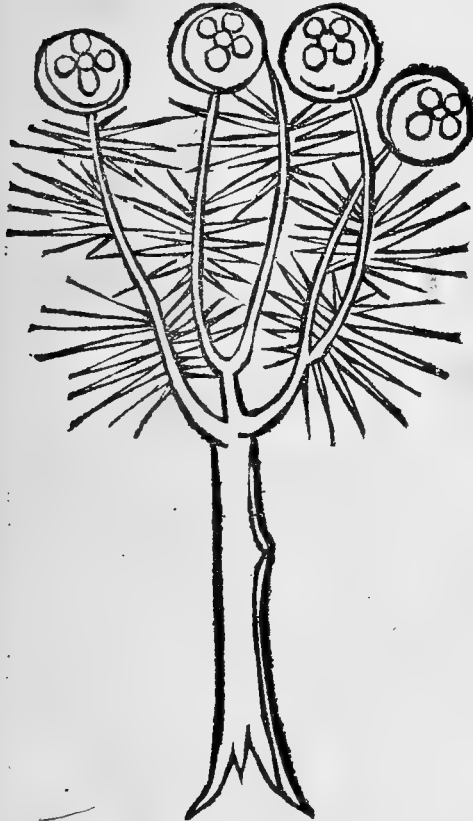
Piretrum latine. grece dentanos. ara-
bice vero achiraraba: sive acharcha
racha. Serapion libro aggreg. cap.
Achiraraba. auctoritate Dyasco. Achirara-
ba: id est piretrum. et est planta cuius folia sūt
similia folijs dauci agrestis aut maratri. et sti-
pites similiter sicut stipites illius. et sup sti-
pitem est corona similis corone aneti. et habz
radicem in grossitudine digiti. **Q**uicēna li-
bro. ij. capitulo de piretro. Piretruz plurimū
quod de hac planta administratur est radix
eius. melius est illud quod est acutum: mox-
dificatiuum lingue. et magnitudo ei⁹ est fm
quantitatem digiti.

Operationes.

Dyascozides. **P**ungit linguam quādo gus-
tatur pñctioe forti et attrahit flegma. et ideo

quando coquitur cū acetō et fit colutio oris cō-
fert dolori dentiū. **E**t quādo masticatur attrahit
flegma. **E**t quādo teritur et miscetur
cū oleo et inungitur puocat sudorē. et confert
membzis sup que vincit frigus: et conseruat
corpus a nimio frigore aeris ne noceat ei. et
amissione sensus et motus. et est ei⁹ iuuamens
tum magnū in hoīe. et cōfert paralisi et rigori
bus febrū. **G**alienus. viij. simplicū farma-
corum cap. de piretro plurimū quod de eo ad-
ministratur est radix eius. et pprietas virtutis
eius est pprietas adurens. et pungit linguas
quando gustatur pñctione forti: et attrahit
flegma. **E**t sedat dolorē dentiū qui fit a fri-
giditate. et confert rigori febrū quā fit in un-
ctio cum eo dissoluto in oleo ante aduentus
paroxysmi. et confer t illi q̄ habet stuporem in
membzis ante relaxationē. **Q**uicēna. Pire-
trum quidā extimauerunt esse frigidum: sed
nō est: imo calidum et siccum in tertio gradu.
extrahit flegma masticatū. et virtus eius est
adustina. **E**t puocat sudorem: cum ex eo cū
oleo abstergendo inungitur corp⁹ si misceas-
tur cū oleo. et abstergendo inungat ex eo pu-
uocat sudorem. fricatio facta ex eo et decocti-
one ipsius et oleo eius. **C**onfert mollificati-
oni neruoz antique: et stupori eoz: et phibet
generatione alcuze: ab eo in quo generatur
alcuze: et vehemēter aperit opilaciones colas-
toz: et pñstrictionē nariū. **E**t eius decoctio
p̄fert dolori dentiū: et pprie frigido. **E**t eius
acetum cōfirmat dentes motos si decoqua-
tur cū acetō teneatur in ore. **E**t quādo fri-
catur cum eo corpus ante paroxysmū rigos-
ris cum oleo: p̄fert rigori facto cum febre et
absq; febre. **P**aulus ca. est siccum in tertio
gradu. **M**asticatum attrahit flegma pos. et
remouet dolorem et stuporem dentium.
Auerrois quinto libro Colliget. ca. de Pi-
retro. **E**st calida i quarto: et de ea administra-
tur radix. **C**onstantinus libro graduū. ca.
pitulo Piretrum. Piretrū est in quarto gra-
du calidum et siccum. **L**ingua vrit: et flegma
nimium attrahit. **I**deoz dentibus valet de
frigiditate et humiditate dolentibus.
Alexander et Stephanus. **I**llud tritum et
cum melle potatum: epilēticis valere testan-
tur. **C**ollo suspensum aut naribus applicatū
subuenit infantibz epilēticis. **C**um oleo mi-
xrum et dorso femineo inunctum ante rigo-
ris accessionem venire phibet eam.
Valet etiam paraliticis ac neruozum mol-
liciei de frigiditate et humiditate totius coz-
poris. **D**eniq; in corpore toto ex eozum per-
uncto prouocatur sudor.

Platearius. Piretrū est salsū cōmunis herba in tertio gradu calida et sicca. Radix eius in medicinis ponit̃: que in byeme colligit̃. ac per annos quinq̃ seruat̃. Piretrus debet eligi cōtinuum et nō pforatum sapore habens acutum. et cum frāgitur nō puluerisat̃. Acumen eius nō statim p̃cipitur: sed debet aliquantulum masticari et in ore teneri. Quod cōtingit propter eius leuitatē: vel substantie soliditate. Virtutē habet dissoluendi: cōsumēdi et atrahendi. Sargarūma factū ex vino dulci decoctionis eius. cerebrum a sup̃fluitate flegmatica mūdificat: et humores vite cōsumit. Inter dentes masticatū dolorē tollit dentium: et stomachi reumatismū. Masticatū q̃s lingue paralysim soluit. Contritum in vino et oleo decoctum et ad loca paralytica et podagrica cathaplasmatū valde proficit.

Capitulum. cclxiij.

Pinus latine. grece Calidarischochia vel azer. Arabice Linobar. Serap̃. libro aggregatoris cap. Linobar: id est pinus arbor. Et est masculus et femina. Masculus nominat̃ azer vel cunobar. et non facit fructū magnū: sed de sudore extrahitur pice: vt patet in littera pice. et ibidem inuenies

eius virtutem. et cum ligno fit lumen. et est illud quod vocat̃ teda vel zappinus. Et femina est illa que facit fructū magnū. et de ea est magna et parua. Et idem auctoritate Salieni. Minor est in sapore sicut sapor maioris. et est in ea aliquantulum amaritudinis et acuitatis. et virtus eius est calida cum acuitate. Et idem aucto. Eben Mesuay. Dagne ex pinis sunt calide in secūdo gradu: sicce in primo. Que cum bibunt cum rob mūdificāt humores grossos et viscosos qui sunt in renibus et vesica. Et idem auctoritate Dyasco ridis. Calidaris vel calicaris est fructus pinus maior: et nominatur cochbia.

Operationes

Serapion. Pinus maior: p̃fert sanie i pectore: et oibus q̃bus cōuenit educi sanie a pectore. et facit expuere sanguinem. et quādo infunditur in aqua: recedit acuitas et punctio que sunt in eo: et elongat̃ a mordicatione. Et tunc est cōglutinatiuus: et medius inter qualitatē calidam et frigidā: et inter substantiā aqueam et terreas. et substantia aquea in eo est pauca. sed fructus q̃stum ad nutrimentū est dure digestionis: et nutrit corpus nutrimento forti. Idem aucto. Dyasco ridis. Quando comedit̃ et bibitur cum semine cucumeris et rob puocat vinā. et cōfert ardori renū et vesice. Et quādo bibitur cum succo portulacae: sedat mordicationē stomachi: et reddidit debilibz fortitudinē: p̃fert destructiōi humis diratis. Et q̃ accipit̃ ex succo pini sicut recens: et terit̃ et coquit̃ cum rob: et accipitur de ipsius decoctione. Et iij. qualibet die cōfert tussi antique et vlceribz pulmonis.

Idem auctoritate Salieni. Minor ex eis nominat̃ calidaris. Virtus eius est calida et abstergit. Sapor est stipticus: amar: acut: et cōfert sputo venienti a pectore et pulmone: et est stiptica: et cōfert tussi et doloribz pectoris q̃n sumitur sola aut cū melle. Et idem auctoritate Eben mesuay. Dagne ex pinis sunt calide in secūdo gradu: sicce in p̃mo. Que q̃n bibunt cū rob: mūdificāt grossos humores et viscosos q̃ sunt in renibz et vesica. et cōfert sanie eorum et lapidi. Resina eius desiccet et calefacit. et est dyasoretica. Pro qua lege capitulū resina. Et idem auctoritate Salieni Cortex et folia pini que est minoris: q̃ est nominata calidaris. habent in se virtutē stipticam: que curat tenasmonem quādo apponit̃ sicut emplastrum. et nō est medicamē melius in hoc. et quādo bibitur stringit ventrem. et est conferens cōbustioni aque bullientis. et simis

Tractatus

liter cortex illius speciei que dicitur cochia. et est masculus cōsimilis in virtute: nisi quod virtus est ei debilioꝝ: hinc illi. sed folia istaz arborū q̄ sunt magis humida cortice ipaz: habent in se virtutē qua incarnant p̄cussione.

B ¶ Sed pini magne. Virtus folioꝝ et corticis est fortis in omnibꝝ istis. sed fumus q̄ eleuatur a ligno pini confert multum fluxui pilosorum palpebrarum: et corruptioni lachrymarum: et cursui lachrymarum ab eo.

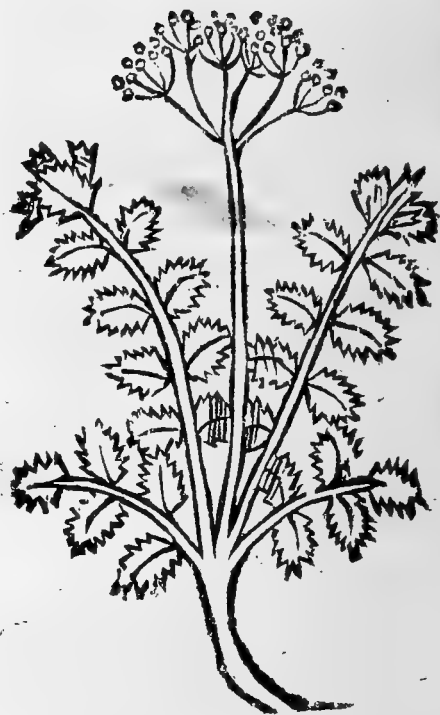
H ¶ Cortex arboris pini minoris et cortex cochie: et est acris: omnes sunt stiptice. et cōferunt patientibꝝ tenasmonem quādo teritur et puluerisatur supra locum. et quādo de ipsis misceatur cum litargiro et puluere olibani p̄fert vlcerebꝝ que apparent in corpore et cōbustionibꝝ ignis. et quādo cōficitur cū cera dissoluta cum oleo mirtino: consolidat vlcera que dicuntur formice ne augeantur in corpore. et fit cum eo fumigium matrici: et expellit fetū mortuum et secundinā. Et quādo bibitur stringit ventrem: et mouet vrinam.

J ¶ Galienus. vij. simplicium farmacorum capitulo de pinea. s̄m translationem grecam. Comi fructus: id est pinea quam scrobiliam nominat. tota quidem viridis. habet q̄d amaritudinis et acridinis. et propterea quidē empyricis et alijs quicunqꝝ indigent ea q̄ s̄m puluerem et torace facilliter extrahere et expurgare idonea est. esibilis vero fructus ei. Est quidem cibus difficile digestibilis et fortis. est autem et vt pharmacum: et ad leniendū asperitates idoneum. et maxime quando in aqua infusus: disposuerit in eo totam quantā habet acridinem. Reliquum enim omne immordicacissimum fit. in medio enim catidū et frigidū. et equaliter consistens ex aquosa et terrestri substantia habet crasim. acetosa autem minime participat.

K ¶ Et idē in libro de cibis capitulo de pinea magne ex eis euchimie et grosse ebimie generatiue. Et ideo nutriunt corpus nutrimento forti: nō tamen bene digestibili.

L ¶ Auicenna libro. ij. ca. de pino. Virtus corticis maioris fortior est. Et cortex eius que nominatur sulfine est debilioꝝ. In cortice ei est stipticitas plurima. et vermis q̄ existit in ipsa est in virtute cantaridis. Cortex ei confert vlcerebꝝ cordicalibus. et in ipso est virtus cōsolidatiua: et in cortice ipsius est de stipticitate quod puenit ad hoc vt sanet abrasionē quā super ea ponitur vt emplastrum.

¶ Capitulum. cccx. iij.

P Pimpinella. Pandecta Pimpinella est herba multaz similis saxifrage. Unde versus. Pimpinella pilos saxifraga non habet villos.

Operationes

¶ Virtus ei est q̄ abstergit et fortificat et mūsdificat epas et renes quā in eis sunt opilationes. ¶ Quādo bibitur de radice eius quātitas amigdale a mulieribꝝ que nō bene purgātur in partu mūdificat eas per menstrua.

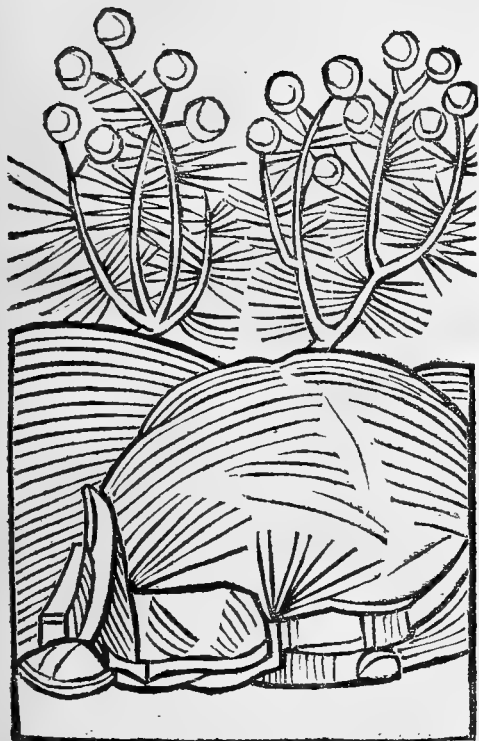
¶ Et quādo bibitur cum vino: confert dolori ventris et yctericie et dolori vesice et renum.

¶ Et quādo coquitur cū vino et bibitur stringit ventrem. Et quando bibitur ex semine eius cū vino stiptico cōferunt fluxui ventris.

¶ Radix pimpinelle p̄seruat a peste masticata: et in collo suspensum. Itē abstergit vestigia nigra in cute. Confert podagre.

¶ Radix pimpinelle masticata longo tempore apparet in ea acumē cū pauca amaritudine et cum acridine. propterea igitur diuretica et vinarum prouocatiua.

¶ Capitulum. cccxv.

Peridemon. *san.* Peridemon grece velliceos vel exacaton. arabice gr̃ math. latine Caprifoliũ. i. m̃ siluaz.

Operationes

¶ Dyasc. ca. licoos vel exacaton fo. sũt busto silia atq; spinosa. g̃na ei? viridia. z cũ matura verint cerasis silia. Nascit̃ i siluosis loc̃. cui? fo. z g̃na z radix i vnũ stũdunt. z cũ aq̃ dulci coquunt̃ vsq; ad grossitudinẽ. Nec aq̃ e desiccatiue frut̃. z ex fr̃is cõposita. q; sez e exte matoria. digestoria ca. z fri. stipricã hñ svim. et iõ diaforesim facit. **¶** Facit autẽ ad herpes: z ad vlcera epatis z ad parotidas. et putrida vlcera ex succo fruct? ei? fit licium. p̃ q̃ lege ca. licium superius de. l. cclrv.

Capitulum. cccxvi.

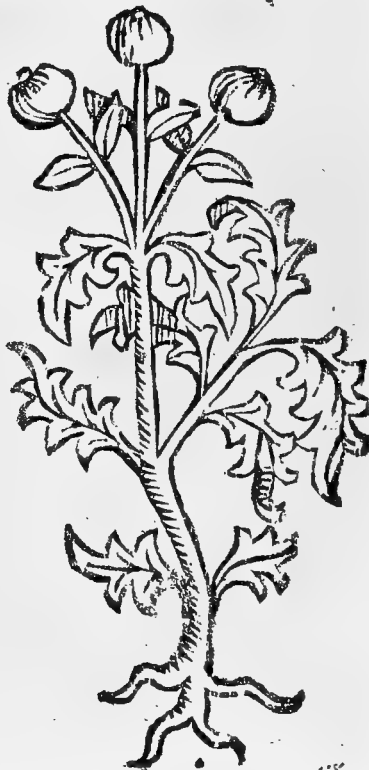
Pitaria latine. grece scalones. arabice Datroff. Sera. lib. ag. ca. Datroff est ex speciebus pineaz. fo. ei? sũt silia cameleonti albe: nisi i q; sunt nigriora. et hz virgã longã folijs plenã. z sup ipm e capis tellũ spinosum. et hz radicẽ nigrã z grossam. z est qd̃ de ipa planta administrat. **Sal.** Virtus eius est q̃ calefacit in. ij. gra. in vltio ei?. z in pncipio scdi: z desiccãt in. ij. planta illa comedatur recens sicut sparagus.

Operationes.

¶ Salicinus. prouocat vzinam multam fetidam quãdo coquitur in vino z bibitur illud vinum. **¶** Et qñ coquit̃ radix et bibit̃: aufert fetorem asellariũ z fetoreẽ totius corporis.

28

v iij

Tractatus

Capitulum. cccxvii.

PSilliu latine. grece pipilliu. arabiz ce hazarachona vl' bestercaton. Ser. li. ag. ca. Hazarachona au. Dyaf. Hazarachona: id est psilliu: est herba bñs folia pilosa. virgas bñs lōgas mēfura vni⁹ palmi et tota herba pilosa. Et exir⁹ ra muloz eorū ē a medio virge. et sunt i ipo capitella duo vel tria rotūda. in q̄bo est semē simile pulicibz nigrū et durū. et illud qd̄ ex eo admīstrat. Sallie. viij. sim. far. circa finē ca. de psillio fm trāslationē grecā. Psilliu semē ei⁹ maxie vtile ē ex scdo gradu infrigidantiū. ex cōplexiōe vero q̄ est fm siccationē et humectationē mediū est qd̄dā et moderatū. Dyaf. fm trāsla. grecā ca. de psillio. Pipilliu aut quinosolion quē siculi dicūt cristallū. aut squinomella: folia bz carnopoclion silia et aspa. Virgā bz duobus palmis longā. cui⁹ frutex pilosus spinosa est. coma ei⁹ a medietate incipit virge. in q̄ capitella duo vel tria sunt cōstricta. in q̄bo semen ē pulicibz sile nigrū et durū. nascit in cāpis. An. li. ij. ca. de psillio. Psilliu qd̄dē ē duorū modoz: hyemale et estiuū. et portio diuisibet eorū sit pondus. ij. 3. meli⁹ est illud qd̄ est magis grossum. qd̄ submergit in aq̄ fri. est et ha. in. ij. gra. Pl. ca. de psillio. Psilliu herba est silis ambre: faciēs semia sicut semina lini sed miora et subnigra q̄si tendentia ad purpureitātē. q̄z semē est melius qd̄ submergitur in aq̄. dicta ē herba sic: eo q̄ semen simile pulicibz habeat. et id̄ ista herba sic de infra a q̄busdam pulicaris: eo q̄ semē factū ē ad similitudinē pulicis. vnde psillos. i. puler. Iohes mes. ca. de psillio. Psilliu est de alterantibz cōplexionē et solutionē facientibz. et ei⁹ solutio fit p̄zie lambrificando. Eius aut̄ aliud ē albū. aliud subnigrū. aliud ad purpureitātē declinās. Melius est qd̄ est cōpletū et grossius. et est grauius et submergit in aq̄. cōpositū ex duobz substantiis q̄ separari possunt: inter quas est cortex separans. Est enī duplex in eo suba: scz Medullaris. et ē in ea substātia expansa supra corticem ipsius. substātia autē interior medullaris ca. est et sic. in. iij. gradu. et est acuta vehe-mēter. incisiua: rubificatiua et vlceratiua. et ē de genere veneni. Substātia autē eius exterior supra corticem est ex multū infrigidantibz. Et dixit Ruffus. Est fri. et hu. in. iij. gradu. et excessit. Et dixit Dyasco. Est in secūdo. et est verius. Inquit enī Hypocras in epidimys. Non enī eleuat res frigida iuncta cum humida supra scdm gradū. Et dixit Galien⁹. Humida res nō transgredit̄ metā vsqz ad quam

potest extendi regimen boīs. p̄pter qd̄ non inuenimus humidū esse causas doloꝝ inq̄ntuz humidū. sed inq̄ntuz potest esse cū materia: q̄ quantitate sua mouet ad solutionē cōtinuitatis. Quod ex eo conquassatus est cū aqua fontiu frigida. et fit muscilaginosum et bibit si cut est. et p̄zie cū oleo violariū aut syrupo violarum soluit ventrem. quod autē ex eo frictū est et conquassatur cum oleo rosaz: est mediū cina fluxus ventris et dissinterie. Contriuz autem nullo modo potui propinandum est. occultat enim cōtricio substātiā eius. medulla rem vlceratiuam et excoziatiuam.

Operationes

Serapion aucto. Dyaf. Habet virtutē in frigidatiua quando fit emplastrum cum eo et oleo rosaz et aceto et aqua: et cōuenit doloribz iuncturaru et apostematibz que fiūt in radice auris et cōcussioni neruozum. Et q̄n fit emplastrum ad ramicē pueroꝝ: et ad eminentiā ymbilici infantium: curat eos. cōuenit ad fōdam cum oleo rosaz et pauca aqua et aceto.

Et q̄n oportet ex eo fieri emplastrum: accipiatur de eo quantitas aliqua et teratur et infundatur in aqua. et q̄n inspissata fuerit: aqua ip̄a nō extendatur: et fiat emplastrū. q̄m ip̄m infrigidat infrigidatione forti: et stringit et auferit lacrimas oculoꝝ. et cōuenit obralimie calide et dolori capitis q̄n infundit in aqua līnita penna. fronti apponit. et quādo aqua e⁹ bibitur cum zuccaro: extinguit febrez acutarum febriz et sitim: et soluit ventrem. Et idem auctoritate Aben mesuay. Sedat dolores pungitiuos ventris. et lenit asperitātē vlcerum et intestinozum: et abscindit tenasmon et cōuenit dolori capitis qui fit a caliditate. et succus folioꝝ eius est ex medicinis laxatiuis p̄pter frigiditātē et humiditātē q̄ sunt in eo. et cura nocumēti eius ē cū medicinis ca. et sic. Et idē auct. Dabit. Semen psillij est sic cut coriandrū humidū. q̄n dat ex eo partū. sed dat inflationē colere: et ebullitionem sanguis ca. adustionē se. calidaz acuraz. Et si dat in potu de muscillagine ei⁹ ouenit habētibz birsen: et sedat sitim eoz magnam: et laxat q̄dem ventrem. Et si datur in potu crudum et assatum stringit ventrem. similiter etiā faciūt semina lini et semina marrubz: et grana mirti: et semen portulace: et semē ozimi. laxant enī cruda et stringūt assata. Et quantitas ei⁹ que dat de psillio est. 3. ij. infuso in aq̄ donec egrediat muscillago eius: et bibatur cum zuccaro albo: aut cum iulep. Et folia psillij quando emplastrantur sup apostemata in principio

aperitionis eorum refrigerant ea. et si poterit ex eo parū: cōuenit egritudinibz que fiūt a sanguine. 7 nimis ex eo acceptum inducit sincopim in ore stomachi: 7 fortasse occidit: quoniam nimium ex eo est venenum.

¶ Et cura eius est q̄ def in potumel bullitū cū aqua calida et aqua aneti sicci. *Joh. mes.* **¶** Siliū conuassatū cum aqua fri. sicut diximus solutiōe educit colerā. 7 uenit fe. multe inflāmationis 7 siti uehemēte ca. 7 sedat inflāmationem spiritualiū: 7 lenit pectus.

¶ Et conuassatū sicut diximus uenit fluxui colerico 7 dissinterie: 7 fluxui mēstruali. 7 pprie post potū scamonee et medicinarum acutarū. Dosis ei⁹ a. 3. i. vsqz ad tres. timeat autē ipm habens debilitatem viscerum.

¶ Quicēna. Quod ex eo frictū 7 inuolutū in oleo rosarū: stipticū est 7 sedat dolorem moze emplatri suppositū cum aceto. Administrat etiā conuassatū cum aceto sup apostemata calida: 7 fornicam 7 herisipilā. 7 pprie q̄ sunt sub aure 7 sup flegmatica: fit ex eo emplastrū tensioni neruorum: 7 ipsozum spasmo 7 podagre. et doloribz iuncturaz ca. cū aceto 7 oleo rosarum conuenit siti uehemēti colerice. ei⁹ quod ex eo frictum est pondus. ij. 3. 7 inuolutum in oleo rosarū stringit 7 conuenit dissinterie: 7 pprie infantū: 7 quod ex ipso muscilla ginofum est. 7 ipa muscillago ipsius cū oleo violarum soluunt. si bibatur 7 tūc sedabit in flāmationem febrizum acutarum.

Capitulum cclxviii.

Polegium. *Dyasozides.* Polegium omnibz est notū. Huius uirtus terzmantica est. Ex herbario. Polegiū masculus est 7 femina. *D*ascalus flore habet albū. Femina rubenū vtrūqz. **¶** Plateari⁹ Poleum calidū est 7 siccum in tertio gradu: cuius uirt⁹ cōsistit in folio 7 i flore. Tempore florum colligitur: 7 p annum seruatur.

Operationes

¶ *D*yasco. Polegiū calefacit nimis 7 extenuat de torace 7 pulmone pingues et viscosos humores facile pos spuere facit. *N*auseam 7 morzum stomachi cū pusca bibitū separat ni gram colerā p ventrem deponit. cum vino bibitum moribz venenatis occurrit.

¶ Siccum et combustum gingiuas confirmit cum polenta adhibitum omnibz tumoribus vtile est. Solum impositum in edē podagrie. **¶** *L*erotis mixtū papulas limpidas Spleneticis impositū cum sale prauos hu-

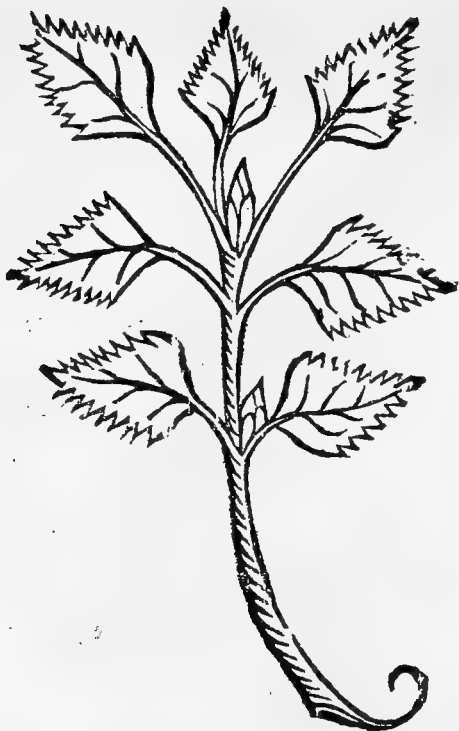
morex exurit. In balneis infricatum pruritū ginem tollit. Fomento tumores stericos mitigar. *D* odor eius nauicam prohibet.

¶ Tullientibz prodest. 7 est diureticum valde Huius genera duo sunt. scilicet masculus q̄ florem generat album: 7 femina purpureum.

¶ Plateari⁹. Polegium valet contra frigidum reuma. Vinum decoctionis eius ptra frigidam tussim ex glutino vel aquoso humore. contra dolorem stomachi ex frigiditate 7 ventositate. **¶** Ex herbario. Si infans i utero mortuus fuerit: huius tres ramirecentes triti: 7 in vino veteri potati mire sanant. *V*alet 7 ad vesice vel calculi 7 ad cordis pectoris stomachi toracis ve dolorem. **¶** *P*lini⁹ libro decimo. *D*agna est cū menta societas ad re creandos animo defectos. *A*d ozis vlcerationis 7 ad tussim efficac habetur.

¶ Flos recentis incensus pulices odore necat. *A*d hyemem cum sale est vtile. *E*state calores sedat.

¶ *H*acer. *F*eruida pulegiū vis siccaqz dicit esse. *T*ertius a medici datus est gradus huius in vtroqz. *S*epius hanc herbā si p̄gnas sumit abortit. *M*enstrua deducit cum vino sumpta repente. *H*ocqz modo tardas hec extrahit herbas secundas zc.

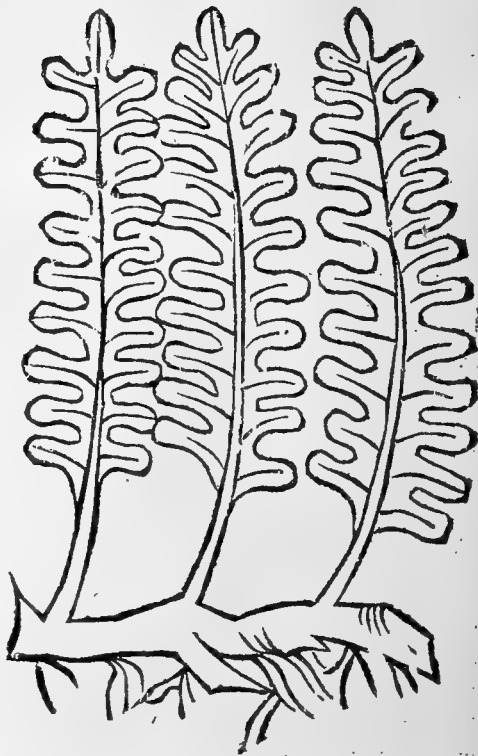
Capitulum. cccxix.

Populus arbor. *hādecta* Popul^o arbor duas hz spēs. vii Dyaf. duo facit capla. Unū sic incipit. Popul^o quā leuce dicit̄ zc. Aliud sic Agiros. i. Popul^o arbor quā alij leuce vocāt zc. in fine ca. Aliq̄ inq̄t phibēt arborē ei^o lacrimū in ozidanū distillatū succinū facere. i. karabe zc. Auicē. silr facit duo capla. Unū qd̄ incipit haur romanū volens dicere agiros: vt Dyaf. dicit. Aliud akarosa. *Pli.* tria gñā ppli facit: alba: nigrā. z q̄ limbica vocat̄ mima folia nigerrima alba folio bicolor supne cādicans: inferiori pte viridi hinc nigra. q̄ inuēta circinate rotū ditat̄. fo. sūt vetustiora i angulos exēute ecōtrario edere angulosa rotūdant̄. *Ysi.* Populus dicta ē: eo q̄ ex ei^o calce multitudo nascat̄. *Lui^o* gen^o duplex. Nā altera ē alba. altera nigra. Alba pplis dicta ē: qz fo. ei^o vna pte sūt alba. altera viridia. Est ḡ bicolor hñs qsi noct̄ z diei notas. Generat etiā resinā: q̄ electrū noiat̄ circa ozidanū flumīū. vel vt alij memorant̄ i sinibz syrie. *Ambro.* Bicolor ē pplis arbor vicz coronis ymbrosa victricibz. *Pli.* li. ij. *Dōtes* amat pplis sic z bur^o. nec nisi in aq̄sis puenit pplis. sic nec salix nec aln^o. *Unitas* pō folioz cuiusqz pmanet i suo gñe. p̄ter

q̄z populo z edere. *Tria* sūt ppli gñā. vicz alba z nigra z q̄ limbica appellat̄ minima folio ac nigerrima fungisqz enascētibz. *Hec* etiā mens est Auicēne z aliorum aurozum.

Operationes

Dyaasco. Populus arbor calefacit z humectat mediocrit̄. *Bui^o* cortex bibita isthiad̄ cis medet̄. z strāguirijz subuenit. *Dulti* etiam dicūt q̄ eadē bibita est rene vel vrina burdonis gñare nō pmittit. *Quis* folia bibita post purgationē mēstruoꝝ sili mōsceptū nō admittūt. *Succ^o* folioꝝ ei^o doloribz aurū subuenit. *Succus* semis ei^o melle mixt^o caligines oculoꝝ detergit. *Itē* folia cū aceto cathaplasmata podagric^o medent̄. *Ses* mē pō cū aceto bibitū epilecticos curat. *Res* sina ei^o virtute calidior est. z malaginatibus vtiliter miscet̄. *Aliq̄* etiā phibēt bui^o arborē lacrimū rodanū distillatūz coagulatum succinum facere. quod tritum ac bibitum solutiones ventris cōstringit z stomachū reficit. *Ac* fluorem sanguinis reprimit. *Constantinus.* Populus calida est z sicca i pmo gradu. aliquantulum habens ponticitatis. *Los* leram rubeā purgat. *Prodeste* eis qui dolozē habent in capite. aut apostema vel ydropis sim. constipatos etiā ventrēs purgat.

Capitulum. cccxx.

Polipodiu latine grece dipteris. arabice bis beyg. vel biste vel filicica. Sera. li. ag. ca. bis beyg. auct. Dyas. Bis beyg. i. Polipodiu est planta nascens in rupibus et in saxis et in muris humidis antiquis et super stipites. et iuxta radices antiquarum arborum maxime quercus: cuius longitudo est vni palmi. et est filis herbe decem baracos. et super ipsum sunt pilis: et est alta: sed non est exaltatio eius subtilis sicut baracos. et habet radices super quas sunt pilis a quibus egrediuntur rami. et radix est filis aiali quatuordecim pedum: quod nominatur scolaca: id est scolopendria. et grossitudo eius est sicut digitus. et color eius interius est viridis ad albedinem de clivis et dulcis saporis. et est illa que ceditur versus medicine. Dyas. ca. de polipodio. Polipodium nascitur in parietibus humectis et circa radices arborum veterarum in quercubus. Radices sunt illi asperae et illigatae sicut polipus. grossitudine digiti habentes. Rosa vero deintus viridis et subalbida apparet. Plinius ca. diopteris vel dipteris in arboribus nascitur filicis similibus tenui foliorum sub dulcium incisura radice hirsuta: et cetera. Hoc nomen videtur compositum ex duo quod est quercus: et pteris que est filix. duo pteris scripsit Stephanus. et aliquid dicitur quod vocatur filix masculina. sed filicis femina inuenies superius de. f. in ca. cc. Gal. viij. sim. far. cap. de polipodio. in sapore eius est dulcedo et sitipricitas. Virtus eius est quod desiccatur desiccatione forti sine mordicatione. et est laxatiua. et habet vim putrefactiuam vnde et pilos nudat.

Operationes

Johannes mesue. ca. de polipodio. Polipodium est radix plante: cuius ortus est super arbores et super lapides. Et vocauit eam grecus filicem arboris. et illud quod nascitur in lapidibus humiditate habet superflua indigestam faciens ventositatem: subuersionem et nauseam. Verum melius ex eo est arbozeum. et proprie quoniam nascitur super arborem portante glandes. et est cum proprietatibus bonis. et proprie quod est grossum solidum et nodosum: et cuius color participat aliquid nigredinis ac rubedinis: sed parum: et cuius confractum est sicut color fistici: et in quo est aliquid ex aromaticitate. aliud est in cuius sapore est dulcedo cum insipiditate derelinquens in gustu aliquid ex amaritudine ultimo: et quod est recens. Et idem auct. Dyas. ca. est in. iij. sic. in. ij. Et idem auct. Daly ca. est et sic. in secundo resolutionum humiditatum grossarum ac viscosarum. et exsiccatium: et abstergium et resolutionum. et est

ex maxime desiccantibus et extenuantibus corpus. et facit subuersionem et nauseam. et est eius operatio debilis et tarda: et tollitur ab eo nocuumentum primum: administrando illud cum aqua mellis: et aqua passularum et oz.

Et idem auct. Dumay coquitur cum iure galloxum et gallinarum: et fit solutiuum bonum. et similiter cum aqua casei: et fit solutiuum conueniens. et auferunt ei nocuumentum secundum. si admisceatur ei aliquid de confortantibus sicut sunt semina redolentia. et species sicut sunt dancus proprie et anisi: et semen feniculi zinziber et similia. decoctione autem sufficientem sustinet.

DSerapion aucto. Dyas. Habet virtutem soluentem. datur vero cocta cum iure gallinarum: et oleribus aut cum piscibus et cum mulla aut sicla aut similibus: et melancoliam et flegma deponit. Cas thaplastmatibus adhibita condilomata auferunt. et quoniam desiccatur et teritur et datur in potu cum mellificato purgat flegma et melancoliam. et quoniam fit emplastrum cum eo profert attritionibus nervorum et scissuris digitorum et emorroisidibus.

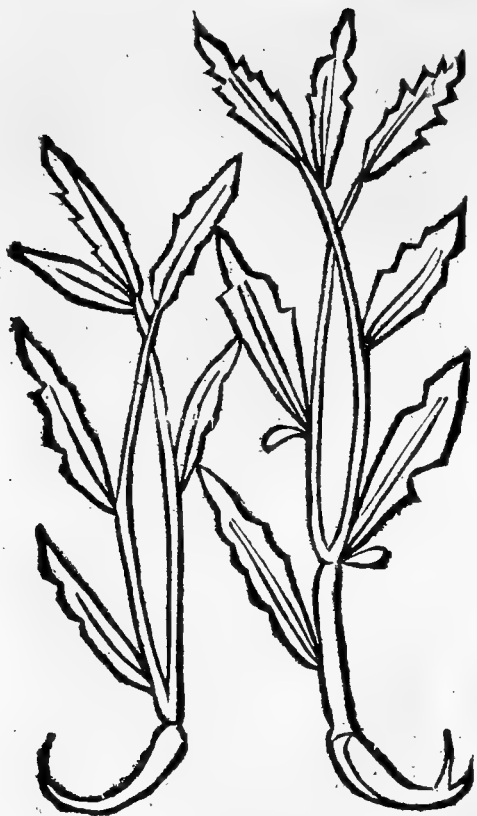
REt idem aucto. Aben mesuay. Proprietas eius est purgare melancoliam: et flegma sine punctione et malicia. et melius est eo ex citrinum: cuius sapor vergit ad comunionem et grossitudinem et dulcedinem. et grossitudo eius est sicut digitus. Et qui vult ipsum sumere: decoquat in aqua sicla decocte: et postea bibat. quando autem vis ponere in decoctione non oportet ut rectifices ipsum aliter nisi quod teratur et misceatur cum eis. Dosis eius decocti aut infusi est a. 3. ij. vsque ad. v. et sine decoctione aut sine infusione a. 3. i. vsque ad. ij.

SEt idem auctoritate mescha. Proprietas polipodii est purgare leniter melancoliam et bibitur simpliciter cum succaro: aut mixtus cum aliquibus decoctionibus aut confectionibus. Et ingeniatum sunt aliquid medicorum ad illos quod non poterant aliquas medicinas accipere. proferre ipsum tritum in aliquibus cibis ipsorum: et purgat leniter melancoliam. Dosis eius simpliciter cum succaro est. 3. ij. decocti autem cum medicinis. 3. iij.

SJohannes mesue. Solutione educit coleram nigras cum facilitate. et grossum flegma et mucillaginosum et materias iuncurarum. et confert colice: secundum omnem modum administrationis eius et duricie splenis: et proprie cum epibimo et sale indo.

DEt profert ad febres melancolicas. et proprie cum aqua mellis: et sanat scissuras que sunt in manibus. Dosis eius est a. ij. aurcis vsque ad. iij.

JAuicenna in libro de viribus cordis dicit quod confortat cor.

Capitulum. cccxxxj.

Policaria latine. grece coniza. arabi ce gasfir. Dial. ca. d. coniza. alia e maior atq; odore guior. alia paruar odore iocunda. iter bas alia e media generabilioris odor. qz pma appellata e coniza lara siue vanitis. vel vt latini armetalis. Yt scda vocat etia labanoris. siue vt latini piper marina vl' siriscar. media appellat etiaz coniza cesaleos. siue vt latini thim' mior. maior aut' z mior coniza hnt fo. silia oliue sz aspa et pingua z viscosa. mior' fo fo. odorata sut. maioris guis odor. q etia i frutice maior e. virga maior' e logitudis cubit' duob. mior vero vni' pedis logitudie porrecta e. floze fragile z mellin' hns colorz: z amara porz: z cu flo ruerit velut capillos facit. Radix e illi inuul' Bal. vij. sim. far. ca. Coniza. i. policaria ta maior qz mior silis snt coplex idis z tur: i gustu qd' e acres z amare appentes. calefaciunt valde: a pte fructuosa e plata. Est at' z tertia species policarie i hmidioribz locis nascens fetidior ambabz z debilior. sz due pme dicte tres gradus sunt in calefaciendo z siccando.

Operaciones

Quis fruct' ei' cu folijs suis fumigio adhibita: z supposita venena logi' arcer aq' eius

perfa pulices necat. Folia ei' in cathaplasz matibz adhibita morsus venenatos mitigat. Vulneribz pustulis medicant. Flores ei' z folia cu vino bibita mēstruis imperat. Aborsum faciunt. vinā puocat. Tortioibz subueniunt. Cyteric' bñ adhibent. Cu aceto bibia a epileptic' pstat effectū. Ligatura fo eoru fomero adhibita causas matric' coponet. Succus ei' supposit' aborsum facit. oleo mixta z puncta tuta corpa contra frigoza seruat. minor fo imposta z ea cathaplasmatibus adhibita dolorē capitis mitigat. media vero coniza basta habet grossam et lenia folia: z paulo maiora. Maior vero nō pingua nec maiora hz folia. sed grauē iactantia odore gustū suauē z inuul' oibus. Viperas z serpentes fugat. Et vnule vitia remediat. maior z minor coniza calefacit z desiccant. decocta igit' in oleo ad perpodas febrū z typos z maliciosos rigores puncta facit. Flos cu folijs in vino potatus fetus extrahit z veberet mēstrua purgat. Bal. Si q's folia cu mollibz ramusculis apposuerit alicui paracule siue decoquēs oleo vtat ea. Videt autē z rigorū q' fm periodū alleniatū hui' oleum. Flores aut' eoz similis virtutis sunt. Quocirca quidam z hos cu folijs teretes oleo propinant gratia mouendi mēstrua vialenter z educendi embriones.

Capitulum. cccxxij.

Polygonia. Pádecta. Poligóia a goni qđ est genu. Nā z multi geniculas tam z cētūodiā vocāt. seu a goni qđ est semē. Nā Dyas. Policarpos vocari dicit qđ magis est credēdū. z hec sanguinaria z cor rigiola a multis vocat. z ē quā virgāz pastoris ara. vocāt: vt pr; p concordiaz Dyascondis ca. de polygonos. z Aui. ca. de virga pastoris.

Operationes

Dyasco. Polygonos masculus herba est virgas hñs teneras molles z multum nodo sas: z expāsas sup terrā sicut agrestis. folia hñs rute filia: sed oblonga z molliora. z semē in folijs singulis. vñ z masculus est flos ille albor feniceus. **P**olygonos fo femina frutex est vnā virgā hñs mollē z cannosas spissas z nodosam: in qđb nodis folia sunt pini filia. Ras dix est illi inutilis. in locis nascit humidis zc. **P**lini⁹. Polygonū greci vocant quas nos sanguinaria: nō attollit a terra. folijs rute simile se nine gramini. quā plura genera polygoni faciūt: hñc marē intelligi volunt: appellantq; a multitudie feminis aut dēfite fru tris. Alij polygonon a frequētia geniculoz zc. **S**tephan⁹ in synonymis. Polygonos: id est virga pastoris. v. p. y. scripsit vt allueuit z in kirāimida polygonos. i. corrigiola multigonia. alij fo camerzillū dicūt. **P**lini⁹ li. xvij. Polygonū greci vocant herbā quam nos dicim⁹ sanguinaria. a terra nō attollit folijs rute filis gramini. **S**uccus ei⁹ narib⁹ infusus sanguinē supprimit. Et pot⁹ cum vino cuiuscūq; part⁹ pfluuiū z cruētas excrea tiones inhibet ac sistit. **D**yasco. Polygonos masculus herba est hñs virgas teneras molles ac multas nodosas: z sup terrā expāsas sicut agrestis. vnde z policarpos dicta ē. flos illi est albor feniceus. **V**irtutē hñs stipticā z frigidā. **U**nde succus ei⁹ bibit⁹ medicat emoptoicis z abstinēt reumatismū ventris. medet quoq; coleric⁹ z stranguirijs. vinā p uocat. **D**orsib⁹ venenatis cū vino bibitus occurrit. Febrib⁹ periodicis maxime pdest antehorā accessiois. **S**uppositus qz fluxū mulieris cōstringit. aurū dolores cōpescit. **L**octū cū vino ac melle curat vulnera narū re. **F**olia ei⁹ cathaplasinata estuatiōes sto machi tollūt. **S**anguinē reijciētib⁹ subueni unt. herpetas curāt. **I**gnē sacrū extinguunt. tumores ac duricies tollūt. **S**āguinē reij cientib⁹ vulnerib⁹ maxie p sunt. **P**olygonos vero femina frutex est virgā hñs mollē z car

nosam z spissas. z est ramosa pinguis atq; nō dosa. in quib⁹ nodis sunt folia pini similia. **R**adic⁹ ei est inutilis: z nascit in locis humidis. **V**irt⁹ est ei stiptica. z facere pōt omia sup pra scripta licet minozē habeat vtutē. **E**t sci as esse herbā que dicitur pera sine bursa pastoris. de qua supra in cap. cccliij. dictum est.

Capitulum. cccxxij.

Polio. Isidorus. Polios a grecis dicitur a latinis omnimorbia: eo qđ multis morbis subueniat. Nascit⁹ i morib⁹ et duris locis. de vna radice multas z tenues fibras nutrit: feminis plenas. In similitate hñs corinbos canescētes odor⁹ grauis z subdulcis. **P**lateari⁹. Polij diuersa sunt genera: sed montanū precipuū. **U** flores pducit debet colligi. **V**irtutē hñs dissoluēdi z psumēdi z diureticā ex subtilitate sube. **D**yasco. Polion vnā est maior alterū minus: id est montuosum qđ nobis venit in vsuz. **E**t est frutex alba z tenera: habens folia vnus cubiti longa: z sup virgam capitella semie plena a quo procedit qsi lanicies alba. z velut capilli longi habens odorē cū suauitate grauem.

Operationes

Tractatus

- A** **A**fidius. Succus eius aqua coctus a serpentibus percussos sanat. Sparfam in domum vel incensa omnes serpentes fugat.
- A** **P**latearius. Vinum decoctionis eius valet contra frigiditatem stomachi et intestinorum et dolorem ex ventositate. Contra opilationem splenis et epatis valet.
- B** **D**yalcorides. Eius elixatura moribus occurrat venenatis. magnumque presidium est hydropicis. Aceto mixto spleni adhibetur vtiliter. Sed dolorem capitis commouet: et castostomachum est. ventrem mollit. menstruis imperat. resque venenatas extinguit. Urinam mouet. stratoque compositum serpentes longius arceat.
- C** **C**arbaplasmatum vulneribus fert. reumaticis paracolesim facit: et arcuato morbo succurrit.
- D** **A**uicenna. folium est species de chea: in qua est caliditas et acuitas pauca. Quod ex eo est minus et acutius et amarum. Et sunt in eo terpsi et flores.
- E** **E**ius caput est ut spera: in quo sunt quasi pili albi grauis odoris cum aromaticitate aliqua. Hains est autem debilius: quod nec amarum est: et acuitas quedam in ipso est. Hons tanquam minus est. et minus quidem est calidum et siccum in secundo gradu. Est autem aperitiuum: subtiliatiuum. et proprie minus est ad opilationes intrinsecas aperiendum.
- F** **Q**uod ex eo viride plagas recentes cohsolidat: et proprie maius. quod ex eo siccum est. vlcera fraudulenta precipue minus.
- G** **C**um aceto epithimatum conuenit splenis a postematibus et duricie eius. facit autem capitis sorda. nocetque stomacho: sed confortat ycterice nigre. proprieque maioris decoctio.
- H** **C**onfert etiam eadem hydropisi. Idem. Pro uocat vrinam et menstrua. soluit ventrem. et confert ascaridibus et antiquis febribus: ac scorpionis punctionibus.
- I** **D**ecoctio maioris morsum vermium venenosorum omnium proficua: et ex ea suffumigata ac sternitur: et fugat minora venenosa.
- K** **C**onstantinus. folium est calidum in secundo gradu. siccum in tertio. Dumores grossos attenuat. Valet hydropicis patientibus propter opilationem epatis ac fellis et splenis. Urinam et menstrua puocat. Ventrem soluit.
- L** **C**um aceto bibitum valet contra duriciem splenis. Et eius apozima propinatam lumbricos siccubitinos et ascarides excludit. Capitis tamen dolores generat et stomacho nocet. Si domus ex ea suffumigetur: reptilia inde fugantur.

Capitulum. cclxxiii.

P **P**olitricon. Dial. Politricon gallicum: quod adyantos dicitur. habet folia coriandro similia in summitate scilicet. hasta eius est duobus palmis longa: habens supra se turgida capitella semen habentia. radix est illi vtilis. Sed virtus eius est in folijs.

Operationes

D **D**yalco. His siquides in aqua elixis: aqua ipsa bibita medicata astmaticis et diluiois: ycterice et diarrheis. calculos frangit. ventrem stringit. morsus caninos ad sanitatem producit. reumatis stomachi compefcit.

C **C**um vino bibita menstruis imperat. abortum facit: et sanguine reuicentibus subuenit. moribus quoque venenatis occurrit. Alopecia et vlcera capitis. si quis acaras vocat: et pterigia purgat. scrophasque spargit. imposita quidem trita et mixta cum lixiuo addito cinere ac vino id pstat. Comesta a pugilibus ad pugnam vtiliter confortat. A pecoribus etiam comedit. Item politricon in locis ymbrosis atque parietibus humidis et circa fontes nascitur. alij tanquam res corporatiua decoctione tardis etiam passioibus laborantibus dant in potu. si hanelosis. stomaticis fluori ventris: et in difficultate mictus. Desiccant enim adiatos et extenuat. idcirco chyradial digerit. apostema et lapidem rupit. Porro ad humores glutinosos ac pingues de torace ad pulmonem ascendentes bene iuuat.

S Reuma ventris constringit. medius enim est inter ca. 7 fri. temperantia In dolori colli fo. eius trita cu granis piperis ac semine coriandri cu optimo vino dat ad bibendus in troeunti balneu. facit z ad capillos mulieru nutriendos: si decoquatur cum oleo.

Capitulum. cclxxv.

P Porri latine. arabice curat. Sera. li. ag. ca. curat. Curat. i. porri. Ex eo e domesticu: z e hispanicu. z ex eo e nabati. z e montanu. z ex eo e porri vinee. z porri agreste. z mediu inter porri z alliu. Et res perit virt? hui? inter frute porri z allii. sicut inuenies si leges ca. xiiij. alliu. Et pper h est magis desiccatiu z acutu qz porri domesti cu. z cetera cuncta agrestia acriora sunt domesticeis. Et medicine q calefaciunt illa calefactione sunt i fine graduu. z ob hoc e malu stomacho. z est acutu incisiuu grossoz humoz magis aperitiu opilatoz organoz. z ei? opatio est plus qz domesticu. Et ppter hoc puocat vna z mestrna. z potissime qn retinent ppter humores frigidos grossos. z hz m de calefactione qz viceret qn applicat corpi exteri?. Et nos ia dixim? qz oes medicine q calefaciunt illa calefactione z vicerat sunt in fine graduu.

Operationes

Sera. auc. Dyaf. Porri domesticu incitat libidine. z qn misceat cu melle z fit inde lohoc z pfert dolori pectoris z viceribz pulmonis. z qn comedunt etia mudificat canna pulmo nis. z qn qs alluefacit cibū eius: inducit ob scuritate visus. z e malu stomacho. Et qn aqua ei? misceat cu mellicrator exhibet: pfert morsibz venenosis. Et qn fit emplastru cum porris ipis z ponit supra locu: morsus facit hoc. Et qn misceat cu olibano z aceto et lacte z oleo rosato z distillat in aure: pfert dolori et tinnitui q fit in ea. Et qn fit emplastru cu eis z sumach: aufert verrucas. Et qn fit emplastru cum eis z sale: mudificat vlcera sordida. Et qn bibit ex semine porri z granis mirri. ana z. ij. simul tritū abscondit sputū sanguinis antiquū a pectore. Et idē auc. Rusfi. Porri puocat mestrna z fer?: z aufert eru ctuatiōes acetosas: z mollit ventrē. Et idē auto. Iudei. Proprietas autē est qz destruit dentes z gingiuas. Et idem anctori. Aben Desuay. Nocet vesice z renibz qn in ipis ylcera. Et folia porri de seni pfertur matrici ex pprietate que est in eis. qm est in eis humiditas q facit lubz. care ferum. z semen porri qn fumigat lex ea anus: desiccac fistulas q sunt in eo. Sed porri vince est deterius stomacho. Et est calidius z magis puocat mestrna. z qn comeditur confert morbi venenoso. Paulus cap. de porro. Porri adustum mixtum cum melle z inunctum curat rogadias ieu scissuras que sunt in labijs. Zidorus. Porrus est olus cui? duo sunt genera. videlicet sectilis z capitat?. Palladius libro. iij. In mense februario conuenit porrum serere. Quē si sectile velis post duos mēses quā satius est poteris defecare manente in areis suis Sed capitatu rari? seres. Idē in li. vi. In mense mayo planta porri trāffer: vt rigationibz animetur. Idem in libro. xi. In octobri mense porri verno satum conuenit trāffer vt crescat i capite. Sane sarculis assidue circūfodiatur. Sed cōprehensa porri planta velut tenacibus allucetur: vt manitas spacū que suberit radicibz incremento capiti sup plicatur. Isaac. Porrus calidus est z sic? in tertio gradu. quod certificac eius ponticitas. Unde sanguinē e naribz manantēz constringit. Sed fm cibum illaudabilis ē. Nocet eni stomacho: faciens inflationem ac ventositates. Hypocrates. Porrus calefacit ac desiccac nimis epas: z ipenā aperit vel curat: soluens queqz stipata in eis. A horacē

A

B

C

D

E

F

G

H

I

K

L

M

N

Tractatus

pulmonem purgat. Ad aurium quoque dolores diuturnum facit: ac p nares vtericos purgat.

Dacer. In multis causis vsus medicamine porri. Dicit Hypocras medicine maximus autor. Ipsius succum solum dedit ipse bibendum. Egrotis qui reijciunt spumant ve cruore. Quos emproicos soliti sunt dicere greci. Cum galla dant hunc alij thurive farina. Aut geminis dragmis porroz seminis vna ...

Capitulum. cccxxvi.

Proserpina grece. arabi. barfiarbay. larine lingua passerina: et i lingua pfi ca dicit perfoidami. Sera. libro ag gregatoris cap. Barfiarbay. aucto. Dyasco ridis. Barfiarbay: id est proserpinata. est enim masculus et femina. Masculus est herba que nascitur omni anno. Nec habet ramos seu virgas rectas: molles: subtiles: nodosas. et distenditur super faciem terre sicut gramen. Et folia habet similia folijs rute. nisi quod sunt molliora et longiora. Et habet iuxta unumquodque folium semen. et propter hoc dicitur masculus: et habet florem album et rubeum. Sed femina habet planam parvam et virgam univiam tam teneram si milem canne. et habet nodos similes nodis qui sunt in radice canne. et in nodis istis sunt folia egredientia ab ipsa virga similia folijs pi

ni. et habet radicem in qua nullum est inuamentum. nascitur iuxta aquas. Nec latine vocatur cauda vulpis: que est virga siue burla pastoris: sicut apparet in capitulo Poligonia.

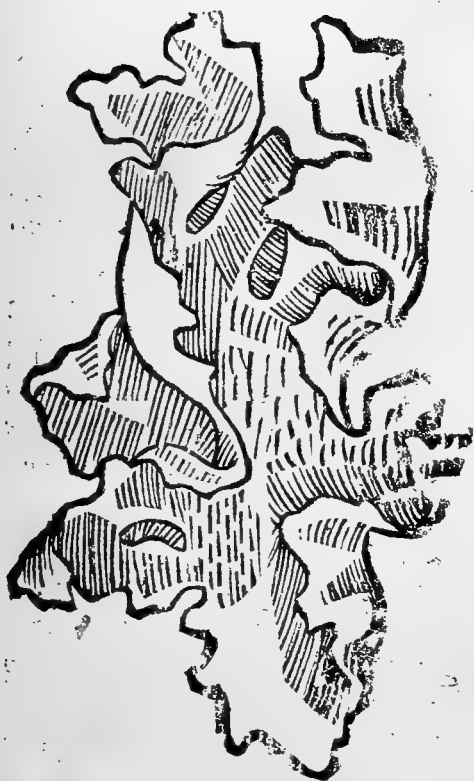
Salient. viij. simplicium pharmacorum. Proserpinata habet quod stipticitatis. Dominat vero in eo aquosa humiditas ut in secundo gradu ex infrigidantibus farmacis. vel in tertio fin principium. Dyascozides. Proserpinata herba est que habet regulas teneras et molles et multas nodosas et spantas super terram sicut agrestis. unde et polycarpus dicta est. Folia habet ruti similia: sunt et oblonga et mollia. et semen in folijs singulis. unde et masculus dicta est. flos est illi albus aut feniceus. Virtute habet frigidam et stipticam. Proserpinata femina frutex est vnus. virgam habet cannosam et mollem. spissam et nodosam: in quibus nodis folia sunt pini similia. Radix est illi inuulgaris. Nascitur locis humidis. Virtus est illi stiptica. Et hec latine vocatur Cauda vulpis.

Operationes

Salientus. Iuuat itaque crustos stomacho et terius applicata sic herisopilata et calidos flegmones: seu etiam talia existantia reperiuntur reumata. et exinde vero siccantur existere: propter quod herpetum bonum est farmacum et vicerum et aliorum euentissimum vero flegmosorum reumatorum. Est autem et sanguinosorum vulnerum consolidatum. Iuuat vero ad vlcera que in auribus: et si plus in eis sufficiens fuerit id siccatur. propter easdem vero virtutes: et fluxum muliebrem sistit. Et dissinteriat sanguinis educationes et quocumque immoderate aliunde causatum. Vit autem Dyascozides et vinas prouocare stranguuriantibus datum. non tamen distinguit diligenter dispositiones in qua oportet dare. Dyascozides. Succus eius bibitus emproicis medicatur. ventris abstinere reumatismum. Colicis et stranguuriosis opitulatur. vrinam prouocat. moribus venenatis cum vino bibitus medicatur. Cum vino coctus et melle vulnera noua curat. peritiodicis febribus ante vnam horam acceptus maxime prodest suppositum. Fluxum mulieris stringit. Dolores aurium coepescit. Sanguinem reijcientibus subuenit. Derpetas curat et fistulas. Ygnem sacrum extinguit. Tumores et duricies impositum spargit. Recetibus vulneribus maxime prodest. Proserpinata femina omnia similiter facere potest: quous virtutem minorem habeat.

Capitulum. cccxxvij.

De Herbis

Pulmonaria. Pādecta Pulmonaria herba ē sat̄ minuta: z mollia hñs folia: z q̄si formā pulmonis: in loc̄s humidis nascēs. quā quidā pepanū vocant.

Operationes

Ad oīa vitia pulmōis p̄fert bibitiū z empla

stratū. **Q**uādratura ei⁹ cum vino cōfert peris pleumoniatic⁹ z asmatic⁹. **C**octus ex laq̄ cū oleo aceto z melle iocundissime sumitur. **C**onfert tussientib⁹ z ad pectus sup̄ibo.

Capitulum. cclxxviii.

Pruna latine z grece. arabice guas. **I**sidorus. Pruna a latinis ob colorem sic sunt appellata. **Q**ui⁹ generis meliora sūt damascena: ac oppido damasco sic dicta. **U**nde pri⁹ arbor ipa est asportata. **A**ristoteles in libro de plantis. Fructuum quidam ex carne z osse et grano cōpositi sūt vt pruna. **P**alladi⁹ libro. xij. Pruna siccantur in sole per crates loco sicciore deposita: hec sunt que damascena dicunt. **A**lij in aqua marina vel muria feruente recentia lecta pruna demergunt: z inde sublata. aut in furno tepido faciūt aut i sole siccari. **J**ohes Beshue cap. de prunis. Pruna alia sunt alba. alia citrina. alia rubea. alia nigra. z ex eis quedā sunt muza que sunt ad alterandū magis. que dam dulcia que sunt ad soluendum ventrem magis: z omnia alterāt. z solutionē faciunt. plus tamen z min⁹. Damascena vero z armena in omnib⁹ illis sunt fortiora. z humida quidem plus faciūt illud q̄ sicca. z sicca minus corumpūtur in stomacho q̄ humida. sūt enī humida ad corruptionem z putrefactionem conuertibilia. Dulcia sunt inter calidum z frigidum. declinant tamē ad latus frigiditatis. z sunt humida in secūdo gradu. **M**uza vero frigide sunt in p̄ncipio secūdi: vt postea habetur. **E**t alia quidem sunt lauatiua et refrigeratiua z lenitiua. **R**ectius cum quo miscetur ei addit ear⁹ operationi: sunt tamarindi z pprie fm modos infusionis notos z castia fistula z tereniabin z viole cōdite z similia. **E**t fit cum aqua earum syrupus iuuamēti noti. **E**t ex carnib⁹ earum fit electuarium bonum Armeni quoq̄ arbozem prunorū p̄forāt subtilem in longitudine palme ex duab⁹ vel trib⁹ bus partib⁹: z intermittūt frusta scamonee: z sigillant luto. z sunt fruct⁹ illius arbor⁹ solutiui sufficiēter: z faciūt sophisticatiōes ali⁹ as in arborib⁹ alijs.

Operationes

Johānes Beshue. Solutione educit coleram: z danē in egritudinib⁹ coleric⁹ z alterāt maliciā ear⁹: z soluūt maliciā ex q̄ fiūt: nocēt tamē stomacho: z sunt pauci uirrimēti. **D**osis aque earū potio est circiter libram vnam cum succaro. **D**yascorides capitu. de prunis. Prunum recens ventres soluit. **S**to.

Tractatus

macho contrarium iudicat. sed omne hoc in comode celerius digestionem finit sicca non tantam maliciam prebent. quidam sicca cocta aluum stringere existimant. quod Galienus non immerito falsum esse contendit.

D Quis enim nesciat ex passo discocta vel multa solutione ventris operari: maximeque proficere si decoctum ipsum cui succus admixtus est sorbetur. Facit tamen ipse suas differentias diuersi generis in prunis: ut syriaca tantum purgat minus aluum mouere eo quod sint stiptiora.

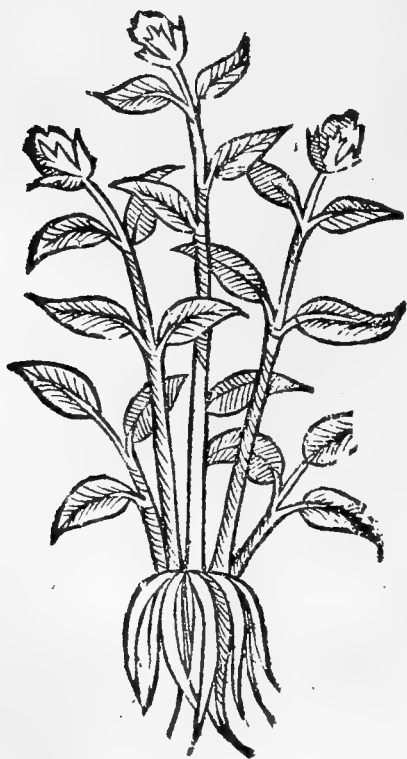
E Hispana vero plus soluere quod sunt dulciora ex omnibus prunis: que maiora et lata sunt.

F Idem quoque tenera et digestionis faciliores et ventrem molliendo accommodata prestant multis moribus omnia inesse contraria.

B Est et agreste prunum austerioris fortiorisque virtutis. hoc siccum etiam disintericos certum est adiuuare. gummi huius arboris potatili calculos frangit. cum aceto tritum ac illinis tum faciei lichinas optime purgat: et curat aqua in qua folia pruni cocta sunt gingiuas et vucam et similia colluendo defendit. Sed in vino decocta vehementius profunt.

D Radices itemque cortex eandem stipticam habent potestate que in folijs est constituta.

Serapion hec eadem dicit que dicta sunt secundum Dyascozidem.

Capitulum. cclxxix.

P Runella latine et grece. Runella est herba filis ozimo: flos quasi lauendula sed grossiora: folia et flores vtuntur.

Operationes.

Succus istius herbe mixtus cum oleo rosarum et tempora inunctum sedat sorda. **H**ypocras. Succus cum vino sumptus tollit morbum veneno sordis. succus istius herbe curat alcolam: et profert squinatiam. **E**t ad omnia vitia oris et gutturis conuenit. eandem etiam operationem habet aqua eius distillata.

Capitulum. cclxxx.

P Ic latine. arabice affeff sine terf vel test. Pandecta. Sciendum quod pice sit ex arbore ligni aryn. et est arbor scerebin vel deda. et est cedrus vel pinus masculus cuius fructus dicuntur coni. est ex ea humida et sicca **S**erapion lib. aggrega. ca. **T**est. auctoritate Dyascozidis. **E**t humida colligitur ex arboribus ligni aryn. i. masculi pini: et profert fructum paruum: et ex eo fit lumē. **E**t melior ex ea est alba splendens leuis et munda.

Operationes.

De Herbis

¶ Gal. viij. sim. far. cap. pix fm trālla. grecam
 Pix q̄ q̄dē sicca ficcat 7 calefacit fm tertiaz
 abstantiā cōmēsurat 7 plus ficcare nata ē q̄
 calefacere q̄ liq̄da ecōtrario calefacit plus q̄
 ficcet. h̄z autē q̄d subtiliū partiu q̄ afmaticos
 7 empticos iuuat. ¶ Et h̄z q̄dē q̄d digestiuū 7
 dyaforeticū sicut 7 fm gustū subamaz q̄d et
 acre. ¶ Ita autē leprosos vngues educat m̄
 xte cū cera. 7 empetigines expurgat. digerūt
 autē duros 7 indigestos hūores oēs q̄ ponit
 tur i carbaplastmatib. fortior fo ad oia talia
 est liq̄da. dura vero ad hec quidē peior est.

¶ Ad solidatōne ārvulnez magis idonea. pa
 lam ḡ ex his est qm̄ q̄d copiosuz humiditatis
 calide cōmixtū est picis liq̄de. ¶ Piceleū. i. ole
 um picis. Fit ex pice hūida qm̄ coq̄tur. 7 est q̄
 dā ex ea q̄ ē siliis visco viscositate sua 7 noiā
 viscosa. Et est alia q̄ ex tota sicca est. 7 melis
 o ex ea est illa q̄ est pura tenax 7 odorifera si
 milis resine pini. sapor hui⁹ est acutus 7 fere
 amarus. Et virt⁹ eius est ca. in. iij. gra. et des
 siccatio est plus q̄ calefactio ipsius.

Capitulum. cccxxxj.

¶ Jc liq̄da. Pandecta. ca. ccclx. Dico
 tan arabice. grece alkiran. latine ve
 ro oleū de scerbin. 7 est pix liq̄da. que

idiomate nro vocat pecula. Sera. li. ag. ca.
 bicitan. id est pix liq̄da: 7 est oleuz q̄d egredit
 de scerbin. Et scerbin due sūt species. Una
 eaz est arbor magna. 7 est gen⁹ abier. 7 est ex
 ea alkiran h̄ns fruct. ū similitudine fructui cipressi.
 nisi qz est minor eo multū. 7 secunda est arbor
 spinosa h̄ns similitudinē cū arboze iuniperi.
 7 magnitudo fruct⁹ ei⁹ ē sic ḡni mirri. Heli
 us autē alkiran est illud q̄d est spissum claz
 habens odorem fortē cum horribilitate. 7 qm̄
 intingitur in eo digitus: nō cito desinit ex di
 gito ppter suam spissitudinem. et quādo stil
 la eius cadit in loco remanet collecta: et nō
 expanditur. Et idem auctoritate Gal. Spes
 cieriū scerpin cōplexio ē ca. 7 sic. in. iij. gradu.
 sed olei q̄d extrahit ex arboze sua substantia
 est subtilis. 7 virt⁹ eius ē calida 7 sicca in q̄r
 to gradu: sed plus calefacit q̄ siccet. Lignū
 scerbin nominat lignū mortuoz: qz rōseruat
 corpora mortua a putrefactione. Unde virt⁹
 eius desiccet 7 custodit corpora mortuozū. et
 destruit quod est ibi de humiditate.

Operationes

¶ Serapion. Pix liquida custodit corpora
 mortuozū. 7 oleum eius occidit pediculos et
 lendines 7 lumbzicos 7 vermes qui sūt in au
 ribus. Et quando cum eo fit nascale corum
 pitfecum: et excludit mortuum.

¶ Et qm̄ linitur virga i hora coitus destruit
 conceptū. 7 ppter hoc est ex verioribz medici
 nis 7 fortioribz ad phibendū impregnationē
 adeo qz accidit ei qui vititur eo vt fiat omni
 no sterilis. etiam quādo distillat ex eo in den
 tem corrosum sedat dolorem 7 frangit dentē
 et aufert linozem qui fit sub oculo.

¶ Alkiran: 7 est illud quod est compositū ex
 eo q̄d colligit in lana: quādo sup ipm̄ suspens
 ditur 7 decoquitur. 7 subtilius alkiran 7 mis
 nus acutum. 7 residuum quod remanet est al
 kiran. 7 est illud quod ē de eo spissum 7 gros
 sum. 7 est sicut illud quod remanet ex spissitu
 dine olei. 7 ideo alkiran propter sui grossici
 em mordicat 7 aperit. et propter hoc alkiran
 curat apostemata. 7 est pix liquida.

¶ Sed grani scerbin virtus est temperata
 adeo qz potest comedi: nisi quia facit sodaz 7
 mordicat stomachum.

¶ Et idem auct. Dyaf. Alkiran est quod cor
 rodit 7 incidit corpa viuentiū: 7 cōseruat cor
 pora mortuoz. 7 si fiat pheretrum in quo res
 ponatur corp⁹ defuncti ex ligno scerbin: ser
 uat corp⁹ defuncti a putrefactōe. et propter

Tractatus

hoc nōmināt ipm qdā vitā mortuoz. 7 alkis
tran adurit plantas 7 coria ppter necessitatē
sue caliditatē 7 desiccatiōis. et abstergit ma-
culas oculi qñ bibitur cū rob et sale pauco.
cōuenit morui serpentis. 7 qñ linitur sup ele-
pbantiam cōuenit: 7 fit cristere cum eo: 7 oc-
cidit lumbricos paruos.

Capitulum. cccxxii.

Panis. Yidor⁹. Panis dicit⁹ est eo q
cū omī cibo apponat. Panis enī ci-
bari⁹ est qui ad cibuz seruis dat non
delicat⁹. Fermentat⁹ dicit⁹ fermentis cōfect⁹.
Azym⁹ autē nō fermentat⁹. Nā azym⁹ est si-
ne fermento sincer⁹. Acrizim⁹ autem leuit⁹
fermentat⁹: qñi acro azym⁹. clibanici⁹ in tes-
ta coctus. Rubidus autē recoctus 7 rubefas-
ctus. Subcinerici⁹ dicit⁹ cinere coct⁹ ac reuer-
satus idē 7 focacius. Sfungia dicit⁹ panis aq
diutius laxat⁹. simlā modicā fermetūq; mo-
dicū accipit. 7 h3 humectatōis plusq; ois pa-
nis. ppter qd 7 sfungie nomē accepit. Placēte
sūt q de farre sūt qñ aliq candā liba dicit⁹: eo
q libeāt 7 placeāt. Dulc: a sūt opif pistorij ge-
nera sic a sapore dicta. melle enī aspsa sumūf
Actoz. Collirida dicit⁹ panis qdrat⁹ de simila
fact⁹ in sarragine cū oleo frictus. vel modic⁹
panis triangulus. Lagana sunt panes lati
ac tenues. Crista est panis supficies.

Operationes

Qui. Panis vt comedat oporet q sit mun-
dus sallit⁹. massaz hñs pfectā: fermetat⁹: be-
ne decoct⁹: ne comedat calidus: s; vna nocte
pmanēs. Calidus enī nō est apud naturā re-

ceptibilis. ¶ Et acceptio ei⁹ q est de furno et
reliqz sibi similiuz est mala. Panis de simila
melior est 7 mūdior: ac nutritibilior q; ali⁹. Et
nutrimentū meli⁹ est: sed tardior penetratio-
nis. ¶ Opirus autē q est plurimi furfuris velo-
cis est penetratiōis: sed nutrimenti minoris
ac deterioris. ¶ Ille vero q nō bene coquit
est plurimi nutrimentū. 7 s; qui paz habet fer-
menti. sed eius nutrimentū opilat nisi illos q
plurimi sunt exercitū. hui⁹ generis est panis
de patella. nam ei⁹ interior pars raro bñ coq-
tur. ¶ Emplastrū ex pane factū calidi⁹ est q
ex frumēto panis: ex frumēto nouo velociter
impinguat. ¶ Panis de frumēto cū mellicra-
to siccuq; cōueniētib; valet apostematib; ca-
lidis. lenit enī 7 in frigidat ea. Panis cū aq 7
sale decoct⁹ 7 empetigini infusus cōfert. Est
quidē velocis digestiōis 7 tarde descētionis
¶ Panis opirus est lenitiuus nature. ferment-
turus quoq; ventrem lenit: 7 azym⁹ stringit.
Similiter in patella coct⁹ et antiqu⁹ panis
siccus ventrē stringit. ¶ Isaac in dicit⁹ parti-
cularib;. Panē tritico calidiore dicit⁹: cui⁹
diuersa sunt nutrimentā qtuoz modis videli-
cet. Primo ppter farinā vnde fact⁹ est. Secūdo
ex artificio sui. Tertio ex igne a q coct⁹ est.
Quarto p qualitate qua sumit. Farine mo-
dus trifariam diuidit. Prīm⁹ ppter essentiaz
sui. Secūdo p qualitate molitoris. Tertio fm
breuitatem vel longitudinē tps ex quo mo-
la contrita est vt superi⁹ dictū est. Panis qñ
to mūdior est: tanto pluz nutrimentū 7 purio-
ris egestionis. ¶ Diuersitatis panis ex arti-
ficio sui duo sūt modi. vel ex forma vel ex ar-
tificio simpliciter. Forma autem triplex est.
magna: parua: media. Magna medulle plus
habet. corticem vero subtiliorem 7 durioz.
Lortex preterea parum nutrit. 7 est ad diges-
tendum durus. humiditatem egestionis ex-
siccat vnde 7 ventrem constipat.

¶ Medulla grossa est 7 viscosa 7 inflatiua. Ne-
gma viscosum generans. Panis parui 7 sub-
tilis interiora ignis pforat: 7 humiditatē me-
dulle exsiccat. vnde partū nutrit 7 tardi⁹ dige-
ritur: 7 ventrē cōstipat. maxime si estus sit in
primo vel secūdo die post decoctionē.

¶ Unde Hypocrates. Panis magn⁹ 7 gros-
sus est medulle multe nutrimentū pluris ven-
trem soluit. paruus autē 7 tenuis medulle est
paucē. nutrimentū pauci. Egestio ei⁹ tarda est
ventrem cōstipat. Qui autē mesure medie
est in forma: 7 medie est potestatis.

¶ Artificium panis quatuor diuiditur mo-
dis. Est enī panis qñtū expedit fermetū: tan-
tū hñs 7 salis 7 bene cōfect⁹. 7 sicut oporet

De Herbis

coctus. Est pax fermentat⁹ & coctus: et i ce
teris a necessaria tēperātia iminut⁹. est hñs
fermētū ex sale yltra q̄s sat⁹ est. ¶ Est asym⁹ &
sale carens. Prim⁹ q̄dē moderatior est in oīs
bus his supradict⁹. in stomacho pfecte dige
ritur: & sanguinē in corpe clarissimū generat.
vnde nature p̄fortat actionē: p̄pterea cōmo
dus est q̄ quieti sunt & delitiāz delectatōe vi
uūt. Et eis q̄z digestio defectū patit⁹ vt senis
oz & egritudies exētiū. Ars ei exhibita ex
teri⁹ sufficit nature laborātī interi⁹. ¶ Exer
citātibz autē laborātibz nō adeo pueniēs est. p
pter suā subtilitātē & facilitātē dissolutionis
ex mēbris eoz. hñs fermētāt⁹ modicū ha
bēs salis nec bñ coct⁹ viscositatē gñat & gros
sitatē. vñ durior ē peioze tardior. p̄pter h̄ apt⁹
est exercitātibz & laborātibz. Nas abundātia
calozis eoz est cā fortitudinis & digestionis.
Sed q̄ fermētū salisq̄ supflūū habuerit mini
mū nutrit & p̄fortat. virt⁹ enī salis hūiditatez
ei⁹ deficcāt: fermētū cōiūctionem rarificāt.
¶ Asym⁹ silr minimū nutrit & durissime dige
rit tardissimeq̄ egerit. p̄prietatē hz opilatio
nē & ventositatē generādi. Idcirco incōueni
ens est oībz naturis: nisi raro eis q̄ maxime
laboribz exercentur vt mellores zc.

Capitulum. cccxxxij.

Rapa. Midorns libro. cty. Rapa
dictra est a rapiendo: id est com
prehendēdo. Est autem radice
amplior napo: sapore dulcior &
folio tenui. Palladius libro. iij.
Semen brassice vetustum mutatur in rapaz.
Idem in libro. viij. In mense iulio serenda ē
rapa solo putri & solatri in sicco nec spisso: lo
cis humidis & campis letatur. Napus autē
in sicco ac proprie tenui deueno et sabulosis
melior nascitur. loci p̄prietas vtrūq̄ semen i
alterum mutat. Nam rapa in alio solo p̄ bis
ennium sata mutatur in napos. alia vero nap
pus trāsit i rapam. Subactum solū sterco
raturum versatūq̄ coquunt quod ipis et seges
tibus proderit: qui ibi anno eodem ferūtur.
Jugo raparū quattuor sextarij. napi autem
quinq̄ sufficiūt. Si spisse sunt interuelles ali
quas vt cetera robozent: vt vero in semina ma
iora redigant erucam rapam folijs oībz pur
gas: & ad dimidij digiti crassitudinē in caule
succides. Tunc in sulcis diligenter subact⁹
octonis digiti separata obzues. inqties ter⁹
ram & calcabis ita magna nascetur.

Operationes.

Rapa est napus validissim⁹: cōturbat cor
pus & deducit. Sed semen ei⁹ cōtra venena
in potum dat. Rapa si frequēter comedatur
inflationē stomachi facit. Semen ei⁹ ex vis
no tritum valet cōtra morsus serpentū.
¶ Dyascorides. Radix rape bona est. & si ven
trem inflat: corpori tamē succum addit: veni
tremq̄ stimulat. Eius elixaturā fomēto pos
dagris ac permonibz p̄sidiū est. ipaq̄ trita
& imposta hec omnia facere potest.
¶ Lima ei⁹ elixa & comesta ē diuretica. semē
eius ex vino bibitū vulneribz venenat⁹ profi
cit. Itaq̄ semen i rapis calidū ac feruens vi
detur: & ipē paulo solutiores credunt. Sed
quo minus calozis possident molliendi pote
statem eo fortiozem continent.
¶ Idem radix inflat: & semen in homine gene
rat vel augmentat. Agrestis rapa locis sic
cis nascitur: fruticem collectum faciens cus
biti longitudinem habens multasq̄ virgela
las. Folia lenioza & in modum digiti grossa.
Semen ei⁹ in folliculis est conclusum nigz
& fragile. quod fractum habet intus colozez
album. itaq̄ faciei miscetur alba mentis vel
etiam totius corporis.
¶ Ita ac. Calida est in secundo gradu. bus
muda in primo: dure digeritur. Bollemtz in

Capitulum. cccxxiii.

flatiuam carnē facit. ppter sui ventositatē p
inde coitū suscitāt. flegma augmētāt. ¶ **Uti**
lis autē est si bis cocta vtraq; aqua reiecta co
quat cū pingui ssima carne. Idem. Quis iu
re si pedes podagricorum loti fuerint dolori
mitigationē prestāt. ¶ **Sal.** li. ij. de cibis cap.
derapa. Multiformiter autē z hanc homines
pparant vsq; ad hoc q; cōponunt eam cū ga
ro z aceto vt habeant p vsu p totum annum.
Chimum autem reddit in corpore grossiores
cōmensurato. propter quod si abundauerit
quis in vsu ipsius. z maxime si quis deficiet
ter in ventre digerens ipam cōgregabit vo
catum crudum chimum.

¶ **Ad** secessum autem ventris neq; cōtrarias
ri vtiq; neq; cōferre dicat quis ipam. z maxi
me qñ decoquitur bene. indiget enī ipa z am
pliori decoctione. fit autē optima bis elixa
ta sicut dictū est prius de caulis pparatione.
si autē crudior sumat indigestibilis est: z infla
tiua z mala stomacho. qñq; autē z mordica
tiones operatur fm ventrē. p aquā autēz elix
ratam admirabar vtiq; si minus aliqua hoz
mogenerū plantaz nutrit. ¶ **Et** idē li. vi. de
sim. medicinis ca. gengilidis sine rapa ipsa
z semē ad libidinem incitat inflatiui spiritus
generatiua existens.

Raphanus. Jsi. Raphanū grece nos
radicē vocam⁹: eo q; tot⁹ deorsus ni
titur cū reliq; olera magis in sumā p
siliant: hui⁹ semie macerato. **Palla.** li. iij. In
mense marcio raphanos aliq; ferūt q; vtunt
estate. Idē in li. ix. Raphanū vt iā pdictū est
sicut z brasicā pstat esse vitib; inimicā. Nā et
si circa se ferant natura disco: dāte refugiūt.
Aui. Raphanus habet lignū calidū z bumī
dū in pmo. Semen ca. in. iij. fortius est semē
deinde cortex. postea folia. deinde caro.

Operationes.

¶ **Radix** ei⁹ a ieiuno comesta vel potata put
antidotū magnū adiutorū est sanitat⁹ z cura
mētū corpis: sed ad inflationē facit z ruct⁹ se
tidos. ¶ **Fruct⁹** ei⁹ vinā mouet. **Ventrē** de
cocta malaxat: z i cibo pifici. pdeit. **Tozac;**
flegmata purgat. **Lū** oximelle accepta vomī
tū mouet. **Lū** melle mixta putredinez curāt.
Aiuozes tollit. **Vim** fungi venenosi cōpescit
¶ **Cōtra** viperaz morfus pfcit. **Semen** cū
aceto datū splē minuit. **Hydropic⁹** ac splenes
tic⁹ i modū cathaplasme impositū subuenit.
¶ **Radix** i aceto ac melle cocta si gargariet
synaticos curat. **Folia** ei⁹ pusa z iposita do
lentib; articulis plūr. ¶ **Raphano** calidā cē
virtutē oim medicoz opiniōe ptz: s; nob ex
vsu intelligere licet. nā cū ceter⁹ cibis come
sta: iō in stomacho ruct⁹ efficit solus. qz in eo
coquit pma. ¶ **Capillos** ab iuria alopicie re
stituit cū melle. ¶ **Succ⁹** etiā grauedinē au
riū instillat⁹ emēdat. ¶ **Egyptj** reges in q;bo
erat studiū scrutati corpa mortuoz z cās va
litudinū occulta fide recognoscere. et in ipō
corde vitū nasci pdiderūt. ¶ **Semierapha**
ni cū melle trito z sūpto suspiria mitigāt **Tul**
sis arcei. **Sola** cū sale sūpta vētr⁹ aialia ex
tinguit. vētrē stimulat. vinā dicitat. **Puerpe**
ris copiā lact⁹ acqrit. ¶ **Nullares** fortius vri
ne difficultatē soluit. **vlfemiaz** impat mēstru
is. raphan⁹ comesta ē eustomacha. p⁹ cibos
sūpta digerit eructuatōez facit. **Locta** et esa
tullictib; pituitatib; stōachi medet. ¶ **Coriū**
ei⁹ cathaplasmis adhibitū cū melle pascētia
vulnera curat. ¶ **Aiuozē** iposita tollit. **Dor**
sib; venenat⁹ occurrit. **Aetigines** purgat **Bi**
bita mēstruis impat. **Semē** ei⁹ bibitū ē diuis
reticū **Splenē** tremiscere facit. ¶ **Elixū** cū ori
melle gargarismo synatic⁹ q; opitulat. **Lerap**
sa q; pūcto accepta statī medet. **Def cōcavo**
imilla. vel gingiuis fricata. **dolorē** eius mire
sedat. ¶ **Est** aliud gen⁹ raphani q;o multiat⁹

De Herbis

motatā dicit hīs folia lapsane filia. cui⁹ rā
 dix oblonga est ac tenera. de q. l. supra dictū
 est. **Plā.** Raphan⁹ ca. ē ⁊ sic. in. ij. gra. **Vir-**
 turē hī incidēdi: dissolnēdi. ex eo fit cōpedēs
 oximellis ⁊ qrtanā: ⁊ qrtidianā: ptra duricie
 splenis. **Herba** ipa cocra i vino ⁊ oleo sple
 ni cathaplasmet. pectini cathaplasmata strā
 guiriā ⁊ dissincriā soluit. **Hypocra.** Capit
 los maliez defluos raphani iuber fricari: et
 ⁊ tormēta vulne sup vmbilicū imponi. **Redu-**
 cit ⁊ cicatrice ad colorē. **Semē** impositū ex
 aq̄ silit ea q̄ fagedenas vocāt vlcera. **Des-**
 moct⁹. **Ventrē** hēibo putat stimulari. ⁊ ob
 id fortasse voci no cere tradiderūt. liq. folia q̄
 dicitur at i oblogis nascūt acie octoz ex cita
 re dicitur. vbi hō acrior medicis admota sit.
Aurū hō guttati raphani succum instillant.
Papi. Humectat ⁊ dissipat flegma auctori
 tate sua. **Folia** tñ ei⁹ min⁹ austera sunt. radix
 trita i vino nausēa puocat. **Pl. lib. xx.** Ras
 phani stōachū purgāt. pituitā extenuāt. vris
 nā p̄citāt. Est estiuosus in italia: ⁊ aromatiā
 vocāt satuiā. **Satui** decocti mane ad tres
 ciatas poti calculos cōminuit ⁊ eūciūt. **Ad**
 russim q̄z ieiunis raphan⁹ pdest i mane cum
 melle. **Semē** ei⁹ toltū deinde p̄ritū cū melle
 suspūiosis valet. **Jdēq̄** ⁊ venena pdest.

Capitulum. cccxxxv.

Radix. Plateari⁹. Radix ē herba cu
 ius simili noie appellat. ⁊ est ca. ⁊ sic.
 in. ij. gra. **Vir**turē raphano similem
 habet. Et p̄ra eadē causas valet eodē mo
 do: sed nō efficac̄ est. Itaq̄ cum in receptioe
 inuenit: pōt poni radix raphani si radix non
 habeat. **Palladius** li. xx. In augusto mense
 vltimo siccionib; loc; radices cōuenit seri: q̄
 hyeme ministrēt vsum. **Amant** terrā qualem
 rapa pingue ac solutā ⁊ diu subactā. rophum
 vero reformidāt ⁊ glareā. **Saudent** celi statu
 nebuloso. serendi sunt aut grandib; spacijs ⁊
 alte follis. melioresq̄; pueniūt si serant in are
 nis post nouam pluuiā nisi forte possint riga
 ri. quod satum est statim leui sarculo d; ope
 riri. sed tñ nō ingerēdū est: sed potius palee q̄
 inde fungose sunt. suauiores aut sūt: si eas aq̄
 salsa frequēt; aspgas. **Radices** feminini ge
 neris putant que min⁹ acres sunt. habentq̄
 folia latiora lenia ⁊ cū iocunditate virentia.
 ex his ergo semina sunt colligenda. **Daio**
 res fieri credunt si sublatis omib; folijs solo
 tenui canle demisso: sepe terr; opiant. **Si** ex
 nimis acra dulcem fieri velis semē die ac no
 cte melle aut passo macerabis.

Operationes

Isaac. Radix est ca. in. iij. gra. sic. in. ij. mis
 nus q̄ rapa nutrit p̄ter acumē suū: qd̄ forti⁹
 est acumine rape. **Nutrimētū** eius est durū
 ⁊ grossum digestionī stomachi nociuū et in
 cōueniens dentib; ac oculis ⁊ quoe oib; q̄
 doloribus value. **Scdm** vero medicinam
 cōuenit. scdm cibum manducata tortiones et
 inflationē facit: ⁊ illaudabilis stomacho fit.
Quod testatur ructatus ei⁹ qui maxime fit
 ante cibum. eleuat enim ⁊ descendere prohibet
 cibum ad locū coctionis. **Ideoq̄** fit cau
 sa indurate digestionis. naturalēq̄; h̄ntē in
 biber. cibi expellēs in supiozi p̄te: ex q̄ re fit
 vomitus maxime his q̄ ventositatē in stoma
 cho habent ex p̄suetudine. **Que** tñ post ci
 bum accepta minorem agit ventositatē ascē
 dentem superius. quia cū grauitate sua descē
 dit inferius: deponitq̄; cibum in coctiois lo
 cum. **Et** vt oportet digeritur vnde causa cōs
 fortande secunde digestionis efficitur. **hec** est
 gratia sue coctionis: que nō habentib; ven
 tositatem accepta post cibum impedit.
Proinde si quis eam vult accipere pro ves
 mītu ante cibum sumatur. sed propter supple
 mentum secunde ac tertie digestionis: post
 cibum manducetur.

A
 B
 C
 D

Tractatus

E **Q**uæradix cõburit̃ ⁊ pulverizat̃ sup vlcera
hũida: mĩdificat ⁊ deficcat illa. Et putat̃ ali
q̃ q̃ exp̃mat̃ succ̃ ei⁹ ⁊ def̃i potu cũ vino. et
p̃ueniat̃ medicis mortiferis. ⁊ semē ei⁹ etiã fac
hoc. Ros aut̃ exp̃risum⁹ multoties de hac
plãta: q̃ cũ coq̃t̃ mltũ cũ kist̃ ordei donec dif
foluat̃ i decoctiõẽ ⁊ def̃i potu h̃z magnã effi
caciã i egritudib⁹ pectoris ant̃iquis q̃ fũit̃ ab
hũorib⁹ grossis. **F** Et idē auc. Ruffi. Raffan⁹
p̃fert̃ flegmati: ⁊ puocat̃ vomitũ: ⁊ ē mal⁹ ca
piti ⁊ oculis dẽtib⁹ ⁊ palato: ⁊ corrupit̃ cibũ.
Et ē p̃ueniēs oĩb⁹ egritudib⁹ mliez. g̃nat̃ ṽe
tositates i supiorib⁹ p̃tib⁹ ventris. Et illud au
cro. Humay p̃pter̃ suã maliciã est veloc⁹ p̃
treffactiõis sue sube. **S** Et idē auc. Rasis. Di
xit̃ mibi q̃dã amic⁹ me⁹ q̃ exp̃t⁹ est h̃. ⁊ inue
nit̃ vez. Distillauit̃ ei aquã radic⁹ raphani su
per scõrpiõẽ. ⁊ iuenit̃ ipm̃ statim̃ imob̃lem.
deinde p̃rimo inflat⁹ est ⁊ crepuit̃ p̃ mediũ.
Et radix p̃uenit̃ fe. quartanis ⁊ rigorib⁹ febr̃i
um periodicarũ ⁊ dolorib⁹ ventris.

Capitulum. cccxxxvi

Raphan⁹ agrestis. Dya. Raphan⁹ agre
stis iucos duos siue tres sp̃git̃ i terra
rubẽtes. folia rute filia. radices cepe
is aplioza: quẽ q̃dẽ raphanũ siluestre vocant̃.

Int⁹ h̃z medullã candidã. extra cortices ñ
gros. nascit̃ in mōtib⁹ ⁊ locis aspis. aliq̃ñ et
ymbrosis.

Operationes

Sera. Raphan⁹ agrestis ē h̃is fo. filia lapy
sane. ⁊ h̃z radicẽ mollẽ: subtile: longã ⁊ terre
am. ⁊ sapor ei⁹ est acut⁹: cui⁹ folia ⁊ rami co
quunt̃ ⁊ comedunt̃: ⁊ p̃uenit̃ sto. **V**irt⁹ etiã
ei est viscida ⁊ diuretica ⁊ calida. ⁊ iõ in cibo
sumpta copiosã effundit̃ vrinã. Incitat̃ etiã
mẽstrua feminaz sto. vrilis ⁊ ex aceto data.
P̃uitas glutinosã cum melle sup̃ta dissol
uit. lĩbricos latos excludit. **R**adix adusta
⁊ in puluerẽ versa ad siccãdũ ⁊ purgãdũ vul
nerib⁹ imponit̃. Quidã succũ ei⁹ cũ vino dat̃
p̃ venena. eadẽ vis i semine est si cũ melle su
mat̃. nobis exp̃tũ est armoraciam in p̃risana
sozbitiõẽ discõctaz toracis vitia sanare.
Sed raphan⁹ agrestis quẽ romani vocãt̃ ar
morachic ñ h̃z folia filia folijs domestici. et
h̃z radicẽ longã mollẽ. ⁊ sapor ei⁹ ad acuitatẽ
declinans: cui⁹ folia ⁊ radix si coquant̃ et co
medent̃ cõueniunt̃ stomacho. Et ei⁹ virtus est
calida inflatũ. **E**t p̃uocat̃ vrinã ⁊ men
strua. ⁊ q̃ñ sumitur cũ melle incidit̃ humores
grossos et viscosos in pectore.

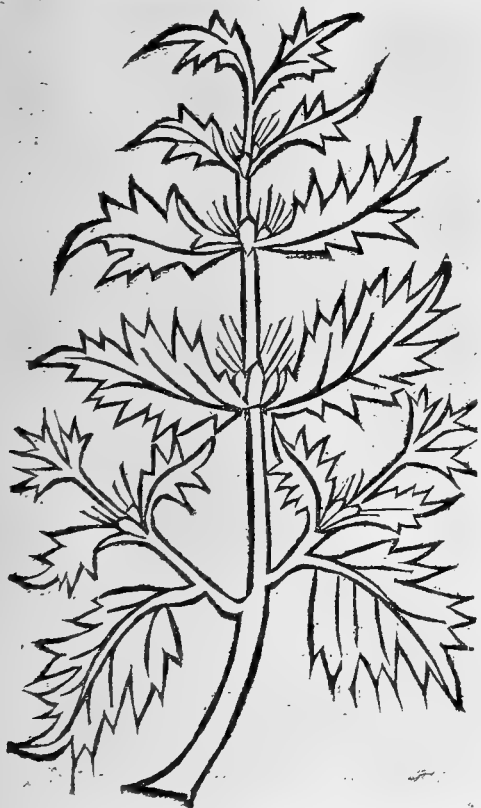
Capitulum. cccxxxvii.

De Herbis

Radicula. *Pli. li. xix.* Radicula est herba lanuadis lanis apta ad succu hz mix qtu cadore pferes eque z molli cia. nascit vbiqz latua: s; sponte pcipue i asia syriaqz saxosis z asperz locz. Trans eufraten tu laudatissima. caule tenui ferulaceo ipsiqz cibis indigenaz expeyto. z vnguerti qd qd sit cu q decoquat oliue folio. hanc struthion vel ylatin greci vocat. Estate floret. aspectu gra ta. vez sine odore spinosa: z caule lanuginoso semē ei nullū. radix mag qpcidit ad que dicitur est vsum.

Operationes

Pli. li. xxiii. Zingētibz z radicula ramos pparat qua struthion a grecz vocari dixim.
Medecino rbo regio ipa dcocta. z vis potū yreqvitijs pectorz obniat. aliu sstir. vuluat qz purgat. qz obre aureū poculū vocat ea: nes dicit z melle etiā pdest ad tussim.
Dropee pdest mēsurā coclearz. cū polēta for aceto le pras tollit: eadēqz cū panace: z caparz radice calculos frāgit ac pellit. pānos discutit cū oz deacea fariā z vīo decocta.
Discez z mala ginatibz collirijs claritat: cā ad sternut amē ta vtiliter pauca.
Aeni qz ac iocinerie o dē mō pficit. pō. denar ij pōdere ex aq multa saz nat inspirosos. sic z pleureticos oēs qz laterz dolozes.
Pādecta. Radicula. i. pdisi. z pōit in antidotario virili i potione ad scrofulas.

Capitulum. ccdxxxviii.

Rann^o latine z grece. arabice haufis. vñ buscb siue haufig. *Sera. li. ag. ca.* haufis siue haufig. i. rann^o est planta que nascit in vallibus. z sunt eius tres species. Una hz stipitē rectū spinosum sicut arbor q dz alebitalich. in ramisz spinis ei^o z folia ei^o sunt oblonga bñtia humiditate viscosa: que adheret manui. Scda est fortis alba plus qz ipa. Tertia hz minora folia qz ipa z latiora: z declinat parū rubori. z rami ei^o sūt longi. longitudo ei^o est brachij vnius. z est spissior alijs z est debilitior. spina vero eius est acutior. Et fructus ei^o est lat^o subtilis. z est velut invagin nis sicut herba q dz sachidation. Et idē au cro. *Salie.* Dō administrat ex ranno sūt fo lia eius dū sunt recentia. Et virt^o eius est q infrigidat z desiccāt in. ij. gradu.

Operationes

Dyascorides ca. de ranno. Rann^o frutex ē q circa ortos nascit. Hui^o virge sunt longe z spinose. folia hz pinguisima lōga z leuia. Est etiā alia rannus colorē hñs subalbidum. Et tertia hñs colorē subrufum: et virgulas longas cubitis qnqz. z plus. hec spinose sunt: et minimā hñt virtutē. Hius semē latū ēz tenue z in folle reclusum sicut affo dilli. *Idē.* Om niū speciey ranni folia cathaplasmatibz adhibita ignē sacru corporis phibēt.
Sera. Virt^o ranni est que curat fornicā z herisipil lam que est tpe caliditatis. Unde qñ fit emy plastrum cum folijs eius curat herisipilam z fornicā. Et dicunt aliqui q quādo rami ei^o suspendunt in ostijs z fenestris cessat operatio arboris eoz.
Plini^o li. xxiii. Inter gen nera ruboz rann^o appellat a grecz candidior frutex. Is floret ramos spargēs rectz acules is nō vt ceteri aduncis. *Altrez gen^o* est silue strenigrius rubentes ferens folliculos. hui^o radice decocta in aqua fit medicamentū: qd licium vocatur.
Semen secundinas trahit: alter ille candidior stringit: sed magz refrige rat. collectiōibz z vulneribz acomodatior.
Constantinus in libro graduum. Rannus frigida est in primo gradu. sicca in secūdo. va let pustulis oris. Ventris dolorē z stomachi defectionem curat. cathaplasmatibus herisipi lam destruit.
Succus eius oculorum colly lio mixtus siue solus conuenit dolori oculoz: maximeqz pannozū albedini. *Sibitus* autem lapidem renum frangit.

Capitulum. ccdxxxix.

Tractatus

Reubarbarum. **I**sidorus in libro etymologiarum. Reubarbarum dicitur quod in solo barbarico trans danubium inuenitur. Reuponticum quod circa ponticum inuenitur. Et idem dicitur reu quod est radix: quasi radix barbarica vel pontica. **P**latearius. Reubarbarum quod in india vel ultra marinas partes reperitur. radix est cuiusdam arboris quasi quedam tuberositas. Eligitur illud quod graue est in suo genere et non profertur. Quod etiam cum frangitur: interius habet quasdam venulas distinctas. hinc rufas. hinc subalidas. hinc croceas. et comasticatum tingit quasi crocus. Virtutem habet purgandi coleram principaliter et diureticam. competenter ponitur in syrupis contra febres acutas. **A**uicenna. Reubarbarum adulteratum pissius est ac vehementius stipticum. Purum autem est vehementius rarum et minus stipticum. et est croceae tincture. In ipsa est terretas amara propter actionem igneitatatis in ipsa.

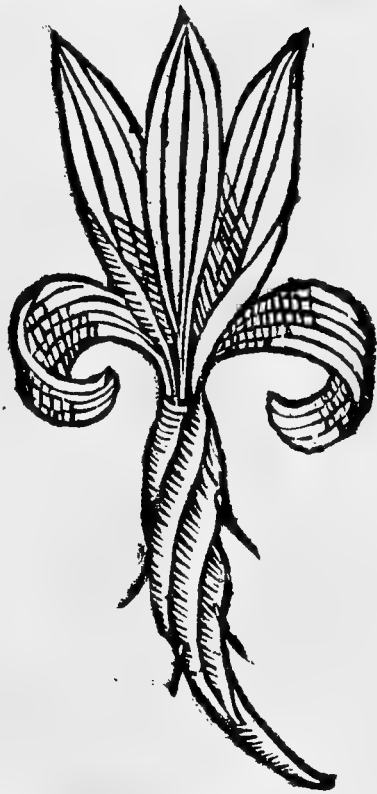
Operationes

A **P**latearius. Contra calefactionem epatis et oppressionem ex calida causa datur cum aqua calida. **A**uicenna. Reubarbarum confert panno ac vestigijs super cutes remanentibus quando cum aceto linitur. Ex eo fit emplastrum ad apo-

stemata calida. Confert etiam empetigini cum aceto. Eius epithima casui et percussioni confert valde. potest etiam contusioni lacertorum et rupture. **C**onfert asmam et sputo sanguinis: epatis stomachique doloribus intrinsicis. Singultui et dolori pungitiuo ventris ac dissinterie ac dolori renium ac vesice: atque matricis et fluxui sanguinis: ac febribus antiquis. Splenem attenuat: et morbi vermium venenosorum remedium est. **C**onstantinus. Reubarbarum aliud est indicum aliud ponticum. Indicum est laudabile. calidum et siccum in secundo gradu. Quoddam stipticitatis et acuminis habet. Stomacho defecto valet. ventositatem et epatis dolorem et splenis duriciem et hypochondriam et extersionem curat. Renium ac vesice dolorem et matricis extirpat. **S**anguinem de pectore manantem restringit: anhelum et singultum. Vulnura in testinorum: diurnam solutionem: ac prolixam febrem amputat. faciem et cutem a lentiginibus et empetigine mundificat. Contra reptilium morbum facit pulverisatum et cum aceto temperatum. **P**andecta. Reubarbarum dicitur a reu quod est radix et barbarum: quia est radix que in barbara regione oritur. et in india trans marinis partibus. Et est aliud quod dicitur reuponticum. de quo in sequenti capitulo. quoniam dicitur sic de eo quod in ponto insula reperitur. vel quia ponticum habet saporem. **R**eubarbarum ut quidam dicunt radix est cuiusdam arboris. reperitur quasi quedam tuberositas in radice eius etc. Et est calidum et siccum in secundo gradu. **J**ohannes Desue. Reubarbarum quoddam oritur in india. Et vocatur reduedseni. et est melius. quoddam oritur in barbaria. et est laudabile post illud. Et quoddam oritur in turchia. et est minus laudabile illis. et laudat magis ex eis quod est subnigrum declinans ad rubedinem. et quod graue est cum raritate sua. et in quo in confracturis inuenitur disgregatio ex rufo et glauco. et quod est croceae tincture. et quod est recens cognoscitur quod non est adulteratum. quoniam est rarum et minoris stipticitatis: et est croceae tincture. **A**dulteratum vero habet contrarium bonum. varietatem quas habere debet in confracturis amisit. imo subnigrescit in eis. et est calide complexionis et sicce in secundo gradu. **C**onueniunt autem in mixtura eius aqueitas dantes ei stipticitatem substantie. et acreitas dantes ei raritatem substantie. et est in eo igneitas perficiens: que propter actionem eius et terretatem ipsius ipsum facit esse amarum verum. terretas est solum profundum eius. et igneitas est in superficie ipsius. que propter infusiones separatur inter eius substantiam. et comolebo opera

De Herbis

bonis. solutionis et apertionis opilationū p
 ipm est p dominū caliditatē in superficie ei⁹.
 et consecutio cōtractionis p ipsum a substan
 tia sua terrea stiptica. Non est in eo nocumē
 tum apparens. et datur in omni tempore et in
 omni etate: ita q̄ etiā pueris et pregnātib⁹ da
 tur. et est de elegantiorib⁹ et meliorib⁹ medicis
 nis aque lactis. et pprie quod sumptum est ex
 capris que magnificat operationē eius: simi
 liter magnificat infusio eius in aqua endiuie
 et apij prius bulitum et colatū. vel in aq̄ plan
 taginis. et nō pmittatur quin cadat in societa
 te eius spica. Est enim proprij iuuamēti cum
 ipso. neq̄ p̄termittas additionē modici vini
 albi odoriferi clari in infusionib⁹ eius. et pros
 prie quādo in ementatione opilationū propi
 natur. et eius quidem infusio cōperit quando
 solū querit absterfio solutio et opilationum
 apertio. et ipsi⁹ contriti exhibitio quādo que
 ritur vt post illam in viscerib⁹ vestigia cōtra
 ctionis remaneāt. verū ex eo quod assum est
 vehementius ex adusto. et qd̄ ex eo puri⁹ est
 sustinet quod oportet. et meretur de p̄tritione
 In raro autē et lapo cōtritio vehemens resol
 uit virtutē. decoctio etiā similiter resoluit q̄
 liscung⁹ sit. ¶ **Jobānes Desue.** Educit solu
 tione ei⁹ coleram et flegma. maior ei⁹ proprie
 tas est mūdificare epar et stomachū: et confer
 re dolorib⁹ pungitiuis eoz et visceru m. ¶ **Et**
clarificat sanguinem: et auferit opilationes: et
morbos quozum mater est opilatio. sicut by
dropisim: byctericia n: grossiciē splenis: et fe
brib⁹ opilationū et si. nilia. ¶ Et ex parte subs
stantie sue pprietatē est p̄ferre sputo sanguis
et emanationi ei⁹ vnde cūq̄ sit: et casui et p̄cuss
sioni. et sanare rupturas intrinsecas et extrin
secas. et pprie eius. 3. i. minime. gra. ij. et rubee
tinctorz gra. xv. cū vino stiptico. ¶ Et cōfert
inuncio olei ei⁹ contusionib⁹ et contritionib⁹
lacertozū et dolorib⁹ eozum. et ipsum quidem
est medicina singultus. et est medicina bona
dissinterie. et pprie quod ex eo est assum. et bis
bitum cum succo plantaginis et pauco vino
stiptico. ¶ Et confert febrib⁹ periodicis et fe
brib⁹ opilationū et febrib⁹ antiq̄s. Dosis pos
itio eius infusionis ana. 3. ij. f. vsq̄ ad decem.
et contritis ana. 3. i. vsq̄ ad. 3. iij. ¶ Et ipm cō
seruatur p annos quattuor: et conseruatur a
corruptione et putrefactione. si supliniatur ei
cera. et terbenina liq̄facte aut cera sola aut si
sepeliatur in psilio aut milio. conseruat enim
tunc tempore extenso.

Reuponticū. Pan. Reupōticū. i. bar
 basirista. et radix pontica multū sū
 milis reubarbaro. Interi⁹ bz venus
 las distinctas vt reubarbarz: s; non tingit vt
 reubarbarz. Et bz reuponticū eo q̄ in ponto
 insula reperit. vel qz ponticū bz saporē et reu
 tantū est dicere quantū radix. ¶ **Dyascozides**
ca. de reupontico. Reuponticū nascit in bos
 foro. et sic ab grecia venit. cuius folia magna
 sunt similia folijs simpbiti. radix est aliquas
 reus vastaz nigra. Basta similia centauree.
 sed breuior est fragilis et leuis in pondere sine
 odore. et gusta amara leuiter m̄gens. et si
 masticez sit glutinosa et crocei coloris.

Operationes

¶ **Dyasco.** Vires efficaciter bz stringentes.
 Et id̄ fomēto imposta inflatiōes desiccāt:
 et vulnera glutinat. ac sanguinis abundantiā
 reprimit. habet in se magnā substantiaz tem
 perandi: qz tenet in se terreni frigoris et calo
 ris partē. et leptomeris est ad asma. ergo reu
 matica et orthogonia iuuat potata. liuores et
 empetigines sanat cū aceto illinita. et potata
 emoptoicis et dissinteric⁹ pdest. sed bona ē q̄
 nō ē pertusata. In gustu muscillaginosa mo
 dicū submordās. bibita inflationē stomachi
 tollit. Latitudinē et dolorē stomachi splene

21

Capitulum. cccxc.

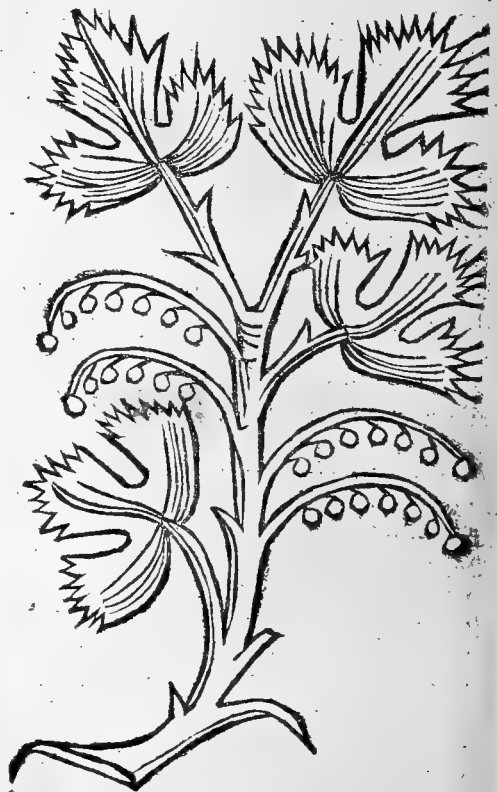
Tractatus

B rictis et epaticis pdest. ¶ Cōquassationē corz
poris reficit. De alto cadētibz subuēit. Rens
freticis et torzōibz et thozaci et ypo cūdris sa
lutare est. Stericas et sciaticas causas cōpe
scit. Sanguinē reñcientibz vtiliter adhibet.
L Asmancis pdest. ¶ Subglutientibz vtiliter
adhibet. Ciliacis et dissintericis frigoribz tipi
cis singulare p̄sidiū est. Dorsibz venenatis
occurrit sicut vt agaricus dat in oibz causis.
Ærnas limpidat et liuozes cū aceto imposi
ta. sicut cū aqua liuozes oēs tollit. Virtus est ei
D termantico. ca. est et sic. in. ij. gra. Virtutes bz
mūdificādi et forādi ex ponticitate sua et diu
reticā ex qlitatibz. Aqua decoctiōis ei⁹ sol
uit opilationē splenis et epatis ex frigida caus
sa. cerotū ex puluere ei⁹ et oleo rosaz. et cera
valet cōtra debilitatē stomachi. Puluis ei⁹
E lumbricos ei⁹ occidit. ¶ Isido. li. eijm. Reu
ponticū sanguinis abūdantiā repmit. bz in se
maximā temperādi substātiā: qz retinet in se
terreni frigoris et caloris partē. Et etiā lepto
meris vnde potata ad spasmoda reumatica
iuuat. Et leniores emperigines sanat. Sple
nē repmit: et laxuriā tollit. cū aceto bibita es
mopro. et dissin. ē iuuariua. ¶ Bibita qz sto. in
flatōes eiusbz lassitudiez pbibz ac doloze. sple
neticis et epa. pficit. et qlsatioibz corpū reficit: ac
de alto cadētibz subuēit. lūbis etiā torzōibz
toraz et ypo cūdris ē salutaris. ¶ Stericas et
B sciaticas cas cōpescit. sanguinem reñcientibz
adhibet vtiliter. asmancis et subglutientibz pdest.

Capitulum. cccxi.

R esina. Isido. li. xxvij. Resina est las
chryma sudore lignozum exalata vt
balsami seralupini et lennisci et arboz
et virgultoz qz sudare pbibent. Reyn eni gre
ce emanare dicitur vel sudare sicut ligna odorif
ra oriētis. sicut gutta balsami aut ferulaz. qz
rū gutta durefcit in gemmā. s. in electrū. Pa
ma aut resina dicitur therebentina. et est p̄stantissi
ma p̄ alijs. et deserit de arabia: iudea: syria: ci
pro et africa: et ab insulis maris. Scōda est len
tiscina qz mastix vocat. he de chio isula depoz
tant. Tertia ē pinealis. et hec nunc est liqda:
nūc dura inuenit. ¶ Itē Isi. Resina igit dicit
tur quodlibet gramē liqdu vel aridū liqdare
sina vt balsami et terebentina. duravt mastix
thus et myrrha et bmoī. Omnis aut resina pri
mo est mollis et liqda vel viscosa. sed in prima
sui emanatiōe et aliq remanet liqda et aliq ca
lore vel frigore indurat. omnis aut resina ex
vtilis in medicina. et ideo resina posita in nobili
bus antidotz et vnguetz. Operationes aut et
vtutes resine singuloz quere in locis suis.

Capitulum. cccxii.

Ribes. Pandecta. dcvij. Ribes qdā
dicūt qz est acerosa. et quidā dicūt qz
est coccus. sed falso. quomiaz coccus

De Herbis

nō est acetosa. qm̄ Desue facit scinotim cap
 pitulū de rob deribes. z capim de rob d ace
 tosa. Silt vbi ponit cap. de rob deribes ait
 q̄ valet sicut rob d acetosa. Itē nō ē coccus:
 qm̄ coccus est ca. z sic. cōplexiōis: sed ribes
 sūt fri. z sic. ¶ Albani. Ribes ē plāta stipitem
 hñs rubeū ad viriditatē decliuē tenet. folia
 rotūda viridia nigra. cui⁹ granū potat de co
 rascenti aridi sapor. de q̄ fit rob zc. Ros aut
 loco ei⁹ succū acetose q̄ ē lappaciū agreste po
 nere possum⁹. ¶ Sera. li. ag. ca. ribes. auro.
 Isaac benarā. Ribes ē plāta hñs capreolos
 recētes rubeos ad viriditatē declinatē. z hz
 folia magna rotūda viridia. et hz grana q̄ sa
 por ē dulcē cū acetositate. Et ipa ē fri. z sic. in
 ij. g. Et signū sup hoc ē acetositas ei⁹ z stipti
 citas. Et ex h̄ stringit q̄ infrigidat stomachū.
 Et aliq̄ dicūt q̄ est fri. z sic. in. ij. gra. Nascit
 aut plāta ista ī mōtibz syrie frigidis niuosis.

Operationes

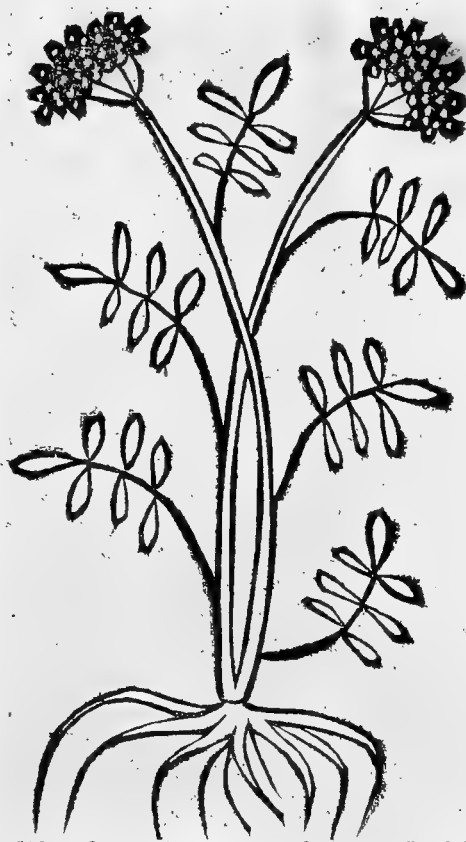
¶ Sera. Ipa abscindit sitim: z pfert speciebz
 habaon. i. morbilli. z abscidit sitim q̄ fit a cas
 liditate corpis: z retinet fluxū. ¶ Et cōuenit
 speciebz bothoz q̄ sūt in corpe sicut varioloz
 siltā. ¶ Et puocat appetitū: z incoriat stoma
 chū sua frigiditate. z abscindit sitim a colera
 z fluxū vomitū: z rob ei⁹ pfert cardiace z vo
 mitui z fluxui q̄ fit a colera. ¶ Et puocat ci
 bi appetitū. z i rob ei⁹ ē dulcedo z acetositas
 ¶ Et idē au. Aben mes. Fri. ē z sic. in. ij. gra. z
 rob ei⁹ ē sicut rob acetositati citri z agreste i
 ptute. z ē bona emorroidibz z ebrietati. z pu
 scāt aliq̄ medicoz q̄ sit illa q̄ nomiat acetosa
 z lappaciū. z putauerūt aliq̄ q̄ sit gnū acetosū
 qd̄ afferēt ex corascenti. licet oēs decipiant.

Capitulum. cccxiiij.

Risi. Pandecta ca. lvj. Arz. arabice.
 grece ozora. latine po risi. Galien⁹ p
 mo de cibis ca. de riso. In sapore ei⁹
 est stipticitas. z iō retinet ventrē retentiōe tē
 perata. z in corice ei⁹ est rubedo magz mani
 festa q̄ in ipomet aut in reliquo corpis ei⁹. z
 minus nutrit q̄ frumētū. ¶ Et idēz. viij. sim.
 far. ca. ozosa. Drosa. i. risum habet qd̄ stipti
 cū q̄ circa ventrē moderate detinet. ¶ Et idē
 libro predicto de cibis. Hoc semie oēs ad re
 strictionē vētris vrunt delectationē ipsi⁹ sū
 milē faciētes condro. Est autē indigestibili⁹
 condro: z nutriend min⁹. sicut z ad delectati
 onem edulij deficiens ab ipo plurimū.

Operationes

¶ Sera. li. aggre. ca. Arz. id est risum. Sunt

calide z sicce cōplexiōis in pmo gradu. ¶ Al
 mansoz tractatu tertio cap. arz de riso. Risi
 temperiei q̄ est inter calidū z siccū vicinū exis
 tit: z ventrē stringit. Solitis aut colicā pari
 nocet: eo q̄ licet nutriat de vētre: tñ nō facile
 descēdit: nisi coquat cū aliq̄ multū vnctuosū
 tatis habēte. qd̄ qm̄ cū lacte coquat z cū zuc
 caro comedit plurimū nutrit atqz sanguinez
 augmētāt. ¶ Itēz Sera. Quādo sani egent
 pultribz ei⁹ ppter punctiones q̄s hñt in ven
 tre. aut ppter fluxū multoz humoz super q̄s
 vincit colera. aut aliqua alia de causa simili
 huic. coque risi quousqz dissoluant: z fiant sū
 cut aqua kist z da in potu: hora cōuenientior
 vsus ei⁹ tempus est humidū: z qm̄ stomach⁹
 est fortis virtutis ad cibos. ¶ Et idem aucto
 ritate Dyascozi. Et pauci nutriti ēti stringit
 ventrem. auget sperma: z minorat feces z vri
 nā z ventositates. Est enī cōpletū in stiptici
 tate. z ideo est bonū vlceribz intestinoz z pun
 ctionibz eoz qm̄ bibitur. aut fit cū eo criste
 re. z rubeū est constrictiū plus. ¶ Isaac. Ri
 si natura calidū est in pmo gradu. siccū in se
 cundo. Aliquādo mola teritur. eiusqz farina
 sicut tritici coquit. z valet his q̄ morione in
 stomacho z intestinis patiunt. integz aut cū
 aqua coctū valet ad colericā dyarriā. Cū las

Tractatus

Ete et amigdaleo coctū cōstipationē suā amittit: et p̄fecte nutrit. Sanguinē bonū generat si cum eo vel aqua eius lentigines laues. auferat eas: et cutem mundificat. ¶ Constantin⁹ in panēgni. Risum calidū est in p̄mo gradu. siccū in secūdo. Unde ventrē stringit: non t̄n multū: nisi mixtū sit ibi milia. lotū quoq; et cū butiro et amigdaleon coctū: nō est vētris cōstipatiū: sed mitigat dolorē stomachi: et ardorem intestinorū. Dui⁹ nutrimentū temperatum est et digestiū. si cum lacte coquit: cōstipationē facit: sed humectat ac nutrit.

F Avicenna in secūdo canone. Risum calidū est et siccū. Nutrimentum prebet multum. tarde infrigidatur: et in ipso est abstersio. Decoctum cum aqua stringit vsq; ad terminum. Et in spermate facit augmentum.

S Idem in quarto canone. Cortex risi venenum reputatur. Ut enim quidam primorū dixerūt ei cui in potu datur: accidit statim dolor in ore et i lingua: et ipsa lingua apostemat. deinde dolor in vmbilico extēditur et stomacho: interitūq; eius. Totūq; corpus inflāmat. curatur cum curatione cantaridum. Oportet autē q̄ in oleo eius quod ipse in potu sumit citonia sint decocta.

Capitulum. cccxiij.

Robelia. Isaac. Robelia frigide sūt in p̄mo gradu medie inter humida et sicca. Cortex earū stiptic⁹ ē. ¶ Actor

iste sunt videlicet robelle. sicut dixim⁹ paulo supra. que a nōnullis medicorū nostrorū estimātur esse pisa.

Operationes

¶ Isaac vt supra. Corrice ei⁹ mūdare laudabile generat chimos. Nec inflationem aut ventositatē faciūt vt fabe. Ad vsū edendi bone sunt in estate et in calida regione.

¶ Arabaplasma ex eis membris fractis appositum solidat et dolorem auferit.

¶ Jus ex eius velut ex faba factum valet ad cardiacum tussim et dolorem pectoris.

Capitulum. cccxv.

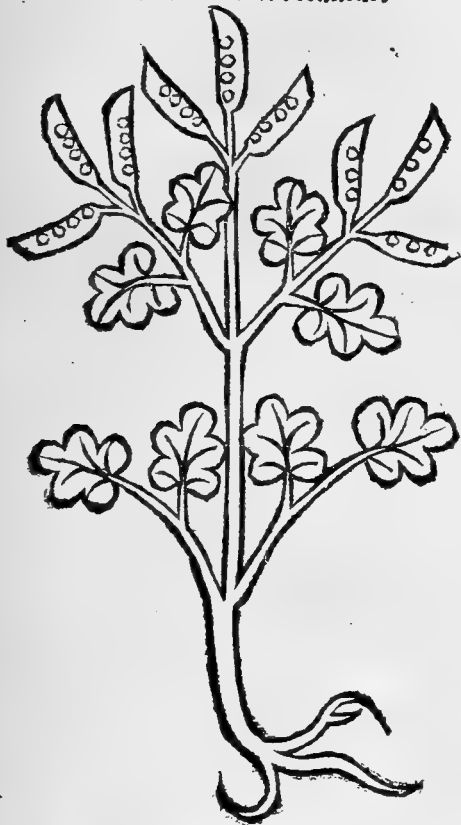
Rododendron. Isidorus. Rododendron corrupte vulgo lorandru vocatur: eo q̄ folijs lauri sit similis: flore vt rosa. Arbor enī venenata est. interficit enī altera: et medetur serpentū vexationib⁹.

Operationes.

¶ Plin⁹ libro sedecimo. Rododendron vt nomie apparet a grecis venit. Alij nerim vocauerūt. Alij rodophanem vocauerūt. frons de sempiternum rose similitudine canlib⁹ fructicosum. Jumentis q; capris et ouib⁹ venenū.

De Herbis

Idem tamen est homini cōtra serpentum venena remediū. ¶ Idem libro. xvij. Rododendron feritur ppagine: sicut etiā femie. ¶ Idē li. xxij. Rododendros ne nomē apud nos inuenit latinus: sed radophonem vocant aut neruim. Virumq; folia esse quadrupedum venenum: homini vero cōtra serpent es presidium addita ruta et vino pota. Pecus etiam et caper si aqua biberint in quo folia ea maderint: buialismodi mori dicuntur.

Capitulum. cccxcv.

Robur. Actoz. Robur) fm Isidor) generaliter dicitur ex omni materia q̄c quid est firmissimū. Nihilomin) casmen et arbor quedā hoc nomie nuncupatur. de qua frequēter Plinius loquitur.

Operationes

¶ Plinius libro. xvi. Robor est glandifera siticut et quercus ac vlex. preter fructū et alia gignit plurima. fert eni et galle gen) vtrūq;. Et quedā veluti mora: nisi distaret arida duricie. plerūq; caput imitantia thauri quibus inest fructus nucleis oliue similis. nascunt et in eo pullule nucib) nō absimiles in) habētes flocculos molles lucernarū luminib) aptos

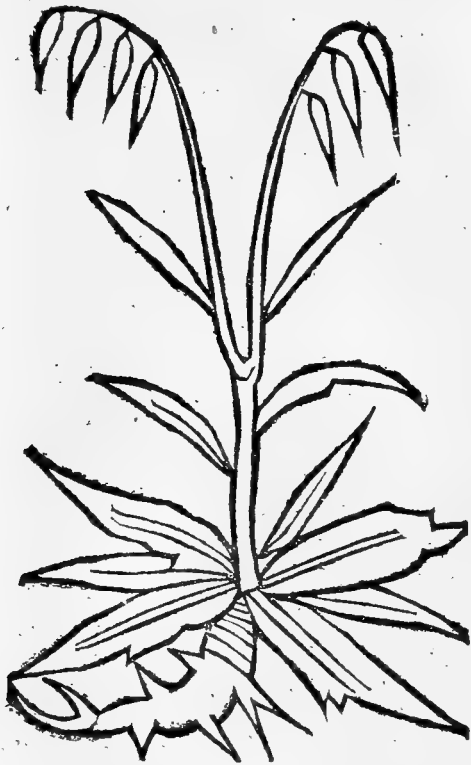
Nam et sine oleo flagrat: sicut gallia nigra. Fert et aliam vtilem pillulā cū capillo. verno tempore tamē melligeni succi. ¶ Signunt et alij amorū eius pillulas corpori nō pediculo adherentes candicantes vmbilicis. Letera nigra varietate dispersa. Bedia cocci colorē habet. ¶ Aliquādo et culices gignit. Nec nō et folijs cōvolutas pillulas: et i folio rubentes. Aquosos nucleos candicantes ac trāslucidos q̄diu molles sint: in quib) et culices nascuntur. Naturescūt in modū. ferūt et robora canchri pillulā in medicina vim vendi habentem. Is crescit hyeme. aperitur ves re pillula tota: caditq; cum folia crescere ceperint. Tam multi fera sunt: et tot res preter glandem robora paruū. Sed et poletos squillosq; nouissima irritamēta gule que circa radices nascuntur. ¶ Robora quoq; viscus ac mella ferunt vt auroz est hesiadus. constatq; rozes melleos e celo cadētes nō alijs magis insidere frondibus. Cremati quoq; roboris cinerem introsum esse certū est. Scandula quidem e robore fit aprissima. mox e glandijs feris alijs: sed minime durans pterq; epino. Montes et valles diligit. robur castanea et abies. Sunt antez robori folia toto ambitu sinuosa. Et sūt eis etiā in caudice ipo iā densa ac rara. semp; late rarioza disposita mirto. ¶ Item Robur abies et larix nō cōtinuāt germinationem: sed intermittūt. et tripartita trināq; germina edūt. Ideo et inter squamas corticem spargunt. quod omib) arborib) euenit in germinatione. qz rumpitur cortex pregnantiū. Robori scissus est cortex non leuis sed scaber. Radices copiose atq; carnosē q̄s in pfundū agit mollis ac pessima ligni pars etiā in robore facile putrescens terredini obnoxia. ideoq; semp; est amputanda.

¶ Robur vlex ac morus et ebenus et que sine medulla sunt tota ossee iunt. Robor ipsam habet materiā: eiq; nigricās color est. Tanta duricia inest robori: vt nisi madefactū nō queat terebrari. et ne quidem sic quid ad acclauus auelli. Itaq; cariem vetustatem sentit tardissime. sentit tamē teredinem ceius in vere. Bruma vero neq; vitiatur neq; findit. Alias obnoxium etiam vt torqueat sese: finis datq; quod in subere tempestiveq; ceso euenit defossum diu durat robur. sed aqua marina corrumpitur.

¶ Robur et olea in transversum posite incurvatur: cedūtq; ponderi. Viridia pter robur et burū ptnacius resistūt sectioni ferrariū: qz dentes eq̄litate replēt inerti. Sūt autē ro-

30

bura et inter se et cum alijs glutino infociabilia viscus adnascitur: et in rubore ut quercu et ylice. Idem libro. xvij. Infitoz omnium capacissima dicit platanus. postea robur. vix ytraqz sapores corrumpunt. pedamenta sunt optima vix de robore oleaqz. Preterea pomiferis qz germinat: nec fructu ferit. scilla radice lapis inditur: fertileqz sunt. Hoc idem in amigdalibus et robore cuneo adacto fit. Deniqz arbores quedam ablato in toto cortice moriuntur. tardius autem robura et quercus.

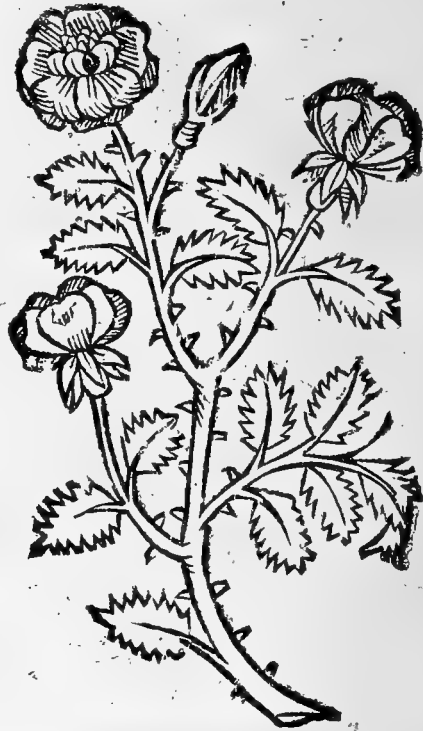

Capitulum. cccxviii.

Rodabea vel rodaba. Sera li. ag. ca. pi. Rodaba. qm̄ e humida et reces de Alfar fasa. qm̄ est sic. de akes. et e species leguminis sic noiata. Et idem auc. Dyaf. primo qm̄ nascit est silis andabuche. qm̄ nascit in pratis. sed qm̄ est completa hz folia subtiliora qz folia ipsi et hz ramos silis ramis andabuche. et sunt ei semina in magnitudine lentis torruosa sicut coznua. Aliqz desiccatur et administrat cum alijs rebz: et pparat cum sale. Et idem aucto. Gal. Sapor huius grani est stipticus sicut sapor lentis. Et virtus eius est calida caliditate temperata. et exsiccatio eius est amplior exsiccatione lentis: et comedit sicut lens.

Operationes

Sera. aucto. Isaac ben arā. Alfar fasa: id est rotobea nascit sup aquas: et non siccat in estate neqz byeme. et ideo nominat humida. Et qd de ea administrat est semen eius et folia. et e ca. et bu. et est in eo inflatio. Et ideo auget sperma: et incitat coitu. et auget iuuamentum medicinarum qz faciunt ad hoc. Et semine eius ingreditur in pluribus pfectionibus fortibus. Et quando fit emplastrum cum folijs eius: confert membris que indigent sedatione doloris eorum. et est conueniens cibo animalium.

Capitulum. cccxviii.

Rosa latine. grece rodon. arabi. bard. Serapion lib. aggre. ca. bard. auct. Galieni. viij. simplicium farmacoꝝ. ca. de rosa. Substantia eius est composita ex substantia aquosa calida cum duabus alijs qualitibus permixta stiptica scz et amara. cuius stipticitas est in quantitate tali. quia corpora habentia virtutem fluxum non possunt dissolvere virtutem eius. et semen eius est magis stipticum cum rosa. Et idem rosa cum stipticitate que est in ea inest ei dulcedo et similitudo acuitatis vel inordinationis pauce. et conuenit aposte

De Herbis

matib; calidis in principio eoru. et oportet qd recipiat recēs ex ea: et abscindantur sumitates ei; valde cū forpicib; et reseruentur p medicamī nib; oculoꝝ. Sed oleū rosarū est ī natura sua mediū inter naturā rose et olei. et est medicina cū q̄ curantur apostemata sanguis in augmēto ipoz. et ī eo ē virtus penetrādi ad pfundū corꝝ poris: et humectat corpa sicca: et quassat cū aceto et inungit caput cū eo. et puenit doloꝝ capitis facto ex caliditate solis. et qñ rose siccatur: oportet qd desiccentur in umbra: et cōmouentur assidue. et aqua rosarū est frigidior cōplexione temperata. nō tñ multū. et ipa quidem est subtilis multe subtilitatis. et signū in hoc est qd rosa desiccatur cito. Ideo quia in ea non est aliqua viscositas: qz odor eius vincit: et p̄pterea festinat et replet vias odoratus.

Operationes.

Sera. aucto. Dyas. Est enī rosa frigida de siccatiua. et ex ea est plus stiptica sicca q̄ recens. et succus rosarū qñ coquitur cū vino cōuenit doloꝝ capitis et oculoꝝ et aurīū. et cōuenit gingiuis. qñ cum eo fit collatio. et coquitur folia eius sine stipticib; et nō exprimentur. et fit emplastrū cū eis herispile. et semē qd est ī medio rosarū qñ puluerizat sup gingiuis ad q̄s fluunt humores puenit multum. Sed caput rose qñ bilierit in aqua et bibitur: abscindit fluxū ventris et sputū sanguis. **Et idē aucto. Dachaz aq̄ ro.** p̄hibet fluxū ad oculū: et puenit sincopi qñ bibitur ex ea haustus aliq̄s.

Et idem aucto. Dumay. Rosa fortificat membra intrinseca. Et stipticitas eius penetrat ppter amaritudinē q̄ est in ea. **Et idē aucto. Aben mesuay.** Doroꝝ rose puenit colericis et habētibus calozē: et capitis doloꝝ a colera. Et p̄hibet fumositates colericas acutas. et puenit doloꝝ acuto. et mouet sternutatiōnē habētī cerebrū cal. Et quādo conficitur cū melle aut cum zuccaro abstergit qd est in stomacho ex humoribus flegmaticis.

Et idem aucto. Rasis. Expertus est qdā ex amicis meis q̄ accepit ex folijs rosarū recensib; et zuccaro: et fecerūt eū asellare decē vicibus. hoc facit succus ei;. vtz sicca nō est laxatiua. et hoc significat ex eo qd virtus eius est amara et abstergit. Et qñ rosa desiccatur fit stiptica. qz separatur ab ea amaritudo. Et siccitas quidē in rosa est pauca: qz ipa est cōposita ex stipticitate et amaritudine. vnde abscindit libidinē: et laxat laxatione forti.

Jobānes Desue cap. de rosa. Rosa est ex medicinis benedictis in qua est virtus p̄fortis uonē faciens et solutionē et male qualitatis

p̄mutationem. Et est ex ea rubea et alba. et est de vtriusq; multorum folioꝝ et densozum et crispozum. et alia paucorum et planozum. et melior est rubea vere rubedinis paucorum folioꝝ et planozum. et ex albis est melior habens similiter. Et melior succus est cuius mater est rosa cōpleta. sicca vero melior est in q̄ nōdū cecidit cōplexio. Est frigida ī prio gradu: sicca in secūdo. Diuersarū autē naturarū substantie composuerūt rosam. inter q̄s potest cadere separatio distinguens. Componitur enim ex partib; terreis et aqueis mediocribus dantibus ei stipticitatē et substantiam. Et ex partib; aereis ppter q̄s est in ea de dulcedine aliquid et aromaticitas. Et ex partibus igneis subtilibus a quibus cōsistit perfectio et species dantibus ei amaritudinē. ppter qd in abscissione amaritudinis ipsi q̄ remouentur ppter solā exsiccationē eius non reuoluit species. In abscissione rubedinis nō est pl̄ rosa q̄ homo mortuus. amaritudo autē in ea q̄ recens est plus est stipticitate ipsi;. Et prima eius operatio est ppter amaritudinem suā. ppter quod rosa recens et eius proprie succus soluit. Cum autē resoluitur caliditas dantis ei amaritudinem ppter exsiccationem ei; nominatur substantia eius stiptica faciens constipationem. Est autem succus eius calidus fere ad primū gradum. ppter exclusionē eius aere terrestris et frigida

Jobānes Desue. Est autē rosa solutiua existens extinctiua inflammationū. confortatiua membroꝝ. coadunatiua partium et cōstrictiua. et semen eius in hoc est fortius. et similiter pili eius qui sunt ī medio ipsius. et succus eius est resoluens. Et sicca quidem magis frigida et stiptica. et que non est completa frigidior stipticior. et alba ī frigiditate et stipticitate plus est q̄ rubea. nō est in ea malicia. sed est ex debilitate soluentibus: vigorat tamē operationem eius aqua casei.

Si enim succi rosarum. R. i. misceatur cū aqua casei et pauca spica est solutiuum cōueniens. et similiter infusio. **R. vi.** folioꝝ rosarū in aqua casei cum pauco melle soluit sine molestia. Et syrupus factus ex succo ei; est leuis solutionis. Et similiter ponitur oleum eius in emendatione medicinarum acutarum: sicut est scamonea et similia.

Rose autem condite cum melle abstergunt et mundificant et confortant. Et condite cum zuccaro minoris sunt absterfionis et maioris confortationis et stipticitatis: et aqua eorum que fit per infusionem mundificat et confortat abstergit et resoluit.

Tractatus

R **E**a q̄ fit p̄ sublimationem est multe p̄fortas
tionis. neq̄ est resolutiua. p̄pter resolutionem
subtilis caliditas. ei⁹ in decoctiōe ipsi⁹. p̄ ab
bas vero nō fit solutio aliq̄ de q̄ fit curandū.
z est in eis de stipticitate plus q̄ in ru. neq̄ s̄nt
similes eis in p̄fortatione. et cito q̄ rose non
substinēt decoctione aliq̄d oīno. z p̄prie recē
tes. soluit enī ab eis virt⁹: sigillans absterfio
nē ei⁹ z solutionē. z declarat virt⁹ ei⁹ stipti
ca faciens p̄strictonē. **Succus** p̄o ei⁹ substi
net decoctionem aliq̄d mediocriter: z acq̄rit
ei subtilitatē z bonitatē absterfionis. **O**le
um q̄z factū ex rosa: nōdū cōplet⁹ est maioris
infrigidatiōis z stipticitatis. cui⁹ meli⁹ fun
damentū est oleum oliuarū medioz in matu
ritate aut sisaminū. **A**cetum autem infusio
nis eius est medicina bona omniū inflāma
tionū. z est diuisiūū solutione p̄fortatiūū.

Succus ei⁹ ex aqua infusiōis recentium
cōplet⁹z solutione educit colerā: mūdificat
sanguinem ab ea z venas z articulos.

Et conuenit yctericie: z aperit opilatiōnes
epatis et stomachi: et mundificat z confortat
ea: et cōfortat cor: et cōuenit tremori eius: et
educit materiam causantem eam z febribus
colericis. Rosa vero z oleum eius z aq̄ ipsi⁹
facta per sublimationem cōfortat cor stoma
chum et epar: et coadunat partes laxas mē
brozum. et cōfortat retentionem: et sedat dor
lores calidos mira sedatione. z extinguit ac
pmutat malicias inflāmationum: perimit et
sedat eas. Et sunt ex medicinis facientibus
dormire. faciūt tamen corzā z sternutatio
nem: et obsunt catarris: et stringūt guttur et
confortāt ea: z auferunt crapulas. Dosis po
tio succi rosarum est ab. ℞. i. vsq̄ ad. ij. cū zuc
caro. Et portio syrūp. facti ex succo earūz est
℞. ij. vsq̄. v.

Ancenna libro de viribus cordis dicit q̄
confortat cor.

Palladius libro. iij. in mēse februario rosa
ria cōserenda sunt que sulco breuissimo: aut
scrobibus ponēda sūt: vel virgultis vel etiaz
semine. Semina autē rosaz nō putem⁹ medi
os flosculos esse aurei coloris quos rose fes
rūt: sed baccis nutriūt: quas in breuissimi pis
ri ad silitudinē plenas seminib⁹ suis post vin
demiam reddunt. maturas ex colore fusco et
mollicie poterim⁹ estimare. Si qua etiā sūt
antiqua rosaria hoc tpe circūfodiūt: z sar
culis vel dolabris aridas vniuersa reciditur
Tunc querara sunt: possunt ducta virgarūz
ppagine reparari. Si rosam ipsi⁹ habere vo
lueris duabus palmis ab ea gyrum fodies.
z aqua calida bis rigabis in die.

Idem Palladi. Rosa frigida est z in primo
gradu. sicca in secūdo. Et viridis z sicca cō
petit vsui medicine. Quidaz colligūt ea post
maturitatem: sed nō tam diu seruat. Debent
autem colligi cum nō habēt folia omnino ex
pansa. z tamē aliquātulū iam rubea. Collecte
autem ad solē aliquātulū desiccari possunt z
p̄ triennium seruari. **D**acer. Dicit flos flos
rum nobis rosa iure videtur. **D**ō speciei cum
ctos precedat odorēz flores. Nō tamen bec
specie t̄m nec odore iunare. Nos valet hac
varijs nos adinuatilla fidelis. **S**i⁹ sicca gra
du vis est z frigida primo zc.

Capitulum. cccxix.

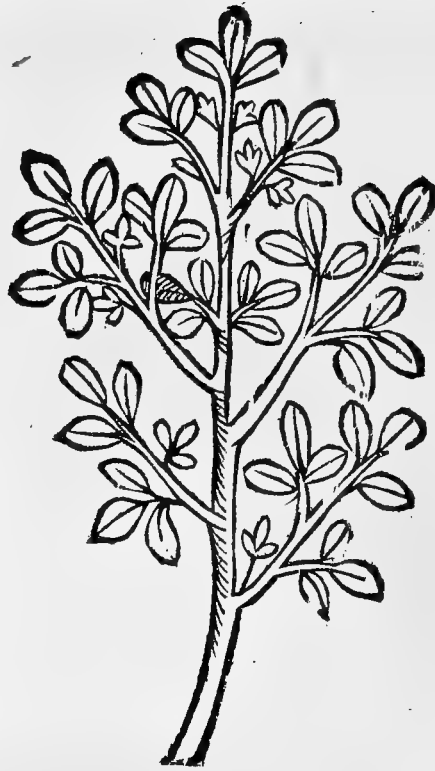
Ratera v̄l Antera. Paul⁹ ca. antera.
Antera est id qd̄ in medio ipsi⁹ rose
nascit aurei coloris: z a specie floris
dicta est. **A**nt et iā medicine cōpetūt.

Operationes

Plinius. Capita rosarum pota ventrem et
sanguinem sistūt. Item. Ungues rose salu
bres epyforis sunt. **A**lcera enī oculorūz rosa
p̄ter q̄z inictis sozdescunt. Item antera dūlū
tericis magnum p̄sidium est.

Capitulum. ccc.

De Herbis

Rostrum porcinum. Pandecta: cap. cccccc. Rostrum porcinū herba est longitudinis vni^o digiti z eiusdē lateris pandens se sup̄ terram amplectens eās cuius folia ex vtroq; latere sunt incisa incisis magnis. z in ei^o medio leuatur stip^o paruis: in cuius stipite fit quedam lanugo rotunda sicut pila. sicut facit herba semison. que cum tangitur dissoluitur.

Operationes.

Confert opilatis. Rostrum coruinum herba est quam plures dicunt consolidate speciē. Sed falso imo est herba vt cunq; pilosa habens quasi odorem boraginis: z virtutem consolidatiuam in virtute sicut precedens.

Capitulum. ccccj.

Ruta latine z grece. Arabice vero radeb vel alselep. Sera. li. aggre. ca. radeb aucto. Dyas. Radeb. i. ruta. Et est de ea domestica z siluestris. sed siluestris est magis calida q̄ domestica z magis acuta. que escis est nō bona: sed domestica: z maxie illa que orit̄ circa arborez ficus: vel circa cucumeres est conueniens cibo. Et aliud genus rute siluestris que nascitur in macedoniāz in gal

licia asye quā mollicines appellāt. Et aliqui armolam eā vocant. frutex est vna radix virgas multas habens folia latiora plus q̄ domestica sed mollia odore grauem hūctia z florem albū z capita maiora q̄ domestica. et in tribz partibz diuisa. hui^o semē obrufum et trigonū gustu amarū est. Nec in antiq̄ tpe colligitur. Isidorus libro etymo. Ruta dicta est eo q̄ sit feruētissima. cui^o altera agrestis atq; virtute acrior: sed vtraq; feruētissima cōprobata. hanc venenis repugnare mustele docēt que dum cū serpente dimicauerint cibo ei^o arman^t. Isaac. Ruta siluestris calida z sicca in quarto gradu. domestica vero in tertio. q̄ melior est ad digerēdū. qz virtutē habet incisendi. z grossos humores z viscosos extenuandi. Platearius. Est ruta domestica z siluestris que piganum dicit̄. Qui^o folia et semina competunt vsui medicine. Virtutem habent diuretica: dissoluēdi z cōsumendi. Hypocras. Ruta calida z sicca in tertio gradu. Palladi^o de agricultura libro quarto. Denise Marcio ruta serit̄ locis apricis. solius cineris inspersione contenta. loca desiderat altiora. vnde humor eius elabitur. si ponas ei^o semina adhuc clausa folliculis sigillatim debebis manu afficere. si iam minuta sunt

Tractatus

Sparsa lactabis. ⁊ rastro obducta cooperies
Lantes eius q̄ inclusis seminibz nati fuerint
fortiores erūt: s; sero nascēnt. Ramula ei⁹ cū
aliqua corticē parte cōuulsiverno tpe p plan
tis tenebūt: tota p̄o trāsata moriet. Nōnūl
le ramulos ei⁹ ptuse fabe inserūt vel bulbo
atq; illa obnuunt alieno vigore seruandos..
Sub fici arborz vmbra libētī⁹ acq̄escit. Nō
effodit herbas s; optat auelli. Immūde mu
lieris formidat attactuz. ¶ Pl. li. xij. Ruta
serif fauonio ⁊ ab autūni eq̄no xio. odit hys
mē ⁊ humorē ac simū. apicis gaudet ac sicē
terrāq; q̄marime latericea. Linere nutriti
vult. hic ⁊ semini miscetur vt careat erucis.

Operaciones

A ¶ Gal. viij. sim. far. ca. moli. i. ruta. q̄das bmoī
rutā siluestrē noīant. q̄dā aut̄ armolā. Virt⁹
aut̄ eius subtilis est ⁊ ca. fm. iij. gradū. vnde
⁊ incidit grossos humores: ⁊ dyaforat: et ad
vinationē puocat. ¶ Et idē. viij. sim. far. ca.
B pigamū. Pigamū. i. ruta. Siluestris quidē ex
q̄rto ē gradu calefacientū ⁊ siccantū. dome
stica p̄o ex tertio. Est aut̄ nō solū acris gustu
sed etiā amara q̄ incidere ⁊ dyaforare hz gros
sos ⁊ viscosos humores. p̄rer eandē aut̄ vir
tutē ⁊ p̄ vinas euacuat. q̄nimo et subtilium
partū est ⁊ ventositatē destructiua. ¶ Et idē
C circo ad sputatiōes puenit: ⁊ anōsitas q̄ ad
venerea p̄tinent. ⁊ dyaforat ⁊ siccāt modera
te. est enī de fortiter desiccantibz farmacis.
D Vera. auc. Dyaf. Ruta est de rebz magis cō
ferentibz inflatiōibz ⁊ ventositatibz. ¶ Et ipsa
extinguit libidinē coitus. Vnde domestica
⁊ siluestris sūt ambe calefactiue: adustiue: p̄
uocatiue vine ⁊ menstruoz. ⁊ q̄n comeditur
ruta aut̄ bibitur stringit ventrē: et q̄n sumit̄
in potu ex semine. cuiuscūq; quāritas vnus
calus cum vino est medicamen cōferens mul
tum medicinis mortiferz. ¶ Et q̄n comedunt̄
E folia eius sola aut̄ cū ficubz siccis et nucibz:
auferunt nocumenta medicinarum mortife
rarum. ¶ Et est vltima medicina cōtra mali
F ciam venenoz: q̄n administrat̄ sicut dixim⁹
(⁊ presertim p̄rapestilentia) Et q̄n comedit̄
⁊ bibitur ruta semper abscondit sperma. ⁊ q̄n
coquit̄ cū aneto sicco ⁊ sumit̄: sedat tōsiōes.
⁊ q̄n administrat̄ in hunc modū cōfert dolo
ri lateris ⁊ dolori pectoris ⁊ asmatis ⁊ tussi et
apostemati pulmonis: ⁊ sciaticē ⁊ dolori iun
S cturaz ⁊ rigoribz. ¶ Et q̄n coquitur in oleo ⁊
ponit̄ in cristeribz cōfert inflatiōi matricis: ⁊
inflatiōibz intestinoz: ⁊ doloribz recti inte
stini. Et q̄n terit̄ ⁊ cōficīt cum melle ⁊ linitur.
supra collū matricis cōfert dolori ei⁹ ⁊ suffo

cationi matricis. ¶ Et q̄n coquit̄ in oleo ⁊ bi
bitur: occidit ⁊ expellit lumbricos: ⁊ cōficīt
cum melle ⁊ fit emplastrū dolori iuncturaz
⁊ dolori ⁊ p̄cussione. ⁊ fit emplastrū cum ea et
ficubus hydropisi carnose. ¶ Et q̄n coquitur
cum vino vsq; ad cōsumptionē medietatis vi
ni ⁊ bibitur: confert specieibz humide hydropi
sis. ⁊ quando comeditur sola siue est aut̄ sal
lita acuit visum. Et quādo fit emplastruz cū
ea cum sauibz super oculum: sedat dolorem
eius. ¶ Et quando teritur ⁊ miscetur cum ace
to ⁊ oleo rosarū ⁊ fit linitio cum eo: sedat do
lorem capitis. ⁊ quādo intromittit̄ in naribz
ip̄a aut̄ succus ei⁹ abscondit fluxum sangui
nis ab eis. ¶ Et quando admiscetur cum ni
tro ⁊ fricatur inde morfea alba: confert eam.
⁊ quādo fit emplastrū cum ea cū melle ⁊ albu
mine sup̄ empetiginē confert ei. ¶ Et quādo
succus rute calefit in cortice granati ⁊ distil
latur in laurem: confert dolori eius: et miscet̄
cum succo feniculi ⁊ melle: ⁊ fit collirium cū
eo: et cōfert dolori visus. ¶ Et quādo miscet̄
cum aceto ⁊ oleo rosarū: ⁊ cōficitur cū ceru
sa: ⁊ fit linimentū cum ea: confert herisipile ⁊
formice: ⁊ vlcerebus capitis humidis. ⁊ ruta
quādo masticat̄ post comestionē ceparum et
aliozum auferit fetorem illozum. ¶ Vera. Ru
tam venenis resistere mustele docent: que q̄n
cum serpentibz dimicature sunt: cibo eius ar
mantur. Docuit etiā rex ponticus: qui cum
fratris sui timeret insidias. rute folia cū dua
bus nucibz ⁊ totidē caricis admixto sale ies
iunus acceperat: ⁊ secure cū eo agebat. Gre
stis si sumatur nimis de ip̄a occidit. ¶ Et q̄n
ip̄a colligitur maxime cum ceperit apparere
flos. si carnē tetigerit: vlcerat et facit inflare
cū puritu. quare oportet q̄ vult eā colligere:
q̄ vngat man⁹ ⁊ faciē cū oleo rosarū: et exti
mauerūt quidā q̄ si succus ei⁹ aspgatur sup̄
pulos gallinarū: non comedit eos miluus.
et putant quidam q̄ illa que nascitur in ma
cedonia prope fluiū q̄ dicit̄ archimōn. q̄n
comeditur occidit. ⁊ loca in quibus nascitur
sunt loca serpentum plena.

¶ Sed semen ei⁹ q̄n bibitur cōfert doloribz
intrinsicis. et ip̄m ingredit̄ in confectionibz
medicinarum: ⁊ est iuuatiuum.

¶ Et idem auctoritate Ruffi. Ruta domesti
ca est medicina maria iuuatiua intestinis in
terioribz: confert visui. ⁊ gummi ei⁹ ē ca. i. sine
tertij gra. sic. in. iij. Curat vlcera oculi quan
do puluerizatur sup̄ ea: ⁊ confert scrofulis q̄
fiunt in gutture et sub ascellis.

Capitulum. cccij.

De Herbis

Rubus. Pandecta capi. delxi sulac arabice. grece batus. latine vero rubus. Et sulac est quedā egritudo: vt dicit Plinius. Serapion libro aggregatoris capitulo sulac siue fuleit. auctoritate Galien: id est rubus omnib; est notus. folia ei⁹ ⁊ summitates recentes sunt composita i substantia sua ex suba terrea frigida ⁊ aquea tepida. ⁊ sapor ei⁹ est stipticus. ⁊ virtus eius in frigidat ⁊ desiccatur. ⁊ scōda cōglutinat.

Operationes.

Galien⁹ sexto simplicium pharmacorum capitulo batus. fm translationē grecas. Batus: id est rubus. folia q̄dēz cime necnō flos ⁊ fruct⁹ stiptica participāt q̄litate manifeste. In hoc tñ ad inuicē differūt. Nam folia quidē ⁊ p̄sertim mollia ⁊ noua plurimū participantia as quositate modicū sunt stiptica fm eas rationem ⁊ sūmitates. Unde masticata curāt alcola ⁊ cetera q̄ in ore ylcera sanant. ⁊ alia vulnera solidare potest. Est enī eoz cōplexio ex terrestri ⁊ frigida substātia et aquosa tepida. Fructus vero quādo fit matur⁹ particeps est moderate caliditatis. saporis cum sit vt ostēdimus dulcis. quare ppter hoc necnō ppter moderatam stipticitatē comestibilis non est molestus. Imaturus autē a frigiditate ter-

restri superat substātia. ⁊ ideo stipticus est et siccatius fortiter et vterq; desiccatur. ⁊ reponitur desiccatur inior existēs recente. sed ⁊ flos eiusde; est virtutis cū fructu ad dissinterias. ventris q̄z fluxus necnō ad spurū sanguinis idoneū farmacū. radix autē cū eo q̄ stipticat: ⁊ nō pauca subtiliū partium substātia particeps pat. quāobrem et lapides q̄ sunt in renib; frāgit. Et Sera. aucto. Dyascoridis. Virtus eius est que curat alcola ⁊ ylcera oris quādo masticatur. ⁊ curat alia vulnera. Et decoctio eius tingit capillos. Sed sapor ei⁹ fructus est dulcis. ⁊ est humidus ⁊ calidus. ⁊ imaturus est frigidus terreus. ⁊ sapor ei⁹ stipticus. ⁊ desiccatur desiccatione forti. sed floris eius est sicut virtus fruct⁹. Et cōfert vlcera r̄tib; intestinoz. et fluxui ventris. ⁊ debilitati intestinoz ani. sed radix ei⁹ est substātia subtilis. ⁊ sapor eius est stipticus. ⁊ ideo frangit lapidem renū. ⁊ quādo fit emplastrū cū solijs eius: curat ylcera humida capitis. Sed rubus canis q̄ grece dicit. Linos batus nocet decoctio ei⁹ fructus canne pulmonis. ⁊ stringit fluxum menstruoz. Et radix ei⁹ est calidior ipso. de qua si fiat emplastrum extrahit spinas ⁊ alia infixa corpori. Et qñ fit emplastrū cū solijs suis recentib; p̄hibet apostemata. Et idē aucto. Galieni. Fructus huius plante est stipticus stipticitate forti. et folia eius habēt stipticitatē paucā. ⁊ oportet q̄ caueatur ab eo qd̄ intra fructū est simile bombicino: qz nocet multum canne pulmonis. hāc specie inuenies si leges Linos batū. ⁊ est capitulū. cxxvi. supra de L. Dyascorides capitulo batus est oib; notus. Virt⁹ est illi stipticus ⁊ serantica. Elixiratura ei⁹ capillos inficit. Ventre abstinet. Fluxū matricis mulierū stringit. Dozib; venenatis occurrit. Tustas gingiuas a putredine seruat. Tumores oris cōpescit. maxime si folia ei⁹ cum aceto masticata fuerint. Herpetes mūdāt. acoras capitis purgant. Tumores oculoꝝ ⁊ cōdilo mata soluit. emorroidib; subuenit supposita. stomachis imposita medicat. cardiacis opitulat. Succ⁹ hui⁹ herbe ⁊ bastaz sole siccat⁹ oīa facere nouit. Succus eius seminis maturi oib; causis oris vtiliter adhibetur. Ventre abstinet comest⁹: s; nō matur⁹. Flos ei⁹ cū vinō bibitur ciliac⁹ ⁊ dissinterias p̄dest. Flos eius albus: ⁊ est caniculari ortu vigens. Ipse quoq; potui dat⁹ cū vino humoris fluorem cobibet. Illinit⁹ cū melle oculoꝝ lipitudinē medet atq; igni aceto. Dui⁹ ⁊ folia ⁊ flores ⁊ moza leuiter stringūt. vnde ad vulnū ⁊ sauces pprie vident⁹ facere: quis omne pro

B

C

D

E

F

G

H

I

K

Tractatus

Z flum idonee stringant. **F**olia eius et cime
 masticata alcola et aliavlcera curat in ore. Et
 plagas glutinant. moza eius matura habent
 in se mediocriter calorem. Immatura vero
D sunt frigida: et terrestrem retinet in se substan
 tiam. Unde nimis desiccant. **I**tem puluis
 ex eo factus sicut est de flore eius plus desic
 cat recentioribus: facit namque ad dissintericos.
 et ad omereuma veteris: et ad defectionem san
 guinis expuenteribus. **H**ic puluis datur utilissimum
 est medicamentum. **R**adix autem eius stiptica et les
 promeris est. et ideo nefreticis dat a lapides rui
R **D** **S**pecies hanc sunt due. Una communis
 que dicta est et que omnibus nota est. Altera que appel
 latur dea sive cinosbat que est rubositas ma
 ioris supradicta. Et est vir. utis constrictive.
 Eius namque mollia germina sive tyrsi contu
 sa et expressa succum dimittunt. qui sub sole res
 lictus coquitur usque ad grossicem mellis: et datur
S tur ad ea que supra. **S**uccus eius cum vino
 et melle suprapositus superioribus prodest. **H**o
 ra cum vino sumpta sapientiam nutrit: ut ab anti
 quis dicitur. leges eam mense Junii et Julii cum
 melle et pane contrita apostemata mirifice rupit:
 et vlcera fraudulenta curat.

Capitulum. ccccij.

Rubea tinctorum. **I**sidorus. Rubea de
 eo que rubra sit radix eius. vnde lanas
 colorare phibet. **D**yascorides. Ru
 bea que alij eritrodanum. latini vero rubea di
 cunt. **H**erba est omnibus nota. **S**pecies eius due
 sunt. Una videlicet agrestis. **A**lia vero que vo
 cat sarchos: ramulos sive tyrsos hanc tenuis
 es et quasi nodosos: folia per intervalla distantia:
 ac per singulas conodationes veluti stellarum
 imaginem mittentia. **F**ructus vel semen eius
 rotundum viride: et hinc rubrum aut circa matur
 ritatem nigrum. **R**adicem habet parvam tenues
 pusillam rubicundam. **P**linius cap. **E**ritrion
 que alij eritrodanum vocant. nos vero rubeas
 que tingunt lane et pelles et cetera. **B**recheo
 ro eritrodanum dicit. **N**am eritrios rubeus
 cochinos feniceus rubicundus. exponit de
 rubea etc. **P**andecta capitulo. ccclyvii. **E**ri
 trodanum vel eutradoron vel eritron vel eri
 trodanon grece. **A**rabice fane vel eisa. **K**ar
 ne vero rubea tinctorum. **U**bi sciendum que
Dyascorides capit. de rubea dicit: que rubea
 sive ut alij eritrodanum dicunt: et est de rus
 bea domestica. **A**liud capitulum inuenit apud
Dyascoridem. quod sic habet eritrodanum di
 cunt. et est rubea agrestis. **I**tem secundum veritatem
 eritrodanum in alia translatione **D**yascoridis.
Anterion vocant plurimi. **R**adix est illi in
 ficiens. **D**uo sunt eius genera. **U**num agres
 ste. **A**liud seminatum sicut rauenne italie fuit
 in locis cultis seminatum. **N**am et in viti spon
 te nascitur. **D**aste sunt illi quadre et longe aspe
 re sicut apparuit: sed fortiores et longiores. fo
 lia habentes intrans nodos ipsos. folia habet si
 cut astrum: id est stella in gyro posita. **S**emen
 eius rotundum est in primo viride et postea ru
 bum. et cum maturauerit nigrescit. **E**t radix eius
 longa tenuis et rufa etc. **S**ed secundum translationem
 aliam **D**yascoridis. **R**ubea sive ut alij eritros
 danum herba est omnibus nota. **S**erapion
 libro aggregatoris capitulo fane. **A**nterionas
 te **D**yascori. **F**ane sine faue: id est rubea tinc
 torum. quedam ex ea nascitur. et quedam ex ea ses
 minatur. et habet ramos quadratos longos
 grossos siles ramis herbe que dicitur abarum: nisi
 quia sunt maiora eis et duriores. **S**uper ipsos sunt
 folia diuisa adinnicem egredientia iuxta no
 dos et in similitudine stellarum. et fructus est
 rotundus: cuius color in principio sue aper
 tionis est viridis. postea vero rubens. **E**t quando
 maturus est fit niger. et quod de ipsa adminis
 tratur sunt vene ipsi. et ipse sunt subtiles lon
 ge et rubei. **S**aluenus sexto simplicium fare
 macorum capitulo eritrodanum. **E**ritrodanum
 est rubea tinctorum radix acerbata et amara sive

De Herbis

gustum. Unde et quod dictū est de alijs ad
muticem sibi hmoi virtutes cōueniētes i hac
radice cōspicis. ¶ Paulus ca. de rubea. cali
da est ⁊ sicca in secūdo gradu. ¶ Querois li
bro Colliget. capitulo de rubea. Rubea cali
da est ⁊ sicca in tertio gradu.

Operationes.

¶ Dyascorides. Eridrotanum virtutē habet
mictualē cū aceto illinita albis maculis me
detur. Usus etiā ei⁹ ad ea pficit ad que cete
ra diuretica pficere dicim⁹. Sed agrestis vir
tus est fm Dyascoridem mictualis diureti
ca. vnde vrinam ⁊ menstrua prouocat.

¶ Galienus. Eridrotanū splenē ⁊ epar ex pur
gat ⁊ vrinās grossas ⁊ multas. Est autē qñq;
⁊ sanguinolentas euacuans. qñq; etiā prouo
cat menstrua. ⁊ abstergit mediocriter quecūq;
abstersione egent. morseis quoq; albis cum
aceto peruncta cōfert. quidā autē ⁊ propinat
eas sciaticis: necnō paralyticis cū mellicra
to. ¶ Auicenna. Rubea tinctoz; est pontici
saporis: ⁊ abstragit cum equalitate. ponitur
cum aceto super empetiginem: et sanat eam.
similiter ⁊ morpheam albā. ab omni vestigio
mundificat cutem. Bibita cum mellicrato
confert sciaticē ⁊ paralysi. ¶ Valet etiā p cū
sioni ⁊ casui succus ei⁹ cū oximelle. datur ad
apostemata splenis: ⁊ mūdificat epar ⁊ sple
nem. Conq; opilationes aperit. ⁊ in hoc ei⁹ p
prietas existit aceti. vebemēter puocat vrinā
vt qñq; faciat mingere sanguinē. Et oportet
qui eam biberit quaq; die balneetur.

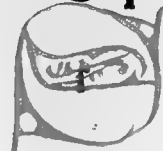
¶ Supposita menstrua puocat: ⁊ extrahit fe
tum. Eiusq; stipites cū folijs conferunt mor
sui vermū venenosoz. ¶ Platearius. Rubea
tinctoz; calida est ⁊ sicca in scdo gradu. Vir
tutē habet pforatiā ex aliquātula sua pon
ticitate ⁊ diureticā ex amaritudine. Contra
debilitatē stomachi ⁊ epatis ⁊ relaxationem
datur vinū dectionis ei⁹. Radix ei⁹ rasa sup
ponitur ad mēstrua puocanda: ⁊ fetū mortuū
um educendum. Aqua decoctiōis eius si ca
put inde abluatur capillos reddit rubeos.

¶ Constantin⁹ vbi supra. Rubea est in fine p
mi gradu calida ⁊ sicca. habet quoddā ama
ritudinis ⁊ ponticitatē. vñ splenē ⁊ epar man
dificat. ⁊ eius opilationē aperit. vrinā ⁊ men
strua puocat. Omniaq; membra corporis a
putredine mūdificat: et morseam curat. Ad
hibetur quoq; cū melle et aqua calida ppter
ylū dolozem. ¶ Plini⁹ libro. xij. Rubea tins
gendis lanis ⁊ corijs est necessaria. Lauda
tissima est yralica. ⁊ maxime suburbana pue
nit sponte. In medicina morbum regium san

nat. Et vrinam eijciēt ex aqua mulla. Folia
quoq; capillum inficiunt. Apud quosdam in
uenio regium morbum hoc frutice sanari:
etiā si adalligatus spectetur tantū.

Capitulum. ccciiij.

Aluia latine. Arabice geliffa
gos. grece eliffagus. Hera. li.
aggre. ca. Beliffagos. anctori.
Dyasco. Beliffagos: id est sal
uia. Et est arbutū longum ha

bens plures ramos. ⁊ lignū eius ⁊ folia simi
lia folijs citonior. nisi qz sunt longiora ⁊ stri
ctiora ⁊ rugosa pauca rugositate: sicut est ru
gositas panni postq; abluīt anteq; extendat
⁊ reponat. ⁊ color ei⁹ declinat ad albedinē. et
habet odorē bonū. ⁊ habet in summitate fibra
mozū semen simile semini herbe siluestris: q
dicit ormen. nascitur autē in locis asperis.

¶ Dyascorides cap. eliffagus siue eliliffagus
fm translationē nostrā. Eliffagus: id est sal
uia. Frutex ei⁹ est oblonga et multas habēs
virgas quadras ⁊ albas. ⁊ folia filia malicis
donjs: sed oblonga minorā et aspera ⁊ albis
diora et odorata subrugosa. semē sup virgas
est simile oino agresti. nascit locis asperis.
¶ Plinius ca. eliffagus herba est exalbida.
Basta est ei vasta et quadra. folia aliquaten⁹

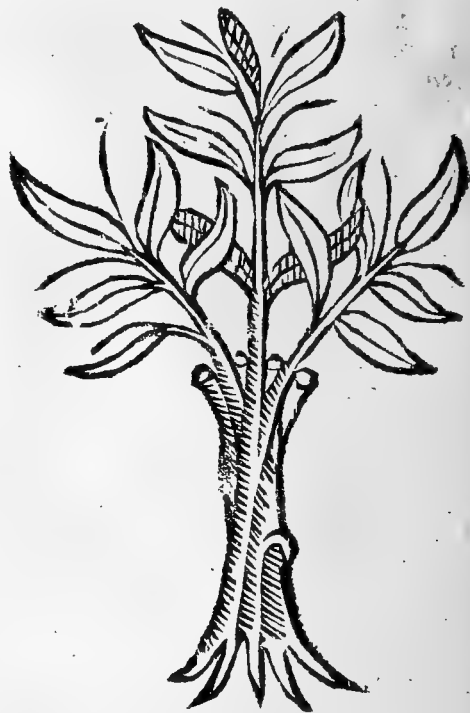
Tractatus

aspera. Potest enim acriter restringere.
Galenus. vi. sim. far. cap. elisfagus. Comple-
tio huius herbe est calida caliditate manifes-
ta et sufficiens et parum stiptica.

Operationes

A Plinius. Verba ipsa facit ad dissintericos. et succus foliorum eius capillos generat: et vinum pro-
B uocat. **S**era. Decoctio foliorum et ramorum ipsorum quando bibitur pro-
 uocat vinum et menstrua: et expel-
 lit fetum. et profert mortui venenoso strigonis ma-
 rini: et denigrat capillos: et profert apostemata.
 et abscondit fluxum sanguinis: et mundificat vlcera
 fraudulenta. et cum decoctione ramulorum et folio-
 rum ipsorum fit ablutio. et sedat pruritum genitalium
C viro-
 rum et mulierum. **D**yalasco. Virtus eius est diu-
 retica. Menstruis imperat. Abortum facit.
 Percussum strigonis marini mitigat. Capil-
 los nigrescit. Est etiam termatica: et sanguines
 fluentem ex vulneribus stringit. Sordida vulne-
 ra purgat. **E**lixiratura foliorum et virgarum ipsorum
 pruriginem nature copescit. Est etiam virtus re-
 darguetis cum acrimonia. Unde ad dissinteri-
 am atque muliebrem fluxum (quem greci rigeon vo-
 cant) facit succus foliorum eius. Capillos deni-
E grat: et vinum pro-
F uocat. **P**aulus. Vinum deco-
 ctionis eius profert paraliticis bibitur cathaplas-
 matum in parte paraliticante. **E**t dicitur ma-
 gi de salua quod ipsa putrefacta sub fimo gene-
 rat avis quedam hinc caudam serpentinam albam
 merule filis. De cuius cinere si ponatur lampas
 de apparet quod domus sit plena serpentibus. **E**x
S herbario. Salua habet folia longa et angusta
 subaspera odore suauiter graui. in locis asperis
 nascitur. Decoctio eius potata vinum et menstrua
 mouet. Pastinace marine si quem percusserint
 virus excludit. Sanguinis eruptionem sistit.
B **P**lateari. Salua ca. est in. i. sic. in. ij. folia
 cooperit vsui medicine et viridia. et sicca
 domestica magis consumitur et profert. Silnes-
 tris autem magis dyaforetica. Vinum decoctionis
 saluie valet paraliticis et epilepticis. somnatio
 ex aqua decoctionis eius valet straguiriam dissin-
J teriam. **D**atricem mundificat. **P**linius li. xxij.
 Verba nostri quod nunc sunt herbarij elisphacon
 grece latini vocant saluiam mente similem canam
 odoratam. hac apposita parte mortuos extra-
K hit. Itaque vermes aurium et vlcerum. **I**dem in li.
 xxvi. Verba que a hibusda appellatur salua filis
 verbalco. **A**steris ea et colata calescit. et sic ad
 tussim laterisque dolores bibitur. **E**ademque scor-
 piones atque dracones marinos efficaciter est. **A**o-
 tra serpentes etiam ex oleo pingui ea potest. **P**ro-
 pi fasciculus cum quadrante mellis decoquitur
 ad tussim. **M**acer. Salua cui nomen elysy-

facos est apud grecos. Cum multa iecoris potest
dest potata querelis. Pellit abortus. locumque
menstrua purgat. Trita venenatos curat super
addita moxus. Crudis vulneribus que multo
sanguine manant. Apponas tritam dicitur rem-
nere cruorem. Cum vino succus tepidus si sus-
minur huius. Copescit tussim veterem laterisque
dolorum. Pruritus vulue curat virgeque virilis
Si foueas vino fuerit quo salua cocta. Illi
us succo crines nigrescere dicunt. Si sunt
hoc vincti cerebro sub sole calenti.

Capitulum. cccv.

Salix. **I**sidorus lib. cty. Salix dicta
est: eo quod saliat: id est crescat. Arbor le-
ta: vitibus vinctis ab illis. **A**mbro-
sius. Salices videntur nihil habere seminis.
habent tamen gramem quoddam in folijs quoter-
ris commisso tanquam semine posito surgat arbor
de surculo: et tanquam seipam excuset de semine
suo. **G**losa super Esaiam. xliij. Salix est ar-
bor instructuosa: sed cito crescit: maxime si iur-
ta aqua sit. **A**ristoteles in li. de plantis. Que-
dam in humido loco. quedam in arido et quedam
in vitroque ut salix. **I**dem libro de animalibus. que-
dam arbores non fructificant. Sicut viri pin-
gues non multum spermatifant. **T**alis est salix et
romana nux. **I**dem in libro decimo sexto. **I**n-

De Herbis

aqueosis tñ proueniūt salices ⁊ alni. longaqꝫ
fōlia sunt vtriqꝫ inter priūnas germināt. Cir
cū agunt salicē fōlia post solsticiū. nec alio ar
gumēto intelligit certi⁹ fidus cōfectū. Quid
sine vero salix amittit semē anteqꝫ maturita
tē sentiat oīno. ⁊ ob id frugiperda dicta ē ab
homero. Sequēs vero etas scelere suo hāc
sententiā interpretata est qꝫ semen salicē mulie
ris sterilitatis medicamētū est. Sed in hoc
quoqꝫ nascenti natura puidit: qꝫ de pacto sur
culo incuriosius semē dedit. Una tñ pdit id
maturitatem proferre solita in insula chzeta.
¶ Pandecta capitulo. cci. Culefare. Brece
ytre. latine vero salix.

Operationes

¶ Sera. li. ag. ca. Culef. i. salix. folia ⁊ flos et
rosa ei⁹ habent in sapore ponticitatē. et virt⁹
salicis est desiccatiua sine punctiōe. Cortex
vero ipsi⁹ siccioris est cōplexiōis. sicut sunt
omēs species corticis. ¶ Unde admistrat in
glutinatiōe vlceꝫ. Sed flos ⁊ rosa ei⁹ admi
nistrant ⁊ admiscēt in oībꝫ medicinis ⁊ vni
guentis desiccatiuis. Et sunt ex hoībo qꝫ acci
piunt flores ⁊ rosam ⁊ succū ipsi⁹. ⁊ cōpōnūt
ex eis desiccatiuā medicinā que pferit in mul
tis: qꝫ desiccāt sine mordicatiōe ⁊ pprie: qꝫ in
ipā est stipticitas pauca. ¶ Et qñ cōburūtur
ei⁹ cortices ⁊ pfiunt cū aceto: admistrātur
in oībo egritudinibꝫ in qꝫ necessaria ē desic
catio. sicut in verrucis ⁊ pprie in rotundis et
in verrucis similibꝫ capitibꝫ clauoz: ⁊ in vers
rucis infixis in cute. eradicat enī eas qñ sup
eas fit linitio. ¶ Et qñ euellit cortex ei⁹ tpe qꝫ
emanant flores ⁊ colligit gūmi eius. Habet
hoc gūmi virtutē absterfuiā ⁊ subtriliatiuā. et
ideo admistrat in oībo egritudinibꝫ qꝫ acci
dūt pupille. ⁊ faciūt impedimētū vīsi. ¶ Et
idem aucto. Pauli. Virt⁹ folioꝫ ⁊ corticū et
fructus salicē ⁊ succi ei⁹ est stiptica. Et est fris
gide ⁊ sicce cōplexionis in pmo gradu. ¶ Et
idem aucto. Bedigar. Quādo bibunt folia
eius trita cū pipere ⁊ vino pauco pferūt coli
cis. ⁊ qñ sumit cū aqua pbibet impregnatio
nē. ⁊ fruct⁹ eius pferit spūto sanguinis qñ bis
bitur: ⁊ cortex ei⁹ tritus cū oleo rosaz. si bu
lierint in cortice granati cōferūt dolori auri
um. ¶ Et ei⁹ decoctio admistrata super pe
des podagricoꝫ pferit eis multū: ⁊ mundifis
cat fursures capiti. et colligit humiditas ab
ea defluens qñ ex coria a cortice suo qñ inci
pit apparere flos ei⁹. qñ reperit intra corti
cem humiditas aggregata qꝫ abstergit oculū.
⁊ aufert tenebrositatē ei⁹. Proprietas salicē
eiusqꝫ extrahit sanguifugas adherētes gut

turi: et glutinat vulnera recentia. ¶ Et idem
auctoꝫitate Aben Desuay. Folia salicē bi
bita. pb bēt impregnationē: ⁊ pferunt fluxui
sanguinis. ⁊ lac qd egredit ex eis acuit vīsu
⁊ abradit pilos. ¶ Et idem aucto. Pauli. In
folijs salicis ⁊ salice: nō dixit Salien⁹ aliud.
¶ Salienus septimo simplicium farmacoꝫ
capitulo ytre. ytre sine salix vretur quidē ali
quis ⁊ folijs ad sanguinolentoz vulnerū cō
solidationē: sed maxime floze ei⁹ fere omnes
vuntur medici ad confectionē siccatiui em
plastri. Est enī vis eoz suavis siccatiua. has
bet autem ⁊ quiddam stipticitatis.

¶ Quidā vero ⁊ succum faciētes ex eis im
mordat ⁊ siccatiuū habet farmacū ad multa
vtilē. Nihil enī magis occurrit vīsi qꝫ fars
macum immordacius siccans parū: sed stipti
cans. sicut in tractatu de cōpositione farma
coꝫ plenius dicit. ¶ Cortex etiā huius ar
boris similis est tam frondū qꝫ floꝫ virtuti.
pferqꝫ qꝫ est siccior: sꝫ cōplexione: sed hunc
quidā accēdūt: ⁊ vuntur cinere in oībo his
que violenter indigent desiccari: sicut sigis
les ⁊ chiles: id est mirmiceas. auferūt ipsum
madefacientes aceto acri. quidā vero tempe
flozendi incidentes corticem. ⁊ liquorē siquid
dem colligunt: ⁊ eo vuntur in obfuscantibꝫ
pupillis. cū sit farmacū absterfuiū simul ⁊ sub
triliatiuū. cūqꝫ sit huiusmodi poterit eo vti et
ad alia multa. ¶ Balladi⁹ libro tertio. In mē
se Febuario plante salicis obruende sunt: ⁊
omniū generū que applicantur arbusto.

¶ Dyalcorides. Salix est arbor cuius folia
glutinant vulnera cruenta. Flos etiam eius
sine mordicatione desiccatiuus est. Cui⁹ ci
nis cum aceto sup callos pedū induct⁹ eos
tollit. Et similiter verrucas emundat. Flos
eius cū aqua bibitus omnem calozem libidi
nis frigescere facit. ¶ Auicenna. Salicis fo
lia stiptica sunt sine mordicatione. Et est in
eis exsiccatio sufficiens. Cinis autem eius
vehementis est exsiccationis. Emplastrum
ex eo factum retinet fluxum sanguinis.

¶ Constantin⁹. Salices frigide sunt in secū
do gradu. sicce in pmo. Valent dolori capi
tis de caloze si in naribꝫ mittant. Succ⁹ ei⁹
vulnera solidat. Cortex eius vltus ⁊ cū aceto
temperat verrucas ⁊ poros aufert. Sed
lac corticis a salicibꝫ flozē habentibꝫ eruti vi
sum clarificat. Defectos confortat oculos.
Succus frondium ⁊ pomozū potat⁹ mulie
ri vt concipiat non pmittit.

Capitulum. cccv.

Tractatus

Sambucus. Pandecta ca. cccxxix.
Sciendū q̄ actis est sambucus: kas
meactis d̄: ebulus. et sūt plante oibz
note. In versus. Sambucus est actis: sed
ebulus est kameactis. ¶ Sera. li. ag. cap. kas
meacti. Kameacti due sūt species. q̄ruz vna
grece d̄: actis. in latino sambuc^o. et sc̄da nos
mūnat in greco kameacti. z ei^o est insētio ter
ren^o actis: z in latino d̄: ebulus. de q̄ lege ca.
clxxv. supra de E. ¶ Plini^o. Sambuci due
sūt species. eaz vna assimilaf arboribz habē
tibz ramos siles cannis rotūdis: q̄rū color ē
ad albedinē: z sūt longa. z sunt i eis q̄ttuoz fo
lia aut q̄ncz porrecta sup ramos q̄libet. z si
milia folijs nucis: minora tñ eis. hñtia gra
nē odorē: z in sūmitatibz ramos sūt flores al
bi. z grana silia granis viridibz vel lentisci. q̄
rū color declinat ad purpureit atē cū nigredi
ne. z sunt velut in racemis. z hñt multaz hu
miditatē hñtem odorē lini. z ista d̄: actis. Al
lia s̄o species q̄ d̄: kameacti est minor p̄ma.
habet ramos magz prinētes herbe q̄drato in
q̄bz sūt multi nodi z folia inuicē distāta. z sin
gulis nodis silia folijs amīgdalis i sūmitati
bus suis: nisi qz hñt venas: z sūt longiora eis
hñtia granē odorē. z in sūmitatibz ramos sūt
capitella silia coronis supradictę species. z se

menz flos silt. z hz ramos longos grossicu
dinē digiti habētes. ¶ Isidorus libro etymo
logiaz. Sambucus ē arbor mollis z parua.

Operationes

¶ Plini^o lib. xvi. Sambuci hñt acinos nū
gros z paruos humores lenti. Inficiēdo ma
xime capillo. q̄ z ipi in aqua decocti mādimē
¶ Idem li. xv. Arboz q̄rundā fruct^o pedicu
lis dependēt vt piri. Alia s̄o racemis vt ede
re atqz sambuci. ¶ Idem in li. xvi. Sambu
cus germiat inter p̄mas: z nudaf inter nouis
simas. z ex bis q̄ byeme aq̄la ex oriēte concis
piūt: ordine nature florēt p̄me siluestriū sam
bucus: cui medulla ē plurima: z corū^o cui nul
la. Sambucus ē arbor diuidua nec ramosa
lentissima. z ideo sc̄ur^o faciēdis aprissima. cu
iūs nimirū plaga se prin^o trahit: sūiqz vul
nus claudat. z ob id ptumaci^o ferrū trāsmi
tū. Sambuci atqz rubi gener^o sunt fungosi.
aliter tñ q̄ ferule. q̄ppe plus ligni atqz succi ē
vtiqz sambuco^o et q̄ magz canozā buccinatū
bamqz credit pastor. Ibi ceseribi galloz can
tū nō exaudiat fruxer ille. ¶ Idē li. xvij. In
uentū ē surculos abscissos ferere. qd̄ sepi^o cā
factū est sambuc^o z coroneo rubiqz depacti.
ad palū vineaz firmissima ē sambuc^o. talesqz
serit vt populus. ¶ Qui. Sambucus alba ca
lidior est q̄ citrina z q̄ purpurea. Et ē vniuer
saliter i tertio calida z sicca. Est aut̄ subtilis
riua humiditatu. sc̄nibusqz p̄fert ei^o oleū. De
let aut̄ pannū: z facit rubedinē ei^o odoramen
tū. ¶ Oleū ei^o p̄fert semibz: z frigidis neruoz
egriandibz. Odor ei^o facit soda. cū hoc tñ re
soluit sodā fri. a flegmate odorata. deniqz pu
rū ei^o oleū auere facit sanguinē ex naribz cas
lesactū cū ipm odorat. ¶ Constarin^o. Sam
buci ca. sūt in. ij. sic. in. i. dissolutū ac neruoz
mollitū sūt: stomachū q̄z mollitū. vomitū p
uocant. cataplasmati māmillaz apostemas
za sanāt. Sambuceolū q̄z scabiē ac pustulas
z apostemata nariū sanat. vulnera clausa ape
rit: euersaqz ad suā naturā p̄uertit. aurū dolo
rē placat. bibrūqz lūbricos z ascarides fleg
maticos excludit: ac melācolicos humores
purgat. ¶ Pl. li. xxiij. Sambuc^o hz alteruz
gen^o magz siluestre. qd̄ greci ebameactē. ali
hellon vocāt multo breui^o: vt rinqz folioz vt
seminis vel radic^o decoctū i vino veteri z ad
cyathos binos potū stomacho iutile ē alio
detrabēs aquā. ¶ Refrigerat etiā inflamatio
nē maxie recentz ambusti. Et canis morsum
cū poletra mollissimis folioz illit. Succus
cerebzi collectiōes lenti infusus. Acini ei^o in
firmiores q̄z relique capillum tingūt. ¶ Poti

De Herbis

acetabuli mensura vltimam mouent. Ad omnia efficacior est que minor. Radix ei? decocta ac pota hydropicos extirpauit. Folia in vino pota serpentum ictibus resistunt. Podagricis cum sepo hircino uehementer profunt canaliculi illiti. idem in aqua macerantur: vt sparsi pulices necentur. Foliorum decoctio si locus spargatur musce necant. Boa appellat morbo pabulaz cum rubent corpora. sambuci ramo verberat. Cortex interior tritus ex vino albo potus alnum soluit.

tibus subamara et acra et palata. quoniam diureticum est et dyasorencium. Erit autem in calefaciendo et siccando tertium gradus intensi. Etiam hoc dicitur in sexto huius. et subdit in septimo lencocya id est ieseminum. tota quidem frutex absterfuit et subtilium partium virtutis. magis autem participant ea flores. et horum sicciores magis viridibus. Auicenna ponit tres species. scilicet albam: citrinam et purpuream. Et est alius sambac agrestis. de quo supra etc.

Operationes

Serapion. Folia eius humida non sicca quando ponuntur super empetiginem et pannum expellunt eos et resoluunt omnem superfluitatem. Et conuenit habentibus catarrum: et inducit dolorem capitis illis qui sunt calide complexionis. Et oleum eius est iuuuatum in hyeme. et si habens calidam complexionem odorem nimium de ipso timendum est ne faciat fluxum sanguinis ex naribus eius. Et idem auctoritate Aben Desuay. Confert humiditatibus et flegmati salso: et tenibus frigide complexionis. Et confert doloribus qui fiunt ex flegmate viscoso.

A
B
C
D

Capitulum. cccvii.

Ambacus. Pandecta ca. ccclyvi. Iesemin arabice: et ambach: grece lencocya. latine. sambacus. Sera. lib. aggrega. ca. iesemin. Iesemin: id est sambac et est planta habens album florem. et quedam citrinum. et est minus ca. et sic. quod album. et similititer est minus in operatide sua. et citrinum reperitur in babylonia. Est etiam species alia ex eo cuius flos celestis est coloris. Et idem auctoritate Aben mesuay. Est calida in principio tertium gradus. Galienus sexto simplicium pharmacorum cap. de iesemino. secundum translationem grecam. Ambach herbe quam iesemin vocant: semen maxime vtile est calefactiue et desiccatiue: nec non subrium partium pruritus est. Est autem gustan

Capitulum. cccviii.

B b iij

Tractatus

Sandix. Plini⁹ libro. xxx. Sandix ē herba quedam de qua panni tingunt in blaueum colorem.

Operationes

A Idem Plinius libro. xxxv. Sandaraca si torreat equa parte rubrica admixta: sandicē facit. q̄s animaduerto Virgilium estimas se id herbam esse versu illo. Sponte sua sandix pascentes vesceret agnos. **B** Idem in libro. xxxij. Sandix in olera siluestri a grecis ponitur sicut Opinio et Erastistratus tradūt. **C** Decocta ꝑo aluū sistit: et semine singultus ꝑfestim ex aceto sedat. Illinē ambustis urinā eijcit. Succus decocte ꝑdest stomacho. **D** Jo cineritrenib; ac vesice. **E** Dec est quā Aristophanes euripedi poete ioculariter obijcit ei matrē: ne olus quidē legitimū vendicasse sed sandicem. **D** Dialcozides. Sandix vel scandix calefacit et desiccatur fortiter: ac dialcozetis cū est: et ob hoc merito viscer; purgatiū est.

Capitulum. cccij.

Amsucus. Dialcozides. Samsuca sicut a sicutis nominat amaracus. et est ram expansa cū folijs parvis atq; rotundis nepite similib; ac velut bircis et acerrimis,

Operationes

Herba tota est valde amara: vires habens acras atq; calefactozias: ad omnē duriciem vel rigorem valde idonea. **D**edet etiam cathaplasmata siue potata a scorpione venas vel difficultati mictus: vel intestinor; tormēto laborantib;. **E**ius elixatura medetur hydropicis. **U**rinā ꝑuocat: et toxiōib; estyricis **S**ucc⁹ addito melle liuores detergit. **S**corpionū ictus cū aceto et sale cōpescit. **L**axatiōib; bene adhibet. **L**erotic; vtiliter additur. **O**mnes tumores corporis et oculor; spargit: cathaplasmata et maxime cū polenta imposita. **I**tem apposita solite purgationē materie ꝑuocat in feminis. bene quoq; malignatib; miscetur et acopis. **S**amsucū est in tertio gradu calidū et siccum. **D**olorem capitis et emigraneam de flegmate et colera nigra curat: si ex ei⁹ apozimate caput lauet aut narib; applicetur. **D**issoluit opilationē et ventositatem grossam. **E**ius apozima bibitus hydropisim stranguriam ventris dolorē habentib; sic bonū. **C**um melle cathaplasmatum nigredinem in palpebris amputat. et cū aceto morsum scorpionis curat. **P**essarifatū vero menstrua ꝑuocat. lapidem aufert. **E**pilenticis cōuenit et paralyticis. **A**urib; instillatum dolorem placat et sonitum.

Capitulum. cccij.

Alunca. Dialcozides. **S**altica est gen⁹ herbe que radículas et folia habet subnusa: flozesc; plurimos a terra

De Herbis

re fossa in modū stipularū stringit. nascitur autē in lapidibz sūmis et nozica regione. Illa sō optia est q̄ est odorifera recens sine sabulone plurimosq; ramulos et radices habens. pōt ḡ eadē que et spica q̄uis deformior sit.

Operationes

¶ Plini^o li. xxi. Saliumca odoramentorū multa nihil attinet ad coronamenta vt yris atq; saliumca. q̄s vtraq; nobilissimū sit odoris. ¶ Saliumca quidē foliosa: sed breuis est et q̄necti nō possit: radici numeroze coheret. q̄ herba veri^o est q̄ flos veluti manū pressa. breuiter q̄ sui generis cespes. hanc panonia gignit: et nozica alpiūq; aprica vrbūz eposedia tante suauitatē vt metallū esse ceperit. vestibz eam interponi gratissimū est. Vni^o radix in vino decocta vomitiōes sistit. stomachūq; corroborat. ¶ Et sinonimis. Saliumca intelligit̄ qdā in medicinis p̄ ancusa: sed in aurea alexandria recipit̄ p̄ ea spica celtica.

Capitulum. cccxj.

Aluina. Pandecta cap. viij. Abbel arabice. grece brachi. latine sauina. Sauina est arbor cui^o folia sūt similia folijs tamarisci: et magis spinosa. habent

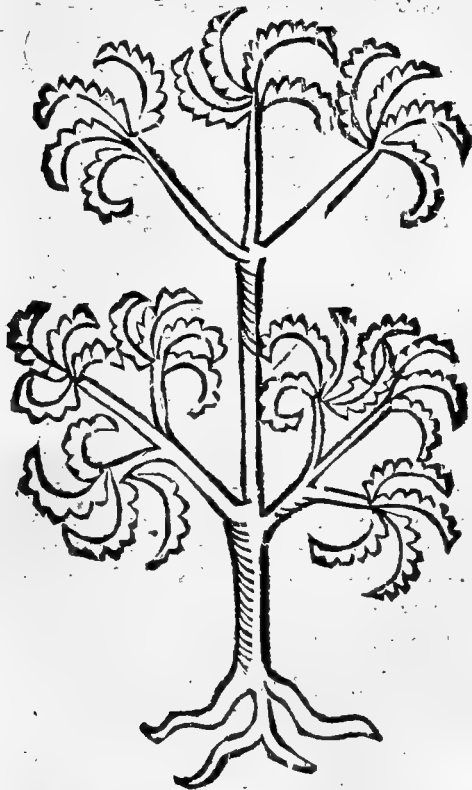
bonum odorem. et arbor ista crescit magis in latum q̄ in longum. Est calide et sicce cōplexionis in tertio gradu. Serapion libro agrogatoris capitulo Abbel: id est sauina. Et sunt eius due species. Una cuius folia sunt similia folijs cipressi. et magis sunt spinosa q̄ alia. Habent bonum odorem. et arbor hui^o est fortis. et crescit magis in amplum q̄ in longum. Et fructus ei^o est sicut zaro. Pro quo lege capitulum. cccix. Juniperus. Et quidam vtuntur folijs eius p̄ fumigio. Sed alterius speciei folia sūt similia folijs tamarisci. et sapor eius est sicut sapor cipressi. hec latine vocatur sauina. cui^o substantia est subtilis. et in odore eius est aromaticitas. et calefacit et desiccant in tertio gradu. Auicenna libro secundido cap. Abbel. Abbel est fruct^o arboris similis Junipero fact^o sicut zaro. sed tamē vehementer est niger boni odoris et acuti saporis. et ista arbor est p̄ma species sauine: et posita p̄ Serapionem. Salienus sexto simplicium farmacorum de sauina. Brachi sine sauina desiccantibus fortiter est s̄m tres sapes: q̄s in gustando monstrat. equaliter cipresso: nisi in quantum acrior est eo. et vtique dicat q̄s magis aromatica. huius ergo et ipsius qualitatis participes est videlicet acris. stiptica cōplexione calida. Adhuc autem in amaritudine et stipticitate debilius est q̄ cipressus. quantum enim superat cipressus acedine: tanto diminuit in stipticitate. qd̄ patet q̄ calidius est cipresso. ideo magis dyasoreticū: igitur solidare quis dem. nam p̄pter stipticitatis robur et caliditatis. intantum enim ambobz his participat: vt iam tensuum et inflatum existat. putrefactionibus vero cōfert sicut cipressus. ponat autē hoc pharmacum in tertia substantia s̄m calefacere et siccare ens inter ea. que maxime sunt subtilium partium.

Operationes

¶ Gal. Contratenasmonem de frigida causa. Fiat decoctio ei^o in aceto et vino: et fumū patiens recipiat. Verba ipsa naribz cathaplasmata valet cōtra frigidū reuma. Poni^o etiaz in vnguentis bene trita cōtra scabiem saniosam. Vinum decoctionis eius valet contra dolorem stomachi et intestinoz: et cōtra stranguiria et disurrias: sed cathaplasmata valet p̄tra dolore yliaci. Est etiā dyasoreticū et diureticū fomentū ex aqua decoctiois ei^o vel vino. Est autē sauina ex sp̄bz iuniperi vt appet in ca. Juniper^o. Hera. auc. Gal. Vni^o ei^o est que dissoluit et abstergit putredines vlceraum

Tractatus

putridorum maloz corrodentium antiquos
rum. z ipsa similiter mundificat vlcera melan
colica sordida qñ ponitur cū melle: et aufert
heris pilā. z ppter causam sue subtilitatis pro
uocat mēstrua plus oīa alia medicīa. z facit
mingere sanguinē. z interficit fetū viuētē. et
expellit mortuū: z ingredit̄ in vnguētis odo
riferis: z ponit̄ p amonio vel cinamomo du
plū ponder̄ er̄. Et idēz auctoritate Dyasco
ridis. Folia ambarū specierū phibent dilas
tationē vlcērū corrodentū: et sedant apoftes
mata corrosiua. Et quādo fit emplastrū cum
eis aufert liuorem cutis et sordiciē eius que
accidit ppter supfluitates corporū: et aufert
escaram ignis. z quādo bibit̄ facit exire san
guinem cū vrina: z expellit fetum. z quādo ex
ea fit nascale facit hoc. Et ingredit̄ in confes
tionibus vnguentozum calidozum.

Capitulum. ccccij.

Andalum. Sandal arabice. Grece
latine sandalū. Sera. li. agg. ca. san
dal. i. sandalum defertur ex syria. et ē
album z ruffum z citrinus. Et fri. in. ij. sic. in
secūdo. z meli⁹ ex sandalo est citrinū pingue
post citrinū rubeū: z est magis siccū citrino. z
post ipm albū. Et idem auctoritate Albu
gerig. Album est fri. z sic. in. ij. gradu. Sed cū

trinum z rubeum sunt fri. in. ij. z sic. in. ij.

Operationes

¶ Serapion aucto. Aben mesuay. Confert
dolori stomachi z epatis ex colera. Et rubeū
est frigidius albo z citrino. z est magis iuuati
uum. Nam ipm. phibet fluxū humorū ad mē
bra. z est sicut faufel in frigiditate z siccitate.
z fortificat gingiuas z stomachum.

¶ Et idem aucto. Aben mesuay. Confert car
diace cum fe. qñ linitur cū eis sup cor.

¶ Et idem aucto. Isaac benarum. Conueni
unt calefactis. z pferūt debilitati stomachi
cardiace que accidit a colera qñ terunt. z mi
scuntur cū aqua rosaz: z applicant̄ exterius.
z qñ conficiunt̄ cū aqua rosaz z pauca cam
phora z liniunt̄ inde timpora: confert sode q
fit a caliditate. ¶ Et quādo miscetur cū vna
quantitate sandali albi media quantitas sar
co collo: z cōficitur cum albumine oui z pos
nitur sup timpora: z confert sode colerice. Et
phibet descēsum catarrhi ad oculum: z linitur
cū eo in balneo. z phibet ardorem psilotri. et
sandalum rubeum est frigidius albo.

¶ Et qñ miscetur cum succo solatri aut semp
uine: aut porulace: aut lenticula aque. pferūt
podagre calide z apoftematib. et phibet hū
mores ab illis membris. et meli⁹ ex sandalo
est citrinū pingue: z post citrinum rubeum. z
est magis siccum citrino: postea album.

¶ Et idē aucto. Albugerig. Albū ē frigidū i
ij. gradu. terit̄ z resoluit̄ cū aqua rosarū et in
catarris ca. ponit̄ in fronte z i stomachis ca
lidis: z infrigidat ea. z pferūt fe. ca. z bisen: et
stomachi debilitati. s. citrini z rubei sūt fri. i
ij. gra. sic. i. ij. nō hñtes stipticitatē neqz pon
ticitatē rosaz. z qñ dissolunt̄ in aqua rosarū
z ponunt̄ supra stomachū pferūt fe. acutis et
debilitati sto. z sode que fit a caliditate.

¶ Et idē aucto. Atabari. Rubeū est frigidū als
bo: et liniuntur cū eo apoftemata calida.

Capitulum. ccccij.

¶ Atirion. Pādecta ca. cl. Chasialkel
arabice. Grece orchis vī afrodisia vī
priapifmon. latine pō testiculus vul
pis vel satirion vel leporina. Serapion lib.
aggregatozis capi. Chasialkel siue chasial
theb: id est satirion. Sunt eius duo genera.
Unū hz radicē seu testiculos albos. z vocat̄
Chasialkel. Primum genus satirionis voca
tur testiculus canis. z grece kinofertbis: z est
ei planta que habet folia extensa sup terram
prope ipam z ortus est ex radice vnus stipti

De Herbis

tis. et folia ei⁹ sunt sicut folia oliuae: nisi quod sunt
 subtiliora eis et longiora super terram extensa. et
 longitudo ei⁹ est vere in longitudine unius pal-
 mi. et florem habet coloris purpurei. radix ei⁹
 est similis radici bulbi. nisi quod est tendens ad
 longitudinem et subtilitatem. Et est duplex: si-
 cut sunt due oliuae in figura. Una inferius et alia
 superius. et una plena et alia vacua rugosa. et
 comeditur radix eius elicata sicut bulbus. et iste
 dicitur satirion quo omnes communiter utuntur. et
 subditur. Secundum vero genus satirionis habet
 duas species. Una est quae vocatur arabice chas-
 sialbabel siue chassialbalep. id est testiculus vul-
 pis. et vocatur similiter catharich. et notatur hoc
 in greco trifolium. quod plurimum quod de eo na-
 scitur est habens tria folia declinata versus
 terram. et simulantur foliis acetosae maioris. aut fo-
 lii lilii: nisi quod sunt minoria eis: et in testiculo suo
 est rubedo declinans rubedini sanguinis: et
 habet stipitem subtilem longitudine unius
 brachii. et habet florem similem floribus lilii
 albi in figura. et radix eius assimilatur cepe bul-
 bi in figura. et est in magnitudine mali exterioris
 us rubei coloris: interioris albi sicut ouum. et
 quod de ipsa administratur est radix.

Operationes.

A Galienus. viii. sim. far. ca. de testiculo canis
 secundum translationem arabicam. Radix ei⁹ est dulcis. et
 virtus eius est calida et humida. et in humiditate eius
 est inflatio superflua: et incitat libidinem.

B Ibidem secundum translationem grecam. Satirion vel
 trifolium humide est et calide complexionis: quae cir-
 ca et gustantibus ipsum videtur dulce et ventosam
 humiditatem possidere. et propterea provocat ad ve-
 neream. Hoc autem et radix huius herbe efficere
 nata est: ut quidam scribunt etiam epistotonum sas-
 nat cum vino nigro austero bibitum.

C Et idem secundum translationem arabicam de testicu-
 lo canis. Radix ei⁹ est duplex similis radici
 bulbi. Una plena. et sapor illius radice quae est ple-
 na: est dulcis multae humiditatis et superfluitatis
 inflatiuae. quae quum bibitur incitat libidinem. Et
 alia mollior siue vacua quae habet complexionem quae des-
 clinat ad caliditatem et siccitatem. Et est in ea humi-
 ditas digesta digestionem completa. et ideo con-
 tingit quod cum hoc non incitat coitum facit contra-
 rium et abscindit eum. et iste ambe radices comedi-
 dunt assate sicut comeditur radix bulbi.

D Dioscorides ca. orchis secundum translationem
 nostram. Orchis: id est satirion dicitur de radice
 eius quod si vir comedit partem maiorem ei⁹ ge-
 nerat masculos. et si minorem comedit: generat
 feminam. et quod mulieres partum italie dant tris-
 tam cum lacte caprarum ad incitandum libidinem.
 et quilibet ipsarum habet operationem contra-
 riam alterius quando bibitur. nascitur in lo-
 cis petrosis et arenosis.

E Et idem auctoritate. Archifalgie. alia est spe-
 cies quam nominant quidam sandachias propter
 suum innamentum magni. et est herba habens
 folia similia foliis porrosum. nisi quia sunt la-
 tiora et est humiditas in ea quae adhaeret manui:
 habens hastam longam circa longitudinem
 unius palmi. et habet florem purpureum et ra-
 dicem similem testiculis.

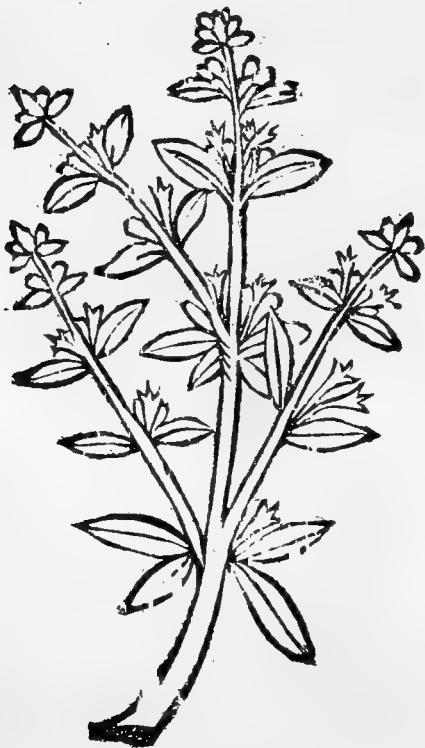
F Galienus. viii. sim. farma. cap. orchis quam
 et serapicidam vocant secundum translationem grecam.
 in sapore istius speciei supple videtur dicere au-
 thoritate Archifalgie et stipiticitas. et virtus
 eius est siccior virtute radices quae dicta est prius.
 et propter hoc non ita confert in coitu sicut
 predicta: et desiccatur et est adhuc siccior. Vir-
 tus etiam eius est quae resoluit apostemata in
 flata quando ponitur super ea. et mundificat
 exituras sordidas.

B Et curat herisipilam. et quando est sicca cu-
 rat apostemata frandulenta purrida. et quia
 in ipsa est stipicitas. retinet ventrem quando
 bibitur. **D** Dioscorides. Quando de ista
 specie fit emplastrum ipsis testiculis resolu-
 uit apostemata hegmatica eorum: et mundificat

Tractatus

cat vlcera 7 fornicā: 7 aperit emoroidas. Et
quā sit emplastrū cū ea sedat apostematā cali
da. 7 si administrat sicca phibet dilatationes
vicerū: 7 abscindit putredinē eoz: 7 curat vlc
cera fraudulēta q̄ sunt in ore. ¶ Sed sciendū
q̄ satirion est ca. 7 humida in pmo. S; ē alia
species satirionis q̄ vocat herba basilica gre
ce. arabice digiti citrini vel bu: eiden. latie ve
ro palma cristi. cui? folia sunt similia p̄me spe
ciei satirionis: sed gratiliora cū nigris pun
ctis. radix ei? brance man? v? palme manus
habet similitudinē. floris crocei cū vino vel
aqua tritum croceanum efficitur.

¶ Dribasius ca. de palma cristi. Venenis re
sistit. quā qui habuerit: a maleficijs 7 venenis
securus erit. ¶ Qui. li. ij. ca. digiti citrini. ei? fi
gura est sicut vola man? cōmixta ex citrini
tate 7 albedine. 7 est dura in q̄ est paz dulces
dinis. 7 ex ea est citrina cū parua alteratione
atq; albedine. est calida 7 sicca in scdo. resol
uit supfluitates grossas valde. ¶ Et est ei p̄
prietas valde mundificandi curim. 7 confert
membris neruosis 7 impedimētis suis. 7 con
fert manie pprie. 7 loco eius in inuamēto ma
nie ponit quantū est medietas eius ex bedes
ragien cū duob; tertijs de sep.

Capitulum. cccxiii.

¶ Saturegia latine. Grece Tymbra. a
rabice Sabanc. Sera. libro aggre.
ca. ca. Sabanc. aucto. Dyasco. Sa
banc siue sabater est planta omnib; nota. na
scitur in loc; saxosis 7 asperis. 7 ē similis thym
mo. nisi quia folia eius sunt maiora 7 mollior
ra. 7 habet spicam plenam floribus: quozū co
lor vergit ad citrinitatem 7 viriditatē. 7 vir
tus eius est sicut virtus thymi. 7 administrat
sicut thimus. 7 est ca. 7 sic. in. iij. gradu. 7 po
nitur in cibis. Et quedā ex eis sumit in hor
tis: 7 est debiliōnis operationis q̄ alia. 7 ip̄a
est magis conueniens in cibis q̄ acuitas ei?
est magis remissa.

Operationes

¶ Serapion. Virtus timbre est calefactiua
multū 7 desiccatiua 7 resolutiua: 7 prouocat
vzinā 7 menstrua. 7 expellit fetū: 7 facit excre
are supfluitates a pectore. ¶ Et idem aucto.
Aben mesuay. Saturegia est ca. 7 sic. in ter
tio gradu: 7 mag; agrestis. Et pprietas eius
est q̄ expellit supfluitates q̄ sūt in stomacho.
7 puocat menstrua. 7 acuit visum debilitatū
ab humiditate. 7 ideo comeditur in hoc casu
cū rafano 7 bederaos. 7 cōfert dolori sciaticæ
quā sit emplastrū cum ea cū frumento trito. 7
agrestis fortior est domestica.

¶ Ysidorus libro etymo. Saturegia ē herba
calida 7 pprie ignita. vnde 7 illi nomē inditū
credunt: eo q̄ venerem pronos faciat.

¶ Palladius libro tertio. In februario mēse
saturegia seritur solo pingui vel stercozato 7
apico. vel melius mari proximo 7 epulis mī
xta feminatur.

¶ Dyascozides. Satura vel saturegia cale
facit 7 nimis desiccāt: 7 manifeste extenuat.
ideoq; vzinā 7 mēstrua mouet. ac fetus extra
bit. porui data viscera purgat. A torace atq;
pulmone humorē purgat: 7 pos sputa pellit
Urinam quidē mouet ex vino porata.

¶ Stomachum quoq; nanseantem cōfirmat
in ouo sumpta vel porata. 7 contra ea q̄ icter
ibus aculeatis sentiunt animalia.

¶ Pla. Saturegia est ca. 7 sic. 7 pulres ex fas
rina 7 aqua 7 ei? puluere mūdificant spūalia.
Puluis eiusdē comestus ad idem valet.

¶ Dacer. Tymbra solet grece dici. satures
gia latie. Illa sicca nimis. vis ē 7 feruida val
de. Prouocat vzinā: mouet q̄ menstrua sum
pta. Pellit abortiuū mliebria viscera purgat
Illius puluis cū cocco melle tubactus rē.

Capitulum. cccxv.

Aponaria. Pandecta ca. cvij. Borich vel ozatis grece. arabice agisdo latine saponaria vel herba fullonū. et est saponaria de qua parūculos faciūt: quos herbatricos vocant. et siccant eos: et p saponem vtiūt. Hieremias. Si laueris te nitro et multiplicaueris tibi herbā borich: maculata es iniquitate tua. Plin. ca. de borich. Borich ē herba satis nota q̄ satis congruit ad abstergēdū panos. et ideo ipsa multū fullones vtuntur.

Operationes

A Plinius. Ex folijs eius factum cathaplasma vulnera magna glutinat: et cruorē illorū sistit: et reprimit tumores. que trita cum melle purgat vulnera sordida: et mūdāt maculas.

B Et mixta cum albumine oui subuenit igni sacro.

Capitulum. cccxvi.

Aphatum. Anicēna. Saphatū ē arbor arabica et armena. Et est vnū de lacticinij. Salida est i tertio gradu. et ei⁹ siccitas in quarto. et in ipsa est stipticitas temperata. Sentij dicta ē a situ: eo q̄ ē terra inculta in qua sentites spineq̄ nascuntur. Maiores autē nostri omnē arborem spinosam dicebāt veprem: eo q̄ predeat. Hiero.

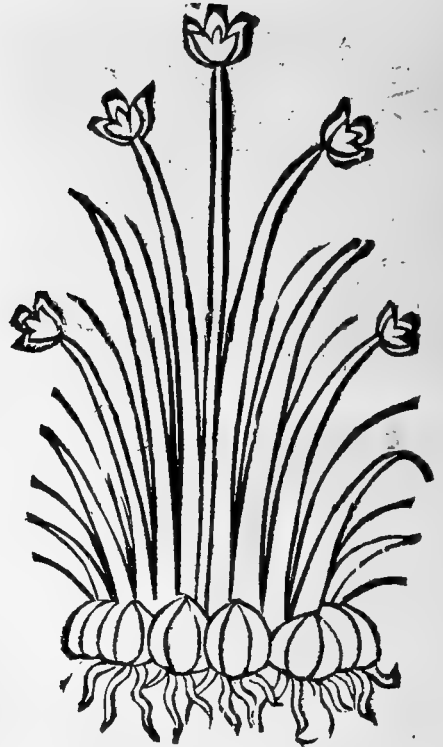
nym⁹ sup Esaiā. Setha est gen⁹ arboris nascentis i heremo. spine albe silitudinē habēs. Cuius lignū imputribile et leuissimū omnium lignorū tam i fortitudine q̄ in nitore. soliditate et pulchritudinē superat. Unde oīa ligna arche et tabernaculi facta sunt instrumento. Deymo ibidē. Ex hac arbore terra in q̄ nascit dicta est sethim. vñ dicunt ligna sethim. Ex libro de naturis rez. Sethum ē arbor orientis nobilissima albe silis spine. sed multo maior et altior crescit. Lignū ei⁹ albū leue nō facile cedens igni nec vnq̄ humore aliq̄ vel antiquitate corruptibile. quod ad huc ptz in arboribus noe: que est sup montes armenie.

Operationes

Anicēna. Saphatū stipticitatē habz temperatam: et cōfert empetigini linito. **B** Sup alcola quoq̄ melle linitur et remouet. ventrē soluit. et debilitat viscera. et est qdā species ei⁹ interficiens sedentes in ei⁹ vmbra. **C** Laneas ergo ab ea. Mas et lactis eius tres species. et interficit in duabz epar et pulmonē frāgendo. **D** Morandum q̄ in isto capitulo habes tres plantas de quibz audiūisti: scilicet sapharum sentij et seta: vt apparet in figura.

Capitulum. cccxvii.

Tractatus

C Labiosa latie. gre. stibes sine stibeos
Operationes
A **D**yal. ca. stibes. herba ē cui⁹ semē stiptice
est p̄tius⁹ siccative sat⁹. 7 idcirco ei⁹ decoctio
dissinteric⁹ inijicit 7 de aurib⁹ pus emanās sat
nat instillata: 7 i magnis vulnerib⁹ 7 cruētis
glutinosa ē vtili⁹ id agēs si cū vino nigro
7 austero 7 stiptico coquat. desiccatur enī fortit⁹
oīa q̄ s̄ naturā sūt hūida. **F**olia autē ei⁹ viri
dia trita et cathaplasmatib⁹ apposita in ano
emorrhoidas repmūt. 7 ex p̄cussioē i ocul⁹ s̄
kylim factā supposita iuuat. **T**re fo. e⁹ adhi
bita suffusioēs oculis detergūt. Sanguines
vulnerib⁹ iposita siccāt. **P**au. ca. d̄ scabiola
Scabiola ca. ē 7 sic. i. ij. g. **V**aleat s̄ scabiē et
alopiciā. 7 succ⁹ ei⁹ lūbricos necat. **F**um⁹ vi
ni decoctōis ei⁹ valet s̄ emorrhoidas. **L**ōtra
p̄dilomata q̄ atricia dicūt fiat emplm̄ desup
ex ipa herba. fumo tñ p̄recepto. **D**icit q̄
Urban⁹ ad petōez cuiusdā soror⁹ sue anhe
lant⁹ sup scabiōse p̄tutes qm̄ ipē p̄tinue vtes
bat: misit sibi infrasc̄ptos p̄sus. **U**rban⁹ p̄ se
nescit p̄ciū scabiōse. **N**ā purgat pect⁹ qd̄ cōs
p̄mit erga senect⁹. **L**enit pulmonez: purgat
latez regionē. **A** postea frāgit: si lo cū bibita
cāgit. **T**ribo vncta for⁹: antracē lib erat hor⁹

Capitulum. cccxviii.

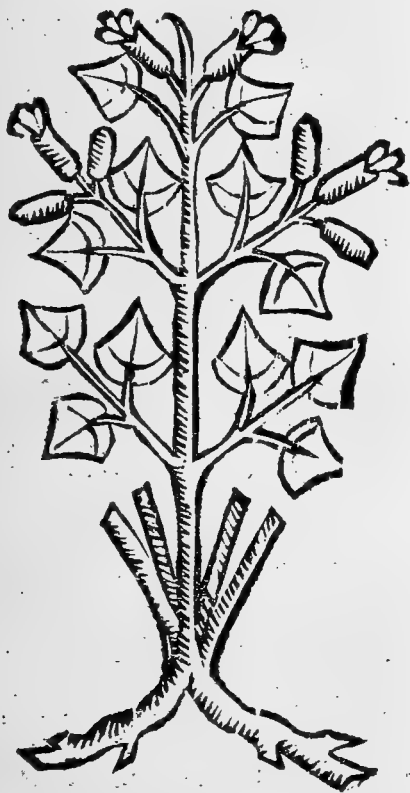
Calongia grece. latine Lepucia.

Operationes

Bal. ij. de cibus ca. de scalongijs. **S**ūt scas
longie ex genere bulbi. comedit enī ipozū ra
dix sine folijs. habet autē i se ipa amarā et au
sterā p̄tutē notabiliter p̄ quā stomachū refos
lutū excitat aliq̄liter. appetitū non p̄trariat.
neq̄ expuere aliqd̄ indigentib⁹ ex pectore et
pulmone. 7 quidē substantiaz corpis grossio
rem 7 viscosiorē h̄is. amaritudo ei⁹ p̄tra agit
grossicie. siccare viscosa 7 grossa apta nata.
sicut in his q̄ de medicinis dicta sunt. p̄pter
quod si bis decocte fuerint nutritiue sūt ma
gis. cōtrariantur autē iam expuere indigent
tibus tanq̄ vtiq̄ depositō toto amaro.
Comedere autē ipas melius tunc cū ace
to simul 7 oleo 7 garo. **E**tenī delectabiliōres
sunt 7 minus inflatiue: 7 magis nutritiue sub
tiliores ad digerendum. **A**bundantes autem
fm̄ esum ipozum quidaz manifeste senserūt.
et sperma plus habentes promptiores facti
ad venerea. preparant autem et hos homi
nes multiformiter. **N**onenim solū elixos p̄
squam sed 7 vasa ex ipas valde p̄parata cōs

De Herbis

ponit: post fricturāq; alij offerūt. Multi autem allantes sup lar multā decoctionem nō sustinent. ¶ Correnti sunt aut valde modica aut neq; omnino p̄decoquūt gaudētes ipoz amaro z austero sapore saluato. puocat enim ipos magis ad esum. ¶ Sed inflationē z torzionē inferūt nō digesti. Ex his quidem itaq; q̄ sic comedunt nō boni cibi alimentum fit. ¶ Ex his aut qui ampli⁹ decoquunt aut bis vt dictū est: grossior quidē cibi: melior autem quantū ad digestionē z nutritiu⁹ fit. Laesefaciunt autē manifeste: z aliquid aromaticans insinuant z vrinatiue sunt.

Capitulum. cccxix.

Scamonea latine. Grece diagridion. arabice scamonea. Sera. lib. aggre. ca. scamonea aucto. Dyasco. Scamonea est plāta hñs ramos multos egredientes ab vna radice longitudinis q̄tuor: bra- chioz sup quos est viscositas adherens manui: z parū boze. z habet folia similiter pilosa z silia folijs plāte lebleb. i. volubilis agrestis aut folijs cussus. i. edere. nisi qz sunt molliora folijs cussus. z habēt tres angulos: z habent flores albos rotundos cōcauos siles in figura sua cartal: id est tube hñs graue odorem, z

radicē habet grossam sicut pollex. alba: grauis odoris plenā lacte. Et colligitur fm hūc modum. Nam vulnerat virga z radix ei⁹ z fiunt fouee iuxta vulnus z humiditas manans a vulnere in foueis illis: que postea colligitur in cocleis. Quidā vero fodiunt circa radices z sternunt ibi folia: tunc z vulnerata radice qd̄ de humiditate egreditur super subiecta folia colligunt. postea sic dimitunt donec illa humiditas desiccata fuerit quā reponūt. z melior: ex illa humiditate que ē scamonea est que est clara leuis similis in corpore suo glutino qd̄ fit ex coxis boum. hñs gibbositates. et est spongiosa: z est illa que defertur ex locis myrsic: et ex terris asie est huiusmodi. Et ille qui vult eligere scamoneā z colligere ipam: oportet qz nō sit p̄tent⁹ vtrū albescat aut nō albescat qñ tangit cū lingua. qz idem contigit: qz ipa est adulterata cum lacte titimalli. Verū tamen discernit quādo nō est admixtū: eo qz nō adurit nec mordicat linguam adustione z mordicatione forti. Nā hoc accidit quādo est sibi mixtum lac titimalli. z deterior specie rum scamonee est illa que defertur ex seni et ex palestina. qz iste species ambe sūt male adulterate cum titimalli lacte z cum farina ordeī. Et est calida z sicca in. iij. gradu.

Operationes

¶ Serapion. Sunt autē qui accipiūt ex radice plante scamonee z coquūt eam z dāt elixiraturā in potu z purgat. z assumit radice plante scamonee: z coquit illa cum aceto z teritur contritione forti. z cōflatur cū farina ordeī: z fit emplastrū iuuatiuū sciaticæ.

¶ Et quādo lana inuoluitur in succo radice eius z subijcit pregnati: facit abortiuum. et qñ miscet cū melle z oleo z linuntur cū ea exiture soluit eas. z quādo coquitur cum aceto et linitur scabies vlcerata excoziat eā. Et quādo miscetur cum oleo rosato z linitur caput cum ea: confert sode antique.

¶ Et idem auctoritate Galieni. Calida est et sicca in tertio gradu. Et est calidior pipere. z idem aucto. Pauli. Scamonea abstergit currim z meliorat colorē z mūdificat baras: z auferit dolorē capitis antiquus. qñ administrat cum oleo rosaz z aceto z infundit sup caput z melior ex ea est vergens ad colorē celestē quādo frangitur. z est in fricatione sua sicut coclea fracta. Et illa que colligitur montibkem est huiusmodi. z mala est cui⁹ color vergit ad nigredinem. z figura ei⁹ est rotunda et alteri⁹ coloris ab illa. ¶ Et modus rectificacionis prime speciei que est bona est qz accipit

Tractatus

piat citoniu & abscindat de capite ei⁹ rotula.
& fodiat mediū ei⁹ & itromittat ibi scamonea
Deinde ponat coopertiu qd fuit abscillum &
firmet. Demū inuoluat sup ipm pasta: & ponat
tur i furno nō multū calido. & dūmittat donec
desiccet. & dosis ei⁹ ita pparata sit ab vno da
uich vsq; ad duos. ¶ Et scias q; scamonea nō
mutat neq; minuit. acuitas ei⁹ circa spacum
xxx. vsq; ad. xl. annos: nisi illa q; est pparata
sicut diximus: nā illa que est preparata quā
do transierit longuz temp⁹ sup ipam: amittit
virtutē suā. & ppter hoc oportet q; pparet eā
qñ volueris eā administrare. et qñ sumit sca
monea plus ab ea quātitate quā dixim⁹ for
tasse inducit anxietatē & languorē & sudorē fri
gidū & sincopim & fluxū donec moriā. Et dos
sis eius cōueniens est a. vi. granis ordei vsq;
ad. xx. ¶ Et de pparata ei⁹ est q; expellit cole
ram & humores viscosos: & attrahit supfluis
tates malas a corpe. & multi ex his q; sunt ca
lide cōplexiōis postq; susceperūt eā incurrūt
febres acutas. Et ab ea cauere hoib; melius
est nisi magna necessitas incūbat. & tūc acci
piat fm formā & quātitatē quā dixim⁹. ¶ Et
idem aucto. Aben Desuay. Apat fortiter
ventrē: & nocet stomacho & epati: & diminuit
appetitū cibi: & inducit anxietatē & nauseam.
Et rectificatio eius est q; admisceat ei anisum
& daucus: & semē apij: & radix piperis. & admi
scere cū oleo amigdalino est bonū. Et scamo
nea nō debet multum terere adhereat stomacho
vt necceat ei. & oportet q; nō bibat simpli
citer. & sumat cū magna cautela. Et sit dosis
eius ab vna kyrat vsq; ad tres. ¶ Johannes
Desue ca. de scamonea. Scamonea ē solus
tiuū magnū. Et dixit Democrit⁹ q; est disso
lutiū antonomatice: & q; est gen⁹ solutiū
est general⁹ sup oīa solutiua. Fit autē ex suc
co cuiusdaz speciei volubilis. cui⁹ folia sūt in
modū sagitte alate. nascit autē in antiochia
Armenia. & corasceni i partib; arabie & thur
chie. & plurimū nascit in terra nra. & est mala.
& credo q; dispositio loci & modus culture &
ars in faciēdo auxiliat vt sit bona vel mala.
¶ Modi autē operationis ei⁹ sūt quatuor. Pri
mus est vt accipiat radix ei⁹ postq; euellit a
terra. & fiant incisiones in eo qd; apparet sup
terrā & inuenit. qd; egredit post diē: & est res si
cut gūmi. & dimittit exiccare & seruaf. Ses
cūdus est extirpanē post illud totaliter radi
ces & incidunt. & colligit lac eorum fluens. et
decoquit cum facilitate: & exiccatur soli. & fi
unt inde forme & sigillantur. & hui⁹ scamonee
color est subalbidus aut varius. Tertius est
teruntur adhuc radices post illud: & extrahit

tur succus. & fit sicut dixim⁹ de decoctiōe et
alijs & sigillant alio sigillo. nunc autē fides i
gillorū perijt. Et hec scamonea est grossa nig
ra & ponderosa. Quart⁹ est terunt flores ei⁹
& stipites: & extrahit ab eis succus & fit simili
ter. & hec est scamonea nigra attinens viridit
tati. & est grauis odoris. ¶ Electio. Melior
est antiochena. & armena est post hanc. Que
vero sit in partib; nostris: & in corasceniē ma
la proliis. Et melior adhuc est q; est pme for
me. & que est secunde post primā. & alie sūt ma
le & deterior viridis. Adhuc autē qui laudas
uerunt scamoneas in quinq; pprietatib; lau
dauerūt eam. Prima est vt sit in colore clara
sicut gūmi. & pprie species ei⁹ prima. aut sub
albida: aut varia. Secūda vt si tangat com
fractū ei⁹ cū aqua vlsaliua fiat sicut lac. Ter
tia vt sit tenera multe facilitatis ad frangen
dum & pulverizandum. Quarta vt sit ponde
ris lenis. Quinta vt sit odoris pprijs boni
nō grauis. Remota vero ab his pprietatib;
nō est bona. ¶ Conseruat autē p annos. xx. sed
quanto antiquior: tanto debilior. Calide cōs
plexiōis est in tertio gradu. & est sicca in pri
mo. Et est in ea de acuitate min⁹ q; in planta
sua. Et credo q; ars in faciēdo ipam frangit
ex acuitate ei⁹ aliqd. & in ea est amaritudo. et
ipa quidē est absteriua: incisiua & resolutiua
cū attractione multa. cui⁹ attractio extēdit
vsq; ad multū remota. ¶ Rectificatio quatuor
sunt ei familiaria q; in corpore magnitudines
nocumentoz imprimūt. Est enī in ea ventos
itas mordificatiua & faciēs in stomacho sub
uersionē & nauseā & estuacionem laboriosam.
Scdm qd; insit ei caliditas & acuitas habet
inflāmari. & ppter hoc facit cadere i se. & sicim
& pprie qñ inuenit patientis pparatio. Tert
ium quoniā fit p ipam attractio vebemēs di
latatio orificioz venariū. quia facit cadere in
immoderatum fluxū. quoniā est in eo serositas
operans ad excoziationē viscerū. quare
generat dolores acutos pungitiuos. et facit
cadere in dissinteriā & tenasmon. Quartū est
pprietas & operatio sua quib; fit impressio no
cumentī in membra que sūt minere virtutū
sicut cor: epar: stomachus: & silia eis. ¶ Aux
liandum igitur ex his cum reb; quib; pprieta
te & virtute nocumenta tollunt. sicut pbi gra
tia obuiamus ei quod primo dixi adiuuādo:
vt resoluatur vapor eius turbidus. & inflatis
uus faciēs subuersionem & laborē. & ad hoc
auxiliatur nobis decoctio in pomo. digerit
enī & maturat & resoluit: et excludit vapores
eius: & aufert serositatē ei⁹. & misceant in de
coctione illi⁹ que ventositatē resoluūt. & car

De Herbis

galanga z semē veniculi z semē apij. z similia.
¶ Et dico q̄ decoctio ei⁹ generalior: z preparatio ei⁹ auferens plura ex nocumētis q̄ dixim⁹.

Et obuiamus ei qd̄ dixim⁹ in secūdo: miscēdo in decoctione eius aliqd̄ virtute refrigeratiuū. z operādo vt frangat acumen z inflāmatio eius. Et ad h̄ auxiliat nobis decoctio eius cū his que extingunt z leniunt: sicut est muscillago psillij. z aqua ei⁹ z carnes prunoz. z succus rosarum. z aqua violaz. z viole recentes. z inuolue ipsam ante coctionem eius in oleo rosaz. aut violato auferūt hoc nocumētū ab ea.

¶ Et succus citonioz musoz z sumach z spodiū faciūt similiter. Et obuiamus ei qd̄ diximus in tertio. miscēdo ei in decoctione q̄ adiuuat virtutes mēbroz z auxiliant in aggregatione z corroboratione partū laxarū. z ad h̄ auxiliatur nobis maxime: res stipticitatē habentes. et omnia que auferunt superfluitatem acuminis eius z remouent subtilitatē z virtutem penetrationis ipsius. sicut est mastix. citonia. z succus eoz. sunt em̄ rectificatiuū bonum. Mirabolani quoq; citrini sunt mirabiles in hac operatione. et aloē similiter.

¶ Et obuiamus ei qd̄ diximus in quarto: miscēdo res q̄ aggregant duas intentiones. Prima acquirere ei facilitē egressum. z h̄ cū reb⁹ expellētib; cito audaciā eius. z facientib; eam descendere. Et ad h̄ auxiliat nobis administratio eius cū reb; lubricantib;. sic est muscillago psillij z carnes prunoz. Et sciuiti q̄ compressiua citonia. z maxime sumpta post medicinam. z proprie postq̄ incepit educere festinare faciunt eius egressionem.

¶ Et sciuiti q̄ aq̄ calida post medicinā transmutat audaciā ipsi⁹: z debilitat virtutē ipsi⁹.

¶ Et dicit Rufus eis q̄ sumpserat scamoneam de meliorib; reb; est ad expellen dū audaciā eius. vt post quatuor vel quinque horas postq̄ sumpserunt eam psillij quassatum cū aqua tepida aut oleo rosarū. sumant z post horas duas eius infusionem mirabolani tribue: sic em̄ nō timentur nocumēta eius. Secūda est remp̄ere eius virtutē acutā z serositatē. z hoc facimus cū auxilio rerū humidaz z vinctuosaz sic est tragantū: z oleū rosaz: z amigdalaz. Et obuiamus ei qd̄ diximus in q̄nto. q̄ est thesaurus totius operationis: z illud est acquirere ei bonitatē cū medicinis membra z virtutes cordiales frigide: z medicine stomache. Et auxiliant nobis ars z modus preparatio nis: sic iam diximus.

¶ Hodus rectificationis ei⁹ est fm̄ q̄ narrauit Rufus decoquere scamoneam in citonio

post inuolutionē eius: z redolutōes fere p̄ diem in oleo rosarū aut violarū aut amigdalarum. z post illud terat̄ faciliter: z voluat̄ z reuoluat̄ in scutella vitrea vsq; dum sicetur cū infusiōe mirabolanoz citrinoz facta in succo citoniorū. tūc fiunt ex eo trocisci q̄ntitate quarte. 3. l. z sit dosis trociscus vnus. solutione em̄ educit absq; molestia. Hodus aut̄ alius fm̄ eundez satis bonus. Decoquitur scamonea cū priori doctrina adiungēdo ei mirabolanos citrinos ad quantitatem tertie partis ipsius. deinde accipe semen anisi feniculi. dauci. ana. 3. ij. decoque cum succo citoniorū cum facilitate z colla et vt redessiccatione z inuolutione: sicut hic proximo diximus. Inquit Rufus. Sit tua addere et minuere. et mutare fm̄ q̄ exigit dispositio.

¶ Inquit Galien⁹. Miscui scamoneā cū sextuplo ipsius manne. z triplo eius succi rosarum post bonitatē coctionis eius in pomo. z in ueni ex modis preparationis eius hūc modū satis laudabilē. emendantez plura ex nocumētis que timentur per ipsam. et aliquando miscui medicinas cordiales. aliquando alia sicut res exigebat. Inquit Damesch. Accipe duplū ei⁹ florum violarū: z medium ponderis ipsius liquoricie: z inuolue in oleo rosarū: z fac trociscos. 3. l. et sit dosis eoz vnus.

¶ Inquit Humay. Dissoluatur cum oleo violarum aut amigdalino: z pauco masticis. z per diem. z diē agitet̄ in sole cū administratione olim paulatim post h̄ agitet̄ p̄ diem z diem cū aqua rosarū in qua fuerit dissolutū bdelliū z esficetur. z decoquat̄ in citonio. Post h̄ cū tertia parte mirabolanoz citrinoz fiant trocisci. Et sit dosis. 3. f. Inquit Paulus. Zinziber et piper longum: z anisum: admixta decoctione ipsius z proprie in pomo aceroso aut pontico remouet nocumēta ipsius.

¶ Hodus rectificationis ipsius et inuentione nostra. Decoquant̄ frustra ei⁹ inter amigdalas tritas multas post preparationē eoz inter folia sepeliēdo ea in cinere calido. z post diē abiectis amigdalis dissoluant̄ in equa citoniorū acetosozū in qua bulierit spica z anisum. et ex speciebz z seminib; redolentib; z desiccet̄. Deinde cum pauco masticis z bdellij decoquatur in pomo citonio inuoluto in massa. Deinde fiant trocisci vncia vna. Et sit dosis vnū. operat̄ em̄ sine nocumēto.

¶ Hodus alius preparationis p̄dicte. misceatur quantum ipsa est de sumach. z quāta parte eius despodio: z fiant inde trocisci sicut porces. Sunt enim vltimi. dissoluatur scamonea cū octuplo eius miue. z cum pauco spice post in-

Tractatus

solutione eius in oleo rosarum aut amigdalion.
 Et decoquat cum facilitate: emendat eam a sua
 malicia. Et sciuit quod aloe frangit malicias eius
 et mirabolani magnificant eam. Et decoctio eius
 in succo portulacae: aut aqua seminis ipsius: et
 medicine cordiales: aut stomatice calide aut fri-
 gide sicut res expigit frangunt maliciam eius. Et
 oportet quod fiat decoctio eius cum facilitate. Impe-
 tuositas enim in decoctione addit in maliciam eius.
 Et ista sicut sciuit de trituratione modicum
 sustinet. quod propter in trituratione ipsius non ni-
 miu in insistat. Ex rebus autem facientibus faci-
 lem et velocem egressum eius a corpore sunt cis-
 tonia quoniam in perfectionibus et electuariis simul mi-
 scentur: et similiter mirabolani. Ipsi enim sunt de
 cito eam deponentes. Et similiter si supra eam
 post spacium bibatur. Et sciuit quod aqua calida
 expellit maliciam eius. et aliqua alia simili-
 ter sicut diximus in canone. Soluio educit
 coleram cum facilitate: et attrahit eam a sanguine
 et venis vehementer. et eius operatio est sic ope-
 ratio furiosi. Et ipsa est in unica cordis: stoma-
 cho: et epati: et intestinis. Et est ex facientibus
 nausea: et turbatione in visceribus. et ex subuer-
 tentibus ea. et facit sitim. et debilitat appetitum cibi
 Et ex ea et myrra et oleo et succo agreste pauco
 opio fiunt troscisci: et cum vino pontico. et pro-
 prie aut rei vnius. et fit linimentum ex vno eorum supra fro-
 tem et tempora comprimendo. et pro-
 prie cum vitellis ouis et aceto forti. Sanat sordam antiquam
 et frigidam. et pro-
 prie emigraneam difficilem. et si
 ponatur supra dentem remouet dolor eius et
 corrosio. Et si supra scrofulas ponatur: et pro-
 prie cum succo apij dauici delectas. Et si fit linimentum
 ex vno eorum cum succo siliimbij et aceto. sed loco
 apij ponitur castoreum: et linitur in posteriori
 parte capitis. et est magnum iuuamentum ad
 subet et litargias. Et quoniam scamonea supponitur cum
 lana educit menstrua: et facit abortum. et ipsa
 quidem curat morsus scorpionis: pro-
 prie desuper
 linita cum succo mente aut cum vino. Quod autem
 eius acceptio nem qui calide et sicce nature sunt
 est autem paratus cadere in febres. Qui autem
 qui sumunt ipsam timeant estus et frigus: et ab-
 horraunt fructus. et proprie frigidos. et aquam
 veri frigoris et somnium plium super eam et ex-
 citantia superbiam animi. Conseruatur autem
 scamonea per annos duodecim. Dosis eius est
 a granis quinq; vsq; ad duodecim.

Capitulum. cccxx.

Saxifraga. Pandecta. Saxifraga est
 herba similis pinpinelle. non differens
 nisi in pilositate. quia pinpinella est
 pilosa. sed saxifraga non habet pilos. Unde
 versus. Pinpinella pilos: saxifraga non habet
 villos.

Operationes

Paulus cap. saxifraga. Saxifraga calida
 est et sicca in tertio gradu.
 Et valet contra stranguriam: et vitium la-
 pidis: et dolorem yliacum.

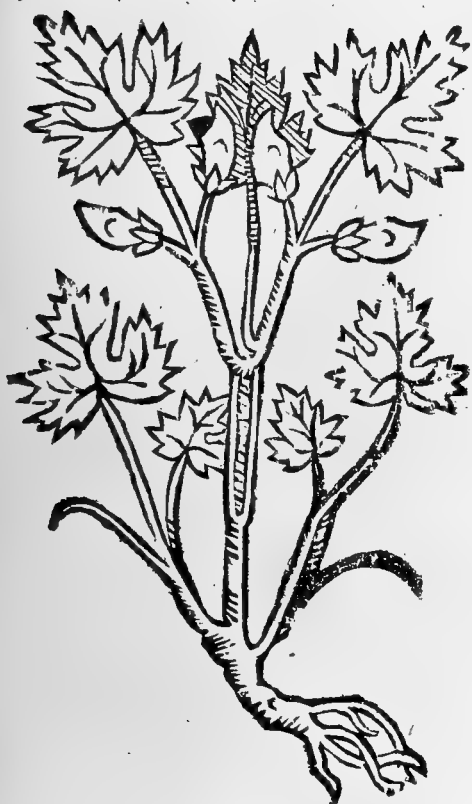
Capitulum. cccxxi

Stafisagria. ysid. Stafisagria est her-
 ba que habet folia quasi vitis: et caules
 rectos emittit. semen habens in folli-
 culis: viride ac trigonum in modum ciceris
 asperum fuscum: intus album et amarum. nas-
 citur in locis humidis.

Operationes.

Dioscorides. Stafisagria quam latini pe-
 diculariam vocant. nascitur in locis ymbro-
 sis. habens folia viti agresti similia. diuisa et

De Herbis

scissa tāq; malua agrestis. hastas hñs longas erectas et nigras. Semen est ei simile yfaci et flores. Dñ semē in viridiorib; folliculis est obtecum. quando terit est nigrū: interius albu;: gustu viscido z acri z ca'ido.

¶ Grana eius qñdecim accepta cū mulsā vomitib; exciudunt pingue flegma. vez hñ q; acciperint mulsam bibāt z deambulēt. qm̄ offocationes citi⁹ p̄stant: z gulam exasperant.

¶ Trita z bibita pediculos interficiūt. scabiē z pruriginē tollūt. Cū aceto elixa z ore retenta facere possunt om̄ia supradicta.

¶ Reuma gingiu; abstinent Tumores faucū spargūt. miscēt in malaginatib; calidis. Semen tritū z oleo mixtū necare lendines ac pediculos est manifestū. Conueniens q̄s probat in apo flegmatismo faciendo vel asperatibus effectis quos greci stigmata vocant ob reorptionem faciendam.

¶ Auicenna. Stafisagria est vna passa montana. cui⁹ granū est sicut cicer nigrū. In tertio gradu est calida z sicca. z est adustiuā. corrosiuā. acuta. acris. Interficit pediculos. z p̄pe cū arsenico. z p̄fert alopicie antiquelinita. Eadē cū arsenico vel sola ponitur super scabiem z excoziationem. z masticat ad extrahendū ex cere

bro flegma z hum' ditatem.

¶ Et ea quoq; in aceto cocta colluit os ad veniū doloze z gingiue humiditatem. p̄terea sanat alcola cum melle. z bibunt ex ea qñdecim grana cū mellis crata: facitq; ch̄ mū viscosum vomere. In eius m̄ bibitione timor est: qm̄ ipsa vesicam vicerat.

¶ Constantinus. Stafisagria in tertio gradu est calida z sicca: habet acumen quocū masticice vel olibano masticata multum a flegmate caput purgat. Linguāq; p̄pter flegma aggrauatam alleviat.

¶ Gargarisata quoq; caput de grosso z viscoso flegmate mundat. Cum aceto cocta dentium doloze ac ginginarū putredines curat. Sternutatio de illa z nigella vrisq; in aceto coctis iuuat in opilatione venarum yctericos. mixta vero cum auri pigmento z oleo valet p̄tra scabiem ac pediculos.

¶ Pandecta ca. cccxiij. Haberas arabice vel numbasas. Grece pediculida. latine stafisagria vel pedicularia vel granū capitis. vel passula montana. vel rosa regis.

¶ Serapion libro aggre. ca. Haberas sive habetos. anc. Dyas. Est planta habēs folia similia folijs vitis agrestis incisa sicut folia malue agrestis. z habet ramos lōgos.

¶ Galien⁹ sexto sim. far. cap. Stafisagria. In trāslationē arabicā m. Est acuta forzier multum. Et virtus ei⁹ est calida adurens z attrahit z abstergit absterfione forzi.

¶ Auerrois qñto Colliger. ca. de stafisagria. Est calida z sicca in tertio gradu.

¶ Auicenna libro. ij. de Stafisagria. Est calida z sicca in tertio gradu.

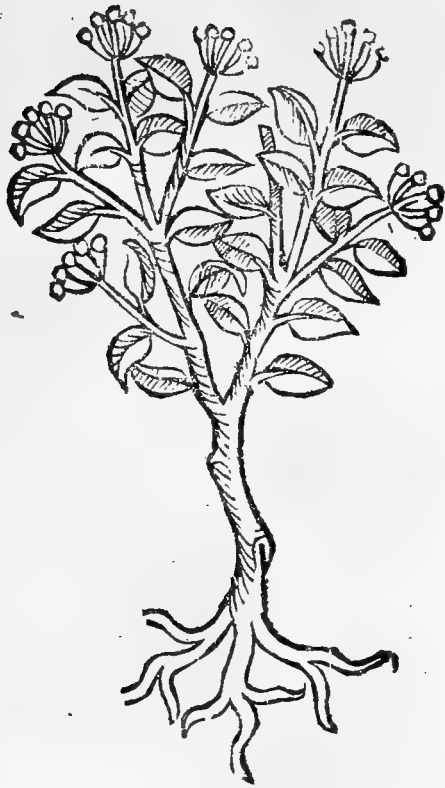
¶ Galien⁹. Facit descendere a capite qñ masticatur: aut fit gargarisma cū ea flegma multū. Et puenit cum egritudinib; cū q̄b; eleuat cūstis. z puenit ad pruritum. participat ad a dustiue cuiusdam virtutis.

¶ Dyasco. Grana qñdecim accepta cū mulsā flegmata pingua vomitib; excludit. Verum hñ q; mulsam acceperint assidue bibāt z deambulent. qz offocationes citius p̄stant: z gulā asperant. Trita z bibita pediculos necat.

¶ Auerrois. Dñ masticatur trahit flegma et succus suus mundificat caput per nares. Et electuarium eius valet ad morbum caducum z morfeam. et menstrua educit.

Capitulum. cccxxij

Tractatus

z vlcerybꝫ intestinoꝝ. ¶ Et idē auc. Dyaf. Ista plāta qñ terit bñ z ponit sup vlcera cū sanguie suo pglutinat ea z pbibet apationē eoz. z scindit fluxū sanguis mēstrui. ¶ Et fit eucatisma ex decoctione ei⁹: in q̄ sedēt mulieres. z abscindit fluxū humiditātū antiquaz matricis. ¶ Et bibit ex decoctōe ei⁹ ad vlcera intestinoꝝ. z confert incisionibꝫ carnis: z incarnat ea. ¶ Et qñ fit suppositoꝝ cū eo stringit ventrem: z pfortat stomachū interi⁹ sumpt⁹ z exteri⁹ positus. Sanguis draconis fri. z sic. est cōplexi onis in tercio gdu. Est aut eligendus q̄ interi⁹ est clarus sicut minū. Sophisticat quandoq̄ cū pulvere minij: z cū alio succo indurato. ¶ Cōtra fluxū sanguis e naribꝫ imponat puluis ex eo z fricent nares vt puluis adhereat rupure venaz. Fiat etiaz sinapisma ex eo z albus mine oui z aqua rosaz circa frontē z tempora. ¶ Contra emoptoicā passionē vitio spūaliū tenat puluis ei⁹ z gūmi arabici pfect⁹ ex aq̄ rosaz rū infusiois dragātū z panēs postea trāsglutiat. Si p̄o fiat vitio nutritiuoz det cū succo plāta ginis. ¶ Idē. Fit vsus p̄ dissinteriā: si fiat vitio superioroz. si vitio inferioroz iniat p̄ cristere cū succo plāta ginis z aqua oz. ¶ Suppositoꝝ factū ex eo z succo sanguinarie valet p̄ matricis fluxū: z p̄ fluxū sanguinis nariū.

A Anguis draconis latie. grece sindrichis egilos. ara. demalachoem. Ser. li. ag. ca. demalachoem. auc. Dyaf. Demalachoem vel sindrichis egilos. i. sanguis draconis q̄ fit ex arboꝝ q̄ eodē noīe nūcupat. z est plāta hñs p̄as vñ palmi lōgas aut pl⁹: silis fulis i q̄bꝫ filat. sup q̄s sūt folia puasilla folijs coriandri. q̄z color p̄git ad rubedinē. z hñt viscositate z odore forte: nō tñ malū sꝫ p̄riū odore medicinaliaz. Et in sūmitatibꝫ ramoꝝ sūt corone rotunde z flores albi in p̄ncipio natiuitatē eoz. In fine p̄o fiūt aurei. nascit in terra culta.

Operationes.

A Sera. auc. Sal. Sindrichis. In plāta ista est res q̄ abstergit. z est i ea hūiditas mlta. z ipa infrigidat paz. z cū h̄ est i ea pua stipticitas. z ppter hāc cāz pbibet gñationē apatū. Et q̄daz noīant plantā q̄ dē egilops noīe b̄ plāte. et est plāta silis huic plāte in oibꝫ: nisi qz ista plāta est supior i stipticitate ab ipa. z ppter hāc cāz confert sanguis z vlcerybꝫ intestinoꝝ z fluxui mēstruoꝝ supfluo. ¶ Idem auc. Costan. Succ⁹ b̄ plante est sanguis draconis dict⁹. z ē rubē fortis rubedinis. z sapor ei⁹ est stiptic⁹. z p̄ ei⁹ est q̄ infrigidat z desiccāt in. iij. g. vñ pglutinat vlcera q̄ fiūt a p̄cullioe. z p̄fert fluxui sanguis

Capitulum. ccccxiij

Sarcocolla grece. arabice anzaros. las-
tine ho anzaruta. Sera. li. aggre. ca.
Anzaros. auc. Dyaf. Est gummi arbor-
ris spinose q̄ nascit̄ in terra paras qd̄ simila-
tur olibano. z sunt parua frusta. z color eius ē
subrufus z amari saporis. Et melior ex ea est q̄
cito frangit̄ z desiccatur sine mordicatione. et in
sapore eius est amaritudo. z est calida z sicca in
p̄mo gradu. Unde virtus eius est que glutin-
nat: z abstergit: z maturat: z resoluit: z incarnat:
z aperit apostemata q̄ fiunt a percussione.
¶ Galien⁹. viij. sim. far. c. de sarcocolla. Sarco-
colla est lachryma arboris ex Persia. mixtam
habens virtutē. Et emplastica quadā substan-
tia: z modicū stiptica. vnde immordaciter sic-
cat. z p̄pterea vulnera potest solidare.

Operationes

¶ Dyascorides. Sarcocolla habet virtutē con-
glutinativā vulnez. z abscindit humiditates q̄
veniūt ad oculū z corrodit carnē corruptam q̄
est in vlcery: z habet p̄tū in obtalmia cū pos-
nitur. Et p̄prietas ei⁹ est expellere lipitudines
ab oculo plus alijs medicinis. maxime q̄n ad-
ministrat̄ cū amilo z zuccaro albo.

¶ Et idem auc. Arabari. Restaurat fracturam
z incarnat vlcera. z mūdificat vlcera cū melle.
z q̄n miscet̄ cū albumine oui: aut cum lacte z de-
siccat: z postea terat̄ z cribzatur z in pulvere ad-
ministrat̄: confert obtalmie. et purgat flegma
viscosum. Et dosis eius est quādo miscetur cū
alijs medicinis in decoctioe. a. 3. f. vsq; ad vñā.
et ipsa non ponatur sola propter maliciā eius
magnam.

¶ Et idem auc. Dabit. Sarcocolla est acuta
multum perforativa. comedit carnes vlcera
z habet in cura obtalmie p̄prietatem mag-
nam: et virtutem magnam: et virtutem poren-
tem. et aufert lipitudinem oculorum quando
habent obtalmiam. quod quidē nō facit ita ali-
qua medicina. z maxime q̄n miscet̄ cum amilo
et zuccaro albo.

¶ Et potio eius ad laxandū ventrem. Habet
p̄prietatem iuuandi oculum z ventrem. z pro-
prie ad purgandum flegma grossum quod est
aggregatū in iuncturis z in testinis z in scia.
z in geniculis. expellit ipsum cum fortitudine:
z cum aliquantulo colore. z iuuat medicinas
alias ad extirpandum ex corpore. Et fortasse vul-
nerabit oculum ad intestina. et excoziabit ea.
z inducit tenasimonem p̄pter suam acuitatē.

¶ Et si ipsa datur in potu alicui sola: aut cum

aliqua medicina. z fuerit ille etatis cōplete in-
ducit ei calniciū. et facit cadere capillos omnes
de capite suo. Et si fuerit iuuenis fit in h̄ mora.
Et si fuerit senex: facit illud citius. Et melior
ex illa est que teritur faciliter. que est albidior z
in maiorib; frustis. Et q̄n fit cum oleo de nuci-
bus: quia oleum nucis frangit acuitatē eius.
et propter hoc non habet ip̄a facere id qd̄ dixi-
mus in corrosione. propterea quia oleum pro-
hibet eam adherere. z caliditas nucis frangit
plurimum acuitatis que est in ea.

¶ Sed si preparas eam cū oleo amigdalaz po-
ne de eo duplū aut triplū pōderis de ip̄o oleo.
si vis ipsam ponere in aliqb; pillulis. Sed si
volueris ipsam adhibere solam sine aliqua cō-
mixture alterius medicine: pone plus ponde-
re ei⁹ de oleo. z pone de oleo de kerua quantitas
qua possit dissolui solum. z postea misce cū
alijs medicinis: z cum oleo de kerua erit seni-
bus conuenientior. Iuuenib; autem non est
cōueniens cū eo. quia calor nature iuuentutis
non fert calorem olei de kerua.

¶ Et quantitas dosis ei⁹ simplicis postq; p̄p-
paratur sicut dixim⁹ est pondus aurei vni⁹ vs-
q; ad pōdus. 3. iij. z quartā. Et meliores medici-
ne q̄ cōueniūt in admixture eius sunt serapio-
nū ei⁹ mirabolani. z turbit. z aloē. z armonia-
cum. z bdelliū iudaicū. z semen apij. z ameos.
z familia horū ex medicinis.

¶ Paulus capitulo de Sarcocolla: calida est
z sicca in tertio gradu. Emplastrum factum ex
ea z albumine oui super tempora valet ad fluxū
sanguinis a naribus.

¶ Puluis eius cū aqua rosaz p̄ficiat̄ z soli ex-
siccet̄. z itez cum aqua rosaz ponat̄ in oculo
q̄ maculam p̄sumit z oculū clarificat. Contra
tenasimonem fumus eius p̄ inferiora receptus
emboto imposita valet.

¶ Bulcasim libro q̄ d̄r Seruitor. translato a
sinone de Yanua. Forma nutriendi sarcocol-
lā in lacte. Accipe de sarcocolla bona alba gros-
sa z pone in vase vitreo amplioris orificij z mul-
ge sup̄ eam lac asine in q̄ntitate pauca ne infū-
datur in eo z liquefiat sed remaneat sic. z pone
subito in sole vt cito desiccet̄. z q̄n erit sicca opoz-
tet vt itez mulgas s̄m q̄ntitatē quā dixi. z sem-
per caueas ne cooperias eam lacte ne acescat
lac anteq; desiccet̄ z destruat̄. z fac ita quater
vel quinquies. z cū hoc feceris: sicca bene z cō-
serua. z si nō habes lac asine paratum: fac cum
lacte mulieris: quia est melius.

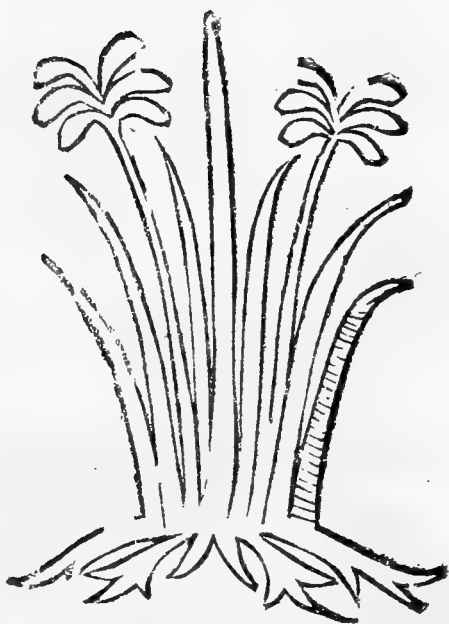
¶ Auicēn. Sarcocolla est arboris spinose gū-
ma in qua est amaritudo. et bona est illa q̄ ad
citritatē declinat similis olibano.

¶ Et dicit̄ quidā q̄ est calida in secundo sicca
Lc iij

in pmo. Est aut glutinatita: 7 ideo cōsolidat et carnem creat. Valet etiaz ad aurem saniosam. Confert obtalmie. 7 pprie lippitudini 7 fluxui oculi. proprie cum lacte asine.

R

¶ Plateari⁹. Sarcocolla est in secūdo gradu calida 7 sicca. Est gūma cuiusdā arboris ex partibus transmarinis. Huius generis alia est in puluerem redacta q̄ facile ex alterius pulueris admixtione etiaz sopbifficat. Alia vero grossa reperitur diu seruat ex glutinositate quā habz. Inest ei virtus pstringendi 7 solidandi. Eligenda est illa q̄ alba est: aut subalbida: aut gūmosa. q̄ in maiori q̄ntitate reperit. Reducta in puluerem non valet.

Capitulum. ccccxxiii.

¶ Spatula fetida. Verba est similis yreos.

Operationes.

R ¶ Paulus capitulo de spatula fetida. Succus eius eradicat morfeam albam si fiat vnguentū ex puluere eius 7 puluere staphisagrie. flāmule 7 hermodactili. 7 de attramēto cōbusto in olla rudi cū aceto 7 arungia porcina vetusta. 7 inungatur ter in die. 7 cooperiatur cū folio caulis et plantaginis.

Capitulum. ccccxxv.

¶ Sebesten. Pandecta ca. ccccccccxxv. Sebesten latine. Grece Βαχαιος magiata. Arabice faulis sebesten. Et in lingua Persica vocatur mammilla canis. Unde. Sebesten mammilla canis fert Persica lingua. ¶ Serapion libro aggregatoris capitulo Faulis. Sebesten. Aboanfemochiata sunt nomina istius arboris fructificatis fructus dulces. nominant eos gentes faulis sebesten. ¶ Et idē auctoritate ysaac. feneram mochiata est roth in Arabia. et est arbutū altū super terram sicut basta. habens corticē cui⁹ color vergit ad viriditatem. 7 habet folia magna rotunda. 7 habet racemos: quoz sapor est dulcis. et vna eius est magnitudinis nucicne que postea glaucescit cū maturatur. Et habet interius viscositatem albam. 7 granum quod est sicut granum oliue. Dic fructus colligitur 7 exsiccatur donec pallius sit. 7 est illud quo vti mur in medicina. 7 est medicamen medium in complexionē sua in ca. 7 fri.

Operationes.

De Herbis

¶ **Ysaac aneto. vis.** Sebesten laxat ventrem febricitantiū. ¶ fert tussī q̄ est a caliditate z sic- citate. z lenit pectus. z sedat catarrū calidum stipticum ppter eius humiditatem.

¶ **Et** fert ardozi vtrne q̄ fit ppter mordicatōez colere ī vesica z ī renibz. z expellit fomes intesti noz. qz adherent ei ppter dulcedinē suavi.

Capitulum. cccxxvi.

¶ **E**men lumbicorū latine. Brece **Al- basan.** Arabice **Kanbel.** Serapion li. ag. c. Kanbel. id est semen lūbricoz Assimilat em̄ arene. z ascendit super ipm̄ glau cedo. z est in substantia eius stipticitas fortis. z expellit ascarides.

Operationes

¶ **Sera. auc. Almansoz.** Kanbel vel kanabel id est semē lūbricoz. est calide cōplexiōis: z expellit ascarides z ca dit sup̄ terrā albā: z nō semi- nat. Et est vna de rebz q̄ cadit de celo.

¶ **Et idem auc. Aluismen.** Kanbel est res in qua est glaucedo. solidant̄ cum ea olle q̄n fran- gunz. z dicit̄ q̄ reperit̄ sup̄ terram in corasceni postq̄s pluit: z colligit̄ tunc.

¶ **Et** q̄n bibit̄ tritum expellit lumbicos z asca- rides. z laxat ventrem.

¶ **Quicē. li. ij. cap. Kanbel.** Kanbel ca. est in tertio gradu. Et est semen arenosum qd̄ coopit rubedo q̄ est minor rubedini lapidis ī felle bo- vis reperti. z in ipō est stipticitas vehemens: in- terficat fomes z ascarides: z expellit eos.

Capitulum. cccxxvii.

¶ **E**ne arabice grece z latine. Serapio li. ag. ca. sene. Sene q̄n desiccatur reposit̄. Et ipm̄ habet vaginas oblongas in q̄bz sunt semina ordinate distincta. z ille va- gine habent̄ pediculū subtile. q̄ adherēt ramu- lis. z q̄n agitant̄ vagine a vento cadunt: z pas- tores colligunt eas.

Operationes.

¶ **Serapion auc. Dabiz.** Virtus eius est cali- da z sicca: tamen pance caliditatis z siccitatis eius est ppe caliditatem ipsi. z habet virtutem magnā q̄n puenit ad stomachū purgandi me- lancoliam z coleram. Et fortificat substantiā cordis q̄n miscentur cū eo medicine quas dixi- iunare sicut viola: z portio decoctionis pl̄ con- fert q̄s ipm̄ tritum. Et dosis siccī triti eius est a. 3. i. z in decoctione. 3. v.

Ec iij

- B** ¶ Et idem auctoritate Rasis. Sene et fumus terre purgant humores adustos. et cōfert sca-
bici et pruriti.
- E** ¶ Johan. Desue. Sene est folliculus plante quā vocant Herse alsemer. Et inuenit ex eo do-
mesticum et siluestre. Et melior pars plante est
folliculus: deinde folia. Et melior folliculus ē
cuius color declinat ad viriditatem et subnis
gredinem quandā. et in quo est de amaritudine
res modica et stipticitate. et qui est magis cōpre-
tus. et in quo sūt femina ampla cōpressa. Sub
albidus autē nō est bonus et incōpletus. Simi-
liter et folia sūt meliora viridia. Subalbida ve-
ro et tenuia sunt bona. et antiquum ex eo est sine
spiritu. et stiptes ei⁹ sunt inutiles: est calida ī
pncipio secūdi. sicca in pmo. et folia sunt in pri-
mo calida. et est abstersiuū. mundificatiuū con-
uenienter: et resolutiuū. Debilis est et tardus
lutionis. et debilitat stomachum.
- D** ¶ Confortatur cum rebus acutis sicut zinziber
et sal gemma. et medicine cordiales et stomati-
ce cū eo felicitant opus eius.
- E** ¶ Et Galienus. Cum iure gallozum aut car-
niū soluit sine molestia. et si infundatur in aqua
casei cum spica. deinde coquatur parum: est me-
dicamen bonum. Solutione educit enim cum
facilitate melancholiam et coleram adustam. et
mundificat cerebrum cor et epar et splenem: et
membra sensuum: et pulmonem. et cōfert egri-
tudinibus eoz. et aperit opilationes viscerum. et
conseruat videntem ipō in iuuentute. et generat
gaudium. Causa autē tristitie amputat.
- F** ¶ Et ponunt folia eius in lauacris ad caput: et
ppria cū camomilla. Cōfortat cerebrum et ner-
uos. et sū omnē modum administratōis ei⁹ addit
in visum: et corroboret auditū.
- G** ¶ Et est medicina bona febrium melancholiaz
et antiquarum. Dosis eius infusi potio est ab
gureis. iij. vsq; ad. 3. i.
- D** ¶ Plateari⁹. Sene est herba calida et sicca que
in transmarinis partibus nascit: maxime circa
babiloniam et in Arabia. vel in confinio babi-
lonie et arabie. Folia tantūmodo cōpetūt vsui
medicīne. per annos decem seruat.
- I** ¶ Et virtutem habet dissoluendi attrahendi et
purgādi flegma. pncipaliter melancholiā. S3
cū p se dat pncipaliter in decoctiōe poni debet
in qntitate vni⁹. 3. Cum autē cū alijs in qntita-
te medie vel tertie partis.
- R** ¶ Contra melancholicas passiones: epilentiam
quartanam emorroidas. contra vitium sple-
nis et epatis et sincopim epilentiam.
- L** ¶ Ad idem quoq; valet syrupus ex succo feni-
culi ac sene cum succaro: et maxime contra vis-
cum splenis.

Capitulum. cccxxviii

¶ Senecion. ysi. li. ethimol. Senecion dicitur
eo qd vere pmo senescat. vnde et eam la-
tini senecionem vocant. Greci origan-
on. Nascitur p macerias.

Operationes.

- ¶ Dya. Senecion nascit in tectis et in petris. et h3
folia viridia et densa. pyrsum subrusū. et in ei⁹ sū-
mitate capitella in modū viticelle. vires habet
stringētes: eadēq; faciētes q et plantago.
- ¶ Cū a ceto caribapla/mata valet ad neruoz in-
cisiones. cū vino autē dulci testiculoz inflama-
tionē tollit. Folia em eius frigida sunt.
- ¶ Ex herbario. Senecia tusa cum arungia: et
iposita vulnera sanat etiā rccētia Stomachi
q3 et pedum lumboz et rozarum atq; neruozū
dolorē tollit. ad podagram etiam tusa et im-
posita e3q; pedibus proficit.
- ¶ Actor. Senecio dicitur et carduus benes
dictus: sicut in synonymis legitur. Aliud est
senacio videlicet Nasturcium aquaticum. de
quo superius dictum est de. A.
- ¶ Macer. Origeon greci nos senecio vocita-
mus. Quod similis canis videatur flore capil-
lis. Nascitur in muris: in ortis et tegularis. V-
lius herbe vis frigida dicit esse. In medicinali

De Herbis

radix nō ponit̄ vsu. Flores cū folijs tundes in fundito vini. Per modicum dulcis ⁊ sic tepe/ facta tumori. Dec simul apponas ani vel testis color. ⁊c.

Capitulum. cccxxix

Serpillū. ysi. Serpillū dicit̄ eo q̄ radices eius lōge serpent. Ea des ⁊ matris ani mola dicit̄ eo q̄ menstrua moueat. Passa dicit̄ li. iij. Dense marcio serpillū plātis aliquod semie ferit. s; vetusta melior. leti⁹ frondebit: sed iuxta piscinā vel lacuni vel putei margines cōserat. Pl. lib. xx. Serpillū a serpendo purant dicit̄: qd̄ in siluestri euenit: maxime in petris. Satiū nō serpit sed ad palmi altitudinē in/ crescit. pinguis voluntariū in candidioribus folijs ⁊ ramis efficac̄ est aduersus serpētes ma/ xime scolopēdras terrestres atq; marinas. Idē Pl. ca. de serpillō. Serpillū idē est qd̄ herpillū. Quis sumit̄ p polygonia. vt in Alexandro de dolore capitis ex causa calida. Et dicit̄ serpillū qz sup terras serpit. Et est aliud siluestre: aliud domesticū. Domesticū ramos diffundit super terrā. Siluestre in longū crescit ⁊ altū. Pan/ decta cap. d. lxxi. Numir arabice vel mestratir miseri. grece serpillum vel herpillum. latine ser/ rapillum. Serapion libro aggregatoris cas

pitulo Numir. aucto. Dyas. Est de eo domes/ ticum ⁊ siluestre. sed domestica est planta incli/ nata sup faciem terre iacens. ⁊ quod de ea tan/ git terram infigit in terra radices et habz folia ⁊ ramos similia folijs ⁊ ramis origani. nisi qz sunt albiores ⁊ in odore suo est aliquantulum ex odore maiorane. et vtuntur ea mlt̄a in cibis ⁊ nominant eam multi arclas ⁊ arclanē. Sed siluestre ex eo nominatur ragis. quod nō incli/ natur sicut aliud super terram in ortu suo. imo stat erectum ⁊ habet ramos subtilles lignosos adeo q̄ possumus facere ex eis licinia ad lumē accendendū. ⁊ ramuli sunt longi circa palmū pleni. folijs rute si milibus. nisi quia sunt stri/ ctiora ⁊ longiora. ⁊ duriora folijs rute. ⁊ flores acuti saporis: ⁊ odoris boni: per singulos ra/ mos distinctos. Cuius color est in summitas/ te eius purpureus. Et habet radices in quibz non est inuamentum. Mascit̄ in rupibz ⁊ in lo/ cis lapidosis. ⁊ est fortius ⁊ calidius domestico ⁊ admiscet̄ in medicinis. Et est alia spēs agre/ stis vel siluestris. ⁊ est sifna barion. nascitur in locis habitabilibus ⁊ domesticis. ⁊ est similia mente. nisi quia sunt ei folia latiora q̄ mente. meliorem odorem habentia. Et idem auctori. **Daf.** Substātia eius est subtilis que calefacit ⁊ desiccāt in tercio gradu.

Operationes.

Dyascorides ca. de Serpillo. siue vt latini cicer erraticum. Verba est humilis ⁊ sup terrā repens cū folijs atq; ramis origano similibz. albidioribz tamen. samsuci odore fingentibus. Et ei⁹ spēs sūt due. Vna ortualis siue visualis: q̄ in campis lapidosis crescit. Alia agrestis: q̄ nō p terrā serpit: s; recta atq; stipit̄ positione erigit̄ cū ramulis tenuibz atq; horētibz in lon/ gitudine bipalmis: cū folijs paruis rute simili bus: s; angustioribz ⁊ lōgioribz. cui⁹ basta silis est sarmento. Flozem odore suauis habens in omibz virgis constitutū ⁊ in summitate purpu/ ream ⁊ linguā remordentē: ⁊ gustu viscidum. radix eius inutilis est. nascitur locis saxosis. Est autē vehementior et calidior ea q̄ est vsuas/ lis: q̄ ideo accepit nomen herpillū: qd̄ greci ber/ pete repere dicunt: qz ambulat. Nam fructus hui⁹ plurimū ambulat fructificando.

Quicē. li. ij. ca. mescatramisir. Descatras/ mesir siue mescarrasir est: cui⁹ stipites sunt simi/ les ascehefabram sicco. Ex q̄ nō assumit̄ in p̄n/ cipio cibi sapor plurim⁹ neq; odor. Deinde suc/ cedunt amaritudo et acuitas. ⁊ est diuersarum speciez: et vna est debilior: alia est calida ⁊ sic/ ea pueniens ad tertium.

Tractatus

- A** ¶ Sera. auc. Dyas. Serpillū puocat mēstrua qñ sumit in potu z vzinā. z pfert tortiōibz vētr̄ z acritiōibz musculoz z summitatū eoz. z apo stemaribus epatis calidis. z est bonum contra nocumenta venenoꝝ qñ bibitur. Et fit emplastrum cum eo super morsum.
- D** ¶ Et qñ coquit cū aceto z admisceat ei oleū rosa rū z pūciū sup caput sedat sodā. z est pueniens p̄p̄e litargie z carabito. Et qñ sumitur in potu ex eo cū aceto. 3. iij. sedat vomitū sanguinis.
- E** ¶ Et idem auc. Sal. Semen ei⁹ est similiter calefactiū. z ideo qdā exhibent illud in potu bascentibz sincopim z tortiones in vino.
- F** ¶ Et idē auc. Dyas. Dabz virtutē calefactiūā qñ semen ei⁹ bibit cū vino. z pfert distillationi vzinē: z lapidi: z tortionibz ventris z sincopi. et fit emplastrū cū eo ad puncturā apum. z qñ sumitur in potu sedat vomitum.
- S** ¶ Et idem aucto. Aben mesuay. Aperit opilationes viarum. et habet virtutem confortandi multum in punctura.
- H** ¶ Dyas. Virtutē bz p̄strictiūā siue redarguentem. mēstruis imperat. vzinā puocat. bibitum tortiones z p̄quassatōes vtiliter curat. tumorē capitis cōpescit. Dorsibz venenaris occurrit. bibitū z impositū id prestat. Dolorē capitis cū aceto cocto oleo rosarū addito compescit: maxime litargicis z freneticis adhibitus pdest. Nauseam puocat. Item emoptoicis mederi dicit. 3. iij. cum aceto datis.
- J** ¶ Sal. vi. sim. far. c. de Serpillo: noiat ipsum multum subar. Sapor ei⁹ est fortiter acutus. et virtus eius est calida subtiliatiua z resolutiua. z prouocat vzinā z mēstrua.
- K** ¶ Auicēn. Quando pascunt eum pecudes facit emulgere sanguinē z excusar a calamento. immo fortius est eo plurimū. z extrahit humides durates viscosas a pectore z pulmone. Syrup⁹ eius pfert p̄urbationi z nausē. prouocat mēstrua fortiter z vzinam.
- L** ¶ Placētari⁹. Serpillū est ca. z sic. Et ē duplex Domesticū ramosū sup terrā effundit. Siluaticū in longū crescit in a. tū. Folia z flores ei⁹ medicine cōpetunt. valet p̄tra frigidū reuma. p̄tra tussim: p̄tra frigiditatē stomachi. z dolorē ex ventositate.
- D** ¶ Ex herbario. Serpillū qd in mōtibz saxosis nascit efficac⁹ est ad medicinā. Duius rursi et siccati puluis cū aqua calida potatus mēstrua mouet. vzinā puocat. tortiones visceꝝ z tormētoꝝ ruptiones sanat. Idem valet ad capitis dolorem. z ad serpentū ictus.
- H** ¶ Dacer. Serpillū veteres dixerūt q̄ qñ serpat. Et re vicin⁹: hinc fernida siccaꝝ vis est Acti cum vino tritum p̄tun dis oliuo. cui rosa

dat nomen. hoc vnguine p̄ line frontē. Egrosi capitis solet hoc sedare dolorem. Audoꝝ cōbus isti serpentes effugationes.

Capitulum. cccxxx.

¶ Erapinuz. latine et grece. Sachabenez arabice. ¶ Serapion libro aggreg. cap. Sachabenez siue Sachabengi. aucto. Dyascoridis. Est gummi cuiusdā plante: similis galbano in figura sua. Et est vna ex speciebus ferule: sicut a paret in cap. Ferula. Melius autem ex eo est clarū exteri⁹ rubēū: et interius album. Doreius est inter odorem asfetide z odorem galbani.

Operationes

¶ Serapion auctoritate Dyas. Confert dolori pectoris. z attritioni lacertoꝝ. z tussi antique. z auferit superfluitates grossas que sunt in pulmone. z curat epilepticos z spasmū: cū facit declinare caput ad posteroꝝ. z valet dolori splenis z paralisi.

¶ Et illi q̄ amisit sensum z motū alicui⁹ mēbr̄ causa frigiditatis que accidit neruis et custodit corp⁹ a frigore. maxime vero a frigore febriū

De Herbis

periodicaz. ⁊ fit cū eo inunctio ī doloribꝫ magis et confert. Et quando bibitur cū ydromeli le prouocat menstrua: ⁊ interficit fetum.

¶ Et qñ bibit cū vino ꝑfert moribꝫ venenatis ⁊ qñ odoratur ꝑfert suffocationi matricis.

¶ Et qñ linif cum aceto sup cicatrices attenuat eas ⁊ ipm abstergit vestigia vlceruꝫ oculoz.

¶ Et confert obscuritati visus: ⁊ aque q̄ descēdit ad oculum: ⁊ ꝑhibet eam.

¶ Et dissoluit sic dissoluit aq̄ cū amigdal' amaris: vt ruta: aut pane calido. ⁊ sic admistrat ad ea q̄ dirim'. ⁊ est ꝑtrariū venenis mortiferis.

¶ Et aliquñ teritur cum aceto ⁊ linitur sup ozꝫ deolum: ⁊ aufert ipsum.

¶ Et ꝑfert colerice: ⁊ qñ sumit in potu: aut fit cū cocistere purgat flegma grossū qd̄ ē ī iūcturis. ⁊ mollit ventrē mollificatione cōperenti.

¶ Et cōfert emozroidibꝫ qñ sumit simplex aut cōpositū. ⁊ ē pueniēs medicinis laxatiuis acutis: ⁊ expellit v̄tositates grossas. ⁊ dissoluit lapidē. ⁊ ꝑfert rigoribꝫ febrū. ⁊ auget sperma.

¶ Et est bonū epati. ⁊ purgat aquaꝫ citrinā. et ꝑfert ꝑicturis scorpionis. ⁊ cōfert v̄tositatibꝫ intestinoꝝ ⁊ costaz. ⁊ purgat flegma viscosū ⁊ dosis eiꝫ simplicis est. a. ʒ. i. vsqꝫ ad aureū. i. infusi aliqua decoctione. aut in aqua rute. aut aque mellis. aut senugreci. Et si admisceꝫ cum alijs medicinis infrigidat. ⁊ sic dosis eius est a. ʒ. ʒ. vsqꝫ ad. ʒ. i. Et melius est illud cuius color declinat ad rubedinem. ⁊ est clarū habens odorem bonum ⁊ acutum saporem.

¶ Et ꝑfert doloribꝫ emozroidaz qñ bibitur simplex aut cōpositū. ē pueniens admistrari cū medicinis laxatiuis. ⁊ ꝑhibet difficultatē: aut grauedinē eaz sup naturā. ⁊ resoluit ventositates grossas q̄ generant in corpore.

¶ Gal. viij. sim. far. ca. de serapino. Serapinū opus ē ca. ⁊ subtiliū partū similiter alijs opis Habet autē ⁊ qd̄ absteriuū q̄ ⁊ cicatrices q̄ in oculis expurgat ⁊ subtiliat. qñ immo suffusioꝝ n̄bz ꝑpter grossiciem humozꝫ fiennbz bonū est farmacū. Ipa ꝑo planta ex qua fit ferule similis existens debilis ⁊ inutilis est. noīatur autē ꝑncipalius illa serapinum.

¶ Qd̄ pos em̄ eiꝫ ab v̄tētibꝫ noīat ita sicut ⁊ alia m̄ta ꝑpter defectū vocabuli noīam' abusiue mel' erit ipm nō serapinū. sꝫ opus serapini dicere.

¶ Paulus ca. de serapino. Alii est et sic. in tertio gradu. Et ipsum dissoluum in succo rute frangi lap. an et facit vinare. Et fit colliriū contra pannū oculoz:

¶ Et ꝑfert ob'curitati visus ⁊ aque descēdenti ad oculū: cuiꝫ receptio est hec. Recipe serapini. ʒ. i. dissoluat in. ʒ. i. succi. celidonie succari. ʒ. ij. ⁊ distil' et cū lacte mulieris ana equaliter

Capitulum. cccxxxj.

Sesama vel sesamo. Plini'. Sesama venit ab Indis: ex q̄ oleū faciūt. ⁊ est candidi coloris. Est at̄ ex estiuis frugibus q̄ in estate ante virgularaz exortu seruntur Eiusqꝫ fructꝫ vasculis sic ⁊ papaueris includit' Dec q̄des sic miliū ⁊ panicū: ⁊ omnia estiuā maturant a flore diebz. xl.

Operationes.

¶ Plini'. Sesamā vt pinsat in ca. aq̄ macerata puenit expozrigi deinde ꝑfricari. ⁊ frigide is mergi vt palee fluitent iterūqꝫ in sole super linthea expozrigi. Qd̄ nisi festinato pagat: limido colore mutescit. Ipa ꝑo q̄ euoluūt alia euoluūtur. variā habent pistaraz rōnez acus vocat' cū ꝑ se pinsat. Spica em̄ ad vsus aurificū. Si ꝑo in aera terit cū stipula: palea maiore parte terraz pabulo iumentoꝝ.

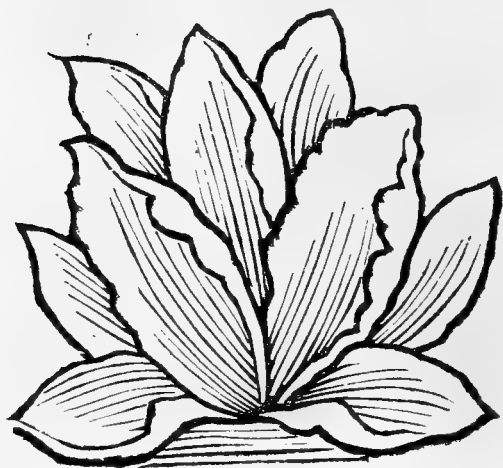
¶ Idem in libro. xxij. Sesama trita inbibet vomitiones. Auricqꝫ in flāmationi illinitur et ambustis. Eadem ⁊ dū in herba est efficit. Amplius in vino decocta imponit oculis. stomacho autē est inutilis cibus: ⁊ animo grauitatem facit. Stellionum moribus resistit. vlcerebusqꝫ que cocoethe vocant.

A

B

Tractatus

- E** **Q**uauribus pdest oleū quod ex illa fit. Sefamoides a similitudine nomen accepit. grano amaro et minore folio. nascit̃ in glariosis. Bilem in aqua potum detrahie.
- D** **E**t eius semen illinitur igni sacro: pannos discutit. Est em̃ nūc aliud sesamoides. videlicet ancyre nascens: qđ ob h̃ aliq̃ vocant ancyriciricon. Cetero simile erigeronti herbe.
- E** **G**ranum sesame in vino dulci ad detractiones datur q̃num tribus digitis capitur. Hiscent etia; ellebori albi vinum et dimidiū obuslum purgationi eam adhibentes maxime insana ne metacolie. comicialibus quoq; et podagris etiā per sedragme pondere epinanit.

Capitulum. cccxxxij.

Eride. Plinius li. xx. Seris lactuce similia. duoz generum est. Siluestris melior est nigra ista et estina. Deterior byberna et candidior est.

Operationes.

- A** **U**traq; stomacho vtiliss̃. ma. p̃cipue quē humor verat. et cum aceto in cibo refrigerant. vel illite discutiuntq; et alios q̃ stomachi.
- B** **C**um pole nta siluestrium radices stomachi causa sorbentur et cardiacis sup sinistra mamma in illinunt. ex aceto podagris et sanguinez reijcientibus vtilis sunt omnes hee.
- E** **I**temq; q̃bo genitura fluit alterno diez potu.
- D** **D**vas. Seridis due sunt spēs. Una videlicet agrestis: et alia ortiva est. Agrestis qđ pinguis et citronon est appellata. et h̃z folia lata. Altera s̃o sc̃z ortiva species h̃z duas. Una quidez habet lata folia lactuce similia. Altera vero est

amara. et habet folia angusta. Omni virtus est stipica et cum stomacha.

Uentrem abstinere cū aceto cocta maximeq; agrestis. vera: ū stomacho p̃firmat. et estuanōes mitigat. sola cū polenta iposita blādit. cordiacis et oculoz tumori subuenit. folia imposita vti cathaplasma: mitigant scorpij p̃cullum.

Ipa q̃z addita polentis et imposita. cōpescit ignē sacri. **D**itra cū aceto ac cerula om̃ibus calidis rebus opitulat.

Capitulum. cccxxxij.

Spelta. Pādecta. ca. cclxxv. Futa arabice. vel fult vel bals vel balca. Grece benge vel tragus vel zeia vel ellica. latine s̃o spelta. Sera. li. ag. c. fult. id est spelta. et ipa est sic ordeus granū. Et sūt ei⁹ due spēs. in vna inueniunt̃ duo grana. et in alia vnū. et q̃dlibz granū in cortice suo. et ipm̃ qđ min⁹ nutrit q̃ ordeus: et ē boni s̃a potus. Panis em̃ q̃ ex eo fit min⁹ nutrit q̃ panis tritici vel ordeus.

Operationes

Sera. auc. Dvas. Tragus. i. spelta. figura eius est figura grani: qđ de candaristum. et est minoris nutrimenti: qz multū h̃z de fursure. et nō est facilis digestionis. et mollit ventrem.

De Herbis

¶ Et idē auctoritate Pauli. Tragus est spel-
ta. 7 est ex speciebus granoꝝ mala stomacho:
7 lenit ventrem. ¶ Et idem auctoritate Mas-
ac. Est frigida 7 humida viscosa. Galien⁹ p̄
mo libro de edulj̄s capitulo zeya. auctoritate
re Dyascoridis. Zeya duplex. Hec quidē est
simplex: 7 vocatur kyrmon. hec autem dyko-
likos vocatur. in duobus quidē in volucris.
coniugatum habens semen. minus autē nu-
tritiua frumentis. Est enim profundarum ra-
dicum 7 multoꝝ calamoꝝ. fructus autē lenis
simus 7 affectatus ab omnib⁹ animalib⁹. Est
autem simile frumentis in frigidis regionib⁹
bus cultum. fit autem magis nutritiua: si cū
ordeo aptaꝝ stomacho farina facta ex eo et
frumento fiunt pulres. est autē satis nutriti-
uum 7 facile elaborabile. magis autem subci-
tatiuum ventris. ¶ Et idem sexto simpliciuꝝ
farmacoꝝum capitulo zeya. Zeya siue spelta
mediā quodāmodo virtutem habet inter fru-
menta et ordea. Et ideo innorescat tibi p̄ ea.
¶ Serapion. Hōllit naturam 7 generat ins-
tationes et rugitus. 7 est bona viscositatib⁹
pulmonis 7 pectoris: 7 forti cussū. Nam fiunt
ex ea loboc 7 pulres. 7 prouocantur inam 7 mū-
dificat renes 7 vesicam.

Capitulum. cccxxiii.

Symphicium: Dyascorides. Symphit-
cum nascitur in locis asperis habēs
7 gas origano similes ac tenues. cas-
pita vero sicut thimū. virge lignose sunt 7 os-
dorare: gustuꝝ dulces: flegma pronocantes.
Radix est illi longa 7 obzusa in modū digiti
grossa. ¶ Sympatos. Isidorus. Sympatos
grece dicitur est: eo q̄ tantā radicis virtutes
habeat: vt frustra carnis i cacabo aspersa co-
agulet. Synapiagrion vel vt dicitur latini scā-
dalicū. i. pes pulli. nascit in tumulis 7 sup res-
gulas. Verba est hñs folia minutaz angusta
duob⁹ digit⁹ longa: in sūmo diuisa 7 pinguis
Virgā pfert in medio duoz palmoz cū pau-
cis ramulis: in q̄b⁹ fert semen cardamo simi-
le: latius: obrotundū ac veluti conuassatū. vn-
de 7 vocatur talaspiū. Greci nāq; thalasse di-
cunt frāgere siue quassare. florem habet albū
Vir⁹ est ei 7 semini termantica atq; acra.

Operationes

¶ Dyascorides. Potui datū vebemēter pur-
gationem facit superior⁹ ac inferior⁹. Scias-
ticis medet p̄ clistere adhibitū. Menstruis
imperat bibitum. Collectiones in aceto bi-
bitum rumpit. Abortum facit.

¶ Idem. Symphicū elixū in mulla: pulmo-
nem purgat. resciētēq; sanguinem: aut nes-
freticos cū aqua medicinaliter iunat. Radix
eius cū aqua cocta et bibita fluxum mulier⁹
abstringit. Dissintericis quoq; p̄oficit.

¶ Cum oximelle data cōquassatiōes atq; do-
lores lateris saluberrime curat. Basticata
vero sicim amputat: 7 aspredeinē faucuz miti-
gat. Vulneri recēti paracolesim facit. Entes
roceliacos bibita 7 carbaplasmata optie cur-
rat: 7 carnes concoqui facit.

¶ Aliud est symphicū qd̄ piten est appellatū.
bassam habet asperam duob⁹ cubis longaz.
angulosam 7 abintus inanē: in qua folia sūt
aspera 7 angusta. sicut buglossos oblonga.
angulos etiā habet ipsa basta in q̄b⁹ nascunt
folia. flores habet mellinos.

¶ Et semen sup bassas sicut flosos. Bassaz
frutex habent quiddā simile pulveri quod cū
carne applicatū fuerit: puriginē facit.

¶ Radix est ei nigra. que cū fracta fuerit ap-
paret alba 7 muscilaginosa. Dec trita 7 bibis-
ta medentur emoptoicis: cōquassationes resci-
cit: 7 anī tumores spargit.

¶ Cum yringitbe folijs carbaplasmata face-
re potest omnia supradicta. Vulneri paraco-
lesim efficit. Carnes incisās 7 i cacabos mū-
sas in se glutinare facit.

Capitulum. cccxxxv.

Sinonū. Pandecta capitū. dclxviii.
 Quidam dicunt q̄ hec est herba que
 dicitur pes milui. quidam dicunt q̄
 est alexandrum: sed falso. Nam neutrum isto
 rum est verum. quoniam non est pes milui q̄
 vocatur pepanus: quia pes milui habet folia
 satis maiora ⁊ pinguiora. ⁊ flores satis a flo
 ribus sinoni differentes. quoniam pes milui
 facit flores multos ⁊ albos simul cōiunctos
 in capite stipitis apparētes: sicut cauda gar
 te: ⁊ eius herba sicut valeriana. Sed sinonū
 recte florefcit sicut petrosilinum vsuale. secū
 da facit folia sed maiora non est similiter alex
 andrum quod facit semina nigra rugosa ⁊
 cūq; curua ⁊ magna sicut git. Sed sinonū
 fm Dyascoridem ⁊ Plinium facit semina si
 cut apium ⁊ ameos. Unde fm veritatem si
 nonum est petrosilinum macedonicū. Quo
 nam Dyascorides dicit: Sinoni semen est
 minutum simile apio: sed oblongum ⁊ nigrū:
 gustu calidum diureticum valde ⁊c. Et dicit
 tur sinonum: quia nascitur in syria prouincia
 regionis macedonie.

Operationes.

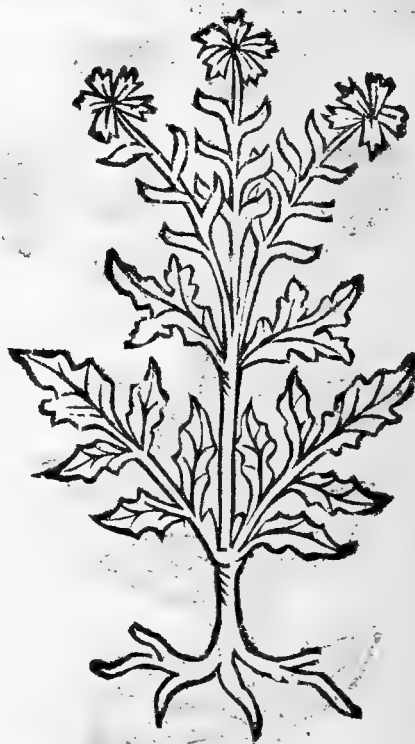
Dyascorides cap. de petrosilino q̄ nascit
 in macedonia in criptis ⁊ speluncis. ⁊ me
 est minutū simile apio vel ameos odoratus ⁊
 viscidum ⁊ aromaticū ⁊ diureticū valde.

Menstruis imperat Inflationes stomachi
 ⁊ colli cōpescit calefaciendo ⁊ siccando. In
 mis tortionib; subuenit. Dolorē laterū miti
 gat. Refreticis ⁊ vesice dolori subuenit.

Pronocat abundāter urinā: maxime cū vi
 no datū. diureticis antidotis miscetur.

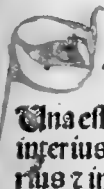
Paulus cap. de petrosilino macedonico.
 Petrosilinum macedonicum cui⁹ semen de
 syria affertur. Vel semen est minutum simile
 apio diureticū valde. nascitur circa petras.
 semen ⁊ folia similia apio. semen eius odora
 tum ⁊ diureticū valde. vnde petrosilinū vos
 catur: quoniam multotiens in petris nascitur.
 quod multi petrapium dicere consueuerunt.
 Quia idem sunt sinonum ⁊ petrosilinum ma
 cedonicum. quod latine dicitur petrosilinū
 agreste. Lege capitulum Petrosilinum.

Multi sinono vel macedonico carentes
 vtuntur alexandro: quoniam sunt eiusdē vir
 tutis. Virtutem sinoni vel macedonici: vt in
 uenies in capitulo Petrosilinum.

Capitulum. cccxxxvi.

De Herbis

Sinapis. Pandecta capitulo. cxxviii
Lhardel arabice. grece vero 7 latine
 sinapis. Sinapis duplex e species.
 Una est cui⁹ semina exterius sunt subnigra.
 inferius vero alba. Alia cuius semina exte-
 rius 7 interius sunt alba. 7 habent vnam vir-
 tutem. sed prima species est acutior secunda.
 Et componitur sinapis a semi 7 napus: quia
 tenet medium inter sinapim 7 napum. est cas-
 lida 7 sicca in medio quarti gradus. ¶ **Sera-
 pion** libro aggregatoris capitulo **L**hardel.
 auctoritate **D**yascoridis cap. **L**hardel: id est
 sinapis. Et est illud eligendum quod no est
 nimis siccum nec extenuatum. et habet gra-
 num grossum. 7 si frangitur est album interius
 us: 7 est humidum. nam istud est tale nouum
 bonum. ¶ **I**dem auctoritate **S**alici est calid-
 da 7 sicca in quarto gradu. ¶ **A**uicenna libro
 secundo capitulo de sinapi. Sinapis est cas-
 lida 7 sicca in quarto gradu.

Operationes

¶ **S**erapion. Virtus foliorum est calida vlt-
 ceratiua. 7 ppter hoc pungit multum. quan-
 do teritur 7 miscetur cum radice enule. et dis-
 mititur super locum per spacium boze. 7 cos-
 fert sciatice vlcerose 7 spleni.
 ¶ Et linitur cu eo scabies vlcerosa et aufert
 eam. 7 aufert maculas vnguium. 7 cofert qn
 radix eius suspenditur in collo habentiu do-
 lozem denticum: nam sedat eum.
 ¶ **I**dem auctoritate **D**yascoridis. Sinapis
 virtus eius est calida 7 subtiliaz attrahit qn
 masticatur. 7 quando teritur 7 miscetur cum
 aqua: 7 temperatur cum ydromelle: 7 fit inde
 gargarismus. ¶ **C**onfert apostematibus ras-
 dicis lingue. et antique asperitati pulmonis
 facto cum eo gargarisinate. Et quando fit cu
 eo emplastrum cum rebus conuenientibus ad
 hoc resoluit scrofulas.
 ¶ Et quando teritur 7 applicatur naribus com-
 mouet sternutationem: 7 confert epilepti-
 cis excitans eos. 7 mulieri que patitur suffocati-
 onem matricis. ¶ Et cofert litargie quando
 fit emplastrum cum eo super caput: postq se-
 cisti capillos eius abradi. 7 quando admisce-
 tur cu caricis 7 ponitur sup cutim donec ru-
 beat confert sciatice 7 duricie splenis. et est
 coueniens ppter doloribus antiqs. qn volum⁹
 attrahere aliquem humorem ad exteriora. et
 qn fit emplastru cu eo: curat alopiciam.
 ¶ Et quando miscetur cu melle et adipe: aut
 cum cera 7 oleo dissoluta: mundificat facies.
 et aufert maculam seu liuorez qui fit sub oculis

lo. 7 coquitur cum aceto: 7 linitur cum eo sca-
 bies vlcerata et empetigo.

¶ Et qn terit grosse 7 dat in potu cofert febr-
 bus periodicis. 7 cofert grauitati auditus 7
 tinnitui aurium. Et quando teritur 7 admisce-
 tur cum aqua 7 melle: 7 fit inde colliriu: cofert
 obscuritati visus: 7 pruritu palpebrarum.

¶ **A**uicenna. Sinapis incidit flegma. 7 ole-
 um eius est calidius oleo raphani. 7 fugiunt
 ex fumo eius vermes venenosi. 7 illa que est
 siluestris generat humorem malum. Et i ipa
 sunt absterfio 7 etiam resolutio.

¶ Et homines qda comedunt folia ei⁹. 7 radice
 eius elixatam. 7 mudificat facie: 7 aufert ocu-
 latione 7 vestigia sanguinis mortui.

¶ Et siluestris est bonum emplastrum sordis-
 ciei: 7 excitat linguam: 7 cofert alopicie. 7 res-
 soluit apostemata calida: et omne apostema
 antiquum. 7 ponitur cum caulibus sup scro-
 fulas: 7 confert scabiei 7 empetigini: 7 cofert
 ad dolorem iuncturarum 7 sciatice.

¶ Et mudificat humiditates q sunt in capi-
 te. 7 fit ex ea emplastru capiti ei⁹ q patit litar-
 giam. Et aqua ei⁹ distillat ad oem dolore au-
 rium: 7 molaris. Et silr eius oleu. 7 ppter qn
 decoquit in ipa assa. 7 est ex medicinis aperi-
 entibus colatorij opilationem.

¶ Et dixerunt quidam q si bibatur a ieiuno
 intellectum efficit bonum.

¶ Et administratur in alcohol oculi ad pan-
 num 7 asperitatem si teratur et bibatur cum
 aqua mellis. aufert asperitatem antiquam in
 canna pulmonis. et extenuat splenez. 7 facit
 sitim. et confert pfectationi matricis. et facit
 desiderium coitus.

¶ **P**linius libro. xx. Sinapis ad serpentum
 ictus 7 scorpionum tritum cum aceto illini-
 tur. Fungorum venena discutit.

¶ **C**ontra pituitam tenet in ore donec lique-
 scat. aut gargarisatur cu aqua mulla. Ad den-
 tium dolore manditur. ad vnam gargarisatur
 cum aceto 7 melle. Stomacho vtilissimum
 contra omnia vitia pulmonibusq.

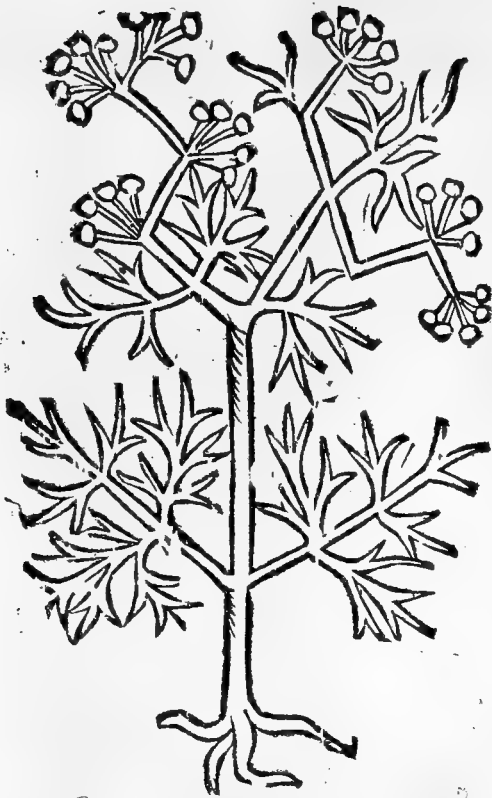
¶ **E**xcreationes faciles facit in cibo sumptu
 dat 7 suspiriosis. Sensus atq sternutationes
 ta capitu purgat. Aluum mollit. ¶ **D**acer.
 Inter eas qd Pitagozas laudauerat herbas:
 Asseritur prima laudem tribuisse sinapi.

¶ Quartus 7 gradus in vi sicca calidaz.
 Extrahit humores viscosos extenuatq.

¶ **C**oburitq cutem: vis est sibi tanta caloris.
 Maior vis eius in semine dicitur esse.

Capitulum. cccxxviii.

Tractatus

Siseleos. Plateari. Siseleos idem est q̄ siler montanū. Et ē in. ij. g. ca. z siccū. Semē ei⁹ medicine cōpetit. et p̄ annos tres seruat. Virtutē habet diuretici cā dissolutiuā z p̄sumptiuā. ¶ Pandecta ca. dcli. Siseleos arabice vel ascegelios. grece silali. latine siler montanū. ¶ Sera. lib. ag. ca. siseleos. auct. Dyas. Siseleos folia h̄z similia folijs feniculi: nisi q̄ h̄z longiora z grossiora. z habet bastā longā: in cui⁹ sumitate est corona in qua est semē longū z latū: b̄ns angulos: z grossum acuti saporis: foris odoris. Et est illud q̄d est in vsu z administratur in cibis. z habet radicem longam boni odoris.

Operationes

A ¶ Sal. viij. sim. far. ca. siseleos fm trāssa. ara. Radix hui⁹ plantę semē h̄z caliditatē tantā q̄ puocat vrinā forti puocatiōe. z cū eo virt⁹ subtilis q̄ pfert asmāti z epilentie. ¶ Et idem codē libro z codē cap. fm trāssa. grecā. Siseleos radix q̄dē z fruct⁹ calefactiuū est intantū vt sufficiēter vrinatiū sit farina cū. Est autē ex subtilib⁹ partibus vt ad epilentias z orthomis cōpetat. ¶ Et Sera. auc. Dyas. Virtus ei⁹ est calefactiua. s. radice⁹ ei⁹ z seminis. z q̄n sumit ex eis in potu puocant vrinā. z pfert rūt coartationi anbelit⁹ in q̄oporet boiem

erigi. z asmāti z suffocatiōi matricis. z puocāt menstrua z expellit fetū. ¶ Et pfert epilentie: z oib⁹ dolorib⁹ intestinoz z interiorz mēbroz. z q̄n sumit de aliquo illorū: aut ex vtroq⁹ cū vino in potu cōfert tussi antique: z debilitati digestiōis: z tortiōib⁹ ventris: z debilitati es patis. ¶ Et q̄n sumit ex ea cū vino z pipere p̄ seruat z defendit boiem a frigore aeris. et p̄pter hoc ouenit itinerantib⁹ in byeme. Et q̄n boies z alia animalia comedunt de hac planta tpe coitus eoz cōfert eis statim ad impōgnādum. ¶ Et idē aucto. Aben meshay. Est ca. z sic. in fine. ij. gra. incidit z dissoluit humores flegmaticos viscosos z cōgelatos. Et p̄pter hoc aperit vias oēs: z cānales opilationes: et puocat vrinā z menstrua: z pfert asmāti: z oib⁹ bus egritudinib⁹ flegmat⁹. ¶ Plateari. Cōtra asmata ex frigida cā dat vinū decoctiōis ei⁹ z ficū siccat. Vel puluis ei⁹ cū ficibus siccis z assatis. Cōtra opilationem splenis z epatis acrenū z vesice stranguriā z disurriam dat vinū decoctiōis ei⁹. ¶ Verba ipa in vino et oleo cocta et peccini cathaplasmata stranguriā z disurriā soluit. Sed z fumigatio facta ex aq̄ vl⁹ vino decoctiōis eiusdē berbe menstrua puocat. ¶ Aui. Siseleos est in ij. g. ca. z sic. resolutiuū: mūdificatiū carnis natiū. Silt semē z radix ei⁹ sunt sedatiua. dolorz interiorz: z liq̄facit flegma cōgelatū. de ipo dat in potu aialib⁹: z multiplicat eoz partus. ¶ Cōstantin⁹ in li graduū. Siseleos est ca. z sic. in. ij. digestiōe adiuuat. vrinā z menstrua puocat. Matricis suffocationem currat. stranguiriā ex frigiditate dissoluit. Hanc lituosus z diu ex humido tussientib⁹ subuenit potata cū pipere z vino calefacit eos q̄ in itinere deficiūt: z p̄pter byemē frigesunt.

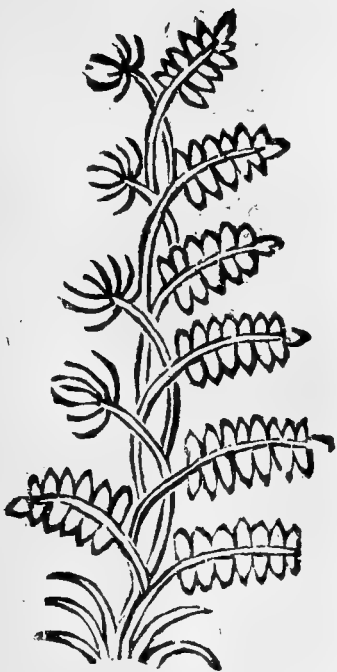
Capitulum. cccxxviii

Iberica. Dyascorides. Siderica sive heraclea habet folia prassio similia: sed oblonga z aspera. Hastas habet quadras duob⁹ palmis longā virgas longiores stipticas: et in gustu suaves. in quib⁹ scilicet virgis capita obrotunda sicut verticelli. z sicut prassij oriuntur: z in eis semen nigram inuenit. Sub petra nascitur.

Operationes

¶ Dyascorides. Folia ei⁹ trita paracolesim faciunt mire vulnerib⁹ imposita. Alia est sydericis que hastas duob⁹ cubitis habet longas z teneras. Folia que in ipis hastis pestipsteri similia. z diuisa i circūitu plurimū nascētia: s̄ in vili tenuia z longa. In acumie vero

De Herbis

Capitulum. cccxxxix.

haste capitellū habet rotundū z aspeꝝ in quo semen blete est simile obrotundū z duruz. Est autē virtus termātice similis supradicte. Terrium est gen^o sideris qđ catebras Heracles non dixit. z nascit in parietibz sicut vitis. Dabz folia minuta teneraqz mltā ex vna radice nascencia coriandro similia. Dui^o haste duobz sunt palmis longe molles z albidiores. feniceos habet flores. ¶ Dyascozides. In gustu est mucilaginosā: tritaqz vulneribz recentibz paracolesim facit imposita. ¶ Plin^o lib. xxv Panacem heracleon alij sidericē in cubitali scapo ramosum minutioribz qz feniculi folijs ab vno vestitū. Alij fatent illā quidē vulneribus vtile. sed verā achilleā esse scapo ceruleo pedali sineramis ex oi parte singulis folijs elegāter vestitā. Alij quadrato caule. marrubij capitibz folio quercus. hanc qz nervos p̄cisos glutinare faciūt. Aliā dicunt sideritem nascentē in macerijs. ¶ Cū terij sedi odoris: sed z aliā huic simile. candidioribz tñ folijs z pinguioribz actenerioribz cauliculis iuineis nascentē. Aliam vero quincum cubitoꝝ cxi libz ramulis atqz triangulis filicis folio pediculo longo. Omnes autē vulneribz p̄cipuos esse. Eam vero ex latissimo folio nr̄ scopam regiā vocāt. ¶ Idē in li. xxvi. Sidericē varietes ad alligata minuit: z sine dolore prestat.

¶ Aliqua. Pandecta capi. cxxi. Chaharliub arabice. grece pilocaractavi siliqua vel keracium. vel keraca. vel faba siliqua. latine vaginella. vel carumba. ¶ Serapion libro aggregatoꝝ cap. Chaharliub. Chaharliub sapor eius est stipticus cum pauca dulcedine. Et virtus earū que nō sunt recentes est siccatiua. Naz que defecantur stringunt sicut faciunt cerasa. quia humiditas earum resoluitur: et remanet substātia terrestris que desiccatur. Sed arboris earū est virtus desiccatiua z stiptica.

Operationes

¶ Galienus scđo de cibis capi. de siliqz. De siliqz pessime senti qzuis digerant z ventrem stringant: z humores noxios nutriant. ¶ Et idē in libro de chimis. Est kerachius edulitū pauci nutrimenti z ligneuz ex necessitate z indigestibile. Nullū enī ligneū bñ digestibile. sed z nō egri celeriter non parum ipsis existit malum. quare melius esset ipa neqz de ferri ad nos ex orientalibz locis in quibz nascuntur. Est enim cibo muliez z pueroꝝ esse natoꝝum nihil vtile ad sanitatē. conservatioꝝ

¶ D d in

A

B

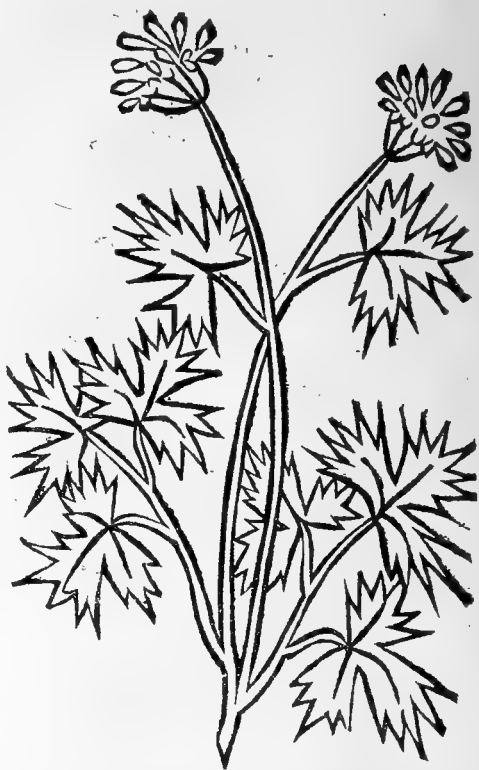
L nem. neq. eustomachus est. Alimētū autē pa
 lamq. z ipm dat pauco corpori. ¶ Et idē in li
 bro de sim. far. de xilocaracta. Arbor xiloca
 racte q̄ vocat centenicen est siccativē z stipti
 ce virtutē. sicut z fructus ei⁹ que vocat xiloca
 racta. participās videlicet de dulcedine qua
 dam. patiunt autē z hec simile cerasi. humide
 enī magis subducūt ventrē. sicce autē sistūt ma
 gis expirata quidē humiditate: terrestri autē
 substantia remanente. ¶ Paulus cap. de silis
 quis. Est quoddā genus silique que vocat sis
 liqua caprina. cuius fruct⁹ est sicut mirtus: z
 folia sunt tracion. fructus ei⁹ est in vaginis
 sicut lupin⁹: habens formā faseoli. ¶ Dyasco
 rides cap. de siliquis. Silique recentes stō
 machum evertunt: eodem siccitate in contra
 riū possunt. Tribu eaz ad vrinā proficit cōmos
 uendum. Traditur ad stomachi dolorē nō le
 ue presidii esse si in sextario aque ad dimidiū
 um coquant. bisq. succus p̄ dies quinq. cons
 tintos hauriat. ¶ Paulus. Siliqua caprina
 sufficienter caneros medet. ¶ Bartholome
 us i libro de proprietatib⁹ inquit. Siliqua
 est gen⁹ leguminis sonoris follib⁹ z vacuis:
 quod magis onerat q̄ reficit: vt dicit glosa su
 per Lucam. xv. ¶ Item siliqua dicit follicu
 lus cuiuscunq. leguminis z purgamentū ex
 quo porci nutriunt. ¶ Isidorus autē lib. xvij.
 dicit siliquon. quā latini incorrupte siliquam
 vocant. Ideo tale nomen a grecis accepit:
 qz est arbor cui⁹ fructus est dulc. xilon q̄ p̄
 p̄ lignū dicit liquon dulce. Et huic senten
 tie p̄cordat. ¶ Plinius libro. xxiij. vbi dicit:
 qz fructus silique sunt p̄dulces: z habent lon
 gitudinē vnus digiti z pollitarem latitudi
 nem: quoꝝ cortex manducat vt dicit. ¶ Idē
 libro. xx. q̄ aliqui dixerūt eam esse ficum egypti
 um: sed hic est error manifestus: qz in egypto
 pro non crecit: sed in Syria.

Capitulum. cccxl.

Sisamus. Pandecta. Semysem ara
 bice. grece sisaminū. Latine vero sis
 samus vel iorolena. Serap. li. aggre
 gatoris capitulo semyssem: id est sisamus. au
 ctoritate Galieni. In eo est substātia vinctuo
 sa quantitate nō pauca. Et virtus eius est q̄
 mollificat. Et eadem virtus reperit in oleo
 sicut in substantia. z aqua in qua coquit sisas
 mus habet eandem virtutem.

Operationes

A ¶ Dyascrides capitulo sisaminū fm trāslati
 onē grecam malū est stomacho. et comesum
 oris fetorē facit. Et idē fm trāslationē arā

bicam. Quando fit emplastrum cū eo mollit
 duricies neruoz. Et curat p̄quassatiōes au
 riū. z apostemata calida que fiūt in eis. z con
 fert cōbustioni ignis: z dolori colico: z moꝝ
 sin aialis q̄ dicit carates. ¶ Et qñ miscetur
 cū oleo rosaz sedat dolorē capitis q̄ fit a cas
 lore solis. Et planta sisami qñ coquit cum vi
 no facit hāc eandē opationē: et p̄fert proprie
 apostemati oculi z pulsatiōi eius. ¶ Et idē
 Serapion aucto. Aben mesuay. Oleū sisas
 minū est malū stomacho z destruit eū. z iuu
 mentū eius est illis q̄ hnt melancolicā: z scilicet
 furas in extremis artib⁹. Nam bi iuuant multū
 ex cibo ei⁹. z rugas cutis extēdit z mollit
 eas. z cōsolidat scissuras q̄ fiunt p̄pter desic
 cationē q̄ sunt a melancolia. ¶ Et dicit qz sis
 sam⁹ est ca. in. ij. gra. z bu. in. i. z puocat vomi
 tū qñ tozrefit z rectificat z meliorat. ¶ Gal. i
 li. de cibis cap. de sisamo. Sisamū cito stō
 machū evertit z tarde digerit: z alimētū dat
 corpori vinctuosum. ¶ Rabi Moyse capi.
 de sisamo. Sisamus corrumpit cerebrū z nu
 cham. z replet caput fumositatib⁹. z facit sus
 dozem ferentem. et in mulierib⁹ ventrem au
 get. z ipsuz generat berniam. ¶ Auerrōis qñ
 to colliget capitulo de sisamo. Est calidus i
 p̄mo vel in p̄ncipio secūdi. humidū in tertio.

De Herbis

Capitulum. cccclj.

Siligo. **Isidorus** li. etymo. **Siligo** ē gen^o triticea selecto dictū. Nā in pane species eius p̄cipua est.

Operationes

Palla. li. xvij. **Siliginē** dixerim pprie tritici delicias. Landor est et sine virtute ac sine pondere conueniens humidis tractibz. q̄les ita/ lie sunt et gallie comate. Sed et trans alpes i allobrogū t̄m auernozqz agro p̄tinax. In ce/ teris ibi partibz biennio in triticū trāsit. Res/ mediū ē vt granissima queqz ip̄i^o gr̄a serant.

E siligine laudatissim^o panis ac p̄stritarū opa laudatissima p̄cellit in italia. si ip̄is nate misceat cāpana. Rufior q̄dē est illa: sed can/ didior p̄ysana. ponderosior autē cretacea. **Vu/ stum** est e grano cāpane vel cāpanie q̄ caltra tam vocant: redire sextari^o q̄tuor siliginis ex modio. **I**ntrastiaz **Carbonis** siligo et tri/ ticū in apro loco edito serunt: q̄ sole q̄ diu/ rissime toreat.

Serenda d̄r in tenuiora ter/ ra: q̄ nō multo indigent succo: vt cicere ac ci/ tulum. In pingui vero q̄ cibi sunt maioris vt siliginē ac triticū et linū. **D**eniqz far et siligo solū sortiunt cretosum et vliginosum. **S**iligo nūqz p̄ter maturescit: nec vlla segetū minus dilationē patit p̄pter teneritatez: eiusqz q̄ ma/ turauere protin^o granū dimittentibz. **S**mi/ nus q̄ cetera frumenta periclitat in stipula: semp̄ habet rectā spicā: nec p̄tinet rotā: quin/ faciat rubiginē.

Dulcissim^o est panis ex as/ frica. Ipsaqz spissior q̄ far. et spica maior eaz/ dem et ponderosior. **D**ifficulter extertit in gre/ cia. ob id dari iunētis ab homero dicta: hec est enī quā oliram vocant. **E**adem in egypto facilis atqz fertilis. **F**ar sine arista est. **I**teqz.

Siligo ex cepta ea que laconica nuncupat. **A**diciuntur bis genera bronos. siligo exce/ pticiat tragos. **S**ūma siliginis laus boni/ tate et cribi tenuitate constat. **E**t galli quidē e fetis equoz inuenere cribroz genera byspa/ nie lino excussiora et polinaria. egypt^o a papi/ ro iunco. **S**iliginez quidē ex ouis subigunt vel lacte. butiro vero gentes pacate ad ope/ ris pistorū genera cura transeunte.

Idem in li. xxij. **S**iliginis grana cōbusta et trita in vino amineo atqz oculis illita epy/ foras sedant. **A**uicenna. **S**iligo est specis es ordei sine cortice: et ei^o opatio p̄pinqua est opationi ip̄ius. **G**losa sup **L**ucā. **S**iliqua est gen^o leguminis sonoris follibz et vacuis quod ventrem magis onerat q̄ reficiat.

Rasi in almāsoze. **S**iliq̄ q̄ in terra hieroso/ **D**iuu

Siligo est specis es ordei sine cortice: et ei^o opatio p̄pinqua est opationi ip̄ius. **G**losa sup **L**ucā. **S**iliqua est gen^o leguminis sonoris follibz et vacuis quod ventrem magis onerat q̄ reficiat. **R**asi in almāsoze. **S**iliq̄ q̄ in terra hieroso/ **D**iuu

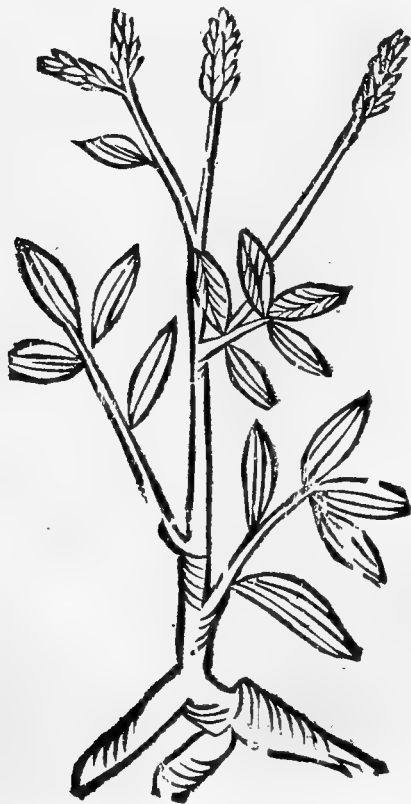
Auicenna in secundo canone. **S**isamū est semen pluris vinctuositat^{is} q̄ reliqua semina. **Q**uidā dixerūt qd eius oleū nō nisi melanco/ licis cōfert vt eos impinguet et humectet. **E**t erilimon qd est gen^o quoddam sisami abomi/ nabilis saporis. **C**orpus ei^o est folio suo for/ tius et est ca. in medio p̄mi. humi. in fine ip̄i^o. **E**st autē glutinariū et lenificariū. equalis calefactionis: et similiter oleū ei^o et decoctio ip̄ius. **E**st etiā mollificariū. et in ei^o oleo est grossitudo. et qd est torefactū minoris est no/ cument. viriditatem p̄cussionis resoluit. et sanguinem congelatum. **E**t confert fillure et asperitati melancolicorum bibitum et linū/ tum. et est impinguariū. pprie ex corticatur. et prolongat capillos et pprie succus arboris eius ac folioz ip̄ius: ac lenit eos. remouet quoqz furfures. **I**saac. **S**isamū ca. est in. i. gra. hu. in. ij. **Q**d sine cortice est vinctuosus est. **I**deoqz grossi^o et ad dirigerē dū duri^o. **P**alla. li. r. **I**n mēse septēbri ferendū est sifa/ mū putri solo vel pinguibus arenis vel terra cōgesticia. iungere q̄tuor vel sex sextarios ses/ uisse cōuenit. **I**dez in libro vndecimo. **S**is/ samū vsqz ad ydus octobris et faselū cōuenit seriterra pingui vel agro sterili.

A
B
C
D
E
F
G
H
I
L

Tractatus

lymitana nascunt et patu colore hnt et vntrem stringut. Que at i alijs terris vntre forti stringit et calide no fut. ¶ Panecta ca. cclxxxix. Siligo vi germanu latie. grece tyfavel syth⁹ ara. siligobih ¶ Sal. i. d. edulhis ca. tyffa. auc. Dyoclisz menesithei air: q post frumetur oz deu meli⁹ qde tyfa. i. siligo. Etenim sufficiter nutrit. et cu multo labore digerit. Panē autē assidue ex eis comedēs: null⁹ vtiqz ex incōsuetoz buic edulio san⁹ erit: neqz oīno si modis cū ē ei gūe et idigestibile. semē at hui⁹ tyfe bz qdē exteri⁹ leuā. i. corticē. ¶ Et a qbusdā vocat pūū frumētū eqs. hāc qdā inocue comedere. nō iprobabilr aut vtiqz qdā noiant pūū frumētū tyfaz et calozet spissitudie et caliditas te pūū assilatā ipi. ¶ Et idē. vi. sim far. ca. syth⁹. Syt⁹ siue siligo acrior ē credo n̄ paz et cacochina m̄ ex putrefactiōe siens. Est at in flarina. et h̄ qdē bz acre et calidū. plimū pō frigidū adfuz acre. ¶ Sera. lib. ag. ca. siligo. vel bals. auc. Dyaf. Sūt ei⁹ due spēs. i vna inueniunt duo gna et i alia vnt. et qolibet granū i cortice suo. et illud pl⁹ nutrit qz ordeū. et ē boni saporis. Panis pō q fit ex eo min⁹ nutrit qz panis tritici. ¶ Et idē auc. Sal. Suba hui⁹ gni est media iter subaz tritici et ordeū qstū ad cū bū et fm medicinā etiā. Et ex hac p̄ sciri opatio ei⁹ p̄ illud qd dicem⁹ de tritico et ordeo.

Capitulum. cccclij.

Sisimbriū. Ex sinonimis. Sisimbriū idē est q mentastrū. de q scz mēta stro dictū ē de m. pl. li. r. Sisimbriū siluestre a qbusdā thymbriū ē appellatū. pedali nō ampli⁹ altitudine. Qd aut in riguis nascit est nasturcio simile. Utrūqz aduersus occultata efficac est anialia: vt sunt scra bones et similia. Qd in sicco oritur odoratū est. et coronis inferit. angustū foliū habens.

Operationes

¶ Plinius. Ad dolorē capitis et epiforas valēs. Alij panē addūt. alij p se decoquunt in vino. Sanat et epimictidas et vitia cutis in facie muliez. intra quartā diē noctibz impositum. diebusqz detractū. vomitiōes singul⁹ tormina. stomachi dissolutiōes cohibet: siue cibo sumptū siue succo potatū. Non est aut granidis edendū nisi mortuo pceptu qppe illū cū cit: etiā impositū. Douet vrinā cū vino potum siluestre et calculos. Quos vigilare op⁹ sit ex citat: capiti cum aceto infusum.

¶ Pla. Sisimbriū qd alij herpillum vocāt agrestis maius est. Nascit in locis cultis et adfuz. et est ydicissimo file. Sed eo est odoratū et folijs latoribz: q multi in coronas cōponūt. virtus eius termantica existit: strāguirij medef.

¶ Et calculos frāgit. hoc maxie facit semen ei⁹ cū vino bibitū. Tortionibz et sugglutionibus maximū pstat effectū. Idē nauseantibus opitulat. Folia eius cathaplasminis adhibita capitis dolorē mitigant fronti imposita.

¶ Dyascorides. Notum est sisimbrium quod est natura calida i secūdo. et sicca in ipō. Putrefactionibz resistit. pediculos interficit.

¶ Confert apostematibz frigidis: ac flegmoni duricie i vehementis decoctuz cum aceto mixtumqz cum oleo rosarum.

¶ Confert obliuioni ac sensus cōmixtioni et litargie: quādo limitur caput ex eo. Confert etiam singultui bibituz cū vino. ad soda quoz fit emplastrum ex folijs siluestris.

¶ Confert tamen vermibus ascaridibus. et extrahit fetum mortuū. et prouocat vrinam proprieqz petrosam. Quod autē est siluestre cū vino bibitum. phibet distillationē vrine: et lapidem extrahit: ac ventris dolori pungitiuo subuenit. Confert etiam puncturis.

¶ Actor. Quia sisimbriū ab autoribz nō solū dicitur mentastrum: sed etiā menta videlicet domestica. de ipō etiam inter ortulanas herbas sub hoc eodem nomine dictū supra.

De Herbis

maccha mixta semibz & origanis nobilibz ad
dito sale comesta. virga eius diuisa est. lacry
mūg qđ ex se dimisit colligineccellarium est.

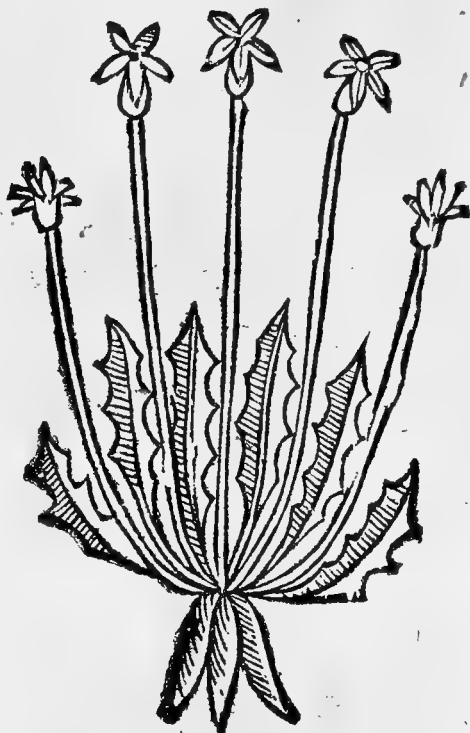

Capitulum. ccccliiij.

Silphio. **Pli.** li. xxij. Silphio ex sy
ria venit deteri⁹ parthico: sed medi
co meli⁹: cuius est vsus in medicina.
Dyalco. Silphij radix nota est omnibz cui⁹
lachrym⁹ lazer nominatur.

Operationes

Pli. Na ad lienes pdest radix ei⁹ Arterias
etiā exspirat⁹ & collectōibz sanguis illinitur
Sz i cibis cōcoqđ egre inflāmātibz inflatio
nes facit & ruct⁹ vrine qđ noxia. **S**ugillat⁹
cū vino & oleo ē amicissima: & strumis cū ce
rasedīs qđ verruce cadūt ei⁹ suffectu crebri
re. **F**olia ei⁹ ad purgādas matrices ac pel
lēdos part⁹ emortuos i albo odorato vīo de
coquūt vt acceptabili mēsurā bibat. **D**yal.
Zures acriter calefaciēs ac vesicā ledēs. **S**
vêtrē purgās hec herba fortit⁹ calefacit. **V**ir
tus ei⁹ oīno inflāmātiua ē. & ppter h̄ indigesti
ua ē. **R**adix ei⁹ cocta cū aq̄ & modico meli
le porata iuuat ad difficultatē vrine. succ⁹ ei⁹
cū lacte resolut⁹ emigraneā curat i aurē mis
sus. **E**xtrinsec⁹ aut⁹ posit⁹ opat⁹ apli⁹. **N**ascit⁹
in syria & armenia & lybia. **D**ui⁹ h̄ ga splete vo
cata ē ferule silis. folia qđ h̄ apio silia: & semē
latū. **V**ir⁹ radice ei⁹ termatica et stōachū
inflat: & ructuationē puocat. **I**ndigestibilis
ac vesice p̄ria ē accepta. **O**leo addito lino
res corpis limpidat. **O**leo ciprino vel yrimo
mixta sciatic⁹ hūozē frigidū errantē siccāt. in
aceto cocta & cathaplasinata cās ani compe
scit. bibira venenis occurrir. **E**st etiā cultos

Capitulum. ccccliiij.

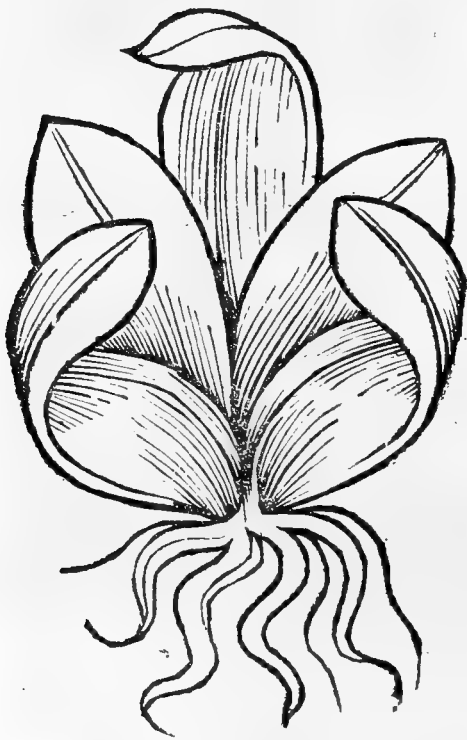
Sisere. **Plini⁹** li. xix. **S**isere. **T**yberi⁹
p̄nceps omnibz annis a germania
flagitans nobilitauit. cui⁹ in geldu
ba castello reno imposito generositas est p̄ci
pua: ex q̄ apparet frigidis loc⁹ cōuenire. **I**no
est ei longitudine neruus **I**ulie auguste quo
tidiano cibo maxime illustrata. **S**erif aut⁹ &
sifer & pastinata vtroq̄ tpe. s. vere et autūno.
magnis seminū interuallis nulla ne min⁹ q̄
ternoz pedū. quoniā spaciōse fructificat si se
ratur. transferre aut⁹ melius. **I**dē lib. xx. **S**is
ser erraticū simile est satiuo & effectū.

Operationes

Pli. li. vii. **I**nest enī sifer longitudie neru⁹
q̄ in decoct⁹ extrahit⁹ amaritudis magna p̄te
relicta. q̄ mulso i cibis tpata: etiā i gr̄as h̄rif.
Neru⁹ idē & pastinace maiore dūcatat ani
cule. **S**isere serif mēlibz bis vicz: **F**ebuario
marcio: apli: angusto: septēbri: octobri. **B**re
uior ē his: s̄z torosior: amariorq̄ medullo p̄ se
minurillima. **E**adēbo dulcibz mixt⁹ saluberr
ma: iuenit gr̄az plibz modis austeritate victa

Tractatus

L **M**ā z in pollinē tundit arida. liq̄daq; dulci
tēperat; z decocta postea aut alleruatur vl ma
cerata pl̄bo modis. z tūc mixta de fruto: aut
subacta melle vn̄is z passis: aut p̄ngulbo cas
rioris z lege Plin̄iū ibidē. **U**re sifer silē sa
tuo: z excitat stomachū. ex aceto lasar picia
to sūptū. aut ex pipe z mulso pūcit v̄inaz. Et
vt opinio credit etiā ventrē. Est z dyacles in
sua eodē. p̄tea cordi p̄ualescētū puenire. z
p̄ multas vomitiōes p̄quāv̄tile. **D**eracli
des p̄ argētū v̄inū dedit z veneri subinde of
fensantē egr̄isq; recolligētib; hūc Desi^o. **I**ō
stomacho v̄tile videri dixit. qm̄ nemo tres si
seres edēdo p̄tinuaret. Esse tñ vile p̄ualescē
tib; z ad v̄isā trāeuntib;. **S**ariūq; p̄riuatim
succus aluū sūtit. **D**yal. **S**ysaz est oib; no
tū qđ comestū est eustomachū. Radix ei^o elis
za z comesta tollit fastidiū. z est diuretica.

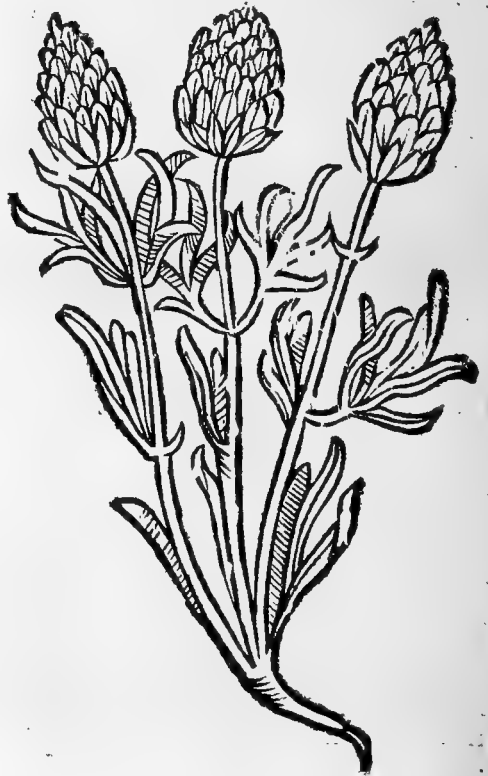

Capitulum. cccxlv.

Sycla. **A**ui. **S**ycla duaz sp̄z est. qz
vna nigra p̄ter vebemētiā viriditat;.
Altera fo nota ē. apud q̄sdā ē i p̄mo
ca. z sic. Et fm̄ veritatē ē cōpositaz p̄tutū. et
apud q̄sdā ē fri. **N**ec dubiū ē qn̄ in ei^o radice
hūiditas sit. **I**n ip̄a ē virt^o baurach subtilias
tina z resolutio z aptio. fortior resolutōe attri
plich z lenificatio. **I**n nigra ē stipticitas: z p̄

prie cū ibentib;. **E**t baurachitas q̄ ē in ip̄a ē
resolutiua. z terreatas ē cōstrictiua vl p̄tractis
ua. **O**perationes.

Aui. **T**otū elixatū ē malchimi. totūq; par
ui nutrimeri sic olerareliq;. **S**ucc^o ei^o ac des
coctio folioz fissuras frigori; p̄hibet: z alopi
cie p̄ferūt. **C**ōfert etiā p̄ano. z qn̄q; abscons
dit verrucas succ^o ei^o. z interficit pediculos
Ex eadē elixata fit emplastrū ap̄atib; ac re
soluit z maturat ea. **E**i^o fo. decocta bona sūt
ignis adustioi. z linita cū melle; ferūt emperi
gini. **E**t ei^o aq̄ cū felle gr̄tis fit caput; pur
gū: ac delet tozurā. **E**t valz ad vlcera nariū
Itē ei^o aq̄ distillat in aurē: z sedat ei^o dolorē.
Radix ei^o ē mala stomacho. facies nausēā
z hoc pl̄mū p̄ter baurachitatē ei^o mordis
cariūā. **A**d opilatōes epat; fortior ē aptio
malie cū sinapi z aceto p̄prie. **I**saaci dietis
p̄ricularib;. **S**icla quā vulg^o appellat blitia
ca. z sic. ē in p̄io g. **C**ill audabile stōacho nu
trimētū ḡnat p̄ter qndā sui acūm̄is z hūidi
tat; multitudinē. **Q**ue tñ si coquat cū aceto
obsomagra. carui oleo onfancino vel amig
dalino facit qdē digestiois fit. **I**z parū nutrit.
v̄trē bumectat. epat; opilatōnē apit; maxie
fo si de grossis ac viscosis hūorib; sit. **I**n aq̄
coctaz sic comesta fit stiptica. **A**ctor d̄ hac
qz sub noie bliti dictum est suo loco in super
iori parte hui^o tractatus. s. de **B. ca. c.**

Capitulum. cccclxv

Sticados arabicum. Pandecta ca. lxxv. Ascukodos arabice. Brece sabadis. Latine ꝑo sticados. est quoddam arabicū. z est illud qđ arabice noiať ascukodos. Et est quoddā citrinū. de qua in sequenti cap. dicit. Unde Sera. li. aggre. facit de sticados duo capitula. Unus de sticados arabico: quod incipit ascukodos sine affoedos. z aliud de sticados citrino quod incipit Sceba. Est autē sticados arabicū calida et sicca in tertio gradu. **Sera. lib. aggre. cap. Ascukodos:** id est sticados arabicū. Nascit̃ z in insula que dicitur sabadis in regiōe Salacie: est herba subtiliū ramoz habens comā satu regie simile: nisi folia eius sunt longiora satyregie. z est acuti saporis cum pauca amaritudine. **Dyaf. cap. de sticados.** Sticados nascitur in insulis Salacie circa anassiliam. que insula sticados nomiat. vnder nomē accepit. Est autē herba tenuis: semen minutum habens cū folijs simili bthimo: sed oblonga z gustu acriora z subamara.

Operationes

Salienus. viij. sum. far. ca. sticados. Sticados ei⁹ quidē ad gustū amar⁹ sapor est: z stipticans moderate. cōplexio ei⁹ cōposita est ex frigida terrestri substantia pauca aqua stipticat z alia subtili ignea ampliori aqua amaricat. z ꝑpter vtrūq; vero de obstruere z subtiliare dicit: z abstergere z fortificare nata est viscera oia: z toti⁹ corporis ambitū. mōstratum enim est z in anterioribz: quoniā q̃cunq; pharmaca cōposita sunt ex talibz substantijs ꝑ dictis energias comparantur.

Johannes Desue capitulo de sticados. Sticados quod medici laudant est arabicum. z est planta foliorum subtilium z longorum habens stipitem subtilem cinericeuz: cuius eleuatio super terram est in mensura cubiti. et habet flores assimilatos spicis siliginum: sed sunt breuiorez sine semine. Et est calida in primo gradu: z sicca in secundo.

Et est cōpositū ex partibz terreis frigidis dantibz ei stipticitatē paucā. z ex tribz igneis subtilibz a q̃b insunt ei acuitas z amaritudo. sed acuitas plus est amaritudine sua. et amaritudo plus est stipticitate ipsius. ꝑpter quod est subtiliat inu: resolutiuū: aperitiuum opilationū. absteriuū z solutiū nature. et ē preferuatiū ꝑhibēs a putrefactōe. z ē ex pte stipticitatis paucē in eo ꝑfortatiū cordis et

cerebri z neruoz z viscer. z hoc est eē: z ꝑprietas ei⁹ ꝑhibendū ē hūitibz coleram in stomacho. cōturbat enī eos inducens sicut in vomitū z est nationē laboriosam. Nā etiā calidam habetibz z sicca cōplexionez. z q̃ sunt illi ꝑtestate colere. **ꝑm q̃z est ex debilitate solutibz ꝑpter qđ miscendū est ei salgēma z mirabolani nigri cū eo aut kebuli. magnificat enī opationē ei⁹. z silr squilla: z ꝑprie in egritudinibz capit.** Et infusum qđē in aq̃ casei meliorat in ꝑditiōibz suis. z passule sine interioribz silr sunt ex his q̃ emēdant. silr z salgēma rectificat illud. z ꝑprie ad oēs partes ei⁹ sextuplū ipsi⁹. z succus pomoz dulciū decoctiōibz ei⁹ verificat illud. **ꝑuicē. li. ij. ca. de sticados.**

Sticados est plāta hñs spicā. sicut est spica grana ordei. sed ei⁹ folia sūt breuiora. et i ꝑo stipites sunt cinericeī sicut in epibimio. z est sine semine acut⁹ cū amaritudine pauca. cōposit⁹ ex substantia terre a frigidat ignea subtili. ca. in ꝑmo gra. sic. in. ij. **Sera. auctoritate Sal.** Decoctio sticados arabici cōfert dolori pectoris sicut yfopus. et in ꝑfectiōibz medicinarū hz vires acriter relaxates cū odore suauī. vnde z mēstrua ꝑuocat. **ꝑo. De.**

Sit ex sticados arabico z spica z oleo veteris olei boni inuatiū vocī. Flores q̃dez ei⁹ de decoctōe sustinet. plus q̃z folia. solutiōe educit colerā nigrā z flegma. z inūdicat neruos z cerebrū z mēbra sensuū. z ꝑfortat ea z ꝑfert iuuamentū magnuz egritudinibz frigidis. et hoc ꝑm oēm modū vsus ei⁹: siue in potibz siue in fomētis z lauacris. **Et oleū ipsi⁹ ꝑfortat cerebrū z neruos: z calefacit eos z viuificat.** In medicinis autē sticados si iūgat squilla. aut ei⁹ acetū est medicina bona epilētie et vertigini: z cū lapide lazuli aut sale inde. aut alijs valentibz ad ea. Cōfert melācolie z egritudinibz tumorz. z miscet ei buglossa aut succus ei⁹: aut succus pomozū dulciū ad egritudines cordis z melancoliā. **Et enaporatio decoctiōis ei⁹ aperit opilationes narū. et est medicina bona opilationibz epatis et splenis z viscer.** Et est sedatiū dolorz q̃ sunt i neruis z in instrumentis iuncturariū: z in lateribz ꝑm omnē modū administrationis eius.

Et confortat interiora omnia que a frigiditate lesa sunt: et ꝑprie materialit: z ꝑhibet a putrefactione.

Et ipsi⁹ syrupus z alij modi administrationis ei⁹ sunt medicina bona quartane et febris longi temporis: z ꝑprie flegmaticz. Dosis decoctionis eius est portio a. iij. vsq; ad vi. pulueris eius a. iij. vsq; ad v.

ꝑui. Sticados arabicū resolut et subti

D

E

F

G

H

I

K

L

M

N

D
P
D
R
S
T

Itat amaritudine sua. z sifr ei⁹ syrupus aperit opilationes z abstergit. z in ipso qdē est stipticitas pauca. z pfortat cor z viscera et phibet putrefationē. ¶ Et ei⁹ decoctio sedat dolores neruoz z iūcturaz z latez. Et ipsi⁹ syrupus est res mag⁹ iuuatiua egritudinū frigidaz z neruis. qre oportet vt eo q̄tidie vtatur q̄ ner⁹ uos h³ debiles: z q̄ ex frigiditate i ipis paritur. ¶ Et pferit melācoliez epilētie. z nocet habētibz calidā cōplexionē. z facit eū vomere. z est ex eis q̄ faciūt sicim z pfortāt instrumenta vīne. z soluēdo educit flegma z melancoliaz. ¶ Bal. vero nō dixit hoc esse ei⁹. et vltima q̄ dē potio ipi⁹ est duodecim kesumē cum vino puro z oximelle z modico sale. ¶ Plate. Sticados ca. z sic. p̄tutē diureticā bz. Vinū de⁹ coctiois ei⁹ z dragaganti spūalia calefacit. z intestina stomachūqz mundificat. valet ad yliacā z ad opilationē splenis z epat⁹: z cōtra stranguiriā z dūlurrā. ¶ Costan. in li. graduū Sticados est ca. z sic. in p̄mo. Aperit z attesnuat. interiora mēbra pfortat. Pect⁹ ac pul⁹ monē oīaqz viscera mūdificat. ¶ Ex sinonoz mis. Sticados spēs due sunt. Arabicū vī delictet z citrinū. Qñ simpliciter ponit citrinū intelligit. Idem est barba iouis. Sed aliud est iouis barba: scz semp vīna. sicut dictū est in capitulo. lviij. de B. supra.

Capitulum. cccclviij.

Sticados citrinū. Sera. li. aggre. ca. pi. sceba. Sceba: id est sticados citrinum: z est absinthii marinū habens minutū semen simile semini plante que dicitur abrotanum. z nō est ita amara herba sicut absinthium. z habet odorem grauem. figura ei⁹ est in apparentia sicut planta absinthij. et sapor eius est sicut sapor absinthij: nisi quia non est tante stipticitatis: z calefacit plus q̄ absinthium. z est i ea plus de amaritudine q̄ in absinthio cum pauca salsedine: z calefacit z de siccatur in. iij. gradu.

Operationes

¶ Sera. Virtus ei⁹ est diuersa a p̄tute illi⁹. Nā nocet stomacho. vnde occidit vermes in ventre plus q̄ absinthij: qñ apponitur extra aut intus. ¶ Et idē auc. Dyas. Sapor ei⁹ est amarus: z habet graue odore. z est herba stiptica. ¶ Et idē aucto. Bal. viij. li. epidimiaz. Sceba assimilatur absinthio in figura z sapore. Sed differētia inter ea est q̄ nō est stiptica sicut absinthij: z q̄ calefacit plus eo. z amaritudo ei⁹ est plus cū pauca salsedine. ¶ Et idem aucto. Bal. viij. sim. far. ca. sceba. Sceba similis est absinthio s̄m species z s̄m gustum. tamen differūt in gustu et virtute. in gustu quidem in eo q̄ cum stipticitate mag⁹ calefacit z amaricat cum quadā salsedine. ¶ In virtute vero in eo q̄ cū mensuratus est. z mag⁹ absinthio interficit lumbricos extozsum appositum z intra corpus assumptū. z q̄dem calefacere in secūdo gradu intense pondum est. id siccare vero in tertio. ¶ Galien⁹. viij. simplicium farmacoꝝ ca. chrusicos. Chrusicos siue barba iouis siue sticados citrinū vocatur. chrusicos acrem simul z stipticam p̄valentē habet virtutem. ¶ Serapion cap. sceba. Sceba vī sticados citrinum coquitur sola: z bibitur z interficit vermes: z expellit eos cū laxatione leui. Et quando coquitur cum lentibus z bibitur: facit hoc. Et pecudes impinguantur quādo comedunt eam. ¶ Et idem auctoritate Galieni Virtus scebe diuersa est a virtute absinthij. Nā sceba nocet stomacho: z occidit vermes plus q̄ absinthium quādo ponitur exterius vel sumitur intus. Et est calida in scōo gradu. sicca in tertio.

Capitulum. cccclviij.

Spica celtica. Pand. ca. cliiij. Celtica grece. Arabice symbel romana. latie vero spica celtica. Dyasc. ca. Celtica nascit in illirico. nomē hñs apud eos hoc. Et i syria nascit z in ita'ia. hñs fruct⁹ sup ter rā breues z spissos. Colligit āt a ciuib⁹ cū ra dicib⁹ q̄ fasces faciūt q̄stū plena māu p̄tinere p̄nt. z ab alijs fasces gallice appellāt. hec bz fo. oblonga nō lata: mellinū flozē. odorē circa se suauē p̄tinēs. Utilior ē recēs odore suavis radicib⁹ plēa vel spilla z n̄ fragil. q̄ si talis fue rit silis i p̄tute poterit eē syriace. Est ca. z sic. hñs naturā spice inde: sed debilior sicca. Est alia nard⁹. i. celtica montuosa q̄ nascit in sici lia similitudinē hñs in folijs z ramis yringo. S⁹ spica breuior ē. z spinosās radices mittēs duas aut tres odore suaves. z nigrior⁹ coloris silis affodūli radicib⁹. Dec nec flozē nec semen bz. sed virtus est illi similis prime.

Operationes

Dyas. Prima ei⁹ virt⁹ diuretica est. z pdest iecoris tumori z ycteris cū morbo regio. **I**nflatiōes stomachi cū aq̄ vbi absint hñz decoctū est discutit. **S**pleni medef. vesice z renib⁹ vrile est. **S**ed z mor. sib⁹ venenatis cum vino data opitulat mala zinatibus culi die. Et ythacionibus miscetur.

Capitulum. cccclix.

Spicanardi sine nard⁹. Jsi. li. etymo. **N**ardus ē herba spicosa. Un̄ z a gre cis nardostacos ē appellata. Qui⁹ alia indica alia syriaca vocat. nō q̄ in syria na scaf: sed q̄ alio latere india. altero syriaz spes ctet mons in q̄ inuenit. Idē. Nardū indicum est multiforme s⁹ meli⁹ syriacū leue. sulicū co mosum spica parū: odoratissimuz ciperū s⁹ milans. Nō si multū in ore tardauerit linguā ficit. Nardū celticū de q̄ supra dictū a regis one gallie nomē traxit. nascit enī sepi⁹ in ligu rie alpib⁹. z i syria frutice paruo radicib⁹ i ma nipulos collect. ligamētis. flos ei⁹ tñ ppter bonū odorē accipit. tyrsi ei⁹ z radicle vsib⁹ m̄ is vriles pbant. **P**la. Spicanardi ca. in i. gra. z sic. in. ij. Eligēda ē illa q̄ suauiter redo let q̄ in gustu ē acuta. aliq̄ntulū subamara. ha bens aliqd ponticitat⁹ i carnē rufa. Cū at in medicis ponit: abñciēdū ē q̄ddā albū qd̄ inte ri⁹. z q̄ddā nigz qd̄ ē exteri⁹. Spicanardi q̄ nigra ē vel terrea nō d⁹z poni i medicis. Das bet autē p̄tutē p̄fortatiuā ex aromaticitate et p̄oricitate. z diuretica ex qlitatib⁹ suis z ama ritudie. Per. r. ānos fuari p̄t i loco sicco z nō humecto. **A**croz ex glosis. Nard⁹ ē herba builis: calēs z redolēs. de q̄ fit vnguētū p̄ez

cidium. maxie qm̄ nō solū de radice: s; de spicis et folijs cōficiuntur. nec alijs herbis adulate rat. Tunc enī pisticum. i. fidelis dicitur.

Operationes

- A** **¶** Pla. Cōtra sincopim et cardiacā passionē limphat vinū patientis ex aq̄ rosacea decoctionis ei⁹. vel ex taliaq̄ addito zuccaro fit syrūpus.
- B** **¶** Cōtra debilitates cerebri. applicat narib; Cōtra frigidū reuma puluis ei⁹ oleo decoquit. et cum digito narib; imponit. Tale oleū multū fert s̄ surditatē ex frigido stomacho. et s̄ putredinē aurīū post apostematā.
- C** **¶** Cōtra frigiditatem stomachi et indigestionē et opilationē splenis et epatis ex frigido hūore. valet vinū decoctionis ei⁹. Cōtra putredines gingivarū puluis ei⁹ supponit. valet ad matricē mūdificandā et pceptū adiunādū.
- D** **¶** Oleū fit ex spica nardi qd̄ est optimum s̄ paralīsim epileptiā arteticā et podagrā: sumptū os vel inunctū. fit aut̄ p̄ciosissimū vt dicit Dyasc. h̄ modo. Accipiūt .l. libras spicenardi et ponit in olla: cui⁹ os bene obturat. aliā ollā in terra infodiūt: et a fundo superioris olle descendit calām ad inferiorē ollā. circa superiores faciunt ignē. q̄ exoluit: deinde effluit oleū p̄ calām in inferiorē. Et ex .l. libris nō fiūt nisi q̄nq; vt vi. vncie. Quidā vero puluerē spicenardi dimittūt in oleo p. .xx. dies: postea bulliūt et bene colant ac reseruat.
- E** **¶** Consta. in 4 libro. gra. Spica epas stomachū s̄ fortat. qz̄ dolorem ab eis amputat. Eius apozīma bibitiū renes et vesicā ab oi sordicie mūdāt. Urinā et mens̄strua puocat.
- F** **¶** Albert⁹ in li. de na. rez. Spi ca vctericiā ex opilationē fellis et epas curat. Dumorib; a capite ad pect⁹ et stomachū descendētib; resistit. Ventositatē intestinorum amputat. Mulierib; supposita sanguis fluxū s̄stringit. Sup̄ emperigines fricata eas oīno mūdificat. Cū aqua frigida potata ab̄ominationē et cordis tremorē tollit. Cū sapa bibita libidine augmētāt. Cū vino p̄parata s̄ morsus scorpionis atq; serpentis valet. Col liriū ex ea factū hūiditatē falsi slegmatis desiccāt. Pilosq; palpebrarū s̄fortat.
- B** **¶** Dyas. Nardus est herba spicosa. Dui⁹ genera duo sūt. sc; Indici et syriaci. Montis enī in q̄ nascitur vna ps in indiā porrigit. Altera in syriā spectat. In illa q̄ syriā respicit inuenit nard⁹ lenis ac rufa multis capillis illigata. suaves habens odorē vt cyperū: et spicā breuē. Que in ore missa suauitatē habet cū amaritudinē. si vero in ore diu citius teneat linguā siccāt. Ex parte aut̄ Indici: nardus inuenit sine virtute generans spicā oblongā ac multuz spīs

sam: ac ex vna radice multos ramos generans in circuitu. nō viles in odore. In acuminē vero eiusdē montis q̄ aqua non infestat. vtilior odore nascit. folijs cypro similib;.

Alia quoq; inuenit apud syrios: spicā hūis oblongam: subalbidam fruticem maiore cū odore nō valde suauē. Omnīū autem p̄dictarū virtus vinctualis est. Talefaciūt mediocriter: et desiccant abundanter.

¶ Quicēna. Spice species vna est aromatis ca. et est albū spica. Altera vero neriden et spicā romana. et alib; adebilior est in da. syreni virtute p̄ma. Arbor eius parua est. que cū luto suo euellit. et quādoq; planta sibi similiti adulterat. Sed inter eos discernit. qz̄ planta illa horribilis odoris inuenitur.

¶ Est preterea quedā montana cuius sunt croci ortulani folia. et similiter eius stipites. sed citrini sunt et plani nō in modum r̄betis inuoluti. Duas vel plures habet radices: sed crus non habet nec fructum nec florem. Melior est illa cuius pili sunt plures ad rubedinē declinās boni odoris vt ciperi: sua spica linguam mordicans. Et hec ē syra q̄ multos est factus habet in medicina. Talida est in p̄mo. sicca in .ij. Est aperitiua resolutiua.

Capitulum. ccccl.

De Herbis

Spinachia. Pandecta ca. delij. Spi-
nachia latine. Grece aspenach. Ses-
rap li. aggre. ca. aspenach. Aspenach
sunt fri. in fine primi gradus.

Operationes

Serapion. Spinachia leniunt ventrem et con-
ferunt dolori pectoris et pulmonis qui sunt a co-
lera et sanguine. Nutrimentum eorum est melius
nutrimento attriplicis. et operatio eorum prope
operationem eius. et sunt lenificativa.

Et ipsius nutrimentum melius est nutrimentum
to crisolocanne. Et in ipsis est virtus abster-
gentia: lauativa. et vincunt coleram.

Et fortasse restringunt sterces a iure eorum.
Ergo auferantur a iure suo. Et si comedant
conferunt anbelitum et pectori et pulmone calide.
et confert doloribus docti colanguineis. Et est
lenificativa ventris.

Capitulum. cccclj.

Spina. Isidorus libro etymologiaz.
Spina in egypto celebratur circa the-
bas dicitur arax nigra. Quonia inco-
rupta etiam in aquis durat. et ob id vtilissima
navium costis. Candida facile putrescit. A-
culeus spinarum et in folijs. Semen in siliquis

coria perficiunt galle vice. Flos et coronis
iocundus: et medicamentis vtilis. Danat et
gummi ex ea. sed precipua vtilitas quod cesa ter-
tio anno resurgat. **A**ristoteles libro de ves-
getabilibus. Spine non sunt de genere nec na-
tura plante. sed humor et frigus ascendit. et cum
eis parua decoctio. illudque coagulat sol. et ex
illo sunt spine. fitque forma pyramidalis in spina.
quonia aer cum elongatus fuerit ab aliqua
planta augentur partes eius cum extensione ma-
terie. **P**linius libro. xij. In india est spina:
sed deprehensa in lucernis igne pinus trans-
siliante. India fert in spinis similitudinem pi-
peris. amaritudine precipua folijs paruis den-
sisque cipi modo. ramis cubitorum trium cor-
tice pallido: radice lata et lignosa buxi colo-
ris. Hac in aqua cum semine excepta. in ereo
vase medicamentum efficitur. quod litione vo-
catur. Eadem spina in Pelio monte nascitur:
qua medicamentum adulterat. Sens in india con-
termina vocatur Ariana. cuius spina lachry-
marum est preciosa myrrhe similis. accessu pro-
pter aculeos anxiolauri folia. **I**bidem spina
esse tradita est. Cuius liquor aspersus oculis
cecitatem omnibus animalibus infert. In egypto
pro nascitur aspalachros spina candida. ma-
gnitudine arboris modice flore rose. Radix
eius vnguentis expetit. Tradunt in quocumque
frutice curuet arcus celestis. eandem quecumque
sit aspalatri suauitate odoris emittere: sed in
aspalatro inenarrabile quandam existeret. **D**u-
ius probatio est in colore rufo vel igneo. **T**as-
cumque spisso et odore castoreo. **I**dem libro. xij.
In egypto celebratur spina dicitur arax nigra. quam
in aquis durat et incorrupta manet. Et ob id
navium costis vtilissima. Candida vero facile
putrescit. Danat et gummi ex ea et. vt supra.
Nec obmittendum est etiam quod in babylone ferit
in spinis. quonia non alibi viuit. Et est sicut vi-
scum in arboribus. sed illud in spina tantum que re-
gia vocat. **D**iciturque quod eadem die germinat quod
iniecitur est. **I**ncitur autem ipso canis ortu.
Et arborem celerrime occupat. **V**inum ex ea
condunt. et ideo feritur. Spina hec nascitur
et Athenis etiam longis muris. **I**dem libro
xij. In calabria est spina siluestris: que per incu-
sionem vtiliter microtis et sorbos recipit.

Operationes

Aulcenna. Spina alba frigida est et sicca
in primo. **C**onfert mollificationi stomachi. de-
coctio eius confert instrumentis iuncturaru-
rum et podagre. Spina iudaica calida est (ubri-
tina resolutiva. **C**onfert alcuem et sputo san-
guinis. **E**t eius decoctione colluuntur os ad dos

B lozem molaz. Spina egyptiaca frigida in pmo. sicca in secundo. ¶ Ericcatura est. 7 catarros abscindens. Confert apostematibus gutturis 7 stomachi. Radix eius et pprie semen eius vehemens sunt consolidationis.

E Idem in eodem Tedeguarro est spina alba: q̄ spinas habet filies folijs amomi. sed subtrilior res 7 albiores. flore purpureum. semen rotundum. Stipes ei⁹ quandoq; puenit ad duos cubitos. ¶ In ipsa est retentio fluxus sanguinis. confert apostematibus flegmaticis 7 spasmo 7 sputo sanguinis solutioni antique. Febribus flegmaticis longis 7 oibus febribus antiquis. debilitati quoq; stomachi: 7 aperit ospilationes. Masticata 7 posita sup puncturam scorpionis: attrahit venenum.

E Semen ei⁹ bibitū cōfert morsure venenosoz forū reptiliū. Collutio oris ex eius succo facta sedat dolorē dentitū. Radix ei⁹ est infrigidariua 7 ericcatura cū resolutiōe quadā.

S Pl. li. xxiii. Spina arabica spūlat stringitq; distillationes oēs 7 sanguis excreationes: mensūq; abundantia. etiaz nunc radice valentior. Spine albe semen cōtra scorpionis auxiliatur. ¶ Corona ex ea imposita capitis dolorē minuit. Huic similis est spina illa quā greci Achanton dicūt minoribus multo folijs aculeatis p extremitatē. 7 araneosa lanugine obductis. Qua collecta etiam vesles quedā in oncre sūt similes bombicinis. Ipsaq; folia vel radices ad remedia bibunt.

B Est 7 alia quā nos rubeaz dicim⁹: qua lane tingunt: pellesq; pficiunt. In medicina vana p̄icit: morbuq; regiū sanat: 7 vschiaticos ac paraliticos. Radix semenz menses trahit: aliu sistant: 7 collectiones discutiant.

J Contra serpentes rami cū folijs impomuntur: folia eius capillū inficiunt. Est et paliurus genus spine. ¶ Actor de Achanto et rubea 7 paliuro super⁹ dixim⁹. Inter quas mirum ponit eas Ysidorus.

Capitulum. cccclij.

Quinantum. Pandecta capit. xvij. Adcher arabice Brece squinum Latine squinantū. Squinantum dicitur palca cameloz. qz cameli eam comedūt. Est eni calide 7 sicce cōplexionis in pmo gradu. 7 reperit in Affrica 7 in Apulia. p decennū feruatur. Eligendum est quod subalbidū est. Si autē inuenit quoddam durū sicut lignū circa stipitem abijciatur. 7 stipes ei⁹ est similis stipiti cypri. ¶ Vascozides ca. de squino. Squini duo sunt genera. Unuz oxiscbinos appellatur. qz acutū semen habet alterū. vey

trū semēbz nigri rotundū 7 grossius p̄dicto. 7 est forte tertū genus squini paulo grossius sup̄dictis: q̄ creticus siue olosquin⁹. ¶ Serap. li. aggre. ca. adcher. Adcher. i. squinantum. 7 est herba hñs radices sub terra. et ramos subtiles. 7 est sicut radix culē. nisi qz est latior. 7 h̄ fructū fere similem floribz camaz. nisi qz est subtrilior 7 minor. 7 nascit in insul⁹ 7 in pratis. 7 fortasse ex eo repletur rosa terra vbi nascit. 7 qñ desiccata fit albū. ¶ Et idē aucto. Isaac. Squinantū est herba palearia. 7 h̄ ramulos subtiles duos. i. capitibz ramuloz sunt spice pilose. 7 illi pili sunt flores ei⁹. 7 h̄ bonū odorē. 7 vene corticis ei⁹ sūt nigre 7 interi⁹ albe. 7 sapor eius est amarus. Et q̄ de ipso administrat flores radices et folia.

¶ Galien⁹. Floris ei⁹ substātia nō est longinqua a subtilitate. et in sapore ei⁹ ē stipticitas pauca minor caliditate ipsi⁹. Et virt⁹ ipsius est virt⁹ que calefacit moderate et subtiliat. Item Gal. viij. sim. far. ca. squinantū. Squinantū calefacit moderate 7 stipticat moderatius adhuc 7 a subtiliū partium substātia nō alienum. Et idem Serapion auct. Dyasco. Delius ex eo nouū in quo est rubeo plurimum florum. Et quādo inciditur apparet in eo color purpure⁹: 7 ē subtile: 7 i odore suauē

De Herbis

Et quādo defert in manibꝫ habet odores bonum. et quādo masticatur mordicat linguam. et pungit punctione pauca. et quod in vsu venit ex eo est flos eiꝫ et carne radicis ipsius.

¶ Quicēna auctoritate Dyascozidis. Squinantum est duarū specierū. Una eaz est que nō habet fructum nigrum. et habet folia sicut cauda equina. Et idem opin: de ppus. Squinantum ex eo aliud est arabicum et boni odoris. et aliud est aginum quod est minutum: et est durius et grossum: et est terreum: et non habet odorem. Velius ex eo est Arabicum rubrum fortioris odoris: sed illud quod ē supra ipm ad aliquātulum declinat rubedine. et cū scinditur fit purpureū mordicās linguā et adurens eam sua acuitate. et in aginio ē virtus infrigidatiua. et eiꝫ radix est uehementioris stipticitatis. et eius flos calefacit parum. et eius stipticitas est minor calefactione ipsius. et est aliud arabicum. Sed in sua natura est calida et sicca in secundo gradu.

Operationes

¶ Dyasco. Squinantū in vino decoctū et cataplasmatū pudēdis mēstrua educit. Strāguiriam et disurriam soluit.

¶ Sera. Squinantū puocat vrinā et mēstrua qñ bibit. aut fit ex eo emplastrū. cōfert apostematibꝫ epatis et stomachi. Sed radice eiꝫ stipticitas est amplior stipticitate floris. et caliditas est minor caliditate ipsiꝫ. et propter istā stipticitatē accidit q̄ admistrat ad fluxū sanguinis. ¶ Dyascozides cap. de squinanto. Flos eiꝫ est stipticus stipticitate pauca. calefactiuus: maturatiuꝫ: mollificatiuꝫ. frāgens lapidem: aperitiuus orificiorū venarū. Prolocatiuus vrine et mēstruozus. et resoluit in stationes: et inducit grauedinē capitis. et confert sputo sanguinis et dolori stomachi. et cōfert pulmōni et renibꝫ. Et miscet in confectio nibꝫ medicinarum multarum.

¶ Et radix eiꝫ est stiptica. et ppter eadatur ex ea pondus aurei. i. cū tantundem pipere aliquot diebꝫ habentibꝫ nauſeam et hydropicis. et habētibꝫ quassationē in neruis. et decoctio eius cōfert apostematibꝫ matricis quādo fit sessio in ea. Et oleum squinanti cōfert omnibꝫ speciebꝫ puritū. et illi qui est in animalibus. et expellit lassitudinem. et est ueniens ad albas. ¶ Galienus. Squinantū est vrinatiuꝫ et mēstruoz educitiuꝫ potationibus sumptum. Iuat autē ad eos qui fm epas et stomachū et ventrem flegmones. Est autē radix eiꝫ magis stiptica q̄ flos. sed flos calidiꝫ

or. In omnibꝫ vero partibꝫ eiꝫ: alijs q̄dem magis: alijs q̄nt minꝫ apparet quedā gustantibꝫ stipticitas ppter quā et farmacs que emprociis fiunt miscet. ¶ Quicē. Squinantū in eo est stipticitas. quā ppter cōfert eiꝫ flos fluxui sanguinis vnde cōfert fit. Et in eiꝫ oleo sūt resolutio et attractio. sed eiꝫ radix est fortior in hoc. et cōstringit naturā. et in ipso sūt digestio et lenificatio: et orificia venaz apit. et sedat soluit in: rīnsecos. et pprie in matrice. et resoluat ventositates. ¶ Et oleū pfert puritū et eiꝫ decoctio cōfert apostematibꝫ calidis et duricibꝫ intrinsecis. bibitū et suppositū p emplaſtro: et decoctū et apostematibꝫ frigidis in visceribꝫ. et cōfert lacertis conquassatis.

¶ Et confert spasmo cū ex hoc bibit q̄ta ps aurei cū pipere. et ipm remouet lassitudines et grauat caput. et pprie illud q̄d est ex eo aginū Sed minutum eius facit somnium. et grossior semē facit somnium et stupefacit.

¶ Et totū ipsiꝫ cōfortat carnē rubēā q̄ est iter gingiuas. et deficcāt hūiditates ipaz. et eius flos purgat caput. et squinantū cōfert dolori pulmōnis. et eiꝫ flos pfert sputo sanguinis.

¶ Et radix eius cōfortat stomachum et appetitū. et sedat nauſeam excepto aureo ex eo pprie cum pondere sui et pipere. et ipsiꝫ flos leſdat dolores stomachi: et cōfert apostematibꝫ eius et apostematibꝫ epatis.

¶ Et squinantū pfert doloribꝫ matricis et euſcatissima. ex decoctione eiꝫ apostematibꝫ matricis calidis cū distillat in eas. aut vaporat cū aqua eiꝫ. et frangit lapidē et stringit naturā pprie q̄d ex eo est aginum. Et abscondit fluxum sanguinis matricis: et pprie eiꝫ flos.

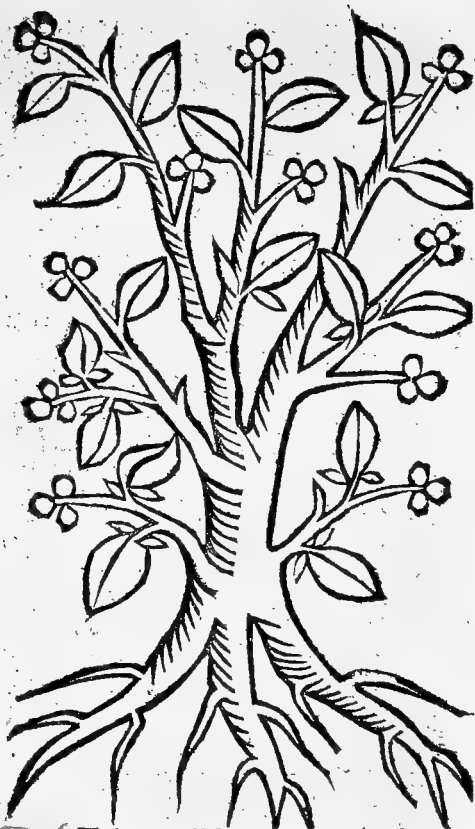
¶ Et cōfert doloribꝫ renū et fluxui sanguinis ipoz. Et cū bibit ex radice eiꝫ aureus cū pipere pfert hydropis. et ipius flos cōfert apostematibꝫ ani. Species eiꝫ grossa cum ex folijs recentibꝫ que sūt iuxta radicē fit emplastrum: est iuuatiua morsure venenosozū.

¶ Platearius. Squinantū dicitur palea camelorum. quoniam eo cameli nutriunt. Est aut in tertio gradu calidū et siccū. In affrica et arabia reperitur. p decem annos seruat. ¶

¶ Eligendū est quantus albiꝫ inueniri potest ac molle. Si autem quoddam durū et quasi ligneum circa stipitem reperitur: abijciat. Virtutem habet principaliter purgandi regma sicut polipodium et coloquintida. Cum plasmario concordant omnes alij. Dyascozides videlicet et Rul Constan. etc.

Capitulum. ccccliii.

Et iii

Strignos. *Ibid.* li. etymo. Strignos latine salutaris herba dicitur gra virtutu. Ex herbario. Strignos quod et vna lupina dicta est frigide fructus. Folia eius sunt oviformi filia: nisi quod maiora. Caulis vero cum creverit ad terram declinat. Semen habet iter folia proter ramos internallis modis ordinatus follicul qui siles sunt vesicis. In quibus sunt baccae rubee: lesnes rotunde multe ac minute frigidavim habent.

Operationes

- A** **I**si. Strignos dolore capitis et stomachi incendium mitigat. est enim frigida et retines. Unum et succus eius igne sacrum curat. folia eius trita cum vino potata: seminis lapsus ostendunt. Eadem et vna lupina dicitur eo quod semen eius vite simile sit.
- B** **A** **P**la. Strignum idem est quod solatium vel morella de qua infra dicitur. Ex herbario. Duius folia per cathaplasmate imposita igne sacrum sedant. liuores abstergit. Dolore capitis et ardore stomachi cum oleo trita dissolvit. Dolores aurium sanat fluxum maris cohibet. Laborem quibus partus subleuat. ad tumorem corporis et ad dentium dolorem valde. Ad sanguinem quibus fluxum de naribus restringendum. si quis eius succo lana intincta sibi nases obstruet.
- E** **A**ctor. Est etiam species quedam solatri quae comeditur videlicet ortulana. de qua inferius dicitur.

Capitulum. cccclviii.

Quilla. Pandecta capitulum. cccxi. haure fel arabice vel baulachach. Grece salia. Latine vero squilla vel cepe muris. Squilla est herba habens folia satis maiora lilio. Et ex eius cepe magno quod est in eius radice fit acetum squilliticum. et latini vocant cepe muris. quoniam interficit mures. Serapion li. aggreg. capitulum. Haure fel sine basafel: id est squilla auctoritate Salieni. Virtus eius est que calefacit calefactione forti. et melius est quod accipiatur cepe squille et assetur vel coquatur: et postea administratur. quod si fuerit hoc minuetur fortitudo et acuitas sue virtutis. Et idem auctor. Dyasco. Habet virtutes acutas. et quando assatur et sumitur habet multa et maxima iuuantia. Si ergo volumus eam assare: oportet quod inuoluatur in pasta vel in luto et ponatur in furno. aut sepeliatur in prunis donec coquatur pasta: vel lutum deinde extrahatur. et sudesit an sit bene cocta. quod si non inuoluatur alia vice in pasta vel luto ut prius. Nam si non assaretur bene noceret accipienti ipas: et lederet membra interiora. Assatur autem alio modo. Nam ponitur in olla et cooperitur pasta vel luto: et ponitur in arena donec coquatur bene. et oportet quando squilla

De Herbis

fuerit bene decocta et accipiat eius interi?
z abijciat cortex ei? exterior. z sunt qdā abij/
cientes cortice ei? z mediculū. z accipiunt il
lud qd est inter vtrūq. z qdā incidit eā in fru
sta et ponit eā in aquā. z mutat aquā ei? sepe
donec vident q nō remanet i ea amaritudo.
et qdā incidit in frusta z inserit in filo lineo:
z separāt frusta a frusto: ne se cōiungāt et des
siccent in sole. z illud qd est incisum ex ea po
nit in aceto et vino et oleo. sed illud qd est in
ei? medio coquit in oleo z dissolvit in ea resu
na pini. et valet ad multa. Sed aceti squillitici
fm Serap. opatio est in hūc modū. Acci
piat squilla alba et bñ purget et incidat in
frusta: et inserant frusta illa in filo lineo. et sit
inter vtrūq. frustū distātia ne se iungāt z des
siccent in vmbra. xl. dieb. postea sumat ex ea
qntitas vni? manipuli et ponat in vase z pū
ciant sup eā. xij. kist aceti fortissimi: et ponat
in sole. xl. dieb. sit aut vas coopitū z obturātū
bñ. post qd tps extrahat squilla ab aceto:
et expmat z abijciatur aceti z reponat. Qui
dā accipiūt de squilla vñū mānes et pūciūt su
per eā aceti. v. kist. Quidā qd accipiūt squil
lā et mūdāt eā et nō desiccāt eā. Et qdā ppa
rant pūcietes sup vñū mānes ex ea aceti et
dimittūt in hūc modū. z illud aceti. squillitici
in hūc modū factū est magis incisum humoru
ingrossoz qd aliqd aliud aceti vtilissimuz ad
multa. Modus faciendi vinū squillitici fm
eundē est iste. Accipiat squilla sicut dixi su
pra: et desicceat in sole: et accipiat ex ea qn
titas vni? mannes: et teratur et cribretur cū
cribro tenui: et ligetur cum pāno lini raro. et
ponatur pann? in. xx. kist vini dulcis noui scz
multi. et dimittatur sic int? tribus mensib. de
inde coletur vinū et pone in alio vase et ser
uetur. postq. obturatū est caput vasis bene.
Et fit ex squilla humida in hūc modū. Acci
piatur ex ea cruda recenti sicut ē. et accipiat
ex ea duplū ei? qd accipere ex sicca: et pūci
atur sup ipm mustū: et ponatur i sole quadra
ginta dieb. et coletur et reponatur. et hoc ta
le quanto fuerit antiquius tanto meli?. Et nā
fit vinū squillitici alio modo. Nam accipitur
squilla et mūdatur et inciditur. et accipiunt
ex ea mānes tres: et proijcitur sup ea de bo
no musto amphora vna: z dimittitur sex mē
sib: postea colatur et reponitur in vase.

Operationes

Johānes Desue cap. de squilla. Squilla
sicut dicit Galien? inuamentum est duplex
Solutio enim educit materias et parat ad

soluendū: et melior est hūis partē. sola enim fm
Galienū est venenosa. et adhuc melior ē que
sapore habet cōpositū ex dulcedine z acedi
ne et acuitate et amaritudine. z qbz splendo
rē in laminis suis. z q nascit in locis liberis.
Orta enim in locis termaz: aut orta singularis
est mala. Calida ē in tertio gradu. sicca i ipso.
¶ Est enim cōposita ex partibz igneis in supfi
cie dantibz ei acuitatis vehementiam. et ex
partibz terreis adustis dantibz ei amaritudi
nem. et ex partibz aereis medio cribz dantibz
ei de dulcedine aliquid. Est enim incisiva: vly
ceratiua: adustiva: resolutiva materierū. atq
tractiua ad exteriora. subtiliatiua partium
grossarū z viscosarū adherentiū. cōseruatiua
a putredine. Rectificatio. assatio acquirit ei
facilitatem in soluēdo. et pparatio ipsi? cum
aceto potest materias grossas adherentes z
submersas facile expellere.

¶ Modus aut pparatiōis ei? in elixatione
est fm hūc modū. Accipiunt lamina ipsi? z se
paratim inuoluunt in pasta z sepelitur i cine
re calido. z coquitur sufficēter z extrahitur
ex pasta. z administratur vbi oportet.

¶ Modus aut assatiōis ipsi? ponitur in vase
luteo vitreato stricti orificij. z sigillatur liga
tione forti cū pergamenō. z dimittat dieb. qd
draginta. z pprie dieb. maioris estus. z moue
atur vas z mutetur vicissim oi hora. ita q es
qualiter in singulis partibz calefiat. Deinde
extrahat squilla z admistret vbi oportet. Et
qngz misceat ei post assationē tm de farine os
robi qntū ipa est. z fiunt inde trocisci z fuanf
vbi oportet. ¶ Modus aut opationis aceti
squillitici fm q Galien? narravit. Accipiat
ex laminis ei?: z pprie q sunt inter corticem.
z cor ipsius quātitas quā volueris. z cōstie se
paratim cū filo. z dimitte siccare in vmbra p
quadraginta dies: z post hoc cōminue ipsas
in frusta: z pone ad omnem libram eius aceti
boni et albi libras. vi. et pone in vase vitreo
stricti orificij. z stringe caput eius z dimitte
in sole p alios quadraginta dies. Et post ill
lud cola z admistretur vbi oportet. Et sine
cessitas vgeret festinare: sepeliat vas i cine
re calido vel arena calida cū successione. non
repente sed pprie inter boram z boram.

¶ Et dixit Paulus. Lamina eius ponantur
sicut sunt in aceto a principio veris vsq ad
finem estatis in vase vitreo sigillato exposi
to soli. z post illud admistretur vbi oportet
Et scire debes q Squilla de decoctioe sub
stinet rem mediocrem.

¶ Auicenna libro. ij. cap. de squilla. Squilla
Et iij

Tractatus

est cepe muris. cui⁹ folia sunt sicut folia lilij.
z bz oleū ad nigredinē declinans. Et calida z
sicca in. ij. gra. z est incisium. z in ipso viscosi-
tas adustina est. ¶ Sera. Illud qd est in mes-
dio squille coquit in oleo: z dissoluit in earesi-
na pini. z ponit in scissur⁹ q̄ sunt in pedib⁹ pro-
pter frigus: z curat eas: z coquit cū aceto. z
fit ex eo emplastr⁹ ad morsus tyri. Et admini-
strat squilla assata in plurimis cōfectiōib⁹. et in
illis in q̄b⁹ ingrediuntur species aromaticę. z
dat ex ea in potu qm̄ volum⁹ puocare urinā.
z in hydrop⁹. z dat illi qui querit de stoma-
cho z in cibis natat in eo et nō digerit. et dat
ad tortiōes ventris: z ad tussim antiquā et ad
asma: z ad extrahendū sanies a pectore. et pec-
tus mundificat a grossis humorib⁹. et sufficit
ex ea pondus triū onolofac. z admixto melle
le cocto z facto inde loboc comedit. z puenit
ad oia que dixim⁹. z purgat optime ventrem
a chimis grossis viscosis. q̄ oportet tñ cauere
ab ea illos quib⁹ vlcera vel excoziatiōes seu
vulnera in mēbris intrinsecis sunt. Et qm̄ as-
san⁹ z liniunt cum ea verruce que d^r acidas z
hocidas: z clauis z scissure q̄ sunt ppter frig⁹ cō-
uenit eis. s; semē ei⁹ qm̄ terit z ponitur in ficu
sicca. aut miscet cū melle z comeditur: mollit
ventrē. ¶ Et qm̄ squilla suspendit integra sup
limen ostij domus phibet animalia veneno-
sa z nocua a domo illa. Sed aceti squillitici
quando fit collutio oris cū eo restringit gin-
ginas laxas. z confirmat dentes cōmotos.
z aufert putredinem z fetorem oris.
¶ Et qm̄ sumit in potu indurat tracheam: ar-
teriā z ingrossat eā. z administrat ad debilita-
tem stomachi: z ad maliciā digestionis z opi-
lationis eius. z ad melancoliam z apoplexiā
z epilepsiā. z frangit lapidem vesice.
¶ Et cōuenit suffocationib⁹ matricis z apo-
stematib⁹ splenis: z ad sciaticam. et fortificat
cor debile. z restituit ei sanitatē. z meliorat co-
lorem. z acuit visum. z p̄ficat in aurē. z puenit
grauitati audit⁹. Et vniuersaliter est cōuenis-
ens oib⁹ egritudinib⁹ corpis pter q̄ vlcerib⁹
intrinsecis. Et oportet q̄ det in potu: in iei-
nio. z det pmo parū ex eo. Deinde augeat in
dosi ei⁹ paulatim donec pueniat ad duos co-
nos z plus. Vinū squillitici cōuenit malis
cie digestionis z eructuatione cibi z flegmati
grosso qd est in stomacho z intestinis: z dolo-
ri splenis z sciaticę z cōmotioni cerebri z ma-
lis habitudinib⁹ q̄ pparant ad hydropisim.
¶ Et puenit yctericie z strāguiricę z corrosio-
nib⁹ z inflatiōib⁹ z rugitib⁹ z paralisi z opilas-
tionib⁹ z rigorib⁹ febriliū antiquaz: z attritiōi

lacertoz z dolori laterū. z puocat menstrua:
z nocuentū qd infert nervis est modicū.

¶ Et est strariū venenis. Fit autē squilla bu-
mida sic. Accipit ex ea recenti cruda quantū
vis: duplū tamē. z ad hoc qd accipet ex sicca
z infundat sicut infundit rapa. z fundat super
ipm̄ mustū: z ponatur i sole quadragita dieb⁹
et coletur: et colatura reponat. Hoc autē qm̄
to fuerit antiquius tanto melius. Fit etiā vi-
num squilliticiū hoc modo. Accipitur squilla
z mundatur z inciditur z accipitur ex ea vsq̄
ad tres mānes. Et p̄ficat sup ipsam ex bono
musto italie amphora vna. z dimittit sex mē-
sib⁹ et postea colat et reponitur in vase.

¶ Et p̄fert hoc vinū ad ea q̄ supradicta sūt. et
melius vinū squilliticū est illud qd est anti-
quū. z oportet q̄ caueat potus ei⁹ i febrib⁹. z
qm̄ in mēbris interiorib⁹ sunt vlcera.

¶ Johannes Desue. Solutio educit hu-
mores grossos viscosos. Et dixit Daly cum
hoc etiam educit coleram nigram. et cū hoc
iuuamentum magnū est ad egritudines capi-
tis: sicut est cephalia et epilepsia. z p̄prie fm̄
omnē modum administrationis eius. et verti-
go et scotomia. et oximel eius ponit materi-
as viscosas facile ad expellendum: et subtili-
at chymorum grossitudinem.

¶ Et ipa qdem fm̄ omnē modum administram-
onis eius cōuenit iuuamento magno egritu-
dinib⁹ iuncturariū. et est medicina bona pul-
monis et pectoris et egritudinum i eis. Et p̄-
prie electuariū ex succo ei⁹ et melle sumptum
lambendo clarificat vocem. et similiter oxim-
el eius et acetum ipsi⁹ est ex medicinis bo-
nis spleni z grossicie eius. z est ex reb⁹ p̄fer-
uantib⁹ corpus a putrefactione: z seruandib⁹
ipm̄ in sanitate sua. z acquirit vsus eius maci-
em corpori: z cōseruat in iuuentute.

¶ Et acetum ei⁹ desiccet z confirmat gingi-
uam laxā et putridā. Et p̄firmat dentes mo-
tos collutio ex ea. z sili potus ei⁹ est medici-
na magna fetori ei⁹ faciens ipm̄ odoriferū. z
sanat dolorē stomachi: et adiuvat ad digesti-
onem. Et vsus ei⁹ fm̄ omnē modū administram-
tionis confortat corpus cui accidit lachry-
do et mollificatio: et colorem efficit bonum
Dosis portio aceti eius a. 3. v. vsq̄ ad. xij. Et
oximel eius ab aureis. vi. vsq̄ ad. x. i. et tro-
cisci eius a. 3. ij. vsq̄ ad. iij.

¶ Ruicenna. Oleum eius confectum cum
melle ponitur super alopeciam et serpiginem
Eius acetū exasperat guttur et indurat car-
nem ipsius. et est bonum asmati et orismonis
et tussis antique.

De Herbis

Capitulum. cccclv.

Solatrium Pandecta. caplo. cccxxv. Dames arab. vel Dupue. pbatabas lep. grece strignū vel cuculus vel mollia. Latine vero solatrū vel vua vulpis. ¶ Sera. li. aggre. ca. Dames aucto. Dyasc. Dames. i. vua vulpis. et est solatrum. Sunt eius quattuor species. Una comeditur. Alie vero non. sed illa que comeditur est domestica. et est herba non magna hñs plurimos ramos. et folia nigra siliā folijs bedarog. i. ozis mī. sed maiorā et latiorā. et habet semen rotundū cuius color est viridis et niger. sed qñ maturatur fit rubens. et qñ frangitur inuenit in eo multa humiditas: et granula que sūt semina eius. ¶ Idem auctoritate Salieni. Virtus eius est frigida in secō gradu: et nō est humida. sed ē media inter medicinas q̄ humectāt et que desiccant. et ipm est cōpositū ex virtutibus contrarijs: scz humida et sicca. Et hoc quia in eo sunt due substantie: scz terrea et aquosa. Est aliud solatrū qd̄ d̄ Alkekengi. de quo superius dixi in ca. xxij. de A. ¶ Salien. viij. sim. far. ca. de strigno fm translationē arabīcam. Strignū id est solatrū somniferū. Virtus solatri somniferi est qd̄ est fri. in. iij. gra. et facit dormire. et habet proprietatē similē apq̄. m

si qz est debilior eo. ¶ Et idem Serapi. Est alia species solatri que d̄ solatri maniale. et est illud qd̄ d̄ furiale: eo qz facit furiositatem seu mania. et est planta hñs folia similia folijs eruce. nisi qz sunt minora eis et spinosa que d̄ caradis. et habet r̄gas longas egredientes ab eius radice. x. vel. xij. Et longitudo eius est duoz brachioz. et in summitatibz eoz sunt capitella similia oliuis. nisi qz sunt sup capitella sicut pili ad modū arboris dulb. et sunt minorā oliuis et altiorā. et flos eius est niger. et post florē emittit velut racemū. x. aut. xij. grana habentē. et grana sunt rotunda: mollia: nigra in mollicie vne similia granis cullus. et habet radices grossas albas concarias. qz longitudo est vnius brachij. et nascit in locis montuosis: inter arbores dulb.

Operationes

¶ Serapion. Quando fit emplastrum cum folijs solatri et succarā cōuenit formice et heris risipile. et quādo terunt contritione forti et miscentur cum sale. et fit emplastrū cū eis resoluunt apostemata que sūt in radice auris. Et quando succus eius miscetur cū cerusa et litar giro et oleo rosarum. et mutatur boza post horam: cōuenit apostematibus calidis que sūt in cerebro et in capite infantium.

¶ Et miscetur succus eius syef. quod sumitur ad cursum humiditatum currentium ad oculum loco aque et loco albuginis.

¶ Et qñ distillat in aurē cōuenit dolori eius. et fit nascale cū eo. et cōuenit cursui humiditatum matricis. ¶ Salie. li. ij. de cibis ca. de Solatro olerū nullū non habens tantā stipticitatem quantā mozella. ergo merito vt alimēto quidē ipso raro: vt medicina autem contrarie vtimur. efficac enim est ad quecunqz est oportunitas infrigidationis et stipticitatis. Alimentum autem paucissimū habet.

¶ Et idem. Virtus solatri somniferi est que facit dormire. Et qñ accipit de cortice radiceis eius aureus vnus: et bibitur cū vino facit dormire leuiori somno q̄ gummi papaueris.

¶ Et succus eius prouocat vrinam prouocatione forti. et dantur hydropico ex semine eius grana duodecim et curatur. sed si plus dantur inducunt maniam. verus cui accidit hoc si biberit mellicratum curatur.

¶ Et cortex eius ingreditur i medicinis narcoticis. et quando coquitur vino. et decoctio eius tenetur in ore sanat dolorem dentium. et quando admiscetur succus radiceis eius cū melle acuit visum.

¶ Serap. Virtus solatri manialis est quan

A
B
C
D
E
F
G
H

do bibitur ex radice eius. 3. i. inducit somnia non recta sed aliena. Et quādo bibunt ex eo 3. ij. inducant furorem: et velut ebrietate tribus vel quattuor diebus. Et quā bibuntur. 3. iij. faciunt hocidem. et eum occidunt. et cura eius est mellicratū. quā bibitur ex ea quantitas plurima: et euomat: et fiat hoc sepe.

J Et idem aucto. De febalach. Solatrum maniale est fri. et sic. in. ij. gradu. et est plus stititricū q̄ ois alia herba. Extinguit calorem igneum. et fructus eius generat semp̄ p̄mixtionem sensus. ideo oportet cauere ab eis.

K Salienus. Virtus corticis eius fri. in fine tertij. et sic. in. ij. prope finē eius. Unde curat vlcerata. Alie vero species nō sunt alicuius iuuamēti recepte inter. imo si quis biberit ex eo aureos quatuor morietur inde. et si bibatur minus inducit insaniam. Sed vnus aureus aliquā nō nocet. Sed sciendū vbi ista trāslatio dicitur aureus in greca translatione inuenit. 3. i.

L Placari. Dozeila et strignum et solatrum idem est. Est autē hec herba in. ij. gradu frigida et sicca et etiā aliquantulū diuretica. Scdm̄ folia et fructus est multe efficacie: episcata modice Virtutē habet in frigiditate supra splenis et epatis opilationē. et marie yctericiā. Contra apostemata in stomacho vel in intestinis. v̄ epate dat succus eius cū aqua ordei. teste Dyscoride. Penna eadē succo intincta epati frequenter supponenda est et eius calefactionē.

D Item contra podagram calidā. vel etiam herba ipsius trita sepius est supponenda. Contra calida quoque apostemata in principio ad repercussionem materiei herba ipsa superponitur trita.

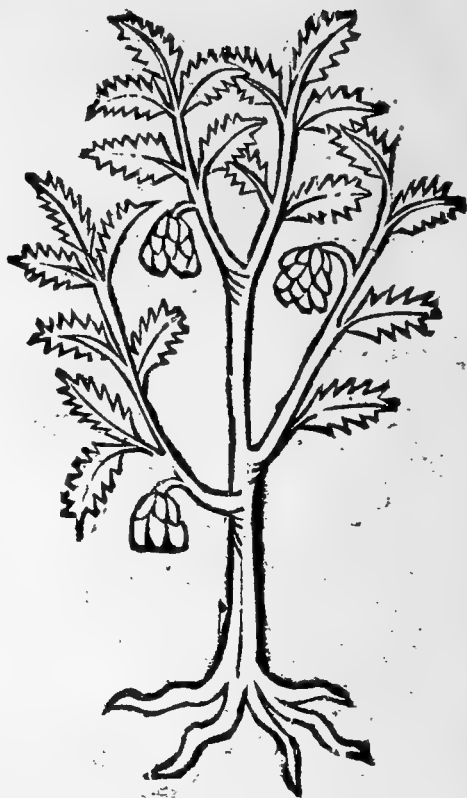
Facer. Herba quā greci strignum dicere latini. Solatrum hic dicunt vis eius frigida valde. Dicitur auricule mire sedare dolorem. Illius succus si sensum funditur intus.

Capitulum. cccclvj.

Sorbes arbor est ferens sorbas.

Operationes

Sera. li. aggre. ca. Sorba. Virtus eius est querestringit ventrem fortiter. Salie. ij. li. de alimētis ca. de sorbis. Sorba et nespila stititricant quidē ambo. multo autē magis sorbis. nespila p̄pter hoc influenti ventri magis cōferens edulsi est. et palam quoniā talis omnium comedere parum cōuenit. non vt ficuum aut vuarum copiose. Neque enim vt alimento sed vt medicinis ipsis indigemus magis.

Salienus. viij. sim. far. ca. de sorbis fm trāslationē grecā ydria: id est sorba omnibus cognita est: terrestrem substantiā dominantē: et posidet modico subtili participat ei mixto.

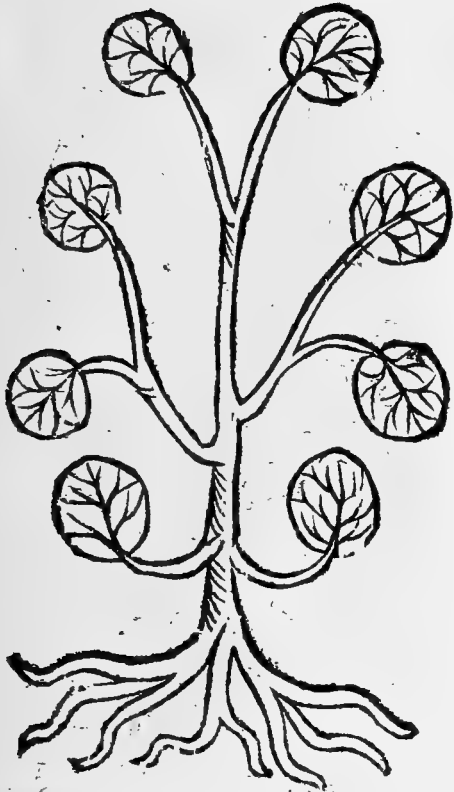
Et dicit eodem libro capitulo quod incipit Dis: id est arbor sorbe. cuius fructus vocatur a multis oya cum. y. littera stiptica participat qualitate. sed debiliores nespilo multus: quocirca et dulce est cum comeditur. et minus nespilo est ventris constipatiuus.

Balladius. Dense Januario Febuario et Marcio locis frigidis. calidis hoc Octobri et Nonēbri sorba ferunt egregie. ita vt matuta in seminario ipsa poma pangantur.

Ego expertus sum multas arbores expositis sponte p̄genitas. et in crescēdo et in ferendo extitisse felices. plantas etiā si quis ponere voluerit. habebit arbitrius dūmodo calidis locis mense nouēbri: temperat Januario vt february. frigidis marcio inclinante disponat. Amat sorbos loca humida montana. frigidis prima solū pinguis simū. cuius indicium certissimū si frequens vbi cunq; nascat.

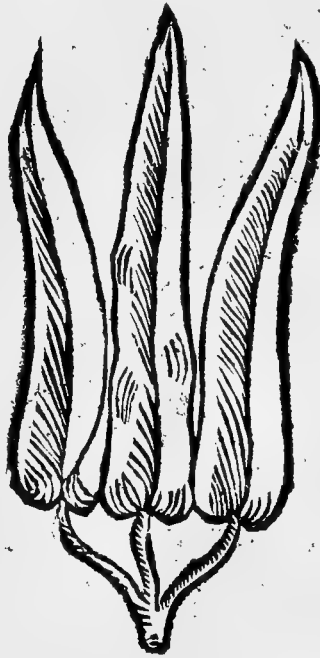
Item mense Aprili sorba inseruntur in fe. in cidonio. in spina alba. vel trunco vel cortice

De Herbis

cam q̄ est in ea. ¶ Et idē aucto. Aben mesuay
 Proprietas est laxare quā citrinam subito. 2
 dosis eius est a q̄tuor partibz lb. vsqz ad par
 tes duas absqz q̄ bulliat. ¶ Et idem auct. Ra
 fis. Soldanella purgat aquam citrinam. 7 p
 uocat vrinam.

D
E

Soldanella. Pan. ca. c. lviij. Cachille
 ara. grece azar. latie so soldana vsqz
 danella. Sera. li. ag. ca. cachille. est herba si
 milis vsnen. nisi qz est maior. 7 hoies q̄dez cō
 medūt eū cū sicubo sic comedunt olera alia. 7
 fo. ei⁹ assilant folijs naturcū. 7 ipa est amplis
 oris humiditatē q̄ cicera 7 magis aquosa.

Operationes

¶ Sera. auc. babix. Cachille. i. soldanella
 oāt in sterquilinis. 7 ē herba silis vsnen. 7 nō
 est vsnen. 7 est i ea aliq̄ caliditas ppter suā sal
 sedinē. 7 ei⁹ salsedo est salsedinis baurach.

¶ Et hz p̄rietatē laxandi aquā citrinā: cū bi
 bit ex ea aq̄ ei⁹. et nō oportet q̄ bulliat super
 ignē. qz amitteret p̄ritē. s̄z dēt in potu de ei⁹
 succo sine ebullitiōe. Et q̄ntitas q̄ dat de ea ē
 ab vnatertia libra vsqz ad duas ptes libre cū
 3. r. succari albi aut rubei forā. rubedinis qd
 est. qz rubēū cū lebleb. i. volubilis et cū fumo
 terre. 7 cū cachille fortioris virtutis est q̄z al
 bum. ¶ Et idem aucto. Isaac benaram. Cach
 chille est herba similis cicute in opatiōe sua.
 7 est calida 7 sicca. cui⁹ p̄rietatē est q̄ aufert
 eructuationes corruptas. et aqua ei⁹ purgat
 aquam citrinā. 7 p̄fert tumoribz ventris 7 des
 bilitati epatis. 7 est p̄ueniens nutrimento. 7 hz
 operationē in stomacho p̄ter viscositatē pau.

Capitulum. cccxlvij.

Scolopendria. Jsid. Scolopendras
 d̄z eo qz folia ei⁹ scolopendro aiali si
 milia sunt. nascit in petr⁹ humidis. et
 caulē nec semē nec florē hz. folia ei⁹ a sup̄ficie
 viridia sunt subter rufa 7 lanosa.

Operationes

¶ Idē Jsi. Splen curat. vñ 7 splenos d̄z.
 ¶ Actor. Scolopēdria fm phisicos ipa ē q̄
 vulgo lingua ceruina d̄z ¶ Rasi in Almasore.
 Saculfundirion. i. scolopendria calida ē.
 spleni grosso 7 stranguirie ac lapidi remediū
 affert. ¶ Qui. Scolopēdria ca. est in p̄mo. sic
 ca in. ij. subtilis resolutiva. Cōfert spleni ma
 gnifice. Cōfert etiā singultui 7 vtericie. fran
 git lapidē in renibz 7 vesica. Et d̄z qz ipa ē her
 ba petrosa que nascitur in locis fontū.
 ¶ Quidā aut dixerūt qz ē sp̄s squille. Item
 virtus scolopendrie habet eandē virtutē cū
 cetarach. quare lege capitulū. c. de. K.

A
B
C
D
E

Capitulum. cccclx.

Scrophularia. Pandecta. Scrophularia. Castragula. Stragularia idē. Paulus ca. de scrophularia herba ē hñs folia tenuia z subtilia. que cū flectunt vt frangant stridēt. z iō multis d: caulis stridorus. et radices sunt ei satis subriles in quib⁹ adherent radices rotunde. sicut sunt auellane mundate albe mittentes lac:

Operationes

Ides Paulus. Radix illa dicitur scrophularia medica.

Capitulum. cccclx.

Storax latine. Ara. melachac Grece sigia. Sera. li. ag. ca. melachac. auc. Dyaf. Et spēs sunt tres. s. liqda: sicca z kearmitaz. vñ arbor storac⁹ magna q̄ vocat lubue. hz lignū q̄ assimilāt ligno sarco. folia ei⁹ sunt folijs silia seilē. i. lilij. hz fructū albi magnū maiorē q̄ auellanā similē. prunis albis duos habentē cortices. q̄z exterior comedit. z est i eo amaritudo. iteri⁹ est nucleus pinguis sicut nux. z ex p̄mit ab eo oleū. z cortex hui⁹ fruct⁹ est storax sicca. z gūmi hui⁹ arboris lubue est storax kearmitaz. z latine vo-

catur calamita. i. bona gutta. a calos qd ē bonūz mita qd est gutta. inde storax calamita. i. bona gutta. Et alio noie vocat sigia. z est gūmi albu fortis albedinis. z vocat gūmi illud lubue kearmitaz. z melior spēs oim est illud gūmi lubue. Et melior ex storace sicca est rubea q̄ assimilāt maci. z deterior ex ea est illa q̄ est arida nigra. Suba vō storac⁹ sicce q̄ non bz oleū admistrat in suffumigatiōib⁹. Et ista rōmani vocāt cōfictam vel cozubū. z est oleuz qd ingredit in yngētis balneoz. Et melior illaz speciez est lubue muscatū. et est gūmi albu albedine mixta rubedie. z postea est sicca que clarificat nō habens oleū. et est spissa rubea. z deterior ex ea ē lenis nigra. z lubue muscatū est lubue kearmitaz. Et est notuz apud christianos. z ē storax kearmitaz. id est storax calamita: z rubea gūmosa. z est gūmi. Substantia vero storacis sicce que non bz oleum vtunt christiani in eoz ecclesijs z suffumigatiōib⁹. z vocant eā cōfictā vel cozubū. z deterior ex ea est nigra que assimilāt ferratuz religni. Et idem auctoritate Dyaf. Storax liqda est pinguedo myrrhe recētis: vt appareret in ca. Myrrha. z extrahit a myrrha. qz terunt eā cū aqua pauca: z premunt eum cornu z est boni odoris. z ingreditur in cōfectionib⁹. z sola etiā sine aliqua admixtiōe olei: pa-

rū ex ea est multe virtutis et calefacit. et calefactio ei est silis calefactioni mirre et oleorum calidorum et siccorum. Et storax liquida vocatur meib. et meib exprimitur ex gummi arborum que assimilatur arboribus cionio rū: quod gummi est mirra. quod inuenies si legas capitulum mirre. **S** storax kearmitax est lachryma arboris eiusdem nominis. cuius fructus intra canticulas ortu ex se emittit scobes siles terre que caverna te lachrymā profluunt eius distillatū in terrā puenies est. illa autem que pcedens p̄gis inbaserit cū sicca tur mūda est et satis alba. Dehinc flaua fit solis causa et mucosa. Et melior ex ea est pinguis rubea silis resine pini. et sūt in ea frusta alba. et remanet in eo odor bonus longo tpe. et quā frangit emanat ab ea humiditas que est sic mel. **S** illa que est nigra et sicut fursur est mala. et iam inuenit in ea gummi arabico coloris clari. cuius odor est sicut odor mirre. Et parū quidem inuenit de B gummi. Et adulteratur storax cū serrature ligni putrefacti comixti cum melle et residuo. et suba mirre yreos puluerisata et alijs rebus scz cera et adipe. s; illa que non est adulterata habet odorem acutum.

Operationes

Galienus. viij. sim. far. ca. Storax. Virtus est calida. et que mollificat et maturat.

Dixit in quanto epidimiaz. quod est vna ex rebus moxiferis sic iusquamus et mandragora.

Et idem eod. li. ca. storax. Calefacit et mollificat et digerit. vñ licz Avicenna. li. ij. c. de storace: dicat alter modum factionis storacis: Serapioni in magis credendum est. quod magis expertus. Unde dicit Avicenna. quod storax huiusmodi alia est que extrahitur per seipsam gummi. et est storax calamita. et alia est que extrahitur cū decoctōe. per se autem extracta est citrina: s; que per decoctōem extrahitur est nigra. et est storax liquida. et sex huiusmodi est storax sicca. et est conficta vel cozubrum.

Huerrois. v. Colliget. ca. de storace. Storax calamita cali. in. ij. sic. in. i.

Item curat tussim et corizam et brancos et raucedinē. et puocat mēstrua quā bibit. et quā superponit matrici. et fumus eius est silis fumo olibani.

Sera. auc. Dyas. Virtus eius est calida. mollificatiua. maturatiua. et puenit tussi et catarro et corize et raucedini quā bibit. et fit ex ea nascale puenit coartationi matricis. et puocat mēstrua. et quā deglutit cū pauco gummi albotin mollit ventrem mollificatōe leui. et miscet cū alijs vnguentis resolutiuis. et etiā oleis que resoluūt lassitudines. Et admistrat assata et torrefacta et adusta. et colligit fumus eius sicut fumus olibani.

Et idem aucto. Albugerig. Conuenit dolori pectoris et pulmonis. et delet corizam. et retinet

ventrem. et aromatiat stomachum. et puenit ventositatibus grossis et nodationibus membrorum. Et quā bibitur aut linitur exterius: et vlceribus conuenit scabiosis humidis.

Et idem aucto. Atabari. Fumus storacis est bonus catarro multum. et storax est calida et sicca et stringit ventrem.

Plateari. Storax est calida in primo gradu sicca in secundo. et alia quidem est calamita. alia rubea alia liquida. Quelibet illarum est gummi arboris in India nascentis. Storax liquida reperit in calabria. Storax vero calamita dicitur a calamio: sed a calo quod est bonum. et mica quod est gutta. quasi bona gutta. per decem annos durat.

Eligenda est ista que subrufa est vniuersis coloris per totum. et sapore pontica et subamara qui malaxari potest in cera. Que autem dulcem saporem habet sophisticata est. Nam yrim illiricam cum melle conficiunt et storacem calamitam (v. sophisticet) addunt. Sed discernit quia talis habet dulcedinem nimiam. et si manibus tractet: statim fit humida et parū viscosa.

Si vetus est cum malaxatur puluerisat. Sed storax rubea plus accedit ad ruborem. effectus similes habens. Storax vero calamita maioris est efficacie. Virtutem habet ex ponticitate pfortandi. et ex qualitatibus suis consumendi.

Cōtra debilitatem ac frigiditatem cerebri et catarrum ex ea malū informat et naribus apponit Caphala ex eadem facta super dentes laxatos et gingiuas pfortat et confirmat.

Emplastrum ex eiusdem oleo factum contra frigiditatem stomachi valet stomacho superpositū. Item contra frigiditatem stomachi: et contra frigiditatem capitis dantur pillule storacis.

Suffumigatio ex eadem facta per inferiora prouocat menstrua. Valet etiam suffumigatio ex eadem facta per inferiora. si fiat puta inferius contra matricis suffocationem. Si superius contra sui precipitationem. Liquida storax in emplastris et vnguentis. maxime contra tineam ponit: et diutius melseruat. Seruatur autem diutius storax rubea quā calamita.

Capitulū. cccclxj

Subere: vel Suberie. **C**ysidorus libro ethymologiarum. Subere est arbor ex qua validissima cortex natatozins extrahitur. sic dicta: quasi subedies. eo quod fructus eius sues edunt. Porcorum enim sunt alimenta non hominum. **P**linius li. xvi. Blandem fert suber sicut quercus et vlex. fungosam carnem nigridius tradit fieri subere: sicut esculo et rubore. Tardissimo germine germinat suber ac concipit

pit. Et incipiente hyeme truncum emittit. Si
uestre generi folia non decidunt suberi ac buxo
Et est cortex carnosus suberi ac populo. Suber
tempestine cesa torquet sese funditque. Laricem
vetustatemque sentit hec arbor tardissime. sicut
et glandes atque castanee. Ceterum in aquis non
fluctuat suber si dematur cortex. Est autem suber
arbor minima. glans eius pessima et rara. Cor
tex in fructu precrassus ac renascens. atque
etiam in denos pedes vndique explanatus.

Operationes.

A Plinius. Usus eius maxime nauium anchoralibus. piscantiumque tragulis. tecedorum ob-
turamentis conuenit. Preterea in hyberno se-
minarum calciatu. quod obrem greci cortices ar-
borum appellant.

B Sunt et qui feminam ylicem vocant. Et ubi
non nascitur ylex. pro ea subere vtuntur. In cars-
pentarijs precipue fabricis. ut circa helyn et la-
cedemonem. Hec in ytaliam nascitur tota. aut
omnino in gallia.

C Idem in libro xxiij. Suberis cortex tritus et
aqua calida potus ex vino calido sanguinem ex-
creantibus magnopere laudatur.

Capitulum. cccclxij.

Sumach. Plateari. Sumach est cuius-
dam arboris fructus similis granis.
ex quibus tingitur pannus rubens. Ad-
mixture quoque sumach sophisticant illa genera. Est
autem sumach fri. in .ij. gra. sic. in .iij. per annos
quatuor seruat. Virtute huius stringendi et incitat
appetitum. Pandecta. ca. dclviij. Sumach la-
tine. arabice adiutor vel barfo. grece riskitin.
Sera. in li. ag. ca. sumach. auc. Dyasco. Est
planta nascens in locis saxosis habens folia
longa. et habet ramos albos. et fructum in race-
mis quorum color vergit ad rubedinem sangui-
nis. et grana sunt in racemis in magnitudine gra-
norum lentisci. et aliquantulum lata. Iudaeus
eius est in cortice granorum.

Operationes.

Et idem auctoritate Galieni. Melius quod
est in tota arbore est cortex grani eius. Et succus
eius quando existit in eo sapor stipticus. et
virtus eius est que infrigidat in secundo et des-
siccat in tertio.

Galienus. viij. simpli. фарма. capitulo de su-
mach. secundum translationes grecam. quod incipit Risk-
kitin. id est sumach. fructuosa plantarum stipti-
cat et siccat. Unde et cerdones ad stipticandum
et siccandum coria vtuntur hac planta. Et propterea

nominat viso de pſica. i. corioꝝ aſtratiua.

¶ Meli⁹ at fructus ei⁹ macie z ſuce⁹ ad vtilitate^m veniūt. ſufficiētes auferre exiſtētes qualitates.

¶ Recordat at z tor⁹ q̄ ſm pte^m vſus ſenſui. et ſm gūſtū. Erit igi⁹ z h⁹ farmacu^m ſiccatiuū q̄de z in tertio gradu: inſrigidatiuū autē ex ſecūdo.

¶ Cōtra vomitum ex calore. ſpongia intincta in aceto decoctiois eius ori ſtomachi ſuperponitur. Cōtra diſſinteriaz inferiorꝝ inſtinoꝝ vicio factā pulnis eius cū aqua decoctiois or⁹ dei conficitur: ac p⁹ cluſter inijcitur.

¶ Fit etiam emplaſtū circa peccinē ac renes ex eiſde^m puluere z oui albumine z aceto. Si verō ſuperioꝝ vicio fiat aqua decoctionis eius vel ſaltem puluis datur. z carnes in aqua decoctionis eiſdem decoquentur.

¶ Cōtra fluxum ſanguinis e naribus. medūla ſambuci in ſucco ſanguinarie intingit^r z puluere ſumach aſperſa narib⁹ immititur.

¶ Cōtra emoproicā paſſionē e vicio ſpūalium dragantiū z gūmi arabicu^m p nocte z cum p̄dicto puluere dimittant^r. z maſtix cū aqua roſaz p̄ficiat. Inde q⁹ pillule forment. quas paties ſub lingua teneat: z paulatim tranſglutiat.

¶ Cōtra diſſinteriā itez ex vicio ſuperioꝝ inſtinoꝝ puluis ſumach i olla cū anathafia dat. Suppoſitoꝝ q̄z factū ex illa vel tali puluere z anathafia p̄tra fluxū valet menſtruoz.

¶ Cōtra pruritū oculoꝝ ex calore z humore lauant oculi ex aqua decoctiois eius.

Capitulū. cccclxiij.

¶ Apo. p̄adecta. li. dccciiij. Sabon. id eſt formicariū. Latine ſapo. Cū ſapo fit

ex forti lixiuio z q̄cūq⁹ pinguedie. Cui⁹ multē ſūſpēs. Eſt em ſpatarentic⁹: q̄ ſic dicitur q⁹ inci⁹ dit in ſpata. z iſte vocat iudaic⁹: q̄ iudei lauant fericiū. Et eſt ali⁹ gallic⁹. z ali⁹ muſcatus. z ali⁹ mollis z niger. z vocat ſparatencus.

Operationes.

¶ Sera. li. ag. c. Sabon. auc. Pauli. Virtus ei⁹ eſt q̄ abſtergit z purificat. z eſt calida z vlcerat cor⁹. z eſt fortis in h⁹. z eſt bonū ad maturandū apoſtemata dura. z ad tollendū ſaniem. z ad mollificandū apoſtemata dura.

¶ Et idem auc. Rasiſ. Eſt calida z vlcerat cor⁹. z eſt fortis in hac operatōe. Et ſi admisce⁹ cū alijs medicinis calefacit mediocriter.

¶ Ad apoſtemata maturāda ſapo magnū p̄ſidiū eſt. tamen cyurgicis caute vident^r ne ni⁹ miū ante maturatiōē corrodet.

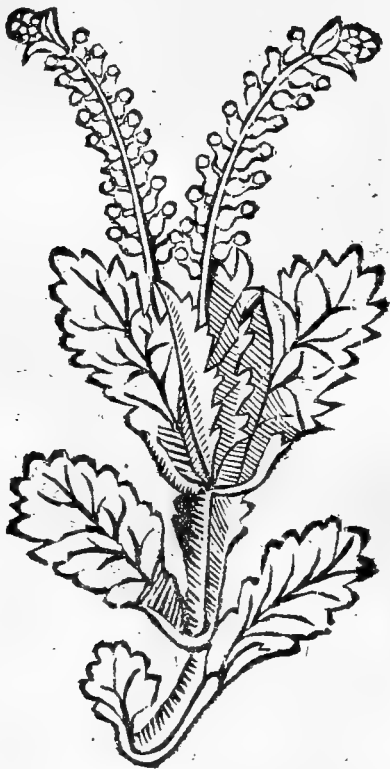
Capitulū. cccclxiij.

¶ Anacetū. Dyaf. Tanacetū eſt ſpecies artemiſie: que tagetes noia^r. z eſt tenera: ſemen habēs minutū: z vnā baſtā folijs plenā. naſcit in locis mediterraneis z altioꝝib⁹: florem mellinū atq⁹ tenuem z iocundioꝝe. Dec a grecis vocat tagetes vel tanacetū. z aliq̄ eā vocat atbanafiā. vel ſm quosdā thanaſiam.

¶ ff ij

Operationes.

- A** **D**yal. Arthemisia q̄ tanacetū vel tagetes d̄
facit ad vesice dolore z strāguiriā. succo dato ex
vino. 3. ij. febricitātē ex aqua ca. ciatis. ij. potui
datur hic succus. **C**unsa cū arungia z aceto
coraz dolozi medicat̄ ligata vsq; ad tertiā diē.
A **U**t infantem bilarem facias incende z suffu-
miga bis. et omnes incurfiones maloꝝ auer-
tet. et hilarioꝝem faciet infantem.
D **S**al. Omnes spēs arthemisie pueniūt lapidib;
bus in renib; existentib;. z ad calefactōes z ex-
tractōes secūdiāz. ergo tbanacetū.

Capitulū. cccclxxv.

A **T**apia. Pandecta ca. delvii. Desabarā. id est tapfia. quidā dicūt q̄ est meze-
reon. aliq̄ dicūt q̄ est elacterium.

Operationes.

- A** **S**cōm Sera. li. ag. c. Desabarā. est plāta
q̄ repit̄ in India. cui⁹ cortex exterior h; iuuamē-
tū in medicina in dolorib; iuncturaz.
B **E**t bec q̄n ponit̄ in stumimb; inebziat pisces
Et melioꝝ ex eo est illa q̄ h; subtilē corticē. z in
sapoze eius est acuitas parua. z dosis eius simi-
plicis cum succaro est aureus vnus.

Plateari⁹. Tapfia in tertio ḡdu est ca. et sic.
p̄ tres annos seruat. Radix ei⁹ medicina cōpes-
tit vsui. s; nūq; p̄ se debet dari. p̄ncipaliter edas-
cit p̄ vomitū: secundario per secessum.

In medicinis vomitus maxime ponitur. s;
teritur. **D**oportet q̄terens maxime faciem et
oculos cooperiat vt parum aut nihil videat (te-
sticulosq; quia cito instantur.

Quod si aliqua inflatio euenerit infundatur
pannis in aceto. z fiat inde partus in frigiditas
tefricatio. **G**el idem fiat cum succo et trahit.
Virtutem habet humores dissoluendi. z ad su-
perficiem corporis attrahendi. z in grossam v̄
rositatem resoluendi.

Ph. li. iij. Tapfiam vocauerē q̄dā semen fe-
rule eo decepti. q̄ ferula sine dubio nō ē tapfia:
s; sui generis feniculi solius inani caule. nec ba-
buli lōgitudinē excedente. **S**emē q̄le ferule
Radix candida. incisa lac emanat. et confusa
succo abdicat omnia venenata. **Q**uippe fodiens
tibetiaz nocet si minima asp̄ret aura intumes-
cunt corpora. faciemq; ignes acri inuadunt.
z ob id ceroto prius illinunt.

Quibusdā t̄n morbis auxiliari dicūt medici
p̄mixtā alijs. **I**tē in alopijs. sugillatisq; ac li-
uētib;. seu vena remedia desine vt scelera cōtre-
ctē. **S**; ista p̄teruerūt noxiō instrumēto. tācū
q; in pudēdi est vt venenū ortis esse p̄suadeant.

Tapfia est in africa vebemētissima. **Q**uidā
p̄ messes caules incidunt. **E**t in iparadice ex-
cauant q̄ succus cōfluat arefactūq; tollūt. **A**lii
foliū radicem in pila tunduunt. z succum i sole
coactum etiā in passillos diuidunt.

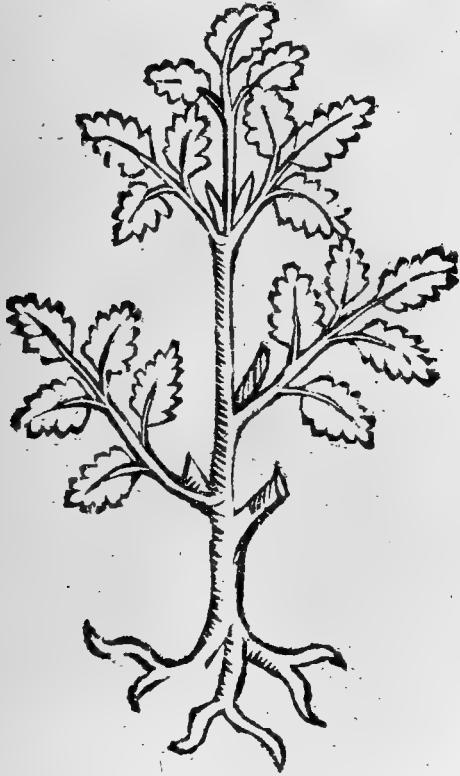
Idem in libro. xxvi. **A**d lichenas v̄tantur z
tapfie radice cum melle trita. anguine et arge-
monia medetur in vino sumpta.

Constantin⁹ in li. gra duū. Tapfia est herba
sup̄ terrā saltes. i. brachiū. cui⁹ color rubens est
Frondes h; virides aliquētulū colorū plumbeo
ptinentes. **C**ortex aut̄ radicis ei⁹ ruffus. nigre-
dini parū attineos. s; intus est cirin⁹. **H**ic cor-
tex medicine p̄gruit. **C**alidus z succ⁹ in tertio
gradu. **G**rossos z viscosos humores attenuat.
et valet sciaticis ac podagricis flegmag; visco-
sum vbi cūq; fuerit purgat. **D**iscetur z medici-
nis empetiginō. **H**ozpbee atq; scabiei. colas-
tinus em̄ est ac mūdificatiuus.

Dyascoꝝides. Tapfia dicta est eo q̄ in tapfo
insula in p̄mo inuenta est. frutex est illi fenis-
cule similis. habens folia similia maratro. **B**as-
stas tenues in q̄b; singulis sunt capitella sicut
in aneto. flos at̄ est niger siue mellinis. semens
q; latū ferule simile s; min⁹. **R**adix est illi alba
z maioꝝ. coriū h̄js grossum. z in odoꝝe viscida.

De Herbis.

Succus ei⁹ qm colligit colligēs nō sic p̄ventū
 fit. qz man⁹ z facies ebullit. p̄⁹ ei ca. catartica.
Corii radice ei⁹ z succū z lachrymū accepta
 malsa superi⁹ z inferi⁹ boies purgat. pl⁹ tū iusto
 accepta necē infert. Purgatio ipi⁹ colorē miti
 gat lateris. Astmatic⁹ opitulat⁹ his etiā q̄ puri⁹
 dū habēt spurū medicat. Est at̄ dicta ei⁹ cretica
 ei⁹ q̄ posio dāda est escis: aut cottur⁹ ad mixta.
Radix ei⁹ z lachrymū tantā bz caliditate vt nul
 lā habeat cōparationē. **Quā succ⁹** eius capiti
 supunct⁹ alopiqas emēdat. z radix ei⁹ viridis
 infricata idem p̄stat. liuozes etiā detergit.
Succus ei⁹ addito libanotide ac cera eq̄li
 pōdere oīa p̄dicta pōt facere. In q̄libet at̄ loco
 posit⁹ nō debz ampli⁹ esse q̄ duabz hoīs. Sed
 ane z post loca fouēda sunt a q̄s calidā lentis
 gines mūdat. lepras lmpidat. pustulas purgat
 marie mixto sulphure veteris lateris aut pul
 mōis dolozes curat. Artericos z podagricos
 marie inuat. Audis loc⁹ iposite ea vestit. sz fo
 mēto id facit. hūozes etiā de p̄fundo violenter
 extrahit. sicqz dyaforesim facit.

Capitulū. cccclxvi.

Amariscus domestic⁹. Plinius li. xvi.
Tamarix est arbor crassissima hñs folia
 nūqz decidētia. **Idē** li. xxiij. **Tama**
 rice arbitrant⁹ qdā esse miricē. **Qui.** In tama

risco est stipticitas z apertio z mūdificatio ab
 es vehemēti explicatione. Et ei⁹ aqua ē absterſi
 ua z desiccatiua. cui⁹ absterſio pl⁹ est ei⁹ epie
 catione. z ei⁹ explicatio est cū stipticitate. sz fru
 ctus ei⁹ vehemētiōris est stipticitas. In tama
 risco qdē est subtilitas pauca. z qñqz admistra
 tur loco eius viridis galle.

Operationes.

Qui. Ei⁹ decoctio embrocatur ad pediculos:
 z iterſicit eos. Et ei⁹ folijs fit emplastr⁹ super
 apata fluxa. Eiusqz fumus variolase explicat z
 vlcera hūida. qd ex eo tritū ē. z ei⁹ cinis spargit⁹
 sup aduſtionē ignis. Fruct⁹ ei⁹ z cinis vlcera
 difficilia efficcant: z carnē additā corrodunt.

Decoctio folioz ei⁹ cū vino p̄fert dolori den
 tū. ore ex eo collino: phibentqz corrosionē eo
 rū p̄ijs fructibz. Iterū eius fructus stat loco
 galle et licū in egritudinibz oculi.

Cōfert itez antiq̄ spuro tamarisc⁹. z p̄be fru
 ctus ei⁹. Rami ei⁹ in acero dissoluti p̄erūt sple
 ni. emplastro ex eis facio. ad splenezqz bibitū
 vinū in q̄ decocta sunt folia ei⁹ ac virgulta.

Et ex eius ligno faciunt sibi splenetic⁹ vasa.
 Deniqz cōfert solutioni antrique. z ad fluxuz
 marie. sedcturqz in eius decoctione. Bibit⁹
 qz fructus ei⁹ q̄ etiā cōfert morſui rucle. Plas
 tearis. Tamariscus ca. est et sic.

Unum decoctōis ei⁹ valet ad opilationem
 splenis z epatis: stranguriā z diffincrias. Est
 em̄ diureticū. Puluis eius in cibis positus ad
 eandē valet. Frequens eius bibitio in vase ca
 li valet ad idē. Cortex maioris est efficacie.

Pandecta. li. lxx. **Abel** vel tharmezit Ara
 bice. **Brece** nadabar. Latine vero tamariscus
 domestica.

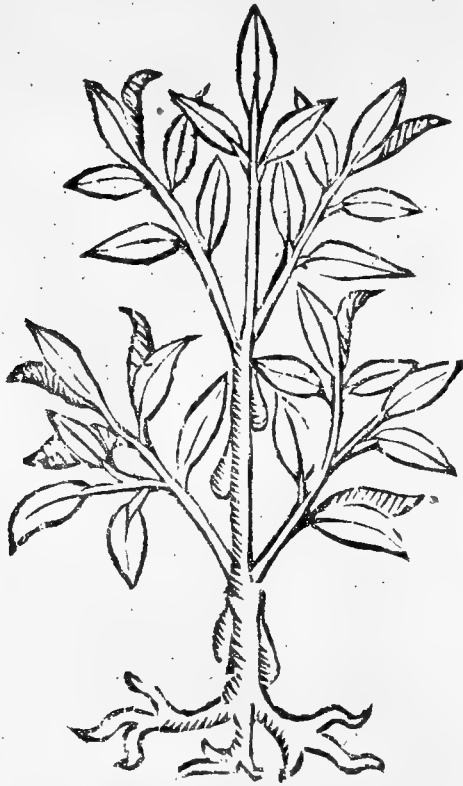
Sera. li. ag. c. **Abel.** i. tamarisc⁹ domestica.
 z est arbor multū longa vsqz ad celū dura recti
 linea. folia ei⁹ longa subtilia stricta. z nō bz spi
 nas. z ex ligno ei⁹ fiūt parapsides z incisoria. z
 vasa alia. z ipa est magna abel. z grece vocatur
 nadabar. Et omnes arbores ex quibz fiūt vasa
 hñmōi noiant nacha. sed est abel at̄q̄nūlū ar
 bor rubea quasi coloris scorpiōis.

Et idē auc. **Dyas.** **Abel** est filis tamarisco z
 est in babilonia. z aq̄ infusiōis ei⁹ ponit in sief
 q̄ administrant habēnbz debilitatē visus.

Et idē auc. **Sal.** **Abel** est spēs tamarisci. et
 est arbor q̄ mag⁹ v̄to agitāt q̄ arbor tamarisci
 In sapore ei⁹ est stipticitas z nō bz florē. et has
 ber fructū rotundū sic cicer: habentē colozem
 cinericū ad glaucēdinē tendentē. in tra q̄ iunt
 grana pauca in uicē oḡ obata et uncea. que no
 minant⁹ grana dulcia. Colligunt⁹ in mense Fe
 bruarij. est calida z sicca in p̄mo gradu. **Viru**
 It ij

Tractatus

res illius inuenies in ca. proximo sequenti.

Capitulū. cccclxviij

Amarisc⁹ agrestis. Pandecta ca. cxx.
Lafa arabice. Brece mirica vel bruca
vel miribi. Latine vero tamariscus.
Ubi sciendū q^d tamariscus quedaz est masculus.
z est Arbel. de q^o in pcedenti capitulo dictū
est. z vocat^r similiter tamarisc⁹ domestica. z q^o dā
est femina: z est illa arbor quaz cūmuniter nos
vocamus tamariscum. z ista vocat^r similiter ta
mariscus agrestis. ¶ Sera. li. ag. ca. de cafa.
Lafa. i. tamariscus agrestis. z est arbor erecta
q^o nascit^r in aquis. z bz fructū q^o assimilaf^r florib⁹
bus. z est similis in fluxibilitate sua usnee. et il
la spēs vocat^r ab aliq^o bz nca. Est in babilonia
z in seni. Alia tamariscus q^o est domestica que
noiat^r termezit siue arbel. z assimilaf^r agresti in
omib⁹ pter q^o in fructib⁹ in longitudine. q^o frus
ctus eius est rotundus similis gallis dentatis
z est stipticus: z ponit^r loco galloz iⁿ medicinis
Et sciendū q^d est arbor quā ipse noiat^r in pces
denti capitulo. de qua bz q^o est arbor magna vs
q^o ad celū: q^o vocat^r arbel zc. ¶ Sal. viij. sim. far.
ca. de tamarisco agresti. In sapore ei⁹ est stipti
citas. z est virtus eius q^o incidit z abstergit. sed

folioz eius et radicum z ramoz subtilitas est
plus subtilitate fractus eius.

Operationes.

¶ Sera. auc. Dyas. Radix tamarisci ponit^r p
gallia⁹ medicinis oculoz z oris. z est uenies
spūto sanguis. z porat^r in fluxu antiq^o: z cōfert
ycteris: z illis quos momordit rutela.

¶ Et q^o fit emplastr⁹ cum ea diminuit a poste
mata flegmatica: z cozet ei⁹ opaf^r sic fruct⁹ eius
nec plus nec min⁹. z folia ei⁹ cocta cū aqua et
bibita ipa aqua extenuat splenem.

¶ Et q^o fit cū ea collutio oris pfert doloribus
dentū. z est ueniens mulierib⁹ hñib⁹ fluxus
humiditatis q^o fit sessio in decoctōe ei⁹: z pūci
tur decoctio eius sup illos in q^o generant pes
diculi z lendines: z iuuat multum. Cinis ligni
tamarisci q^o supponitur confert habentib⁹ hu
miditates matricis.

¶ Et idez auc. Desarugie. Cinis ei⁹ desiccāt
oia vlcera. z pprie illa q^o sūt ab adustōe ignis.
z pfert apostematis frigidis q^o fumigat^r cū eo

¶ Et dixit mibi homo fidelis q^o fuit q^odam mu
lier sup quā apparuit lepra. z datū fuit ei de de
coctione radice tamarisci cū passulis sepe: et
curata est. Et nos quidē experti fuim⁹ in mu
liere alia: z curata est: z h^o fuit: q^o egritudo eius
prima fuit apostema in splene. z ppter opilatio
nem eius: que q^odem fuit causa non attrahēdi
melancoliā. z nō mūdificandi vel clarificandi
sanguinē. z fuit causa apparitōis lepre sup eam
Quando ergo resolutū fuit apostema z opila
tio ppter operationem istā⁹ medicine: in eo q^o fuit
de natura sua incidere z abstergere. reuerse sūt
ad earum sanitatem.

¶ Et idem auc. Gal. in li. suo ad Blauconē q^o
scripsit ei signa apostematis duri in splene. q^o
melior medicina eius est cortex radice capar⁹
z scolopendrie z cortex tamarisci. z summitates
eius si coquant^r in aceto.

¶ Gal. viij. sim. far. Dñ cortex tamarisci coquit^r
cū vino pfert spleni duro. z expellit dolorē den
tium. s; in fructu eius z in cortice est stipticitas
nō pauca quousq^o virtus eius est ppinqua vir
tuti gallaz viridiū. nisi q^o in gallis vilis viridis
bus manifestat stipticitas solum.

¶ Complexio fructus eius tamarisci est com
plexio inequalis. z possumus ei vii pro gallis. z
cinis tamarisci quando comburitur habet vir
tutem desiccatiuam desiccatiōe forzi. z est in eo
abstergit z incisio.

¶ Et idem in eodez li. cap. de mirica. Mirica
z tamariscus absterfunt et incisive est virtutis
abiq^o q^o siccer manifeste.

De Herbis

¶ Plini⁹ ca. de tamarisco. Tamarisc⁹ dome/ stica h³ p⁹urē eandē sicut siluestri: nisi q⁹ est ma/ gio s⁹ptica z min⁹ incisiva z absterfiva.

Capitulum. cccclviii.

¶ Amarindi. Pandecta ca. dclxvii. Tamarindi arabice z latie. Grece oxifonia. Sera. li. ag. c. de tamarindo. Nas⁹ scit multū ex eis in cesarea z in terris hamen. z folia ei⁹ sunt sicut folia silicis. z deserit ex terris Indie. Et est fruct⁹ coloris rubei. z h³ medullā plurimā pl⁹ q⁹ pilocaracta. crocei coloris ad nigredinē tendēs. z h³ melleitate. z est illud q⁹ ex fructu admistrat postq⁹ egrediūt grana ei⁹. Et meliores tamarindi sunt noui. recētes. nō aridi. sapor⁹ acerrimi. Et stus eorū est fri. z sic. in tertio gradu.

Operationes.

¶ Virt⁹ ei⁹ est q⁹ laxat colerā z repmit acuitates ei⁹. z abscindit vomitū. z aufert p⁹uritiū. z dosis aq⁹ eoz postq⁹ decoquūt est lb. f. z aufert sitim.

¶ Et idem aucto. Desuay. Est fri. in. ij. mollit ventres. z est sicut p⁹una. nisi quia est subtilior z minoris humiditatis.

¶ Paulus capitulo de Tamarindo. est frigida z sicca in secundo gradu.

¶ Aui. de virib⁹ cordis dicit: q⁹ p⁹ortat cor.

Capitulum. cccclix.

¶ Capsus barbar⁹ siue Capsus barbassus latie. grece flōmos. arabice busuri. Dya sco. ca. flōmos. Flōmos. i. capsus barbassus. duo sūt ei⁹ g⁹na. mascul⁹ z feia. Una est alba scz mascul⁹. alia est nigra scz feia. Dasculus at folia h³ oblonga z angusta: z bastā tenuē z semē tenuē. Feia p⁹o h³ folia cauliculo siliis: s³ asperiora z latiora z bastā lōgam cubito vno albā z asperā. Flores virides z albos. z semē nig⁹ grū. Radix est illi dura pollicis grossitudine: h³is. nascit in campis. Est alia flōmos agrest⁹: p⁹gas h³is lōgas in se z arborosas. z folia saluie similia circa virgas suas. Flores suos h³ aurosofos aut mellinos sic p⁹assij. s³ folia sūt illi aspera circa terrā z obrorūda. Est alterz genus flōmos q⁹ lignit⁹ d⁹: aut triallis. folia habēs tria aut q⁹tuor aut plura. pinguis z aspera z grossa. q⁹ multi in lucernis vtunt. ¶ Gal. viij. sim. far. ca. flōmos. Flōmos. i. barbassus. quedaz est folijs alba. q⁹dā p⁹o nigra. Et alba q⁹dem est mascul⁹: cui⁹ folia sūt stricioza. Alia p⁹o femia cui⁹ folia sunt maiorz. Et vltz has est alia flōmos agria. i. barbassus siluestri⁹ nūcupata au riser⁹ est florib⁹ radix porica exis gustu. ¶ Pl. ca. flōmon. q⁹ latini barbassum vocāt. fri. z sic. cōplexiōis ē. q⁹ altera ē mascul⁹ albidiorib⁹ folijs atq⁹ angustiorib⁹. altera feia folia latiorib⁹

¶ Si iij

Tractatus

atq; nigr. Et si aliud gen^o qd latini herba lucer
nale vocant: ab eo q; ex ea luce faciunt. vñ z luci
bros eam vocat: eo q; luce pbeat vmbis.

Operationes.

- A** ¶ **Dyal.** Radices ois generis sunt stiptice fluxu
veteris vni mod^o spaz dat^o cu vino strigit. elixas
tura ea z bibita zquassantes z dolores lateru
B tollit. tussim mitigat. ¶ **Dolore** dentiu gargaris
mo adhibita copescit. flomos po q; flore bz au
rosam capillos inficit. Folia ei^o cocta in aqua
z vt cataplasma imposita duricies z tumores
C oloz soluit. maligna vulnera melle z vino ad
dito ad sanitatē pducit. ¶ **Aceto** po mixto vul
neri b; recētib; singulare psidū ē. pūctū seozpios
nis mitigat. Agrestis flomos folia cōbustioi
opitulāt. Folia ei^o q; d; feia cū cartis cōposita
memoratis canceris putredinē nō admittit.
D ¶ **Sal.** Radix eius fluxibiles passiones iuat.
Gargarisat at eam in ore quidā ad dentiu do
lore. folia po dyafozeticē sūt pturis. flores eius
capillos purificāt. omnū em fo. siccariue z mo
E derate absterfuesūt pturis. ¶ **Pli.** Fomentatio
facta ex vino decoctiois ei^o valet p̄ emoroidas
F ¶ **Ad idē** valet si an^o ex eo tergat p^o assellatōez
¶ **Valet etiā** ad tenasimonē eucanisma ex aqua
decocta: z pira fluxū ventris.

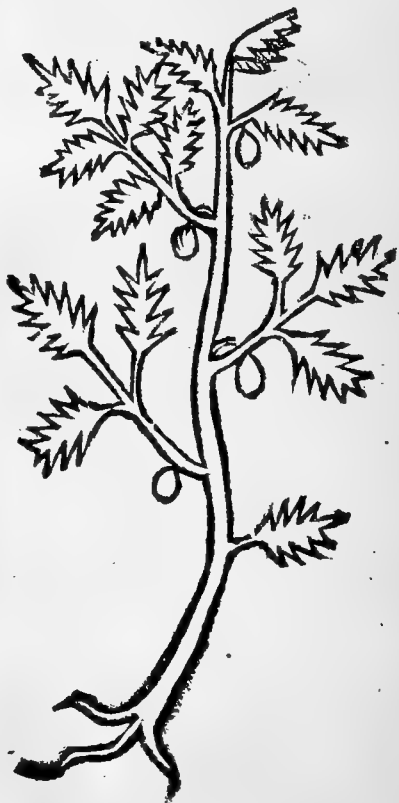

Capitulū. cccclxx.

Tereniabin. Pandecta. dclxxvij. Teres
niabin qdam dicit q; est māna: s; falso.
imo est vt mel albū habens sapore manne.

Operationes.

Sera. li. ag. c. tereniabin. Tereniabin. i. mel
rosaz. vñ est ros cadēs d'celo. z allikat melli g
nulofo z aggregato grossis gniculis. z ē noianū
mel ros. z plurimū cadit sup arbores q; sunt in
terra cozasceni z i oriente. q; arbores hñt folia z
spinas virides z flores rubeos. z nō faciūt frui
ctū. z cadit in ea stella sup sūmitates palmar.
¶ **Et ptus ei^o** est eq̄lis mollificatiua veteris. z est
humectatiua pectoris. z puenit calidīs nafalē
ter. z ppe qñ soluit in aq; Iuiubar z prunoz.
¶ **Et est ex eo** melius album z nouum. z dosis
eius ab aureis decem vsq; ad viginti aureos.
¶ **Et idē auc.** Da bir. Sedat in flandēs febrū
calidaz: z auferit sitim. z mollit vētrē mollifica
tione mediocri. z educit colerā cū facilitate. **Et**
meli^o ex eo est albū nouū.

Capitulū. cccclxxi.

Erbentina. Pan. ca. cix. Borin arabice
Brece terebinū vel alborin. latē po ar
bo: gñi yiridis. z ē arbor vñ emanat terbecina.

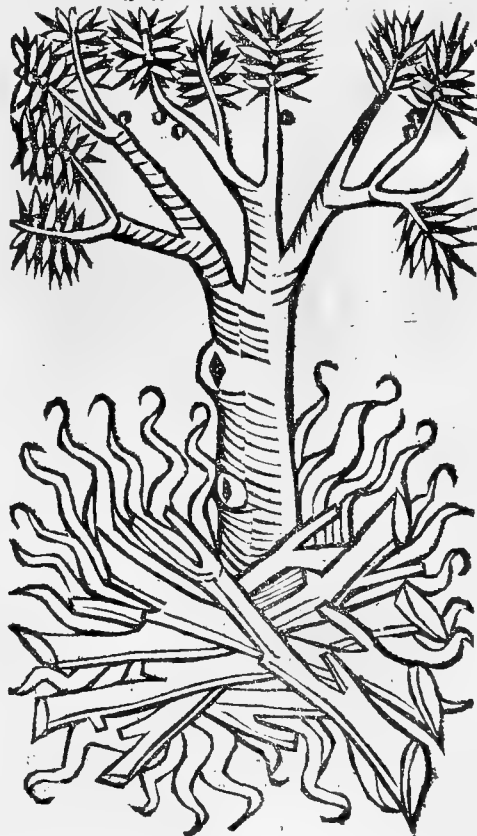
De Herbis

Sera. li. ag. c. botin. Botine est duarum specierum. do-
mestica et siluestris. Domestica. s. arbor terben-
tina est botin secundum vitatam vel terebintum. et capinus
cuius lacrima est terebintina. et ab ea oritur pice et rasi-
sa. et fructus eius est gnum viride. et siluestris est len-
tiscus arbor in montibus nascens. Et dixit mihi quidam
arabs. Lenticus arbor est sic arbor glandium ma-
gnarum: nisi quod est pulchrior summitate. scilicet quod summi-
tes eius sunt ad rubedinem declives. et sunt folia le-
uia. et fructum facit in racemis sic botus magni-
dinis gnum granatorum siluestrium. et quando maturat
fructus tunc sunt rubei. et folia eius similiter rubescunt.
et quando fructus perfecte maturat sunt ut plurimum nigri
Sciendum quod iste arbor lentiscus est arbor que grece vo-
catur scinus. cuius gummi est mastix. sic apparet in terra
mastix. folia eius sunt sic folia sorbi. et odor eius est odor
stinci. Nam stincus vocatur platanus quam nos regnicolus
le vocamus lentiscum: in cognome enim. ex cuius fructu
extrahit oleum de stinco. Scilicet scinus est vere lentiscus.
et est botin siluestris. Gal. viij. sim. far. c. o lentis-
co. Echini. i. lentiscus. fruere hunc est aqua suba res-
missi calida pite et terrestri fri. non multa co-
posita: propterea etiam stipticat moderate. siccat in
iiij. gradu iam completo vel. iij. incipiente. et.
Dyal. ca. terebinti scilicet domestici. folia semen et
corium stiptica sunt simili diligentia colliguntur
sicut scinus. Semen eius cacostomaticum est.
Est enim calidum et diureticum.

Operationes.

Dyal. Terebintum domesticum venter stimulat.
Vino mixto moribus occurrit. eius resina elige-
da est alba et limpida vitreum huiusmodi colore et odore
terebintiretines. utilior est omnibus resinis. scilicet
post istam resinam utilis est resina scini.
Tussis et pituitas medicatur more electuarum melle
addito toracis vicia compositum. venter mollit erugie
capane et ere vito. et calcato vel nitro adiecto le-
pras corporis purgat. Pus aurium melle et oleo
micro derergit. puriginem nature non admittit.
Profundas plagas et vulnera replet. et purgat
malaxantibus medicamentibus necessarie miscet. Do-
lor lateris. per bet resina molli. i. pituita et col-
lofonia que ex loco nomine accepit. hoc ut electuarum
rium data tussi medetur. omnes resine non sunt vni-
colores. Nam aut albe sunt. aut mellinum huiusmodi colore. sit
enim resina liquida de cypressis. duriores sunt resine
sunt strobilina. pescilina. pituita. et elatina.
Eligenda est que fuerit odorata vel limpida et non
liquida valde: sed ut cera sit. et non valde fragilis. De-
lior est omnibus pituita et elatina. quod odorata sunt. et
turbis huiusmodi odore. pescilina pro strobilina et cy-
pressina nimiam in se huiusmodi virtute. Nam scinina est
sitis terbenitine. et id operatur ut terbenitina.
Ysi. Terebintus est arbor generans resinam

omnium resinarum prestantior est. **Ambro.** Si tere-
binti fructus aqua miscetur in olei more facile trans-
funditur. **Glo.** supra primus Regum. xvij. Terebin-
tus est arbor de qua resina lacrima prestantissime ma-
nat. vni medicinalis industria dissoluta conglutinat.
Glo. eccl. Terebintus est arbor brevis et fructus
tuosus. nascitur in syria crassissima est plenior quam il-
la que de cortice erumpit. **Huius** arboris masculis sine
fructu sunt. **Feiaz** duo sunt genera. Alterius fructus
ruber lentis magnitudine. alterius pallet. nec faba
grandior. odore iocundior. tactu resinofus.
Pli. li. xij. In cocco insula nasci creditur terebi-
nti. florem imbribus decussu terre halitu animato.
Idem li. xij. Siria terebintum habet. et ex his mas-
culis sine fructu est. sed in macedonia brevis est ar-
bor hec atque fructuosa. in dama sco sirie magis est.
Idem li. xij. Terebinti bacce aut lignum reces-
in musto decoquitur. sicque vinum efficit. **Idem li.**
xvij. Resina terebintina (ut fiat pice) pissa in ser-
uati sartagine ponitur: et hac ceteris preterit ut fiat
pice in syria terebinto cortices detrahunt.
Idem li. xij. Terebinti folia tradit collec-
tionibus imponitur decoctum eorum stomachum firmat.
Semen in capite dolore bibitur in vino. et difficultate
vaine venter leniter emollit. venter exercitat
Terebinti folia semen et corium stiptica sunt.
Semen eius cacostomaticum est. Est enim calidum
et diureticum.

f

b

h

j

k

l

o

n

Tractatus

Capitulū. cccclxxij.

Teda. Actor. Teda est arbor picea flā-
mis ac luminibz apta. Ob quā causaz
vt estimo transumpto nomine lampā-
des siue faces dicuntur tede.

Operationes.

A Plinius li. xvi. Sextū genus arborz picem
gignentiū est teda, p̄p̄e dicta. abundātiōz succo
q̄ reliqua. partiōz liquidiorq̄ q̄ picea flāmis
ac luminibz etiā sacroz grata. Hanc mares dū
tarat ferunt. 7 eam quaz stacten greci vocant
odoris grauissimi.

B Laricis morbus est vt teda fiat. hec autē scz
teda (sicut 7 alia genera que picem ferunt) ac-
censa fuligine in modica repente carbonem cū
eruptionis crepim expuunt. iaculanturq̄ lon-
ge. excepta larice. q̄ nec ardet nec facit carbo-
nes. nec alia mō vt ignis sumit q̄ lapides.

C Pix liquida in europa e teda coquitur mu-
niendis natalibz: multosq̄ alios ad vsus lig-
num eius concisum (furnis vndiq̄ igni extra
circumdato) ferro vt in p̄mis sudor cali fluat
aque modo. hoc in syria cedrum vocatur: eaq̄
in egypto corpa hominum defunctorz perfusa
seruantur. In teda cum humor manare desi-
nit ex alia parte cortex similiter aperitur. ac des-
inde alia. Postea vero vt pix eliciat: arbor tora
succidit: 7 eius medulla vtiur. Dōies amat
teda 7 larix sicut 7 cedrus.

Capitulū. cccclxxij.

Tilia. Tiliam vocatā dicūt. eo q̄ vtilis
est ad vsum teloz 7 nitore 7 lenitate sa-
culandi. Est em̄ id gen^m materie leuiss
sime ad sculpturam vtilis.

Operationes.

Plinius a libro. xvi. In arboze tilia differūt
mas 7 femina. Nā in mari materies dura ruf-
fior atq̄ nodosa: s; odoratioz. cortexq̄ crassior
ac detra ctus inflexibilis. Nec fert semen nec
florem vt femina que crassior arbor est mate-
rie candida p̄cellensq̄.

Est autē mirū in hac arboze fructū a nullo at-
tingi animalū folioz tū corticisq̄ dulcem esse
succum. Inter corticē 7 lignū tenues habz ru-
nicas multiplici mēbrana. e quibz euocāt tilie
vincula. Tenuissimū habet corium phillire cor-
ronaz lemnitis celebres antiquozūq̄ honore
Materies teredines nō sentit pro ceritate per
quaz modica: sed vtilis Cortex est tilie in vsu
magno sicut abietz 7 fago.

Lancban etiā gignit i tilia. vicz pillula vim
vendi habens in medicina. de qua dictum est
supra. Montes 7 valles diligit tilia sic 7 abies
et castanea. Virumq̄ qd̄ euenit tilie vltimo q̄
euenit. Circum aguntur enim folia earuz post
solsticium. nec alio argumento certius intell-
gitur sidus confectum.

Idem Plinius. Tilia est arbor nobilissima
eademq̄ videtur et calidissima. Cortex tenuē
habet. 7 paulo ante equinoctiū vernale germi-
nat sicut acer lentissima. Et ideo scuris facien-
dis aptissima quaz plagasē p̄tinus contrahit
Vuln̄ oīq̄ suū claudit. 7 ob id ptumaci⁹ ferrū
transmittit. in quo genere sunt tilia 7 sambuc⁹
fucus et salix 7 populus.

Idem in li. xvij. Tilia cerasus 7 vitis corticē
mittūt. sed nō vitales corpi proximū. verū eum
q̄ alio subnascēte expellit. 7 quibusdā vt pla-
tanis est cortex rimosus. Tilia vero renascitur
paulominus q̄ torus.

Idem in li. xvij. Solsticium estiuale folia
tilie vertit ad mille vsus perende. 7 est confecti
sideris signum.

Idem in li. xxiij. Tilia lepras sedat. Cortex
potus in aqua frigida aluum purgat. Impos-
nitur 7 collectōibz lacrima 7 vulneribz ambu-
stis. Dumoz in folliculis hui⁹ arboris nascens
cuti nitore in ducit. faciemq̄ gratiorem prestat
Lauliculi folioz p̄mo vino decocti tumores sa-
nant. Et libro de naturis rez eodē modo habe-
tur: licet sub alijs verbis.

Capitulū. cccclxxiij.

De Herbis

Capitulū. cccxxiii.

Trimall^o latine. Arabice rencua. Se-
rapion lib. ag. ca. rencua. anc. Dyaf.
Rencua. i. trimall^o. Et sunt eius septē
species. Quaz vna dicitur arabice barasina. Gre-
ce vero caricias vel comites vel comos. Et est
masculus habens fgas quaz lōgītudo est pl^o
vno brachio. In quarū colore est rubedo ples-
na lacte albo acuro. et folia sup fgas ipsas: si-
milis folijs oliue. nisi quia sunt lōgīora et stric-
tiora. et radix ei^o est grossa aspera. et in summita-
tibz illaz virgaz sunt come similes iunco. et in
summitantibz illaz comaz sunt capitella similia
capitellis illi^o specie: q̄ dicitur noialis. et in istis ca-
pitellis est semen. Virtus ei^o est laxativa. et ista
est camelea. Et est alia species q̄ vocat arabis.
et grece carsites. et est semina. et est similis plan-
te q̄ dicitur didomedas. et habet folia similia folijs
miri: nisi quia sunt maiora et strictiora et durio-
ra. et sunt feridi odoris: et habent acutas sumita-
tes sicut spinas: et habet virgas egrediētes ab
vna radice longas circa palmū vnum. et habet
q̄d. pferit omni anno simile nuci. Et ista nux dicitur
vomica: et mordicat linguā mordicatione forti.
Et nascitur locis asperis. Virtus a sit isti^o est

similis virtuti p̄me: nisi q̄d. comouet cichus vo-
mitū q̄d. p̄ma. et ista est femina. et est ista species
laureole. Et est spēs alia q̄ dicitur arabis. et grece pa-
ralios. et ei^o expositio p̄pe marie est illud quod
nominant homines migarb et cansomias: na-
scitur in maritinis locis. et habet ramos quos
q̄d. aut sex aut septem ex vna radice. quoz lon-
gītudo est circa palmū vnu rectos: quoz color
tendit ad rubedinē exennitē ab vna radice. In
q̄b. sunt folia parua et stricta et oblonga: similia
folijs lint. in summitate ramoz sunt capitella
amgdalata rotunda: in q̄b. est semen ozobo si-
mile coloris varij. et sunt ibi flores quozū color
est albus. et est tota planta lacte plena. et ista vo-
cat latine esuala. Et spēs alia q̄ arabice vocat
elyostropos. grece elyoscopus habet folia simi-
lia portulace. nisi q̄d. sunt subtiliora et rosidiora.
et quatuor habet ramulos aut q̄nq. egredien-
tes ab vna radice. longitudo quoz est circiter
palmū vnu. subtiles et rotundos rubeos et
plenos multo lacte. et habet in summitatibus
ramoz coronam similem corone anethi: in qua est
flos: et semen est ei circa folia. qui ad cursum
solis conuertit cum eius revolutione. Et pro-
pterea dicitur elyostropos: et eius expositio est aspiciē-
ens iolem. Nascitur in ciuitatibz plurimum et
in cauernis iuxta muros. et iste comuniter vo-
cat a latinis trimall^o parū. Unde dicitur trimall^o
luis a timā q̄d. est sol: et mallos q̄d. est coma. q̄a
trimallus vertit suas comas ad solem. Et est
alia species q̄ dicitur cyparissias. habet virgas fere
vnius palme lōgas aut plus. quarum color est
rubeus: in quibz oriuntur folia similia folijs pi-
ni. q̄ dicitur calicaris. nisi q̄d. sunt molliora et subtri-
liora et minora. Et vniuersaliter sunt similia
eis in principio sui ortus. et propterea sic nominat
hec planta: et est plena lacte. Nascit in locis la-
pidosis et siccis. Virtus eius est similis virtuti
a liaz. Et est alia spēs: et est illa q̄ nascitur iuxta
lapides et dicitur deodrodes. habet multos ramos.
et color ramoz est rubeus: et super summitates
ramozum sunt folia miri similia: subtiliora et
longiora parum. et habet semen simile semini
illius specie: que dicitur caricias: et mod^o ope-
rationis et virtutis eius ex forma repositionis
eius est sicut dicitur plantafilos. que habet folia si-
milis folijs plante. que dicitur flōmos. et radix
eius et flos eius et lac eius laxat aquosuz humo-
rem. et quando teritur et p̄icitur in flumine vel
stagnō occidit pisces. Et etiā species supradic-
toz lacticinioz quas supra dixim^o faciunt hec.
Et est alia species lacticinij q̄ dicitur pithias similis
speciei q̄ dicitur cyparissias que potest reponi cum

supradictis septem speciebus titimalli. et propter hoc posuerunt illam inter species titimalli. habet ergo longitudine vni⁹ brachij. siles virgis lentisci. nisi quod sunt longiores. et plene nodis. et folia hinc stricta et acuta. in summitate similia folijs pini. et propter hoc sic nominatur. et habet flores magnos ad longitudinem tendentes. quorum color est purpureus. et habet semen depressum simile lenti. et habet radicem magnam albam et grossam: in qua est multum lac.

Operationes

A Galienus vni⁹. sim. far. cap. de Animallo secundum translationem arabicam. Virtus omnium illorum in lacticiozorum est ca. et sic. in quarto gradu Virtus titimalli est laxativa: laxat flegma et coleram: et pronocat vomitum.

B Galienus eodem libro et eodem capitulo secundum translationem grecam. Omnes quidem habent acrem et calidam virtutem predominantem. Inuenitur autem amaritudo in eis fortissima: ergo omnium est opus et frondes.

C Participat vero et radice predictis virtutibus sed non equaliter. Ipsa autem cocta cum aceto dentium dolores et maxime quicunque corrosio ipsi sunt curat. Opus vero fortiores habet virtutes ad foramen dentium. et alias partes corporis mori vicerat extrinsecus emplastrata est enim ex quarto gradu calefacientium que causticorum diximus esse.

D Ita autem et pilos auferit peruncos opus quia vero fortis est miscetur oleo. et si multo uis hoc fiat tandem radices pilorum perimit. et nudum esse fit corpus.

E Secundum eandem autem virtutem acrocardines et fornicas et pterigia et tylos tollit. Abstergit autem et empetignes et scabies: eo quod absteriua ei adest virtus propter amaritudinem et fagedenicam. et vlcera carbunculosa et canis crota. quoniam calefacit fortiter et abstergit. Juuare nata est si quis in tempore et mensura eo utatur. Auero et fistularum tylos eadem virtute curamus.

F Nec omnia operantur omnes opus titimallozorum secundum genus similiter. debilius vero folia et fructus operari nati sunt: quibus ad pisces qui stationarijs aquis vi assueuerunt. Cuiusmodi enim ab eis inebriati et semimortui facti ad superficiem feruntur aque.

G Cum autem sunt septem species titimalli fortior est que caricias nominatur. quem et masculinum qui dam nominant. et que in lapidibus nascitur: que dicitur denozodes. sequenter autem qui barbasso assimilatur et cyparissias. deinde paralias. deinde autem elyostrophos. et cetera.

Capitulum cccclxxv.

Timus. Cys. Timus dicitur eo quod odorem refert flos eius. Dyas. Timus est herba omnibus nota. frutex est habens folia angusta: pusilla et oblonga. et in summo capitella in specie formicarum in se implicata. Est enim haec humilis ac ramosa cum duris ramulis et lignosis. cui flos est purpureus. Et nascitur in locis saxosis et asperis.

Operationes

Plinius lib. xxi. Timum oportet in flore colligi et in umbra sicari. Duo sunt autem eius genera candidum radice lignosa nascens in collibus. quod praefertur. Alterum vero nigrum floribusque nigris. vtraque multum estimantur et in cibo et in medicamentis oculorum claritati conferre.

Dyas. Uires hinc acres et calefactorias paululum stringentes. propter quod omnibus stomachi ciborumque vicibus aptissimum est medicamentum. Sibita vero cum sale et aceto flegma deponit per ventrem. Elixatura eius addito melle medet ortuorumque et asmaticis. lumbicos excludit. menstruis imperat. secundinas deponit. abortum facit.

Cataplasmata tumores recentes spargit. sanguinem coagulatum dissipat. clauosque corporis tollit.

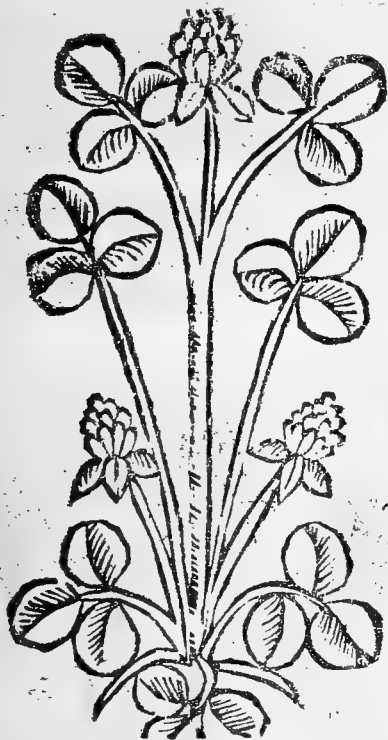
De Herbis

addito polline & macerato cū vino sciaticis est salutaris feruens superposita. D. culo:ūq; caliginem detergit cōmesta.

¶ Condituris omnib; necessarie admiscetur. ¶ Constañ. in li. gduū. Thimū est in. iij. gradu ca. & sic. Cū sale & aceto grossus flegma purgat. & viscoso flegmati pectoris succurrit. lūbricos expellit. mēstrua deducit. acuitatem flegmonis de pectore excludit. & opilationē interiorū aperit.

¶ Auicē. cañ. ij. Medicinē thimi semē foris est caliditatis. Prouocat & extrahit embrioz moxū. & solutione sanguinē educit: & humore colericū extrahitq; vermes.

¶ Palladus. Thimū in septembri mēse vitimo cōuenit ferere. sed melius plantis nascit q̄uis possit et semine. Agrum diligit apricū: macrū maritimum.

Capitulū. cccclxxij

¶ Trifoliū. ¶ Psi. Trifolion. a grecis trifilū vocat̄ est: eo q̄ sit folijs trinis p singulas annotatōes. ¶ Pl. li. xxi. Folio coronat & trifoliū. Cui⁹ ḡna tria sunt. Riphanes greci vocant. alij aspaltion. & maiori folio q̄ vtunt̄ coronarij. Alterū acuto oritriphillon. Tertiu⁹ ex omib; minutissimū. & iter hec nerno si q̄busdā cauliculi. vt maratro hippomaratro. myophano. vtunt̄ & ferulis & corimbis. & edere floze purpureo. Est & in alio genere earū silues

tribus rosis similis. & in his tm̄ color delectat odor a ur̄e abest. ¶ Dyas. Trifolij genera sunt q̄ttuor. scz odoratū. acuti. partemon. & lepori nū

¶ Pandecta. capi. ccccxix. Pandachuca vel chua. vel cuf arabice. grece lochos vel zbarat vel lotus. Latine fo trifoliū: vel queda; spēs trifolij. De qua dicit Dyas. ca. de trifolio. & hz odorē aspalti. ¶ Sera. li. ag. ca. Pandachuca. nominat eū Dyas. lochos. id est trifoliū. Et est duaz speciez. scz comestica et siluestris. Siluestris quidē habet stipitē longitudinis duoz cubitoz vel brachioz & plus parū. & n̄scitur ab ea ramuli multi. & q̄libet habet foliū in extremo. qd̄ assimilāt handachuca qui oritur in paludib; & dicit̄ trifoliū. & habet semen simile fenugreco. nisi q̄ est minus saris. Sed sciendum q̄ illa vocat̄ a quibusdā herba flaura vel herba maura. Sed Dyas. vocat̄ ipm̄ trifoliū. māius domestica que nascit̄ in ortis. & est quedam alia q̄ nascit̄ sup aquas. & maxime in Babilonia. qñ fluuus irrigat terram. & est herba habens crus simile cruri fabaz. & est semen album. & dicit̄ q̄ extendit̄ qñ orit̄ sol. & apparet super aquā. & qñ occidit restringit se & submergit̄ in aqua. & capita eius similia n̄ capitib; papauerum magnoz. & in capitib; est semen simile geguers & scariole: & excant̄ ipm̄ in Babilonia. & faciūt inde panem. Et hz radicē similem citronio q̄ comedit̄ cocta & cruda. & sapor decocte assimilāt saporū vitelli ouoz. & vocat̄ handa & heuche. Et Auicē. in. ij. dicit̄ q̄ de eis semib; sit panis.

Operationes.

¶ Sera. a uc. Albugerig. Andachuca siluestris conuenit stomacho frigido & grosse ventositati. et aqua eius abstringit ventrem. & valet colice passioni: si ponatur sup mossum scoz pionis sedat dolorem ex eo.

¶ Et si ponit̄ sup mēbz in q̄ est mordicatio animalū nō inducit dolozē. & semē eius est fortius folio. Et est bona dolori testiculoz. & pncipio ydropisis. & dolori matricis.

¶ Dyas. Trifoliū mai⁹ vel lochos h̄tus dicit̄ tice & acerrime est. semen ei⁹ & folia cū aqua bibita pleureticis & distrijs & epilecticis & ydropicis in initio singulare p̄sidium est.

¶ Stericis causis opitulat̄. Menstruis imperat. omnia p̄dicta seminis ipsius. 3. iij. & folioz. 3. v. curant. Folia ip̄i cū oximelle acepia mox sibi venenatis occurrunt.

¶ Se. vi. dicit̄ tertianis tria folia aut tria grana seminis ei⁹ cū vino bibita medicant̄.

Capitulū. cccclxxiij.

A

B

C

D

E

Tribulus. **Dyas.** Tribuli gna sunt duo
 ficcus et humidus. **Siccus** hys folia andra
 gine similia: s; teneriora. hastas longas
 teneras et porrectas in quibus sunt spine. nascitur
 aut in locis desertis. **Humidus** vero nascitur in fluminibus
 cuius coma super aquam extenditur et folia supernant.
 hasta hys in summo grossas. ad radicem vero tenues. ha-
 bent in se tenuas spinas sic spica. **Semen** duobus
 est ambobus. **Primum** est illi frigida et stiptica et desic-
 cativa. **Quintus.** Hasceck. i. tribuli. **Sm Dyas.** due
 sunt spes que frige et sic sunt. **Alij** vero dicunt quod est cali-
 dus et siccus in primo. est et magis sile hasceck terre-
 nre. **Siluestris** que plurime terreatur est. domesti-
 cus aut plurime aqueitatur. **Gal.** viij. sim. sar. c. de
 tribulo. **Tribulus** est ex humida suba moderate
 fri. et sic non moderate existit. **dnat** autem in terrestri
 quod est terreum frigidum et stipticum ut ostendimus. in
 aquili vero aquitas. et propterea vtraque ad flegmonum
 et omnino ad omnes infusions competunt. terrestres
 vero tribuli subtilium partium existentes.

Operationes

- A** **Gal.** Fructus eius frangit lapidem in renibus.
B **Dyas.** Tribuli faciunt ad inflationes et ad ea que
 supoccurrunt. **Virtus** est illis stiptica et desicca-
 tiua leptomeris. **Etiā** omnes tumores spargit.
C **Faucibus** et gingiuis impositi opitulant. **mel-**
le addito na prias. i. oris putredines tollunt. **suc-**
cus eorum nobilibus collirijis miscetur. **semen** eorum cal-

culos fragit et excludit. **Terreni** vero semine. s. i.
 bibitur et impositum moribus venentis occurrunt.
Dato veneno contrarium est vim eius vincendo.
Elixatura eius sparsa pulices necat. **in flum.** e-
 tracie in stirmonia palude. de herba eius equi
 herbant. **semen** eius quod dulce est eustomachum est.
Serapio. **Virtus** eius est que prohibet apata ca-
 ne confirmat. **Et Sera.** quod fert omnibus membris
 ad que fluunt humores. sed semen tribuli agrestis quoniam
 bibitur fragit lapidem renium. et ambe eius spes in-
 frigidat et stipticat. et fit emplastrum cum eis apati-
 bus calidis. et miscetur cum melle: et curat alcolam et
 putredinem que sunt in ore: et doloem gingiuarum.
Et ex primis succis ab eo: et administrat in oculis
 et semen eius est humidum puenit lapidi renium et ve-
 sicis. et quoniam. ij. bibunt de prima specie ipsius. et fit
 emplastrum cum ea puenit morbi tyri.
Et quoniam bibitur cum vino puenit medicis mortiferis
Et quoniam decoctio eius rosatur super loca ubi abundat
 pulices occidit eos. **Ille** vero qui nascitur et di-
 citur sandarum in regione badacas datur ab in-
 colis illius patrie animalibus pro cibo dum est
 humida herba ipsius.
Et ex semine eius faciunt panem. **Nam** ip-
 sum est dulce et nutrit. **Et** sic vritur eo loco
 panis tritici. **Sandarum** est bonus doloem ves-
 sicis et stranguric. et augmentum magnum fa-
 cit in spermate.

Capitulū. cccclxxviii.

Tribulosa. Et herbario. Tribulosa duo rū genez ē. Alia q̄ppe nascit̄ in ortulis. alia ē agrest̄. cui⁹ maior est efficacia: ⁊ h̄z folia portulace similia: s̄z maiora. Caules mittit se⁹ terras. in q̄bz h̄z quosdā globulos. duris spinis extantibz angulatos in q̄bz est semen inclus⁹. ⁊ habet frutē stipricā atqz frigidam.

Operationes.

Dectrita ⁊ corpi apposita feruēs mulcet Tri

taqz cū melle oēs oz ⁊ faucii curat putredies.

Eadem herba cū semine decocta pulices necat. si aqua ipsa domus aspergatur.

Qui⁹ semine theaces faciūt panes: ⁊ cū vino portio eiusdē seminis. contra veneni portionem est salutaris.

Capitulū. cccclxxix

Triticū. **Q**uā. Triticū a tritura d̄: eo q̄ purgatissimū horreo recondit̄. vel quia granū ei⁹ tenet ⁊ cōmollit̄. Plura sūt ei⁹ genera. vt siligo. ordeū. far. de q̄bus d̄ s̄. Tres mense aut̄ triticū ideo d̄: q̄ satū post tres menses colligit̄. Nam vbi ppter aquā aliamve causam matura sario obmissa est presidiū ob h̄ petitur. **P**alladi⁹ li. x. Mense septembri locis v̄ginosis. aut exilibz. vel frigidis vel opacis: circa equinoctiū triticū et ordeuz seri oportet. dū sez serenitas constat vt ante byemē conualescant radices. Idem in li. ij. Mense ianuario triticum ⁊ far seri oportet dū quatuor folioz rū est. Idem in li. vij. In iunio mēse postremo

locis maritinis ac siccis et calidioribus tritici messis abscindit̄. Idem in li. vij. Mense Julio temporis locis tritici messis explenda est et more quo dictum est.

Operationes.

Quia ac. Triticū est cibus ad hūani corpis nutrimentū p̄cipu⁹ ⁊ naturaliter sile cōplexioni ei⁹. Triticū s̄m naturā sui substāiale in p̄mo gdn est ca. ⁊ hu. ⁊ sic. in medio. Panis ex eo fact⁹ calidior est in sc̄do gradu. qz calor ei⁹ augmentat̄ a calore ignis ⁊ coctione. sicut ordeū ⁊ faba. cū in p̄p̄ia natura sicca sunt. si in aqua coquat̄ humiditatem assuunt. Granum tritici mastica tum vel assatū apostemati qd̄ ex rabidi canis morsu p̄tingit suppositū morsum fugat.

Oleum autem de grano factum: ad emperiginem serpiginem auferendum valet.

Triticū recent⁹ ac noui nutrimentuz parū existit: ⁊ crudū ⁊ slegmaticū. ⁊ inflatiū. rugitū ac dolore lateribz cōmouet. ⁊ in putredines cito p̄uertit. Satū ad ignē magis nutrit. ventositatē minus facit ⁊ stipricū est. In aqua coctuz grauissimū est ⁊ inflatiū digestioni durū. ⁊ rugitum mouet. humores densissimos generat ⁊ viscosos. maxie si granū est farine multū b̄ns. fursuris paz. Si t̄n bene digerit̄ multū nutrit ⁊ mēbra cōfortat. tarde egerit̄: vnde dandū est eis q̄ magnis laboribz exercitantur.

Granū factū ⁊ similia: sanguines laudabilem faciūt ⁊ multū nutriunt. Si t̄n vian fopilatio nem epatis faciūt: duriciā splenis: lapides in renibz vel in vesica. maxime si renes calidi inueniuntur naturaliter vel accidentaliter.

Quicenna. Triticum mundificat faciem. et eius farina ⁊ amilum cū croco est medicamen panis. Sauich tritici ⁊ ordeū grauatur.

Triticū crudum et etiam decoctū elicitū nō mollitū neqz fractū. neqz cocum. ita vt sic puls et fractū etiā ⁊ similiter quande comedit̄ generat vermes. Triticū qz quidē tritū ⁊ puluerizatū. sup morsum rabiosi canis est iuuatiū.

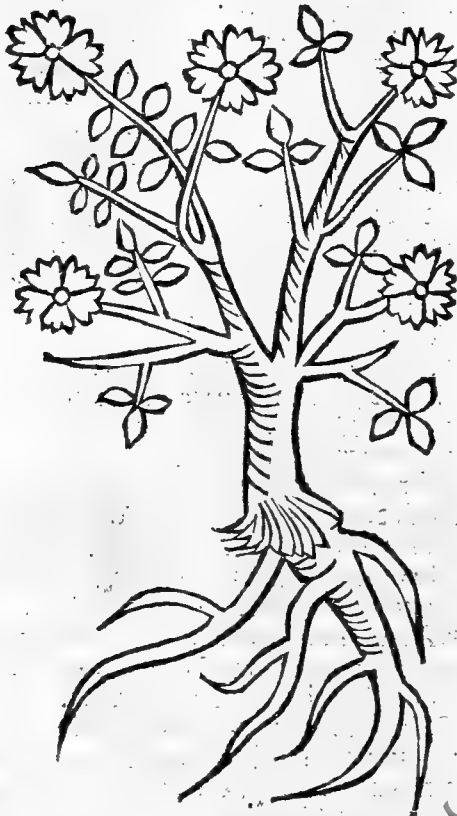
Dya. Triticū v̄le est recens ac rufum. i. aurorosum. Et qd̄ sicaniū vocat̄ crudū masticatū ⁊ impositū canis rabiosi morsuz curat. Farina ei⁹ addito succo iusquiani ⁊ cataplasmata. neruoz reuma cōpescit. Opimelli mixta inflatio nem tollit. Lentigines emendat.

Furfur eius cū aceto coctū lepras minuit. ⁊ impositū tumores omēs compescit. Cum ruta coctū tumores spargit. morsibz venenatis medicat̄. Coztio n̄bz calefaciēdo subuenit.

Fermentū eius virtutem habet calidā. Turmores plantarum spargit. Pusulas minutas corporis emendat.

R **R**asi in Almanfore. **T**riticū bñ coctū oibz
cibis pl^o nutrit. z maxie si cū lacte coctū fuerit.
Losert etiā natura calidis z macris. z his qui
multū laborāt. vel q̄ augmēto viriū indigēt. ha-
bentes vero dispositiones strarias cito venas
replet. et se. et artericum dolorem. z lapides in
renibz: z apostemata adducit.

Actor. **T**rincea q̄z fit ceruisia. sic ordeacea z
auenacea. **U**n ceruisia iuxta ysidoz ē acerere
id est a fruge vocata. q̄ portio est ex frumenti se-
minibz vario modo confecta.

Capitulū. cccclxxx.

Tripolion. **D**yal. c. **T**ripolion fm trās-
lationē grecā. nascit in loc^o maritinis id
est in littozibz ipis. **F**olia bz apio simi-
lia z grossa. hastā longā duabz palmis: in capi-
te diuisam. flozē dz mutare ter in die. nā mane
colorē albū facit. z alijs horis eū mutat. media
die purpureū. z sero feniceū.

Operationes

Virtus est illi calidissima. cū vino bibita. z.
ij. humores aquosos ventris deponit. vnam
puocat. acceptis venenis occurrit.

Plin^o l. xxi. **T**ripolion apud grecos herbā

inclitam muscy z besyadi laudibz ad omnia pre-
dicantiū vtilem supqz cetera ad famā q̄z digni-
tatis prozsus mirā si modo vt tradūt eius folia
mane candida: meridie purpurea: sole occidē-
te aspiciuntur ferulea.

Duo sunt eius genera. **L**ampestre maius. z
siluestre minus. **F**olia canis boia similia a ra-
dice palmo nunq̄ altioza.

Capitulū. cccclxxxj.

Dzmentilla: vel cataphilon. vel poren-
ulla grece. **A**rabice buseke. **L**atine bz
storta. **T**ormētilla est herba similis pēs-
taphilon. nisi q̄z ha bet. vij. folia vndiqz pilosa.
z ideo vocat eptaphilon. cui⁹ radix est rubea et
tortuosa similis galange. sed nō habet acumen.
Flos eius aurosus. z ipsa iudicatur fri. z sic. in
tertio gradu. **S**ed est notādū q̄ est spēs tormē-
tillē boia. folia similia lappatio acuto. nisi quia
color folioz ex vno latere est celest^{is}. z ex alio vi-
ridis. flos eius est rubeus. z radix rubea. q̄ ab
aliq̄bz vocatur bardana minor. z ab aliquibz
lappa minor. **V**irtus ei⁹ in omnibz sicut p̄ua
p̄me species: sed remissio.

Operationes.

Tormētilla h̄z virtutē solidādi z cōfortandi
ceptū. Ad dissurrā def puluis tormētille
cū succo plāraginis. Ad strīngēdū mēstrua
fiat fomentū ex aq̄ pluviali decoctōis pulueris
eius. vel ex duabz partibz eius z vna spice: fiat
puluis q̄ aspergat supra ventrē: ip̄o p̄us melle
calido emplastrato: z inuat conceptū. Ad cō
ceptū iunādū fit emplastz ex puluere ei⁹ z alijs
speciebz aromaticis. Puluis ei⁹ vulnera solidat
Contra vomitū ex debilitate z furore colere
puluis eius pficiat cū albumine oui: z coquat
sup tegulā z def parienti.

Capitulū. cccclxxxij.

Turbit arabe. Latīe z grece caritami
on. Sera. li. ag. ca. Turbit. auc. Dya.
Turbit est plāta q̄ nascit̄ in litore ma
ris. in locis scz q̄ mare coopit q̄n̄ crescit. q̄n̄ vero
est tranquillū nō tangit ea. non em̄ nascit̄ intra
aquā nec multū lōge ab ea. z nisi q̄n̄ mare tur
bat z crescit nō tāgit ea. Dabet folia similia fo
lijs plāte q̄ dz arafat. nisi qz sūt grossiora eis. et
h̄z stipitē duobz palmis lōgū diuisū in sūmitate
Et q̄dā dicūt qz flos ei⁹ mutat colozē suū ter in
die. qz in mane est albz: z in meridie declinans
ad purpureū colozē. in vespis p̄o fit rube⁹. Ra
dix p̄o ei⁹ est odozifera alba. que q̄n̄ masticat̄ ca
lefacit linguā. Et idem aucto. Bal. trāslatione

albarith. nascit̄ in litozibz z arenis. Et virtus
eius est calida z sicca.

Operationes.

Sera. Turbit laxat z mundificat ventrem.
Et melius ex eo est illud quod cum etuellur z
radix eius a terra auferit cortex eius statim et
abijcitur grossus quod est incus.

Et ex corticibz ei⁹ melior ē ille q̄ est vt calam⁹
gūmosus z albz. z volum⁹ ip̄m frāgere cito frā
git. z nō accipiat illō turbit qd̄ est toruosum.
Turbit est calide z sicce cōplexiōis m. ij. gdu.

Et idēz auc. Aben mesuy. Et melior est ille
subtilis ligni. z p̄petas ei⁹ est laxare viscosum
flegma. vey ip̄m dimittit debilitatē i stomacho
p̄pter abominatiōē sui saporis. Rectificatio
ei⁹ est pficere ip̄m cū oleo amigdalaz dulcium.
Dosis ei⁹ a .ʒ. i. vsqz ad .ij. Et oportet qz adhibe
beat solū. z ip̄m quidē est bonū h̄uozibz sciaticis
Et educit eos z laxat humores grossos.

Et idē auc Dabit. Meli⁹ ex eo ē albū in col
loze suo: z qd̄ in figura est sic calam⁹ argēteus:
z pulpa calami est subtilis z cito frangit. non
existēs grossū necz graue. z q̄n̄ terit̄ est cōritio
ei⁹ facilis. z est albū q̄n̄ est citrini.

Illud p̄o qd̄ nō est tale: nō est alicui⁹ bonita
tis. Et turbit q̄n̄ transierit temp⁹ multū sup
ip̄m: sunt in eo p̄mes sic in alijs lignis. z debi
litate in virtute sua. Et signū eius sup hoc est
qz apparent in eo foramia ac si esset foratū acu.
z turbit qd̄ laxat flegma laxatione leui

Et rectificatio ei⁹ est ista: qz frices corticē ei⁹
donec puenias ad albū ei⁹. z postea tere ip̄m et
cribra ip̄m p̄ cribzū tenue. z si ponis ip̄m i mes
dicinis laxatiuis sic in pillulis z decoctiōibz:
cribra ip̄m. p̄ cribzū strictione sūt ei aliqua gross
ficies ne adhereat vilis stomachi.

Et pueniēti⁹ modus rectificatiōis ei⁹ est: qz
pficiat cū oleo amigdalaz amara z postqz fue
rit trituratū z cribratū. Et si vis exhibere ip̄m
habentibz flegma viscosum tenax: tere subtilis
ter z cribra vt ipsum non adhereat stomacho:
z expellat ipsum flegma.

Paul⁹ c. d. turbit. Turbit ē ca. z sic. in. ij. gdu
Jobānes mesue. Turbit est radix cuiusda
berbe: cui⁹ folia sūt similia folijs ferule minoris.
et est ex habitibz lac. Et est ex eo siluestre z do
mesticū. z magnū z parū. Et adhuc ex eo aliō
albū: z aliud citrinū. z aliud nigrum.

Electio. Quod in locis nascitur sicci⁹zibz:
z gūmosi⁹ p̄pter spissitudinē lacis ei⁹. Contra
rū p̄o: ecōtra declinat a p̄prietatibz bonis. que
sunt septē s̄m qd̄ sapiētes scripserūt. scz vt sit al
bum z vacuū arundinosum z gūmosum: z sit
cortex ei⁹ cinerici⁹ z plan⁹. z sit recens z facile

A frangibile. Citrinū s̄o malū est. z nigrū peius
 grossum est nō bonū. z subtile tenue subtiliter.
Est ei debile antiquū malū. z qd̄ ē crispī cor
 ticis h̄ns interi⁹ cū frangit sic nervos. est filius
 stre malū. z qd̄ nō est gūmo sum est debilius et
 ventris cōturbatū. Et tua interest v̄cogno
 scas a dulteratū ex eo qd̄ fit cū sup̄ linitione in
 extremitatib⁹ ei⁹ ex gūmi dissolutōe. Et cogno
 scit̄ eo q̄ fracturū ip̄i⁹ est sine eo. z nimis recēs
 est cōturbatū z subuersiū v̄ceaz.

Antiquū s̄o debile: mediocritatē t̄n̄ habens
 est em̄ qd̄ eligit. Cōplexio z p̄p̄rias ca. est in
 iū. ḡdu. Et est resolutiū attractiū attractiōe
 mediocri generās ventositatē z subuersionē et
 nausēā. z acquir̄it ex v̄su eius ep̄icatio ī corpe
 euacuat em̄ humiditates subtiles.

Rectificatio. Triā sūt corrigibilia in ip̄o. est
 em̄ debilis op̄atōis z tarde. z nocet stomacho
 facies subuersionē z nausēā. z acq̄rit v̄sus eius
 corpi ep̄icationē nausēā z estuationem.

Drectificatores s̄o ei⁹ in primis abzadi ius
 ferunt corticē eius donec appareat albū ipsius
 z corrigunt de q̄ dictū est. Pr̄mo admistrādo
 aliqd̄ p̄ntis acute vigorans ip̄m in operando
 z ex reb⁹ ip̄m maxie p̄fortantib⁹ est zuccarū.

Pipm em̄ sigillat ei p̄p̄rietatē mirabilē vt edu
 cat humozē grossum z viscosum. etiā a remonis
 cū facultate. ita q̄ etiā a iūcturaz z anchis z a los
 cis p̄fidis z distātib⁹. p̄ se s̄o nō facit illd̄: imo
 educit de flegmate qd̄ subtile: z relinq̄t grossū.
 z h̄ tarde op̄at: z corrigūt qd̄ sc̄do dictū est. ad
 miscendo eis ex medicinis stomaticis. z ex redo
 lētib⁹ z sedātib⁹ agitationē in eo sic est mastix z
 gallia aromatica. p̄pe sic zinziber z piper lōgū
 z silia. z emēdat qd̄ vltimo de eo dictū est. sicut
 dicit Alcauzi: vt miscat̄ oleū amigdalaz. aut
 zungat̄ cum amigdalis. aut cū zuccaro.

DEt dicit Ruffus. Admistratio ip̄i⁹ cū stiptis
 cis remouet hoc ab eo.

REt dicit inde⁹. Ip̄m cū p̄fectōe d̄ citronis aut
 rob ip̄i⁹ cū medio pōderis ei⁹ ex zinziberi et dup
 plo pōderis ip̄i⁹ ex amigdalis est solutiū bonū.

Sinq̄t Damēch. Et sūt trocisci ex eo z duplo
 pōderis ei⁹ z floz violaz. z medio pōderis eius
 ex zuccaro. et fit solutiū sine molestia.

TEt inq̄t Jobānici⁹. Accipe dactiloz infuso
 rū in aceto die ac nocte ptes. .c. penidiāz. ptes
 .i. amigdalaz purgataz. ptes. xxx. turbit. ptes
 xxxv. scamonee. ptes. xij. zinziberis. piperis lon
 ge folioz rute siccoz ana ptes. iij. eoꝝ fiat pero
 mixtio bona. z cōfice cū melle despumato. Est
 em̄ medicina mirabilis.

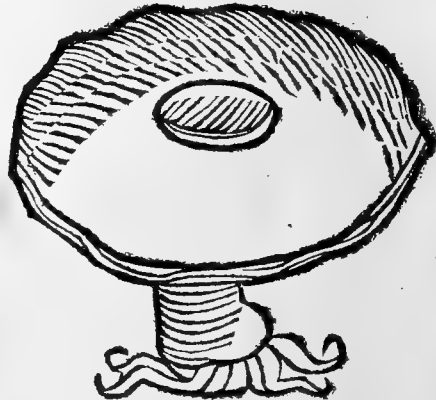
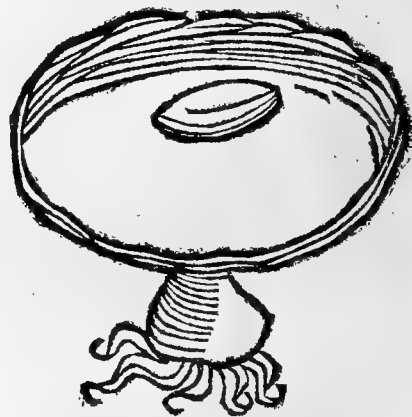
U Inq̄t filius Esazar. Medicamen de turbit
 qd̄ elegi in egritudinib⁹ in q̄b⁹ v̄sus eius est
 necessari⁹. Accip. turbit ptes. .x. zinziberis par

tes. v. Zuccari ptes. xx. z q̄nc̄ addit masticias
 .z. iij. et alia s̄m intentiones alias.

Et dicit itez. Infundant turbit in succo cy
 cumeris alinini die ac nocte postq̄ rarus fue
 rit eius cortex z exsicce. est em̄ vltimū ad egris
 tudies iuncturaz. Turbit aut̄ de trituratiōe z
 p̄tritiōe sustinet oē qd̄ ē mediocre. Nocemētū
 aut̄ eius expellit aqua mellis ca. z aq̄ similiter
 zuccari ru. cum oleo amigdalorum.

Jobānes mesue. Turbit p̄fortatū solutione
 educit h̄iores flegmaticos grossos z viscosos
 a remonib⁹. z p̄p̄le a iūcturis. z ip̄m q̄dem mūdi
 ficat pect⁹ a flegmate grosso putrido. z ip̄m
 quidē mūdicat stomachū et expellit sup̄flua
 tes ab eo adherentes in villis eius.

Et valet ad dolorē iūcturaz. z ei⁹ v̄sus p̄sers
 uat a lep̄. z ab insectiōib⁹ flegmaticis sic est mor
 phea z baras. z est medicina febriū flegmatica
 rū bona. D̄h̄ at̄ q̄ sumūt ip̄m timeāt aultrū et
 abhorreant pisces. Dosis ei⁹ p̄triti est a .z. i. v̄s
 q̄ ad .ij. z ei⁹ decoctio a .z. ij. v̄s q̄ ad .iij.

Capitulū. cccxxxij.

Ubera. P̄adecta ca. cccxxvi. Damēch
 ara. grece Kamaker vel kamachet. latine

De Herbis.

velo tuberi. et est fungus quidam. Et quidam vocant
ipsum fungum vescentium. Sera. li. ag. ca. Damech.
auc. Dyaf. Damech est radix rotunda non habens
folia nec rursus. color eius est rubeus. et repit in
vere. et comeditur crudus et coctus. Et idem aucto.
Gal. Substantia eius est terrea multum admi-
scetur et parum subtilitatis.

Operationes.

¶ Gal. in li. de chimis. Kameket generat grossus
humores: et non est multum mali chimii. Et dicit in li.
venenorum quod generat stranguriam et colicam: sicut facit
fungus. Et melius eorum est illud quod repit in arena
habens paucam aquam. ¶ Avic. li. ij. ca. tubera. Sunt
ex subterrea plus et aquea minus. et in ipsis est
aeritas et subtilitas pauca. Meliora eorum sunt
arenosa illa in quibus non est odor malus: et quae eis
sunt sicca deteriora sunt humidis. sunt grossa valde.
et generant humores grossos melancolicum. et sunt dure dis-
gestivis. et tyriaca eorum est vinum purum et spes con-
diertes. ¶ Almasor tractatu. iij. ca. de tuberibus.
Tubera fri. sunt et grossa. flegma quod generant
crudum. quod autem ex eis ruborem habet mala existunt
quod multa comestio colicam generat: nec etiam ab-
que calidis sunt edenda comeditis. ¶ ysi. Tuber
ra est oleris spes quam tumor terre prodit. ea-
que illi nomen dedit. ¶ Plin. li. xij. In rebus miracu-
lis (ut iam dictum est superius) maximum est aliquid nasci
vel vivere sine ulla radice. Tubera vocantur hec
vndique terra circumdata. nullisque fibris aut saltem
capilla mentis nixa nec vique extuberante loco in quo
gignuntur aut rursus agere nec ipsa coherent terre.
¶ Avic. Tarde digestivis sunt et gravatia sto-
machum: et sunt grossi chimii. Gal. in quodam loco
dicit quod non sunt mali chimii.

Capitulum. cccclxxxij.

Thus. ysid. Thus a tunc deditur est
Est aut succus aromaticus quem arbor arabie
in modum amygdale fundit albus et ma-
sticatorum resolutum velut in pulvere. et cum frangit
incus pinguis est. Ignis appositum facile ardescit
Et appellatur apud nos masculus: eo quod sit natura
rotundum in modum testiculorum. Reliquum pro plas-
tum et pene scabrum minus optimum. Adulteratur
aut admixta resina sine gummi: sed propter suam di-
nosciunt. Nam thus igni impositus ardescit: resina
fumescit. Gummi pro calefactum liquefit. ¶ Dyaf.
Thus lacrimum est arboris quae grece libanum dicitur.
De qua superius de D. ca. cccclxxxij. dictum est. Quod quidem
de arabia affert candidum. Quod autem de India
subrufum. sed vtrumque masculum est. et tertium valde
minutum: quod mannum dicitur vel manna thuris. Adulter-
ratur a vterque thus masculum picinia. i. pinali resis

na et gummi comitro. Sed in hoc deprehendit
quod non talem odorem emittit. Blosa super Eccles-
iasticum. Thus bis in anno colligit. In autum-
no scilicet et in vere. Sed in autumnali collectione
preparatur inciso cortice in estate feruore. Inde
profilit spuma pinguis que concreta densatur
nisi loci natura possit tegere palma incipiente.
Quod in arboris huius ferro deperitur. ideo cor-
ticofum videtur. Purissimum hoc est thus candi-
dum. Secunda vindemia preparatur in hys-
me incisus corticibus. Rubrum hoc erit nec com-
parandum proxi. Nouelle arboris veteris est
odoratus quod ex eo pepedit rotunditate gut-
te masculum vocatur.

Operationes.

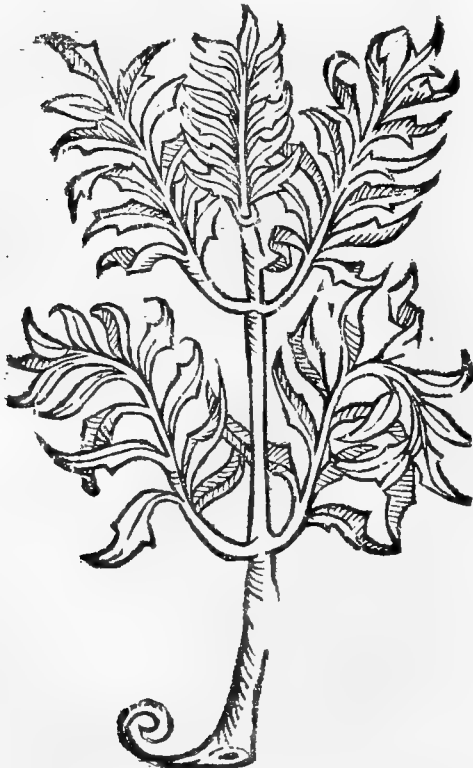
¶ Rasis. Thus est ca. et sic. Carnem in vulne-
ribus creat. Venter ac vomitum arcet. intelles-
cium acuit. De qua tamen si multa sumatur quantitas
sanguinem adurit et amentes et vigilantes efficit
Tremori cordis auxiliatur.

¶ Dyasco. Thus valet ad zernas et arancas et
cōbusturas et squassationes. et ad aurium manna-
rum dolores et intraneorum tumores. Verum si
a sano bibitum fuerit manna vel etiam mortem in-
currit. Porro manna thuris eligenda est alba
munda. frusta habens minuta. cuius virtus olivae

¶ g ij

no similis est. sed paulo fortior.

- L** Deniq; tumores oculoꝝ ⁊ reuma suspēdit. oculoꝝ vulnēra medēdo limpīdat. Sili mō fac sumꝝ storacꝝ ⁊ c myrre. qꝝ siles sūt: ⁊ sꝝ vna est.
- D** Costā. in li. gduū. Tbus ē ca. ⁊ sic. in. ij. g. calefacit ⁊ ostipat. visū clarificat. recētia vulnēra solidat. fluxū sanguis vbi cūq; sit ostingit.
- E** Pessima vlcera in ano vel in alio loco nascētia. si superponat cum lacte temperatū dilatarī nō perimitur: et grossum flegma dissoluit. De moriam quoq; corroborat.
- F** Item masticaumi cum origano vel staphisagria dissoluit flegma a capite extrahendo.
- B** Et lingue grauedinē alleviat. cū sepo anarꝝ tempatū ad vulnēra desiccāda sit optimū.
- D** Valēt etiā ad vulnēra ppter adustionē ignis facta. Sum sapa dissolutum ⁊ auribꝝ instillatū mitigat dolorem earum.
- J** Mācer. Tbus calidum siccūq; gradu dixerē secundo. Lumina clarificat iaccinio si soluitur oui. Corritū vel femineo cū lacte tepenti. Acri cum vino tritum pice lacteq; mixtis. Vulnēra pꝑꝑue curare recentia dicunt. Pingui porcino mixtū medicabitur vltis. Admixtum melli pannaricia decuit vnguis. Tbus bene cōtritū. vino q; tepento solutū. Affirmat auri multū prodelle dolenti ⁊c.

Capitulū. cccclxxxv.

Valeriana. Fu arabice. Grece licbini. Latine vero maranella. Valeriana: herba gatte. herba benedicta amantilla. genicularꝝ antilla. sistar valentina. serpillum maius.

Serapion libro aggregatoris capitulo Fu. auctoritate Dyascondis. Fu est spica siluestrꝝ habens folia similia folijs herbe que dicit grece yposellinum. vel yopellinū. ⁊ habet stipitem vnius brachij longitudine aut amplius. cuiꝝ color declinat ad purpureitatem. ⁊ est interius concavus ⁊ nodosus. habens florem in figura simile narcisco. nisi qꝝ est minor eo. sꝝ in albedine est sicut ille. ⁊ est in eo parū purpurei coloris. ⁊ illud quod est inferiꝝ est grossius qꝝ qd est superius. sicut spica frumenti. Radix eius subruca in modum parvuli digiti. ⁊ ingrediuntur ab inferioribꝝ eius come involute sic sꝝqꝝ nantum. ⁊ elleborus niger. ⁊ sunt inimicades berentes. quarum color vergit ad albedinem. ⁊ habet odorem bonum. et est aliquantulum i ea de odore nardi cum pauca pinguedine. Et qd de ipsa administratur est radix eius cū comis suis. **G**alienus. viij. sim. far. capitulo Fu. fm translationes grecam. Fu. id est valeriana aromatica quodāmodo est huius herba nardo similis fm virtutem: sed ad plurimū deficiens. Et idem eodem libro fm translationē arabicā. In radice ipsiꝝ plante est aromaticitas. ⁊ virtus eius assimilatur virtuti spicenardi. ⁊ est ca. in. ij. gradu. ⁊ sicca in fine eius.

Operationes.

Dyas. fm translationē nostrā Fu. id est valeriana. Multi nardū agrestē appellant. Mascitur in ponto. Folia hꝝ similia elleboro: vel silia yposellino: siue apio siluatico. Hasta est illi leonis ⁊ mollis subpurpurea ⁊ nodosa crescens de terra cubito vno aut amplius. Flores similes hꝝ narcisco in figura. nisi qꝝ est minor eo: sed similis in albedine. radix est illi in robore digiti minoris filis iunco. aut elleboro nigro colore ruffa cū odore grato. ex qua alie crescūt parue implicite sunt elleborus niger.

Pliniꝝ capitulo fu. Fu genus est herbe odorate: in ponte nascitur per intervalla: nodos habens et flores albos minores qꝝ narciscus. que habet folia similia apij siluatici. cyrsium rufum mollem ⁊ cauiū acleuē. Radix eiꝝ subruca in modum pusilli digiti. ex qua alie crescunt minores implicite. vnde equalis est virtutis specie. sꝝ plus puocat vnam. et est calida in tertio. sicca in principio secundi. est feruentis virtutis

De Herbis.

et mictualis.

Paulus capitulo su. Fu ca. est z sic. in secdo gradu. Radix eius in medicina ponitur. viri tunc habet diureticam.

Bals. fm trāslatiōes ara. Fu puocat vzinam.

Dyal. Fu feruētis est puans et mictualis. cuius elixatura facit ad lateris dolorē. Mēstrua incitat. antidotis miscetur.

Paulus. Contra stranguriam z disurriam detur vinum decoctionis eius. Herba etiam decocta z supposita puocat vzinam. ad digestionem confortandam z dolorem stomachi ex frigida causa detur vinum decoctionis eius: z seminis feniculi vel masticis cum succo alij cuius berbe diureticę.

Contra vicium pectoris detur vinū decoctionis eius: vel suppositorium ex bombice intincta in confectione facta ex puluere eius z oleo muscellino vel cōmuni. Contra opilationem splenis z epatis ex frigida causa: vinum detur decoctionis eius.

ysidorus. Fu est herba: in ponto nascit folijs oleastro similibus. Platearius. Fu est herba que alio nomine dicitur faleriana. in secundo gradu calida z sicca. In estate radices eius colliguntur et ad solem exsiccantur. ac priensium in efficacia multa seruantur. Radix tñ in medicinis ponitur. Eligenda est illa que folidam intus habet substantiam et nō perforatam. que cū frangitur non puluerizat. Dabet virtutem diureticam.

Vinum decoctionis eius datur ptra stranguriam z disurriā. Herba etiā ipa in vino cocta z supposita puocat vzinam. z ad confortandum digestionem. z ad dolorem stomachi ex frigida causa vel ventositate. Datur vinum decoctionis eius z seminis feniculi vel masticis cū succo alicuius berbe diureticę.

Contra vicium pectoris ex frigida causa datur vinum decoctionis eius vel aqua. Ad superfluitatem matricis mūdificandā fit ex ea fermentū vel etiam suppositorium.

Aucenna. Fu. Folia eius sunt sicut folia apij. Et crus eius vnus cubiti plus platum et tenerum. cuius supremum est digiti grossitudini proximū ac purpureum. nodos habes z florem sicut narciscus. vel maiorem. In albo etiam ipsius est quasi purpureum. Inferi in radice sua emittit ramos. Et in ipsa radice est odor aromaticus.

Confert dolori lateris: vzinam puocat si bibatur. z eius decoctio puocat menstrua: pl etiam spica.

Capitulū. cccclxxxv.

Uerbena. ysis. Verbena: siue veruena. dicitur qñ pura. s; a grecis gerebotanea nomen accepit. eo qd remedijs ac ligamentis hominū ac purificationib; sacerdotū a gēalib; apta pbata est. vñ z pōrifices illā appellabant saginen qñ sancinen. **Pli.** lib. xcv. Nulla tñ romane veritat; pl' bz qñ iberebotane. quam nri verbenatam vocant. Hac iouis mēsa vergit. domusq; purgant ac lustrant. Duo sūt ei' genera. foliosa que femina putat. Has folijs rariorib; vtriusq; plures ramuli tenues. cubitales. angulosi. folia minora qñ quercus z angustiora. diuisuris maiorib; flos pō glaucus. radix lōga. tenuis. z vbicq; nascitur in palmis a quosis. Quidā at nō distinguūt: s; vnum tñ faciūt gen'. eo qd eisdē vtrāq; habeat effectus. **Pandecta** ca. ccc. Gerebotanū vel peristerion grece. arabice albea. latie at berbena siue verbena vel sacra herba. **Sciendū** qd prima spēs gerebotani est centrum galli. z est supina. Secda spēs gerebotani est verbena. qd dicitur Balsilinaea. z est recta. z ideo vocat ortos. Et hoc **Dyaasco.** dicit in cap. de gerebotano. Et pma spēs gerebotani a quibusdā vocat peristerion z illa est centrū galli. Et ideo in **Pandecta** lfa. p. facit semorim cap. ab illo qd incipit Gerebotanū. z illud qd incipit Peristerion. **Uñ** dicit gere **Dg** ij

botanū. ideo nomē accepit tale. qm̄ sacerdotes
eam purificationibus adhibere cōsueverunt.
¶ **Dyas.** ca. de gerebotano. Gerebotanū quam
multi peristerion aut verbenam dicunt. Spe
cies habet duas. Una est supina: altera recta.
¶ Prima vocat sidericis curetis. 2 albea 2 cype
rissis. vt asculap⁹ in libro suo memozat. et Py
thagoras crucepiron nominat. latine dicitur lici
na quasi lustrago vel vertipedū vel centrum
galli. Secda quā erectam dicim⁹. vocat etiā tri
gomon bumo. vel gerebotanum bercularia. la
tine crista gallinacea vel berbena viraq; folia
subalbida 2 veluti incisa habent. 2 virgas in
cubiti longitudine 2 amplius angulosa. et ra
dices tenues 2 longas.

Operationes

- A** ¶ **Dyas.** Radix verbene 2 folia cū vino bibita
2 cataplasmatibus adhibita vctericis medent.
B ¶ Et moribus occurrūt. Foliorū eius. 3. i. cū vi
no imposita per dies quattuor et gargarismo
ipsa folia adhibita vulnera oris et pueredines
tollunt.
C ¶ Extratura eius si in conuiuio aspersa fuerit
hilaritatem prestat.
D ¶ Datur vero tertionarijs cum folijs tribus 2
radicibus tribus. quartanarijs sō quattuor nu
mero. folijs 2 radicibus tota herba vulnera glu
tinat 2 alienationes stringit.
E ¶ Et ad omnia venena potui data optime facit.
Decat herba idē nomē accepit: scz vt sacerdos
tes eā purificationibus adhibere psueuerūt.
F ¶ In passionario habet q; si medic⁹ visitando
infirmum ipam in manu portauerit nesciente
egrotō: 2 dicet egrotō. qualiter es. si eger dicet
bene sanabit. 2 si dicet male: moriet.
G ¶ **Paulus.** Aqua decoctionis eius matricem
mundificat optime. et mēstrua prouocat. Se
men eius cum succo feniculi oculis impositū
ipsos mundificat.

Capitulum. cccclxxxvii.

U Erbasco. ysidorus. Erbascum latis
ni herbam quā greci appellāt flamos.
Harum altera est masculus albidiori
bus et angustioribus folijs. Altera vero femi
na folijs latioribus atq; nigris. lanuginosis 2
birsutis.

Operationes.

- A** ¶ **Plini⁹ li. xxvi.** Contra tussim bibit verbasco.
cuius flos est aureus: atq; tanta vis huic est vt
etiā iumentis nō mō tussientibus: s; ylia trabens

tibus in potu auxiliat. qd 2 de gentiana reperit.
¶ **Et berbario.** Erbasco nascitur in locis
sabinosis. ¶ **Ad podagram** hec herba cōtusa
2 imposita dolorem sedat.

De Herbis.

Capitulū. cccclxxxviii.

V Ecticon. Dyas. ca. Ecticon. fm trāfla
tionē arabicā: herba est q̄bz folia similia
edere. v. aut. vii. s3 paulo maiora spanfa
circa terras. desup alba angulosa z viridia cum
mūltis f̄gis duoz palmoz. flos est illi viridis.
in verno maxime nascit. basta ipsius tenuis est
ita vt vix possit videri.

Operationes

D Dyas. Folia ei⁹ molli addita ignē sacz extin/
guūt tumoribz oībz medent. **S**icca fumiga
tio ei⁹ oīa etiā silr facere nouit. **D**ortuos i vtes
ro infantes excludit cīato vno cū mūlta bibito
Radicem ei⁹ siccā pone sup carbones de vite
aminea. aut de oliua z cooperi. z est⁹ qd̄ est sub/
tile de emboto infirm⁹ teneat in ore z fumū res/
cipiat. postea vinū amineū modicū glutat.
Illa herba etiā aperit ozificia venarū.

Capitulū. cccclxxxix.

V Ectialatine. grece ysoforacius. arabice
lachinis siue lechurios.

Operationes.

Sal. pmo de cibis ca. veccia. Figura boz se/
minū nō est rotūda sic fabe: s3 sublata mag⁹ sio

milis lentibz. reponunt aut agricolē. z h̄ cum
ipsis follicalis. similiter cum totis plantis gra
tia alimenti bzutoz animalum.

In fame autē vidi z ex his quosdam comes
dentes. et maxime adhuc viridibz extitibz sicut
cicera z fabas comedūt. p̄sueta aut sunt nō in
delectabilia solū: s3 indigestibilia z sistitiua v̄s/
tris. neqz boni cbimi generatiua.

Apta ad sanguis grossi melācolici generati
onē sicut z lenticula. s3 illi qd̄ multa bona ad/
sunt. huic aut nullū illoz bonoz inest.

Capitulū. cccclxxc.

V Ermicularis. Pādecta ca. cccly. Her/
ba grassula est herba de qua inuenitur
maior z minor. et minor est vermicularis. **D**ya
sco. Vermicularis est herba q̄ similitur berbe
grassule maiozi.

Operationes

Sera. Semen illius berbe est ca. z sic. in. iij
gradu. z expellit lumbricos.

Et d̄z q̄ repit sup terrā i corazeni postq̄ pluit
Et qñ bibit de eo tritū expellit lumbricos et
ascarides. z lapat ventrem.

Auiceñ. Vermicularis ca. in. iij. z est semen
arenosum interficit vermes z ascarides.

Sg iij

Capitulū. ccccxi.

Vernix latie arabice sandaros vel barastin vel gressa vel sandaraca. grece gum Sca. li. ag. c. sandros. i. vernix. z ē gūmi ca. z sic. cōplexiōis est in. ij. gdu. Et idē auc. Dabix. ca. est z sic. s; caliditas ē pauca. z ē sile karabe. s; nō est durz. z i eo parz ē amaritudinis. z affert a terris xpianoz. **P**an^o ca. d. vernice. **V**ernix ē gūmi cutusdā arboris q̄ in xpianoz p̄tibz nascit. q̄ arbor iuniper^o vocat. vñ ab eo tpe estiuo qdā gūmositas egredit: q̄ actiōe caloz/erficat z indurat. Et dō vernix: q̄ cū colligit ē albi coloris. z cū antiquat est subcitrini. z cū plus antiquat est ruffi coloris. q̄cūq; sit d̄simodo sic lucida z clara eligēda est. Et dō etiā vernix qdā qdō pficit ex oleo seminis lini z vernice. z inde illinunt vel psolidant colores apō picturā **H**abet at vernix p̄tutē p̄glutinandi ex viscositate sua z clarificādi z p̄seruādi. qdō sat; p̄z. Nā pictozes supra alios colores p̄seruant.

Operationes.

Sera. **V**ernix autē qdō est gūmi absq; confectiōe valet p̄tra fluxū sanguis ex naribz si puluis ei^o cōfectus cū albumine oui. t̄pibz z fronti supponat. p̄tra vomitū colericū fiat ex pulvere eius emplastrum z olibano z albumine oui

et stomacho superponatur.

Idē etiā fiat d̄ dissinteriā addito aceto. z supponat pectini. puluis etiā ei^o in ono solubili dat^o valet d̄ vomitū colericū vel dissinteriā. valz etiā puluis d̄ interiorē z exteriorē solutionē.

Serapion p̄dicto libro z cap. **V**ernix p̄fert catarro qn̄ fit fumigatio cū ea z deficcet vlcera. z abscondit sanguinē menstruū.

Et Idem auc. **B**edigozas. de p̄prietate eius. z p̄fert catarro z deficcet fistulas. z est sicca et calida in. ij. gradu. euellit supfluitates flegmaticas que sunt in stomacho z intestinis.

Et occidit lumbricos z ascarides. et confert fluxibilitati neruoz q̄ accidit a frigiditate z humiditate z repletionē.

Et idem aucto. **D**abix. qn̄ fit fumigatio cū eo confert catarro capitis. et qn̄ puluerisatur sup vlcera deficcet ea.

Et idem auc. **A**tabari. **S**andaraca est similis karabe in virtute sua. z cōfert fumigatio ei^o corize. z deficcet fistulas. z p̄fert sputo sanguis z emorroidibus. **E**t est gummi citrini coloris: simile karabe. z est in eo parum amaritudinis. z affertur a terris chustianoz. z virtus eius est similis virtute karabe.

Et qn̄ fit cū ea fumigatio: p̄fert fistulis. z qn̄ accipit ex sandaraca z oleo rosaz z linis cū eo: p̄fert scissuris q̄ fiunt in mēbris z manibz z pedibz. z si nō inuenies pone loco ei^o pondus terrie pris pl^o p̄dēre ipi^o de karabe. qdō dixit **S**al. esse gummi haur romane.

Ubi sciendum q̄ illud vocabulū sandaraca aliter intelligit in libris arabū. z aliter i libris grecoz. Nā arabes p̄ sandaraca intelligūt vernicem sic iam dictū est. s; greci p̄ sandaraca intendunt quendā lapidē rubēū. **U**nde **P**lini^o. **S**andaraca affert a **P**onto z **L**apodocia et **S**icilia. z est lapis ignei coloris.

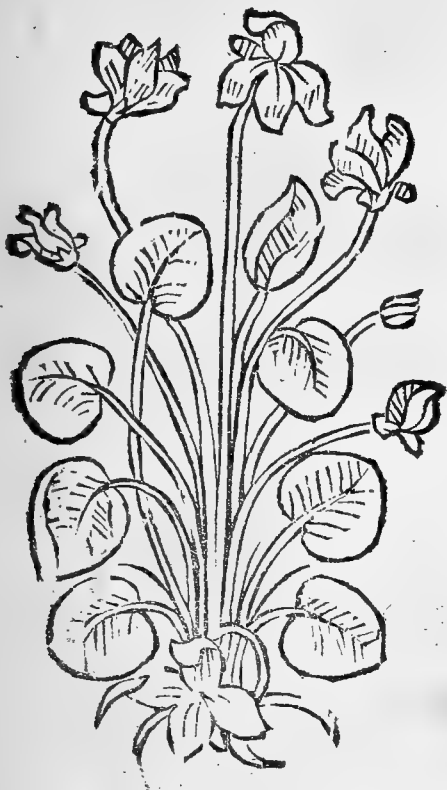
Dyal. ca. de **S**andaraca. **I**n eisdē locz nascitur vbi a uripigmentū. **D**oc etiā dicit **D**yalco. ca. de arsenico. **E**t dicit q̄ eligēda est sandaraca q̄ est colore ruffa valde z facile terribilis. et crepula mūda. colore hñs cynnohozi. z odorē sulphuris. **A**rtusq; ei similis arsenico. vñ est caustice virtutis z dyaforetice z stiptice.

Resine mixta alopicias curat. cū pice vngues leprosos excludit. oris vulnera z nariū curat. **D**ñes pustulas cū oleo purgat. **O**leo mixta pediculos curat. **P**ustulas cū adipe mixta mūdat. **C**ondiomata ani compescit.

Emp: cis cū melle z vino vtiliter datur. **F**umigio tussim p̄hibet. maxie resina mixta. **F**umus ore accept^o vocē limpidat. cum melle accepta sic electuarū asmatic^o medicat. siue voci obtuse cū resina vi caprapucia accepta.

Isaac in viatico similiter seqt modū grecorū sic cap. de dentib; putridis. z ca. de morfea.

Similiter Galien^o in antidotario minoz in antidoto illo qđ incipit medicamen ad polipum narium.

Capitulū. ccccxiij.

Viola latie. Arabice fenestigyl fenefigi Grece leucis. Sciendū q tria sūt genera violaz. vt Dyas. dicit ca. leucis. S; tñ Sera. li. ag. c. Fenestig. nō loq̄t nisi de vno. sc; viola purpurea. qm̄ visus ei⁹ magis puenit medicinis. s; alia duo genera sūt spēs cheuri. sic apparer in cap. cri. superi⁹ de L. Sera. li. ag. cap. fenestig. Fenestig. i. viola. est herba cui⁹ folia sunt minora folijs cullij et nigriora. z nō elongant multū ab eis in figura sua. Et habet stis pitē egredientē ab vna radice. z est sup eū plus Et in summitatib; ei⁹ est flos boni odoris coloris purpurei. Nascit in locis vmbrosis z asperis. Gal. vi. sim. far. c. de Viola. fm̄ translationē nostrā. Folioz huius herbe substāua est subfrigida z aquosa. Virtus eoz infrigidat parum. Dyas. ca. Leucis. i. viola. omib; est nota. Est em̄ in florib; habens distantia. quia melinū album z purpureū flore ostendit Johanes mesue. ca. de violis. Viole sunt medicina

tempata pueniens. z fit peas male q̄litas p mutatio z nature solutio. Melior est quecunq; ex p̄mis. qm̄ nō inuenit eā calor resoluēs sicutē aut pluuiā dissipās frigida est z būida in p̄mo gradu. Et q̄ sicca est min⁹ est būida z minus frigida. Est em̄ in recente humiditas supflua supgrediēs caliditatem ei⁹ aqua est p̄fectio et spēs. Cū autē exsiccat z resoluit humidū supfluale ipsi⁹ manifestat amaritudō ei⁹ q̄ est ppter caliditatē q̄ fuerat sepulta. z est tunc ca. plus z minus hu. Est em̄ in recente būiditas superflua ppter quodq; recēs est solutio p ventrē educit lambificādo. que p̄o sicca est educit distoluendo. z ipa quidē est infrigidatiua narcoris ca sedatiua dolorū calidoz. z extinctiua inflāmationū z lenitiua z solutiua. Est ex debilitatē solutiua. z vigorat cū alijs laxatiuis. Et propter h̄ qđam addunt q̄ntitati eoz medietatem ex turbit. z faciunt trociscos. z vigorant cū hoc operationē eaz. Et qđam addūt scamoneam. z ipa quidē z oleū eaz ingredit in emendarōez medicinaz acutaz. Succus autē ipsaz et iyrupus ex eis leniendo. Et viole sicce educunt dissoluendo. Et ipse quidem condunt cū zucro caro z melle sunt maioris abstersionis z minoris alterationis. z cū zucro prariū faciunt Et cito q̄ non substinent de decoctione aliquid qua sit supfluitas. z succus eaz similiter z corroborat acētū cū infusione eaz. z fit mirabile februb; multe inflammationis. z est melius oleū earum. fundamentum cuius est oleum onfaninum aut amigdalinum.

Operationes.

Galien^o. Ipa herba tam p se q̄s cū alfitis supperposita remediū calidis pstat flegmomb; supposita autē in orificio ventris incensionē patientis vel in oculis.

Serapion. Virtus eius est que lenificat et sedat apostemata calida qm̄ ponunt sub ea sola aut cum farina ordei. z confert inflāmationi q̄ fuerit in ore stomachi z in oculo. Sed flos ei⁹ cum hoc q̄ sedat inflāmationē oris stomachi habet proprietatem relaxandi coleram. Et fit emplastrum cum folijs tñ huius herbe aut cū sauch. z infrigidat z cōfert apostematib; calidis oculoz z exitu ani.

Et dicit q̄ flos eius a p̄prietate que est in eo qm̄ bibit cum aqua p̄fert squinantie z epilentie q̄ accidit pueris. z est illa que vulgariter dicitur mater puerorum.

Et idem aucto. Aben Desuay. De p̄prietate eius laxat coleram a stomacho z intestinis: z confert inflāmationi que est in eis. et tōde

A

B

C

D

De Herbis.

Sera. li. ag. c. **Barfiarbay.** auc. **Dyas.** Barfi/ arbay vel dipfacus est spina q̄ pannos faciunt. 7 latine d̄: p̄ga pastoris: 7 cardo fullonū. et est sp̄s spinaz b̄ns stipitē longū spinosū. et folia ei⁹ sunt similia folijs lactucę. 7 sup̄ quēlibz nodū stipitis sunt duo folia amplectentia stipitē. longā spinosa in medio eoz̄ interi⁹ 7 exteri⁹ habēt similitudinē vesicaz aque. 7 sunt spinosa etiā. 7 habet iuxta stipitem concavitatē in qua col/ ligitur pluuia 7 ros. Et ideo nominat dipseus id est sitiens. Sup̄ quēlibet ramū eius est cap/ pitellum simile ech/ mo marino: aliq̄ntuluz in longitudinem tendens spinosum. q̄ cum de/ siccat sit albū. Et q̄ scinditur reperunt in medio eius vermiculi parui. 7 ista est virga pas/ toris masculus. Et idem Serapion loco al/ legato. Sunt eius due species. **Dascalus** 7 fe/ mina. **Dascalus** est herba que nascitur om̄i anno. 7 habet ramulos seu p̄gas tenues. mol/ les. subniles. nodosos. 7 dilatā sup̄ faciem ter/ re sicut gramen. 7 habet folia similia folijs rus/ te: nisi q̄ sunt lōgiora 7 molliora. 7 habet iuxta vnūquodq̄ foliū semen: 7 p̄pter h̄ d̄: masculus. 7 habet florem rubrum. Sed femina est quam Serapion vocat in lingua persica **perferia/ num.** Et **Dyascorides** vocat eam **Poligonos** 7 est centum nodia. Femina que ara. vocatur **barfiarbay.** Latine vero cauda vulpis. Et est fm̄ **Serap.** herba b̄ns plantā paruiā 7 virgas vnicā tenerā simile canne. 7 in nodis ipsi⁹ sunt folia egredientia ab ipā p̄ga similia folijs pini. 7 habet radicē in q̄ nullū est iuuamentū. nascit iuxta aquas. **Sal. vi. sim. far. cap. Dipseus.** Dipse⁹ vel dipfacus est p̄ga pastoris. plurimū q̄ est in ipsa est frigiditas. 7 in sapore eius est stipticitas. Et virtus eius est q̄ infrigidat 7 de/ siccat in p̄ncipio tertij grad⁹. 7 radix hui⁹ plan/ te desiccatur in. ij. gdu. **Quicē. li. ij. cap. de p̄ga/ pastoris.** Virga pastoris est masculus 7 femina. sed masculus est fortior. in ipā est stipticitas. s; pars aquea in ipsa est plurims. Et p̄pter multi/ tudinē repulsionis materierū effusaz estimat q̄ est exsiccatiua fortiter.

Operaciones.

Dyas. Est p̄ga pastoris masculus. radix ei⁹ desiccatur in. ij. gdu 7 abstergit. que cocta i vino 7 iunsa. 7 sic cerotū imposita. vel si amplastrat cū ea anus curat cissuras ani. 7 ragadias et fistulas 7 emoroidas interiores. quod medica/ men in pixide enea conseruandū. **Et clauos cozp̄is mundat. 7 formicas 7 ver/ mes q̄ in capite hui⁹ plante inueniunt. in corio suo ligati 7 collo suspēsi aut in brachio dicunt febr̄em quartanam penitus curare. 7 medetur**

mirmices et a crocordinates.

Sera. Virga pastoris scia est: cui⁹ h̄⁹ repon/ tit 7 incarnat 7 p̄fert in flāmatiōis stomachi q̄n̄ apponit extra. sic est postq̄ trita fuerit. 7 cō/ fert apati q̄ d̄: berisipila: 7 apati b̄a ntiq̄s.

Et reperit 7 p̄hibet humores qui fluunt ad mēbra. et ex melioribz medicinis berisipile. q̄n̄ dilatat 7 extenditur ambulans de membro ad membz. 7 p̄fert vlcereb; alijs. 7 vlcereb; manib; festis. ad que humores fluunt 7 conglutinat vulnera recentia cum suo sanguine.

Et p̄fert vlcereb; auris. 7 si ē in ea sanies defic/ cat eā. 7 abscindit fluxū mēstruoz̄ imoderatū.

Et curat vlcera intestinoz̄ 7 spurū sanguis. 7 sistit fluxū ei⁹ vnde cōq̄s fluat. 7 in om̄ibz his mascul⁹ est fortior q̄ scia. vñ h; mascul⁹ p̄rutē stipticā frigidā q̄n̄ sumit in potu ex succo eius: p̄fert sp̄to sanguis 7 fluxui sanguis antiquo 7 egritudine q̄ d̄: colitica. 7 distillationi vine. q; puocat vzinam puocatione forti.

Et q̄n̄ sumit in potu cū vino p̄fert moribus venenosis. 7 q̄n̄ bibit in febr̄ib; periodicis ante accessionē paroxisimi 7 horā p̄fert multū.

Et q̄n̄ fit nascale cū ea mulieri habēti fistulā 7 vlcera in matrice: p̄fert iuuamētū magnū. 7 abscindit fluxum humiditātū antiquarū ab ea. et distillatur ex ea in aurem. 7 cōfert dolori eius 7 saniei que fluit ab ea.

Et quando coquitur cum vino 7 miscet ei mel p̄fert iuuamētū vlcereb; matricis. 7 sit emplas/ strum cum folijs eius. 7 in flāmatiōi stomachi 7 sp̄to sanguinis 7 formice 7 berisipile. 7 apo/ stematibus calidis 7 frigidis in p̄ncipio eoz̄ rum. 7 quando coquitur cum vino et terit bene donec fiat cerotum.

Et emplastrat cū ea anus curat cissuras q̄ sunt in ano 7 emoroidas interiores. 7 oportet q̄ bec medicina reponat in pixide enea. 7 cur/ rat speciē formice q̄ d̄: paragodes. Et dicunt quidam q̄ vermes q̄ reperiunt in capitib; hui/ us plante q̄n̄ ligatur in corio suo.

Et suspendit in collo 7 hūero habētes quar/ tanam curat eam si deus voluerit.

Quicē. Virga pastoris p̄hibet fluxū. et fit ex ea emplastrū flegmoni 7 berisipile 7 formice. est valde p̄ferens apostematib; vlcereb;.

Et cōsolidat vulnera recentia. succus eius interficit vermes auris. 7 exsiccat vlcera eius. aqua eius confert sp̄to sanguinis. et fit ex ea emplastrum in flāmatiōi stomachi. et p̄hibet fluxum sanguinis 7 matricis. 7 sanat vlcere/ ra intestinorum.

Et Dyascorides quidem existimauit q̄ ipsa puocat vzinam 7 sanat illum qui retinet eā et potest eam emittere.

L

D

E

F

G

H

I

K

L

M

N

O

Tractatus

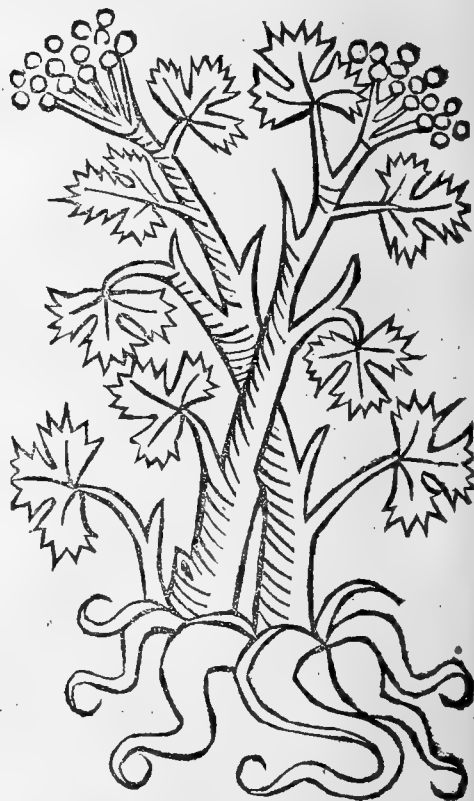

Capitulū. ccccxiij.

Vitis latine. Arabice barim vel bartin Grece ampeleos. Sera. li. ag. ca. Darim. Virtus ex ea est domestica et siluestri. et alba et nigra. Domestica est vitis vini. et siluestris est que grece vocat ampeleos agria. habet has lōgas et lignosas et asperas. Folia eius strigno ortiuo similia. s; latiora et minora. floret h; sicut capilli. s; semen h; vt borrua. Quod cum maturauerit rufum facit colore obrotundum. Alia spes est que vocat labrusca vel vitulu. cuius flos vocat ynantus vel ynantiū vel ante flores. et est masculus. de quo inuenies in c. xxvij. super de B. et est plāta in que sunt grana pna filia borris vne paruis. et que sunt matura colore eoz est rubeus. et figura sui grani est rotunda. et racemi sui borri referunt in sumitate eius. et grece vocat ambolosag. ne. Est alia spes vitis que dicitur vitis alba. et est bzionia. per que lege ca. lxxv. super de B. Galie. vi. sum. far. ca. Ampeleos melana. Ampeleos melana siue vitis nigra vocat hec proprie bzionia. de qua lege viticella hic infra. et est vera bzionia. Sciendū quod bzionia supra de B. non est vera bzionia. sed autores illam appellat vitis alba siue bzionia alba.

Operationes

Vitis. vi. sim. far. c. vit. Vinū vitis albe domesticæ est ca. i. h. gdu. et verus ex eo est in. iij. gdu. Et mustū est i. pmo. et manifestat vnūquodque in pmo gdu. et p manifesta rōe caliditas inuēte in eo. **V**itis domesticæ succus sūm Sera. et potissime folioz eius puenit habentibus vlcera in intestinis sunt fri. et stiprice. et que expuunt sanguinem. et que querunt de ardoze stomachi. et pgnantibus habentibus appetitū corruptū. et capzoli eius que infundunt in aqua et bibitur faciunt hoc. **E**t lacrimis vitis est siliis gūmi: que coagulat sup palmis. que potatū cū vino expellit lapidem. **E**t linis cū eo empeno et curat eam. et scabiē vlcerosam similiter et nō vlcerosam. et oportet quod anteq; linias cū eo quod linias membz cū nitro et oleo assidue et abradas pilos. Et infra cap. Vinum. latius dicit.

Capitulū. ccccxv.

Vitis sūm Serapionem li. ag. ca. **V**itis sūm. sunt spes scz absi. et indū quod appellat arabicum. et est rubei coloris. et est idem quod curcuma. Radix eius affert ex terris in hyeme. et h; grana sicut grana passule. Et melius ex eo est rubeū habens pauca grana. et aliud est quod adheret manui. et habet colore violæ. et exterius est rubeum. cuius toxicum multū. Et

De Herbis

toricum quidē est res pauca minuta mollis adherēs manui qñ tangit vagina ei⁹. et ipsuz quidē limctur sup morpheam confert ei.

Operationes

¶ Virtus virem est calida z sicca in pncipio tertij gradus. qđ si liniē ad morpheā cōfert.

¶ Viriditas inuēta sap aquā q arabice vocat batabep. z i lingua hispanica mulfas fm Aucr⁹ roim scdo Kolliger. est calida z hūida in. ij.

Capitulum. ccccxxv.

¶ Jicus latine z grece. arabi. dabalch vel bele vñ hūos. Sera. li. aggre. ca. dabalch auct. Dyasf. Dabalch. i. viscus. Delioz. ex eo est nou⁹ q silis est in cōlo re suo coloris porri. Exteri⁹ fo est subrufus si ne aspirate z sine fuffureitate. z fit ex fructu rotūdo paruo q nascit in arboze glandiū. z fo lia ei⁹ sunt sic folia arboris bussii. Fruct⁹ g ille p̄tundit z abluif. deinde coquit in aq. Sunt aut qđā q masticando fructuz ipm faciūt viscum. reperit etiā in arboze piroz z maloꝝ. z in multis alijs arboribz. z aliqñ in radice arborz aliquaz paruaz. z latine vocat hec plāta vissago. Ego aut vidi in monte Nabazat hoies q faciūt ex arboze magna que nascitur apud eos. z apud ipos vocat tarabella. z latine vocat Kaprifoliū. Accipiūt qđē ramos ipsius excoziāt eos facientes fasciculos. z in fundūt in aqua z dimittūt sic aliquo ex mens sibi. deinde p̄tundūt p̄tusione forti: z fit inde viscus bon⁹. Et virtus ei⁹ est similis q subri liat. attrahit z dissoluit: qz habet virtutē resolutiuā. ¶ Dyasf. ca. Viscus fm trāllationem

nostram. Viscus in ramulis nascens quodā animali volanti: scilicet turdella viscat. Naz illud si moratur in ramulis arborū: glutinat z inde nascuntur virgule plurime. et fit visc⁹ qui semp viridis inuenit. Est autez optim⁹ q in arboze quercus crescit. z q est mūdus sub viridis. z si extendat non corrumpitur. sed vt membrana extenuatur.

Operationes

¶ Galien⁹. vi. sim. far. ca. de visco. Substantia visci est cōposita ex aq̄sa suba z aerea. z de his ambabz est in eo multū. z ex terrea pauca z in sapore ei⁹ est acuitas plus q̄ amaritudo

¶ Et virt⁹ eius est que calefacit: non tamē cito qñ apponit corpoz. sed postq̄s facit moraz in corpore sicut facit taphia. z nos q̄des diximus in his que precesserūt: qz hec reos inuenitur in medicinis. quaz virtus est que calefacit: cum quaz calefactione est humiditas supflua indigesta. p̄tutes habet acres. duricies mollire potest. Nam de p̄fūdo extrahit humorē cū vehemētia. z nō subtile tantū: sed z pingues digerit. moꝝ quidem calefacit. sed tpe diuturno imposit⁹ calefacit vt taphia.

¶ Auicēna li. ij. ca. de visco. Viscus est not⁹ omibz. z ei⁹ quidē fruct⁹ similis est cicernis gro vel sincere. rotūdu virgular⁹ frangibil⁹ ex quo man⁹ inuiscant. eius aut minera ē arbor: ferens glandes z pira et mala in q̄bz sunt virtus aquea z aerea multiplicare valde qui ex eo bonus est. est recens plan⁹ coloris porri interius: viridis exterius. teritur et lauaf. deinde coquit. z nō calefacit nisi post moraz longam sicut gūmi rute agrestis: z est debili orea in hoc. z in ipso quidē est humiditas supflua indigesta. z est ca. z sic. in. ij. z est resolutiuus. resoluit enī humiditates grossas. et p̄fundo corpis p̄pter fortitudinē p̄tut⁹ attractiue z lenit. z dixerūt quidā q nō inest ei operatio in humiditatibz nisi tenuibus.

¶ Serapion aucto. Dyasf. Quādo visc⁹ miscetur cum resina pini maturat apostemata q̄ fiunt in radice auris z alia apostemata.

¶ Et quando miscetur cum olibano curat vlcera antiqua. z quando miscetur cum calce z cū lapide gagaris: aut lapide asio. z coquitur cum eis. z ponitur sup apostemata fraudulēta: aut super duriciem splenis curat. Et resolut⁹ apostemata z duricies.

¶ Et qñ miscet cū auripimento citrino aut rubeo. z ponit sup maculas auferit eas. et qñ cū calce miscetur z rob excludit vngues.

¶ Auicēna. Visc⁹ eradicaat vngues malas

A

B

C

D

E

F

G

cum super eas ponitur cum arsenico. et resolu-
uit apostemata frigida. et proprie confortatur
cum calce: et lenit vlcera antiqua et vulne-
ra mala. et lenit iuncturas cum tam tanta cera.
quantum et ipsum et cum equali pondere sui de
refina pini. et confert apostematibus frigidis
post aures. ¶ Et mixtus cum gummi pini et
cera extenuat splenem cum super ipsum ponitur
cum aliquibus rebus ipsius confortantibus sicut
est calx et huiusmodi.

Capitulum. ccccxvii.

Viticella. Pandecta ca. cclxxvii. Fese-
ra arabice vel fesire. grece ampeleos
leuce. latine viticella vel vitis alba.
Sed sciendum quod Galienus ubique vocat vitem albam
vel nigram brioniam. Et Dyasco. sicut in tractatu
one arabicam. Sed Galienus. vi. sim. far. ca.
Ampeleos melana. dicit quod vitis nigra proprie
dicitur Brionia. hoc sicut apparet in capi. vitis
patris supra. Sera. libro aggreg. ca. fesera. Fes-
sera herba est que habet folia et capriolos in
similitudine vitis communis. nisi quod sunt aspe-
riora et rami et caprioli adherent implicates
se quibuscumque approximant ex arboribus ali-
is et suspenduntur eis cum capriolis suis. et
habet fructum similem racemo rubeo.

Operationes

¶ Dyascozides ca. ampeleos. Ampeleos leu-
ce: id est brionia sive vitis latine vitis alba. has-
tas et folia silia habet vitis nra: sed aspera et mi-
nora. caprioli similes sunt implicates se semet-
ipsi vultu sile. est et butriosum rarum.

¶ Dyasco. Viticella in vino elixa et comesta
ventrem et urinam mouent. vitis est folijs et has-
tis ipsius et radici viscida. unde vulneribus
chironis imposita medicatur. Cancros et va-
gedonia vulnera ad scabiem producit. Tibijs
vulnera tollit. sale addito et in cathaplasmati-
bus adhibita et composita.

¶ Radix eius colore corporis bonum reddit. rus-
gas vultibus distendit. Arterigines purgat ma-
gnis cicatricibus colore proprium reddit. Anozes
et panaricia emendat. cum vino in cathaplasma-
tibus adhibita duricies spargit. Apostemata
curat. Ossa corpori infixis erit. Medicami-
nibus stipticis necessario miscet.

¶ Epilepticus. 3. i. adhibita anno toto prestolat
suum modo accepta apoplexie et stomacis singu-
lare presidium est marie. 3. ij. accepte singulis caus-
is sicut puenit moribus venenatis. Abortum facit.
plus vero accepta maniam facit.

¶ Secundinas deponit. Urinam puocat. melle
addito ut electuarium datur disnoicis et offoca-
tionibus prestolat. Cussim et dolore capitis et
lateris comescit. De alto cadentibus et squallas-
tionibus maximum remedium est obulo vino cum
aceto bibita splenem desiccant diebus. xxx.

¶ Accepta cum caricis cathaplasmata omnia
similiter facere potest. cocta in aqua et for-
mento adhibita stercas purgat. infantes non
coagulatos deponit. Verano tempore herba
ipsa exiccatur.

¶ Cuius succus cum mella bibitus omnia sicut
militer facere nonit et flegma deponit. Ses-
men vero eius tritum et perunctum scabiem
et leprosum curat. Lac mulieribus prouocat
Succus eius cum succo prifane coctus lac
mulieribus prestat. Succus baccarum eius
lac vberibus siccis reddit.

¶ Lime eius urinam mouent mediocriter. Ra-
dix autem proiectionem et extenuationem virtus
tem habet et desiccant mediocriter.

¶ Et ideo splenem resoluunt et sclerosim posita
extrinsecus. aut supposita cum ficibus: lepra
et scabies sanat. datur etiam in cibo pro splene.
et per urinam splenem digeritur. Nec herba tam lau-
dabilis est ut in tyriacis potionibus mittatur.
Discetur et pulcherrimis medicaminibus cum
oleo decocta donec arefcat detrahatur.

De Herbis

¶ **C**ommuniter autē radix cutem fricabilem ⁊ extensam facit. Deditur autē effelidas ⁊ lentigines ⁊ maculas nigras cum ozobo atq; terachia ⁊ fenugreci semine. Item si tecum eas portaueris omnia mala a te effugient.

congelatum in vesica. ⁊ cū aqua mellis frangit lapidem. ¶ Et aperit opilationes matricis et soluit melancoliam et flegma sicut epythis mum quando bibitur sicca cum oximelle. et ipsa i partib; nostris caremus.

E

Capitulum. ccccviii.

¶ **E**thuen. Auicēna libro. ij. ca. vrbus en. Verhuen est planta habens virgas minutas. sup quas sūt flores albi. habentes folia similia florib; maro. acuti saporis ⁊ odoris. ⁊ est ca. in. ij. sic. in. ij. Et ē ex ea alia citrina. alia alba. est digestiua. aperitiua opilatiōnū. ⁊ i rubea est stipricitas.

Operaciones

¶ **A**uicēna. Verhuen puocat sudorē. et eius oleum inunctū aperit officia venarū. ⁊ resoluit apostemata in stomacho: ⁊ sanguinē congelatū in ipso. ¶ Et cōuenit apostematib; frigidis. Conuenit fistulis ⁊ vlcerib; neruorū. cum in decoctione eius infundit spongia. et ponitur sup egros ⁊ facit subeth.

¶ **E**t odoratur humiditas eius ⁊ facit dormire. Conuenit asinati cū bibitur sicca: sicut bibitur epythimum.

¶ **E**t puocat fortiter. ⁊ resoluit sanguinem

Capitulum. ccccix.

¶ **V**olubilis latine. gre. cussus. ara. Jes blech. Jo. De. ca. de volubili. Volubilis ples sunt spēs. Una ē q̄ dicitur: nis arborū. cui⁹ flos est albus. ⁊ est sicut ruba. ⁊ habet lac. et vocat volubilis magna. Et est alia cui⁹ rami repūt sup terram ⁊ sup ramos plantarū. q̄ folia ⁊ flores h; minores. ⁊ dicitur volubilis parua. Et est alia species eius hñs folia subalbida ⁊ lanuginosa. ⁊ h; lac. Et est species alia aspera. hñs folia sicut sūt citrulli folia. cui⁹ flos est sicut ampulle adherentes. et vocat lupulus. Et est q̄ta species ei⁹ cui⁹ radix est sicut fescireim ⁊ magis grossa. imo est grossitudo ei⁹ in modū cucurbitae maioris. et ei⁹ stipites eleuant sup radicē suā circiter cubitos duos. ⁊ folia eius sunt stricta parua in modū sagitte alate: q̄ ex leui cā fluūt. ⁊ h; lac. ⁊ vocatur dñs lacticianiorū. ⁊ ex ea fit scamosnea. qd inuenies in ca. ccccix. de S. Dei or: duarū species primarū ē magna: hñs folia.

bbj

Tractatus

In modū sagitte alate: melior est q̄ oris i locis
 tēperat̄ remot̄ ab excessu. Inq̄t Dyas. Ma
 gna est eq̄lis. declinat tñ ad caliditatē. z ē sic.
 in. ij. z est resolutiua: maturatiua: aperitiua.
 abstersiua z solutiua. lanuginosa ꝑo ca. ē i ex
 cessu vlcera tiua z incis iua. Sagittal ꝑo ca. z
 z sic. in. ij. gradu. Et dixit Sal. in ꝑncipio ter
 tii. lac ꝑo in fine tertii. z est acris vlcera tiua.
 z ei⁹ acrimonia nō est i vehemētia lactici ni
 maioris. z est m̄ qliber ei⁹ parte plante acuis
 ras z serositas: sed plus in lacte ipsi⁹. z est in
 ea abstersio z resolutio. z ista ē scamonea. Lu
 pulus vero est equalis ad frigiditatez decli
 nans. z dicit q̄ est in ꝑncipio ꝑmi. et est verius.
 Est autē sedatiuus doloꝝ calidoꝝ extincti
 uus inflāmatiōnū z lenitiuus.

Operationes

- A** **Jo. De.** Rectificatio magna aperit oris
 cia venaz. ꝑpter qd̄ miscēdū ē ei aliqd̄ ex dra
 ganto z mastice. z recti⁹ qd̄ vigorat operatio
 nē ei⁹ est aqua casei cū spica z mastice.
- B** **Et** sagittali aut nō ꝑinat ad soluedū nisi
 coagulū ei⁹. z est scamonea. Lanuginosa ve
 ro ꝑofus vitāda est. Solutōe enī educit san
 guinē. z est venenū. **Item** lanuginosa edu
 cit excoziādo. Lupulus vero asperfa educit
 de colera citrina rem aliquā z mūdificat sans
 guinē ab ea: z clarificat ipm: z sedat inflāmas
 tionē eius. z affert ei iuuamentū magnū infu
 sio ipsius in aqua casei.
- D** **Et** syrupus ei⁹ remouet yctericias: z aqua
 parū vtuntur administratione ei⁹ medici tēs
 pozis nostri: cū sit medicina bona.
- E** **Et** ipa quidē z succus eius cū saui chordei
 sedat doloꝝ capitis ca. z ꝑuenit calefactioni
 stomachi z epatis. z syrupus ei⁹ ꝑuenit febris
 bus colericis z sanguineis.
- F** **Magna** ꝑo solutiōe educit colerā adustaz
 cū facilitate: z apit opilationē epatis z mese
 raicaz. z ꝑuenit ycterie cū succo apiz endi
 uie. aut cū aqua casei. z ꝑuenit apostemati es
 patis cal. extrinsecō. z sedat sodā antiquā. et
 ꝑrie cū oleo ro. aut camomille. **Et** succus
 eius est ex eis q̄ sanāt vlcera in aure. et est ex
 medicinis pectoris z pulmonis: mūdificans
 ea a supfluitatibz: z cōuenit asmāti valde.
- B** **Et** ꝑuenit febris longi t̄pis. z ꝑrie. fe. opila
 tionū. z eis quaz materia est colera citrina.
- J** **Ex** radice vero sagittalis fit emplastrum
 z oleo rosarum aut camomille. z sedat sodaz
 frigidam antiquam: z curat emigranēā. **Dos**
 sis portio volubilis magne in decoctione est
 circiter. ℞. iij. Lupuli vero infusiōis i aqua
 casei portione libra. i.

Capitulum. cccc.

Uta passula. Galien⁹. vi. sim. far. cap.
 de vna passula. Astasis. i. vna passula. di
 gestine simul z stiptice et dyaforetice
 lente participat virtutis.

Operationes

- Dyas.** Albe passule sūt plus stiptice. z car
 nes passularū qñ extrahunt ab eis grana et
 qñ comedunt ꝑueniūt carne pulmonis: z cō
 ferunt tussi renibz z vesice.
- Et** qñ passule comedunt sole cū nucleis cō
 ferunt vlcerebz intestinoꝝ. z qñ caro passula
 rū miscet cū farina z gneisi. i. scartola et ouis
 z modico melle: z comenditur admixto mo
 dico pipere: expellit flegma ꝑ os.
- Et** qñ miscet cū farina fabarū et cimino. et
 fit inde emplastz: ꝑuenit apostematibz ca. in
 testinoꝝ. z qñ passule pistate miscent cū ruta:
 z fit inde emplastz: delect qd̄ apparet in cute
 ex clauis z vlcerebz fraudulētis. i. cancro.
- Quādo** fit ex eis emplastz cū opopanaco
 conuenit podagre. z qñ ponitur sup vngues
 eradicat eos. et meliores ex eis sunt kelmēs
 sine granis. z post eas sunt pingues subtilis
 corticio z pami gran.

De Herbis

Capitulum. ccccj.

Vuauersa. Bartho. i li. de proprietatibz rez. Vuauersa a humeo mes dr. z est dicta q̄si hūida: eo q̄ intrinsec⁹ hūor⁹ ē plena. **U**n̄ dic̄ Jh. li. xvij. Ex tribz at̄ cōponit̄ vna: scz ex follicul: glacea: arillis. folliculi dicunt̄ vinacia: in q̄bz glacea p̄tinet̄. Et ē glace succ⁹ cui⁹ sūit hūor pinguis ipsi⁹ vne. Itē sūt verti carie sic dicte a magnitudine z longitudine.

Operationes

Sal. vi. sim. far. ca. vuauersa inqt. Vuauer sa sunt indigestibilia. suba eius est grossa terz rea: put z gustu declarat. qz sapor ei⁹ est acers bus vel ponticus. **A**ir⁹ eius fri. in. i. sic. in ij. z stipticat z cōstringit. z conuenit oī fluxui ventris iuamento magno.

Capitulum. ccccij.

Amblic⁹ vener⁹ vel cymbalaria lati ne. grece colitidon. **D**yal. Colitidon id est vmblic⁹ vener⁹ est herba: folia hz sicut acinctabulū obrorūda z alta: z later ter cōcaua. z bastā breuē in q̄ est semē positū Radix est ei obrorūda vt oliua. Est alia colitidon que folia hz pingua z latiora z spissa sicut bugellas. folia q̄ sunt circa radicē sūt sū

cut oculus picta. gustu stiptica. bastaz habet tenuem. cuius flos z semen similes p̄pericon Radix est illi maior predicte.

Operationes

Sal. vij. sim. far. ca. Colitidon. mixte ē p̄tu ris. s. hūide: frigide: z cuiusdā obtuse. stiptici tat⁹ amare. vnde infrigidat z reputit z abster git z dyasozat. **P**li. ca. colitidon herba ē oibz nota. cui⁹ natura ex hūido frigido z paz cas lido refrigeratoria. **D**yasco. **A**ir⁹ p̄me spe ciei est q̄ succ⁹ radic⁹ ei⁹ z folioz punct⁹: aut fomēto adhibitus tumorē nature spargit.

Ignem sacrū extinguit. et p̄mones curat. **S**crofis imposit⁹ eas spargit. **S**tomachi estuationē tollit. Radix comesta cū folijs cal culos frāgit. **U**rinā puocat. **H**ydropicis in oximelle dat⁹ singulare p̄sidiū est. Et mul ti ad amorē eam colligunt. **H**ec mixtā habet virtutē infrigidandiz humectandi. **H**ec etiā nō a parte stipticā vim cū amaritudine modi ca. vñ infrigidat z reputit z proicit et diges rit inflātionē. ergo flegmonē curat: z i sto macho cām habētibz vtilissima est. **C**atba plasmata tūsa z imposita vulnēra q̄ sunt cū rubore z rosulas sanat. succ⁹ ei⁹ iniect⁹ adve retri exiccationē (quā greci fimosimvocat) valet. **S**alie. Colitidon curat flegmones

A

B

C

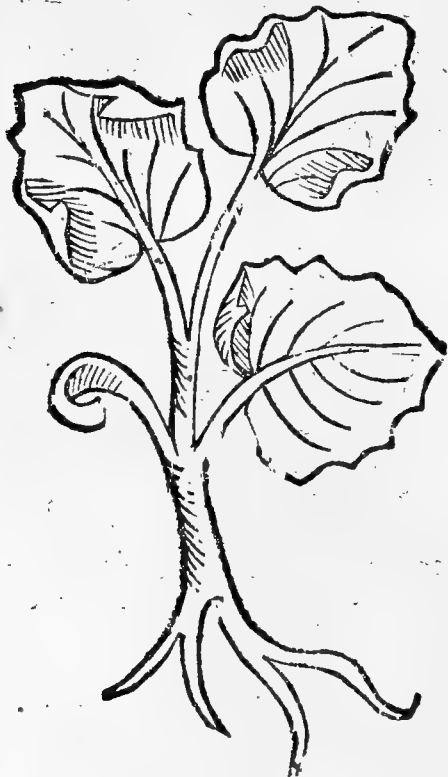
D

E

F

Tractatus

B herisipulatos. et herisipilas fleg. et maxie sto.
ardētis vtilis. et sufficiēter epiplasmata. cre-
dita aut sūt folia cū radice comesta lapides
frāgere et vrinās mouere. ¶ **P**li. Dectūsa et is
posita vulnera curat et resoluūt q̄ sūt cū rubo-
re. i. rosulas sanat. Tansa et stomacho iposi-
ta ardore et inflāmationē sedat. ¶ Radix fo-
eius potata lapides frāgit. Greci vero dicūt
q̄ leniter sit humida frigida et stiptica.

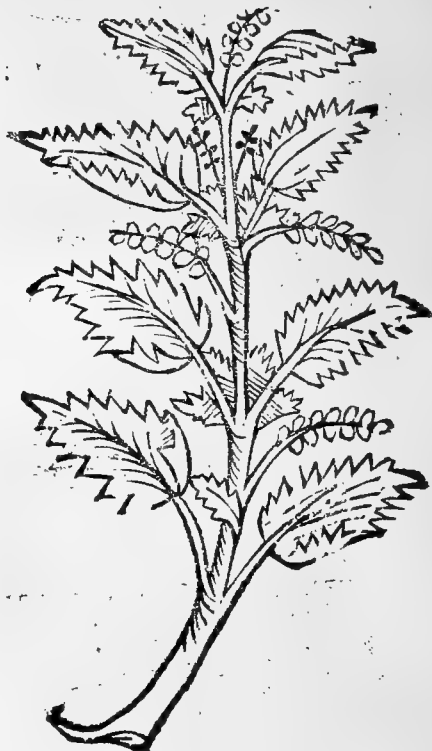
Capitulum. cccciiij.

Vngula caballina. Sciēdū q̄ vngu-
la caballina duplici generi est. vnum
aqticū. aliud terrenū. Aqticū ē nenu-
far vel nymphea aqtica. vel cacabo venger. v-
papaer palustre. vī alga palustris. hñs flores
albos. sic appet i ca. cccix. sup̄ de R. Terre-
na ē q̄ vocat vngula caballina gre. et ara. vos
cat pbatanū vī farfugiu. nascit iuxta fluuiū.

Operationes

B ¶ Gal. vi. sim. far. ca. de tussilagine. et vngula
caballina vel nenufar terrenum vel farfana.
Noiat aut tussilago: eo q̄ tussilibz et ononoicis
p̄teris credit. si q̄s sumēs fo. sicca. vel radice
sup̄ prunas sumigās ispiret et surgentē sumū.
B ¶ Est at̄ medio crifer acre: q̄re et rūpe sine do-
lore credit vniuersa apata q̄ in torace. yridia

vero folia et flores. flegmonē pat̄ lentia mens-
bra cū difficultate digestionis exteri⁹ carbas-
plasmata iunāt p̄pter amissionē ac̄se hūiditas
tis: cui⁹ oiavirida et tenera. Dec q̄dē magis:
illa fo min⁹ participat. sicca fo folia lili as-
crious sūt p̄turs: vt cōpetat flegmonē patien-
tibz. ¶ **A**ui. li. ij. ca. de nenufare terreno: indē
esse fri. et hu. cōplexionis in. ij. gradu.

Capitulum. cccciiij.

Vrtica maior. Pandecta. ca. cccxv.
huiure vel variklatū vel farichara
Grece inguidalis ac califer. latie fo
vrtica. Sera. li. aggre. auc. Dyaf. ca. huiure.
Sunt ei⁹ due species. Una eaz ē aspior et ni-
grioz. hñs fo. latiora. et hz semen simile semini
canabis: nisi q̄ est min⁹ eo. Alia fo hz mino-
ra folia. et nō habet folia aspera sicut p̄ma. de
qua in sequenti ca. dicet. Et est ca. et sic. in. iij.
gradu. merito quidē igit vt alimento nullas
vtat sine eo q̄ maxima capiat fame. Vtilis
autē est vt medicina subductiua ventris.

Operationes

B ¶ Galie. lib. de cibis ca. de vrtica. Et idē. vi.
sim. far. eodem ca. Califer sine vrtica maior
hui⁹ herbe tam fructus q̄s folia ipsa maxie
admittant ad op⁹ medicine. Dyaforetice est

De Herbis

virtutis vt pustulas z parotidas sanat. **H**abet autē z ventositatis aliqd. quapropter im-
perius libidinis excitat: z maxime qñ cū sa-
pa bibitur semen ei⁹. q̄ autē nō vehementer
calefacit: sit satis subrilium partium: sit eduz-
cens grossoz humoz z viscoioz qui in tora-
ce z pulmone. **E**st at z in hoc q̄ patiunt peri-
cule corpis quas ptingit. Illa vero ventosis
tas quas participare dicit: nascit dū ipsa dis-
geritur. Non enī est actu ventosa sed potens
tia. ventrē laxat moderate. et hoc solūmodo
q̄ mūdificat z cōmouet. nō eo q̄ purget.

Dysasco. Cathaplasmatibz imposita corpo-
ris fricatioe atq; rubore: dolore atq; puritū
facit. deniq; recorporatiue futuris sunt maior
videlicet z minor. **S**ilr limosis atq; similibz
duriciebz. medef etiā eis qui ab aialibz vene-
natis fuerūt vexati. **I**te cocta atq; cōtrita
emollit ventrē. **S**emen autē ei⁹ ventrem mo-
uet. **F**olia z semē dyasoretica sunt z leptome-
ris abundāter sine calefactioe nimia. sanant
stigmata z cyraculas z ragades. et ex torace
z pulmone educit humores pingues et glutin-
osos. habet autē aliqd in se ventositat. ad lu-
puriā pinouendā z excitandā libidinē. maxis-
me quādo cum sapa bibitur.

Acalifer calefactoria est: que potata cū vi-
no regium morbz emendat. semen ei⁹ in anti-
dotis missam colericis prodest.

Ite tritū cū melle z in modū electuarij das-
tū: tullim veterē z in frigore cōceptā emēdat.
ex calore suos oēs tumores dissoluit.

Sera. aucto. **B**alienti. **C**ire⁹ ei⁹ est q̄ resol-
uit resolutioe multa. et est cū hoc ei⁹ virt⁹ in-
flatina. z ppter hanc causam mouet coitum:
z delet exciuras: z apostemata que sūt p au-
res. z facit exiccari hūores viscosos a pecto-
re z pulmone qñ bibit. z curat vlcera corrosi-
ua: z omē cui cōuenit exiccatio. **E**t qñ bibit
de semine eius cū rob excitat appetituz cois-
tus. z soluit ventrē solutione temperata. pro-
pterea quia abstergit z cōmouet.

Et folia ambarū specierū quādo terunt cū
sale z fit emplastrū curat morzum canis et vl-
cera fraudulenta z carnosa: z vlcera sordida:
z tortiones neruoz z exciuras. z apostemata
que sūt post aures. **E**t fit cum eis cerorum
cum cera ad duriciem splenis.

Et qñ terunt ex folijs eius z ponunt in nas-
ribz: abscondūt fluxū sanguinis. z qñ terit ex
eis z cōficūt cū myrrha: fit inde nascale puo-
cat mēstrua. **E**t ponunt folia ei⁹ sup matris-
cem egressam: z eā renocat intus. z semen ei⁹
qñ bibit cū rob excitat appetitū coit⁹: z apes-
rit orificium matricis. z terit z cōficūt cum

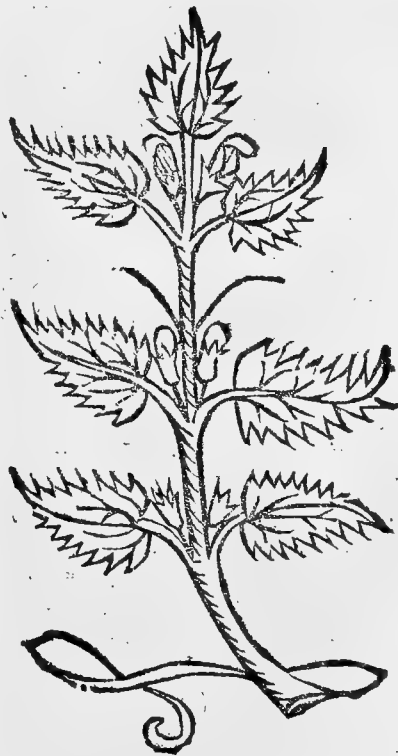
melle z comedit. z cōuenit asmati que non sū-
nit hoīem iacere: z pleuresi. z expellit supflui-
tates a pectore. **E**t decoctio folioz ei⁹ qñ
coquitur cū pauco myrrhe puocat mēstrua.
z qñ folia ipsa coquunt cū limacijs molliunt
ventrem z puocant vinā. z quādo folia ipsa
coquunt cum ordeo expellunt supfluitates a
pectore. z quādo sūt gargarisnata cū suc-
cis eius: curat apostemata vulue.

Et idem auctoritate **R**asis. **O**leum vrtice
est magis laxatiuum q̄ oleum cartami: scilicet
cet quādo tu comparas virtutem laxatiuam
vrtice virtute laxatiue cartami.

Et idem aucto. **A**ben mesuay. **D**ouet coi-
tum quando comeditur cum cepis z vitellis
ouozum. z quādo teritur semen eius et ponit
super cancrum conuenit.

Et de ppietate ei⁹ q̄ laxat flegmaviscosū.
z qñ excoiat semē vrtice z terit: z miscet cum
melle z sumit: laxat cū fortitudine. et oportet
tñ q̄ non tangat linguā z caput merine adu-
rat ea. **E**t dosis ei⁹ a. xx. gnis vsq; ad. xxx.

Et idē auct. **I**saac. **S**oluit ventrē viscosuz
z puocat vinā. z cōuenit dolori renū: z iuuat
coitū. z maxime si comedat cū cepis z vitel-
lis ouoz. z qñ bibitur cum semē canabi: cō-
uenit spleni z dolori lateris.

Tractatus

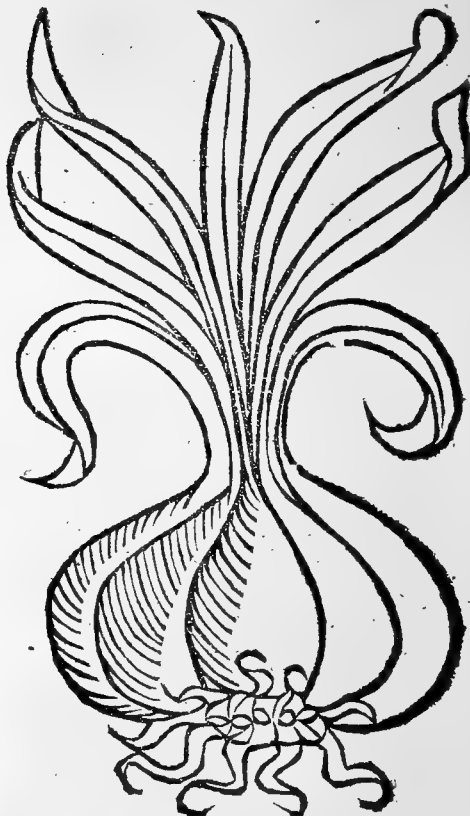
Capitulum. ccccv.

Urtica minor. *Dyscorides.* Urtica altera maior: altera minor. De maiori in pcedenti capitulo dicti. Minor vero que et visualis est et simplex cum tenui semine: ac folijs nimis asperis. *Quicenna.* Foliorum seminis eius est similis seminis porri: sed tamen est minus et subtilius. et non est in eius longitudine. et mordicat quod ei obuiat. ita quod etiam intestina. Urtica et semen eius sunt causa in principio tertii gradus. et sic. in. ii. sed semen est minoris siccitatis quam ipsa. Est attractiva: ulcerativa: resolutiva cum virtute adustiva. Et sunt quidam qui dicunt calefactionem eius non esse fortem. et in ipsa quidem est virtus aperitiua. et in ipso est absterfio fortis.

Operationes

- A** *Quicenna.* Emplastrum eius cum raffano disrupit dubelet. et conuenit duriciebus. Et semen eius conuenit cancro in emplastro. et similiter eius cinis cum sale conuenit vlcerebus que accidunt in moritura canis et vlcerebus malignis et cancro.
- B** Emplastrum ex eo cum sale conuenit torsioni neruorum. Et folia eius contrita abscondunt fluxum sanguinis ex naribus. Et semen eius conuenit stricture narium. et aperit opilationes collatorum fortiter. et ex semine eius factum emplastrum fit dentium eradicatio facilis.
- C** Et ex eo emplastrum conuenit apostematibus que fiunt post aures. et est absterfium quando bibitur cum aqua ordei. et mundificat pectus.
- D** Et cum decoquantur folia eius in aqua ordei educunt humores grossos qui sunt in peccore. eius semen est fortius: et ipsum remouet asma et frigidam pleuresim.
- E** Excitat coitum precipue semen eius cum vino. Et aperit orificium matricis: quando matrici recipit sperma. et similiter si comedat cum cepis et ouis. Et quando supponit cum myrrha puocat menstrua et aperit matricem. et similiter si bibatur decoctio eius cum myrrha.
- F** Et folia eius recetia reducant matricem ex euntes loco emplastri posita. et soluendo educit flegma: et humorum crudum sua absterfioe cum virtute solutiua quasi sit in ipsa. Et oleum urticae minoris plus soluit flegma quam oleum cartami. Et decoctio foliorum eius cum obstracis lenit ventrem.
- B** Et si vis ut ipsa facilius soluat accipe medullam seminis eius et coterem ipsam cum sauib: et postquam haustum bibatur aliquid ex oleo ro. ne adurat guttur bibentis. Et quando fiunt ex ipsis coluria cum melle et supponunt et solunt.

Balladi. Urtica ex ea vocata est quod tactus eius corpus adurat. Sunt enim ambo oino ignee nature. unde et tactu purit et puriginem facit. **Hacer.** Dicitur urtica quam greci acalife di feruida non modice vis illi dicit esse. (cit. Unde nec immerito nomen sumpsisse videtur. Tacta quod exurat: digitos urtica tenentes. Nec solet vetericos: cum vino sumpta iuuare. Illius semen colicis cum melle medetur. Et tussim veterem curat si sepe bibatur. Frigus pulmonis pellit venetricos tumorem.

Capitulum. ccccvi.

Urtica. *Jsi.* Urticum appellata est: eo quod alij odore habet. *Sal. li. xi.* In mensura non est ut ylpicum sicut et alij ferit terra: marie alba fossa et subacta sine stercore. Sulcos in aeris facies et in locis altioribus semina ponas. quod tuorum digitis separatas: nec alij pressa. Sarculari frequenter debet: quod plurescunt. Si capitulum facere volueris: ubi cepit caulibus pedire particula: sicque succus reuertet ad spicas.

Operationes

Ysidorus. Urticum cum vino tritum calculos auunt pedesse potui datum. Illius semen cum vino menstrua puocat sine purgat.

Capitulum. ccccviij.

Umus latine. ara. arabū. grece pes
tela v^l proseele siue pteleo. Paul⁹ ca.
de vimo. Ulmo ē arbor oībo nota. cui⁹ folia
stiptica sunt.

Operationes

Sal. viij. sim. far. ca. Prolee fm trāslationes
grecā Prolee: id est vlmus folijs p^osolidam⁹
quōq; recens vuln⁹ cōtusis q^o stiptica simul z
abstersiua virt⁹ p^oseruat in eis. Cortex p^o ei⁹
adhuc magis est subamar⁹ z stipticus.

Ul⁹ z leprā sanat cū aceto. Et dum viridis
existit z recens si sup^oligata inuoluat vlc^orib⁹
cōsolidare eapoterit. Et radices ei⁹ etiam
eiusdē virtut⁹ sunt: z cū eius decoctiōe fomē
tant omēs fracturas porositatione egentes.

Paulus. Ypa bullita in aq^o curat excoziati
onē capitis si inde lauet. Radix ei⁹ est stiptica
p^oglutinatiua z p^osolidatiua nimis. **Pl.** Ul
mus nomē accepit: eo q^o v^liginosis z hūidis
locis meli⁹ p^oficat. Nā in mōtanisz asp^ois mi
nus leta ē. **Pl.** li. xvij. Ulmoz vmbra lenis
est enutriēs q^ocuq; occupat. In vimo inseri
moz iubet religio fulgur. Nobilia vina i ar
bustis gignunt. p^omoz oīm vlm⁹ p^opter nimi
am frondē excipit. Ulmis detrahūt succ⁹ in
uculis supra terrā vsq; ad medullā forac⁹. In

senecta z cum alinēto sequitur abundare ni
mo. **Idem** li. xvij. Ulmi z populi serantur
a die quo Fauonius cepit flare. siue a die. vi.
y^o dus februarij. siue ante primā solstici⁹ estiu
lis diē alia parte folia v^lmi celum respiciunt:
quā sperauerūt pridie. z est cōfecti sideris sy
gnum. **Idem** li. xvij. Ulmi folia et cortex
z rami vim habent spissandi z vulnera cōtra
hendi. Cortex v^liq; interior.

5
20

Capitulum. ccccviij.

Ul⁹ siue quis ara. grece Egilos v^l
egilopa. Sera. li. aggre. ca. quisir: id
est alkaleya siue aquileya. z est herba
cuius folia sunt similia folijs frumēt⁹. nisi q^o
sunt latiora z molliora. et in sūmitate calami
ei⁹ est semē nigrū trib⁹ vel q^ottuor tunicis ve
stitum a quib⁹ exeūt ariste similes capillis in
subtilitate. **Plini⁹.** Aquileya herba est que
crescit in segetibus cū tenui calamo habenti
in summitate tegminibus ambitum ex quib⁹
ariste similes capillis extant.

Operationes

Salie. Virt⁹ ei⁹ est q^o resoluūt ap^oatar p^ofert
fistulis q^o sūt iuxta oculū q^o egilope vocant.
Daior virt⁹ est in semie. q^ore q^o simpliciter
ponitur semē intelligit. Vires enim leuiter z

2

B efficaciter relaxantes: et ad omnes tumores valet. ¶ Sera. Bollit duricies. et ideo ad es gilopas farina eius cathaplasmatibus commixta congrue facit.

Capitulum. ccccix.

Snea. Pandecta ca. lxxi. Sinech siue alusne arabice. grece brion vel bzi um vel licena. latine so vsnee vel muscus arbor. Vlsnee vel brion quoddam ozitur in arboribus sicut lanugo. et quoddam est vsnee vel brion maris. et est lanugo que ozitur supra petras maris. ¶ Sera. li. aggre. ca. Sinech. Sinech: id est muscus quercus. et est res que repit nascens sup arborē serbin et nucē et glandiū et sup lapides. et meli⁹ ex eo est qd repit super serbin montanū. et post illud qd repit sup arborē nucis. et meli⁹ hoz est qd ē magis odoriferū et albidioris coloris. et peius est ex eo qd est ad nigredinē redens. sapor ei⁹ est stiptic⁹ temperate. Et virt⁹ eius est q non est frigida frigiditate forti. sed pe repiditate. et virt⁹ ei⁹ alia est que resoluit et mollificat. et prope illud qd repit sup arborē serbin. ¶ Dal. vi. sim. far. ca. Bziū vel brion marinū cōpositū est ex ter restri et aquosa simul suba vtriusq frigidis. stipticat ei comestū. et quorq̄ calida sunt cathaplasmatū manifeste. infrigidat et adiuvat. Et

est aliud brion vel bziū qd a quibusdā vocatur spelticū. repitur quidē in quer cubi et pinis et lenkis. habet autē stipticā virtutē nō vehemētem. neq̄ enī sufficiēter frigida est. sed qdāmodo medijs appropinquat. qre et dyasoreticā et mollificatiuā possidet vim marie qd in cedris lignis inuenit. ¶ Dyasco. ca. de licena q sup petrā marinā nascit: brion est. ¶ Qui. li. ij. ca. vsnee. Vlsnee sunt cortices subriles circū uolute sup arborē ferentē glandes et pinū vel nucē. et habet odorē bonū que ex ea bona est: est alba. et nigra est mala. In ipa ē frigiditas pauca ad debilitatē declinans. et stipticitas equalis. Et extimauerūt qdam q est ca. in. i. gradu. sic. in. ij. Inq̄t alcausi. est frigida vehemētis siccitatis. Insunt ei virt⁹ stiptica et resolutio simul et lenificatio p̄cipue q est de pmo. et eius stipticitas est equalis.

Operationes

¶ Sera. auct. Dyas. Sinech est musc⁹ quercus. et p̄fert doloribz matricis. et quibz coquit et sedent mulieres in decoctione eius.

¶ Et p̄fert multū qn admisceat in fumigatōibz et vnguētis q fiūt ad resoluēdā lassitudinē.

¶ Et ingreditur in p̄fectione olei de ben. et in alijs vnguētis p̄pter stipticitatē q est in eo.

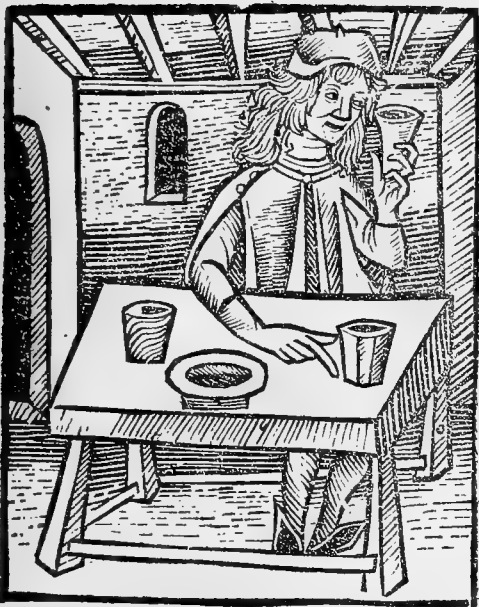
¶ Et infundit in vino diebz aliq̄t. et illud vinū facit dormire dormitione forti. et qn infundit in vino stiptico: cōfert stomacho et curat excussionē ventris: et aromatizat stomachū. et abscindit vomitū. ¶ Dyas. Licena est musc⁹ maris. que cathaplasmata adhibita: fluxum sanguinis abstinēt. tumorē cōpescit. Zernas emendat. ycteris opilat melle addito aspre dinē oris et lingue dissēnit. reumatismū cōmpescit. quia stiptice est virtutis et siccātis.

¶ Almansor tract. iij. ca. vsnee. Vlsnee vel muscus quercus paz existit ca. qd e vomitū abstinendo stomachū efficit rigidū.

¶ Auicē. Vlsnee aromaticū est. aperit opilatōes et stringit carnes mollificatas. et linitur sup apostemata ca. et sedat ea. et resoluit duricies et sedat apostemata carnosā fluxa cadit inunctiōibz lassitudinis. et resoluit duriciē iūcturaz. ¶ Et silt ei⁹ decoctio cū infundit i vino facit dormire potantē ipm. et abstergit visum et p̄fert tremori cordis. retinet vomitū et p̄fortat stomachū. et remouet inflammationem eius. p̄cipue eius infusio in vino stiptico.

¶ Et p̄fert dolori epatis debilis. Aperit opilatōnē matricis. et qn sedetur in aqua ei⁹ cōfert dolori matricis: et puocat menstrua.

¶ Et idē in de viribz cordis ait: Vlsnee ca. est in pmo gradu. sic. in. ij. et habet cōfortare cor.

Capitulum. ccccc.

Vinum. *Isido. li. xx.* Vinum inde dictū est q̄ ei⁹ potus sanguine cito resplet. hoc alij lieum appellat: eo q̄ bibentē a cura soluit. *Aristo. i. li. topicoz. iij.* Vinū ait empedocles aquā putrefactā in lignis. *Ambro. li. iij.* Noe post diluuiū vitem plantauit. que pri⁹ dñi p̄cepto pullulauit: ac dicit de vino ei⁹ et obdormiuit. De⁹ autē p̄sciuit q̄ vinū sobrie potatū sanitatē daret: prudentiā auget. Immodice p̄o sumptū ad vitia causas daret. creaturā dedit: sed abūdatiā hūano r̄seruauit arbitrio. *Aristo. in li. de animalib.* Vinū serpētes valde diligit. et iō ip̄m venant cū imbibunt. *Itē Isido.* Vinū d̄: roseū: id est cū rubore. Rosa enī rubet. Amineum q̄si sine minio: id est sine rubore. Succinaciu succine gēme simile. i. fului coloris. Limpidū vinū: id est p̄spicuu: ab aque specie dictū q̄si limpidū. limpha enī ē aqua. Turbidū q̄si torbidū. i. terra cōmixtū. qd̄ est fece. Falernum vinū vocatū est a falerna regione campane vbi optima vina nascuntur. Honorariū vinū qd̄ regibz et potētibz honoris gr̄a offert. Crudum vinū est insuauē qd̄ serui potant. Conditum vocat qd̄ non sit simplex: sed cōmixtione pigmentoz cōpositum. Sarsenum vero a regione vnde defert. Sarsa enim opidum est palestine. Infertum vinum d̄: qd̄ altario offertur atq̄ libat. Spureum qd̄ of ferre nō licet: aut cui aqua admixta est quasi spurium hoc immundū. Acidum vel qz acutum. vel qz aqua mixtum: cito in hunc sapore cōuertitur. *Actoz pluribz etiā modis vina*

vitiata emendant. sicut notum est plurimis (vt verbi gratia) si forte mollescens incrasset. Idem vinum p̄ media lignoz fragmēta trāsfunditur: vt oleagma mollicies p̄fringat vel lambusce vel lignoz serratura. vel similia.

Operationes

Isaac in dietz particularibz li. iij. Vinū bonū dat nutrimentū corpori. Sanitatē reddit: custodit: si accipiat vt oportet: et q̄si natura sustinere valet. digestionē p̄fortat stomachi. et etiā secūda q̄ est in epate. nec vllus inuenit cibus vel potus adeo naturalis caloris p̄fortatiuus et augmētatiu⁹ sicut vinū. p̄pter familiaritatis confortiū qd̄ habet cū natura.

Et qz calor ei⁹ siccus est naturali calori citoz qz cōuertit in naturalē mūdissimū sanguinē Turbidū qz sanguinē clarificat. et aditus rotius corporis maximeqz venarū aperit et mundificat. Epatis opilationē aperit. Tenebrositatē aufert. Fumositatē tristitie generatiuā a corde expellit. rotiusqz corporis mēbra corroborat. **S**ed aliam ip̄am facit obliuisci tristitiā et angustia. laborē et dolorē: datqz ei leticiam et audaciā. Ingeniūqz subliat. Iḡt pueniens est oibz etatibz et oibz regiōibz: sed tñ sumat fm̄ sui q̄ntitatē et bibentz p̄suetudinez ac nature possibilitatē. Iuuenes enī et viri maiore vim q̄ntitatē sustinet qz mulieres et adolecētuli. **V**inū mūdū et purū si fuerit: cōuenit vt hyemali tpe et frigida regiōe bibat. In estate p̄o et calida regiōe vini paucitas aqua multū cōmixti necessario p̄gruet. Corpa enī refrigerat et humectat. p̄pter aquā cōmixtas. **U**nde antiqui assimilauerūt vinū tyriace nature: qz virtutē habet p̄seruatiuā nature p̄ficiuam. Calefacit enim corpa frigida: et intrigidat calida: sicca humectat: et hūida extenuat.

Maly in li. regalis dispositiōis ait: Vinū calozē naturalē p̄fortat. Humores colericos tēperat: purgans p̄ sudore vrinā. **H**ebra dura humectat. appetitū inuat et digestionē.

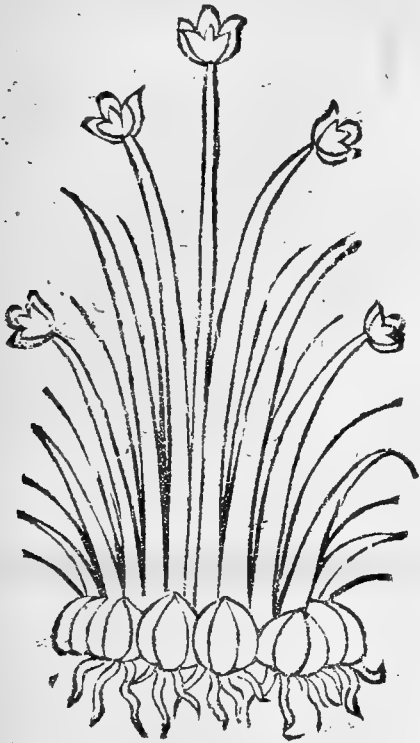
Ventositatē quoqz soluit. **D**pilationez aperit. melancoliā mitigat. Et hec maxime facit his q̄ temperate cōplexiōis sunt.

Nocet autem illi cuius cōplexio supabundat in calore. vel qui febrez patitur epatis aut cephalēam. et cuius meriti debiles sunt. **I**dem in li. vt supra. Dicit autē qz ex multo vini potatione passiōes accidūt graues frigide: sicut apoplexia: spasim⁹: epilentia: emigraneū: obstupēfactio et his similia. Replent enī ventriculi cerebri vaporibz vini. et quod ad illud de venis ascendit. vnde calor naturalis refrigerat: et huiusmodi passiōes generant

De Herbis

cum origaro fluorem sanguinis phibet ⁊ vis
scide stringit proprie cum masticata vel co
mesta dencium offensam sanat.

¶ In ardore stomachi pozulaca in aceto co
mesta mire iuuat tunfa. ⁊ cum mollito ordeo
mixta: ⁊ quasi malagina panno inducta: isto
macbo imposta: mire febres tollit.

Capitulum. ccccxiiij.

Reos. p. ande. ca. dccv. yreos. ē her
ba faciēs florē albū vt liliū. ⁊ ē i fron
dibz silis yri. Differūt autē in floribz.
¶ Un̄ ysus. yris purpureū gerit florem: yreos
albū. Gladiol⁹ croceū. s. spatula fetida nullū
¶ Un̄ ille herbe sūt silis i solijs. dñt tñ in flori
bus. Nā yris hz florē purpureū hñtē grada
tiones diuersas in purpureitate. sic arc⁹ celi.
p q̄ lege capitulū liliū supi⁹ de l. Et est ali⁹ cu
ius flos ē alb. ⁊ iste est yreos. ⁊ ille debilioz ē
supiori in oi re. et melior ex eis est cui⁹ radix
est alba rotūda participans de rubedine s̄m
aliqd: ⁊ grossa ⁊ dura ⁊ spissa. ⁊ in q̄ est aroma
ticitas: sicut odor viole pprie. ⁊ cui⁹ sapor est
acut⁹: mordicanti⁹ ppt̄ acrimoniā ipi⁹. hñs
nodos breues ⁊ collectos. Et melior ps plā
te ē radix. post illā flores. ⁊ meli⁹ temp⁹ colle
ctiōnis ipius radicū est p̄ncipiū veris.

Operationes

¶ Paulus cap yreos. yreos ca. est in. ij. gra
du. sicca i. iij. Valet p̄tra duriciem neruoz et
flegmate. Tussim placat. S̄ creatū facile fas
cit. grossos humores pectoris attenuat.

¶ Cum aceto potat⁹ spleneticis ⁊ spasmū ha
bentibz prodest. rigorem fe. ⁊ dolorē vulue mi
tigat ⁊ aufert. cū vino potatū mēstrua prono
cat. pessariū inde factū: secundinā et fetū mor
tuum expellit. Stomacho nocet. Cū aqua
calida bibitū dolorē ventris placat. Elixatū
et pistatū vulnera dolentia curat. coctū cum
aqua ro. mixtū vulnera ⁊ pustulas mundifis
cat. et bonam in eis carnem generat. et valet
contra putredinem dencium et gingiuaz.

¶ Plateari⁹. yreos vel yris ca. et sic. sunt in
ij. gra. Similes qdē sunt in solijs ⁊ i effectū.
sed yris florē facit purpureū. yreos albū. Na
rū radice medici vtunt. q̄ in fine ver⁹ colligit
ac desiccat. et p̄ duos annos seruari potest.

¶ Itaqz p̄ radice yris pot̄ poni radix yreos.
⁊ s̄it ecōuerso. Virtutē hz diureticam vnde
dissoluit et aperit. ¶ Costan. yreos est ca. in
ij. sicca in. iij. valet cōtra dolorē neruoz de fle
gmate. diurnam tussim placat.

Capitulum. ccccxiiij.

Ris illirica. Ysido. yris illirica a similitudine yris celestis nomē accepit. Unde arcumen a latinis dicitur: eo quod flos eius varietate coloris eundem arcum celestem imitetur. Illirica dicitur quia in illirico plurima est et violentissima. Species eius folijs gladioli similibus radice aromatica odoris boni.

Operationes

Adacer. yris dat floz nomē arbozipe suo. Celestis similes sunt nempe coloribus yris. Illiricam dicitur illam: quia plurima nasci fertur in illirico: vis eius sicca calensque. Dicitur atque gradus: dant hunc in utroque scdm. Maior vis huius est in radicibus eius. Has desiccandas per frusta rotunda secatas. Sic ut se partes non tangant inlere filo. Undeque loco sicco: fac suspendat in umbra. Ut aliter rotum: poteris siccare per annum. Cum vino sedant tussim: prebentque saporem.

Capitulum. ccccxv.

Dea. ydea sicut Dyascozide ca. dicitur ydea sicut translatione grecā. Folia habet similia myrrhe que amili longi sunt,

Operationes

Radix eius remordens siue redarguens sturpis est. sanguis fluore siue quolibet fluxu stringit. Ubi sciendum quod Dyascozides de ydea facit duo capitula. Unum quod incipit per y. et est illud quod ponitur hic. et aliud quod incipit. Batus. et una de speciebus eius est ideo per i. per que lege capitulum ccccxv. superius de R. Galienus. vi. sim. far. ca. ydea. ydea radix: et gustantibus quidem est acra. emorogias et fluxum ventris: necnon dissinterias et fluxum mulierum. quorumque talia sanans bibita et deforis apposita.

Capitulum. ccccxvi.

Pericon vel scoparegia latine. Grece ypericum vel biumi vel atricum. arabice Infaricon. Ex sinonimis. ypericon dicitur herba sancti Iohannis. Verbaque proferata. Quidam etiam nominant eam coronam regiam. Sera. li. aggre. ca. Infaricon. Sunt quidam qui nominant kamepitheos propter similitudinem quam habet secum in odore resinis pini. Nam pitheos. id est pinus arbutum: est quod ydoneum est ad accendendum ignem sicut ligna. et habet folia similia rute. et longitudo eius est circiter palmum. et color eius vergens ad rubedinem. et habet florem subtile album similem flori cheyri albo. et semen eius est in cortice longius et rotundum. Et magnitudo seminis est in quantitate seminis

De Herbis

videt cū odore resine pini. Nascit̃ locis aspis
 z domesticis. Et vsus ei⁹ est q̃ administrat̃ si⁹
 cut est. ita q̃ nō sum⁹ cōtenti semine solo. Sa
 lie. viij. sim. far. ca. ypericū. fm translationem
 arabicā ypericū calefacit et siccāt subtilium
 partū existēs. Dyas. ca. ypericum. Est herba
 colore subrufa folia similia rute. habens z flo
 rem tenuem floze viole simile. z semē nigrū in
 forma ordei odoris resine. vires habet acris
 ter strigētes z mictuales. Paulus ca. de ype
 ricon. ca. est z sic. in. iij. gradu.

Operationes

¶ Galien⁹. Destrua z vinas puocat. D̃ por
 tet aut̃ totū ad hoc assumere. z nō solū semen
 sed etiā fructū. Sed cū folijs applicatū viri
 de fit ad cicatricem ducere pōt. omia vlcera
 queq; adustione facta sunt ignis. siccū p̃o si
 apposueris: sanabis. z laxa z putrida vlcera.

¶ Quidā vero z sciaticis bibere id dant pul
 uerizatū z siccātū. z qñ fit nascale cū eo puos
 cat menstrua. z qñ bibit̃ puocat vnam.

¶ Et si bibitur ex semine eius cum vino cur
 rat quartanam. Et quādo bibitur eodez mo
 do sexaginta dieb; continuis curat sciaticā.
 Et quando fit emplastrum cū folijs ei⁹ et ses
 mine curat combustionem ignis.

¶ Dyas cozides. ypericum vzinā potatū puo
 cat z ventrē stringit. Itē folia et succus eius
 medetur dissinterie z sanguinis effusioni.

¶ Ramicem etiam curat. Verba fomēto im
 posita z combusti sanant. Dec cauda caballi
 na dicitur ab aliquibus. z desiccata est for
 niter sine mordicatione.

¶ Ad plagas aut̃ magnas cathaplasmatib;⁹
 imposita vtilis est: z glutinat nervos incisos.
 facit z ad eos q̃ sanguinem vomunt.

¶ Et ad fluxum sanguinis mulierū et ad diss
 sintericos z ad dyarrias: z ad om̃e reumavē
 tris fortissimū adiutorū est. si ipa herba cum
 aqua aut cum vino bibatur.

¶ Succus aut̃ eius fluxū sanguinis de nas
 ribus. et ventris fluxum cū vino austero pos
 tui datur. febrientibus cum aqua

¶ Paulus. Urinam prouocat. Spar z renes
 mundificat. femozum dolores curat. Vlnes
 ra desiccāt. venenum superat. Cathaplasmas
 tibus celeriter vulnera sanat.

Capitulum. ccccxviij.

¶ Sia. Plini⁹. yfia ē apud grecos tra
 dūtq; ipam z typhen cū sint de gene
 re ad frumētū redire si pisse serantur
 nec ptinus: s; anno tertio. Zea semē est ex q̃
 fit alica. granū ei⁹ in pilla lignea tundit̃. vllas

pidis duricia nobilius conteritur. excussisq;
 inde tunicis: iterū armamētis nudata cōcis
 ditur medulla. Est zea que degerat i affrica.
 vnde adulterina fit alica cuius spice latiores
 ac nigre sunt z breui stipula.

Operationes

¶ Isaac. Zizania nascunt̃ inter triticū siccis
 corruptisq; tpiib; viij vīm habēt acurā z vene
 nosam. z aliqñ mentes p̃urbant z inebriant.

¶ Dixta sulphuri vino z aceto ad imperiginē
 vel serpiginem valent. cocta aut̃ cum radicē
 cortice: vulnerib; iam putrefactis apposita sa
 nant z mundificant. valent etiā ad apostema
 ta dissoluendum.

¶ Diero. sup Dartbeum. Inter triticum z zizania qd̃ nos loliū appella
 mus q̃sd̃iu herba est. necdū calamus proue
 nit ad spicā grandis similitudo ē. z in dūscerz
 nendo aut nulla aut pdifficilis distantia.

¶ Auic. Zizania fm duas res ab hoib; dicit̃.
 Quidā enī zizaniā vocant granū sile frumen
 to ex q̃ faciūt panē. z dicunt q̃ zizania pluria
 est. Alij p̃o rem qñ dā inebriantē malā que in
 granis puenit. Helior ē illa q̃ est leuis ponz
 deris. non vetus nec frangibilis: sed viscosa
 cū masticat̃ declinans ad rubedinē. z in ipa ē
 ponticitas parua. ¶ Pl. lib. xxij. Infelix dis
 crum est a Virgilio lolium. hoc tñ mollitum

A

B

C

D

Tractatus

ex aceto coctū z impositum sanat empetigines: eo celerius quo sepius mutatu est. Bedetur z podagre: ceterisq; dolorib; cū oximelle. Curatio hec a ceteris differt. aceti sextario vno dilui mellis. ℞.ij. iustum est. ita temperatis sextarijs trib; decocta farina lolij. sextarijs duob; vsq; ad crassitudinē calidūq; imponi ipm dolentib; membris. Eadem quoq; farina extrahit ossa fracta.

Capitulum. ccccxxvij.

Yringus. p̄ande. ca. lxxij. Astaruticon arabice vllsecacul. Gre. biomon Latine s̄o centū capitavel yringus. Nō est aut affodillus vt q̄dā dixerūt. sed vocant̄ due plāte. q̄rū vna est yringus: vt patz p̄ Serapionem pp̄rio cap. Et alia est vna alia herba q̄ sibi sat; similat. Itē Plini⁹ post sermōnē de yringo ex his inq̄t: scz yringū candidū quē centū capita nominant: omēs effect⁹ eosdem causat. z radices in cibis grecoz recipiuntur siue crudis siue coctis: vt Dyascozides cap. de yringis. Pr̄eterea ī antidotario virili in quodā antidoto q̄s incipit. Antidotum quod facit epilepticis recipiant̄ z centū capita z affodilli: quare nō sunt idem.

Operationes

Serapion li. aggre. ca. Astaruticon: id est centū capita. Alia est celestis coloris. et alia albi coloris. Sed q̄ est celestis coloris ē herba bñs stipitē durū z asperū. et in summitatib; eius est flos glaucus similis flori camomille. z aliquis ex florib; habet colorē purpureum. z habet folia scissaz capitella similia stellis. sed folia que sunt in ramis tendūt ad longitudinem. z habet velut pilos.

Et idem aucto. Galie. Traxit nomē ab eo q̄ curat apostemata. q̄n fit emplastr; defozis cū ea. aut suspendit̄ sup ipa. Virt⁹ ei⁹ infrigidat z desiccāt nō fortiter: et maxime dum est recens. Sed centū capita albi coloris ē yringus. Et est species spine. et sumit foliū ei⁹ cū sale conditū in p̄ncipio sui augmenti.

Et folia ei⁹ sunt folia aspera aromatica in summitate q̄n gustant̄. Et in summitatib; ei⁹ sunt capitella rotūda sicut sunt stelle. et in circuitu eorum sunt spine. z stipes eius est dur⁹ z color ei⁹ capiteloz est similis colorī oleandri. z fortasse aliquādo sicut color iacincti. et habet radices longas nigras defozis: intus albas in grossitudine polic;: boni odoris. nascitur in locis arenosis z asperis.

Et idem aucto. Galieni. Virtus ei⁹ est cōposita. quia infrigidat et resoluit resolutione pauca. **P**aulus ca. de yringo. yringus scz cacul aut yringion: herba ē spinosa. radix ei⁹ cū aliquali aromaticitate comedif z pficiuntur cū melle z zuccaro radices p̄dicter comedunt. **D**yasozides ca. de yringo. yringus aut yringion aut nux agrestis: herba ē spinosa. folia ei⁹ in initio comedunt̄ z in sale cōponunt: que folia lata z aspera sunt gustum aromaticis habētia cū multis virgīs in q̄b; sunt capitella rotūda spinosa. bastā habent durā in giro: z quāq; albam z viridem cū colore iacincti. **E**t radix est illi oblonga z nigra defozis. deintus alba aromate plena. nascit̄ in locis lapidosis z campis et littozib;. Radix eius habet virtutem calefactiuam.

Auicenna li. ij. ca. secacul. Secacul est ca. in. ij. ad humiditatem quandā tendens. et in ipso est leuitas. z virtus eius est sicut virtus baucie yringus: z maxime radix eius cruda comesta: curat gomozream.

Serapion aucto. Dyas. Folia hui⁹ plante cōferūt inflāmationi stomachi z apostematibus oculi: z alijs apostematib; calidis.

Et quidā dicūt q̄ flos huius herbe cuius color est purpureus: si bibatur cum aqua cōfert squinantie z epilentie que accidit infanti bus. quando fit emplastrū cū ea bumida cō

De Herbis

fert apostematibus lumborum calidis.

¶ Et dicunt qd si ille qui habet apostemata in lumbis suis: acceperit florem eius siccum cum manu eius sinistrāz posuerit super apostemata: sedat pulsationem eorum.

¶ Et idem aucto. Dyas. Quando bibitur succus eius radice qui est albi coloris puocat vrinam et menstrua. Dissoluit rociones et inflationes stomachi. et quando bibitur cum vino confert dolozi epatis et moribus venenatis. et quando fit cum eis emplastrū: resoluit exteriora apostemata. aut quando suspendit sup ipsa sicut quidam putauerunt.

¶ Guicenna Secaculi habet virtutē banciae et exercitat appetitū coitus. et loco ei⁹ ponit buziden siue buzeyden. quod inuenies in capitulo. lxxij. superius de. B.

Capitulum. ccccxix.

¶ Dyopiper. i. piper montanū vel piperastrum. Dyas. ca. ydropiper fm traslationē grecā nascit locis humidis: cuius virga est nodosa. in qbo nodis nascunt folia que nodos intra se et gradus habēt. huius fo. metastro filia sunt sed maiora et molliora et albiora. gustu acerrima sicut piper. sed nō talis odoris. cui⁹ semen in ipsius virgis minutam existit et spissum sicut borrus.

Operationes

¶ Semen ei⁹ cum folijs cathaplasmatibus adhibitur duricies et tumores spargit. et liuores limpidat sicci et tritu p pipere misceri potest.

¶ Radix ei⁹ inutilis est. herba cum semine cathaplasmate facto. et imposito yppopias tollit. et duros tumores spargit. rubore facit corpi.

¶ Galie. viij. sim. far. ca. ydropiper. fm traslationē grecā. ydropiper vocatū quidē est sic a locis in qbo nascit. et ab eo que habet gustū ad similitudinem piperis. est autē ca. sed non quantū piper. quoniam viridis hec herba cum fructu et cathaplasmat a yppopias. et scliratos tumores aperit et dyasozat.

Capitulum. ccccx.

¶ Aquirialis vel stellaria latine. grece asterion vel aster acticus vel buzonium. Pl. ca. Asterion. nascit intra petras et loca aspa. Hec herba nocte tanquam stella in celo lucet adeo vt eam videntes ignorantes putent se fantasma videre a pastoribus maxime videt. ¶ Paulus capi. Aster vel asterion. est quedā herba radiata vt stella. folijs oblongis duobus aut tribus in acumine capitella stelle modo radiata.

Operationes.

- A** Salvi. sim. far. ca. aster acticus siue ynguiri-
 rialis. Alij bo buboniu vocant: qd no solus
 supplasmatus s; etiã ppinatu credit bubones
 sanare. habz aut qd dyaforeticu. habet etiam
 no min⁹ refrigeratiu qd z repulsi: vt mixte
 sic potentie sicut rosa. no tamen sic stipticat.
B Est idẽ eodẽ li. magz infra ca. buboniu siue
 aster acticus: siue ynguiriialis noiat⁹ e: ex eo
 q credit pferre bubonibz tã cathaplasmatuz
C q assumptu. Est autẽ mediocriter dyafore-
 ticu: eo q mediocriter est ca. z neqz vebemen-
 ter neqz intense desiccet. maxime autẽ cũ ad
 buc teneru est z recens dictum est prius.

Capitulum. ccccxv.

Proquistidos. i. succus ei⁹ qd ozit ad
 pedes rose canine vel barbe hircine.
 Pro quo lege cap. clxx. sup⁹ de E.

Operationes

- A** Dyaf. Stringit ei vebementissime. vñ ven-
 tris pfluũ z sanguis abũdantiã reprimat sine
 mora. Sunt autẽ due spẽs. Una est flaua. i.
 subnusa z alia alba. q̃s greci ypoquistidos vo-
 cant: eo q i radice herbe dicte nascat: vt ap-
 paret silt in caplo Edera arboræa. Qui⁹ suc

cus exprimit z reponit valet ad eadẽ ad q̃ l⁹
 ciũ z accatia. Paul⁹. Fri. z est z sic. i. iij. gra.

Capitulum. ccccxvii.

ypoglossos: id est lingua equi. z voca-
 tur alio nomine mirta agrestis.

Operationes

Dyaf. Frutex e mirta agrestis filis. folia ha-
 bens minuta: z comã spinosaz. q̃ folia in sumi-
 tate sũt sicut lingua cũ ramulis mioribz circa
 eadẽ fo. hac p̃hibet multi collo ligatã: dolorẽ
 capitis tollere. Balaginãtibz miscet. Pla-
 ypoglossam dicũt alexandrinã. folia bz oris
 mirtino silia. sed maiora z albidiora z mollio-
 ra. Semen in medio folioz ei sanguineũ est:
 z tanq̃ cicer. virgas duobz palmis. aut modi-
 cũ pl⁹ bz longas. radicesqz siles mirtine: sed
 maiores z odoratas molles ac rubeas. Ma-
 scit autẽ in locz montuosis. virt⁹ ei⁹ radice tñ
 existit que cũ vino dulci bibita diu parturien-
 tibus subuenit. Strãguiriosis etiã medicinali-
 ter p̃ficat. z sanguinẽ p̃ vrinã deponit. Pl.
 li. xxvii. ypoglossa habet folia siluestris mir-
 ti. figura concaua z spinosa. z ceu linguas in
 bis folio paruo exeunte de folijs.

Capitulum. ccccxviii.

De Herbis

virtutis: nō tñ calefacit manifeste: neq; infri-
gidat. Et iō tam renuz q̄ epatis deopiliati⁹
est: ⁊ mag; radices ⁊ semia q̄ herba. qm̄ etiaz
sanat dolorē dentiū. quoniā sine calefactiōe
desiccatur. quorum egent maxime dentes.

Capitulum. cccxxiii.

Eduar. Auicenna. Zeduar me-
lior est illa que cum napello cre-
scit. et eius vicinitas plantam
napelli debilitat.

Operationes

¶ Est autē tyriaca venenoz omnū viperi et
napelli ⁊ alioz. ¶ Rasi. Zirumbet: id est zes-
duaria. ca. est ⁊ sic. ventositatē dissoluit.
¶ Constantinus in libro graduum. Zeduar
ca. est in. iij. sic. in primo. valet contra venena
⁊ morsus reptiliū. stomachum curat ⁊ confor-
tat. appetitum excitat. Putorem oris ampu-
tat: si post allia accipiatur.
¶ Platearius. Zeduar ca. est in. iij. gra. sic. in
ij. Vinū decoctiōis eius p̄tra frigidā tussim
valet. ⁊ d̄ dolorē stōachi ⁊ intestinoz ex frigi-
ditate ⁊ ventositate. ¶ Salsamentū ex eo fa-
ctū ⁊ roze marino ⁊ pane alio ⁊ aceto appeti-
tum excitat. Suppositoziū ex eo et trisera
matricem calefacit ⁊ mundificat.

¶ Ii iij

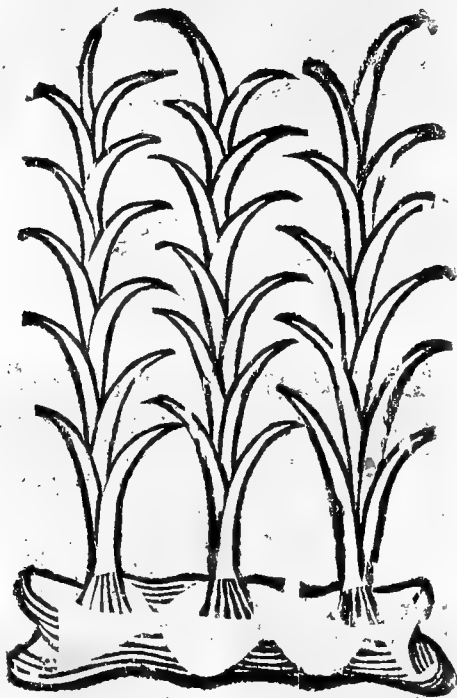
Paragus siue asparag⁹ latine ⁊ gre-
ce. Ara. nalion vñ halion. Serap. li.
aggre. ca. nalion auc. Sal. i. sparag⁹.
virt⁹ ei⁹ ē q̄ desiccatur s; nō hz frigiditates neq;
caliditate. ⁊ abstergit ⁊ apit opulationē epatis
⁊ renum. ⁊ proprie semen ⁊ radix.

Operationes

¶ Sera. Asparagus curat dolores dentiū. qz
siccatur sine calefactiōe ⁊ infri-gidatōe. ¶ Et idē
auc. Dial. Dñ elixat vna ebullitiōe ⁊ comes-
dit. mollit ventrē ⁊ puocat vrinā. ¶ Et qñ col-
quif radix ei⁹ ⁊ bibif decoctio ipsi⁹ p̄fert strā-
guirie ⁊ yctericie ⁊ sciaticae. ¶ Et qñ decoquit
in vino p̄fert decoctio ei⁹ morsui rutele.
¶ Et qñ ex decoctiōe ei⁹ fit collutio oris cō-
fert dolori dentiū. ⁊ semen eius qñ bibif facit
opatiōes radice. ¶ Et d̄ q̄ elixatura ei⁹ occi-
dit canes. ⁊ dicūt aliq; qñ cornua arietū se-
peliunt in terra nascuntur inde sparagi. ¶ Et
idem auct. Aben mes. pprietatē est remouere
dolorē lumboz q̄ fit a fleginate ⁊ ventositas-
te: ⁊ dolorē colice. qz mollit ventrē. ⁊ si hō vri-
tur eo multū facit nausēā. ¶ Salien⁹. ij. de ci-
bis ca. de Asparago ait: q̄ sunt diuretici mor-
dicū hñtes nutrimēti ⁊ nō benedigerunt.
¶ Et idē. vi. sim. far. ca. sparag⁹ est abster-siue

Tractatus

S Pandecta ca. decem. Zedoaria latine. Bre
B ce zerumbet. Radix e cuiusda herbe in trans
B marinis partibz inueta ca. est p'ut' z viscide.
B **Q**u' lubricos occidit: ructu facit: z stoma
B cho ap'ri. cui' dolor e antiquu' ieiune sumptu
 masticatioe tollit. **P**aulus ca. de zedoaria.
 ca. est in. iij. gra. sic. in. ij. radix ei' cuiusda her
 be que p. r. annos seruat. Vinu' decoctiois
 ei' z tussim fri. facit. z dolor e stomachi z in
 testinoz ex ventositate vel fri. suppositoziu' fa
 ctu' ex eo facit: vt supra dictu' est. **S**era. li.
 ag. ca. zerumbet. i. zeduaria. z sunt radices ro
 tunde siles in sapore z colore zinziberi z affer
 tur de seni. **Z**iben mes. Est ca. z sic. in. ij. g. et
 impinguat impinguatione pueni'cti. **E**t dixit
 Bedigeras. **C**ofert morui venenosorum.
Quicē. de viribz cordis dicit q' est ca. z sic.
 in. iij. gra. z habet confortare cor.

Capitulum. ccccxv.

Zinziber latine. Ara. zinziber dz tengi
 bel. **S**era. li. aggre. ca. tengibel. auc.
Dyal. Est arbustu' qd' repit in terris
 arabu'. z hoies illi' terretunt folijs ei' i mul
 tis rebz: sicut vtimur ruta in cibis z potibz z
 decoctioibz z alijs. z radices ei' sūt parue: sū
 cut radices ciperi. q'ru' color' p'sus albedinem

declinat. z sūt sicut mutilate. z in sapore eaz e
 delectabilitas. z silitudo sapor' piperis. z hnt
 bonu' odorē. z oportet q' eligant ille q' nō sunt
 pforate. **E**t qda sunt q' p' dicit zinziber cū mel
 le z qda cū rob. **E**t qdaz cū aqua z sale. z hoc
 ne putrescat. et sic ponit in terris vasculis:
 vt de portet ad partes romanoz. z est pueni
 ens in cibis: z comedit in piscibz z sale.
Sal. vi. sim. far. ca. de zinzibere fm transla
 tionē grecā. Radix bui' plāte defert ad nos
 ab india. z e illud in q' est inuamentu'. **E**t vir'
 eius est calefactiua caliditate forti cū humi
 ditate. ppter hoc accidit ei q' corrodit et pu
 trefit cito. qm in eo est humiditas superflua.

Operationes

Paul' ca. de zinzibere. Zinziber e ca. in. iij.
 gradu. hu. in pmo. Vinu' decoctiois ei' z si
 cuū siccaz z passulaz valet ad frigidā tussim
 z spūaliū frigiditatē. **S**i etiā puluis ei' in si
 cubz ponat: z sic comedat. **P**uluis ei' in ci
 bis pfect' z exhibit' sincopisanti' cofert. p
 bienniu' seruat. **E**t est domesticu' et siluestre.
 Domesticu' est qd' karopos colore: sapore ve
 hementi acuto solide sube. domesticum vero
 subalbidu' acutu' habet sapore. sed nō adeo ve
 hementē: nec substantiā adeo solidāz. **U**n cū
 frangunt partes sibi coherēt qbusdaz ramus
 sculis. **I**n siluestri vero raro vel nunq' sic in
 uenit. **Q**uicē. Zinziber simile est piperi in
 natur' suis: sed nō est in eo illi' subtilitas. et
 accidit ei vt corrodaf ppter hūiditatē suā su
 perfluā. ppter hoc etiā z ppter spissitudinē suā
 calefactio ei' durabilior est calefactioe pipe
 ris. **E**t aut ca. in fine tertij. z sic. i. ij. **I**saac.
 Zinziber ca. est in. iij. g. hūiditatē bz: licet sen
 sui nō appet. hec testificat q' putredini appa
 rat' est. **A**tilis e frigidus stomachos haben
 tibz. ventrē soluit. hūiditatē deficcat. digesti
 uā virtutē adiunat. ventrem humectat. **E**t
Rasi. Zinziber ca. est z hu. Cibū digerit. ven
 trem mouet. **S**tomacho z epati frigidis cōs
 fert: z oculis ex humiditate obscuris.
Constantin'. Zinziber ventrē humidū fa
 cit. ij. 3. de eo. z. ij. 3. zuccare cū calida aqua ac
 cepta. viscosos humores purgant.
Conditum libidine augmentat. stomachū
 calefacit. **L**ibum digerit. **S**upfluā humidit
 atē stomachi de fructibz deficcat. p quo pi
 per albu' z longū poni debet. **D**acer.
 Zinziber atq' piper equalia nam medicinae:
 Dicunt hac causa raceo de viribus huius.

Capitulum. ccccxvi.

De Herbis

Capitulum. ccccxxvii.

Zirumb sine zirumbet arabice. Grece circūquinē vl' cauch. Sera. li. ag. ca. zirumb. Zirumb ē ex speciebus odoriferis. 7 ppter h admiscet in pfectionibus aromaticis. Et idē auc. Gal. Est ea. 7 sic. ppe tertius gradu. 7 ē in pture sua sile cassie lignee 7 cubebe. Et idē aucto. Consofodonij. Si nō habes cynamomū pone p eo zirumb. Et idē aucto. Isaac eben arā. Zirumb est arbor magna q nascit in mōte lubue. i. in oriēte. nullū faciens fructū: hñ s folia longa. qz color est inter frigiditatē 7 citrinitatē similia folijs salicis.

Operationes

Isaac. Resoluit 7 stringit ventrē. Et ides aucto. Delarngie. Virtus eius est sicut virtus nucis muscate. verū tñ est subtilior ea. Et qñ sit sternutatorij cū eo 7 oleo violaceo puenit dolori capitis frigidō 7 hūido. Et puenit stomacho 7 epari ppter suā aromaticitatem.

A
B
C
D

Jrnabū. Pand. ca. dccxxvii. jrnabū est arbor magno fructificās in mōte libano de seni. cuius virgulta sūt pua rotūde figure. hñ s parua grossiciē calamitū q scribit. nigra ad citrinitatē declināria q nō hñt multū saporē: neqz odorē. 7 modicū quod hñt de odore est odor citri. Est 7 eius virtus nucis muscate. 7 est subtilior parumper.

Capitulum. ccccxxviii.

Jnirmon Dyascoz. fm translationem grecā. nascit in mōte anamon. virgas hñ siles apio 7 ramos plurimos. 7 sossilia et lata sup terram spanfa. fortiora et pinz

Tractatus

guiora et odorata cum viscidine color est mellis
niger et sunt ei capitella aneto filia et semine ob-
rotundum simile cauliculo: nigri viscidum et myr-
rhe huius odor. Radix eius viscida est et odora-
ta et mollis succum plurimum huius et fauces mor-
dens. Corium est illi a foris nigrum: et intus viri-
de aut subalbidum. nascitur in locis asperis et hu-
mectis. virtus est radice eius et semini et herbe ca.

Operationes

A **B** **C** **D** **E** **F**
¶ **D**yal. Eius folia in sale componunt. ventrem
stringunt. ¶ Radix eius venenis occurrat tussis
omnibus et orronoicis urinam puocat. ¶ Folia eius
cathaplasmatibus adhibita tumores et durities
es spargunt. ¶ Radix eius siccum facere potest. se-
men eius urinam puocat. ¶ Aetheticis et splenes-
ticis et dolori vesice maximum presidium est. mens-
struis imperat. ¶ Secundinas expellit.

Capitulum. cccxxxix.

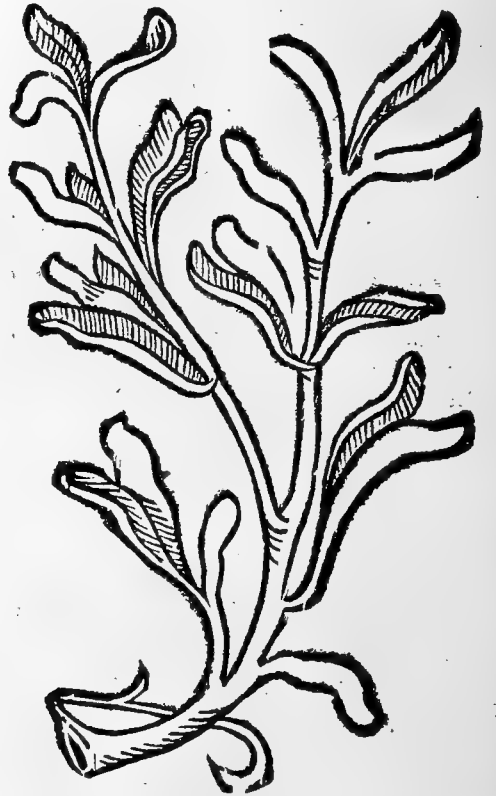
Muza siue muza grece. Ex sinonimis
Muza est fructus paradisi: ut dicunt
quidam. in quo comedendo peccauit
adam. Sed alij verius dicunt quod peccauit in
ficu. Fertur autem muza crescere in babylo-
nia. alio quoque nomine muza est opiata. **I**saa-
ac. Muza est calida in medio primi gradus.
et humida in fine ipsius.

Operationes.

¶ **I**saac. Muza cerebrum bumectat et ven-
trem: pectoris et pulmonis ledit asperitatem
Est autem nutrimenti multum grossi. Que assueta ge-
nerat stomachi gravitate: ac splenis et epasopi-
lationes. Unde qui eam manducant post eius
comestione zinziber conditum vel oximel acci-
pant: sitamen frigide nature sunt.

¶ **A**uicenna. Muza nota est. nutrit veloci-
ter: ac lenificatiua est. ¶ Multitudo eius ge-
nerat opilaciones. et addit in colera ac flegma-
te secundum complexionem. ¶ Confert adustioni ignis
gutturis ac pectoris. ¶ Stomacho quidem
conueniens: sed multitudo eius valde grauis
est. Augmentum in spermate facit: et urinam
prouocat.

Capitulum. cccxxxix.

Zuccarum. Actoz. Zuccara et candi
(ut fertur) ultra mare vel in Hispania
ortum habet ex cannis que zuccarine
cognoiant. Quis enim zuccara intra cannam sic
medulla intra sambucum vel arundinem. ¶ **S**e-
ra. li. ag. ca. Zuccarum cauct. Galie. prima eius virtus
est quod siccat. Secunda quod abstergit et resoluit.

De Herbis

Et dicit Galienus de ingenio sanitatis quod ingreditur in medicinis que operiunt opilationes: et abstergunt et mundificant vias. et est longinquum a nocumeto stomachi. et ab eo quod facit situm sicut mel. et efficitur per expressionem cannarum. et succus earum coagulatus vocatur zaccarum. Et idem auctoritate Dyascozidis Est similiter zaccarum species que est ex speciebus mellis. et vocatur mel cane. et est illud zaccarum quod est ita pingue quod non induratur: sed remanet liquidum ad modum mellis. et cum plus moratur durefcit. cuius substantia coagulatur super camas in India et Arabia: et cum plus moratur durefcit. cuius substantia indurata similatur substantie salis. et frangitur sub dentibus sicut sal. et vocatur sal indum.

Operationes

¶ Serapion. Zaccarum indum quando res soluitur et bibitur: soluit ventrem. et est bonum stomacho. Confert dolori vesice et renum. et abstergit obscuritatem visus.

¶ Idem auctoritate Aben Desuay. Est calidum in principio secundi gradus. et humidum in medio primi. et tale zaccarum sic coagulatum super cannam est quod affertur ab egenis fructa similia fructa salis.

¶ Et est etiam Zaccarum tabarzet: id est de regione illa que fit zaccarum album purum et bene coactum: quod non mollificatur sicut sal armeni.

¶ Est similiter Zaccarum aluzar secundum Quicem. libro. ij. capitulo de zaccaro. Zaccarum aluzar et est ros cadens super abusam. et sunt sicut fructa salis. et in ipso est ponticitas et amaritudo cum absterfione et resolutione. acuit visum et confert renibus et vesice.

¶ Et est aliud zaccarum amarum quod coligitur in planta hauser.

¶ Paulus ca. de zaccaro. Zaccarum est calidum et humidum in primo gradu. virtutem habet nutriendi et in frigidandi et relaxandi. contra dolorem oculorum distemperet zaccarum cum lacte mulieris: et distillatur in oculo. probatum est.

¶ Quicena li. ij. ca. de zaccaro. Zaccarum est vehementioris lenificationis: et sedat inflationem. et cum oleo amigdalino convenit colice.

¶ Serapion. Penidie sunt ca. et bu. in primo gradu. Molliunt ventrem. et sunt grossiores zaccaro.

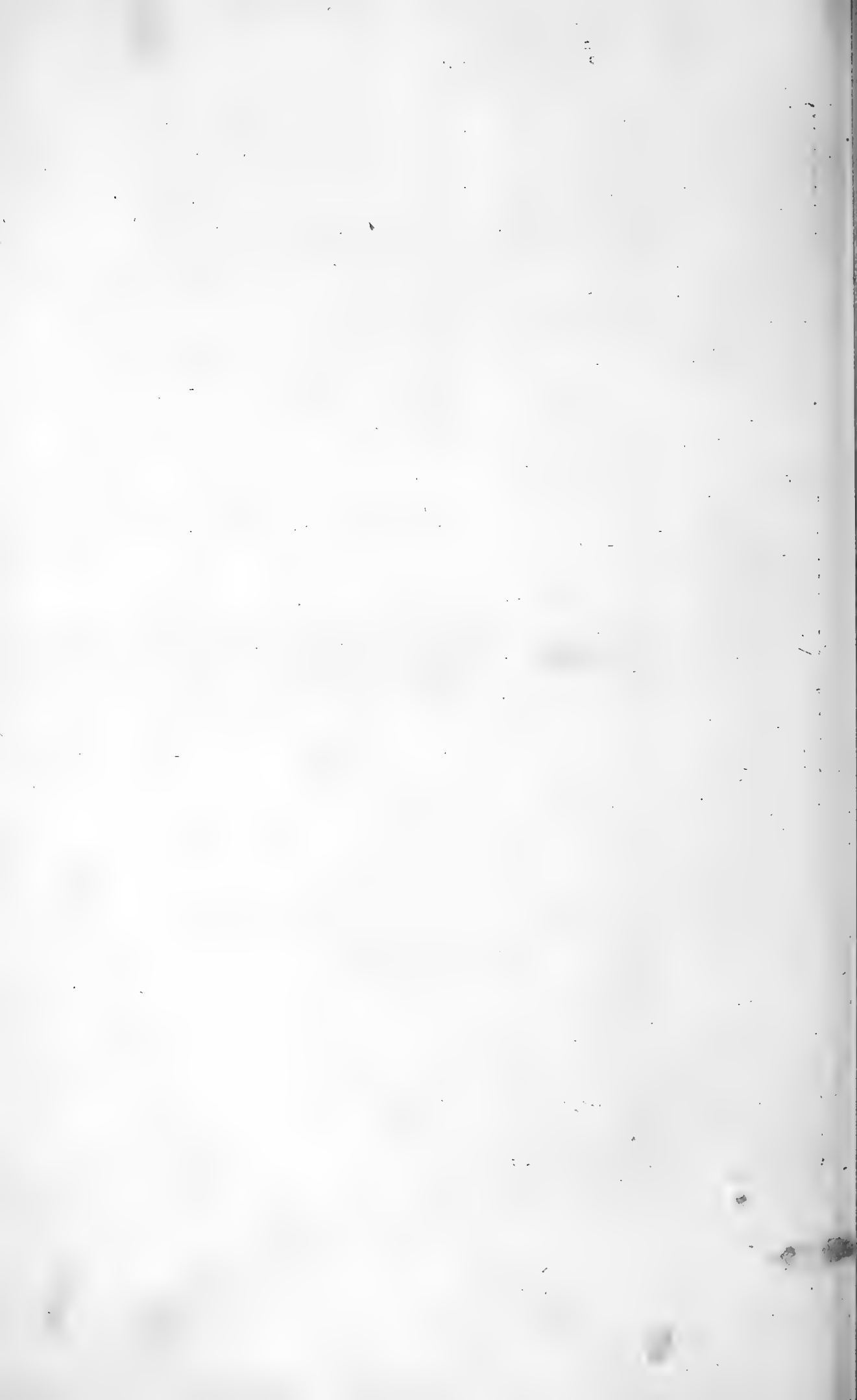
¶ Dyascozides. Ex zaccaro conficiuntur penidie. quarum virtus frigida est et humida. Arteriarum asperitatem comeste leniunt. Oris et gutturis amaritudinem et fellis temperant. Sicce tussientes humectant.

¶ Constantinus in pantegni. Zaccarum temperatum: sed tamen aliquantulum calidum. Duz

ius actio melli vicinatur. Cum farina coctum indigestivum est. Cum oleo amigdalino nutritivum. Sed epatis constipationem facit et in renibus lapides.

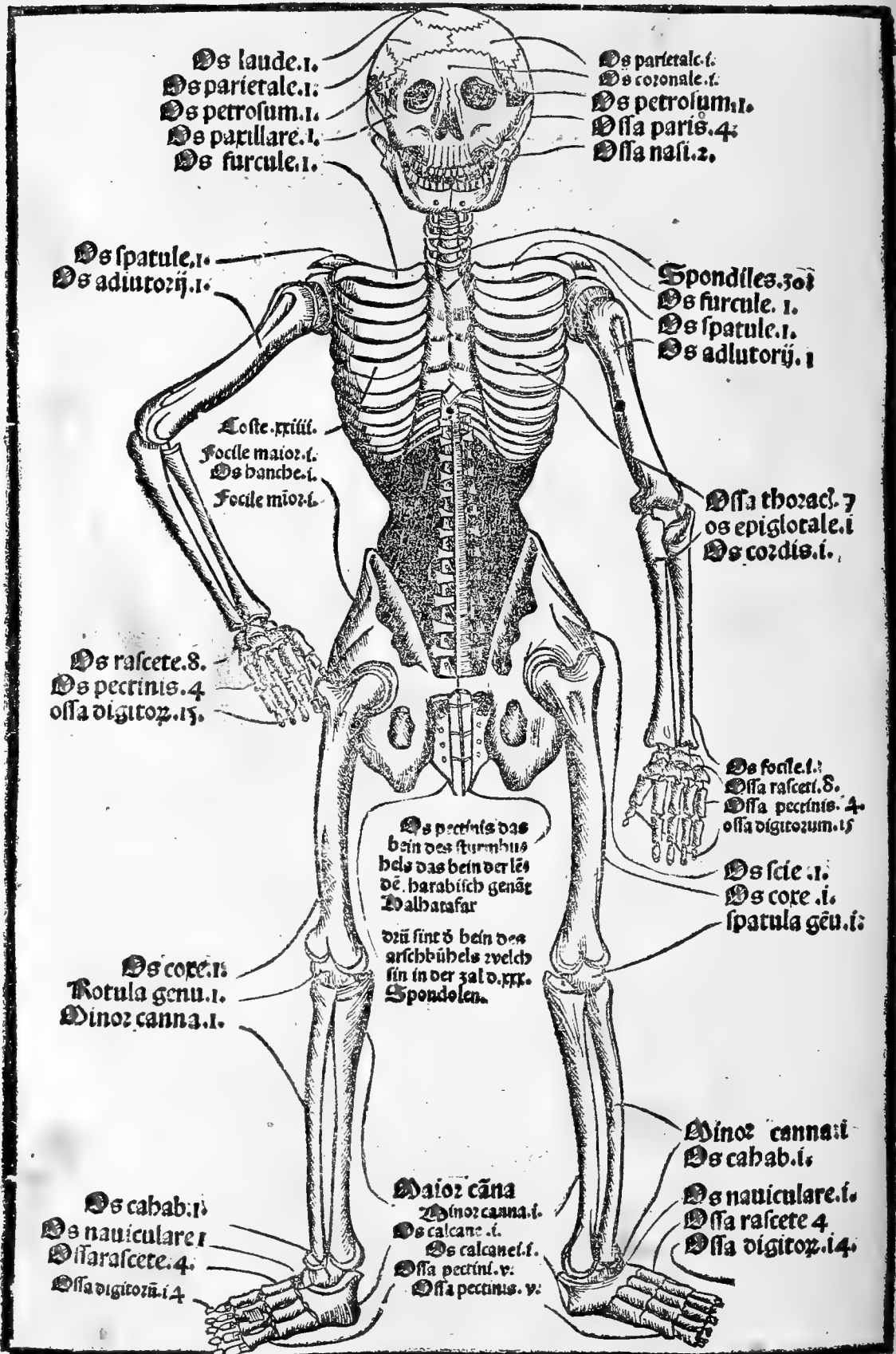
¶ Ex libro de naturis rerum. Zaccara ca. et humi. Sunt autem canne in partibus Hispanie. que cum mature fuerint radicibus evelluntur. earumque summitates ad mensuram duarum palmarum abscise ad speciem germinis terre infiguntur. Reliquum vero cannarum per frustra scissum terunt et liquorem in vasis recipiunt ac bulliunt: cum totus in spumam transire videtur. exhauritur et in vasis reponitur. paleas cooperitur et superaspargitur. Litrinum autem remanet: et multo calidius est. et ob hoc in acutis poni non debet. Album vero frigidius est et laudabilius. et contra dolorem pectoris valet.

¶ Hec de herbis et arboribus que ex his ad usum medicine concurrunt sufficient.

**Tractatus de
Animalibus:**

Homo natus de muliere breui uiuens tempore.

Tractatus de Animalibus

Prologus in tractatum De animalibus.

Quonia in prioribus diuino nobis assistente auxilio. primū presentis operis tractatum de herbis videlicet. et qualiter ad medicinā ad- miniculant breuiter expediuius. Restat nūc eiusdem interueniente auxilio vt ad secundū tractatū: qui de animalibus erit aciem nostre mentis vertam. in quo quidem (dum summa dei bonitas vt speramus haud deerit) natura complexionesque: et si quid medicine subseruiunt animalium: vitā in terris agentium explicare curabim. Quia autem inter omnia animalia dignissimum: nobilissimum: perfectissimum: necnon a deo dilectissimum est homo. Primo loco de hominis natura: eius complexione atque virtute dicamus.

Capitulum. i.

Homo. Isidorus. Formauit ergo (sicut scriptū est) dominus homines in agro damasceno de limo terre continentum ad corpus. Unde et adam interpretatur terra rubea siue terrenus. Erat corpus illud immortale non de conditione nature sed de beneficio gratie. Nam eius immortalitas erat sustentanda per eum ligni vite. Erat itaque potens non mori si non peccaret. quia de ligno vite sustentaret. et potens mori si peccaret: quia ligno vite priuaretur: sicut et factus est. Isidorus in libro etymologiarum. xi. Corpus dictum est eo quod corruptū perit. solubile enim atque mortale est: et aliquando soluendum. Caro autem a creando est appellata. Caro autem ex quattuor elementis composita est. Nam terra in carne est. Aer in anhelitu. Dumor in sanguine. Ignis in calore vitali. Habent in nobis elementa sua queque partem. cui quid debet compage resoluta. Vitruuius in libro tertio de architectura. Corpus hominis ita natura composuit: vt os capitis a mento ad summam frontem et radices ymas capilli esset decime partibus. Item manus palma ab articulo ad extremum medium digiti tantum. Ipsi autem oris altitudinis tertia pars est ab ymo mento ad ymas naris. Nasum ab ymis naribus ad finem medium superciliorum tantum ab eorum autem fine ad ymas radices capillorum frons efficit. Reliqua quoque membra suas habent commensurationes et portiones quibus etiam antiqui pythagoricos et statuarij nobiles vsi magnas laudes sunt assecuti. Corporis autem centrum naturaliter est vmbilicus. Nam si homo collocatus

fuerit supinus manibus et pedibus passis circumque centrum in eius vmbilico collocata circum agendo rotundatione vtrarumque manuum et pedum digiti tangent. Item quadrata designatio in eo inuenitur. Nam si a pedibus ymis ad summum caput mensuraueris: inuenietur eadem latitudo vti et altitudo. Ex vsagogis hypocratis. Corpus quidem hominis in tres partes generales diuiditur: scilicet caput: pectus et pedes. In particulas autem multas. Specialiter autem constat de venis et arterijs et neruis et ossibus cartilaginibus adipibus et ceteris spiritibus. ¶ Notandum quod omnia corporis ossa sunt. ccc. lxxi. Septem capitula. iiii. paria. xiiii. maxillaria dentium eius. xvi. vnum palati duo menti dentium suorum. xvi. Spondiles. xxiiii. Costae. xii. Antria. Coste. xxiiii. Teneritudinum octo. Spatulaz duo. Inferiorum duo. Pectinis in manibus. viii. digitorum. xxx. Anchaz duo. Calcaneorum duo. Maniculaz. ii. Rasce pedum. x. digitorum. xxx. Ex vsagogis hypocratis. ¶ Sunt autem in humano corpore ossa. ccc. lxxi. In capite. vi. In facie. viii. Dentibus plerumque. xxxii. Spodilia. i. ossa spine. xxiiii. Iuguli. ii. Vertebrae. xii. Femora. ii. Pale. ii. Pectoris. i. Laterum. xxiiii. Cubitorum et radiozum. iiii. Carponum. vii. Metacaponum. viii. Digitorum manuum. xxx. Costarum. ii. Femorum. ii. Vertebrazum. ii. Geniculorum. ii. Arurium radium. iiii. Plantarum. lxxv. Calcanei. ii. Astraguli. ii. Digitorum pedum. xxx. etc. ¶ Constantinus. Membra diuidunt prout singula fecit natura propriis actionibus puenientia. Actiones enim sunt tres. scilicet Diuisio: Spiritus: Naturalis: quibus similia sunt instrumenta corporis. Unde membra virtutem animalium sequentia vocantur animata. Spiritualem spiritualia. Naturalem naturalia. Animata membra fecit deus in omnibus animalibus propter sensus et voluntarios motus. In homine vero et propter hoc et propter intellectum et rationem ea fecit: vt cerebrum: oculos: nares: articulos: linguam: nervos atque lacertos. ¶ Membra spiritualia facta sunt propter spiritus racula flatus et caloris naturalis conseruantias: vt sunt pectus et eius panniculi: cor et pulmo cum carnalibus suis. fauces et dyaphragma et arterie. ¶ Membra naturalia bipartita sunt. quedam enim sunt nutritiua: quedam generatiua. Nutritiua sunt que mittunt cibum in substantiam membrorum totius corporis. Omnia enim humana et bestialia corpora consumuntur ab aere et naturali calore. Ideo necesse est vt ad conseruantiam et integritatem consumptio cibibus repararet. Itaque nutritiua sunt os: dentes: stomachus: intestina: epa: splen: renes:

Tractatus

vesica: vene. Generatiua vero facta sunt vt specificarent generalia z indiuiduarent spes cificata. Nā quoniā oīa indiuidua naturalis ter cōsumunt: necesse est vt p genitalia reparentur: que sunt matrix vel vulua. Virga testiculi z vasa spermatis. Doz aut triū generū scz aiatoz spiritualiū z naturaliū mēbroz singula hñt vnū p̄cipale mēbrū: cui⁹ causa facta sunt alia. **Hēbra** p̄o p̄silia (sicut dictū est supra) sunt partes toti: totūq; parti assimilātia. Sūt aut septē. Prīmū scz ossa. Scdm cartilago: cor: nervi: ligamē. Tertium vene. Quartū arterie. Quintū caro: glandes: pinguedo. Sextū cutes z pellicule. Septimūz pili z yngule. Ossa itaq; sunt purior z siccior corpis pars. Ex li. de na. rez. Sicut i pariete luteo pali ipam parietē tenent ne penitus obruatur: sic ossa carnē fragiles stipāt ne sua mollicie corpus in vnū improbe cōoluatur. Et iā multa hic essent dicenda de vno quoq; membro: que causa breuitatis dimitto.

Operationes

A **Quicenna** in scdo canone. Salua homis ieiuni scorpiōes interficit. Lū eadē z cāphora fricat impetigo. Eadem quoq; cū distillatur in aurē vermib; lesam eos interficit z statim educit. **B** **Gordicies** auris hoīs confert emigrance z p̄naricio. Et linitur super fissuras labij. **C** **Capilli** quoq; z dentes z ossa hominis cōbusta. z alia plura de homie medicinalia sunt. **D** **Item** vrina hoīs abstergit scabiem vlcerosam z pruritū. phibetq; serpigine z impetiginē. Eadem in vase eneo cū melle cocta abstergit albuginē oculi: z cōfert palpitationi. **E** **Confert** etiā ytericie: et pprie cū aqua mellis z aqua ciceris. **F** **Fer** eiusdē vrine sanat berisipilā fm qd dicitur. **G** **Et** vrina infantis abstergit morpheā z pannū. Eadē quoq; bibita cōfert difficultati anhelit⁹ z dilatatiōi. **H** **Item** vrina hoīs p̄ ceteris vrinis est magis abstersiua. ponitur enī cū cinere vitis sup locum fluxus sanguinis z silit. **I** **Confert** etiāz morsui vipere bibita: omniq; morsui et puncture valet: z q̄ ex ea antiqua est. cōfert venenis oībus z lepori marino. **K** **Alia** quoq; plura medicinalia operatur. **L** **Sperma** hominis pprie cōpetit emperigini: z sedat dolorem podagre. Dicitur etiā q̄ abstergit morpheam. **M** **Sterc⁹** hoīs calidū sedat berisipilā vt dicitur: z forsitan sordiciei cōfert. **N** **Idem** siccū cū melle aut vino bibitū in febrib; periodicis. phibet enī eaz periodos. **O** **Confert** etiā ytericie. **P** **Dyasco.** **Fimus** human⁹ vulnerib; impossitis tumorem nō admittit. **Q** **Succus** aut cum

melle squinaticos curat. **Ite** fimus human⁹ paracolefū facit adhibet⁹. **Bratū** vultum z niueum facit. **Serapion** libro aggre. cap. zebel auctoritate Dal. inquit. **Omne** stercus est calidū z resolutiū attractiū: sed fm pl⁹ z minus. z max ime stercus aialis comedentis ossa. z signū est q̄ curat squinātiā z apostemata gutturi: z miscet cū melle ad dissintriā z ad vlcera antiqua. **Et** miscet cū lacte in quo sunt extincti lapides aut ferrū candēs. z datur in potu: aut fit cristere cū eo: z miscetur cum medicinis resolutiuis appositum. et confert iuamento magno. **Sterc⁹** infantium comedentiū panē z carnes gallinaz: curat squinantiā. **Conuenit** z ei iuamēto mirabili qm miscetur cum melle z linitur cū eo guttur et palatum: aut datur in potu.

Capitulum. ij.

H **onus.** **Isidorus.** **Agñ⁹** a greco voc cabulo dicitur q̄si pius. nā inter oīa terre animantia maxime inuenit innocēs z mansuetus. nullum enī ledit dente: nec cornu nec yngue. z quicquid in eo reperit totum vtile est: quia caro ad cibum: pellis ad variū vsū: pilus ad indumentum. **fimus** ad terre impinguationem. **ingula** z **cornu** ad medicationes zc. **Item** **Isidorus** libro. xij. **Latini** agnū ab agnoscendo putāt dictū: eo q̄ p̄re ceteris animalib; matrem suā noscat adeo q̄ si in magno grege errauerit statim balatu vocem noscat parentis. **Scdm** **Arestorilē** z **Quicennā.** **Agni** quidā nascuntur in tpe vernali. quidā in tpe autumnali. **Vernales** sunt

De Animalibus

corpore maiores robustiores viribz pingui
ores q̄ sunt autūnales vel hyemales. **Pli. li. viij.**
In aliquibz tamē regionibz multi hyber
nos agnos preferūt vernis. quoniā magis ins
terit ante solsticiū q̄ ante bzū mā firmos esse
solūq; hoc anīal vtiliter bzūma nasci. Idem
in libro. **xviij.** Porro decrescētī luna castrādi
sunt agni vel arietes sicut iuueni et edi ac
verres. **Ambrosius.** Agnus simplicissimus
cum a matre quandoq; aberrat frequētē eā
balatu absentem excitat: multisq; licet verse
tur in milibz ouium. recognoscit vocem parē
tis et festinat ad eam. Nam q̄uis cibi et pot^o
desiderio teneatur: transcurrit tamen aliena
vbera licet humore lactis grauida exundēt:
solūq; materni lactis fontes requirit. **Ares
storiles.** Agnus si renes eius sepo circūquas
q; cooperiant morietur. **Palladius li. xv.**
Agnos prima generatio est in mense nouem
brī. sed agnus nat^o maternis vberibz statim
admouendus est manu: prius tamen exiguū
lactis in quo spissior est natura mulgendum
quod pastores collustram vocant. hoc enim
agnis (nisi auferatur) nocebit. ac per biduus
natus cum matre claudatur. et tunc seps ob
scuris calidifq; seruetur. Itēz seclūso paruu
loz grege matres in pascua mittātur. Subs
ficit autem priusq; in mane procedant. et cum
sature reuertuntur ad vesperam agnis vbera
haurienda pmittē. Qui donec firmenī: ins
tra stabulum surfuribz vel modica herbavell
si est copia) farina ordei pascantur ingestum
donec cōsepsis pabulum p etatis robur ma
tribus habere possint cōmune. **Actoz.** Ag
gnus est animal omnīū simplicissimū et man
suetissimū. quia nec vlla fraude vel astutia
callet: nec vlli dentibus vel cum vnguibz no
cet. **Item** patientissimū. Quia et immolan
dus non clamat: et rōndendus silet. Item ad
plures vsus vtilissimū. Nam et lac prebet
ad nutrimentum et lanam ad vestimentum: et
carnes ad esum: corium quoq; ad calciandū
vel ad scribendum et finum ad agrum impin
guandum et fecundandum. Est et animal mū
dum s̄m legem. quia et ruminat et findit vngu
lam. Lupum vero naturaliter timet et horret
et fugit. Merito ergo et ppter p̄dictas tot bo
nas pprietates voluit christus pre omnibz bo
nus in agno precipue figurari: sicut spiritus
scilicet in columba.

Operationes

Isaac in dietis particularibz. Agn^o quidē
lactans in viscositate vicin^o est porcis tilue
sribz ppter vicinītatē vluue et humiditatz la

ctis quo nutrit. p̄inde caro eius nō est lauda
bilis: qz indigestibilis: et lubricitate sua de sto
macho descēdit. Indigestibilis autē p̄cipue
id est comedētes stomachū humidū ex defes
ctu habeant. Ideoq; **Gal.** vituperat lactā
tes agnos. **Annuales** vero mediocres ha
berit cōplexionē inter lactantiū humiditātē
et iuuenū siccitatz. Ideo ceteris sunt melio
res et ad digerendū faciliores. sanguinez me
liorē generāt. maximeq; iuuenes iuuant cali
dam et siccā cōplexionē hñtes: et calidā et sic
cam regionē inhabitātes. **Ex libro de nas
turis rez.** caro agnina robustis et sanis ē val
de bona: sed infirmis infirma. qz licet a stoma
cho facile descendat: difficile tamen a mem
bris soluitur. Ideo viscosum humorem gene
rat. **Pli. li. xxix.** Coagulum agni cōtra om
nia mala medicamēta pollet: et cōtra marino
rū morsus vel ictus valet. **Avicēna.** Sanguis
agnis sanat epilepsiā cum vino. Coagu
lum enim eius a venenis morsuris oibus sa
nat. **Albertus.** Medulla agni ad ignem li
quescra cuius oleo nucum admixto succaro
albo distillata sup sambucū: et postea bibita
dissoluit lapidem in vesica: et confert patien
sibus dolores in virga et in vesica et in renibz
et cōfert etiam mingenti sanguinez. **Si cū
felle agni inungant** loca corporis in quibus in
cidit cancer cōfert manifeste. **Si vis remo
uere morbus ouīū interficientem eas accipe**
ventrē arietis et coque cū vino. et admisce cū
aqua et da ouibz in potu et remouebit morbo.

Capitulum. iij.

Tractatus

Aries. **I**sidorus libro. xij. capitulo. pmo. Est autem aries dux et princeps ouium. et ideo dedit ei natura fortitudinem ceteris ouibus prestantiores. Decuit enim arietem ducem ceterarum ouium et tutorem alijs esse viribus fortiozem. Et ideo ut dicit **I**sidorus. Aries autem feruet a viribus est dictus: eo quod tanquam vir ouium. Vel ut idem dicit: **V**eruet a verme est dictus: eo quod habeat vermem in capite cuius paritu excitatus caput concutit fortissime. et quicquid sibi obuiat dure ferit. et ideo aries grece quod dicitur virtus latine est vocatus. quia in gregebus masculi dicuntur aries. quia ad secum dandas oues virtuosifunt atque fortes. Nam corporis magitudine et virium fortitudine et animi virtute oues alias preexcellunt. **D**icitur etiam aries ab aris. quia ut dicit **I**sidorus. Hoc pecus primum fuit in aris a gentibus immolatum. Unde dicitur ideo aries quia mactatur ad aras. Unde secundum legem **D**osaicam. Aries fuit animal potissime mundum: et ad sacrificium et ad esum. Nam pro peccato illo a populo conuenienter offerebatur. et quia fidebat vngulam pariter et ruminabat indifferenter a populo comedebatur. **I**tem **P**linius libro. viij. capitulo. xlvij. Arietis inquit naturale est agnos fastidire: et oues se necatas sibi obuias consecrari. Nam ipse melior est virtilior in senecta. tamen respectu ouium ferocis fit auo. Tempore amoris pugnat pro vxoribus suis: et aduersarios comibus impetit. ut melius pugnet: et fortius contra resistentem retrocedit: ac resiliendo cum impetu hostem ferit. De arietibus etiam dicit **A**uicenna. Arietes inquit et capri vadunt multum in vnum. et in hyeme non se abscondunt propter frigus. et aliquando exeunt de loco calido ad locum frigidum. et quando pluit quousque moriantur. et arietes naturaliter sequuntur capras: et quiescunt omnes quousque pastor accipit vnum ex eis: et facit ipsum antecedere et sequuntur alij. et timent naturaliter tonitrua sicut oues: que si impregnate fuerint et audierint tonitrua abortiunt pro timore. et ante mediam noctem stant simul cum ouibus et dormiunt: et post spatium. et in dormiendo semper latus alternant per vices. nam auere vsque ad autumnum dormiunt in vno latere. deinde vsque ad ver dormiunt in latere altero. **I**saac in dietis particularibus inquit: quod arietes et capri sicut et cetera animalia proprias habent vocem per quam se clamant et vocant feminas tpe coitus: et amoris: et potantes aquam salz anticipant coitum et citius mouent ad amorem. Et quoniam

arietes senes mouent citius ad amorem et coitum quam iuuenes in tpe determinato signum est bonitatis tps in anno illo. Et si in illo tpe excitentur iuuenes ad amorem signum est pestis future super oues in anno illo. hoc idem dicit **A**resto. et **A**uicenna. **A**restotiles. In libia cito apparerit cornua in capitibus arietum. et (ut ait **D**umerus) cornua sunt etiam in capitibus feminarum arietum. Apud septentrione pro non habent arietes cornua in quodam loco. Animalia que habent cornua fissuras habent in vngulis naturaliter: ut taurus: cervus et aries. Et ut in pluribus aries dux gregis est. Pastores enim in grege ponunt arietem vnum rectoris: sicque docent eum a puericia: quod cum acclamauerit eum pastor proprio nomine anteriorat se. **E**uscolapius in libro suo. **E**lephas cum arietem viderit: timet eum et fugit.

Operationes

Isaac. Arietes habent carnes calidiores ac minus humiditas quam sunt carnes ouium ac duriores ad digerendum. Arietes immutete manentes minoris sunt humiditatis et viscositatis propter etatis siccitatem eorum complexioni dominante. Idcirco eorum caro melior est agnis et ouibus. quia si bene digerit bonum. et multum sanguinem generat. maxime si castrati sunt. quia caliditas et humiditas eorum temperatae sunt. unde boni saporis sunt: nisi quoniam sunt decrepiti qui proculdubio pessimi sunt: et non castrati sunt eis meliores. Omnes enim decrepiti in calore naturaliter defectuosi sunt. qui defectus puenit ex etate et testiculorum indigentia. Annuales mediocrem habent complexionem inter lactantium humiditatem et iuuenum siccitatem. Idcirco ceteris arietibus meliores sunt. et ad digerendum faciliores. Sanguinem enim meliorem generant. et maxime iuuant iuuenes calidam et siccam complexionem habentes: et calidam et siccam regionem inhabitantes. Decrepiti vero (vtdictum est) ceteris deteriores sunt. **A**uicenna. Caro arietis adusta linitur vtiliter super morpheam et super empetiginem. Confert etiam morphi serpentum ac scorpionum. Etiam cum vno canis rabiosi. **L**inis eiusdem confert albugini oculi. Arietis pulmo calidus suppositus sanat excoziationem calcanei ex calcamento. **E**uscolapius. Arietis liquor qui a pulmone decocto distillat tertianas et resnum morbum in eis natum sanat. **P**linius lib. xxix. Jus ex carne arietum valet contra cancerum. **D**aly. Arietis fel aurium dolori: qui est ex frigiditate medetur.

De Animalibus

Capitulum. iij.

Aper a ferocitate vocat⁹ est: ablata f littera et p sub:ogata. Unde apud grecos fragros idē feris dicit. Omne enī quod ferū est et immisite abusive agreste vocamus. Porci agrestes valde bellicosi sunt tempore coit⁹ et ingemantur vt cozia sua sint eo tempore dura. quia se cū arboribz confricant: et postea lutū intrant Illudq; deficcant. Di inde preliant intantū vrenus aut ambo moriuntur. Ursus quoq; pagnat cum porcis agrestibz. Est autem aper iracundus et insipiens: nec bonorum doctrinam morum recipiens. nullaq; mutatio accidit in eo etiam si castratur. Apri quoq; femina castratur. ita q; nō indigeat coitu: vt cito impinguetur: sed pri⁹ biduo cibo prohibetur. **P**lini⁹ li. viij. Apri maribz in coitu ē asperitas plurima. Tunc inter se dimicant arboribz attritu costas indurates seq; luto tergorantes. Femine q; in partu asperiores sunt: et fere similiter in omni genere bestiarū. **E**x libro de naturis rerum. Aper bestia fortis: nigri coloris. que nullam bonorū morum doctrinam recipit vnq;: sed semp sera ac feror est. dentes habet magnos et recuruos incisibz omnibz aptos in quibz hoc mirabile est: q; vna quidem bestia possunt idem q; ferrum. Porcino vero detracti vim incisionis amississe pbantur. Hoc animal si mane anteq; mingat a venatoribz impetatur: de facili lassat. Si vero ante vel interim diū venatur vrinā fecerit difficulter capture cedit. Verūtāme etiā

lassatus nō cedit: sed in posterioribz subsistit: et atrocitate rigida lassitudine dissimulat. dum ellum offerens venatori. ferire tamen in hominem vel inuadere nō presumit nisi pri⁹ ab illo ictum acceperit. Caueat autem homo si bi: quia nisi primo ictu pungentis cuspidis letale vulnus inter aruumz laterales costas dederit: periclitari de vita poterit nisi forte iuxta ad refugium arborum inueniat quam ascendat: aut in humiliori loco reliqua terre planicie totis membris se preemat. auersi enī acre curui dentes ei⁹ quibz quasi quibusdam atrocissimis armis valet ad inferendā mortem: nō possunt quenq; nisi elatum et erectuz attingere. Sustinebit tamen pedum illi⁹ cōculationem quousq; siciacenti a primo succurratur. Aper cunctas bestias pcedit auditu a dextris. Dabet os ad modum scuti. qd venabilis et machere opponit.

Operationes

Plini⁹ li. xxviii. Apri cerebrū contra serpentes laudat cū sanguine. Jecur etiā inueteratū cū ruta potū et vino: adeps q; cū melle resinas. Simili modo et iecur verrinū exemptis dūtaxat fibris q; tuoz obuloz pondere et cerebrū ex vino potū. **I**tem cerebrū apri vel sanguis verendoruz medef carbunculis. Jecur ei⁹ litargicos excitat. **I**n icure femine apri inueniunt lapilli qui cōtriti et in vino poti calculos pellūt. **A**pri pulmo ebrietatem arceat. Fel aprium strumas discutit. Venem quoq; sedat potum. **I**dem. Cum adipe pulmo impositus permones sanat. **U**lcera quoq; serpentia sanat fel aprium cum resina et cerusa. **A**inis maxillarū apri sanat vlcera que serpunt. **I**dem quoq; confert fractis. **A**arduz eius elixum atq; circū ligatum mira quoq; celeritate solidat ea. **A**pri vrina et ipa vesica p cibo sumpta vesice calculorumq; cruciatibz medetur. si prius vtrūq; sumo maceratur. **I**d in apri vesica si assa mandetur. vrine cohibet incontinentiā. **H**ydropicis auxiliatur apri vrina vel etiā vesica paulatim in potu data. **U**rina quoq; apri in vitro seruata auriaz dolori vitūq; medetur. deniq; tam grauis est apri vrina: vt effugere nō sufficiat nisi egesta. ac eavelut deuict⁹ opprimatur. vnde illa ex uri eos traditur. **A**pri fimi cinis inspersus potioni tepidi vini dissintericis medet. **L**uxas quoq; valet idem fimus. **V**errisq; spuma recens ex aceto. **I**n fimo quidē suis estyus efficacior que non peperit. **I**n apri quoq; multum prestantior. **U**sus arungie valet ad emol

A

B

C

D

E

F

G

H

I

K

L

M

N

O

P

Q

Tractatus

liendas ex calefaciēdas discutiēdas purgan-
dasq; cōfricatis membris itinerum lassitudi-
nes. ¶ Ex libro de naturis rerū. Finus ap-
recens et calidus precipuū est remedium con-
tra fluxum sanguinis e naribus.

Capitulum, v.

Asinus. Ex li. de na. rez. Asinus est
aiā deforme vile ac despectus. grādi
capite. longis et latis aurib. corpore
maculato. nesciūt impinguari. In humeris sti-
gmata xpi portat crucis. Est ergo asin⁹ aiā
mansuetū discordie nesciūt onerifex: et nō re-
bellans sarcinis: etiā vltra q̄s ferre possit sibi
impositis. brutū et irrationale sup oia aiālia.
Incessū q̄s pigrū et tardū: patiens et inter v̄ba
durissimū: p viā incedens obuiantib; cedere
nescit. Post mēses. xxx. coit. sed nisi post ann⁹
nos tres gignit. Spinās libenter comedit.
frigid⁹ est naturaliter: et frigidis impatiēs:
maxime tpe pcept⁹. Ideoq; non generant in
locis frigidis et in Scocia et in regioib; pro-
pinquis: nec in equinoctio sicut coeunt equi
sed in estate In terra q̄s septētrionis q̄ est fri-
gidissima nō inuenit: qm̄ illic viuere nō pōt.
Hætat aut in vtero p annū integrum. Asini
pullus aliquantulū decoris bz in iuuentute:
sed q̄nto pl⁹ senescit t̄to turpior fit. Directo.
Asin⁹ bz soleas sicut et equ⁹: nō bz fel omni-
no: sed bz sanguinē spissum ac nigrū valde si-
cut taurus. Asin⁹ et aiālia cetera magni cor-
dis timida sunt plus oib; aiālib;. Timet fri-
gus: felle caret: spinās comedit quādo mol-
les sunt. multū coit: min⁹ t̄m q̄s equus. Et si

nō inceperit generare post eiectionē poster⁹
orū dentium nō generabit oino. Comedit fruy-
ctus. Verbis pascit et aqua impingat. Quā-
to plus ex aqua bibit: tanto pl⁹ eius cib; pfi-
cit. Unicū habet ventrē: sicut cetera soleas
habētia. Infirmat sepe infirmitate que dicit⁹
milide. et est prius in capite. Curritq; slegma
multū e narib;. et si descēderit ad pulmonem
morit. Actoz. Asinus est aiā stolidū tardū et
luxuriosum. Crucē habet in anteriore dorſi
parte suū humeros. et ibi debilior est. In pos-
teriori aut sup renes ibi fortior est horribilis
ter clamat. lappas comedit. sonum citare (vt
fert) ¶ Ambro. Asinus piger et ad predam ex-
posit⁹: sensusq; tardior. docet nos viuat iores
esse debere: nec desidia corpis animiq; pigre
scere: sed ad fidē cōfugere que onera graua
solet alleuiare. P̄biologus. Asin⁹ est aiā
oneriferū mācipiū seruituti addictū respectu
multitudinis laboz q̄s sustinet paruz gratie
cōsequit. vocē bovis cōsuetā intelligit. Et no-
uit iter qd sepe ambulauit. Cum autē vidit
lupum venientem respicit in lumbū: et sic im-
prouisus a lupo cōprehenditur.

Operationes

¶ Auicēna. Asin⁹ fanat lepram. Cōtracti et
ficcitate sedent in iure carnis ei⁹. et caro etiā
eius iuuat. E par ei⁹ assatū et a ieiuno come-
stū p̄fert epiletie. siliter et ei⁹ yngula adusta.
¶ Linis carnis et epatis ei⁹ cū oleo valet sup
perposit⁹ fissuris frigidis. ¶ Itē cinis epatis
eius cū oleo valet sup scrofulas. ¶ Dicit aut
q̄ ei⁹ vrina cōfert dolori renū. Urina vero sil-
uestris asini. sicut Galienus ait: lapidē inue-
fica frangit. ¶ Sanguis asini p̄hibet fluxuz
sanguinis varū ex velamine. ¶ Adeps eius
valet ad vestigia cutis. Urina asini p̄fert v̄-
cerib; ambulatiuis et humidis et dolori renū.
Stercus ei⁹ in omī cursu sanguis admini-
strat. ¶ Dostat quidē ad fluxū sanguinis na-
riū fortem: et exp̄mitur humiditas ei⁹ in narē
acretinet. ¶ Item ster⁹ asini p̄fascit siccus
cū vino valde bonū est puncture scorpionis
¶ Lac etiā asinaz min⁹ butrosū existens:
subtile est et aquosum. Valet tussi extenuat⁹
oni ac sputo sanguinis et hydropisi ac duri-
ciei splenis. Ventrē lenit: et ethice bonū est.
¶ Fertur etiā q̄ cū os ex eo colluit: p̄firmat
dentes et gingiua. Nō est aut cōueniēs habē-
rib; sodā et vertiginē et tinitū p̄p̄ieq; dormire
supra ipm. et vniuersaliter nocet h̄ntib; capi-
ta debilia. ¶ Esculapius. Sanguis asini
cum vino potat⁹ febres quotidianas sanat:
trib; vel quattuor guttis illi⁹ datis. Adeps

De Animalibus

eius coitū cōmouet. Splen ei⁹ cū aq̄ tritus
 z māmille appōsitus attrahit lac. ¶ Dyasco.
 Adep̄s asinū⁹ dicit cicatrices concolerare
 Lac ei⁹ ventrē mollit: z ore receptū dentes
 gingiuasq; p̄firmat. Vulneratiōes q̄s vētris
 ac reumatismū optime curat. Locum ei⁹ bi
 bitū nefreticos sanat. ¶ Daly. Asini pulmo
 z pulli ei⁹ si desiccāt⁹ terat ac bibitur attra
 ctioni spiritus ac tussi p̄dest. A par asini do
 mestici si comederit eū epilepticus p̄dest ei.
 ¶ Asini finus si opprimat eo sanguinis flux
 us de venarū vel arteriarū incisione ampu
 tat eū vel stringit. Pari modo si de aqua ei⁹
 instillet narib; sanguinis fluxū patientibus
 stringit. Omnino lac asine medicaminib; le
 talib; obest: z intestinoz vlceryb; p̄dest ac tes
 nasalmo. sic quoq; p̄dest lac ouīū sed minus.
 ¶ Plini⁹ li. xxviiij. Anulū ex vngula z cruris
 bus asini nigredinē nō habent. si induat epi
 lenticus p̄hibet ipm ne cadat. ¶ Preterea si
 domum fumiges asini pulmone mūdas eaz
 ab omni reptili ac serpente.

Capitulum. vi.

Adane z alches. Ex libro de naturis
 rerum. Abane fm Aristotelem est a
 nimal magnitudinem cerui contra
 consuetudinem omnium animalium habēs
 sed in auribus simile felli hominis in colore
 Et est amarum valde causatiuum vebemens
 tis ire ferocitatisq;.

Operationes

¶ Melynādns. Alches ē animal in silua ber
 cinia. harum cōsimilis est capris figura z va
 rietas pelium: sed magnitudine paulo ante
 cedunt. Mutilia sunt cornibus: z crura sine
 nodis articulosq; habent. Nec quietis causa
 pcumbunt: neq; quo afflicte casu ceciderint:
 erigere sese aut subleuare possunt. ¶ Dis sūt
 arbores p cubilibus ad eas se applicant: atq;
 q; ita paululum reclinatēs quietem capiunt.
 Quarum ex vestigijs cum animaduersum a
 venatoribus fuerit quo se recipere loco con
 fueuerunt eo loco aradicib; subruunt. vt ab
 scindunt arbores tantum vt summa species
 vel stipes earum stantium relinquuntur. buc
 cum se cōsuetudine declinauerint: infirmas
 arbores pondere affligunt atq; vna ipa con
 cidunt. ¶ Est alches mulis comparanda:
 adeo propenso labio supioze: vt nisi recedēs
 in posteriora vestigia pasci nō queat. ¶ Ban
 gama insula e regione germanie mittit ani
 mal quale alches. z cuius sicut nec elephan
 tis flecti nequeunt suffragines. ¶ Ideoq; nō
 cubat cum dormiendum est: sed somnolentā
 arbor tantūmodo sustinet que prope casum
 minatur vt fera ruinam faciat: dum assuetis
 fulcimentis innititur ita capitur. ¶ Alioqñ
 eā mancipare difficile est. quoniā nullo rigo
 re poplicum incomphensibili fuga pollet.

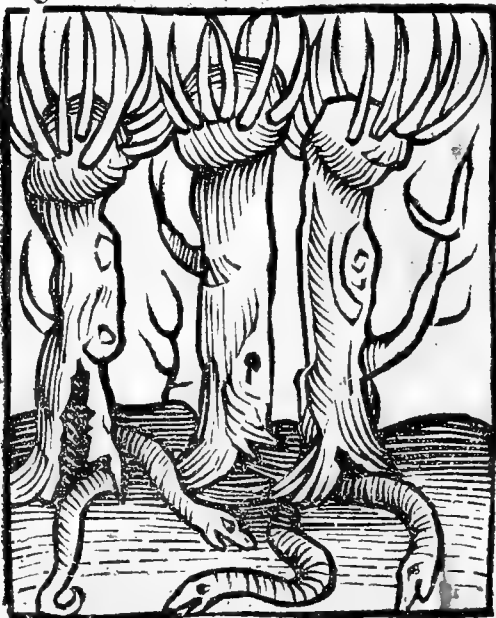
Capitulum. vii.

Ahabulla. Antaplon. Aptalo. Auca
 cinoz. ¶ Fidor⁹. Annabulla bestia ē
 etbiopie. collū hois: vt equus pedes

et crura velut bos. caput vt camelus. albas habet maculas. colorē rutilū valde. mēbra sin- gula distinguentem. Luncq̄ tanto decoze sit animal respersum. pellis multum spectabilis carius venditur ad luxū oculoꝝ. Antaplon vel aptalos animal simile capriole fetidū nimis cui non pōtest homo appropinquare. Et habet duo cornua acuta valde. q̄si duas falces. et recuruata sunt. Hoc animal cum sitit: accedit ad eufraten vt bibat. et cum biberit: adit dumeum quoddam vicinū minutis virgulis et subtilibus cōstituz. vt ibi quasi ludendo se in illis viminibz cōfricat. Duo fit vt in illis illaquietur: ita q̄ se inde nō possit auellere. Et tunc vocem magnā emittit. quaz cum audit venator irruens in ipm occidit illud.

Operationes

At libro de naturis rerum. Aptalon est animal acerrimum. ita vt venator ei nō possit appropinquare. habet autem longa cornua ferre figuram habentia: ita vt possit etiaz arbores magnas et altas secare et ad terras deponere. Luncq̄ sitit venit ad flumen eufraten et bibit. **E**st autem frutex que grece dicitur bercinie habēs virgulta subtilia et proluxa. ad que ludens cornibus suis obligat ea virgultis eius. sicq̄ diu clamans auditur. et a venatore occiditur. **A**ristoteles. Ancacinoz est animal equale catulo leuuario. Duius intelligentia maior est cum est paruus q̄ cū est magnus.

Capitulum. viij.

Afferato. Affudio. **A**uicēna. Afferrati et alterati. i. salientis et volans. de pmo qd̄ hic habet afferati in Auicēna habet cafezari. Serpētes sunt parui breues: minuri. q̄ q̄nq̄ occultant in arboribz insidiantes vt prouinciant se ad trāseuntes. horuz genis vidi. Callidi valde sunt et ad rubedinē declinantes ex eoz mozu accidit (vt dicit) dolor vehemens et totum corpus pertransit. ex quo etiam mors accidit. Cura eozum cōmunis est vt cura viperarum.

Operationes

Affudius: sabzin pro primo in quibusdam originalibus habetur affudius (vt dixerunt sapientes) Sunt duo serpentes arenae corpora habentes: et sub capita eozum puncta alba et nigra. Et quandoq̄ sunt nigri rubei et albi. sup eozum capita sunt squame albe in se. eozumq̄ incessui strepitus inest ppter siccitatem corticis ventriūm ipozū. **E**t sunt grauis motus dentium equalium. Horum motus dirūpit poros et meatus naturales faciēs ex eis fluere sanguinē. ita q̄ ex angulis etiaz oculoꝝ. **E**t cōpmit in sanguine et sputo sanguinis et fluxu sanguinis narium et vomitu et dolore et stomacho. **E**t dixerūt q̄ locus apostemas ac denigras. et currit ex eo res parua aquosa. et soluit venter: et cōstringit anhelitus: et difficultas vrine fit: et abscondit vox: et membra mollificans: et vincit sup corp⁹ dispositio obliuionis: et accidit spasmus: et cadunt dentes: et moritur patiens. Cura autē eozū ex parte prima est cura viperarum.

De Animalibus

Capitulum. ix.

Anfibena et armena. Isidorus. Anfibena dicta est: eo quod habeat duo capita. Unum in loco suo. Alterum in cauda currens ex utroque capite tractu corporis circulari. De sola serpentine frigoris committit. Prima omnium procedens. De qua Lucanus. Et grauis in geminum vergens caput anfibena. huius oculi lucent veluti lucerne.

Operationes

Plinius libro viii. Anfibene caput est geminum. Hoc est et ad caput et ad caudam: tanquam pars esset ore vno fundi venenum. **J**orath. Anfibena serpens frigori committit se vigil et sollicitus de ouis suis valde cum ea cubat. Nam dum quaedam pars eius dormit: altera tunc vigilat. Et cum per semitam incedit: duo capita regit. nuncque caput anterius nunc vero posterius sequitur. Est alius super calcaneum ambulans in coitu suo: et super caudam suam. **A**nice. Armene est serpens proprietates habens reguli proprietatibus propriis. non enim interficit morsu tantum sed visu et sibili sui auditu. Quodcumque animal mordet: dissoluitur. et quodcumque ei appropinquat ex animalibus: moritur. At vero quantitate differunt eum a regulo differre. **E**stimauerunt enim quod est ab vno cubito: usque ad cubitum et semis. At dixerunt quod morsu ab eo non confert aliquid. **S**i vero aliquid confert ei: tunc semper papaueris et castoreus. Hoc enim iam quaedam testificati sunt.

Capitulum. x.

Aspis. Isidorus. Aspides dicta est: eo quod morsu venenato interimat. **A**s enim greci venenum dicunt. Huius diuersa sunt genera et disparia effectus ad nocendum. Fertur quod aspidem cum incantatorum pati ceperit: qui eam quibusdam carminibus euocat: ut eam de caverna educat. Illa cum exire noluerit: unam aurem in terram premit: alteram cauda obturat et operit: ac voces illas magicas non audiens ad incantatorem non erit. Ex generibus aspidum sunt dipsa: ypnalis: emoryois: prester: seps.

Operationes

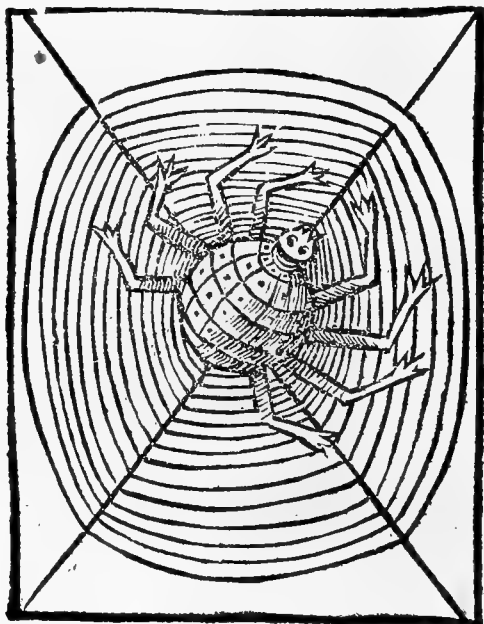
Physilogus. Aspides si momorderit hominem: statim cum consumit ita ut liquefiat totus in ore serpentis. **G**losa super Job: xi. Aspides est paruus serpens vipera plitioris est corporis: et venenum aspidis cocite. vipera tardius occidit. **U**nde scriptum est: Caput aspidum suget et occidet eum lingua vipere. **A**ndromachus. Aspidis habitatio est in sicco: et in locis in quibus non est aqua. Et hec est quaedam cineritia. **A**spides est serpens cerulei coloris cuius dentes super modum longi sunt: ita quod extra os sicut apro apparent. Morsu venenum imittit et spargit. unde et nomen accepit virtute quorundam verborum. incantatur: ne veneno interimat. vel (ut quidam dicunt) ut quieti capi possit. et gemma de fronte eius auferri que naturaliter in eo nascitur. **A**nice. Aspides est ex serpentibus surdis. hec sicca dicitur propter vehementiam siccitatis sue cutis. et est in quantitate sua inter tres cubitos et quinq. **C**olor illius cinereus: et ad citrinitatem declinans. oculi eius sunt vehementis luminis: et interficit a duobus horis usque ad tres. **Q**uem autem momorderit: alteratur color eius et stupefit. ac multiplicatur eius singultus: et infrigidantur membra eius. Palpebre quoque eius clauduntur: et profunde dormit. Ad eius morionem est inuatum emplastrum cum calce et melle et oleo. **P**linius libro viii. Aspidum colla intumescere nullo ictus remedio asseritur. preterquam si partes contacte confestim amputentur.

Tractatus

R Idem in libro. xi. Aspidum dentes in os
vergentes sunt ne cibi excidant nullum habent
jum adminiculum retinendi: sed duo sūt
in superiore parte dextra leuaq; lōgissimi: te
nui fistula perforati venenum infundentes:
vt scorpionum aculei. ¶ Solinus. Plures
varieq; sūt aspidū species: vt Dyplas. ypnas
lis: Emorrois: preter sunt autem ammodas
te. est z cenchris: elephantie: chercitra: came
dracontes. Monstra hec sibilant: et (vt fer
runt) affectus habent nec temere nisi coniun
ges euagantur.

D Philosophus. Aspidem Lucanus somni
feram vocat. quia vulneratus ab ea summus
morti continuat. Fertur autem sic incantari
Dæmones discurrunt cum verbis ad serpen
tes: z infectione interiori hoc faciunt vt ser
pentes ad nutum eorum moueantur: ac sine
lesione tractabiles exbibentur.

Capitulum. xi.

A Ranea. Sidonius libro. xij. Aranea
vernīs est aeris: ab aeris nutriment
to nominata: que ex igno tempe lon
ga fila deducit: z tele semper intenta nūq; de
sinit a labore: perpetuumq; sustinet i suo ope
re dispendium. quia sepe ad modicum flatus
venti aut pluuie stillicidium rumpit tela sua.
tunc totaliter perdit laborem suum. Auicenna
ait: q; aranea est modicum animal reptile
multipes: sex vel octo habens pedes: q; sem

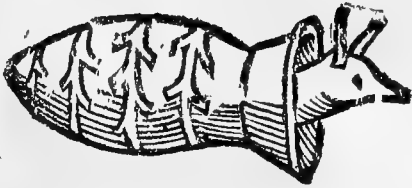
per habet pares z nunq; impares. z hoc fuit
necesse vt semper esset eius incessus equus
sicut z ipm onus. z hoc est generale in habent
ribus duos vel plures pedes. habet autē ali
quos pedes longiores z quosdam breuiores
propter diuersas quas facit operatiōes. naz
cum quibusdam fila subtiliat z in longū pro
trahit. Cum quibusdam vero pariter filane
ctit. cum quibusdam per fila repit. z quando
vult in tele superficie immobiliter se suspens
dit. vnde residēs in tele sue medio subito sens
tit muscam telam in parte remotissima con
tingentem q; subito inuadit z aggredit tanq;
q; hostem. de qua si triumphare potuerit eas
ne euadat: inter tele sue fila multipliciter cir
cumuoluit. z primo capiti insidens eius bus
miditatem fugit. z de tali muscarum venatio
ne viuūt. nam eius gustabile pprie est talis hu
mor: sicut gustabile apis est mel: sicut dicit
idem Auicenna. z Aresto. ¶ Itē in genere arane
arum est diuersitas sexus. Ut dicit Ares
storiles libro quinto. Et est femina maioris
corporis q; masculus. z pedes habet longio
res flexibiliores z habiliores ad motū: z etiā
ad texturam. Et sic idem in libro. v. ¶ Tem
pore coitus z amoris femina attrahit marē.
per fila tele. z post masculus feminam: z non
cessabunt donec cōiungantur. z mascul⁹ pos
nitur super ventrem femine. z iste modus est
necessarius propter ventris rotunditatem. z
ista coniunctio maxime est in fine veris et in
principio estatis: z aliquando in autumno: z
in principio hyemis. z tunc maxime sunt nos
ciue: z earum puncture amplius venenose.
¶ Item Arestoriles libro. viij. Genera arane
arum sunt multa. Nam quedam sunt parue
z diuersi coloris: z sunt acute z velocē mot⁹.
Alie sunt maiores z coloris nigri: z earū cru
ra anteriora sunt longiora. et sunt tardioris
morus nisi quando coitu stimulantur. Et ni
gre solent texere iuxta terram inter foramis
na: z manēt in textura sua quousq; aliqua in
ciderit bestiola: sicut musca quam depreben
dunt. et si habent famem sugunt eius humi
ditatē. z tunc deserūt ad locum suum vbi de
ponūt: z reseruant eam donec iterū esuriam
patiantur. Et quando totam hausit humidi
tatem: deicit residuum z reuertit ad venand
um: z non venatur quousq; reperit quod ca
prum est de textura. Et si quis ruperit textu
ram incipiet ipsam reparare circa occasum
solis vel circa ortus: z maxime laborat: quia
tūc plures bestiole incidunt in texturam: z fe
mina parit et venat. et masculus iuuat eam:

De Animalibus

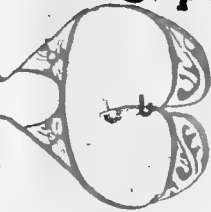
Abscōdit autē se in textura v[el] sub tela ne a bestiolis videat[ur]: et max[im]e qu[on]ia est magna. qu[ia] p[ro]pter eius magnitudinē nō de facili opatur. Facit etiam femina oua: p[ri]mo ex quib[us] modice araneae post formantur. et statim qu[on]ia pariunt ponit eas in textura. et statim se mouet et disponunt ad texendū ac si in vtero materno sūt instruce ad venandū. Qu[on]ia statim aprat retia conuentia prede sue. Et est species quedā aranearū quae venatur lacertū paruus qu[on]ia ip[s]am incipit texere sup[er] ip[s]am quousq[ue] liget eius orificiū ligatione forti: et tunc saltat superum et pungit quousq[ue] moriat[ur]. ¶ Itē in eodē libro etiā dicit idē: qu[od] sepe inueniunt quedā araneae in alueariis bus ap[er]tis: et ille corripunt mel et sugunt liquorem. et sic circa fauos faciunt texturas et corripunt eos. ¶ Idē dicit Anicē. et Plin[us]. de generatione araneaz li. xi. ca. xxv. Sicut araneaz natura p[ri]cipua admiratione est digna. Cum plura sunt genera: inter que est quādam quae spalangio: cui[us] corp[us] est exiguū variū acuminatū velox ad saltū: noxiū habēs morsum. Alia est species maioris corp[or]is et nigri coloris et cruris longioris etc. ¶ Araneaz autē tele ut dicit Aresto. et Plin[us]. Ex ear[um] viscerib[us] quādam modo nature artificio generant subtilissima cōpositioe p[er]exte more retis cōponuntur et parant: et filis subtilissimis cōnectunt: et hoc ne a muscis et alijs bestiolis quib[us] tēditur videtur p[ro]pter grossiciē. cū labare quādam cōponuntur: sed miro modo faciliter dissipantur. Ignē nō sustinent. ventum timēt cui[us] impetu rumpuntur et subito denudantur.

Operationes

¶ Plin[us]. Et quis venenosa sit aranea de cui[us] egreditur viscerib[us] tela. venenosa t[ame]n nō ē qu[on]ia post multū vsib[us] medicine vtile deputatur. ¶ Nā ut dicit Dioscor[us]. Tela araneaz alba et mūda puluerulēs sordib[us] nō admixta vires habet p[ro]stringētes: p[ro]glutinātes et refrigerantes. ideo sanguinē restringit a vulnere defluentē supposita vulnere phibet fieri saniem. et sanat plagā recentē et phibet inflaturā sanitatem vulneris retardantē. ¶ Item remedium p[ro]tra morsus oim araneaz est cerebrum gallinaceum cū exiguo piperis bibitū cum vino dulci. Item coagulū agni potatū cū vino sanat morsus araneaz. ¶ Idem facit cinis vngule arietine cū melle. ¶ Itē musce cōtrite et posite sup[er] morsum extrahit venenū et mitisgant dolore. Sunt et alia remedia quae enumerat Plin[us]. et Albert[us]. ¶ Plin[us]. eodē li. ca. vi. Araneae longae et cārida tenues h[ab]ent pedes cōtrita in veteri oleo s[ed] solvere albuginē oculoꝝ.

Capitulum. xij.

Lacte bisantia grece. arabi ce achafar. latie vngula aromatica. Serapion libro aggreg. ca. Achafar: est conchilium ex speciebus ostracoz. et est silt de conchilijs purpureis: et repiunt in regiōib[us] in

die: et in aquis iuxta quas oritur spica nardi. Odor autē ei[us] aromatic[us] est. qu[on]ia ip[s]am aial comedit nardum. Et ipsa colligatur in tpe estivo. qu[on]ia aqua desiccatur. et repitur etiam ex eis in litorib[us] maris asium. Et color eius est de cliuis ad albedinē: et ambe sunt meliores: et est pinguis. Sed illa que nascitur in babilonia est subnigri coloris: et est minor illa. et omnes habent bonū odorem. Et qu[on]ia fumigatur domus cum eis sentitur odor earū sicut castorei. Sera. libro aggreg. ca. ostracoz. Blacte bisantie sunt ex vngulis ostracoz. et sunt coopcula quib[us] teguntur in foramine suo: et meliores sunt que vergunt ad albedinē: et sunt odorifere. quozum odor trahit aliquantulus ad odorem castorei.

Operationes

¶ Galienus cap. ostracoz. Quando blacte bisantia sumitur cū aceto in potu attenuat splenē. et qu[on]ia fumigatur cum eis mulieres habentes suffocatiōem matricis cōfert eis: et iste fumus excludit secundinā. ¶ Et quando ex eis fumigatur epilepticus excitat ipsum

A

B

Capitulum. xiiij.

Bonnacon. Solin⁹. Bonnacon est animal qđ in locis frigide nascit: huius taurinū est caput: ac deinceps omne corp⁹. iuba tñ equina. cornua p̄o tā multiplici flexu ī se recurrētia: vt si qđ in ea offēdat nō vulneretur: sed quicquid presidij monstrō illi frons negat aliud sufficit. Nam cum in fugam se vertit prolunie citati ventris sūm egerit p̄ longitudine trium iugerū: cuius ardor quicquid attigerit adurit. Ita egerit noxia submouet insequētes. Actor forsitā. Hoc animal idem est qđ vacca siluestris s̄m Arestorilē. que h̄z cornua declinātia adinuicem. nam 7 boues siluestres siue bubali alio nomine dicunt bisones. Arestoriles. Bony vacus est aīal catonia in quodā monte tauro simile. sed est in eo crinis descendens ad duas partes spatulaz. Dui⁹ pili molliores sūt q̄ equi 7 breuiorē. crines eius omnes continui sunt: 7 vsq; ad oculos pueniunt. Et q̄ ex pilis eius sunt inferius lane assimilant. Pili vero q̄ sunt sup eius frontem pueniunt. vsq; dum separant s̄m discrimen. Color ei⁹ est rubeus: 7 forte erit ad nigredinē declinans. huius vox assimilatur voci tauri: nec habz dentes superiores sicut nec taurus habet duos forculares. 7 caudā breuem respectu corporis: 7 cauat terrā. habet 7 corū multos ictus patiens. hui⁹ caro dulcis est: 7 ideo dephenditur. Aūq; pcutit fugit 7 q̄scit. Aū aut debilitat: pugnat. Et stercois p̄ quattuor passus eijcit. Eum vero temp⁹ partus eius appropinquat

adunantur ex eo genere multi priusq; circa ipm stercois cōgregant: 7 ipm quasi murum ponunt. Est autē animal multi stercois.

Capitulum. xiiij.

Bos. Jsi. Bouē greci boetē dicūt. latini trionē vocant q̄si terionē: eo qđ terrā terat. cui⁹ latitudo pelliū a mēto ad crura palearia dicunt a pelle q̄si pelles ria: qđ est signū generositatis in boue. Bouz in socios eximia pietas est. Mā alter alteruz inquit. cū quo ducere collo aratra p̄suevit. 7 frequēt mugitu piū testat affectū si forte defecerit. Arestoriles. Bos coit post annū. 7 forte post. viij. menses. Post bienniū autēz pregnans est nouē mensibz. viuit annis quinq; decim. castratus aut viginti. Actor. Bos ē animal mundū s̄m legē ad imolandum et ad comedendum. quia ruminat 7 findit vngulā. paleas comedit. iugo premitur. stimulo cogitur. terrā arat. Pli. libro. v. boues 7 animalia quibus cōtinui sunt dentes bibendo sorbēt vt equi. Jdem in li. xi. Superiores priores dentes nō sunt bobus sicut nec ouibz: 7 omnibus ruminantibus. boues autē mutant dentes. Dorū caudis est longissimus caulis atq; in vna parte hirtus. In genere bouū seminis tantū vox grauior: cū in omni alio genere sit exilior q̄ maribz. Theophrastus probat boues pisce vesci: sed non nisi viuente. boum attritis vngulis aruina vngendo cornua medentur agricolis. Adeoq; sequax earum natura est vt in ipsis viuentiuz corporibus feruenti cera flectant. incisaq; nascentiuz in di

De Animalibus.

Diversas partes torqueant vt singulis capitibus quæterna fiant. ¶ Isaac in dietis particularibus. Bovina caro ad cõpationẽ carnis pecudum sicillima est: ideoq; sanguinẽ generat grossum et turbide: et melancolicũ: multũq; dat nutrimentũ. Inobediẽs est digestioni: tardeq; de stomacho eicitur et ventrẽ constipat. q; si eo assueti melancolice cõplexionis fuerint fiunt splenetici vel quarantarij: vel ydropici. vel scabiosi. vel leprosi. fm complexionem quam preparatam his morbis inuenit.

Operationes.

¶ Auicenna. Bovinũ fel cũ nitro et ethimolea valet ad furfures: cũ caput eo lauat. Idem q; fel aperit ozificia emorroidarum: ex eo dem cũ melle liniẽ palatũ ad preuocationem.

¶ Dyascozides. Lac bubulũ ozis vulnera recencia ducit ad sanitatem. Fimus boum iuuat ad apum et vesparum icrus.

¶ Ydropicus etiã illi? ex eo iuuat. si ad solẽ multum iaceat desiccatur. Maximũ vero beneficium prestat fimus masculi bouis stereticis mulierum fumigatus pro pendentibus.

¶ Pli. li. xxvij. Bovis sebum cũ adipe aperi no et ocymi succo vlcera ozis ac rimas sanat. Item contra ea q; ulceratione venena enecat sepiũ bubulum: als bubulum auxiliatur.

¶ Medulla q; bubula et crure dextro parte tria cũ sanguie pilis palpebrarũq; vicis et angulorũ occurrit. ¶ Si ho grauitas sit audiẽdi fel bubulum pdest cũ vrina capre vel birci.

¶ Talus bouis accelus dentes cum dolore labentes confirmat ad morus. Eiusdẽ quoq; cinis cum mirra bonum est dentifricium.

¶ Lien bubulum in melle datur et illiniẽ ad lies nis dolores. Lac bubulum ceteris medicamentis dos. Bubulo sic quidem la cie cũcta venena expugnari tradũt vomitione. Preterea testasmus potõ lacte bubulo tollitur.

¶ Stomachũ exulteratũ lacte bubuli potõ resicit: eiusq; rosiones caro bubula mixta aceto et vino cocta. ad hois etiã morsum bubula caro cocta et iposita efficacẽ est. Lanũ scabies sanat sanguine receti bubulo. Iterũq; cũ marcescat illico et postero die abluto cinere liciuio.

¶ Doly. Fel bouis tinnitibus et auris sonitui medet si cum bombace supponatur.

¶ Si cũ oleo mixto instillet auri mitigat dolõrẽ ex frigido. In lotio q; boum si infũdat se hoõ optimũ est stomacho dolenti ex frigido.

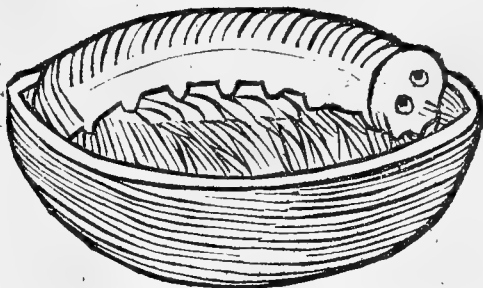
¶ Pdest etiã emorroidis. Fimõ boui cataplasmatõ sup apostematã grossã dissoluit ea. Si ho cõburat et naribus infũstet sanguis fluxũ ab eis sedat. Preterea si cataplasmet eo modico cũ

butiro vetri ydropici manifestissime medet.

¶ Jecur bouis si cõburatur et bibatur ventris solutioni pdest et fluxui sanguinis.

¶ Os quoq; bouille si comburatur dentes cõmotos ex se fricatos solidat.

¶ Et si cũ squingibin bibat: splenẽ liquefacit. Appetitũ corõ excitat: ac lepore pdest.

Capitulum .xv.

¶ Bomber. ysi. in li. ethimologiaz. Bomber est frondiũ vermis: ex cuiõ textura bombycinũ pficit. Hoc autõ noie appellatõ eo q; euacuetõũ fila generat: et aer solõ in ea remaneat. Pli. Bombices telas araneaz modo textũ ad vestẽ luxũq; feminaz q; bombicina vocat. Bombyciũ genõ est in Assiria puenies nidos luto fingũt. salis species applicatos lapidi tanta duricia: vt spiculis pforari vij. possint. et ceras largiores q; apes faciunt. Deinde maiore vermiculũ. Et in choo insula tradunt nasci cypressi: terebinti. fragini. quercõ florem imbrũ decussum terre halitu animante. fieri autõ pmo papiliones paruos nodosq; mor frigus impatientia villis inborrescere. et aduersus hiemẽ tunicas sibi densas in sta trare. pedũ asperitate radetes folioz lanuginẽ i vellera phisiologõ. Bomber vermis est faciẽs sericũ filosum de ore suo in q; sepeliat se: ad hõ vt renascat cõpletõ. Et postq; reiecerint omne qd sterco ratũ est ac ferulentũ ac nigz de corpe suo tunc corpus eius trãslucens est cũ aspiciẽ ad solem. Folus qui de celsi vestit. que vulgo morus dicit. S; postq; operari ceperit escam rennuic

¶

¶

¶

Tractatus

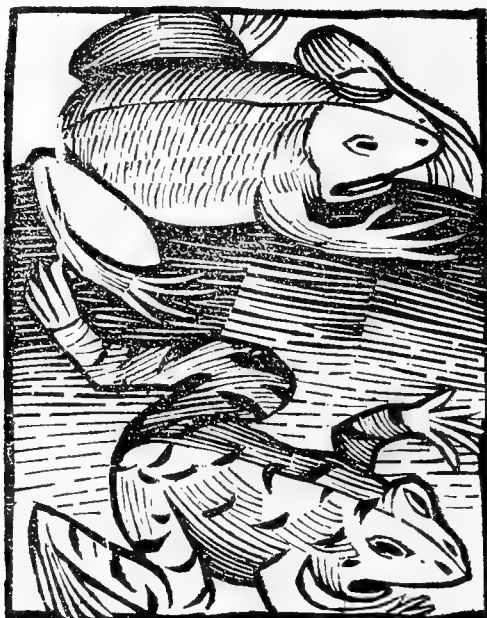
delicioso labori operā diligēter impēdēs. La-
lachi ꝑo parietes industriꝑ textoz circuit. lanā
educcēs crocei coloris: q̄ niuei cādozis p ablu-
tionem efficit anteq̄ artificialis tinctura super
induat. A lōsumato at ope nobillis textoz the-
cam in ope ꝑprio inuolutā centonis subintrat
iantā similis papiloni. Semina postea minu-
ta ejicit. ex nature pēnatis secretꝑ q̄ p biemē res-
seruant. vt aere clemētioze redeunte. carni bus
mane admota in sinu fomenta suscipiant vsq̄
dum natura motū seminibꝑ cōferat a nimalē.
¶ Idem vermis etiaꝑ lanificꝑ appellat ex lana
serica. quā de ꝑprio visceribꝑ operatur.

Operationes.

¶ Sericum porro putrida vulnera combus-
tum mūdāt et confortat.

¶ Et si cū melle cōburat: rubiginē dētū curat.

¶ De arboze in qua isti vermes nutriunt lege
cap. lxxix. in ꝑmo tractatu de B.

Capitulum .xviij.

Borax et Botracha. Ex lib. de na. rerū.
Borax est genus bufonis qd̄ in capis-
te portat gemmā sui nois. h̄ vulgo cro-
pondia vocat. S; qm̄ bufoni viuo z palpitāci
extrahit: tunc ipse lapis in medio sui oculū h̄e-
t. Cū autē aliq̄d̄iu mortuo extrahit tūc malis-
cia veneni oculus extinguit: z lapis viciatur.
¶ Physiologꝑ. Borax de genere bufonis est. h̄
ꝑpter veneni q̄ntitatē qm̄ tangit inflat. Cū ara-
nea pugnat: z ab ea vincit. Nam cū illa frequē-
ter pupugerit: ille se vindicare nō valēs: instan-

tū in flādose exuberat: q̄ mediꝑ crepat z moritꝑ.
Duiꝑ mortuus pessimꝑ est z insana bilis efficit.
Gemmā in fronte nutrit p q̄ occidit. z que ab
ipso aiali borax appellat: qm̄ extinctū h̄z oculuz.
Herba speciali vtit in q̄ visū recnpat. ruta ꝑo
interficat. humida loca z marcida libenter in-
habitat. odit claritatē solis: nec eū de facili vs-
dere patit. nocte ambulat. z h̄ magis per vias
bominū tritas vestigijs. p diem ꝑo later in ab-
ditis. odore flozetis vinee fugit. z ꝑpe cubitalē
magnitudinē aliq̄n̄ crescit. In hispanie partibꝑ
bus illud ꝑcipue boracis genus habitat: qd̄
lapidem in fronte portat.

Capitulum .xviij.

Buso. Actoz. Buso est aial venenosiss-
simū: omibꝑ notū. qd̄ videt ab autozibꝑ
dici rubeta vel crassantiū. Est at buso
frigidissima bestiola z aspectu fedissima. q̄ fert
h̄z cor in gutture. vñ nec de facili interficit: nisi
p mediū guttur transfigat. Ex putredine autē
vel corruptione terre nasci putatur. Ex libro de
naturis rerum. Buso etiam reptile venenos-
sum habet visum pestilentem. attackū sordidū.
Terra vescitur: et hoc pondere et mensura.
Quantū enim in anteriori pede cōcludere po-
test. hoc illi p cibo quotidiano est. Timet em̄
nesibi terra pro cibo deficiat. In gallie partibꝑ
est bufonis genꝑ. quod cornū dicitur: quia
cornifare videtur. vnde a sono vocis sic appel-
latur. Colores habet d̄nos. tetrū et croceum
Dij vero prodeunt: z tūc voces tubaz edunt.
Duoz et duo voces tubarū reddunt inticem.

De Animalibus

In sola gallia vociferi viuunt. elatīvo cē pdūt
 z muti sunt. **B**isilolog⁹. Bufo ē aīal horroz
 ris qđ nūc cū aranea: nūc cū lacerta: qñq; ve
 ro cū colubro vel etiā cū serpēte preliū subit.
Aesius aut veneno alteri⁹ aīalis venenosi a
 plantagine medelā accipit. **S**alua libenter
 vescit: cui⁹ radix bufoni mortalis est. **A**pis
 in capite bufonis inuenit⁹ z ab hoīe gestatus
 veneni maliciā arcet. **E**x bufone quoq; per
 combustionem in puluerem redacto cum sū
 bi relinquit: bufo viuus regeneratur. nec tm̄
 vnus sed etiam plures.

Capitulum. xviij.

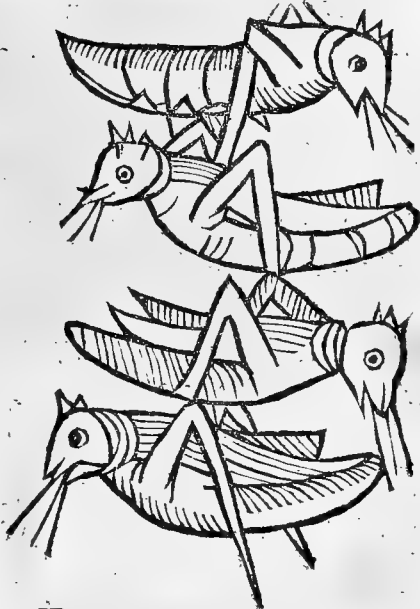
Bubalus z Bifontes. **I**sidus. **B**uba
 li p derivationē vocati sunt: eo qđ sūt
 filēs boū. adeo indomiti vt p feritas
 te iugū ceruicib; nō recipiāt: hos affrica pro
 creat. **E**x libro de naturis rez. **B**ybalus
 est aīal boue maius z altius corpe: nigrum
 colore. habet cornua longa tortuosa: collam
 longū: caput ingens: membra macilēta: cau
 dam parua: aspectū beniuolū ac simplicem.
Sed summe pnicitatis atq; crudelitatis est
 cum ad irā fuerit puocatus. **A**ībo humanis
 accōmodatissimū est. fortitudine maria pol
 let. **B**ubalus patiens est laboris. pilos habz
 paucos: vocem terribilem: frontē asperrimā
 cutem durissimā. pedes pargit terrā. **I**n eius
 nare anulus erens cum funiculo ponit: vt fa
 cilius homini cedat. in opus qđ fuerat ei im
 positum: qđ si onus est graue z vltra volūtas
 rem suā imponat: statim cōmor⁹ in terra ster
 nitur. nec facile ictib; ad surgendū cogit nisi
 alleuiato onere quo grauat. hic alio nomine

bifontes dicit. de quo dicit **S**olin⁹. qđ bestia
 est boui similis. **S**olin⁹. **B**ifontes i sepre
 rionali plaga sūt boues feris similes: vltra
 tauros pernicitate capti a suescere nesciunt.
 hos imperitū vulgus bubalos vocat. **P**li
 nius li. viij. **D**ermania scythie cōtermina gin
 gnit insignia. boum feraruz genera: ubatos
 bifontes z velocitate excellentes. vros qđ
 omnibus imperitū vulgus nomen bubalos
 rum imponit: cū id affrica gignit vituli potū
 us ceruice quadam similitudine.

Operationes

Pli. li. xi. **B**ubaloz sanguis nō spissatur.
Baly. **C**oagulū pulli bubali⁹ potū cicure
 pdest ei qđ comedit fūgos. **U**rina bubali si
 p trita misceat myrrha aut oleo z in aure pos
 nat: dolorē ei⁹ ex frigido mitigat. **D**yal. **F**i
 mus bubali pascens⁹ imposū⁹ tumores vul
 nerum tollit: z sciaticę passioni⁹ uenit. **I**n
 cathaplasmatibus positus duricias ac icro
 fas purgat: z pustulas soluit.

A
B
C
D

Capitulum. xix.

Brchus. **R**udolph⁹ sup **L**euitic⁹
 z **B**losa sup **J**obel. **B**rch⁹ modic⁹
 est et fului coloris. **B**rchus vocat
 fetus locuste anteq; habeat alas. deinde cū
 incipit volare par: dicitur athelabus. cū pō ple
 niter volat dicitur locusta. **E**st aut bruch⁹ mul
 to grauior qđ locusta vel athelab; qđ iacens
 in vno loco radicit⁹ rodit fructus.

Capitulum. xx.

B

Tractatus

Capitulum. xxxi.

Bibione siue Tibione ⁊ Blata. Isti
 dozus. Bibiones sunt q̄ in vino nas
 cuntur quos vulgo musciciones a mu
 sco appellant. Unde Affronius. Lū a me ex
 peccasset fabulare incipis ex ore bibiones in
 uolant in oculis tuis. Blate. a calore dicte
 sunt. siquidē ⁊ cōprehense manū ringūt. vñ et
 blateū colorē dicūt. Hoc aīal lucez nō patit
 videre cōtrariū musce. Musca enī est lucipe
 ta. Blata vero lucifuga. ¶ Ex li. de na. rerū.
 Blata vermīs est q̄ lucē videre nō patit. vñs
 de p noctem tñmodo ambulare consuevit.
 Palladius de agricultura. Blate sunt apibz
 inimice sicut ⁊ lacerte. Unde huiusmodi ani
 malia ⁊ his similia oportet apum castris vel
 aluearibus longe fugare: qui vult apes bes
 ne seruare ⁊c.

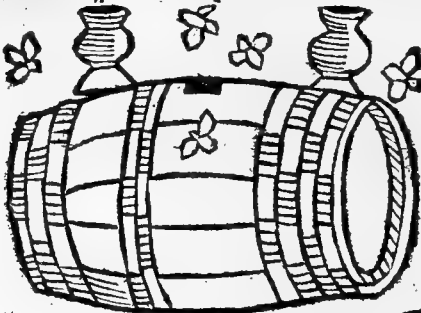

Bupreste. Isti. ⁊ Pl. li. xxx. Buprestis
 est aīal puū in italia similitū scaras
 beo: longipedum: fallit inter herbas
 bouē maxime. vnde ⁊ nomen habet. deuora
 tūqz tacta felle ita inflāmat vt rumpat.

Operationes

A
B
C
D
E

¶ Pl. li. xxx. Oleū onfancinū ⁊ buprestim
 valet ex aq̄ p se lotū vomitiōibusqz redditū
 ¶ Idē i li. xxx. Buprestis cū biricino sepo. il
 lica lichenas tollit ex facie smecti cavi ¶ Idē
 in li. xx viii. Lac resistit veneno buprestis.
 ¶ Idē in li. xxxi. Si buprestis pasta sit nitrus
 ex aq̄ vomitiones euocat. ¶ Ex li. de na. re.
 Lū aut bos buprestim iter herbas iacētē des
 uorauerit ac fel ei⁹ tetigerit: ita inflāmat atqz
 tumescit: vt prin⁹ rumpat laceratis vīceribz

Capitulum. xxxii.

Apra. Ex li. de na. rer. Apra est
 aīal barbatū: long⁹ ⁊ acutis corni
 bus: pascit in cōuallibz ⁊ i mōribz
 ⁊ in ramis arboz q̄s ore potest at
 tingere. sed morsus eaz exicialis est arbozi.
 Del fo labentes capre moriunt. Derbis ve
 nenatis viuūt. Iōstan. Si capre ex vastis ta
 marisci biberint aut comederint nō habebūt

De Animalibus

Sera. in li. de simplici medicina. Uidi inqt Galien^o capras lingētes tamarisci frōdes: et inueni eas sine splene. quāsdam vero vidi lingētes serpētes pelle deposita. et post albescentes min^o senescere. Irido. Capra a carpendis p^ogultis qdā dixerūt. aliq^o carpēt aspera. Mōnulli a crepitu crurū. vñ eas creas appellatas q̄ sunt agrestes capre. Aresto. Capra est aīal ruminans qd̄ tñ habet dentes in vtraq^o mādibula. Capre in pastu cito mouentur a loc^o suis: qd̄ nō oues faciūt. et accipiūt summitates herbarū. Quādo mouentur post meridiē plus aque potabūt. et qñ salem antepartū comederūt multū fluxū a māmilib^o habebunt. Capre naturaliter veloces sunt. iō pastores nō ponūt eis rectorē. Capra nō bene videt in die: sed acui^o eius visus de nocte. habet atit aliqñ oculos diuiles in colore. qñ sagittata fuerit pulegiū ceruinū q̄rit: et comedit vt extrabat sagitta. Pl. li. viij. Capre in sicilia sicut oues villo tonsili vesciunt. Capris in ethiopia vira ē vsq^o ad annos. xi. in orberelique plurimū octo. Idem in li. xi. Culi capre de nocte splendēt: lucemq^o iaculant. Pili acute crassi ex eunt hircis: feminis aut tenuiores. Itē mares capraz plures habent dentes q̄s femine. Nec hñt capre dētes p̄ter priores geminos habēt. Et binas in semina māmā. nec alibi sicut et oues. Pl. li. viij. Capre pariūt et q̄ternos. sed raro admodū. ferunt qñq^o mētib^o vt oues. veneno pinguescūt: pinguedine sterilescūt. Itē Aresto. Caper vni^o ani coit: s; debile qd̄ generat In ethiopia p̄rie capra viuit annis. xi. tota vira coit: et gemellas parit. et si cib^o cōueniens est: caper virtuosus erit. Palladius lib. viij. Capra trima optime potest educare: sed eligenda est capella magni corpis crassis crurib^o breui collo: plenaq^o ceruice: aurib^o flexis et grauib^o. paruo capite. nitido ac spisso longoq^o capillo. magnis vberib^o. Nec multe capre sicut oues claudēde sunt vna statione q̄ et luto carere puenit et stercore: q̄ teniores mares generant haud transeundum est. Sed vltra octo annos nō sunt mares seruandi: q̄ gen^o hoc languore sterilescit et etate.

Operationes

Esculapius. Capre cerebrū cū melle caribunculos in ventre sanat. Sepū ei^o oi morisui et lesure subuenit. Arungia q̄s eiusdē cū rosis mixta pustulas que in nocte grauescūt tollit. hoc etiā aurib^o instillatū surdos sanat. Aseus eius imposit^o oēs punctiōes atq^o dolores reprimat. Pili eius vsi fluxus om^o

nes sedant. Ungule eiusdē vsse et cū piceli quida trite et illite alopicia curant. Lac eius bibitū arteriacum liberat. Vermes occidit. Pruriginē et morsus sanat. Sanguis eius eadē facit: et venenū bibitūz extinguit. Ar. li. de na. rez. Cornu capre adustū si antenas res vere caduci teneat: statim cadit. Ani. Cornu capre adustū et albificatū dentes fortiter abstergit. stringitq^o gingiuā: et sedat inflatē gingiue dolorē. Pl. lib. xxviii. Capre cornu vel pilis accēsis fugari serpētes dicūt. Ainerēq^o ex cornu potū et illitū valere contra morsus eoz. Idem quoq^o cinis sudores inbibz. Sanguis capre cū medulla decoct^o cōtra venena toxica sumit. Idem etiā sic datur dissintericis et auxiliat^o ydropic^o. Secur capre cōtra papilionē. q̄ luminib^o aduolat p̄ficat. Assum quoq^o ciliacis subuenit: laudabiles quoq^o sunt medulle hircine et caprine. Dysasco. Adeps caprin^o ceteris magis est stipricus pascuaz causa. vnde dissinteric^o cili sterib^o misceat. Jus fellis eius etiā p̄ficat auxiliat. Bibentib^o quoq^o cantaridies subuenit. Fel caprinum adhibetur fistulis cum succo porri. Adhibetur etiā medicaminibus vulnerum: et ea sine tumore sanat.

Capitulum. xxxiij.

Caprea. Pl. li. viij. Capree transfigurantur in plurimas similitudines. Sunt enim capree: sunt rupi capre. sunt ibices. sunt et origeffoli a quibusdam dicti. strario vestiti pilo et ad caput verso. Sunt et damme et pygargi et strepsicerotes multaq^o alia et dissimilia. Sed illa alpes. hec transmarini situs mittunt. Idem in libro. xi. Pl. B ii

D
E
F
G
H
I
K
L
M
N

tura cornua dedit ramosa capreis s; parua:
nec decidua fecit. but? aialis sanguis nō spif
sāt. **Isido.** Capreas agrestas creas dicūt q̄s
greci: eo q̄ acutissime videāt recte pandoz
cos appellauerūt. **Horant** enim in excelsis
montib; **Et** quis de longinq̄ sint: vident tñ
omēs q̄ veniūt. **Eadem** z capree eedem z ibi
ces q̄i auices: eo q̄ ad instar auium ardua z
excelsa teneant z inhabitent. **Ita** vt de subli
mi vix humanis obrutib; pateāt. vñ z meri
diana ps **Ibices** aues vocant: q̄ nūi fluētis
inhabitāt. hec itaq; aialia in pen; altissimis
cōmorant. vt si qñ feraz vel bōim aduersita
te p̄senserint de altissimis saxoz cacumib; se
se p̄cipitāt: z in suis se cornib; illesa suscipiūt
Ex li. de na. re. Capra siluestris q̄ z capreola
vel rupi capra d̄: bestia feua est in cōparē sui
generis. **In** alias aut bestia timida ac man
suetā nimis. **Hec** in insula creta: qñ vulnera
ta est pulegiū querit. quo comesto sagitta de
corpore exilit: vix autē capi pōt: quia celerri
ma est. **Et** cum a canib; premūt: ad mōtes al
tissimos cōfugit. plurima inter mares ē dis
cordia ppter feminas: z hoc tpe coius.

Operationes

¶ Dyas. Simus capraz siluestriuz cum vino
bibitius vtericos sanat. **¶ Cum** folio spicca
nardi bibit? mēstruis imperat. **¶ Reliquos**
sanguinis fluxus cū aceto imposūt abstinēt
¶ Robustus z tritus cū aceto z oximelle alo
picias sanat. **¶ Arungie** mixtus podagricis
medetur. **¶ Actoz.** Itē de Caprea hoc idem
quod supra ponit: licet sub alijs verbis.

Capitulum. xxxij.

Canis. **Aristo.** Canis est aial iracun
dū z applaudēs boib; pilosuz s; vni
uerfum sicut porc? z visus. habz den
tes supius z inferi? z ventrē vñ: ac post ven
trē intestinū. multos b; fetus: multasq; fillus
ras in pedib; z multas māmillas sicut z por
cus. **Quinq;** digitos habet ī pedib; antero
rib; z q̄ttuoz in posteriorib; sicut leo z lupus.
Simū etiā habet siccū sicut z lupus. splenem
longū sicut bō z porcus. p̄trea form? z vigi
lia. cremenū z corruptio. z vita z mors. cete
raq; accidētia ex sensib; sunt in canib; sicut l
equis z boib;. **Alexander.** Canis aial est im
mundū rediēs ad vomitū: iracūdu: latratu
borrendū canē extraneū lacerās: ossa coroz
dens: qui cū habuerit cōsoriū alteri? canis
refugit. **Solus** autē nomē suum cognoscit.
Ex li. de natu. re. Canis est bestia docibilis
ad omne ludū: dñm suū diligit: z ei? hospiti
um vigilando custodit: noctuq; latratu nocē
tes pdit. **Est** etiā quoddā gen? canū qd̄ odo
ratu fures intelligit: z a ceteris boib; impla
cabili odio discernit. **Isido.** Nihil aut sagax
tius canib; plus enī sensus ceteris aialibus
habent. **Nam** soli noīa sua cognoscūt. reco
gnoscunt dños suos z diligit: z eoz tecta
defendunt. p dñis suis se mortī obijciūt. so
litarie? z voluntarie cū eis ad p̄dam currunt.
Ambrosius. Canis est aial sagax. quod vbi
vestigium lupi vel leporis inuenit. argumē
ta quēdā ad eum directa semita insequeuduz
colligit. ad diuerticulū semite venit. singula
rumq; semitarū exordia tacit? p̄cunctat: vt
p odorem agnoscat in quā partes diuertit:
huic etiā aiali insitū est naturaliter impari
ret alimonie memoriā seruare: gratiāq; refer
re: ac sollicitas ex cubias p̄ dominoz salute
p̄tendere. **Cū** enī infirmat canis: radicez ali
cuius herbe comedit ad vomenduz. **Abisio.**
Canis cetera bruta in trib; excellit: in discer
nendo amando seruendo. **Discernūt** enī do
minū ab extraneis: nec eos quos insectatur
odit: sed p eo quē amat zelat: z ex p̄ciētia so
liciti amoris innigilat. **Dos** ei? est cū pasto
re alludere. gregē nosse. insidiātes feras p̄seq
soli huic a natura insitū est. volūtarie ad qd̄
p̄parat ingeri. z p quandā obediētie formulā
sola disciplinari timoris expectatiōe suspen
di donec ad pagendi licentiā signo mittatur
Canū aut genera sunt plura. **Alij** enī ad capi
endū feras siluaz inuestigant. **Alij** volucres
Alij vero greges. **Alij** domos custodiunt.
Ex libro de natu. rerum. Tria sunt genera

A
B
C
D
E
F

De Animalibus

canū. Doz nobilissimi sunt leporarij alias le
uerarij quibz forma elegantior z ad cursuz ce
lerior aptiorq; venatui. Di pectore valentes
sunt. Latrat edere nesciūt. z nisi pducantur
ad cursum infra domū se continēt. Alij sunt
apti venatui: longis auribz ac dependentibz.
bi odore z importunis latratibz bestiam inseq
quunt. Item canis masculi nō de facili ledūt
canes feminas. Et ita fit in pluribz generibz
bestiaz In oī aut genere aī aliū masculi plus
feminis viuūt ex ceptis leuerarijs in quibus
accidit cōtrariū. Aresto. Leuerarij q̄ppe vi
uunt annis vere decez: leuerarie duodecim.
In leuerariorz quidē genere plus viuūt femi
ne maribz ppter laborē iporū masculoz. In
alijs aut plus viuūt mares feminis. Itē ca
nes femine cū applicant ad etatē coitus has
bent signa sicut homo. qm̄ eaz māmille intu
mescunt. z inuenit in eozū pectore cartilago:
sed hoc difficile est cognoscere nisi exercitaz
io. maribz aut non accidit hoc: sed in maiori
parte crus eleuant in mingēdo: z nō nisi post
sex vel octo menses faciūt. Et vniuersaliter
postq; rigescunt. Omēs aut femine fedēt qm̄
mingunt. In canibz feminis lac inuenitur ad
quinq; dies ante partū: z in quibusdā p sepre
Estq; lac caninum spissū s omni lacte: pter
q; porcorum ac leporum.

Operationes

¶ Eusculapi. Canis sanguis potat tremu
losos liberat. ¶ Caput eius vsūm tritum et
puluerizatum. vel eius caro nervosa z ficus:
mozus canis si bibat sanat puluis dentium
ei. Dolores dētū ac gingiuas curat. ¶ Loz
eius potatū canes a latratu detinet. Fel ei
cū melle curat oculos. Lac eius bibitum pi
los z capillos crescere non sinit. ¶ Cū melle
vl vino datū moz fetū mortuū eicit. ¶ Dens
ex eo tactus cito mittit: z cicatrices oculoꝝ
extenuat. Adeps eius podagrā z aurū doz
lozem sanat. ¶ Quicēna. Sanguis canis p
bibet ortū piloz euulsoꝝ: vt sc̄psit Gal. Uri
na quoq; canis admistrat sup verrucam.
¶ Dyas. Lac primi partus canis capilloꝝ oz
tus amputat: z i ytero ifantes excludit. Loz
cū caninuz addito nitro aut medicamen fas
cto lepras et pruriginos tollit. ¶ Fimus cas
ninus in canicularibz diebz collectus z siccus
bibit ventrē abstinēt cū vino. Albz vero fi
m^o eiusdē arcuato morbo medetur. ¶ Pl. li.
xxix. Sanguine canino nihil pstanti^o z ros
tica putat. Canino felle cum melle curabat
appoloni^o oculoꝝ suffusioes. ¶ Itē albugi
nes canini lactis instillatio: dolore z grauē

tatē aurū sedat. Adipe canino lendes a ca
pillis tollunt. ¶ Idē li. xxx. Canina curs cui
libet digito circūdata distillatōes sedat. Fel
canū podagris pfert penna illinitū. Verru
cas oīm genez sanat vrina canis recēs illita
fumiq; cinis cū cera. ¶ Canis lingua medici
nalis est: labendoq; sua vulnera vel aliena sa
nat: q si vuln^o pprū attingere lingua nō pos
sit pedē lambit z saline medicamine delinitū
ad vlnus apponit: certus de medicamē qd
lingue sue natura indidit. ¶ Quicē. Atq; casei
canes impinguat valde: z nutrit eos bene.
¶ Canis cec^o nascit: lunatic^o ē: odoratu mul
tū viger: dentes habet acutos: z os fissuz: val
de mordet z lingit: nō ruminat sed rodit: ad
vomitū redit: pūsq; recubet lectū circūit: bo
lūmū patitur: id est rabidam famem.

Capitulum. xxv.

¶ Alt^o z cat huplepa Irido. Catt^o. i. in
geniosus a greco venit: musio ē ap
pellat^o: eo q muribz infestus sit. hūc
vulgus captū a captura vocāt. Dicūt alij q
caprat. i. videt. tam enī acute cernit vt fulgu
re luminis nocti tenebras supet. Albertus.
Catt^o ē aīal a capiēdo dictū muribz enī infe
stus. Et dī moribz esse verecundū z pulchritu
dinis amatū. Habet aut colozes griseum.
glauci fortis z gelare silem. habet enī colozes
hūc naturalē: z alias bz ex accidentali cibi: et
p̄cipue q domesticus est: est aut mordax val
de: in multis simile leoni vnguibus z denti
bus armat sicut leo: z intrabit et emittit vn
gues sicut leo. Carnē aut bz laxā et mollem.

Operationes

A **A**micena. Ex catti morfu quibz accidit do-
B **B**lor vehemens et viriditas in corpore. et curatio
C **C**ei est curatio comunis. **I**uuat autem cum em-
D **D**plastro cepe: vel calameti siluestris. **R**asi.
E **C**atti siluestris ex fumo rute et amigdalorum
F **A**mararum fugiunt. **D**aly. **L**arnes catti cali-
S **D**e sunt et sicce. medentur emorroidarum do-
S **R**enibz. **R**enes calefaciunt. dozi doloribz pro-
S **A**sculapius. **S**tercus catti vel cante
S **C**u synapi et aceto alopicia curat. **C**athaple-
S **P**ali. li. viij. **C**athaplepa appellat fera mo-
S **D**ica et iners iuxta fontem tygrim que est apud
S **H**esperios ethiopes (vt pleriqz estimauere)
S **N**ili caput. **F**era hec ceteris quoqz membris
S **I**ners caput tamen pregrauate egrefert quod diei
S **C**ctum semper in terra. **A**lias in tremore est hu-
S **M**ani generis omnibz: qui oculos eius vides-
S **R**int cofestum expirantibz. **E**adem et basilisci
S **S**erpentis est vis. **S**olinus. **J**uxta fluminez
S **T**ygrim nascit cathaplepa: modicaz iners be-
S **S**tia pestilenti aspectu figura fere catti.

Capitulum. xxvj.

C **A**ccus. Ex libro de naturis rerum.
C **A**ccus est monstrum in archadia
C **R**orum ferosum vt porcus. **E**t vt scri-
C **B**it **A**delinus philosophus: **A**nbelini suo pe-
C **C**ctore flammaz eructuat: id est spiritum flammis
C **N**eum: maxime cum ira furit per motus. **D**ic
C **I**n antris super tyberim comorat: et inuadit sub-
C **I**bito thaurorum et vaccarum greges per caudas
C **T**res vel quattuor: apprehendens: et vi sine fortis

tudinis in antrum occulte trahens gressu re-
 trogradone scilicet de facili possit inuestigare.
 Nec solum aialibus est infestus: sed buboni gra-
 uissime insidiat: cum tamen ipsum boiem plurimum ti-
 meat. **S**i querit quod de aialis ore flamma pos-
 sit euomi tam efficaciter: vt prime tractata ali-
 as tractata comburat: et non ipsum corpus aialis
 flamma tali absumat. **R**esponderi potest: quia
 cum anbelitus adhuc in visceribus aialis per
 membra varia late diffusus est tepidum visqz
 quo non exuberat in flammam. **S**ed eructuat
 continuat ac multiplicat in obiectum aliquod
 corpus. virtutemqz recipit comburendi sicut vi-
 demus per medium berilli lumen solis multiplica-
 re radios. et in summo mucronis acumie ra-
 diorum ignis virtutem in subiectam materiam
 suscipere. **I**gnemqz effici violentum. huic aia-
 li similia fuerunt illa de quibus in libro **S**api-
 entie legitur: quod ignis ex ore suo spirabat. **D**e
 cacco dicit **V**irgilius. viij. lib. eneidos. **S**e-
 mibominis facies huic monstrum **V**ulcanus
 erat pater illius atros ore fomens ignes ma-
 gna semole ferebat. terribiles oculos villos
 faqz fetis pectora senuseri. huic cacci mens
 effera quattuor a stabulis prestanti corpore
 thaurus auertit. totidem forma superante in-
 uencas: atqz bos ne qua forent pedibus vesti-
 gia tectis: cauda in speluncam tractos ver-
 sifqz viarum: indicium raptos saxo occultat
 bat opaco. **N**unc caccum propter furata sibi
 pectora **H**ercules interfecit: vt ibi **V**irgili-
 us in longum prosequitur.

Capitulum. xxvij.

De Animalibus

Camelus. Ex libro de natura rerum. Camelus est animal deformis: gibbosum: habens collum longum: crura poplitea: lentum incessus: et dum graditur nunquam pedes atterit: immundum animal secundum legem. quoniam ungulam quidem habet: sed non dividit eam. Cum autem onerandi sunt: paululum super genua pectuntur: et statim ad onera flectis cervicibus inclinatur aquas puras refugiunt: lutulentas bibunt: et hoc gratia nutrimenti. Omne enim elementum quantum plus commixtum est alijs: tanto plus nutrit: et contrario irati cameli strident horribiliter. Dis etiam rabies accidit et postdagro de quibus facillime moriuntur. Non autem ungulas eiciunt. Sed vehementissimo dolore grauantur quando duras et laboriosas vias incedunt. Non enim in pedibus habent de forti corio solutales. Unde cito transglutientes referunt: ut rursus ruminando tota nocte madaeant. Alij compatietes abstineant: illi qui recti cameli dicuntur: unum tantum habent in dorso gibbum. Est autem et aliud genus eorum quos dromedarios vocant cursu mirabili vigentes et bina tubera in dorso habentes Aristotiles. Cameli sunt sicut animalia cornuta: quia ventres eius sunt sicut habentium cornua. et quia cibus illius spinosus est: necessario sicut eius lingua carnosa propter duriciem palati. Natura ergo vitatur palato sicut parte dentium terrestri. Camelus non habet fel distinctum: sed venas parvas in quibus est fel. Solinus. Camelorum femine ad bella preparantur: putantque validiores eas fieri. si castratione a coitibus arceantur. Camele cum homines eis vitunt ad preliandum: castrantur: quia tunc non impinguntur. In locis quidem altissimis habitant: tria milia camelorum habent homines currentium velocius quam equus: et hoc non accidit eis nisi propter amplitudines passus. Vegetius de re militari libro tertio. Camelos apud veteres aliquantule nationes in aciem produxerunt. Sed hoc genus animalium arenis quidem tolerabile sic aptum. nam confusas etiam in pulvere vento vias: absque errore dirigere memoratur. Aetherum preter novitatem hoc si viti videatur inefficax bello est. Item camelorum mares habent virgas ad posteriorem partem unde auersi coeunt. Sunt autem virge nervose ac dure unde ex eis arcum corde fiunt. Coitus tempore solitudines aut secreta petunt. Item. Camelus est valde malus tempore coitus. Et si quod animal vel homo tempore hoc appropinquaverit ad eum ledit ipsum. Coitus autem post triennium tempore luxurie solitarii est cum femina ferus ac silues

stris et coeundo per totam diem equitat. Sed cum alias luxuriosus sit: erga matrem contumens est. unde in quadam civitate cooperiebatur camele caput: ut eius pullus super eam saltaret. qui cooperito matris capite super eam saltavit: et cooperimento sublato matrem agnoscentem: turpitudinis ope quod ceperat intercepit: descenditque ipsum ingeniatorem mordens interfecit. Camela pregnantis est per annum: post partum quoque quiescit a coitu per annum unum tantum filium facit sicut elephas equum et omne animal habens soles. Cameli vivunt centum annis. Cameli pariuntur sitim per quatuor triduum: et postea bibunt multum. huic animalis malis natura dedit magnitudines corporis in modum inimenti sicut et elephantum. animal quoque cuius cibus est ex materia lignea et spinosa multos habet ventres: et in hoc genere est camelus.

Operationes

Aunicenna. Caro cameli provocat urinam
BAdeps qui est in gibbo cameli suffumigatus confert emorroidibus. cameli cerebrum exsiccatum: et cum aceto bibitum confert epilepsie. ad idem valet eius sanguis. Qui etiam siccatum et frigus retinet fluxum: cum vino quoque bibitus sagitte armenae nocumeto confert. post purgationem vero menstruorum potatum iuvat ad impregnationem: et confert per invocationi matricis. Idem. Lac camelarum fetarum est subtile et valde aquosum: nec facit opilationes (sicut cetera) propter paucitatem caseitatis et abstersionis aqueitatis illius. In ipso est salsedo: quia cameli diligunt acetosum: et hoc est melius lac. Dicitur autem quod est vehementis tarditatis in stomacho et in superioribus ventris. Ex ipso non timetur foridices sicut ex ceteris nisi raro. Urina cameli confert ydropisi. Adfert etiam vehementer fetori narium. Et aperit opilationes colicorum cum virtute vehementi. ablutione ex ea facta confert furfuribus. Dyalco. Simul camelinus albus cum melle tritus et impositus tumores reprimat: et vulnere delicata promundat. Haly. Sanguis cameli fricatus distillat in terie prodest: et solutione cronice potumque veneni lac cameli prodest: corruptioni coplexionis augetque ventrem. Plinius. Stercus cameli mundificat et destruit verrucas: abscindit fluxum sanguinis ex naribus: et quando bibitur cum medicinis epilepsie confert. Item resoluit botthos et ulcera: scrofulas quoque fortiter etc.

Capitulum. xxviii.

CAMELEON. *Isidorus.* Camelion non habet unū colorē: sed diuersa varietate cōspersus est: vt pardus huius camelionis corpusculū ad colores quos videt facit cōspersione variat. cū aliorū animalium non sit ad persionē facilis corpulentia. *Rudolphus* sup *Leuiticū.* Camelion in infirmitate māfuetū esse se fingit: cū alias sit imansuetum animal. *Glossa* sup *Leuiticū.* Camelion est natū ad deridendū: dolosum: rapax: ingluuiosum: et ideo sū legē immūdū. *Ambrosius.* Camelion diuersas species colore vario fertur mētiri. *Aristoteles.* Camelion est animal valde timorosus, ppter quod in multos colores mutat. *Causa* huius timoris eius paucitas est sanguis et calor. vñ etiā valde macer est: vocat leō terre. huius facies est sicut animalis ex porcō et symea cōpositi. Ungulas habet siles vncis seu anium vngulis. Alteratio coloris fit quā coriū eius insufflat. manet in cauernis sicut lacertulus *Soli.* Camelion pōem asiam est plurimus. Animal scilicet quadrupes: faciesque lacerte: nisi crura recta et longiora ventri iūgerent plura cauda: eadēque in verriginē torta. hamati vngues subtilis adoneitate. Incessus vero piger et idem fere quā testudinū motus. Corp⁹ asperius cute qualē ex cocodrillis dephendim⁹ subducti oculi et recesso cōcauo introsum recepti: quos nunquā in ratione obnubit.

Operationes

Plinius. Camelion quā multa in se fert hūc vtilia medicine. Caput eius et guttur si roboret

is lignis accendant imbrū ac tonitrū concursum facere democrit⁹ narrat. *Plinius.* Ite iecur in regulis visum. Reliqua ad veneficia pertinentia quae dicit: quae falsa estimātes obmittimus ppter quod in risu coagentur. *Quintus Serapion.* Oculo eius dextro si viuenti eruat albugines cū lacte caprino tolluntur. lingua quoque ad alligata pericula propter peram. *Quintus Serapion.* Eundē salutarē esse parturientibus circa domū. *Quintus Serapion.* Cor eius aduersus quartanā est pfficū. lana nigra ptime tonstre illigatur. *Plinius.* Pes prior dexter in pelle: bene alligatus brachio sinistro: dicitur pdesse ptra latrocina terroresque nocturnos. *Plinius.* Item dexteram mammillam: ptra formidines pnoresque. *Plinius.* Et pedem eius sinistrū in furno toreri cū herba eiusdē nominis addito vngento pastilis factis inde (si credimus) fertur boiem inuisibilem facere. *Plinius.* Eius felle glaucomata et suffusiones corrigi creditur ppter tridui vncione. creditur etiā eo lienibus instillato serpentes seperari: et ad alia multa.

Capitulum. xxx.

CAMELOPARDUS. *Isidorus.* Camelopardus est dicitur: eo quod cū sit vt pardus albis maculis superaspus collo equo similis: pedibus bubulis: capite tamē camelo similis est. *Dicitur* erbiopia gignit. *Plinius.* li. viii. Camelopardus aliquid similitudo in duo trāffer animalia. Habuna siquidē erbiopes vocant bestia collo simile equo: pedibus et cruribus boui: capite camelo. albis maculis colorē rutilus distinguētibus. Unde et camelopardulus appellata est. Nec primū quidē dictatoris celsi circensibus ludis rome visa ē. Ex eo sub

De Animalibus

inde cernit aspectu magis q̄ feritate conspi-
cua. quapropter et ouis fere nomē inuenit.

Capitulum. xxx.

Capreolus. Auicēna. Capreolus est
aiā in india: similis hinnulo siue cer-
uonū filio: q̄ apud nos etiā nō mutat
dentes. Et q̄n eius dentes sūt magni signāt
vīte diuturnitatē in eis: et habet oculos acu-
tos. Aresto. li. viii. Capreoli siluestres habēt
sapientiā. q̄n vulnerānt querūt pulegiūz cer-
uinum et comedūt ipm vt extrahāt sagittas
a corpeli que in ipis sunt infixe et velocitas
te mor? et assiduitate discursus. Caro capreo-
li a supfluo humido exonerat: et ei? caro tene-
rior et digestibilior efficit: et saporis ac odor?
eius grauitas amputat. Idem Aresto. Pa-
sus gratia de locis altis ad altiora tendit: et
inter herbas salubres et noxias odore diuis-
dicat et discernit. Ruminat cibos et vngulas
findit. Non vngue nō cornu nō dente: sed so-
la velocitate fuge a canib? venator? infulsis
se defendit. Unde quādo in campestrib? pfe-
quit ad montana fugiens alta petit. In mon-
tib? indie sunt quidaz capreoli qui ab herbis
aromaticis et odoriferis pascunt in quorum
vnguib? sunt quedam concauitates in quib?
humores quidam ad apostēata colligūt que
primo ad maturitatem: et motū et confricatio-
nē rūpiūt. et a corpe cū pilosis follicul? abstra-
huntur: et substātia que infra pelliculā cōtine-
tur summe est odorifera et iter aromatica ma-
xime preciosa in medicinis plurimū vtilis et
virtuosa. Et vult Dyas. et Platea. Et aliqui
dicūt illud muscum vulgariter appellare.

Capitulum. xxxi.

Castor est anīal ad modū canis pon-
tici. longum scilicet et gracile. dentes
habet acutissimos: pellem delicatāz
ac nobilem. que quanto nigrīor est tanto pre-
cisior. colores in pilis habet velut dāz: sed
pili subriles sunt et pulchri. nō potest diu sus-
tinere vel subsistere nisi caudam in aqua te-
neat quam habet vtiq? piscium caude simi-
lem: saporēq? eius et speciē. Unde et a chris-
tianis in ieiunio comeditur. pars enim cau-
de ipsius edibilis est: residuum autem ei? est
caro. Ipsaq? cauda longitudinis cubitalis
est pinguedinem multāz habens. Pedes au-
tem posteriores habet vt anser. Anteriores
autem vt canis. Nec enim illi natura para-
uit: vt et posterioribus velut auis in aqua na-
taret. et anteriorib? in terra sicut quadrupes
ambulare. ¶ Ex libro de naturis rerum. Ca-
stores vt dicit experimētator i grege viuūt:
et simul ad siluas pergunt. Ligna? dentib?
abscindentes ad cauernas suas ea miro mo-
do referunt. Unum etiam ex castoribus pro
vehiculo resupinatum pedibus elevatis in
terram proiciunt. et inter crura eius absci-
sa artificiose componunt. et sic eum traben-
tes cauda ad propria tecta deducunt. verum
iniuriam talem non faciunt his: qui inter il-
los educati sunt. sed illis qui de alienis pars-
tibus ad se venerūt. Hos enī in seruitutē sub
certa custodia redigunt. ¶ Alior? tamen opi-
nio est: q? hoc illis faciāt qui senectute labor-
ribusq? cōfecti dentes obrusos habent. et qui

ligna secare non valent. Tales enim in seruitute redactos per absumptionem pilorum in dorso venatores agnoscunt: eosque pietate commoti in lesos abire permittunt. In duplices autem versus ligna secta habent. Nam et corticem comedunt: et ex lignis habitacula valde artificiosa faciunt. Amaris quidem arborum foliis et corticibus castor per summis deliciis vescitur. Unde et tota eius caro: et si bono tamen amaro odore perfunditur. **P**hisio. Castor cum eum venator persequitur abscisos testiculos ante faciem eius persequitur. et venator habens quod ab eo cupiebat versus tra non sequitur. Si autem alius venator eum sequatur: erigit se et ostendit virilia se non habere: et sic evadit. Est autem animal mansuetum nimis. **E**x li. de na. rez. Dicitur animalis venatio fit hoc modo. Canis ad hoc instructus in aqua proficitur: qui ad foramen mansionis illius perveniens ingreditur. nec cedit castor moribus donec a venatoribus artificiosa illa mansio refringatur etc.

Operationes

A Plateari. Castoris testiculi abscissi in viscoso loco suspensi desiccantur: ut in usum medicinarum referuntur: et dicuntur castoreum. **B** Bonus autem castoreus: id est non sophisticatus: habet saporem mediocriter acutum. Glutinosum est et saporem habet multum horribilem nervos intricatos et pelliculis adherentes per annos sex in magna efficacia servari potest. **D**elictum tamen est quanto recentius. In medicinis ponitur abiecta pellicula exteriori. Virtutem habet dissolventi attrahendi et maxime nervosa loca confortandi. **C**ontra epilepsiam et alias frigidas passiones capitis datur castoreum cum succo rute in potu vel decoctionis eius vinum. **D**ontra paralysim lingue pulvis eius sub lingua ponitur donec per se resolvas et consumatur. **E**ontra paralysim totius corporis datur vinum decoctionis eius et rute et salviae. **F**ontra largiam provocatur sternutatio ex castoreo: cesareum commouet et profert. **G**ras. Castoreus testiculi sunt animalis: quod castor dicitur. et sepe aquatica. sepe vero terrenam sustinet vitam. **H**umilis est ponticum quod si interius cereus et obstructus membranis naturalibus. quidam autem testiculos adulterantes immittunt vesicis cum armoniaci gutta sanguine castoris conspersa. **I**ligendi sunt ergo qui iuncti sunt ex una radice sibi coherentes. pleni insidiis fragiles. ipsi folliculis se tractius separantes. **K**alescit autem castoreus et desiccatur attenuatur. Illis ergo qui ex plenitudine spasmodi patiuntur aut tremore nervorum utilissimum est. Quibus autem hoc

contigit ex inanitate vel siccitate peritium **U**riaque pulmonis emendat. Et humidum frigidum cerebri humore cum pulegio. **L**u vino bibitis inflationes tollit. **T**ortionibus medetur. potiones venenatas nocere non sinit. **L**itargicis singulare presidium est. **T**remoribus contractionibus et omnibus nervorum causis delictum et vinctum medetur. **V**irtus enim ei termitica est et reconstitutiva mixtura malacinationibus et acropis paraliticis seu sciaticis et his similibus subvenit. **Q**uicena. Castoreum profert obliuioni et litargie cum aceto et oleo rosaceo surditatibus frigide ac ventositati in aure dissolutum in oleo nardino. **A**tractio per nares ex fumigatione ipsius confert apostematibus pulmonis et infirmitatibus eius. **D**abitur cum aceto propter singultum et facit sitim. **D**elet dolorem ventris pungitium cum aceto bibitum. ventositatem resoluit. **D**enstrua provocat. **S**ecundinam et fetum extrahit. **C**onfert morbi parvorum venenatorum. et quod ex eo declinat ad nigredinem est venenum. **I**taque interficit quandoque in una die. **F**el castoris ad multa vitale est. **E**ius quoque coagulum sedat morbum caducum.

Capitulum. xxxij.

Chama. Albertus in li. de na. animalium. Chama est bestia alio nomine rufinus dicta in ethiopia. Est autem ad modum lupi in figura maculis albis ut pardus per totum respersa: ludis apta: eo quod discipline multum est perceptibilis. Et in hoc convenit cum natura canis.

De Animalibus

Capitulum. xxxiiij.

Capreolus. Albertus in li. de na. ani a. Capreolus dicitur esse animal iuxta eufratem habitans. et de eufrate propter aquam frigiditatem bibens. Astutus et velocis esse dicitur. Ita ut venator sibi appropinquare non possit. Cornua gestat longa ferre modum praedicta. quibus et arbores deicere dicitur. sed singula ante repulsum cornuum suorum tendentia fragere non possunt. Licet ad hoc sepe nitatur. et ideo in eis frequenter involutis cornibus cum captum tenetur dentibus stridet. et audito stridore a venatore capitur.

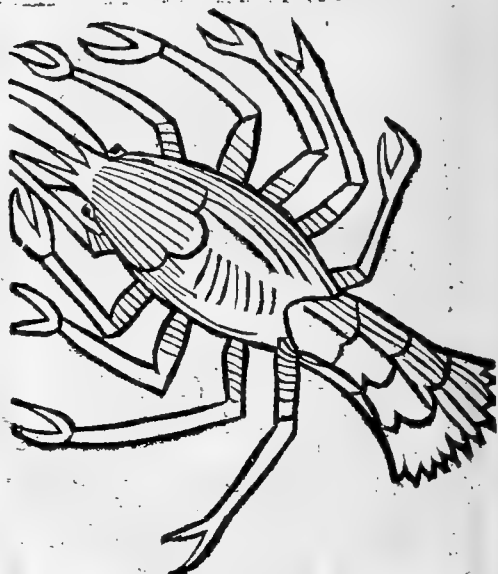
Capitulum. xxxv.

Cervus. Ex li. de na. rez. Cervus est animal velocitate mirabili frontes hinc ramosis cornibus asperata. Quorum creatio fit si biennis fuerit: tunc usque ad sex annos per etate ramos auget. deinde numero siora fieri non possunt sed maiora. Soli hoc animal cornua mutat: et supra modum gloriatur. habet unum vermen in capite quod cum vere verat assidue. Sed et omne animal et ipse homo vermen habet sub lingua. ¶ Aresto. Cervus est animal sapientius. de quo etiam opinantur quod iter animalia quas drupedia discretius sit: Idem. Cervus est animal timidum: cornua quidem hinc et fissura in vngulis. dentes eius declinant ad inferius. habet quattuor dentes in vna parte oris: et alia quatuor per quos molit. habet etiam duos maiores alios: qui sunt in masculo maiores: et in femina minores. Vox masculi grossior est et altior quam femine. Masculus vociferatur multum tempore coitus: et femina quandoque timet. Cervus itaque (sicut et cetera magni cordis animalia) timidus est: vocem vulpium timet. In sibilo autem et cantu delectatur. Itaque sibilantes et cantantes sequitur: et alius cum occidit. Unde cum aures erectas habet insidias subsequens tunc advertit. Postquam vero dimiserit: non advertit. ¶ Item. Cervi pugnant: et victus obedit victori obedientia forti. Lum autem impregnatur cervus late propter venatores. Inestina cervi valde fetida sunt. unde non comeduntur a canibus: nisi sint valde famelici. ¶ Pbis ologus. Cervus ubi serpentem agnouerit esse implet os suum aqua effunditque in foramen. deinde cum quodam oris sui spiramine serpentes foras attrahit: et pedibus suis calcans ipsos interficit. Cervorum autem duo sunt genera. Unum quod ut inuenerit serpentem in caverna vbi latitat: statim immittit ut exeat. et egredientis collum percussens hinc et inde occidit eum et devorat. Postea vero propter timorem ad aquas purissimas currit ac venenum euomit. Sed iter hunc timorem pilos mutat et cornua abicit. Aliud est genus quod si serpentes inuenerit occidit: et post victoriam ad montem ubi pabulum inueniat tendit. Ambrosius. Cervus cum nondum habet cornua: tamen fronte pludit: et ea que nondum experius est tela minatur. Cervus quando egrotat: ramulos oleae comedit: et sanus fit. ¶ Aresto. Cervus (ut dictum est) masculus vociferatur multum tempore coitus. Cervus non potest coitum pati propter duriciem virge maris: recipit autem fugiendo. Cervus paritura prius dragonem comedit. cum vero parit subito comedit secundum nam fetum antequam cadit ad terram. et est eius secundina venenum.

Operationes

- A** Physiologus. Ceruoz lachryme collectez ossa inuenta in corde ipozuz apta sunt potui cordis pulsu laborantibus.
- B** Plateari. In corde cerui repitur quoddā os in sinistra parte: in qua est quedā cōcauitas. ad quē splen habet respiraculum z emittit supfluitatem. que ibi p̄ria siccitate in substantiam mutatur ossuosam. Illud est de sanguine cordis subzsum. habet virtutez depurandi fūmum melancolicum.
- C** Datur z cōtra cardias z sincopim z cōtra emorroides. Esculapius. Si q̄s in corio cerui voluitur: serpentes nō timet. Nessulla quoq; cerui dolozes sedat.
- E** Duly. Coagulum cerui p̄trapotū cicute z fungozuz esum prodest. Urina cerui splenis dolozem adiunat. Ventositati stomachi et intestinozum prodest. Auribus instillata medetur earum vlceribus. Auicēna in. iiii. canone. Extremitates caude cerui venenuz est. z ipsam bibēti accidit angustia vebemēs z sincopis z mors. Sed cura eius est vt euomat cum butiro z aneto. deinde in potu dentur auillane z fistici confecta simul.
- B** Plinius libro. x. viii. Pulmo ceruinus cū gula subarefactus in fimo. deinde tusus ex melle tuslim sanat. Coagulu; cerui aceto sanguinem sistit. Dimnuli vero coagulu; matris vtero erecti: summis p̄fertur remedijs.
- B** Plinius dicit. Cornu ceruivsti nidoz comicialem morbum siue caducam deprehendit. Eiusdem cornu cinis illitus ex aceto vel rosaceo dolozem capitis sedat.
- J** Idem cinis dentes mobiles fricando vel colluēdo cōfirmat: eozūq; dolozes mitigat.
- R** Idem quoq; valet crudi cornu farina. Itē cinis predictus reumatismos sanat: et sanguis excreationes curat. Linearū quoq; genera id est vermes pellit potatus. Regio morbo prodest potatus ex vino.
- D** Solin. Ex cornib; aūt cerui dextrū efficacius est ad medelā. Actoz. Quia vero cornu dextrū (vt dictū est) ad medelam efficacius est. Ideo dicit Plinius: q; ceruus hoc bono suo inuidens: homini cornu dextrum abscondit nequeat inueniri. Idē quoq; dicit liber de natura rerum.
- R** Aristotiles vero dicit eum abscondere cornu sinistrum tanq; in eo sit aliquod iuuamentum.

Capitulum. xxxv.

C Eruleus. Actor (vt aiūt Solin. z sticius sebosus) Vermis ē mirabilis in gange fluuio abūdans. h; eni; brachia binalōgitudis sex cubitoz: q̄b; etiā elepbantē corripit vndisq; submergit. Sed qm̄ hic p̄mis ingens ac mōstruosus ē z aq̄ticus Ideoq; inferi eū iter monstra aq̄tica: vic; tractatu de piscib; de illo pleni; dicemus.

Capitulum. xxxvi.

C Ecula. celidros et cenchus. Fido. Ecula dicta ē eo q; pua sit z non b; oculos. Celidros serpes est q; z cherfidros q; z in terris et in aquis morat. Nam

De Animalibus

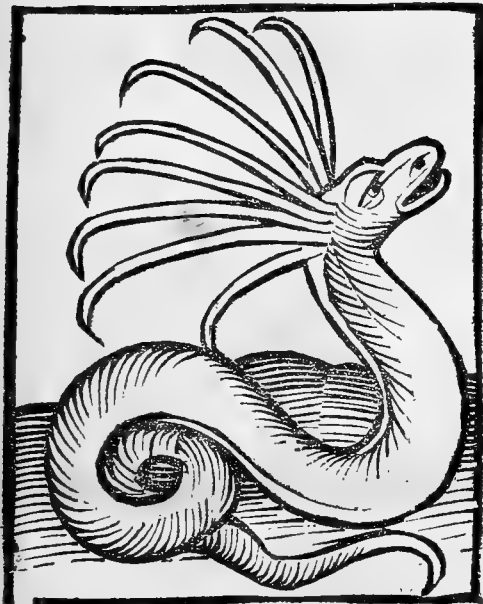
cerisi greci dicunt terram ydros aquam. Dic terras per quam gradit fumar e facit. quam macer sic describit. seu terga expirant spumantia virus seu terra fumat. quam tethber labit anguis. Et Lucanus Tracti quoque via fumare chelidris: semper autem directus ambulat. nam si torserit se dum currit statim crepat. Solinus Calabria chelidris frequentissima bouum quoque gignit. ysidorus. Chenchris serpens inflexuosus est: qui semper rectum efficit iter. De quo Lucanus. Et semper recto lapsurus limite chenchris.

mansio eius est in locis arenosis. In locis quidem mortuus eius sentiuntur quasi acus aut clavi infixi in eis. Et dixerunt quod continuatur eius corpori grauitas maxima. et eius labia inflantur et accidunt ei verugo et tenebrositas oculorum et destruitur ratio

Operationes.

¶ Cure autem eius appropriatur. ut semen rapum cum vino in potu detur.

21

Capitulum. xxxvii.

Cerastes. Ex li. de na. re. Cerastes est serpens octo cornua in capite habens: ex quibus fieri solent manubria cultelloz ad mensas impatorum. quod sudore produunt venenum appositum. Solinus. Cerastes dicitur est eo quod habeat cornua arietum similia. Cerasti enim greci cornua vocant. sunt autem hinc quadrigemina cornicula. quorum ostentatione velut esca illicites sollicita animalia punit. Totum enim corpus arenis tegit. nec ullum indicium sibi prebet nisi ex illa parte quam inuitatas aues vel animalia caput. est autem inflexuosus pluresque alij serpentes: ita ut spinam non habere videat. ¶ Auicenna. Cornuta est genus serpentium sirdorum. cuius longitudo est ab uno cubito usque ad duos. et super caput eius sunt due eminentie: quasi duo cornua. Color corporis eius est cinericius: et venter eius sicut squame sicce dure que strident super terram cum strepitu. Dentibus eius sunt equales non recurui. plurimum

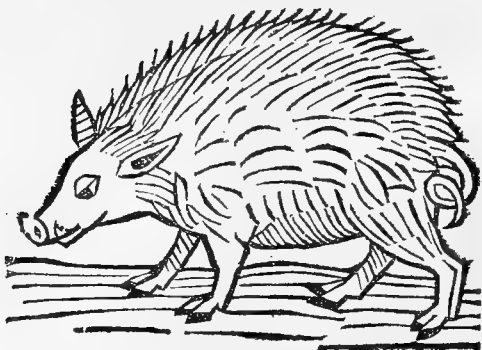
Capitulum. xxxviii.

Cephos et centrocota. Plinius. li. viii. Cephos ethiopia mittit: quorum pedes posteriores humanis pedibus et cruribus sunt similes. Hoc animal romapostea non vidit nisi ludis pompeii. Solinus. Tempore dictatoris cesaris monstra romae visa sunt que cephos dicunt. Horum posteriores pedes crure ac vestigio humanos mentiuntur arcus priores hominum manus. ¶ Phisio. Centrocota est que bestias vniuersas preedit huius corporis agniti: pectus et crura leonis similitudinem habent. oris hiatus usque ad aures vastum. imitat autem hominis vocem. Plinius. li. viii. Crocutas ethiopia inter alia monstra generat. velut ex cane lupoque conceptos omnia dentibus frangentes protrinusque deuorata ventre efficiens. Idem in eodem. Dyene coitu leena ethiopia parit crocutam hominum pecorumque voces imitantem

22

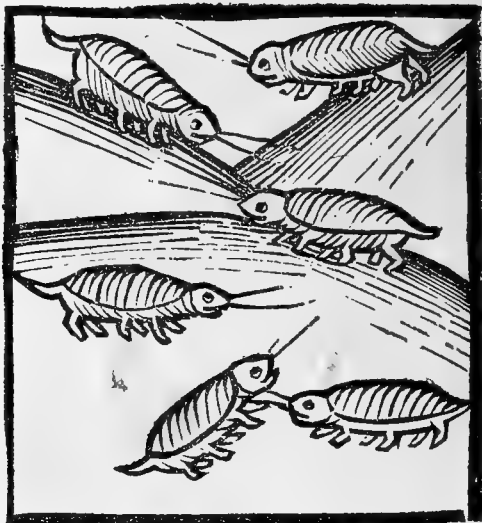
Tractatus

Acies ei perpetua in utraq; oris parte nullis
gingiuis continuo denteq; ne occurrũ contrario
haberetur capfarũ modo includit. Solinus.
Arocuta nũq; aciem orbiũ comouet sed in ob
tutum sine inractione intendit. in ore gingiua
nulla: dens vnus atq; perpetuus.

Capitulum. xxxix.

Cirogrillus. Rudolph⁹ sup Leuiticũ
Cirogrillus est aial spinosus z bericio
simile. Actoz. Alibi legit q; maius sit
bericio: spinosum tamen. Unde patet q; quidã
falso dixerũt: hũc esse cuniculũ. Alibi q; legit
q; cirogrillus ipse sit bericius vel berina cius.
animal videlicet porcelli formã habens: s; spi
nosum. de quo plenius dicet inferi⁹. Unde in
psalmo. xxxiij. vbi legitur in nostra translatio
ne. petra refugiu berinacũs. alia translatio ha
bet cirogrillis. Glosa sup puerbia Salomo
nis. In prouerbijs quoq; vbi iuxta translatio
nem nostram legit. Lepusculus plebis in uas
lida. q; collocat in petra cubile suum. Alij pro
lepusculo habent cirogrillum. Et est aial non
minus bericio simile muri z viso. cuius in pas
lestina magna est copia. In foueis z in petraz
cauernis. Dinc et in psalterio vbi dicim⁹: Pe
tra refugiu berinacũs. Alij ponũt leporibus.
Alij cirogrillis. Sed quidam hic pro lepuscu
lo bericium habent. Hieronimus em̄ verbum
hebreum sapham interpretatur. z cirogrillus
et bericium et leporẽ. Item super Leuiticũ
Cirogrillum animal debile quidem: sed rapax
et mortiferum esse dicunt.

Capitulum. xl.

Cicade. Vincentius in speculo na
turali vicesimo primo. Cicade vers
mes sunt quozũ genera sunt duo.
Quedam paruis locustis similes
sunt. et be domos inhabitant. eaq; loca que
magis calida sunt. vbi scilicet ignium feruor
est. Aliud vero genũs acrum colore papilion
bus simile. ferrur etiam q; earum genus est qd
nos ceruos volantes dicimus. et hos experis
mentator supra crabrones vocat. Cicade has
bent in pectore quoddam aculeatum. lingua
simile: quo rorem lambunt. Ipsum vero pect⁹
fistulosũ habent: ex hoc dulciter canunt. Has
res quidem canunt: femine silent supine coe
unt. Dua candida sed corrupta. In terra fe
ture locũ excauant: ibiq; prolem faciunt. Am
brosius. In exiguo cicadarum gutture dulo
cis est cantilena. quarum cantibus estu medio
rumpuntur arbusa. eo q; magis canore meri
dianis caloribus quo puriorem aerem spiritu
atrabunt: eo cantus clariores reddũt. Cysis
dorus. Cicade ex cuculorum spuro nascũtur.
hee in yralia apud regnos mure sunt nec vs
q; alibi. Nam alibi dulciter canunt. quarum
cantibus medio estu arbusa rumpũtur. Pli
nius libro vndecimo. Cicade non nascuntur
in raritate arborum. nec in frigidis aut vni
brosis nemoribus. pennarum illis natura que
apibus: sed p corpore amplior zc.

De Animalibus.

Crisquetus. Alb. in li. de na. aialiu. Crisquetus aial est parvulum in terra habitans capite vario: dorso rubeo: ventre candente. pilum adeo tenaciter peli habens in firmum. q. citius pars pellis de carne recedat q. pilus possit cuelli de antrō. etiam non extrahit de facili nisi aqua feruente. vel alia in antrum infusa. Et in hoc conuenit cum cuniculo: q. habet pilum fere sicut cuniculus. et nō habet aures. sed vias auditus sicut quis. Solinus. Crisquetus est aial qd nos hamester vulgo vocamus. z est aial mordax valde z iracundum.

Capitulum. xli.

Crotrochea. Albertus in li. de na. aialiu inqt. Crotrochea bestia ē q. rechiona voces hominū imitat oculos nūq. claudit. In ore nullā habens gingiua sed dentē habet. os vnum continuū verecundat capsulis. Tante est virtutis vt omnia mox p̄nuat. et de upo z cane generare dicitur.

Capitulum. xliij.

Coluber. ysidorus. Coluber ab eodis dicitur est q. colat vmbas. vel q. in lubricos tractus. flexibus sinuosis labatur. Nam lubricum dicitur quicqd. labitur dū tenetur vt piscis serpens. Ambrosius. Coluber autem ceruum fugit. leonem interficit. Phisilogus. Colubri pellis q. exiit in oleo decocta mire auriū dolorē mitigat. Actoz: patet de colubro verum esse in speciali: qd sup̄ dictū est de genere serpentū. videlicet q. exiit ijs suis depositis p̄ for. amen petre transiens senectutē suam deponit: sed pus ieiunando carnes suas subtiliat. vt eidez transire abiliōz fiat. Est autem longus vt anguilla tortuose incedens et fibilans. Transseuntibz insidiatur. z mordens lingua venenum infundit. Unde scriptum est. Fiar dan coluber in via. Et alibi. Qui distis pat sepem mordebit eum coluber.

Capitulum. xliij

Operationes.

- A** Plin⁹ li. xxx. dicit: q̄ contrarubera venena
B auxiliaf coluber viuens in aqua.
C Quis adipem aut fel secum habent. qui co
 codrillos venantur: eosq̄ mire his adiunari
 testantur ydris a grecis vocatur coluber vis
 uens in aqua.
A Dyascorides. Tunica colubri in vino cocta
 dolozi medetur dentium. Est etiam oculorum
 adiutorium.

Capitulum. xliiij.

Cocodrillus. ysidorus li. xij. Loco
 drillus animal est quadrupes i ter
 ra et in aquis valens. longitudine
 fere viginti cubitoz: dentiu z vngui
 um in inanitate amarū. tanta est ei duricia cu
 tis vt q̄uis fortiū lapidū ictus in tergo recipis
 at: nihil omnino curat. nocte in aquis: die inter
 ra quiescit. Qua in terra fouet q̄onis a feris
 sunt maioza. masculus z femina vices seruant
 hic quidam pisces ferratam cristam habentes
 tamen ventris desiccantes interimunt. Et di
 citur q̄ solus inter animalia superiorem man
 dibulam mouet. Plinius libro. viij. cap. xxvi.
 Cocodrillus est aial nilum inhabitans ligue
 visu inter animalia terrestria caret. sola superiori
 mandibula existenti mobili morsum imprimi
 venenosum. Dētes habet horribiles admodū
 pectinis siue ferre. z cubitos admodum apri.
 Nullū aut animal ex tam parua origine cres
 cit in tam magnus animal sicut cocodrillus.
 animal est valde gulosum z multum comedit.

Unde quando est satur iacet iuxta littora ruo
 tans pre repletione. supervenit autē anis mos
 dica que dicitur apud eos Luspbillos. apud
 ytalos autem dicitur auium rex: z volat ante
 os eius: quam aliquotiens a se repellens. tan
 dem fauces aperit aut z eam intrare permittit.
 et hec auicula cum leniter vnguibz scalpit et
 ei facit quendam prurium: in cuius dulcedine
 delectatus statim obdormit. Auicula autē cum
 sentit eum dormire statim illabitur in ei⁹ vent
 rem z quasi telum statim eum perforat et cox
 rodit. In ventre enim valde mollis est: z ideo
 a piscibus spinas z cristas pinnulas in dorso
 habentibus de facili superatur. Subdit Pl
 nius. Nec belua insequitur fugientes z eis est
 terribilis. sed fugax est contra serpentes. ebetes
 autem habet oculos quādiu est in aqua. sed ex
 tra aquas nimis a cute videt. In bieme p quatu
 tuoz menses se abscondit. sed in vere exiit. z q̄s
 diu vivit semper crescit. Item Plinius libro
 octavo. capitulo vicesimo sexto. Cocodrillus
 si quendam inuenit hominem circa litus ins
 terficat eum si potest. et preterea plorat sup eum
 et postea deuorat ipsum. Item herbas libens
 ter comedit inter quas enidros serpens pars
 uulus qui ei inimicatur caute se inuoluit. et
 dum cocodrillus herbas carpit serpentē trans
 glutit. qui intrans in ventrem eius omnia in
 terioza carpit: et sic interimit eum et occidit: et
 sic ille us exit. Item Plinius libro duodecimo
 dicit. q̄ idē vermis insidiatur cocodrillo quā
 do dormit. et tunc inuoluit se in luto et intrat
 per dentes eius. Solinus. Insidiatur quīs
 busdam paruis anibus que generantur inter
 herbas nili que euolant propter calorem solis
 et intrant ventrem cocodrilli. et comedūt ver
 mes ventris eius: et sic purificatur belua a
 vermibus. Habet autem corium valde durum
 quod vix gladio perforatur. Habitat in aqua
 tam de die q̄ de nocte. quia aqua calidior est
 de nocte q̄ de die. retinet enim radios solis: et
 ibi agitantur: z sic fit calida ipsa aqua. et non
 habet linguam prominentem ad vociferandū
 sed habet paruam linguam in parte inferiozi
 sicut habent pisces ad gustum. vt dicit idem.
 Solinus et etiam Arctostiles et Auicenna
 hoc idem volunt.

Operationes.

Plinius libro. viij. dicit. q̄ de fimo cocodril
 li fit vnguentum vnde facies mulieruz sopbi
 sticantur. vt senes z rugose iuuncule per tempo
 pus videntur q̄s diu viuunt.

Capitulum. xlv.

Cuniculus. ysidorus. Cuniculi sunt genus agrestium animalium: sic dicitur quasi cuniculi: eo quod canum indagatio ne capiantur: vel a speluncis excludantur. Plinius libro octavo. Leporum genera sunt quae hispani cuniculos appellant. Varro et autor. Est a cuniculis suffosum in hispania opidum cuniculi fecunditate in numero sunt. famemque balearum insulis popularis messibus afferunt. certumque est balearicos aduersus eorum prouentum auxilium militate adiuo augusto pisse. Ex libro de naturis rerum. Cuniculus est bestia leporum minor: colore et forma prope tamen similis huius in antrofa habitacula terram fodiens nocte vineta frugesque depascit. mane vero antro ingrediens os eius equat terre puluere per intrinsecus. ne superuenientes homines per diem eius habitaculum deprehendant. vbi cuncti habitant cuniculi multiplicantur nimis: quia sepius in anno pariunt. Cuncti aliqui ex eis aliquid illis aduersi senserint animal fugiunt. nec mox ceteri socioz iniuria dedignari: locum cum illis dimittunt. Hi aduersis posterioribus coeunt. quoniam illis auersum est membrum genitale.

Operationes.

Isaac. Cuniculus vim habet dissoluentem proprie etiam stomachum confortat. ventrem dissoluit.

Urinam puocat. Utilius quoque eis qui elepbantico morbo apparatus sunt.

Capitulum. xlvj.

Damma. Albertus in libro de naturis animalium. Damma bestia est magnitudinis capre. figure et pili sicut canis: cornua habens non squamosa. sed plana longa et acuta. Est autem cursu veloc. vite prouida. Dec bestia in arabica vocatur ad gazel. cuius caro frigida est et sicca.

Operationes.

Idem Albertus. Stercus huius animalis crescere facit capillos et meliorat eos preparatum in oleo.

Dicit etiam quod si cum eo ungetur virga virilis et sic coeat cum vxore sua semper diligit eum. Si cum lingua desiccata suffumigetur guttur in quo est sanguisuga cadet.

Calcaneus combustus impletus in concauum fistule curat eam.

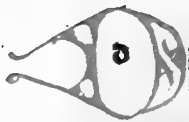
Dicit etiam quod si fel huius animalis et semen testiculorum vulpis et piper et semen cruce de quo libet equale acceptum ad pondus aurei et mellis uncias duas. et fiat ex eo electuarium et ipsum teneat in lana quando mulier cum viro concubabit concipit masculum.

Et nota si fel ex femina concipit feminam: si ex masculo concipit masculum.

Capitulum. xlvij.

Capitulum. xlvij.

Damula. Bartholomeus in libro de proprietatibus rerum. Damula siue dama: sicut ait Papias: caprea est agrestis. ¶ Ysidor⁹ libro duodecimo Damula est vocata: eo qd de manu effugiat: si midum enim est animal z imbellis ac imbecille. vnde nescit se defendere nisi fugiendo. Habent em̄ pro armis abilitatem membrorum: et ad fugam leuitatem. ¶ Unde dicit Barcianus. Imbelles tamen quidem nisi preda sumus. montuosa loca z venenosa. diligit gramina medicinalia et aromatica. comedit ramusculorum rursos: z extremitates carpit: quando est vulnerata dragonem comedit. et sic de corpore telum trahit.

Operationes.

A Ysidorus libro quinto. Sanguis eius est medicinalis s̄m Plinium libro vicesimo sexto. Aeruos enim contractos remollit: z articuloꝝ rum dolorem soluit: venenum discutit et expellit.

B Damulam odint serpentes z fugiunt: z ei⁹ anbelicum sustinere non possunt.

Capitulum. xlvij.

Dracon. ¶ Physiolog⁹. Draco sup̄ omnes serpentes maxim⁹: z sup̄ omnia terre animalia. Qui quicq; sup̄ aerem fertur ipsum cōcitando ac vehementer impellendo. ¶ Ysidor⁹. Draco maior est ceteroꝝ animantium sup̄ terrā. Hunc Greci draconem vocant. Est aut̄ cristatus ore paruo: z artus fistulis: p̄ quas spiritū trahit z linguā exerit. Signitur autem in Ethiopia z in India. ¶ Ex li. de na. rerum Draconis mansio frequenter est in speluncis p̄pter estū naturalem sui corporis z p̄pter accidentalem solis. q̄ maximus est in partib; orientis. Raro em̄ inuenitur hoc animal nisi in calidiorib; partib; orbis. Itaq; libenter etiam in rupelapidea spelūcam foratur. Circa rurrim Babel. z in desertis illi⁹ antique Babilonis ac ruinis eius maximi dracones habitare dicunt. quoz vox a crugit⁹ homines terret. Ad viginti quinq; cubitos z amplius crescens sepius eualescit. Ad senū autē z debitā magnitudinem veniens sine cibo tempe multo vixit. At vbi comederit nō de facili fatiatur. In abyssis terre (sicut dicit Augustinus) aliqui draco moratur. Et cum in aere sentit humiditātē egreditur z sup̄ aera fertur. magnis alarum remigijs aerem concitans z impellens. Alis quidem pellicea volubilitate extantib;: z s̄m corporis sui magnitudinem late diffusis: vbiq; moratur aerem inficit. ¶ Plini⁹ libro. xxvi. India dracones habet z elephantes perpetua discordia bellātes: tante magnitudinis vt facili circumplexu elephantes ambiant: noxiq; nodo perstringant. ¶ Ambrosius. Draco elephantē li⁹

De Animalibus

gar: cuius ruina mors victoris est. et inde sime
in vtrūq; certat. Ille vt pedē alliger: in q̄ casus
victi sibi nocere nō possit. ¶ Plini⁹ li. x. Aquis
le q̄z satis est pugna cū dracone: multoq; maḡ
anceps etiā si i aere. Aristoteles. Vultur etiā
z draco pliantur: qz comedunt aia lia. ysidor⁹
Draco vim in cauda nō in dentib; habet. z ver
bere potius q̄z icru nocet. Aristoteles in libro
de aialib;. Est in terra ethiopia draco ex q̄ tyr⁹
generat: z ex illo entib; bon accipit. Contra qd̄
nō est remediū. Omnūq; aialū venenū ha
centiū morsus est valde malus. maximeq; si se
comedat ad inuicem. sic comedat draco scorpio
nem. ¶ Item de pprietatib; elementoz. In die
bus philiipi regis via in monte armenie fuit.
de qua rex interrogauit Tur sup illam nullus
transiret qn mortuus caderet: ¶ Socrates q̄
speculū de calibe p̄tra illū posuit: in quo duos
dracones magnos vidit: q̄ aperuerūt os suum
z egr ediebatur corrupens aerem fumus ex
ozificis eoz. Rex tō p̄cepit ad montē illū exiri
z ipsos interfici: sicq; saluatus est locus ille.

¶ Narrat Petrus damianus de quodā agris
cola: q̄ quadam die valde mane surrexit: et vis
dit draco nem enormis magnitudinis: lignuz
putauit. Fessusq; sup eū vt requiesceret: sedit
qz mox indignata bestia deglutit.

Operationes

¶ Solinus. Draconū ex cerebris excidit: dras
contas lapis: sed lapis nō est nisi detrabat vis
uentib;. Nam si obeat prius cū anima simul
euanesce duricies soluta.

¶ Phisilogus. Graminib; quidem medicas
tis dracones dormire coguntur. sicq; lapis ac
quiritur. cuius vsu reges orientales precipue
gloriantur.

¶ Draconem adipū fugiunt venenata: ne ipse
draco habet venena.

¶ Draconis capite prosperam et fortunatam
domū promittunt facere.

¶ Ex lib. de na. rez. Lingua eius z fel in vino
decocta remedio sunt his qui vexant ab incu
bis: eoz corpib; ex hoc inunctis.

¶ Draconis caro vitrei coloris est: ac vscentes
illa refrigerat. Hinc est q̄ ethiopes in feruida
plaga manētes draconis carne libēter vescunt
a deo qz auaricie sit; in immesum crevit: vt ins
titozes q̄buldā carminib; draconē ad tps mā
suerū reddat: eiusq; tergo infidētes: freno ipm
regat vsq; dū in ethiopiā pueniant

¶ Acor. Sanguinem draconis quo phisici
vtuntur in medicinis aiat gummi cuiusdam
arboris sic dictum ppter sanguinis similitudis
nem vere draconis.

Capitulum. xlix.

¶ Raconcopedes. Ex li. d̄ na. re. Dracon
copedes serpētes sunt magni z potētes
Facies virgineas habētes hūanis filles. in dra
conū corp⁹ desinētes. Credibile est hui⁹ generis
illū fuisse p̄ quē diabol⁹. Euan decept⁹: qz (sicut
dicit Beda) virgineū vultū habuit. Quic etiā
dyabol⁹ se iungēs vel applicans vt consimili
forma mulierē alliceret: faciē ei tm ostēdit z res
liquā p̄m corpis arborū frondib; occultauit.
¶ Augustin⁹ sup Gen. Dicit autē serpens ille cal
lidissim⁹ fuisse. Vel fm alios sapientissimus.
Nō pprie sic in bono solet accipi sapia dei: vel
angeli: vel aie rōnalis. s; translative. sic apes
vel formicas dicimtis sapiētes: ppter opa sapiē
tiā imitantia: q̄uis serpens nō aia rōnali: sed
spū dyabolico q̄ plenus erat possit sapientiss
mus dici. Mali em̄ angeli q̄uis supbia deieci
ti: natura tm̄ excellētiōzes sunt omnib; bestijs
ppter eminentiā rōnis. Serpens em̄ nō intel
ligeat verba: nec rōnalis est facta. Venim
verbis magoz vel incantaroz serpentes trabū
tur de latebris dyabolica est vis. Nō pmittit
ad memoriā illius p̄mi facti. vt sciat: quia cum
h̄ genere familiariter sit ei locutus. Est autem
ille serpens sicut asina Balaā: sed h̄ fuit dyab
olici: illud angelicū. Boni em̄ z mali angeli
similiter operantur.

Capitulum. l.

Tractatus

Capitulum. li.

Dyppsa. yfido. Dyppsa est gen^o aspidis. qui latine sicula dicitur. quae quae momorderit siti perit. Tante autem eriguitatis esse fertur ut dum calcatur non videatur. de quo poeta. Signiferum iuuenem tyrenis sanguinis aulum. Tormenta caput retro dyppsas calcata momordit. Uix color autem sensus dentisque fuit. Andromachus Dyppsa cum aliquo pungit inflammatur in eo caliditas valde superflua. Indeque accidit ei uehemens sitis et adustio inflammata. nec bibere cessat aquam donec corpus eius scinditur. et sic moritur Auicenna. Serpentis facientis. sitim secundum quosdam longitudo est palmi unius. et super corpus eius sunt vestigia nigra plurima. Caput eius est paruum. et collum grossum. a quo incipit creatura eius usque ad caudam subtilem.

Operationes.

Auicenna. Ut euacuetur aqua propter sitim ex morbo istius serpentis. Huius regimen post communia regiminum est indefinenter cum facere bibere oleum plurimum et euomere. deinde de clusterisare cum bis que educunt feces et bumiditates.

Dax. Alb. i. li. de na. a. i. li. Dax aial est pique valde et latum in dorso. breuibus cruribus multum mordax. pilo plumbo albo quae nigro. sed in dorso plures huiusmodi nigros. et in lateribus plures albos. et caput in medio nigrum. et in lateribus huiusmodi album. et quoniam est domesticum multum est lusu. dicunt crura sinistri lateris breuiora esse quam dexteri. et hoc ego non deprehendi cum in seipsum huiusmodi aial consideravi. Et durum huiusmodi pilum. et est spissa pellis. et est ad quantum vulpis. Et est duorum generum. Dicit autem datus caninum quod in multa findit pedem sicut canis. et dicit datus porcinum quod in duo findit unguem sicut porcum. dicit quod scabronibus et aliis similibus uiuit: quod non est velocis ad venandum.

Operationes.

Idem Albr. Arungia eius valet ad renem dolorem: et ad multa alia quae causa breuitatis dimittit. **D**icitur etiam aliquid quod morbus aliqui huiusmodi venenosus

Capitulum. lii.

Romeda et Dammula: yfido. Dromeda genus est camelorum minoris quidem stature: sed velocioris. unde et nomen habet. Nam dromos grece curfus

De Animalibus

miliaria vno die pgerere solet. qđ scđ aial sic bos
 z ouis z camel⁹ ruminat. Dámula. ysi. Dam-
 mula vocata est eo qđ de manu effugiat. timidū
 aial z imbellē. Unde Marcialis. Dente tūct
 aper: defendūt cornua ceruū. Et imbelles dā-
 me quid nisi preda sumus. Glosa sup Paral⁹
 Dámula est aial mundū: velox: pspicat. Unde
 scđam est. Eruere. quasi damula de manu. zc.
 ¶ Plini⁹. Damme raro mansuescūt. cū fere di-
 ci iure nō possunt. Cū plura nāq; sunt nec pla-
 cida. nec fera. s; medie inter vtrūq; nature. vt in
 volucris vrundines. apes in campo. in mari
 delphini. Idem in libro vndecimo. Natura de
 dit cornua dammis.

Operationes.

¶ Auicēn. Dámule caro moze emplastri ponit
 sup dolores iūcturaz. ¶ Eadez cū vino misceat
 z bibit ppter epilepsiā vel sōda. ¶ Itē expicata
 cū vino i potu accepta pferit venenis. ¶ Daly.
 Virga dāmuli siccata trita z bibita: mosui ser-
 penū pdest. Idē facit z pga cerui.

Capitulum liii.

¶ Uran. Et li. de na. re. Duran (vt dicit
 Aresto.) est aial velox atq; fortissimum.
 qđ a venatorib; insecutū cū euadendi despera-
 tione frangi ceperit astucia naturali stercus in-
 torquet cōtra canes insequentes se. eosq; retar-
 dat putride digestionis odore. ¶ Actoz fortas-
 sis enā hoc noīe videlicet duran vocat bestia.
 que superi⁹ iuxta eundē Arestotiliē bonnacon

est appellata. et ipsa est (vt videt) siluestris vac-
 ca. de qua dicit Arestotiles qđ habz cornua cō-
 tra se inuicem inclinantia. Et ideo natura de-
 dit ei aliud iuuamentum. videlicet eiectionem
 stercoris in remotum. vt ab ipso venatore de-
 tineat: ne ad eam ppe accedat. Hoc idem vult
 Albertus in libro de naturis animalium.

Capitulum liii.

¶ Quis. In libro de naturis rerum
 Equi vniuersis fere partibus or-
 bis generantur. s; illi precipui qui
 in scythia z capadocia. h; ad sonis-
 tum buccine gaudent. z cōgressio nib; glorian-
 tur. In equis precipue z omni genere in mentos-
 rum aures indicia animi pferūt. In colorib;
 equoz niger est optimus. rufusq; vel glauc⁹:
 albus etiā plerūq; bonus. Ceteri vero deterio-
 res indicant. Arestotiles. Equus z equa plus
 diligunt coitū qđ animalia cetera. preter homi-
 nem. Equa quoq; furit concupiscentia. coitus
 olofaciendo se inuicem ore ad os cupiscentiā
 pronocant. Masculus supra matrem suam
 non salit. Unde equus aliquando matrem
 suppositam agnoscens subito fugit seq; precipi-
 pitauit. Coit autē equus duum vel triū annos
 rum: sed debile generat. Fortis autē est a quat-
 tuor annis vsq; ad. xx. et fortis est quousq; ge-
 nerat. Tota vita sua coit. z vsq; ad annos. xxx.
 vel vsq; ad. xxxv. viuit. Equa vero vsq; ad. xl.
 Equus cum equa coit. coit etiāz impregnata.

Nulla q̄s femina post impregnationes recipit
coitū. nisi mulier ⁊ equa. Et est equo ⁊ coitū
uentū ante temp⁹ determinatū si bonū habue-
rint cibū. Nō est ledens coitus equoꝝ sic coit⁹
tauroꝝ. Partus equarū melior est q̄s omniū
alioꝝ quadrupedū. Apparetq; p̄cipue in equa
bus ⁊ vaccis menstruum. Idem Aristoteles.
Equus oculos habet diuersi coloris vnus ab
altero. Nec est oculoꝝ varietas sicut in hoīb; ⁊
equis. Contra naturā etiā omniū aialū est
q̄ cū senescit equus dentes eius albescūt. Itē
equi felle caret. In corde equi ⁊ vacce sunt ossa
Ibis auis est que odit equum. et vocem eius
imitando stupefacit ipsum: ac fugere cogit. et
foxe interficit.

Operationes.

- A** Dyascozides. Equoꝝ sanguis medicamini-
bus causticis admiscetur.
- B** Lac equinū ventrē mollit ⁊ boīez turbat.
- L** Fimus caballinus crudus ⁊ combust⁹ san-
guinem abstinere p̄sulentem.
- D** Duly. Coagulū eq̄ solutiōi cronice p̄dest: ⁊
intestinoꝝ vlcerib;. Fimus equoꝝ si vaporet
mulieri secundinā fetūq; mortuū educit.
- E** Eusculapius. Eque lac bibitum matricē las-
bozem sedat. et caducos eūcit.
- F** Laseus eius ventrem rep̄imit: ⁊ torsiones
tollit coagulum eius cum vino propinatū om-
nes dolores sedat.
- S** Stercus equi siccū aspersus sanguinē sistit
aurib; instillatū dolorem tollit.
- D** Auicenna in secūdo canone. Sanguis equi
adustius est putrefactius. totiusq; debilis
digestionis: p̄cipue qui grossus est.
- J** Lac equarū sicut ⁊ lac camelarū partui vi-
cinarū subtile est: aquosum: ⁊ ventrē lenit. coa-
gulum equi conueniens fluxui antiquo ⁊ vlce-
ribus viscerum ac fluxui.
- K** Coziū pulli equi si aduratur ⁊ liniatur ex eo
cum aqua sup; boīboꝝ infrigidat eas.
- L** Dicitur quoq; q̄ additiones illi que sunt in
genu equi trite ⁊ bibite cum aceto sanant so-
dam ⁊ epilepsiam. Stercus etiam equi facit
operationes stercoꝝ azini.
- D** Plini⁹ li. xxviiij. Sanguis equoꝝ ⁊ equarū
p̄ter q̄s virginū vim habet stipticam: erodit: vl-
cerat: carne ac fimo equi in agro pasti vtun-
tur ad plagas.
- R** Item fauilla si miequini inueterati partum
mortuum eicit.

Elephas. Aresto. Elephas est animal
mansuetus q̄ cito domesticat. ⁊ obe-
dientior atq; disciplinanti⁹ est omib;
animalib;. vnde instruitur etiam adozare regē
⁊ in hoc omib; melior est animalibus. Ex lib.
de naturis rerū. Elephantū (teste Cassiodoro)
omniū quadrupedū superant intellectum.
Unde nō dubitat elephas primo aspectu ad-
ozare: quem cunctoꝝ intelligit rectores esse.
Cui si tyrannus apparet: inflexus permanet
farinam similem minutissimo pulueri p̄mix-
tam: sepat optime. ita q̄ farina in passum col-
ligens nihil admittit depulvere. lesi vero dicitur
offensam seruare. longoq; tempe post ins-
iurie vindictam reddere. Auicenna. Iuuantur
homines in pugna ⁊ elephantum femina sicut
masculus. sed corpora feminarū minora sunt
q̄s marium ⁊ cum hoc etiam audacie sunt mis-
noris. Elephas autem tante fortitudinis est:
vt cum suis culmis prosternat magnos parietes.
⁊ cum sua fronte magnas arbores. Ex lib.
de na. rerum. Elephantū concupiscentiam fe-
tus in se nō habent. Sed tempore quo volūt
filios procreare. vadunt ad orientem. vsq; in
proximum paradisi vbi inueniant mandrago-
ram. de cuius fructu prior gustat femina. dein
de masculus eius suasionē. et tunc conueniūt:
et concipit femina. Tempore vero partus in-
greditur aquam vsq; ad vbera. ⁊ ibi parit su-
per aquam: propter draconem qui insidiatur
ei. Et si extra aquam pareret: fetum eius deu-
raret. Masculus quoq; non recedit ab ea dū
parit: propter serpentem: qui inimicus est

Capitulum. lvi.

De Animalibus

ei? sic draco. Na hui? aialis ossa 7 pellis in q̄cū
q̄ loco incēsa fuerit statim odor eoz serpentes
fugat. 7 q̄dlibet venenosū non accedit. ¶ Ysid.
Bicēnio a urē fetus portāt nec amplī? q̄ semel
gignūt. nec plures s; vnū tm̄. Uiuūt āt annis
tricentī. ¶ Aresto. Elephas coit i a gressu loco
maxie ppe fluuios. femina sedet: mas equitat
sup illā. Femina post annū decimū vsq; ad q̄n
decim coit. Mas āt post q̄nquennū. 7 hoc in
vere. Unicū filiū gignit sic equ? 7 camelus. Fe
mina p duos annos impregnat. Impregnata
q̄ a masculo nō tangit omnino. 7 post partū ces
sat triennio. ¶ Ex li. de na. re. Elephanti caden
tes surgere nō possunt. qm̄ ossa solida sine iūc
turis habent. Unde et crura tibiasq; flectere
nō valent: nisi in iuuentute. Crura s̄o equalia
bz in grossitudine instar stipitiū ab ymo pedis
vsq; ad vētrē. Pedes s̄o rotūdi ad instar pomi
¶ Plin?. Elephāto durissimū tergus est dorsū
Ventre molli. Interius simile est interiori
porci. ac p̄sequens interiori boīs. Elephanti
nāsus lōg?. ¶ Actor. Elephas in tibijs iūctus
ras nō bz: 7 dormiētes elephanti nūq; recum
būt: s; cū labore defatigati sunt arborib; mag
nis applican se recreant 7 in ipis suffulti dor
mūt. Qd̄ eoz venatores attēdentes: locū 7 ar
bores noiāt: easq; pene succidūt. sicq; capiunt.

Operationes

¶ Ysidorus. Elephanti sanguis et maxie ma
sculi fluxus reumatis sistit. Fumo quoq; qui
fit ex yngula 7 plis elephantis aialiū quelibz
venenata fugantur.

¶ Plateari?. Elephas bz ossa quedā solida vt
dētes: 7 hec nō cōburunt sed ad diuersa officia
referunt. Quedā s̄o sunt medullā habentia
et hec cōbusta dicunt spodiū. Est āt spodium
frigidū in. iij. gdu: siccū in. ij.

¶ Sophistica? aut q̄ncq; ex ossib; canis com
bustis. q̄ncq; ex marmore cōbusto. sed id est mi
nus ponderosum. vñ illud eligendū est qd̄ est
subalbidū. 7 valde leue 7 p̄tinuum

¶ In syrupsis ponit ad infrigidandum. Pul
uis ei? cū succo plātaginis datus valet ad diū
sintheriā 7 emoptoicā passionem.

¶ Auicenna. Adeps elephantis cū ex eo fit li
nimentū: fugat venenosa. Fumus ei? supposi
tus phibet impregnationem.

¶ Fumus elephantis si vaporetur eo venter fe
brem patientis pdest. Sed si cum lana sub
mittatur mulieri: nō concipit.

¶ Achires. Ex li. de na. re. Enchires est
aial in oriēte tauro sile: s; hñs longos
crines ad scapulas descēdentes sicut
equ?. Cornua s̄o recurvata: 7 ad pugnandum
abilia. Caudāq; breuē respectu corpis. Coriū
valde durū. hui? etiā caro dulcissima est. Cum
venatores fugiēs debilitatū fuerit pugnat: et
in pugna stercus eūcit p̄ q̄rtuor passus: causa
timoris. est em̄ aial multi stercozis. Deinde cū
appropinquat ei rēp? partus multa ei? dēgene
ris aialia circa ipaz adunant: 7 egerentes ag
gregant stercoza ad instar muri in circuitu ei?
¶ Actor. Videtur autem enchires eadē esse bes
stia que superius durā vel bonnacon s̄m Are
stotilem est appellata.

Capitulum. lvi.

Tractatus

Capitulum. lviij.

Emidros. z enitra. ysid. Enidros est bestiola ex eo nūcupata: q̄ in aquis versatur: z maxime in nilo. Que si cocos drillū dormientem inuenerit volutat se p̄mo in lutū z intrat etiaz p̄ os ei⁹ in ventrē: z carpens om̄ia intranea ei⁹: sic vt morit̄. Decybenos mon grece vocat̄. ¶ Ex li. de na. rez. Enitra est aīal modicū in Germania. mas z femina cumulos in terra faciētes. p̄gerūt cibos in estate q̄b̄ viuāt in hieme. Femina naturaliter ciborū est auida. mas ecōtra. sup̄ modū parcus et auarus. Unde z aditum obstruit ne semia cibos attingere possit. At illa naturaliter calida foramen occultū ex alia parte facit p̄ q̄s furet̄ quod aniditati sue sufficiat. Sicq̄ sit vt masculus parcus macie tabelleat. femina p̄o pinoguedi ne rutillescat.

Capitulum. lvij.

Erinacius et Ermineus. ysidorus. Erinacius q̄ z cirogrillus est animal porcelli formas habens. sed spinosum preter q̄s in ventre. vndiq̄ p̄o spinis suis clauditur p̄pter insidias z difficulter se videndum prebet atq̄ palpandum. sed quando in aquas calidam mittitur: statim ea delectatus in planam membrorū deiectionem ostensionemq̄ resoluūt. z sic in offense videt̄ atq̄ palpat̄. ¶ Dic (vt dicit Aristoteles) obtusius audit om̄i aīali habente testam in capite. Ericius pinguis est z medicinalis. Solus habet duos anos per q̄s feces emittit. Huius speciei mas z femina

stando coeunt applicati z ad inticē p̄incti. et hoc p̄pter spinarū aculeos q̄ in ei⁹ dorso sunt. ¶ Ex lib. de na. re. Ermineus est bestiola de genere mustelarū: sed forma minor: z colore dissimilis. In hyeme candet instar niuis p̄pter ex̄tremi- tatem caude. Estate verotantiū in vètre candet z dorso fuscus apparet. Dures p̄sequitur. carnibus vescitur

Capitulum. lix.

Edius. ysidorus. Edius ab edendo dictus est. parui em̄ pinguis simi sunt: et saporis iocundi vnde z edulū vocat̄. ¶ Palladi⁹ vbi sup̄. Edis aut̄ nutriendis sup̄ lactis abundantia edera vel lentisci cacumia sepe p̄benda sunt. ¶ Plini⁹ li. viij. Edi lunades crescente castrandi sunt sicut z vituli.

Operationes.

¶ Pl. li. xxviii. Sanguis edi recens cōacet acri feruēs por⁹ sanguis excreatiōes iunat. ¶ Eius pulmo ebrietatem arceat. Utuntur et ipsoz pelle ad plagas. ¶ Feminum edi cinis intestina rupta mire sanare traduntur. ¶ Auicēn. Caro quippe capraz paruarū melior est: magisq̄ susceptibilis digestionis. ¶ Idem. Caro edina minorum est superfluitatum q̄s arietina. ¶ Dali. Coagulū eduli p̄tra potum cicute p̄dest: ei⁹ qui fungos comedit.

De Animalibus

Capitulum. lxx.

Emozrois enidros ⁊ exceedra. **I**sidorus. **E**mozrois est aspis ex eo nuncupatus q̄ sanguinē sudet qui ab eo morsus fuerit: ita vt dissolutis venis quies quid vite est p̄ sanguinem euocet. **A**lexāder. **E**mozrois ergo recte dicitur est a sanguine: eo q̄ ab eo punctus nimium emittit sanguinem. **U**nde mulier menstruata dicitur emozroissa. **E**nidros. **I**sidorus. **E**nidros est coluber in aqua viuens. greci enim aquaz ydraz vocant. supra capitulo. lxxij. de ea tractaui. **E**xcedra. **I**sidorus. ydra grece dicitur draco multorum capitum: qualis fuit in lerna palude provincie archadie. **L**atine vero dicitur exceedra: eo q̄ vno cefo tria exercebant capita. **A**ctor. **D**e hac ergo plenius dicitur in loco congruo fm̄ ordinem capitalium litteraruz: vbi de ydra tractabitur. **D**e hac enī **H**ieronymus in probemio **E**sdre contra detractores suos loquens versum poeticū tractat dicens: **L**icet exceedra sibilet victorq̄; si non incendia iacter: nunq̄; meū iuuante chriso silebit eloquium: ei precisa lingua balbuciet.

Capitulum. lxxj.

Engula et eruca. **E**x libro de naturis rerum: **E**ngula est vermis a se nomen. **D**abet enim semper in sanguine caput continueq̄; fugens ita intumescit vt medius crepet. **N**on enim exitum superfluitatis habet. **H**ic a quibusdam pediculus siluestris dicitur. **I**n iumentis nunq̄; sed in lupis et canibus frequenter gignitur. **E**ruca in libro vt supra. **E**ruca est vermis longus multo distans pedibus colore varius. **O**lera ⁊ arborum folia depascitur. **I**sidorus. **E**ruca est frondius vermis in olera vela pampino inuoluta: ab erodendo dicta. **D**e qua meminit **P**laucus. **I**mitatus nequam bestiam maleficam inuolutam in pampino frondem et flores erodunt. **H**oc malum oritur tempore humiditate ⁊ lento.

Operationes

Palla. libro secundo. **C**ontra erucas semina que spargenda sunt semper viue sicco vel erucarum madefaciunt sanguine. **A**liqui vero cinerem de fico sup̄ erucas spargūt. **N**onnulli squillam in horru serunt. **U**el aliqui etiam mulierem menstruatam nudis pedibz contra erucas circūire faciunt.

D

Tractatus

Capitulum. lxi.

Alena et fiber. **Isidorus.** Falena est animal quod naturali quodam indignatione superbiā in homine detestatur. Itaque si cōgrediendi occasione accepit: pugne cōstanter insistit: victorq; superbie inclementer nititur hominem decerpere. **Solinus.** Fiber per vniuersum pontū plurimus: quem castorem aliqui dicunt. luthere similis: est animal morū potentissimū: adeo ut cum hominem inuaserit: conuentum dentium nō prius laxat: q̄ ossa fracta cōcrepuit se persenserit. **Plinius libro. xxxi.** Fibris vitus est in terris. Castores testes eorum dicuntur: quos ab ipsis amputare fertur cum capiuntur. **Sestius medicine diligentissim⁹** illos esse paruos: substrictos et adherentes spine dicit: nec adimi sine animalis vita posse asserit. **Item Operationes etiam superius sub nomine castoris sunt dicta.**

Capitulum. lxiij.

Formica. **Actoz.** Formica est animal paruum sollicitū prouidum et sagax. Terrā de cauernis egerit: arto calle incedit: grano pascit. **Isidorus.** Formica dicta est ab eo q̄ forat micas farris. **Ex lib. de naturis rerū.** Formica est animal mire prudentie sibi. Hec sola inter animalia senio fornicatur et crescit. Formice labores communcant ut apes: sed apes cibos faciūt: hec vero condūt. Effertunt etiā mortuos suos atq; sepeliūt: et he sole inter omnia animalia faciūt. **Item formica frumenti granū eligit. et si cōpleta in fossa sua fuerit: illud exponit ut sicetur. sicq; iterū reponit ipm vsq; ad temp⁹. ut autem granū conseruet absq; germine: fertur ipm in tres partes diuidere. Aristotiles.** Formica est animal anulofum sine alis et sine sanguine. **Et est ex animalib; que cum socijs suis manent: et ex his que habitacula habēt: sicut mures et talpe.** Formica sicut et musca coit in hyeme si conueniens aer fuerit. et ventus meridionalis flauerit.

Operationes

Aristotiles. Si quis acceperit sulphur et organū agreste: et puluerizauerit sup mansiones formicarum: dimitunt illas et fugient. **Similiter etiā fugiūt a fumo storacis sicci.** **Rasi i almanfore.** Formice ex alchitrā et ex sulphure et ex asa fetida fugantur. **Et si ex istis mittatur aliquid in earum foraminib; bus: morient porro si ex eo circa foramē epithima fiat nō eribunt.** **Ex libro de naturis rez.** Domus formicaz ex sulphure et organo

De Animalibus

no agresti fumigata: formicas effugere cogit ab illa.

Capitulum. lxiij.

Formice maiores. Solin⁹. Formice dicunt esse in ethiopia ad formā maximam canis: q̄ arenas aureas pedibus quos leoninos habent erunt: ac ne quis auferat custodiunt. Ex libro de naturis rerum: In india sunt formice circa montes aureos vulpibus maiores: fortes ac seue nimis: pedes quattuor habentes: et in pedibus habatos ungues. Ante vero fortitudinis sunt: ut visos homines disceperant. Bestias autem de facili non ledunt: satis conscie: q̄ aurum illud quod ipse custodiunt inuitis non auferant. Ad plectendum ergo temeritate auaricie illic adeo collocato sunt bestie. De his formicis meminit Iohānes de Banda villa: q̄ in non nullis montibus indie morantur formice in quantitate nostrorum catellorum que effodiunt purificant et colligunt cum intenta occupatione: auri minutias eas ponunt: et reponunt de cauernis in cauernas: et conseruando aurum sunt ita diligentes et acres ut nemo hominum de facili appropinquare audeat nisi interdum illis paucantibus et ab estu se oculantibus aliqui non tamen sine periculo indrometarijs rapiunt vel furantur. ingeniose etiam super equam que nuper setum edidit imponunt cistellas ligneas seu cophinos no uos vacuos: a lateribus apertos dependentes prope terrā. Hanc equam famelicam ad montes huiusmodi dimittunt ut se herbis pascat

quam formice videntes solā: salientes et iocantes collidunt ad cophinorum nouitatem. Et quoniam eis est naturale ut circa se omne vacuum implere conentur cōportant certatim aurum in predictas cistellas: cū homines a remotis tempus obseruauerint emittunt pululum eque ut videat matrem cuius aspectu iam diu stetit priuatus: et ad binitū pulli primus equa reuertit onusta auro. Hoc et simile ingenio aurum a formicis eripitur.

Capitulum. lxiij.

Furus et Furunculus. Isidorus. Furro a surno dicitur est. Uñ et sur. Tenebrosos enim et occultos cuniculos effodit: et eicit predam quam inuenerit. Bestiores. Furonū femine sunt obedientes ad coitum. valde clamantque mares ad coitum tempore luxurie. nec coeunt mares cū femina retro: sed mas eleuatur: et femina equatur subiucendo. Furunculus. Ex libro de naturis rerum: Furunculus putorie valde consimilis est: paulo amplior quam mustela. Inter album et buxum colorem habet: et est animal animosus ac ferox. Loire dicunt pstrati. femina simas rem non habet. quando luxuria stimulat: rus mescit et moritur. Partu quidem secunda est vrupte septē vel octo fetus simul edens: portat in vtero quadraginta diebus. Et cū nati fuerint catuli ceci sunt. xxx. A tempore vero quo videre incipiunt usque ad quadraginta dies venari incipiunt.

Capitulum. lxiij.

Tractatus

Capitulum. lxiij.

S Amaleon. Fidor^o. Gamaleon siue
cameleon est aial quadrupes habēs
faciem q̄si lacerte: caudā plixā ⁊ tor-
tuosam: corp^o aspez: cutē q̄lis est in cocodrīl-
lis. p̄fert aut̄ ex cute q̄si lanā q̄ndā: de q̄ zone
cōtēte cōburi nō p̄nt. Est aut̄ aial pigrū in-
cessu: sed victorē suum interfect^o perimit. Nā
cum ales ex eo comederit: illico morietur.
Doc idem aial d̄r ⁊ salamandra grece: ⁊ etiā
(vt quidam) volunt stellio latine: sed fortasse
diuerse sunt species q̄uis eiusdem generis
sicut capre ⁊ capree ⁊ rubricapre. vnde idem
Fidorus Gamaleonem ponit in genere bes-
tiarum salamandrā ac stellionē tanq̄ diuersas
species in genere lacertoz. Plinius aut̄
dicit stelliones h̄re quodāmodo naturaz ca-
maleonū. De his ergo plenius dicitur infra
vbi agetur de salamandra.

S Ala ⁊ genetiba. Fido. Gala est
aial multe audacie cū serpētib^o
pugnans. mures enī libēter co-
medit. Et ip̄m gen^o serpētū car-
nib^o murū viuūt. iō q̄si tibi sui
emulos serpentes p̄sequit: ⁊ cū

eos deuictos comederit moyrūtā q̄ serpen-
tib^o aduersa est ⁊ medit. Doc aial ad septētri-
onale p̄tē ingressus foueaz suaz facit: vt v̄t
to sibi fr̄io nō fatiget. Genetiba. Fsi. Gene-
tiba est bestia paulo maior vulpecula: colorez
h̄is iter croceū ⁊ nigz. maculas interdū ni-
gras ordinate i pelle dispositas h̄z. māsueta
saz ē bestia nisi fuerit iniuria lacessita: nec ad
ardua p̄scēdit: s̄z in h̄ūilib^o locis ⁊ sup riuos
aquaz deambulat: ibiq̄ cibum querit.

Capitulum. lxiij.

S Azelle. Sera. li. aggre. ca. misch. Di-
xit: Dabonbasen ex p̄bo albulbas
sim almascadi in li. auri ⁊ minerarū ⁊
margaritaz. terre in quib^o sunt gazelle mus-
ci. ⁊ sunt regiones tumbasi et seni sunt terre
confines. Veruz muscus regionis tumbasi
est melior musco seni duab^o de causis. Una
est qz gazelle de tumbasi comedūt spicanar-
di: ⁊ alias species odoriferas. gazelle p̄o de
seni comedunt alias herbas ab istis. Et non
differūt gazelle iste ab aliis in figura ⁊ coloz
re ⁊ corporibus. cognoscūtur tamen in dens

De Animalibus

ribus caninis eaz: qz quelibet ex istis hz duos caninos dentes egredientes ab ore ipsi sicut egrediunt ab ore porcorz. Itē cū natura gazelle expellit cursum sanguis ad folliculū illū vel chistim: z cōplet esse sanguis i eo nocet illi aīali. z tūc venit ad saxa: vel ad aliqd ex lapidibz ca. caliditate solis: z fricat se multū cū delectatiōe magne: donec vulnerat cutis in loco illo z emanat qd p̄tinet sup lapides quēadmodū emanat ad apostemata ali qua qñ aperit. z sentit tūc illud aīal in exitu eius delectatiōne magnā. z illud sic euacuatū dicit musc. Egrediunt ergo homies qui nouerūt loca ubi pascūt gazelle: z puenientes ad saxa illa z lapides: inueniūt sanguinē illius q̄ desiccatus est sup lapidem siue saxa z colligunt eū z ponūt in folliculis q̄s habēt ex gazellis q̄s ipi venati sūt z seruant apud se: z hmōi est ille muscus quo vtunt reges: z qui donatur p̄ dono magno.

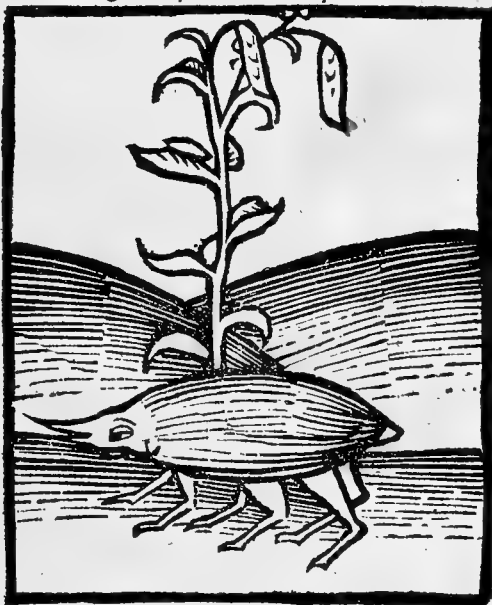
Operationes

Muscus enī fortificat cor z oīa interiora mēbra: qñ bibit aut ponit exteri⁹ in emplastris: z abstergit albuginē subtilē z desiccatur eius humiditatē z calefacit cerebrū. ¶ Unde corroborat mēbra sua amaricitate. ¶ Et cōfert fode antie que q̄ est ab humiditatibz et corroborat cerebrū. ¶ Et si accipiatur de eo parū: z resoluat cū oleo de Kerui z liniatur cū eo virga iuuat ad coitū. ¶ Et est in eo humiditas quedā p̄ quā excitat coitū. ¶ Auicē. de viribz cordis ait: q̄ p̄fortat cor. Infra ca. c. musquelibet pleni⁹ tractet de musco.

Capitulum. lxx.

Glandosa z Snatrix. Constantinus. Glandosa serpens est: cui⁹ morsus ē putrid⁹: z de q̄ pessim⁹ odor emittit. Dicit autē qdā q̄ pedes sup illā incedentes excoziant: z apostema in crure paritur. Illius q̄z q̄ ei medet man⁹ excoziantur. Qui vero hunc serpentē occiderit: odor ei⁹ putridus fit: z omnē nisi solū hui⁹ fetoris p̄dit: hui⁹ morsus significatio est: q̄ in illo loco subsequit apostema cū rubore: vesica illa membra circumdat. aliqñ sumatim currit sanguis quasi a qua: dolorem quoq̄ patit in ore stomachi. Snatrix. Isidorus. Snatrix ē serpens aquā veneno inficiēs. In quocūq̄ enī fonte fuerit eū veneno immiscet. De quo Lucan⁹. Est gnatrix violator aque.

Capitulum. lxx.

Grilus z Burgulio. Isidorus. Grillus a sono vocis nomen habet. hic retro ambulat: terram terebrat: stridet noctibus: venatur eum formica circūligata capillo in cauernam eius coniecta: est flato prius puluere ne se abscondat. z ita formice cōplexibus trahitur.

Operationes

¶ Plinius libro vicesimonono. Grillus prodest purulentis auribus cum terra sua effusus. magnā huic animali p̄hibet nigridi⁹ aurozitatē magi quoq̄ maiorē. Auricule parotide. p̄sunt grilli siue illi siue ad alligati. ¶ Idē libro tricesimo. Strumis quoq̄ suas

Tractatus

L
D
E

Teret allinire grillum cum terra sua effossum.
¶ Porro ꝑ calculos ꝛ alias difficultates ves-
sice pdest grillū aqua calida dilutū sumere: ꝑ
terea grilloꝝ ꝛ crematoꝝ fauilla ex oleo ꝑdu-
cit ad cicatricem vlcera. ¶ Daly lib. regalis
dispositio. locuste longe. i. grilli: si collo suspē
dantur quartanā patienti pdest. ¶ Petꝝ cos-
mestoz. Surgulio vermis est q̄ nascit̄ in cor-
ruptione fabarū sicut tineā ex corruptione
oleꝝ: teredines ex corruptione lignoꝝ. Jfido.
Surgulio dꝛ qꝝ pene nihil ē aliud nisi guttur

Capitulum. lxxj.

DEriciꝝ. Aresto. Dericꝝ ē aial
spinosum: cuiꝝ sensus apparet
multoties ꝑ v̄tos septentriona-
les et meridionales. foramina
nāqꝝ facit̄ i terra ecōtra in op-
posito. Pl. li. viij. Duiꝝ cute vestes ex-
polis imē. Jf. Dericꝝ ē aial spinosus
cooptū qd̄ in de noiaf: qꝝ subrigit se qm̄
spinis suis claudif q̄bꝝ vndiqꝝ ꝑ-
tectus est ꝑ insidias. Nā statim
vt aliqd̄ ꝑfenserit ꝑm̄ se subrigit.
ꝛ in globū cōuersus: in sua se arma
recolligit. ꝛ ita spinoso defendit
regimie: vt nec ꝑtingi qd̄ ꝑ-
sit. Jozath. Dericus cū spinis
dorsi colligit fructꝝ. Si qd̄ aut̄ ex
huiꝝ cibo ceciderit: residiuū a se
totū reijcit ac reuertit̄ vt spinas
suis repleat. Hunc aut̄ lupus timet
ac fugit.

Operationes

Auicēna. Dericꝝ aliꝝ est terrenꝝ
hñs spinas sagittales. Aliꝝ marinus:
ꝛ ē species pisciū. De q̄ infra tractatu
de piscibꝝ habetur.

Utriusqꝝ cineris sunt absterfio ꝛ resolutio:
ꝛ acuitas ꝛ ericcatio. ¶ Adeps hericꝝ ꝑ-
hibet effusiones ad viscera siltꝛ ꝛ eiꝝ epar.
¶ Ex libro de naturis rez. Carnes hericꝝ
vim habent desiccatiuā ꝛ dissolutiuā.
ꝑꝑꝛieqꝝ stomachum cōfortant.
Ventremsoluunt. Urinaz ꝑ-
uocant. Utiles sunt his qui ad lepram
ꝛ el ephantiam dispositi sunt.

Capitulum. lxxij.

Dhyena. Hieronymꝝ ꝑtra Jovinianū
inquit. Dyena esse aial magnitudine
lupi. In cniꝝ collo sunt pili sicut col-
lo equoꝝ. Piloꝝ habet duos vel fortes sup
oia spondilia. Pastores ꝛ canes singultā
quasi esset canis deludit: ꝛ sic pecora
comedat. Jꝑos etiā boies ꝛ canes deludens
depꝛdat: ꝛ sepulcras cauat: qm̄ talem
carnem comedere desiderat. Ex libro
de naturis rerū. Dyena duas habet
naturas: maris scꝛ et femine. Coloꝝ
cum voluerit variat: ꝛ in sepul-
chris mortuoꝝ semp habitat: gemmā
portat in oculis. vel (vt aliqꝝ dicunt)
in fronte.

Operationes

¶ Hieronymus vt supra. Dyene fel:
oculoꝝ claritateꝛ restituit. ¶ Stercus
eius putrida curat vulnera. ¶ Plinius
libro. xxvij. Curē quoꝝ capitis hyene
dicunt capitis dolori alligatam
prodesse. ¶ Sic ꝛ caligines discus-
sit: ꝛ in claritatem suffusiones
excitari multaqꝝ alia huiusmodi.

Capitulum. lxxij.

De Animalibus

Capitulum. lxxiiij.

Istrix. Diero. s. Iouinianū. Distrix in ethiopia frequētissime herinacio silis ē: spinis tergū hispida. Ex li. de na. re. Distrix ē bestia q̄ vulgo porc⁹ spinosus dicitur circa marina habitat: et i cauernis mōtiū. nōnunq̄ qm̄ scz iuxta marina refugiu nō hz. In terra et aq̄ potēter valet. Ira ei⁹ ad vindi ctā citissima ē. Un̄ plez q̄ iacut e tergo spon te laxat: canes vel boies vulnerat priman tes. Ar esto. aial qd̄ dicitur porc⁹ spinos⁹: loco pi loz sūt spine corū sui et coo piunt ipm̄ vt pili. Sūt etiā illi sic arma: q̄b ipm̄ q̄rentē dephē dere torquet. Idē. Distrix ē aial spino tergū hispidiū. Quos plez q̄ laxatas emittit iacus latitōevolūtaria: vt assiduis aculeoz nimbis alias iaculis canes vulneret ingruentes.

Hircus. Ex li. de na. re. Lapze mas. i. hircus: est aial aiosus ac bellicosus: et robustū. In fronte aut̄ et cornib⁹ est il li maria fortitudo. Irido. Dirc⁹ ē lasciuum aial et sp̄ feruens ad coitū cui⁹ oculi ob libi dinē in trāuersum aspiciūt: vnde et nomē tra xit. Nā hirci fm̄ sue coitū sunt oculoꝝ angu li. Hui⁹ natura adeo calidissima est: vt ada mantem lapidem quē nec igni nec ferri mate ria domare valet. solus hui⁹ cruoz dissoluat. Maiores hirci cūfū dicunt. a fluuio cū se in lybia vbi grādes nascunt. Actoz. Est et iam hirc⁹ aial feridū (vt dicit Isaac) si sumat in cibū peiozē sanguinē generat q̄ capra.

Operationes

¶ Pl. li. xxvij. Dircino sanguini tanta vis est vt ferramētoꝝ subtilitas nō aliter acuat aut induret aut scabzicia poliat vebemētius q̄ q̄ lima. ¶ Ani. Dircina caro mala est absolute: et facit euenire se. q̄rta. ¶ Sanguis a postemata ca. cito maturat: et admistrat p⁹ cō gelationē. ¶ Idē potat⁹ frāgit lapidē renuz. Irix⁹ aut̄ et cū vino bibit⁹ armene sagitte no cumēto pfert. ¶ Dircin⁹ adeps vebementio ris est resolutiois q̄ ceteri. ¶ Fel hircinū car nē malā eradicat. Fel hirci siluestris ē tiriā ca mox sibo venenosis. ¶ Isaac in diet. Sanguis cal. hirci punctus vt dicit Dyaf. arane as et mala vulnera cōpescit. ¶ Plinius libro vbi supra. Sanguis caprinus cum medulla ydropicis auxiliatur. Efficacius autē si hirci cus lentisco pascatur.

A
B
C
D
E
F
G
H

Tractatus

Capitulum. lxxv.

Dynnulus. Bartholomeus de proprietatibus rerū. Dynnulus cerui est filius: ab hynnendo est dictus. Isidorus libro duodecimo. Dynnulus animal quidem est debile et imbecille sicut damula: et est acutissimi visus et velocis cursus. m̄ autē ei⁹ ipm̄ in specubus et antris et locis ymbrosis abscondit: et illum ultra spineta et tubera saltare instruit. Carnes habent teneras et digestibiles propter motus frequentiam. Et si fuerit castratus antequam crescant eius cornua. caro eius melior et temperatior in siccitate et calore. Et si fuerit castratus antequam cornua habuerit: nunquam ei ulterius crescent. Et si post nunc ea absciderit nec mutabit. Arestoriles libro octavo Dynnuli serpentibus contrariantur miro modo.

Operationes

Plinius. Qui fuerit inunctus eius serpo vel sanguine a serpente illo die non tangit. Et eius coagulum est summum remedium in venenis: ut dicit Plinius libro. xxxviii. capitulo nono.

Capitulum. lxxvi.

Jaculus et Jpnalis. Isidorus. Jaculus est serpens volans. De quo Lucanus. Jaculique volucres. Exiliunt enim in arboribus: et dum aliquod animal ob-

num fuerit iactant se super illud et perimunt: unde et iaculi dicti sunt. Jorath. Jaculus serpens volatilis: animal quodcumque occurrit ei dum volet interficit. Et est alius quo sine sensu doloris animal moritur. Alius qui si quem tetigerit dolore diurno fatigabitur: et postea moritur. Et libro de natura. Jaculus est serpens qui volans alas arbores subit et in eis delitescit. Et quibus vi maxime turbinatus: penetrat animal quodcumque obuium inuenit. Jpnalis. Isidorus. Jpnalis est serpens ab aspide generatus trahens qui somno quos mordet interimit. Veneno enim immittit somnum: quod nullo impulsu deserit insectum. Hunc oleo patra sinistro brachio suo apposuit iuxta suum antonium se collocans: ut eius actu dormiret: et vitam quietam morte finiret.

Capitulum. lxxvii.

Icinus et inachlin. Isidorus. Icinus est animal terrestre quod vulgus vocat. a quo ericinus marinus nomen trahit. Actor. De icino marino quod est echinus appellatus: de quo infra in tractatu de piscibus dicitur. Icinus autem terrenus similiter pluribus appellatur nominibus: scilicet echinus: ericinus: et herinaci. Que. s. nomina quandoque scribuntur cum aspiratione: quandoque sine illa. et ideo de hoc animali dictum est supra. Plinius libro octavo. In achlini in scadinania ferunt nullo suffragium flexum. Ideo non cubantem: sed arbori in somno ecclinet: eaque incisa ad insidias capi: alias est velocitatis memorate. labrum eius superius est pregnande. Et

Tractatus

genere parcat. in cetera grassatur: q̄ reliquas bestias depredatur. Et cū hoc scelus ī alijs persequatur: proprie tamen iniquitatis non meminit.

Capitulum. lxxx.

Leo. *Isidorus.* Leo vocabulum habet inflexum ex greco. Leo siquidem grece rex interpretatur latine: eo q̄ sit princeps omnium bestiarum. *Aristo.* Leo est animal audax: forte: largum: nobile: magnanimum. *Dui?* generis mas habet comas. Leo ē ex animalibus quadrupedibus: que fissa sunt in extremitatibus. uncos habet ungues et incuruatos. *D*ingit ad posterius: et in modum canis elevat crus. *L*unq̄ os suum aperit: odor ab illo exit. *A*nimal est multorum digitorum. habet quinq̄ digitos in pedibus anterioribus: et quatuor in posterioribus: ut linceus et canis et lupus. *E*x libro de naturis rerum. *L*eo feridus ē maximeq̄ in ore. dormiens apertus habet oculos. *C*um autē dormit in navi: periclitatur navis. *Isidorus.* Leonum virtus est in pectore firmitas in capite: animos eorum iudicat frons et cauda. *A*ristoteles. *L*eo ergo est animal forte. *D*entes habens acutos ut ferram: et fissuram oris terribilem. *D*issas durissima ac pene omnino non medullata. *P*linius libro octavo. *U*rso quidem est caput invalidissimum: ad contra leoni est fortissimum. *P*hysilogus. *L*eo ca cum in montium amat ire. *E*t cum a venatoribus queritur ordinem eorum sentit: sua re-

stigia cauda regit: ut per ea venatores eum inuestigare nequeant. *E*x libro de naturis rerum. *L*eones adeo sunt calide nature: ut omni tempore desiderent coire. *F*eminis magna libido coitus: et ob hoc maribus ira. *D*ec his in pectore duas mamillas: in medio scilicet ventris. et has parvas respectu sui corporis: quod modici lactis est. *S*olinus. *L*eones autem aversi coeunt. *l*eone primo feruunt quinq̄ catulos parit et educat. *d*einde per singulos numero detrahunt annis insequētib. et postremo cum ad unum materna fecunditas redit: sterile scilicet in eternum. *P*hysilogus. *L*eonum itaq̄ feruntur producti usque in die tertia sunt mortui. *M*axime leones quidem calidissimi sunt natura. quod probat eorum nobilitas et fortitudo cum audacia et iracundia. *F*etus autem humilitate habent ex generis temperie: quod siccate complexionis et caliditate viscosior redditur: et maxime circa cerebrum dominante siccitate: et sibi animali spiritu cooperante. unde cum opitulatur nervi: spiritus non possunt ingredi: nec virtutes ad actiones suas movere. *P*arentibus ergo rugientibus circa fetum spinas per os et aures et poros capitis ingrediētes prebent fetui mortem. *I*sidorus. *L*eo et leena cum genuerint catulum tribus diebus et noctibus dormire fertur. *T*unc deinde patris fremitu vel rugitu velut tremefactus cubilis locus: suscitatur circa tulum dormientem. *J*orath. *L*eo minimum sollicitus de se et catulis suis dormit apertis oculis quasi vigilantibus. vestigiaque sua terram cauda spargens operit usque ad antrum suum. *R*asin in *Almanfore.* *L*eo per murem fugit. *P*ro ligno quod quod dicitur serbin timet. *L*ebeorus etiam et squilla canes et leones plurimasque beluas interficiunt. *E*sculapius in libro de membris. *L*eterum si super cortices quercus calcaverit zarum: id est leo formidabit continuo.

Operationes

*I*saac. *L*eonina caro ceteris est calidior: grossa: gravis et difficilis. si comedat dolorem et torsionem in ventre generat.
*E*sculapius. *L*eonis caro fantasticos sanat: aurium doloris et omni alij valet. *S*i quis sederit super pellem leonis: recedat ab illo emorroides.
*D*ui vero linit corpus suum seponum leonis terrentur ab eo lupi.
*D*aly. *A*deps leonis calidior est ceteris et fortioris dissolutionis in apostemata dura.
*D*yalcorides. *A*deps leonis omnibus quadrupedibus calidior est et minus extenuatorius.
*V*etus autem factus a se ipso calidior sit
*D*icitur autem venenis esse contrarius: cum

De Animalibus

vino adhibitis bestias omnes expellit: et est repugnabilis odoribus quo serpentes persequitur. ¶ Auicenna. Adeps leonis resoluit duricias apostematū. ¶ Plinius li. xxviii. Leonis adeps cum rosaceo cutem in facie custodit aviculis. Andorēq; seruat et sanat adusta. ¶ Idem etiam adeps cum rosaceo quotidianis febribus prodest: eo quod perunctus eo bestie fugiunt. ¶ Fel eius aqua addita claritatem oculis inunctis facit. Cor in cibo sumptum quartanis medetur.

Capitulum. lxxxj.

Leopardus. Ex libro de naturis rerum. ¶ Leopardus est animal quod ex leena et pardo generatū est: colore subrufo: maculas habet nigras per totū. Semina mare fortior est. Cū pardus bestia crudelissima sit: aliquando quidem domesticat: sed nunquā sic: ut sue crudelitatis obliuiscatur. Domesticatur autem ad venandū: itaq; cum ad predam in venatione ducitur: relaxat: quā si quarto vel quinto saltu capere nequerit ferociter iratus subsistit. Et nisi statim venator furēti bestiam aliquā obtulerit: cuius sanguine placetur in ipsum venatorē: vel in quodlibet obuios iruit. Impossibile est enim eum placari nisi in sanguine: sed in hoc puidi sunt venatores ut agnos penes se vel alia animalia semp habeant: quibus iratos placant. ¶ Ibi si Leopardus est animal leonifimile in capite ac membrorum dispositione. licet nō sit tam magnus nec tam robustus. hic ab homine ita domesticatur ut eo sicut canem ad venandum utatur.

Operationes

Auicenna in. ii. cañ. Fel leopardi venenū est ex eo bibenti: cui vomit et tyriaca propria subuenit. ¶ Esculapius. Leopardus cū hoīs craneum viderit fugit. ¶ Rasi. Verba quae leopardi berba dicit: leopardus terret. ¶ Et berba quae leopardū strangulans dicit interficitur.

A
B
C
D

Capitulum. lxxxii.

Leontobophonos: et leucrocota. Ipsi dorus. Leontobophonos est bestia modica ex eo vocata: quae capra exuritur eiusque cinere asperse carnes: et posite per cōpita semitarum: leones necant si quantūcumque ex illis sumpserint. Solinus. Propterea leones eas naturali odio premunt: et ubi facultas dat morsu quidem abstinent. Plinius li. octavo. Leontobophonon accepimus paruum animal vocari: nec alibi quā ubi leo gignitur nasci. Duo gustato a leone tanta ei vis inest ut ceteris quadrupedum imperitans illico expulset. ¶ Leucrocota. Solinus et Plinius libro octavo. Leucrocota velocitate precedit feras vniuersas. Ipsa est asinifere magnitudinis. cervinis clunibus: collo: cauda: pectore: et cruribus: leonis caput: ore usque ad aures debiscente. dentium locis ossis perpetuo. hanc quoque feram humanas voces tradunt imitari. Nam vocelequentium hominum sonos emulat apud indos inuenitur. A cor. Videtur leucrocota eadem esse bestia quae superius vocata est ceucrocota. Et fortassis ex scriptoris vicio puenit hec nomenclatura variatio.

Tractatus

Capitulum. lxxxiiij.

Lepus. Isidorus. Lepus q̄si leuipes q̄ velociter currit. veloc̄ enim est aial z satis timidū. Actor. Lepus est aial mollissimū: debile: timidū ac fugitiuū: auris culatum. habet crura retro longiora vnde z facilius ascēdit q̄ descendit. Immūdus est s̄m legē: q̄ nō ruminat: sed quidem vngulam diuidit. In petra cubile suū collocat. Aper̄tis oculis dormit. habet aut̄ simul vtrūq̄ sexum. **U**n̄ Therentius. Tute inq̄t es lepus: z palpamentū q̄ris. q̄si dicat: ex quo nunc̄ f̄s mine nūc̄ maris vsurpas officiū q̄cōq̄ q̄ palpes queris mulierē. habet aut̄ lep̄ labia semper i motu. **A**mbrosi⁹. Lepores cognouim⁹ hyeme albescere: estate aut̄ in colorē suū redire. **T**estate Plinio: Lep⁹ nunq̄ pinguescit.

Operationes

- A** **I**saac. Lepus licet sic⁹ sit z grossum san⁹ Guinem generet. melior t̄m est hircis z capris iuuenib⁹: p̄inde valet siccās habere volētib⁹ cōplexiones. **C**ōtrari⁹ vero est tenuē dietā seruātib⁹. **A**ui. Lepus siluestri⁹ fri. est z sic⁹. stomachū mūdificat. **S**anguis eius mūdificat pannū: z cinis capitis ei⁹ medef alopicie. **C**erebrum eius assatū pfert tremori accidenti in successione egritudinis. **I**tem cum eodem cerebro gūngiue puerorūz mūdunē. **P**roprietas q̄ in ip̄o est: velociter or̄untur dētes: z facile exeūt sine dolore. **C**oagulū ei⁹ meli⁹ est oibus coagulib⁹ in specie. **B**oc cū aceto bibitū cōfert epilētie. **I**dem

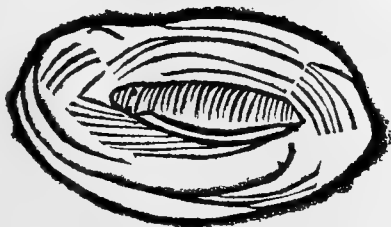
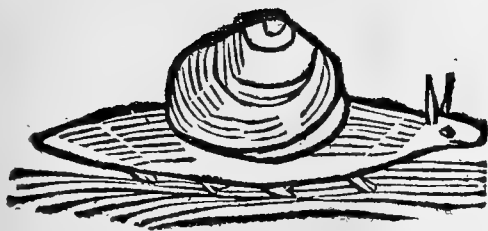
cū tiriaca z aceto valet venenosis. **I**te capro leporis ca. est z sicca: assata bona est vice rib⁹ intestinoz. **I**n iure carnis eius sedent podagrici: z h̄ntes dolores iuncturaz. **E**t eius opatio p̄ima est opatiōi iuris vulpis. **I**tem cerebellū leporis comestū tremores corporis tollit. **C**aput ei⁹ cōbultū cū sepo vsino: et vt cataplasma adbibitum alopit⁹ as emēdat. **C**oagulū eius bibitum ab̄stinet menstrua. **C**oagulū cum aceto lacin muliez mām̄is coagulatum dissoluit

Capitulum. lxxxiiij.

Leuathan. Actor. Leviathan̄ bebr̄ais ce d̄r draco. Fertur aut̄ q̄ draco z in terra serpit: z aq̄s natat z in aere volat. vnde z in Asia trib⁹ noib⁹ appellat̄ sc̄z serpens z cetus z leuiathan. **L**oquens enim in sp̄u de diabolo sub leuiathan typo. ita dicit p̄beta. **I**n die illa visitabit d̄ns i gladio suo duro z grandiz forti sup leuiathan serpentes vectē: z sup leuiathan serpentem tortuosum: z occidet cetū qui in mari est **J**orath. **L**euin z leuiathan pisci aspedo: id est ceto frequēter insidiat: z pugnat cū eo. **O**mnēs q̄ pisces maris q̄ pugnas vident inter illos subito ad caudā ceti confluunt. **E**t si q̄s cetus ab illo deuictus fuerit moriet. z ip̄i statim. q̄nos enī cauda cūxerit mox deglutit. q̄ si cer⁹ superari nō potuerit: tūc leuin a faucib⁹ suis fetis dissimū odorē cū aqua emittit. **E**t aut̄ ecōtrario aquā haurit: z respuit: z odorē fetidissimū repellit: z sic se suosq̄ saluat z defendit.

De Animalibus

Capitulum. lxxxv.

Limnicus et limax. Ex li. de naturis
rez. Limnicus vermis est longius
maculosus ex multis distans pedi-
bus: pariter colore albus. hic lanam sericam
ex prius visceribus operat: et arboris mori foli-
is vescitur. quod si cibis mediantibus ipsius visce-
ribus in lanam conuertitur. Itaque lane sue fus-
os in ramusculis faciunt. et in circuitu sui op-
erantur: ita ut perfectis fusis undique in ope-
re suo includant: post hoc exitum sibi faciunt
in summitate fusorum. Egredientesque natura mi-
rabili mutati proterius apparent a forma pri-
ori. adeo ut vermes qui reprobant innumeris
pedibus huiusmodi alas iam aperti sunt ad volan-
dum. Demum venerem ineuntes diebus tri-
bus coeunt. quo pacto masculus moritur. fe-
mina vero ordine iterato oua parit innume-
ra: substrato sibi panniculo vel albo vel ru-
beo: deinde emouit. Tunc panniculus cum
ouis suscipitur: et ubi non possit hyemis attinge-
re frigus reponitur: postea calore veris inua-
lescente: oua ad solem exponunt et calore for-
mentur: donec animata in vermes formentur.
Isidorus. Limax est vermis limi dictus: eo
quod in limo nascatur: unde et sordibus semper
et immundus habetur. Et cor. De hoc plenus
infra dicitur: ubi de testudine agitur.

Capitulum. lxxxvi.

Linx. Isidorus li. duodecimo. Linx
dictus est: quia in lupo genere nu-
meratur. bestia maculis in tergo dis-
tincta ut pardus: sed similis lupo. Algazel
super libro de sensu et sensato. Dicitur vero
linx animal mouetur secundum sensum visus. Nam
visu suo res solidas penetrat. et si aduenit ei
res transparentes: cito execat ab ea. Ex li-
bro de naturis rerum. Linx adeo perspicax
oculos habet: ut subtilitate visus etiam
solida corpora penetret. Constat enim quod ocu-
lus in humido situs est iuxta philosophum.
Tria vero sunt in aqua: scilicet aque humiditas:
diaphaneitas et lucis perspicuitas. et hanc
vitam communicat cum natura celesti. Linx
habet linguam serpentis similem: sed maio-
rem quam in longitudinem magna porrigit: et
collum circumagat: vngues habet grandes.
unicum fetum facit: et vrina eius in gemmas
puret.

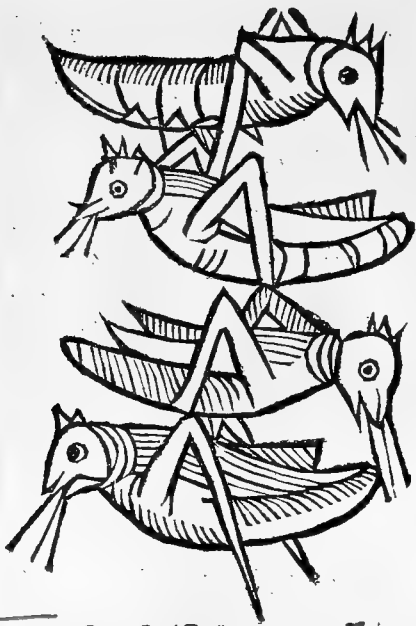
Operationes

¶ Plinius libro vicesimo octauo. Paritus
corporum vrine lincis stillicidio traditur in-
hiberi. ¶ Eademque prodesse monstrat et vn-
gularum dolori. ¶ Jorath. Linx habet for-
mam ut lupo. ¶ Apis ligurius ab eius vr-
na distillatus septem dierum spacio genera-
tur. ¶ De hoc lapide inferius in tractatu de
lapidibus dicitur.

A
B
L
D

Capitulum. lxxxvii.

Tractatus

Locusta. Ex li. de na. r. e. Locusta est aial q̄drupes puū ad cunicli fere modū: caput h̄z carnosum z magnū z comestibile: habitatq; circa ptes hierosolyme. **Ulr.** Johes baptista hmōi carnibz aialiu v̄scēbat. Quidā tñ dicūt q̄ circa iordanis terrā ē herba dulc̄ ad edendū q̄ locusta vocat̄. z hmōi cibo nō locustis aialibz Johes vtebat hoc aial gregatim incedit. **Uñ** Salomon ait: Regē locusta nō h̄z rē. Qd̄ vtiq; de locustis p̄mibz intelligi nō p̄t: q̄ in multo timore sunt z nō p̄ turmas: s; solitarie i cedūt. **Dicit** **Ares.** q̄ femia q̄dā locustā nutrit ab eo tpe q̄ iuuenis z parua fuit: q̄ cū creuisset p̄ se z s; ne masculo imp̄gnatam inuenit.

Capitulum. lxxxviii.

Lupus. Ex li. de naturis rez. Lupus est aial rapacissimū z fraudulentum. hunc nōnulli canē siluestrem esse dixerunt: qz forma eius canis vlulatusq; consimilis: sed latratu caret. Audax est magis eoz genus qd̄ breue q̄ qd̄ longū est. **Lerebrū** ei crescit z decrescit p̄m statū lune. q̄ licet i omnibus quadrupedibz: in lupo tamen z in cane plus. **Pythagoras.** Oculū vero lupi eradicatum cum viderint quadrupedia: domesticata timent z fugiunt. Et si qd̄ aial m̄t̄erit supra vrinam lupi calidam non concipiet vnq;. **Actoz.** Lupus vetidissimus est et rapidus. horrendum habet vlulatum. In vespe autē maxime esurit. vnde scriptū est: **Judices** ei lupi. **Aresto.** Lupus omni tempore agrestis est sicut z leo z vlus. Est etiam fortis z astutus. **Ambrosius.** Lupus si primo hominem viderit: vocem ei eripit: z eū tanq; victor vocis ablate despicit. si autem se p̄uisum senserit: ferociam deponit z currere nequit. **Arestotiles.** Lupi famem quidez diu portant: et post longa ieiunia multum deuorant. **Lupū** gulose comedis sine masticatione: z vna die q̄ ad tres dies sufficit: nō autē comedit nisi carnes. **Isido.** Lupi toto anno non ampli q̄ duodecim dies coeunt. **Ex libro de naturis rerum.** Lupi virgas osseas habent. Anno per duodecim dies coeunt: z solū eo tempore gregatim incedunt. **Arestotiles.** **Lupū** coit sicut canis. Tempore coitus quando filios habet valde malus est.

Operationes

¶ Ex libro de naturis rez. Lupi cor si deficiatur ac seruet multū dicit̄ fieri aromaticū. **¶** Idem cōbustū contritum z potatuz iuuat epilepticum. **¶** **Phisiologus.** Ex par lupi siccatum z tritum z cū dulci vno sumptum: facit ad omnes distemperancias. **¶** **Esculapius.** Lupi caro cocta z esa: fantasticos sanat. **¶** **Daly.** **Simus** albi lupi colice pdest. **¶** **Auicenna** in seculo canone. Caro lupi mala est. Caro tamen luporum habentia rostra z vngues oculis confert z cōfortat ipm. valet etiā emorroisdis sed abhorret eā stomachus. **¶** **Phisicus.** Nec solum lupi sanguis: sed etiā simus confert in colica passione. **¶** **Pythagoras.** Domo in passione sua q̄ lunā senserit canini dentes. adib. i. lupi curant eum.

Capitulum. lxxxix.

I **Uther.** Ex li. 8 na. re. **Uther** ē aīal
astutū z malicidū: magnitudie muri
legi: forma p̄p̄sili p̄ter q̄s i capite co
lore fuscū z nigz: pelle nūēs cui mollior plu/
ma pil⁹ est: cui⁹ nitor nō defacili cedit vetu
stati. **Uñ** de pelle ip̄i⁹ sūt onat⁹ circa collū
i vestib⁹ viroz ac muliez. hec bestia circa sta
gna z fluios habitat: ibiq⁹ foueas bz: z fet⁹
facit: piscib⁹ viuit q̄s mirabili frequentia vena
tur. **Q**ui licet sub aq̄s diu viuere possit: respi
raculū tñ ab aere trahit. **Uñ** qñq⁹ auiditate
p̄de gurgustū. i. nassā ingredit⁹. **E**t qz tūc ne p̄
āntroī⁹ locū redire nec nassā tā cito discerpe
possit: sp̄m̄ in aere recupare nō valēs in aq̄s
suffocat. **A**deo p̄o ciboz cupida est z auara
q̄ pisces captos i specu suo tāto cumulo cōz
gregat: vt ex putredis eoz fetore nō solū fo
ueā s̄z etiā aerē inficiat. **Q**d nō sine piculo sui
q̄dā expti sunt: q̄ hāc bestia cape voluerit. a
piscatorib⁹ aliqñ domesticat⁹ z arte inducit vt
pisces suo circūitu cogat picula retiū ingre
di: suoq⁹ iuuamine capi. **Uñ** magnū emolis
mentū dñis suis prestare videtur.

Capitulum. xc.

I **Umbic⁹.** **I**si. **U**mbic⁹ ē s̄mis itesti
noz sic dicit⁹: q̄si lubric⁹: q̄ labif. vel
eo q̄ i lūbis sit: hoz tria sūt ḡna. roz
tūdi: lōgi z lati. **D**aly i li. regalis dispositōis
Umbici nascūt ex hūozib⁹ flegmatic⁹ putrez
scētib⁹ i intestinis vbi nascit calor extraneus.
Dos ipossibile ē nasci de sanguie vel colera
rubea. nā colera rubea cū amaritudie z acuis
tate ac siccitate sua h̄mōi occidit aīalia. **S**ā
guis aut⁹ de venis vel arterijs nō exiit: z si ex
ierit ip̄a gignit cū passioib⁹ alijs. **Uñ** passio
nē hāc hnt pueri flegmaticā z grossā hūidita
tē hntes cū dieta sua grossa z purgādi negli
gentia. **D**axie p̄o in autūno hec passio nas
citur ex fructuū comestione zc.

Capitulum. xcj.

I **Uchaonē** siue lichaonē z lintisc⁹ **E**x
li. 8 na. re. **L**ichaonē orient⁹ ptib⁹ est
bestia quā in ḡne lupoz nōnulli po
nūt: s̄z lupo lōgior ē: z h̄z crura breuioza ac dif
similia: ceruicē q̄z iubatā z mltipbariā color⁹
varietatē: saltu ueloz z inocua hoim: venena
tu viuit: bitū mutat s̄m tpa. **N**ā byeme hirsu
ta ē z pilis horrida: estate p̄o nuda. **E**t h̄ides
vult. **P**li. l. 3 palia p̄ba **L**intisc⁹. **E**x li. de na.
re. **L**intisc⁹ aīal q̄drupes ē vt dicit expinē
tator: i li. suo qd ex cane z lupanascit. **E**st enī
vterq⁹ pens adeo luxuriosus: vt odio nasalī
sibi dicitē qd ē inter canē z lupū in copulā
tñ pueniāt ppter luxurie delectamētū. **S**ic
q̄ fit vt fer⁹ attrahat sibi colorē z mores vtri
usq⁹. **P**li. li. viij. **E**lupis galli canes p̄cipi vō
lūt: qz greges suū q̄s: ductoz ē canib⁹ z du
cē hnt. **I**llū i venatu comitāt: illi parēt. **I**si.
Lintisci dicit⁹ vt ait **P**linius canes nati ex
lupis z canib⁹: cū inter se forte mīscēt.

Tractatus

Capitulum. xcij.

Aricomozion. Albertus in li-
bro de naturis animalium inq̄r:
Aricomozion est bestia oris-
entis raro visa: cuius magnitu-
do est vt leonis: coloris rubicū-
di: tres ordines dentiū habet in
ore. Pedes sunt vt leonis. Facies ei⁹ ⁊ oculi:
li: aures vt hominis. Cauda eius vt scorpio-
nis. Agressui son⁹ eius vt tube: ⁊ voces imi-
tantur hominis. Velocitas eius sicut cerui
Et deceptos homines deuorat.

Capitulum. xciii.

Mustela. Ex li. de naturis rez. Mus-
tela est bestiola subdola: catulos se-
dile nutrit: eosq̄ de loco ad locū se-
pi⁹ trāffert ne forte inueniant. hecrupes ⁊ ca-
uernas inhabitat: diutissime dormit. Quan-

do cum serpente pugnare vult. aggressiua se
munit: p̄inde sup̄ oēm medicoꝝ artē ruta esse
d̄r: ita vt si mortuos fetus suos inueniat p̄ber-
bam naturaliter notat ⁊ rediuuos faciat. De
hac clemens papa dicit: q̄ ore cōcipit ⁊ aure
parit. Mustela serpentes p̄sequitur adeo vt
ip̄m basiliscū interimat: sed eo interfecto cō-
moriē. fit ergo breuis corpe ⁊ ore: sed astutia
magna ⁊ auositate. vincit etiā aialia magna
agilitate corporis.

Operationes

Quicēna in sc̄do canone. Ex imatura ficu
cū herba fit emplastrū sup̄ mustele morsum.
Quē li. iiii. Est autē mustele morsus velocis
doloris. cōtra quē fit emplastrū cū cepis ⁊ al-
liis. **Q**uod rute mustelā effugat. **Q**uod Escula-
pius. Mustele cinis ⁊ sanguis ei⁹ elephanti-
ciosas sanat. **Q**uod Plinius li. xxx. Dumeri dos
lorib⁹ cinis mustele cum cera medet. **Q**uod San-
guis mustele podagris cōfert cū plantagine
illi⁹. p̄terea cinis mustele ex aqua potus fres-
neuticis p̄dest. Elephantiam quoq̄ sanat.

Capitulum. xciiii.

Mamonet⁹ sive mamonet⁹ ⁊ manti-
cora. Isidorus. Mamonet⁹ est aial
femia minus. in dorso fuscum: i ven-
tre candidū: caudā habēs villosam: ⁊ collis
ita grossum vt caput. Unde captū non ligat
per illud sicut cetere bestie: cū laqueus id tes-
nere non possit: sed per ventrem. Dabet autē
propriissime faciē humane similit̄: nigrā dumo-
sata ⁊ sine pilis. a collo desuper frontem

De Animalibus

nec est nasus ore otinu⁹ sic in symea. s3 certum
spaciu inter vtriusq; sicut in boie. Inter has be
stias 7 symeas odium est implicabile. belluq; fre
quens. 7 licet virib; no pualeant. astucia tamē
et animositate bellandi symeis preferuntur.
Māricoza. Anicēna. In ptib; Indie lupus
qdā est. q̄ grece dicitur **M**aricozon. latine scilicet
Māricoza. tres habens dentiu acies inferius
7 superi⁹. Est autem magnus et pilosus eiusq;
pedes vt leonis. facies 7 oculi et aures vt hois.
fusi sunt ei⁹ oculi. 7 color est rubicundus vt
minij. Cauda eius est vt scorpionis agrestis.
Et in ea est rubedo. Ipleq; pilos eijcit 7 loqui
tur 7 binnit. vox ei⁹ est vt vox tube et velociter
currit sicut ceruus. Estq; agrestis hominem
comedens.

Capitulum. xcvi.

Marcatus. Albert⁹ in li: de na. aialium.
Marcatus est animal figure mustele.
sed q̄ntitatē h3 catti. s3 lōgi⁹ est. 7 bina
habet crura. in dorso ventre 7 gutture. album
sicut mustela. vngues h3 breuiores q̄ cattus. et
duoz genez. vnū fagozū. 7 alterū abietū dicitū
s3 illud qd nidificat in abietib; multū est pul
chritas 7 comiscē sibi mutua ambo genera.
pellis vtriusq; est p̄ciosa. Genera isti⁹ animalis 7
mustele habent hoc qd cū sint iracunda valde
efficiūt effetida. Et sūt animalia vix vnq; quies
scētia; etiam quando domestica n̄tur.

Capitulum. xcviij.

Melo melosus. 7 monoceros. ysi. De
lo dicit⁹ est eo qd sit iocūdisimo mēbro.
vel qd sauos perat 7 assidua mella capz
tet. Est at animal q̄drupes armatū vngulis.
Melosa sup̄eptas ad hebreos. Deio vel melos
tus ē aial qd 7 rarus dicitur. cū⁹ pellis hispida val
de melota vocat. Vñ de q̄busdam sanctis anci
quiorib; legit. Circūierunt in melotis. Et li. de
na. rerum. Melosus est bestia valde magna
que trunculentos hostes p̄sequit tanq; ad hec
creata. Rictus habet ingentes. dentes quoq;
fortes 7 p̄minentes. cū q̄b; audacter bella cū
aduersarijs patitur. Dec cū hominib; fortib;
terribilis sit. pueroz tamen innocentia 7 eoz
paruitatē mirabiliter phorrescit eoz verba fu
git. in q̄ digne magnificentia innocentie cōpro
batur. **M**eloso. Monoceros est monstrū. equis
no corpe. ceruino capite. cauda suilla. pedib;
elephantis. mugitu horrido. cornu tamē vno
sc3 acutissimo. in medio frontis armatū. Cap
tum q̄des p̄mi potest. s3 nūq; do mari. imo (vt
dicit Jacob) qd nūq; viuū in hois potestatem
venit. quia vincit se cernens furore vitam exuit.
Phisiologus. Monoceros est aial pusillum:
edo simile. acerrimū habens vnū cornu in ca
pite. **P**li. li. viij. Asperrimā feram monoceros
tem reliquo corpe equo similem: capite ceruo.
pedib; elephante. cauda apro. mugitu graui.
vno cornu nigro media fronte duoz cubitozū
eminente. viuam capi negant.

Capitulum. xcviij. E

Migale. Actor. Migale bestia q̄ cameleo
ti filis esse d̄r. Rudolph⁹ sup̄ Leuiticū.
Migale d̄r q̄i mus gulosus. Est at̄ r̄ fraudulē
tus. Nam cū dolor rapit q̄ postea vētri cōmittit
Aui. Migalū esse dixerunt aial min⁹ mustela.
Color ei⁹ ad citrinitatē decliu⁹ est cū subtilitatē
te r̄ tenuitate. Lōgītudo oris ei⁹ ē ad vltimū.
r̄ labiū ei⁹ in vltio. cūq̄ videt aial: salit ad ipm.
r̄ cū testiculis ei⁹ suspēdit. Dixit at̄ q̄daz q̄ h̄z
formā r̄ colorē muris. Verū muscida ei⁹ ē acu
ta r̄ oculi pui. Dētes ei⁹ h̄nt tres ordines. r̄ acci
dūt in circuitu morus vesice plene hūiditate
sanguinea sup̄ bates fustas. Qñq̄ aut̄ puenit
res ad pūcturā in intestinis r̄ difficultatē vri
ne. sudorēq̄ frigiduz corruptū. Cū ergo cadit
caro corrupta curet vulnus curatione sua.

Capitulum. xcviij.

Mulus. Ex li. de na. re. Mul⁹ ex azino
r̄ equa genit⁹. habet q̄dam azini ppria
scz aures lōgas. binnitū horridū: crus
cē in humeris. pedes erignos. r̄ corp⁹ macilētū.
reliq̄ s̄o vt h̄z equ⁹. Dule nūq̄ p̄cipiūt. quia
menstrui supfluitas in eis cū cibo trāsīt in ni
trimētū corpis. Itē sanguis q̄ natura nō in
diget erit cū supfluitate vesice. Est r̄ alia ratio
qm̄ h̄ aial extra naturā generatū est. r̄ ei⁹ natu
ra diuersificata est in equo q̄ calidus nature ē.
r̄ azino q̄ sūme frigiditatē. Itaq̄ in fetu diuersi
fice generato r̄ malo cōplecionato. non pōt esse
p̄cordancia p̄riū r̄ ordinata natura. vt quasi ex
ppria sibi sile generet: q̄ nullaz ppriā generis sui
substantiā h̄z: itaq̄ in aialibo romanoz mulas
peperisse p̄digij loco habitū est.

Operationes

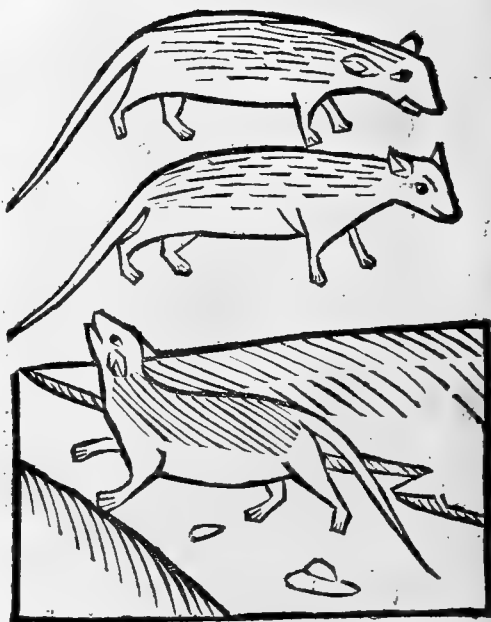
¶ Auicenna. Buloz pellis ac similitim cinis
ponitur super adustionem ignis.

¶ Et ulcera calefacit qm̄ nō sunt cū apostemate
Est etiā medicamē excoxiatio ni pedūa calcia
mentis atq̄ coraz r̄ fistulis.

¶ Helbetus in libro de sensibus. Si domum
fumigaueris cum vngula muli sinistra: non re
manebit in ea sores.

¶ Plini⁹ libro vicefimo octauo. Lins vngu
larum muli vel mule ex oleo mirtino alopitis
as replet.

¶ Esculapius. Auricule mule r̄ bardonis te
sticuli si ferant a muliere nō p̄cipiet.

De Animalibus

Capitulum. cxi.

Us. Ex li. d. na. re. Mus est bestiola panis cupida: et eorum que et frugibus ad humanos usus sunt. In papyris et cibus solertissima. pro quibus etiam nulla plerumque vitae pericula. eorumque cupidine duriores solidasque materias demolitur. Porro si in aqua bibitur moritur. quod valde humide nature est. Plinius li. viii. Durium plura genera sunt in regione cyrenaica. Alij lata fronte. alij acuta. alij herinacione genere pugentibus pilis etc. Ex li. de na. re. In oriente mures magni sunt ad modum vulpium. quod aialia perimunt homines licet non occidant: morsibus tamen molestant. In arabia mus magnus inuenitur: cuius pedes anteriores sunt magni. scilicet vni palmi. posteriores autem vnius digiti.

Operationes.

Plinius libro. xxii. Cameleonis herbe succus additis aqua et oleo mures in se contrahit ac necat. nisi protinus aqua sorbeat.
Idem libro vicesimo quarto. Tarsi quoque arboris fumus necat mures.
Idem libro vicesimo quinto. Elleborum etiam potente admixtum mures necat.
Idem li. xxvi. Porro si cerebrum mustele coagulo addatur: dicunt caseos a muribus non attingi.
Idem libro vicesimo septimo. Aconitum e longinquo mures colere necat.
Rasi in Almanfore. Mures de domo calicanto fumigata fugiunt.
Squilla in secundo canone. Squilla est cepe muris sic nominata. quod murem interficit.
Item argentum vinum interficit mures.
Ad effugandum mures mus masculus excoriat: et in domo dimittitur aut castratur. aut cauda eius abscinditur. scilicet excoriatio fortior est.
Item mus assatur et siccat: et infanti datur ad comedendum abscindit salivae fluxum ab ore eius.
Sanguis muris eradicat verrucas.
Stercus autem eius super alopitiam profert: proque adustum et cum cepe linitum.
Lumbure vero et aqua mellis bibulum frangit lapidem.
Item sumptum soluit ventres puerorum.
Et quando cum aqua coquitur et sedat in ea qui difficultatem urinae patitur confert ei.
Ex li. de na. re. Fimus muris vehementer latrat. vni et trutani medicinam ex eo accipiunt.

Capitulum. c.

Usque libet et muscus. ysi. Musquelibet est bestia orientis capole magnitudine habet. in cuius inguine crescit apostema dicitur collectis humoribus. Quod cum maturatum fuerit: collidit illud et fricat ad arbores. sicque soluit et decurrit sanies. ibique putescat et induratur. et huiusmodi substantia muscus vocatur. Dis est etiam caro eius et stercore dicitur muscus. sed ille multo melior est quam ab apate currit. Muscus odore perditio virtutis suae in fetoribus et latrinis recuperatur in fetore elucatur. et sic quasi lactamine reuiuiscit.
Costan. li. gduu. Muscus pustula est in ventre cuiusdam animalis. dicitur etiam superius dicitur in ca. lxxviii. Gazelle. Et est capreolo simile. quod est in India. Idem in pantegni. Muscus maior est in aromatis calis. et sic in. iiij. gradu.

Operationes

Ysidorus. Muscus valet in syncope: et cordis debilitate: cerebrique et hepatis et stomachi.
Costan. li. vis. Muscus progruit senioribus in huiusmodi membra quod defecta aromatizatio profert: et in more melancolicum amputat et audacia prestat.
Item sternutationes de musco paralysim adiuuat. Item muscus mittitur in collirijs et pilulis seu pulueribus oculorum. cuius vires albugines oculorum extenuat. nocivum humorem desiccant.
Dyas. Inunctum capiti grauedinem depellit. eiusque vires praestat. quod profertur in est. Dat solarijs membris omnibus: et fortitudinem auget ossibus.
Scoronia est abundanti humorum nata emendat somnum inuitat: ventrem stimulat.
Loz et omnia viscera profertur in modum cathaplasmae impositum. Lege superius ca. Gazelle. et plenus inuenies de musco.

Capitulum. c.

Tractatus

MUlio. ysi. **M**ulio cati⁹ est appellat⁹ eo q⁹ murib⁹ sit infest⁹. Ex lib. de na. rerū. **M**ulio sine murileg⁹ aut cati⁹ grece dicitur q⁹ astutus. **M**ulio est in mūdū z venenosū: z oim murū gen⁹ p⁹edq⁹. cū bufonib⁹ q⁹z pugnare d⁹. quoz licz venenat⁹ aculeis repugnet: nō tñ necant. **M**ures captas p⁹mo lufib⁹ afficit. post h⁹ illu fas comedit. **O**culis carbūculosis tam acute cernit q⁹ etiā in antris tenebrosissimis velut i luce etiā mures aspicit. **D**etes h⁹ ad modū ferre. pilos circa os h⁹. q⁹by ablat⁹ audaciā perdit. **G**ladicis gaudet. loca calida diligit. **U**n p⁹ nimia pigritia pellē suā comburit. hoīs manu cōtrectari gaudet. z ad ludū facillime p⁹uocat. **L**oturā faciei lambēdo p⁹onib⁹ pedib⁹ imitat. **L**ibidine impatientissime accendit. **E**t libent⁹ ter coitus tempe siluestre efficitur

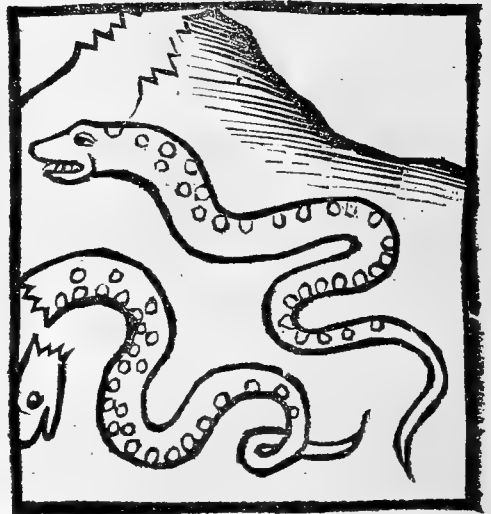

Capitulum. cii.

MUltipes. ysi. **M**ultipes est f⁹mis terren⁹ a multitudie pedū vocat⁹ q⁹ dicit⁹ in globū cōplicat. **M**ascit sub petris ex hūore z terra. **A**resto. **M**ial anulofum longi corpis z multoz pedū eq⁹le h⁹ anulofitatē. z vi uit aliq⁹nulū post capitis abscissionē. **T**rep fuz mū stozacis sicci multipes deludif ac dep⁹ben dif. Ex li. de na. re. **M**ultipes a re nomen h⁹: z sanguie caret h⁹ aial (dicit Aug⁹) Aliq⁹n corā ipō allatū. eo q⁹ spectate i mltas ptes p⁹cisum z tñ vnaqueq⁹ ps vicit ab alijs p⁹trib⁹ sepata.

Operationes.

- ¶ **A**uicenna. **V**ermis q⁹ est sub viceis aques plurimos h⁹ pedes. z cū tangit rotundat.
- ¶ **S**i palatū ex eo cū melle tangit: valet cōtra p⁹fo cationes. z similiter cum comeditur.
- ¶ **C**onfert etiam asmat: et ad dilatationem anhelitus f⁹m q⁹ dicitur.
- ¶ **I**tem vermis multipes cum vino bibi⁹ con fert ictericie z difficultati vrine.

Capitulum. ciii.

Epa. **P**hisio. **M**epa. quibusdā placet serpente esse femineā que in hora libidinis estuantis mari suo compari caput precipiens ipm necat. **U**nde z ipsa in partu necat viceversa. **S**icut geade est nepa: q⁹ z vispera sic dicta. quasi vi pariens. **L**ū em ppe partum est catuli matris viscerib⁹ corrosis erumpunt cum interitu ip⁹ matris. **A**ctor. **D**e hac ergo specie plen⁹ dicit infra vbi agatur de vispera. ¶ **D**ix. ysi. **D**bices dicta est. eo q⁹ ares ne colorem habeat. **D**e q⁹ poeta. **Q**uaz speris pic⁹ maculis theophan⁹ obices. **L**ocoloz exultis atq⁹ indiscretus barentis zc.

De Animalibus

Capitulum.iiii.

Acomon. Albert^o in li. de na. animalium
 Neomon bestia est. et grece vocatur
 neomon. latine vero suillus. et dicitur eo quod
 fetas habet pro pilis. et habet odore cibum puenientem a ve
 nenofo distinguit. Hec bestia serpentes psequitur
 que cum aspide pugnat caudam erigit quam aspis
 quasi minantem obseruat et ad vim suam cum eam tra
 fert aspidem deceptam.

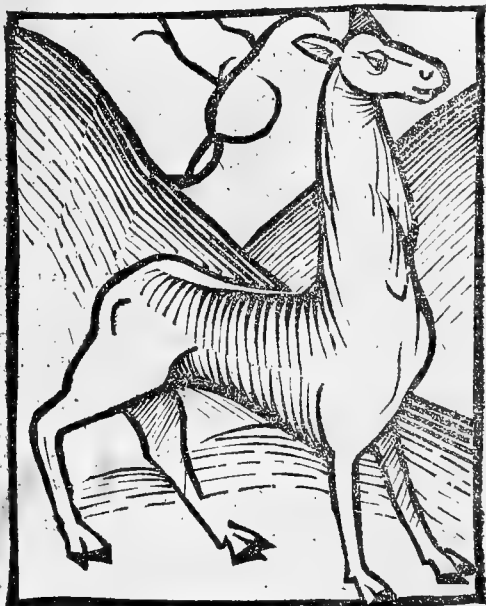
Capitulum.v.

O nager. ysi. Onager interpretatur asinus ferus.
 ¶ Onager. xxv. die Marcu. t. n. vicibus
 in nocte rugit siliter in die. et in hoc cognoscitur
 equo nocturnum esse. Eius quod rugit per singulas horas
 rugietur numerus horarum cognoscitur. Actor. Ona
 ger ut legitur in solitudinibus et in altis habitat. ubi
 propter beneficium veterum diuisus a potu viuunt. Unde
 Hieremie. Onagri inquit steterunt in rupibus trace
 runt ventum quasi dracones. Et li. d. na. re. Onager
 indie magnus est animal et crudele. forma azini ha
 bet. et unum solum cornu in fronte. durum nimis et acu
 tum ac longum ad bestias ferias debellandas. et habet
 in medio capitis. soleas etiam fortes et acutas habet
 ut iuuamen naturale. quod in altero cornu deses
 et u perdidit in eis recuperet. Plini^o li. viij. Onagri
 in frigia et licaonia precipui sunt.

Operationes

¶ Ysi. et Aui. Onagri fel. i. azini siluestris eras
 dicat mox. et profert super apertum vestigia linitum.
 ¶ In emplastris etiam herisipule ponitur ac
 prohibet ipsam.
 ¶ Urina azini siluestris lapidem in vesica fragilis
 ¶ Actor. Ungula siluestris azini si comburatur et
 bibatur epileptie prodest.

A
B
L
D

Capitulum.vij.

O raxillus. Albert^o in li. de na. animalium.
 Oraxillus animal est varij coloris omnia
 precedens animalia. In anteriori parte est valde
 altum: ita ut capite extenso altitudinem. xx. cubitoz
 in posteriori autem parte emissum. ad instar cerui pedes
 habet et caudam. collum extensum: et caput equum licet minus

E in

Tractatus

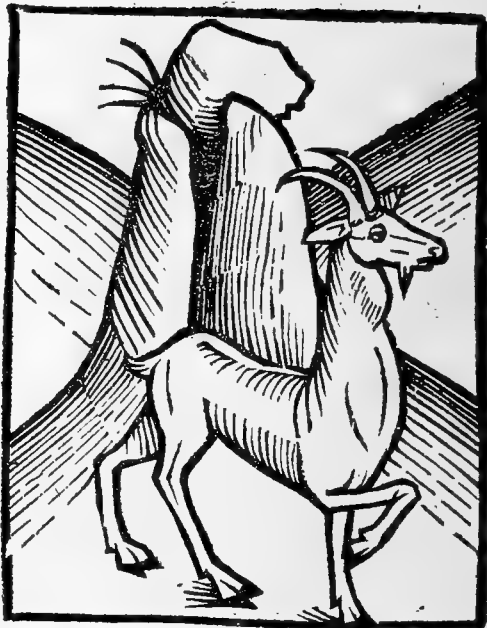
nis sit aliquantulum colores multos hys: n̄ albū z rubcū hys frequētiōes. cum vidit se p̄tēplātes ammirari huc z illuc se vertit p̄bens se bene videndum. hoc aīal t̄p̄b̄ nostris visum est. Et arabice vocatur seraph.

Capitulum. ciiij.

Quocentaurus: z orasius. Ex li. de na. rez. Quocentaurus est aīal mōstruosum et natura biforme capite scz aīal nino z corpe velut humano. faciē hys satis hoz ridam. manusqz formpatas abiles ad oēs actū. dum vocē promit q̄si loq̄ incipit. sed insueta labra vocē humanā formare nō possunt. h̄ post insequētes se ligna vel lapides mittit vt experimēntator dicit. h̄ mōstrū dicit Adellin⁹ phūs inter ceteras bestias ab inicio non fuisse tale creatū. s̄z aliq̄n̄ z alicubi casualiter ex adulterina cōmixonē generari. ¶ Orasius. ysidorus Orasius in anteriori pte aln̄. eminens valde. ita vt extenso capite. x. cubitorūz altitudinem possit attingere. In posteriori s̄o pte demissus est instar cerui. Collū hys extensum. caput equinū. licet minus. pedes autē z caudam vt cerui. pellē s̄o sicoīni coloz genere diuersimode variatā. vt hō frustra temptet artificio naturalē ei⁹ pulchritudinē imitari. Hoc aīal nostris tēporibz a soldano babilonioz transmissum est impatori Friderico romanoz augusto zc. In p̄cedenti cap. Albertus illud aīal specialiter describit z appellat cum Orasius.

Capitulum. cvij.

Quic. Actoz. Quic est aīal mūdū fm legē. iuxta libz Deutro. De q̄ etiā dicit ysais as. Dormiēt sic orit illaq̄at⁹. Ex li. de na. re. Quic est bestia capree magnitudis: birco ex pte silis. villū h̄is sub mēto. Dec in illa pte affrice q̄ caret aq̄ ḡnāf. z ido p̄petua siti ardet. Admirabile s̄o remediū sitientū latrōes ges tulie terre aq̄ carēt certissimis experimētis p̄di derūt q̄ hō in siti eo duraret auxilio q̄ illo salus berrimo liq̄re vesic⁹ dictaz bestiaz infuso pro pte modica vterētur. hec bestia (sic egiptū tras dūt) in exortu canticule naturaliter tripudiare videt cōpage corpis ei us visibiliter se n̄tiere. ¶ imber z frig⁹ abūt. instentqz vapozes ignei s̄oz lis vt vestia terra s̄oz: b̄o herbasqz pferat z fructus. Est autē frigoris impatiens. An nec frigus nec niues de facili sustinere potest.

De Animalibus

Capitulum. cix.

Panthera. ysi. Panther dicitur siue quom
nisi aialiu sit amice: excepto draco. sine
quod ex suis gnis societate gaudet: ad eadem silicium
dine quod accipit reddit. Pan enim o. d. Glosa
sup. D. sec. Nihil leone forti: nihilque panthera
veloci. Jo. p. p. haz ait dñs. Ego qui panthera
effraim: et quasi leo domus iuda. Et li. de na. rez.
Panthera est aial varium ac speciosum nimis. Sunt qui
tradunt huic in armo maculam esse lune silis: et in
terdum crescere rotunda: et ad lune mutatores va
riari. Pli. li. xi. Dicitur quod panthera quatuor mamas
in medio ventre. Dares autem in omni genere fortiores
sunt femis. pterque in pantheris et visis. In pan
thera semel omnino perit. cuius causa manifesta
est. Nam cum in utero matris coaluere catuli maturi
que ad nascendum viribus pollent. odiunt tempore moras
Itaque onerata fetibus vuluam tanquam obstantem prui
vnguibus lacerant: et effundit illa partem seu potius
dimittit dolore cogente. Ita postea corrupti: et ci
catrisofis sedibus genitale semine infusum non be
ret acceptum. sed irritum resilit. Nam ut dicit Pli. Aia
lia cum acutis vnguibus frequenter pere non posse. vi
ciant enim intrinsece se mouentibus catulis. Pli. li. xi.
Pantheris venadis insistentes. hircani: vene
no carnes illinunt easque per compita semitarum
spargunt ut illarum esu panthera seducant. Sed ille
dum excrementa hirci deuorant euadunt.

Operationes

Auicenna. Panthera et pardus quando vene
num comederunt sterces hominis querunt et
comedunt. et sic euadunt.

Capitulum. cx.

Pro. Albertus in libro de naturis
animalium. Panther animal est circa
cesariem habundans civitatem. parum
vulpibus maius leporum habens mores. ad
unata enim vllulant. Aliquando enim vno pres
cinente et alijs postea simul respondentibus. pi
losa autem sunt hec animalia ut vulpes. Et vbi
vnum istius speciei occisum fuerit. cetera circa
ipsum vllulant sicut plangunt mortuum. Et
sunt eorum voces adeo sonore que cum eminus
sunt tanquam de propinquo putantur audiri. hoc
animal dicitur sepulchra hominum in fame ali
quonies intrare: et cadaveribus hominum vesci.
Et est quasi compositum ex lupo et vulpe

Capitulum. cxj.

Parhyon. Albertus in libro ut supra.
Parhyon animal est. quod nature de
cozem mirabilem habet. colore enim
purpureo pollens: adeo est radiosum: ut visus
in ipsa quasi sintilla re videatur. Dormit autem
tem ruborem retinet pellem. sed subducitur
radiositas. et est ad modum canis in quanti
tate. mansuescibile valde et delectabile gaudet
in cibo. Quidam autem antiquorum putabant
hoc animal habere aliquid diuinitatis. Ossa
huius animalis durissima sunt et fortissima. et
nerui adeo fortes. que non nisi magna violentia
valeant dirumpi.

De Animalibus

te riget. In arboribus habitat. et ferus fouet. In quiete se gerit. et de arbore in arbore saltu potius quam volatu transit. Quis aliquando cauda pro penis utitur. Laudanda enim villosa prope ad sui magnitudinem habet cuius ad visum saltu mouet. Et si quando grauius pastus aquam transire cupit lignum ad modum leue super aquam operit. cui suspensus (quasi velum nauis) caudam suam erigit. sicque vento flante verificans ligno transuehit. Et state cibum cogit: quo viuat in hieme. Vniuertur autem nuibus et cibo qui dulcis est libenti vescitur. ysi. Putorius a putore dicitur est. quia nimium fetet. et hoc maxime curat scilicet. hic sicut et datus. Habet crura in sinistram latere breuia: in dextro longiora. ardua domos inhabitat et penetrabilia. gallinarum ac pullo- rum cupidissima est: talibus enim viuunt. Quis gal- linarum caput aut pullum. caput in inicio penit ut hoc de uicris in ceteris ei membris laetare dis- ficile non sit.

Capitulum. cxi.

Pigargus Barbo. in li. de prae. rez. Pigar- gus est animal mundum quod ad esum. ut patet Deutero. animal est animal cornutum et barbatum sicut hircus. minus ceruus. maior hircus. unde filius est hircoceruus sicut longe minus. quare infra de tragelacho ruminat sicut hircus et findit ungulam sicut ceruus. et est animal agreste mag- ne velocitatis: ne mora inhabitat et deserta. Du- go autem dicitur quod pigargus est avis pua et depressa. unde de- a pige quod est depressio. Sed Deutero. supponit: pro animal ali quadrupede quod est sicut hircoceruus. ut ibi in- nuit glossa. nec aspirat ibi prima syllaba. unde cum b non debet scribi quod scribitur philargus: sed male. ut patet in libris correctis.

Capitulum. cxiii.

Pegasus. Albertus in li. de naturalium. Pegasus animal magnum est et horridum in ethiopia. equi formam habet. alas ut aquila. sicut multo maiores. caput armatum cornibus habet. adeo monstruosum ut eo viso cuncta fere animan- tia terreat graui corpore. fuga mirabili. Alaz remigio adiuti pegasi potius currunt quam prouo- lant. et colliso aere virtute pennarum ad instar turbinis impellunt ventos. multas escas des- norant. In quiete mouent. infesti sunt animas libere: et hoc maxime homini.

Tractatus

Capitulum. cxiij.

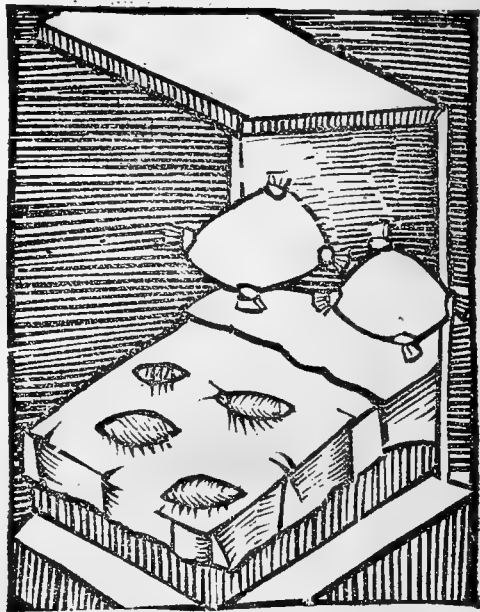
Pigmei. Bartholomeus in li. vii. Pigmei sunt homines pui statura cubitali. quos greci a cubito pigmeos vocant. Hi montana India tenent. quibus vicinus est oceanus. ut dicit Papias. Sed dicit Augustinus sic. Pigmei tamen semicubitales sunt. qui tertio anno perfecte sunt etatis. septimo senescunt. Dicunt autem pugnare contra grues. a quibus armati ferro aliquotiens deuincuntur. De pigmeis autem dicit Philo. li. vii. ca. iij. Pigmei ceruos ut sunt dodrantes non excedentes salubri celo semper vernate habitant in terra temperata motibus compositis et partibus aequilonis quos grues in festare fama est. Qui incidentes arietum caprarum dorsis armati sagittis pro tempore congregato agmine ad mare descendunt et oua et pullos gruuum pro viribus destrunt et consumunt. Et hac impeditione faciunt tribus mensibus: quod si non facerent futuris auium gregibus resistere non valerent. De pennis autem earum et ouorum putaminibus sibi casas faciunt ut dicit idem. Et subdit Aristoteles. Inquit in cauernis viuere pigmeos tradit.

Capitulum. cxvij.

Poledrus. Albertus in li. de proprietatibus rerum. Poledrus dicitur equi filius sine pullus equinus. quoniam diu matris uerberibus est subiectus. In cuius fronte ut dicit Aristoteles lib. vii. inuenitur yconamor. id est amoris ueneficium. quoniam nascitur et lambunt matres equorum lingua et tondunt illud. et mulieres incantatrices puer-

biat et h. Posterior pars pulli est maior parte anteriori: et cum iuuenescit crescit pars superior et propter herit eleuatio anterioris partis corporis multorum equorum magis quam posterioris. Et ideo quoniam est pullus potest pede posteriori tangere caput suum. quod facere non potest quoniam puenit ad etatem. ysidorus. li. viij. Circa autem pullum equinum hoc ultimo animaduertas quia passum suauem vel durum quem assuescit in iuuentute vix potest dimittere etiam in senectute etc. Superius in ca. liiij. dictum est. quare ibidem. vide de equo.

Capitulum. cxviii.

Pulices. Ex lib. de na. re. Pulices vocati sunt eo quod in puluere magis nutriuntur. Patet pulicem esse vermiculum nigrum et minutum quidem. sed valde pungituum. maxime autem tempe estiuo et pluuiali. Saluum autem potius quam volant. nocte quam die magis hominem infestant. Et nisi uehemens torpor aut somnus grauis in membris sit se tueri non potest. Cum quis manum adhibet celerius fuga dilabuntur: nec inueniri queunt.

Operationes.

¶ Ex li. vii. Contra pulices optimus remedium est omni vespere corpus absinthio fricare. vel herba eadem cum oleo cocta corpus pun gere
¶ Pulver in duas partes diuisa reuiuiscit.
¶ Rasi. Si aqua in quibus tribuli cocti fuerit dormis roret pulices omnino destruentur. **¶** Aqua similiter in quibus ruta coquitur aut oleader eos interficitur

De Animalibus

cit. ¶ Qui. Ad effugandū pulices aspergitur mus cū infusioe colococtide. tūc em̄ salitū r fusgiūt. r siliter ex decoctōe rūbzī. ¶ Dixerunt autē qdā q qñ sanguis hirci ponit̄ in fouea i domo apō eū rgregāt. deinde moriūt. ¶ Similiter aggregantur sup lignū limitū ex adipe hericij. ¶ Item fugiunt ex odore caulis. r foliozū olis andri. ¶ Palladi. Pulices fugant̄ a murca p̄pauimentū frequenter aspersa. vel cimino aggressi cū aqua trito vel cucumeris agrestis semine aqua resoluto sepe infuso.

si oleo inficiat̄ ex oleo q̄ fila lanea inungant̄. q̄ sup se aliq̄s appendat. a ut ex eis se cingat. ¶ Qui. Brasifagra cū arsenico pediculos interficit. r similiter argentū viuū extinctū. ¶ Precipuum remedium esse dicitur frequens ablutio corporis r̄.

L
D

Capitulum. cxx

Porcus. Ex li. de na. re. Porc⁹ ē bestia seua r immūda r obscenis loc⁹ gratis sine cōmorat̄. Actor. Porc⁹ nō rumis nat. r ideo inter immūda fm̄ legem reputatur. Būdīs r immūdis indifferēter vescit̄. in luto delectat̄. rostro lutū suffodit. horrendo grinnit. p̄cipue autē vno p̄culso ceteri grinnūt r q̄si cōspatientes illuc pueniunt. sed statim oblii sui plancus ad lutū vel ad cibū redeūt. Fertur at nullū corpus aialis interius r dispositōe r numero partū sic assimilari humano corpori sic corpus porci. Unde phisici r alij interiora hui⁹ mani corporis inuestigantes. porcorum interiora q̄si quoddā exemplar inspicūt. Aristoteles. Porc⁹. viij. mensium coit. sed nūc debile quid generat. Multos filios facit. p̄pter multitudinē spermat̄is. cetera bisulca paucos faciunt. viuit autē vsq̄ ad annos. xv. Cū impinguat̄ coire pōt̄ omni tpe. Porca p̄gnans est q̄tuor mētibz. fertilis est in fetu. parit em̄. xv. filios. r lactare nō sufficit. p̄ totū ventrē hz mamillas. Ex li. de na. rez. Porcus habet p̄atem coeundi multū p̄ alijs aialibz. porce autem ins tantū efferari dicunt̄ in coitu. vt hominem la nient. maxime cādida veste indutum. Phisio. Agrestes porci tēpe coitus bellicosi sunt. Et

Capitulum. cxi.

Pedicul⁹. p̄si. Pediculi sūt vermes cutis: a pedibz dicti. vñ pediculosi dicti sunt q̄b̄ pediculi in corpe efferuescūt. Ex li. de na. rez. Pediculi dicunt̄ a numerosi tate pedū. hoc malū ex ipsa hois carne creatur indubitanter. r m̄ inuisibiliter. hos nōnulli de sudore hois. alij d̄ poris r euaporatōibz gigni dicunt. Daly. Accidit autē pegrinanti copia pediculoz in corpe p̄pter sudorem r puluerem ac balnei paucitatem.

Operationes.

¶ Daly. Quod cū euenerit corp⁹ pegrinoz vñ alioz carbaplastm̄ cū argēto viuo. occiso cū oleo. adhieta aristologia lōga mane q̄z balneū ingrediat̄. r corpus ei⁹ fricatione valida mūdet̄. ¶ Rasi. Pediculoz generatōez phibēt vsus balnei r lauacri. p̄anoz frequēs mutatio p̄prie q̄z vt pannus q̄ carni adheret lineus sit hui⁹ modi. pediculos interficit argētū viuū extinctus

Tractatus

vt habeat durū coriū p̄ficat se arboribz. 7 post modū intrat lutū: deinde lutū illū desiccāt. postea phant̄ intātū vt ambo vl̄ vn̄ eoꝝ moriat̄.

Operationes.

A Qui. Porci sanguis 7 hoīs filēs sūt in omī re
 filiter 7 carnes amboꝝ. ita vt q̄dā v̄diderūt car
 nē hoīs p̄ carne porci. 7 latuit donec i ea inuē
 ri sunt d̄igiti hoīs: ¶ Sanguis in porci debi
 lioris est virtus sanguine hoīs. ¶ Fel porcini
 ceteris fellibz debili⁹ est: solutiū in mali chimi
 ¶ Adeps porcini⁹ valet ad apostemata 7 ad igr
 nis adustione. ¶ Stercus porcini cū aqua 7
 vino confert sputo sanguinis 7 dolori lateris.
 ¶ Item sterc⁹ siccū cū ateto bibit̄ ad infirmi
 tatem lacertoꝝ. ¶ Os canille porci si cōburat̄
 7 fricent̄ eo dentes solidant̄. Lotium porcoꝝ
 p̄dest albedini oculoꝝ. sed eius pp̄ietas est vt
 lapides frangat ꝛc.

Capitulum. cxxi.

Pader. parias. prester. Ex li. de na. rez.
 Padera ē serpens i germania ad gross
 situdinē hūani brachij. colorē in ven
 tre aureo 7 dorso virenti. Qui⁹ flatus adeo no
 xius esse d̄r: vt si virgā recenter cesam ori ei⁹ ad
 bibeas. corticē eius flatu suo faciat in vesicas
 felleas ebullire: sed 7 fulgentē gladiū si ori ei⁹
 adhibeas veneno eū inficit. 7 vsq; ad summū
 glad̄ h̄ p̄currrens. Dic cū hominē in pede p̄cus
 serit: venenū ad cetera mēbra p̄ momentū de
 currit. 7 h̄ p̄ nimio excessu calozis eius dem na
 ture cuius ignis. q̄ semp̄ ascendit. Lum̄ auteꝝ
 ascendēs cor tengerit. tunc hō cadit 7 moritur.

Contraq; remedium est. vt homo p̄cussus in pe
 de. suspendat̄ in altum p̄ pedes demisso capite
 sicq; venenum nequit ascendere. sed inferius
 locus exciditur et per medicamenta sanatur.
 ¶ Psi. parias est serpens q̄ semp̄ in cauda am
 bulat. 7 sulcū facere videtur. De qua Lucan⁹.
 Quo contentus iter cauda sulcare parias.
 ¶ Item prester est aspis qui semper ori paten
 ti 7 vaporanti currit. Unde poeta. Oraꝝ dis
 stendens avidus fumantia prester. Dic quem
 p̄cussit distendit enozm̄q; corpulentia neca
 tur. exuberatū em̄ putredo sequit̄. Alexander
 prester est serpens fumū exalans. et in morsu
 suo tumores tm̄ homini leso adducens vt bus
 ma na proꝝus forma p̄eat.

Capitulum. cxxii.

Rana. p̄sidorus. Rana a garrulitate
 vocata ē. eo q̄ circa genitales paludes
 strepit: 7 sonos vocis importunis cla
 moribus reddit. ¶ Ex libro de naturis rerum.
 Ranarum coitus magis est de nocte q̄ de die
 et in eorum coitu magna est moza multumq;
 feminis effundunt. Ranas habet mare que
 alas habent. Et omnis piscis fetus nutrit pre
 ter ranam. ¶ Psidorus. Ranarum quedā aqua
 rice dicuntur. quedam palustres. quedam rus
 bere ob id quia in vepibz sunt grandioꝝes
 cunctarum. Alie calamite vocatur eo q̄ inter
 arūdinēs et frutes viuunt. minime omnium
 et viridissime. mureq; 7 sine voce sunt. ¶ Ex li.
 de na. re. Rana verm̄is est quandoq; colore vi
 ridis. sed illa q̄ rubet deterioꝝ est loquax est: et

De Animalibus

aut leditur. In augusto mēse nūq̄ potest os suū pro quolibet ministerio cibi vel potus vel vocis aperire. Quod si manu vel baculo temp̄ praueris difficulter aperire poteris.

Operationes.

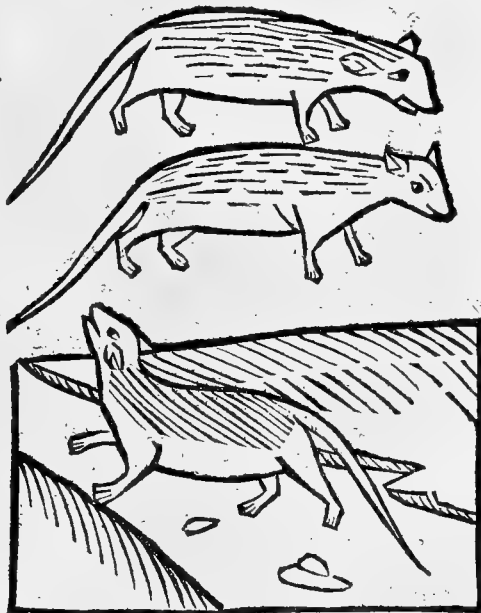
¶ Plinius li. xxxij. Rane iecur geminū esse dicitur. Itē rane si viui cremēt in olla: cinis earū cū melle alopitias replet. ac meli⁹ cū pice liquida. ¶ Jus rane in patinis decocte tussim fertur sanare. ¶ Vermes nati in hoīe ranarū tollunt felle. prodest ⁊ febrī ranarū fellū cinis. ¶ Rane ex oleo ⁊ sale decoctis vt succus soz̄ beatur thetano medef. ¶ Auicenna in secūdo canone. Cinis rane positus sup̄ sanguinis locum retinet eum. ¶ Idem confert apostemas tibis cordarum iuncturarum super effusus. ¶ Rana cū sale ⁊ oleo decocta dicitur esse beza bar lepe ac vermium venenosorum comesta. ¶ Ex decoctione rane fluuiialis os ad dolores dentium colluitur et sedatur. ¶ Corpus rane petrosae et proprie pinguedo eius faciem facit dentium eradicationem. ipsa quoq̄ dentes eicit animalium quando sumunt eam.

Capitulum. cxxij.

Rangifer ⁊ rosirella. Albert⁹ in libro de naturis animalium. Rangifer animal est in adlonis partibus versus polū articum generatū. et in partibus noruegie et suecie. et in his que sunt minoris latitudinis regionibus generatū. Et dicit rangifer quasi ramifer. Est enim quasi de figura cerui. sed maius corpore ⁊ robore fortissimum ⁊ fuga celerissimum. tres or-

dines cornuum gerens in capite ⁊ in quolibet habens duo cornua. ita q̄ caput eius videt̄ virgulis circumpositum. duo ex his ceteris maioribus. habet in loco cornuū cerui. et hec efficiunt in bestia perfecte quantitatis. aliquādo quīnq̄ cubitoz̄um et ramoz̄um viginti quinq̄. duo aut̄ quaq̄ in medio capitis que sunt lata in modū cornuū dante. ⁊ sunt circumposita ramis multis et breuib⁹. duo aut̄ alia h̄z in fronte. Et cum his omnibus magis pugnat cōtra bestias aduersantes. ¶ Rosirella est animal circa aquas habitans. vt frequenter mustela maior ⁊ pirolus minor. In dorso subrufum. in ventre candidū. In terra facit habitaculia. digerit sterces odoriferas valde. et musco simile in odore. sed impar virtute. ⁊ odoris violentia. ¶ Usus hominū fugitvno tamen in loco sterces illud cōgerit ⁊ hoc mirum in bestia. quia bonum suum presto omnibus accipiendū ponit. quo videatur bonum non inuidere.

Capitulum. cxxij.

Rattus et Sozer. Actor. Rattus siue glis ⁊ sozer species sunt. Et cum sozer et nomen muris cōmunis vulgariter appropriatur. e contrario rattus in medicorum libris quasi proprio nomine mus vocatur. vnde ⁊ medici fimo ratti ad alopitias vtuntur. qui tamen videlicet rattus venenū in cauda gestare dicitur. Est autem rattus duplicis generis. sc̄z terrestris et fluuiialis. Ex libro de naturis rerū. Rattus est murū genus multo ceteris maioribus. hi adeo perniciosi sunt. cū libidine accendunt. vt si eoz̄ vna parte aliquam hominis

Tractatus

indā attigerit. carnes ei⁹ vsq; ad ossa putresce
re faciat. nec vuln⁹ in cicatrice viteri⁹ inducif.
¶ ysid. Sorex latinū est voca bulū. eo q̄ animal
huiusmodi rodar z in modū ferre p̄cidat.

Operationes.

- A** ¶ Belber⁹. Si domū suffumigauer⁹ cū vngu
la muli sinistra nō remanebit in ea sozer.
B ¶ Plinius libro. xi. Aures foricis sunt pilose.
C ¶ Dioscorides. Fimus aut foricis cum aceto
tritus alopicias emendat cum roze marino.
D ¶ Rufus ac bibitus calculos excludit.

Capitulum. cxxv.

Regul⁹. ysid. Regul⁹ ipse est basiliscus
scz serps lōgitudine semipedalis al
bis maculis linear⁹. Idē z sibilus dō.
qz sibilu occidit anteq; mordeat vl exurat. Re
guli sic z scorpiones arentia queq; sectant. et
postq; ad aquas venerint: ydrofobas et lim
phaticos faciūt. Glosa sup Esaiā. xiiij. Regu
lus ipse rex serpentū q̄ solo visu z flatu absorbet
volucres: occiditq; boies. Unde z de achab z
filio ei⁹ Ezechia sic loquit p̄pha. De radice col
lubri egrediet regulus z semē ei⁹ absorbēs vo
lucrem. Est aut regulus serps pennar⁹. vnde
vbi iuxta trāslationē nostrā legit volucrē ab
sorbens: in hebreo iuxta Hieronimū legit ser
pens volans. Actoz. Dinc etiā alibi p̄ eundez
p̄phetam dō. In terra tribulatiōis z angustie
leena z leo. ex eis vipera z regulus volās. An
dromachus in libro de p̄fectōe tyriace. Regu
lus q̄ z basiliscus serpens est subalbidus. super
cuius caput sunt tres pilei. Quē cū videt alis
q̄s paulo post morit. et qñ sibilat morit q̄ a us

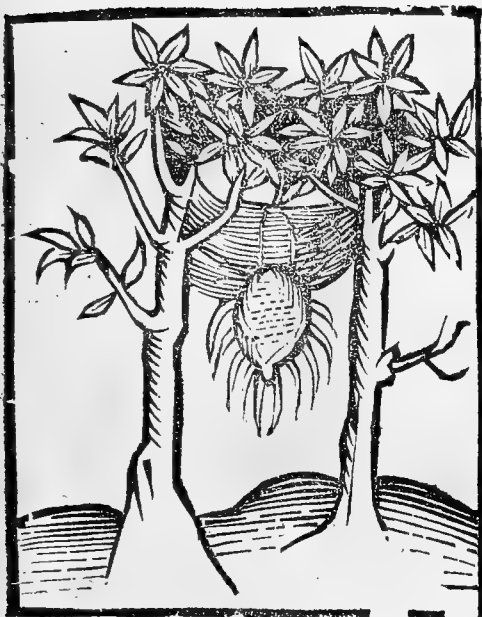
dit sibilū ei⁹. Omis qz bestia de illo mortuo
comedens statim morit. Et est malignior serps
pentiū nec aptus tyriace. ¶ Jozab. Regulum
si quod animal viderit vel audierit ydropicus
efficitur z moritur. De hoc autem regulo ples
nius dicitur inferius in tractatu de auidus.

Capitulum. cxxvi.

Rinocephalus z Rinoceron. P̄hisio
log⁹. Rinocephalus ceruicem habet
equinā cū vniterio corpore. flammis
quas in ore aspirat boies penni. ¶ ysid. Rinos
ceron grece lati ne interpretatur in nare cornu.
Idē et monoceron. id est vnicornis. eo qz vnū
cornu in media fronte habet. pedū quattuor
itā acutū z validum vt quicqd impetierit aut
ventilet aut p̄sozer Nam z cū elephantiū sepe
certamen habet. et in ventre vulneratum pro
sternit. Ante aut dō esse fortitudinis vt nul
la venantiū virtute capiatur. Sed sic asserit
qui naturas animalū scripserunt. virgo z pur
ella proponitur que venienti synum aperit in
quo ille omni ferocitate deposita caput ponit
sicq; sopozatus velut inermis capit. ¶ Ex lib.
de naturis rerum. Rinoceros qui et monocer
os habere dicit in media fronte cornu robu
stissimū in lōgitudine quattuor pedum. Loqz
aduersus elephantes pleas naturaliter alium
petens quā solam intelligit ictib; suis puiam.
Cum aut a venatorib; capit. ex sola indignat
tione superbū animal morit. De illo inferi⁹ in
capitulo vnicornis pleni⁹ dicit.

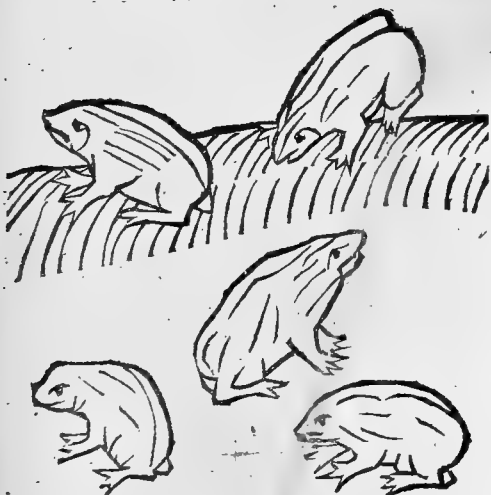
Capitulum. cxxvii

Rutela. Ani. Rutela est aial silē aranee q̄ vocat alpheed. z est venatrix musca/ rii. Spēs ei⁹ sūt multe fm Gal. Est em̄ q̄dā rubea rotūda. q̄dā at̄ alba rotūdū h̄ns ventrē: parū os stellata. z ipa ē acutidorsī cū lineis lucidis. q̄dā fo citrina pilosa. et quedā vnea. s. ad nigredinē declinās. q̄dā formicalis. q̄dā vespal. q̄dā egyptiaca. Ex morsū ei⁹ eoz fit dolor vehemēs: z facit accidere dolore capis ve bemētē z pfunditatē somnij z succedit ei mors

Operationes.

Ani. In cura morsū ipoz admistrat canō v̄is o attractōe z succōe: z linū cū aq̄ salia dan/ turqz tyriace fini. **B**alneū et tyna velociores sunt res in sedando doloz eoz: cū em̄ humec tant in tyna dolor sedat. z cū egrediūtur ab ea redit. vñ oportet vt iugiter z oī hora balneent.

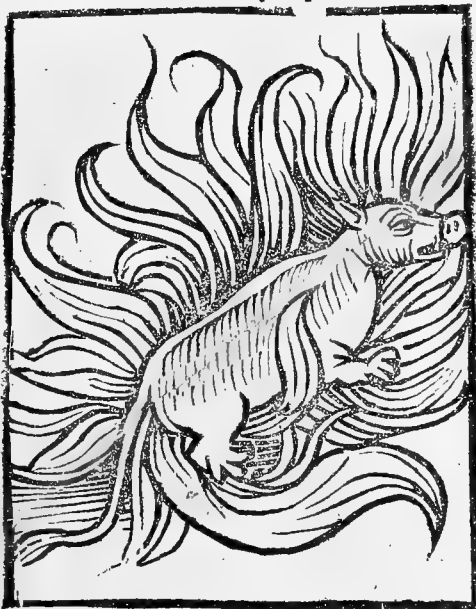
Capitulum. cxxviii.

Rubetū sive rubeta. Actor. Rubetū est aial ac venenosū rane genus q̄ vulgo crassandz. Ex li. de na. rerū. Rubeta diuerhis referta medicaminibz: qñ vult depos nit ac resumit. z bec assidue ī pastu facere dicit. Venena fo nūqz deponit: s̄ tāqz arma sua pe nes se referuat. Habent gemina cornua veneficioz plena. **P**li. li. viij. Rane rubete quarū et in terra et in humoze: vita est plurimis referte medicaminibz deponere ea assidue ac resumere pastu dicuntur: venena sibi tm̄ referuantes.

Operationes.

Carnibus (vt dicit ysidorus) earum in ha mū positis precipue purpureas allici certū est. **C**ontra venena marini leporis et rubete cū nis earū remedio est in aqua potatus.

A
B

Capitulum. cxxix.

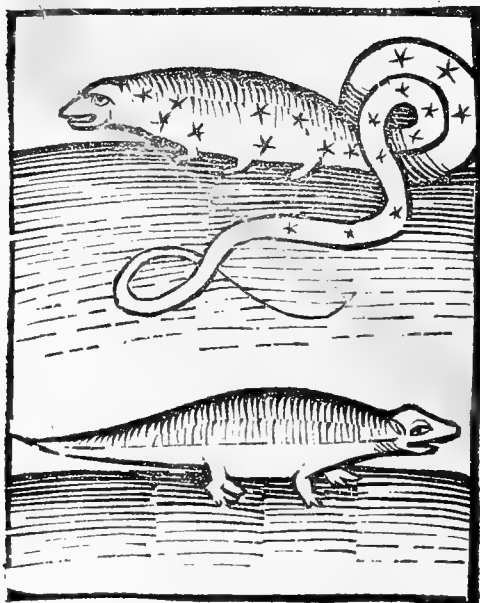
Salamandra. ysidor⁹. Salamādra di cta est eo q̄ cōtra incēdia valeat. Cui⁹ inter om̄ia venenata maxima vis est. Ex li. o na. rez. Salamādra quā nōn ulli cas meleontē. i. leonē terre vocāt. Est animal quaz drupes. faciē habens lacerte. vel (vt dicit Ari stoteles) faciē habet inter faciē porci et simie. in igne viuit. z incendiū exinguit: profert etiam quandaz lanam pallidam. de qua cōtere zone cōburi non possunt. Est autē splene carens: et contra om̄ia animalia. Jecur habet in sinistra parte. In extis quoqz visceruz magna est in eo varietas a ceteris animalibz: macra est valde. qz parū habet de sanguie. Ideoqz timozosa est

Tractatus

valde q̄ diminuit in ea calor q̄ est incentiuus
audacie. Color eius est varius ac per momen-
ta mirabilis. Oua gallinarū more gignit. et ex
eius fetus producit. In hoc autem genere nō
est masculus neq; femina sed omnes gignunt
¶ Alexander papa (vt fertur) Ex hui⁹ anima-
lis lana vestimentū habuit qd̄ cū ad mundiciā
aliquando lauari deberet: non alijs aquis ab-
luebatur. nisi q̄ in ignē projiciebatur. ⁊ p̄ ignē
candescibat. ¶ Plinius li. xxxix. Panis coctus
lignis a salamandra cōtractis interficit.

Operationes.

- A** ¶ Dyascozides. Salamandre virtus stiptica
est et calida recteq; miscetur medicaminibus
stipticis: et improbos capillos qui sunt in pal-
pebris amputat. ¶ Seruatur autem sic. caput
et pedes ei tollunt. sicq; quod remanet in mel-
le mittitur: et cum opus fuerit in vsu assumit.
B ¶ Plinius libro. xxxij. Testudinis marine car-
nes admixte ranarum carnibus preclare con-
Ctra salamandras auxiliantur.

Capitulum. cxxx.

Aura ⁊ Stellio. ysidorus. Saura la-
certus est qui quando senescit excecā
oculi eius: et intrat in foramen parie-
tis aspicientis p̄tra orientem. et ortum solis in-
tendens illuminat. Rudolphus sup̄ Leuiticū
Stellio ⁊ lacerta sunt animalia infirma: mali-
ciosa tamen ⁊ reptalia venenata. Ex li. de natu-
rerum. Stellionis venenū mortiferū et cōtra
illud remediū fit ex tritis carnib; scorpionis.
¶ Plinius li. xxx. Stellione nullum animal
frandulentius. hunc inuidere homini tradunt

et inde stellionū nomē in malū esse trāstatū di-
cūt: sic eū capiūt. Estarib; obseruat cubile ipsi⁹
qd̄ est in loc; hostioꝝ vel cardinib; fenestrarū:
aut i cameris vel sepulchris. Ibi vere incipiēte
fissis harundinib; textas apponūt casarū quaz;
angustijs etiā gaudet eo facili⁹ exuens corpo-
rem circūdātū: s; eo relicto remeare nō potest.

Operationes.

¶ Buail. id est stellio. longam habet caudam ⁊
paruum caput et nō est lacertus. ¶ Caput etiā
et corpus ei⁹ ab illo sunt diuisa s; fortasse pri-
mus ei est in natura. ¶ Caro ei⁹ multū calida
est. In ipso est virtus extrahens surculas ⁊ spi-
nas. ¶ Sanguis eius valet albugini oculoꝝ.
¶ Adeps eius fortiter impinguat. Sterc⁹ eius
tritum eradicat verucas.

Capitulum. cxxxj.

Anguisfuga. Ex lib. de naturis rerum.
Sanguisfuga est vermis aquatilis ois-
sib; carens et pedib; ac pennis. homi-
nem imperit ac bestias vt sanguinē eaz; fugat
Luius facietate nimia mortem sibi sepius ac-
cessit. Os habet ad modū trianguli. Unde et
vulnus relinqt. Lūq; carni adhaerit: quanto
magis trahit: tanto fortius insidet donec rumis
pat. Itaq; sanguinē putridū extrahit et aliū
sanando seipm occidit. Quidam aut; his ver-
mib; min⁹ sapiēter ad supflūū corpis sangui-
nem hauriendū se prebent nisi corruptionem
nimā insentiāt. Nam in homine sano nobilio-
rem ac bene digestū sanguinē extrahūt. Des-
liozes aut; ac minus nocue dicunt ille q̄ rugate

De Animalibus

ac lineate in dorso sunt. deteriores sō q̄ nigre sanguifuga cū viticis ac tribulis pungit vt venū euomat. scz qd̄ in bestijs aut bufonibus aut serpentibz aquaticis hauserit. ¶ Auicenna in secūdo canone. Aliquādo quedā aque sanguifugas habent paruas. quaz occultatio difficile facit ab eis cauere. ideo deglutitū n̄. et alij quando pendent in manifesto gutturis: q̄nc̄ in interiori parte meri. q̄nc̄; vero pueniūt ad stomachū. Tūq; diu moratur fugit ex sanguīe qua n̄ritatē magnā. sicq; crescente illi corpore q̄ntitas ei⁹ apparet. Et ergo in q̄ suspendit: accidit angustia z tristitia ac sputū sanguinis.

Operationes.

¶ Auicenna in libro vt supra. Quandoq; qui dem curatur cum medicinis gargarismorum si fuerint prope guttur.

¶ Cum eis vero que vomitu exsolutione vermes educunt. si fuerit stans in profundo et in stomacho.

Alpiga: scitalis: z seps. ysid. Salpiga vt salpinga serpens est q̄ nō videt. Ides Scitalis dicta est eo q̄ tanta tergi varietate p̄fulget vt notaz grana retardet aspiciētes: z q̄ reptādo pinguior est: q̄s asseq̄ nō valet miraculi sui stupētes capit. Tanti at feruoris est vt etiā hiemis tpe exuias corpis feruēt exponat. De q̄ Lucan⁹. Et scitales persis etiā nūc sola puinis exuias posita suas. Solin⁹ Scitalis hiemales exuias p̄ma ponit. ¶ Ysid. Seps est exigua serpens: q̄ nō solū corp⁹: sed z ossa veneno s̄sumit. Cui⁹ poeta sic meminit. Ossaq; dissoluēs cū corpe tabific⁹ seps. Idem seps ē tabifica aspis: q̄ dū momorderit hoīem statū eū s̄sūt: ita vt liq̄siat tot⁹ i ore s̄pēs. Luca. Parua mō s̄pēs s̄z q̄ nōnulla crūete mort⁹ h̄z tm̄ zc. z post eripuit oēs atq; tu sola cadauer.

Capitulum. cxxxij.

Erabrones. ysidorius. Scrabrones a cabo. id est caballo vocati sunt. eo q̄ ex eis creentur. Sicut autem scabrones nascuntur de carnibus equorum putri. dis: ita ex eis iterum sepe nascuntur scarabei vnde cognominati sunt. vt infra in tractatu de ambibus latius ageatur.

Capitulum. cxxxij.

Capitulum. cxxxiii.

Situla. Spuens. z Syrena. Ex li. de na. rez. Situla serpens est pu^rz malis ciosus. q̄ boiez sui interficit. bictanta varietate refulget. vt intuētes pulcritudine retar det. z que natura dedit reptādo pigriozē miraculo stupētes detinet q̄s asse q̄ nō valet. Est āt tanti feruoris vt i bieme pelle deponat. hui⁹ mortu q̄ tāgūt igneo corrept⁹ ardoze succendit. ¶ Actor. Situla gen⁹ est aspidis. qd̄ grece d̄z dypsa. De q̄ pleni⁹ dicitū est s. ca. li. ¶ Ancēna Spuens d̄z qdā serpens. qz sputo suo interficit illud sup qd̄ cadit. qd̄. s. sputu p̄ciūt dētes ei⁹ p̄stricu sup alios. Odoz etiā sputi ipsi⁹ interficit. lōgītudo ei⁹ est vsq̄ ad duos cubitos. z coloz ei⁹ cinericeus ad citrinitatē declinās. z illū que mordet interficit ante q̄z redeat. Quēz em mordet sine sensu remanet z sine motu q̄erus. z pfunde dormies post saltos p̄rnuos. clausione oclōz z torzione colli. z spasmū z pulsū in ordinatū. z nō sentit dolorē intestinōz. z intro mittit digitos in guttur suū vt euomat. ¶ Psid. Syrene sūt in arabia serpētes cū alis q̄ plus currūt q̄ eq̄. s. z etiā volare dicitū. Quaz tñ p̄r est vt mortuum ante mors insequat q̄z dolor.

Capitulum. cxxxv.

Symia. Ex li. de na. re. Symia ē bestia p̄dēsa villo. i exterioribz mēbris super oia aialia silat boi corpis dispositio ne: interi⁹ at nullā cū boie diispositionē habēs cōmunē aut omibz aialibz minorē. ergo omēs fere bestie māmillas hnt in postiori p̄ renes

vt eas in feri⁹ positas fetus attingere possint: z p̄mptas h̄e cū velint. Homo p̄o z symia hnt eas in pectore. qz natura dedit eis manus abiles ad omnem actū. q̄b̄ eleuare possint fetus a terra z aptare illos ad vbera. h̄ at illi deest humani corpis. qz caret vmbilico. p̄ga q̄z masculi est vt p̄ga canis. Calcaneum h̄z in pedibz. et p̄pter h̄ erigit vt hō stat. z currit q̄nq̄. sed h̄ nō p̄t nisi modice. qz natura bestia h̄ac p̄didit in faciem esse p̄stratā. Nam solus hō naturaliter erectā h̄z staturā. Dec bestia gestu inq̄eta est. mortu feror. cauda caret. z pre ceteris aialibz gustu viget. Puces z poma libēter comedit. s. cū in eis amarū corticē reperit totū p̄ciūt. sic q̄z p̄pter amarū dulcere spuit. In India dicit p̄li. esse symias toto corpe cādidas. ¶ Alexander. Symia domestica dñm suū agnoscit post multa reuertente annoz curricula. ¶ Ex li. d̄ na. re. Symia ad oēs ludū docibilis est. et ad ferocitatē obliuione. nūq̄ tñ sic est mansueta vt nō sit rabida. libēter cū p̄neris ludit. z si copia data fuerit eos aliquē strāgulat. Si q̄s eā leserit diu p̄ eū rancorē custodit. Ingenio polent. z emulat q̄cqd̄ videt. vñ facili⁹ incidit in man⁹ v̄natoz. habitāt at in arboribz vel rupibus. At vbi eas habitare venatores viderint acceptis calciamētis hoim vadūt z sedēt in locis vbi ab illis videri p̄nt: induūt q̄z calciamēta illa pedibz suis ac diligēt⁹ ligāt. z post h̄ exponēt ea sub arboze relinquūt z p̄cul abeunt. tūc symie descēdentes: qd̄ eos facere viderūt imitāt. sicq̄ calciatē capiūt. ¶ Psid. Symie nomen gre. est. i. pressis naribz. vñ symias dicim⁹ eo qz sup pressis naribz sint z facie feda zc.

De Animalibus

Capitulum. cxxxv.

Scorpio. Ex li. 8 na. re. Scorpio blandum z qsi yzineu dicitur vultu. s; h; in cauda nodosa venenatu aculeu q pūgit z inficit pmanente. Ferit at obliq icu z in fleco. nulloq; momēto meditari cessat z occasiones inuenire ferendi. homini at ab eo pculso putat remedio esse cinis eius potat' cū vino. Sol' infectoz scorpio caudā h; . Duos habet aculeos. vt dic' Aris. Terra viuūt. z i vere ouat. z in autūno similiter. Pariūt pmiculos onoz specie. q; cū parens deuorare voluerit. illi imunes sūt q seclunib; mris imponūt. Porcus niger si a scorpione pcutit' pculdubio moritur. Alteri' p' coloris porce' euadit qnq; et nō sp. q' p'io. Scorpio p'mis est terren' q' poti' p'mis bus ascribit' nō serpenib;. Glosa sup Lucam. Ecce inq; dñs dedit nob' p'ates calcadi super serpētes z scorpiones. Sūt em scorpiones q' caudā insidiāt occulte: serpētes q' dēteledūt apte. Ipsozq; venenat' acule' retro est timendus.

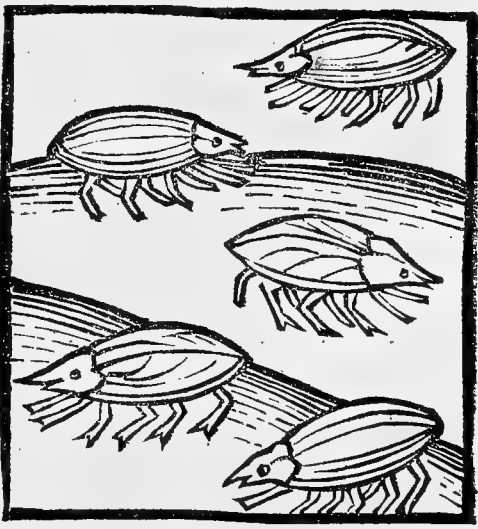
Operationes

Palladius. Scorpiones existimant aliqui posse fugari. si aliq' ex eis v:ant' i medio dom'. **A**uicēna in secūdo can. Sputū hoīs ieiuni scorpiones interficit. **I**tem raphanus scorpioni aduersat. ita q' si frustū raphani imponatur sup eū morit'. **E**ius etiā aqua in herperia est. z fortior est. Si scorpio momorderit aliq' que raphanum comederit nec ei nocebit. **A**uicēna in. iij. can. Scorpionis punctura curatur p canones cōmunes. z per vaporatio nem cum sale et milio. et similibus.

Capitulum. cxxxviij

Eta. simultas. z solifuga. Ex li. de na. rez. Beta ē p'mis (vt qdā dicūt) spēs a re nomē hñs. Est em tenuissimus instar fere. fere cubitalis lōgitudie dur' z alb. nihil differēs viraq; extremitate quippe cui ca put nō ē. s; serpit virobiz. hic in aq; corrup' nec tñ fetidis nascit'. adeo dur' est: q' vix pede pteri potest. Quius veneni tanta vis est vt ab hoīe potu hauit' elanguere eū et tabescere faciat donec cum dīro cruciatu vita exuat. **E**x Papia. Simultas est p'ie vermis in capi e arietis. qui dum mouet facit eū repedare. Ex eodem. Simultas est vermis in capite aialie cornua habentis. cōm. ens eum ad ferendū cornib;. **I**ysio. Solifuga ipa est musaraneus Solinus. Sardinia qdem abiq; serpenibus est. Sed qd' al' h; locis serpens est. hoc est solifuga sardis agris q' occulte reptat. et per im' prudentiam sup insidentib; pestem facit huic incōmodo accidit herba sardonica: quā de fluu' uis fontanis puenit largius iusto. Hec si eda lio fuerit vescentibus nervos contrahit. dedit ora rictu. vt qui mortem intereant facie ves lut ridentium zc.

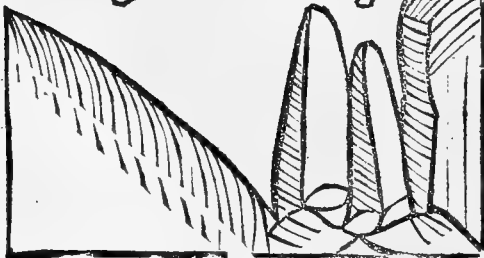

Capitulum. cxxxviij.

Spoliator ac stella colubri. Ex li. de na. rez. Spoliator colubri est vermis coloris aurei. q' etiā virorem ad vmbā habet. hic paruus z in ualidus cū sit anguem astutia decipit. et inde nomen accepit. Nam vbi colubrum ad estum cubare viderit p caudā eius ascendens ad caput transcurrit. Cum q' prius quasi fricando permulcet: et demum

Tractatus

moſſibꝫ carnes eiꝰ aggreditꝫ. anguis leſa fugit ꝑſecutorꝫ inſeqꝫ. ac leſali moꝝu inſiſtit. donec interiora cerebꝫi penetret. ac ꝑꝑꝫi carnibus ſarietꝫ. hic a qꝫbuſdā ꝑꝫmiſ aureus dꝫ. Dicit aſtꝫ **Ariſt.** de vermibꝫ coloris aurei. qꝫ qꝫ nati ſūt ꝑꝫmo quidē a ꝑꝫꝫtibꝫ cibantꝫ. deinde ſine cibo ꝑꝫmanēt diebꝫ mltꝫ. z ita iacēt imobiles vt moꝝtui videantꝫ. Poſt tempꝰ at a natura ꝑꝫfirū reſuſcitꝫ ſibiꝫ ꝑꝫiſuri ad ꝑꝫſtū ſurgūt. **Ex li.** vt ſupꝫ. **Stelle** figura ꝑꝫmiſ eſt qꝫ nocte vt ſtella lucet. nūqꝫ niſi magnis imbzibꝫ ꝑꝫuenit z ſereꝫnitate ad eſſe ſignat. huiꝰ tātꝫ rigoz eſt vt ignē tāgēs nō alio mō qꝫ glacies extinguat. huiꝰ ſanie ſi caro hoĩs tracta fuerit capilli deſuūt. Idꝫ qꝫ ꝑꝫtractū eſt colozem in virozē mutat. hi ꝑꝫmies nil gignunt. nec eſt in eis mas vel femia

Capitulum. cxxxi

Talpa. **Ex lib. de na. rerum.** Talpa eſt animal paruum. nigrum et cecum. de terra genitum. compluta et lutulenta. Sed corrupta. Huiꝰ pellis multozum pilozum eſt z ſua uis valde. ſed teterrimum colozē habet. In terra habitat. vermīū eſca uiuit. in fame quoꝫ terrā comedit. **Rudolphꝰ.** Talpa eſt animal cecum quod dicūt ex terra ſimul ac pluuiā creari. **ꝑſidorꝫ.** Talpa dicta eſt eo qꝫ ꝑꝫperpetua cecitate tenebzis damnata ſit. Eſt enim abſqꝫ oculis. ſemper terram fodit et bꝫmum egerit et radices ſubter frūgibꝫ cozꝫ medit. quam ꝑꝫꝫci afflata vocant.

Operationes.

Talpa cōbuſta in puluere z ſparſa cū albugine omi ſuper faciē remediū eſt ꝑꝫtra leꝫꝫꝫ. **Sanguis** eius ſi ſuper caput ꝑꝫilis nudatū declinatꝫ ꝑꝫilos redire cogit. **Actoz.** Ferrur etiam qꝫ cinis talpe combuſte ualet contra fiſtulā. videlicet ad eius ꝑꝫredinem conſumendam. **ꝑꝫꝫaly.** Scorices magni talpe ſi ponantꝫ ſuper ſcorpꝫ ꝑꝫꝫuſſionem ſanat.

Capitulum. cxxli.

Taurus. **Ex libro de naturis rerum.** Taurus eſt animal robuſtū. z inter omnes beſtias ſortiales ſatis māſuetꝫ. ꝑꝫter qꝫ ad eas que rapacitate ceteris aduerſantꝫ. hi ſimul adunate creberrime pugnant. et in ꝑꝫeliando linguas exertas habēt. dentibꝫ nil agunt. ſed tm̄ cornibꝫ. frontē habent validam ad omne ꝑꝫelium. membꝫꝫꝫ in eis fortioꝫa ſunt caput et collum. ꝑꝫꝫter hec iuga ligantꝫ eis in capite et in humeris ſicut equis.

Operationes.

ꝑꝫꝫſculapꝰ. Tauri cornu ſerpentē fugat et ſanguis eiꝰ eos iterficat. maclā qꝫ faciē delet. **Fel** eiꝰ cū melle z balfamo oꝫloꝫꝫ vicia curat. **Sepū** eiꝰ cū reſina z cera duricias oēs molit. **Hedulla** eiꝰ cū vino ꝫꝫꝫata tremuloſos curat. **Fimus** eiꝰ tumozes atꝫꝫ duricias ſoluir. **ꝑꝫꝫui.** Fel taurinū ꝫꝫfert vlceribꝫ in aure recentibꝫ. **ꝑꝫꝫtia** vlceribꝫ ani. **ꝑꝫꝫꝫꝫꝫ** ex eo linūꝫ mentum ad doloꝫem matricis.

De Animalibus

¶ **Dyascorides.** Fel thaurinum mixto felle hircino. squinanticos curat.

¶ **Vulnera et cicatrices sanat.** mictum lacti dolores aurium mitigat. plusq; mixto lacte mulierum. ¶ **Sanguis thaurinus diaforetic⁹** est et malacticus. duricias soluit. et cathaplasma adhibitus medetur zc.

Capitulum. cxi.

¶ **Tarandrus** est animal (vt dicit Plinius) cuius magnitudo bouis est. caput magis certino ne ab simile. cornua ramosa. vngula bifida. villus magnitudine visorum. Lunq; libuerit sui coloris esse asini similis est. Tergori tanta duricia est vt toraces ex ea faciant. colozem omnium arborum. florum fruticum. locozumq; reddit. in quib; metuens latet. ideoq; raro capitur. Hoc ergo animal cytharum mutat colozes. nec aliud ex his que pilo vestiuntur: nisi in indis. et licaon. cui inbata traditur cerur. Nam thoe quod est luporum genus longitudine procerius breuitate crurum dissimile. saltu veloc. venatu viuens. innocuum homini. habitum. non colozem mutat. p hyemes hircus. estate nudus. Actor hoc animal quod Plinius vocat tarandrum id est esse estimo. q iuxta Solinum vocauit parandrum quod vitio scriptoris attribuendum puto. et q debeat esse littera capitalis. scilicet vtrū p vel t incertum habeo.

Capitulum. cxlii.

¶ **Taxus** in li. de na. rez. Taxus est animal magnitudine vulpis. h; crura breuia. nec in vtroq; latere equia. s; in sinistro breuiora. vnde fit vt in folliculas rose q; attritione currus faciunt. positis pedib; dextri lateris valenter currat sicq; suos persecutores effugiat. Pellem habet villosam et satis rigidam albis nigrisq; pilis ptextam. ¶ **ys.** Taxus est animal agreste magnitudines fere vulpis hñs in corpore. sed humilioris stature et tibias h; curtas. Pilum habet grisei coloris. cñtem duram atq; sordissimam. dentes acutos. Et cum a canibus vel a ceteris animalibus infestat seipm resupinat. et dentibus pedibusq; repugnat. Fertur autē huic vulpes quodammodo esse contraria. Vulpes enim nunq; sibi foueam parat sed foueas taxorum occupant. Cum enim eum exisse inde scit. ad introitum vadit. et ibi stercozat. sicq; taxo ppter immundiciam loci cum deferente vulpes eum occupat.

Operationes.

¶ **Ex li. de na. rerū.** Taxi sagina luna crescente auget. decrecente minuit. ita q si occidatur in ultimo lune defectu. non inuenit. hmoi sagina proficiuntur vnguenta. quibus sedantur renum dolores membrorumq; lesiones. et h mirum q; bestia licet ex vna parte sit medicinalis morsus tñ ei? plerūq; grauisim⁹ est et exitialis. s; h⁹ rō est quia viui scabronibus et animalibus q in terra repit ac veneni fera sunt. idq; dentes ei? inficiunt. ¶ **Escul.** Adipe taxidis inuncti febriētes sanant. ¶ **Cerebr⁹** ei? cum oleo coctū omnes dolores curat. ¶ **Eiusq; testes** cum melle cocti libidinem accendunt.

Capitulum. cxliii.

A

B
C
D

Ragelaph et **Tragodita**. *psi*. **Tragelapha** greco noīati sunt q̄ cū eadē spē sint vt cerui villosos tñ hñt armos vt hirci. z p̄ iuris menta hirsuta barbis. q̄ nō alibi sunt q̄s circaphasidē. *phi*. **Tragelaph** est eadē spē barbatū z amaz villosū distās quē tragelaphon vocāt: nō alibi q̄s iuxta phasin amnem nascēs. *Delymād*. xi. li. **Dicit** at̄ ē tragelaph⁹ q̄s hircus ceruus. Nam tragos hircus. laphos ceruus. Est autē q̄ntitate z forma ceruo simili⁹ mus: sed villosos habet armos vt hirc⁹. *Ex li. de na. rez.* **Tragodita** sola inter bestias deie⁹ctis cornib⁹ obliq̄ ceruice pascit. vt mag⁹ videat herbā sic ore attraciam secare q̄s a ioy aialium more carpe habet em̄ cornua lōga. p̄ declinū capitis z maxillaz ad terras vsq̄ dependētia que p̄hibent eam in terra iuxta morē pascere.

Capitulum. cxiij.

Terredo. *Bartholomeus* in libro de proprietatib⁹ rerum. **Terredines** vocant greci lignozū vermes: eo q̄ tenendo edant. **Et** humore autem corrupto in arborib⁹ derelicto sub corticib⁹ arborū z in medullis generant. maxime autē in arborib⁹ generant q̄n̄ i oportu no ipe arbores refecant vel plantāt. z h̄ ē i plenitudo potissime. **Terredo** itaq̄ ligni vermiculus in substantia est mollissim⁹ z inde tñ corrodit et cōminuit durissima ligna et subtiliorem puluerem q̄s possit tinea facere.

Capitulum. cxlv.

Tinea. *Bartholomeus* in libro vt supra. **Tinea** est vestimentoz verm̄is dicta: et eo q̄ teneat: et eo vsq̄ vestib⁹ insidet at quas corrodit. et ex vestitū corruptōe gignit. q̄n̄ scz vestis aliquādiu in aere grosso comp̄mitur nec ventu perfunditur et in puro aere libez re nullatenus explicatur. insensibiliter autem panni in sup̄ficiem consumit: et cū sit sensibile animal. infra panni substantiaz se occultat q̄ vix vnq̄s videri oculis se permittit.

Operaciones.

Amara z odorifera tince fugiūt ad vestes res sperfas talib⁹ de facili nō accedunt. **Et** ideo folia lauri. cedri z cipessi. z hm̄oi posita in cist⁹ vel vestes ibi repositas et libros corrumpi a tinea non pmittant. **Constan.** Est quedā scabies capitis que p̄pter suā tenacitatē et adherentiā tinea est dicta. De qua quere infra in tabula de infirmitatibus quō sit curanda.

De Animalibus

Capitulum. celui.

Tyrus. Ex li. de na. rez. Tyrus est serpens in partibus Hiericho circa solitudines iordanis. infestus auiibus et animalibus. maxime ouis auium que cum ipsis animalibus comedit. Quibus carnes confectae cum quibusdam admixtis omne toxicum venenum expellunt. quae confectio tyriacam dicitur. Ferunt autem nonnulli hunc antepassionem christi nullum habuisse remedium. maximeque fuisse hominibus infestum. Ipsa vero die passionis unus ex eis infestissimus: circa partes hierusalem casu fuisse comprehensum. et ad christi latius fuisse crucis pensum. atque ex illo die totum illud serpentis genus accepisse virumem contra omne venenum. **A**ctor. Tyrus idem esse fertur quod vipera. Nam et auctores in medicina loquentes de carne serpentina vel tyriaca conficienda raro vel nunquam de tyro sub hoc nomine faciunt mentionem sed de vipera. A tyro vero de nominatque dicitur tyriaca.

Operationes

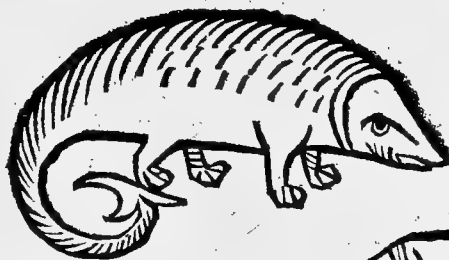
Auicenna in canone. v. Tyriaca affarath id est a morte liberans sublimior est et medicinarum compositarum. propter multitudinem sui iunamenti proprieque in venentis quibus et puncturis vel moribus. ut serpentium et scorpionis et canis rabiosi.

Ex libro de naturis rerum. Tyriaca cum ex tyri carnis admixtis quibusdam sit confecta omne aliud venenum extinguit. sed contra venenum ipsius tyri nihil prodest.

Capitulum. celui.

Ignis. ysid. Tygris vocata est propter volucrem fugam. sic enim noiant Persi et Indi sagittam. Est bestia variis distincta maculis virtute et velocitate mirabilis: ex cuius nomine tigris fluvius appellatur eo quod rapidissimus sit omnium fluviorum. Das autem magis bestia gignit. Philologus. Est autem tygris animal ferissimum et incomparabili rabie feriens precipue quando raptis catulis insequitur venatores. **P**linius. Tygris totus fetus qui semper numerosus est ab insidiatore rapitur.

Tractatus

Capitulum. cclviii.

Tortuca & Taranta. Ex li. de na. rez.
 Tortuca de genere serpentium quida
 esse voluit. veneno quidem in vita carere:
 sed nequaquam post mortem. Nam renes eius (vt di
 cit Ambrosius) si quis post mortem nudo pede cal
 cauerit veneno statim inficit. Est autem duorum
 pedum. Caput habens vt bubo. caudam vt scor
 pio. duobus scutis durissimis quasi testis tegit.
 quibus adeo se induit vt difficulter etiam validissi
 mis ictibus periri possit. Quat vt gallina. sed
 oua eius ad comedendum sunt nociua. Tortuca
 femina (vt dicit Aristo) non habet nisi vnā viā
 exitus supfluat. Quis habeat vesicā contra
 omnium animalium naturam habentium: plumas
 aut squamas aut corticē. Nam ista omnia non
 habet vesicā. Actor. Tortuca dicitur testudo. quā
 teste regminibus adopta est in cauernae modum
 Darū plurime sunt aquitice. de quibus iam dictus
 est. Quedam vero terrestres. quae et siluestres di
 cuntur. nec sunt venenose: sed ab hominibus co
 meduntur. ¶ Physiologus. Tarante serpentes
 sunt modice quantitate a quibus puncti vehe
 menter angustiantur. Et nisi iurica eis sub
 ueniat quandoque anxietate moriuntur.

frons tota in terra iacet passim contra omnem mo
 rem sumentia. qualiter pasci non possunt propter
 suorum longitudinem cornuum. et ideo pasci non possunt
 nisi longis herbis que potius secare videntur
 quam a radicibus mordere sicut alia animalia faciunt.

Capitulum. cl.

Vacca. Aristoteles. Vacca est animal
 mansuetum et iracundie paucum: multe
 vero insipientie. Duius renes in
 aspectum quasi compositi sunt ex pluri
 bus paruis renibus. ventres habet multos: vt cibi
 copiantur visus. et quod diminuitur ex eo propter diges
 tionem habet ventre post alium. Primum ergo ven
 ter cibum recipit crudum. secundum digestum. tertium
 iam digestionem melioratum. quartum vero benedi
 gestum. Cornua vaccae si calefiant in omnem
 partem declinant. Cornua feminarum sunt for
 tiora cornibus masculorum.

Operationes

¶ Quicena in .ij. can. Vaccinum fel foris est ceteris
 fellibus quadrupedum. ¶ Ponit in emplastro ad
 vulnera quae sunt berisipila. dolorisque vehementis
 ¶ Crura vaccina. id est ossa crurum adusta fluxum
 sanguinis abscindunt et solutiones ventris.
 ¶ Stercus vaccinum est ex his quae dantur pulmonem
 et prae et siliis. Ex eo fit emplastrum super ciaticam
 ¶ Item cum aceto super exciuras calidas positum
 sedat eas. ¶ Oueni etiam a postematibus quae post
 aureos sunt. ¶ Colla de corio vaccino linita cum
 aceto super impetiginem et scabiem excoznabilem cum
 non est vehementis profunditatis praefert. ¶ Simili
 et linita cum melle et aceto super vulnera adusta

Capitulum. cclix.

Trogodice. Albertus in li. de na. animalium.
 Trogodice sunt animalia quedam longissimas
 habentia cornua a capite ante manus
 millas usque ad terram descendunt. ceruices autem
 longissimas. et ideo incuruata et inflexa ceruice longi
 tudine capitis et cornuum in terra positus. ita quod

De Animalibus

et lota valent ad curationem lendium. ¶ Da-
ly. Sanguis vacce si super vulnus infundatur
sanguinem stringit. ¶ Aristotiles. Vac-
ce cornua si calefiat in omnem (vt dicitur est)
partem declinant: et siquidem vnguntur cum
oleo ac pice valent contra pedum et contra ni-
uis nocumētum. ¶ Plinius libro vicesimo/
octauo. Vaccinum etiam iecur cyliacis atq;
dissintericis medetur.

Capitulum. clj.

¶ Erue. Ex libro de naturis rerum.
¶ Veruec siue aries habet cornua in
modum circuli replicata: quibus gre-
gem defendere nititur. Ex naturali feritate
dextro pede terras percutit. quando irascitur
aut stupet vel timet. et hoc maxime amoris te-
pore per dimidium annum iacet super vnum
latus: et per dimidium super aliud. ¶ Isidorus.
¶ Veruec a viribus dicitur est quod ceteris
ouibus sit fortior: vel eo quod sit vir: id est masculus.
vel quod vermes in capite habeat. Quorum ex-
citati pariter se inuicem concutiunt: et pugnan-
tes cum magno impetu feriunt.

Operationes

¶ Adeps veruecinus si semel huius virtute porcino.
¶ Stericas aut anni causas vtiliter curat. et
combustis opitulatur.
¶ Fel veruecinum lanis adhibitum et in vni-
bilico positum ventrem soluit infantium.
¶ Fimus veruecinus cum aceto vt cathaplas-
ma impositus maculas nigras emendat. nas-
centes clauos corporibus tollit.

¶ Ignem sacrum impositum curat. Et si cera
et oleo mixtus combustioibus medetur.

Capitulum. clj.

¶ Fontes. Albertus in libro de natu-
ris animalium. Fontes animalium est boui
simile. collum habet fetosum et ius-
bas vt equus tam inanis principitatis et truci-
lentie: vt captus domari vix vel nunquam possit.

Capitulum. cljii.

¶ Iulus. Isidorus. Vitulus et Vitula
a viriditate dicti sunt. id est a viridi etate
sicut virgo. Vitula ergo parua est: et

Tractatus

nondum enixa. Nam enixa iuuenta est sicut vacca. Iuuentus autem dicitur eo quod iuua e incipiat hominum usus in excolenda terra. ut quia apud gentiles ioui semper nisi iuuentus immolabatur: nunquam taurus. Nam invictimis etiam etas consideratur. Aristoteles. Vituli post unum annum castrandi sunt. Alio quam parvi erunt. Castrati vero diutius vivunt.

Operationes

A Plinius in libro. xxviii. Omnes quidem medulle molliunt et plent et calefaciunt. Inter ceteras autem laudabilis est vitulina.

B Sepum quoque vitulinum capitis ulceribus cum sale ratu laudatur vtilissimum. Podagricis quoque potest et articularijs morbis.

Capitulum. cliv.

Vipera. Quicena. Vipere sunt serpentes habentes capita plana et lata. colorum minutum ac subtile valde: quorum caudae curvae sunt strepitum facientes ac sonitum in incessu. Capiuntur autem a medicis in fine veris et principio aestus: ut inde troscisci fiant. quibus tamen non omnes conveniunt vipere sed flavae et de flavis femine. Item in secundo canone. Vipere post hyemem de cavernis egredientes: oculos suos super feniculum fricant ut illuminentur. Urina hominis vtiliter effunditur super morsum vipere: proprieque vipere petrosae. Ex libro de naturis rerum. De vipera dicit Philosophus: quod habet faciem humanam usque ad umbilicum: ab ym-

bilico vero usque ad caudam cocodrilli figuram. Beatus digestibilis quasi foramen acus est. Et ideo more viperarum ceterarum cociperi non potest sed tamen per os.

Operationes

Dyaalcorides. Adeps viperinus suffusioes oculorum et obtusioes et caligines mixta cedria tanti ponderis et melle actico et oleo veteri curat. Alarumque pilos inunctis nasem non sinit.

Ex libro de naturis rerum. Vipere valet contra omni serpentium ictus: ut dicit Plinius.

Tunica eius quem proicit cum innouatur in vino cocta detur oculis medetur. Adeps eius caliginem oculorum tollit.

Capitulum. clv.

Vnicornis et Varius. Fidozus. Unicornus est animal paruum: sed corporis fortitudinem habens: crura brevia ad suam magnitudinem. ferrum non timet. in excelsis montibus vastissimisque solitudinibus comoratur: ut supra latius habetur. Fidozus Varius est bestiola de genere ptolii: paulo amplior quam mustela. In arboribus habitat et fetus facit. a re nomen habet. In ventre nanc candidus est. in dorso colorem habet cinereum elegantem atque spectabilem harum pellibus in ornatu vestium gloriatur homines vtriusque sexus: ipsa tamen bestiola minime gloriatur in pelle propria: nec dum in aliena.

Capitulum. clvj.

De Animalibus

VRo. Jidor. Uri sunt boues agre-
stes adeo fortes vt arbores z arma-
tos milites i cornibz eleuet. Idē vri
dicti sūt apoton ozion. i. a montibz. Sūt bo-
ues aut agrestes i germania hñtes cornu in
tantum ptens: vt regijs mēsis insigni capa-
citate ex eis gerule fiant. ¶ Helvandus lib-
bro vicesimosexto. In byrcinia silua germa-
nie sunt vri. Di sunt magnitudine paulo ele-
phantos: specie z colore z figura tauri. Ma-
gna vis eorū est z magna velocitas neq; ho-
mini neq; fere quā aspexerint parcut. Hos
studiose foueis captos interficiunt.

Capitulum. dviij.

Vrsus. Ex libro de naturis rerum. Ur-
sus dicitur quasi orsus scilicet i ven-
tre: sed extra complet. Et hoc ideo:
quia p mature parturitur: vnde lingendo in-
formatur. Est autem vrsus animal seuum nis-
mis deforme mēbris. ¶ Aristoteles. Vrsus
est animal habens dentes superius: et vnam
ventrem inferi. ac post ventrem intestinum
sicut z lupus. Est autem in aliquibz animalibz
venter maior: vt in porco z vrsu. Mani-
festum est autem q; vrsus agrestis hyeme la-
tet. sed vtrū hoc faciat ppter frigiditatem an
ppter aliud questio est. Hares autē et femi-
ne in tempore illo pingues sūt valde. ita q; de
facili moueri non possunt. ¶ Jidorus. Vrsi
caput est inualidū: sed vis maxima est in bra-
chijs z lumbis. Unde z interdum erecti infi-
stunt. ¶ Ambrosius. Vrsis angustiora colla
data sunt. qz nō pascūtur herbis in terra sed
carnes animalū comedūt. ¶ Alexander. Ur-
sus quodā murmure vtens: pedes fugit tan-
q; alimenta quedā sumat ex eis. ¶ Solinus
Vrsi coeūt sicut quadrupes aut: sed apti am-
plexibz mutuis velut humanis cōiugatiōibz
copulantur. Desiderium venis hyems susci-
tat. Secreto honore mares grandes reuer-
tentur. Et in eis licet foueis: partis tamē
per scrobes secubationibz diuiduntur. Ute-
rum dies tricesimus liberat.

Operationes

¶ Isaac. Vrsina caro viscosissima digestioni
q; inobediens. pessimū dat nutrimentum. Un-
de plus pertinet medicine q; cibo.

¶ Physiolog. Fel vrsi calidū est z siccū. Va-
let ptra epilepsia z paralysim. Debet autē fel
cum folliculo suo ab epate separari: et ita su-
spendi z desiccari: p duos annos seruari.

¶ Esculapius. Si oculos vrsi eradicaueris
z supra sinistrum hominis adiutorū ligaueris
eius quartanam mitigabunt.

¶ Auicenna. Adeps vrsi confert alopicie.

¶ Dioscorides. Dicitur adeps vrsi capilloz
incrementis p̄stare z alopicias emendare. vel
vrsinū vel electuariū dati epilepticis medef

¶ Item lanis adhibētū z in vmbilico positū:
infantium ventrem soluit.

¶ Actoz. Ut autem dictum est superi⁹ iuxta
Plinium: Vrsi primis diebz quattuordecim
graui somno premuntur. Tuncq; miruz im-
modum vterno pinguescūt. Et illi sunt apti
medicaminibus.

¶ Adipi contraq; capilli desuunt tenaces.

Capitulum. dviij.

B ij

A

B

C

D

E

F

G

H

Tractatus

Capitulum. clx.

Vicia. Isidorus. Uncia est animal sessilissimum: non alius cane sed longius cor: porre: canibus inimicum valde. predam non comedit: nisi cum in altum poterit: sed quando ad arborem venit ad supremum eius ramum defert: eaque pendendo comedit. Cum autem in calore coire existens aliquem vulneraverit: mures super ipsum conveniunt ac super eum mingunt et moritur. Unde quidam ab ea vulnerat se per barbam in mari portari fecit: et mures ad mare venerunt ut ad eum accederent: sed propter mare non poterant. Dicitur animalis fel mortiferum est.

Vulpis. Isidorus. Vulpis est animal dolosum. villos habet vberes et alios: caudamque magnam. fertur autem quod vulpis nunquam facit sibi foueam: sed foueam taxo dolose occupat. Numquam enim scit taxus exisse de fouea accedit ad introitum: et ibi stercoreat. sicque propter immundiciam fugit taxus: et vulpis occupat locum eius. Hanc insequuntur venatores propter pellem: non propter carnes que sunt inutiles. Aristoteles. Vulpis est animal ingeniosum et malarum operationum. habet virgam ex ossa: coit ad terram proiecta. Ursus et kyrokos aues: scilicet vnicorum vnguium cum vulpe pugnat: quia carne manducant. Tirus autem et vulpes amicanur: amboque in cavernis terre manent. Vultur quoque vulpem deprehendit. Ambrosius in becameton. Vulpis est animal odio dignum propter rapinam: despectum propter infirmitatem incautum sue salutis dum insidiatur alienis. Ex libro de naturis rerum. Vulpis est animal fetidum: maximeque in ore: et etiam a posteriori parte imminet mors periculo. Sucus cum qui de pino fluit in cibum sumit. sicque salutem recuperat: et eum vite in longum protendit. Constantinus. Vulpis in fame pre angustia latrat: canum imitari dicitur. hoc est cum esurit: nec invenit quod manducet. fingit se mortuam. et resupina flatum attrahit lingua protrahit: tunc aues incaute descendentes quasi ad cadaver: aperto suo ore rapit: deuoratque et consumit.

Operationes

Daly. Vulpis si cum oleo decoquatur olivine oleum hoc nodis et duricie que sunt ex artetica prodest. Adeps vulpis cum oleo salsami: id est yreos liquefactus aurum dentiumque medetur doloribus. Aucenna. Vulpes in aque cocta et embrocata iuncture dolorose confert vehementer. Adeps eius in aures distillat sedat dolorem eius. Ad hoc enim euacuativa est valde. Item eius pulmo siccus confert asmaticis valde. Pellis eius calidior est ceteris: et hanc iuuant humectati propter eius resolutionem. Testiculus vulpis calidus est in primo et humidus in ipso: et est in eo humiditas superflua. Confert spasmo et tethano que sunt in posterioribus ex paralisi: facit appetitum coitus.

Capitulum. clx.

De Animalibus

Capitulum. clxi.

Ibneumon et yppotamus. Isidorus. ybneumon grece vocatur: eo quod doze suo salubria ciborum et venenosa prodant. De quo Dracontius ait: Precidit suillis vim cuiuscumque veneni. Dicitur est autem suillus a fetis. Dicit etiam serpens insequitur: qui cum aduersus aspidem pugnat: caudam erigit. quam aspis maxime incipit obseruare quasi minantem. ad quam cum vim suam transfert corripitur. Aristotiles. ybneumon cum videt serpentem qui dicitur bascos non pugnat cum eo quousque clamat adiutores. Et quod timet a morsu serpentis: intrant aquam et post arenam. deinde cum serpente pugnat. Ex libro de naturis rerum. yppotamus in terra nascitur: licet in aquis sicut in terra potens sit et habitet. Laudam habet tortuosam: dentes puriginosos: dorso et binitu silis equo. de quo supra plenus dicitur est.

Her. Plinius libro viij. ybices sine capite sunt animalia de caprarum genere pernicitatis mirande. quibus onerato capite cornibus vastis: gladioque vaginis. in hoc ita se librant ut tormento aliquo rotati in petris potissimum: et more aliquo in alium transilire cupientes: atque recursum pernici quo libuerit erulant. Ex libro de naturis rerum. yber est animal paruum velocissimum: in capite vastis cornibus oneratum: in petris commorantur: ibique fetus faciunt.

Capitulum. clxij.

Dra. Isidorus. ydra dicitur draco multorum capitum: qualis fuit in lerna palude puencie. Archadie. Dec latine excedra dicitur: eo quod vno cetero tria capita excrecebant: sed hoc fabulosum est. Nam constat ydram fuisse locum euomentem in quo vno meatu clauso multi erumpebant. Quod Hercules videns loca ipsa erussit. et sic aque meatu clausit. Nam ydra ab aqua dicta est. ydros autem est aquatilis serpens: a quo icti obturgescunt. Cuius quidam morbum bouum dicitur.

Tractatus

eo q̄ simo bouis remedetur. ¶ Ex libro de natura rerum. Est autem ydros (vt scribit Plinius) pulcherrimus anguim in orbe terrarum. Fabulose vero dicta est ydra serpens: cuius cum vellet caput Hercules amputare statim duo subcreuerunt. et sic semper amputatis quibusdam alia statim subcreuerunt.

Capitulum. clxiiij.

¶ Libro. Ex libro de naturis rerum. Zuzbro est bestia de genere taurozum siluestrium fortissima maximaq; vtpote quindecim cubitorum longitudinis. Tante quoq; velocitatis est vt stercus (quod cum impetu egerit) retroacta in cornibus recipiat ac longius post terga proiciat. hoc itaq; stercore egesto largissime persequentes canes excecatur atq; debilitatur: et penitus inuites redidit. pilos habet subnigros. cornua maximum cubitorum ampla supra modum. ita vt ad mensas dimittuntur gerula fiant potius. Et ergo hominem aut canem obuium habuerit in cornibus subrollit eum. et tamdiu in altum projicit: iterumq; in cornibus recipit donec penitus interimat conquassatum. Hanc quidam propter eius velocitatem dicunt esse tygridem sed falso. Nam tigris est bestia satis modica: et habitat in oriente. Hec autem reperitur in Bohemia.

Capitulum. clxiiij.

¶ Illo. Albertus in libro de naturis animalium. Zilio animal est quantitas lupine: nimium crudele. in mortem hominum et aliarum bestiarum. hoc animal imitatur voces bestiarum et hominum in cõdendis. Zilio vocans vt homines sequentes deuoret: et simili ingenio deuoret canes. canum latratus imitans. Est autem hoc animal compositum ex hyena et femia que mari comorion vocatur: et intrat in sepulchra: et caudera comedit mortuorum.

¶ Hec igitur de natura animalium quas drupedium et alius in terris morantium sufficiant. quia siqua alia sunt facile ex antedictis agnolci possunt.

De Avibus

Prologus

Prologus tractatu scdo de p
prietatibz videlicet aialiu i ter
ris vitā ducentiu. Restat nunc
in tractatu tertio dicere aliqua
de naturis auuū: vt ipis sicut i
ceteris creaturis dei magnalia extollantur.
Ideoq; adiunāte christi clementia. de anibz
dicturi z volatilibz iuxta ordinē alphabeti.
primo de aquila in initium sumamus.

Capitulum. i.

Quila. Isidorus. Aquila ab
acumie oculozū vocata. Est
enī tanti cōruitus vt cū sup
maria imobili pēna ferat nec
humanis pateat obtutibz de
tanta sublimitate pisciculos
natate videat. z instar tormē

ti descēdens raptā pdā pēnis ad littus pra
bat. Alā z p radiū solis fert obtutū nō flecte
re. Un̄ z pullos suos vngue suspēfos radiū
solis obijcit: z q̄s viderit imobīle tenere aciē
vt dignos gñe pseruat. si q̄s p̄o flectere obtu
tū q̄si degeneres abijcit. Jorath. Aquila est
avis magna z regalis. De q̄ dicit: q̄ vbiq; vi
derit ex alto serpentē magno stridoze oppres
sus vnguibz lantat. z postq̄ extracta de visce
ribz venena mortifera decerpserit: ad huc fau
ciū deuorat. z virus qd̄ inerat extinguit: ve
neno calore decocto. hoc q̄s experimēto aut
p̄tristat aut gloriat. Adle vnā sedē z vnū nū
dū sp̄ hnt. Ex li. de na. re. Adla altissimis ar
boribz nidificat: vbi mala bestia nō accedat:

pullosq; carne custodiēs nō relinqt donec se
ipos p̄gere. sciāt ac valeāt. Itaq; d̄ draco
nē vel hoīem vel aliud aīal si eos turbare vel
rapere voluerit: mira aīositate pugnat: sc̄q;
mortis piculo p̄ eis exponit q̄s etiā in bume
ris sub tollit: vt eos puocer ad volatū. docet
etiā eos labere sanguinē. lapidē et bite bz in
nido: q̄ velut p̄gnans fetū bz int^o lapidez mi
nutū sanantē. z hūc p̄tra calozē nimū (quem
bz adla naturaliter) in nido bz nē depereant
oua decocta calore nimio. Quic enim lapidi
caloz ignis nocere nequit. Dicit z alī phi q̄
duos lapides p̄ciosos noīe indes i suo nido
collocat. sine q̄bz parere nō p̄t. Adla mult
diebz ieiunat. adultos pullos p̄sequit: longe
fugans emulos sc̄z rapine. Ex libro vt supra.
Est enī adle pessimū gen^o qd̄ pullos suos an̄
t̄ps expellit tedio nutriēdi. Rō aut̄ bec ē fm̄
Aristo. qz post acubationē adeo debilitat: vt
venari nō possit. Etia vngues ei^o incuruant
vt predā tenere nō valeat. Albecūt ale et ags
grauant vt vit possit volare. Adle pulli sine
clāgoze sunt z sine murmuratiōe. Est aquila
grādis in septētrione habitās duo faciēs o
na sp̄. vt dicit Pli. in cacumibz ramoz suspē
sa. captoq; lepore vel vulpe minutatim ei co
riū detrabit. z oua sua in illo inuoluit. ac sub
calore solis ponit. itaq; relinques ea non cu
bat. Sz quisq; naturali maturitate frāgatur
expectat. In egressu p̄o pulloz redit. z tunc
eos vsq; ad robur p̄fectū nutrit. Actor. Ad
la ē avis magna z nobilissima. vtpote auūz.
regina q̄ cū senecta grauat sup oēs nubes in
sublime volat. z calore solis oculozi ei^o calis
go sumit: z mox ipetu cū ip̄o calozis estu de
scēdens aq̄s frigidissimis tertio imergit. in
deq; resurgēs statū nidū petit: z iter pullos iā
robustos ad pdā in q̄litate frigorū z calozis
q̄si qdā febre correpta. quodā sudore plumas
exuit. fouiturq; a pullis suis et pascit: donec
pennas plumasq; recuperam^o innouetur.

Operationes

¶ Aquile fel cū melle sumit: sanat oculos.
¶ Plinius li. xix. D. culis inuncte adle cere
bro aut felle cum attrico melle: claritatem vi
sus dicunt restitui. ¶ Item in eodē li. Aquile
felle (q̄ diximus pullos ad cōtuedū solē ex
periri) mixto cū melle inungunt nubecule et
caligationes atq; suffusionēs oculozi. ¶ Idē
in li. xxx. Lumboz quoq; dolori pedes adle
in auersum a suffragine emulli alligant. dext
ter quidem doloribus partis dextre. sinister
quoq; leue. p̄ter ea morbo regio resistit cere
brum aquile in cyathis vini tribus.

A
B
C
D

Tractatus

Capitulum.ii.

Achacus ex auiibus paradisi: et auris frigijs. Isidorus. Achacus de quo legitur in Levitico: est auis ignota etiam peritis iudeorum. Ex libro de naturis rerum. Aues paradisi vulgariter sic appellatur. non quia de paradiso sint: sed ob insignem pulchritudinem. tanti namque sunt decoris et glorie ut nullus eis color credat deesse. Magnitudo earum est ut anserum. Vox ita dulcis et pia ut excitare possit in homine deuotionem et gaudium. Si quando vero capta fuerit et illaqueata gemit: nec cessat plangere donec reddita fuerit libertati. Super flumina nihil libenter habitat: et raro alias reperitur. Sunt et alie aues in eisdem partibus eodem modo appellate fusci coloris et subrutili minores quam monedula. Aues autem paradisi vocantur: quia nescitur unde veniant: aut quo vadant. Non enim coitus earum videtur: sed certis temporibus aggregate terras quas inhabitabant transire relinquunt: et sic recedunt. Actoz. Aurisfrigijs est auis sic dicta: quasi auram frigidam sequens. Dabet unum pedem cum unguibus ad predandum. alterum vero latius ad natandum. Siro multiplex videtur in aere. nunc more ludentis: nunc more insidiantis usque dum predam in aquis cernens: impetuosus descendit. altero pede predam rapiens. altero natante rapiente adiuvans.

Capitulum.iii.

Achantis. Ex libro de naturis rerum. Achantis est auis parua: sed fecunda. Nam duodenos simul facit pullos. herbam pabulo reficit: et ob hoc odiosos habet equos quos ubi pascitur sibi superuenire uiderit et herbas diripere: fugit et vindicat se ultione qua potest. Eorum hinc prius uocibus imitans ac deridens. Plinius li. x. Achantis intantum odit auem egirum: ut non coire credant sanguinem eorum. Actoz. Achantis iuxta Isidoro. ipsa est qui apud nos uocatur caruelis. De quo etiam dicitur inferius.

De Animalibus

Accipiter. Ex libro de naturis rerum.

Accipitrum quattuor sunt genera.

Primum est corpore magnū: domabile multum: oculis varijs plucidis: hilari vultu: grosso pede: longis vnguibus: deliciose comedens: omnes anes inuadit: nullā timet. Secundū genus est priore minus: quod aliter dicere possumus. alas habens grossas sicut quiritatem sui corporis breues et vngues grossos: et oculos magnos et obscuros. non cito mansuescit: et ideo pluribus odiosum. Anno primo domationis parum valet. secundo plus. tertio imitatione aucupat satis bene. Tertium genus est minus paruus quidem aliorum respectu: sed tamen velocis: cito mansuescit: et delicate nutrirī vult: et leniter aucupat. Quartum genus est frogellus: quem musceturum dicimus: multo quidem minor sed colore consimilis. sicut minus accipitri consimilis est in dispositione habitus et colore. Decimus annis cito mansuescit et delicate enutrirī vult: ac leniter aucupat: velocis ad volatum. Physiologus. Accipiter auem quā ei fors contra nocte offert: et tota nocte sub pedibus tenet. Sed illam veniente sole et famelicus auolare permittit. Et etiam si eandem alias obuiam venientem habuerit: non persequitur. Accipiter colorem oculorum mutat et rostrum. Panis cum necat sicut Augustinum. Aristoteles. Accipiter in altissimis montanis nidificat et comedit auium corda quas capit. Congrediens cum aue que dicitur kokie couincitur. Ipsa tamen pugnam non incipit. Fel habet in epate et in testino tamen sicut et miluus. Uterque cubat. xx. diebus. Pulli accipitris pingues sunt: et bone carnis valde. Vultur admiscetur in coitu cum accipitre masculino. Splen paruus est in auius calidiventris sicut in accipitre et columba et miluo.

Operationes

Plinius libro. xxviii. Accipiter in rosaceo decoctus ad omnium vitiorum in oculis accidentium inunctiones putatur efficacissimus. similiter et fimi eius cum attico melle.

Idem in eodem. Fimus cenchridis accipitrum generis ex melle oculoꝝ albugines extenuat: et oculis claritatem facit.

Ex libro empirices esculapii magistri Hyppocratis. Adeps accipitris si teratur in oleo unctio quoque inde facta caliginem oculoꝝ tollit.

Capitulum. v.

Aeriophilon Ex li. 8 na. re. Aeriophilon quod si amatrix aers dicta vulgariter aciyon appellata. est auis nobilissima paulo maior aquila. volatu potens et alis velocissima: penas habet subrufas: caudamque longam. vngues ac rostrum et crura maxima. aers serena inhabitat intus ut videtur: vnguesque pariter in terra resideat aut descendat. super nubes que frequentius eleuat ita que videri non potest ab homine: cibumque capit in aere. et habet quod datur in auium more. Quis si se auis obuiam in aere tulerit mox ab eo corripit: et de summo aere in terram descendit: nec ab homine videri potest quod ea ab aere occisa deiecerit. Decimus annis dum adhuc in pullo est: et necdum cognoscit se ab hominibus capiti et deestificat: ad capturam instruit. Decimus annis capriolos et binulos capit vnguibus laniat. Socias autem duo et duo volat: captasque predam diuidit.

Tractatus

Capitulum.vj.

Agobiles et alauda. Ido. Agobiles arabice dicitur. latine caprimulgus. Est enim avis orientis magna: quae duo vel tria facit oua. Lapras lacte irriguas perit eaz mamillis se suppones rostro lato. lac ex eis velut capreolus fugit: sed ex tunc eis lac annihilat: earumque mamille desiccantur. Dicit etiam Plinius quod eadem suctione capre visum perdunt. Lector de eadem inueniat inferius in cap. xxij. Alauda est avis parua oibus nota suo modulamine cantus. In estate incipit in auroza quasi nuncians ortum diei. In hyeme vero capitur precipueque tempe niuis. Ex li. de naturis re. Alauda est avis a laude dicta. quia mira iocunditate pennis exercitis in aere vocis modulamine letioris temporis aure congaudet. Nam obnubilato vel plumoso celo vix aut nunquam canit. Sedens in terra vix aut nunquam canit: sed in ascendendo canit: paulatim quidem ascendit. sed instar lapidis subito descendit cantando.

Operationes

- A** Rasi in almanfore: Laro alaude que pileas
B ra dicitur ventrem constringit.
 Quisq; ius ventrem fluere facit.

Capitulum.vij.

Alietus. Actor. Ex generibus aquilarum alietus tamen in plumos etiam percutiens pullos suos. subinde cogit auersos intueri solis radios. Et si quis ex eis conuenientem humectantemque. i. lacrymantem

animaduertit ipsum enim id velut adulterinum atque degenerem precipitat. Illum vero cuius acies firma contra steterit educat. Est autem alietus volucris oculorum acie clarissima sese ex alto liberans. visusque in mari pisce: preceps in eum ruens. ac discussis pectore aquis raspiciens. Alieti situm non habet genus: sed ex diverso aquilarum coitu nascuntur. Rudolphus super Leuiticum. Alietus rapina pascitur: sed quod viribus destituitur: minoribus tamen auibus quibus preualet infestus est.

Capitulum.vij.

Altron. Ambrosius. Altron est avis maritima: quae in littonibus fetus suos edere solet. Nam in harenis oua sua deponit. medio fere hyemis quando maxime mare insurgit: et littonibus vehementior fluctus illiditur. quae ex cubante mare subito mitescit. et omnes ventorum procelle cadunt. Fouet autem oua septem diebus: tunc pullos educit: quos aliis septem diebus enutrit. Unde hos. xiiij. dies nante presumptu serenitatis obseruante quos altronides vocant eo quod altrione fouente vel enutriente fetus nullus procelle moribus horrescant. Ex libro de naturis rerum. Altron est avis minutissima in mari habitans et fetus faciens. Aues quaedam domestice (ut gallina et columba) indiscretis temporibus fetus faciunt. quoniam ab hyemis intemperie sunt. Decem autem sola inter aues siluestres hyemali tempore fertificat. Huius nidus ferro nequit incidere: sed icu valido fragi. Dicitur quod altron quasi ales oceani: eo quod in hyeme in stagnis oceani nidos facit et pullos educit.

De Animalibus

Capitulum. ix.

Anas. Ex libro de natura. Anas est avis aliquantulum maior gallo. Has caput et collum viridis coloris habet. rostrum vero latum et alas albo viridi nigroque distinctas. Torquem habet album circa collum: pedes rufos et largos quibus in aquis subremigat. Nam aquas fluminum gaudet. difficileque sine his vivere valet. maxime cum eam cibifici citius ingurgitant. Hares aliquando cum plures fuerint simul tanta libidinis insania feruntur: ut feminam solam coeundo vicissim ac certatim occidant. Horum pullorum ut ovum exeunt tanta agilitate vigent: ut etiam si matrem mori vel alienari contigerit: sine nutrice vivant.

Operationes

Isidorus. Anas cocta pectore melior est quam ceruice. De qua Marcialis ita dicit: tota quae dem ponatur anas: sed pectore tamen ac ceruice placet. cetera redde coquo. **R**azi. Caro anatis plures habet supfluitates et plures fastidire facit: et maioris est caliditas: non tamen plures nutrit quam caro gallinacea. **P**linius li. xxx. Anatum quibus masculorum sanguis alium sistit. **D**irum vero traditur in torminibus anere apposita morbum transire ventris ipsamque anatem emori.

Auicena. Ana calidior est omnibus domesticis avibus. Et dicunt quidam quod in frigidatum calefacit. Calefactum vero febricitare facit.

Clarificat autem vocem: augmentus facit in coitu: et sperma multiplicat. **E**t pinguedo maxima est in sedando dolore et.

Capitulum. x.

Anser. Ex libro de naturis re. Anser vel auca est avis aequale magnitudinis huius generis ille que indomite sunt et pro libertate glauci coloris sunt et acris. alta petunt. volant ut grues ordine litterato. et sine flatu ventorum volat suos dirigunt. aequale flante petunt austrum satis conscie. frigidiora tempora imminere. Vir a volatu cessant: nisi cum maducantes interim depascant. adeo namque delectabilis est ei volat ut raro dormiat ac contra domesticis avibus volat est gravis pascere officiosissimum quiescere ac dormire precipuum. horas noctes et fures elagore producit. Est in alpium montibus anserum genus iter avium maximum propter structionem: sed adeo ponderosum ut manu capiatur immobile super terras. Anates et anseres ceteraque aves herba se purgant syderice. **I**sidorus. Pullum aial est quod ita odorem hominis sentit sicut anser.

Operationes

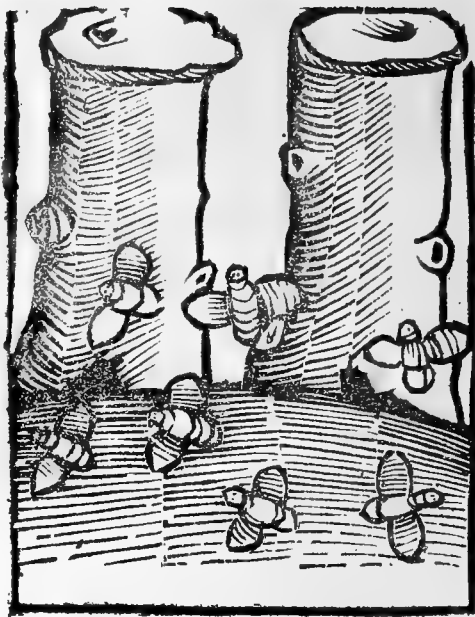
Auicena. Anserum caro grossa est. Adeps eorum alopicie confert. et ad fissuras faciei atque labiorum valet. Sedat quoque dolorem aurium et confert matri. **A**sculapius. Adeps anseris omnes duricies solvit. **I**dem cum succo cepe instillat auri aqua illapsam eicit. **D**yasco rides. Anserum adeps summe mitificus est ob dulcedinem pinguedinis. **R**imas labiorum curat. totiusque vultus factas ex frigore rimas optime sanat et aurium dolorem.

A
B
C
D
E

Capitulum. xi.

Ardeola. Ardea. Azalon z azida. Iſi domus. Ardeola dicitur quia ardua propter arduos volatus. **U**n Lucan^o. q^o q^o causa volare ardea. Cū alti^o volauerit tempestatem significat. hanc multi tantalum vocant. **P**li. li. x. Ardeolarum tria sunt genera: scilicet leucon: asterias: pellos. **D**i augent in coitu. **M**ares siquidem cocundo cum vociferatu sanguinem etiam ex oculis profundunt nec minus egre grauide pariunt. **S**orices z ardeole dissident inuicem feribz insidiatres. **I**dem in li. xvi. Ardeolarum autem genera quas leucos vocant altero oculo tradunt carere. **D**e natu. rez. Ardea licet in aquis cibum suum querat: in siluis tamen z altis arboribus nidum suum collocat. **F**ert autem pro pullos suos miro rigore nitit defendere. **A**ccipiter eis infestus est. **S**ed ardea huic animum opponit z steris eicit. ad cuius tactum accipitris penne computrescunt. plurimumque earum coloribus habent cinereum. quedam vero albam. **E**st quoddam earum genus quaz mares angunt in coitu cum magna vociferatione: funduntque sanguinem ex oculis pro dolore. **A**zalon. **E**x li. de na. rez. **A**zalon est avis parua que corui frangit oua. **D**ui pulli a vulpibus infestantur. **I**pa vero vulpis catulos vellit ipsamque vulpem. quod ubi coruus viderit auxiliatur vulpi quasi contra communem hostem. **H**ec avis in spinis viuunt: z ob hoc azinos odit. **F**lores ac folia spinarum deuorantes. **A**ctor. **A**sida iuxta Physiologum ipsa est strucio. de qua dicitur infra.

Capitulum. xii.

Apis. **A**restoriles. **A**pis est animal animosum corporis: habens membra vel additamentum ab ore exiens pro quod gustat cibum contrahit ac recipit: sanguine caret. **D**entes aliorum animalium dentibus similes habet in comitatu volat: z est leuis corporis. **H**abetque quatuor alas: duosque pedes habet in dextera z duos in sinistra: nec plus quam quatuor habet ne volatum suum prohibeat. **N**oc animal non recipit aerem: non ambulat. **C**omedunt mel maxime in necessitate temporis. **U**n quando incipiunt infirmari: apparet mellis diminutio: quod videlicet comedunt ex eo: nec reparant ipsum. **B**onos odores diligunt: z aquas currentibus delectant. **A**ctor. **A**pes misericordiam diligunt. frigus z fetores ac fumum odium. **G**regatim volant. circa opus suum solliciti sunt: z ociosos abiciunt. **E**x li. de na. rez. **A**pes ceteris animalibus preeminet dignitate z utilitate preclaris dotibus: z nobilitate viget: agilitate: strenuitate: animositate: ingenium subtilitate. **A**mbrosius. **A**pes regem sibi ordinat non forte sed iudicio. z quis sub rege positus tamen liberus sunt. quod progatiua tenet iudicium z fide deuotionis affectum. z regem ipsum tanquam a se constitutum diligunt. **H**ic autem rex nature claris formis insignibus: vt z magnitudine corporis preffet ac specie (et quod in rege precipuum est) morum mansuetudine. **N**am et si habet aculeum: eo tamen non vititur ad vindictam. **S**unt enim leges nature: non litteris scripte: sed moribus impressa vt leuiora sint ad puniendum: quia maxima potestate potiuntur. **S**ed apes

De Auibus.

que legibus non obtemperant: penitentie condemnatione seipsas mulctant vt aculei sui vulnere moriantur. ¶ Ambrosius. Nulle autem apes e domibus audent exire: nec in aliquos procedere passus: nisi rex prius egressus sibi vendicauerit principatum volatus. Procelus autem earum est per rura redolentia vbi omni sunt redundantes floribus: fluenq; cuius per gramina. herbisq; dulcibus prima ponit castroꝝ fundamenta. Apes ordinantur ad opera diuersa. Nam flores adducunt quedam. alie mollificant ceram. et alie adducunt aquam. Earumq; operationes tempus determinatum non habent. sed cum habuerint res conuenientes subito preparant. et in sereno tempore operantur assidue.

¶ Virgilius in Georgicis.

Nunc age naturas apibus: quas Jupiter ipse
Abdidit expeditam.

Dagnanimosq; duces: totius ex ordine gētis.

Dores et studia: et populos: et prelia.

Rex melior: vacua iam regnat in aula.

Daculis auro squalentibus ardans.

Etrutilis clarus hic melior in signis et ore.

Tūc trepide inter se coeunt penitusq; coniscat.

Spiculaq; exacuunt rostris aptantq; lacertos

Et circū regem mixte glomerant in orbem

Ille opeꝝ custos illū admirat et oēs circūstāt.

Verum ipse e folijs natos et suauib; herbis.

Dre legunt ipse regem paruosq; quirites

Sufficiūt aulaq; et cerea regna refigunt.

Tam amor floꝝ et generandi gloria mellis.

Nam alie victu inuigilant et federe pacto.

Exercetur agris pars intra septa domoꝝ

Narcisci lachrymā et lentū de cortice glutē.

Prima fauis ponit fūdānta: deinde tenaces

Suspendūt ceras alie spem gentis adultas.

Educunt fetus: alie purissima mella.

Feruet opus: redolētq; thimo fragrantia mella.

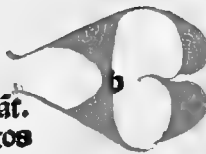
Operationes

¶ Aresto. Apes a floribus accipiunt ceram: et cum pedibus anterioribus congregant eam. dehinc ad pedes medios illam mittunt. deinde ad coras pedes posteriorum. postea volant cum ipsa. et tunc manifestatur ponderositas ex ea.

¶ De virtute et operatione cere lector inueniat superius in tractatu de herbis. de L. in cap. centesimo quinqueagesimo primo.

¶ De virtute autem et operatione mellis inueniat in eodem tractatu de B. in capitulo tricentesimo duodecimo.

Capitulum. xiiij.

Basiliscus. ysid. Basiliscus grece latine reguius interpretat: eo quod rex serpentium sit: a deo vt videtes eum fugiant: quia olfactu suo eos necat.

Nam et hominem vel si aspiciat interimit. siquidem et eius aspectum nulla avis volans ilesa praesertit. Sed quibus percul sitier ore cobus sta deuorat. ¶ Auicenna. in. iij. can. Basiliscus est serpens quod solo visu interficit et auditu vocis sue. Huc ait quidam vocari regulum. quod caput habet coroneatum. cuius longitudo duarum palmarum est: et caput acutum valde. oculi rubri. Color eius ad nigredinem et citrinitatem desinans. Hic adurit totum quod incedit. nec in circuitu caerne eius vitur aliquid. ¶ Et libro de naturis rerum. Basiliscus interdum ex gallo nascitur: quia gallus in erate decrepita facit ouum ex se vnde basiliscus procreat. Sed in generatione hac oportet vt multa concurrat. In fimo namque calido et multo ponit ouum: ibi quod fouetur vice patris: et post multum tempus exit pullus et inualecit sicut solent a natu pulli. Dabet autem caudam vt coluber. residuum quo corpus vt gallus. Dicunt autem hi qui creationem eius se vidisse testant quod nulla est omni testis: sed validissima pellicula. tantum vt resistere possit ictibus validissimis. Opinio quoque quorundam est: quod ouum illud gallicoluber aut buso foueat. Sed hoc incertum est. hoc tamen in antiquorum scriptis habemus: quod basilisci quoddam genus ex ouo galli decrepiti generetur. ¶ Ysidorus. Amustelis basiliscus vincitur: quas illic homines inferunt cauernis quibus delitescit. Itaque eo visu fugit. quae illa persequitur et occidit.

Tractatus

Inferius de regno pleni^o dicit de basilisco. q̄a
tere idē sunt basiliscus z regulus.

Capitulum. xiiii.

Barliata z berneca. ysi. Barliates sunt
anes de ligno crescētes. Fert em̄ q̄ lig
nū de abiete marinis aq̄s incidēs q̄n successu
tpis purefcere ceperit humore ex se crassū emit
tit. ex q̄ densario formāt p̄ espēs anū ad mag
nitudinē alaudaz. p̄mūq̄ sūt nude. deinde ma
turātes p̄ umescūt ac rostrū ad lignū pendens
tes. p̄ mare fluitant vsq̄ ad maturitatē donec
se cōmouētes obriūpāt. sic crescāt z roborēt vs
q̄ ad debitā formā. De his at̄ Jacobo athonē
sis eps̄ i orietali historia loquēs. dicit q̄ arbo
res sunt sup̄ ripas maris de qb̄ hec p̄creātur.
Rostris infixis arboribz dependētes. Tempe
p̄o maturitatē ex arboribz decidūt. ac p̄ incre
mēta p̄ficiētes: sic anes ceieze volare incipiūt.
De his itaq̄ certū est q̄ i orbe nō circa germa
niā. nec p̄ coitū generāt. nec generāt. ¶ Philo
soph^o. Berneca q̄ ex arboze nascit̄ in qb̄sdaz
q̄z Flandrie p̄tibz inuenit̄. Dec autē nō habz
sup̄fluitatez: sicut nec arbozes. Infra cap. xx.
plenius babes.

Capitulum. xv.

Bstarda z Bonosa. Ex li. de na. re. B̄
starda ē auis aq̄line magnitudis: q̄ vo
latu tarda. bis autter saltū i terra facit anteq̄
ad ethera subleuet̄. vñ z nomen h̄ie d̄z. vngues
bz vt aq̄la. z rostrz ad uncū. carnibz vescit̄. nō tñ
in volādo p̄dā diripit: s̄z si cubionē aut aliō anī

mal in offensū inuenerit: plures eaz aggregas
te iuuentū eiciūt z occidūt. sicq̄ carnibz ei^o fasci
ant. cadaueribz etiā libētissime vescit̄. Sola
p̄o pene inter anes q̄ carne vescunt̄ herbā de
pascit. in alis z cauda albedinē h̄nt. reliq̄ coloz
re aq̄lā imitat̄. Qua sua nō in arboribz ponit̄:
qm̄ alte volare nō p̄t. s̄z in terra deponit̄: z illic
ea fouet dū seges in fructu est. ¶ In li. vii. Bo
nosa est auis in germanie p̄tibz: h̄is carnē ex
teri^o nigra: interi^o albā. delicatā p̄e ad p̄dicē sa
porē. h̄z aut̄ fasioni magnitudinē. Quis tps̄ v̄
trez excita uerit: masculus bianzi ore currit doz
nec ore spuēt. tūc femina veniēs ore spumam
recipit. indeq̄ cōcipit: z oua parit.

De Avibus

Capitulum .xvi.

Bubo. Ex li. de na. re. Bubo nomen hz a
voce sono. fugit lucē. in ecclesijs habitat
z oleis de lapidibus bibit. stercozibus tñ eas dese-
dat. oua qz colūbe bibit. mures venat. hac qz
volucres cetera capiūt. Qñ so ab illis quibus q̄
i luce bitant ipugnat: resupina pedū vnguibus
se defēdit. Aristo. Bubo sic z vespertilio victū
sibi nocte acq̄rit. Donedu la pugt cū bubone
qz bubo debilis ē visus apd meridiē. Ideoqz
coru? illerapit oua bubonis z comedit. coru?
q̄ppe fortior est d̄ die. z bubo d̄ nocte. Itaqz bu-
bo z coru? inuicē sibi aduersant i nidis. Coru?
meridie comedit oua bubonis. z bubo nocte
comedit oua corui. Ceteroqz aues circa bubo-
nē volāt ipmqz deplumāt. multa nāqz ps auū
eū odit.

Operationes

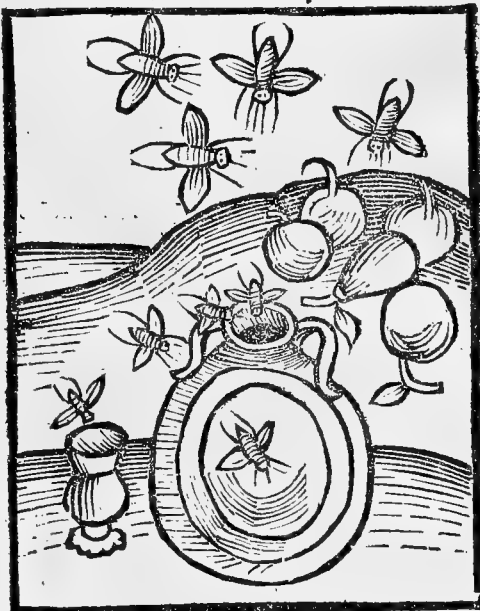
Auicē. Sanguis bubonis valde pfert al-
mati: similiter etiā ius z caro ipi?. **P**hisiolo.
Cor bubonis si appositū fuerit mulieri dormi-
enti in parte sinistra omnia q̄ gessit narra bit.
Plini? li. xxix. Bubonis pedes vsti cū her-
ba plātaginis s̄ serpētes auxiliāt. **O**culozū
cinis ei? collirio mixt? claritatē oculis facere
pmittit. **I**dem in li. xxx. Freneticqz bubos
nis oculoz cinerē imponit.

Capitulum .xvii.

Vitens Butozins z Boraur?. Ex li. de
na. re. Bute? ē de gñe accipitrz: s̄ paulo
nigrior z tarda nimiiū: pigraqz ad volādū. p̄da
tñ viuūt. quā cū dolo vellāguore aliq̄ aut pigri-
cia detentiā affeēq̄ possit. Dec auis sapore dul-

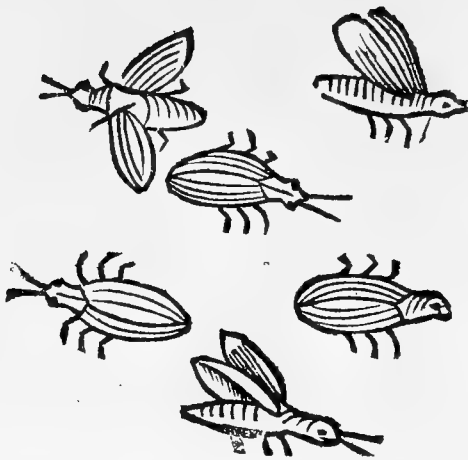
cissima est. **I**n li. vi. s̄. Butozi? ē auis sic dice-
ta a siḡ vocē. hz crura lōga. collū extensū. rostrū
qz lōgū z acutū s̄. cardea. colore tñ distās ab il-
la. est em̄ terre similima. Dabitat circa stagna
pisciu? cibo cupida. Ranas comedit z venena-
ta. Dec sola veris tpe p̄ cām vocē horrificā edit
In litore sub ardore solis i loco vbi pisces fres-
q̄nter nouit. a deo q̄era stat vt q̄i mortua appa-
reat. vt sit vñ caus? piscibz min? suspecta sit. sed
cū collū lōgū habeat breue recuruitate facit vt
pisces incauti? ei q̄si nihil recuruitatē primaue-
rint illos ad se colli extēsiōe trahat. **P**hisiolo.
Boraur? q̄si bootsaur? d̄z. eo qz thauri boatiū. i.
mugitū imitari videt. Rostz em̄ i terra palu-
dinosa defigit. z ad modū thauri clamores edit
Exclusos pullos statim mater sub ascels col-
locat. Unū se sub vna. alterū sub altera. Pulli
so materno corpi adherētes. **I**nceditqz mater
pullos sub alis fouēs. narozqz rostr? pm̄en-
tibz cibos dulciter p̄medās. **A**croz. Dec auis
mibi videt onocrocul? de q̄ inferi? dicit.

Capitulum .xviii.

Bibones z Blata. vs̄. Bibones sunt
q̄ in vino nascunt. qz vulgo muscōes
a musto appellāt. **U**n Affroni?. Cū a
me expectasset fabulare incipis ex ore bibones
inuoluāt i oculis tuis. Blate a calore dicte sūt
siq̄dē z s̄phēse manū tingūt. vñ z blateū colorē
dicūt. h̄ aīal lucē nō parit videre s̄riū musce.
Musca ē lucipeta. Alata so lucifuga. **E**x li. de
na. re. Blata s̄mis est q̄ lucē videre nō peritur
Un p̄ noctē tñ modo ābulare pfuevit. **P**al-
ladi? de agricultura. Blate sunt apibz inimice

sicut z lacerte. Unde hmoi animalia z his sũ
milia oportet apum castris vel aluearibz longe
figare q̄ vult apes bene p̄seruare.

Capitulum .xix.

QAntarides latine z grece. arabice
derarie vel irane. Pandecta cap.
cxxxv. Cantarides sunt aialcule
q̄z sũt efficacissimi me: q̄ z in spicis frumeti adhuc
florētis inueniũt. Sũt hee varie z q̄si circapēs
nulas suas stricte z oblōge. Deceẽm vapore ace
ti suffocāt z i vase nõ picato reponũt. Sũt calis
de z acutissime. q̄ licet scabiei vesice p̄ferat: ves
sicā tñ si ex eis multa sumat q̄ntitas. vulnerat
atq̄ sanguinẽ mingere faciũt z interficiunt. ex
q̄bz parua accepta vrinã puocat vebemeter.

Operationes

Sera. li. ag. c. derarie. auc. Bal. Expti sum^o
expiencia non modica in vnguibz leprosis.
z inuenimus q̄ quando ponitur super eas cũ
ceroto confert multum: aut cum vnguento. au
ferunt em̄ vnguem z faciũt cadere totum.

Et catarides ingrediunt̄ in cõmitione vns
guentoz z medicinaz q̄ fiunt ad scabiẽ z egrit
tudinez cũ quaeleuat̄ cutis. z in medicinis q̄
euellũt erucas q̄ dicũt capita clauoz.

Et sũt q̄dã ex mgris nr̄is q̄ dabat̄ ex eis i po
tu miscẽtes parũ ex eis ad puocandũ vrinã.

Et q̄dã accipiebãt alas z pedes ipsaz solum
dicẽtes q̄ hec p̄ferũt illis qui sumperũt corpa
ipaz. Et aliq̄ dicebãt p̄trariũ bui^o. vicz q̄ corpa

Tractatus

spaz sola iuuabãt eos q̄ sumperũt alas z pes
des earum.

Ego s̄o miscui oĩa sil' corpa cũ pedibz z aliis
z dedi. Ille at̄ q̄ sunt magi iuuature ex eis sunt
ille q̄ reperit̄ in tritico in quaz̄ alis sunt linee
citrine in latitudine p̄tense. z p̄prie q̄n̄ pro iicis
eas in ollaterrea noua: z claudis ozificiũ olle
cũ pãne lineo sup vas in q̄ sit acenũ feruẽs doz
nec suffocent̄ z moriant̄.

Et silr oportet q̄ fiat ex aiali q̄d̄ dz rosostis:
q̄n̄ volum^o ipm̄ reponere. Et silr est sp̄s aialis
silr cantaribz i figura z p̄tute. Et silr verm̄is
viridis q̄ reperit̄ sup arbozẽ pini. Virtus ei^o e
sic viri^o eaz. Postq̄z s̄o sunt cantarides mor
tue: inserant̄ in lino z reponant̄.

Dyal. ca. catarides. Deliozes ex eis sunt: q̄
sunt diuersoz coloroz. z in alis earũ sunt linee
transuerse citrine. z sunt grosse z oblōge.

Operatio aut̄ illaz q̄ sunt vni^o coloris est de
bilis. z p̄tus cantaridaz est putrefactiua. cales
factiua. vlceratiua. Et p̄pter h̄ miscent̄ cũ medi
cinis p̄ueniẽtibz apostematibz cancrofis: z ad
scabiẽ vlceratã: z empetiginem.

Et q̄n̄ pouit̄ in nascalibz puocat̄ mēstrua.

Et estimauerunt quidam q̄ quando miscen
tur cum aliquibz confectionibus ad bydropi
sim conferũt propter virtutem earum quam
habent in puocando vzinã.

Auicenna libro. ij. cap. Cantarides. Dixer
runt quidam q̄ sunt superfine caliditatis. Et
dixerunt aliq̄ q̄ sunt calide z sicce in terrio gra
du. sed p̄mum est verius. Et cantaris est acris
acuta putrefactiua adultiua.

Et eradicat verrucas linita: z fit ex ea cerot
um: z linit̄ ex eo albedo vnguis: z p̄fert ei.

Et eradicat vnguẽ mollificatũ velociter q̄n̄
fit ex ea emplastrz: z remouet morfeam: z alba
ras linita cũ aceto. z q̄n̄ ex ea trita cum synapi
fit limentũ. facit nasci capillos.

Et similiter quando coquitur cum oleo doz
nec inspisset. Et linitur super apostemata can
cerosa z resoluit ea. Et linitur super scabiẽ z
empetiginem.

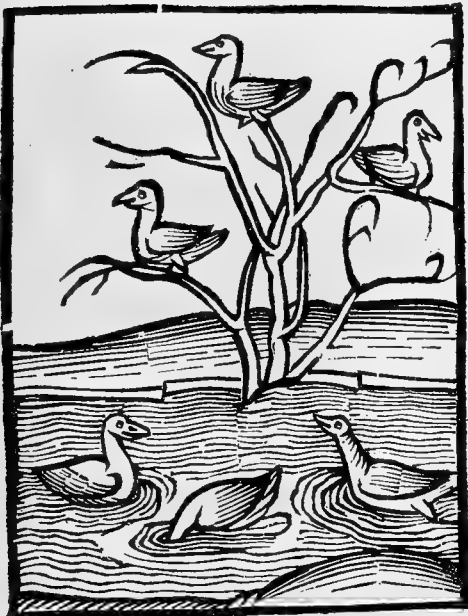
Inquit fili^o Desargie. Ipsa incidit vngu
lam valde. z parũ de ea puocat vzinã valde.
Et parum de ea adiuvat medicinas puocatis
uas ad puocandũ absq̄ nocumento. Et pu
occat mēstrua: z facit abortum.

Dixerũt quidã. datur in potu vna earũ ei q̄
p̄quirũt de vesica sua z p̄fert. Et danũ in potu
tres tanasgi de ea z exulcerat vesicã.

Inq̄t Galien^o. Ipsa exulcerat vesicã. z est
p̄pterea qz facit materias acutas declinare ad
eam a q̄bz corpus nõ euacuat̄ cũ p̄prietate que
est in ipsa.

Capitulum .xx.

De Auibus.

C Arbates. Alb. in li. de na. aialiu inqt. Arbates qda mēdo dicūt aues q̄s vulgus bomgenſe. h̄ est arbor̄ anferes vocāt (vt etiā ſup̄i⁹ audiuiſti i cap. xiiij) eo q̄ ex arboribz naſci dicūt. a qb̄ ſtipite z ramis depē dēt q̄ iter corticē est nutritē. Dicūt etiā aliqñ ex putridis lignis hec aialia in mari generari (vt ſup̄i⁹ dictū ē) z p̄cipue ex abietū putredie. Aſſerēt̄ q̄ nemo vnq̄s vidit has aues coire v̄l ouare. Et h̄ oīno abſurdū ē: qz ego z mlti mecū d̄ ſocijs vidim⁹ eas coire z pullos nutrire. ſic etiā i antebabit⁹ dixim⁹. hec auis caput hz q̄i pauonis: pedes nigros vt cign⁹. z ſunt mēbrana cōiuncti digiti ad natādū. z ſūt in dorſo cineree nigredinis. z in ventre ſunt albide aliqñtulum minozes anferibz.

Capitulum. xxi.

Aladrius z Calandris. yfi. Caladri⁹ (vt d̄z) est immūduſ fm legem.

Operationes

¶ Dicit em̄philoſog⁹: q̄ auis est tota alba nūllā p̄tē habēs nigrā. cui⁹ interioz fim⁹ curat caliginē oculoꝝ. In arijs regū inuenit̄. per hāc cognoscit̄ de boie infirmo vtz vītat an moriat̄. Si em̄ egrotat ad mortē: mox hec vt videt̄ rit̄ eū: auertit ab eo faciē ſuā. ſi at̄ nō ad mortē: intēdit illa faciē ſuā vertit. z aſſumit oēs infirmitates ei⁹: z diſpergit̄ eas. z ſanaſ infirmuſ.

¶ Aristo. Caladri⁹ infirmū ſi mori debeat nō reſpicit: ſed ſi q̄leſcere poſſit z ipm̄ videre velit. ab illo omnē infirmitatē ad ſetrahit. Itaqz ille ſan⁹ efficit̄. z auis egra: ita q̄ ſepius p̄ eo moritur. Hec auis hz vnū os groſſum in crure: cui⁹ medulla oculos caliginātes ſi q̄s linierit: eos clarificatos boni viſus efficit̄.

¶ Ar. li. de na. rez. Caladrius est auis alba. q̄ ſi ad infirmū ſanandū ducit̄ oēs infirmitates eius intra ſe colligit: z in aere volans ibi eas cōburit̄ atqz diſpergit̄.

¶ Pars iterioꝝ femoꝝ caliginē aufert ab oculis Das aues Alexander inueniſſe fert̄ in p̄ſide. **¶** Ar. li. d̄ na. re. Caladris ē auis pua p̄e ſilis alaude. colore fulca: plumis deſpecta: ſz mira modulatoe voc̄s audiēt̄es lenificat. oimqz voces auū exp̄ſſiſſime imitat̄. itaqz qñ capra ergaſtuſ lo includit̄. ibi qz captiuitat̄ z calamitatis ſue obliſa vix vnā diei horā ſine cantu p̄terit̄ adeo qz ſpaciari diuerſis auū cantibz gaudet. vt nec cibi ſolita ſit.

C Apoz Capmulg^o. Actor. Capoz dz galus
lus castrat^o siue gallinace^o. Et hi id cas
strat^o vt facili^o ipinguet^o ac teneriores comedat^o
Operaciones

A Dyas. Capones viui apti z ipositi moribus ve
B nenas occurrit si mutet^o assidue. Cereb^o cas
C ponis meli^o e ceter^o. acceptu^o i vino fluxu sagui
nis abstinet. Pellic^o vetericuli ei^o sicca tusa et
bibita eustomacha e cu vino. Juscellu^o marie
minor^o estuatons stomachi miscet^o simplr co
positu^o. Juscellu^o po maior^o artificialiter coposi
tu^o vtr^o mollit^o crudos huiores. i. colera nigr^o
D deponit. Uile e palib^o febrib^o z typic^o egris
tudinib^o. tremozib^o z in flatoib^o stomatic^o. z ar
teric^o singlar^o psidiu^o e. Fel capois albi magne
p^ont^o e. facit ad effusione oclor^o z ad caligin^o z
aspredine palpebr^o. De capone iferi^o c. liiij.
E lati^o patebit. Pli. li. x. Capmulgi appellat^o me
rule gradior^o aspectu nocturni fures sut. inter
du^o em visu caret. pastoz stabula intrat. capru^o
vberib^o ppter succu laci^o aduolat. q videt^o iniu
ria vber emozit. caprisq^o cecitas qs ita nullere
F obruit. Actor. Capmulg^o ipe Arist. agochile
vocat. de q s in c. vi. isti tractat^o. Arist. Est
auis mo: ana modicum maior merula. astuti
moz: raro videt^o die: nec bn tuc videt. sz acut^o
visus ei^o de nocte. lac ex mamillis capz sngit:
ideoq^o dz agochiles. scz capz lac sugens. vidit
aut nocie: manet i lapidib^o de die.

Capitulum. xxij.

A Arduel^o. ysi. Carduel^o dz eo q spinis z
carduis pascit. vn apd grecos achat^o dz
ab achat^o. i. spinis qbz alit. Augures at dicut
z in gestu z i motu z in volatu auis esse signaco
stituta. Pli. li. x. Cardueli mime auis impe

rata faciut nec voce tm: sz pedib^o z ore p manib^o
bus. Estq^o q boum mugit^o imitet. in ore latenti
agro taur^o appellata. Est q eqz qz binnit^o. n
ibus noie herbe pabulo aduetu eoz pulsa imi
tat ad huc modu vlciscs. Ex li d na. re. Car
duel^o e auis pua croceoz i corpe: rubeo po in
capite colore venustata. Viru aut videt qz bec
auicula carduo^o acut^o aculeis pascit. In hac g
nafa miraculu^o apparet: qz tale astuciaz ei dedit
qua nec boum nec asino magnis aialib^o impiri
voluit. vt vicz ergastulo clausa supposita aqua
ab ymo p filum vasculo suspeso ad se cu rostro
trahat. pediqz filo inter du^o supposito cu atrige
rit vasculu^o situm potu sedat.

Capitulum. xxiii

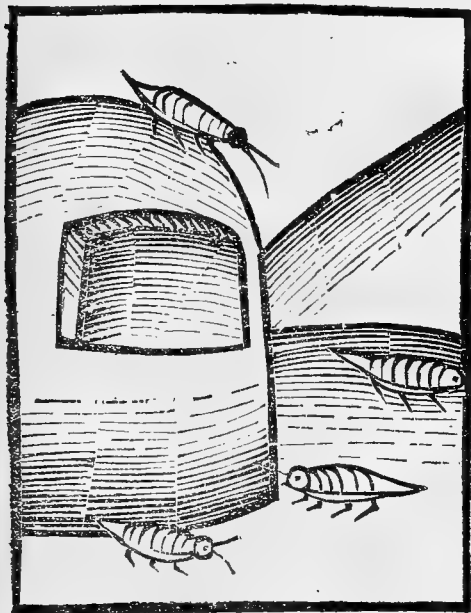
A Arabdris z Larista. Rudol. sup lenitis
cu. Arabdrion e auis garrula. de q les
git in Leuitic. q fm lege sit immuda. Actor
Dec auis ipa est q superi^o in ca. xxi. dicta cal
lendris est. Fallunt aut^o qz hanc esse caladru^o
putant vt sup Dentre. dicit glo. interlin. Lar
riste vt dicit Solin^o. aues sunt q impune flas
mas inuolant. ita vt nec plume nec carnes eaz
flamis igneu aliquaten^o cedant.

De Fluibus.

Capitulum. xxv.

Querus volās. Ex li. de na. re. Querus volās fert esse gen^o cicade. Dūc tñ expi mētator crabzonē vocat. sub alis (vt dicit) gros/ sioribz alas bz subtiles z tenues sicut bzuchus Circa vesperā potissime volāt: z volando stre/ pitum faciūt. hñt cozn ua medicinalia grandia plonga bifulca dentata z lucida: qñi forcipibz ī cacumie cū libuerit ad mosum coeūtibz. crura fo lōga z refleta. lucēt igneū more noctu ptes latez ac clunū colores pinaz refulgētes aliqñ compisse obūbzant. amputatū caput eaz viuūt dūti^o sine corpe. sed z ipsi^o corp^o sine capite: sed nō tādiu sicut caput.

Capitulum. xxvi.

Qcade. Pl. li. xi. Cicadē tñ viuūt roze. quaz duo sūt genera. Vinoses q̄ pmo pueniūt q̄ vt sunt mute. z nouissime pereunt. Sūt autē multe q̄ canūt vocāt achete. z q̄ mino reser bis sūt terrigometre. s; ille magis sonoze Hares canūt in vtroq; genere: silēt seie. Gen tes his vescuūt ad orientē. Ante coitū mares p ferūt. a coitū feias circa solsticiū est coitus eaz. Onis eaz corrupti q̄ sunt candida coit^o supis nus. Est illis aspitas in dorso p̄acuta q̄ feture locū excauāt in terra. Fitq; pmo p̄micul^o: de/ inde exea (que vocāt terrigometra) cui^o cortice rupto circa solsticia euolat. z est sine ore. sed p eo qdā est aculeatū linguis simile. z h in pectore quoroze lambunt. Pectus ipsum est fistu losum hoc: vt diximus canūt achete de cetero nihil est in ventre. Quidam vero negāt vocem

in sectis esse in tanto cicadarum sono et apū murmure.

Capitulum. xxvii.

Ciconia. ysidor^o. Liconie quasi cicas nie: a sono quo crepitant dicte sunt: quē sonum oris potius esse constat q̄ vocis. quia cum rostro quariante faciunt. hec veris nuncie societatis comites serpentū hos tes: maria transuolant in asyā collecto ag mine pergunt. Liconices eas duces precedunt z ipse quasi exercitus psequunt. Ex libro d̄ na turis rez. Liconie serpentū exitio tantus est bonoz in Thessalia vt capitale fuerat occidit se ciconiam: sicut z hominem. Dultipharie naq; serpentibus insidiatur. eosq; comedit et alia venenata: nec tamen moritur. Bufonem autem non nisi in magna fame comedit. in quo naturale bufonis malum notat. Cui detur autem ciconia caput habere valde reus maticum: quia rostro eius aqua vere cōtinuo distillat. Et hoc hyemem magis. Dec nidos suos os annue repetunt. et vnum se e fetibus suis domino loci sub quo fecificant: plumatū quasi tributum vt fertur deiciunt. Sed forte causa magis est tediū nutriendi. Quinimmo vt vul go dicitur pro decimatione deiciunt. deo ius suum seruātes. In cuius signū Thoringiam vbi decime nō dant neq; intrāt neq; inhirāt: vt expiētia docz. Abire at (vt dic Solin^o) i cer to loco congregant: ita vt nulla sui generis nisi captiua relinquāt. In asia cap^o est vbi pgrega te cōmurmurāt. z ea q̄ nouissime venit dilace rāt: sicq; pcedūt. Ex li. re. vii. Liconia d̄ auis

pia. Cum em̄ antiquiores ciconie pennis amissis
 prius sibi victum acquirere neq̄ant: iuniores frigidis
 da genitorum mēbra reuocantes eos in pastu percū-
 rāt: donec ala fortis redierit. Nā vt ysaias ait.
 Quam tū tps impendūt in fetibz educādis tm̄
 z ipe inuicē a pullis suis alunt. Nec dubiū eas
 castitatē sectatrices esse. fedusq; coniugij ad inui-
 cē fuare. Vñ fert̄ q̄ in eminētozi loco dom⁹ cu-
 iusdā par vnū ciconiaz hita bat. Vñ mare ad
 pastū recedēte frequēter ali⁹ mas adueniēs ses-
 minā adulterino coitu polluebat. At illa statim
 em̄ i fonte se mergebat. sicq; scel⁹ adulteri p
 aque lauamētū delens marē prius deludebat.
 hmoi factū dñs hitatōis frequēter aduertit. z q̄
 dā die post adulteriū eā a fonte ne lauař pbi-
 buit. nec moza mascul⁹ a pastu rediēs in femia
 sua scel⁹ adulteriū dephēdit. z ad horā dissimis-
 las abiit. Reuersusq; scda die maximā multitu-
 tudinē secū adduxit. que singulā adulterā ag-
 gresse: miserā crudeli lanauerūt morte.

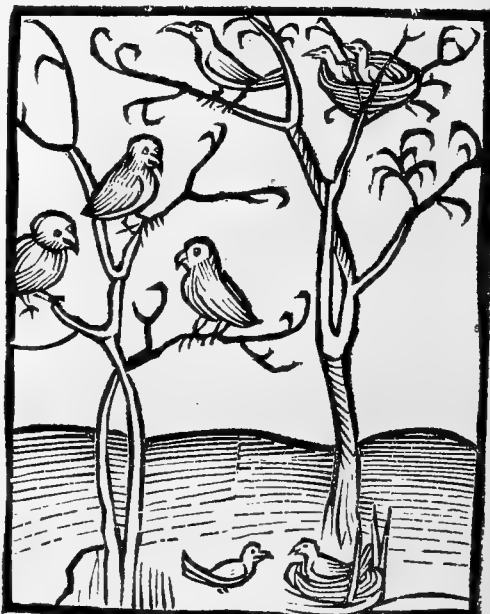
Operationes.

- A** Plinius li. vii. Liconia origano sibi medet.
- B** Idem in li. xxxi. Liconie pultum qui egerit
 negatur annis cōtinuis lippire oculis Lico-
 nie q̄s ventricul⁹ valet p̄tra om̄ia venena.
- C** Idem li. xxx. Furunculis etiā d̄z mederi cū
 conie ventriculus ex vino decoctus.
- D** Dyascozides: Fimus ciconie cum aqua pos-
 tui datus. epilenticos curat.
- E** Albert⁹ in li. de na. aialij. Nec auis alas bz
 nigras. z caudā z alias ptes bz albas.
- F** Inuenit etiā gen⁹ ciconie: totū i dorso nigz:
 z in vētre subalbū. s; nō nidificat in hominuz
 habitationibz s; in paludibz deserti.

Capitulum. xxviii.

Q Ign⁹. Aristo. Lign⁹ est de genere auis
 coriū iter digitos habētū. Danetq;
 in ripis lacuū z i loc⁹ multaz arborz. Bone vi-
 te est atq; nate: z senectutis bone. Hmoi aues
 p̄ accipitrē pugnare nō incipiūt. S; si cū eis
 ille pugnare cepit. pugnāt cū ipō etiā vincunt.
 Ipsi. Lign⁹ grece latine oloz d̄z. eo q̄ tor⁹ alb⁹
 sit plumis. olon em̄ grece totū d̄z. Naute vero
 sibi hāc auē bonā prognosiā facere dicūt: sicut
 Emili⁹ ait. Lign⁹ in auspicijs semp letissimus
 ales. Hūc optāt naute. qz nō se mergū i vndis.
 Ex li. de na. re. Lign⁹ bz plumas albas: s; car-
 nes nigras. fortitudinē suā in alis. colerice cō-
 plexionis est: z ob h̄ iracū⁹. Dētes bz i rostro
 minutissimos. Dneris impatiēs est. ne libēter
 volat: s; i stagnis req̄es cere delectat. cū vno pes-
 de natat: z cū alio se regit veli modo cū piscibz:
 nutrit⁹ eis est innocuus. Sup aqs nidificat in
 pullis educādis solicit⁹. tpe cor⁹ blādiunt sibi
 inuicē mas z feia. z alternatim capita cū suis:
 s; collis inflectūt velut amplexandi grā. Nec
 moza vbi coirint. mas p̄sci⁹ lesionis in feia fu-
 git ab ea. At illa impatiēs fugiētē inseqt̄: neq;
 q̄ tū rancor ille pseuerat in longū. ymo lesione
 cessante: pacificant in animo ac a masculi p̄e-
 cutione cessans post coitū frequēti caude mo-
 tu z rostri se aqs mergens purificat.

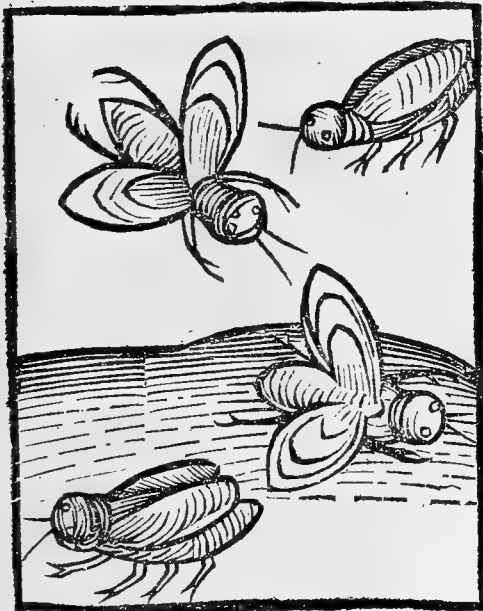

Capitulum. xxxi.

Q Inomalgus. Lisperdo. et Citramo.
 Ipsi. Linomalgus est auis arabie. sic
 dicta: eo q̄ in excelsis nemoribz terit

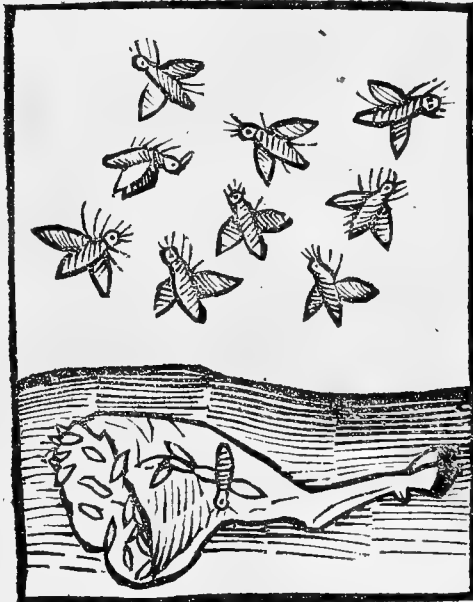
De Auibus

nidos ex fructibus cynamomi. Et quia non possunt ibi hoies descendere propter ramorum altitudinem et fragilitatem eisdem nidos pluribus iaculis appetunt ac cynamomilla deponunt: et peris amphioribus vendunt. eo quod illud cynamomi magis quam alia mercatores probant. ¶ Aristo. Cinomulga passere modicum maior est eiusque color celestis est cum citrinitate. et colores isti sunt in eo distincti. Rostre eius est longum ad citrinitatem declinans: super arbores magnas ex cynamomio (ut dicitur) sperice componit nidum suum. habes introitum paruum. ¶ Plinius. Cypselis sive cypseli plurimum volant quod et apodes dicitur: eo quod visu pedum careat byrundinum specie. nidificat in scopulis. Decem sunt que toto mari cernunt. Aristo. Avium genus quod pedes non habet omni tempore apparet. hec a vis longae gracies et paucis latitudinis byruidini assimilatur. Nec inter illas leuiter distinguit. Ita nidificat in estate. et hoc post lapides ut aialia fugiat et hoies. Plinius libro. x. Citramus: alis ceteramur habet. aues remeantes comitata sollicitat. ac perseveranter ad expectatas sibi terras pervenire festinat easque noctu. etiam itineris admonens excitat. Aristo. Citramus avis de nocte ceteras aues clamat. easque audita sciunt venatores quod in locis suis non remanebunt aues. Ex libro de naturis rerum. Citramus avis Avie recedentibus byrundinibus ac cyconibus instante hyeme comitans eas festinantior perseverat. et precedens sollicitat.

Capitulum. xxx.

Cinomia. Ipsi. Cinomia grece de musca canina. Nam canis grece cynos dicitur. Et li. de natura. Cinomia est musca canina catulorum auribus importuna. Quam licet catulus frequenter excutiat: semper tamen importune revolat. Ubi at eum pigrum ad excutendum inuenierit visus ad sanguines et vulnera procedit. Actor. Cinomia est illa musca gravissima que percussa est egyptiorum populis in quarta plaga. De hac enim in Exodolegitur. Venit musca gravissima in domos pharaonis ac servorum eius: et in omnem terram egypti. corruptaque est terra ab hominibus musicis. Per hanc enim secundum glossam canini mores significat. in quibus humane mentis voluptas. id est libido arguitur. Sic enim cinifes quibus in terra plaga percussis sunt egyptii: significat inquietudines mundanorum: qui provocatos ritibus: amatores calumniae non admittunt quietem spirituales sabbati. ¶ In psalms. Dixit et venit cinomia.

Capitulum. xxxi.

Cicendula cimice et costro. Ipidorus. Cicendula genus scabrosum est. sic dicitur eo quod gradiens vel volans luscet. Et li. de natura. Cicendula est vermis in ytaliam nocte volans. et inter noctis tenebras fulgidus radians. ita ut si eum in tenebris videas exhalationem scintillarum putes. Ipsi. Cimex autem ex vermibus carnis est. Dicitur autem est cimex ex similitudine cuiusdam herbe cuius fetorem habet Avicenna in. ij. can. Ex fragino capita inflata sic granata egrediuntur in quibus est humiditas de qua cimices oriuntur. Licet enim capita hominum aperiantur cimices

Tractatus

ex illis egrediunt. Cimices aut effugantur prope stercore thauri quando cum eo fit fumigatio. Palli. Ortis quae cimices nocet. extinguuntur aut amurca et felle babilo lectis aut locis earum punctis. vel folijs edere tritice ex oleo vel incensis sanguisugis. ysi. Lisdros greci appellant eos qui extremis sanctorum partibus maiores creant. Quos aliqui reges putant. dictos eo quod castra ducant.

Capitulum. xxxii.

Columba ex li. de na. rez. Columba (ut dicit Beda) felle caret. Dicitur Aristoteles quod felibus non eo loco quae cetera animalia: sed in intestino. Horticino non vivit. sed puro grano visum recuperat novum vicium. In alta nidificat. ubi mala bestia attingere non valeat. super aquas libenter requiescit: ut situm sedet. Et umbra accipitris venientis in aquis prospiciat. Aliquando vero sola sedet. colores suos varios circa collum admirans alarum plausu rostroque plumeculas fulcit et in regimen volatus cultus penas disponit. Tunc nixus speculator occultus gaudentem in hominum gloria rapit. Columbae calidissime sunt et lapillos propter stomachi tepiditatem comedunt. fumum etiam ardentem nimis habent. quem et ipse nido eiciunt et pullos eicere docent. penam elevarum pugnant et columbam errantem cum viderint sibi aggregant. Dicitur Jacobo quod trans mare per sus orientem columbae sunt quae nuntiorum fungentes officio litterarum dominorum suorum sub alis brevi spacio plonge deponunt. Ideoque valde necesse sunt: maxime quando per terras inimicorum alij nuntij transire non audent. Columba proprium est inter aves non elevarum caput quando potat donec ei sufficiat. Ex li. de na. rez. Columba valde gustat in ovorum partu: quasi parere tardaverit amare percipit. Arist.

Columbae toto anno ouant et pullificant: si fuerit locum mansionis calidus: et cibum parat. Alioquin non nisi in estate. Earumque pulli sunt meliores in vere et in autumno. prociore autem in hieme et estate. Dasculus cum feia coit post unum annum. Quae columbae sunt albi coloris sic et pedicis. Columba senex coire non potest nisi osculatur. Columba quae feia saltat super feminam: si non fuerit masculus. et inuicem osculantur. et per illo quod de coitu oua faciunt: sed non pullificant.

Operationes

Ex li. de na. rez. Pulli columbarum in autumno et vere saniores sunt quam in his temporibus grano maxime vivunt. Esculapius. Columba occisa et calida supposita omni morbo subuenit. Sanguis eius valet oculis profertur infusus procioreque de sub a cellis tractatur. Stercus eius omnes dolores soluit: et humores desiccant. Dyal. Columbae sanguis abscondit fluxum sanguinis narium: quod est ex velamine cerebri. Plinius libro. xxxix. Caro recens columbae contra serpentes auxiliatur. Dascule sanguis a vena sub ala incisa epimie prodest oculis cruore suffusus. In li. xxx. Fumus columbarum cum aceto delentur stigmata. Hoc fumo carbunculus abolet pro se illis to vel cum semine lini ex aceto multo. Auicenna. Sanguis columbae profertur podagre. Stercus columbarum ueniens est super dolores iuncturarum. et valet empetigini. Cosert etiam dolori colice cum administratur in clisteri.

Capitulum. xxxiii.

De Auibus

Quedul? et cornix. Ex li. de na. re. Cozes dul? dicitur qui cor edens. Carne naqz et pda viues. corde marie inbiat saturari. ysid. Coznic auis est anosia apud latinos greco noie coznic appellat. Quia auunt augures boim curas fecatibz agere insidiaz vias monstrare. fufa pdi cere. magnu nephas h credere. vt de psilia sua cornicibz mader. Dis iter multa auspicia tribuunt et pluias vocibz ptedere. An e illd Tuc cornix plena pluuia vocat iproba voce. Ex li. d na. re. Coznix in solsticio morbo corripit. Nec nucibz libenter vescit. Horribiles aues qsi hostes suos ipugnāt. s. ille frequenter cu ipugnātibz multu detulerit. eade i pacia victe lacerat ipoz tunas. Coznix pluuia multo clamore pnuciat. Quis colibe insidiat vt ea dissipet et expugat.

Operationes

¶ Plini? li. xxix. Cerebz cornicia coctu i cibo sumptu capitis doloribz est remedium.
¶ Item in li. xxx. Coznicia carnes ac nidu illi nite morbis logis purat vt lullimū.

Capitulum. xxxiii.

Qruus. Ex li. de na. re. Cozu? auis clamorosa nihil aliud sonare nouit qz cras cras. diuersas tn voces format. s. lxiij. vrbic Fulgentius volado coit aliqui. ples sp qz duos pullificat. Brauid? fieri dicitur si cu ouu cozu uinu edere ptigerit. Ore pere dicunt cocipere. Femie cozuoz oua sole cubat et mares eis escā dant. Pulli cozuoz septe diebz absqz vlla cibi alimonia manere ferunt. Septima fo die nigrificunt. qz nonnullos etiam nutriendi.

Fortior est coruus de die. Bubo de nocte: et vicissim oua sua comedunt. Cozuipaz coeunt. sed multu osculant adinuicem. Et putant qui dam q alio modo no coeant. S. h falsum est. Ad auere coruus vescit. et vt dicitur a potu se abstinere qdru ficus sui fructu dulcedine gloriatur. Unde Ouidius. Ac cibi dum lacteus pendent in arboze ficus. A nullo gelido fonte bibet aque. ¶ Gregorius in moral. Pulli cozuorum (vt fertur) ante qz nigrescunt a parentibz vicijs qz neglecti. medici affecti: huc illucqz vagantur in nido: aut ciborum expectant aperto ore subsidium. Unde etiam scriptum est. Quis parat coruo escam etc. Sed cum nigrescere illi ceperint tanto eis alimenta prebenda coruus ardentius requirit: qnto illos alere diutius distulit. Ex li. de na. re. Et cozuoz gen? in oriente qd. cu asino et tbauro pugnat. eisqz fugiens tibi sup eos volat: ac sic cu imperu eoz oculis impugit. et cu potuerit eos execans rostro dnis seruis inutiles reddit. Itaqz psequens occisuruntur. scqz ab aue improba animalia fortia superantur. Cozuus turres inhabitat et ibide nidificat: citissimus est mutationis aeris nuncius: et alia crocirationis voce pphetat auram tranquillam alia tempestatem. Cozuus loges uis citissime sit domesticus. cozuosqz siluestres inuitos retinet ac seducit. Cozu? ex natura est inclinatus ad futuz. vt experientia Et fordie docuit vbi cozuus domesticus successine de mesa q pecunie facere psuenerat in ortu de xpe subms lapidem circiter quinqz vel sex florenos in grotis abscondit.

Tractatus

Capitulum. xxxv.

Quocurnix. Ex li. de na. re. Locurnix ē
 avis quā vulgariter quistulā dicim⁹.
 Dec duce habent origometram. quā
 in maris transiuiam terre. i. portui maris ap-
 propinquātes accipitres speculati rapiūt. z id
 circo cura est vniuersis. vt externi generis di-
 ce sollicitēt. scz cornicē p quā pma discrimia ca-
 ueant. rarissimas habent feminas in genere
 auū: sic z pectines in genere pisciū. In homi-
 nū sō genere pauciores nascunt masculi qz fe-
 mine. Comestoz. Locurnix in synu arabie p-
 cipue nutrit. z est avis regia quā nos vulgo cu-
 relium dicim⁹ a currendo. Tyris. Locurnices
 a sono vocis dicte sunt. quas greci ortigeas vo-
 cant. eo qvise pimum fuerūt in ortigia insula.
 Dec adueniendū tempora habenti. Nam estas
 te depulsa maria transimeant.

Rochilos. Ex li. de na. re. Rochilos in
 ytaliam rec auū appellat oim qdē est mi-
 nima. s3 qnto minor tāto velocior. a deoqz au-
 mosā: vt etiā s aqlam audeat conat⁹ acceptare
 boies qz deludit. qz cū se ppinquā qī manu cas-
 piendā obtulerit. casto boie conatu z labore i-
 pigra pfugit. araneis vesat pullis secūda ē. nā
 plurimos vno fetu pducit. vno specu vel anfro
 in biememulti pdunt. vt ad calorē turba cōfe-
 rente calor q paru⁹ ē in tā mīmis corpibz arge-
 mētes. Estqz anis mīma oim aliaz. Itē Alb. i
 li. d na. aialū ait. Rochilos ē auis mīma oim
 quā regulū vocāt: q licz sit pua corpe. au su ma-
 gna s aqlā pugnare conat. solitaria volat. mlti-
 ti etiā ē pui. z i bieme vno pcta fora mine an-
 tri vel muri. mltos socios secū sui generis nocte
 habitare pmittit. vt calor pui corpis ex societas
 te multoz caleseat z foueat. Dec etiaz est auis
 musica: z pcpue cantant tpe magni z sica fris-
 gois in bieme. Infra. ca. ciiij. de eadē tractet.

Capitulum. xxxvi.

Coccyz. Plini⁹ lib. x. Coccyz videtur ex
 accipitre fieri: tempe anni figurā mu-
 tans. Tūc em nō apparent reliqui ac-
 cipitres nisi dieb paucis. ipso quoqz modico
 esta ris tempore visus: postea nō cernitur. Est
 aut neqz ad vncis vnguibus accipitriū nec capite
 similis. neqz alio quā colore ac rictu: s3 colūbe-
 poti⁹ similis est capite z vnguibz. Qm absumi-
 tur ab accipit: re: si qn simul apparuerit: sola om-
 niū auis a suo genere interempta. ¶ Aresto.
 Avis coccyz paucoz ouoz est: vni⁹ scz aut duo-
 rū. qz natura eius valde frigida est.

Capitulum. xxxvii.

De Auibus

Capitulum. xxxviii.

Corinta. Plini⁹. Corinta ē auis mas-
xima in partibz orientis que vere ad
quantitatē pulmonis vacce hz mol-
lem: z multum infusum sanguine. z ideo mult-
tum bibit plus q̄s alie aues. ¶ Albert⁹ in lib.
vena. aialium. Corinta est auis que pauca
z paruas habet plumas z pennas.

Capitulum. xxxix.

Cuculus. Ex li. de na. rez. Cucul⁹ est
auis improba: que vocē suā in can-
tando nō mutat: sed semp eandem re-
plicat. Auis pigerrima est: z loco nō stabilis
Turturis fere colorē habz. Hyeme plumis
spoliari d̄: intratqz terre latibulū. vel p̄caui-
rates arborz. illic estate ogerit q̄ hyeme viuit.
Oua sua i nido minorz auicule ponit z de o-
uis illi⁹ totidē dem it: nedū illa numero sup-
flua inuenerit: q̄si aliena repudiet. Itaqz cucu-
lus ab aliena m̄se cū pullis ei⁹ fotus et edu-
ctus: dū adhuc in nido inualidus sedet. qua-
dā tñ auditate naturali ceterz pullis cibos
rapit. z hac sagacitate p̄ ceterz pinguescit atqz
nitidior fit. In cui⁹ elegantia nutrit̄ cōuer-
sa gaudet ei⁹ forma: miraturqz seipam q̄ talē
peperit adeo desipiens vt magnitudine fetū
a pullis minoribz nō discernat: sed oēs pullos
suos in ei⁹ cōparatione dānat: ac vbi eū edu-
xerit z ad robur volandi nutrit̄. ip̄o viceuer-
sa z in nutrice insurgit: z sequēter perimit.
¶ Nido. Cuculi a voce ppria noiati: tempus
hinc z ipi veniēdi miluoz scapulis suscepti p̄-
pter breues z paruos volat⁹: ne p̄ longa aer-

spacia fatigati deficiāt. Hoꝝ salue cicadas
gignūt. Oua passerz nido reperta comedūt:
z sua obijciūt. post hec illa suscepta: z fouēt z
nutriūt. ¶ Aristoteles. Cuculus ouis pp̄is
incubat: sed vnū omnium in nido fulice ponēs
eiusdē oua fugit. Illa vero futuri euēt⁹ igna-
ra onū sedula nutrit̄ fouet. Sed a cuculo ex-
cluso z postmoduz adulto nutrit̄ a nōnullis
q̄nqz necari pbibetur. In estate volat z lasci-
uit. In hyeme iacet languens z deplumatus
ac buboni similis apparet.

Operationes

¶ Plini⁹ li. xviii. Mirabile quoddā est de cu-
culo: quo q̄s loco primū audiat alitem illā. si
pes dexter circūscribat ac vestigiū id effodi-
atur nō gigni pulices vbicūqz asp̄gat. ¶ Idē
libro. xviii. Cuculi simus in vino decoctus
z potus moriui canis rabiosi cōfert.

2

3

Capitulum. xl.

Cubeth. Aristo. Cubeth ē auis luxu-
riosa: cui⁹ mas si iuenerit oua femie
sue: frāgit ea: ne femia sit sollicita cir-
ca ea. Femia ip̄o abscondit ea. Que siue coeat
siue nō: olofaciēdo vel audiēdo subito ouat.
Item si p̄senserit masculū veniēte occurrit
z coeūt. Mas quidē pedetentim ad feminā
accedit sine strepitu: ne alij masculi sentiant:
z pugnēt cū eo coire p̄mittāt. Itē masculi pu-
gnāt inuicē z victor cū victo coit: ac versavi-
ce si victor vict⁹ fuerit. Solitarie tñ z oc-
cul te coeūt. eligente victore locū ad hoc. z victo
sequēte. Mas aut̄ et femia in voluptate sua
frequēter dep̄bendunt z cadūt in manus

3

Tractatus

natorū. Quisq; luxuriosa sit auis ista. singuli tñ inares singulas feias accipiūt. Itē aues ponderosi corpis q̄ nō sūt boni volar? multā habent sup̄fluitatē: multūq; coeūt: 7 multorum ouoz h̄mōi sūt: vt cubeth 7 strutio 7 gallina. ¶ Actoz. Cubeth idē videt esse qd̄ pdix. q̄ enī hic de illa dicunt eadē pene 7 de pdice dicuntur inferi? Nō forte latuit translatorē.

Capitulum. xli.

Culex. Jfido. Culex ab aculeo dicitur: eo qd̄ sanguinē fugit. h̄z enī in ore fistulā in modū stimuli: q̄ carnē teresizat vt sanguinē bibat. ¶ Aristo. Culex aīal corpis anulosi mēbz h̄z p̄ qd̄ cibū sentit. 7 qd̄ dā h̄nt h̄ mēbz extra sicut aculcū: cui? natura ē mollis 7 vacua. p̄ ipm̄ gustat 7 sentiūt et cibū attrahūt. Culices aut̄ et musce minime bestiaz p̄ h̄ mēbz p̄forāt bois coriū 7 aliozū aīaliū. ¶ Ex li. de na. re. Culex acida petit et dulcia fugit: lucē diligit: ita qd̄ ad lumē aliqñ se vit.

Operationes

Aui. in. iiii. can. Ad effugandū culices 7 cimices fit suffumigiū cū ferraturis ligni pini: aut cū nigella. silr cū mirto sicca 7 cū sulphure: 7 bdellio 7 spino fetida 7 stercore vaccino 7 cū folijs cypressi. ¶ Ad idē asp̄git dom? ex decoctiōe radicis lupinoz aut ex decoctione nigelle: aut absinthij: aut rute. ¶ Palladius. Contra culices 7 cimices i boz vel sacis amurca recens vel ex cameris fuligo spargit: galbano q̄ infuso: aut sulphure fugant. ¶ Ambrosi? Culices nō tangūt boiem: si absinthium cū oleo coquat: 7 eo se perungat.

Capitulum. xlii.

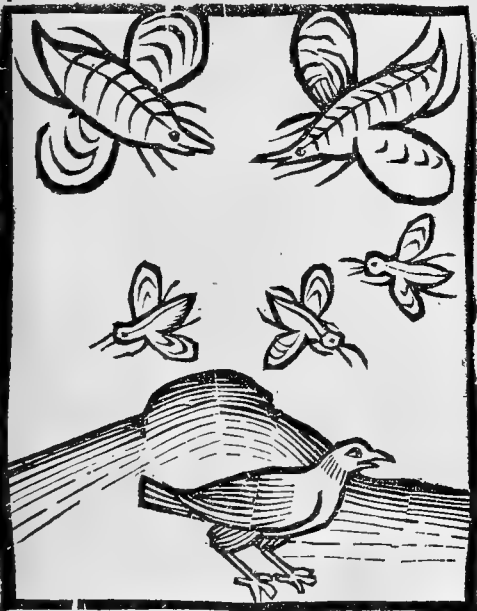
Dymedas. Jfidorus. Dymedis die aues a socijs dymedis appellate sunt quos fabule ferūt in easdem volucres fuisse p̄versos forma fulice similes: magnitudine cignozū. colore candido. duris 7 grandibus rostris. Sunt autem circa apulias in insula dymedia inter scopulos lictozū et saxa volitantes. ¶ Solin?. Dymedas aues insula qua oram apulie videt. 7 tumulto ac delubro dymedis insignis est. sola gignit cui ē color candidus. ignei oculi. ora dentata. congregate volitant. duos duces sunt. quarū altera agmen preit vt dicitur certū iter dirigat. altera insequitur: vt instantia arditatem v̄geat. ¶ Cum feritū tempus adest: rostro scrobes cauant. 7 furculis inuersum positis subter cauata contegunt. 7 ne operimēta desint: si forte lignozū cassia venti auferant. Dancstruem premunt terra quam egerant. sic nidos molunt. bifori accessu aditus qui mittit ad pastus in hortū destinat. qui excipit reuertentes versus occasum est. vt lux et morātes excitet: 7 receptui nō denegat. Edem sacram h̄mōi studio om̄i die celebrāt. aquas plumas imbunt: 7 alis impendio madefactis rozu lente cōfluunt: 7 sic edem bumore excussa purificant. Tunc pennis sup̄plaudunt: et inde quasi peracta religione dūcedunt. Ob hoc aues factos dymedis socios ferunt.

Capitulum. xliii.

De Auibus

Draycha. Albert⁹ i libro de naturis
aialiu inquit. Draycha auis est pedi
bus carens: vt dicit Aristoteles. et
cū ad terrā cecidit cubitis alarū ⁊ pectore re
pit ferē sicut vespertilio. Debiles habz pedes
cande sue cōiunctos. Hoc non apparet nisi
post pluuiā in pncipio estatis: ⁊ tunc pullifz
cat. ⁊ cū pulli cōualescūt: morit. pullos relinq
uens sue miserie vice succiores.

Capitulum. xliiij.

Egithus. Emeria et Ercinia. Plini⁹
libro. x. Egithus auis minima cum
asino pugnat. Asin⁹ q̄ppe spinetis se

causa scalpēdi atterens nidos ei⁹ dissipat.
quem adeo pauet auicula: vt oīno voce rudē
tis audita oua eijciat. pulliqz ipi metu cadāt
Itaqz aduolans ylcera eis rostro excauant.
Porro achantis egithum odit intantum: vt
eorum sanguinē credant nō coire. ¶ Jozab.
Emerie sunt aues q̄ de nocte volantes illu
minant aerē ppter pennaz suaz naturaz: que
magis in tenebris q̄ in lumine lucēt. sicqz p̄
dunt ⁊ capiunt. ¶ Jfido. Ercinie aues dicte
sunt ab hercinio saltu germanieybi nascunt:
quaz penne adeo p obscuroz emicant. vt q̄s
uis nox densis tenebris obrenta sit: ad p̄sidi
um itineris dirigēdi iacte interluceant. cur
sulqz vie pateat iudicio plumaz fulgentiū.

Capitulum. xlv.

Alco. Ex libro de na. rez. Fal
co est auis nobilissima: volatu
impetuossissima: ⁊ i custodia sui
minus cauta. Ideoqz cū ad pre
dam dirigendus est: a dño suo
retardat: nec auis ei capiēda ostēditur: nisi
prius aliquantulū elonget: vt predā cū impe
tu moderato subsequatur. In ardee captura
duo falcones pariter relaxant: quoz vn⁹ sū
ma petit. ali⁹ iuxta terrā inuolat: vt videlicet
ille volantē ardeaz in pulsu p̄cipitet. Iste ves
ro p̄cip: tatas accipiat. ¶ Aristoteles. Falco
renes bz debiles: pectusqz robustū: deliciosis
vititur cibus. vnica versatione collū girat cir
culariter pectore existente imoto adeo vt col
li ei⁹ duo centuz argi luminibz ratione. Dus
ius vīsus cuiusdā naturalis discretionis vī
J ij

deantur ex equo respōdere. p̄de quoq; que post tergum est puidus inuigilat. ¶ Ex libro de naturis rez. Falconū genera sūt duo. Unū nobile qđ auem vsu paruo naturaliter capit. aliud ignobile ac vile: qđ nisi multo labore et maceratōe assuefactū hoc facit. Docuit imū gen^o cū ardea ad terrā impulerit. Jamq; im̄ prompta est vt eā capiat. Ardea anguillā vel aliū piscem quē recētius vorauerat euomit. ⁊ tunc falco libere eā volare pmittens: ac minus fetidū sibi oblatū p̄ferens ⁊ gaudēs oci us apprehēdit. Nō sic autē falco nobilis: sed eiectum mun^o vilipendens: auē dolosam se uerius p̄mit. Dabet autē falco os acutū ac durū in p̄ctore. qđ ei natura prouidens indi dit ad impulsione p̄de. Scripserūt aquila symachus ⁊ theodocion epistolam p̄tholoꝝ meo regi egypti. in qua tractauerūt de auib; nobilib; ⁊ eaz; medicinis. De qua hic pauca de faleone comemorare liceat.

Operationes.

- A** ¶ Albertus in libro suo de animalib;. Si falco nō potest simare: fel galli da ei comedere. vel testudies albas decoctas. ¶ Si falco nimis um laxatur succum iusquiami modicū da ei bibere: ⁊ intinge in eodē cibū eius. ¶ Si os fractum fuerit in crure vel ala. Aloe calidū supliga: ⁊ dimitte vna die ⁊ vna nocte. ¶ Item finum galli in aceto coctū supliga. ¶ Ad idem aloen herbā cū puluere ap̄ ⁊ in uolue cordib; paruaz; auū: ⁊ da ei comedere. ¶ De hac materia reperies per Albertū tradita in libro suo de animalibus.

Capitulum. xlvj.

Fasianus. Ex libro de naturis rerum. Fasianus est gallus siluatic^o. Auis pulchra valde: pennis chorusc^o: instar ignis. ceruleus interdū ac viridis: rubeisq; pennis interscribitur nitor. Aures geminas videntur habere. in capite plumis extantib;: q̄s subzigit qñ vult atq; submittit. Cristis autē in capite caret: et spiculis in crurib;. Dis tñ armis frustrat^o animosus ⁊ audax est. ¶ Aristoteles. Fasiiani tantū coitus tpe simul habitant. ceteris vero temporib; separatim: nec cito rubricatas habent barbas vel in pedib; calcaria sicut galli domestici: sed tractu temporis. Fasianus sic capit. aliquñ anceps panis in quo hec auis depingitur cooper^o. Fasio se ostendit: qđ sequens cooperitū nec fugientem nec retrocedentē. tandem a socio aucupis i insidijs latitante rethi inuoluit. Hec auis i aura pluuiosa tristat. ⁊ tūc in ruberis ac filuis latet. Circa vesperā vel auroram de silua egreditur: ⁊ tunc de facili venatur. Ros strum in terra figens abscondit se: ⁊ sic absconditum se totū credit. pennas p̄e pinguedine mutat. Iterūq; sepe renouat. Carnes h; subtiliores ac leuiorē ceteris auib; siluaticis: exceptis perdiciū pullis. ¶ Si. Fasian^o a faside insula dicit^o est. vnde p̄mū a portatus est.

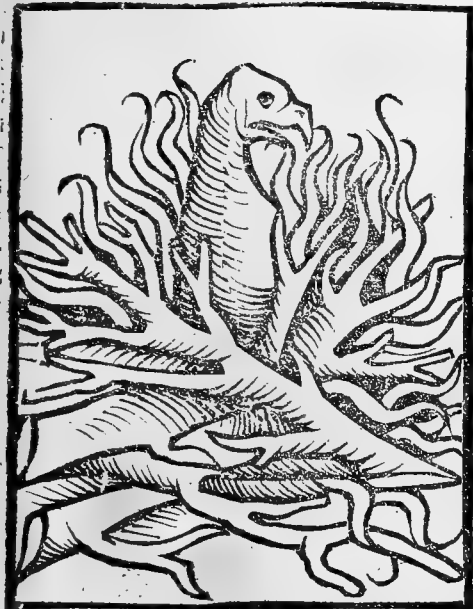

Capitulum. xlvij.

Fator. Ex libro de naturis rez. Fator est auis in oriente: que fetū p̄ creandoz naturaliter cupida. Tempus v̄t anticipat: quo scilicet auē ceteras

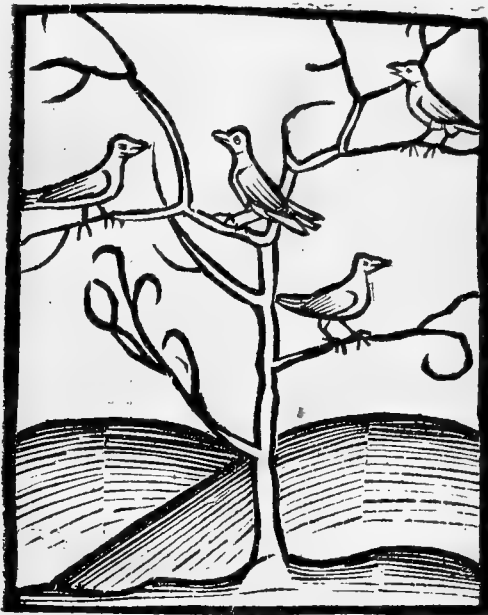
De Fluibus

solent iniuriare conceptus. Unde fit vt oua q̄ tunc facit frigore corrumpantur: ne fetuum habeant effectum: sed iterū sequēti tempore calido ponūt: et tunc pullos faciūt: quod est contra omnes fere agrestes aues: que semel in anno ouant atq; pullificant.

Capitulum. xliiij.

Fenix. Isidorus. Fenix est avis arabie sic dicta: eo q̄ colore feniceū habeat. vel q̄ sit in toto orbe singularis et vnica. Nam arabes singularē et vnica fenicem vocant. Hec quingentis et ultra viuens annis dū senuisse se viderit: collectis aromatū virgulis rogū sibi instruit. et cōuersa ad radiū solis alarū plausu voluntariū sibi incendiū nutrit. sicq; iterū de cinerib; resurgit. ¶ Ambrosius libro quinto. Fenix cū finem vite sibi adesse animaduertit: facit sibi thecā de thure et myrra et ceteris odorib; in quam impleto vite sue tpe intrat et moritur. De cuius humore carnis vermīs exurgit. paulatimq; adolescit: ac processu statuti tpe alarū remigia induit: sicq; in superioris auis specie et formā reparat. Docet ergo nos hec auis exemplo resurrectionē credere: que sine exemplo et sinerōnis pceptione sibi insignia resurrectionis instaurat. ¶ Solinus. Apud arabes fenix nascit. auis adle magnitudine capite onerato in comam plumis extantib; cristas; faucib; circa colla fulgore aureo postera pte purpureus. extra candā in q̄ roseis pennis interscribitur cesruleus. Hec etiā est mens oīm alioꝝ autoꝝ. Et iā idē habet in li. de natura. licet p̄ alia p̄ba;

Capitulum. xlix.

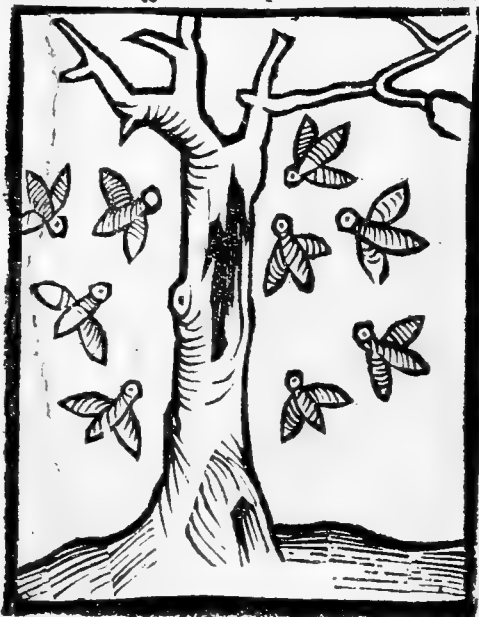
Filomena et Ficedula. Ex li. de natura. Filomena dicitur a filio quod est amor: et mēne quod est dulcis. Hec enim auis mira modulatione letificat audientē. gaudet ad ortū solis: preterea leticia veniētē. verno tñ tpe cantat. hiberno nunq;. In initio q̄ vers; adeo sue vocis amenitate delectat: rarissime comedit: et h̄ cū sūma festinatione. Itaq; certat inter se tā pertinaciter: vt victa sepe vitā finiat. pus deficiētē spū q̄ carū. Un̄ et dicitur a filio quod est amor: et mēne quod est defectus. quasi amore deficientes. ¶ Dicitur ramur igitur in tā paruo corpūculo tā pertinacē spū. ¶ Dicitur in illo pfectā musice scientiā. ¶ Modulat⁹ enim edit sonus: et nūc p̄tinuo spū trahit in longū: nūc variat inflexo: nūc distinctiuit et p̄ciso. copulat i toto grauis acutus creber extrusus: vibras. et aliquid quodē medi⁹: sūm⁹ ymus. ¶ Deditant interim alie miores. ¶ Pluresq; q̄s mirent addiscūt. audit attentā discipula. ¶ Redditq; vicib; cantū. intelligit: emēdat: et a docēte quodāmodo respēdit. ¶ Statim q̄ vt coire incepit vocis amenitatē pdit. Et vt dicitur. ¶ Pl. Alia vox fit: mutat et color. Ab exitu nā q̄ verni tpe aucto est i totum alia vox fit. mutat et color. linguis eaz tenuitas illa nō ē que ceteris auib;. ¶ Actoz. Filomena est auis parua canora oib; nota. q̄ et luscina dicitur. ¶ Ipsi. Ficedule dicte sūt: eo q̄ ficos magis edant. pandit illo p̄culo veteri. Cū me ficus alat: cū pascat dulcib; viuis. Cur pot⁹ nomē non dedit vna miethi. ¶ Pl. li. x. Ficedule formā simulq; colorē mutat. hoc tñ nomē hūt autū no. postea p̄o melanchoriphi vocant.

Tractatus

Capitulum. I.

Fulica. Actor. Fulica ē auis magnitudine ⁊ colore cigno sillis ⁊ grādi rostro. in scopulis littoꝝ cōmorat. has latini dyomedias. greci herodios vocant. ¶ Physiolog⁹. Fulica ē auis sup oēs prudentissima: cadaverib⁹ nō vescit: nec oberrat de loco ad locū. s; in vno loco pmanet: s; i sine ibiq; escā suā circa se colligit ⁊ hescit. ¶ Idē Fulica ē auis boni moris nigra: anate sillis: nisi q; minore anate. In stagnis delectabiliter cōmorat: esca ⁊ pace ptenta. vñ pz si locū inueniat vbi pacē ⁊ escā habeat n̄ inde recedit. ¶ Pl. li. xi. Fulicaz generi dedit natura placabile cristā p mediū caput a rostro residētē.

Capitulum. II.

Fucus. Bartholeme⁹ i li. de proprietatib⁹ rez inqt. Fucus ē apis maior. dictus autē ē fucus: eo q; comedit labores alienos: q̄li fag⁹ a fagin qd est comedere. depascit ei qd nō laborauit: q; nec mellificat s; alioꝝ mel māducat. ¶ De q; Virgil⁹? Igna nū fucos pecus a psepib⁹ arceat. Sūt autē fuci sine aculeo velut imperfecti apes. ⁊ sūt seruiciales veraz apū. ⁊ ideo eis imperat⁹ de apes pmosq; expellūt ad opa. tardātes at sine clemētia pungūt ⁊ puniūt: neq; i ope tm̄: s; etiaz i vetu adiuuātes. Terte enī q; maior eoz fuerit multitudo: eo maior fiet examiniū pueni⁹. Cū mella p̄ cepint matura esse abigūt eas: melleq; singlas aggreffe eas trucidāt atq; fugant: nec vident nisi i vere. Impatorib⁹ apū fuci extrahūt regias māsiōes amplas magnificas sepatas coopculo eminetes. et sūt sex angule ois celle singuloꝝ: ⁊ q̄uis fuci sustineant tot labores. comedere tm̄ de melle vix pmittunt nisi q̄tū capiūt ⁊ furāt. vt dicit Pl.

Capitulum. III.

Ballus. Ex li. de na. re. Ball⁹ est auis faucibus ⁊ capite cristata spicul⁹ aduersis i crurib⁹ armata. Dabz qnq; spicula galline: s; h̄ errore poti⁹ q; ope nature. Gallus nocte pfunde cantat validi⁹ ⁊ matutino leui⁹. Cant⁹ ei cū vento fert: ⁊ anteq; est mari possit longi⁹ audit. ¶ Greg⁹. i moralib⁹. Ball⁹ diei nūci⁹: horas noctis discutit: ⁊ demū vocē exhortatiōis emittit. Cūq; cant⁹ edere

De Herbis

Capitulum. liij.

Gallina. **I**sidor⁹. Gallina dicitur a gallo: sicut a leone leona. Dicitur membra ferunt quidam si auro liquefieri miscerentur consumi. **E**x libro de naturis rerum. Gallinis supponenda sunt oua semper impari numero luna crescente a decem usque ad quindecim. Oua incubari intra decem dies edita utilissimum est. Nam vetera aut recentiora infecunda sunt subijci autem debent impari numero. Quarto pro die postquam ceperint incubari: si eorum cacuminibus contra lumen in manibus apprehensis, purus et uniusmodi color pluceat estimantur sterilia, et pills supponenda sunt alia. In aqua quoque experimentum est. Nam ouum inane fluctuat iniectum aqua submersum vero plenum est. **P**hilosophus. Gallina ouat in omni tempore propter quod in duobus mensibus tropicorum. Dum autem galline pulueris fomento et crebra respiratione fungentes vice balnei: sine coitu delectantur. Oua de quibus exiituri sunt masculi gallina gerit in parte ventris dextra. Ex quibus autem femine in sinistra. **U**niuersaliter si galline oua sua non incubauerint iufirmant. Et quedam galline semper faciunt gemellos: semperque est vnus maior alius minor. Gallina quando cubat in estate citius excludit pullos quam in hyeme.

Operationes.

Isidorus. Gallinarum in cibo melior est illa que nondum parit oua: antiqua vero praua. **A**deps pulloz calidior est quam gallinarum magnarum. **C**aro etiam gallinarum clarificat vocem. **C**erebrum gallinarum prohibet fluxum sanguinis narium et cerebri velumimbus accidentem. **I**dem. **E**par gallinarum pinguis sicut et anatium sanius est ceteris galline sanguinis ut dicitur. **I**dem. **A**deps quidem galli siccut et cerui vehementioris est calefactionis. **A**deps autem galline minus calidus est, et asperitati lingue profert. **E**sculapius. **O**uum galline valet ad omnem dolorem oculorum, etiam albumen infusum oculis sedat punctiões. **T**orturum ouum combustum et cum vino vel aceto bibitum omnes fluxus stringit. **D**uorum quorum vitella bibita cum tribus vini cyathis emproicis valet. **A**deps gallinarum pustulas oculorum reprimit. **T**ybie quibus cum pedibus cocte et cum sale et oleo et aceto colli dolorem sedant. **S**tercus eius flegmones qui nascuntur in naribus impositum sanat.

Capitulum. liij.

J iij

parat: prius alas excutit: ac seipsum feriens vigilanter reddidit. **A**mbrosius. **E**st galli canis suavis in noctibus et vtilis quasi bonus cohabitator. dormientem excitat: et sollicitum admonet. vigilanter solas processum noctis signas. **I**dem. **L**eo timet gallum. maricque album. **A**risto. **V**isi sunt autem galli que feminas suas interfecerunt. Deinde solliciti circa pullos suos regebant illos: et assimilabant feminis in nutriendo illos. ita que etiam iuicem nolebant coire. **I**sidoro. **B**allus autem a castratione vocatur. **M**aiter aues ceteras huic soli testiculi adimunt. veteres autem abscessos vocabant gallos. **E**x libro de natura. **B**allus natus gallus testiculis viduat: dicitur que capovulgariter appellatur: ut superius dixi. **F**ert autem citius impugari: quam alibi bidine arceat. **C**um gallinis quidem in pinguis est. **E**x libro vrsi. **B**alli carnes **O**pationes. grossiores sunt ad dirigendum et moris humiditatem quam galline vel gallinacum. **D**ecrepiti tamen galli carnes teneriores sunt quam iunioris. **G**allinacens autem habet carnes validiores omnibus volatilibus. bonum sanguinem generat et optimum nutrimentum. **A**ui. **G**alloz melior est ille que nondum catat. antiqui pro mali sunt. **T**esticuli autem galloz multum laudabiles sunt: velocis digestionis. **J**us galloz profert dolori stomachi ex vetustate. **J**us galline: et cum polipodio anero profert colice valde. **D**ocet autem **H**ali decoctione galloz veterum: ut postquam nutriti sunt fatigantur faciendum eos currerent cadant decollent. **D**einde veteres eorum euacuati ac sale impleti suant et coquantur cum. xx. kryst aqua donec veniant ad tres rotillas et bibant. **H**ius profert asmatum. profert et tremorem ac dolori iuncturaz. **E**scula. **C**erebrum galli cum vino bibitum omnes moros destruit: et alia multa mirabilia facit.

A
B
C
D
E
F
G
H
I
K
L
M
N

Tractatus

Capitulum. lvi.

Graculus & Garrulus. Ex li. de na. re.
Graculus ē auis nigra p̄ totū corp⁹
Est enī de genere cornic⁹: licet corpe
minoz. libēter ī altissimis nidificat. & h̄ in tan
ta multitudine: vt in vna sepi⁹ arboze septez
paria grsculoz nidos p̄struāt. Optime nāqz
aues iste sibijnicē cōpatiūt. Et at̄ auis clā
mosa nimū marie a tpe coit⁹: quē. s. coitū tē
pus excitat vernū. Amors gr̄ a mascul⁹ feias
cubat. Carnes pulloz ei⁹ edibiles sūt: & ma
xime si excozient. Hāc auē nōnulli falso opi
nant eandē esse garrulū: s; multa iter eas est
dīa. Nā graculus vt dictū ē vni⁹ ē coloris.
Garrulus at̄ colore distinct⁹ ex diuersis plu
mis. Dict⁹ ē a garrīedo. nō enī eā q̄s tranfi
re pōt̄ quē nō garriat. Aeter az̄ etiā auis vo
ces v̄l moduloz nō ad delectamēta leticie s; t̄m
ad garriendū d̄r imitari. Tanta plumarū
varietate distinguit̄: vt null⁹ ei ceteraz̄ auis
color deesse dicat. Apr⁹ in iuētute claudif
vt articulata p̄ba loq̄ doceat. q̄ etiā vbi didi
cerit magis garrire gestit. Et q̄nqz dū garra
litate intēdēs sibi nō p̄spicit nūsus eā inopi
nate rapit frequēter insauare d̄r: ita q̄ plerūqz
inter furcatos arboz ramos se suspendit.

Operaciones

Pli. li. viij. Bracula qz sicut & alie quedam
aues lauri folio annū fastidiū purgāt. ¶ Idē
li. xvij. Braculi sero a pabulo recedētes h̄ye
mē presagiūt. ¶ Isidorus. Est enī loquaciū
mum genus & vocib⁹ importunum.

Gallinaci⁹. Alexan. Gallinaci⁹ si bñ
vrticef oucet pullos suos ad modū
galline. qd̄ vt d̄r nō facit p̄pter cōmo
dū pulloz s; p̄pter cōmodū p̄pū: vt ex calore
pulloz faciat venenū vrtice euaporare. ¶ Ex
li. de na. re. Gallinaci⁹ gall⁹ testicul⁹ viduat⁹
d̄r: q̄ capo vulgariter appellat̄: vt supi⁹ in ca.
xxij. isti⁹ tra. dixi fert̄ aut̄ citi⁹ ipinguari: qz
libidie arcef. cū gallinis qd̄ ipinguat̄: s; nez
quaz̄ ipinguādo fecūdat cū eis pascit̄: s; nō
eas defendit. nō cātat nec hora diei v̄l noctis
discernit. Igit̄ ad nihil vtili⁹ ē nisi ad coq̄nā.
Ite aliqui gallus post triennū castrat̄. postea
q̄nqz vel septē annis viuere sinit̄: & sic ī ei⁹ iez
core lapis inuenit̄ electori⁹: quē vt ibi cōcepit
nō postea bibit. Unde & si q̄s hūc lapidem in
ore suo habuerit sicim extinguit. De quo infe
rius in tractatu de lapidib⁹ tractetur.

Capitulum. lvj.

Grippes. Ii. Grippes vocat eo q̄ sit aial p̄natū z q̄drupes. Hoc gen^o feraz in yperbozeis nascit mōtib. Di corpis pte leōes sunt alis z facie aqlis silēs eq̄s vchēmēter infesti. Nā z hoies viſos decerpūt. Solinus. In asyathica scythia terre sūt locupletes inhabiles tñ. Nā cū auro et gēmis affluāt. Grippes vniuersa tenēt alites ferocissimi vltra oēm rabiē deueniētes. q̄rū imanitate obfistēre: aduenis accessus rar^o ē. Visos q̄ppe decerpūt velut geniti ad plectē dā auaricie temeritatē. Arimaspi cū his pugnat vt lapides q̄ ibi sūt intercipiāt. Ex qb^o sūt smaragd^o: siccic^o z cristallus. ¶ Ex li. de na. re. Grippes ē auis q̄drupes. capite z alis aqlē silis: s; multo maior. tñ i nido suo lapidē agathem ponit: nec dubiū q̄n ad aliq̄d remediū. Di eq̄s z hoib; maxie infesti sūt. z hoies armatos plādo supant z occidūt. Grippes dicūt aux effodere z i effossi inspectōe gaude re. Alib in li. de na. al. Grippes i posteriori pte z cauda et posteriorib; crurib; imitat leōnē. habet etiā yngues longos ex qb; cippi fiunt. ¶ Iohes mōteuille dicit: Corp^o magni grippis mai^o esse octo leonib; de p̄tib; istis. nā postq; bonē equū vel hoiem etiā armatus occiderit: leuat z asportat pleno volatu. Illis yngule sūt tanq; cornua bouis de qb; sūt cippi ad bibendū q̄ reputant valde p̄cio si. sūtq; de pennis alarum ei^o arcus rugidi z fortes ad iaciendū missilia z sagittas.

Capitulum. lviij.

Gripho z goſturdo. Gripho venit a p̄tib; trāſinarinis i cohorte multarū aucaz silueſtrū. q̄z vnā de nocte p̄pter frig^o pellēs sub pedib; ſuis. aliaz de die capit i cibis. Actoz. Gripho idēz dicitur esse q̄d herodi^o. De q̄ plen^o dicitur inferi^o. ¶ Ex li. de na. re. Goſturdi ſunt aues ad modū pue. coloris terre. criſtā puā ex plumis hñtes in capite: nec aliaz auū more volātes. q̄ v̄to cogente nūc alta: nūc yma petūt. De his fer^o vulgo q̄ eaz oua i terra poſita a bufone. ex qb; cū exierint pulli. tūc p̄mū eos p̄ntes curāt: eiſq; cibos ferūt q̄ aduſq; volat^o tentare poſſunt.

Capitulum. lvij.

Gricocēderon ſine gracocēderō. Alber. i li. de na. al. Bracocēderon auis eſt dicitur magna intra oīa volatilia min^o vtens coitu. vno ei coitu i eſtate iplet. ſeiaz ad filiaz rū fecūditatē: z ſic toto āno non coit ampli^o.

Capitulum. lix.

Grus. Iridius. Grues nomen de propriavoce sumpterunt. tali enim sono susurrant. De dum pergunt vna sequitur aliam ordine litterato. ¶ **A**risto. Gruib⁹ quoq; natura dedit placabilem cristam pmediu caput a rostro residentem. Regem habent grues: eiq; sunt obedientes. Grus dormiens caput sub alis declinat: et super vnum pedem stat. Habent autem rectorem grues qui ceteris dormientib⁹ et capita sub alis resclinantibus excubat eleuat o capite. Grues adinuicem pugnant: ita q; in hora pugne accipi possent. Ex lib. de naturis reru. Per grues domesticas alie capiuntur grues. habent carnes reliquis auib⁹ graniores. ¶ **I**ridius Grues excelsa petunt: quo facilius videant quas petunt terras. Castigat autem voce q; cogit agmen. at vbi raucessit succedit alia. Nocte autem excubias diuidunt: et ordines vigilarum p vices faciunt: tenetes lapillos suspensis digitis quibus somnos arguant. quod cauendum est: clamor indicat. ¶ **D**icit **A**ristoteles. q; ad plagam septentrionalē vltra egyptum in hyeme veniūt q; pigmei homines sc; cubitales occurrunt: et cū eis pugnant. pugna gruum adeo fortis est et peritina: vt manu capi possunt. Quando nubes pluuiofas prospiciunt clamant et vociferant ducem suum celeriores captare volatus sollicitant. Cum autem super terram descenderint vt comedant. dux earum caput in altum erigit in custodiam omnium: cetera vero securre depascant. Fertur autē q; post hyemem volantes a montib⁹ orientis harenas aureas et auricalcū lapidem transglutunt. et post i partib⁹ trāsmarinis reuomunt. Unde dixerunt qui experti sunt q; lapis quē grues euomūt. igne mediante transit in aurum.

Operationes

- A** ¶ **R**asi. Laro gruis grossa est que et tarde digeritur et sanguinem melancholicum generat.
- B** ¶ **M**aly. Fel gruis calidum subtile. si cum aq; sanfuci naribus instilletur. paralisi prodest. et facit titillationem.
- C** ¶ **I**tem Occisa grus vna die in estate duobus in hyeme seruari debet anteq; comedat. vt caro digestibilior fiat atq; tenerior.

Capitulum. lx.

Gluta. Irido. Glutis ē auis grece sic noīata. q; longā exerit linguas. Dec instate hieme recedētib⁹ hyrid: nibo atq; ciconijs blandiente sibi societate. anide cū eis iter aggredit. S; postmodū i volatu labore cōperto penitētis ducit. et qm in comitatē reuerti piget. sequit aues aliq; t anto tū tedio tam paruifq; dietis: vt eā incompleto itinere hyems anticipet. Ecōtra hō citram⁹ alye festinātor p̄senerat. et alias aues socias p̄eit: redditq; sollicitas: et excitat de nocte somnolētas. **A**risto. Quis galator. i. magne lingue. linguā h; prominētē valde et hec adiungit in redeūdo cū gruib⁹ et alijs auib⁹.

De Auibus

Capitulum. lxi.

Harpia. Actor. Harpie dicuntur quædam aues maxime quæ nunquam satiant manducando. Item harpie digitos ad prædā eracuunt curuis timendos vnguibus super mensas aduolant. et quod contingunt auferunt. quod relinquunt pollunt. Ex libro de naturis rerum. Harpia est auis in similitudine iuxta mare ponticum. fame rabida. sepe semper insatiabilis. Ungues habet aduncos. et ad rapiendum et disperdendum semper paratos. facies tamē habet hominis: sed in se nihil humane virtutis. nam supra modum humanum ferocitate grassatur. Primum hominem quem in deserto viderit: occidere fertur etiam inde cum fortuitu aquas inuenit: faciemque suam in eis contemplata fuerit. mox sui similem hominem occidisse se perspicens inmodice tristatur. et hoc aliquis usque ad mortem. Plangitque occisum omni tempore vite sue. Hec auis licet careat ratione. aliquando tamen domestica et docta loquitur humana voce. Virgilius in. iij. eneidum de harpibus loquitur. Extruimusque thoros dapibusque epulamur opimis. At subito horrifico lapsu de montibus adsunt. Harpie. et magnis quatit clangoribus alas. Diripiuntque dapea contactus omnia fedant. In mundo prædā pedibus circumuolant vncis.

Capitulum. lxiij.

Hyrundo. Ex li. de na. re. Hyrundo est auis leuissima. rostro paruo: cauda etiam furcata forma grata: nigredine

decentissima in ventre candida: sub gutture ruffa: modicam hanc carnem et nigram plumas multas: et alas magnas. Ideoque circum habet volatum. die pronuntiando nunciat: dormientes excitat et ad laudem creatoris inuitat. Apricos montium recessus hyeme petit: ibique nuda et implumis reperit. Aduentus sui tempore custodit: et aduentu suo veris initium prædit. Quedam in iecore lapidem celidonium portant. hanc pulli in hoc cognoscunt: si per signo pacis ore ad os in nido conuersi sedent. Nam ceteri qui non habent lapides auersis posterioribus sedent. ¶ Ambrosius. Hyrundinem accipiamus matrem sedulitatis in filios grande documentum. Hyrundo minusculo corpore: sed egregio per sublimis effectu. In nido constituendo tam sapiens est ut hominum domesticis paruos commendat: ubi nullus eos incurset. ore festucas legit: et tuto illinit: ut conglutinari possint. sed qui lutum pedibus deferre nequit. aqua pennas infundit: ut eis puluis hereat. et lutum fiat quo festucas sibi colligat: et herere faciat. ¶ Philosophus. Hyrundines ouant bis in anno. sed oua prima quæque propter hyemem corrumpuntur. posteriora vero complentur et faciunt pullos. Hyrundines et passeres pullos incompletos faciunt. et pullificant pullos multos. propter hoc si extrahat oculus hyrundinis pulli dum paruum est: iteque crescit. Ex li. de na. re. Hyrundinis femina libidinis imagine concipit. aut puluere Celidonia ut dicit Plinius: herbam scilicet visui saluberrimam monstrauerunt hyrundines vepatis oculorum pullis illa medentes. Hyrundinum quædam nidificat in domibus. quædam in fenestris vitreis. quædam in abruptis montium. Et he qualitate et quantitate differunt. Pullos hyrundinis auide clamat et ieiunus et de nocte. Si pullo hyrundinis extrahant oculi alios natura restaurante recuperat. In eius ventre lapis inuenitur multis deseruiens vitilicibus. vnus scilicet ruffus et alius albus.

Operationes

A Dyascozides. Hyrundinis pullum primo defectu prime lune aperies inuenies in eo lapides duos. vnum beneficium: et alterum maleficium.

B Sed cum aperis eum caue ne terram tangat. Dic in pelle vituli vel cerui positus in collo vel brachio sinistro patientis ligatus. episthentiam curat: si hoc assidue fiat.

C Maiores autem hyrundines si combuste fuerint. Puluis earum melle mixtus et inunctus caligines oculorum detergit. Hec etiam squinaticos prodest. Ervæ fauciumque tumorem compefcit. ¶ Esculapius. Hyrundinis combustio. vel puluis pullorem eius com

A

B

C

D

Tractatus

E
F
D
D

bulborum morbos faucium curat. Lor eius si bibatur idem operatur. ¶ Auicenna. Dyrundinis cinis 7 maxime adusti acuit visum. ¶ Et dicitur q̄ eius cerebrum cum melle cōfert principio aque. ¶ Idem. Dyrundinū ster cus valet albugini: 7 hoc ipsum esse mirabile sum expertus. ¶ Plinius libro decimo. Fimus byrundinis decoctus et potus confert morzui canis rabiosi.

Capitulum. lxiij.

Herodios. Iridios. Derodios greci vocant. q̄s latini diomedes. Et lofa sup̄ psalmū. ciiij. Derodi⁹ est auis rapacissima omnium volatiliū maior: que 7 aq̄ lam vincit. Glosa super Deutero. Derodius vulgo girfalco dicit: 7 rapit aquilā. Ex libro de naturis rez. Derodius qui 7 girfalco: vt glosa super Leuiticum dicit in loco vbi aues immunde phibentur siue girfalco: vt dicit liber rerum appellatur. Est auis inter omēs nobilissima colore ceruleozus: maxime tamē parte corporis ad albedinē declinans. p̄ter q̄ in pectore 7 alis. vbi celestem colorez eius dentius imitatur. adeo fortis est vt aquilā capiat. adeo quoq̄ animosus: vt cui post q̄ncq̄ grues vel alias quasq̄ aues in aere volātes fuerit dimissus ab earū p̄secutione non desistit: donec omēs ad terrā successiue deiciat. Est autē canis ad hoc educat⁹ 7 doct⁹ q̄ herodio desup̄ volante ipas aues deiectas capiat 7 occidat. Derodius cum videt predam excutens se animat 7 discernit an ad capiendū apta sit. Carnes crudas 7 seruatas nō comedit sed recentes. Derodius parui corporis est respectu alarum suarum.

Capitulum. lxiij.

Ibis. Ex libro de naturis rez. Ibis est auis super nilum rez quiescens. equas tamen nunq̄ ingrediens: sed eiecta cadauerā comedens: que cum cibis nimis constipata fuerit: rostro de nature secretis indigestibiles cibos detrahbit. Ventiuntur plane qui dicunt ibites esse ciconias: nisi forte dicant genus esse ciconiarū in orbe nostro ignotum. Nam ibites dicit Plinius habere rostrum aduncum. quod itaq̄ de ciconijs nostris falsum est. que rostrū habent longum directum in summitate acutus. Nec auius ore parit. 7 eius oua si q̄s comederit: morietur. Glosa super Esaiam. Ibis est auis aq̄tica. serpentib⁹ inimica. huiusmodi aues Josephus a moyse dilatā in bellū cōtra ethiopes narrat: quia serpentes habundant in terra illa per quam aditus erat. Plini⁹ libro decimo. Inuocant ibites suas egyptij contra serpentium aduentum. ¶ Physiologus Ibis semper de nocte 7 die iuxta littora ambulat. querens cadauer aliquod quod ab aqua iam putridum eiectum sit. refugiēs altiores 7 puriores vndas: vbi mundi pisces habitant. q̄ natare nescit: nec dat operaz vt addiscat. cū cadaueribus delectatur.

Capitulum. lxiij.

De Avibus

bonum ardentium circa aquas volat: pisci-
culis insidiatur et vermiculis.

Operationes

Que hac dicitur quod pellis eius detracta et parie-
ti infra mutat penas annis singulis: sed per
bani in quibusdam verum non esse.

Dicunt etiam auguria sectantes quod hec avis
conseruata in thesauris: thesaurus auget et
abolet paupertatem. Infra in capitulo de
ybos et ydros et yfidax ante etc. pleni⁹ dice⁹.

A

B

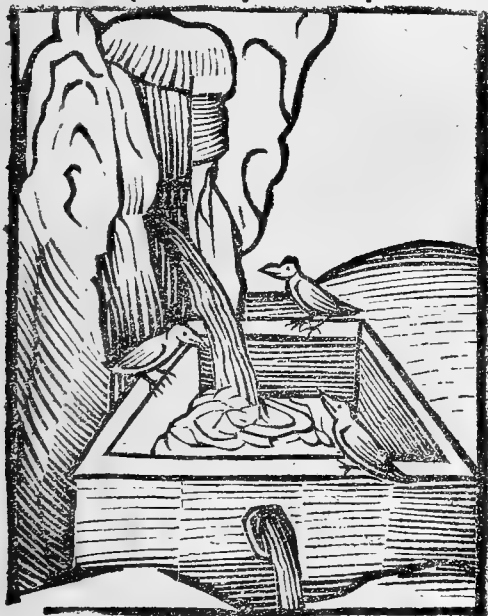
Bos. Alb. in li. de na. at. inqt. I bos
aue e e ozetalu ptiu: forte et odiosam
eqs existeret. hz eni hynnitu sic equ⁹.
sz vor ei⁹ e horribilisz terribil ad audiendu.
et illa vocado eicit eqs a pascuis: eo q herb
pascit sic equ⁹. Inuidie aut et auaricie ca eqs
eadem auis extollit de pascuis cu pratis sedet

Capitulum. lxxvii.

Riches et Roky. Ex libro de na-
turis rerum. Riches est avis que
voci⁹ diuersis vociferat: et que
bet fere die voce sua mutat. ius
per arbores nidificat et glandis
bus quando mature sunt cibum congregat suffi-
cientem sibi. Educat vero pulli eius: et advo-
latum roborati cibant pariter suos in fenest-
rate: faciuntque eos manere in nidis absque
lo labore. Ex eodem libro kokis est avis in cuius
morte vociferantur aues vociferatione
dolorosa et suau. Omnes quoque aues vncos-
rum vnguium cum viderint pullos suos vo-
lare posse: illos percutiunt et a nidis eiciunt: nec
postquam completi fuerint: de illis solliciti sunt. per
ter kokis que longo tempore de pullis suis cogita-
tat: et cum eis volanti⁹ volat: eique ad comedendum
dat. Actor idem alibi de cornice dicitur. vnde
de hanc auem estimo cornicem esse.

Capitulum. lxxviii.

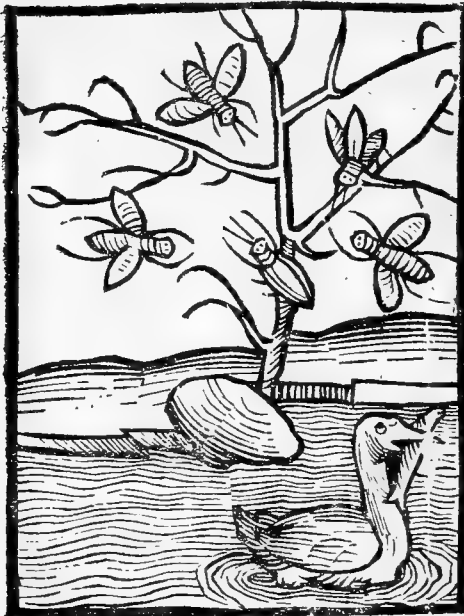

Capitulum. lxxvi.

Spida. Alb. in li. vi. supra. Spida auis
est pulchra que germanice yfuogel
vocat: colore huiusmodi inter viridem et
ceruleum. cui cum radii solis incipit saphiri coloris
esse videtur, in pectore colore habet car

Rym^o karbol^o. Alb. i. li. d. na. al. Rym^o auis ē p̄daviuēs. bone pullificatōis z diligēter pullos nutrit. nō solū suos: s; etiā nutrit pullos aq̄le subiectos tedio Eodē lib. Karbolus auis ē pigra: q̄ nec oua sua fouet nec pullos nutrit: s; oua sua latēter in palūbi nido reponit: z a palūbis fouent: et nutriunt pulli ei^o ouis palūbi p̄us p̄r actis.

Capitulum. lxx.

Agus z lucidi^o. Jozath. Lag^o est auis aq̄rica mergo vtiq; morib; p̄ria. Nā sic merg^o tēpestatē maris fugit. sic lag^o in tēpestatē letat z ludit. Elici^o sup̄ Leuiticū. Lag^o ē aīali terra q̄ in aq̄ habitās. volat ei^o z natat. Actor. Nec

est auis vt fert q̄ vulgo vocat raffe. Ex li. de na. re. Lucidū dicti sūt q̄si lucē dātes. baz ei auis penne p̄ obscurū in nocte lucēt. Vñ qui eas hñt qñ volūt p̄actis luciferis pennis: harū gratia vias dirigunt. In bercinio germanie saltu hec auis habitat.

Capitulum. lxx.

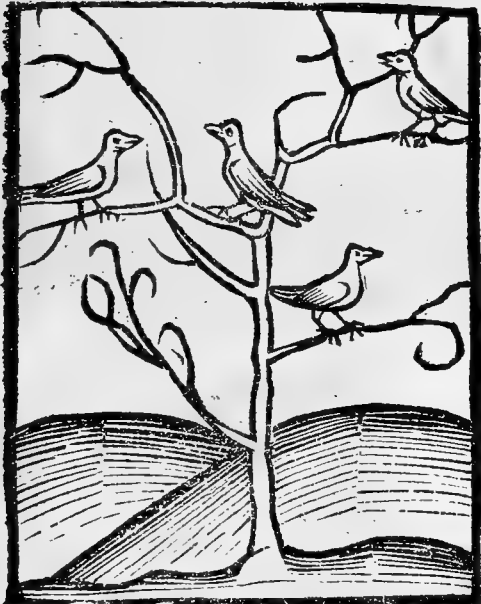
Agep^o auis ē: vt dicit Alb. i. li. d. na. al. sed suū modū nasa leporinos hñs pedes z vell^o hñs plumis. z male volat. z iō ī specubo sub terra viuit q̄ qñ. p̄ p̄da aliqñ p̄si lit: statī capta p̄da ad antrū redit z comedit. Nec auis n̄ domesticat z capta morit z citis sine putrescit p̄pter sue cōplexiōis maliciā.

De Auibus

Capitulum. lxxi.

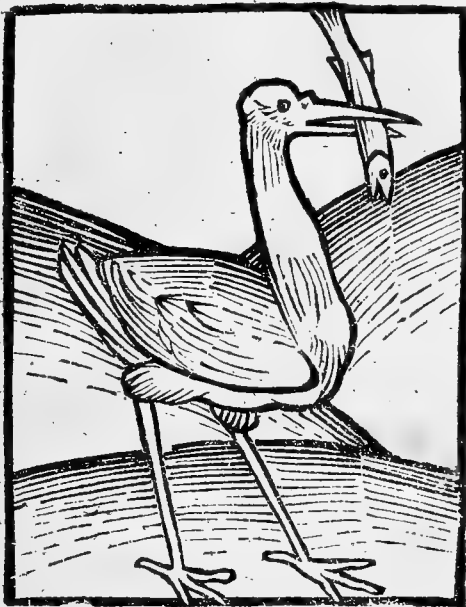
Inachos. Ex li. 8 na. re. Anachos est auis acuti visus valde: q̄ ⁊ pullos suos anteq̄ babeat alas cōpletas p̄cutit: ad solem aspicere cogit. ⁊ si cui⁹ oculus lacrimetur: ip̄m interficit. alios vero nutrit. Nec etiā marinis auib⁹ cibaf: eosq̄ qñ q̄ de super in aere leuata natantes cōtemplatur. quā ille videntes se submergunt. At illa ppe aquas descēdit: eas vsq̄ ad suffocationē in submersione manere cogit. et tūc plumis ad sup̄ficiem aque deductas rapit.

Capitulum. lxxii.

Luscina. Actor. ip̄e ē filomena. vt in papia legit. Isidorus. Luscinia dicitur q̄si lucinia. que cantu suo solet signare diei surgētis exortū: eadem ⁊ accedens a cicerone vocat. Ambrosi⁹. Luscinia p̄ uigil custos cū oua quodā sinu corpis et gremio fouet in somnē longe noctis laborē cantilene suauitate solatur quo possit nō minus dulcib⁹ modulis (vt mihi uidetur) q̄ foru corpis oua animare que fouet. Plinius libro 8. Luscinis dieb⁹ ac noctib⁹ cōtinuis q̄ndē cū garrulis sine intermissu cantus est. Den sante se frondius germine digna mirat auis. Primum tanta vox in tam paruo corpusculo tanq̄ pertinax spiritus. Deinde vna musice p̄fecta scientia modulatur editur son⁹. ⁊ nunc continuo spiritus trahitur in longum. nunc variatur in flexo: nūc distinguit consci so copulatur in tortu. Itaq̄ cesaris iuuenes habebant luscinas greco et latino sermone dociles. p̄terea meditantes in diē assidue

nona loquētes. Postremo hyeme ip̄a nō cernitur. linguis earū tenuitas illa prima non est que ceteris auib⁹. pariunt in vere primo plurimum sua oua.

Capitulum. lxxiii.

Signales. Alb. i li. de na. al. Signales aues sūt orient⁹ valde magne pedib⁹ magnis ⁊ rostro boib⁹ nō nocētēs. Piscib⁹ in flumib⁹ ⁊ i alijs stagnis insidiant: ⁊ illos comedūt.

Capitulum. lxxiiii.

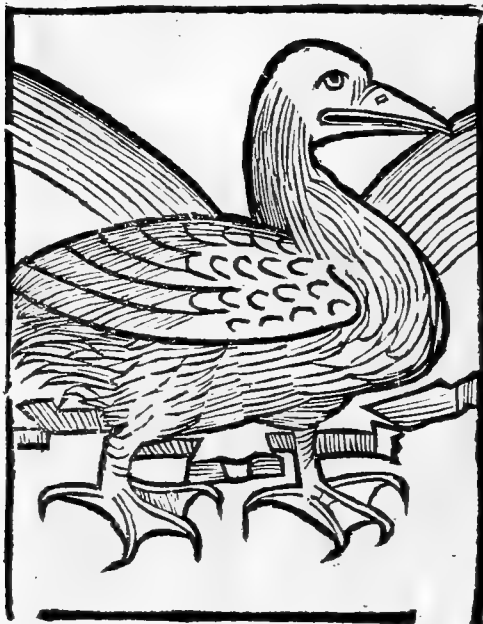
Erula. Ili. merula ātīq̄ medula vocatur eo q̄ modulat. alq̄ āt merulā aiūro

Tractatus

citata. qz sola volat qst mera volans. Nec cu
 in oibz locis nigra sit: in achaia tu candida e
 Plin. li. viij. Merula folio lauri fastidiu annu
 um purgat. Idem in li. x. Abeut z merule in vi
 cina: s; pluma no amittit: nec occultant nisi
 spe cibi quo hibernu pabulu petut. Merula
 ex nigra ruffescit. Estate canit. byeme balbu
 tit. circa solsticiu mutat rostruz. anniculis in
 ebur trassfiguratur dntaxat maribo. Ex li. de
 na. rez. Merula dicebat olim medula: qz mi
 rabiles vocis modulos reddit. maxime cum
 vernum tempus imminere pspexerit. Nam
 byeme tacet: aut tm balburit. Olim merula
 fuit spectandum in clero miraculum: que ar
 te humana edocta nouem notulas in ordine
 fm musicam cantabat. ita pfecte nullus mu
 sicozum eam aliquatenus imitari posset pa
 rilitate concordantie. Nec quis croceum
 quatulumqz colorem habet in pectore: reli
 quam vero corporis occupat nigredo. Des
 rula domestica contra naturaz carnes come
 dit. z bec dulcius canit: libenter se balneat.
 z plumas rostro purgat. Lunqz nigra sit et
 turpis: in delectatione mouet seipam. ppter
 amenitate vocis. merula plumas no exuit.
 sicut cetere aues: sed rostru suu singulis an
 nis mutat in candore. z in byeme vix potest
 volare. ppter pinguedinem.

Operationes

2 **Ualy.** Merularuz simus quirusum come
 dunt si tritrus sit z cu aceto disteperat. mox
 pbecqz nigre superponatur: eam extirpat. sic
 quoqz lentiginem elimat.

Capitulum. lxxv.

Aergus. Ex li. de na. re. Vergus sta
 mina stagnaqz innatat: z pisces pseq
 tur. sic dicitur: eo q in aquis se mer
 gat. diutius tamen sub aquis morari non vas
 let. qm in aere spiritum recuperat. quando pcu
 ri debet in aqua mergit. Serenus suspicius
 tradit q quedam earum species est: quam a
 re comutam vocant: eo q rubeas plumas in
 capite instar cornu habet. Contra omne gen
 auium pedes habent in cauda. ita vt cum in
 terra stant sicut ho gestu pectoris eriguntur.
 Das aues beatus Martin⁹ diuina virtute
 coegit aqua contra naturam suam deserere: et
 arida loca desertaqz petere. Dazpulli statim
 vt oua exeunt tanto vigore pollent. vt si ma
 tre eos pdere cotigerit virtute ppria vinat.
 Et vt dicit experimetator in byeme pinguis
 res sunt ppter paucitate motus. Omne enim
 animal sereno aere gaudet: z in eo plus vagat.
 Plin⁹ li. xvij. mergi sicut cetere aues aqua
 tice pennas rostro purgantes: aut maria aut
 stagna fugietes presagiut ventum.

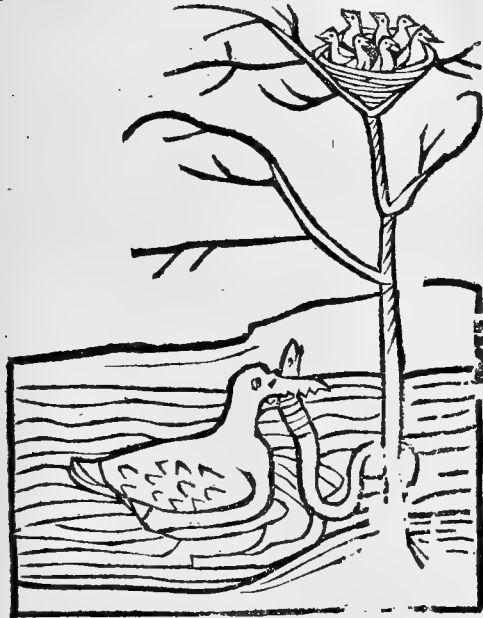

Capitulum. lxxvi.

Aerillus z meropes. Isidorus. De
 aerillus auis est no multo maior meru
 ta. colore quoqz ppe similis: s; rostro
 pedibz vnguibusqz dissimilis. pde cupidus e
 Sed qz paruus z parui roboris. paruarum
 auium est psecutor. Nisicut accipitres z bes
 rodij socialiter volant. Imbuioz qtuor ex ill

De Auibus

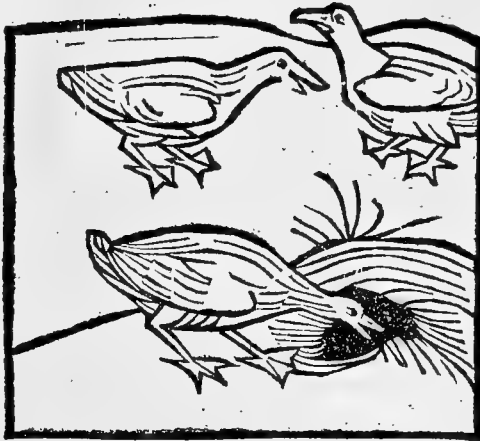
possunt vt cignū hoc modo capiāt. Prīm⁹ ex
eis cigni caput inuadit. Scōs 2 tertius ex
vtrōq; latere binas alas. Quart⁹ p̄o collū 2
pectus. Et sic cign⁹ auis granida: angustijs
circūsepta monere se nō valēs ab aucupe p̄
uenta capiē 2 occidit. ¶ Idem. Deropes est
auis hñs i dorso colorē clameū: pectore sub
rutilū: in ventre pallidū. Dec naturali colore
abundās: antra septē pedib; altitudis in ter
ra fodit: ibiq; nidificat: ac fet⁹ facit: 2 eos vsq;
q; ad robur debitū illic absconditos pascit et
nutrit. ¶ Jozath. Deropes solliciti sunt de
pullis suis. 2 qñ iā senescūt 2 volare nequeūt:
pulli fouent eos 2 alunt quousq; viuunt.

Capitulum. lxxvii.

AElancorifus 2 Dorfer. Albert⁹ in
li. de na. aialū. Delancorifus sic di
cta qz mortificat. Auis ē vt dic̄. Pli.
qñtitate parua: fecūditate magna. Nā vltra
xx. oua fouet: 2 oēs inducit filios. 2 ita dili
gēter pascit q; i nidis pinguiſſimi sunt. 2 cū a
nido volāt p̄ turbas m̄ em sequunt: nec ipsa
deserit eos donec p̄ seipos sibi ad pcuratio
nē sufficiāt. ¶ In li. vt. s. Dorfer auis ē aq̄ti
ca 2 magna. Rostrū h; ferratile 2 forte: 2 vn
gues fortes. 2 mergit sub aqua 2 capit̄ pisces
magno: 2 p̄cipue anguillas 2 gregatim nidi
ficat in arborib; iuxta aquas: 2 pascit pullos
piscib;: 2 sūt voraces. 2 d; de eis qñ auolare
debēt a nido. si sentiūt se nimis grauati cibif
de nouo sūpr; euomūt eos vt leues fugiendo
volare possint. 2 q; nō euomūt aliqñ percunt.
Sterc⁹ hui⁹ auis siccat arbores i qz ramis
cadit. Dec auis saturata exp̄dit alas ad se

lē insidēs palis 2 arborib; vt sicent. 2 qñ incl
pit volare vir eleuat: 2 caudā diu in aquā du
cit. vnde 2 a qbusdā humusculus vocat̄.

Capitulum. lxxviii.

Emnonides. Deauce 2 Derustio
nes. Albert⁹ in li. de na. aialū. Der
nonides aues a loco ab egyptijs sic
vocatas. De egypto enī volāt ad nilum ad se
pulchrū mennonis philosphi. semp in q̄nto
anno. 2 cum biduo ibi circūuolauerūt tertio
die pugnam ineunt: 2 se rostr; 2 vnguib; lace
rant: 2 tūc reuertunt in egyptū. ¶ In libro vt
supra. Deauce aues sunt ab mutatioe vocē
sue sic dicte. sūt aut̄ antib; maiores. 2 sūt bre
ui colli 2 breuib; pedib;. color; cinerei. oculis
glauc;. rostro ex pte croceo et ex pte rubeo:
semp clamans meauca. cadauerib; cupidissi
ma: 2 p̄cipue hominū. vnde 2 gaudet in tem
pestate. Insidiat̄ tamē etiā paruis animalibus
ab istis auib;. Etiā multe alie aues apud ma
rinos meauce vocant̄. ¶ In eodē libro. Der
rustiones aues sūt parue rapaces tñ: 2 aliqd
hñt de falconū natura: socialiter 2 volant ad
predā. Et aliqñ quattuor docent q; spe auxi
lij hois cignū p̄sternūt. et tūc vn⁹ capiti: duo
aut̄ alis insidētes: 2 quart⁹ pect⁹ oppugnās
cignū opprimēdo deiciūt vt ab aucupe capi
atur. qñ aut̄ siluestres sunt parua: 2 aurū sunt
insecutrices. Sunt aut̄ in figura 2 colore fe
re sicut merule: excepto q; pedes vngues 2 ro
strum habēt ad vncos ad capiendum.

Capitulum. lxxix.

R

De Auibus

Capitulum. lxxxj.

Musca. Acto: Musca ut fert et in mundicia nascuntur: immundis adherent: et loca immunda frequētant. Inquiete sunt et impoꝛtune et infeste pungitiue ac tumultuose. **H**idorus. Musca ex greco venit sicut mus. **D**e: sicut apes necate in aqua aliquo: tens post vni⁹ hore spacium resuincunt. **A**ristoteles. Animalia duas alas habentia: tantum pungunt aculeo: qui est interiori sui capiti vt musce et mustiliones. **C**ūq; quodlibet anulosum habeat membrum p quod sentit cibum. Musce ac mustiliones hoc membro pungunt et sanguinem extra hunc. Musca sicut et apis non facit strepitū ac sibilum nisi volando: scilicet alas p aerem inter ipsas: et corpus cadentem extendendo et contrahendo. Musca et formica non sunt nidificantes. In hyeme coeunt si aer conueniens fuerit et ventus meridionalis flauerit. Non autem separantur in coitu: nisi grauis ter quedam anulosa: quia coitus in eis multū durat: vt patet in muscis et araneis. Musca habet aculeum sicut apis extra eius natura est mollis et vacua. per ipsuz gustat et sentit: ac cibū attrahit. Habet itaq; dentes muscarum genus et apum: qui cum sunt similes dentibus alioꝝ. **E**t libro de naturis rerum. Musca proteruolat: et circumuolando strepitum facit ex aere circumagitato. Inter alias rostrum habet quasi cannam concauaz pedibus posterioribus alas acuit: anterioribus autem rostrum et caput lucez diligit: nec in tenebris ambulare nouit. Ad calozem se libentius confert.

Operationes.

Auscenna in quarto canone. Muscas interficit arsenicum: quando de illo ponitur ali quod in lacte et sugunt musce. Interficet etiā eas fumus eius et fumus thuris: atq; decoctio ebuli nigri.
Daly in libro vbi supra. Musce profunt oculozum doloribus et sui palpebrarum.
Que si comburantur et cum melle sup alo picie loca ponantur: capillos produunt.
Plinius libro vicefimo quarto. Musce q; dem necantur: si locus folioꝝ sambuci de coctione spargatur.

Capitulum. lxxxij.

Icedula. **H**idorus. **P**icedula est gen⁹ corui qui pugnat cum bubone. **C**orvus enim oua bubonis rapit: quia parum videt in meridie: et ea comedit. oua corui similiter de nocte. **A**cto. **I**dez dictū est supra scilicet de monedula. vnde videtur idem esse: sed forte diuersitas illa nominis puenit ex vitio scriptoris.

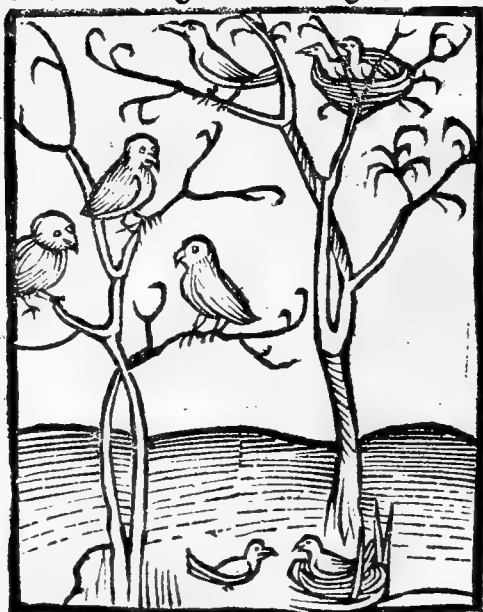

Capitulum. lxxxij.

Ius est auis: vt habet i libro de naturis rez. nobilis forma et roboꝝe minor q; herodi⁹. sed vn⁹ est color plus

Tractatus

marū ambobz: z tñ socialiter volare recusat. Nam inuidia fert z fastu. et cū impetit solus ambit honore victorie potiri. hoc quide estis mari pōt. z forte merito: s; reuera magis credibile est eū solū prede inbiare: nedum in volatu sociū habuerit. passu quoq; so dalē accipit at. Nō enim dubia fides est nīsum parem sui generis dedignari. z velut alieni generis aues plequi. z hoc p̄tra omnīū auiū genus. Mā vt dicit Aristoteles. Omnis auis in volatu p̄dam captiens parit sui generis auibz. Solus ergo nīsus expers est generositatis huius. z hoc cum ipō boie q̄ inter aialia terrestria animalis sui generis insidiari nō cessat. ¶ Alexander. Nīsus ac triciolus locum eligūt in quo aues captas deplumant singulis diebz: multaq; diligentia mundant q̄diu cōpares aues incubant: d̄bz eas mīstrant. ¶ Actor. Est autem nīsus aucupantiū volucrū minima: sed p̄ sexu z natura sua ad aucupandū promptis; lina: falconum generibz adiungitur.

Capitulum. lxxxiii.

Nocticorax vel noctua. Ex li. de naz. Nocticorax dicitur noctis coruus. lucifuga enim est: et nocte cibos querit. Mā si de die volaret a ceteris auibz impediret Nocte (vt vulgus opinat) mortē hominum prenunciare videt vocibz importunis. caput habet ingens. Nec vt aues cetera formatum Rostrum habet aduncū vt nīsus. vngues hamatos z asperos in domicilijs vt parietibz: p̄cipue q̄rimosis q̄ sine tecto sunt libeter habitat: z pullos suos fouet: hūanis vocibz delectat. mures z omne gen⁹ eaz p̄sequit. ¶ Nīsus

dozus. Nocticorax ipa est noctua: q̄ noctes amat. Est enim auis lucifuga: id est lucem fugiens: z solem videre non patit. Noctua dicitur: eo q̄ nocte circūuolet. hanc insula cretensis non habz. z si venerit aliunde statim morit. ¶ Ambrosius. Noctuaq; z nocticorax magnis et glaucis oculoz pupillis nocturnaz tenebrarū nō sentit horrozē. z q̄ fuerit obscurior nox eo crebrior volat⁹ exercet i offensos. Die autē videre nō pōt: q̄ exorto iplēdore: visus ei⁹ hebetat. Habet autem z noctua cant⁹ suos. ¶ Glosa sup psalteriū. Nocticorax ē auis vigil. t̄ther coru⁹ noctis: habitās in parietinis que vulgo ruine dicunt: vbi parietes stāt sine fundamētō. Unde scriptū est. Fact⁹ sum sicut nocticorax in domicilio. ¶ Glosa super Leuiticū. Noctua est auis rapax de nocte.

Operationes

¶ Plini⁹. Dui⁹ carnes paraliticos curant. ¶ Idem libro. xxxix. Noctua est cōtraria apibus atq; vespis scarbonibz z sanguisugis. ¶ Dui⁹ cerebaum coctū in vino vel cibo sum prum: remediū est capitis doloribz. ¶ Idem libro. xxx. Dui⁹ quoq; nocte p̄ tridui⁹ in vino data: tedium adducunt ebriosis.

Capitulum. lxxxv.

Nepa siue nepa. Albert⁹ in libro de naturis animalium. Nepa auis est longi rostri. in dorso colorē habet perdici: in ventre nīsi. rostrū autē molli luto infigit: z cibū vermiū req̄rit. z si aliquādo p̄fundus defixō rostro besit. pedibus lutum eruens se liberat. Nec in die quiescit: z i auroz

De Fluibus

z crepusculo volat: z ideo tūc in altū eleuatis etiam rhenb; capif. z habet carnes dulces ad comedendū. Hac sicedulā quidā vocauerūt,

Capitulum. lxxxv.

Onocroculus. ¶ Ex libro de naturis rerum. Onocroculus est auis que infimul multas recōdit escas ei postmodum extrahit et manducat eas. ¶ Plinius. Onocroculus similitudinē olozis habet. nec distare estis maretur omnino: nisi faucibus eius inesset alterius vteri genus. Hac omnia inexplēbis leanimal congerit. mira vt sit capacitas. mor perfecta rapina sensim inde i os reddita: in vtram defert alium ruminantis more. hos gellia septentrionalis proxima oceano mittit. ¶ Ysis dozus. Onocroculon vocant aues rostro longo. quorum duo sunt genera. ¶ Actor. Onocroculus vt legitur: auis est rostro longo: similis cigno: sed maior. porro iuxta Hieronymum: nisi falloz. est auis illa que fixo in palus de rostro hozrende clamat. que etiam in Afaia vocatur vlula. quasi ab vlulatu. Et dicitur in vulgari butozius. de quo dictum est supra. Que etiā de profunditate terre vel aque cibum trahere putatur. ¶ Ex libro de naturis rerum. Onocroculus est auis de partibus orientis. que cum vocem edere voluerit: caput in aquis ponit. z illic instar rugitus clamorem emittit. In faucibus quosdam habet foliculos: in quo primo cibum cōcipit. z post hozam in ventrem suum mittit: ibiq; eum digerit.

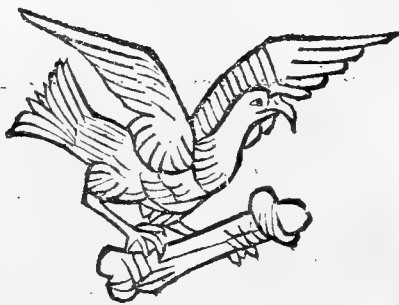
Capitulum. lxxxvi.

Opimach⁹. Ex li. 8 na. re. Opimach⁹ est Sarius serpētib; z pugnat cū eis Opbis em̄ serpens: machos pugnans. ¶ Actor. Opimach⁹ vt in Leuitico legit: est ex volucribus mūdis fm̄ legem. ex his videlicet q̄ gradiuntur q̄dem sup quattuor pedes: s; habet longiora rostro crura p que sal: in ne supra terrā. Estimo autē hunc inter volatilia minuta debere numerari sicut bruchum z locustā. q̄ sūt eiusdē generis. sicut ibidem legit. De ataco fo qui ibidem in eodez genere reputat: nihil me penitus alibi legisse memini.

Capitulum. lxxxviii.

Oriolus et Oriometra. Ex li. d. na. re. Oriolus est avis sic dicta a sono vocis. coloris aurei p totū. excepto q̄ in alis habet pennas: q̄dam cerulei varietate distinctas. Nidū in ramis arborū minutissimis mirā subtilitate dependit: ita vt in aere solo pendere videat̄ de terra cernētibz. Ip̄m q̄z nidū ab imbz camerat: ac densa fronde ptegit. ¶ Psidor? Oriometra dicitur q̄ gregem cucurmicū ducit. Unde de hac dicitū est superius in capitulo de Cucurmicis. ¶ Plin. li. x. Cucurnices aquilone volant: maxie oriometra duce. p̄mā earū p̄p̄inquantē terre rapit accipiter: ac sepe hinc comitatū sollicitant abeuntq̄z.

Capitulum. lxxxix.

Oryna et Dissifrago. Ex li. de na. rez. Oryna est avis magna vt cignus: fluvios ac piscinas inhabitans. rostrum habet magnū. et a gutture vsq̄ ad pectus instar facenili: receptaculū longum et amplū: in quo magnū simul reponit copiam piscium. vt sc̄z in tanta mole diffusa. natura nō egeat: paulatim q̄z digestis in ventre cibis inueniat paratū qd̄ prebeat. Nūq̄z aues hmōi nisi in aqua diffusio ri et piscibz abundantibz habitant: quia citissime parua aquā: et si piscibz copiosam in gluuie sue vacuant. ¶ Psidor? Dissifragus vulgo appellatur avis q̄ ossa ab alto dimittit et fragit: vnde et hoc nomen accepit. ¶ Plin. li. x. Alieni quibz

dem sui gen⁹ nō habent. sed ex diverso aq̄la et coitu nascunt. Id aut̄ qd̄ ex alienis natū est ossi fragi gen⁹ habet. Et q̄bz minores vultures pro generant. pullos aut̄ ab aquila deiectos ossi fragi genus excipiūt: et cū suis educant.

Operationes.

¶ Idem in li. xxx. Dissifragi venter arefact⁹ et potus p̄fert his q̄ cibos nō digērūt. Vel si m̄ manu teneant capientes cibū: p̄fert ad alligat⁹ sed nō p̄tinue. vnū autē est. Dissifrago intestinū om̄ia deuorata p̄ficiens: cui⁹ extrema pars ad alligata prodest cōtra collum.

Capitulum. xc.

Oribus. Plinius li. x. Oribus est avis bubone minor. noctuis maior. Aureis plumis eminentibz. vnde et nomē illi. Quidā latini asyonem vocant. imitatrix aliaz auiū: ac parasita et quodā genere saltatrix. capif haurit difficulter vt noctue intenta in alio circūeunte alio. q̄ si ventus agmen aduerso flatu ceperit inhibere p̄dusculis lapidū apprehensiss. aut gutture barena repleto stabilitate volant. ¶ Idem in li. xi. Itaq̄ buboni et oribo plume sunt velut auree. ¶ Aristo. Deniq̄z quidam orbum vocant bubonem. deprehendit aut̄ qm̄ venator incipit se mouere ad oppositā partem. ¶ Ex li. de na. rez. Oribus est avis q̄ vulgariter buans d̄r a sono vocis. nocte nāq̄ bubu horrisfice clamat. improprie voce humana simillans. Itaq̄ vt hominē p̄tractū frigore clamare credas. sed terras spaciales habet: in quibz hmōi

De Auibus.

voce pferit. In ceteris aut vt in plurimū muta est. Dec auis buboneminoz est: nocua maior. aduncum habet rostrū ac pedes: et emine/ tibus plumis habere videtur aures. preda viuit. carnibus vescit. mures psequit. z ab auibus ceteris odio habetur.

Capitulum. cxi.

Oua. Almanoz tractatu tertio. cap. de ouis. Oua galline z perdicis pl⁹ alijs puenientia. Post hec oua anatis i bonitate existit: quibus malū efficiat nutrimentū. Alia pō oua sic oua q̄ sunt parua: auium aut magna: comedēda nō sūt nisi medicine causa. Dico pō ouoz p̄us dicta genera galline vicz atqz perdicis sperma valde augmētant: atqz ad coitū stimulādo incitant. Anserū aut oua fasti diu faciūt grauem habentia odorē. s; galline z perdicis oua tempata sunt z puenientia. Vitellus quo ouī in caliditate tempatus existens bene nutrit. Albumen pō frigidū est z viscosuz dureqz digerit. Sanguis etiā ex eo generatus non est bonus.

Operationes

¶ Sera. Que eligim⁹ sunt oua gallinaz. nō ḡ oportet vt q̄ narrem⁹ alioz ouoz p̄tute: qz eoz natura est eadē cū nat̄ura illoz.

¶ Et cōplexio quidē ouī est frigidior corpe tēperato. Nā in frigidat̄a in frigidatione tempata z deficcāt sine mordicatione. Et oportet qz admixtrent̄ ex eis illa que sūt recentia. qz vetera nō sunt bona. Albugo q̄dez ouī administratur in

doloribus omnibus in quibus est necessaria medicina quā nō mordicat. sicut sunt dolores oculorum: z apostemata ani z pectinis. z omnia vlcera fraudulenta mala. z cū medicinis quā abscindūt sanguinem qui fluit a miringis cerebri.

¶ Et quā imbibit in eo lana z ponit sup̄ cōbustionē ignis aut aque bulliet̄ p̄fert multū. Et est bonū in emplastris quā ponit sup̄ frontē. z facit adherere pilos: quoz ortus nō est directus in palpebris. postqz miscet̄ ei medicina pueniens ad hoc sicut olibanū. z maxie pingue ex eo quō nō est antiquū neqz nimis siccum.

¶ Et iuuamentū est in hō nō ppter cōplexionem quā est in eo sed ppter viscositatē. Vitelli pō ouoz substantia silis est substantie albuminis.

¶ Et ppter hāc causam miscet̄ cū ceroris quā nō habent mordicationē: postqz fuerit elixatū aut assatū. Parū em̄ assarum deficcāt sup̄fluitates paucas. Et nos q̄dē estimauim⁹ qz qd̄ acq̄ritur ex hac p̄tute egressū est a sua cōplexione.

¶ Et miscet̄ similiter in emplastris que probibent apostemata calida.

¶ Rabbi Moyses cap. de ouis. Oua in se recentia sunt cibus p̄p̄inquoꝝ sanguini. sed oua dura assata sunt ex cibus grossis viscosis.

¶ Et oua iuuant ad coitum et maxie cum cepis et rapis.

¶ Galien⁹ sup̄ illo amphorismo. Eoz quā nutrit̄unt: oua nutrit̄ parū z tarde. z maxie in aqua cocta. z oua sunt grossus cibus sicut ius tritici z pisces. vitella eoz cum oleo rosato z croco remouent dolorē podagricoꝝ. z si multū doluerit miscet̄ modicū opij z inungantur.

¶ Contra incendiū ignis fiat vnguentū satis probatum ex vitellis ouoz recentium oleo rosato. cera alba z sepo arietino.

¶ Et idē valet succ⁹ plātaginis cū albumie onorū recentū z succo cucurbitę. Albumē ouī cū vitello in vinali positū alicui⁹ suspecti quouis modo sūpsit venenū interi⁹. infra certas horas illō patefacit vbi sit: quā si sit vltra gibū epatis. scz i venis vel venis vinalibus nigrescit z fetet.

¶ Si pō sit citra p̄cauū eius vt in orobo vel in testinis alijs rugat̄ z citrinescit. sed non fetet. Hoc reperit̄ in margine cuiusdā serapiōis ap̄ capitulū de vīna. ideo h̄ etiam h̄ addo.

¶ Auicēna libro. ij. ca. de ouis. Melior ex eis sunt oua galline recentia. Et melius quod est in eis est vitellus.

¶ Et melius eoz artificium est vt nō cum alio p̄gelenit̄. Post oua autē galline sunt oua auū que cursu earum procedunt.

¶ Oua vero anatis z similia sunt mali humoris. oua sūt ad eq̄litatē tendentia: s; ipoz albumē ad frigiditatē. z vitellus ad caliditatē.

f.
l.
e.
f.
b.
b.
j.
k.
l.
b.
a.
d.
b.

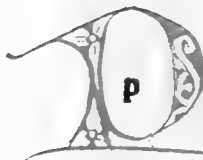
Tractatus

D
R
S

¶ Ampli' omnia oua p̄cipue oua passerū augmē
tū faciūt in coitu. ¶ Et d̄r q̄ oua anseris miscēt
cū oleo. ⁊ distillat tepida in matricē puocat mē
strua post quatuor dies. ¶ Et idem in libro de
viribz cordis dicit q̄ p̄fortat cor.

Capitulum. xcij.

Passer. ysi. Passeres sunt minuta
volatilia a puitate vocata. Oua
passeris in nido reperta cuculli co
medūt ⁊ sua obijciūt. ⁊ post illa su
cepta fouēt ⁊ nutriūt. Ex li. d̄ na.

rerū. Passer in tectis habitat: gregatim ad pastū
volat. omnibz auibz calidior est. cito digerit quicq̄
qd̄ glutit. vñ corp⁹ eius nequaqs̄ cibo sumpro
impinguat: s̄z tm̄ sustentat. Stere⁹ etiā ei⁹ cali
dissimū est qm̄ emittit. Supra modū q̄z luxu
riosus est ⁊ in furore citius p̄citat. s̄z nulla mo
ra discordie. Dicit Aristo. q̄ mas tm̄ vno āno
viuit. femia s̄o diuti⁹. qd̄ de passeribz oriet⁹ cre
dim⁹. Nā ⁊ illa nigredo de q̄ dicit q̄ est in collo
masculi: nō est in eis q̄ sunt apud nos. scilicet in
europa. Et as passeris apparet in rostro. qz iu
uenis habet illud tenez: ⁊ circa fances ei⁹ occū.
Senex s̄o durū ⁊ nigrū. In quibusdaz orbis
partibz morbū caducū hec auis patit. Et s̄v
Aristo. credit quia semen iusquamī comedit.
Dui⁹ pulli cū euolare debēt: vicini passeris cū
eoz parētibz conat⁹ ipoz euolāriū comitant⁹ vt
imbecilles si necesse sit pluriū p̄stipatiōe p̄fortē
tur. Aristo. Passer h̄z vocē sibi a p̄p̄riatā: sic
⁊ turtur. Passit̄ āt ⁊ vermibz sic ⁊ alie multe cō
similes auicule. Biosa sup̄sal. cxxiij. Passer

aliq̄ strepitū magnū faciēte volat: ne laqueo ve
natiū capiat. vñ: Anima inq̄t n̄ra sic passer ⁊c.
¶ Actor. Passer est auicula valde circūspecta
in tectis habitat ⁊ in altis locis in petre foramis
ne nidificat. Has nigredinē h̄z circa os. femi
na s̄o albedinē. Fertur aut̄ hec auis muscas
venari: ⁊ morbū caducū pati.

Operationes

¶ Auicenna. Passeres omnes male carnis sunt
⁊ omnia quidem oua. sed p̄cipue oua passerū in
coitu faciunt augmentum.

¶ Rasi. Caro passeris calidissima est ⁊ luxuriā
cōmouet.

¶ Plinius libro. xxx. Lintis passerum fermen
tis cremetozū duobus coclearibus in aqua
multa regio morbo resistit.

¶ Ex li. de na. re. Passer (vt dictū est) omnibz au
bus calidior. vñ caro ei⁹ stiptica est: ⁊ sanguis
incēna. Stere⁹ eius (vt dictū est) calidissimū
est qm̄ emittit: s̄z citissime infrigidat.

¶ Haly. Oua passerū augēt venerē. Sim⁹ eius
a lentigine purgat faciē: qd̄ si cum hois sp̄to
distemperetur. eo q̄ varices carbaplasment⁹ ex
tirpanantur.

Capitulum. xciii.

Pavo. Ex libro de naturis rerum. Pas
uo est auis pulcherrima: ⁊ pulchritudi
nis amica. Collum habet longū et ex
tentum colore saphirius: ⁊ pectus similiter. In
capite vero plumas desuper instar corone. vel
potius criste. caudam quoq̄ longā ⁊ occultam

De Auibus

quā cū laudat extēdat. si pedū deformitatem viderit: mox deponit. Sed et si a tacito spectetur: pēnas oēs q̄s spectari gaudet cōtra actis oculis abscondit a crimatu fundere colores gemantes incipit: et tūc parit. Itē nocte cū euigilauerit: seq̄ in tenebris p̄stitutū intueri nō pōt. clamās pauide suā pulchritudinez amissile se credit. Idem clamore suo serpētes deterreret: et oīa aialia venenata depellit. ne de facili ppe habitare audent: vbi vox illius frequēter audit. P̄auo q̄n alte ascēdit pluuię signū est. Aresto. P̄auo pullificat post triennium semel in anno. ponēs cubās oua. xij. t̄m vel minus. Das coit cū femina sua etiā supra cubante: et plerūq̄ frangunt. Ideoq̄ ponunt aliq̄n sub gallina ad cubandū. Ponunt autē oua duo ibi: quia nō possunt ab illis pl̄ extrahere. P̄auonis femina prima vice qua pullificat oua octo: et q̄nq̄s facit oua vēti. Et postq̄ p̄osnerit vnū ouum stat duob̄ diebus aut trib̄. et deinde ponit secundū. ¶ Palladius. P̄auones ab ydib̄ februaris calere incipiunt. faba leuiter torefacta in libidine p̄uocantur: si eis quolibet quinto die tepida p̄beat. Cupidinez quoq̄ coeundi masculus confitetur. quotiens circa se amictum caude gemmatis incuruat. et singularum capita oculata pennarum locis suis erexerit cū stri-doze procurrans. ¶ P̄bisio-logus. ¶ P̄auo sue cōparis oua dissipat et cōsumit. si ad illa etias accedere possit. Est enim inuidus teste Aristotile. prolem quoq̄ proprias non dignatur agnoscere: anteq̄ in cristam sibi simile ipam venisse prospexerit.

Operationes.

¶ Dyascorides. P̄auonis fel magne virtutis est eiusdem sc̄z cui et perdicis. vel alibi caponis et scorpij marini. ¶ Ad effusiones oculorū valet et ad caliginem aspredinemq̄ palpebrarum. ¶ Hieronymus. Simus quoq̄ p̄auonis feruorem podagre dicitur mitigare.

¶ P̄bisio. Caro p̄auonis diu reluctat putrefactioni: et inobediētissima est digestiōi. ¶ Sidorus. P̄auonis itaq̄ caro tam dura vt putredinem vix sentiat: nec facile coquat.

Capitulum. xciii.

Palumbus. Ar̄. Palumbe sunt aues que naturaliter sese diligunt: pugnat t̄n p̄tra se p̄nidis: eosq̄ sibi inuicem auferit. D̄sic et turtures in anno bis ouant binosq̄ pullificant. Danc q̄z p̄tinentiam seruant: q̄ si parem suū amiserit: vltēr nō coit. extra nidum stercoſ eiciunt: et cū corū pulli

creuerint: ad hoc ip̄m eos erudiūt: vt videlicet et ip̄e eiciant. Est autē palumbus minor colūba: nec domesticat vt colūba. Color ei⁹ ad nigredinē decliat. Pedes ei⁹ rubei et asperi. Viuunt autē ex fructu sicut et turtur. et palumbus semp̄ apparet. turtur autē nō. Duius generis femine nō diligunt coitum. Sidorus. Palumba est columba siluana videlicet auis casta ex morib̄ appellata. est enī comes castitatis: cū amisso corporali cōsortio solitaria incedat: nec carnalem vltra copulā requirat. Ex li. de na. re. Palumbi femina incipit oua cubare a medio die vsq̄ ad mane. mas vero residuo tpe. Das palumbarū fugit terram salſam et humidam: ac ponit in os pulli: vt asueſcat cibo. Palumbes amisso corporali cōsortio: viride quicq̄ in quo reſeſcat petit: nec carnalem copulam vltra requirit.

Operationes

¶ Plinius li. xxix. Palumbinus sanguis et imie prodest oculis cruore suffusis.

¶ Idem in li. xxx. Palūbi caro decocta i aceto dissintericis ac ciliacis medetur.

¶ Simus palūbin⁹ in faba sumit p̄tra calculos. et alias vesice difficultates. ¶ Similiter cinis plumaz palūbiū ferax ex aceto mulso

¶ Dyas. Simus palūbin⁹ calidus et caustic⁹ cū aceto trit⁹ et imposit⁹ scrofas curat: et caribunculos rūpit.

¶ D̄icto vero melle ac sesmine lini et oleo vt cathaplasma adhibet⁹ cōbustionib̄ medet. maxie vero fungos venenatos bibentib̄ p̄sidiū est.

¶ In meli⁹ facis es si cum vino et aceto bibatur.

A
B
C
D
E
F
G

Tractatus

Capitulum.xcvi.

Papiliones. *Isi.* Papiliones auicule sūt q̄ maxime floribz maluis habū dāt queq; stercore suo p̄miculos nas̄ sci faciūt. *Ex li. de na. re.* Papiliones sūt ver mesvolātes: q̄ maxie floribz inunt ex eis ci bos capiūt. post angustum coeūt: z masculo moriente post coitū femia edit oua. q̄bz editz morit. que p̄o p̄ h̄yemē durāt: z i estate p̄mes faciūt: q̄ caloze solis ac nocturno roze inuale scētes. alas p̄cipiūt euolātes. *Balladi? li. v.* Papiliones qm̄ apibz obsunt. mēse ap̄ili nes candi sūt. Tūc eni maxie abundāt florentibz maluis: quos hoc genere intercipiē? vas enēū miliario sile. i. altū z angustū. vespe iter aluearia colloce m? z in fundo ei? ponam: a lumē accēsus: illuc z papiliones p̄uenient: et circa lumē volutabuntur: z angusta vasculi ab igne p̄imo interire cogentur.

Capitulum.xcvi.

Platea pluuialis. *Pli. li. x.* Platea ē auis q̄ ad aues in mari p̄da se mergētes aduolat. eozūq; capita morisū corripit: donec capturā extorq̄at eadez cū se conchis iplēuit. caloze vēn? coctas euomit: atq; ita ex his esculēta excreās testas legit. *Ex li. d̄ na. re.* Pluuialē auis p̄e ad magni tudinē pdicis. varijs pēnis ornata: croceo z albo nigroq; distincta. aere soloyiuere d̄. Du ius argumētū ē q̄ licz piguescat nihil t̄v nq; in ei? vīceribz iuenti p̄r. Baculos plūbarof h̄nt aucupes. q̄s alti? in aere iactātes: reia sup̄ terrā tendūt: ac fugitātes capiūt.

Capitulum.xcvii.

Pellican? *Isi.* Pellican? est auis egyptia habitās in solitudine nili fluminis. Un̄ z nomē sūpsit. Mā canapos egypt? d̄. Ferē eā occidere natos suos. eosq; p̄ tridū lugere. deinde seipam vulnerare. et asp̄sioe sanguis sui filios viuificare. *Philisio.* Pellican? amator ē filioz nimis. q̄ cū cepint crescere: p̄cutiunt parentes in faciem. At illi irati repercutiunt eos z occidunt. z p̄ tridū lugent. Tertia die mater eoz p̄cutiēs costā suam z aperiens latus suum. incūbit sup̄ pullos z effundens sanguinez suum sup̄ corpora eoz suscitā: eos a morte. *Ex li. de natur? res*

De Anibus

Pellicanus dicitur quasi pellem habens canā id est plumas albas. In egypto circa nilum habitat: et lacte cocodrilli vivit. quod vtiq; bestia p̄ nimia māmillaꝝ habūdantia in aliquo palustri loco in magna quātitate eijcit. vnde et cocodrillū libenter pellican⁹ sequitur. Dec auis macie semp afficit: et quicquid glutit cito digerit. quid venter ei⁹ nullum habet. diuerticulum quo teneat cibum. solū enim visceris habet ductū qui ab introitu oris vsq; ad secreta nature pringit. Pullos suos sanguine lateris sui viuificat: cum eos p̄pter importunitatem suā occiderit. vel a serpente q̄ eis insidiatur interemptos inuenerit. Post sanguinis autē effusione adeo debilitat vt exire de nido nō valeat: sed ei⁹ pulli p̄ cibatiōe ei⁹ et sua exire cōpellunt. Quidā tñ eoz segnes exire nolūt et pereunt. quidā autē seipos quidem pascūt: sed matrē penit⁹ negligūt q̄ cum illa post cōualentiam viderit: pios filios nutrit. impios autem abijcit et contemnit.

la in parabola dicit. Perdix fouet q̄ nō peperit. fecit diuitias et nō in iudicio. In diuidio dieꝝ suoz derelinquet eas. et in nouissimo erit insipiens. Physiologus. Perdix oua pdit. s; ei⁹ mos est ouoz pditoꝝ dāna refartire: alterius m̄ris oua surripicdo. Amb. Perdix est auis astuta que alteri⁹ perdicis oua diripit: corpe suo fouet: sed fraudis sue fructū habere nō p̄d̄t: quia cū pullos suos eduxerit: eos amittit. Ubi enī voces illi⁹ audierint q̄ oua generauit: relicta ea ad illā se naturali q̄dam munere et amore p̄ferūt quā verā sibi matres cognoscūt. Aresto. Perdix si fuerit p̄pe marē et flauerit ventus impregnat. In coitu facit odorem fetidum. Ad modū vero galline sup oua cubat sup pullos: et colligit eos sub alis. Item in libro de natu. reruz. Perdicum mater volat in circuitū venatorum quousq; puli fugiant. et post fugam eozum fugit ipsa: tunc q; vocat eos secura ꝛc.

Operationes.

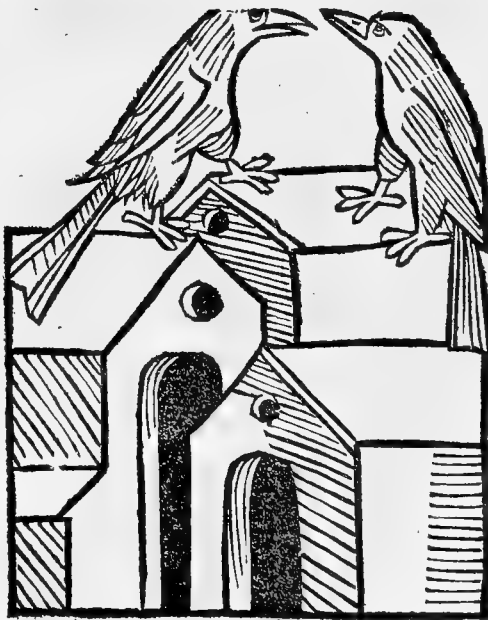
¶ Mido. Perdicū carnes p̄ ceteris auib; siluestrib; sanissime sunt. ¶ Qui⁹ auis pect⁹ cum supiorib; est valde lapidū. inferior vero pars nō ita. ¶ Perdix testate Plinio nō piguescit. ¶ Fel ei⁹ cū melle equo p̄dere p̄dest ad oculoz claritatē. ¶ Vaf. Fel perdicis eiusdē virtutis est: cui⁹ et pauonis. vnde valēt ad effusionē oculoz et ad caliginē asp̄redinēq; palpebrarū. ¶ Doly. E par quoq; perdicis siccatus diligēter tritū ac bibitum epileptie p̄dest. ¶ Plinius li. xxx. Jus perdicum recreat stomachum. morbo etiā regio resilit.

A
B
C
D
E
F
G

Capitulum. xcviij.

Perdix. Ex li. de na. re. Perdix ē auis dolosa et luxuriosa. masculis p̄ feminis dimicantibus victi calcant a viciorib; coitu. De nocte cōuersis posteriorib; perdicis sedēt. et libidinis tpe linguis adinuicē extēsis p̄ desiderio coit⁹ estuāt. Actoz. Perdix p̄pe terrā volat que cū in multis sit astuta in hoc d̄ esse fatua: q̄ sicubi possit caput abscondere: credat se totū latere. et cū ipsa neminē videat. putat q; neminē se videre. In hoc q; alienos pullos fouet et nutrit: cū eos citi⁹ amissura sit. Un̄ p̄pha Hieremias de il

Tractatus

Capitulum. xcix.

Pica. Iſidorus. Pica dicitur quasi poetis
ca: eo quod verba in discrimine vocis ut
homo exprimat. Ex libro de natu.
rerum. Pica est avis calidissima alba et nigra
varietate distincta. linguam habens latiore:
qua sermonem imitatur humanum. Nidus suum
inter loca spinosa constituit. etiam terra interi
us et spiritus exteri in circuitu subter ac desuper
diligentissime sepit ac munit. artissimum enim
tantum foramen per quod ingrediat in lateres
linquit. et hoc eo loco quo nidus inaccessibilis
lior est. quem cum ab homine visum senserit: ova
transfert alia commoditate digitorum iuvante.
Phebiologus. Pica garrula breuitatem alarum
causa longiore recompensat: nidum suum cum
duobus foraminibus constituit. per quorum unum in
trat: et alteram caudam emittit. In hoc autem
commendabilis: quod curia vel orta in quo nidifi
cat prospicit: multo clamore prodit. ita ut ap
posito reuocentur infelici.

Operationes

A Ex libro de naturis rerum. Carnes pullos
rum eius ad acumen oculorum manducantur.
qui tamen nisi prius exsoriati fuerint: fa
cile coctioni non cedunt.

Capitulum. c.

Picus. Iſidorus. Picus a saturni filio
nomen sumpsit. quod eo in auspiciis ute
batur. Ferunt enim hanc auem quod
dam habere diuinum illo indicio: quod in qua

cumque arboris nidificauerit: clauum vel quies
quid aliud fixum est: herere diu non potest: quoniam
statim excidat ubi illa infederit. Ex libro
de naturis rerum. Picus marti est avis parua:
aduncos ungues habens: et arbores rostro
penetrans. cumque supinum corticem arboris per
cutit: subesse pabulum intelligit: pullos in ar
boribus cauis educat. In quos cum sagittam
vel aliud tale quod miserit. Pico admota qua
dam herba statim eicit quantalibet ingestus
sit. Ex eorum genere plures nigri sunt ut meru
la. crocei vel offioli. Sed illi speciosiores ac ma
iores qui sunt in vertice ruffi: in pectore crocei
circa collum virides: in alis cerulei: in cauda
chouisci. Picus in agro tarentino negat vi
uere. Dicit proprium est semel in anno calue
scere: eo scilicet tempore quo rapa seminatur. De
hac aue quidam videtur versum dixisse. Parua
loquat volucris: diu te voce saluto. Si me
non videas: esse negabis auem.

Capitulum. ci.

Piralis. Plinius libro. xi. Piralis siue
pirotes vel pirausta est musca maio
ris magnitudinis. et quae cyprearia
fornacibus ex medio igni volat pennata qua
drupes. quod diu est in igne viuunt. cum euaserit lon
gior paulo volatu tunc emouit. Ex libro de
naturis rerum. In cypri partibus est muscarum gen
us quadrupes quae pennate sunt: et multo maiores quam
nostre. et pirole dicuntur: quoniam in fornacibus e me
dio ignium volant impune. et quod mirabile est:
quod quod diu in igne sunt viuunt. cum autem extra vola
uerint: paulo longius moriuntur.

Capitulum. cii.

Psita cus. ysi. Psitac⁹ in Indie litto
 ribz gignit. colore viridi. torque puni-
 ceo. grandi lingua: z ceteris auibz latiore. vñ et
 articulata sba ex pmit: ita vt si eam nõ videris
 boies locutũ putes. Ex nasa aũr salutat dicēs.
 auc vel kere. Cetera noia instrutiõẽ discit hinc
 z illud. Psitac⁹ a vobis alioz noia discã. Hoc
 didici p me dicere cesar aũe. ¶ Solin⁹. Sola
 India psitacũ aũẽ mittit. cui rostri tanra dur-
 ricia est vt cũẽ sublimi p̄cipitat in saxũ nifu se
 oris excipiat. ¶ Ex li. de na rez. Psitac⁹ aquas
 alias quocũq; modo parit s; pluuiã morit. Id
 circo in monibz gelboe ni dũficare fert. qz raro
 vel nũq; ibi pluuit. Laudã suam summo studio
 custodit. pennasq; rostro suo frequẽter extergit.
 Auis est luxuriosa nimiũ. bibitq; libẽter vinũ
 semetipsaz pede cibatur. z illo oris suo defert efcas
 sic hõ manu. ¶ Physiolog⁹. Psitacus q̄ vulgo
 papa gabio. id est pncipalis seu nobilis gabyo
 dicitur. eo as siue indicas habitat oras. Montem
 qz gelboe libẽter inhabitat. ppter ei⁹ siccitatem
 qz multa humiditate supabundãte in cute mor-
 rit. aliqñtũ silis est obelo z falconi. Virides
 hñs plumas. pect⁹ rotundũ. rostrz aduncum.
 tante fortitudis vt canea suã vi ex fõgis ferreis
 frangat. hois vocẽ imitat. Vire qz caliditas
 est in exsiccãdo risũ. Hoies etiã osculari do-
 mesticos psuevit. ad moro speculo ppria forma
 deludit. z nũc gaudenti: nũc dolenti silis eff. cif.
 In aspectu qz virgineo multũ delectat: z cum
 vino inebriatur.

Capitulum. ciii.

Porphirio. ysi. Porphirio est auis s
 modũ aliaz vnũ pedẽ hñs latũ ad nas-
 tandũ. aliũ s; fissum ad ambulandũ.
 In q̄ notat qz vtroq; elemẽto gaudet. z in aqua
 natas vt anates: z in terra ambulans vt pdices
 Dic solus ppter psitacũ pede suo instar manus
 aquã suscipiẽs ad rostrũ defert z potat: seq; hu-
 mano modo cibatur. qz cũ omni cibo z cum solo
 morsu oportet vt bibat. Virtutẽ em̄ appetitus
 bz debile nasaliter i artfãbẽdo cibũ z sibi incoz
 porãdo. Vni⁹ generi laudatissimi sũt: q̄ rostrũ
 hñt magnũ z crũ a plõga. ¶ Actoz. Porphirio
 vt fertur idem est qz pellican⁹. Vñ in Deutro.
 vbi s; in Hieronymi translationẽ inter aues i
 mũdas porphirio comedi phibet. Juxta sep-
 tuaginta interpretes pellican⁹ ponitur.

Capitulum. ciii.

Regulus. Ex libro de naturis rez. Regul⁹ q̄ z parra q̄si auis pua de multa est in prole z garritu. Conz dixerāt aliqñ aures inter se: sicut fabula refert. vt illa p̄ge habere tur q̄ sublimi volatu omnes alias vinceret. Cū q̄ parra sub aquile ascella latitante. Aq̄la oēs alias aues ceteras trāscēderet exiliēs parra in sedis aq̄le capiti z inde se esse victricē asseruit.

Capitulum. cu.

Scrabrones. ysid. Scrabrones a cabo id caballo vocati sunt. eo q̄ ex eis creent. Sicut autē scrabrones nascunt de carnibz equoz putridis. ita ex eis itez sepe nascunt scarabei vñ cognosati sūt. Ex li. de naturis rez. Scrabronū celle serangulares sunt: cetera nō cortice araneose. ¶ Liber de naturis alligat ibi Pliniū. cui⁹ vera lra est. Cetera autem cortice Nam a pncipio sic continuat. Vesp̄e in sublimie luro nidos faciunt. z in his ceras scrabrones in cauernis ac sub terra. Et hoz omniū sex angule celle. cetera autē cortice. Araneis fetus z ipe inequalis est. ali⁹ in vermiculo. Et autūz no tamen verno omnia hec carnes vescunt. in plenilunio crescunt. hyeme recondunt. Autores dicunt interfici puerū binum ter nouenis puncturis scrabronū. Scrabrones ac vespe nequa q̄ reges sicut apes habent: z ideo periculis plurimis subiacēt. horridos sonos ac murmura depro munt. Et hec magis in cauis locs hoz mella sunt humanis vsibz inurilia. Que

qui rapere voluerit: stulto piculo se subdit. nam eoz aculeis iaculatur.

Capitulum. cui

Scarabei. ysid. Scarabei dicunt eo q̄ de carnibz equoz putridis sepe nascūt. Thauri nō vocant scarabei terrestres ricino similes. Licendula q̄s scarabeoz gen⁹ est vt dictū est. ¶ Plin⁹ li. xi. Quibusdā in sects pēna rī tutele crusta supuenit vt scarabeis. quoz pēna tenuior a q̄s fragilior existit. his negat⁹ est aculeus. sed in quodam eoz genere grandicor nua prelonga bisulcis de rena forficibz in acuminē cū libuerit a morsum coeuntibz. Infans tum remedijs ex ceruice suspendunt. hos Egdus vocat lucanos. Aliud eoz est genus quē e simo ingentes pilis auersis pedibus volitat. paruosq̄ in his contra rigorem hyemis fetus sui vermiculos nidulantur. Alij magno cum murmure vel mugitu volitant zc.

Operationes.

¶ Plinius libro. xvii. Menstruosa mulier si segetē ambiat nudata scarabei decidunt z anis malia noxia. ¶ Idem libro. xxx. Viridis scarabei natura cōtuentium exacuit visum. ideoq̄ continuo eo sculptores gemmaz acquiescūt. ¶ Thauri vt dictū est vocantur scarabei terrestres ricino similes. nomen eis dedere cornicula. Alij pediculos terre vocant: qui stru mis impositi conferunt. ¶ Amcenna. Pleum in quo fricatur scarabeus valet ad doloze auris in ea effusum. similiter z corpus eius optime prittū.

Capitulum.cviij.

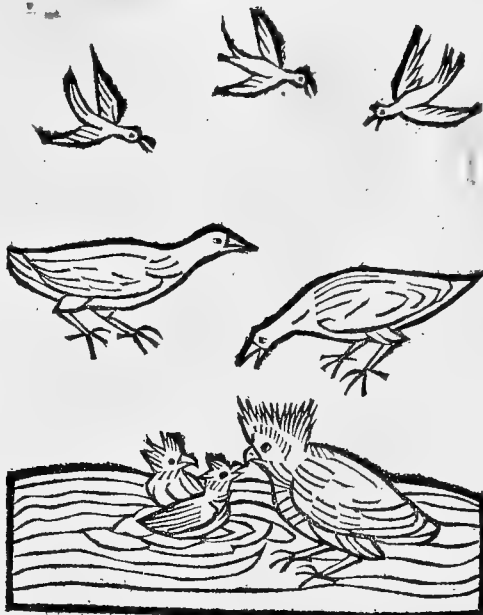
Linifes. ysi. Scinifes sūt musce minus-
tissime aculeis pmolesce: q̄b̄o tertia plas-
ga sup̄b̄o egyptioꝝ p̄plus est celus. ¶ Origenes
sup̄ Exodū. Hoc aīal pennis suspendit. p̄ aera
volitās: s̄z ita subtile z minutū: vt oculi visum
nisi acute cernēt̄ effugiat. Corp⁹ cui insederit
acerbissimo stimulo terebrat. vt quā volantē vi-
dere q̄s nō valet: sentiat stimulantē. Mosca sup̄
codē. Scinifes nati sūt in terra egypti de limo
musce. s. minutissime z inq̄ensissime inordinate
volātes: atz ī oculos ruēt̄es hoīm. requiē aufēre
z dū abigūt redeūt. ¶ Ex li. de na. re. Scinifes
sunt f̄mes minuti volātes. q̄ pecudū anbelitū
sequūt̄ z hoīes maxie. Pungūt at̄ aculeis doz̄
miēt̄es acri satis dolore p̄ posse. Un̄ in loc̄s vbi
abundat eaz̄ pteruitas: homīes delicati circa
lectos suos r̄betia sua tam subtiliter laqueāt vt
p̄bec scinifes ad nocendū trāsire nō valeant. ¶

Operationes

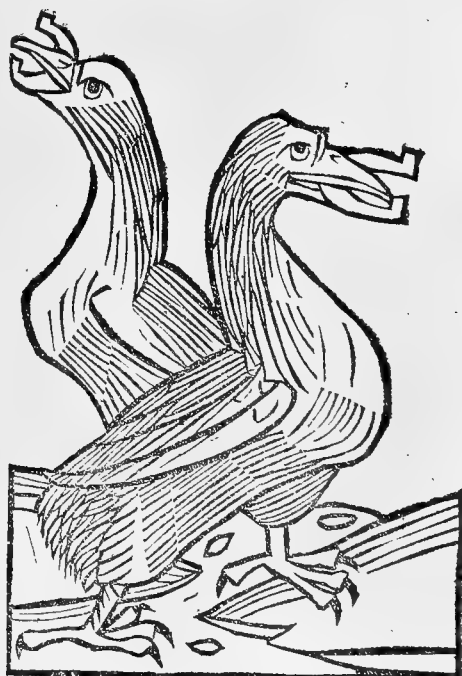
¶ Belbertus in li. de sensibz. Ex̄tēde pilū azū
c̄bi equi sup̄ portū dom⁹: nō ingredient̄ domū
illā scinifes dū stat in ea pilus.

Capitulum.cviij.

Strix Selentides z strophilos. Alb. in
li. de na. aīaliū inq̄r. Strix est auis noc-
turna. de q̄ Lucan⁹ meminit dicēs: q̄ tepidus
bubo q̄ strix nocturna querūt̄ur. Dec auis a
vulgo ama ab amādo vocat̄. eo q̄ pullos amat
Et sic d̄: q̄ sola inter aues pullis humorē lactes-
um instillat. ¶ Actor. Hoc nomē strix equinoz
cū est ad auem illā. s. selentide. de q̄ iam dicet̄. z

ad bestia herma cōsimilē. ¶ Pl. li. x. Selentides aues vocant̄ quaz̄ aduentū p̄cibz̄ impe-
trāt incolē casini mōtis fruges eoz̄ locustz̄ va-
stantibz̄: nec vnde veniāt̄: q̄ve abeant cōpertum
est illis nūq̄s p̄spectis nisi cū eaz̄ p̄sidio indiget̄.
¶ Actor. Idē inferi⁹ de zelenide. iuxta li. d̄ na.
rez̄ dicet̄. Ex q̄ viciū sc̄ptoz̄is ex altera p̄e esse
videt̄. ¶ Solin⁹. Strophilos est auis parui⁹
la. q̄ dum escas affectat os cocodrilli paulatim
scalpit. ac sensum sca lburigine blādiēte aditū
sibi vicz̄ in fauces eius facit. Dō conspicatus
ycheomon beluam penetrat. popularz̄ visces
ribus erosa ex aluo exit.

Capitulum. cix.

Strutio. Actor. Strutio aliqui quidem alas erigit: sed volare nequit. est enim in gens corpe: rara in plumis. habet autem alas similes bestiarum rodium et accipitris. Ferrum comedit. **Aristo.** De strutione est opinio: quod non sit de genere avium propter diversitatem sue creationis. parum enim quadrupedibus assimilatur: partim avibus. Non habet alas sed figuras alarum que volatui non conveniunt. quod non sunt tenues ut pili. sed sicut quadrupedes habet palpebras superiores et in eis pilos. Habet iterum plumam multam in inferiori parte corporis. et duos pedes ut avis. sed unguem fissum ut quadrupes. Est enim magni corporis. cum avium corpora necesse sit esse parva: alioquin volare non possunt. Tres habet digitos in utroque pede propter alas et propter pondus. Quis sit ponderosus corporis: et non boni volatus. multam habet superfluitatem: multumque coit. sicut et gallina et perdix. **Ex li. de na. re.** Strutio est avis pene bestialis generis. Habet enim pennas: sed nunquam utitur eis in volatu. Alas habet tenues et plumas velut pilos. In eundo alas erigit adeoque in terra currit ut equos celeritate precedat. Habet autem unguulas bifurcas ad comprehendendos lapides quos emittit in fuga contra insequentes. Ferrum comedit et digerit: quia calidissime nature est: et equum naturaliter odit: et miro modo persequitur. Equus etiam illam instantium odit ac rennet quoniam videre non audeat. Difficilium parvum sub alis habet. quos se in latera repurgat et agitat quando provocatur ad iram. In pectore habet magnos et latum ad protectionem magni corporis sibi creatus. Porro stoliditas ei tanta est. ut cum frutice collo occulta veritatem reliqui corporis latitudinem latere credat. Naturaliter autem calidescit. et ita plumas eruit. ut et nudus fere remaneat. Sed corium habet fortissimum quo in plumis pregitur ab importunitate frigoris. corpus habet fere ad magnitudinem asini. statura mediocrius. Quae quoque eius adeo magna sunt ut ex transversa secta vasa fiant ad bibendum pro amplitudine sua. **Physiologus.** Strutio solo visu ita fouet onas suas in baren a recondita: ut ex eis pulli egrediantur in lucem. Nec inter aves ceteras duas tantum digitos continet ad modum unguularum arietis ita quod de concavitate pedis sui subitus quasi de funda projicit lapides super hominem. Ferunt etiam oculum in intueri celum: et altero terram.

Operationes.

Rasi. Caro strutionis omnibus grossior indicatur.

Capitulum. cx.

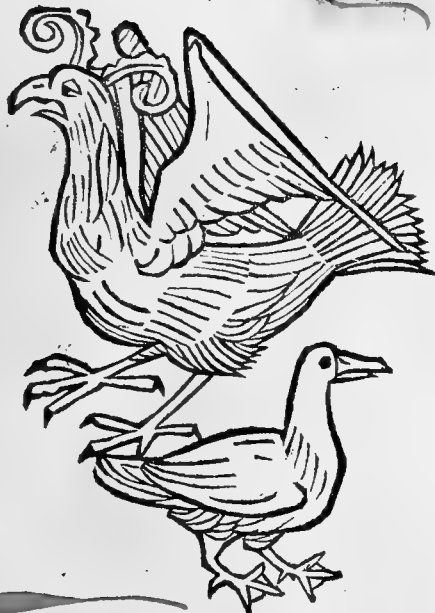
Strutio camelorum et Sturno. **Plinius.** Strutio camelorum affrici vel ethiopicis: aves sunt grandissime et pene bestiarum generis altitudinem equitatis insidiantis equo excedunt celeritate vincunt. ad hoc solum dantis penis ut currente adiuvent: cereas non sunt volucres: nec a terra tollunt. Ungulis bis ceruinis similes quibus dimicant: bifurcae et comprehendendis lapidibus. Quos in fuga contra insequentes ingerunt pedibus. **Actor.** Videtur esse strutio camelus species strutionis. vel ipsum metam genus sic appellari. quia sicut dictum est supra. pedes habet similes pedibus camelis. **Ex libro de naturis rerum.** Sturni sunt aves parvae ad volandum extente fusco nirentes colore. Latenter volant: et quodam orbe circumaguntur omnibus in medium tendentibus. et hoc propter accipitres qui eis insidiantur. Vespere quidem aggregant. Atque immensis turbis. commurmurant. nocte silent. aurore rubente murmur excitant. Demum vero divisae per turmas ad cibum volant. **Plinius.** Est autem et sturnus ex avibus loquentibus. Unde et caesares iuvenes habebant sturnum loquentem.

Operationes

Rasi. Sturne vel sturni caro grossior est quam pulli vel coccyricis. Ventrem stringunt: et multum nutriunt.

Capitulum. cxj.

Capitulum.cxi.

Turdela et Turdo. ysi. Turdela q̄si ma
ior turd^o d̄z. cui⁹ stercore viscū gn̄ari pus
taf. Turdi at̄ a tarditate vocati sūt: hyemis em̄
p̄finito se refert. ¶ Ex li. d̄ na. re. Turdi sūt aues
pue q̄de corpe: s; puidētia magne. In cacumis
nib; arboꝝ luto nidōs edificāt z pene p̄ceptim
.i. p̄tinue p^o coitū generāt. z mix qz. x. dieb; ona
i ytero maturescūt: z postea pariūt. ¶ Pl. li. r.
At abeūt z turdi i vicina: s; hū plumā nō amit
tūt: n^o occultāt nisi spe cibi q̄ hybernū pabulū
petūt. itaq; i germania hyeme turdi maxie cer
nūt. Et sūt aues trimestres sic z turtures. His
color estate circa collum vari⁹: hyeme p̄color.
In cacumib; arboꝝ luto nidificātes pene cō
terrim i secessu generāt. Agripina p̄iūp̄. A landij
cesar; turdū habuit (q̄ nūq; ante) sermonē ho
minū imitantē. ¶ Pall. Turdi nutriēdi sūt in
cubiculo: itaq; includant̄ illesi ac recēter capti
mix; aliq̄b; añ nutritis: q̄z societate ad cibos
īpos capiēdos pauidā noue captiuitat; mestis
tudine p̄solēt. Sit aut̄ loc⁹ mūdus ac lucidus
z vndiq; leuigat⁹ in q̄trāsuēse figāt p̄ite: q̄b;
p̄nt post inclusū volatū sedere. rami q̄z virides
sepe mutēt. carice tunse mixt; pollinib; p̄beant̄
mirri etiā (si facultas est) lētisci olea stridere ses
mina interdū excludēda fastidia: maxieq; aq;
tribuat̄ mūda. Turdi nāq; si alēdo saginent;
z voluptatē cibi: z reditū maximū p̄stant. p̄cis
tate b̄nificiū misstrante luxuria.

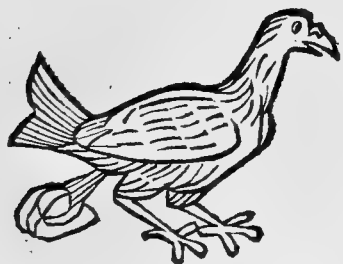
Tarda et Tragopa. ysi. Tarda ap̄d
nos d̄z eo q̄ tardo z ḡni volatu detē
ta: nequa q̄s (vi ce: ere volucres) velo
citate pēnaz atollit. Grece at̄ gras
dipes vocat̄. ¶ Qui. oua auis tarde (f̄m q̄ d̄z)
sūt tinctura bona. ¶ Ex li. d̄ na. re. Tragopa ē
auis i ethyopia ferruginei color; maior q̄s aq̄la.
caput h; vi fenix: excepto q̄ i eo cornua h; vt
aries. vñ illō armatū p̄fert aduer; ius oēs aues
sibi d̄riātes. ¶ Solin⁹. Tragope ē auis maior
aq̄lis: cornib; arietinis p̄ferens caput armatū.

Operationes.

Auicē. Qua auis tarde sūt tinctura bona.
B Experitur boza qua preparata sunt ad illud
cum filo lane in eis penetrante.
C Idem. Succus auis tale p̄fert impetigini.

Operationes

Auicēna. Turdoꝝ stercoꝝ comedentiū risi
p̄fert panno z morpbee z etiā empetigini.

Capitulum. cxiii.

Turtur. ysi. Turtur a voce nominat
 aus pudica. semper in moribus iugis: et
 in desertis comorans. Tecta enim hominum
 et conversationem fugit. et comoratur in silvis. Que
 etiam hyeme deplumata in truncis arborum cava
 nis habitare prohibet. Cuius e contrario columba
 humana hospitia diligit. domorum semper planda
 habitatrix. ¶ Ambrosius. Turtur est aus pudica:
 que ubi conjugalis propter fuerit a missione viduas
 ta: coniunctionem iterare recusat: nec iura pudoris:
 aut complaciti iuri federa resoluit. et primus amor
 eam decipiens: pro doloris ex morte: que suavitatem
 ex charitate dilecti generat. Discite ergo mulieres
 quanta sit viduitas gratia: que etiam in animalibus predicatur.
 Turtur enim nescit prima fide irrita facere: quod prius
 ma coniugii sorte amissa novit castimoniam ser
 vare. Nec aus in nido suo folia squille super
 iacet: ne pullos suos lupus incurset. Movit enim
 quod huiusmodi folia lupi fugere consueverunt.
 ¶ Ex libro de natura rerum. Turtur socium diligit: eo quod
 mortuo vel capto incedens solitarie. siccis arborum
 ramis incidens. gemens ac tristis. nulli a nido
 est infesta: sed ad omnium infestationes patientissi
 ma. in locis tutissimis et delectabilissimis habi
 tat per totam hyemem in cavatis arboribus. In plu
 vis iacet. in vere autem producit. multe que de earum ter
 ras calidas hyeme perit. et multe remanent: si lo
 cum habeant. soli oppositum ad quiescendum aptum.
 Aliquando ita debiles sunt naturaliter: ut in a nu ca
 pi perit. Quas sepe ternas pariunt. sed nunquam plus quam
 duas educat. sicut et palumbi. Turtur ouas i
 vere bis et sepe ter. Sed si quando unum par ouorum cor
 ruptum fuerit. aut casu perierit: solaque avium pul
 los suos de nocte pascit. ¶ Aristo. Turtur ex
 fructu vivit: sicut et palumbus. Palumbus autem
 semper apparet: turtur autem non. Coit quidem turtur
 post tres menses: pregnantis est diebus. xiiij. et totum
 diem cubat. Vivit autem et cubat sic et columba quoniam
 decim annis. ¶ Palladius. Turtures ut alant brevis
 in et prope obscuro cubiculo claudendi sunt: quos
 nutrire facillimum est. quod nihil expetunt.

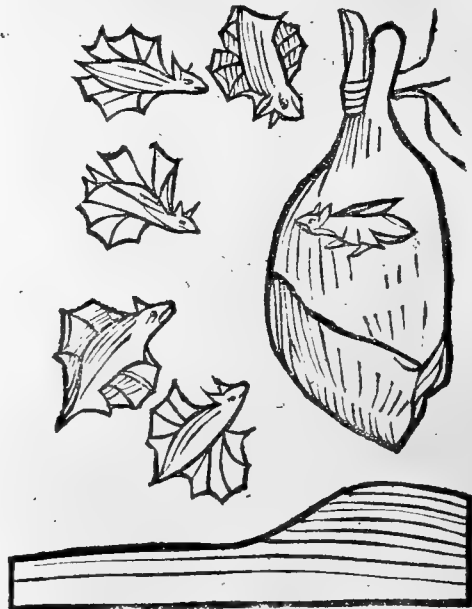
Operationes.

- A** Aniceum. Sanguis turturis calidus distilla
 tur super aurem periclitam et dolorosam.
- B** Plinius libro. xxxix. Turturum sanguis eximie
 prodeit oculis cruore suffusis. Fimus earum
 albugines extenuat.
- C** Darius a le dextre sanguis medicinalis est
 immisus oculis.

Capitulum. cxiiii.

Anellus. Ex libro de natura rerum. Vanelli sunt
 aves que Plinius simphalides vocat.
 fat pulcre: columbina magnitudie
 cristato capite: paucis collo quod
 colore viridi et lucet. reliqua pro
 corporis varietate distincta. Decaus cum hominem
 etiam a longe nido suo appropinquare se ferit egressa:
 statim cum clamore occurrit. Sicque stulta dum
 hominem a nido suo amovere se credit: ipso clamore
 inditio nidum perdit. que progressus homo spoliare per
 dit. Hoc idem dicit Plinius: licet per alia scriba.

Capitulum. cxv.

Vespilio. Ar. Vespilioes hnt pedes sic aues: z caret cauda qm snt agricte. Ip saqz ale snt mebrantiles. i. corio indistincte et si cauda habuissent: motu alaz pberet. et qa no snt diuise instar muriu hnt i viraqz pre mandibula: detes. z victu sibi de nocte acqrut vt bu bones. Amb. Vespilio e aial volatile sil z qua drupes. detibz etiā vnt: q i alijs auibz repiri no solat. Parit at vt qdrupedia no ouas: s pullos viuētes. crepusculo volare cōsuevit. volatqz in aere. no aliq pēnaz s mebrane sue fulta remis gio. ysi. Vespilio dzeo q lucē fugiēs. vesperti no crepusculo circūolet pcpiti motu acta. aial muriū silē nō tā vocerelonās qz stridoze. Ex li. de na. re. Vespilio qdrupedia cetera volatu excellit. In pntibz indie snt vespilioes colūbis maiores. hntes qsi hoīm detes. be in facie pcutiūt hoies. nares eis z aures aliaqz mebra amputātes. Fert q hec auis strepitū qrit: z sangnis ei depilat. Glō. sup Deutro. Vespilio circa terrā volat z pēnis abulat: immūda ē fm legē

Operationes

¶ Qui. Vespilionis lac (vt dicitur) est vrina ipsi. in ipso autem est absterfior z vehemens calefactio. ¶ Unguetū vespiliois pibet māmillas puellaz a magnitudine. ¶ Terēbz ei cū melle cōfert pncipio aque descēdēt in oculū. ¶ Eius cinis acuit visum. z pferit vngule z albugini.

Capitulum. cxiij.

Vespa. Ar. Vespa e aial annulosū volatile. Aculeis venenosū q dicitur de putridis animoz carnibz nasci sic fuci de mulis. scabros nea de eqs. z apes de vitulis. Itē vespa aerem

no recipit. i. no sua qz vita z nutrimentū est circa sterco z carnes. Et est de aialibz q manēt cū focijs suis: sic formica z apis. hz at lanceā interis scisco pio exteri. Sanguie caret: aliaqz membranas cooptas hz. Accidit vespis senectutez etuere. Apesqz nocent a vespis. Ideoqz nocet apibz illas appropinqre. Ex li. de na. re. Vespe ex eqnis carnibz aliqñ pcreant. in plenilunio magis crescere dicunt. hāz vita circa sterco est Ceras qdē faciūt: s non ex collectōe floz. z ob h inutiles snt. Ar. Vespārū cibo est ex flozibz z fructibz: sepe qz viuūt ex cibis aialitū. Duntaxta venat in fine hyemis: z plures eaz venat circa calē. venantqz mutita ppe aggeres magnos z altissima loca. oēs qz vident cū aculeis. no autē pgregāt vespe flores. nec cibāt ex eis sic apes. s cib eaz in maiori pte est ex carne. ideo qz circa stercoza manēt. muscasqz magnas depēdūt z caput eaz abscindūt. nidos sub terra faciunt z vt formice terrā extrahūt. Preterea iuxta Plinū qdaz vespe spalāgioz gen pūmunt z in nidos suos portāt. de inde illinūt. z ex his in cubando gen suū pcreant.

Operationes

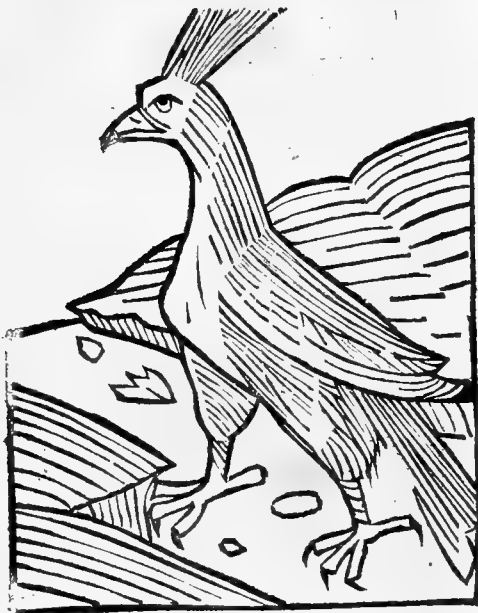
¶ Costan. Vespe z apes eis qz pungūt timore calidū z rubore faciūt. rostrqz eaz remanet vbi tangūt. ¶ Et aliqñ morzi sudore patiūt z abhominacionē. ¶ Qui. in. ij. can. vespaz puncture bonū est polū emplastri more superpositum. ¶ Silt folia siluestris malue sedūt illā emplastrata. Itē sterco capraz attrahit vespe venenā. ¶ Ex sale qz cum aceto z melle fit emplastrū ad puncturā vespe. Et oleū lauri pferit eius mordicationi.

A
B
C
D
E

Capitulum. cxiij.

Ullula. ysid. Ullula est avis a plactu et luctu noiata. Cū em̄ clamat aut fletum imitat̄ aut gemitū. Cū ap̄d augures si lamēt̄ tristitiā tacens ostēdere fert̄ p̄peritatē. Actor Ullule (vt dic̄ glosa sup̄ ysaiā) sūt aues magnitudinis cozuine. maculis resperse. q̄ rostro ī palude fixo horrendo stridūt. habētes vocē silēm ululatu lupoz: vñ et nomē acceperūt. et vocant̄ gallice buboz. De hac etiā super̄ dictū est ī ca. Suthozio. et de onocroculo. q̄ noiā sūt idem.

Capitulum. cxviii.

Upupa. ysid. Upupa est avis spurcissīma cristis extantibz galeata semp̄ in se pulcris et humano stercore cōmorans. Upupa grece dicta eo q̄ stercore humana cōsideret. et festi pascat̄ fimo. Cuius sanguine q̄ se inunxit dormitū pergens demones suffocātes se vi debet. Glosa sup̄ Leuiticū. Upupa lugubris est et luctū amans. Cū et in lege comedi p̄hibet̄ q̄ seculi cristicia mortem operat̄. Physiologus. Upupe pulli cū parentes suos senuisse viderūt ita vt neq̄ volare neq̄ videre possint. vetustissimas parentū plumas euellūt. et oculos eoz liniūt. fouētq̄ eos sub alis suis: donec crescāt eoz penne. et reilluminēt oculos eoz. sicq̄ mutūā vicem parentibz reddūt. Iorath in libro de aialibz. Upupe pulli parentes suos fouentes anhelant iug oculos ipoz vt visum recuperēt. Et li. de na. rez. Upupa est avis admodū pulcra: s; immūda. vna tñ voce sicut et cuculus im

portuna est. hiemelatet: et nuda est. vere pducit̄. Duius parentes senescentes inter pullos iam adultos in nido plumas exiūt et interim a pullos pascut̄: donec vires plumasq̄ recuperent. Cū em̄ senio visum pdiderint pulli notam naturaliter verbam colligūt: et eoz cecatos oculos indelinūt vt visum recuperent.

Operationes

Pitagozas ī li. romanoz. Sanguis v̄pupel/ lit̄ boi dormiēti demoniaca gignit fatalmata. **P**enne fo positae sup̄ caput boi sedant sōda id est dolorem capitis. **D**uius etiā lingua sup̄ illū suspensa. q̄ multā obliuionē patitur: ei p̄fert.

Capitulum. cxix.

Ultur. ysid. Ultur a volatu tardo nominatus putat̄: magnitudine quippe corpis prepetes volatus nō habet. Fertur pesne vsq̄ ad centū annos pcedere. Vultures autem sicut et aquila vltra maris cadauera sentiunt. Alius quippe volantes: que multa montium obscuritate celant̄ et alio illi cōspiciunt. Ambro. Vultures dicuntur sine cōcubitu generare et concipere. Solent etiam mortes hominis quibusdā signis annuciare. Cum em̄ la crimabile bellū acies inter se instruit̄. multo vultures sequunt̄ agmine. et eo fiant q̄ multa hominū multitudo bello casura sit futura preda vulturibz. Glosa sup̄ Leuiticū. Lex vulturum comedi p̄hibet q̄ bellis et mortuis gaudet.

Philologus. Sedet at vultur in altissimo loco quod retardat in ascensu a terra. ascendit quod tantum in altissima ut videat loca remota. Ideoque dicitur quod solus vultur est avis dei. Dicit etiam maiores aves rapaces ut accipiter in seculum. **Aristoteles.** Vultur gravis est et mali moris. famelicus et clamorosus. **Naturalis in locis a nido remotis valde.** et ut videat loca remota valde. ascendit ad locum altissimum: ibique sedet quod difficilis est ei elatio a terra. ideo dicitur quod solus vultur est avis dei: deprehendit autem lepores: et paruos cervos et capras ac vulpes et aialia cetera que retinere potest. **Idem.** Vultur nidificat in locis altissimis. et multoties super arboribus. **Innidet pullis suis cum impinguat.** nec pascit eos nisi de cibi sui reliquijs: et illos antequam volare possint eicit. Est autem avis alia que protectos illos cum pullis suis nutrit. unum par vulturum occupat unum magnam locum. et ideo secum alios nidificare non permittit. Est autem longe vite quod ex eo cognoscitur. quod natus eius semper inde manet. Cum enim fenescat elongat rostrum eius superius et arcuat. Et in fine fame moritur.

Operationes.

Esculapius. Vulturis penne combuste fugant serpentes a domo. **Jecur eius tritum cum sanguine per decem dies bibitur:** caducos liberat. **Sanguis eius cum succo marubij caliginem oculorum sanat.** **Adeps eius dolorem oculorum sanat:** et dolores nervorum evacuat. **Dyasco.** **Fimus vulturis medicinalis est.** nam fumigium eius secundum expellit. **Plinius li. xix.** Vulturis fel ex aqua dilutum albugines sanat oculorum. **Penna vulturis si scalpantur dentes acidum faciunt habitum.**

Capitulum. cxx.

Yon. Actor. **Yon** est avis immunda secundum legem cuius natura non satis est nobis nota. Est autem ut legitur de genere vulturis: sed minor quam vultur. **Decem est mens Alberti in libro de naturis animalium.** Et similiter in libro de natura rerum.

Capitulum. cxxi.

Bos ydros: et yfida. **Ex libro de natura rerum.** ybos est avis visu debilis que imitatur vocem equi. Et quicquid super eum volans: eum stupefacit: ipsumque fugere cogit. **Aristoteles.** ybos ideo cum equo pugnat: quoniam ipsum a pascuis eicit: et herbas comedit. Ideo stupefaciens eum fugere cogit: et forte interficit. Est autem avis pulchri coloris: et vita eius bona. **Hanc** apud fluvios et imagines eorum. **Idem.** ydros est animal volatile in Nilo flumine. satis inimicum cocodrillo. Nam de natura et consuetudine cum viderit cocodrillum in litore fluminis ore aperto dormientem involuit se limo quo facilius possit eius faucibus illabi. sicque faucibus suis irrepens erosus cocodrilli visceribus: tandem inde vivus exiit. **Ex libro de naturis rerum.** yfida: nomen vocis dicta est. avis quidem parva: sed pennarum vetustate clarissima. In dorso colore habet inter viridem et ceruleum. In pectore vero profert imaginem carbonum ardentium. Duos tantum habet in pede digitos. ungues aduncos. sed rostrum parvum ac directum. Circa aquas

assidua est. pisciculis vinit. terrā rostro cauat.
ibiq; nidum congerit ac fetus facit.

Operationes

A De hac opinat vulgus. qz si pellē cū plumis
aut mortue detrahbas z parieti infigas omī an
no plumas ac si esset in corpe cōmutabit.

Capitulum. cxxij.

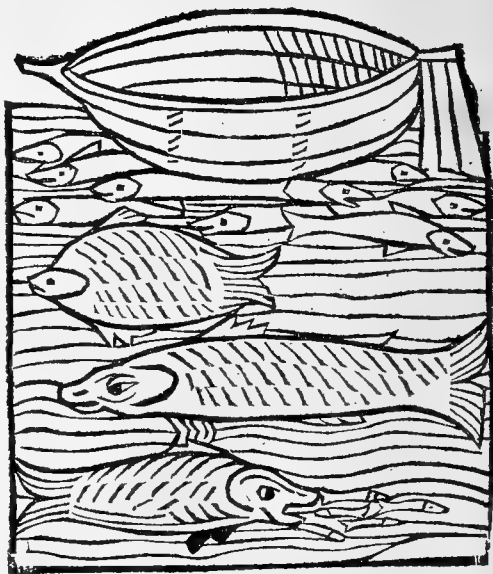
Elentides. Ex libro de natu. rerū.
Zelentides sunt aues (vt dic' Plin
nius) quaz suffragiū a Ioue deo
petunt incole mōris cassini cum
a locustis fruges illius vastantur

Itaq; a deo missē locustas depopulantur: et
vnde veniant: quove abeant ignoratur: aut q̄
vadant. Hoc idem dicit Albertus in libro suo
de naturis animalium in tractatu de aubus.

Hec igit dicta de aniū natura sufficiant.

Prohemium.

I Am in pcedenti tractatu locuti sum^s
de volatilib; q̄ in genere animalū vls
dent esse pfectiora natatilib;. Iō nūc
in isto quarto tractatu deo opitulante dicem^s
de natatilib; siue animalib; aquaticis: h̄ est de
piscib;. Nam sicut aer ornatus est suis aialib;
scz volatilib; q̄ possunt ex eo respirare propter
crassitudinē humoris z quoz corpa potest susti
nere. sic z aqua suis. id est natatilib;. que q̄des
pinnulis suis innitūt ur aque natādo. sic aues
pennis suis volando. De piscib; igitur dicturi
fm ordinē alphabeti: z p capitula sicut in prece
dentib; procedemus.

Capitulum. i.

Bremon Achandes Accipens
der Albirem z Alpboram. Ex
libro de naturis rerum. Abre
mon: als Abare non est piscis
vt dicit Aristotiles. multum fe
cundus ouis. nec aliorum more contactu ma
ris parit. sed naturali quodam instinctu ven
trem suum ad arenam fricat. que contactu aspe
ra est. et gustu salsa. Sicq; oua cōcepta parit:
et post tempus debitum fetus educit. Iozath in
libro de animalibus. Piscis abren hora tem
pestatis maris. natos suos in ventre saluat. z
post tempestatem euomit eos. ¶ Idē. Achans
des piscis sollicitus de pullis suis nauib; ma
ris adheret. sicq; propter ipsum omnino sunt

De piscibus

Immobiles naves. ¶ Ex li. de na. re. Accipens der est (videlicet Plini⁹) piscis apud antiq̄s nobilissim⁹. Sic solus p̄ra morē omnium piscium habet squamas toto corpe ad os vsas. ¶ Plin. li. ix. Apud antiq̄s piscis nobilissim⁹ habitus accipender. vñ⁹ omnium squamis ad os versis. contra aquā nando meat. nullo nūc in honore est. qđ quidē miroz cū sit rarus inuentu. quidaz eū elopen vocant. In li. vii. Albirez est piscis marin⁹ hñs cutē adeo spissā z durā ac firmā: vt ea milites vrant p̄ galeis. In eodem libro. Alporam est piscis qui nō gignit. sed in loco lutosa vbi non est aqua. ex ipsius luti putredine in modum vermiculi creatur. postea est cū ascenderit aquam crescit in piscem. Durat autem modico tempore: citoq; dissoluitur.

Capitulum. ii.

Anguilla. ysi. Anguilla dicitur ab anguis similitudine. Vnius origo ex limo est. Unde z qñ caput adeo lenis est: vt qnto fortius presseris: tanto citius labat. Ferūt autē oriētis fluiū gangen anguillas terrenis pedibz gignere. Plini⁹ li. ix. Anguille octennis viuūt annis. Durant z sine aq̄s diebz senis acquilone spirante austro paucioribz. At hyemē i exigua aqua nō tolerant neq; in turbida. Ideoq; circa vergilias marie capiunt. fluminibz tñ precipue turbidis pascunt noctibz. ex annis pisciū sole nō fluitat. Porro vice pedū pinne date sūt bine piscibz omnino lōgitudō vt anguillis z congris. Item anguille scopulis se atterant. eaq; strigmenta viuiscunt: nec alia est eaz pcreatio

Diuiti⁹ at ceteris viuūt anguille aq̄s exempte. Idēz li. x. In anguillis oibz nec est masculinū neq; feminēū gen⁹: q̄ nec aial nec omū ex se generāt: sic neutz est z ostreis gen⁹: ceterisq; vaso vel saxo adherentibz. ¶ Ex lib. de na. rerum. Anguilla ex altoz piscium limo nascit: difficulter excoziat. durissimā habet morē. que etiā excoziata viuūt ad vocē tonitruī cōmouet. Aquis claris fluiualibz gaudet. z in absconsione pliadis marie capit. qz tūc ex vetis oppositis aqua turbat. Ad pisciculos inferiores potestatis rapax est. marie tñ cū in semine reperiunt.

Operationes.

¶ Ex li. vii. Ex annis sola pisciū nō fluitat: nisi cū aq̄s putrefacta dissoluit. pl⁹ alio cibo decoquat. aliter nociu⁹ est cibi eius. ad ignē assata pl⁹ cōpetit: qz malicia ei⁹ illic euaporat. ¶ Pinguedo eius auribz medetur. ¶ Item anguille vino necate: qui ex eo biberit tedium vini habent.

A

B
C

Capitulum. iii.

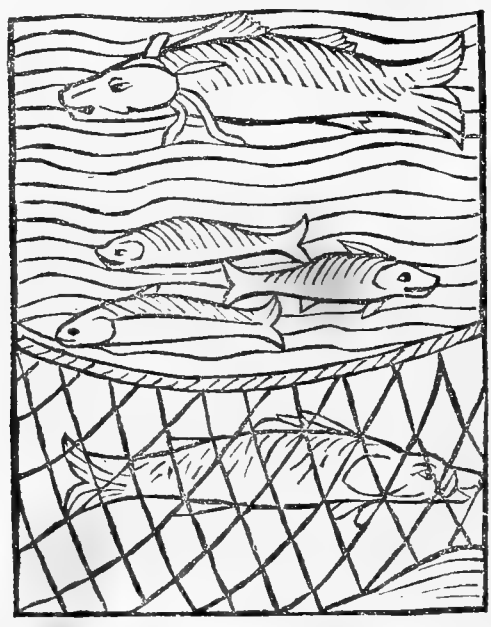
Alec. Ex li. de na. rez. Allec est piscis marinus admodum paruus in occiduo mari: qđ mediterraneū est inter maiorē Britaniā z germaniā. Cūq; vnūquodq; fere gen⁹ piscium marinorū habeat temp⁹ suum in quo solo sit bonum: scilicet ab Augusto vsq; ad Decembrem. Qui cum recens captus fuerit delictiozem cibum p̄ebet. Salsus autem in vsu hominū vltra q̄s aliū piscis sanus durare potest. Omnium quoq; fere piscium solus aqua viuūt tñ. Nec nisi in aqua viuere

potest. Nā statim vt aeris serena stigerit expi-
 rat. nec vlla moza est inter p̄actū aeris z expira-
 rationē. D̄culi ei⁹ instar luminis de nocte lu-
 cent in mari. s; hoz vtus cū ip̄o pisce moritur.
 vbiq; sup aquas in mari lumē vidēt: grega-
 tim adnatant. Et h̄ astutū ad rberia dicit; tem-
 porib; alliciūt q̄si parati. ad capiendū diuino
 munere in vsus hominū deducūt. Hybernis
 aut̄ ip̄ib; secreta maris vsq; ad temp⁹ debitū ab-
 scondunt. z h̄ circa germaniam. ¶ ysid. Allec-
 piscis est ad liquozē salsamētoz ydone⁹. vnde
 z nūcupat⁹. Actor. Fert̄ at̄ allec expuro aque
 elemēto viuere: sicut salamandra ex igne.

Operationes

A
B

¶ Plini⁹ libro. xxxix. Allee scabies pectoris sa-
 nat̄ insulap cutem incisam.
 ¶ Et p̄ canis morsus: draconis ve marini p̄dest

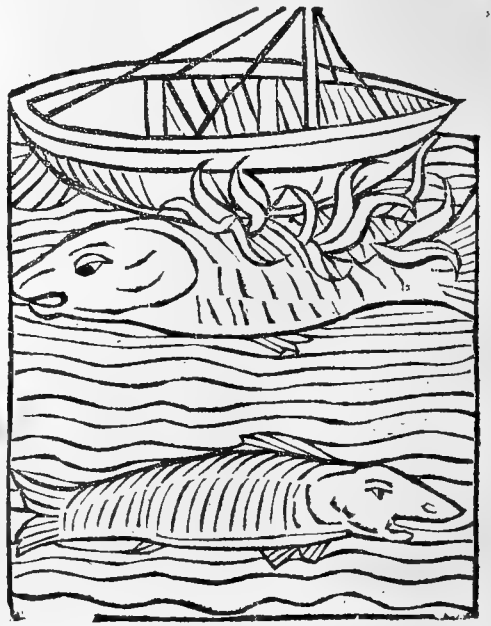
Capitulum. iiii.

¶ Araneos Aries z Arini. ¶ Auicenna
 Aranea marina. videtur q̄ dispositio-
 nes eius p̄inque sint dispositio nibus
 scorpionis. ¶ ysid. Aranea genus est piscis. di-
 cum eo q̄ aure feriat. habet tm̄ in ea stimulos
 quibus percutit proximantes. ¶ Plinius lib.
 ix. Aculeo spine in dorso obnoxius est ac ve-
 nenosus. ¶ Plinius in eodem. Aries est piscis
 qui grassatur vt latro nūc grandi nauium in
 falo stantium occultatus vmbra. si quē nandi
 voluptas inuict expectat. nunc elato extra
 aquam capite piscantium cymbas specularur.

occultatusq; adnatans mergit. ¶ Esculapius
 in li. de aialib; Arini siue harini piscis cū hos
 mo viderit eū inebriat. z mouet eū ad ritas et
 p̄tendēs: postq; ip̄o comederit placat̄ ira ei⁹.

Operationes

¶ Aranea itaq; morsus ceterūq; reptiliū mari
 noz venenosoz. dixerūt curādos esse cū tyrias
 cis q̄b; curat̄ venenū frigidū z cum medicinis
 rutelarnim: z tyriaca eoz.

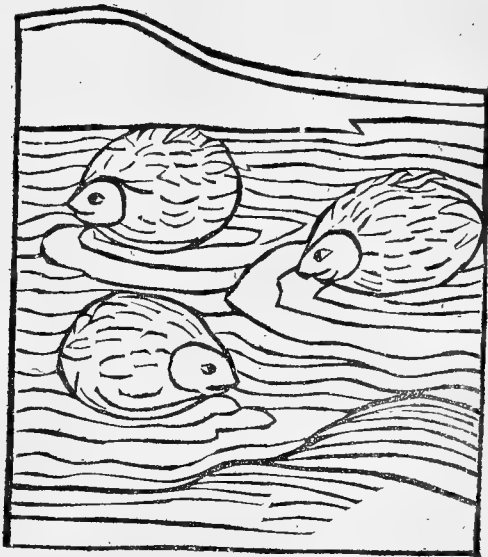
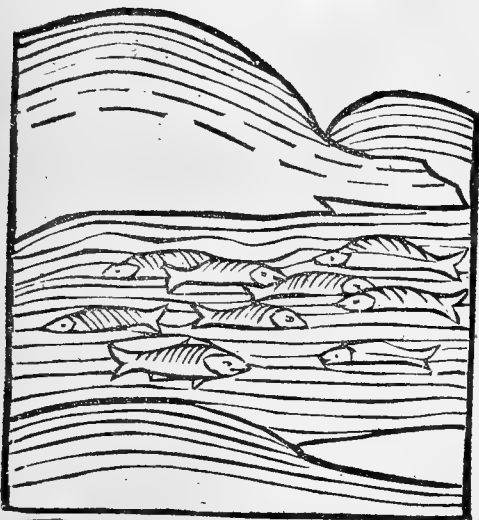
Capitulum. v.

¶ Spidochelon z Aurata. ¶ Abisolo-
 gus. Aspidochelon grece d̄r belua que
 dā in mari: q̄ latine d̄r aspidochelone.
 Est autē cetus magnus: habens sup coriū suū
 tanq; sabulū. qd̄ est iuxta littus maris. Und̄
 plerūq; elenato dorso suo sup vndas a nauigā-
 rib; nihil aliud credit̄ esse q̄ insula itaq; appli-
 cant es dentes sup eam alligant naues accen-
 dunt focos ad coquendos cibos. Ille ip̄o vbi
 sentit odorē z calorē ignis mouet se a loco. z sic
 mergit naues in pfundū. alia q̄z hui⁹ belue na-
 tura hec est. q̄n̄ esurit aperit os iūū: z quasi que-
 dam odorē bene olentem exalat de ore suo.
 Quem sentientes minores pisces p̄fluūt i os
 eius. quod vt impletū fuerit claudit z os trans-
 gluit. ¶ Idem. Aurata dicit̄ ex eo q̄ in capite
 suo a auriculo rem habet.

Capitulum. vi.

De Piscibus

fundo ad ripā natāt. tpe siccitatis nō abūdant
s; qñ multe sunt pluuię z calide abundant.

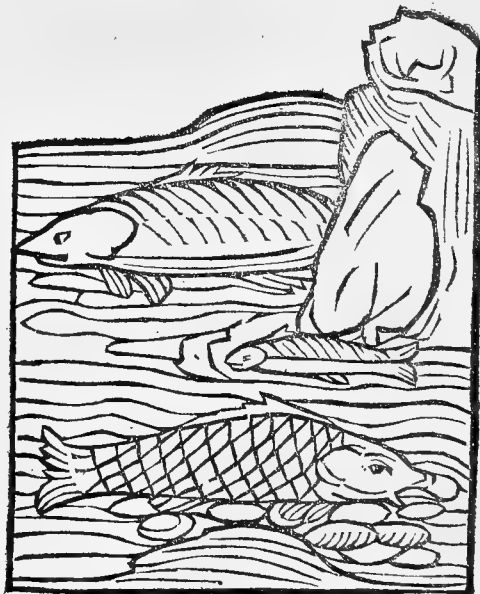

Alfozam. Alb. i li. de na. aialiu. Alfozā
piscis est q̄ ex putredine luti generat: z
i luto sine aq̄ pcreat admodū s̄miculi. q̄ s̄mis
aq̄ ascendere crescit i piscē. De h̄ pisce nautē di
cunt: qm̄ si s̄sumat putrefact⁹ vsq; ad caput et
ad oculos. adueniēte aq̄ itez renascit: z tūc diu
vixit: cū ante hmōi suam regenerationē parue
vixit. vt sup̄ dictū est capitulo p̄mo.

Capitulum. viij.

Aureū vellus. Alb. in li. de na. aialium.
Aureū vell⁹ est aial marinū sic spōgia.
z de spōgiarū genere. s; rar⁹ ē z molli⁹ admodū
lane. z lanugo ei⁹ i auri splēdore p̄uertit z dila
tat: z plōgat sic vellus. z dū est in mari. z moue
tur motu p̄tractōis z dilatōis sic spōgia. z ra
ro inuenit. tñ hoc inuentū in frigia: tum extitit
belli troyani inter grecos z frigos. sicut dicit
Dares frigijs in hystoria troyana.

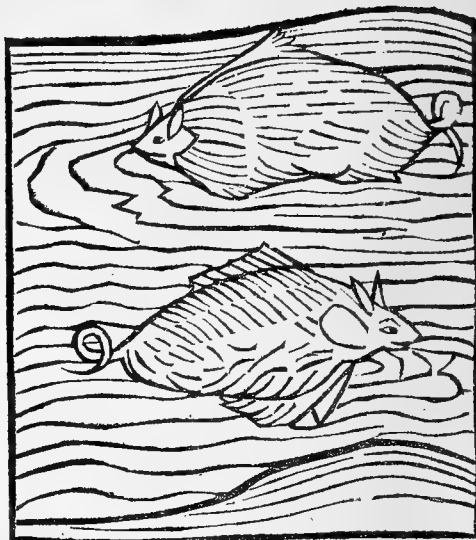

Capitulum. iij.

Astura. Alb. in li. de na. aialiu. Asturā
piscis ē q̄ tpe veris z autūni i spumis plus
u' alio generat: z i eis ebullit sic s̄mis ex sterco
rib; aialiu. Nō etiā ex luto generari. h̄ piscis im
patiēs. claritatē solis fugit ad vmbas arborū
q̄s in aq̄s p̄iciūt. calore tñ diligit z h̄nt. de pro

Capitulum. iē.

Arburciū. Annis. Abaniger. Afferus
 z Astralus. Alb. in li. de na. aialū in q̄
 Arburciū piscis est mult' ouis fecūdis
 sed non enicit oua nisi ventrē p̄fricet ad barenā
 tactu asperā. z in illa pullos educit z complez.
 ¶ In eodem li. viis. Annis piscis est vt dicit
 sapacilis: q̄ lapidē gestat interius. Est at valde
 speciosus in lateribus. p̄gultas hñs puniceas
 toto autē corpe reliquo diuersis colorib; est di-
 stinctus ac depict'. ¶ In li. viis. Abaniger pis-
 cis est vt dicit q̄ amno p̄modū similis est. z
 est lōg' z rotūndus. q̄ germanice gwich vocat'. z
 est alb' bonaz carniū. breuior anguilla. rosz
 auis habēs p̄oze subtile z lōgū. z rubeū z viri-
 dē interius habet spinā. ¶ Alb. in libro vi sup
 Afferus piscis est q̄ p̄pter exiguitatē hamo car-
 pi nō potest. ¶ In eodē li. Astralus piscis est q̄
 aqua z yndas ore suscipit z orit' qñ pleades oc-
 cidūt: eo q̄ tūc temp' est pluuiaz.

ADuna. Alb. in li. de na. aialū. Abune
 mōstrū est maris gulosi' cūct' marinis
 beluis. preda viuit. z in crassitudine corpis sui
 vertit' ei q̄cqd comedit. vñ qz stomacho caret:
 venter eius qñ comedit multū extēdit z inflat
 sup modū. z cū ampl' extēdi neq̄t. pisces pos-
 eticit. z h' de facili. qz cū collo careat sic ceteri pi-
 sces: os ei' p̄tiguū est ventri. Est autē adeo cras-
 sum aial q̄ qñ piculū timet: pellē z carnes suas
 p̄bens replicat. z extremitates sui corpis intra
 se sic iricius abscondit. ita vt nō appareāt. qd m̄
 aliqñ sine sui detrimento nō facit. Dormemē
 adeo timet q̄ cū periculū senserit nō laxari: ne
 abscedere bestia q̄ in insidijs later: nequaqs ca-
 put foras extrahit qd intra corp' suū abscondit.
 sed cum affligitur fame carnes suas deuorat.
 magis eligens in parte absumi q̄ preda facta
 beluis in toto consumi.

Capitulum. ē.

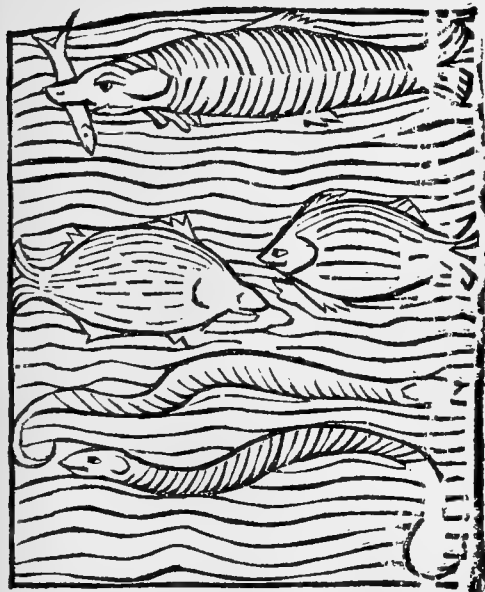
Abydes. Alb. in li. viis. Abydes a nial
 est marinū. cui' p̄uersatio p̄mū est in
 aquis: z cibus. Et postea mutat' figu-
 ra ei' z efficit' terrestre. z egredit' de aq̄ querēs
 victū in terra. z cum figura mutat': mutat' etia;
 nomen eius: z vocatur astoyz.

Capitulum. ēj.

Capitulum. xij.

BArchora. Albertus in libro vt supra. Archora est animal marinū habēs orificium pze om̄ibz animalibz fortissimū. Nam z lapidem si in ore suo acceperit: eū frangit. nec quandoq; ad ripas exit: z herbas depascit. et quando oportet in aquam reuertitur. ibiq; submergitur. ne cutis dorſi eius a sole exsicceſ. z ad nutū debitum deflectere se non possit. Pisciculos quoq; comedit. z pillos deprehendit. Piscatores nāq; pisciculos paruos viuos filo confutos in mare pūciunt. qui dum effugere nō valent. sed insimul fluitant. animalis predicti morſibus parent. At ip̄ animal dum vnū post aliū transglutire laborat. interim occupatum deprehenditur.

Capitulum. xiiij.

BOrbotha. Bortha. z Brenna. yſido. Borbortha sunt pisces quida; flumiales. aliqua tenus anguillis similes. lusz blice nāq; sunt. et excoziantur sicut anguille. Cozum habent nigrum. esum dulcem. et epar pze om̄ibus piscibus melius z efficacius. Caput magnum respectu corporis. os amplum et latum valde. Cum autem etate duodecim annos excesserit: in corpus magnū crescit. z tunc nomen eius mutatur: z solaris vocatur. d quo inferius dicitur. Ydem. Borbe sunt pisces flumiales: qui non nant: nisi per amplitudines corporis. Tenuissimi nāq; sunt et lati valde.

Pinnas habent in circūitu lati corporis. impinguantur vento meridionali flante. Cuius venatur hic piscis a piscatoribus: fundū petens: aquam supra se turbat vt videri nequeat. Maximeq; corpore strato cum terre adheret. supra dorſum terre similitudo est. Maculas autem in dorſo rubeas habz. Alexander Brenna est piscis flumialis: qui cum videt ſibi lucium imminere: declinat ad scenosa aquarum limpiditatem a tergo perturbans.

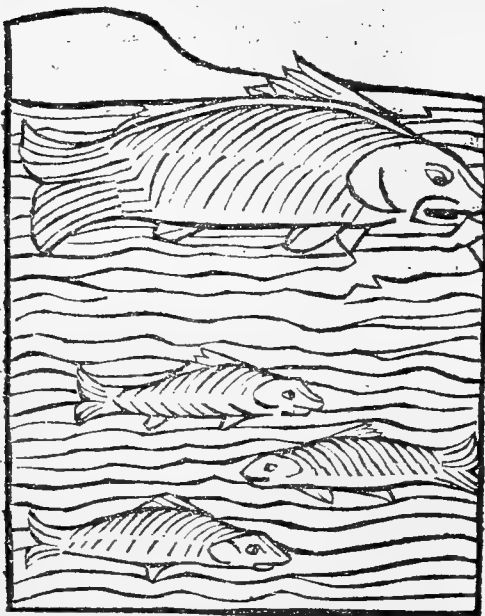

Capitulum. xiiij.

BAlena. yſido. Balena est immense magnitudinis bestia ab emittendo z fundendo aquas vocata. Ceteris em̄ bestiis maris altius iacit yndas. Balin autē grece dicitur emittere. Plinius libro nono. Balenas in gaditano oceano nō ante prunā conspici tradunt. Condi autem estatis temporibus in quosdam sinu placito z capaci. mire gaudentes ibi parere. hoc scire orcas infestam bis belnam. et cuius ymago nulla representatio ne alia possit exprimi q̄ carnis immense dentibus truculente. Irrumpunt ergo in secreta vitulorum illarum aut vetus: vel etiam nondum grauidas morſu lacerant. incurſusq; cauli bur nicarum rotis fodiunt. Ille vero ad flexum immobiles ad repugnandum merces ac pondere suo onerare. Tunc quidem in vtero graues pariendive penis iuuilide. solū auxilium nouerunt in altum perſugere: eq; toto oceano defendere. Ecōra orce laborant occurrere

Tractatus

secus opponere. et cavitatis angustis trucidare in vada vrgere satis illidere. Spectantur hmoi predia cen ipso mari sibi irarum nullis in sym vtus: fluctibus vero ad anhelitus: ictusque quantos nulli turbines voluant. Ora balene habet in frontibus. Ideoque summa aqua annorantes in summa nimbos efflant. Balenis branchie non sunt sicut nec delphinis. Nec duo genera fistulis spirant que ad pulmonem pertinent. Balenis a fronte: Delphinas a dorso. Item que pilo vestiunt animalia pariunt vt pristis. balena: vitulus. Idem in libro. x. Balene ac Delphini dormiunt. Nam etiam stercentes audiunt. Solinus. Indica maria balenas vltra spacia quattuor iugerum habent. Sed quos fasciuras nuncupant. Qui enozmes supra molem ingentium columnarum vltra nauium antemnas se extollunt. bantostisque fistulis fluctus ita eructuant: vt nimbosa alluue: plerumque nauigantium alueos depmant. Et libro de naturis rez. Balene branchias non habentes fistula spirant. quod raro in marinis animalibus inuenit. Fetus suos gestant cum infirmant et inuulidi sunt. et si parui sunt: eos in ore suscipiunt. hoc idem imminente tempestate faciunt. et post tempestate illos enomunt. Quia propter defectus aque fetus impediunt ne matrem sequantur. Mater aquarum in ore receptam instar fluminis ad eos eicit: vt sic inherentes terre liberet. adultos etiam diu comitat. Adolescunt autem celeriter. et decem annis crescunt.

Capitulum. xxi.

Babilonicus: et Belue. Ab in libro de na. animalium. Babilonici pisces sunt (vt dicit Theophrastus) circa babiloniam existentes in locis vbi dulces aquas incinorosis recipiunt ex fluminibus incidentibus. inde em egrediunt pisces ad pastum. capita ad modum ranarum magnarum reliquas partes corporis ad modum ragie habentes. similes piscibus alijs pinulis gradietes et cerebro moru caude. Plinius. Belue in orientali mari sunt. Et belue sunt animalia marina adeo magna et importuna que pcellas excitant de profundo. et picula nauibus inducant. itaque naues Alexandri ad pericula deduxerunt.

Capitulum. xxj.

Cancer. Et libro de naturis rerum. Cancer pedes habet et brachia forcipesque pro manibus: retrogradus est: nec vnquam ante faciem suam ambulare nouit. Hares duas habent spinas inter ventrem et caudam: quibus semine calent. Due oua in ventre habet ictibus serpentum medentur. Coitus tempore mas ascendit in dorsum super feminam. Ac illa motum eius sentiens a tergo coire volens inclinata super latus ad ipsum se peruertit. sicque

De Piscibus

coitus completur. latent in hyem et in sibus
quinis. Vernis tempore senectutem exiunt
velut anguis. Cancer lacte potatus: sine aqua
vixit multis diebus. Cum autem senuerit: duo
lapides albi coloris intermixto rubore inue-
niuntur in eius capite: quos tante virtutis esse
dicitur. ut in poru dati cordis punctiones sanant.

Arestoniles. Cancer habet octo pedes: per
quas mouetur equali motu. caret sanguine:
durum extra: et intus molle. nec est illud du-
rum conterritibile. immo accipit ignem in ripa
maris quod est intra indeam habentur can-
cri parui qui dicuntur milites propter veloci-
tatem cursus. tantum enim currunt quod deprehendi
non possunt. Et cum aliquis finditur non
inuenitur in eius corpore caro vel superfuitas
omnis: quia pasqua non habent. **S**ysidorus.
Canceri vocati sunt: quia conche sunt. Arura
habentes. inimica ostreis animalia. Eoz vero
carnibus viuunt miro ingenio. Duo autem sunt
genera cancrozum. fluuiales et marini. **A**m-
brosius. Cancer ostreis vescitur. sed quia ostrea
um clausum nulla vi aperiri potest. Periculos-
sumque est si chelani eius includat ad argumen-
ta confugit. et insidias noua fraude mollitur.
Explozat enim si quando ostreum remotis in
locis ab omni vento contra solis radios diptis
cum in illud suum aperit. ut acre libero viscerum
suozum voluptatem quandam capiat. et tunc
clanculo calculum immittens ostree conclusio-
nem impedit. sicque aperta claustra reperies
tute chelas impetit: visceraque interna depascit
Item femine maiorum membrorum sunt quam ma-
sculi. et distantia coopertorum maior est quam in ma-
sculis. et ouat per locum superfuitas. Cancer
paruus generatus ex terra et limo intra loca va-
cua testarum aliorum animalium. Tuncque cre-
uerit aliqua nulum mutat se ab illo loco ad tes-
tam maiorem. Cancer et Karabo in senectute
exiunt spolum. Vterque accipit pisces in pro-
fundo maris duobus suis labijs et diuidit eos
in duas partes et ducit ad os suum.

Operationes

Ancicena libro. ij. Cancer marinus proprie dis-
citur illa species cancri maris qui habet omnia
membra dura ut lapis.

B Quod ex eo adustum est subtilius est relique
adustus. et abstergit dentes. et delet pannum ac
lenticines.

C Ulcera quoque desiccant. et sunt scabiei. Item
prohibet lachrymas: et resoluit cum sale vngula.
Fit quoque ex eo collirium: et fricatur cum eo sca-
bies palpebrarum.

D Prohibet etiam quartanam. Cancer fluuia-

lis confert extensatis valde. Testa cancri mar-
rini subtilior est quam clibani.

E Exsiccantia est: et abstergit pannum ac len-
tiginis ac scabiem. Cancer fluuialis est diffi-
cilis digestionis: ac plurimi nutrimenti: et ipsum
quidem rectificat.

F Decoctioque cum melle extrahit spinas et acu-
tas res infixas carni.

Bysacli. iij. Cancros omnes pisces conchas
habentes testat Galienus esse solubiles propter falsi-
tatem eorum et acumen pinde stomacho nociua
sunt: maxime neruositati sue.

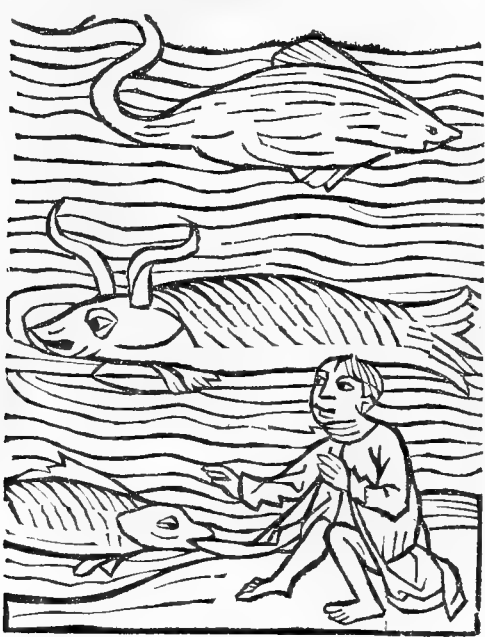
Capitulum. viij.

Canab: et Canis marinus. **S**ysidorus.
Canab est animal marinum habens pe-
des paruos: respectu sui corporis: quod
vix magnus est. Sunt autem pedibus vacce
similes. Dorum vnus longus est cartilago-
sus osse carens: quo vitur loco manibus in om-
nibus. Per ipsum enim eradicat quod vitur. et
per cibaria per eum accipitur. eaque ori suo red-
dit. Et cum natus in aqua spirat in ea. sed spi-
rando anhelitu suo aquam in corpus suum at-
trahit. qua cum replet fuerit: ad aerem recur-
rens eam reijcit. et sic respirat. **I**dem. Canis
est marina belua: terribilis et hostilis omni ani-
manti: quod ei verberibus cedit. Robustissimos
habet branchos clauorum modo formatos. Pi-
venant per mare greges piscium instar canum in
terra feras venantium: excepto quod latrare neque-
unt. sed pro latratu afflatu horribilem habent.
Insequentes sunt piscium greges ad loca angusta

coartat: et sic i coartatos crudeli morte grassant
Piscatores solaca notates in qb absconditi
pisces a fuga latebat. rheribz capiunt circūclu
fos. Nec po belue difficulter multis tridentibz
pfiici possunt. Itē canis marinus a similitudie
morū canis terrestris dz: eo scz q mordeat.

Operationes.

- 2 Ani. Fel canis marini vel canis aque dicitur esse venenū: de q si qd comederit qntitates lentis vnus interficit post hebdomadam.
- 3 Sed cura eius est vt bibatur butirū coctuz vaccinum cū gentiana romana et cynamomo et iterum coagulam leporis.

Capitulum. xviii.

Aucius. Capitatus. et Carpera. Ex li. de na. re. Laucius q et glanis auersus mordeat hamos mescatos: nec eos deuorat s; spoliat. Actor. Scdm Pliniū p g. et l. in pma sillaba scribit. vt laucus glaucius. In li. vii. Capitatus est piscis admodū parus habens corpus ppe ad reliqui corpis magnitudinē. os qz rotundus et amplū. Dic in fluuijs habitans libenter sub lapidibz et inter saxa delitescit. In eodē libro. Carpera piscis est qsi squamis aureis in lacis vel fluuijs. sic dicta: qsi que carpens parit. cum em oua in ventre ad pariendū apta dictante natura presenserit marem suū odit: et ore innuit pulsuleni. vt adiuuet pariturā. tūc ille loco seminis lacemittit qd illa suscipies ore statim oua parit in sobolē pfutura. Nā oua parere neq nisi pns ore semz

recepit. Semen autē cūreceptū fuerit: nō solū ad partū inuare videt: sed etiā ad oua pccipienda et formanda. vnde soboles in anno futuro sperat. Semini carpere nōnūqz in anno primo natiuitatis niger vermiculus. qdam post aurem suā tabificus innasit. et hoc sepius post augustum. eaqz tabe moritur.

Operationes

- 1 Remedium eius est aqua dulcis et fluuialis. Duius soboles paucis aquis prouenit si in singulis fossis decem cubitorum recenter factis ponantur singule carpere cū paribus suis ante partum proxime.
- 2 Opinio vulgi est earū sic sobolē puenire: s; postqz peperit eximunt. Soboles qz triū vel quatuor mensū tempe roborata. fossis reiecta reponit vbi habet crescere cū pfectis.
- 3 Pabet hic piscis astutias multas. vt rheti capiendus euadat. cūmenim rheti intrauerit circumiens foramen querit. Quod si non inuenit: saltare nititur in auras liberas super rheti vt extra cadat.
- 4 Aliquando sub rheti refugium querit. aliquñ herbam ore tenet in fundo aque: vt rheti superueniens elidatur.
- 5 Aliquñ etiam a superis veniens cum impetu caput in limo fortius figit. vt scz rheti p caudas transitus captione frustretur.
- 6 Duius cerebri augentiū et decrementum lune crescere vel decrecere dicitur.
- 7 Et licet h sit in omni pisce. in h tñ magis. sic inter qua drupedia in lupo scz et cane.

Capitulum. xix.

Cetus. Ex li. de na. re. Cetus est pisciū maxim⁹: habēs os in fronte magnū. ⁊ patulū. ⁊ oris meat⁹ strictos. In iuuentute dentes habet nigros. in senectute albos. Di pisces aliqñ fluctus haustos ita eructant: vt allunie nymfosa plerūq; classē nauigantiū deprimant. sed ⁊ cū in mari tēpestas oritur se sup fluctus attollūt: ⁊ cōmotionib; ac turbīnib; naues mergunt. Darenas aliqñdo dorsis sustollunt. in q̄b; ingruente tempestate: naute terrā se inuenisse gaudētes anchoza iactis falsa firmitate quiescūt. ac ignes accensos belua sentiēs subito cōmota se mergit ⁊ boies cū nauib; in pfundū trahit. Cetus postq; etiam annoz triū excedit: cū balena coit. ⁊ i ipso mox coitu virtute virge genitalis emutilatur: itaq; vltra coire neq; sed intrans alti maris pelagus intantū excrescit: vt nulla hominū arte capi possit. Infra tres igitur annos etatis sue capi potest. Apiunt autem sic: piscatores locū vbi cetus est nutantes. illic congregant cū nauibus multis: factoz circa eum fistularum ac tubarum concentu alliciūt insequentem. quia gaudet hōi: sonis. Quq; iuxta naues herens rem sono modulationis attonitum cernūt: instrumentū quoddam adinstar rastri dentibus ferreis acuminatum: in eius dorsum clam pūciunt: clamq; diffugiunt. Nec moza si certum vulneris locū dederit: fundum maris cetus petit: seq; ad terram dorso fricans: vulnerib; ferrom violenter impellit: quousq; p̄fosa pinguescine viuam carnes interior penetrauerit. sicq; ferrum subsecuta salsa maris aqua vulnus intrat ac vulneratum pimit. Doxū ergo super mare restitante piscatores cū funib; adēūt ⁊ ad littus cū magno tripudio trahunt.

Operationes

Actor. Cetus (vt fertur) qñ ludit in mari signū est tēpestatis. Idem de balena dicitur. Hui⁹ generis est aspidochelone. de q̄ dicitur supra.

Cysi. Cet⁹ aut vt legit nō comedit vt alij pisces masticādo: cibūq; dentib; cōminuēdo. s; tantū modo glutinēdo: ⁊ intra corp⁹ retinēdo.

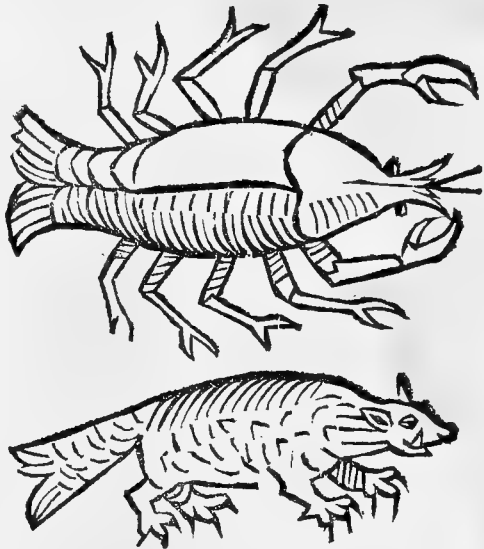
Item habet oris meatus vt dictum est strictos. Unde nō nisi paruos pisciculos deglutit quos odorifero anhelitu suo attrahens ad se ac deuorans in ventrem suum mittit. Habet enim in gutture quandā pellem mēbrane similem: que multis meatib; p̄forata: nō sinit q̄cūq; magni ingredi ventrem.

Norath. Cū aut cetus sperma pūcit in coitu suo cū femina: qd̄ supfluit ex ipso spermate sup

natat aquā ⁊ colligit ambra. Platearius. Ambra dicitur esse sperma ceti: vt superius dictum est in tractatu p̄mo de herbis. cap. xx.

Zuicenna. Ambra vt estimo est manatio fortis in mari. melior est grisea fortis. deinde varia. post citrina.

Et adulteratur cum gipso ⁊ cera ⁊ laudano. Nigra specie mala est. De virtute ambre etiam superius satis dictum fuit.

Capitulum. xx.

Celethy et Ceruleo. Ex libro de naturis rerum. Celethy s̄m Arestorilem est animal marinum. quod p̄ter morem alioz oua in matrice sua generat. Quib; illic debito tempe fortes exeunt vermes ex illis. Duos cum peperint incredibili celeritate sūt animalia p̄fecta parentib; similia. Cor habet magnum: ⁊ tamen est valde timorosum. grauius dormit. ita vt manu capi possit. Aresto. Celethy est ex animalib; carnem comedentibus. Celethy quidem habet oua. vnum cōpletum intra quod ⁊ pariter extra. Ceteri p̄o pisces ouant extra oua incōpleta: excepta rana marina. Qua bec post paruitatem cito crescūt sicut vermes que generantur ex animalī paruo valde. deinde crescunt per se. Celethy non habet alas. sed habet similes radiceb; in terra crecentib;.

Generat autē multotiens s; sex mensib;. Exit a profundo maris et pullificat p̄ terrā: quod facit p̄pter calozē: et vt a pullis suis ausfecat timorem.

Operationes.

- A** **¶** Eli. de na. rez. Ceruleū monstrum in flumine gange instar cancri. habens brachia longitudine septem cubitoꝝ. quibꝫ elephanteꝝ cozꝫ ripit z vndis submergit.
- B** **¶** Plinius li. viij. In gange inde statius sebosus aut modico miraculo affert. vermis brans chys binis. lx. cubitoꝝ ceruleos q̄ nomen a facie traxerūt. His tantas esse vires vt elephantos ad potū venientes mordicus cōprehēsa manu abstrabant in pfundum.

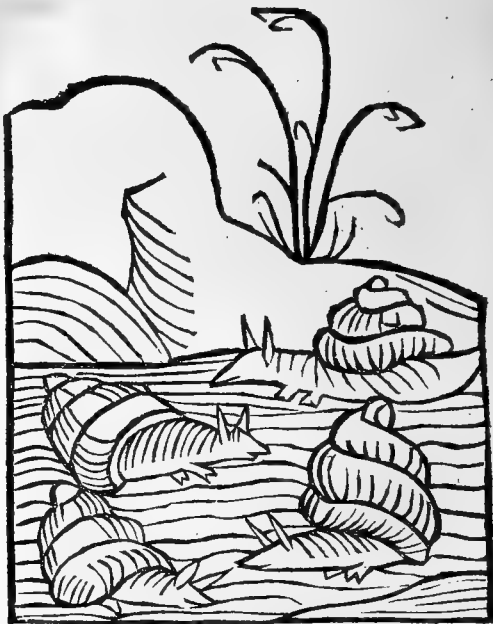
Capitulum. xxxi.

¶ Dilon z Circhos. Ex li. de na. rerum Abilon inter omniū aialū genera nō nascit. sed tm̄ humiditate viscosa que exit ab eo: cibatur z nutritur. vnde fit vt hoc animal semp sit ieiunū: z tm̄ cozꝫ validū. Nam et in feminis videmꝫ plus posse differri ieiunius p̄ multos dies q̄ in viris p̄pter superfluitates humiditas z viscosas que magis habundant in eis. id est feminis.

Operationes.

- A** **¶** In eodem libro vt̄s. Circhos als Arichos: habet cutem testeam. lenem. nigrā. z in aliqua parte rubeam. fissuras duas in pede: que tres digitos faciunt. pedes dextrū habet paruum: sinistrum vero magnum.
- B** **¶** Arideo cū ambulat totū cozꝫ fert sup̄ sinistꝫ aere claro absoluitꝫ incedit. Cōmotis autē vt̄cis applicat lapidibꝫ: z immotus quiescit.
- A** **¶** Quicūqꝫ rei adberet: forti applicatōe adberet.

¶ Et hoc mirū est q̄ claro quidē tpe sui potesta tem habet. tempestuoso autē debilitat z infirmat. Caput habet humanū. reliquū vero cozꝫ pus sere vt canis marinus.

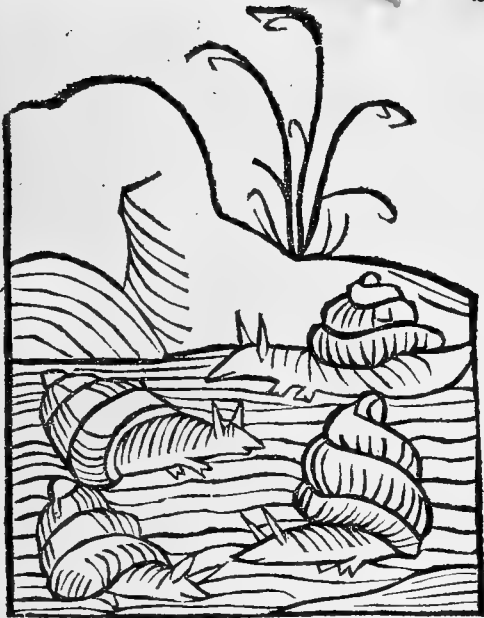
Capitulum. xxxii.

¶ Onche. Pliniꝫ li. ix. Concharū genera firmioris sunt teste. in quibꝫ magna varietas apparet ludentis nate. Tot colorꝫ differentie. tot figure. inter quas p̄ncipatū tenent margarite. **¶** Psid. Onche et cochlee inde vocate sunt. qz deficiēt luna cauatur. id est euacuant. Omniū em̄ clausozꝫ maris animalū atqꝫ concharꝫ incrementa lune membratur gescūt: defectu euacuant. Nam luna cū in augmēto fuerit auget humozꝫ. z cū in defectū venerit humozes minuunt. Conche autē p̄me positiois nomen est. Cochlee p̄o p̄ diminutionē q̄si conchule. Concharꝫ multa genera sunt. inter quas z margarite que celee esse dicunt. Fulgentiꝫ in libro mitologiarꝫ. Concha marina toto cozꝫ simul aperto miscet in coitū sicut iuba refert in phisiologis. Galij. Sadesphum. id est concha marina meliꝫ est album.

Operationes.

- ¶** Rasi in almanfore. Conche marine aduste ab radendo purgant dentes.
- ¶** Ex non adustis aut attritis emplastrū factū adustionem ignis sanat.

Capitulum. xxxiii.

Capitulum. xxiiij.

Qonger Loze: et Lozus marinus. Et li. de na. re. Conger est piscis marinus ut murena longus: et corpe multo maior. Sic vento flante vehemeter impingnat. et eius carnes dulcissime sunt ad edendum. Cum murena ceterisque piscibus inimicitias habet. et instanti robustus est: ut polippum fortitudine dentium laceret. Plinius li. ix. Conger est piscis longus ut anguilla vel murena. flexuoso in pulsu corporis. ita mari utens natando. ut serpens terra rependo. Conger et murena mutuo odio flagrant. caudam inter se perrodentes. Longri mensibus hyemis iacent in speluncis conditi. nec capiunt nisi diebus estatis. Pinnesque vicepedum dare sunt piscibus bene sunt omnino longis ut anguillis et congris. Polippum sua rodere brachia falsa opinio est. Idem a congris evenit ei. Nam polippum lacerant congre. Polippum pro locusta pavet. locusta conger. in siccum repunt etiam congre.

Operationes.

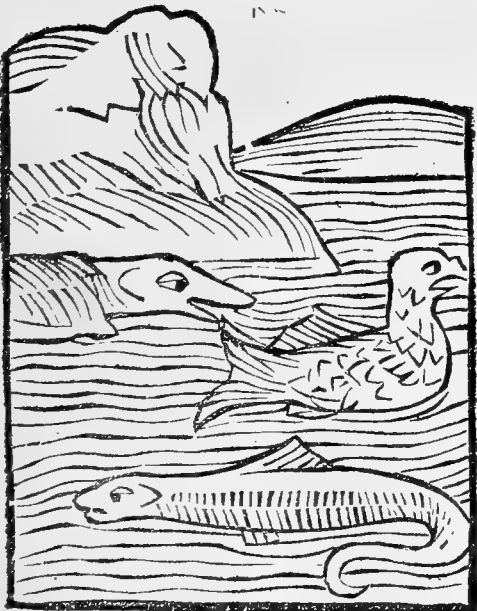
¶ Esculapius. Loze piscis est qui tempore pluvie in cavernis occultat se. Nam dum pluvia cadit super eum et haurit eam: excecatur et postea moritur.
¶ Ius. Lozus marinus a cordis voce dicitur est. quia pectore grunit. suaque voce proditur capitur.
¶ Iorath: pisces qui dicuntur corui quoniam pullificant voce sua produnt. quia semper gemitus vel grunitus proferunt: sic capiuntur.

A
B
E

Qochlee. Plinius li. ix. Cochlee aquiles terrestres sunt exeretes se domicilio. binasque cornua prendentes habentisque oculis carent. Ideoque corniculis earum presentant iter.

Operationes

¶ Idem in li. xxx. Cochlearum cibum stomacho est utilis: sed in aqua oportet eas in tactu earum corpe sub ferre fieri. mox in pruna torreri: et ex vino garoque sumi. laudatissime sunt affricane: et ex insulis capreaz.
¶ Idem in li. xxxij. In cibis scorpionum carnes fluvialium coclearum resistunt crude vel cocte.
¶ Quidam ob id salvas quas observant et imponunt ipsis plagis precipiunt et cochlee crude carne tritam bibere ex aqua calida in tussi cruenta.

Capitulum. xxv.

Tractatus

Cocodrillus. ysidorus. Cocodrillus a croceo colore dicitur. Signif in nullo. Et est animal quadrupes in terra et in aquis valens longitudine plerūq; cubitozum viginti. dentium et vnguiū immanitate armatum. tantaq; cutis duricia vt quous forūū ictibus lapidū tergo percussus sit. non sentiat. nocte in aquis: die humi quiescit. Quia in terra sonet. Masculus et femina vices seruant. hūc quidam piscis ferratam habentes cristam tenera ventrium densacantes interimūt. Solus ex animalibus superiorē maxillā mouere dicitur. Ex libro de naturis rerū. Cocodrill⁹ lingua caret. os patulum et apertum habet: et hiatum vsq; ad aures. per diem in terra quiescit adeo immobiliter: vt nisi consuetudinem eius precognoscas mortuū illum credas. Oculis clausis dormire se simulat. et aues hiatu suo pabuli grā inuitat. quas ad escam descendentes perimit et transglutit. Quidam hoc animal sic vsam semper crescere crediderunt. Circa nili ripas habitat in insula. gens hominū parua quidez: sed animosa. his beluis inimica. Soli enim innatare flumen audent: in quo cocodrilli habitant. saliantq; supra dorsa eorum et illos inuoluerant. Grestoriles. Cocodrillus in aqua conuersatur: non tamen recipit aquam intra se sed aerem et parit extra. habet sanguinem duosq; pedes maiores: et caudam. omniaq; talia sunt fisci pedis multoq; digitorū. et participant instrumentū sensus in lingua pter cocodrillum. Hoc etiam animal nō habet aures s; foramina natū: que sunt vie auditus. nec habet mamilas. nec testiculos. nec virgam apparentem extrahed intra. nec habet pilos. sed per totū corpus est corū squamosi. Habetq; dentes magnos et acutos et distinctos. habet etiaz oculos similes porcorū. et habet culmos. In aqua quidem debiliter videt. q; pistios est aere. Maior est eius mansio in die super terram: et nocte in aqua. qm aqua calidior est de nocte q; aer extrahit. Trochillos auis os eius apertum intrat: et eius dentes mundificat: illozūq; sordibus se cibabat. Cocodrillus autē in hū sentiens iuuamen non nocet eis: sed cū vult eas extrahere mouet collum. nec eas comedit:

Operationes

- A** Plinius libro. xxvij. Cocodrillozū genus cuius vita est in aqua et in terra cōmunit: dentes e maxilla dextra: dextro lacerto adalligati coitus stimulare dicuntur.
- B** Capillos etiā in vētre illi exemptos aduersus horrores febriū venētes pelleretradūt.
- C** Et ob hū egiptij suos egros ipsi adipe pungūt

¶ Dyascorides. Fimus cocodrilli terrenti collectus et succus adhibet: gratū vultū ac niueū facit maxime si albus ac lenis fuerit. et in aqua missus cito se soluerit

¶ Auicenna in secundo libro. Stercus cocodrilli valet albugini oculi.

Capitulum. xxvij.

Draco marinus. Ex libro de naturis rerum. Draco marinus est monstrū crudelitate horridum. instar draconis terrestris in longitudine extenditur. alis caret: caudam habet tortuosam. capitū fm magnitudinem corporis paruum. sed hiatum oris horridum: squamis et cutem duras pinnam autem habet pro alis. quibus vtitur in natando vno impetu magna maris spacia transcurrit. et hoc potius robore virium q; remigū pinnarum. Pestifer est hominibus et etiaz piscibus mortuus eius. Mortem enim infert. Ysidorus. Draco marinus est in branchijs aculeos habet ad caudam spectantes. Qui dum percusserit quaq; ferit. venenum fundit. vnde et vocatus est.

Operationes.

- ¶ Plinius libro. ix. Draco marinus captus et immisus in arenam: cavernam sibi rostromi ra celeritate excauat.
- ¶ Idem libro. xxvij. Absinthium aduersatur draconi marino.
- ¶ Idem libro tricesimo scdo. Carnes etiā stelle

De Discibus

marie valet. In marini draconis ictus imposita
Imponuntur q̄s extra eū salſamēta ex aceto.
Itēz draco marinus ad spine sue qua ferit ve
nenum: ipse prodest impositus.

Quicē. in. iij. cañ. Dorsus draconis mari
ni similitudo magni corporis serpentii curatur
inquantiū est vicus tantū nō inquantū est ves
nenū de quo sic curandum.

Draconis quidem marini morsus (vt dices
runt) liniatur cum sulphure et aceto.

Conferunt ei adipēs cocodrilli emplaſtrat⁹
z plumbum fricatum super ipsum.

Idem in scōo. Draco marin⁹ vt ait Gal. fin
dit z ponit sup morsum suū z confert.

Succus etiā absinthij confert eius morsui.

Stanni quoq̄ cerula: confert sup punctur
ram eius confricata.

Capitulum. xxvij.

Delphin. Acto. Delphinus frater ho
minis dicitur quia moribus humanis quā
modo assimilatur. Ex li. de natura rerum.

Delphinus p̄ voce gemitus est illis humano
similis. Et h̄ q̄ pulmonē habent z venā aspe
ram. z eorū lingua nō est absoluta. nec eorū la
bia pueniūt vel prominent ad distinguendam
vocem. Aures nō habent: s̄ aurium loco fora
men. Dorsū autē olfactus nec vestigia quidem
habet: cū tñ sagacissime olfaciunt. dormiunt
super aquas vt possunt audiri stertere. Cuius
vici ad annos. cxi. Dulcentur musica. vnde

actionem cytaristam in mari nautis interſice
re parantibus obtinuit ab illis vt prius cytha
ra caneret. Ad cuius cantum delphinorū gre
gibus cōgregatis cum in mari se proieciſſet ab
vno exceptus est z ad litus proiectus. Solus
delphin⁹ (vt dicit Aristotiles) inter pisces fel
le caret. Aristotiles. Delphin⁹ valde diligit
filios suos. et ideo longo tempore pascit eos.
Solus inter pisces animal completum gene
rat. z habet māmillas: lactatq̄ fetus. Idem.
Dorsuo deniq̄ delphino: ceteri delphini cō
currant: ipsumq̄ circumdantes in profunda
deferunt atq̄ sepeliunt: ne a piscibus comeda
tur. Item. Delphini parui semper simul sunt
tantq̄ greges. Et habent duos magnos del
phinos custodes. q̄ si quis eorum mortu⁹ fue
rit: alij super scapulas eum efferunt: ipsumq̄
custodiunt: ne ab alijs piscibus comedatur. do
nec tempestate maris ad litus eiciatur. Inui
cem enim se miro modo diligunt. Unde Plin
io testante narratur: q̄ Delphino capto a res
ge carie. conuenit ingens multitudo reliquorū
ad portum vbi Delphinus ligatus tenebatur:
quibus plangentibus: z quasi miseracionem
poscentibus. rex eum dimitti precepit. Philo
siologus. Delphini oculos habent in dorso. et
ora in parte opposita. vnde non bene predam
suam capiunt propter distorſionem oris a par
te oculorum. Hinc est q̄ ora sua conuertit ad
celum z dorsum. oculosq̄ ad terram: vt predas
suam consequantur. Imminente tempestate
ludunt apparentes in vndarum superficie.
Subsidium vero naufragantibus exhibuisse
dicuntur. Feruntur etiam plorare quando cap
iuntur.

Operationes.

Plinius libro. xxxij. Delphini cinis ex aqua
illitus lichenas z lepras sanat. Porro exulce
rationem sequi debet curatio: que perducit ad
cicatricem.

Quidam vero Delphinum in fictili donec
pinguedo similis oleo fluat ponūt. vel coquūt
ac perungunt.

Circumitus autem febrim tollit Delphini
iecur ante accessionem gustatum.

Adeps delphini liquatus z cum vino potus
ydropicis medetur.

Singulis autē atq̄ dentitionibus plurimū cō
fert dentium. delphini cinis cum melle: z si dente
ipso tangantur gingiue.

Idem. Ad alligatus pauores tollit repenti
nos.

A
B
C
D
E
F

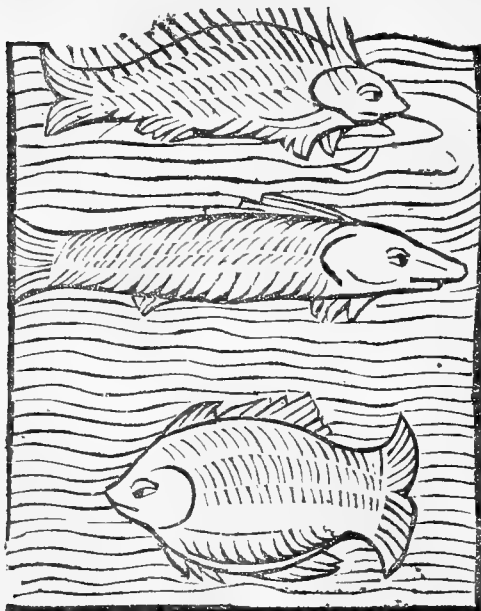
Capitulum. xxxix.

Erachoides. Erachinus. et Ericius. Albertus in li. de na. animalium. Erachoides ut dicit Theophrastus: pisces sunt in ponto circa eracham morantes. Dicitur piscis multum sequitur aquam dulcem. ita quod terram incidens de aqua transit ad aquas. Et aliquando in cavernis latitat. ubi amnes sub terra confluere inuenerit. In li. viis. Erachinus piscis est archadie. ut dicit Plinius. vel pontus aquaticum. et propter somnum de aqua exiit ad siccum nec vivere potest sine somno. In eodem li. viis. Ericius est piscis maris habens caput et os inferius. et exitum superius fluitatum superius contra aliorum dispositionem animalium. suis spinis vitur loco pedum. et ceteris piscibus est horrore. Et sicut dicit Plinius: habet carnes rubeas sicut minium.

Capitulum. xxxviii.

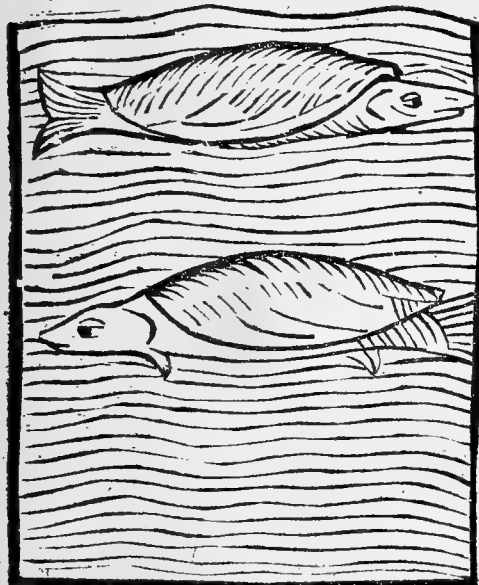
Dentrix. et dies. Ex li. de na. re. Dentrix aliter dicitur vel pagrus a re nomine habet: quod dentes habet magnos multos ac diuos quibus grassatur in ostreas. et pisces innocuos. Actoz. Nota quod dentrix idem est quod pagrus: de qua etiam loco suo dicitur inferius. Ex libro viis. Dies est piscis marinus. ut dicit Aristotle. sic dicitur: quod post perfectionem suam non vivit nisi per unum diem. Habet tamen alas duas et duos pedes. et sanguine caret. Hoc idem dicit Albertus in libro suo de naturis animalium.

Capitulum. xxx.

Elcus et Exposita. Elcus est vitulus marinus. de quo in prehabitis libris multa dicimus. Habet autem pellem pilosam: albis nigrisque maculis distinctam. Hoc animal parit in terra: et lactando matris nutrit vitulos. nec ante .xii. dies ducit eos ad mare. et difficulter interfertur. nisi icus in caput in locum cerebri et vibrat. In somno ita alte stertit quod stertio mugit esse videtur. gravissimo enim somno inter omnia demittit animalia. unde pinna eius dextra quibus ad natandum vitur dicuntur esse somnifera. timpari hominis superponantur. Qui animalis pili in corio excoziato ubique fuerit compositio de

et erectione indicat fluxu et refluxu maris. Et hoc faciunt coria etiam aliorum marinoz que pilosa sunt. ¶ In lib. vii. Exposita ut dicit Plinius bestia est in maris illa parte que in iudea et oppen attingit: aliquando inuento. que multos et latissimos dentes et pinguedinem. et est de genere cetoz.

Capitulum. xxxi.

Aceola. ysi. Aceola dicitur concha margaritifera. in cuius carne preciosus calculus solidatur. De his enim traduntur hi que de animalium naturis scripserunt. quod nocturno tempore litorea appetunt. et ex celesti roze margaritam percipiunt unde et aceole nominantur. ¶ Solinus. Conche certo tempore anni luxuriante conceptu faciunt rozem velut maritum. Quis desiderio hiant: et cum maxime linquntur lunaris: oscitatione quidam hauriunt humorem cupitum.

Operationes

¶ Sicergo percipiuntur: grauides sunt: et de sagine quietate redit habitum ymionis. Nam si clarum fuerit quod acceperunt candicant orbiculi.

¶ Si vero turbidum aut palloze languet: aut rufo innubilantur. Ita de celo magis quam de mari partus habent.

¶ Item gregatim natant. et que magis inter illas experta est gregem ducit. que si capta fuerit cetere diffugiunt.

Capitulum. xxxii.

Hippocampus marinus. Equonilus. et Equus fluminis. ¶ ysid. Equi marini vocati sunt eo quod prima parte equi sunt. postrema vero soluuntur in piscem.

Operationes

¶ Arli. de na. re. Equus marinus est monstrum formidabile: nihil extra aquam potest: ut dicit Aristoteles. si statim ut aquam caruerit natura: carebit et vita.

¶ Aliorum piscibus carnis viuit. In pugna crudele est: et homines timet et se eum partiri bella formidat.

¶ Idem. Equonilus ut dicit Michiel. monstrum est ingens ac fortissimum in nilo habitans.

¶ Arura pedes et ungues habet ut cocodrillus sed multo maiora. Humana et mortuum cupidissimum est. Nam cum et nauis in portu occurrerit unum pedem in terra figens: altero nauem in anteriori arripies facillime scindit: ut inclinata aliquando mergit.

¶ Unde in locis in quibus habitat immanis multitudo hominum perditur per eum. sed huiusmodi malum rarissime inuenitur.

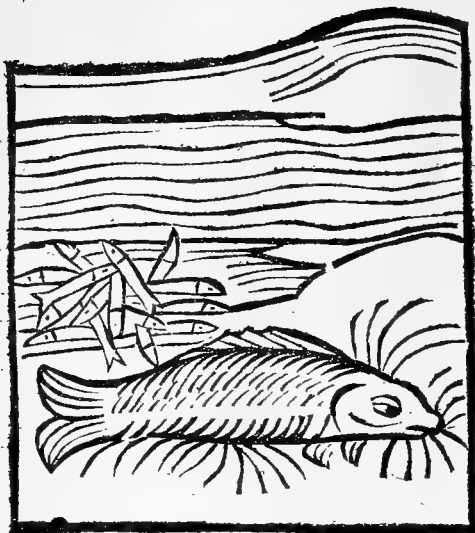
¶ Nullus capi possit instrumentis nisi rethi ferro ex cathenis apud Damascenos in hunc modum fabricatis. Captum quoque malleis tamen ferreis occiditur. Pellis eius unius cubiti spissitudinem habere dicitur. tamen esse duriciei: ut nullo iaculo et armatura penetrari possit.

¶ Idem. Equus fluminis ut dicit Aristoteles. est monstrum in oriente forma mirabili sublimis faciei.

¶ Crines habet ut equus. pedes fillos et sotularum res ut vacca. caudam ut porcus.

¶ Corium eius valde grossum est: interiora eius ut equi. Magnitudo autem ut asini. binnit ut equus. in terra et in aquis equaliter manere dicitur.

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J

Capitulum. xxxiiij.

Escimerion et Escarus. Jorath. Effimerion piscis est qui sine coitu nascitur, et cum per tres horas diei vixerit moritur. ¶ Ysidorus. Escarius dicitur: eo quod saltus escam ruminare prohibet. Tradunt autem hunc ingeniosum esse, inclusum quippe nassis, non fronte erumpere nec in festis viminibus caput inserere, sed auersus caude ictibus crebris laxare foras, et ita retrosum redire fertur. Quem luctarius eius si forte alius escarus intrinsecus videat a prehensa mordicus cauda, nihil erumpentis adiunare dicitur.

Operationes.

- A** Plinius lib. ix. Escaro vel scaro principatus nunc datur, qui solus piscium ruminare dicitur. Verbisque vesci: non alijs piscibus.
- B** Carpathio mari maxime frequens promontorium troadis lectum nunquam sponte transit. Inde autem aduectos a tiberio claudio principe. Operatur Elipertus prefectus classis inter ostiensem et capanie ora sparsos disseminavit quinquennio fere cura est adhibita: ut capti redderent mari, postea frequentes inveniuntur in littoribus ytalie non ante ibi capti.
- A** Idem in li. xi. Omnibus piscibus sunt dentes serrati: propter escarus, cuius vni aquatilium pleni bicuntur poribus pedibus, ut manibus cibum oris admoventibus.

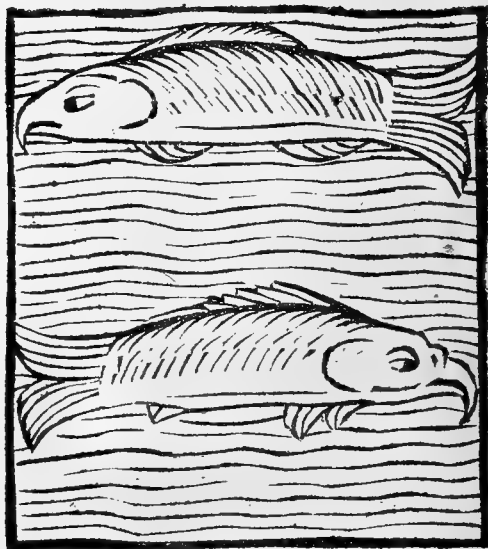
Capitulum. xxxv.

Scorpius. Alb. in li. de na. aia. Estinis est de genere cancrorum semipedaliu. circa coronam sunt candidi aculeos quidam pro pedibus habentes et ora in medio corpore, et sunt colore quasi vitrei, et pene in scorpiosis effigie, loco dentium habens i ore habentes aculeos, ora faciunt quatuor numero, et sunt amarissima. Est autem venenosus ne comedi possit.

Operationes.

Diciscus pronunciat tempestates, fetiens enim materia veterum eleuari: de fundo rapit lapidem, stabiliens se ad ipsum sic anchoram. ¶ Et cum hunc lapidem escinam trahere ludet naure: etiam ipsi per anchoras figunt naues. ¶ Dic piscis escynus quatuor detinet nauis, subitus enim adherens nauis ducetorum vel amplius pedum cum omnibus ornamentis suis detinet escynus quod quilibet veterum impulsus, ita quod moueri nequit aere aliquo vel violentia.

Capitulum. xxxv.

Eriox vel Erox. Albertus in libro vrs
Erox piscis est que qdam lachsen vocant. qdas aut magnū piscem danubij z quarundā aquaz danubij in fluentiū. quem yngari z almani husonem vocant. Ille igitur q lachse vocatur: figurā z colorē hz salmonis. nisi q inferiorē mandibulā ad superius habet recurvam: sicut rostrū aquile curuatū ad inferius. z tñ nō est longior qz superior. forsmie ad hoc parato in se recipit inferiorē. Carnē autem habet nō adeo rubeā neqz ita delectabilem sic salmo. Huso aut est piscis nō squamosus in figura sturionis. sed est pellis albe z lenis absqz omni squama z spina. Et inuenit lōgitudine viginti quatuor pedum qñ pfect⁹ est. z minor inuenit qm qz etate deficit. Nullū os penit⁹ habz. In capite loco spine docti cartilago est. q foras men habet magnū vacuū sicut terebello sit p foratū a capite vsqz ad caudā. z non sunt spine in corpe eius alique. sed spine eius iungūtur cartilagini. Caro eius est in sapore carnis vt tuli in dorso. In ventre est in sapore carnis porcine. z habet adipem intermixtū pinguedini sic porcine. Hunc piscem sturio pfricādo se ad eū agitāt. ita qz sepe simul capiunt. nec alijs aquis inuenitur nisi in his que dicte sunt.

Capitulum. xxxvi.

Ebenay vel Echyni. ysid. Ethenays paruus z semipedalis piscicul⁹: nomē sumpsit ex eo qz nauem adberendo re-

timeat. Ruant licet venti seulant procelle. Na uis tamē radicata in mari stare videt nec moueri: non retinendo s; tantūmodo adberendo. Hūc latini moram appellauerunt. eo qz cogat stare nauigia ipa. ¶ Plinius li. xxij. Deu vanitas humana cum illa rostra nauium ere fers roqz ad ictus armata: semipedalis pisciculus inbibere possit ac tenere: deuincta fert ten uis se. pretoriam nauem anthonij sperant circū ire suos z exhortari donec transiret in aliam. Itaqz cesariana classis impetu maiore pporius eum ptra nst. ten uic etiam nauem Hay principis. Quidamqz exilientes de nauī inuenierunt gubernaculo adberentem pisciculum: ostenderūt Hayo indignanti hoc fuisse quod retineret ipsum cum quadringentoz incederet obsequio remigum. Qui cū eum postea uiderunt limaci magne simle dixerunt. ¶ Idem libro. ix. Hunc arbitratur Aristoteles pedes hē ita posita pinnaz similitudine. ¶ Aristoteles. Piscis paruus in mari prohibet nauem recedere potētia nafali. pluresqz hoies ipō uiuntur in multos ad odiū z amorē. Altilius als simulantur pedibus. nam reuria pedes nō habet. ¶ Ambrosius. Echinus est animal in mari epiguum vile z despiciabile. Dictamē cum ventoz procellam pferit: calculum validuz arripit: eumqz uelut suburrā uehit. z tanquā anchoram trahit. ne excutiat a fluctibz. sicqz q non potest se suis uiribus liberare alieno regitur pondere. quo indicio etiam nauē uelut signum future perturbationis capescūt: z sibi precauent. ne hoc imperitos turbo inueniat. Maximas quoqz naues plenis currentes uelis in medijs fluctibz quasi radicataz sstis: nec sine minere creatoris tantum ei potest supere re uirtutis. ¶ Ex libro de naturis rerū. Echynus est pisciculus spinas habens pro pedibz: sicut cancer. alas autem sub ventre que pedibz assimilat. In ore uero dentium loco graues aculeos. Hoc a uem supra modum mirabile est qz cum sit semipedalis non ulla uolentia sed adhesionē tñ nauem ducentoz pedum cum suis intus ponderibz retinet: ita qz nec ad punctū moueri ualet. Nec est alia ratio in tam stupendo prodigio: nisi qz deus in creaturis p dicitur mirabilis. Piscis iste comedi nō potest: quia hominem a statu dispositōis sue dissolueno mortem infert.

Operationes

¶ Dyascozides. Echini marini sapor eustomachus est. uentrē mollit. z dyascozeticus est. ¶ Pndi coriū crudū miscet uiliter medicaminibus aut sca bjs. ¶ Combustū pō sordida uul-

h
b
l

h ij

D

nera purgat. crescitia q̄ vulnere residere facit.
¶ Plini⁹ li. xxij. Eibenus vel Iebin⁹ guidis ad
alligatus vsq; ad maturitatem continet lubri
cos partus ideoq; asseruatur sale.

¶ Idem quoq; piscis ventrem inhibet. p̄pterea
contra doxicum echini maxime profunt.

¶ Et his q̄ carfati succū biberunt p̄cipue eius
iure sumptio. ¶ Idem etiā ex aceto epinictidas
tollūt. ¶ Echini cum spinis suis p̄russi z e vino
poti calculos tollūt: z als i cibo ad h̄ pficiunt.

¶ Echinorum teste contuse ex aqua illite inci
pienibus pannis resistunt.

¶ Echini q̄ viuētes vsi z in vino dulci potati
profuntia sistant. ¶ Echini cinis cū carnibus
suis cremari cū oleo: alopitias replet.

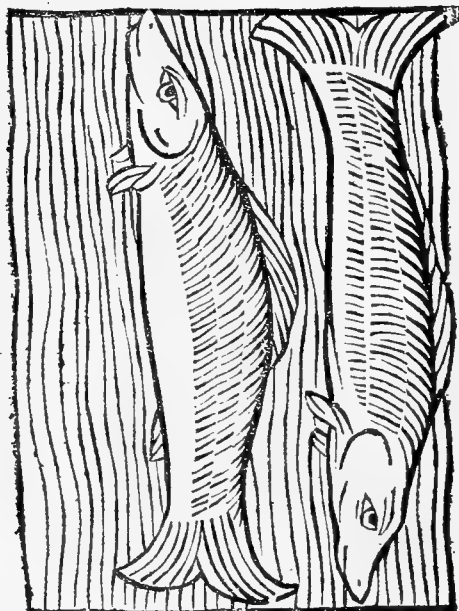
F

B

J

R

A

Capitulum. xxxvii.

Ezor. Et li. de na. rez. Ezor est piscis
danubij maxim⁹. ita vt vic in bigatra
hi possit ab equis quatuor aut tribus
Unū habet intestinū. ossa pauca z parua i cor
pore cartilaginosa poti⁹ q̄ solida. sed i capite
multa fertur h̄ie ossa. Carnes s̄o fertur babes
re dulcissimas. gustu vel specie carnib; porci si
milimas. Per om̄e corp⁹ lenis est: nec aliquid
asperitatis in corpe vel in interiorib; h;: sed est
mitissim⁹ ac timorosus. quippe q̄ nec a minimo
pisciculo se defendere potest: s; statim agitur
ad fugā. Quic ezor statim vt sentit ad latibula
fugit. q̄ sibi solet ad tutamē in littozib; effode
re. Sed q̄nq; sturio importun⁹ eijcit latitante:
sequiturq; fugientē. z quia magni sunt ambo

nec etiam in validissimis aq̄lis latere po. Inne
discurrendo z ante se aquas agitando. sepe s̄i
mul a piscantib; capiūt. Piscis iste capt⁹ vino
fortissimo vel lacte potat: q; vino inebriat⁹ vide
re potest plurib; dieb; z hoc vt ad remotas ter
ras cibi grā deferat. Bibit autē vini sextaria
quatuor a nteq; inebriet.

Capitulum. xxxviii.

Felchus Foca z Balata. yfidor⁹
Felchus q̄ z vitulus marin⁹ ap
pellatur. Cuiem habet pilosam
albis nigrisq; maculis distinc
tā. In terra pecudū more parit
z nūq; geminis plures educat. fer⁹ etiā lactat
māmis: nec ante duodecimū diē in mare dedu
cit. bis in sono mugitus est. Nullum aial gras
uoz somno premitur. Unde dextris pinnis
quib; vtunt in mari: vim somniferā in esse di
cunt. si cuiusq; capiti subdant. Difficiliter ac
nisi capite eliso interficiunt. De h̄etia animalī
illud mirabile fertur: q; eo mortuo z excoziato
pilus in pelle vbicūq; fuerit naturali quodam
instinctu put mare se habet ita se gerit. Nam
si mare turbatū in fluctus surreperit: z pilus s̄i
militer erectus exurgit. Si s̄o mare pacifica
tū fuerit pilus in planū sternit: sicq; mar; stat⁹
in re insensata z moricina dephendit. ¶ yfido.
Focas siue bocas dicunt esse boues marinos
quasi boacas. ¶ Et libro de naturis rerum.
Foca est bos marinus animal: scilicet in suo
genere fortissimum. animosum. iracundū. non
tm̄ ad alia animalia: sed etiā ad sua demcti

De Piscibus

ca. Semp em̄ cū femina sua pugnat donec eā interficiat. Interfectā at̄ a loco eijcit. 7 sic aliā supducit. nec sic cessat eas feminas supducere donec eū ptingat. ppria morte defungi. vel a femina sua superatū iterini: nec mutat locū suū de facili: s; illic semp manet vbi eū nata condidit. hui⁹ pncie emuli filij rapina viuunt.

Operationes

¶ **Dyascorides.** Coagulus foce marine virtutem habet castoreo similem.

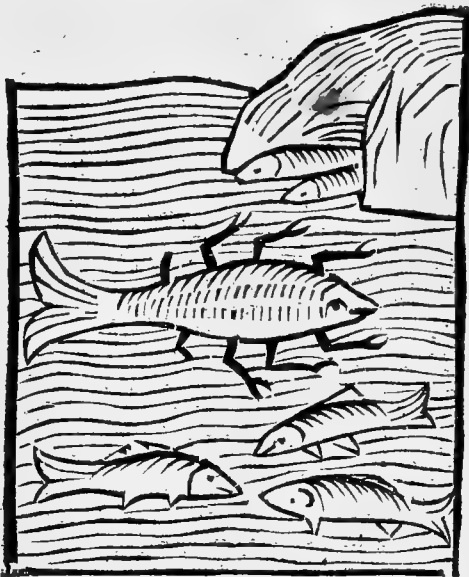
¶ **Apilenticis** pdest. **Puluerū** q̄s sterics. id est. p̄focacionib; matricis bibitum valet.

¶ **Probat** aut̄ an verū de foca sit coagulus: si coagulus agni solut⁹ in aquā vna hora dimittatur. nec se digerat: 7 post hec aqua ip̄a coagulus foce pfundat. nam si ea accepta soluat ver⁹ nō est. **Ver⁹** em̄ accepta aqua nō se soluit.

¶ **Ex li. d. na. rez.** Balata extra mozem omnium animalium cum fetus in aluo suo viuere senserit illos extrahit.

¶ **Et** si q̄dē eos ad vitā maturos inuenerit: foris relinquit. **Sin** autem: eos in matricem vt foueantur reponit.

li. ij. **Sicis** est piscis q̄ colorem suū mutat reliq̄ tpe candida: vere autē varia. **Eadē** sola piscium ex alga nidū facit: atq; in ip̄onido parit.

Capitulum. xl.

Ardus **Gladius** 7 **Blauc⁹.** **Actor.** **Sardo** piscis est flumialis gratissimū saporis. vendesie filis. s; prubore oculoꝝ ab ea discernit. vierq; at̄ mediocris q̄ntitas est. ¶ **Ypsi.** **Gladius** dictus ē eo q̄ rostro mucro nato sit. 7 ob h̄ naues p̄fossas mergit. ¶ **Aresto.** **Hastarios** als **hastarios** id est **gladius** marinus est similis scorpion: et equalis aranee. 7 inducit magnū dolozē piscibus. ideoq; salūt multoties. **Nam** 7 **delphin⁹** p̄ter dolozem salit: qz sub pinna pungit eius aculeo q̄ **gladius** vocatur.

Operationes.

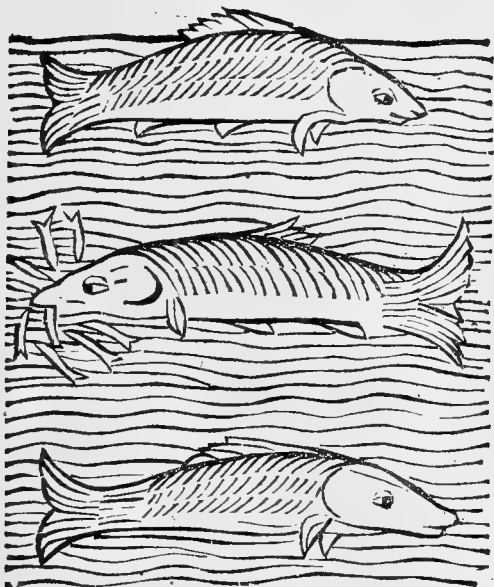
¶ **Plini⁹** li. ix. Est parū aial scorpionis effigie aranee magnitudine. hec se 7 thynno 7 ei q̄ vocat̄ **gladius** cerebro **delphini** magnitudine excedēs: sub pinna aculeo affigit: tan toq; dolore infestat vt naues se penumero exiliant.

¶ **Ypsi.** **Blaucus** a colore dicit⁹ est: eo q̄ sit **albus** **Greci** em̄ **albū** **glaucon** dicūt. h̄ estate raro apparet nisi in nubilo. ¶ **Pli.** vbi s. **Quidam** em̄ pisces estate imparientes sexagenis dieb; mensis latent feruozib; vt **glaucus** et **azellus**.

¶ **Aresto.** **Quidā** etem̄ pisces in cauernis manent in estate sicut **glauco** p̄ sexaginta dies: ac deprehendit post ascensionē canis.

Capitulum. xli.

¶ ¶

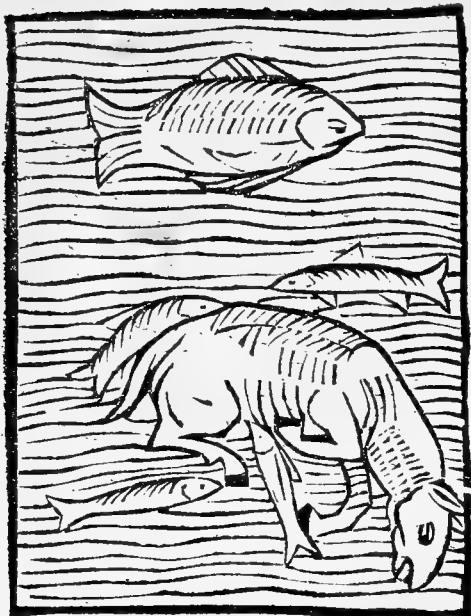

Capitulum. xxxix.

Astaleon **Fastes** 7 **Sicis.** **Arestotiles** **Fastaleon** est genus piscis qd̄ solum inter cetera genera gen⁹ suū nō comedit. **Nam** om̄es pisces sese comedūt p̄ter **fastaleon**. ¶ **Jozath** in li. de aialib;. **Fastes** piscis est q̄ cum in ore suo coartat aquā: fit ex eo dulcis. vnde pisces minores sequunt̄ illā in os ipsius ille vero sic eos capit atq; deglutit. ¶ **Plinius**

Capitulum .xliij.

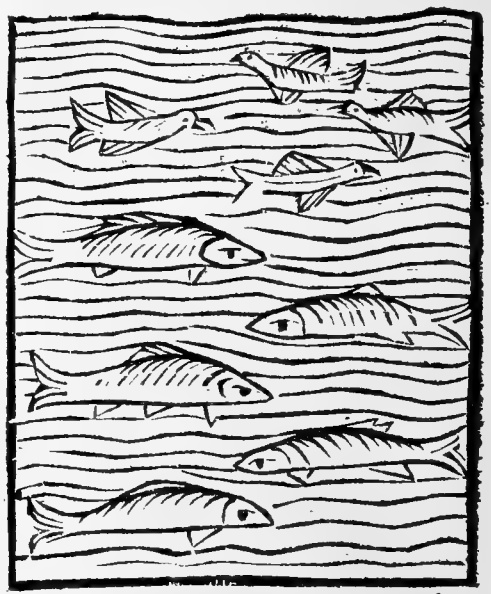
O Amanes et Honger. Alb. li. 8 na. aial. Damanez aial dicitur flumiale. em? feia yagabude dicitur. no sollicitat s; negligit partu. Das aut stat circa eos qs feia pzeneglext rit. Et edificat etia in gyro circa eos lignis ne pateat adit? inimicis piscib;. Et tuc aliqu extra aqua vociferat fortiter: vt aduersantia sibi ter reant? aiala. z si in tali sollicitudine cadit i rbe tia zelo defendede prolis mordens rberia eruo pit non tam fortitudine q; animositate. ¶ In eode libro. Honger vt dicit. Pli. est piscis mag nus atq; robustus q; inimicias z bella habet cu murena z polippo z alijs piscib;. z intantus fortiter: q; polippu laceret dentib; suis.

O Dbi? z Gran? Actor. Bobio e piscicul? flumial? albu: s; nigris maculis resperfus. que qda dicit? vesci cada ueribo. s; a piscatorib; dephedif h eefabulosu. qua pori? dicit? in aq; li qdissima puerfari z pabulo nutriri. i cibo tu vi les ac d;picabiles reputat. q; aq;sa m;me solidi.

Operationes.

A ¶ Ex li. 8 na. re. Bobio piscicul? est forma rotu da squamis puis argeto silito. h vbi aq; areno sas lapillulis in nutrimentu bz accomodatiorz vtiq; cibū pber. ¶ Idē. Gran? est pisc? marin? q; 3 natura omnium aialium vnu oculū i sumo ca pitis bz: q; supintedens semg insidias cauet.

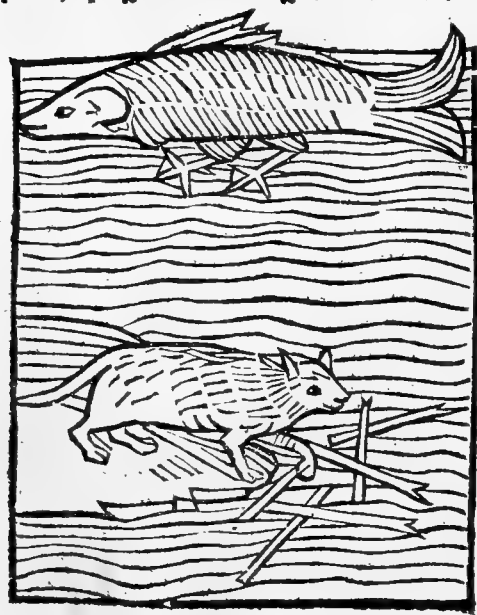

Capitulum .xliij.

H Ami? z Dyrūdo. ysi. Damio pisc? est saxatilis dextra sinistraq; lateri bus r;gis puniceis ppetuis: alijsq; discolorib; designat. z dicit? est hamio. q; nō ca pit nisi hamo. ¶ Pli. vbi s. Amia siue Damiā vocat piscē: cui? icremētū dieb; singlis itelligit cū thinnis: h z palamides i pontū intrat grega tim ad dulciora pabula cū suis queq; dulcib;.

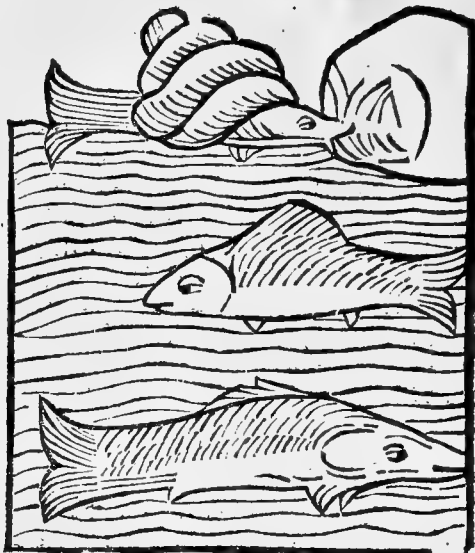
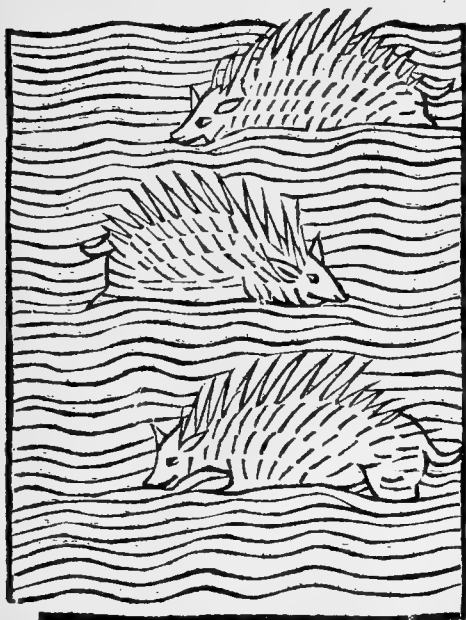
Operationes

A ¶ Ex li. 8 na. re. Dami? e pisc? saxatilis. vt ait ysi. id est lapide gerit interi?. h admodū specio sus e: hñs i vitro q; latere q; r;gulas ppetuo col lore puniceas. reliq; suo corpe diuersis qdem z gratis colorib;. tor? i modū pāni ferici variat?. ¶ Dyrūdo maris silis est aui bui? nois. bec ad

De Piscibus.

modū loliginis in aqua manet vt piscis. ⁊ alas habēs ad amena eleuatur etheris.

Capitulum. xliii.

Linus marin⁹. ysi. Jcin⁹ ab icino terrestri nomē trahit. quē vulgus ericium vocat. cui⁹ testula dicitur spinis aculeata in modū castanea ⁊ qñ adhuc operte de arboribus cadūt. Caro ei⁹ mollis ⁊ minio sillis. Actoz. Jcinus ipse est echin⁹. de q̄ dictū est sup̄ in tractatu de animalibus. ca. lxxvij. Idē etiā videt esse eibonais. licet ysi. de his agat separatim tāq̄ de duobus. Idē etiā dicitur ericinus vel irricius.

Operationes

Ex li. de na. re. Erici⁹ est piscis marin⁹. habēs caput ⁊ os inferi⁹ (vt ait Aristo.) ⁊ exitū superius fluitatū superi⁹. qd̄ est 5̄ morē animalium ceteroz.

Vititur autem spinis loco pedū. Eius anteriora separata sunt. ⁊ inferiora continua. horrore est ceteris piscibus. qz spinis hispida. vnde nō de facili sit vlli piscium preda.

Carnes eius vehemēter rubeae sunt minio si miles. vt dicit Plinius.

Capitulum. xlv.

Alaoz Karkoza ⁊ Kilok. ysidoz. Kalaoz ē piscis maris. specie multiformis. pluuiāqz ceteris piscibus ad viteremediū ⁊ impiguationis iuuamen esse solet. huic p̄ exercitio dat. Nam si multa pluuia fuerit oculis cecatur: ac p̄sequens cū cibum querere non possit: fame morit. Idē. Karkoza

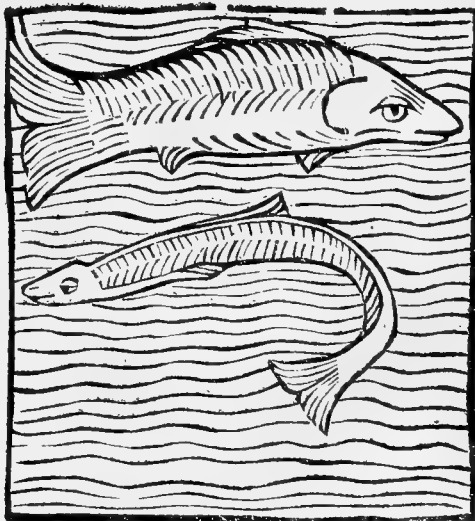
vero est piscis q̄ postq̄ deprehendit: multo viuere temper: ⁊ cibare sepe. qz superius intestina est nidioz aqua.

Operationes

Idē. Kilock est piscis marin⁹ in testa multū aspera latēs. cui⁹ orificiū est in medio corpis.

Sentit at̄ q̄cqd̄ ei appropinquat. ⁊ applicat in lapidibus cū suis pedibus posterioribus.

Anterioribus autē q̄bus p̄ manibus vitis quicqd̄ p̄ eum trāsit. qd̄ nequaquā vincere se posse credit: tumescit: seqz contrahit: ⁊ adheret fortius lapidi cui applicatur.

Capitulum. xlvj.

Rarabo z Kylene. ysidorus. Karabo stercore viuit et luto. Medaturq; cis bo. propter hoc animal ponderosum est. caudam habet laram. et ideo qñ pugnat leuiter se vertit. Duius enim generis monstra fortissime pugnat inter se velut arietes. minis untq; semilitudine socioz aduerse partes. vnde frequenter visi sunt ambulare sicut greges: adinuicemq; bella parari. fiunt autem in aialib; bella quatuor: de ca uis. scz ppter naturalem su pbiam. ppter cibum. ppter coitu. ppter fetum. sicut gallina ppter fetu cum coruo pugnat. z anser cum cornice.

Operationes

- A** Arresto. Karabo sicut z cancer sanguine non habet. durum habet extra z molle intra: nec est nutritibile illud duru. immo recipit ignem.
- B** Accipit autem pisces sicut cancer in pfundo maris cum duob; labijs suis: eosq; i duas partes diuidit: z ad os suu ducit.
- C** Karabo ex piscib; dure carnis mouet cum cauda sua motu veloci sicut motu alaru suaru.
- D** Est aut gen? quoddam ex q generat Karabo: qd est bone carnis anteq; oua ponat: postea fo male. Hoc genus exiit spolum in vere sic serpens. Ita cancer z karabo senectutem exiunt z que mollis teste sunt.
- E** Marinum animal mollis teste karabo coit z impregnat z malakye similiter accidit. Karabo z sibi simile in genere scz animal mollis teste ouant coitu. Similiter est generatio malakye vt sepia: z sibi simile.
- F** Maresq; karabo tm custodiunt oua. malakye aut oua extra. z mas eicit sup feminas sperma. sicut mares piscium sup oua.
- G** Ex libro de naturis reru. Karabo fm Arrestoilem est piscis qui quando timet retrocedit quando vero non timet ambulat ad interius naturaliter.
- H** In eodem libro. Kylon est animal marinum quod contra nature communis ordinem habet epar in sinistro: splen in dextro. Nam i omnibus animalibus terre magnis z paruis est econuerso.

Capitulum. xlvij.

Roky Arresto. Koky est marinum animal: habens dentes acutos. et etiam ponit vnu m super alium. sic enim ges

nus suu diuersatur a generibus piscium. quia pisces habent quidem dentes acutos. z non est in eis animal duas habens acies dentium. Actoz. Koky ipse est felchus. de quo dictu est paulo supra. idemq; vitulus marinus. de quo etiam dicitur infra.

Operationes

- A** Ex libro de natura reru. Koky est animal in terra sicut in mari manens. cartilagosum habet corp? vt sepia. ossaq; minus debito robusta. p infirmitate aliqu cruru vix ambulare possit: scz in pedib; sustentare.
- B** Ambulatio ergo ipsius est potius in vigore spiritus z leuitate corporis q; ex virtute. Dentibus habet acutos valde. caudam parua vt ceruus. renes vt vacca.
- C** Venter eius sanguine caret. quia due vene que ramificantur sup renes vsq; ad ventrem in eis non perueniunt.
- D** Cetera fo corporis mebra sanguine habent.
- E** Hoc animal habet quatuor pedes. z habent inflexiones digiti qñq; in vtroq; pede. figuraq; q; pedis est vt cauda piscis.
- F** In aquis spirare non valet. dormit autem ppe mare super terra. ibiq; fetus suos parit duos aut tres.
- G** Transacto vero die. xij. post partum: sequit fetus matrem sua ad mare: z h multotiens in die vt aquis marinis assuescat. Hoc animal mamilas habet vnde fetus lactet. Vox eius est sicut thauri: maximeq; cu interficitur. difficulter autem interimi potest.

Capitulum. lviij.

Leo marinus. ¶ p̄si. Leo marinus dicitur est a similitudine terrestris.

Operationes

¶ Ambrosius. Leo terribilis est in terris: sed dulcis in fluctibus. Eandem habet dispositionem et virtutem sicut in terra. quare transeo.

Capitulum. lxi.

Lepus marinus. ¶ ysi. Lepus a similitudine leporeni capitis nuncupatus est. ¶ Plinius.

Venena dira non cessant in lepore. & in indice mari etiam tactu pestilens. vomitum dissolutionemque stomachi primum creat. Idem in li. xxxij. Lepus marinus venenatus est in cibo vel potu datus. Nullum est animal quoniam eius tactu intereat. homo tactus ab eo pisces olet et moritur. et lepus similiter ex eo tactus moritur. Sic vterque alteri venenum est. In India non capi viventem affirmant.

Operationes.

¶ Avicenna in li. ij. can. Lepus marinus est animal ostrea tum lutosum declinat ad rubedinem aliquantulum.

¶ Sanguis eius calidus est mundificans pannum.

¶ Caput eius adustum generat pilos in alopecia proprie cum adipe vtili. et in tyria valde.

¶ Gum autem ex eo fit emplastrum sicut est abradit crines et pilos.

¶ Itaque abstergit visum emplastri more suppositum et sic collirium. Plurimum autem inter medicinas venenosas. et interficit eum ulceratione pulmonis.

¶ Plinius in li. xxxij. Leporis marini semina si mulieres grauide aspexerint stomacho nauicante: statim abortum faciunt.

¶ Remedio est mas ob id induratus sale. vti in brachealibus habeatur.

¶ Lepus marinus venenatus quidem est. Sed eius cinis in palpebris pilos inuiles emulso cohibet.

¶ Idem. Lepus strumas sanat: ita ut celeriter remoueantur. Et lepore quoque marino recenti iubent quidam podagram fricari.

¶ Sanguis eius et fel (si necetur in oleo) valet contra carbunculos.

¶ Avicenna in canone ut supra. Lepus marinus est venenosus si de ipso in potu datur accidit constrictio anhelitus. et rubedo oculorum. tussis sicca sputum sanguinis: difficultas urine. Urina violacea et egestio similiter vel dolor in stomacho. vomitus superfluo colore et sanguinis yctericia et angustia ac dolor renum: sudor fetidus. horroz cibi.

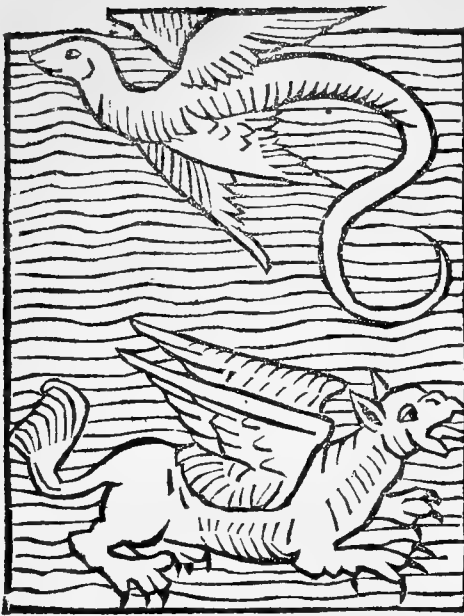
¶ Et cum videt eger pisces terretur ab eis: et inuenit saporem fetidi piscis in ore suo. et in eructatione cum faldedine. Plures autem qui ex eo euadunt: in pyrisim cadunt.

¶ Non fert autem eius curationi lac caprinum quod est iuuamentum vltimum.

¶ Lac quoque basinum et lac mulieris ex mamilla. et eius cancri flumalis: et ericius assatus aut sanguis eius fortes autem medicine sunt calamentum flumiale calidum: recens: et sanguis anseris et vrina bois antiqua. et cetera.

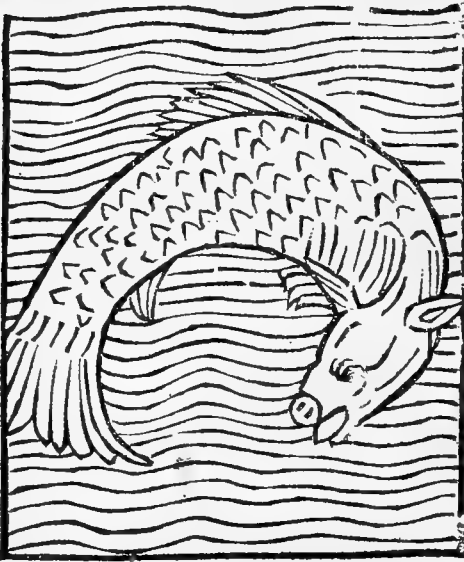
¶ Signum vere sanitatis est. quando videns pisces non terretur ab eis: et comedit. Aunquod cadit in pyrisim curetur pyrisis.

A
B
C
D
E
F
G
H
I
K
L
M
N
O
P

Capitulum. i.

Leviathan & ludolachra. ysi. Leviathan siue lenim: est piscis serpenus. de q̄ sez sup dictu est in tractatu de aialib. ca. lxxxiij. ysi. Ludolachra e aial nasa & forma mirabile duas hñs alas i facie. duas i dorso: q̄b mirave locitate nitit q̄cũq; volucas eam impulerit.

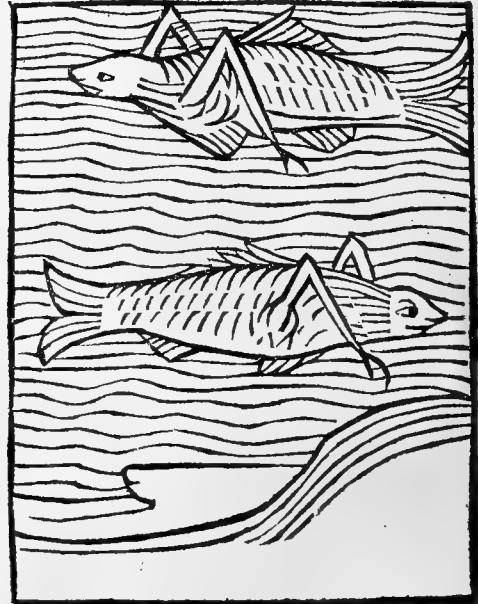
Capitulum. ij.

Loligo. ysi. Loligo est monstru in q̄ naz tura lusisse videt. Na cute squamosum cu gregib; pisciu maris pfunda scrutat. Cum

autē q̄s fallidierit: leuat se cū aliis pennigeris quas in hillinasa dedit. & cū volucris eibera scandit. Sed q̄ status ventozū sustinere non potest. post modicu vbiuentis pcutit ad aquas redire cogit: & in pfundum relabitur.

Operationes

- ¶ Plinius li. ix. Loligo est piscis mollis sanguine carens sicut sepia. Caput habet etiā sicut & sepia inter ventrem & pedes.
- ¶ Sepie & loligini pedes duo ex his longissimi sunt & asperi. q̄b ad ora cibos admouent. & in fluctibus se velut anchoris stabiliunt. Loligo etiam volitat: extra aquā se efferens.
- ¶ Sepia q̄dem in terreno parit inter arundines ac in alto pseruata: oua edunt loligines.
- ¶ Item loligines sicut & sepie coeunt linguis brachia inter se cōponentes & in contrariū nantes. ore quoq; pariunt.
- ¶ Loligines etiam in litore mire magnitudinis sunt. sed in mari nostro q̄nq; cubitorum nec ossa nec spinas habet.
- ¶ Idē i. li. xvij. Loligo volās signū ē tēpestatis.
- ¶ ysid. Tradit in oceano mauritante tantā multitudinē loliginū ex aqua euolare vt etias naues demergere possint.
- ¶ Phisiolog. Loligo capit aliqui q̄nq; cubitorum. Caput habet inter pedes & ventrem. vlt tra duos annos raro est eoz vita.
- ¶ Aliquod eoz genus asperrimū est q̄ pugnare turmis se munientes stabiliunt.

Capitulum. liij.

De Piscibus

Locusta marina. p̄bisio. Locusta mari-
na iuxta p̄li. q̄tuor bz cubiros i lōgitu-
dine. h̄yeme ledit. autūno z vere pinguefcit. et
plenilunio magi. Exli. de na. re. Locusta flu-
uialis ecōtraria q̄ locusta cāpestris. pedes an-
teriores bz lōgiores: nec rumiari anteriori pte
f̄ic̄ aialia cetera. s̄z ad posteri. s̄z i extremo sto-
machi sui cū dētibz in ventre sibi berentibz.

Operationes

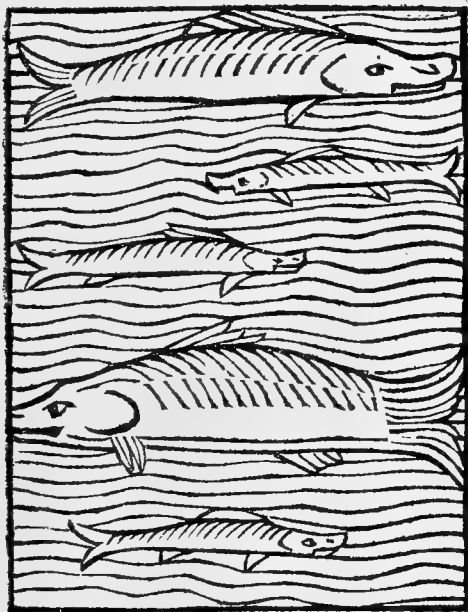
Pli. lib. ix. Locuste pisces crusta fragili mu-
niunt. in eo ḡne q̄ caret sanguie latēt mētibz
dnis. Silit̄er z cancri q̄ eodē tpe occultant.

Quāto a m̄bo vers principio senectute in more
anguiū exēit. renouatiōe sergoz. Aeterum in
vndis natāt. locusterepta n̄tū more fluitant.

Si nullus ingranat metus recto meatu
cornibz. q̄ sūt rotūditate p̄pilata ad latera por-
rectis. z eis dē erecti in pauore. oblique in late-
ra pcedant. Cornibz inter se dimicant.

Quātū ar̄ b̄mōi locuste in petrosis loc. In
indico mari locuste quaternaria cubita implent.

Polippū infantū locusta pa uer: vi si iuxta vi-
derit om̄ino moriat. Locusta q̄z conger inimi-
cus lacerat z perimit.

Capitulum. liij.

Lucius. Actor. Lucius est piscis fluuialis
ore lato z dētibz acutissimis. minorz pis-
cū deuorator. cui tñ perca squamis z brāchijs
asprimis armata resistit: vi non ei p̄ualeat. nec
dētibz ei p̄da fiat. Uescit aut̄ lucius venenosis
vt bufonibz z b̄nōi. z tñ infirmis dē esse i cibo
san. Si qm̄ nassa in q̄ inclusus fuerit. ex aqua

lessata lucē diei viderit. raro vel n̄m̄q̄ accidit.
vt postea diutius remaneat. sed quesita sibi via
euadit.

Operationes.

Exli. de na. re. Lucius est piscis q̄ z lupus aq̄tilis
appellat. Dic si fluuiales aq̄s cibūq̄ p̄ vita sus-
ficiētē habuerit p̄ successus tpm̄ in lōgitudinē
maximā eualescit. Tibz ei sūt pisces. z q̄c̄quid
ranaz more rept. piscē ad magnitudinem p̄e-
sui comedit.

Mā vbi victū subegerit: caput
p̄ma ore deuorat. q̄ digesto paulatim addit ses-
quentia: donec totū sumat. Pari q̄z generis
sui p̄cere recusat. vel ob naturalē crudelitatez.
vel qz au id est cibi: rapineq̄ impatiēs. Nam
z p̄p̄a semina p̄sc̄q̄ vbi piscis forma susceperit.

Quātū ar̄ piscis q̄dā b̄n̄s acres squamas z pinnu-
las acutas. quē si lupus aquaticus p̄ caput ap-
prehēderit cito transglutit. Si p̄o a pte caudē
nō potest qm̄ incōtrarium asperari gescunt.

Lucius in cerebro lapidē cristallo siles gerit:
s̄z b̄ cū euū in longū duxerit. Impregnat hic
piscis vt dic̄ Aristo. flante vento septentrionali
silit̄er z pisces q̄ in lōgitudinē eualescūt. semina
pregnās aquas ascēdit: q̄nto p̄t̄ remori a lo-
co suo in q̄ habitare p̄suevit. Ibiq̄z oua parit:
vt filij sui nō sint ei impedimentū p̄ede.

Quātū hoc p̄pter crudelitātē naturalē: vel p̄pter
cibi rapineq̄ inuidiam.

Alij dixerunt qz ascenderet p̄pter dulciorem
aquā. qm̄ aqua tanto semper est dulcior: q̄nto
fonti primior. Lucius tante auuditatis est vt
piscem quē totū q̄ntitas eius deglutire nō sus-
tinet dimidiū incorporet.

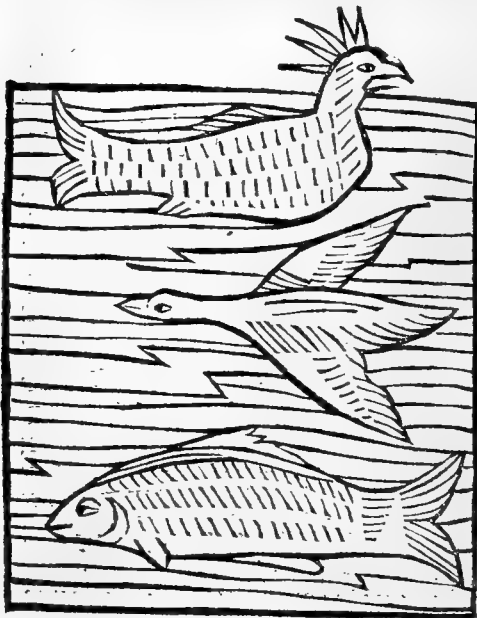

Capitulum. liiij.

Lupus marin⁹. ysi. Lup⁹ a velocitate appellat. in q̄ lup⁹ terrestri assimilatur. qz scz impo⁹ba voracitate alios psequit. Est at pisc⁹ captura ingeniosus. Ma⁹ z rheti circūdat⁹ fert arenas arare cauda: z ita cōditus trāsire rbete. Plin. li. xxxij. Lupus marin⁹ in p̄uidendo min⁹ habet solercie: s; magnū robur in penitēdo. nā vt beferit in bano tumultuoso discursu lap⁹at vulnera donec excidant insidie.

Operationes.

- A** ¶ Idē li. ix. Pregelidā hiemē oēs sētiūt pisces: s; marie q̄ lapidē in capite existimāt hie. vt in pi z pagri. Lūq; aspere fuerint hyemes multi capiūt ceci. Lupo⁹ sō sūt laudatissimi q̄ appellat lanati. cādoze mollicieq; carnis. meliores sūt lupi i amne tyberi iter duos pōtes q̄ alibi
- B** ¶ Piscium lupus bis in anno parit. Figid⁹ est actor lupū mugili caudā prerodere eosdēq; mensibus stans concordēs esse.
- C** ¶ Idē in libro. x. Produuntur vt dictum est mugil z lupus clarissime audire.
- D** ¶ Idē in libro. xxxij. Tradit etiā Ouidius lupum rheti circūda: um: cauda arenas arare atq; ita cōditu mtra nsirerbete.
- E** ¶ Aresto. Lupi marini cum intrant pelagus postea redeunt z ascendūt superi⁹ magna velocitate sicut delphinus. Omēs aut lupi magnorum corporoz anhelant aerem attrahentes.
- F** ¶ Ambrosius. Lupi deniq; in mari sunt tene ri quos nescit agnus timere. Et fm ysaiam simul pascuntur lupi z agni.

Capitulum. lv.

Megar. Dilag⁹: z Bilu⁹. Ex li. de na. re. Megaris ē pisc⁹ marin⁹ dua rū palma z lōgitudinis. vtilis habet in partib; in q̄b; capitur. sed cū ad remotiora salus reducitur: raritas ei⁹ p̄ciū facit. Recenter tñ capt⁹ z sine sale delicatiorē cibū edēb; facit. Est aut (vt fert) nociu⁹ p̄cipue febricitantib;. Unde poeta dicit. Et megaris notius omnis erit. Jozarb vbi s. Dilago cū ei⁹ pulli volant significatio est sup tempestatē maris. ysid⁹ Dilago piscis est sic nominat⁹: qz sup aquas euolat. Quorrens autē cernit extra aquā volitans tempestates mutari designat.

Operationes

- A** ¶ Ex li. d na. re. Dilago volitat sup vndas in signū leticie: qz cessauit tēpestas. h̄ cōtra morē alioz piscū z mōstroz marinoz q̄ oriente tempestate vident quasi sup aquas ludere.
- B** ¶ Plin. li. ix. Bilu⁹ subit in sūma maria piscis ex argumēto appellat: lucerna: linguaq; ignea p os exerta tranquillitas noctib; relucet.
- C** ¶ Atrollit e mari selquipedalia fere cornua. ab hisq; nomen traxit.

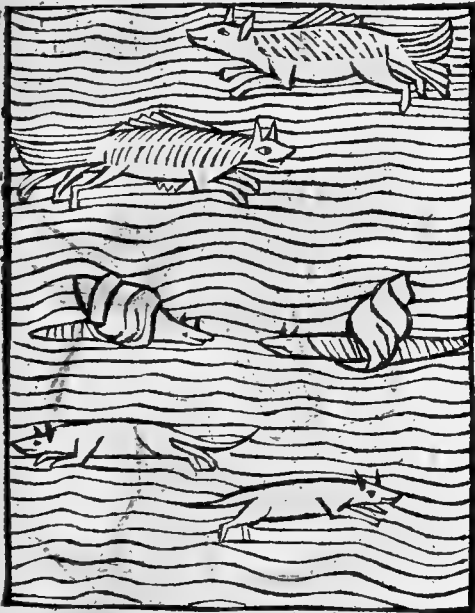
Capitulum. lvj.

Megilus. ysid. Megilus ex eo nomen habet qz sit multū agilis. Nam vbi dī spōsitas sēserit piscatorum insidias confestim retrosum rediens. ita rhere tran silire vt volare piscem videas. Plin⁹. li. ix. Dugis

lum natura rideſi metu capite abſcōdito: ro-
 eos ſe occultare credētiū. iſdē tñ tanta facili-
 tas: vt i fenice z narbonēſi puincia coit⁹ tpe
 e vñarijs mare linea lōgic⁹ p os ad branchi-
 as religata emiſſum in mare. eo dēqz linea re-
 tractū. femie ſeqñt ad lit⁹: rursuſqz feiaz ma-
 res ptus tpe. In narbonēſi puicie: z i nemu-
 ſienſi agnoſtagno. ſc3 laterna appellato: vbi
 boies delpbini ſocietate z mugilū piſcāt. mu-
 gilus z lupus odio flagrāt mutuo. **Dugileſ**
 alioz piſciū vim timētes ſup naues exiliūt:
 z tā p̄cipue velocitat⁹ ſunt vt trāſuerſa nau-
 gia interim ſupiacent. ¶ **Idē li. xxxij.** **Dugil**
 ſcit i ſca bamū eē: atqz inſidias nō igno-
 rat. tāta ē ei quiditas vt cauda p̄berando ci-
 bos excutiat. ¶ **Jorath.** **Dugilus** ē piſc⁹ ve-
 lociſſim⁹ i aqz ſumialib⁹ ſ3 naturalit̄ incaut⁹
 nā deridet ei⁹ ſtulticia: cū in metu capite ab-
 ſconſo: totū corp⁹ abſcōſu⁹ ac ſecuz credit.
 hic cū lucio inimicitiaſ h3 byeme tñ. z hmōi-
 cā credit qz tūc rar⁹ ē cib⁹ p̄ q̄ dimicāt. **Eſta-**
te vero abūdat: z ideo ad p̄cordiā redigunt̄.

Operationes

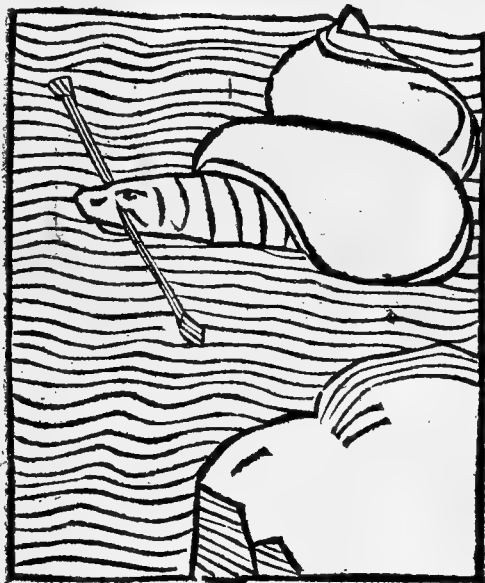
¶ **Plinius libro. xxxij.** **Linia** e capite mugil-
 lum z mulozum ſciaticos liberat

Capitulum. lviij.

¶ **U**s marinus. **Duſculus** z **Duſte-**
la. **Duſ** marin⁹ ad terras exiit: ibiqz
 foſſas faciēs oua parit. ac rursus ter-
 ra obruit. poſt triceſimā p̄o diē rediēs itez
 foſſas aperit: z fer⁹ i aquā ducit. hoz fetus in-
 ter initia viſu carēt. ſicut fer⁹ oīm fere aquati-
 lū. ¶ **Idē.** **Duſcul⁹** dicit⁹ ē: eo qz ſit balene ma-

ſculus. **Eius** coitu hec belua cōcipe p̄hibet
 ¶ **Sūt** aut̄ muſculi cochlee qz lacte cōcipiūt
 oſtree. ¶ **Pl. li. ix.** **Amicitie** ſunt et̄ epla muſ-
 ſcul⁹ z balena. **Quōqz** p̄ grani ſupcilioz pon-
 dere obrutis ei⁹ oculis inſtantia magnitu-
 dinē in vada p̄natās demōſtrat. oculoꝝ qz vi-
 ce fungit. ¶ **Idē li. xi.** **Duſcul⁹** marin⁹ q̄ ba-
 lenā antecedit nullos h3 dētes: ſ3 p̄ his ſetas
 int⁹. ob id etiā hiriſurā dicit̄ appellatā ¶ **Idē**
 in li. ix. **Duſtele** piſces mēſe deputāt qz in-
 ter alpes lac⁹ rechie bigrātinus emulas mu-
 renis generat. ¶ **Ariſto.** **Duſtela** ſic delpbi-
 nus z foca viuos fetus de corpe ſuo edūt: et
 cū partus ediderint ſi erga ſuos caulos inſi-
 dias quēqz molliri p̄ſenſerint ipos tuent̄ eta-
 tis tenere pauozē affectu materno cōpmūt:
 oraqz aperiūt. z innoxio dente part⁹ ſuos ſu-
 ſpendūt **Interno** qz corpe recipe ac genit̄ ali-
 aluo ferunt̄ abſcōdere donec ad illos ſecuri-
 tatē deferāt. aut ſui corpis obiectu defendāt

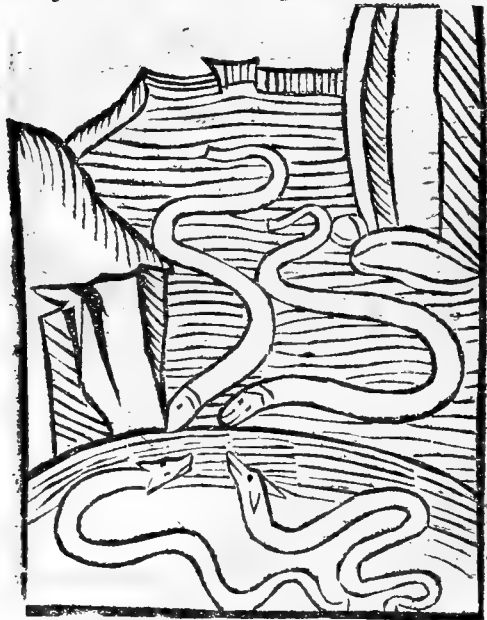
Capitulum. lvij.

¶ **U**rix. **Idē.** **Durix** eſt cochlea ma-
 ris ab acumiē z aſperitate dicta. que
 alio noīe conchiliū dicit̄: eo qz circū-
 ciſa ferro lachrymas purpurei coloris emit-
 tat. ex qbus purpura tingit̄. z inde oſtruz ap-
 pellatū ē. qz hec tinctura ex hūoze teſte elicit̄
 tur. **Durianus** autē tradit muricē echineū.
 ¶ **Pl. li. ix.** **Durices** conchemarine ſunt q̄
 latent circa canis ortū tricētis diebz: z ſtat u-
 to tpe exiūt p̄cioſuz liquozē tingēdis veſtib⁹
 in medijs faucib⁹ hñt vtilē. **Sed** iſ color in
 ſola vena cādida reperit̄. **Reliquū** p̄o corp⁹
 ſterile eſt. **Quis** qz tñ hic color exprimitur:

q̄ morientes cū vita succū euomūt. nō habēt
 īpericū os neq̄ rotundū ne in angulos p̄des
 n̄te rostro sed ad conche modū vtroq̄ late
 re claudīt. ¶ Idem in eodē. Aīatia marina q̄
 sūt dure teste vt murices: aut purpure salu
 ario lentiore pueniūt (sicut a crescēte humo
 re culices) atq̄ spuma maris incalescente cū
 admissus est imber. Et he pariūt in vere.

Operationes

A ¶ Plini⁹ li. xxxij. Duricum teste cinis vtili
B ter cū melle illinīt vlceribz capis. ¶ Idem q̄z
 cinis bonū est dentifriciū. Et maculas purp
 gar in facie mulierz cū melle illinitis. cutēq̄
A erugat. extenditq̄ septenis diebz illit⁹: ita vt
 octano candido ouoz foueat. ¶ Idē ex oleo
B valet ad parotidas z strumas. Pannisq̄z res
 stit vtroq̄ modo. siue opus sit incipiētes dis
 currere: siue cōcoctos emittere. ¶ Itē muri
 cū cinis cū oleo tumores tollit. Amisq̄z testa
 rū eaz melle māmas mliēz efficaciter sanat.

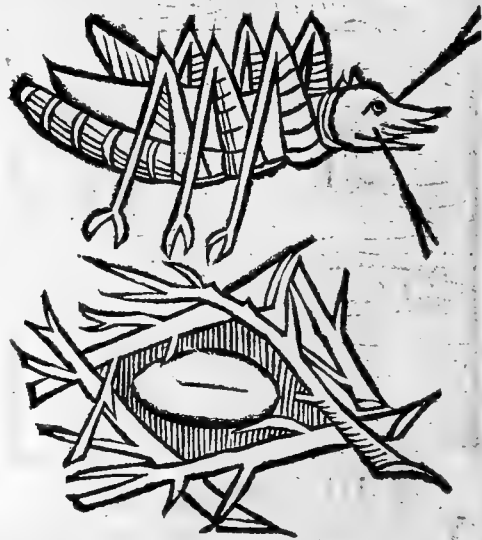
Capitulum. liē.

A Arena. Ysido. Durenā greci mīres
 nā vocant: eo q̄ plicet se in circulos
 Hac feminini tm̄ sexū tradūt z a ser
 pente p̄cipe. Ob id a piscatoribz tanq̄ a ser
 pente sibilō euocat z capis. Yctu fustis diffi
 culter interimīt. Ferula vero prin⁹ aiām eaz
 habere in cauda certū est Nas capite p̄cusso
 vix interimīt. cauda statim exanimat. ¶ Plī.
 li. ix. Durenā est piscis longus molli cute
 intectus. hyme latet. Nec capis nisi diebus
 estas. sicut conger z oēs saxatiles. Exit i ter
 rā sicut polippus. huic emulat mustela Qui

busdā piscibz date sūt pinne vice pedū. Qu
 busdā vero nulle sunt vt murenis. quibz nec
 bzanchie. hec flexuoso ī pulsu corpoz ita mā
 ri vtunt: vt serpētes terra. in sicco q̄z repunt
 Durenā q̄cūq̄ mense parit: cū ceteri pisces
 statuto tpe pariāt. Quā ei⁹ citissime crescūt.
 In sicco litore elapsas vulgus coitu serpen
 tiū impleri putat. ¶ Ex li. de na. re. Durenē
 sicut dicit Plini⁹ libēter se tenēt inter barā
 dines z ligna: vt si forte rberi p̄cludant flexū
 multiplici euadāt. Deē morium venenosum
 hūit: sed capitis eoz mōde cinere morus sanat
 Periculosus est eas in cibū sumere: nisi pus
 in vino optime ac dūrtissime decoquant. et
 speciebz aromaticz marieq̄z pipere cōdiant.
 venenoso nāq̄ abūdat humore. vñ nec de fas
 cili cedūt coctioni. Itē murenā iuxta Basī
 liū. vipera ex aq̄z in sicco euocat ad coitum.
 ¶ Jozab vbi. s. Durenā nō a suo fili s̄ a ser
 pente sibilō ad focū euocata p̄cipit. nec ali
 qd̄ tñ serpenti s̄ sibi sile gignit. ¶ Ambro. Vi
 pera quidē ad lit⁹ maris sibilō murenā euo
 cat venenū suū vomit. Illa statim venit et cū
 eo coit: z post vipera venenū suū resumit.

Operationes

¶ Plini⁹ vbi. s. Durenē morus capis ipsi⁹
 cinere sanat. ¶ Lichenas etiā z lepras soluit
 murenarū cinis cū teroīs obulis mellis.

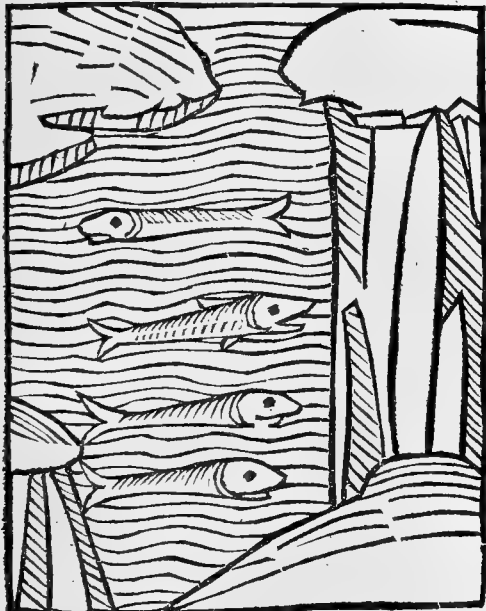

Capitulum. lx.

A Ulripes. Ex li. de na. re. Ulripes
 piscis marin⁹ est. a re nomē hz. hūc
 pedes a latere p̄cedūt In hyme coit

De Piscibus

z inter ceteros pisces sibi nidum ex furculis
 pstruit. p duos mēses ouat. z hoc vñ ouum
 tm̄ ad instar nucis paruū. Femia p q̄dragin
 ta noctes sedet: z ouū a se editū fouet ex q̄ fi
 unt pisces innūerabiles. Qd̄ si nō eēt: multū
 eoz gen^o decreceret. qz seipos inuicē consu
 mūt. z multe comestiois sūt. Multipes astu
 tia magis q̄ fortitudie vincit karabo mon
 strū marinū qd̄ validū est ac robustū. Quis
 victorie signū. nā simul capti in rheti repiunt
 Karabo frequēter mortu^o inuenit aut letali
 ter vulnerat^o. Est etiā quoddā gen^o multipe
 dis naturaliter astutū qd̄ in aqua supnatat z
 dorso testā ad solē ponit vt deficet ac durior
 fiat. sic vt salas maris aq̄s z aduersa scopu
 loz pativaleat. Actor. Multipes ipe ē po
 lippus iuxta Pliniū. de q̄ pleni^o iferi^o dicef.

Capitulum. lxxj.

Mulus vel Bullus. Ex li. de na. rez
 Mulus est piscis marinus (vt ait Pl
 nius) modice quāritatis gratia no
 bilitatis in elum tm̄ datus nobilib. Rarissi
 mus tm̄ est quē septētrionalis tm̄ gignit oc
 ceanus. Hoꝝ tm̄ genera plura sunt. Quidaz
 alga z ostreis ac limo ceterozūq; pisciū car
 nevescunt. Nobiliores aut in inferiori labio
 vellabzo gemina barba insigniunt. victusq;
 eoz est qd̄ iuxta ripas aeris serenitatē pere
 uerit. Mulum nobilē expirantes numerosa
 colorū varietate spectari proceres gule nar
 rant. Seneca de naturalibz questioibus li
 bro. vii. Incredibilia sicut iam super^o dictū
 est sunt opa luxurie in cubilibz piscens natant:
 z sub ipa mensa capif qui statim in mensam

transferatur. Paz recens videt mulus nisi q̄
 in cōiue manu moꝝit. Obseruat moꝝientū
 color: quē in multas mutationes moꝝis ipsa
 luctante spiritu vertit. Ruboz p̄mūz: deinde
 palloz suffundit. longa somniculosa inertiq;
 luxurie expectatio. Nolunt attingere nisi eo
 dem die captū: qui ipm̄ (vt aiunt) mare sapi
 unt zc. **M**fidus. Mulus vocatus est: eo
 qz mollis sit ac tenerimus. cui^o cibo tradit
 libidinem inhiberi: z oculoꝝ acie hebetari.
 hoies vero q̄ his sepe pasti sunt piscem olent
 mulo in vitio necato. qui inde biberint tedi
 um vini habet. **A**lexander. Mulus bonis
 fimo delectatur adeo vt in ipo iaceat: z tūc
 cturam caro piscis ex fimo mutuetur.

Operationes

Plinius. Mulus cōtra pastinacas z scoꝝ
 pides terrestres siue marinos: z dracōes at
 q; spalangia prodest illit^o: aut in cibo sup^o.
Aiusdēq; recentis a capite cinis p̄tra om
 nia venena valet. Et p̄uatiū cōtra fungos.
Iterū cinis e capite multoz atritos scia
 ticos liberat. **A**oburuntur autē in vase ficti
 li z cum melle debent illiniri. **M**ulos aut
 in cibo inutiles neruis inuenio. **E**oz quoq;
 cibo tradit oculoꝝ aciem hebetari. In mē
 struis vero muliez auxiliat mulus. Inueter
 rati muli z in potioe triti vomitioes p̄citant.
Muloꝝ salamenti cinis carbūculos d̄if
 cutit. Mulus aut in vino necatus (vt dictū
 est) his q̄ biberint inde vini tediū afferunt.

A
B
C
D
E

Capitulum. lxxj.

Tractatus

Monachus marin⁹ et Monoceron.
 Ex li. de na. re. Monachi maris di-
 cti sunt: qz caput hñt vt monachi res-
 center rasi coronã desup rasi: z cãdida. z cir-
 culũ in modũ criniũ sup loca auriũ. faciez tñ
 nõ habet in toto si: nilẽ homini: qz nasum ha-
 bet pisci similit. z os naso cõtinuũ. Ceterũ in
 inferioribz habet formã piscis. hoc monstrũ
 hoies sup ripas maris ambulãtes libẽter al-
 licit: z cozã eis sup aquas ludit: qz si hominẽ
 admirantẽ ppinquare viderit appropinquat
 z ipẽ. z si dat facultas hoiem rapit z traucit
 in pfundum: sicqz carnibz eius satiatur.

Operationes

In eodem libro vt supra. Monoceron est
 monstrũ marinũ: habens in fronte cornu ma-
 rimũ: quo naues obuias penetrare possit: ac
 destruere z hominum multitudinem pdere.
Sed in hoc pietas creatoris hũano gene-
 ri puidit: quia cum tardum animal creatum
 sit: naues eo viso possunt effugere.

Capitulum. lxxiii.

Arcos. Nautilos z Rubes.
 Isidorus. Marcos. teste Aris-
 to: tantẽ pcuris est piscis vt me-
 diante lino z calamo ad manũ
 piscatoris bamũ tenẽs accedat
 stupor: z insensibilitas: imo z totus corp⁹ stu-
 pefacit. nisi citi⁹ bamus deiciat. Inde est qz
 etiã stuposifera vt papauer z hmõĩ cetera di-
 cunt narcotica. **Plini⁹ lib. ix.** Nautilos qz
 ab alijs vocat pompilos inter p̄cipua mira-
 cula maris cõputatur. Nã supinus in summa

equorũ puenit. ita sepaulatim subrigens. vt
 emissa p fistulam aqua velut exoneratus sen-
 tina facile nauiget. Postea prima duo bras-
 chia retorquens membranã inter illa mire te-
 nuitatis extendit: qua verificante in auras
 ceteris brachijs subremigans media cauda
 vt gubernaculo se dirigit: ita vadit alto lus-
 burnicarũ gaudens imagine. si qd pauor⁹ ins-
 terueniat hausta se mergens aqua. **Ex libro**
de naturis rez. Rubes fm Aristo. est piscis
 in aqua viuens applicatus ad petras. Aqua
 non descendit nec separat: nisi p attractionẽ
 inspirationis concitus.

Capitulum. lxxiiii.

Freides z Orcha. Isidorus. Nerei
 des sũt belna marine toto corpẽ hir-
 sutis hispide. Habẽtqz speciẽ aliquã
 formatã cũ homine. Dorũ aliqua cũ mor-
 talis pditionis imitãt: emortz debet. audy-
 tur procul gemit⁹ eius ac planctus. De his
 plenius dictum est superius in cap. Balena.
Ex li. de na. re. Orchũ monstrũ marinũ est
 (vt ait Plini⁹) ei imago nulla potest expmĩ
 rẽpẽtatione: nisi qz sit mollis carnis imen-
 se. hec balenas graui odio pseqtur: dentib⁹
 truculẽtis secreta feminaz irrupunt: ac mor-
 su lacerat. Ille vero ad flexũ imobiles: ad re-
 pugnãdũ inertes: põdere suo onerate ac pin-
 nis inualide. Solũ nouerũt auxiliũ in altis
 mare refugere: seqz toto oceano defendere.
 Ecõtra vero orche in malicia p̄ inaces labo-
 rãt fugiẽtibz occurrere: z incautas angustijs
 trucidare: inuada vgere: saxis illidere zc.

De piscibus

Capitulum. lxxv.

Rbis. **I**si. **P**rbis dicitur est a figura. s. q. rotundus est. z totus in capite pstat. **P**li. li. xxxij. Durissimū esse pisciū pstat enī q. orbis vocat rotundus sine squamis.

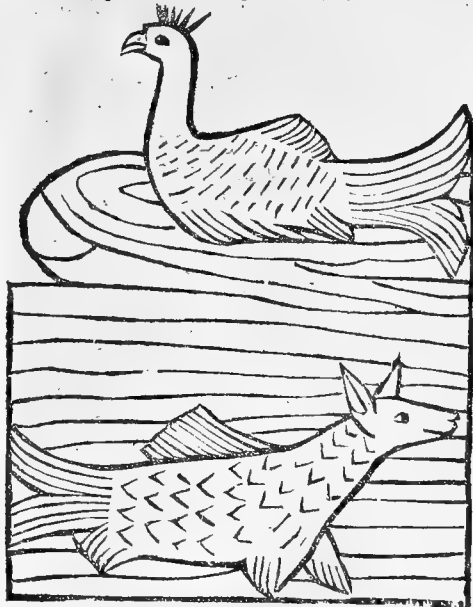
Capitulum. lxxvj.

Ostrea. **E**x li. de natura rer. Ostrea; vt dicūt Ambrosi^o z **I**si. Cumq. testas aperit vt clementioris aure delicis gloriat. Sed cancer insidias ei repentinas pten dit. z lapidē inter ei^o testas projicit: ne illas cōiungere possit. z sic ostree carnes coz

rodit. ostreū siqdē in siccū vl in sicco iacens. iam vt in domo conchas tpe accessiois maris aperit. **I**si. Est aut in ostrea p̄ciosissima margarita naturaliter infixa q̄ maris aqua i ea solidat. Que etiā difficile apud reges inuenit. z in litoribz q̄si vilis iacens: avulgo sapris asperis z cauteribz colligit. **P**li. lib. ix. Silicea testa inclusis fatēdū est nullū inesse sensum vt ostreis putrescēte limo. pueniūt ac spuma circa nauigia diutius stantia defixos qz palos z ligna. Super cōpertū in ostrearia bumore fetificū effluere in modū lactis.

Operationes

Ostree peculiariter ptra venena lepori marini aduersant: eisqz mensaz diuitū palma tri buit: stomachū reficiūt: fastidijs medentur. **A**dditqz luxuriā frig^o obzycis niue: sūma montiū z maris yma miscēs. **A**luum leniter emolliūt: coctaqz multo renalmo q̄ sine exulceratiōe sit liberāt. **V**esciaz etiā vlcera res purgāt. **D**octa p̄o in conchis suis sicuti venierint clausa mire distillatiōibz p̄sunt. **D**orū teste cinis yuā sedat: z p̄illas admixto melle **A**risto. Est at piscē de genere ostree. i. teste dure: q̄ cauda natat z reptit. **D**yal. Ostree porphire vnde purpura tingit cochlee sunt q̄ vste desiccatiue p̄tutes sunt q̄bz z ceteraz cochleaz p̄tute sunt siles. **M**ā z ego eis vsus sum in ramatica z diurna z q̄ difficile p̄carnant vulnera z caua: et nimis p̄funda. quas vltas apposui cū adipe veteriz butiro nouo.

Capitulum. lxxvij.

A
B
C
D
E
F
G
H

Pagrus. Sauf. Pectine & Perca. **P**si. Pagrus piscis est que greci pagru ideo nuncupant: quod duos dentes habeat: ita ut ostreis in mari alaf. **A**cto. Pagrus & ipse est dentic. de quo dictum est superius. **P**linius libro nono. Omnes quidem pisces pregelidam hyemem sentiunt: sed maxime qui lapidem habere in capite estimant: ut lupi & pagri. **L**ungis asperes fuerint hyemes: multi ex eis ceci capiunt: sicut de lupo marino dictum est superius. **E**x libro de naturis rerum. **P**auus maris dicitur est a passione volucris: quoniam similis est ei in coloribus. **D**orso enim & collo pictus est colore diuerso. **I**n eodem libro ut supra. **P**ectines maris armantur vnguibus: lucent in tenebris ignium more. **I**n magnis frigidibus & magnis aestibus reconduntur quia temperantia aerem eos habere oportet ut viuant: cum excessum passionum in elementis vngues eorum non pati valeant.

Operationes

- A**ristoteles. **A**ialis marini quod dicitur pecten pedibus si quid appropinquauerit oculum subitito claudit.
- P**linius ut supra. **P**ectines sponse nature harenosis proueniunt.
- A**cto. **P**erca est piscis pluuiialis varij coloris cursiuelocissimus squamis & pinnulis acutis & asperrimis armatus: quibus etiam se defendit contra pisces maiores ne predantes eam inuadant pre ceteris piscibus fluuiialibus & stagnensibus in firmis in cibo precipue conuenit.
- A**lexander. **P**erca videns sibi lucum immingere bozet pinnis: & sic euadit.

Capitulum. lxxviii.

Plataniſte et Perna. **A**lbertus in libro de naturis animalium. **P**lataniſte ut dicit **P**linius. belue sunt marine: que gange fluuiio **I**ndie nascuntur et in mare veniunt. **E**t rostrum habent delphini. et caudam habent cubitorum sedecim longitudinis. **H**is socijs sunt belue: quos statuas vocant brachia bina habentes: quibus tanta inest fortitudo ut elephantes in aquam intrantes infestet: & eis permuscidas abrupat. **E**odem libro ut supra. **P**erna animal est marinum de genere concharum. **E**t est croceum valde magne quantitatis existens. intra ipsas vestitur vellere vulno & nitido valde preciosos: et fiunt inde ornamenta vestium & peptorum preciosas.

Capitulum. lxxix.

Pistris. **A**lbertus in libro ut supra. **P**istris animal est marinum magni valde ut dicit **P**linius. **I**n oceano gallias attingente aliquando inuentum. **A**liquando se offert mare in modum altissime columne intra vela nauigantium apparens. et aquam ingentem spargit: ita quod in pauorem vertit nauigantes.

Capitulum. lxxx.

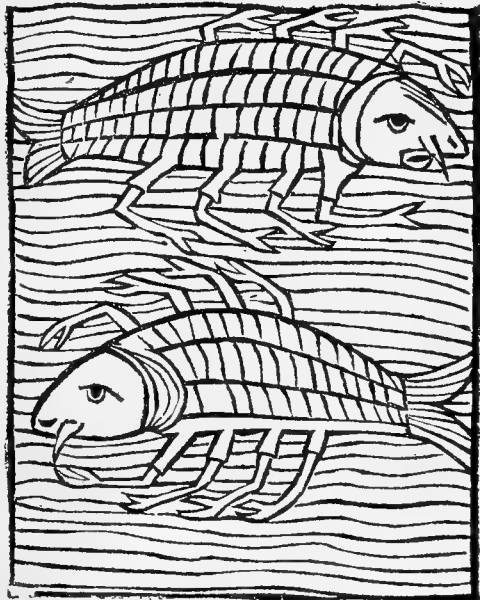

Pinna et Ploys. Plini^o li. ix. Pinna est piscis concharum generis. nascitur in limosis subiecta semper: nec vnquam sine comite: quem pinnocherem vocant. Alij pinophilacem: id est suilla parua. alibi cancer. dapis affectator. pandit autem se luminibus. orbem corpus intus minutis piscibus prebens. Assultant alij prius: et vbi licenti^o audacia creuit implent eas. Et illa ore compresso. que quid concluserit examinat. partemque socio tribuit. Quo magis miror existimasse quosdam aquatilibus nullum inesse sensum. Ex libro de naturis rerum. Pinna de genere concharum est: corpusque rotundum habet. Mas et femina socialiter ambulat. aperit pinna conchas suas ad lunam: sequitur paruis piscibus offert quasi mortuam. Qui prius exultantes vbi licentius (sicut dictum est) audacia creuerit implent eius conchas. Porus vero pinnam se plenam sentiens apprehensum quecquid incluserit examinat. Actor: Ploys est piscis notus et versat^o apud nos. scilicet et bicolor. Nam ex vna parte albus: ex altera niger. De quo sicut de pluribus alijs nihil in prenomminatis autoribus repperi: nisi forte alijs nominibus vocentur ab eis que a nobis.

Capitulum. lxxi.

Porcus marinus. Isidorus. Porcus marinus est qui vocatur suillus. quod dum escam querit: more suis terras sub aquis fodit. Circa guttur enim habet oris officium. et nisi rostrum harenis immergat passum non colligit. Ex libro de naturis rerum. Porcus maris est piscis edibilis porci terre-

stris ex magna parte similis. Nam et caput habet similitum: et membra in corpore. costasque simili modo dispositas. Nota fere caro eius in pinguedinem transit. Lingua eius absoluta est ut porci: sed voce differunt. In eius dorso quedam spine sunt venenissime habentes: et punccionibus suis valde cruciantes. Sed fel eorum puncturis remedium est. Plini^o li. xxxij. Inter venena piscium sunt porci marini. spine in dorso cruciatu magno lesozum. Remedio autem est lim^o ex reliquo corporis piscium eorum.

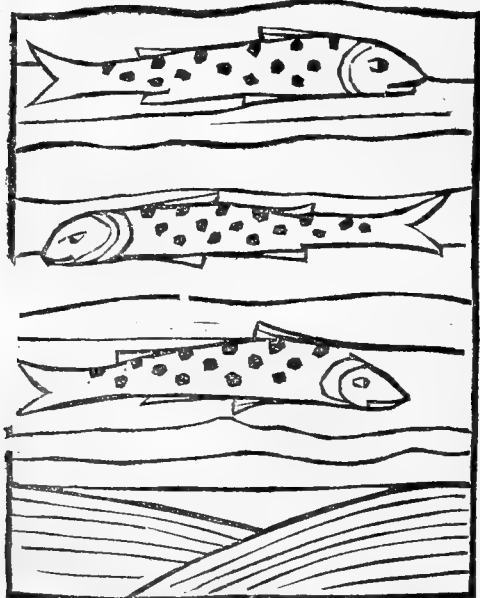
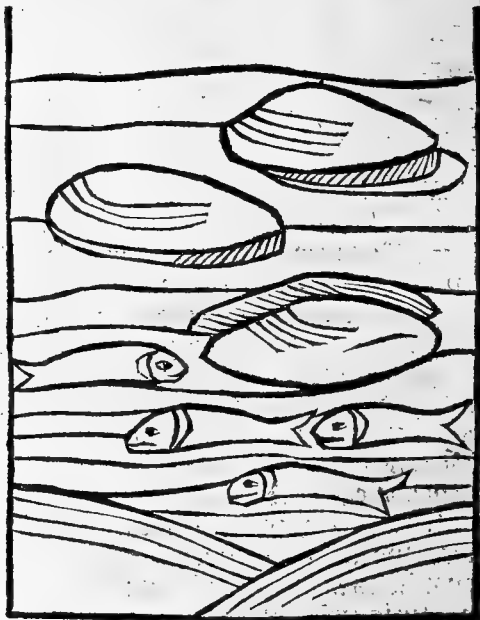

Capitulum. lxxij.

Tractatus

Polippus. Aresto. Polippus huiusmodi iuuu-
me squamositate pedum. p illa enim inuol-
uit omne quod sibi appropinquat. Nial tñ
hñs sanguine huiusmodi cerebri. Debra veteri in se-
pia et multi pedes siliasunt i figura et tactu que
et comedit aggregat i cauernis ubi manet.
Et postquam omne idoneum sibi comederit. tunc re-
stas residuas et cortices cancroz emittit. Du-
rat color eius et colore lapidum que sunt prope illum fit
colorat quod ei accidit cum timuerit. Ex lib. de
na. re. Polippus est piscis tantam huiusmodi virtute
in brachijs: vt nautas aliquando de nauis incaute
stantem rapiat: et i mare trahat: eiusque carnis
homo satiet. Carnibus enim libenter vescitur. supinam ad-
heret scopulis: et auelli nequit. cui si fetidares
admota fuerit: ab eius odore prinus resilit. Hi
in mari iuxta venetiam frequenter iuisunt. Item
polippi siue multipes verso in terram capite co-
eunt. oua atque tam multa fecunditate faciunt: quod
homo occisi testa capi non potest. superque sedentes et
incubantes quasi cancellat brachijs camera fa-
ciunt. Item polippus vel multipes cornu cerui
vel storacis sicci fumo deludit et dephendit. quod
diligenter ipse. et ob hoc intrat vasa venantium. Et
ipso etiam affato i hamo posito venatores mul-
tos capiunt pisces. Polippus et karabo. si simul
irriti fuerint: karabo mortuus inuenitur. Item dicitur
quod cum ouant nascuntur: et mares et femine debilitan-
tur intus: vt a piscibus paruis comedantur: et i ca-
uernis facile dephendunt. quod tamen non accidit iu-
uenibus et pueris: imo fortiores sunt magnis. Item
in hyeme coeunt. in vere autem ouant siue pariunt.
Caput maris longius est capite femine.

Pungitius. Ex li. de na. re. Pungiti-
uus vero est omnium fere piscium minimus
quibusdam spinis sine nomine sui pungens
Has in eis circa fauces rubeus est. Femis
na vero illa rubedine caret. Ambo homo macu-
lis nudati sunt. Dos vulgaris opinatur sine semi-
ne in aquis crescere. et quod mirabilius est: alios
etiam horum semine propagari. Vnde et hunc piscem ma-
re piscium vocant. Dicitur enim si stagnum nouum fi-
at: nullusque piscis immittatur. Dos piscium
los anno primo in eo inueniri. et anno secundo di-
uersi generis pisces ex eisdem propagari.

Capitulum. lxxiiij.

Capitulum. lxxiiij.

Purpura. Ex libris de naturis rerum.
Purpure sunt conche marine que ver-
no tempe congregantur: et attrite li-
quoresque saluant. Similiter et murices cir-
ca canis ortum tricenis diebus. Purpuraque attri-
tu lentore cuiusdam cere saluantur similiter et mu-
rices. Purpuras ac viuas capere ostendunt:
quod cum vita sua succum illum enomunt: et ma-
ioribus quidem conchis detracta concha auferunt.
Minores vero cum testis frangunt: ita des-
sumuntur eum excipientes tyri lingua purpure
longitudine digitali: qua pascitur pforando
reliqua conchilia tantum aculeo duricia. Aqua
dulci enecantur: et sicubi flumini immergun-
tur. Alioquin capte etiam diebus quinquagenis
vivent salina sua. Horum piscium conche infra an-
num magnitudine implent: quod si ante in crescendo
transcurrat: vnum libidinis auferit: nec ultra co-
ire potest: vt in tempe preciosum liquorem pariant.
Unde summa diligentia primo anno detrahunt

De Piscibus

tur eis conchevel pfringunt ne crescāt. Hoc liquor e vestis purpurea tingi solet. q̄ color nigricatis rose more subluet purpure (sm Plinium) fetidis odoribz capiunt. et cū semines ces fuerint mari redite reuiuiscunt.

Operationes

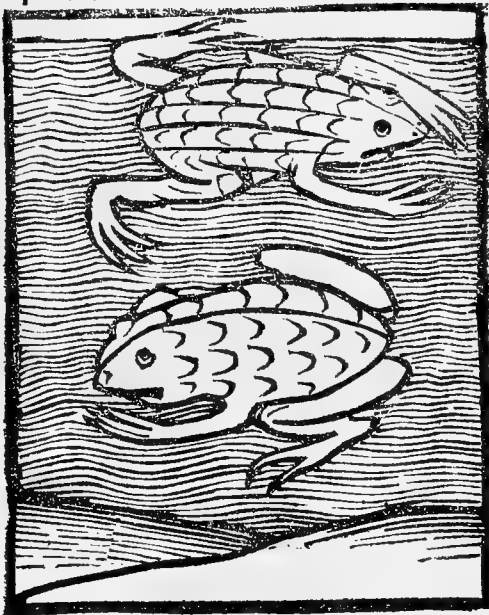
Plini⁹ li. xxiiij. Purpure ptra venena profunt. Horū teste cinis vtiliter cū melle illinif vlceribz capitis. **I**dem quoqz cinis cū melle efficaciter sanat mulieruz mamas. pannis etiam insistit vtroqz modo. **I**dem cinis sine opus sit incipietes discutere sine coccos emittere. Purpuraz sine muricū minora genera sunt efficaciora. z oris balitū custodientia. **D**yaforozides. Purpura maritina z blata appellatur: qz quasi blitula sanguinis apparet. **H**ui⁹ virtus sicca est. vnde vulnera putrida gingiuaz in puluerē redacta z imposta purgat z cicatrizat. **E**t si in eis mala caro supercreuerit: puluerizata adhibita depascit eam z extirpat. hoc et eius vngule combuste faciunt. **E**dem vngule z cooprozuz conchilij albū fumigata castorei odorem habent: ac fumigatione sua stereticis offocationibus laborātes liberāt. **A**pilenticos curāt. bibita ventrē mouent. Conchiliū ipm cōbus sum omnia supradicta nouit facere.

Capitulum. lxxv.

Rayte z Raba. Ex libris de naturis rez. Rayte que rabis gallice dicuntur: est piscis maris inter pisces nobiles reputat⁹. ad modum vilis. Et hoc vbi est pi-

scium copia. prope modum rotundus est. et in lōgitudine z latitudine fere equalis. **P**culos habet horribiles. **D**s quoqz deform. data liuidum. z hoc non eo loco quo pisces ceteri sed loco ventris. vbi vero caput z oculi sunt os non habet. **C**audā habet prelongaz vt coluber: z in ea spinulas quasdam acutas valde. **D**abet z qñqz in capite lapidē: nec credimus q natura creauerit eum inutile. **H**uius carnes indigestibiles sunt vt carnes bovine. **I**mpinguatur (vt dicit Aristo.) vento meridionali flante. **F**ozatb Est aut piscis nomine rhas stupefaciēs. ita q cū rube portatur puenit stupor eius ad manū qua portat. hic occultatur in arena z luto. **V**enaturqz totum qd ex piscibz appropinquat. z qz stupefacit eos: ita q nō possunt moueri. **I**peqz consequitur illos z comedit eos.

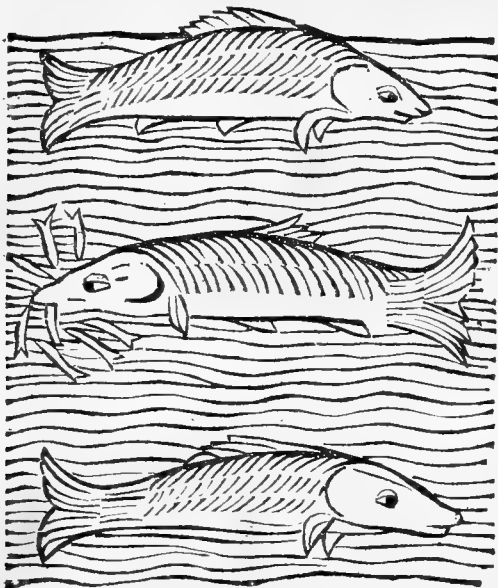
Capitulum. lxxvi.

Rana marina. Ambrosi⁹. Rana horrens in paludibz: decorat aqz in quibus omnibz fere prestat elementis. **A**resto. Rana marina habet alas sicut z omnia cetera: quozum finis tendit ad stricturā. **D**abet etiam brancos ad vnam partē declinantes asperos. spinis similes: z cooprozuz habet in ranis. maior est femina sicut z in ceteris ouantibz: vt in lacertis ac serpētibus. **H**abet rana marina supra oculos partes pendentes quasi pilos. habētes capita rotunda quas ei pparat natura cibi causa. **C**um enim rana mouet aliquid aquosum cū luto z barena. tūc partes illas que sunt quasi pili erigit: easqz cum piscibz paruis inuoluit: z ad oris

ficium suū cū eis adducit: sicq; comedit. Et si p partes illas que sunt sup oculos non venat qñ dephendit debilis z egra inuenit. Ex his etiam que latent est rana. cūq; latuerit vadit ad viride sup aquā z cibā piscib; paruis q̄ sunt in eo. Rana cōtinue generatiōis est. z ouat extra vniū ouū cōpletū tantū. Et est dure teste. ppter salutē qua ex teri^o indiget. Huius cā ē natura sui corpis: qz caput ei⁹ ē i qñtitate multiplex ad suū corp⁹. et ē spinosum. Ideoq; nō recipit pullos in vltimo. Omnes autē pisces nutriūt filios pter ranas.

Operationes

A Quicenna in. iij. canone. Rana marina rubea (sicut narrauerūt sapientes) maligna est inuadens aīalia. Nā ex longinquo ad ea saltit vt mordeat. z si mordere nō potest: exufflationē nociuā ad ea sufflat. **E**x eius mosu accidit apostēa magnūz p̄ditio veloc. **E**ru ra eius cū tyriaca magna: z quod est eius generis. **A**ctor. Rana marina rubea venenosa. z eius potus accidit obfuscatio corpis. z alia multa incōmoda. **I**des. De hac z alijs ranarum speciebus dictum est supra in tractatu de animalib; capitulo. cxxij.

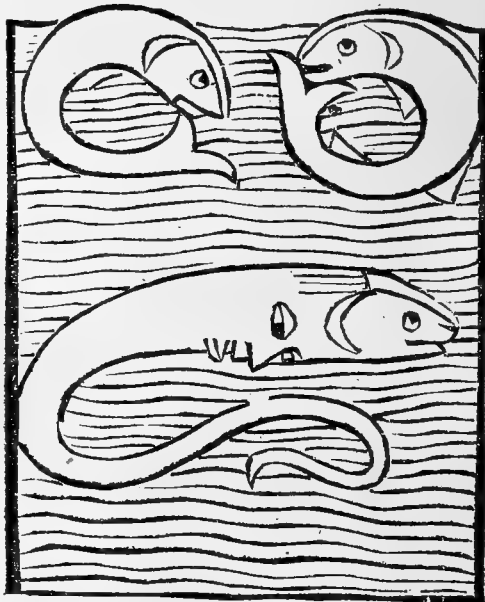

Capitulum. lxxvij.

Rubus. Plinius libro nono. Rubus est piscis planus sicut passer z solea. Hi a passeribus tm̄ situ corporum differunt. Dexter hic resupinatus est ille. passer lenus.

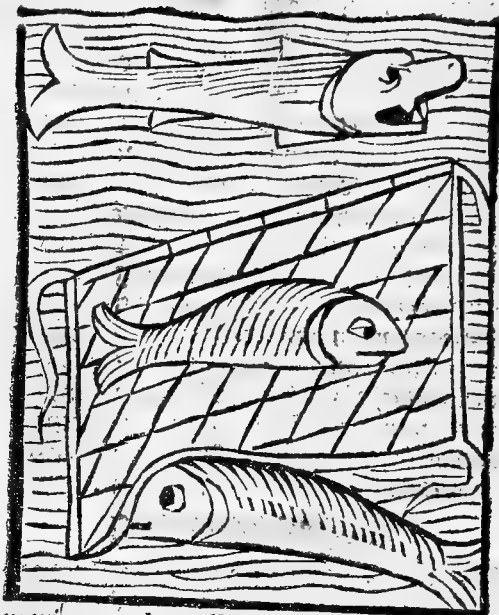
Operationes

Idem in libro. cxxij. Rumbi carnes triste z ex aqua mulsā date febricitantib; pficiunt. **E**x libro de naturis rerū. Rumbus est piscis magnus fortis z astutus: sed tardus. hic q̄s piscis vt rana marina simili modo dephat. Nam in limo turbato absconditus pinnas excertas mouet: z vbi pisces approximare viderit: mox eos corripit et deuorat. Argumentum est eius solerte. qz cū sit tardissim⁹ omnū pisciū. mugilum tamē velocissimuz in ventre sepissime reperitur habere.

Capitulum. lxxviii.

Rubus z Ryache. Albertus i libro de naturis animalū. Rubus est piscis in mari. Italic z grecie habundans: z est de genere pectinis tot⁹ rotundus quasi circulus pinnulis circūpositis. z i parte magna pictus est rubeis virgulis z maculis. z illa superficies tota est plena spinis aliqñtulum anterius. Et hic piscis est piger ad natandū ppter sui corpis latitudines. demergit autē in pfundo z turbat aquāz pisces qui accesserint incautos cōfodit. ita qz etiā velocissimū piscem mugilum in ventre habere inuenitur. Hic piscis delicatus est: et dulcissime carnis. In eodem libro Ryache dicuntur pisces de pectini genere rotundi. ita qz cubitus z aliqñ duos cubitos habent in latitudine z tantundem in longū. caudam habēt longā z in hac pinnulas acutas ad natandum oculos horribiles. z os quasi in loco vētris turpissimum. carnes habent duras z indigestibiles. vbi ipse piscis rarius inuenitur. ibi autē propter raritatem desideratur.

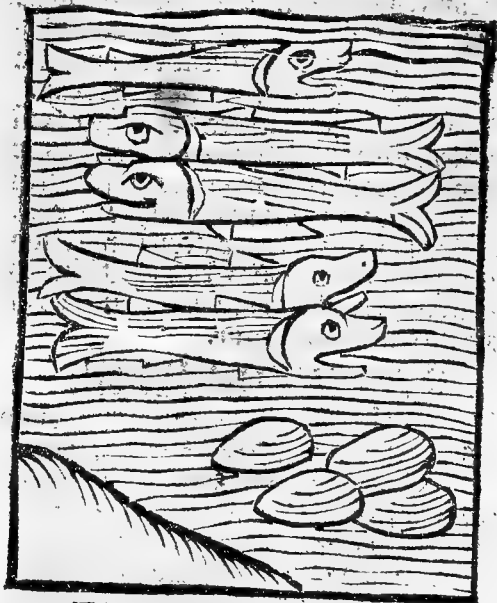
Capitulum. lxxxix.

Almo et Salpa. Physiologus Salmo dicitur a saltu. caudam enim ore replicat et reflectit. firmiter eam ore tenens: donec saltus agilitate locum etiam abruptum conscendit. sed nec color multum valet: aut sapore antequam gustauerit mare. Ad quod tendens contra fluminis impetum a proposito non disistit quousque reficiatur. deinde ad nota domus reuertitur. Ex libro de natura rerum. Salmo piscis est in latitudinem et longitudinem magnam excrecens. Robore quoque fortis est sed ponderosus et gravis. Vis quam habet agilitas a potentia virtutis eius est potius quam a leuitate corporis. hic ut dicit Plinius olim proferebatur omnibus piscibus stinalibus. et maxime in aquitania. Carnes eius rubee sunt. que licet dulces et grates sint valde. tamen satietatem cito manducantibus ingerunt. piscis iste fetus facit: nec diu viuere potest in aquis dulcibus stagnorum nisi liberum habeat transitum ad dulces undas fluminorum. quinetiam ubi in transitu sepe vel aliqd homini obstaculum inuenit: caput caudae coniungit. flexoque corpore proiicit ad optata. In libro ut supra. Salpa piscis est obscenus et vilis. hic miraculum sui prebet ut nunquam decoqui possit nisi prius fortiter fuisse vel ferula verberetur.

Capitulum. lxxx.

Sparus et staurus. Albertus in libro de naturis animalium. Sparus piscis est

marinus et telo missili quod spergitur quando iactatur. et dicitur est eo quod habeat buis in stomacho figuram. In libro ut supra. Staurus piscis delectabilis qui solus ruminat. inter pisces. hunc piscem dicunt non multos habere dentes: et ideo ruminacione indigere. licet hec sit causa ruminacionis. dicunt etiam hunc piscem romani de longinquis partibus allatum in tyberi esse multiplicatum.

Capitulum. lxxxi.

Epia. Ysido. Sepia dicitur quod sepibus iterum clusa facilius capitur in coeundo obscenum generum. nam ore concipit sicut vipera

huius attramētī tanta vis est vt lucerne ad
ditū ethiopes videri. ablaro pozi lumie qdā
tradūt. ¶ Ex li. de na. rez Sepia ꝑcipit ore si
cut ꝛ vipera. oua eius dura sunt. De non nas
tant i mari nisi ꝑ ꝛ ꝑ ꝑ: masculus ꝛ femina
omī tpe ouant. ꝛ in quadragita noctibꝫ oua
sua cōplent. Femina cū ouat: mas eā sequit.
ꝛ sup oua semen insufflat vt viuificēt. ¶ Are
sto. Sepia membrū habet sub ore positū qđ
dicit mastim. in quo est sperma magnū. et qñ
accidit timor eicit illud in aquā ꝛ turbat eā.
Habet etiam in interiori suo vasa duo plena
ouis in albedine similia grandini. Corpora
marū magꝫ aspera sunt qꝫ feminaz. Pullus
sepie ꝑtinuus est cū ouo in anteriori corporꝫ
parte. nec ꝑōt aliter esse. Anterior enī pars ꝛ
posterior in eodem loco conueniunt.

Operationes

A Dyasc. Sepia cū attramēto suo cocta cas
costomacha est. ventrē mollit. Qđ molle est
B ossis eiꝫ colliriꝫ cracomaticꝫ necessarie mi
scetur. ¶ Item ossa tusa oniginē dentibꝫ tol
C lūt maculas carnis integro colorē restituit.
D ¶ Glaucomata hoim vel aialū in oculis suf
E flando marime cū sale ad sanitatē ꝑducunt.
F ¶ Os eiꝫ tritū ꝛ cū aqua bibitū toraqꝫ vitꝫ
G ꝛ asmaticis oīno ꝑdest. ¶ Pl. li. lxxii. Qꝫ
loꝝ tumorē ruborēqꝫ sepie cortex cum lacte
mulierꝫ illitꝫ sanat. ꝛ ꝑ se scarificas emēdat.
H ¶ Anis eiusdē corticis cicatrices oculoꝝ
sanat. ꝛ albugines iumētoꝝ emēdat. ¶ Sep
pie in cibo soluiūt. earūqꝫ teste ex aqua salsa
mentozū inherētia corporū telꝫ extrahunt.
I ¶ Medentꝫ ꝛ lentigini ceteriqꝫ vitꝫ ex ossi
bus sepiarū vltis. ¶ Idem cinis ꝛ carnes ex
crescentes tollit: ꝛ humida vlcera. ¶ Pl. latea
rius. Os sepie quod in eius ventre inuenit:
ad albandos dentes valet. si puluere eiꝫ sub
tili in panno lineo posito fricentur. ¶ Ad fas
ciem quoqꝫ dealbandam puluis eius cū vno
guento citrino conficitur.

Capitulum. lxxxij.

Serrat Scilla. Irido. Serra denta
est: qꝫ serratā hꝫ cristā: ꝛ subꝫ natās
nauē secat. ¶ Philologꝫ Serra ē ma
rina belua pēnas hñs imanes. qua cū videꝫ
rit in mari nauē velificantē eleuat pennas su
as: ꝛ ꝑtendit velificare cū nauē. Ubi autꝫ
currit stadꝫs. xxx. vel. xl. laborē sustinēs des
ficat: ꝛ pennas deponēs ad se trahit. Uñ nas
uem maris causa iam lassam reportāt ad ꝑri
stinū suū locū in ꝑfundum. Ex libro de natu
ris rez. Serra cristā habet serratā. qua nas

uibꝫ occulte supnatās eas in fundo secat: vt
intrāte aqꝫ hoies astutia dolosa mergat: eos
rūqꝫ carnibꝫ satiet. Alia quoqꝫ ē eiusdē nois
marina belua ingens pinnaꝫ latissimas ha
bens quibꝫ ꝑtra naues velificare ꝑtēdit. Ex
li. de na. re. Scilla monstrū est habitās in eo
mari qđ italiā ꝛ siliciā intercludit. Mauris
quidem ꝛ oībo hoībo inimicus est: ꝛ eozū sanꝫ
guine carnibꝫqꝫ delectat. caput ꝛ pedes has
bet ad modū virginis formata sicut syrenes
ꝛ rictus. ꝛ oris biatū ac dētes horridos vte
rū bestialē: ꝛ delphini caudā. Dire fortitū
dinis ē: nec i aqua facile vincit. In terra so
ꝑpe imbellis hꝫ ꝛ vocē aliquantulū musicꝫ
ipaqꝫ belua carmine mirifice delectatur.

Capitulum. lxxxiii

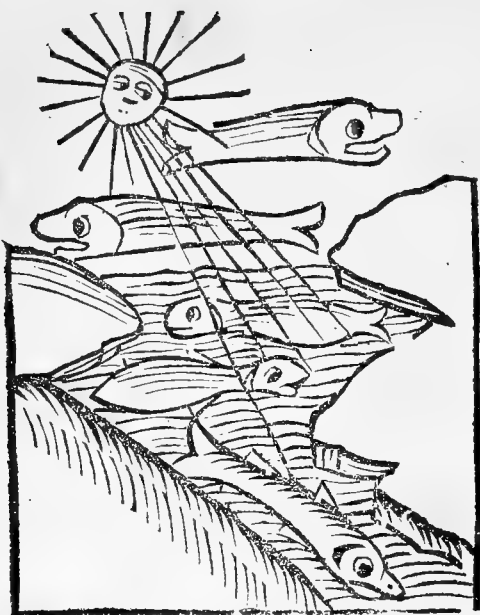
Sirena. Ex libro de naturis rerum. Sirene sunt animalia mortifera: quae a capite usque ad umbilicum habent figuram mulieris improcere magnitudinis: horrenda facie. Tribus capitibus longissimis atque squalentibus. Apparent autem cum fetibus quos in brachijs portant. Matris etiam fetus lactant: quas in pectore magnas habent. Quas quando vident naute multum timent: eisque lagenam vacuum projiciunt. et ipsa cum lagena ludit donec navis pertransseat. Reliquam vero partem corporis habent ut aquila. et in pedibus ungues ad laniandum abiles. Porro in fine corporis habent squamosas piscium caudas. quibus ut remigibus in gurgitibus natant. Quoddam etiam musicum ac dulcissimum melos habent in voce. quo delectati navigantes et attracti resoluuntur in somnum. sopitiisque sirenarum unguibus dilacerantur. Sed nonnulli navigantium sapienti usi consilio: fortiter aures suas obturant: et sic immunes transeunt. ne mortifero sirenarum cantu illiciantur ad somnum. De quidem belue in quibusdam profundis gurgitibus insulis: aliquando in fluctibus comorantur. Et quod de lagena dictum est illi testati sunt: qui eas se vidisse dixerunt. Sirenas tamen has non in veritate beluas sed meretrices quasdam ysidorus fuisse descripsit. que transeuntes ad egestatem deducebant. Sed et philosophi et sanctorum expositionum nonnulli contrarium senserunt vera monstra marina esse dicentes. Sunt et sirene serpentes in arabie partibus habitantes. equi cursu velociores. quarum etiam quedam alas habentes volare possunt. Harum tantum virus est efficacissimum: ad nocendum. ut mortuum ante mors quam dolor sequatur. Physiologus. Sirene sunt animalia mortifera usque ad umbilicum figuram hominis habentia. extrema vero pes usque ad pedes volatilis. et piscis habet figuram. Musicum quoddam ac dulcisonum melodie carmen canunt. ita ut auditus hominum longe navigantium ad se trahant. nimisque suavitate prolixae modulationis aures eorum: ac sensus delinientes in somnum vertant. Tunc demum cum videt eos gravissimo somno sopitos. ignaros ac per insipientiam suam deceptos inuadunt et carnes eorum dilaniant.

Spinachia et Squatina. Ex libro de naturis rerum. Spinachia corpore quidem est pusilla: sed utilissime venditur spinis extantibus munita a morfu cuiuslibet alterius piscis est acutissima. Ysidorus. Squatinus dicitur eo quod squamis sit acutus. unde et eius cute lignum politur. Plinius libro undecimo. Squatina est piscium genere quod pro spina cartilaginem habent. Omniaque talia carnosiora sunt et supina vascitur. Diversa piscium genera non coeunt in simul: praeter squatinam et ranam. ex quibus nascitur piscis parte priori rane similis. Et nomen ex utroque compositum apud grecos trahit. Piscium quidam ter in anno pariunt. Quidam bis. vere. et autumno. Ex plantis sola squatina bis. autumno occasuque vergiliarum. Squatina vero intra se parit ova premollia in alium locum vteri transferens: ibique excludens. Simili modo et omnia que appellauimus cartilaginea: ita fit ut sola piscium et animal pariant et ova concipiant. Ex libro de naturis rerum. Squatina piscis est in mari quinque cubitos habens longitudo: et caudam pedalem. Sic absconditus in limo pisces corripit subito. Autem tam asperam habet ut ex ea lignum et eboram poliantur. Pilus ipsius cutis brevis et niger est. hunc adeo durum natura creauit: ut ferri vel calicis acumine vix incidi possit.

Capitulum. lxxxiiii.

Capitulum. lxxxv.

Solaris z solea. Ex li. d. na. re. Solaris dicitur eo quod in sole libenter in ripis fluminum iacet. Caput huius magni: orificium latum. cutem nigram ac lubricam quam est anguillarum. Pars huius dulcissimum et esibile precipuum. in vastitate ac longitudine maximam crescit. Pl. li. ix. Solea est piscis a figura denotata eo. scilicet quod calciametorum soleis assisimilatur.

Operationes.

Actoz. Solea piscis est marinarum piscium iuxta medicos infirmis in cibo suavissimum: quod minus ce seris flegmaticis: est etiam sapore gratus.

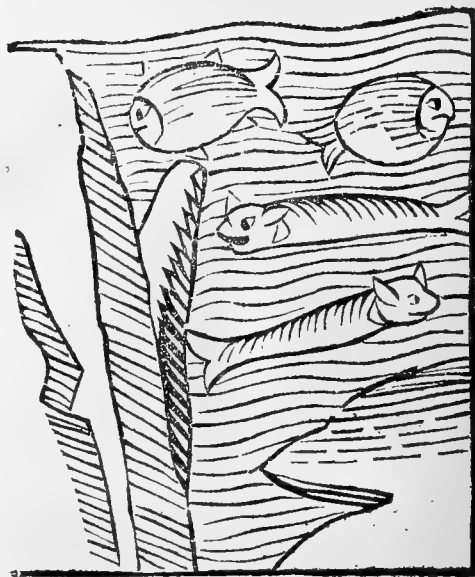

Capitulum. lxxxv.

Colopendra z scorpio. Pl. li. ix. Scolopendra pedre marine terrestris ibi siles: quos centipedes vocant. hanc denotato omnia iteriora evomunt donec hanc egerant: deinde resorbent. Pl. li. Scorpio dicitur est quod ledit dum manu tollitur. Tradunt autem. x. cancris cum manipulo oculi alligant. oes qui ibi sunt scorpiodes ad eum locum congregari. Aristo. Scorpio marinus ouat in vere semel. et iterum autumno. Pl. li. ix. Cancrum mortui in scorpiodes figurant in sicco.

Operationes

Idem li. x. Dete succum scorpiodes marinos sumunt. **Idem li. xxxii.** Dulce etiam silit vel in cibo sumptum scorpiodes marinos sumunt et auxiliant. Scorpiodis autem marini fel alopicias replet. Fel marini scorpiodis rufi cum oleo veteri aut melle actico incipientes suffusiones discutit. Iterumque fel scorpiodis marini cicatrices tollit. Scorpius marinus necatus in vino: et obuli pondere potus vesica vitia et calculos sanat. Lapide quod inuenitur in scorpiodis marini cauda: cum sol est in caeco torquat serpentes ictibus scorpiodum. **Dysal.** Scorpiodes marini coleram deponunt. suffusiones oculorum detergent. caligines et glaucomata tollunt. **Idem.** Marini scorpiodis fel magna huius ferunt. et ante fella quadrupedi sumunt. facit autem ad effusionem oculorum et ad caliginem et ad aspredinem palpebrarum. **Zui. in. ii. can.** Cerusa stanni perfricata super marini scorpiodis puncturas perfrat. **Idem in. iii.** Ex mortu scorpiodis marini accidit inflatio ventris et forma poropica: et quicquid retositas: exitus absque voluntate. **Cura et est cura draconis marini et rmele.**

De Discibus

Capitulum. lxxxvii.

Pongia. Scumis et Scinbi. Albertus in li. de na. aialiu. Spogia marina est quae multorum generum est. Et quae nunt cum aialibus in motu tractionis et dilatationis. Quedam earum immobiles sunt a facis. et si abruerint panem a radicibus recreverunt. Quedam autem sunt mobiles de loco ad locum. In turbatis melius vivunt et in puris aquis putrescunt et cibantur limo et piscibus et ostreis. In libro veteris. Scumis est piscis marinus quem germani catula maris vocant. Dicitur quod pedes habet in longum et caudam monopedalem. Hic piscis in limo absconditur improniosos interficit pisces. Autem etiam habet ita asperam. ut ea cum sicca fuerit ligna et eboram poliant. pilum vero eius brevis est et niger et similis aristis herbe fuslonum. et adeo durus est ut ferro et calibe vix possit scindi. In eodem libro. Scinti aialia sunt aquatica in nilo natantia cocodrillis figura similia sed sunt multum minorum et contractionum. Quorum carnibus infecta pocula vim veneni extinguunt. praenunciant etiam tempestates. Antra sua arantia et ostium ab opposito eius venti quod flaturus est aperientia et cauda villosa aliud foramen quod ad ventum respicit obturantis.

Capitulum. lxxxviii.

Tone siue Stine. ysi. Stine est belua circa milium. Aui. Stincus est guaril de nilo quod capit in egypto. et est maverit quodam quod sit de partu cocodrilli. Melius autem de ipso est illud quod est in parte renu: auget quoniam coitum ita ut non sedet nisi forbitioe iur lactucarum et lenium.

Operationes

Dyas. Stincus est aial quod inuenit in India quadrupes et sile lacerte: sed longus atque ventrosus. habet autem fallit. et ad venereos usus facit si caro eius ex vini ciato potest. nam si plerumque sumat nervos ledit. **A**lb. i li. de na. aialiu. Stine est aial marinum medium inter platam et aial quod est sic stella pentagonum rufi coloris: et in medio habet rimas quibus trahit nutrimentum. Et ita excitat libidine quod sanguinem eicit per coitum. nec tamen cum bibens adhuc coitum satiat. nec tamen medicinam habet libido nisi per succum lactuce bibuum.

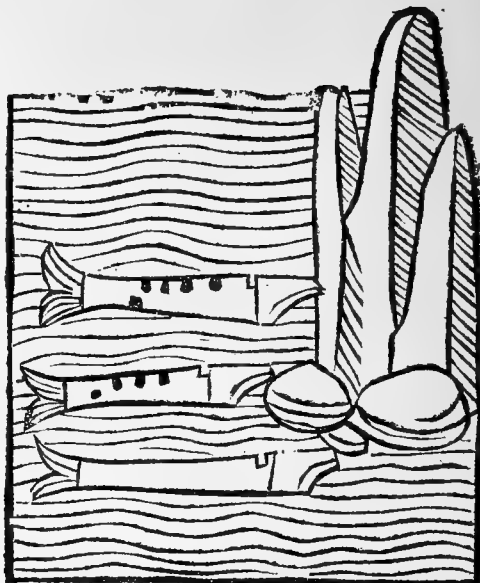

Capitulum. lxxxix.

Turio. Arli. de na. re. Turio est piscis magnae habitas in aquis fluvialibus quae magne sunt et diffuse. vivere diutius non potest in stagnis nisi ad dulces fluviorum aquas transire habuerit. Tibi parum aut nihil admittit in corpore. Qui quippe cibum in nutrimentum sufficiens est. ipsa sola aeris serena tranquillitas. quae propter et modicum habet ventre ac prope modum solidus in loco veteris. sic in reliqua corporis parte. habet intestinalia licet parva respectu suae magnitudinis. Epar vero satis magnus et a deo dulcis: quod vix comedi sine stomachi abominatione possit. unde eius felle quod pinguis est epar fricari solet: ut excessus dulcioris in epate: temperet excessum amaritudinis.

Tractatus

in felle. Ore caret: et illa pars integra est quae in ceteris animalibus occupare solet: nec nisi modicum sub gutture foramen habet clauum. cum voluerit aperit aeris serenitatem. Auro citius impingescit. aq̄lone pro stante subsidet in profundis. Nec in lacte positus diu sic in aqua vivit. ¶ Alb. in li. de na. animalium. Scurio piscis non est: quae antiqui stoniam vocauerunt. Est autem piscis longi nasi: et magis ad longitudinem nouem pedum quam completus est. et est rotundus in modum clauae. et tres habet testiculos in pelle pungentium pro corporis longitudinem. Os habet ad sugendum potius quam ad masticandum. et ideo in ventre eius nihil cibi inuenitur grossi: sed humor viscosus quem sugendo accipit: carnes habet albas et dulces. et non habet ossa nisi in capite. Pinguedinem habet croceam. et epar habet magnam et a deo dulce quod nisi felle suo temperet: pro dulcedine generat abominationem.

Capitulum. cxi.

Fungia. ysid. Fungia dicta est a fingere. id est nitidare vel extergere. Unde Licerio. Et fingebatur fungis sanguis. id est extergebatur. Animal autem esse docet cruore petris inherere. Unde et dum abscondit sanguinem remittit. Nam alia sunt vitulina in aquis: quae discurrunt ut pisces. Alia quae stant fixa ut ostreae. ycinus. Fungia. Et his aliae mares dicuntur: eo quod tenues sunt fistulae spissioresque. Aliae femine: quae maioribus fistulis ac propter sunt. Aliae duriores: quas greci appellant tragos. et nos bucofas dicere possumus ob asperitatem sui. Nouissimum genus earum peniculi vocantur: eo quod apte sunt ad oculos tumores: et ad tergendas lippitudines vitales. Cuiusdam fungie cura fuit. postquam enim ad sole sternuntur. et sicut cera punctis candorem bibunt. ¶ Plin. li. xxxii. In mari campanie vicino panem abiectionem rapiunt. et ibidem ad nullum cibum in quo bimus sit accedunt.

Capitulum. xc.

Tella. Plin. li. ix. Stellae in mari sapientia claros antozes video mirari. Lullius figura haec est parua admodum carer intus: extra duriore callo. Quic tam igneum feruorem esse tradunt: ut omnia in mari contracta adurat. omnem cibum statim peragat.

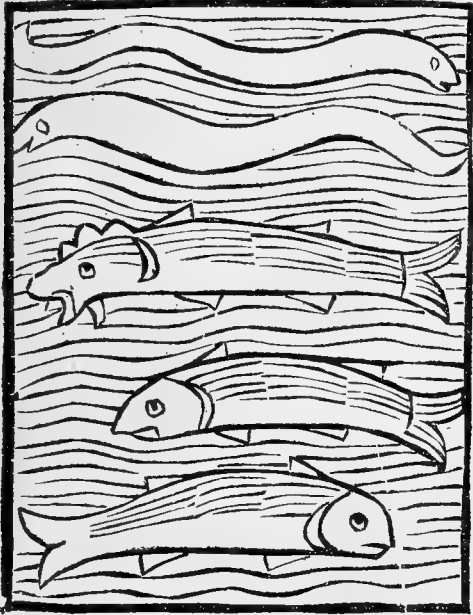
Operationes

- A** Idem in li. xxxi. Carnes autem marinae stelle contra marini draconis ictus valent apposite.
- B** Et li. de na. re. Stellae piscis est in mari occidentali. cuius figura est ad modum stelle. Haec cum aliquo animal comederit: mox inuenitur in eius ventre urum quasi bis coctus panis.

Operationes

- A** Plin. li. vii. Aq̄lone nares fungias ceteris praesentibus nec vitis diutius durare ipsum medici asserunt.
- B** Harum genus mollissimum peniculi tumores oculos sedant ex mulso impositi. abstergendo quoque lippitudini vitulissimi.
- C** Imponunt et ipse fungie epyforas exposita et ad dolores capitis ex aceto calido.
- D** Recentes discutiunt. molliunt: mitigant. veteres autem vulnera glutinant.
- E** Ulcera quibus huiusmodi et filia imposita siccant fracture et vlcera. ¶ Fungis vitulissime fouet. quod sanguis rapit in secando: ut praespicari possit. et curatio.

Infantiam q̄z s̄riafim. i. capitis vicera s̄funa
gia frigida cerebro humefacto sanat.

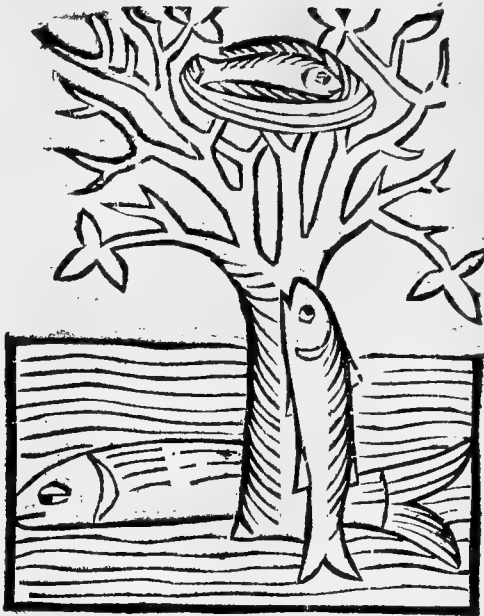
Capitulum .xcij.

Lucha. Limallus et Torpedo.
Actoz. Lucha piscis est fluvialis
vel stagnensis oibz notus. In limo
sicut auguilla nutritur. unde et eius
coloris est. scz lucei siue nigri. vter
q̄z piscis saporis dulcis est: s̄z male digestiōis.
Cylidoz. Limallus nomē ex flore accepit.
Lynum quippe flos appellatur. Nam cum sit
specie gratus et sapore iocundus: tñ sicut flos fra
grat et corpe odores aspirat. Idem. Torpedo
dicta est eo q̄ corpus tepescere faciat: si eā q̄sqz
vinentes tangit. Torpedo sicut et Squatina est
ex genere pisciū q̄ cartilaginē habent p̄ spina.
Omnia q̄ talia carnosiora sūt: et supina veicunt
Torpedo oua in terra separat p̄e mollia in ali
um veri locum transferens vbiqz excludens
Octo genos habet fetus. Mouit torpedo vim
suam. ipsa non torpens: mersaqz in limo se oc
cultat.

Operationes

Plinius li. xxxij. Torpedo enollit alium in
cibo sumpta.
Et lyeni medetur imposita p̄cidentis morbz
intraneti q̄z prohibet apposita.
Deniqz si torpedo dum est in libra capiat tri
duosqz sub diuo asseruet: faciles efficit partus.

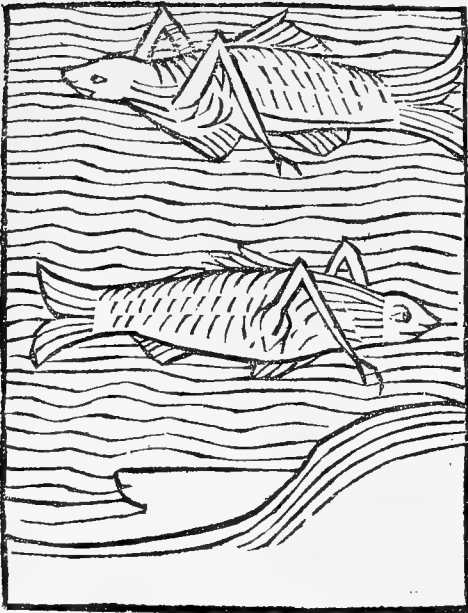
Capitulum .xcij.

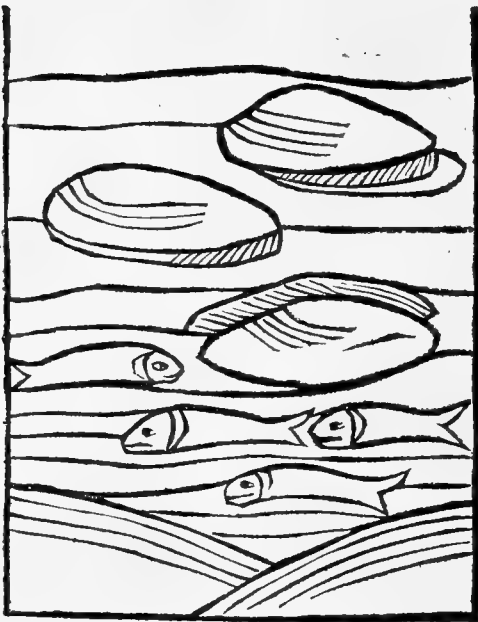
Trebins et Tructa. Ex li. de na. rerū.
Trebins est piscis niger pedalis tñ
lōgitudine. habēs tñ q̄nqz digitos. in
crassitudine hanc ei vim inesse Plinius recit
tat. vt pars ei in sale seruata: aurū qd̄ in altissi
mos puteos deciderit. admora extra hat ac flu
ctuare faciat. Dic colorē candidū i hyeme mu
tat. et estate nigrior sit. solus inter omnes pisces
ex alga nidificat et oua in nido parit. Trebins
est in oceano qui duro naues perforat rostro.
Actoz. Tructa exteri q̄dē varia sic et petica.
s̄z interi rubea. q̄ quidē vt fert q̄d̄iu minoris
etatis et corpis existit in aq̄s tñ dulcibz nutritur:
et tructa vocat. Cū aut exerceat et descendēs
vsqz ad s̄fina maris de salledine illi biberit:
salmo efficit. qd̄ tñ verū esse nequaqs ab oibz
asserit. Est aut vterqz piscis deliciosus et sapidus.
Ex li. de na. rerū. Tructa piscis est habitās
in fluijs dulcibz: q̄ magno impetu currunt de
mōtibz. squamas hz vt salmo. carnesqz simili
mas: s̄z multo esibilitiores. et h̄ in estate tñ a mē
se Julio vsqz ad Nouēbrē. hyeme p̄o carnes
h̄z albas vt ceteri pisces: minorisqz saporis. ma
culas h̄z in dorso croceas atqz sanguineas.

Capitulum .xciiij.

Esteus. Alb. in li. de na. aialiu. Teste
animal est marinū qd̄ pellis duricie
testeu appellat. Dic aut adeo spissam
ex salugine maris s̄bit pellē et duram q̄ calor
naturalis interior p̄ poros respiraculū h̄ze nō
valet. causa est infirmitatis aliq̄n: et tunc petit
aqs dulces in q̄bz pellis despissat. et sic sepe cō
p̄

mutat seipm: tm ex mari nō potat nisi aq̄s dulces q̄ in mari sūt. sicut olim in hac sciētia p̄bas mus p̄ vas testēū in aqua positi.

Capitulum. cxi.

Testudo. Alb. in li. vii. Testudines habitant Indiciū mare: ita latas testas habētes: q̄ boib̄ sufficiūt ad hospitia p̄te eoz in tecto posita. Aliq̄n etiā in testis illis navigatur inter insulas q̄si in zimbis. Dec testudines sic capiunt: vt dicit Plini⁹. in seruore em̄ solis gaudētes: toto dorso rostro natant in maris super

ficie: donec ita desiccant q̄ mergi nō possunt: z tūc inuite natāt donec manib̄ accipiūt vidētū. Dicit etiā aliq̄ q̄ nocte ad pastū testudū ille egrediūt: z saturate obdormiūt in superficie aque natātes. z tūc plurimis ob capturā gregaris tres natant ad testudinem quoz duo ad apprehensam p̄uertūt chocham ita q̄ in tergo latet ostreum. Tertius autē laqueū inicit capiti vel membro qd̄ est in loco colli. Et residui q̄ in litore stant trahunt ipm̄ ad terrā. Testudo autē hec magna sic z parua dentes non habet. sed rostri margines habet acutas ita p̄xide. z dicit tanta esse oris eius duricia vt etiā lapides cōminuat. Dicit etiā Plinius q̄ hec aialia coeunt pecudū more. z q̄ femine coitum de facili nō sustinent donec masculus aduersus semine festucas in ore posuerit. In terra egressa ouāt oua ouis anserum similia. z facit centū vel amplius. z illa fodit in terram extra aquā: z aliq̄n pectore iacet noctib̄ sup̄ ea. Et ideo qd̄ dicit ea visu fouere q̄ tantū est fallum fetus: aut in terra educāt: z inducūt in aquā. Testudines marine pecudū more coeunt. vt dicit Aristo. et in terrā egressa oua vsq̄ ad centū ouis anserū similia pariunt: que z quidā ab illis tm̄ oculis spectando foueri dicūt. Hysid. Testudo autē dicta est eo q̄ tegmie teste in modū camere adoperta est. Doz̄ q̄tuor sūt genera: quoz vnū est de quo hic agit. scz testudo marina. Aliud s̄o est testudo lutaria. De alijs suis loc̄ dicitū est. Solin⁹. Tracie populi marinas testudines capere gaudent. Quaz tanta est magnitudo vt superficies eaz domū faciat: z numerosaz familiam nō arte recepat.

Capitulum. lxxv.

Tigris et tritice. Alb. in li. de na. aialiu. Tigris est aial marinu. Dec bestia cauda bz duoz cubitoz latitudis. Fetu facit i mari et nuqz in terra. In terra at erit ad sinistra: et h' p'igit: q' oculo dextro meli' videt q' sinistro. f'ate aqlone libeti' exeunt q' alio tpe. Pli. dic' q' nauē in sequit' curiositate vidēdi vela. et hic stupore tm detinet q' tridente in eos tacto vir fugiat. in hieme latent vltra modū. Impinguatur ita q' tertio ano vel q'ro plurimūqz moriūtur. In ethiopia tigrui bestie sūt colore fusco et duabz māmis a pectore descendētibz fer' lactātes vt dicit Solin'. Dicit etiā q' tigrui i pōto nascit. eo q' aqua ceteris maribz hz dulciores. Et si flumia intrat: dextro latere intrat: sinistro exit. In li. vii. Tritice sunt pisces fluuiales in his currentibz et fluujs q' cū impetu ruunt de montibz. Squamas et carnes rubeas hnt. In estate vt salmo: in hyeme sunt albescentes et minus sapide. Maculas in dorso habent et rufas et nigras.

Capitulum. lxxvi.

Thynnus. Ex li. de na. re. Thynnus est monstru marinū caudā hns duoz latitudis cubitoz. In mari fetificatim: s' i terra erit ad pastū. Pli. Thynnus naues ob curiositate vidēdi vela a v'eto agitari p'seēt: et eo stupore intantū afficit vt etiā tridente in eū iacto terroze nō moueat. Dyberno tpe later. Surgi tibo pinguescit intantū vt vita lōgūssima p' tridentū sit. et habet q' eandē naturā cū tygrio. de qua in p'cedenti ca. demōstrauit.

Operationes

Dys. Thynnus saluus si plurimū fuerit cōmest' mitigat vipe mortuus. Cataplasma tibo adhibet medet caninis moribz. Pli. li. lxxv. Thynni adipe recēti ad oz' vlcera ē vsus atal' P'filotru est thynni sanguis. et fel et iecur sine recētia siue seruata. Iecur etiā tritū atz mirtū cedro plūbea pixide asseruatū. Amēdatqz palpebras p'filotz inutilibz pilis exemptis i vestigia enulsoz instillatū.

Capitulum. lxxvii.

Tortuca. Ex li. de na. re. Tortuca maris est monstrū ingēs formatū ad instar torz tuceterrestris. s' ei' magnitudinē in im mēsum excedēs. Na octo cubitoz est ei' longitudo: q' tuoz latitudo. Clipeū hz q' p'ra iacula regit ad instar v'ualis scoti triangularē. s' multo maiorē: vt p'utē q' nqz cubitoz. Arūra etiā hz magna: vngues magnos: et digitos i pede maiores q' sint in leonibz. fortitudie qz et audacia mirabiliter viget. quippe q' tres boies inuadere nō timet. Fortitudie qz frustrat si dorsum ad terrā vertat. Difficiliter em surgit in dorso cōuersa p'pter latitudinē clipei qua a dorso tanta belua includit. Aristo. Tortuca postqz comederit viperam: comedit origanum agreste ne moriatur.

Capitulum. lxxviii.

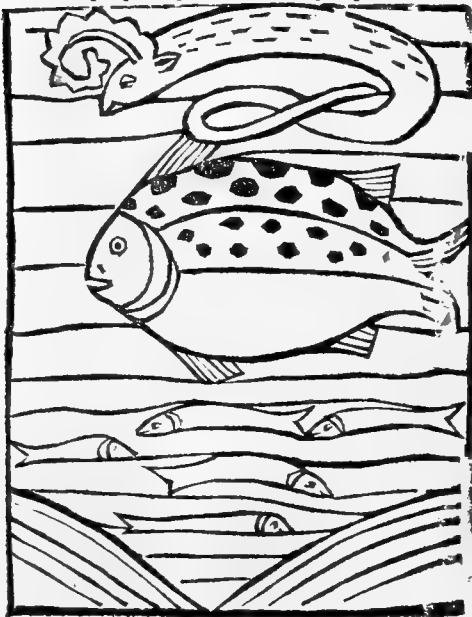
Acca et Citulus marinus. Ex li. de na. re. Acca marina monstrū est magnū ac validū et ad iniurias

212
 213
 214

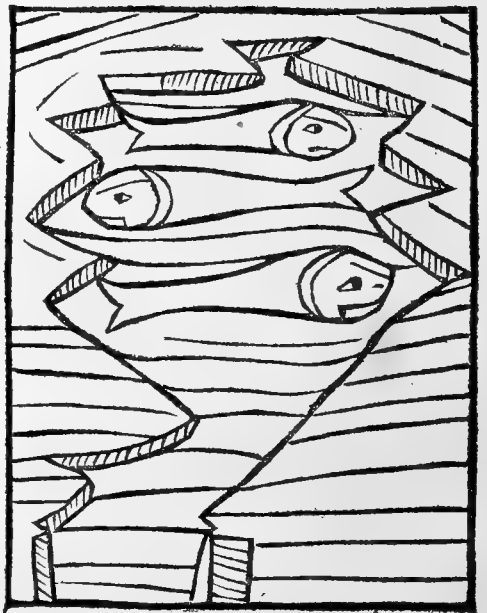
Capitulum.c.

ira cū dū. nō hz oua: s; facit fetū vnū qdē sepius
vel duos aut pl⁹. Fetū tenere diligit z secū duz
cit vb: cūq; vadit. Hoc aīal triginta ānis qd p
batū est āputat; eoz caudis viuit. ysi. Vitul⁹
marin⁹ a similitudine terrestr; dz. Aristo. Vitul⁹
marin⁹ hz corp⁹ durū z carnosū. ideoq; gūiter
interficiť. nisi cū vulnere z maxillis. vox e⁹ est
vr thauri. q; uoz hz pedes. nō āt auriculas: qz re
gimē vite illi⁹ z māstio est in aq. Nam si essent ei
auricule sup vias posite multū humorē recipe
rēt: ac motū z natationē in aq phiberēt. Aīal
generat cōpletū. Eiusq; partus est omī tpe sic
bois: z p̄cipue tpe parius capraz.

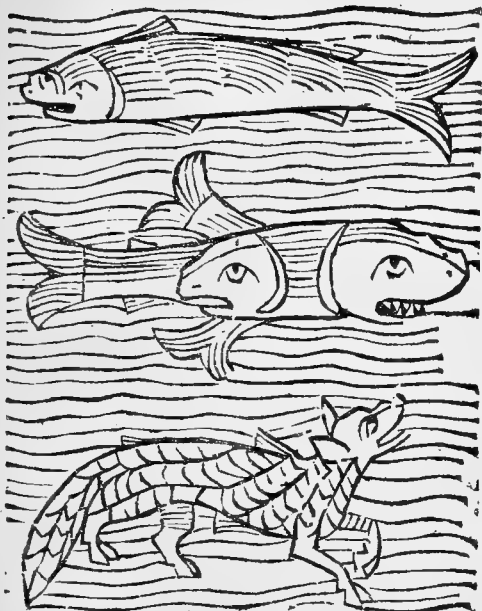
Verib: als verich. Vipera et umbra.
Ysid. Verich piscis est vulgariter sic
dicit⁹. latine fo cristofis. qz aristas in
numeris armat caro eius: ita vt incōmode edī
possit: z nō sine fastidio. Unde paupez
cibus est: tanq; omnū pisciū esibiliū vilissimus. In
aq; dulcib; frēq;nter habitat: in his tñ q fluxu
z refluxu maris amaricanť. Capitur autē sic.
Rebia tendunt in longū aque vel in transuer
sum. z ante rebia sup aquas instrumentū in
star arcus: ita vt fluitet sup vndas. In supe
rozi autē eius partenola suspendit. eius sonū
piscis audiens gregatim aduentat rinitum
nole stultus sequens. Et h̄ inditio patet: quia
sensum habent auditus. Incidētes ergo in re
bia capiunt in multitudine magna. Idem.
Vipera marina piscis est paruus paulo plus
q; cubiti vni⁹. In capite sup oculos vnū cornu
fert parū acutū z mortiferū. Eo nāq; quēcūq;
vulnerat veneno inficit. Dd canētes piscatoz
res capto pisce caput ei amputāt. reliquū vero
corpus in vsus hominū cedit. Idē. Umbra
dz a colore: eo q; coloris sit ymbrosi.

Capitulum.cj.

Vergiliales. Albertus in li. de naturis
aīaliū. Vergiliales pisces sunt in duo
bus lacub; yralielano vic; z verbacia

no in radicibus alpiū effusis tñ vergiliaz stella
rū ortū apparent z in omnibus alijs tempibz latēt.
Sū pisces pulchras habent squamas acutas
vt clavi. In capite aut sunt parui z postea in
caligaz modū delectant.

Capitulum.cij.

Ranoscopus **Urtica** z **vulpes marine.**
Plini⁹ li. xxxij. **Ranoscopus** vocatur
ab oculo quē hz in capite a q̄ subter z sup̄ inten
dit. Alio noie gallie nuncupat.

Operationes.

Quā fel cicatrices sanat: z carnes oclōz sup
ua cuas p̄sumit. vt dicit **Deander** i comedijs
Urtica noctu vagat noctuq; mutat
Qis ei⁹ puritu mordax eadēq; terrestris vrtice.
Aristoteles. Animal genus qd̄ grece dicit̄
a kalabia. z credit̄ esse vrtica maris: est iūgens
alias inirens per se. nec habet testam: s; eius
creatio est sicut carnis.

Et hoc genus sentit z rapit quicqd̄ appropin
quat manibz. z applicatur lapidibus cū suis pe
dibus. sicut animal multozū pedum. Et forz
talle tumescit corpus eius quando applicatur
alicui rei. Habet autem orificium in medio
corporis eius. z venatur quicquid transit per
ipsum ex piscibus paruis. z comedit yricium
z pecten. id est plais.

Ulpes marine in peri
culo capture glutiant: non tñ hamum: s; am
plius vsq; ad infirma linee que facile p̄ero dāt
sic q̄ capere non possunt. **U**lpium terrestrū
assimilantur.

Capitulum.cij.

Potamis. Ex libro de naturis re
rum. **ypotamis** est belua in terra
nascens: s; in aqua z terra equalis
ter potens. **Elephantibz** plerūq;
maior. **Rostrū** habet resupinum.

dentes aduncos. noctibz segetes depascit. ad
quas quasi retrogradus pergīt. libentius autē
p̄ ceteris partibus corporis in pedibz vulnera
recipit. In nilo habitat. z in partibus **Indie**
precipue reperitur. ex eius cute tornantur ba
ste. **Aristo.** **ypotamis.** id est equus flumialis:
habet equinos crines. fillos pedes sotulares
vt vacca. z est sine facie. habens in pedibus ka
lab. **Landa** eius vt porci. **binitus** vt equi.
Magnitudo vt asini. **Corium** eius grossum
valde. **Ideoq;** parantur ex eo sotulares z coz
rigie. **Interoza** eius assimilantur interiozibus
equi z asini. **Et licet** in terra maneat: sine aqua
tamen vivere non potest: sicut tortuca et rana
marina z cocodrillus.

Operationes.

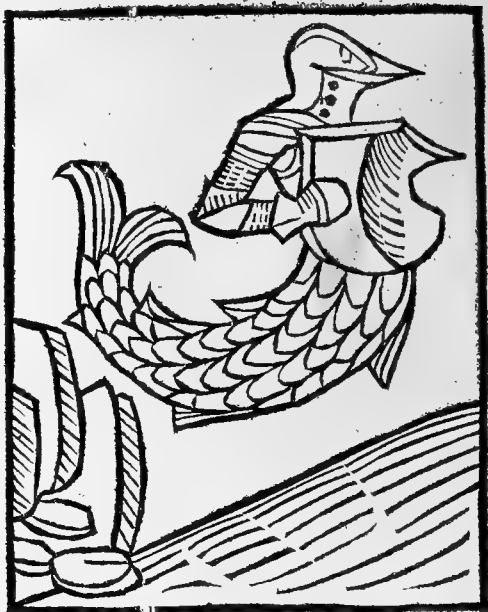
Plinius libro. xi. **Corij** vero crassitudo ta
lis est **ypotamis.** vt inde tornent̄ baste cum in
genio qua dam medica diligentia.

Cinis cozij **ypotami** cū aqua illitus p̄anos
sanat. adeps eius febres frigidās.

Bellis ei⁹ e sinistra pte frontis ad alligata ven
trē inhibet: z eiusdē cinis alopicias explet.

Testiculi. 3. i. ex aqua bibit̄ contra serpētes.
Fimus suffocans dentes e parte leua dolorē
dentiū scarificatis gingiuis sanat.

A
B
C
D

Capitulum.iiii.

Aedrosus Zidrach z Ziphi. Ex li. de na. re. Zidrosi belue marine sunt arabiam incolentes. quaz ossa adeo magna sunt vt fores in domibz z pallacijs tigna: z alia stricture necessaria de illis comode fecent. quadraginta naqz cubitoz magnitudinis reperiunt. In li. vts. Zidrach est monstru forma mirabile: qd p̄tendit malicia in sua figuracione: s; innocuū reperit. Caput h; vt equi: s; forma minori. Corpus autē ex omni pte draconis similitudine est. totiqz diuersimode coloratum. Laudā h; lōgā fm q̄ntitatē corpis sui gracile z tortuosam vt anguis. pinnas h; q̄s sicut piscis. In eodez li. Ziphi est marina belua valde formidabilis. z omnium animalium generi valde dissimilis. forma singularis. Qui nāqz caput si videris monstruosum est omnino. Si oris abyssum fugies velut imagines mortis si oculos horrebis. si reliquū corpus nihil in rebus simile te vidisse fatebaris.

Capitulum.v.

Tiron. ysid. Titiron monstru est quod vulgus militē vocat. z est ingēs arz fortissimū in anteriori parte: q̄si formā armati militis p̄fert. z caput q̄si casside galeatum z ex cute rugosa z dura ac firma nimis. Ab eo collo dependet scutū longū. latū z magnum. et interi⁹ cauū vt in eo possit p̄tractus pugnantium more defendi. Est em̄ forma triangulare firmitate duriciaqz tam validū vt vij vnqz possit iaculo penetrari. De collo eius z de spondilibz

vene quedā ac nervi fortissimi p̄tendunt in humerū. q̄b; p̄dictū scutū pendet in scapula. Brachia qz fortissima nimis h; z q̄si manū bisulcā cū qua validissime p̄cutit. Quā fit vt difficulter nimis ab hoīe capi possit. Et si captus fuerit difficulter etiā necari: nisi cū mallijs poterit.

Capitulum.vi.

Sifus. Alb. in li. de na. animalium inqt. Sifus est animal maris nulli alij simile maximū z ingēs de genere cetorum: caput habet monstruosum. os p̄fundū valde. oculos horribiles. in toto corpore nulli alij simile nisi cete.

De Lapidibus

Prohemium.

Aneca in naturalibus quatuordecim libris. vii. dicit sic in nobis non tantum est sanguis: sed multa genera humorum. sic et in terra plura sunt humorum genera. Quedam enim sunt que natura inducant. hinc omnes metallorum. huiusmodi aurum et argentum sic generantur. Quedam vero sunt que in lapide ex liquore vertuntur. unde et lapides preciosi succrescunt. Quia autem in tractatu superiori quarto: videlicet dei auxilio copioso dicitur aquaticis et naturalibus earumque proprietatibus et naturis tractauimus: nunc eiusdem summi dei auxilio tractatum quantum aggredientes de lapidibus preciosis: necnon de his que in terrenis nascuntur: eorumque virtutibus pertractabimus. et modum seu ordinem alphabeti sic in precedenti obseruado. primo de lapidibus dicemus.

Capitulum. i.

Damas latine. Arabice hager subedbig. Hera. li. ag. cap. hager. Hager subedbig est mes flumis in quo est lapis de mes. Et est flumen ad quem nunquam aut alius nisi Alexander venit. et est in finibus eorum rascunt. Et color eius appropinquat coloris salis armoniaci. et est fri. et sic. in. iiii. gdu. Et idem auct. Dyas. Est lapis quem vident aurifices ponentes in stilo ad sculpendos lapides. Anar in lapidario sermo Adamas est lapis durissimus: par cristallo obscurior: coloris tamen lutei fulgentis a deo solit: vt nec igni nec alio re frangat: mollescat et soluat. Soluit tamen in mollescit sanguine et carne hyrci precipue: si hyrcus ante aliquid diu biberit vinum vel sileos comederit motanum vel petrosilinum. quod talis hyrci sanguis etiam ad frangendum lapidem in ve-

sica valet. Soluit etiam lapis ille a plumbo et non trahit ferrum: eo quod non sit proprius locus generatiois eius in minera ferrea. vt quidam medosi dixerunt. Maior autem quantitas est inuenta ad magnitudinem auellane. nascitur autem in Arabia et in cypro. sed cyprum est magis molle et obscurum. Et hic lapis quoniam magneti supponitur ligat magnetem et non permittit eum ferrum trahere.

Operationes

Sera. Maior pars eius est in auro et argento et calide. unde lacero sinistro alligatus valet contra hostes et insanias et indomitas bestias. et contra iurgias et rixas et venena: et incurisiones fatasmatum et incuborum et succuborum. Huc autem lapidem quidam magnetem vocauerunt: et quidam eundem ferrum attrahere mentiuntur. Idem. Iste lapis habet duas virtutes que raro aggregantur in alio lapide. Una earum est quod non contingit alicui lapidi quod non frangat. propter hoc coaptat fragmenta eius in similitudinibus ferri aspersi ad perforandum: et perforant cum eo lapides alij sicut smaragdus. tabaxet. zaphirus. et alie gemme.

Alia virtus est quod si accipiat granulam unam ex fragmentis eius: et glutinet in summitate ferri cum glutine romano. et intromittat in vesica perforamen virge: frangat lapidem. Habet similiter aliam proprietatem: quod nihil frangit lapidem hunc nisi plumbum. nam ipsum rumpit et conterit.

Et idem auct. Dyas. Adamas est lapis quem vident aurifices ponentes in stilis ad sculpendos lapides. et fert gingiue fluxum. et purificat dentes.

Et idem auct. Hal. Virtus eius est que abstergit absterfione foris: et signum quod aurifices vident in hoc quod indiget absterfione. Et nos iam experti sumus quod mundificat dentes et abstergit.

Et in eo est virtus alia calida. et propter hanc causam admiscet in medicinis comburentibus: et in aliis quibus desiccantur que curant gingiue fluxum.

Ex li. de natura. Adamas forte facit hominem contra hostem. Somnia vanarepellit. venenum fugat et prodit. Fertur enim sudore madere. si venenum adhibeatur prope.

Prodest lunaticis ac demone repletis. Ex eodem tactu etiam pedesse dicitur insanis.

Capitulum. ii.

Habes siue agapis. Agathes sive Dyasco. in proprio ca. habet maximam virtutem. scilicet que calorem habet similem pelli leonis. ysaac beniamin. Agathes autem lapis niger est albis venulis in modum cuiusdam speciei lapidis albesti. Et inuenitur alio modo minor eiusdem speciei. que similis est corallo et tertium genus plurimum sui in creta insula nascitur que habet in nigro venas croceas. Est quantum genua Indicum et variu quasi sanguine sit aspersum.

Operationes.

A Dyaf. Agathes valet ad morsū scorpiōis alli-
gar^o vel illinir^o cū aq̄ statim tollit dolorē. trit^o et
vulneri aspersus vel in porione cū vino dat^o vis
peraz curat morsus. portat^o facundū prudētiā
amabilē z grū facit. ¶ Isaac beniamin. Prīmū
qdē gen^o aptū est ad regū formas q̄ lapidib^o in
sculpū. z plurimi lapides hñt capita regum in-
sculpta. ¶ Et cū iacēt ad caput dormiēt^o fertur
ostēdere mltā simulachra somniōz. ¶ Tertiū
autē gen^o qd̄ creticū est facit vt adiuuet vincere
picula z virib^o puenit cordis. gratū z placens
tem facit. vt dicit Enax. et coloris facit boiem
boni z facundum.

Capitulum. iij.

Alabandina. ysid. Alabandina dicitur
est ab alabanda regione Asiae. Est autē
crystallini gen^o. Cuius color ad cedonū vadit
s; rarus. Arnold^o. Alabandina fulgorē habet
q̄ est rufus clarus vt sardius.

Operationes

Aduis virtus est q̄ fluxum sanguinis pro-
uocat z augmētat. ¶ Ex lapidario. Est alaban-
dina cuius lux est emula sardi. Indiciis autem
dignū de nomine fallit amicū.

Capitulum. iij.

Alabastrites Amandinus z Absinth^o.
ysid. Alabastrites est lapis candidus:
inter stinctus varijs colorib^o. Hunc cauāt ad
vasa vnguentaria: qm̄ vnguentā optime seruare
dēt incorrupta. Nasct̄ circa thebas egyptias ad
damascū syrie: ceter^o cādidiōz. pbatissim^o i In-
dia. Pl. li. xvi. Alabastrites lapidē vocāt quez
ad vnguentaria vasa cauāt. Nasct̄ circa the-
bas egyptias z damascū syrie. Dic ceteris can-
didior: s; pbatissim^o est in carmania. Hoc in
India: iam qdēz in syria atz in asya: vilissim^o
autē z sine vllō candore in capadocia. Probat^o
q̄ maxime coloris mellei i vertice maculosi atz
nō rāslucidi. vicia sunt in his cornes. color
candid^o. z q̄c̄q̄ vitro simile est. Scdm̄ Alber-
tū lapis amādin^o: est gēma coloris variū. Las-
pis absinthus fm̄ Albertū: est de genere gēmarū
colorē vitri rubeis virgulis.

Tractatus

Portantes se pbas ac speciosas reddit. **A**rs nold. Allectori? excitat venerē: boiemq; et pstatē facit: atq; i ore tenē? sitim repmit. **A**rl. de na. re. Allectori? valet frigidis. 7 q; coire nō pnt. **A** mliere q; habit? facit eā viro suo placere. portatē se facit iunctū 7 sine siti. Hinc reges eū hñtes i ore fortiter dñmicāt. **P**bis siol. Allectori? i vētre galli nascit q; post tres annos castrat? 7 postea p septē ānos viues. hñc lapidē portat idē gallinaci?. **D**ic lapis sitim extinguit. boiemq; discretū 7 gratū: ma ximeq; vxorē marito facit. **E**t āt habeat bec oia clausus i in ore portat. **E**x lapidario Ventriculo galli q; testiculis viduatus. **A**ū tribu ad mimū fact? spado vixerit annis. **N**ascit ille lapis: cuius nō vltima laus est. **E**t p bis binos capit incrementa sequētes. **D**ensurāq; sabe crescēs excedere nescit. **A**ristallo similis vel aque cū limpida paret. **I**n iunctū lapis hic reddit quēcūq; gerentē. **E**rringuitq; sitim patiētis ore receptus. **N**ā milo crotonias pugiles hic pside vicit. **D**oc etiā multi superarūt prela reges. **D**ic oratorē verbis facit esse disertum. **C**onstante reddens cūctisq; p oia gratū. **D**ic circa veneris facit incēntia vigentes. **C**ōmodus vxori q; vult fore grata marito. **E**t bona tot prestet clausus portet in ore.

Capitulum.vii.

Ametistus. Jsi. Ametistus indic? in ter purpureas gēmas tenet pncipatū. Est āt calor ei? purpure? pmitto colore violaceo. 7 q; si rose nitor: leniter q; das flāmulas fundēs. **A**lter gen? ei? descēdit ad

iacinctos. **C**ausa; nois ei? reddunt: q; sit in ei? purpura q; dā nō i toto igneū: s; vini colo rē hñs. est āt sculprur? facilis. **H**ui? gēme genera sūt q; nq;. **A**rnold?. Ametistus ē gēma purpurei color? vt rosa: 7 trāsmittit ab india. **S**ūt q; dā ei? spēs. s; bec. i. indica ceter? vtilis or ē. hñc mollicies ad sculpēdū inest. **P**li. li. xvi. **I**ndice q; dē amatice pncipatū tenent. **S**i i arabie q; pte q; est finitima syrie petria vocat. **E**t i armenia mīore 7 i gallaciare pñf 7 i egypto. **S**ordissime atq; viliissime i tharaso 7 cypzo. **I**ndice absolutū pbenic? purpure colore hñt. **E**t ad hāc tingētū officine vota dirigit. fundit autē cū aspectu leniter blandū: neq; i oculos vt carbūculi vibrāt. **A**lter eas rū gen? descēdit ad iacinctos. 7 hñc colores indisacon vocāt. **E**st 7 panarites i ptnuo arabice gēt. q; rū gen? colore vini h; q; ntū ad vicinia descēdit cristalli albi. has gēmas magoz vanitas pmitit ebrietati resistere: mltas q; mira efficere.

Operationes

Ex li. de na. re. Ametistus violacei colorē optim?. **E**st āt q; dā velut gutta vini rubei aq; corrupta. 7 bec facile ē ad sculpēdū. v; multū vinū bibētib; qm ebrietatē est dñt. **A**risto. **L**apis ametist? si posuer? eū sup vmbilicū: vaporē vini pibet: ebrietatēq; soluit: 7 boies a ptagio liberat. **A**rnold?. **V**irt? ametisti ē p ebrietatē: facitq; boies vigilē: malāq; cogitationē repellit: 7 intellectū bonū tribuit.

Capitulum.viii.

Sius. **D**yal. Jsi? lapis i alexādrīa tm iuenit: q; optim? ē ad vltz medū

De Lapidibus

eine: q̄ ē colore cādid⁹ ac leuis i modū punic⁹
 ac velut puluis manib⁹ insidēs: sanat fistulas
 scrofas. podagrā ⁊ alienas passiōes. ¶ Ser.
 Lapis asius ē lapis q̄ iuenit in alexandria. ⁊
 flos ei⁹ lapidis noiā fūca. ⁊ ē lapis asi⁹. ⁊ est
 q̄ddā qd̄ apparet subaz ei⁹ sile pulueri molen
 dini. ⁊ repit etiā sub eo ⁊ circa eū. ⁊ iste lapis ē
 albu. ⁊ opozet q̄ eligat ex eo ille q̄ ē albu leuis
 filis punici subtilis cito frāgibil. q̄ sūt vene
 occultate. ⁊ sup quē ē flosyt sal rubēū. ⁊ ē h la
 pis sic⁹ filis spōgie. ⁊ gñat sup eū farina. et q̄
 est q̄dā alba. q̄dā rubea filis punici declinās
 ad croceitatē. ⁊ qñ applicat lingue mordicat
 mordicatōe pauca ¶ Et idē au. Sal. Moiat h
 lapis noiē aq̄sito a loco. i. asia. ⁊ n̄ ē oio dur⁹
 sic lapis: s; assilat i colore suo ⁊ suba lap
 dib⁹ q̄ repiunt i lauellis balnei. ⁊ ē tener ⁊ frā
 gīl cito. ⁊ sup ipm ē sile pulueri molēdini rep
 ti sup pietes molēdini. ⁊ h̄ medicina noiā flos
 lapidis asios. ⁊ ē subtilis. p̄ suā subtilitatez
 dissoluit carnes sine mordicatōe. ¶ Opatoēs
 ¶ Ser. au. dyal. Virt⁹ h⁹ lapidis ⁊ flos ei⁹
 est q̄ curat vlcera p̄sida q̄ sūt difficilis sana
 tiōis. qñ ē sic⁹. ⁊ aufert carnē supflua q̄ fit in
 eis: q̄ ē filis fungi. ¶ Et curat vlcera fraudu
 lēta: ⁊ replet ea carnez mūdificat ea. ¶ Et qñ
 admiscet cū mellez aceto p̄uēit vlcerib⁹ frau
 dulēt. ⁊ n̄ finit ea augeri i corpe. ¶ Et qñ ad
 miscet cū fariā sabaz ⁊ fit in emplm podagre
 p̄uēit multū. ¶ Et p̄uēit duricie i splēis. et qñ
 cū eo fit loboc cū melle p̄uēit vlcerib⁹ pulmo
 nis. ¶ Et cū pōit ex h̄ lapide sup scabello sup
 qd̄ tenēt podagrici sp̄ pedes d̄: ferre eis ¶ Et
 qñ puluis ei⁹ aspgit sup corpa piguia in bal
 neo loco nitri extenuat ea ¶ Et q̄ vlt abluere
 lapidē hūc aut flozē e⁹ abluat sic lanat climia

Capitulum. ix.

Albeston. Albertus in lapidario suo
 Albeston est coloris ferrei fm Plini
 um in arabia inuenitur.

Operationes

¶ Albertus. Virtus mirabilis eius in tem
 plis deoz est manifesta: eo q̄ semel accensus
 vix aut nunq̄ poterit extingui: eo q̄ naturaz
 habet aialis qd̄ salamandra vocat: cū modis
 co humidi vinctuosi pinguis inseparabilis.

¶ Psidozus. Albeston est archadie lapis: fer
 rei coloris: ab igne nomen sortitus: eo q̄ ac
 census semel nunq̄ extinguitur.

Capitulum. x.

Quile lapis est vt dicit Sera. libro
 aggregatoris cap. hagerathamach:
 id est lapis aquile. Et est lapis indus
 qui cū agitatur: auditur intra ipm lapis ali⁹.
 ⁊ minera eius est in montibus indie inter chi
 noas ⁊ sarandi iuxta littora oceani. Et vos
 catur a grecis alleuians partū. ⁊ hec proprie
 tas est inuenta in hoc lapide aquile. ¶ Et idē
 auctorit. Rasis. Athamach est medicina ino
 die. et est lapis similis castanee: nisi q̄ habet
 colorem vellerum: et quādo agitas ipm aus
 ditur intra ipsum lapillus. ⁊ quando frangis
 eū egreditur ille lapillus. ⁊ est sicut auellana
 vergens ad albedinem. ¶ Et idē Rasis libro
 de pprietatib⁹ dixit: q̄ est lapis similis ouo.
 ⁊ quod habet intra se lapillum. ¶ Albert⁹ in
 lapidario suo. Echites lapis: id est aquile. ⁊ ē
 gemmarū optima. ⁊ est coloris punice. ⁊ vos

catnr a q̄busdā aquilens: 7 ab alijs erodialic: eo q̄ aquile hunc ducunt ad nidum suū iuxta oua sua collocantes. eundez sicut grus inter duo oua que facit collocat. Hoc enī expertū ad sensum in colonia vbi grues fetus fecerūt multis ānis in q̄dā bozo. Inuenit autē lapis aquile iuxta littoza oceani vbi est optimuz gen^o echideoz qui sunt heredes auū. Dicit autē q̄ in persia aliquādo inuenit. Est autez modus ei⁹ q̄ in se cōtinet aliū lapillus qui in ip̄o sonat quādo manu mouetur.

Operationes

A Scrapion. Dicit lapis aquile dicitur. Nam cum aquila vult parere oua sua: defert hūc lapidē masculis a partib⁹ Indie. 7 supponit eū aquile. 7 facit eū parere facile: 7 alleviat eius dolo rem. 7 hoc idem facit mulierib⁹: 7 omnib⁹ animalibus quādo ponitur sub eis in boza partus. **B** Et idem aucto. Rasis. Quādo ponit in petia 7 suspēditur mulieri in coza q̄n debet parere facit accelerare partū cum facilitate. **C** Et sum expert⁹ hoc 7 inueni sic esse: et omnes p̄cordant in hoc: q̄ alleviat partuz q̄n alligatur coze. 7 iuuat q̄n ponitur loco peonie. inuenitur ad curandum. Iste lapis inuenitur apud nos: et q̄plures. verificant de eo multotiens experientia. **D** Enax in lapidario suo capitulo de lapide aquile ait: q̄ suspēsus in sinistro brachio conuenit pregnantibus: 7 conciliat amorē. diuitias auget vbi fert. 7 in pregnantib⁹ impedit abortum: 7 piculū parturitionis mitigat. **E** Prohibet casum caducorū. similiter si de administratiōe veneni aliq̄s suspectus sit in cibo illo pbibet ne possit ab eo deglutiri cib⁹ ille. **F** Si lapis detrahatur mox deglutiet. **G** Albert⁹. Fertur autē q̄ si suspēsus in sinistro brachio cōuenit pregnātib⁹: 7 cōciliat amorem. 7 diuitias auget vbi fertur. **H** Et impregnātib⁹ impedit abortum: 7 periculū parturitionis mitigat. **I** Et ait q̄ prohibet casum caducorū similiter. **J** Et q̄d mirabilius est tradūt Caldei q̄ si de administratiōe veneni aliq̄s suspect⁹ sit imposi⁹ in cibo illo probibz ne possit deglutiri cib⁹. 7 si lapis subtrahatur mox deglutitur. Hoc dicit Albertus se vidisse a quodam fratre suo sensibilibiter probari seu examinari. **K** Querunt autē aquile hunc lapidē: 7 imponunt nido suo: 7 grues inter oua sua. Sed in vno anno ponunt vnum: 7 in alio alium. **L** Dicunt autē quidam q̄ faciūt ad mitigandum calorem onozum. vel corporis aquile ne oua nimis calefiant: 7 hoc est probabile.

Quidam autem dicunt aliquid cōferre ad eorum formationem aut viuificationē. quod autem quidam dicunt: q̄ lapis ab alijs amib⁹ ouis interponatur: ne oua frangantur falsus est: quia citius ad lapidem q̄ ad seipsa collisa franguntur.

¶ Sunt autez aliqui: q̄ si aliquis suspectus de administratiōe veneni cum lapis iste cibo immittitur: statim a cibo strangulatur. et quando subtrahit transglutit cibū in quo positus est lapis.

Capitulum. xi.

Strion 7 Asterites. Isidor⁹. Astrion gēma est cristallina in India cristallo p̄pinqua. In cuius centro fulget stella lune pleno fulgore: nomēq̄ eo sumpsit: q̄ astris opposita fulgorē rapit et gerit. **P**lini⁹. In carmania nascit⁹ gēma que astrion vocat. similiter vt astiria vel astirites candida cristallo p̄pinqua. In india vero nascēs 7 in pallenes littozib⁹ astrion. Quidam autē causam nominis huius reddūt: q̄ astris opposita fulgorē rapiat 7 gerat. **O**primā autez in carmania nulliq̄ vitio obnoxia gigni. **I**dem Isidorus. Asterites est gēma candida lucē cōtinens inclusam veluti stellam int⁹ ambulante. solisq̄ candidicātes radios reddit. vnde 7 nomē inuenit. **P**linius. Proxima candidicantiū gēmarū est asteria principum habens p̄prietate nature: q̄ inclusam lucem pupille modo quodā continet 7 transfundit cum inclinatione velut int⁹ ambulante: ex aliq̄ atq̄ aliq̄ loco reddens.

De Lapidibus

Capitulum. xij.

Arena. *Ysi.* Arena ab ariditate dicta est. *Qui?* probatio ē. si manu pressa stridat aut in vestez candidā sparsa: nil sordis relinquat. *Vitruvius.* Alia ē arena fossicia. alia fluuīatica vel marina. Arene fossicie sūt hec genera. nigra: cana: rubea: caribunculū. Ex his optima erit q̄ in manu cōfricata stridore fecerit. q̄ autē terrosa est asperita tem nō h̄. Itē si investimētū candidū coniecta fuerit arenaria. Unde fodiat tñ de fluminibz et e glarea extrahat. hec tñ in structuris odiosa est. q̄ difficile sic cessit: nec onerari se p̄tinēter paries patit: nisi intermixtōibz resquiescat: nec cōcameratiōes recipit. *Varina* p̄o hec ampli⁹ et etiā parietes cū in his tectoria facta fuerint remittētes saluginē eoz dissolunt. Siccescūt autē celeriter fossicie: et tectoria pmanēt: et cōcameratiōes patiūtur. Sed he q̄ sunt de arenarijs recētes. si enī ex empre diuti⁹ iacēt: a sole et a luna et a bruna: coacte resoluunt et petrose fiūt. Ita q̄ instructurā cōiecte cemēta p̄tinere nō p̄nt: sed labunt et ruunt. onerazq; parietū sustinere nō possunt. *Pal. de agricultura li. i.* Omnīū arene genēz p̄cipue melior ē ruffa: sequētis meriti cana. Tertiū locū possidet nigra. Sed fossilis arena non inuenit. De fluminibz autē glarea vel littoze colligit. *Varina* q̄dez tardī⁹ siccat. Ideoq; nō p̄tinue: sed intermissis temporibz est p̄struenda: ne opus corripat onerata.

Operationes

Ex li. de na. re. Arena sparsa sup flāmā in-

extinguibilē extinguit eā. *Di. af.* Arena maris que in littoze est sole calefacta carnes humidas desiccāt. *Item* cocta sacellis ad cōspescendū tumorē intraneoz iunat.

Capitulum. xiii.

Argilla. *Bartholome⁹* in libro de p̄prietatibz rerū. Argilla ē terra tenax glutinosa et viscosa: ad varia figuloz opa disposita atq; apta. Et sic fm *Ysi. li. xvi. ca. i.* ab argis sic vocata: apud q̄s p̄mo ex tali materia vasa fictilia sūt effecta. Et vt ibidē d̄r: talis terra p actionē calor̄ liq̄diores partes cōsumētis et terrestriores cōsolidant̄ in laterē cōmutat. Sepe etiam p̄tingit q̄ talis terra lutea vinctuosa frigiditate aque congelante in lapidē cōmutat. Sepe etiaz accidit talis transmutatio scz lutū vinctuosi in lapidē ex calore: coagulante. sicut enī dicit libz q̄r̄to methedoruz. Lutū vinctuosum aptum est huic transmutationi. scz in lapidem p̄ calidi coagulationē. quare vinctuosum est medium inter viscosum et vaporatiuum: habens humidū viscosum. Unde gratia vaporatiui postea calido coagulari. gratia viscosi n̄ p̄t ex toto educi sed amplius comprimi et consolidari. et sic in lapidem transmutari.

Operationes

Ut ibi dicit cōmentator. Argilla est frigiditate sua sanguinis restrictiua. *Constantinus.* Argilla si cū forti aceto fuerit distemperata: apposita fronti et temporibus prohibet sanguinem naribus fluentem.

De ij

Capitulum. xiiii.

Lapis armenus sive Plinius, primo cap. Lapis armenus est dicitur et nominatur a regione illa. et est limbus et subalbidus. cuius melior est huius coloris medius inter viridem obscurum terreum et indum. et habet maculas distinctas virides et nigras. Qui. li. ij. ca. de lapide armeno. et aliquidulum azulini coloris: non tamen est in colore azuli. et non est in eius soliditate: sed est in eo arenositas quaedam. et quicquid utuntur eo tinctores et pictores loco azuli. et est lenis tactu.

Operationes

Johannes Desue. Lapis armenus inquit Alexander a vericatoribus est inuentus habere progatiua in educendo colera et nigra. cuius operatio incolumior est elleboro nigro: et virtuosior lapide lazuli. melior est habens colorem medium inter viridem obscurum et terreum: et indum. et habet macularum distinctiones virides et nigras. et qui non est in termino lapidis: imo facile dissolubilis pulverisabilis.

Et quod est lenis tactu carens asperitate calide complexio in principio secundum sicca in ipso.

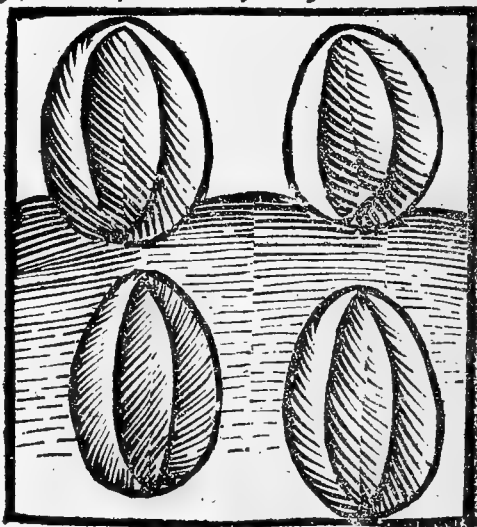
Et est resolutivus: absteriusus. et est perturbantibus et subvertentibus stomachum. et educit pro vomitu ventrem et nocet stomacho. generans subuersionem. et faciens solutionem cum angustia.

Et dixit Alexander. Non lotus soluit per vomitum et per ventrem sine molestia.

Ars autem in lauando ipsum est hec. terat cum facilitate in vase lapideo. deinde fundat super ipsum aqua dulcis et lauet sic terendo. et fiat illud trigiesis semper inuouando aquam. et ad huc

decies lauet cum aqua rosarum. **E**t dixit Alchindus. Lauet cum aqua buglosse post depurationem eius. acquirunt enim ei proprietates mirabiles ex hoc ad egritudines melancolicas.

Quicquid soluedo educit melancoliam plene quam la pis lazuli. propter ipsum dimittit elleborum nigrum. **J**ohannes Desue. Educit solutio coleram nigram cum virtute. et mundificat cerebrum ex ea: et valet ad egritudines eius melancolicas. sicut est mania et vertigo et dolor capitis et epilepsia. **E**t ad egritudines timoris et susceptionis. et ad lepra: et ad egritudines splenis et ad cancerum et morpheam: et febres melancolicas. **D**osis non loti portio est a. 3. f. vsque ad 3. i. f. et loti portio est a. 3. i. vsque ad duas.

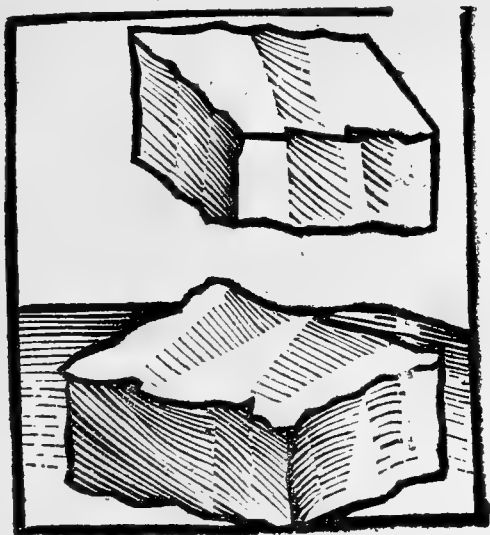
Capitulum. xv.

Antimonium latine. grece antimonos. arabice ayruad. Antimonium est vena terre similis plumbo. verum est quod antimonium teritur et non funditur. plumbum vero funditur et non teritur. Et habet in fracturis suis claritatem quam frangit. Et illud est melius quod in fracturis suis non habet aliquid ex terra vel aliqua sordide. Et ideo ablutum et mundum debet poni in medicina. Est friabile et sic. in. iij. gra. **S**era. li. ag. ca. Ayruad vel antimonium est vena terre similis plumbo. et est medicina ocularis. quod decernit a metallo: quod antimonium teritur. metallum vero non similiter metallum funditur. antimonium adurit. Antimonium quanto clarius tanto melius. Et idem auctoritate Dyascondis. Melius ex eo est fortius. et illud quod frangit et habet in fracturis suis claritatem et luminositatem. et quod est interius mundum: et non habet aliquid admixtum ex terra vel sordide aliqua. **A**lmanus for tractatu tertio ca. de antimonio. Antimonium frigidum et siccum est in tertio gradu.

Operationes

Capitulum. xviij.

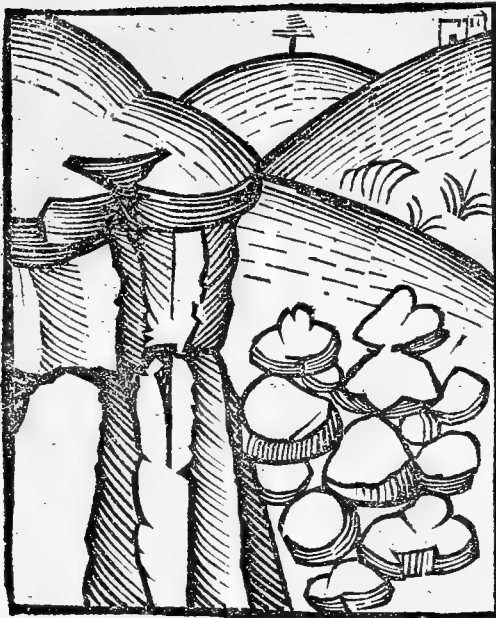
Ad emoroidas exiccandū inītiatur succus peucedani per cristere. 7 postea si sint ex terius: pone puluerem antymonij desup. Si sint interi⁹ puluis inītiat cū calamo posito in vesica inflata. Puluis eius cum sapone spararento vel gallico conficiat. 7 licinium in eo intinctum orificio fistule immisum curat. Puluis ei⁹ in cancro positus comedēti aut carni supflue optima est cura. Contra polipum magdalino ex apostoli pformat⁹ i sparato puluere antymonij 7 naribz immittat 7 auferat ipm. Collirium ex puluere antymonij 7 puluere nuclei. mirabolano 7 citrinonū equo pondere addita aqua rosarū. vel pone de tuscia cū antymonio. Bombix intincta in succo sanguinarie cū puluere antymonij: naribz immittat: 7 reinouet fluxus sanguis ab ipso. Ad cobibendū sanguinem puluis antymonij in succo rapfi barbasti cōficiat: 7 bombix intincta supponat. Sera. aucto. Salie. In hac medicina est virt⁹ stiptica 7 cōglutinatiua 7 infrigidatiua. aufert carnē supfluas q̄ est in vlcēribz: 7 incarnat 7 insolidat ea: 7 mūdificat sordicies eoz. Et stringit fluxū sanguinis nariū. 7 ppietas ei⁹ est pferre epilētie 7 supfluitatibz grossis. Almansor. Antymonij oculū efficiens robustū ipsi⁹ custodit sanitate. suppositū q̄z mēstrua pstringit. Paulus ca. de antymonio. Antymonij sua frigiditate 7 siccitate sanguinē de naribz stringit. 7 valet si misceat collirij oculorū. Seniores eo vtentes hnt oculos incolumes. q̄z neruos pfortat: 7 omnē maculā 7 nocumen. ū auferat: maxime si parū de eo misceatur.

Attramentum. Isidorus. Attramentum sic dictū est: eo q̄ sit atrum. Quis species et picture et quotidiano vsui necessario est. Et libro de aluminibz 7 salibus. Attramentū est aqua 7 tinctura quā terre siccitas coagulauit. Et est in sui natura calidum 7 siccum. Duius multa sunt genera: quoz melius est in Hispania. Et ipm quidem denigrat corpora. Et augmentat rubiū rubedine. Album vero denigrat. Et libro quarto metheororum. Attramenta composita sunt ex sale 7 sulphure 7 lapidibus. Et est in eis vis aliquoz corporum liquabiliū: quoz niam ex eis sūt: vt calcantum 7 abachar generantur ex maioribus granis attramenti. 7 non soluitur salsedo eius nisi cum eo quod in illo est sulphureum: et postea coagulat residuum. Illudq̄ iam cepit vim mineralem in alijs quibus corporibus. Quod autē ceperit vim ferream: erit rubeum aut crecum aut calathar. Quod autem vim eream: erit viride sicut calcantum. Unde possibile est illa duo artificialiter fieri.

Operationes

Auicenna in secūdo canone. Attramentum calidum est 7 siccum in tertio gradu. Omnia sunt adurentia. 7 stiptica scabiei cōferūt humide ac duricie palpebrarū. 7 asperitati eaz. aut apostematibz inguinis. Est autē in attramēto virt⁹ venenosa desiccans pulmonē. ita q̄ fortasse interficit. Sufflatur autem in naribus propter fluxum sanguinis. 7 proprie albochorar. 7 quo etiam fiunt licinia. Et ponunt in fistulis: 7 extirpāt ventositatem. Liciniū q̄z pferat vlcēribz auris et sanici eius. 7 phibet corrosione dentium. Item in ipso sunt adustio vebemens 7 cursum sanguineorum constrictio et exiccatio 7 stipticitas plurima. Confert formice et herispile quando liniatur cum aqua coriandri. puluerizatur autem super fraudulentuz vulnus 7 ambulatiuum. adurit carnem additam. Confert etiam fluxui sanguinis narium et apostematibus gingiue. Et prohibet fluxum matricis. ponitur etiā in alcolfol ad abstergendū 7 subtiliandū grossitudinem palpebrarū. Doc idem dicit Plinius: licet per alia verba.

Capitulum. xvij.

Lumen. *¶* Si. Alumē vocat̃ a lumine q̃z lumē p̃stat coloribz tingendis. Est autē salſugo terre: efficiturqz h̃yeme ex aquaz limo. 2 est iuis solibz maturat̃. *¶* Quī? species due sūt. Liquidū 2 spissuz. *¶* Dial. Aluminis spēs multe sunt: sed medicine tres necessaric. *¶* Rotundū: scissumz liq̃dū. *¶* Rotundū pbabili? est qd̃ naturali rotūditate formatū est. fistulosum subalbidū fricabile nō lapidosum: aliq̃ ex pte pallidū. pingue sc̃z 2 vehemēter redarguens. *¶* Scissum aut̃ optimū est qd̃ est q̃si flos albz. rotundū leue zc. *¶* Liq̃dū dein de meli? est qd̃ est leue plucidū in sūmo aliq̃d in modū floris q̃si lac habens. *¶* Rasi in li. de aluminibz 2 salibz. *¶* Alumen est oleuz qd̃ coagulauit siccitas terre. 2 est in natura sui calidū 2 humidū. retinet om̃e volatile: mūdificat 2 decorat corpa: 2 augmētat tincturā eorū. *¶* Alchimista. *¶* Alumen large sumpto vocabulo: dicit̃ om̃e qd̃ ligat tincturā in corpe aliq̃: vt in p̃anis 2 corijs. *¶* Et sicut sunt diuersę tincture: sic 2 alumina diuersa. *¶* Mā tinctura q̃libet alumine suo indiget: sine q̃ imp̃mi non posset. vel cū corpe ligari. *¶* Uñ nō (vt quidaz putant) alumen dat lumen: sed facit adherere lumen. i. colores. sicut apparet in corio. qz nō p̃parat̃ cū galla si nō imp̃mit̃ tinctura. *¶* Itaqz galla est alumen tincture nigre. sicut cinis clauellatus est alumen gladij. *¶* Alumē quoqz de quo agitur est alumen rubee tincture: licz alumen non rubificet nisi album.

Operationes

¶ Pla. Alumē calidū ē 2 siccū i. iij. gradu. virtutē h̃z p̃sumēdi: 2 vehemēter desiccādi. *¶* Qd̃ albū ē meli? est. ac acurūz salſugini im mittū. *¶* Qd̃ autē feculētū 2 cerēū ē ipuz. ṽsus ei? p̃tra cancrū 2 inflatidēs gingiuaz: 2 p̃tra scabiē. *¶* Balneuz aq̃ alūnose valet ydropicis: scabiosis: arteticis. *¶* Dial. *¶* Mē aut̃ alumen p̃tutē h̃z p̃strictiuā 2 vehemēti? p̃sumptiuaz. *¶* Medet̃ deniqz putredibz 2 sanguineis fluxibus. *¶* Singuis humect̃ seu dentibz mollibz cū aceto vel melle. *¶* Idē. *¶* Turū flux? cū succo polygonie curat. carnes qz sup̃fluas 2 pudores alaz vel inguinū sanat. *¶* Qui. Alumē est ca. 2 sic. ad. iij. *¶* Exicat 2 phibet fluxū ois sanguinis: 2 curſuz sup̃fluitatū 2 effusionē earū. *¶* Cū aq̃ interficit alkarad. i. cinices 2 pes diculos 2 fetozē oris tollit cū fece vini. *¶* tātū dē alumis desiccāt vlcera difficilia. cū sal gēf ma valet corozioni 2 adustioi ignis. *¶* Ex li. de na. rez. *¶* Uniuersali alumē calidū 2 siccū ē in. iij. gradu. stipticū 2 mūdificatiuū. 2 ṽsus obscuritat̃ mundificatiuū sup̃fluā palpebra rū carnē aut mēbrozū corrodit. *¶* Pessima et sicca vulnera inibet: ne corpozi pambulent. *¶* Cū aceto 2 melle mixtuz dentes confortat infirmos. *¶* Et valet tumidis gingiuis.

Capitulum. xviii.

Aurum. *¶* Siō. Aurū ab auro dicit̃. i. a splēdore: q̃ repulso aere pl? fulgeat. *¶* Ex libro de naturis reruz. *¶* Aurum inuenitur in riuis 2 in fontibus 2 etiam in montibz quandoqz sed raro. mult? autē labor est in lauādo. *¶* S; 2 p̃ mltas minurias terre 2

De Lapidibus

In eius sordibus inuenitur sociatum. inuenitur tamen purū et nō terre vel bituminibus in se admixtū sicut es vel argentū. Itē in eodē libro Aurū ceteris metallis preciosius: durabilius et tractabilius. omni tpe fulget: et co inquinatū rubiginē nō cōsumit. vltis fouet. Et quanto rubius eundius est: tanto melius. In duplo quā ponderosius est quā argentū aut es aut stannū. Cūque sit generosissimū sup omnia metalla: nihilominus est maxime ductibile sup omnia. Omni metallo temperatius est. Et ideo quia caliditas eius modici est excessus. nō locatur in gradu. solū quoque nō resoluit. Actoz. Aurū itaque nō solū est inter metalla preciosissimū: sed etiā solidissimū. habet colorē igneū splendidū fouentem vsum. In igne positū nō cōburitur: sed purgatur et pbatur. Itaque triplici de causa in igne ponitur ad examinandū ad purgandum et ad fabricandū. Sed et hūano corpori maxime cōgruit. vnde in cibo sumptū iuuat multū. Arestotiles libro tertio. Aurū pfecto liquatur calido: et si fuerit sulphur mundum et purum. et argentum viuum optimū cū rubore clarum. fueritque in eo vis igneitatatis simplicis non vrentis. erit res optima quā recipe re possunt alchimiste: vt ex ea fiat aurū. hoc enim ipm ouertetur in aurū. Auicēna. Aurum multiplex est: scz naturale: magistrale: p̄rchi. Zafri obasum: colon: et alijs modis. Et illud quidē quod est de alexir valet magis quā aurū acre quo nō potest operari. Aurū autē de alexir est tribus modis: scz de petra capillorum et sanguis et ouorum. Non enim potest aurum esse aurū de alio lapide. Quidā autē faciunt falsum aurū: sic et argentū. Stringunt enim: id est indurant stannum et dealbant: ac dicunt esse argentū. Sicut etiā auripigmentum cum subterstercus mittunt. ibique miscent sal armoniacum et incorporant cū cupro distenso per locum barbatum. et cum mercurio rubeo. et dicunt quod sit aurū verum: cuiusmodi sit aurum septem modis p̄ magisterium temptatur atque cognoscitur scz in solutiōe: in lapide: in pondere: in gustu: in igne: in sublimatione: in fusione. Porro naturalis auri natura calida est et sicca. et quantum habet ferrum de natura siccitatis et duricie: tantū habet aurum naturam bonam ac mollem. fit autē in ventre terre de argento viuo bono nimis et de sulphure nō multū rubeo cocto.

Operationes

Ex libro de naturis rerum. Aurum est calide nature. lepram ac scabiem curat. in puluerem redactum et antidotis mixtum.

Habet enim virtutē cōfortandi nō quod incorporetur: aut membra nutriat: sed quod alteratiua virtute corpus immutat. Vlnus ex auro factū non corrūpitur in tumores. Haly regalis in practica sua sermone secūdo. Auirifolia carnē comedūt sine morsura: sicut sicca subtilia. Limatura auro confortat cor: et pulsioni medet. Calimia auri melior est tenuis et magis desiccans et amplius eliminans. Que si cōburatur et leuet: desiccatur oculoꝝ vlcera sine morsura. Actoz. Aurū vt dictū est superius omni metallo est temperatius. Unde quia caliditas eius modici est excessus. ideo nō locatur in gradu: licet in gradu ponatur ab aliis quibus. Auicēna in ij. canone. Medici ne aurum est equale subtile: cōfortat o culum in alcohol positum. Adfert et doloribus cordis ac tremori eius. Retentio eius in ore: fetorem ipsius oris remouet. Lauterū melius est et velocius sanabile quod fit cum auro. Adfert etiam doloribus cordis ac tremori eius: ac timori anime. et ei qui solus loquitur.

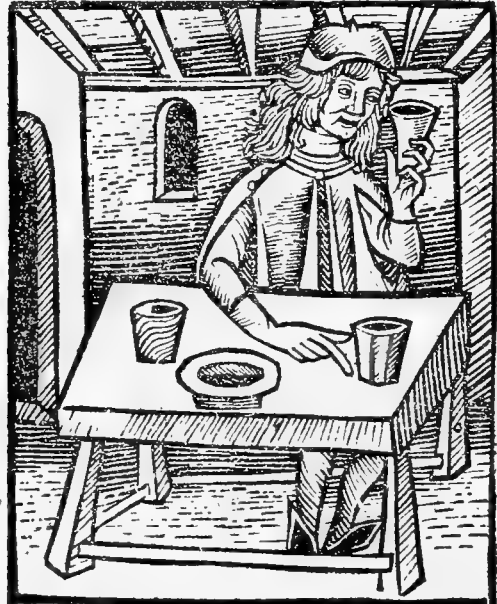

Capitulum. xix.

Auricalcū. Ipsi. Auricalcū dicitur eo quod splendorē auri et duriciē eris possideat. Est autē nomē compositū ex lingua latina et greca. Es enim grece chalcō vocatur. fit autē ex ere et igne multo: ac medicaminibus ad aureum colorem pducitur. Ex libro de naturis rerum. Ex ere fit auricalcum sic dictū: quia splendorē habeat auri. vlt de ipso fit aurū. Dicit enim philop̄i libro de aluminē. Linne quod ex vrina pueri et auricalcō fit aurū optimum.

Tractatus

Quod intelligendū est in colore nō in substātia. Dicit enī idēz Aristo. q̄ variat color: sed substātia manet. Hoc auricalcū frequētius scripture vocant electrū. 7 hoc ppter colorez electro ppe cōsimilē. Ex doctrina alchimie. Es autē transmutat in auricalcū. q̄ fit mediante turbia: quia fumus ei⁹ albificat. 7 habet naturā spirit⁹. statimq; cū puluis ei⁹ ponitur sup es fūsum. vel miscetur cū lapidib⁹ eris. in ipa eris fusione turbia calit. 7 rāgas querit tanq; spirit⁹. vnde apparet q̄ ei⁹ fuga fit per eris corpus fūsum. sicq; siccat ipm. qz fumus ei⁹ est temperate albus. 7 albū huiusmodi mixtū cū rubeo reprimat rubedinem: 7 fit citrinum: 7 ita auricalcum.

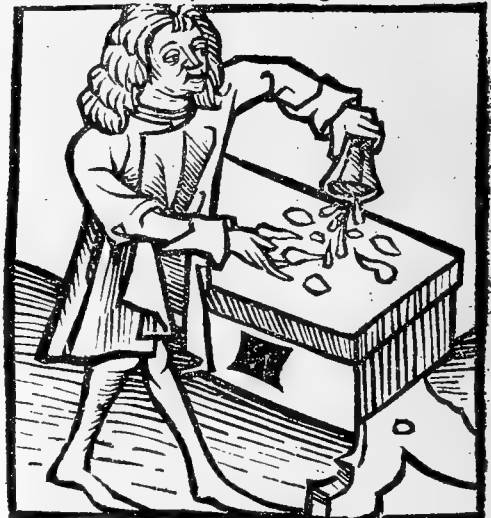
Capitulum. xx.

Argentum. Isidorus. Argentū grēci argirion dicūt: cū mirū imoduz illud accidit: vt cū candidū sit impresū sum corpi nigras lineas reddit. Ex libro de naturis rerū. Argentū ductile est 7 tractabile. sonozq; ac tinnitus dulcissimū: 7 hoc maxime si eri misceat. Unde tubas ex argento ductiles precepit moyses fieri ad terrore hostium: 7 exhortationē ad bellum: ad mouendū quoq; castra 7 populos ad eicā conuocandos. Argenti vene multe 7 in multis partibus orbis reperiunt. nec est purum in se sicut aurum. Sed terre ac sordibus incorporatus admittum. ideo labor maxim⁹ est vt p ignez expurgetur. Fumus autem purgationis ei⁹ valde nociuus est: nec de facili purgatur fumo bimōi multo infectū nisi fumo thuris aut

aromatizatis speciebus: ac vbi par fuerit argentū durabile est. Impurū autē de facili contrahit corruptelā. Argentū solidat alia metalla: 7 quasi vnū efficit consolidata.

Operationes

¶ Qui. in. ij. cañ. Argentū infrigidatū est et exiccatiū. bonū est valde scabiez puriginis. **¶** Eius cōfricatio cū alijs cōmixtionib⁹ confert fetori oris. **¶** Ac tremori cordis 7 humilitatib⁹ viscosis. **¶** Constantin⁹. Argentū frigidū 7 temperatū in hūiditate est. et est cōtrahidū 7 viscosus flegma. Ladimia tū auri fortior est 7 melior argentea. **¶** Rasi in Almasore. Argentū frigidū est. cordisq; tremori proficit. Ladimia argenti scabiei q̄ in corpore oritur. 7 pustulis q̄ in oculis sunt bona est. **¶** Albertus. Argentū bene politū inter omia metalla melius est speculum: qz in colore magis accedit ad dyaphanū. **¶** Dally. Purgamentū argenti meli⁹ est viride ac tenue ponticus est deliccans fortiter. ideoq; necessarijs admiscetur ad cicatrizandum vnguentis.

Capitulum. xxi.

Argentum viuum. Isidorus. Argentum viuum dicitur: q̄ excidat materias quib⁹ inicitur hoc 7 liquiduz qz percutit. Inuenitur autē specialiter in metallis siue in fornacib⁹ argentarijs. guttaq; concretionē tectis inherēs. Sepe etiā in stercore vetustissimo cloacaz vel pureozū limo. fit etiam ex nimio in canchule ferree imposito patena testea supposita. Tūc enī circūdantur carbones. sicq; argentū ex nimio distillar: sine hoc neq; argentū neq; es maurari potest. Tante autē virtutis est: vt si

De Lapidibus

sup settariū argēti viui: centenariū sacū sup
ponas oneri statū resistit. Sinaut auri scrup
puli: leuitatez ei? raptim sinu recipiet. Ex q̄
intelligit nō pōdus sed naturā esse cui cedit.
Seruat aut mel? in vitreis vasculis. naz ce
teras materias pforat. potui aut dactū inter
ficit ponder? cā. Quicē. Argentuz viui sub?
terrā nascit ppter humiditatē magnā in loco
illo existentē. Et hoc euenit ppter solē z aerē
qui tangūt eū. Ideoq; efficit currēs ppter hu
miditatē z frigiditatē q̄ in eo sunt: nec efficit
nisi in loco frigido. Ex li. de na. re. Argētū vi
uū est reuera calidū z humidū in. iij. gradu. li
cer in q̄busdā libris inueniat esse frigidū. Ex
tinctū pōt aliq̄rei admisceri: sed viui nō. pōt
aut fieri albū z rubeū cū sulphure. fert enī de
facili omēs colores recipe. Si extinguat cū
pinguedine: apparebit q̄si terra. z sic inter oīs
las artificiose crematū. extrahit ab igne clas
rū malliabile z tractabile ad modū argenti:
ad maxina firmacula facienda. Deniq; sine
argento nō pōt fieri deauratio. cumq; argens
tum nō cōsolidet argento medio argēto. hoc
videt bene fieri cū argento viuo.

Operationes

A Costantin? in li. graduū. Argentū viui ca.
est in. iij. gra. z hu. Pediculos capitis occidit
z reptilia oīa cū litargiro z aceto z oleo.

B Fitq; bonū ad curandū scabiē. Fit etiā vn
guentū ad pustulas optimū. **C** Plateari? Ar
gentū viui bz p̄tutem dissoluēdi z penetrādi
farinā lupinoz amaroz. decoquitur in aceto
fortissimovisq; ad spissitudinē. z argēti viui ex
tincti facta cōmixtiōe: caput patētis ex abū
dantia pediculoz pungit p̄ discriminalia.

D Extinguit aut vel cū salina. vel fricat cū ci
nere z salina. Aut cū capillis z salina. Aut cū
pulvere ossis sepie z salina. meli? aut dō extin
guit: cū alteri pōt admisceri. nisi enī sic extin
guitur: ipsi? ad aliud nō fit admixtio. **E** Si.
Argentū viui potui datum interficit causa
ponderis. **F** Item Dyas. dicit q̄ argentuz vi
uum bibenti mortē tribuit: euadere tamē po
terit. Qui hoc biberit capinū lac bibendo
ac se mouēdo: vel etiā bibendo vinum addis
to absinthio synapi vel ysopo. Quicūq; mem
bro adheret ipm pcurit z corrodit.

S Quicēna. Argentum viui sublimatū inter
ficit ppter vehementē incisionem: et ei? cura
fortis est bibere lac z vomere. Sed Galien?
dicit hoc se expertum non fuisse.

H Scio q̄ quidā bibit argentū viui in estaz
te: dum agitaretur siti ex vitro arto: putans
se viui bibere: z duab; horis effluxis idipm

reddidit anus in peluim: z nihil nocuit.
I Dicunt enim quidam q̄ extinctum interfi
cit. quia quicq; ei obuiat sua grauitate cor
rodit. Interficit etiam murem.
K Et ex eius fumo fugiunt vermes z serpens
tes venenosū. **L** Item vapor eius facit ac
cidere paralysim tremorem. Fumus eius de
struit visum z auditū. Et facit oris fetorez cū
transit p̄ ipm. quare caueat qui vtatur.

Capitulum. xxij.

A Rsenicū. Irido. li. xij. Arsenicū qd̄
latine ob colorē auripigmetū dō. Col
ligitur in ponto ex auraria materia.
vbi z sandaraca optimū est qd̄ in aureū colo
rem transit. purū z fusili gracili venarum dis
cursu. Dō vero pallidi? aut sandarace simi
le est: deteri? iudicat. Est z tertiu gen? squas
mosum quo misceat aureus color. Cuius eozuz
est vt sandarice sed acrior. **B** Plini? li. xxxiij
Arsenicum est ex eadem materia q̄ z sandara
ca. Dō ex eo optimū est coloris etiā in auro
excellētis. Ex libro de aluminib; z salib;. Ar
senicū est calidū z humidū. z ē diuersi generis
scz rubeū: citrinū z laminosum. Est arsenicū
simile sulphure in multis operib;.

Operationes

A Quicenna. Aliud est album: aliud rubeum
aliud citrinū. omnia put reactiva sunt z mor
dicativa. Est autem calidum in tertio. siccus
in secundo. **B** Pilos abradit et alopie cum
gummi pini cōuenit. **C** Emplastrum cum eo
fit super vulnera. Cum adipe z oleo cōuenit
scabiē z sabaphat humide z putredini. z abs
tergit z adurit cutem.

J
K
L

A
B
C

Assumit ad tussim antiquā z sputū saniei et sanguinis. Et quādo ponit in pillulis ad asma. **B**iscet autē cū oleo rosato ad bothoz z emozroidas. Quod autē ex eo sublimatur est interficit. Et ex rubeo quidez meli⁹ est qd est puluerizabile. **D**yascorides. Arsenicus nascit in metallis vbi z sandaraca. Assat autē in testa: donec mutet colorē: z reponit. **V**irt⁹ ei stiptica est: cum calce viua mixtum et corz poze illitum tollit pilos.

Capitulum. xxiii.

Balagius z berillus. **A**rnold⁹. Balagius est gēma ruffa plus centis nature: degenerās a carbunculo: ipsius ac virtutibz omnibz debilibus in eo remissis.

Isidorus. Berillus in india gignit viriditate similis smaragdo: sed cum pallore. Politur autem ab indis in sexangulas formas: vt hebetudo coloris repulsione angulorum ex citetur. Aliter politus nō habet fulgorē. Genera eius sunt nouem. **D**elymandus in croniciis libro. x. Berillus est coloris violascei vel aque marine.

Operationes

Aduba scripsit qz coniugū dat amorem. Et portante se magnificat. **D**exterā stringētis adurit. **A**qua in qua iacet pota: valet infirmis oculis. tollit victus z suspiria: z cunctis epaticis fertur curare dolores. **A**rnoldus. Berillus est lapis cuius color est pallidus vt limpha. forma eius est sexagana. Cūqz genera ei⁹ sunt nouē: qui magis pal-

let est melior. **V**irt⁹ eius est ptra hostiū pernicula. cōtra pigriciem. oculos humidos sanat. gestantē adurit. **S**i oculo solis opponitur ac torundatur: ignem accendit.

Dyascorides. Berillus lapis lucidus est z clarus: oleo similis: sculpirur locusta marina ac sub geminis pedibz eius cornuta: ac sub gemma ponitur herba seuina modico auro inclusa. gestata amorem cōiugū facit. **A**qua in qua missa est pota: ad oculoꝝ vitia valet. z ad ouinem valitudinem.

Capitulum. xxiiii.

Bezaar. vel lapis liberans a venenis. arabice hager bezaar. **S**erapion lib. aggregatoris cap. hager bezaar est nomen persicum. et est expellens nocumentū, z hoc nomen cadit super duo. **U**num est quod cadit sup omnes medicinam conuenientem alicui veneno: eo qz resistit virtuti eius z expellit nocumentus eius propter proprietatem que est in eo.

Rasis. Bezaar est lapis citrin⁹ mollis: nō habens saporem. **U**nde lapis est vergens ad citrinitatem z albedinem: habens colorē vbi nī. z est leuis splendens sicut lumen.

Operationes

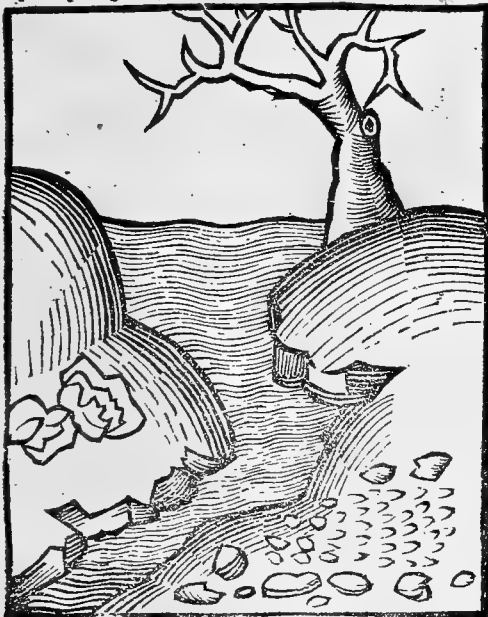
Serapion. Lapis bezaar cōuenit venis. z quādo bibit ex eo pondus duodecim granorum orde: aut linimentū sit cum eo sup locum morsus liberat naturam a morte z expellit venenum p sudorem. ideo pestilencico valet. **E**t quando ponitur lapis in annulo: et ponitur in ore ipsius qui sumpsit venenum: z

De Lapidibus

Ingit id aliquantulum continet ei.

¶ Et qñ tangitur cum illo aculeus scorpionis p̄hibet ab eo postmodum potentia pungendi.

¶ Et si terit de eo p̄d^o duoz gnoz ordeï dissoluit in aq̄ z ponit in ore serpēt̄ suffocat eū statim z occidit. ¶ Idē auc. Rasis. Etego vidi in ip̄o sufficiētia ad auferendū nocumētū. z erit lapis ille quē vidi vergens ad citrinitatē z albedinē hñs colorē vini. z cū h̄ erat leuis splēdens sic lumen. ¶ Et iam vidi in eodē sufficiētia illā quā nō vidi in alia medicina simplici. ymmo etiā qd̄ nō vidi in tyriacis compositis. ¶ Idem Rasis. Vidi lapidē bezaar filij amari custoditoz leḡ dei. z est vez q̄ ip̄e emit hūc lapidē: z dedit p̄p̄cio ip̄i palatiū cordube in p̄ncipio genere.

Capitulum .xxv.

¶ Belliuli marini latine. Arabice astoz. P̄adecta ca. xciiij. Belliuli marini sūt q̄si vmblici hoīs s̄m figurā. z sunt lapides parui z albi q̄ inueniunt in ripis marinis coherentes sic dentales. sunt frigidi z sicci. sed eozū excessus ab autoribz non determinat. ponunt in vnguentis ad faciē clarificandam.

Operationes

¶ Puluis eoz subtilissim^o resoluat cū aringia gallina cea p̄us resoluta: z fiat vnguentū p̄ faciē abstergēda. ponunt in antidotario Galieni in vnguento citrino. qd̄ interpretatur vnguentū de citro.

Capitulum .xxvi.

¶ Plus armen^o. Auicēn. li. ij. ca. de luto armeno. Lutū armenū: siue bol^o armenū. est ruberū: declinat ad citrinitatē nō frigidū est in p̄mo gdu. sic. ū in scdo. Et est qdā vena terre q̄ p̄cipue in armenia inuenitur Unde h̄z p̄tū p̄stringēdi. Est aut̄ eligendum qd̄ subrubetū est s̄m omēs ptes: nō hñs colores distinctos: aliqñtū fragile. ¶ Sera. Larna menū. i. lutū armenū. z est in gimbar. color ei^o ē vitra croceitatē ad rubedinē tendēs. z terit cito sic terit calz. z est lene sine lapide. ¶ Q̄rit^o eius est q̄ desiccet desiccatione forti.

Operationes

¶ Auicenna. Lutū armenū retinet sanguinē: qm̄ exsiccatio ei^o est in vltimo.

¶ Et p̄fert a postematibz pestilentialibz bibitū z linitū. z p̄hibet ambulatiōnē putredinis mēbzoz. z mirabile est in re vulnez.

¶ Et prohibet catarrū. z p̄fert colericis.

¶ Et est bonū sputo sanguinis p̄fici. p̄pterea qz desiccet vlcus pulmonis. z est cura stricture anbelit^o ex catarris. Et est bonū vlcerebz intestinoz: z solutioni: z fluxui sanguis matricis.

¶ Et p̄fert febriz ethicis z pestilentialibz p̄pe. et plures quidem iam sanati sunt ex pestilentia magna p̄pter consuetudinē bibendi ip̄m cū vino subtrili.

¶ Et si bibitur in febre pestilentie necessarium est vinum: p̄ducat ip̄m ad cor. z misceat vinum illud cū aqua rosaz.

Capitulum .xxvij.

Dicitur. Lapis bozar fm Alb. a quodaz gñe bufonis noiaf: qđ sic dicitur. qđ ipm in capite portat. Et est duoz genez. vnum albu aliqñtulu fuscū. z altez si viuo ad huc palpitante bufone extrahit. in medio hz oculū ce ruleū: z tēpibz nris extract^o fuit vn^o de bufone paruus viridis. aliqđ etiā vidim^o bufones habentes depictos in se qđ de h genere dicebantur vulgariter aūi crododine dicuntur.

Operationes

Alb. Sordes purgāt itestioz z supfluitates.
Arnol. Mose lapis .i. lapis bozar est cuius duo sunt genera. vnu subalbidū: z aliud variū.
Ex lib. de na. rez. e bufonis capite trahit ante qđ bibat vel aquā tangat. **Et forte** in eis qñqz apparet forma bufonis cū pedibz sparsis. **Dicitur** lapis valz p mosus reptiliū: z p venenū.

Capitulum. xxviii.

Callaica. carcedoni^o: z calcopban^o **Ex li. de na. re.** Callaica est gēma colore viridis. z pallēs ac nimis crassa. nihil iocūdi^o decensqz anro. vñ et appellata. Mascif in India vel Serymanta in rupibz gelidis. oculi modo extuberās **Ex li. de na. re.** Carcedoni^o in ethyopia nascitur. velut ignis lucet. sz pallētis speciem retinet. Semp itaqz detent^o pallore. Colore hz mediū inter iacincru z berillū. Qui si ptusus sit z collo vel digito ferat: caufas vincere pbibet. **Duis** species tres esse dicunt.

Operationes.

Arnoldus. Calcopbanus est gemma nigra sed eris tinnitū reddit si lapide fuerit illisa.
Arnol. Calcopbanos nigri coloris lapis clarificat vocē: pbibet raucedinem.
Ex lib. de na. rez. Calcopbanus sonorus ac dulcis instar eris.
Si ferro vel ere pcutiatur vocē qđ sonora ac dulcē reddit si pozet ab hoie casto.

Capitulum. xxix.

Arbunculus. Ex libro de na. re. Arbuncul^o est lapis oim pciolissim^o atz carissim^o. z omniū lapidū pbibet stulto pcedit. **Duis** color igne^o est. z nocte magis qđ die lucet. Nam die obscurat: nocte fo tantū refulget vt cirase nocte quasi in diem vertat.
Ex lapidario. Ardentes superat gēmas carbuncul^o omnes. nam velut ignitos radios iacit

Capitulum. xxxij.

Qualifarios 7 coranticas vel corauim.
Alb. Lapis califarios sine calcofanos
 et est niger.

Operationes.

Virtus ei⁹ est vocē clarificare 7 raucedinem
 mederi. **Ydem Alb.** Lapis coranticas est la-
 pis crystallo similis. infecto colore ceruleo. q̄ dicitur ca-
 dere aliquñ d̄ nube cū tonitruo. 7 inuenit̄ i graya
 7 hispania. s; byspanus est candens vt ignis.
Proouocat dulces somnos. 7 ad prelia 7 cau-
 sas vincēdas. 7 p̄ periculū tonitruū dicitur operari.
 Hoc similiter ait **Enap.**

Capitulū. xxxiij.

Qualidoni⁹. **Dyas.** **Elidoni⁹** inuenit̄ i ve-
 trib; byrundinū. Cui⁹ genera sunt duo.
 niger 7 ruffus. q̄ colligūt capris pullis byrū-
 dinū: 7 scillis eoz ventrib; inuenit̄.

Operationes

Alb. Ruffus inuoluit⁹ panno lineo vel corio
 vitulino 7 sub sinistra assela gestat⁹: dicitur valere p̄
 infantiā 7 antiq̄s languores: 7 lunaticā passio-
 nem 7 epileptiā: eodem modo portat⁹.
Enap. aut dicit q̄ faciendū gratū 7 placentem
 reddit gestantē se. Niger at vt Joseph dicit p̄
 nociuos hūores 7 febres 7 iras opat̄. Et lot⁹ aq̄
 sanat oculos. **Sūt** at hī lapides parui valde
Et tales iam vidim⁹ p̄ socios nros d̄ stomacho
 byrundinū extractos de mense Augusto. tu ne
 em̄ extracti mag⁹ valere dicunt. vt frequenter

aut dno simul in vna byrūdi ne inueniuntur
Qualif. Ruffus em̄ sanat lunaticos 7 languis-
 dos 7 infanos in pāno mūdo ligat⁹. 7 i sinistro
 brachio egroti circūligat⁹. **P**terea facit gūstimos
 portātes sefacidos 7 amabiles 7 idoneos.
Riger gestat⁹ sicut optimū finem imponit. ad
 omnes iras regū 7 dominoz idoneus est.
Nā q̄ eū habuerit oib; placebit 7 ad arbitriū
 suū cūcta pducet. **Sed** qui dolent oculi terit⁹
 cum aqua 7 inunguntur 7 sanabuntur.
S; cū tollit lapides cauendū ne p̄ aut m̄
 p̄p̄sit: q̄ meliorē effectū habebunt.

Capitulum. xxxiij.

Qualonites 7 cymedia. **psi.** **Q**elonites 7
 lapis purpurei varijs coloris. **D**unc
 testudo mittit 7 diuinatore illum facit
Qui hūc sub lingua gestauerit: at bec virt⁹ ipi
 tatūmodo tūc inest: cū luna p̄mo accensa cre-
 scens est. **W**enoytes in vitimo descendente
 sic vult Aaron de virtutib; lapidum. **Nec** hic
 lapis ab igne corrumpitur.

Operationes.

Qelonites est in dice testudinis ocul⁹ varius
 7 purpure⁹. **H** magi imposito lingue finguntur
 futura p̄nūciare. **Ex** lapidario.
Indica testudo lapidem mittit celonitem
Dratumpurpureo varioc; colore nitentē
Quem sub lingua lotosi quisq̄ gesserit ore.
Mosse magi credūt hunc diuinare futura
Duo mane die septim dūt arat ad boram.
Tempe quo lune succrescere cernit orbis

Sed luna prima lapidis predicti potestas.
 Tunc fertur spacio durare diei.
 Dum te post decimam pcordeant tpe lune.
 At detrimenti maris in tempore toto.
 Ante diem tñ lapidi manetilla potestas.
 Est etiam nulli lapis hic obnoxius igni.

A **U**dem yfido. **L**ymedia est gemma q̄ inuenit̄
 incerebro piscis eius nominis. candida z elon
 ga. bis p̄lagire dicunt̄ magi signa tranquillita
 tis z tempestatis.

Capitulum. xxxv.

Arusa. **P**ateari. **C**erusa flos plūbi est
 z est frigida z sicca in sc̄do ḡdu. **D**anc
 q̄ faciunt sepius incurrūt apoplexiā: epilepsiā:
 paralysim: arteticam: p̄pter frigiditatē aceti dis
 soluentem z mortificantem.

Operationes

- A** **H**abet at̄ cerusa virtutē mūdificandi vel exter
 gendi supfluitates. vñ q̄dā mulieres abluta fa
 cie pulnerē ceruse tenuissime supadducunt.
- B** **A**lie s̄o: q̄ cerusa al̄ q̄ntulū sicca est. p̄ficiunt
 eā in aqua rosaz z exponūt soli: maxie ī estate
 qua p̄sumpta aliā apponūt. z h̄ faciūt donec fit
 albissima. z aliq̄ntulum aromatica. postea for
 mant in pillulas z faciei apponunt.
- A** **N**ota q̄ lōgo tpe vñ adhibitiōe ceruse dolo
 rē dentiū incurrūt: z putredinē orisq̄ fetorem.
- D** **A**uceñ. in. ij. cañ. **C**erusa est cinis plumbi:
 ponit̄ in emplastris z vlcera replet ac generat
 in eis carnem: z corrodit carnem malam.
- E** **C**ōfert bothoz oculi. **L**enificat apostemata
 frigida z dura. **F**it aut̄ cerusa q̄nc̄s aceto: q̄nc̄s

cū salibz. z ē frigida z sicca in sc̄do gradu.
Que at̄ cū aceto fit vehem̄tior: ē subtiliatōis
Est etiā ex medicinis q̄ pueniūt a ni fissuris
 est itez ex venenis.

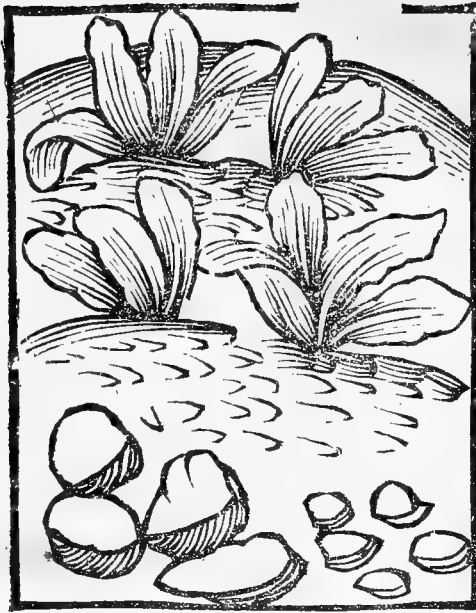
Capitulum. xxxvi.

Crisolectus z crisocolla. **Y**sid. **C**riso
 lectus est lapis auro silis: s̄ in colorē
 electri vergens. matutino tñ aspectu
 locūdius: igniū rapacissim⁹. z si iuxta fuerit ce
 lerrime ardescens. **A**risto. **C**risolectus ignē
 trahit. z ex eius natura est q̄ ab igne cito cōbu
 ritur. **A**rnol. **C**risolectus gēma est aureico
 lozis. ab igne cito inflāmabilis. visu pulcherri
 mus est in poris matutinis. in alijs s̄o pōmīa
 dissimilis

Operationes

- P**li. **C**risolectz collo alligatū medet̄ febrzibz.
Triū s̄o cū melle atz rosaceo auriū vitijz
- E**t si cū melle atico p̄terat̄ oculoz etiā obscu
 ritati: stomachiqz vitijz medet̄. vel p se farina
 eius sumpta. vel cū mastice ex aqua pota.
- E**x lapidario. **E**sse crisolectus silis deseris
 bitur auro. **C**ui⁹ ad electrū color inclinare vi
 detur. **D**ic matutinis visu locūdiuz horis.
- C**uius materies rapidissima dicitur ignis.
Nam cito vicino correptus flagrat ab igne.
- S**idorus. **C**risocolla est gemma que gignit̄
 in India: vbi formice aurū erunt.
- E**t at̄ auro silis: habet naturā magnetis: nisi
 q̄ aurū augere tradit̄. vnde z nuncupat̄.

Capitulum. xxxvii.

Qrisoprassus z crisopassios. Alb. Criso prassus ē lapis q̄ ab india vēit: z raro in/ uenit̄ ppter qd̄ z carior̄ estimat̄. ī colore etiā est q̄s̄s̄it̄ ex succo porri vel p̄s̄ij coagulato. h̄ns etiā auri guttas. ppter qd̄ z tale nomē acce pit. qz crisō auz̄ sonat̄ ī greco p̄s̄iū. i. viride vi ridicate porri. **¶** **¶** **¶** Darubij folia sunt p̄s̄ia prassa qz porri. **¶** Idem. Crisopassios ē gēma ab ethiopia veniēs.

Operaciones.

¶ Alb. Crisopassios vires hz lapidis prassij. etiā ad oēs cordis passiones efficac̄ repit̄. **¶** Idem. Crisopassios d̄: lucere in tenebris: z euanescere lūie sup̄ueniētē: ita qz colorē nō retinet̄ quē hz ī obscuro. **¶** Et fit in ip̄o s̄m̄ diuersitatē lūmis et tenebr̄az reciprocatio color̄z velut ī quercu pu trefacta z noctiluca. **¶** Et de om̄ibz his in li. de aīalibz dedim̄ rationē p̄fectā: z vide.

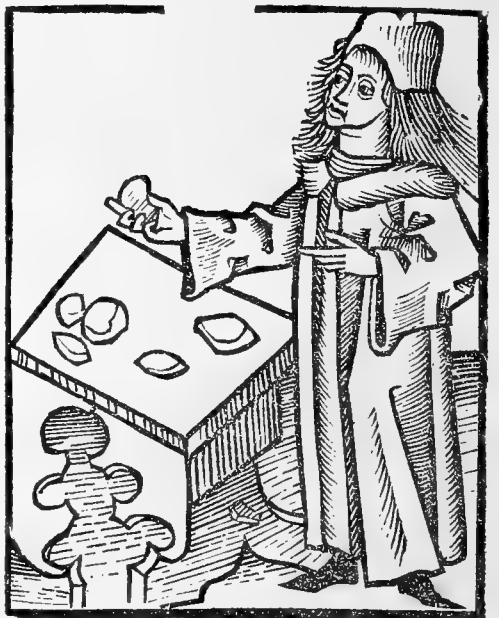

Capitulum. xxxviii

Qrisolit̄ z crisolanis̄. **¶** Dial. Crisolit̄ lapis lucidissim̄ est: z s̄ilis auro. **¶** Alb. Lapis crisolit̄ est in colore h̄ns tenuē viriditatē lucidā in q̄ ad oculum solis micat vt stella aurea. z nō est rarus. **¶** Cys̄i. Crisolanis̄ est gēma ex auro z igne vocata. die s̄iq̄dē est au rea: z noctu ignea. **¶** Danc̄ | gignit̄ ethyopia

Operaciones.

¶ Alb. Dicit̄ qz crisolit̄ sp̄nalia cōfortat. ppter qd̄ trit̄ asmaticis dat̄. **¶** Fert̄ etiā qz p̄foratus et setis asini in foramine replet̄ ac sinistro bra chio alligat̄ fugat̄ tumores melācolicos pesti/ mos. z h̄ d̄: in phisicis ligaturis. **¶** In auro etiā posit̄ z gestat̄ fugat̄ fantasmata. **¶** Et di cū qdā ip̄m stulticiā pellere: z sapiāz adducere. **¶** Dial. Dic applicat̄ (vics̄ crisolit̄) rasure au ri filateriū est z tutamē aduersus nocturnos t̄ mores. **¶** Pertusus z traict̄ cū setis asini z ī bra chio sinistro ligat̄ om̄ia demonia vincit̄.

Capitulum. xxxix.

Qristallus. Alb. Lapis cristall̄ q̄ aliquñ sit ex frigore: aliquñ autē ex niue. sic sepe experti sum̄. z in germania vbi mult̄ inueniunt̄. **¶** Uterqz at̄ modus generatiōis fact̄ lis ex superioribz erat manifestus.

Operaciones.

¶ Dic lapis frigid̄ oculo solis opposit̄ ignem

De Lapidibus

enit. si calidus sit h̄ pficere nō potest. Hui⁹ ratio posita est in libro de proprietatib⁹ elementariū z planetarū. ¶ Et dicitur sicum restringere sub lingua posit⁹ z expertū est q̄ trit⁹ cū melle mixtus acceptus a mulierib⁹ repleat ybera lacte. ¶ Ex li. de na. rez. Cristallus lapis est ex glacie induratus. ¶ Solinus tñ in aliq̄b⁹ mundi partib⁹ hūc inueniri dicit vbi nūq̄s gelu vel glacies fuit. ¶ Dyas. Cristallus vires habet stipticas: dederūt hunc ad generandū lac.

B
L
D
E

Capitulum. xli.

Cinis. Actor. Cinis ex pdictis corpib⁹ vstis relinq̄t. z est substātia terrena q̄des arida z cōpacta. in quā corp⁹ solidū p ignē relolūtū humore p̄sumpto redigif. Unde ex grādi corpe ppter p̄sumptionē materie modicus cinis efficit. despecti coloris est.

Operationes

¶ Et quia partes habet minutissimas: leui flatu agitabilis est. ad multa tamen perutilis. ¶ Cinere nāq̄s p̄mo q̄dē ignis ipse regif vt conseruet. ¶ Cinere pelles depilat: z q̄dāmodo inouant. ¶ Cinis etiā p alumine ponif in tincuris pannoz. In ecclesia dedicāda alphabētum i cinere scribit. In capite ieiunij cinis ad memoriā moralitat⁹ nre i capitib⁹ nris ponif. ¶ Ex aq̄ cineri admicta fit lixiuū q̄ capita abluunt. ¶ Cinis supra sanguifugā pieci⁹ sanguinem quē superat euomere facit. In medicina quoz tam cinis q̄ lixiuū proficit. ¶ Auicēn. in. ii. cañ. Cinis omis naturam h̄ absterfua: exsiccatuam. diuersificatur tamen z ablutio minuit ei⁹ absterfiones: z acquirat ei glutinationē z exsiccationē sine mordicatōe. ¶ Aqua p̄o cineris ingredit in medicina putrefacientib⁹. z eaz fortiores sunt. ¶ Aqua cineris ficus z lacticiñij: plus em̄ abstergit z siccāt q̄ cetera. ¶ Cinis autem lignoz stipticorū vt quercus et reliq̄oz retinet sanguinem. ¶ Dyas. Lixiuū est cinere quercus ad vsum medicine efficacissimū est. z hominib⁹ z pecoribus q̄ densiōe pulmonis vexant. z q̄b⁹ aliqua res venenata obstitit. Bibua nāq̄s statim salutem affert.

A
B
L
D
E
F
B
D
J
K
L

Capitulum. xl.

Cinnabar. Pandecta. ca. clxiij. Cinna bar latine. Brece sercog. Arabice asfreg vel zemzisar. Cinnabar. i. cinnabaz. Et fit ex sulphure z argēto viuo. z est rubei color. Serapion li. ag. c. asfreg sine asfregi. i. cinnabarū. fit ex plūbo qñ ponif in igne: z inflāmat. et fit rubeū. Silr fit ex cerusa cōbusta in hūc modū accipit z ponif in p̄cauo vase mūdo z ponif sup ignem. z monef donec rubescat. z fit velut auri pigmentū rubeū. Et q̄dam noiant h̄ sandij.

Operationes

¶ Sal. Dñ cōbitrif plūbū vel cerusa mutat: et fit asfregi. z ē res subtilior eo: s̄ n̄ ita sedatiua. ¶ Idē auc. Achindi. Et accidit libenti asfreg sic illi q̄ bibit litargiū. omes isti sūt spēs cinnabari. ¶ Dyasco. Virtus est illi silis lapidi ematib⁹. deniq̄ stringit vehemēter. z idō sanguinis fluozē abstinet. cōbustioib⁹ z pustulis opitulat. cerotis addif. vtiliter etiā p̄fectoib⁹ collixiroz miscetur.

A
B
L

D
N

¶ **U**tilis etiā est in vulneribz humec. & i fistulis. & ad vulnera difficilia ad sanandū & callosa lōgt ipis sordida. ¶ Quotidie g lauāde sunt. et sic apto medicamine sanāda: qz s̄t luxuriū non sanat: s̄ ad sanitatē vulnera disponit.

Capitulum .xliij.

¶ **O**rallus. Ex li. de na. rez. Corallus est lapis rubeus valde. figurā h̄ns vt cornu cerui. vel vt herbe radix cū multis radicibz. Nec mirū qm̄ herba fuit i mari p̄mū. Dic fulminibus & tēpestatibz resistit. Unde antiq̄ lapides h̄mōi p̄fractū cū seminibz in agro iacebāt: aut in arboribz suspendebant: vt grandinū picula nō sentirēt. Demonibz q̄z terribilis est. & h̄ forte qz frequenter ramoz ei⁹ extēsiō modū crucis bz.

Operationes.

A ¶ **A**uicēn. in .i. can. Corallus est frigid⁹ in primo gradu. siccus in secūdo. S̄riptic⁹ est & v̄hemēter p̄hibet fluxum sanguinis.
B ¶ **C**arnē additā abscidit. p̄fortat oculū abstrahendo & exsiccando humiditates fixas in eo.
L ¶ **E**t est p̄cipue qd̄ adustū ē & ablutū pueniēs lachrymis. Vestigia q̄z vlcēz abstergit. cōfert apostematibz intestinoz & splenis. recinet spurū sanguis. Nascit̄ in maribz q̄ sūt in affrica. & ali⁹ quidē rube⁹ est: ali⁹ niger: ali⁹ albus.

D
E
F
G
H
I

¶ **D**olorē stomachi remouet ac p̄dibet sup os ei⁹ directe suspensus. ¶ **E**t ideo collis puerozū appendit. Dicitur autē q̄ si terat & impleant ex eo p̄cavitates infirmoz dentis eradicat eos. et est summus in p̄fortatio ne gingiuarum.
¶ **O**fert etiā sp̄tato sanguis & ei⁹ fluxu: p̄prie q̄rubeus: & omibz egritudinibz stomachi.
¶ **A**rnol. Corall⁹ a mari trahit sicram̄tiscul⁹. & valet p̄ quēlibet fluxū sanguis & epilentiā.
¶ **E**t contra vana mōstra collo suspensus.
¶ **E**t valet etiā c̄tra tēpestates & grādines agr⁹ asperfus multiplicat fruct⁹.

Capitulum .xliij.

¶ **O**rneolus. Ex li. de na. re. Corneol⁹. vel s̄m̄ q̄sdā cornelus est lapis rubeus plucidus s̄z obscuri color⁹ incisi carne filis. Doz lapidū multitudines filiū isrl̄ in deserto sculpsisse dicunt. q̄z sculptura tam subtilis acuminis cōpbat: vt null⁹ posterioz h̄mōi opis imitationez audeat attēptare: nec dubiū q̄ s̄m̄ efficacia & p̄tutes gēmaz sculpebāt ymagines figurarū.
¶ **A**lb. in lapidario suo. Corneol⁹: quē quidaz corneoliū vocāt. lapis est coloris carnei. hoc ē rubei obscuri sic carnis lotura. Dic apud rbenū fluiū inuenit̄ frequētissime. & est valde rube⁹. colorem habens fere sicut minū. & qm̄ politur multum nitet.

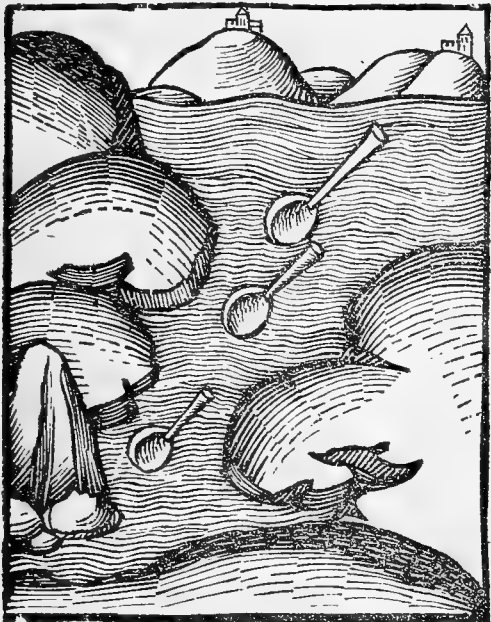
Operationes.

¶ **E**xptū est q̄ stringit sanguinē. & p̄cipue mēstruoz & emozroidaz. fert etiā iras mitigare.
¶ **S**era. Vir⁹ isti⁹ lapidis est q̄ qm̄ desert in anulo rep̄mit iraciūdiā & causā lit̄ ante iudicē.

A
B

De Lapidibus

L Et reprimat fluxū sanguinis: vnde cumq; exeat
D proprie z sanguinis menstrui.
 Et qñ sit ex eo dentifrigiu; abstergit sozdes
 dentiu; z dealbat eos: z facit eos pulchros.

Capitulum. lxxiiij.

O Chiliū. Pādecta. ca. ccccxxi. Lapis
 cōchiliū. Hoc vocabulū ponit in quodā
 electuario Auicēne. qd est 5 viciū lapi/
 dis. z qdā dicūt qd est coclea marina: qd z con/
 chiliū. z qdā dicūt qd est coclea climaciariū. fm
 veritatē lapis est coclea porphire marine. z est
 conchiliū marinū purpureū.

Capitulum. lxxv.

C Os grece. Arabice bager almaseni: siue
 amenseni. Latine lapis qd acuit ferrum
 vel olearia. Sera. li. ag. cap. Dager almaseni
 est lapis quo acuit ferrum.

Operationes

Fricatio almaseni qd accipit ex lapide qd dicit
 ysachsen: phibet augmētari māmillas puellaz
 añ tps: z testiculos pueroz. z est qd virtus eius
 infrigidat. Et idem auc. Dyaf. Qñ acuitur
 sup ipm ferrū aliqd z linitur qd aggregat super
 alopiciam: facit in ea nasci pilos.
 Et linitur cum eo māmille puellaz z testis/
 culi pueroz: z phibet eos augeri.
 Et puenit apostematib; eoz amboz. z qñ su/
 mit in potu cum aceto puenit dolori splenis z
 epilentie. z fricatio ei; puenit alopicie.
 Ubi sciendū qd iste lapis vocat similiter eos
 oclaria. qz in ea fricant syeff. oclor. U; eos
 olearia: quia acunt in ea instrumenta ferrea.
 aspergitur sup ipsa oleum.

21
 22
 23
 24
 25

Capitulum. lxxvj.

Cuprum. Ar. li. de na. rez. Cuprū siue
 es: est eiusdem duricie cū argento: et
 eiusdem liquationis. Hoc excepto qd
 est rubei coloris. Es nulla rubigine corrūpit.
 fetozem bz z tñ dulce sonat. Phus. Es siue
 cuprū sonoz est z vocale. natura calidū. sonus
 eius p se rudis est. admittū fo stanno vel argē/
 to vel auro validū est. valde: dulce qz tinnitum
 habet. Tinnit autem ceteris metallis: s; vepae
 auditum: nisi stanno cōmoditus temperetur.

Et fusile quod dem est: et in omni artificii ductile. Et cum labore et moderamine verberantis nunquam sic purgari potest quam facile strabat corruptela Durat tamen in annos plurimos.

Operationes.

Cyfi. Es autem a splendoris aeris dicitur: sic et aurum et argentum. Apud antiquos propter eris usus quod ferri cognitum est. **Aere** quippe primi percidebat terram et certamina belli gerebat. eratque in pretio es magis. **Aurum** vero et argentum propter inuulitatem reueriebantur. Nunc autem viceversa iacet es et aurum summo cessit honore. **Inter omnia vero metalla es vos calissimum est et maxime potestaria.** Ex eo etenea lamina fiunt.

corrupta occisa laecerunt.

Ego autem in partibus almanie in Suevia vidi lapidem super quem puenerat plures serpentes inter montes in quadam prato. et cum transitum faceret: inde dominus terre milites euaginatiis gladiis sciderunt serpentes in multa frustra. et in fundo tamen quadam magnus iacuit serpens in multas pres incisus: et sub capite serpentis in uero est lapis niger formatus ut pyramis abscissa non plucidus in circuitu coloris pallidi pulcherrimum habens descriptum serpentem. Et hunc lapidem ab uxore eiusdem nobilis mihi presentatum cum capite eiusdem serpentis.

Ite dicitur venena fugere quod sunt a moribus animalium venenatorum. **Victores** dicitur etiam efficere.

Capitulum. xlviii.

Limonis. dyadochos. et dzofelit. **Albertus.** Deimonis est quidam lapis bicolor ut arcus deimonis qui iris vocatur. Est autem deimon dicitur quod grece intellectum vel stellam claram stillantem sonat. **Idem.** Dyadochos est lapis pallidus: dicitur aliquantulum berillo similis.

Operationes.

Albertus. Lapis deimonis dicitur conferre feblicitantibus: venenosa pellere: et tutum et victorem reddere.

Dyadochos dicitur fantasmata intantum excitare quod magi maxime habent. tamen applicatus defuncto: vires amittit. quod mortem odire prohibet. **Doz** autem ratio haberi potest in libris magorum. habet hermetis. rebis. benecoratis. et polomei. de quo non presentis intentionis.

Arnoldus. Dzofelitus est lapis varius. cuius nominis causa extitit. quia si ad ignem applicetur velut sudorem emittit.

Capitulum. xlvii.

Raconites. **Alb.** Draconites est lapis a capite draconis extractus. et fertur ab oriente ubi sunt dracones magni. **Virr** efficitur sic lapidis qui vocatur bozar. quoniam de dracone extrahitur ad huc vitio palpitate. **Insidiant** autem draconibus dormientibus. **Et subito scisso** corpore draconis ad huc palpitate euellunt lapidem.

Operationes.

Alb. in mirabilibus dicitur quod draconites denunciat inimici: et venena valet si de vino extrahatur et dicitur ferri in sinistro brachio. **Amme** enim actibus multa profert. **Dis** etiam supfluitatibus qui generantur aialibus et moribus corruptio. **Alterat** ea quoniam naturaliter morte corruptis humoribus moriuntur. et quoniam mortua vel

De Lapidibus.

Capitulum. xlii.

Dyacodos. dyamaticus. et dyonisia. Arnol.
Dyacodos est lapis pallidus berillo similis.

Operationes.

¶ Ex li. de na. re. Dyacodos est lapis qui aqua in iectus varias effigies demonum efficit: ita ut de respicienda perentibus. **¶ In eod. li.** Dyamaticus est lapis qui in quocumque metallo gestetur: ferream tamen sibi sedem propter quam elegit. **¶ Psi.** Dyonisia est lapis niger mixtus rubentibus notis. Nec ex aqua trita vinum fragrat: et odore suo putatur ebrietati resistere. **¶ Phis.** Dyonisia lapis est orientis fusci coloris: nucis resperis guttis. in aqua tritus vinum fragrat et tamen ebrietas per naturam odore suo fugari solet.

Capitulum. l.

¶ Exacontalitus. ermistio n. et ethites **¶ Psi.** Exacontalitus lapis est in parua magnitudine. multi colorum est: unde et nominatus est. Tam diuersis enim notis asperus est: ut sexaginta gemmarum colores in paruo eius orbiculo deprehendantur.

Operationes

¶ Arnoldus. Exacontalitus est lapis valde paruus ex coloribus sexaginta distinctus. Die hominis oculos efficit tremulosos.

¶ Ex Lapidario.

Exacontalitus lapis ex re nomen adeptus. Corporis exigui miro dispendio supplet. Dum tot gemarum sumit gemula sola decorem. **¶ Psidorus.** Ermistion gemma inter gratissimas aspicitur et ex igneo colore radians aureo. portans secum in extremitatibus candidam lucem.

¶ Ex libro de naturis rerum. Ethites est lapis puniceo coloris. habens lapillum interius: ex quo fit sonorus. Dicitur ab aquila de extremis orbis partibus in nidum portatur. naturaliter enim hunc esse causam quoniam aquae leuiter immoderato colore concalescunt: nisi lapis naturaliter frigidus praesens sit. hic pueros incolumes seruat.

Efficacissime praegnantem iuuat. ne abortus faciant. vel in partu grauiter laborent: in leuo lacerto portari vult. sobrietatem confert et gratiam: facitque victorem. De isto lapide, superius etiam dictum est.

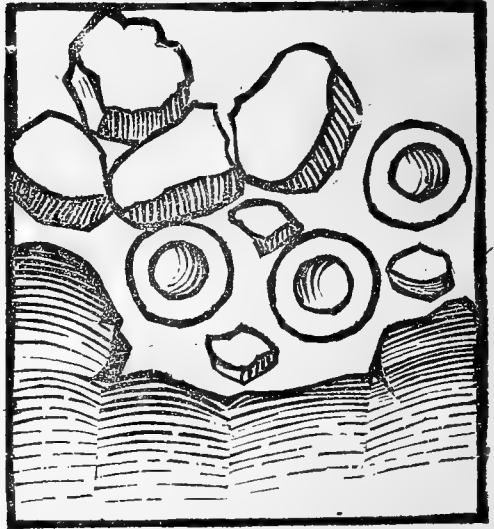
Capitulum. l.

Ematbites. ysi. Ematbites lapis est di-
ctus: qz rubore sanguine. Emach qpe
sanguis est. Significat in ethiopia: s3 pncipa-
lis in arabia z affrica inuenit.

Operationes.

- A Ematbites dicitur: qz emach sanguis thibelsites
habet enim virtutē stringēdi fluxum sanguinis.
 - B Ex li. de na. re. Ematbites est lapis ferrugi-
nei coloris. mixt⁹ venis sanguineis. h⁹ missus
in aquā bullientē eam reddit tepidam. Si q̄s
eum deferat solis ardozem nō timebit.
 - C Item soli exposit⁹ a scintillas emittit. fru-
ctus a locustis z grandine seruat.
 - D Idem. Confractus z in aqua resolutus sa-
nat eos q̄ salinas sanguineas emittunt.
 - E Sanat etiā ventris fluxū. puluis ei⁹ carnes
mortuas crescentes in vulnere corrodit z tol-
lit. Vino quoqz pmixtus vlcera sanat. Bibi-
tusqz lapidem vesice frangit.
- Ex lapidario. Sumpsit ematbites grecum
de sanguine nomen. Mature lapis humane ser-
uire creat⁹. Snpica cui virtus p multa pba-
tur in esse.

Alb. Eracolit⁹ vino pmixt⁹ et potatus valet
p colicā z yliacā passionē. Dyaf. Exebenos
curat stomaticos potat⁹ cū passo z aq̄. similiter
amētes sanat potat⁹. Ad venereas volupta-
tes mirifice bibit⁹. qz nō parit diu eos fatigari.
Solvit etiā vesicā z dolentē. Nā portatus
partū sine egritudine pseruat: z velocitatē pars
turiētis facit circūligatus femori.

Capitulum. liij.

Enidros. efestis z egyptilla. ysi. Enidros
lapis ē ab aq̄ vocat⁹. erundat em aquas
ita vt clausas puteas in eo fontaneā scaturigēz
Arnol. Enidros est lapis distillās ppetuis
cantis nec liquefit omnino: nec efficit minor.
Ex li. de na. re. Enidros lapis cristallo similis
miromō ppetuis la crimis distillat. z tñ durus
z integer in om̄ibz pseuerat.

Operationes.

- A Ex lapidario. Dui⁹ nature graue est dephe-
dere causa m. Nam si decurrit lapidis substan-
tia quare nō minor efficitur aut non om̄ino li-
quescit. Si res exterior descēdit ad inferiora.
vt semp refluat. cur se non impedit ipm. scz in-
grediens contrarijs egredienti.
- B ysi. Efestis lapis est speculi naturā habens
in reddendis ymaginibz quāqz rutiler.
- C Experimentū eius est: si seruenti aque addi-
ta statim refrigeret. Aut si soli opposita materiā
aridam accedant: nascit⁹ in chozi ntho.
- D Idem egyptilla gemma est ra dice nigra. fa-
cie vero cerulea. ex egypto vbi reperitur sic ap-
pellata.

Capitulum. liij.

Eracolit⁹ z exebenos. Alb. Eracolit⁹ est
lapis vari⁹: dissoluti⁹: vt dicunt periti
medicorū. Dyaf. Exebenos lapis est albus z spe-
ciosus q̄ solēt aurifices aurū limpidare.

Operationes.

De Lapidibus.

Capitulum. liii.

Elitropia. *Yfi.* Elitropia est gēma coloris viridis ac nubilis stellis puniceis sup sparsa cū sanguineis venis. cā sō nois est de ei sectu ipi lapidis. Nam in labris eneis delecta radios solis mutat. sanguineo repulso. extra aquā autē speculi mō solē excipiat. de phēditos defectus ei? subeuntē lunā ostendens. Signif in egypto z affrica. s; melior in ethiopia. *Das* gi banc admixta herba elitropia: quibusdā additis p̄cantatiōib; gerentē p̄spici negant.

Operationes.

Ar. Lapis elitropia si ponat sup aquā eua porabit eā. *Ar. li. d na re.* Lapis elitropi? in vase aq̄ pleno solis radijs subiect? sanguineuz solē reddit. ac si pateret eclipsim. nec i era vas ipm in q̄ iacet ebullire videt. Et aquā velut ymbres spargere. Hoc facto videntes arepticij (si parētes sint) extra se rapiūt z futura p̄dicunt. *Ar.* Dic lapis gestantem in lōga vite tpa pducit. sanguinē stringit. venena fugat. z cōra dolos tutum facit.

Ar. Ex lapidario. Exre nomen habens est elitropia gemma. Que solis radijs in aqua subiecta parillo sanguinem reddit mutato lumine solem. Eclipsimq; nouam: terris effundere cogit. Deniq; post modicum: vas ebullire videbis Aspergiq; foras subite scaturi ignis imbrēm.

Capitulum. li.

Epistites. *Ar.* Apistites lapis ē q̄ securitate a bestijs p̄bet. z si mittat in aq̄ buliens; vas: cessant ebullitionis ei? ampulle.

Operationes.

Ar. Arnol. Epistites lapis ē rutilās z rubicūd?. ex pte cordis gestat? boiem turū custodit locustas z volucres nebulasq; steriles: grandinē ac turbine a fructib; terre cōpescit. z soli opposit? ignem ac radios emittit. *Ar.* Dyaf. Episticin lapis rubicūdus ac dilucidus est. z nascit in corrimbo. Die in aquā feruentē missus: conti nuo tepidiorē eam reddit. *Ar.* Et si aliquantulū steterit: ibi omnē ardorē tollens frigidam eā facit. *Ar.* Hūc cū alijs in manu dextra s̄ solē tenuerit radios emittit z ignē vomit. ita vt vidētes miserent. *Ar.* Qui sō circa brachiū sinist; eū portauerit: omnes turbas cōtempnit.

Capitulum. lvi.

Halcanos. filater⁹. flogites: z flog mus. Arnol. Falcanos q̄ z arienis cū vel auripigmētū d̄z. lapis ē rube⁹ z citrin⁹.

Operationes.

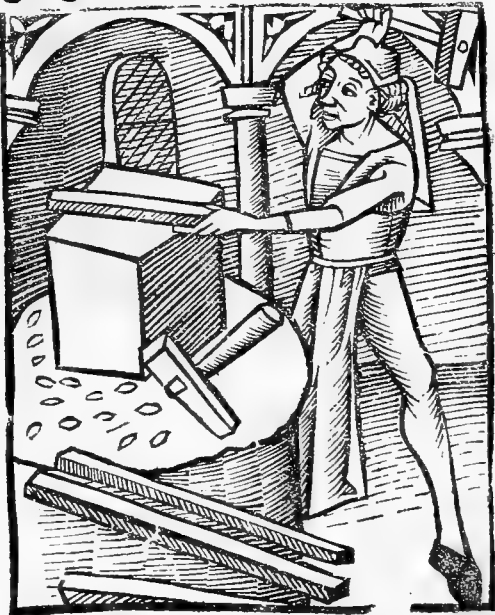
Habetq; naturā sulphuris calefaciēdi z desiccādi. Si eri apponat trāsmutat illud ī albū. D̄m̄ia metallina corpa exurit p̄ter aurum.

Idē. Filater⁹ eadē est gēma eiusdēq; p̄ntis. cui⁹ est crisolite⁹. de q̄ insufficienter dictū ē super⁹.

Ipsi. Flogites gēma ē ex p̄sida. z hec ē vna ex gēmis ardētib; vel cristallinis ostentās intra se q̄si flāmas estuātes q̄ nō creant exterius.

Plini⁹. Flogmus in egypto inuenit̄. auro sum z flāmineū habet colozem.

Idē. Illini⁹ frōti (flogmū) scz somnū iducit

Capitulum. lvii.

Ferrū. ysi. li. ij. Ferrū d̄z eo q̄ ferra. id ē. semina frugū condat. V̄sus ferri⁹ alia metalla reper⁹ est. Cui⁹ postea p̄sa est ī obprobrū sp̄s. Arist. in li. meteoroz. ij. Evaporibus humidis in terra sp̄s nulla dilatat in percussione sic ferrū. Corūq; esse est q̄ q̄n coartat igneitas z lapideitas desiccant̄ z arefcūt. Idēz in li. iij. Quedā sunt igne mollificabilia velut ferrū z cornu. Erigq; ferrū sic molle z scissibile. Ferrū aut̄ a calido liquatū coagulat̄ in frigidatū. ipsumq; opatū liquat̄ vt humidū fiat: interq; eo agulef. Scorza p̄o substat z deozum datur. Cūq; multoties patit̄ z mundū fit: hoc calib; fit. minusq; p̄odus est emūdati. Del⁹ q̄ ferrū est q̄ minorē purgationē habet.

Operationes.

Ex libro de naturis rez. Ferrū frigid: natu re est durū solidū z incitū: omnia formidine sua domat. et a se t̄m̄ consumitur.

Sup oīa metalla corrupielā facit⁹ corabit. Et etiam cōnexa corruptione inficit. Rauce sonat: igne ebescit z ductile fit.

Ex eo fiunt arma diuersaq; instrumēta incōsionib; apta.

Capitulum. lviii.

Sagates. ysi. Sa gates primū in Sicilia inuentus. Sagaris fluminis fluore reiecit̄: us. vnde z nos minatus. licet in Britania sic plurim⁹. Est aut̄ niger. plan⁹ lenis. et ardens igni ad mot⁹ sicilia in eo sc̄pra nō delēf. Virū q̄ aqua accendit̄ oleo extinguit̄.

Operationes.

Ex libro de naturis rerū. Sagates lapis niger est ac lucidus. caducis prodest accensus.

Demonēs q̄s fugat: aut si pos bois obsessi loquant̄: fumus eos tacere cogit.

Idē. Stomachū euersum iuuat. z aqua in q̄ triduo iacuerit citopartum libelat.

Ipsa quoq; aqua si a puella potet̄ an virgo sit deprehendit̄. Nam si virgo est immota manet: si corrupta ī cōmentū mingit̄.

Idē lapis demonib; z incantationibus resistit. serpentes fugat. vnde z aquila ponit eum in nido suo contra serpentes.

Sergius tamen dicit: q̄ hoc facit vt calorem suum circa ova temperet.

De Lapidibus

¶ Idem quoque calefactus confricationi matricis quoniam suffumigatur ex ipso epilepticis profert. Fumus eius effugit vermes venenosos.

¶ Dyasco. Magates melior est ille quam facile igni exarserit: et odorem habet a spalti.

¶ Sic aqua soluta dentes mobiles confirmat. ad rigores precordiorum ac dolores et enervationes facit.

¶ Incensus serpentes fugat. Incenditur autem et in aqua mittitur et parturienti de eadem aqua per triduum potui datur.

¶ Demonibus et omnibus maleficis resistit. virginitatem deprehendit.

¶ Sic post balneum ieiuno datus cum mulla vel aqua lactis copiam ministrat.

¶ Lactes arborum: quod precedentia mala in oblivione adducit. unde et mulieri difficulter parienti: filo facto de lana ovium circa femur dextrae ligatur: mox eam sine dolore parere facit. Idem. Fascina ligata dolore dentium liberat. et quod secum eam portaverit. si principem vel alium offensum habuerit in oblivione eum adducit et gratiosum reddit.

¶ Phil. Gara mantite aliquid vocant lapide qui et sandaresius dicitur. de quo dicitur inferi.

Capitulum. lix.

¶ Galactites et garamatites. ysi. Galactites lapis lactis dicitur. quod attritus reddit succum cum albu ad lactis saporem.

Operationes.

¶ Feminis nutritivis alligatus secundat vbera Infantium quibus collo suspensus salivam ferre facere. In ore autem liquefcere et memoriam adimere.

¶ Arnol. Galactites lapis est cineri similis. hunc mittit Nilus et arbeolus. datque lactis succum et saporem. et in ore clausus turbat mentem.

¶ Lollo circūdat vbera lacte replet. et femore ligatur faciles parius profert. Denique si vesperum sale mixtum aqua ovile circūspargitur: oves lacte replentur et scabies ab eis fugatur.

¶ Aristo. Lapis galactides dum ponitur contra incendium ignis extinguitur. et si supra mulierem suspenditur parius egreditur.

¶ Dyas. Lapis galactites colore cinere est: gustu dulcis. sic dicitur: quod tritus colore lactis emittit.

Capitulum. lx.

¶ Ranarum et garatiden. Constantinus. Granatum est de genere carbuculi. Est autem lapis rubeus et plucidus. in colore siliis balaustris. est autem rubeus aliquid nullum obscurior carbuculo. Et cum subicitur ei in sigillis niger color: tunc magis rutilat. Et in hoc genere invenitur quidam modus. quia intra ruborem sparsus habet viole colore propter hoc genus violatum dicitur et preciosior est aliis granatis.

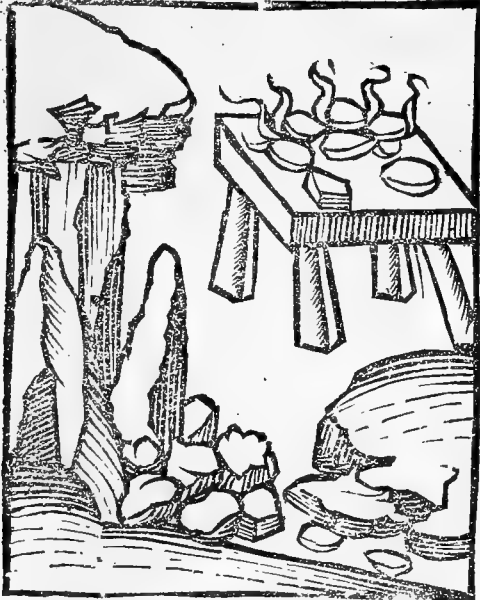
¶ Alb. Baratiden est lapis qui fert esse nigri coloris. Probat autem veritas huius lapidis sic. Si gestans lapidem totum corpus suum ungitur melle muscis et vesperis exponitur. et si intactus manet ab eis lapis est verus. et si deponit lapidem musce et vesperis super mel cadunt et succunt.

Operationes

¶ Constantinus et Albertus. Dicitur granatum letificare cor et pellere tristitia. et est ca. et sic. et quod quidam hunc esse de genere iacincti est falsum.

¶ Invenitur autem lapis huiusmodi plurimos in ethiopia. et aliqui in terra tyruum iuxta arenas maris

A **Alb.** Nisi q lapis garatiden in ore portatus
 facit bñ indicare opiniones z cogitationes.
B **Fer** etia q gestantē gratiosum reddit boibz.
 Ita silt allerit Enax.

Capitulum. lj.

A **gacromeon. grisolir. z galatides. Al-**
bert. **Gacromeon** ē lapis diuersi col-
 loz sic pellis capreoli. **Gde. Grisolir** ē gēma
 colorz aurei in hoz matutinis visu pulcerrim⁹
 est. in alijs at hozis dissilis. ab igne at corrupit⁹
 z fugat. Et vt qdā dicit in flāmat: z idon mere
 ignē dō. Dicit aut aliq q est aliud gen⁹ istius la-
 pidis. q est lapis ignobilis substācie. z est mar-
 chasita aurea q mediū qddaz est inter metalla
 z lapides. Dicit aut tertiu gen⁹ ist⁹ lapidis esse
 coloris medij inter ceruleū z rubeū. **Plinius.**
Galatides velut cinereus est gustu dulcis.

Operationes.

A **Alb.** **Gacromeon** victores reddit se gestan-
B tes. **Expertū** at dicit esse ab alchide pncipe
C qdā: q qtiēs hūc lapidē secū hēbat. sp vicebat in
D terra z i mari. qtiēs at caruit fert hostibz succu
 buisse. **Alb. Grisolir.** **Urr** h⁹ lapidis ē cu-
 rare scabiē z vlcera. z in manu gestat⁹ colorē fe-
 bris mitigare dō. **Pl.** **Galatides** latēter hu-
 mectat: z leniter pstringit. z idō facit ad lacry-
 mas oculoꝝ.

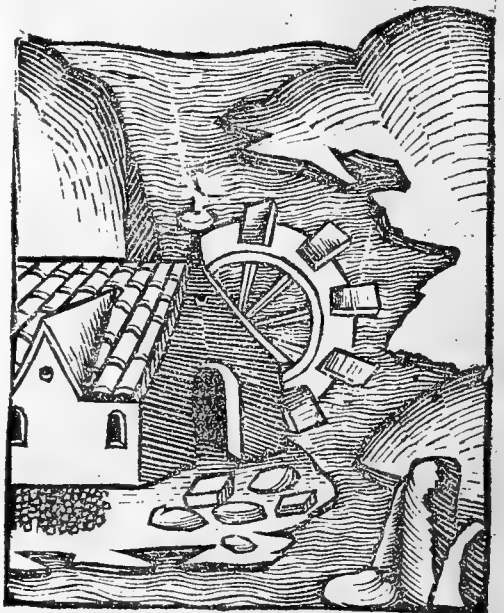
Capitulum. lxiij

O **Elacies z glosopetra. ysi.** **Belacies** sūt
B **elacies** lapis candorē z figurā pstat
C grandinis. **Duricia** qz inuicta est vt adamas.
D in igne fert etiā frigus suū manere.

Operationes.

Arnol. **Galacia** lapis omi tpe frigidus: nec
 vnq̄ calefit. **Ex lapidario.** Est q candorem
 fert grādinis atz figurā. **Ictibz** omimodis ins-
 uicta gelacia gēma. **Aui** nature vis tanta fore
 pbat. **Et** omi tpe frigida sit: nulloq̄ calefit ab
 igne. **Solin.** **Glosopetra** lapis deficientibz
 lunis e celo cadit. lingue hūane similis est nō
 modice: vt magi ferunt potestatis. q̄ c̄rea mor⁹
 lunares excitari putant.

Capitulum. lxiij.

Ipsū. Dyasco. ca. de gipso. Gypsum genus est lapidis similis nitro. cuius est optimū qđ habet venas latas. gipsum sō non coctū desiccatum est et stipticum ei parum plasticum et collectivum.

Operationes.

Dyas. Fluxū sanguis et sudorē abstinēt. bibi tū offocat boies. **U**stum sō leproseris est. et desiccāt et repmit. cum pulca tritū iniuribz. est etiā vt gessania. s. ampli⁹ stipticans et refrigerans fortiter. **U**nde illitū fronti sanguis cursum stringit. potatū sō dissintericis et ciliac et omni profuso resistit. flos ei⁹ iacit ad ea q̄ in stantius constringere volum⁹. **S**era. li. ag. cap. Gipsen. Virtus eius est desiccatiua.

Et idem auc. **S**al. Nō administrat nisi extes riuus. et pins ei⁹ est q̄ desiccāt et pglutināt et opilat. **E**t h̄ ideo: qz ipm facit aggregationē partū cito. et puenit fluxui sanguis qm̄ misceat cū medicinis siccis. quia gipsum est durū sic lapis. et ideo oportet q̄ admisceat cū albumine oui.

Et sic fit multū stipticū qm̄ misceat cū pulvere molendini. q̄ aggregat qm̄ euolat ex farina frumēti sup̄ muros molendini et pilis leporis.

Et qm̄ adurit̄ minuit̄ de viscositate sua et auget subtilitas sua et sua densio. et fit stipticum maxie qm̄ p̄ficiat cū aqua et aceto.

Capitulū. lxxiii

Hvena et byeratides. ysi. Dyena lapis est q̄ in oculis byene bestie inuenit̄. Qui si sub lingua hois subdit̄ fuerit: futura eū p̄cinere dicit̄. **A**risto. in

li. de animalibz. Gemmā byena portat i oculis
Uel vt aliqui dicunt in fronte.

Operationes.

Quarteras multiplex colorūqz mutatio inest oculis byene. in qz pupillis inuenit̄ lapis quē dicit̄ p̄dicēdi supra p̄ditū p̄ate. **E**x lapidario. Tollit̄ ex oculis lapis extollend⁹ byene. **U**atū dicit̄ munere dicit̄ inferre gerētī. **Q**ue queat i but⁹ p̄cinere queqz futura. **S**ub lingua loto si p̄ineat in ore. **Y**si. **D**yeratides est lapis acipitris coloris silis. **A**risto. in li. de aialibz. **D**yeratides lapis si ab homie gesset̄ a muscia vel apibz nō mordeat̄. **A**rnol. **D**yeratides lapis est niger: quē q̄ in ore gestauerit magis cogitationum et opinionū iudex efficit̄. et amabilis reddit̄. **S**ic at̄ pins ei⁹ p̄bat̄. corp⁹ gestantis si nudū melle fuerit inuancū et muscis expositū intactū relinquet̄ ipm. ac si lapis ab eo auferatur suggestat̄ atqz corrumpunt corp⁹.

Capitulū. lxxv.

Acinct⁹. **E**x li. de na. re. **J**acinct⁹ est lapis cerule⁹ in obscuro nubis solus. in sereno clarus. ita q̄ aera sentire d̄. peroptim⁹ est ille q̄ nec nimis clarus nec nimis obscur⁹. **E**st aut̄ frigidissim⁹. et hoc magis si mittat̄ in os. **S**olidissime qz duricie est: ita q̄ findi vel sculpi recusat̄. **D**yasco. **J**acincti vt dictū est: species sunt tres. inter quas granati sunt meliores. q̄ iuxta ignem magis rubicundi fiunt. **E**t si aliqua ibi fuerat nigredo tollitur. veneti sō nō patiunt̄ ignē. **S**erap. **L**ius sunt tres species. **U**na est coloris rubei.

Secunda est coloris citrini. Tertia est coloris castanei et coloris antimoni. et rubens est melior alijs. Et quando incenditur super eum ignis rubescit multum. **¶** Alb. in suo lapidario. Jacintoꝝ duo sunt genera. aquaticus et saphirinus. Aquaticus est flavus albescens. Saphirus autem est flavus valde purpureus: quasi nihil habens aqueitatis.

Operationes.

- A** **¶** Albertus. De expertis est quod est frigidus et cor forat corpora sicut omne frigidum quod stringit virtutem corporum in intus.
- B** **¶** In de ligaturis phisicis autem dicitur: quod collo suspensus vel digito portatus tutum reddit peregrinum: et gratum hospitibus.
- L** **¶** Et valet contra pestiferas regiones. Et expertum est quod somnum prouocat propter suam frigidam complexionem.
- D** **¶** Saphirinus autem specialiter habet dicitur: quod prout est contra toxicum. Aiumt etiam quod profert diuitias: et naturaliter ingenium bonum reddit et letitiam cordis.
- E** **¶** Serap. Est autem prout iacinti quod portauerit secum ipsum ante sigillationem factam cum eo sit tutus a fulgore: ita quod non cadit super eum. Virtus hęc est multum divulgata inter homines.
- S** **¶** Auic. de viribus cordis dicitur: quod forat cor.

Capitulū. lxi.

Iaspis. Alb. Jaspis est lapis multorum colorum: et habet decem. Melior tamen est viridis et transparentis: habens in se venas rubreas. Debet autem in argento praeligari. Dicitur in multis partibus inueniri.

Operationes

- ¶** Helinandus libro decimo. Jaspis optimus est viridi translucentis colore.
- ¶** Caste gestat fugat febres et ydropem.
- ¶** Appositusque iuuat mulierem parturientem. Vis autem eius fortior dicitur in argento.
- ¶** Ars. Lapis clarificat visum hominis: sanguinem stringit: et si super mulierem est partum eius soluit.
- ¶** Arnol. Jaspis est gemma multorum colorum: sed optimus est viridis et translucentis. de multis partibus transmittit. hominem tutum facit.
- ¶** Et fantasmata pellit. luxuriamque cohibet. et conceptum prohibet. Est autem virtus eius contra fluxum sanguinis et menstruorum.
- ¶** Phus. Si quis autem inuenit iaspidem viridem et in eo crucem: habet virtutem ut serena ipsum non mergatur.
- ¶** Itaque Salienus in digito portasse fertur hunc lapidem.
- ¶** Item iaspis habet virtutem contra omnes inimicos: et pellit fantasmata.

Capitulū. lxiij.

Iris. Alb. Iris cristallo est similis. Et est ut frequenter exagonus. Dicitur autem Enac quod de Arabia venit: et in mari rubro nascitur. Non autem inuenitur maximam copiam horum lapidum in montibus germanie que sunt inter renum flumem et Treuerensem ciuitatem: et diuersę quantitates omnes sunt exagoni. In alijs autem lapidibus cum naturaliter sunt rotundi exagoni efficiuntur sicut foramina apertum in medio posita: exagona efficiuntur. cum illa que sunt in extremis sunt rotunda.

De Lapidibus.

Operationes.

Est aut lapis sicillim^{us} qd sua indicat subtilitas maxima. Fit at ex aqueo succo q euadit de materia lapidis. q generatur in luto rubeo.

Et qz h aqueu uehemeter a sicco apphensu est sicco^{rum} z durus lapis valde. **L**u aut sub tecto soli ei^{us} ps immittit. z ps ei^{us} in umbra tenet: pucit reflectedo pulcherrimos colores yridis sup oppositu pariete. vel sup aliqd corp^{us} ppter qd yris vocat. **A**liqd at sile huic nascit in gyplo qd e ppicu in extremis z scissibile valde. z tunc eo p vitro quida in vitris.

Capitulum. lxxviii.

Isculos z Yena. Alb. z ysi. Isculos est lapis croco silis. Lapis i vitinis byspanioz p|					
A	B	C	D	E	F

Operationes.

Est at lapis filabilis ppter viscositate i eo are facta. **E**t si de eo fiat vest nō coburit: sed ex igne purgat z nitet. **E**t forte illud qd germani vocat salamadre: qz bec lanugo q inde colligit est sic lanugo lapidis humid. qreat nō cremas in methoioz expeditu est. **D**u^o speciem quandā dicūt esse quendā lapide: q qdam vocat carbunculu albu. Imitat carbunculu in hoc q fantasmatis z ps agis resistit. **V**ale^t doloze oculo^{rum} ex hūida causa. z redact^{us} i puluere sanat scabiē. **I**tem ysi. dicit de lapide isto q e albu ad modū glandis in qntitate. **A**lbert^{us}. Yena est lapis a bestia q iena vocat. sic dictus eo q oculi ei^{us} in lapide vertunt totaliter.

Aunt aut Enax z Rayen. qz posit^{us} sublingua pfer^{re} diuinado dicere futura.

Capitulum. lxxix.

Acabrates. Ramaz. z Kenne. **A**lbert^{us}. Kacabrates est lapis similibus cristallo.

Operationes.

De eo fert^{ur} q eloqntia dat z honore z gras. vale^t d hydrosim. **I**tem Alb. Ramaz est lapis frequer albo in toto vel in pte. vari^{us} est i colore. z frequerissime inuenit immitt^{us} onitimo. **V**irtusqz z fertur ex ymaginibz z sc^{ri}pturis q inueniunt in ipo z ex sigillis. **E**nax i lapidario suo. Kenne est qda lapis multu car^{us} regibus. q generat in oculis ceruoz in oriente. q cu serpetes comedūt deponetes seniu vi fortiores fiat intrat flume vbi morat imersi vsqz ad caput: tadin qulqz sentiat stutē veneni separata in terra lacrima emittit. q coagulata i oculis interdū vsqz ad magnitudine nucis desiccatur: donec cadat cu de flumie exierint. z sic inuenit. **E**t bec dz veneno^{rum} tyriaca.

Capitulum. lxxx.

Arabe. Pan. ca. cccxxviii. Karabe est gummi arboris vi gema vii annuli fiunt. vnde electru succinu z karabe sub eode ponit. qz electru est karabe z succinu est karabe.

Operationes.

Un habem^{us} ab Alexandro cap de Dissintena trociscos dialectru. **I**te Serui^{us} sup bucolico Virgili in egloga pastor^{um} dic^{it} q electru est

Tractatus

sta sūt mag. ¶ Jo. me. c. d lapide lazuli. Lapis lacryl^{us} vel stellar^{is} vel lazuli ē de g^{en}ie marinorū h^{ab}ns maculas ex auro. z est ali^{us} alb^{us}. Et d^{icitur} lapis markasita. z ali^{us} indus clar^{us} celest^{is}. Et d^{icitur} lazuli z q^{uoniam}q^{ue} minera fert vtrūq^{ue} simul. z melior est cuius color est viridior in colore azuli. z h^{ab}z maculas aureas z mir^{abilis} cū markasita est nō bon^{us} et nō maculat^{ur}: z s^{ed} s^{ed} lenis. c^{on}q^{ue} est in. ij. sic. in. ij.

Operationes.

¶ Sera. Virtus ei^{us} ē silis glutini auri: nisi q^{uia} est debilior eo. z facit nasci pilos in palpebris.

¶ Et idē auc. Bal. Et si eo stipicitas cū acuitate patica. Et p^{ro} ei^{us} est q^{uia} deficiat z infrigidat etiā palpebras q^{uia} depilat p^{ro}pter aliq^{uod}s humores scutos. z remanēt q^{uia} i eis nō augēt pili nec multiplicant^{ur}. z sūt subtiles z debiles Et h^{ab}z lapis lazuli in bis loc^{is} destruit humiditatē ip^{so}rum humor^{um}. z imutat sup^{er}fluitatē ad cōplexionē suā radicalē cū q^{uia} sit g^{en}atio piloz palpebrar^{um}.

¶ Et oportet q^{uia} ad h^{ab} terat ad multū z admistretur in pulvere. ¶ Et idē. Dū suspenditur ad collū infantis remouet ab eis timores. z facit birtos capillos. ¶ Item h^{ab}z p^{ro}utē adustiuam et putrefactiuā. z ideo auferit ferrucas. z q^{uia} sumitur interi^{us} laxat hūorē melācolicū. z mūdificat sanguinē ab hūorib^{us} grossis. ¶ Et dosis ei^{us} est a. ij. kirat vsq^{ue} ad. 3. i. q^{uia} miscet cū alijs medicinis laxatiuis. ¶ Et cōuenit p^{ro} dolori renū et asmati. z q^{uia} sumit in potu: aut sit nascale cū eo puocat mēstrua. ¶ Et potus ei^{us} cōmouet nau^{is}eam z vomitū. s^{ed} a blucio ei^{us} remouet h^{ab} ab eo.

¶ Bal. de virib^{us} cordis dic. q^{uia} p^{ro}fortat cor.

post succinū. ¶ Itē Cassi^{us} felix tra. de trociscis dicit. Trociscus de succino. et est elect^{us} et describit trociscos de karabe. ¶ Am. in li. de viribus cordis. Karabe ca. est in. i. sic. in. ij. Aliqui volūt q^{uia} sit fri. ¶ Acroz. De karabe inuenies superi^{us} in tractatu de herbis. ca. cccxxvij. de R. quare lector ibidē recurrat z inueniet ei^{us} p^{ro}utē z opationē.

Capitulū. lxxi.

Lazuli latine. Ara. bager alzenard siue elezanard. Sera. li. ag. ca. bager alzenard. Oportet q^{uia} eligat ex eo cuius color ē celest^{is} multū cū corpusculis aureis. z lenis est sine asperitate: z sine admixtiōe alteri^{us} lapidis. z q^{uia} nō frangit facile. z cui^{us} frus

Capitulum .lxxij.

Lacteus et lincis. **A**uic. in li. ij. cap. pprio. **L**apis lacteus est lapis qui cum fricatur aqua egreditur ex eo quoddam siccilac. et habet quodam lapis est cinerei coloris dulcis saporis.

Operationes.

Auic. **T**eritur cum aqua et servatur quod resoluuntur ex eo in pitide de plumbo puenit in initio apostematum. **E**t fit ex eius fricatione alcohol. **E**t prohibet cursum supfluitatum ad oculos et vlcera in ipso accidemia. **E**nar in lapidario vico. **L**incis est lapis. et fit de vana lupi ceruarii mica et in montibus coagulata. quod in domo seruat generat optimos fungos super se quilibet anno. **D**icitur valere pro dolore stomachi: et yctericia: et fluxu ventris.

Capitulū .lxxij.

Litargirum latine. Arabice et grece mas rechet. **S**era. li. ag. ca. marechet. aucto. **D**yal. Quoddam ex eo est quod fit ex vena plumbea. ita quod inflammatur donec fiat sicut ignis. et dissoluitur donec adurat et postea coagulatur. **E**t ex eo est quod fit ex argento. et ex eo est quod fit ex plumbo: quoniam sunt ex eolamine. et aduritur per se. **E**t de eo est cuius color est rubeus splendor. et est aureus. et est melius alijs. et ex eo est purpurei coloris. et est argenteus. **E**t alius modus factiois litargiri: quem in iunctu te mea vidi sardinie fieri: ubi argentum et plumbum simul colabantur. et est verior modus.

Operationes

Sera. auc. **A**lcasy. **L**itargirum dealbatum est magis iuuatum ad auferendum vestigia variolarum quam non albatum.

Et aufert fetorem sub ascellaz. et prohibet sudorem. **E**t si bibatur ex eo stringit ventrem et urinam. et profocat et occidit.

Paulus. **C**ontra scabiem de flegmate salso vel colera valet.

Contra diarriam frigidam vicio intestini nox fiat ex eo puluis qui incitatur cum cristeri cum oleo rosarum et aqua ordei.

Contra vicerationem prope distemperat cum oleo rosarum et unguatur: nam vicerationem consolidat.

Contra feruorem herispile conficiatur puluis litargiri et ceruse cum aqua rosarum donec aqua non inficiatur ex puluere.

Iste puluis in modum colliri cum aqua rosarum valet ad faciem depurandam. et pannum superfluum remouendum quem habent mulieres post partum. et unguia gallicina vel anserina liquefiat addito puluere litargiri et oleo rosarum fiat unguentum et variatur.

Bulcasim in libro qui dicitur seruitor. **L**itargirum sic dealbatur.

Accepe litargiri auri parte vna et tere binis: et pone super ipsum sale comuni partes duas. et pone de super quantitate aque que cooperiat et superet circiter quattuor digitos. et dimitte in vase septem diebus et misce quocumque diebus. et post septem dies proijce aquam: et pone aliam aquam et muta aquam illam quotidie usque in finem decem dierum: quia aqua dulcificabitur: et litargirum dealbabitur sicut cerusa et factroscicos: et serua et vttere.

Capitulum .lxxij.

Lichinis. ysi. Lichinis ex ardentiu gē
maz genere est a lucernaz flagrantia
appellata. Signif in multis locis. sed
probatissima apud indos.

Operationes.

Dui⁹ duplex ē facies. vna q̄ purpura radiat.
alia q̄ cocci rubore a sole ex calefacta aut digito
rū attritu. paleas z similia vel folia catarrū ad
se rapere dicit. **S**culpturis resistit. z si quando
sculpta est dū signa imprimunt. q̄si quodā aialis
morsu p̄tē cerere tentat. **D**ui⁹ ḡna sunt q̄tuor.
Solin⁹. Lichinis dicitur eo q̄ lucis vigore ex
citatur flagrantia lucernaz. **H**ely nandus li. xij.
Lichinis est lapis purpure⁹ fulgēs vt lucerna
hic tactus sub sole digitis paleas attrahit.
Plini⁹. Lichinites ex genere ardentiu lucer
narum accensarum p̄cipua gratia est appella
ta. nascitur circa ortasiam: totaq̄ carmania z
vicinis locis. s; probatissima in Indis.
Quidā em̄ eam dixerunt esse carbunculū re
missiore. Secūda bonitate similis est iouis. sic
a florib; prolatis appellata.

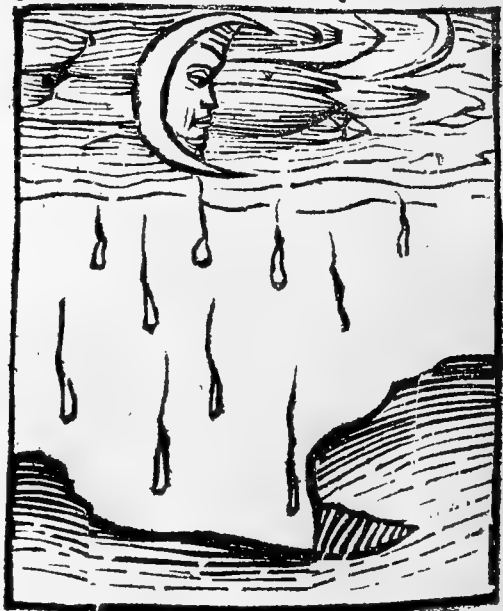

Capitulū. lxxv.

Lignus z Liparia. ysi. Liguri⁹ gēma
sic appellata. eo q̄ fiat ex vna lincis be
stie tpe indurata. Est aut̄ sicut z succin⁹ fulua
attrahens spiritu folia propinquantia. **H**ely
nandus li. x. **T**heophrastus dicit liguriū electri
colore⁹ habere. paleas attrahere. stomachū do
lenē inuare. ycteris colore⁹ reparare. fluxum
ventris stringere.

Operationes.

Dyal. Lociū lincis quē multi liguriū vocāt
mor vbi minxerit lapis sit. Dolores stomachi
collit. z vēris abstinet reumatismū.
Raban⁹. Ligurius h; colore⁹ q̄si electri. et si
fuerit p̄fricatus paleas ad se attrahit.
Phns. Dicitur lapis est frigide z sicce cōplexio
nis. rotundus. valet p̄cipue vulneratis. et a
vulnere ferrū extrahit.
Ex li. de na. re. Liguri⁹ est lapis quē stillare
dicūt ab inguine lincis bestie. s. orientis. **D**ui⁹
em̄ vna fm̄ p̄li. solidat in lapide. qd̄ naturalis
ter bestia sciens inuidet bono nostro egestis
p̄ciosum vine liquorem barena obruit. et h; eo
citius in lapidem durefcit.
Est at̄ frequēti⁹ croceus paz ad nigredinem
tendēs. **D**ui⁹ color infra p̄li. igne⁹ ac rubicū
dus ē z carbūculo silis: nisi q̄ neq̄ nocte lucz.
Juxta lapidariū p̄o viridis est. **V**irtus eius
ad multa remedia p̄cipueq̄ abluus in aqua
constipatos inuat: z ventrem soluit. colore⁹ q̄z
perditū in facie recuperat.
Actor. De h; superius vbi de natura aialis
agit. scdo vic; tractatu ca. lxxvi. de. l.
Urnol. Liparea ē lapis stiptic⁹. **D**ui⁹ p̄priet
tas est q̄ omne genus ferarum ad eius p̄sentia
cito p̄perat: z ipsum intuetur.
Midorus. Liparea suffita gentiles omēs be
stias euocare traduntur.
Ex li. de na. rerū. Liparea lapis est in lybia
valde mirabilis. ad quā omne ferarū genus do
cente natura sponte q̄si ad patronū currit cum
canes vel venatores eas insequunt. s; nec ali
quis aduerfarius eas nocere potest.

Capitulū. lxxv.

IUne latine. Grece Affrosolinū. Dyas. ca. de affrosolino, Affrosolinū est illud qđ apud Auicennā in scđo canone dicitur Lapis lune. vt z amboꝝ ꝑcordia apparet. Et ideo dicit Affrosolinū in egypto tantūmodo inuenitur qđ ita creatur. Ros celestis ad lune claritatem positus in specie lapidis. que specularē vocamus coagulatꝝ cōstringitur. Optimū est autē qđ est colore ceruleo z lucido. Hoc em̄ fit simile gipso limpidō : z specularis lapis dicitur. Plinius cap. de affrosolino. Affrosolinū ita creatur. Ros celestis congelatꝝ ad lune claritatē in modū lapidis specularis. vnde nomen sumpsisse videtur.

Operationes

Dyas. Affrosolinū om̄ia vicia capitis emendare potest potatū. z cephalalgias z epilepticis creditur prodesse.

Capitulū. lxxvi.

Agnes. Serapion. Minerā huius lapidis est in matutinis ꝑe terras Indie. Et qñ naues appropinquant monti minere ipsi non remanet in eis aliquod ferrum. qđ nō egrediatur a nauis : z volat sicut auis vsqꝝ ad montem. Et nō est aliquis clauus infixus taliter qđ possit euelli. quin euellatur z saliat vsqꝝ ad illum montem. Et ꝑpter hoc naues illaz partium nō clauantur cum clauis ferreis : sed

cum clauis ligneis. Nam si forent clayate clauis ferreis : quando appropinquarent illi mōti dilacerantur tote. Melior ex isto lapide est ille qui attrahit ferrum fortiter. et color eius est vergens ad colorem celestem. nō multum grauis pōder. **D**yascorides. Lapis magis es gignit atqꝝ inuenitꝝ circa littus oceani apud trogoz tidas : et in India. ab inuenitore sic vocatus. est autem colore ferrugineus. **A**lbertus in lapidario suo. **D**agnes est ferruginei coloris. qui in Plinium inuenitur in mari Indico. in quo in tantū abundare dicitur qđ periculose in eo cū nauibus q̄ ferreos clauos habent nauiget. Inuenitur etiam in tragonitidis regionibus. Et ego vidi z reperi in partibus Theotonie in puincia que francia orientalis dicitur. vnū magne quantitatē z maxime efficacie. et fuit valde niger : ac si esset ferrum eruginosum z combustū cum pice.

Operationes

Sera. Virtus huius lapidis est qđ datur in potu ex eo laxat ventrem cū mellicrato. z potissime humores grossos.

Et quidam sunt qui adurunt istum lapides z vuntur sicut adamas.

Et idem auc. **S**at. Virtus eiꝝ est sicut virtus adamantis. Et est bonus illis q̄ transglutiant acum vel aliud ferrum.

Et ille qui habet fluxū ventris eo qđ sumpsit scoziam ferri.

Et dicitur de eo qđ si accipias eum z ponas ipsum in vase terreo. z liniatur caput vasis cū creta postqꝝ posueris super lapide calcē vitam quam nō tetigit aqua donec repleatur vas calce. z accendas magnum igneꝝ sub vase donec ingrediatur per orificium vasis. deinde ponatur vas in fornace figuli : z dimitte ibi donec lutatio eius coquatur z fiat testa. Deinde extrahelapide a vase z dimitte in frigidari. z pone iterum in vase nouo z pone in fornace secūdo : z fac vt prius tertio : quater. quando vero extraxeris vice quarta : dimitte ipsum lapidem vbi non tangatur a vento vel aqua vel roze vel ab humiditate aliqua donec in frigidetur. Deinde frange ipm̄ in frusta minuta sic qđ sit vnū quodqꝝ frustum. 3. decem. aut plus aut minus ex. 3. grecorum.

Quā ergo volueris operatio nem cū eo facere pone iuxta lapides pondus eiꝝ ex sulphure. deinde roza super eum aquam : z egredietur ex eo ignis magnus. ascendens circa mensurā braebij vniꝝ qđ nō tanget aliud qđ nō cōburat. Et qñ lapides magnetis non ita preparantur vt

dixi. sed crudus sicut est madefit cū succo allij aut cepe: ab extractione ferri prohibetur.

Sed si vis q̄ reuertat ad virtutē suā. infunde ipm̄ vna die in sanguīe yrcino: fiet p̄tus eius sicut p̄tus. Et accipit̄ frustū magnū istī lapidis qd̄ est ex bono ⁊ electo ⁊ appropiāat clauatiue alicuius ⁊ aperit eam cito.

Flam lapis iste attrahit ad se ferrum.

Et quādo aliquis vulneratur cum ferro venenato: et teritur iste lapis et misceatur cū alijs quibus vnguentis.

Et datur de puiere ipsius in potu illi q̄ est vulneratus facit ab eo venenum: vel toxicum exire per secessum. Et si puluerizatur sup̄ vulnus venenatum: curat idem.

Dyas. Lapis magnes magnas habet virtutes veluti spiritū in trahendo ferrum.

Hūc lapidē quidā pbandi amoris causa vxoris supposuerūt capiti dormientis vxore latente. Et si q̄des erat casta ab altero viro sic accedebat ad p̄m̄ virū voluptabūda somno amplexans eū q̄si inde pulsa p̄ aliquē: q̄ si cum altero viro coierat: in eū tanq̄ in alicui⁹ odoris fetidissimi lapidem emittebat. vt de lecto caderet mulier. Concordiā quoq̄ secum habet.

Flam multas mulieres ppter rixas disgressas a marit⁹: coegit reuerti: sicut ⁊ maritos mulierib⁹ gratiosos ⁊ obsequētes ⁊ iocundi sermonis facit portantes secum.

Fures aut̄ cum voluerint p̄ciosa diripere intrant domū. ⁊ inter quatuor angulos domus carbonēs ardentes ponunt ⁊ submitūt lapidē minutum incisum ⁊ sic transfuertunt mentem. ⁊ oculos eorū qui ad sunt vt timore fugiant. p̄stantes ruerē domum.

Vires habet purgatorias. ⁊ ideo ydropicis cū mulla dat. ⁊. f. grossitudinē deducit et omēs humores q̄ p̄ ventrem ministrat. trius et sup̄ aspersus combusta sanat.

Enar in magicis. Dicit lapis fantasias mirabiliter cōmouet ⁊ p̄cipue cū p̄seq̄ p̄secrationē et caracteres sic in magicis docet. phibet etiam cū mulla a ceptum ydropisim curare. Est et alia species magnetis cuius virtus est attrahere carnem hominis.

Alb. in lapidario suo. Virtus magnetis est mirabilis in attractione ferri: ita vt virtus ei⁹ trāsmutat ferrū. sic vt illud etiā ferrū aliud trahat. Et multe acus ad se inuicē suspense sic vident. Anticus aut̄ alio nō trahit. Et paruus adamas magnum ligat magnetem.

Inuentus aut̄ est ip̄ib⁹ n̄ris magnes qui ab vno angulo trahit ferrum: ⁊ ab alio fugauit. Et hūc Aristo. ponit a genere magnetis.

Narrauit q̄z mihi vn⁹ de socijs n̄ris curio/

sus experimentator: q̄ vidit Fridericū impatorem habere magnetē q̄ nō trahit ferrū. sed vis ceu eria ferrum traxit lapidem.

Et Aristo. dixit q̄ est aliud genus magnetis quod trahit carnes hominis. In magicis aut̄ traditur q̄ fantasias mirabiliter cōmouet. p̄cipue si consecratus consecratione ⁊ caractere fuerit qd̄ in magicis docet.

Fertur etiam hunc mulla sumptum ydropisim curare.

Aunt etiaz quidā hūc capiti mulieris suppositū statim eam incitare ad amplexū mariti si casta est ip̄a dormiente. Si aut̄ est adultera: p̄e nimio timore ⁊ tremore fantasmatū s̄z cade re de lecto mariti.

Dicitur etiā q̄ fures in domū intrantes posit̄is carbonib⁹ in quatuor angulis dom⁹ lapidem hunc spiritum superaspergunt. ⁊ tunc dormientes in domo ita fantasmaribus terrent. q̄ fugientes edes relinquunt. ⁊ tunc rapiūt quicquid volunt.

Capitulū. lxxviii.

Argarite. Pandecta. ca. cccc. Dargarita vel perna est q̄ in ostris reperit. de q̄b⁹ alie sunt pforate. alie nō pforate. sunt artificiose facre ⁊ nō naturaliter. Sed non pforate que naturales sunt meliores sunt pforatis. Et ideo quando in medicinis ponuntur: nō perforate intelliguntur. Sed sunt alique obscure ad cūritatem tendentes non perforate: que perforatis equipollent. Et ideo eligende sunt clare ⁊ aibe: que vero obscura ⁊ quasi albi

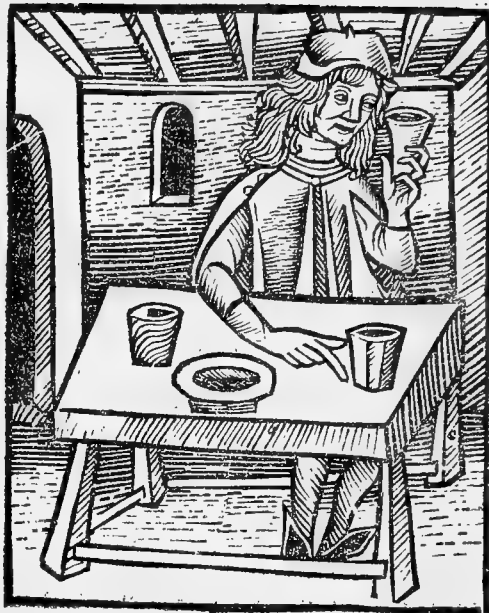
da est: nō est ponenda in medicinis. Sera. li. aq. ca. hager abalo. auc. Rasis. Dager abalo id est lapis margarite. Defertur a maritinis. et sunt fri. 2 sic. in. ij. gradu. Et idē auc. ysaac. Et eis sunt grossiores 2 parue. s3 grossiores ex eis sūt meliores paruis. 2 clare meliores obscuris. 2 eq̄lis superficie meliores angulosis in figura sua. Alber. in lapidario suo cap. de margaritis. Et margarita lapis est in ostrea inuentus. De hoc at ex India venit. Multi autē de britanico mari: qđ nūc anglicū dō: 2 versus flandriam 2 theoroniam inueniunt. Ita q̄ ego more meo decē in mensa inueni. iuuenes autē concule habent meliores. Colozis at h3 ac si parua lux penetraret in multū albū. Et ideo nitētes cum tñ sint albe feri ppter tonitrua q̄i abozciendo eas ostrea euomunt. 2 i fluminib3 inueniūt in mollia. 2 in q̄busdā gallie fluuijs inter arenas.

Operationes.

- A** **Alb.** Virtus eaz est experta in pfortatōe spiritū. 2 ptra cardiacā 2 sincopim.
- B** **Valent** etiam cōtra fluxum sanguinis lientericum et diarriam.
- E** **Reparant** em̄ spiritus subtiles. vt quidā dicunt: sed falso. immo membra earum asperitate a supfluis abstergūt: 2 ea q̄si pstringūt: 2 coartando ad vnū ducent. et ita confortant.
- D** **Sera.** Margarite sunt desiccatiue humiditātū. 2 ōneniūt debilitati cordis. 2 sunt conueniētes in cobol. 2 sūt fri. 2 sic. in. ij. gradu.
- E** **Et idē auc. Arabari.** Conferūt obscuritati visus 2 albedini oculi. 2 sordicieb3 eius: 2 retinent menstrua. 2 abstergunt dentes: 2 desiccāt humiditates.
- J** **Et idē auc. ysaac.** Conferūt cardiacē tremori cordis. et accidētib3 a melācolia adueniētib3 ex malicia humorum.
- B** **Et h3 ideo:** qz clarificant sanguinē cordis qñ est ingrossatus in corde. 2 desiccant humiditas rem que est in oculo. propterea quia fortificāt nernos oculoꝝ.
- D** **Et qñ dissolunt margarite linitur cum eobaz** aufert eam postq̄ linitur statim.
- J** **Quicēn. de virib3 cordis dicit:** q̄ pfortat cor.

Capitulū. lxxix.

Magnesia 2 markasita. **Alb.** Magnesia est lapis niger. 2 aliq̄ vocāt eā magnosiam. Et ipso frequēter vtunt vitrearij. **Idem** Markasita siue mandasida. est lapis habens multas species coloz. qz colozē acciipit cuiuslibet metalli. Et dō: markasita argētea 2 aurea. 2 sic de alijs metallis. **Metallū** tñ qđ colozat eū

nō distillat ab ipso: sed enapoꝝat in igne. 2 relinquit cinis subalis. 2 hic lapis notus est apud alchimicos. 2 in multis locis inuenit. **Doc** si3 militer **Enax** dicit in lapidario suo.

Operationes

Alb. Magnesia distillat 2 fluit in magno et forti igne. 2 nō aliter. 2 tñc immixt3 vitro ad puritatem ducit vitri substantiā. **Doc** idē dicit **Arabari** in lapidario suo.

A

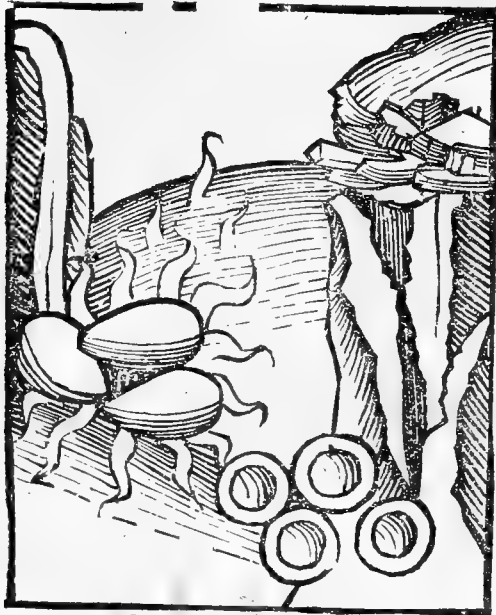

Capitulum. lxxx.

Alba et gipsum. Pl. li. xxv. Malcha est cum calcere recentigleba efficit.

Operationes

A De malcha mox tūdit cū ficu et adipe suillo duplici linamēto. q̄ res oīm tenacissima existit duriciēq; lapidis antecedit. **D**ō at malcha oleo pfucat. **A**ctor. De malcha s̄o flagrati q̄ est lum⁹ e stagno famositate vrbis naturaliter emissus. **P**si. Sipsū q̄z calci conatū est. cui⁹ plura sūt ḡna. **D** mniū at optimū est lapis specular⁹ edificioz signis ḡtissim⁹. **A**ui. Sipsū est lapis lamiosus albo parū. cui⁹ subtilitatis fit augmētatio cū adurif. est at frigid⁹ et sic⁹ aglutinatu⁹. **P**onit sup ptes fluxū sanguis patiens et pstrigit. qz ī ipō ē cū glutinatōe p̄ facies adherere. et ī ipō ē stupicitas cū viscositate. linif ex eo frons aut coopif ex eo caput vt pilleo. et retinet fluxū sanguis ex narib. ponit et sup obthalmiā sanguineā. **E**st aut ex sūma venenoz pfocantū in syria. Sipsū est lapis durissim⁹: quē coquūt fimo bubulo vt vraf celeri⁹.

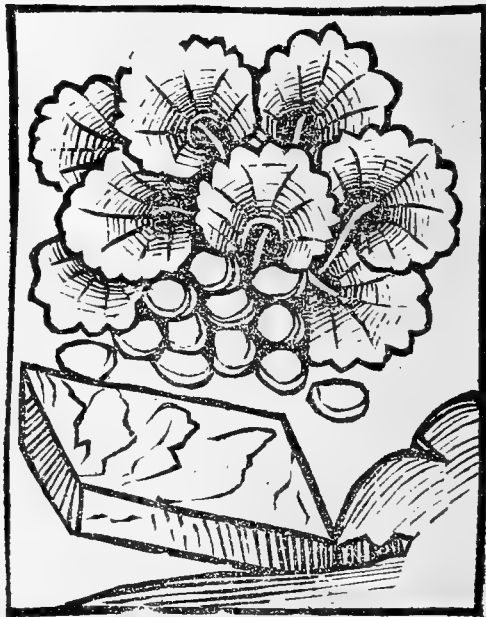
Capitulū. lxxxj.

Armor. ysi. li. xvi. Harmora dicūt eximij lapides: q̄ maculis et coloribz cōmēdant. Harmora aut grec⁹ sermo est a viriditate tentis. et quis post etiā alij colores inuēti sūt nomen tñ p̄tinū a viriditate retinuerūt. Noz colores et genera innumerabilia. Decoīa e rubibz excidunt. sed multa p̄ciosissimi generis sub terra sparsa sunt.

Operationes.

Pli. Harmoz genera coloresq; nō attinet in tāta noticia dicere: nec enumerare facile est in tanta multitudine. Quoro em̄ cuiq; loco nō suū marmor inuenit. et tñ celeberrimi dicta sūt generis in ambitu terraz cū gentibz suis.

Nō omnia s̄o gignūt in lapidinis. s; multa et sub terris p̄ciosissimi generis. sicuti lacedonium viride cūctisq; hilar⁹: sic et augusteū. ac deinde tyberiu in egypto augusti ac tyberij p̄mū ac p̄nciparu vtrūq; reperit. **D**riacq; eoz est ab opbite cū illud sit serpentū maculis silē: vñ et nomē accepit. q̄ hec maculas diuerso mō colligūt augusteū vdatim in p̄ces crispum. **T**yberiu sparsū puoluta canicie. sunt et alia eius genera. de q̄bz sup dictū est cap. lxxij.

Capitulū. lxxxij.

Alochites et murrina. ysi. Delochites lapis est spissius virens et crass⁹ q̄ smaragd⁹. h a colore malue nomē accepit. et ī redidendis laudat⁹ signis. Palscit aut in Arabia. Arnol. Delochites est gēma viridis smaragdofilis. et valde mollis. Dec mēbra cultū et a nociuis casibz. et cunas infantium similit.

Operationes.

Item ysidorus. Murrina est gemma que apud parthos gignitur. sed precipua in Bermania. humorem sub terra putant. Colore den sarum. candoremq; et ignem. cū quodā colorū repercussu. quales in arcu celesti spectantur. Lunis cōtraria causa crystallum facit. gelu vehementiori concreto. **B**ilbertus. Delochites quem quidam melonitem dicunt. lapis est

De Lapidibus

arabicus grosse viriditatis. s; nō transluēd⁹ sic smarald⁹. z ē mollis. ¶ Ferē q̄ p̄tūē hēat custo diēdi gestatē se a nociuis casib; z sup cunabus la infantiū. Doc ait in lapidario suo Enar.

Capitulū. lxxxiiij.

m Amphites. Alb. Amphites est lapis a ciuitate egypti q̄ mēphis vocat. q̄ d; vt ignis calere. virtute q̄des nō actu.

Operationes

¶ Dic trit⁹ z in aq̄ mic⁹ in poru def vrendis vl secandis. qz inducit insensibilitatez ne sentiat cruciā⁹. Doc idē ait Enar in lapidario suo.

Capitulū. lxxxv.

¶ Edus. Dyaf. Dedus lapis est niger. q̄ trit⁹ emittit croceū colozes. Alb. Lapis medus vel medo d; qz a regiōe medoꝝ fertur: vbi plures inueniūt. Sūt at huius spēs due vnus niger: z alter viridis.

Operationes.

¶ Alb. Qui p̄tūē esse dicūt v̄ veterē podagrā. oclōꝝ cecitate. z nescitica passione. etiā refouere d; fessos z debiles. ¶ Ferē etiā q̄ fragmēta nigri si in aq̄ ca. missa fuerit: z q̄s in aq̄ illa lauerit incurrit mēbroꝝ excoziatōez. z si ex ea biberit p̄bit vomēdo. ¶ Dyaf. Est at dunlic⁹ potēz tie. scz bone z male. nā trit⁹ in cote medicinali cū lacte muliebzi (q̄ sel creauit p̄mo ptu puerū) z in unct⁹ albugies curat oclōꝝ. z oēs illoꝝ dolozē etiā si desperat⁹ fuerit medet podagricos. ¶ Eodē mō cū lacte omis q̄ sel genuit masculū sanat. Renes z anhelit⁹ z iteriozes pies corpis Doc medicamē p̄paratū habeas i vase vitreo vel argenteo z p̄fice ieiun⁹. ad vindicta q̄s sup cotē z da cui vis. z lauet faciē z exsiccabit. ¶ Si q̄s at ex eo biberit: pulmonem vomet. ¶ Oportet at bibētū paululū dare vt nō satiet. Inuenit⁹ est aut iuxta flumiū salin.

Capitulū. lxxxvi.

¶ Dgra. Serapion. Dogra: ex ea est quedam que defertur ex terris sinos. Et melior ex ea est grauis densa. cui⁹ coloz nō est diuersus. et est sicut coloz epatis aut sanguinis nō habens lapidem. Et quando ponit in aqua dissoluit facile z crescit. Illa p̄o mogra q̄

vtuntur carpentarij est ex debilioribz opatio-
nibz q̄ illa q̄ defert ex sinos 7 ex Babilonia. 7
melior q̄ facile terif. Colligit fo in capadocia i
spelucis distillans: 7 affert venalis in Sinos
pidam ciuitate: vnde 7 nomen accepit.

Operationes

A
B
C
D
E
F
G

¶ Et idem auc. Gal. In sapore ipi est stiptici-
tas: vñ virtus ei est desiccatiua. 7 qñ sorbet cuz
ouo: aut fit cristere cū ea stringit ventrem.
¶ Unde hz virtus stiptica 7 desiccatiua 7 glutis
nariua. ¶ Et qñ misceat in emplastris solidat
vulnera recentia. ¶ Et ingredit in pfectionibz
troscifoz desiccatiuoz 7 pstrictiuoz ventris.
¶ Et qñ sorbet in ouo sorbili: aut fit cristere stri-
git ventrē. ¶ Et ppinat in potu in dolore capitis
7 dat in ouo ad sputū sanguis: 7 ad venenū q̄.
¶ Paulus ca. 8 mo gra. Dogra sinopida fortior
est bolo armeno 7 luto sigillato. 7 ideo ingredi-
tur in pfectionibz vnguentoz. 7 occidit vermes
in ventre.

Capitulum. lxxxv.

¶ Amia. Pandec. ca. dlv. Dumia est il-
lud qd̄ inuenit in sepulchris balsama-
toz: in q̄bz humor mortui cum aloē 7
mirra resoluif: q̄bz ipa corpa p̄diebāt. 7 simila-
tur pice marine. Solebāt antiq̄ corpa balsa-
mo mirra 7 aloē p̄diri. Et adhuc fit apud paga-
nos 7 sarracenos circa babiloniā vbi est copia
balsami. Sera. li. ag. c. mumie. Dumie sepul-
toz. et est aloē balsamū 7 mirra. et qd̄ misceat eis
ex hūioribz corpis hūani. Et idē auc. Dyaf. In

terris q̄ dicunt acolonie. Descēdit nāq̄ ex mō-
tibz q̄ ducūt flumia cū aq̄s. eūcit eū aq̄ flumis
in ripis. 7 est coagulata: et fit sicut cera. 7 habz
odorem picis 7 aspalci mixti simul.

Operationes

¶ Sera. auc. Rasis. Ex noie quozundā medi-
coz est bona sode flegmatice frigide sine mate-
ria. 7 emigranee. 7 paralisi. 7 torture oris et epi-
lētie 7 scotomie. ¶ Et facim⁹ caput purgū cū
vno grano ex ea cum aqua maiorane.
¶ Et puenit doloribz auriū: qñ dissoluif ex ea
granū in oleo sambucino: 7 distillat in aure
¶ Et p̄fert dolori gutturis: qñ dissoluitur ex eo
vñū kirat cū aqua in q̄ decocta est satureya.
¶ Et puenit tūssi cū aq̄ iuiubaz. aut cū aq̄ oz-
dei 7 sebasten. ¶ Et dat in potu ex ea ieiuno tri-
bus diebz. 7 p̄fert cardiace kyrat. i. cū aq̄ mēte.
¶ Et cōfert ventositati intestinoz: qñ accipit
kyrat. i. cum aqua cimini 7 carni. aut cū aqua
ameos valet casui 7 percussioni.
¶ Et dat ad singulū gna. i. ex ea cū decoctōe se-
minū apij et carni. et misceat cū oleo de ben.
¶ Et fit caput purgū cū eis. 7 ad squinantia pō-
dus vñū kyrat cū squingibin. ¶ Et dolorē sple-
nis pondus vnius kyrat cum aqua carni.
¶ Et ad venena dno grana cum decoctōe tri-
buloz marinozum. et folijs anviden.
¶ Et ad puncturam scorpionis pond⁹ vnius
kyrat cum vino puro. ¶ Et ponit in loco pun-
cture cum butiro. et conuenit fracture.
¶ Et cōquassationibz q̄ fiunt in interioribz cor-
poris exterioribz et p̄strictioni pulmonis.
¶ Et est p̄pe tempamētū nisi qz hz p̄prietates in-
sedando dolores q̄ sunt in fracturis: qñ sumit
in potu et linitur cum ea. et fit cum ea cristere. 7
conuenit vlcerebus vesice et virge.
¶ Et idē auc. Rasis. Quidaz mittebat sangui-
nem et nō poterat restringi p̄ aliquā medicinā:
vsq̄quo datū est sibi de mumia pond⁹ granoz
triu cum vino. et restrictus est statim.
¶ Et qñ fit cū ea suppositoriuz dissolutū cū oleo
de sambach puenit nō potētibz reti nere vinā.
¶ Paulus ca. de Dumia. ca. est 7 sic. in. iij. gra-
du. teste Constantino. licet quidā dicūt q̄ sit fri-
gida: qz p̄strictiua. multa em̄ frigida 7 sicca la-
xant: 7 multa calida 7 sicca p̄stringunt.
¶ Quicēn. de viribz cordis. Dumia calida est
in sine tercū. sic. in pmo. 7 hz p̄prietatē cōfortadi
cor. ¶ Item qñ fit cū ea suppositoriuz dissolutū
cū oleo mustellino puenit nō potētibz retines
re vinam.

Capitulum. lxxxvi.

A
B
C
D
E
F
G
H
I
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U

De Lapidibus

Nus. Albertus. Dicunt aliq̄ hūc esse de genere lapidum. et inuenit̄ in capite bufonis.

Operationes.

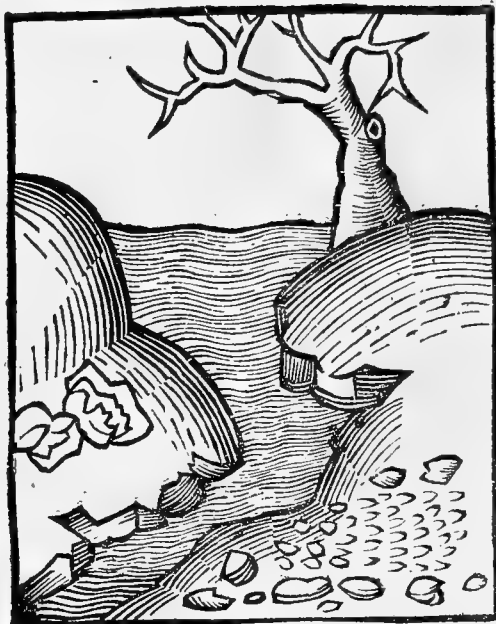
A Et sunt duo genera. Un⁹ subalbidus: sicut si lac intrauerit in sanguinē z vincit eū. Et ideo sanguis obscuras vias in eo dicit̄ apparere

B Et alius est niger. z aliq̄ pingitur in eo bufo sparsis pedibus z ante z post.

C Dicūt etiā q̄ si ambo simul includant̄ p̄sente veneno eos adurere manū tangentis.

D Probationem autem lapidis esse dicit̄ q̄ ex hibitus bufoni viuo: bufo eleuatur contra eū z tangit ore si potest.

E Dicit̄ etiā q̄ p̄sente veneno vari⁹ efficit̄ q̄ sub albidus est. Hoc silr̄ Enax dicit.

Capitulum. lxxxviii.

Agrozum. Auicenna li. ij. ca. proprio. Nigrozum est lapis q̄ desert̄ ex nigris declinans ad citrinitatem.

Operationes

A Auicēn. Fricatur z egreditur ex eo fricatio mordicans linguam similis lacti.

B Mundificat pannum oculi cum non est cū apostemate z obtalmia.

C Et conuenit vestigijs vlcerum in eo. et eradat vngulam.

Capitulum. lxxxix.

Atrum. p̄si. Nitrum a loco sumpsit vō cabulū. Nascit̄ em̄ in nitria opido vel regione egypti: ex q̄z medicine fiunt. z sordes corporū vestitūq̄ lauant̄. Dni⁹ natura nō multū a sale differt. Dabet em̄ frutē salis. z si militer orit̄ canescentibz littoribus siccitate. Afronitriū aut̄ est spuma nitri. z colligitur in Aſya in spelūcis distillans. dehinc sole siccāt. Optimū putat̄ si minime fuerit pōderosum: et maxime fricabile colore pene purpureū. Blo. sup̄ parabolas. Nitriū sale similitimū est: excep̄to q̄ nihil salis sapor̄bz. Crepitat aut̄ in aqua sicut calx viua. s̄z aquam lotioni abiles reddit. sicut q̄ acetū in nitro ebullit: sic puerfa meus de terioz succendit̄ correptione.

Operationes.

Auicēn. in. ij. cañ. Baurach. i. nitriū. fortius est sale: calidū z siccū in secūdo gradu. ex eo melius est armenum. leue. laminosum. frangibile. spongiosum. albū aut purpureū. aut roseum. mordificatiuum. abstergit aut̄ fortiter.

B Et mundificat z excoziat. z incidit humores grossos. attenuat capillos.

C Sanguinem attrahit in superficie corporis et colozem emendat.

D onfert pruritū: q̄z s̄tus ei⁹ resoluit proprie africanū cū aceto: z etiam scabiei.

E um quibusdaz medicinis bibitum interficiētibz vermes educit eos.

F alet s̄ venenū: z p̄cipue africanū. Ei⁹ spu⁹ ma valet s̄ morsum canis z potū cantaridarū.

C ostantin⁹. Nitriū afferretur de armenia. aliterum de arabia. Aniuersaliter aut̄ collatiū et

A

B

C

D

E

F

B

T

De Lapidibus.

Capitulum. xcii.

Orbas. Alber. Orbas lapis est qui est in corona romani imperatoris. Non vnq̄ alibi visus est: p̄pter q̄d orbas vocat. est aut̄ in colore q̄si vinosus: subtile h̄ns vinositas t̄. Et h̄ est sic̄i candidū ni mis micās penetra- ret in rubeū claz̄ vinosū: et sic̄i par̄ ab ip̄o. Est aut̄ lapis plucidus. et tradit̄ q̄ aliqui in nocte fulsit: s̄ nūc t̄pen̄sō nō micat in tenebris.

Operationes

¶ Fertur aut̄ q̄ honori p̄uenit regali. Doc̄sis militis ait Anar.

Capitulum. xciii.

Opalus. p̄si. Opalus est lapis diuersarū co- lore gēmarū distinctus. Est em̄ i eo carbū culi tenuior ignis. Ametisti fulgēs pur- pura: smaragdi nitēs viriditas. Lūctaq; paris- ter sub quadā varietate lucētia. nomē h̄z ex pas- tria. Sola em̄ parturit eū India. ¶ Plini⁹ li. xxxvij. Opali sunt in India: q̄bz gēmarū cōpo- sitores gloriā: et magis inenarrabile diff. cultas- tē dederūt. q̄ sunt in eis cūcta pariter incredi- bili mixtura lucentia. Alij sūmo fulgorē aug- mēto colores pigmētōz equauerūt. Alij vero sulphuris ardētē flammā: aut etiā ignis oleo accēsi: magnitudo nucē auellanā equat.

Operationes

¶ Arnold⁹. Opalus est lapis p̄ciosus gestanti se p̄tra om̄es oculoz morbo p̄oficius.

¶ Usus et acuti⁹ p̄fortat: p̄ om̄ia p̄circūstan- tiū vitus et oculos excecāt et obumbrat.

Capitulum. xciiii.

Ozites et ostratites. Arnold⁹. Ozites est lapis triplici⁹ generis. Vn⁹ est rotun- dus ac niger. Alius viridis. et maculas albas habet. Ternus est cui⁹ altera pars aspersa est Altera plana. et est corpus q̄si fertilamina.

Operationes.

¶ Idē. Dicit lapis gestans et oleo rosaceo mix- tus p̄hibet ab aduersis casibz: atq; a pestiferis reptiliū et alioz aialū moribz. Idem. Apen- sus mulieri p̄hibet ipsam impregnari. et si p̄g- nans est aboriat. ¶ Ex lapidario.

Leniferos morsus niger atq; rotundus ozites

Quos fera vel cornū vel seuo dente pegit. Cū
roseo nit: p̄fecte curat oliuo. Per vastas are-
nas: interq; seras gradientes. Illos seruat
morbus abigēdo feraz. Qui viret z maculas al-
bas hz alter oribez. Lasit̄o aduersis por:ātes
vbiq; resistit. Tertio assens̄ fame grauioris orib-
thes. Altera pars cui? crebris est z aspera clas-
uis. Altera leuior est q̄si lamina ferri. Dic̄ facit
appensus ne fiat femina pregnans. Aut si preg-
nans fuerit: cito fundit a boztūm.

¶ Ysi. O stracites gēma ē testacea. durior ē alte-
ra silis abatimisi q̄ abates politura piguescit
¶ Durio: i tanta inest via vt alie gēme sculpan-
tur eius fragmentis.

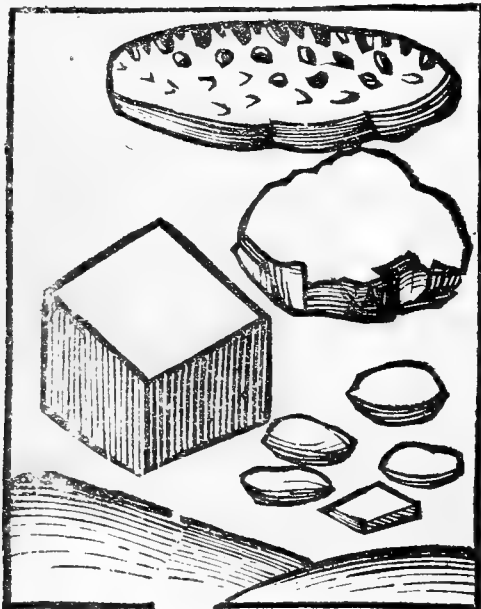

Capitulum. xxi.

¶ Alagi? fm Alb. dicit q̄ palagi? est gē-
ma coloris rubei lucidi valde. nate
z sube trāsparens. z dicit esse feia caro
būculi. z frutes eius de z remissas hz: sic semina
ad marem se habet.

Operationes

¶ Et dicit q̄dā q̄ ē dom? ei? z id palatiū carbū-
culi vocat. generat frequenter carbūcul? i lapide
istō. ¶ Et iā visū est h? q̄ i lapide vno exterior po-
suit palagi? z interior carbūculus. ¶ Propter
q̄d bmoī gen? lapidū esse de genere carbūculi.

Capitulum. xxi

¶ Obites: purpurites: porfirites: z pari?
¶ Pl. li. xxxvii. Obites serpentū macu-
lis silitudinē hz. nec ex eo inueniūt colūne nisi
pue. Dno sūt ei? ḡna. Dolle. s. candidū nigris
cans durū. ambo capis dolores ad alligata se-
dare dicūt: z serpētū icr?. Quidā etiā freneticis
ac litargies adalligari iubet ca ndicantē. ysiō.
Purpurites est ex egypto rubēs cādidis inter-
ueniētib; pūctis. Romis ei? causa q̄ rubeat vt
purpura. ¶ Pl. vbi sup. Porfirites etas est ex
egypto rubet candidis interueniētib; pūctis.

Operationes.

¶ Ysi. Pari? est lapis marmoz? eximij cādoris
Dic̄ apud paron insulā nascit: vñ z noias.
¶ Magnitudo eius est qua lanceas crateras
q; nō excedat vnguentis z ip̄e aptus est.

Capitulum. xcviij.

A **P**antber⁹. Alb. Pantber⁹ est lapis multos hñs colores. et in vno corpe lapidis magis vitz viridē et rubeū. et alios multos. inuenit aut pallid⁹: purpureus: et rosus.

Operationes.

A **B** Alb. Fert ante fuscus efficere visus. inuenit fm plurimos i India. Debet gestas respice re ad ipm i mane oriens sole. et fit efficac et virtuosus. tot at stutes dz hie qd colores hz. Doc similiter aut Enax in lapidario suo.

B **E** Et refert de illo lapide: q si fortius sit: ingat manu: manu aduret. vult g leuit et pa uide tagi. Et ego ipmetpert⁹ sum sepi⁹. dz autō genere isto alia spēs esse: q dz esse crisoluo silis: nisi qz maioris viriditatis existit.

Capitulum. xcviij.

A **P**assus. Alb. Passus est lapis q est mater et palaciū smaraldi. Est aut viridis coloris: hñs viriditate sic passus. Inuenit at aliqn cū rubeis guttis: et aliqn cū albis. Est alia species isti lapidis: q inuenit cū guttis aureis. et vocat crisopassus. et rari⁹ inuenit. et ideo carior existit. Pro quo lege lapis crisopassus superius de L.

Operationes.

A Expertū est aut qz forat vitum: et dā iaspidis et qsdam smaraldi hz operationes. Doc sūt aut Enax in lapidario suo.

Capitulum. xcix.

A **P**eridonius. Alb. Peridonius est lapis fulgens vi ignis colore.

Operationes.

A Alb. Dz aut valere p artemcam mirabiliter.

Capitulum. c.

A **P**tritides gre. latie coppa rosea. arabice bageral markasita. Sera. li. ag. c. bageral markasita. est lapis ex q extrahit es. et oportet q eligat ex illis cui⁹ color est silis eri. et qñ ponit in igne salit ex eo scintille facile. Cōburit in hñc modū. Linū pone in ignē leuē reuēta don⁹ fiat rube⁹. deinde extrahet ab igne. Qui dā ponit in ignē magnū de prunis: deinde linū melle: et ite et ponit in ignē donec oēs pres

eis sint eqliter cōbuste. qz fortasse pmo adurit extra z nō inter. deinde exufflat cinis ab eo z reponit. z si indiget ablutio: lana eā sic lauat ca dimia. ¶ Dyaf. ca. de la. piritide. Lapis piritidis. i. marka sita ex q̄ eramē fit: eligēd⁹ est. colorē hñs craminis. q̄ in foco missus frangit. Lō burif so sic melle vnc⁹: in viuis carbonibz mit tū flabellat q̄diu colorē rufum faciat. Alij so in multis carbonibz igneis coctū: z scōo melle vncū euocat igni q̄diu se fregerit. postea exis mūt illū z lauat sic cadimiā: z reponit.

Operationes.

A ¶ Sera. Viri⁹ ei⁹ adusti z nō adusti est vrens z absterfua vicez. z abstergit obscuritatē visus: z soluit z maturat sp̄ata dura. z qñ soluit z miscet cū resini pini: resoluit sanguinē coagulātū.

B ¶ Et aufert carnē supflua cū pauca calefactioe z stipicitate. Et qdā noiant hunc lapidē post q̄ aduritur dicidas vel disfriges.

A ¶ Et idē anc. Gal. Dic lapis ē vñ de lapidibz hñtibz p̄tē forte. z nos admistrām⁹ eū cū resolutiuis. z miscem⁹ cū eo lapidē sacharos.

D ¶ Et resoluim⁹ sepe cū h vnguēto humiditatē multam q̄ est gregata in xauitatibz z caneris nis musculoz. ¶ Et qñ admistrat h lapis oportet q̄ multū terat. z soluit hūiditatē corruptā q̄ est sub cute. ¶ Et ideo qñ terit vltima p̄tē de z pficit cū aceto abstergit baras z morpheā et lentigines faciet.

E ¶ Et hz p̄tē magnā in abstergēdo oculū. z p̄fortat subas ei⁹: z acuit vīū.

F ¶ Et ideo noiat in terris p̄fidelapis lumina ris. Et facit capillos tenues z crispōs.

B ¶ Dyaf. Viri⁹ est illi cocto z crudo termatica z asmitica. caligies oculi purgat: duriciebz dyaf forēsīm z digestionē facit: addita resina carnes pequat. Lapis ip̄e cōbust⁹ amul⁹ desfriges d̄.

B ¶ Lapis iste est species vitrioli. vi apparet si le ges lras Viriolū. inferi⁹ de. ¶ Qui nō cōbustus si pulueriset z distemperet vel misceat cū vino z e gallis tritis est optimū incaustum ad scribendū. Hoc idē dic Alb. in lap. suo.

Capitulum. c.

P Eroliū. Cassi⁹ felix. ca. d̄ petroleo. Petroleū est oleū petre. Inuenit̄ at̄ i locz fursureis. fit em̄ cū pinguedo terre et aque actioe calores ad igneas p̄uertit p̄tes. ino uenit̄ etiā sup lapides: qd̄ qdē p̄ eos resudat et i eis ē. z sup mare inuenit̄. ¶ Qui. Petroleū al bñ note speciei ē. z nigz est colamētū picis babilonic. ca. z sic. vsq̄ ad. iij. est z subtile z pprie album: resolutiuis. liquefactiuum: aperitiuum opilationum.

Operationes

A ¶ Qui. Petroleū pfert doloribz anchaz z doloribz iūcturaz. z p̄pe album. z pfert doloribz aurū frigidis. ¶ Et pfert albugini oculi z aq̄ de scēdēti. ¶ Et nigz ex eo etiā pfert asman z tussī antique. Bibit̄ em̄ parū ex eo cū aqua calida. ¶ Et sedat dolorē vē: r̄ pūgitiū z vētositates. ¶ Et qñ fit ex eo liciniū interficit p̄mes. z pprie nigrū. ¶ Et comedit̄ pond⁹ .3. i. de eoz: frangit ventositatē vesice. z frig⁹ matricis. z pfert pūcture epubimatum.

Capitulum. cii.

De Lapidibus.

Peanites. Arnol. Peanites lapis est generatus de michedon. et est femine sexus. Nam certo tempore concipit: lapideus simul parit. et confortat pregnantibus.

Operationes.

¶ Ex lapide. Significat in matre: non regione lapis peanitis femine sexus referens imitando labores. (te. Nam quibus ex causis dubium sed tempore certo. Concipit et parit: et parientibus auxiliatur. Ultima pars videtur: dubij discriminis bona.

¶ ysi. Phingetes: alii phengites. capadocie lapis est: duricia marmore: candidus atque translucens. **¶** Ex quo quondam repertum a quodam rege constructum est foribus aureis. quibus clausis intus diuurna claritas erat. **¶** Plinius. In capadocia reperitur lapis phingites. sub Nerone principe ex argumēto sic appellatus. quoniam candido et translucenti fulve inciderant vene. Dic eisdem constructis fortune. quam sciam appellant.

Capitulū. ciij.

Podoros et pontica. ysi. Podoros est gemma post margaritam gemmarum candidarum scilicet de qua queritur in qua numerari colore debeat tonies tactata per pulchritudines nominis alienas adeo ut decoris prerogativa vocabulo sit facta.

Operationes.

¶ Idem. Pontice gemma auratis guttibus micantes. Alle stellas habentes. alie quibus longis coloribus ducibus lineate. **¶** Casse et sobrie portari volunt.

Capitulum. ciij.

Pbrigi et phingetes. ysi. Phrigi a loco dicitur: eo quod in frigia nascitur. colore pallidus mediocriter granis. gleba pumicosa. vix ante vino perfusus. Flatusque solum donec rubescat. Rursumque dulci vino extinguitur tribus vicibus tingendis vestibus tamen vilis.

Operationes.

Capitulum. cv.

Pumex lanine. Arabice famech. Brece famech vel Fenic. vel lapis d'barchin. Serapion libro aggreg. cap. Famech **¶** iij

id est pumex. et lapis de barchin. id est lipari
 Dponet q eligat ex eo multu foraminosus du
 rus et fragibilis leuis a bo: in q non sunt lapides
 Et modus combustiois eius est: q accipiat ex eo
 quantitas et ponat in purnis. et qn fuerit ignitus
 extrahat et extinguat in vino odorifero. et h fit
 ter. tertia vice qn extrahit ab igne non extingua
 tur in aliquod: s; dimittatur infrigidari per se.
 postea teratur et reponatur.

Operationes

A **D**yal. **Q**uirin⁹ est estiptica: iermanica et pur
 gatoria. Punet oculoꝝ cicatrices limpidae
 vulnera replet et solidat. et aufert carne supflu
 am oculoꝝ. et qn terit et fricat inde dentes ab
 stergit eos: et admistrat ad abradendos pilos
B **T**heofrast⁹ in ppo cap. Si misceat a nidoꝝ
 dentifrigijs et smgmatib; abradit a spredine: et
 leuigat et stringit et coercet. **S**era. **P**umex
 h; pte est estiptica: stringit em gingua: et abster
 git oculu: et aufert malicia q est i eo. et replet v
 cera et solidat ea. et aufert carne supflua q i eis
 est. et qn terit et fricat dentes abstergit eos. Et si
 mittat i vas vini non pmittit ipm apli⁹ bullire.
E **E**t idē auc. **B**al. Ingređit in medicinis q ab
 stergunt dentes: qn non est adustu. s; qn adurit
 fit subtilior. **M**a acqrit ab igne rem adusta ca
 lida q aufert et separat ab eo qn lauat. **E**t
Et clarificat dentes et abstergit eos. Et h fa
 cit ppter sui asperitate. Et facit fortasse h ppter
 eius virtutem absteriuam.
F **E**t ppter hanc causam cornua qn adurunt
 abstergunt dentes. **D**nia pcepta istius capituli
 inuenies in Pandecia. cap. cclvi.

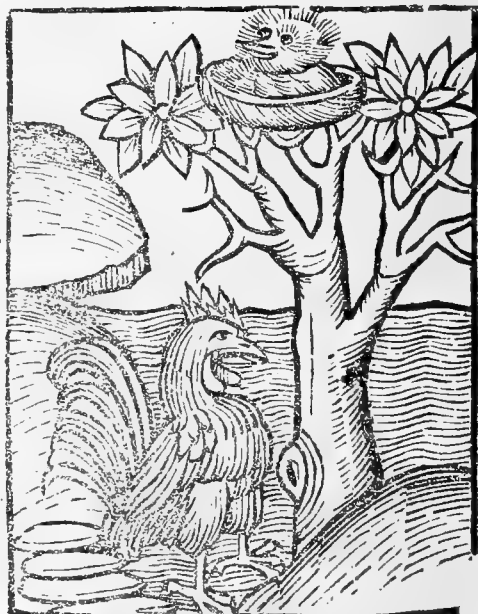

Capitulū. vii.

Quadrat⁹: quadras: et quirin. **P**li.
 Quadrat⁹ i egypto inuenit. silr et
 ethiopia. et exalbid⁹ est. **A**lb. **Q**uas
 dros: als quandidros: est lapis q aliqui inuenit
 in cerebro vulturis. **I**dē. **Q**uirin est lapis q in
 uenit in nido vpupe. Aliqu⁹ q tota est aus pias
 giofa et auguralis. vt dicit magi et augures.

Operationes.

Quadrat⁹ vires bz stringetes. vñ necare d
 conceptu. **A**lbert⁹. **L**apis quadras pte eius
 fertur esse ptra quolibet nociuos casus. et res
 plet mammillas lacie. Et h similiter ait **E**nar.
Idē **Q**uirin. **A**t sc̄ h lapis p ditor secretor.
 et tantalias pmoues: si ponat sup pect⁹ dormi
 entis. **H**oc silr ait **E**nar in la pidario suo.

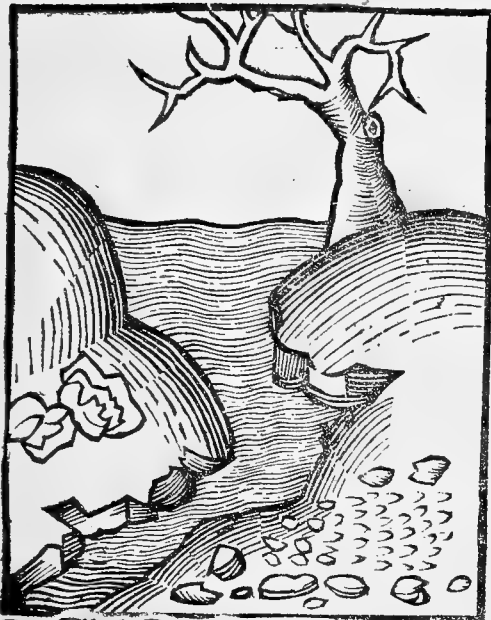
Capitulum. viii.

Quirinus. **R**adaym et **R**anno.
Operationes.

Arnold⁹. **Q**uirin⁹ est lapis q reperit in vllule
 nidis: anget fantasticas visiones. **I**dez. **R**as
 daym lapis est niger atq; traslucēs. Inuenit i
 capite galli mar: qn datu est comedere formic.
Idē. **B**estat⁹ vt dicit valet ad ipetradu qdlibet.
Arnold⁹. **R**am: als rabz. est idē q bolus ar/
 menic⁹. et est lapis subrubeus. **Q**uirin⁹ fuit est
 pstrictius sanguinis dissinterie mēstruorum q
 vt super⁹ habet ca. xxvi. de **B**.

Capitulum. viii.

Capitulum .cix.

Rubeus. Sera. Lapis rubeus minus quam in cinere. quod arabice vocatur hager albigedi. Idem li. ag. ca. Dager albigedi. siue albugedi facinori. rubedo est magis placabilis hominibus: eo quod non fit in eo obscuritas aliqua. minera autem huius lapidis est in terris orientis. et quoniam defertur a minera sua est obscurus. sed quoniam excoxiat eum aurifer deus tegit bonitas eius: et apparet et clarificat.

Operationes.

Sera. Si quis ligauerit non videbit portans in nocte somnia mala neque timorosa. et si ille qui asperit in sole tamen quod visus eius est debilitat. terserit cum eo oculos suos et puenitei. Et quoniam ille lapis fricat ad capillos capitis attrahit festucas sicut magnes ferri.

Aphirus. Albertus. Saphirus est lapis valde noster. sed plurimos venit ab oriente et India. Inuenitur et in ypidomio apud podium provincie regionem et civitatem. sed non est a deo preciosus ut per omnia sit similis orientali. Est autem colore piscium sicut celi serenatum: sed vincit in eo flavus color. et ideo melior quam est non satis plucidus. optimus autem qui habet nubes obscuras ad rubedinem declinantes. Inuenitur etiam bonus qui albidus habet maculas: similiter substantia sua sicut nubes fulca transparentes aliquid tulum.

Operationes

Alber. Virtutes ego vidi quod antraces duos fugavit. Aiunt etiam hunc lapidem boves castius reddere: et interiori arbori refrigerare. sudorem restringere. dolorem curare frontis et lingue.

Ego vidi unum in anulo portare: et fordes ex oculis portare. sed quoniam vult ponere in aqua frigida et post similitur. quod autem dicitur quod amittit putes et colore postquam antracem cura vit: falsum est.

Dicunt etiam quod corpora vegetat: et paces conciliat. pium et devotum ad deum efficit.

Et animum in bonis firmat. Dicitur etiam sirtites a quibusdam vocatur. eo quod in lutore sirtium inueniatur.

Ex li. de na. rez. Saphirus sereno colore celo assimilatur. Nunquam tamen quantum est purus sit imaginem in se (ut speculum) ostendit.

Dicitur autem optimus esse sine fraudibus et sine invidiis et erroribus ad pacem. quoniam gratiosus est.

Sed oportet ut ille qui portat summo studio castitatem seruet. Quia tales saphiri sunt optimi: maxime hi qui vehementer splendent colore ceruleo.

Item. Saphirus morbum illum horribilem fugat qui vulgariter dicitur: noli me tangere. Sed post fugationem dicitur vicari colore.

Et lapidario. Saphiri species dignitas aptissima regum. Egregium fulgorem purorumque similitudo celo. Utilior est nullo pretio atque decore. Dicitur et sirtites lapis est: a plerisque vocatur: quod circa sirtites libicis permixtus arenis. Fluctibus expulsus ferente freto reperitur. Ille sicut optimus est quem tellus medica gignit. Qui tamen asserit nunquam transmittere visum. Quae natura patiens tanto dirigit bonore. Ut sacra et merito gemmarum gemma vocetur. Et qui portat eum: nec ulla fraude necatur.

Invidiam superat: nullo terrore mouetur.

Dicitur lapis ut prohibent educit carcere vincetos.

Obstructasque fores ac vincula tacta resolvit. Fertur et ad pacem bonus esse conciliandam. Et plusquam reliquas amat hanc nigromantiam.

De Lapidibus.

eo q̄ in spacio. xxx. diez ca danera cōsumunt.
Ob hoc aut̄ nostra monumenta lapidea sar-
cofagi sunt vocata.

Operationes.

A ¶ Sami⁹. Alb. Ferit aut̄ q̄ sami⁹ portat⁹ verti-
ginem sedat: z mentē solidat. habet aut̄ hoc vi-
ciū d̄ q̄ alligatus in corā parturiētis impediāt
partū. Docli m̄liter ait Arabari.

Capitulū. cxiij.

A ¶ Harald⁹: als smaragd⁹. Alber. in 'la-
pidario suo de smaraldo. Smarald⁹
lapis est p̄ciosoz multz alijs: z nō rar⁹.
z color ei⁹ est viridissim⁹ trāslucēs: ita q̄ viciniū
aerē sua viriditate figurare videat. Et melior
est planicies sup̄ficiēi. q̄ tūc vna ps nō obum-
brat aliā. Melior tūc est q̄ nec lumie nec ymbra
variat. Dicit⁹ planiciei z colorz varietatū dicunt
esse diuersitates. xij. eo q̄ aliqñ fel nigrū p̄mos
dū virgularū admixtū hz. Dū sunt a locis coris-
ci z britanici z bilitaci. z q̄ in venis eris nascūt.
z maculosi q̄dā. z q̄dā calcedonici: eo q̄ admix-
rā habent cū illo lapide. Meliores at̄ sunt sco-
tici. Et ferūt q̄dam q̄illi de nidis grifonū ause-
runē. q̄ lapidē hūc cū crudelitate magna custo-
diūt. Dicit aut̄ vn⁹ de grecia veniēs veridicus
z curiosus experimentator. q̄ h lapis nascit̄ in
rapibz q̄ sunt sub aqua maris. z ibi inuenitur.
Rationale etiā est q̄ in venis eris in p̄spicuo q̄
dem ad eris substantiā nō veniens nascit̄: eo q̄
rubiginis eris habet viriditatem.

Operationes.

A ¶ Quando smaraldus ponit̄ in potu cōuenit
venenis mortiferis z mortibz venenosis z punc-
tionibz habentibz aculeum.

B ¶ Qui ergo dederit in potu de limatura ei⁹ pō-
dus. viij. granoz ordeī illi q̄ sumpsit venenum
anteq̄ fecerit impressionē liberat eū a morte. et
nō cadēt capilli ei⁹ neq̄ excozient: z est sua eua-
sio. z ille q̄ assiduat aspicerē ipm p̄seruat ei⁹ vis-
sum a nocumētis. z p̄seruat eū incolumē.

C ¶ Et qui defert ipsum in anulo: p̄seruat eam
ab epilentia quando ducit cum digito anteq̄
superueniat.

D ¶ Et p̄pter banc causam docem⁹ reges q̄ suspēs
dant eos in collo filioz qñ nascunt̄ statim: ne
superueniat eis epilentia.

E ¶ Et idem auc. Rasis. Taberzet vel Feruzgi
id est: smaraldus. conuenit leprosis qñ sumit̄
in potu limatura eius. Et si cadat aspect⁹ tyri
super lapidem smaraldi dissoluntur oculi ei⁹
et liquecunt.

F ¶ Dyas. cap. de smaraldo. Smarald⁹ portat⁹
auget substantiā habens p̄suasione in omni
gorgio corpe z sermone castos letosq̄ facit: adū
tenit z in tempestatibz. sculpsit in eo scarabe⁹:
pertundit aurea fibula.

G ¶ Alb. in lapidario suo cap. de smaraldo. Ex-
pertū est n̄ris ipibz q̄ h lapis si vere viridis et
bonus est: retinet coitū. p̄pter qd̄ rex vngarie q̄
nostris regnabat tempibz eū in digito in hora
coitus cum vxore sua habebat in coitu: in tres
partes diuisus est.

H ¶ Et ideo p̄babile est qd̄ dicit̄ q̄ h lapis gestan-
tem se ad castitatem inclināt.

I ¶ Unde auget opes: z incantatus dat yba per
suasoria. z q̄ collo suspensus curat emittitum
z caducos morbos.

K ¶ Expertum autem est q̄ visum debilem p̄for-
tat: z oculus p̄seruat.

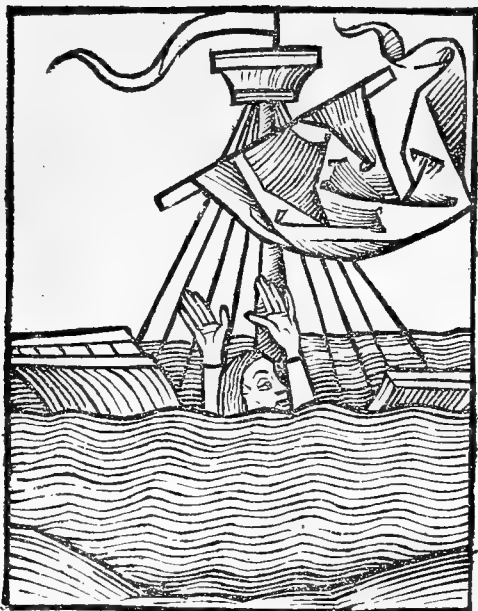
L ¶ Et bonam facit memoriā: z tempestatem
auertit. Et valet diuināibz: p̄pter quod que-
ritur a magis.

Capitulum. cxiiii.

A ¶ Agda z sandariso. ysid. Sagda est gem-
ma p̄rasini coloris apud caldeos. cuius
tanta vis est: vt p̄meantes naues e pfundo pe-
tat et carinis ita tenaciter adhereat vt nisi ab
rasa parte ligni vit̄ separetur.

Operationes

Capitulum. cxi.

Silenites et **Sirtite**. ysidorus. **Silenites** gemma transluet candido melleo /
q3 fulgore: continens imaginē lune.
Quam iuxta cursum ipsius astri perbibent in
dies singulos minui et augeri. Nascitur in
Persida.

Operationes.

¶ **Arnoldus**. **Silenites** est gemma Persidis:
cuius color est vt iaspidis. lunares motus ser-
uat. gestatusq3 languentes ac debiles curat.

¶ Ex libro de naturis rerum. **Silenites** lapis
est colore pulcher. maxime albo: rubeo: vario:
purpureo. quem portat **Indie** testudo. **Dozū**
quoddaz genus est quod vires vt herba. **Dūc**
qui portat in ore fertur diuinare futura. **Igne**
nunq3 frangitur. **Inter** dissidentes amorem re-
conciliat. pitricos curat.

¶ **Ysidorus**. **Sirtites** gemma est sic vocata:
quoniam in litore sirtium in partibus **Lucas**
nie primum est inuenta. **Duius** color est cros-
ceus continens intus stellas languidas et sub
nubilo renitentes.

¶ **Albertus** in lapidario suo inquit. **Lapis sei-**
lenites est lapis de quo varia referunt. **Dicunt**
enim quidam eum nasci in quodam genere tes-
tudinis **Indico**: et esse varium. dicuntq3 hunc
esse virentem. et in **Perside** partibus frequen-
tius inueniri: siue in **Arabia**. sicut inquit **Pli-**
nius aut hunc crescere luna crescente: et decre-
scere dicunt decrescēte luna.

¶ **Sestatus** autem fertur conferre presciētiaz
quandam futuroz: si sub lingua portetur. **pres-**
cipue pma luna et decima luna et decia existēte
Dicunt etiam q3 mane prima luna tantam ha-
bet virtutem in pma hora. **Decima** at existēte
luna in decima hora.

¶ **Et** modus diuinationis est q3 cum ponatur
sub lingua et cogites de aliquo negotio verum
fieri deceat aut nō. et si fieri deceat corde tenet
et infigit: ita q3 euelli nō possit. **Et** si fieri nō de-
ceat: statim cor desistit ab ipso.

¶ Fertur etiam q3 curat languentes pitricos et
debiles. **Docetiam** ait ysaac beniamin.

Capitulum. cxv.

¶ **Stellarius**. **Enax** in lapidario suo.
Lapis stellari est de genere marmo-
rum habens maculas ex auro. **Et** eius
est alius albus: qui dicitur **markasita**. **Alius** in
dus clarus celestis. et vocat lapis lazuli. **pro**

¶ **Et** lapidario. **Difficiles** gemas sup oēs ma-
ri reperit. nūq3 sciret nisi se daret inueniendā.
In medio siq3 des lapis nat' iste pfūdo. **Planes**
incautas petit e regiōe meantes. **Et** pre laben-
tibus tabulis herendo carine. **Ad** portū trahit
maris ignaris data nautis. **Et** si aut motu tas-
bule sic fixa tenaci q3 neq3 abrasa ligni sine pte
reuelli. **Duic** p'asin' color: regio caldayca tell'.

¶ **Ysi**. **Sandaritus** nascit in **Indis** loco eius-
dem nois. **Species** eius est q3 velut intra lucis
dū ignem intus auree gutte fulgent.

¶ **Constat** inter omēs qntum stellarū accedat
numero: tanto et precio accedere.

¶ lege lapis lazuli. 2 quibz minera fert vtrūqz simul. 2 quādoqz est alius coloris viridis. Et vocatur lapis crisoprassus: vt apparet si leges lapis crisoprassus

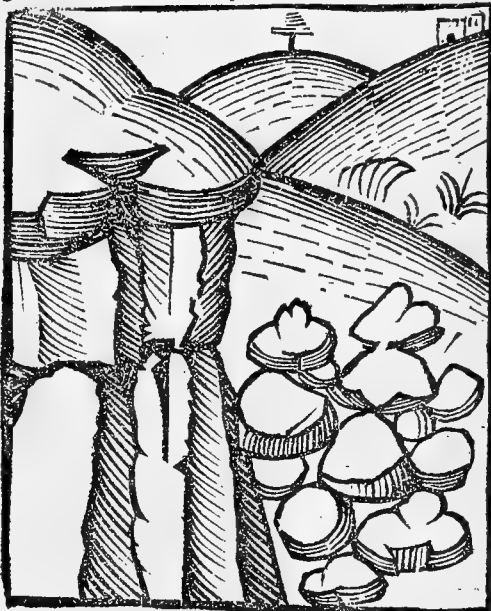
Capitulum. cxxvii.

¶ Pecularis. Albertus. Lapis specularis est lapis ad modū vitri spicūsus

Operationes

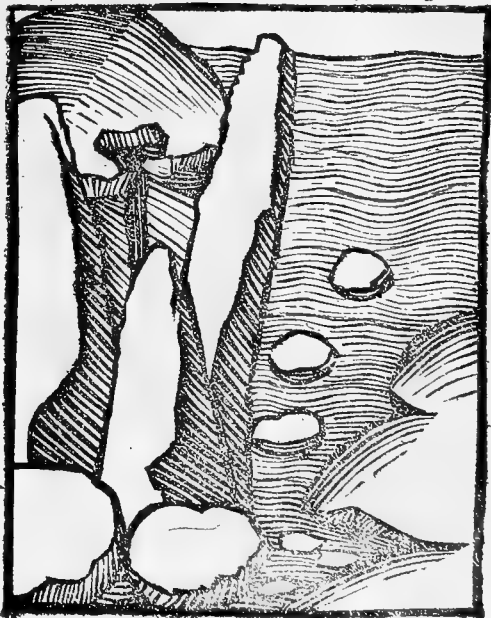
¶ Dicitur autē i hispanoz vbe segondia pmiti inuentus est. Ego autē vidi illū abūdantius iueniri: ita qd curbes inde onerant i diuersis partibz thetonie. ¶ Et vidi etiā i gallia inue-

niri cū gipso: qz e extremitas qdā. ¶ Affusus autē scindat i quilibz pres tenues: 2 sūt inde fenestre sic de vitro: nisi qz loco plūbi oportet ponere lignū. ¶ Sūt at tres spes eiusdē. vna vitz lucida sicut vitrū. alia nigra penit? sicut attramētū. ¶ Tertia citrina q vocat auri pigmētū vel arsenicū qd clari? est 2 nobili?

Capitulum. cxxviii.

¶ Istos. Enax in lapidario suo ca. pro prio. Lapis sistos e fusci coloris 2 sub rufi: oblongas aristas siue pinnulas nō hās erectas vt alumē scissum. ¶ Operationes. Enax. La sistos vires hz fortit? pstringētes.

Capitulum. cxi.

Spongia marina latine. grece tragel. arabice affegialbach. Sera. lib. ag. gre. ca. affegialbach. Affegialbach: id est spongie marime duo sunt genera. scz masculus et femina. Masculus orq pcasturas minutas habet: et spissas et albas. Feminave ro rotundas cavernas et maiores habet. Sz addit tertiu gen? duos lapides intra se habens et plurimas cavernas. Comburitur vero sicut calcidonium. Melior est illa que est ppinqua sue acceptioi. et est adhuc reseruas in ea de virtute qua acqsiuit ex mari: sz quando plonget tempus sue collectionis: euanescit virt? eius. et no est pueniens vt administrat in ope: nisi prius lauet cu nitro aut baurach: vel cu aqua ciner? que or stillata. Qui cenna lib. ij. ca. de spongia. Spongia est corpus marinu laxu raru. Et or q habet aial in eo cui adheret et no separat ab eo. Et illa que est recens est fortior et vehemētioris exsiccationis ppter fortitudinez nature maris. Et est calida in pmo et sicca in scdo gradu. Et ipsi lapis est ppinquus et min? calidus. et est fortis exsiccationis pprie qd ex ea est recens qn aduritur cum oleo. et similiter et? cinis. Dyascorides ca. de spongia. Spongie duo sunt genera. Masculus et femina. Masculus habet foramina minuta et spissa et alba. Femina vero habet foramina rotunda et magna. Et additur tertiu genus habes intra se lapides duos et plurimas cavernas.

Operationes

Serapion aucto. Galieni. Virtute habet exsiccatiua manifeste. et ideo virt? eius est q consolidat vlcera recentia cu suo sanguine cu madefit in aceto aqua vel vino fm diuersa tem corpore. Et abscindit fluxu sanguinis qui ex incisione accidit vl' combustione. Quando accipit sicca no habens humiditate in se et imbibit in asfalto iudai co: aut in pice liqda: et ponit sup locu fluxus: et ignis in ea acceditur: et valet incauteriu. Sed spongie combuste virt? est resolutiua. Et lapis q inuenit in spongia habet virtute que desiccatur: et fragit lapide qui est in rembo causat. Et ideo aucto. Dyascoridis. Due ex spongia est nonaz sicca no cu sua pinguedine fert vlceribz: et resoluit apostemat a flegmatica. Et agglutinat vlcera recentia qn supponit cu aceto vel aqua incarnat vlcera antiqua. qn apponitur eis cum melle cocto et apponitur cu aqua sola. Sed ex spongiis illa que est subtilis: le-

uis: non habet iuuamēti. Et vtimur spongia noua sicca in panno lineo ligata: que facta forma licini: et intromissa aperit orificia vulneru quado sunt clausa. Et bn ponitur sicca in vlceribz antiqs humidis ad q fluunt humiditates eoru. Et apponitur cu aceto et subitinet menstrua. Et quando comburitur sicut comburitur spuma maris. confert obtinie et abstergit oculum. Et quando lauatur post combustionē eius: est magis iuuatiua in medicinis oculorum. Et quando comburitur cum pice: confert fluxui maritricis. Et lapis qui inuenitur in spongia frangit lapide vesice quado bibitur cu vino. Quicena. Quando spongia aduritur cum oleo: et eius cinis confert disruptioni sanguinis ppter incisionem et apertionem. Inflammatur ex ea ignis sup locum et cauterizat cu hoc q ipa sit substancia retinens sanguinem. Et ex eo fiunt licinia que in orificijs venarum ponunt. et retinet sanguine et fluxum sanguinis. Et eius lapis subtiliat absq calefactione: et exsiccatur abstergit: et exsiccatur apothemata flegmatica. Et infundit in aceto et ponit sup plagas et solidat eas: et decoquit cu melle: et solidat vlcera pfunda: et similiter ponit sicca super ipa. Et infusa in aqua aut vino desiccatur vlcera humida antiqua. Et qn spongia aduritur cu oleo est conueniens curationi sputi sanguinis. Et lapis in ea in uetus frangit lapide in vesica apud aliquos. Galienus ait q frangit lapide renu tm: quia non transit vlq ad vesicam.

De Lapidibus

Capitulum.cxx.

Fordicies parietis balnei latine. arabice vasachi. Serapion li. aggregatoris cap. vasachi. auctoritate Galieni. est calida. et lenit et dissoluit.

Operationes

Serapion. Facit nasci carnes. et est conueniens scissuris que sunt in ano et emorrhoidibus que ponit super eas. **E**t quod de fordicie colligitur ex corporibus exercitantium: calescit et resoluuntur ex ituras dure solutionis. et est conueniens ulceribus renium. **E**t illa que colligitur ex corporibus luctantium: confortat nobis que sunt in matrice quando ponit super eas. et confortat sciaticae posita loco unguenti. **E**t fordicies que resperitur in vasibus in quibus oleum aduritur resoluunt multum et lenit. **E**t dixit in fordicie que est in corporibus luctantium finem quod ea est de puluere diuersificatur ab alia. **E**t fordes quod res vniuersaliter resoluunt apostemata indigesta. et conuenit apostematibus calidis mammillarum. et hoc quonia extringuit inflammationem eorum. **E**t prohibet cursum humorum ad ipsa. et resoluunt quod iam fluxum est ad ipsa. quoniam ipsa est composita ex puluere et oleo et fordicie corporis hominis. **S**ed fordes vasorum recipit acuitates a vase eris. et similiter est acutus oris. et fordicies auris confortat panaricio.

Operationes.

Idem in libro. xix. Ex genere silicium optimi sunt nigri quibusdam in locis ac rubentes. **A**lbi quoque contra vetustates incorrupti et in monumentis sculpti et incorrupti permanent: quibus nec ignis quidem nocet. **F**lam ex his etiam forme fiunt in quibus etiam era funduntur. **S**ed et viridis silex vebementer igni resistit ac nusquam copiosus est. et vbi inuenitur lapis non solum est. **S**olidus autem in cetero raro utilis. **F**luminis vero silex semper veluti madens est. hunc estate exhiberi oportet: nec ante biennium in structuris domorum inseri.

Capitulum.cxxij.

Succinum sine Succino. Alber. Succinum est lapis crocei coloris que greci electron vocant. inuenitur enim translucent sicut vitrum. vocabulum habet a materia que a succo vel guma arboris nascitur que pinus vocatur. lambra vulgariter vocatur.

Operationes

Hec. Confricat autem trahit folia paleas et fila sicut magnes ferrum. **D**icit autem quod profert portaribus se castitate. **D**e expertis autem est quod fugit serpentes. pregnantibus autem valere debet ad facilem parturitionem. **I**sidus. Succinum que greci electron vocant fului cerei coloris ferunt arboris succus est. et ob hoc si hic appellatur: constat autem eum non esse populi succum. ut phetonius fabula dicit sed pine arboris. **N**am accessus tede nitore flagrat. **N**ascitur autem in insulis oceani occidentalis. sic gummi densaturque crystalli rigore vel

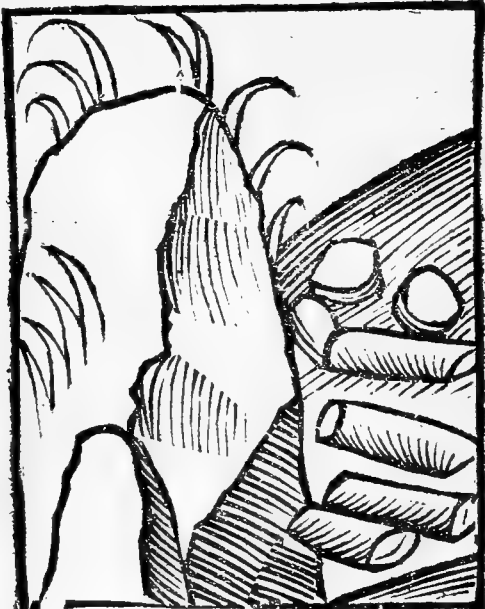

Capitulum.cxxj.

Silex. Isido. Silex est lapis durus sic dicitur: eo quod ab eo ignis exiliat.

A
B
C
D
E
F
G
H
I
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
V
W
X
Y
Z

S tpe. ¶ Ex ea fiit decoris gra agrestiu moni
lia femiaz. vocari aut a qbusda dz arpagae: eo
q attritu digitoz accepta calor aia folia pa
leafq zvestiu fimbria rapiat: sic magnes fer
ru. ¶ Et li. de na. rez. Succin^o est gema que
vulgariter appellat lambra. hic crocei color
est. z vt vitru aliqñ trallucet. ¶ Castitate^o por
tantibz pferre dz. Fum^o eius inuat parturien
tes: z fugat serpentes. pma qdes gutta que de
arboze pino fuit pura z lucida est. ¶ Et hec e
illa que in estate calida profilit. Reliquo vero
tempore fluens obscura est z immuda.

Capitulum. cxxij.

Sulphur. ¶ Isidorus. Sulphur terra e
ex actione calor excocta in essentia
sulphurea comutata. Aquosis z ter
restribz z igneis trafeutibz. Est aut aliud sul
phur viuū: videlicet qd tale est equale a terra
pducit. Aliud est extinctū siue mortuū qd ar
tificialiter parat: z in calamis ferreis fundit.
¶ Qui. li. ij. ca. de sulphure. Sulphur est oibz
notū. est ca. z sic. ad quartū pueniens. z e sub
tiliatuū z attractuū. ¶ Dyaf. ca. sulphur. oibz
bus est notū. Eligendū est viuū z colore lim
pidū z resplendens et plucidum sine lapide.
qd missum in focū viridē facit colorē z pinga
tur. nascitur in melosda z lipparia.

Operaciones

A ¶ Dyaf. Vir^o est ei q resoluit z abstergit. z q
resistit venenis maritimis z alijs silibz ei^o qñ
terit z puluerisat sup moxure. ¶ Et cōficat cū
spūto aut vrina aut cū oleo veteri. aut cū mel
le aut glutine albotin. ¶ Curat scabiē z egru

tudines in q eleuat cutis. z hoc q ipm aufert
ipas egritudines absqz hoc q impellat mate
ria ipoz ad interiora corpis. ¶ Et educit sas
niem ex pectore. z qñ trasglutit cū ouo sorbit
li: aut fit fumigiū cū eo pferat smari. ¶ Et qñ
fumigat mulier cū eo educit fetū. ¶ Et misce
tur cū glutine albotin: aut resina pini z aceto
cōfert scabiei vlcerose z empetigini: z macu
lis albis q sūt in vnguibz: z aufert morpbeā
¶ Et curat elephantiā: z silt cū resina z aceto
curat puncturam scorpionis. ¶ Et qñ misce
t cū nitro z fricat inde corp^o: aufert prurium.
¶ Et fumit in potu cū aqua vel ouo. sorbili z
curat yctericiā. z est bonū corize. ¶ Et qñ pul
uerisat sup corpus aufert sudorē. z qñ linitur
sup podagrā cū nitroz aqua pferit ei. ¶ Et cō
fert qñ fit fumigiū cū eo sorditati z obliuioi.
¶ Et misce t cū melle z vino: z curat attritio
nes aurū qñ linit cū eo. ¶ Qui. li. ij. ca. de sul
phure ca. est z sic. Et e ex medicinis ad albas
ras. pprie dum nō tangit ipm ignis. ¶ Et qñ
misce t cum gūmū albotin eradica vestigia q
sunt i vnguibz. z cū aceto ponit sup morpbeā
¶ Et ponitur sup adustione z vlcerationē: et
abstergit empetiginē: z pprie cū visco: z pprie
etiam cū aceto z cū nitro ppter puritū lau
tur ex eo corp^o. ¶ Et ipm est cū nitro et aqua
sup podagram linitū cōueniens. z cōstringit
corzā suffumigatū. ¶ Et administrat cum
aceto z melle sup cōtritionē aurum.

Capitulum. cxxiij.

Al. Sera. li. ag. ca. Balk. au. Dyaf.
Sūt ei^o due species. vna e q e ex mi
nera: z alia q e ex mare. z illa que e ex

De Lapidibus

minera est fortior. Et melior ex eo est non habens lapidē clari corporis: cuius partes sunt equalēs. et ex marino melior est alio equaliū partium. et etiā reperit in locis aquarū stantium.

Tres autē. Sal. Et sal quod generat in stagnis marinis assimilatur marino. Et iste sal fit in maritimis. Nam quoniam decrevit aqua vel strabit in tepibus estatis: coagulatur a calore solis adutere quod est in marginibus aque: et fit sal. Et hoc fit plurimum: eo quod aggregatur in loco illo ex adus sordidus: quod sunt multum calide. Et propterea quia euacuatio aque maris fit in loco arto. suba eius est grossa. et sapor eius est stipticus salisus. Sal vero quod est ex minera est grossioris substantie et fortioris stipticitatis. Et virtus eius est ea. et sic. in. in. gra. Sal sodome est sal quod generat in mari mortuo ubi est aqua amara. in qua si pisciantur pisces moriuntur. Et vocatur sic a nomine montium quod sunt prope illud mare. Sal quod effodit a mineris est minus ca. et minus subtile alijs. Comburitur sal secundum hunc modum. Pone sal in olla noua: et cooperi illam ne faldedo egrediat ab olla propter calorem ignis: et sepeli ollam in prunis et dimitte ibi donec adurat et crepet. deinde aufer ab igne: et potes discernere diuersitates salis a suo sapore. et hoc quod ille qui participat amaritudine resoluit. Sed quod est salisus solum cum resolutione sua stipticat et stringit. Et sal quoniam adurit est maioris resolutionis et minoris stipticitatis. Et flos salis est subtilior quam sal adustus. et sapor eius est acutus: et resoluit resolutione forti. et est flos eius spuma quod est supra salem. Sed puluis salis assimilatur spume salis multum. Et possibile est quod subtilia retinet et resolveret plus quam sal. et aggregaret quod remaneret de substantia ex corpore sicut sal. Et si tu capis pisces viuētes et proijcis in mari mortuo moriuntur statim. Ergo debes scire quod accidit propter amaritudinem quod est in ea: que quidem inimica est animalibus omnibus et plantis.

Operationes

A Serapion. Virtus salis est quod prohibet putrefactionem corporum eorum quod sunt parata putrefieri propter humiditatem superfluum que est in eis. Et sal maris quoniam extendit super corium et ponit super splenem: resoluit duriciem eius. **B** Diascozides capitulo de sale. Salis virtus est stiptica. et abstergit et mundificat et resoluit. Et auferit carnem superfluum ab ulceribus. Et cauterizat et prohibet ulcera fraudulenta. Et in perfectionibus medicinarum scabiei. Et auferit carnem superfluum qui crescit in oculo. Et liquefacit ungulam quod fit in eo. Et ingreditur in clisteribus: et est bonum apostematibus hydropicorum. Et quando miscetur cum oleo et aceto: sedat puritum. quando ungitur

tur iuxta ignem donec fudet. Et tunc facit in scabie ulcerata et non ulcerata. et in lepra et empetrigine. et quoniam miscetur cum melle et aceto et oleo et linit: conuenit squinatie. Et cum oleo solo conuenit apostematibus vulue et duarum amigdalarum. et cursui humiditatum ad gingiuas.

Et fit ex eo emplastrum cum saucibus ordei cocto et melle ad puritum. et ad fluxibilitatem gingiuarum. et ad ulcera corrosiua. Et fit emplastrum ex eo et semine lini ad puncturam scorpionis et cum origano et yfopo et melle ad morsum viperę: et cum pice alkytran aut cum melle ad morsum aialis: quod dicitur cerastes. et est serpens cornutus.

Et quoniam fit emplastrum cum eo et melle et oleo: resoluunt furunculos. Et quoniam miscetur cum origano et firmato: maturat apostematam flegmaticam et testiculos: et conuenit morsui rane existentis in flumine babylone. Et quoniam teritur et ligatur in peria lini et submergitur in aceto forti et miscetur cum isto. et ponitur supra morsum in quo est morsura aialis alicuius venenosi conuenit.

Et quando miscetur cum melle: conuenit sanguini mortuo quod est sub oculo. Et conuenit nocumento operum et fungorum perniciosorum. Et quoniam miscetur cum farina et melle: conuenit contusioni nervorum et attritioni lacertorum. Et ponitur super combustionem ignis: et non sinit locum vesicari. Et ponitur in hunc modum super podagram et conuenit.

Et fit emplastrum cum eo: et linitur cum yfopo: et prohibet herisipilam et formicam auferi in corpore. Et quando miscetur cum oleo prouocat sudorem. Et quando sumitur in potu cum vino et aqua: laxat ventrem. Verum tamen est malum stomacho.

Capitulum. cxxv.

Al armoniacū. Ser. Sal armoniacus est albor rubeus: et extrahit ex lapidibus claris duris. et est salius mortificatiuus multū. Desert ex coarsceni. et sūt ei? colores multi. Nā est ex eo niger et puluerulētū albo clarus sicut cristallus: et ē melior: et ē ille q̄ ingredit̄ in medicinis. et ē ca. et sic. in. iiii. g.

Operationes.

- A** Ser. Et abstersio? humorū grossorū. et abstergit et lauat et profert casui vulue et squinatie.
- B** Et diminit albedinē oculi seu pannū ei?.

Capitulum. cxxvi.

Al alkali.

Operationes

- A** Actoz. Sal alkali: vel alkal fit in hunc modum. Accipe de herba kali: que alio nomine vocatur yfien: et fac in terra foueam magnā: et imple foueam ex herba illa dum est recens et accende ignem in ea. Et quando erit illa herba combusta pone de alia sup eam: et fac ita donec fouea erit plena. et illa herba bene cōbusta: et dimitte extingui ignem et infrigydari cinere. Deinde de rege sub cinere soz uec. quia tu inuenies salem nigrum petrificatum vel coagulatum in magno globo in fundo fouee q̄ sal alkali vocatur. Et valet ad omnia vt sal armoniacum.

Capitulum. cxxvii.

Al indus. Qui. iiii. can. fen. i. de asperitate lingue inqt. Sal indus ē in colore salis et dulcedie mellis. Et ē suc carū qd̄ inuenit coagulātū sup cannā mellis in india sal loco ei? ponunt candi. lege zuccarū in trac. i. de ber. caplm vltimū rē.

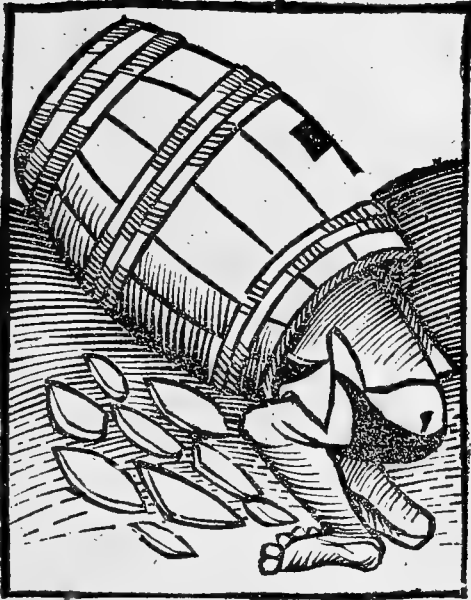

Capitulum. cxxviii.

Trachius. Enax in lapidario suo. Trachius est lapis niger. Nascit̄ in ponto annee q̄ est in egypto.

Operationes

- A** Enax. Trachius h̄s vires sicut gagates.
- B** Et de accēdi paz ab aq̄ s̄ extinguit ab ocl̄o.
- C** Hoc idē dicit Alb. in lapi. suo. cap. pprio.

Capitulum. cccix.

Et Artar⁹. Bartho. i. li. de ppetatibz re
rū. Tartaz ē vini feculētia in modū
terre v^l mollis lapidis circa ptes dolei indu
rata cui⁹ natura calida est z sic. in. ij. gra.

Operationes

Ide valet ꝑ scabiē: serpigine z impetiginē.
Cōtra capitis imūdicias. Virtutez enī bz
extenuandi: ꝑsumēdi: mūdificādi z laxandi.

Capitulum. cccc.

Erra sigillata latine. Brece lemmia
fragidos Arabi. Teumacon v^l hu

matū. Vera. li. aggr. ca. Teumacon. aucto.
Dyalco. Teumacon. i. terra sigillata. z est sig
gillū marinū. z est sigillū laice. z ē vna ex ter
ris almayū. Et multi ex lutz illi assimilantur.
Et color ei⁹ ē sūlis mogre: s; dīc cernit ab ea.
qz qñ tangit digitis nō adheret eis sicut mo
gra. z ē de viscositate i ea res parua. et ihusta
sigilla fiūt z almayū. Et color oim ē rubeus.
sed illa q̄ est vera ex eis fodit ex terra fundoz
sa. vbi nō ē arbor neq; herba neq; lapis. **B**
cipit igitur ex minera illa. z infunditur aq̄ do
nec dissoluit z spilat. Et agitat forzi agitatio
ne. inde dimittit donec resideat: z tūc abūcia
tur ab ea aq̄ q̄ supnatat cū facilitate. z postea
colligit qd̄ ē pingue z viscosus. z abūcit qd̄ ē
lapidosum i fundo vasis. deinde ponit illud
pingue ad siccādū donec sit sicut cera mollis.
z sic dimidit in frusta pua ex qb; fiūt trocisci.
z sigillat q̄ desiccātur in vmbra donec recez
dat aquositas et cōpletur desiccatio.

Operationes

Dyal. In suba ei⁹ est acritas. z ē in ea paz
rū stipticitas. z virt⁹ est q̄ desiccāt sine mor
di catioe. Et curat vlcera fraudulēta: etiā si fue
rint sordida. **E**t qñ cōficiē cū aceto forzi vt
fiat sicut lutū: z ponit sup vulnera recentia z
dimittit sic glutinat ea et curat vlcera antiq̄.
Et dissolue ipam cū q̄cūq; videbit magi cō
petere necessitati: sicut cū aceto aq̄ mixto aut
secaniabin: aut vino aut mellicrato. et cōue
nit iuuamēto manifesto hntibz vlcera i inte
stinis anteq; fiat putrida facta cristeri cū ea.
Postq; ꝑcellerit cristere cū aq̄ mellis: z po
stea cū aq̄ salis. Deinde cū succo plāraginis
z def in potu cū aceto forziter mixto aque.
At ꝑuenit morsui tyri et alioz aialii vne
nosoz: z canis rabidi qñ bibit cum vino lim
phato: et qñ linit sup locū morsus cū aceto. z
sūt oportet q̄ liniant oēs morsus aialii vne
nosoz. **D**einde ponat sup vuln⁹ foliū allij
agrestis. z post ē foliū centauree miors. et post
hoc ē foliū ppassij. **E**t medicamen qd̄ sumit
ex luto sigillato z grana iuniperi i q̄ admisce
tur ex bolo armeno qñtitas pua. qñ bibit ex
eo ille q̄ timet portione venenosaz pbibz nocu
mentū ei⁹ ab eo. **E**t sumit eas in potu illi q̄
iā supserūt medicinā: dū ipa ē adhuc i stoma
cho suo. ꝑuocat enī vomitū: z expellit nocu
mentū ei⁹ ab eo. z sumunt eā in potu illi q̄ tam
sumperūt medicinā venenosaz dū ipa est ad
huc i stomacho suo. **P**rouocat enī vomitū
z expellit nocumētū ab eo: z liberat eū a mor
te. **E**go fui exptus i illis q̄ biberūt cantari
des et lepozem marinū. nam dedi eis i pom
U iij

A
B
C
D
E
F
G
H
I
K

De hac medicina: et feci eos vomere statim et enaserunt. neque passi sunt aliqd accidens malum ex veneno ipsorum.

¶ Iterū Dyascoides capi. de terra sigillata qd incipit Lemnia fragidos: fm trāslationē grecā. Terra est ex clauca sordida et

¶ Et idem fm trāslationē arabicā. In luto si gillato ē virtus qd qm sumit in potu resistit medicinis mortiferis et oibus venenis forti contrarietate. ¶ Et quādo bibit aliquis ex eo: et post sumperit in potu medicinā mortiferam facit eam egredi p vomitū et nō nocet ei.

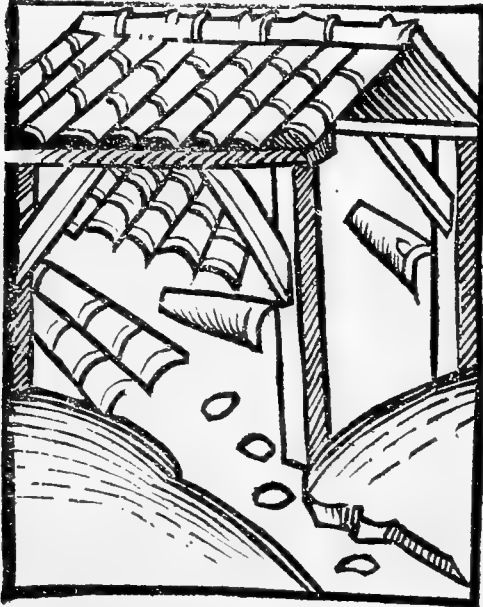
¶ Et est pueniens moribus et puncturis veneno forū animalū. Et ingreditur in pfectionibus plurimum medicinarū compositarū.

¶ Et idem Sera. auctori. Alcausi. Terra sigillata est bona si pulueriset ex ea in os. vnde de fluit sanguis. stringit enī eū statim: et non est medicina qd abscindit oēs fluxus sanguinis sicut ista. ¶ Et idē aucto. Pauli. Quādo ponit sup adustionē ignis nō sinit locū vesicari. et dat ex ea in potu post casum in qd cōtinetur lesio interiorū membrorū liniunt cū ea membra post pcussione et casum et attritionē. et p̄hibet ea ab apostemate.

¶ Et si fuerit solutio p̄tinitatis cōsolidat. et est de melioribus medicinis p̄tra venena.

¶ Paulus ca. de terra sigillata ca. est et sic.

¶ Quicēna de viribus cordis. Terra sigillata temperate cōplexionis est in caliditate et frigiditate conformis humane cōplexioni: nisi qd ei⁹ siccitas maior est humiditate. Dabet enim virtutē nōabilem confortandi cor.

Capitulum. cxxxij.

¶ Regula latine. grece later. arabice cas sef. Sera. li. aggre. ca. Casef. auctoritate Dyasco. Casef. id est regula.

Operationes

¶ Regule atanoz qm sunt bene aduste: habēt virtutē cauterizatiuā. ¶ Et ppter banc causam qm miscetur et linitur cum ea: cōfert pruritū et borbor: et confert podagre. Et quādo miscetur cum ceros⁹ resoluit apostemata dura et scrophulas. ¶ Et idem auctoritate Basiliē. Regule laterum virtus est abstersiua. et maxime regula atanoz. ¶ Et virtus eius est qd abstergit et desiccatur. et p̄prie illa que est ex atanoz que est fortior alijs. ¶ Et ponitur p̄ppter banc causam in vnguentis que dicuntur manfastas. ¶ Et est vnguentū in quod ingreditur huiusmodi testa medicina bona ad vlcera cōsolidandum et incarnandū ea.

Capitulum. cxxxij.

¶ Opazion. Albertus. Topazion ē lapis sic vocatus a loco sue p̄me inuentionis que fertur vocari topazis insula. et quia auri similitudinē protendit. Sunt autē due species in hoc genere lapidis. quarum vna est similitis in omnibus auro: et est preciosior. illa est croceum magis tenens colorē qd auri. et hec vtilior est.

Operationes

¶ Albertus. Expertus est in nostro tempore qd aqua bulliente si imitrat ita sicut defertur facit qd statim man⁹ immissa extrahit sine lesione. et hoc fecit Parisi⁹ yu⁹ de nostris socijs.

De Lapidibus

B
E
D
E
F

¶ Dicunt etiā q̄ valet cōtra emoptoicā z lus paciam passionē. Hoc autē certū est q̄ speculū est lapis iste. z idolū obiecti corp̄is sicut speculū concavū vīsum rēp̄sentat.

¶ Et nascitur in om̄icho. hunc cū aliq̄s tenet in manu dextera cōtra solē radios emittit. z ignem euomit vt videns miretur.

¶ Nam qui eum portat circa sinistrū brachiū om̄es turbas cōtemnit. Hoc locuste z grādines a fructibus remouent. z ardozem venenis defruescere facit.

¶ Aristoteles. Topazion cum ponit̄ sup̄ hominis vulnus cessat fluxus eius. Est autē illud genus q̄d si supra rem bullientē suspenditur: cessant ampulle ipsius.

¶ Et libro de naturis rerum. Topazius ille cuius color auro similis est. hic magis p̄ciosus est. Aliud autē genus est multo lucidius z colore magis tenuē: sed deterius. Dicitur lapis inter cetera que facit dicitur etiam iram luxuriamq̄ restringere.

Capitulum. cxxxij.

¶ Turchois z Theogolit. Arnoldus. Turchois est lapis: cuius color est flauus in albus vergens a regione turcia dicitur in aqua nascitur.

Operationes

¶ Et est virtus ei⁹ vīsum p̄seruare saluum. ¶ Etiā a nociuis extrinsec̄ casib⁹ duz est sup̄ ip̄m bilaritatē q̄z inducit. ¶ Alb. Turchois est lapis flauū coloris viridi candēs. ac sic lac penetrauerit in flauū colorē. z resulter p̄ ip̄m ad sufficiē. Est autē nō p̄picu⁹ neq̄rarius.

A
B
L

¶ Dicit autē q̄ vīsum p̄fortat. a nociuis casibus defendat se portantē ¶ Holin. Theogolitus est lapis oliue nucleo similis. Spernitur cū videt̄: s̄ vim alioz vincit bonis remedijs. ¶ Solutus quippe bantus pulsus calculis: renūm dolorem ac vesice leuat.

D
E
F

Capitulum. cxxxij.

¶ Turbia. Sera. libro aggre. ca. turbia Turbia ex ea ē q̄dā q̄ fit i fornacib⁹: in q̄bus citrinat̄ es z colligit z reponitur. Sed illius q̄ fit in mineris sūt tres species. Nā ex ea est alba: z ex ea est viridis: z ex ea ē citrina imbibita rubore. z minere turbie indie sunt in litorib⁹ maris p̄pe regiones indie. z melior haz est alba. que cum aspiciē vīdetur q̄ habeat supra se salem. z post ip̄am est citrina. sed in viridi est asperitas. et est p̄fortata: z defertur ex maritimis. Et alba est subtilior omniū speciez turbie. z viridis est grossior: scilicet illa q̄ cū foraminib⁹ est. ¶ Dyaf. ca. de turbia. Sunt eius due species. Una ē leuis alba. Alia est minus leuis ea. Generatur autē turbia quādo accipit̄ climia z pulverizatur sup̄ es in sua citrinitate. z apponit̄ in ip̄m climia vt fiat clarū citrinum. Eleuatur ergo ex climia fum⁹ z adberet parietibus. z est turbia. Et turbia quidē nō est solū p̄pter tincturam eris: sed ē absq̄ hoc q̄ p̄t fieri ex climia absq̄ citrinitate eris. Melior ex eo fm Serapionem est: que fit in cypro. Que quādo rotatur aceto emittit odorem eris. cuius color est similis colorī refine. z sapor: similis sapore luti. Et quando ponitur super p̄unas aggragatur partes eius. et fit color eius similis

U
v

colori eris. et quoniam tangit non habet asperitatem: et est leuis. **D** potest enim quod inueniantur hec omnia in ea. aliter autem non est bona. **L**auat autem turbia in hunc modum. **A**ccipit sicca vel cum aqua mixta et ponitur in pecia lini non rara. et ponit in aqua pluuiali. et mouetur petia in aqua. et quod est de thuria bona electa subtilius egreditur de petia in aqua. et id quod est in ea ex sorde et grossum remanet in petia. et post hoc dimitte residere. deinde proijce aquam cum turbia in vase alio mundo. et quod remanet in fundo ex graui oneroso: abijce et dimitte aquam clarificari. et proijce eam cum facilitate. et itez infunde super turbiam aquam aliam et agita: et fac ut prius. et hoc tadium ut nihil arenosi remaneat. et aqua superstant remaneat clara. et cum hec feceris proijce aquam et sicca thuriam. **E**t quidam sunt qui dissolunt turbiam in aqua donec fiat sicut mel. et ponunt eam in petia. et suspeditur petia super vas et colatur ex ea quod potest: et restringunt petiam restrictione pauca ut amplius egrediat. et proijciunt super ipsam aquam multam et mouerit. et quod natat in superficie aque colligunt cum lana. et illud quod natat est pinguedo. ponunt eam in vase nouo mundo. deinde cum mouerit residuum motione leui: et proijciunt in vas aliud. et quod remanet in fundo ex arenoso abijciunt. faciunt hec sepe donec nec nihil arene remaneat. **L**auat autem turbia cum vino similiter. et illa que lauatur cum vino est plus stiptica quam que lauatur cum aqua.

Operationes

A **D**yscorides. **V**irtus turbie est stiptica in frigidativa. replet vlceres. carne conglutinat. desiccatiua est desiccatione pauca.

B **E**t qui vult assare turbiam: terat eam stritione forti. et conficiat eam cum aqua et faciat trociscos: et ponat eos super testam: et ponat super prunas. et voluat trociscos cum assiduatione donec desiccentur et fiant rubei. **E**t scias quod accipit turbia etiam ex auro: argento et plumbo. et illa que accipitur ex plumbo est secunda in bonitate ab illa que fit in cypro. **A**liqui autem egerunt turbiam et non possunt inuenire. sed nos scimus medicinas equivalentes in bonitate. et similes virtuti eius quas volumus hic docere: et modum earum: et qualiter fiant.

F **A**ccipe ex folijs mirti cum folijs et granis eius recentibus sicut sunt. et pone in vase terreo crudo. et cooperi vas coopertorio habente multa foramina: et pone in fornace figuli. **E**t quoniam decocta fuerit terra vasis et facta testa. aufer quod est in ea: et pone in vase alio crudo. et pone itez in fornace sicut prius et sine coqui. et extrabe quod est in eo: et laua cinerem illum sicut laua

tur turbia et vtere. **F**it autem hoc idem ex folijs et summitatibus oliuarum eadem disciplina: et maxime siluestrium. **E**t fit ex citonijs postquam inciduntur per frustra: et abijciuntur semina. et ex galla et ex moricelsi albis immaturis et desiccatis in sole. et ex summitatibus arboris graniviridis: et ex floribus vitis agrestis. et ex summitatibus arboris masticis. **E**t quidam accipiunt folia arboris ficus: et desiccant in sole: et faciunt ut diximus. **V**irtus turbie ablute est sicca et plus desiccatiua omni medicina. et ingreditur in siccum quibus curantur egritudines oculoꝝ. **E**t est vna de melioribus medicinis cum quibus curamus vlcera que sunt in ano et virga et pectine. et desiccatur humiditates que veniunt ad oculum: et prohibet eas venire et ingredi tunicas eius.

Capitulum. cccxx.

Arach et venix. **I**sidor. **A**rach siue sanguis draconis est secundum Aristotelem lapis. **S**ecundum medicos succus herberubetis coloris: ut apparet superius in primo tractatu de herbis capitulo. cccxxij. de S.

Operationes

Virtus eius est contra quolibet fluxum: ac precipue sanguinis. et ex eo atque argentovino algala fit. **I**sidor. **V**enix est lapis armenicus qui est coloris subalbidi. hic valet contra melancoliam. **L**etra vitium splenis et par. **E**t passione cordiacam. et ad omnes fantasticas visiones.

De Lapidibus

Capitulum. cxxxij.

Vegēana et Unio. **Ysi.** Vegēana ita
lica gēma ē ab vegetānis repertanis
gra facie albis intermicātibus notis.

Operationes

A **Et** li. dena. re. Unio lapis ē i insula capue
sic dicit: q̄ p̄tutez nobilitate ē vnic̄. hic tate
continuat̄ ē q̄ nulla i eo p̄t̄ venaz vel squas
maz diuisio. s̄ plan̄ ē ad modū glaciē. **Pa**
turalit̄ t̄n apit se p̄rozē celi ip̄m̄q̄ in se recipit:
et continet t̄nto t̄pe q̄nto mulier ferū gestat i vte
ro suo. **Et** tūc t̄adē illū rozē p̄ t̄arā morā i la
pidē iā ouerfuz. emittit q̄si ferū suū aluūq̄ ite
rū recludit q̄ nullū in eo p̄t̄ diuisiōis vestigi
um. **Alteri** v̄o nūq̄ p̄dicto apiet̄ modo. In
mane q̄dē ē desup mare: ibiq̄ recipit celi rozē
deinde ad fundū maris descēdit. ibiq̄ receptū
et in serozē illū ouerit i lapidē. **Et** lapidas
rio. Tollit e cōchis spēs memorāda marinis
Unio dicit̄ ob hoc q̄ ab vno tollit vn̄. Mes
dū duos vel plures nūq̄ sil̄ inueniunt. **Cui** ad
ornatū laudat̄ candida forma. **Cū** deceat ves
tes deceat cū nil min̄ auz. **Lōche** t̄p̄ibo cer
tis reñant̄ hiātes. In celū patukū rozes bau
rire sup nos. **Et** q̄bo orbiculi cādētes cōcipi
unt. **De** matutino sit clarior vnio rozē. **Ros**
vesp̄tin̄ fer̄ soler edere fuscus. **Et** iuuenes
cōche dāt baccos cādidozes. **Obscurat** fer̄
conchaz grādior etas. **Quāto** rozat̄ fuerit
plus aeris haustu. **Tanto** maiorē gignit cō
ceptio baccam. **Ultra** semiuicē sed crescere
nulla putat. q̄ si celsa micent tonitru cōuersa
chorulca. **Lōche** diffugit̄ subua formidū

ne claufe. Sic intercepta conceptio deparit
haustu. Et fit abortiuū q̄ ceperit inde creari
Insignes baccas predā maris india gignit,
Dignit et insignes antiqua britania baccas.

Capitulum. cxxxvij.

V **Esicet** et **Dolaris**. **Qui** cēna. **Lapis**
vesice est q̄ in vesica generat̄. Dicit̄
idem libro. ij. in pp̄rio ca. **Dixerūt** q̄
dam q̄ lapis vesice sumpt̄ frangit lapidē res
num et vesice. **Sed** **Salien** dicit: q̄ nihil ho
rum est. **Item** **Quicenna**. **Lapis** molaris oī
bus est not̄. et est stipticus: quare medic̄ vta
tur ad illa que indigent stipticitate et̄.

Capitulum. cxxviii.

Viride eris. Vel eris erugo latie. grece aeris erugo. arabice ziniar vel besas erugo. **D**yascorides caplo aeris erugo. Alia est saricia. alia granata apud aurifolioses. alia vermiculosa appellata ob similitudinem forme eius. alia cōfestibilis. alia fossilis. **F**it autem rascia hoc modo. **S**ume vas cui si os equale cum cetero corpore. et adiecto aceto acerrimo immittas squamā prepurgatā eris cipi et suspende vase ne aceto tangat. et sic muni. ne in aliq loco spiramē admittat: et post decē dies aperias: et rade qd adberet lapidi. et qd radif habeto. perugine eris. **E**st et alia pfectio q sic fit. **M**itte acetuz fortissimū in vas eneum: et cooperi alio vase eneo: sed meli⁹ est vt cauū vas sit ad minus equale. et sic muni vt supra: et post dies decem rade vas ipm et collige eruginē q in vase fuerit. **E**t est tertia pfectio q in hūc modum fit. **F**ac laminā eneā: et in vase vbi acetū est mitte. ita q acetū nō tangat: et muni vt superi⁹: et postea collige. **I**dem etiā poteris cū vinacia arefcere ceperit. submitte laminas vinacie: et post dies decē colligēs. **F**it etiā et de limastura eraminis sic. mitte acetū et agitā decies in die in vase simul mīssa limaturā. et sic expamit et colligif. **D**icitur etiā q nascit in metallis. **U**num autē gen⁹ est cipiace eruginis quod sup eramen inuenitur. **A**liud qd in speluncis distillat edicitur. quod sup eramen est parum est sed bonum. quod distillat albū est et nigrum. **A**dulteratur etiā plurimis admixtis: scz pumice aut marmore tunso: aut calcanto. sed circi⁹ hoc agnosci potest. tacto bumore duobz digitis cū fricatur. et si marmor album aut pumice habuerit: nō se soluet. si vero calcantum nigrescit in digitis. **E**ruginis vermiculose genera sunt duo. **U**num genus est quod foditur. **A**lterum vero quod conficitur sic. **M**itte i mortareuz enē acetum album fortissimū quasi cotilam dimidiā. et tam diu tere qd diu inspissetur. **P**ostea vero mitte stipterie rotunde. 3. iiii. salis marini optimi. et salis nutri equale pondus. et tere diebz canicularibz qd diu inspissetur: et colozes eruginis faciat: et sic vermiculos fac. **E**t si volueris vt limpidum exeat et lucidum. **M**itte aceti partem vnā et olei veteris partes duas. et omnia supradicta equaliter. **M**ulti vero accipiunt eruginem rasciā: et mixto gummi faciūt vermiculos et vendūt: sed inutilis est. **I**ste confectioes eruginis virtutē habet eris vsti sed fortiozem. **O**mnibz autē melior est illa q fodi

tur. secunda que raditur. tertia que conficit. **B**ulcasim i libro qui vocatur seruitoz. **S**ūt multi qui adulterant ziniar: id est viride eris cum multis rebus sicut cum pumice: et cum marmore pistatis. **E**t sunt qui miscent cū calcanto. **E**t qui vult cognoscere illud quod est adulteratum cum pumice vel cum marmore madefaciat manum suam in aqua: et ponat super ipsum: quia statim dissoluetur. **E**t sunt q masticant ex eo cum dentibus. et sic precipiunt lapides. **E**t discernitur id quod est adulteratum cum vitriolo: ponendo ipsum in lamina ferrea super ignem. **E**t si continet aliquid vitrioli: quando erit combustum fiet rubrum. **S**ed illud quod non est adulteratum remanet in suo colore et sua figura. **E**t meli⁹ ex eo in nostris partibz est quod est magis viride. fortiozis odoris adurens gustum fortis operationis.

Operationes

Dyascorides. **O**mēs erugines virtutē habent stipticā termanticā. **C**aliginem oculoꝝ detergūt. lachrymas puocant. **C**icatrices oculoꝝ attenuant. **P**ascencia vulnera curāt: et sine tumore ea conseruat.

Melle et oleo addito et cera cicatrices inducendo: vulnera sordida sanāt gutta armoniaci mixta. et facta sicut colliriū fistulas curant: durāt cicatrices: mollūt et gingiuis putridis: et canceratis vtilissime adhibent. **P**alpebras attenuāt melle mixto et inuncto.

Mixta vero resina terbenitina: ere vsto et nitro leprosos curat. **F**istulas admixto sale armoniaci medicatur. **G**rossas quoqz et asperas palpebras cum melle curat.

Comburitur vero sic. **M**itte in sartagine minutas partes eruginis: et pone in carbonibus igneis qd diu colozes cineris faciant. et postea cum frigerint vttere.

Multi vero in cacabum crudum mittūt. et sic comburunt.

Bulcasim in libro q vocatur seruitoz. **C**omburitur ziniar in hūc modū. **A**ccipe ziniar et pone in patella terrea sup ignem: misce quos usqz videas colozes ei⁹ immutari: quia vertitur in colozem tuthie: et post aufer ab igne et sine tepescere et collige et serua et vttere.

Et habeas de ziniar qd generat in mineris in insula cypri. qd apparet super aliquos lapides est parum verum. id quod inuenit in mineris est maioris quantitatis et pulchri coloris. sed nō est bonū. ppter nimiam quantitatem que admiscetur ei ex lapidibus.

De Lapidibus

Capitulum. cxxxix.

Vitrum. Plin. li. xxxvi. Vitri hoc be-
 pmo dicitur fuisse origo. Phenix syrie pa-
 ludem habet q̄ candebea dicitur: ex q̄ be-
 lus annis nasci creditur: q̄nq; milium passuum
 spacio in mare pfluens iuxta ptolomaydē co-
 lonia lentus. hic currit in calibus potu. Sed
 ceremonij sacer vado limosus pfundus. Du-
 ic nō nisi repulso mararenas fatent q̄ flucti-
 bus volūtate nitescunt de tritis sordibus. Dūc
 et iā marino credunt alstringi morū nō prius
 vtiles. Quingentoz nō amplius est passuum
 littoris spaciū. Idq; tantūmodo p multa se-
 cula gignēdo fuit vitro zc. **A**r li. de vaporibus.
 Vitruū aliqñ fit ex plumbo ac terra sub-
 tili absq; cinere silicis ac feni. Plumbuz enī
 aliqñ est euaporans: aliqñ cōuiscans. Unde
 admixtum cum terra subtili terrepates il-
 las cōuiscat. Et dissoluit in parte p actiones
 caloris: admixtaq; puluere cum terra subtri-
 li. Accipit a terra desiccationē. z cetera. Itē
 vitruū fit ex cinere herbe spinose nascentis in
 littoze maris. Dicūt quidā q̄ sunt tribuli ma-
 rim: sed falso. imo vocatur herba vitri.

Operationes

Serapion li. ag. ca. Lugēg. i. vitruū. ex eo ē
 lapidosum: z ex eo est arenosum. z qñ incen-
 duntur: z miscetur cū eo lapis magnes coag-
 ulatur corpus suum ppter plumbeitatem q̄
 est in eo. **V**irtus ei⁹ est calidū in pmo gra-
 du. siccum in tertio. Et ingreditur in multis
 cobol: z aufert fursures capis: z lenificat ca-

pillos z barbam. **E**t quādo fertur et bibit
 cū vino albo z subtili frāgit lapidem inuesti-
 ca. **E**t idē auctoritate Aben mesuay est ca.
 z sic. z est bonū pulmoniz casui capillorū. et
 vitri sunt plures colores. nam ex eo est albo.
 fortis albedinis sicut cristallus. z est melius
 alijs. **E**t ex eo est rubeus z citrinū z viri-
 de et azulinū. z dicitur q̄ vitruū est lapis stultior
 alijs lapidibus. **E**t est inter lapides sicut stult⁹
 inter homines. Nam ipm inclināt ad omnem
 tincturam. Et est facilis dissolutiōis in igne
 a quo extractū cito petrificat z coagulat.

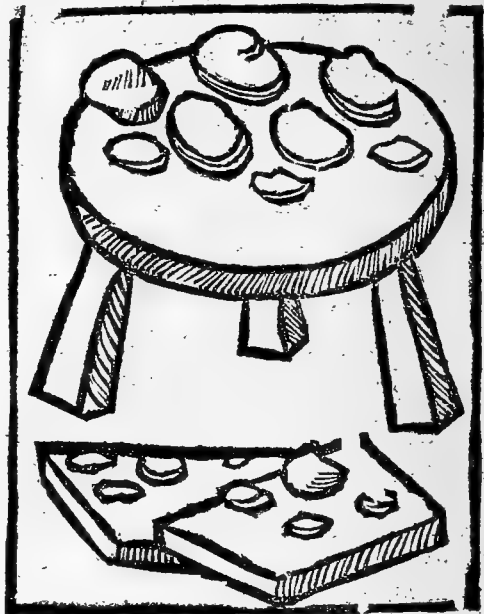
Isidorus li. xxxix. Vitruū dictū est: eo q̄ vlti-
 mus pspicuitate trāslucet. z quodāmodo clau-
 sus p̄z. leuib; aridisq; ignib; cōcoquit: adie-
 cto cipro z nitro. cōtinuisq; fornacib; vt es li-
 quetur. z masse fiunt postea ex massis rursus
 fundit in officinis. z aliud flatu figurat. aliud
 toro terit. aliud argēri modo celat. **T**ingit
 etiā multis modis. ita vt iacinctos et saphi-
 ros virides vincet z omices: vel aliaz gēma-
 rū colores. Nec alia speculis aptior materia
 vel picture accommodatior. ferunt autē q̄ su-
 tyberio cesare quidā artifex excogitauit vis-
 tri temperatū: vt flexibile esset z ductibile. q̄
 dū admittus fuisset ad cesarē: porrexit ei fia-
 lam: quā ille indignat⁹ in pauimētū proiecit.
 Artifex autē sustulit fialā de pauimēto q̄ cō-
 plicauerat se tanq; vas enēū. deinde marcū-
 lum de sinu protulit z fialaz corripit: hoc facto
 cesar dixit artifice. **N**ūquid alius scit hāc cō-
 dituram vitrorum. postq; ille intrans negauit
 alterum hoc scire: iussit eum cesar decollari.
Nedum hoc cognitum fuerit: aurū pro luto
 haberetur. Et omnium metallorū precia abstra-
 berentur. Reuera si vasa vitrea nō frāgerentur:
 meliora essent q̄ aurū z argentū.

Philosophus. Vitruū pspicuitate translus-
 cet qd̄ in metallis nō cōtingit. Et quod in eo
 clausum est siue liquor siue alia res. exterius
 patet nec est de porositate. **T**unc enim splen-
 dor feriens supra vitrum pictum: cum in po-
 ris nō sit. Pictura inquam veniens ad oculos
 lam: apparet fm similitudinem picture fenest-
 re per quam ferit. cuius oppositum sepe vis-
 demus. **F**it autem vitrum ex terra z herba z
 lapide z planta. **F**it etiam de cinere fene z fis-
 licis. etiam quādoq; ex admixtione plumbi.
 albumine etiam oui decocto.

Auicenna. Vitrum est inter lapides: sicut
 stultus inter homines (sicut superius dictū
 est) declinat enim ad omnem tincturā z fran-
 gitur z absconditur cum eo: scilicet impsona-
 liter. **E**t est autem calidum in primo: siccum

In secūdo. In ipso est stipticitas et subtilitas. abstergit dentes et oculi: et eius albugine delit. Dūdat et furfures quādo cū eo fit ablutio. Facit oziri pilos inunctū cū oleo sambucino. adustum autē forti⁹ est: qđ ex eo tritū est et adustum fert valde lapidi vesice et renū vino bibitū. ¶ **Constatinus** libro graduum. Vitrum calidum est in primo. siccū in tertio. In multis collirijs vile est: et cōtra empetrigine valet. ledit furfures. capillos subtiliat. puluerizatū et cū vino bibitum lapide vesice frangit. ¶ **Plateari⁹**. Vitrum frigidum est in primo. siccum in secūdo. Inde fit vnguentū qđ valet ad scabiē. valet etiā ad serpiginem. Sed puluis eius cum terebentina vel gūmi prunorum in aqua ad ignē resolutō cōficiat: et inde pars inungatur. Fit autē vitrum ex terra. fit etiā ex herba. ¶ **Et libro de naturis rez.** Vitrum si diligēter teratur et cum vino ribano: id est forti bibatur. lapides qui sunt in renibz frangit et eicit. Puluis vitri deorsum in stipite infra coricez arboris sup quā pulliscant cori vel cornices iniectus. prohibet ne vniqz ad exit⁹ pulloz aperiant ova eorum. ¶ **Baro** etiam festinantius coquenda statim decoquitur per appositionem frusti cuiuslibet materiei. quod tamen citius fit si vitrum de cinere filicis sit ac feni. ¶ **Rasi** in libro de aluminibz. Vitruū est ex partibz mercurij: et vincens supra naturas est frigiditas et siccitas. liquefacit ferrum et omnia corpora. facitqz ea currere infusione. Si autem infundis vitrum quemcumqz colorem projicis sup ipsum retinet. ¶ **Alchimista**. Vitrum est inter lapides sicut amens inter homines. Nā recipit omēs tincturas. cito in igne soluit: et cito ad lapideitatem suam reuertit. Dillificat et mundificat et liquefacit omia corpora. deinde subtrahit se ab eis p̄fusionem. sicut sal p̄ lauationem. deniqz sal et vitrum dne sunt res in quibus est totum secretum artis. Nec lapis posset fieri sine eis: precipue sine sale. ¶ **Item** ex libro de naturis rez. Vitrum dicitur esse de partibus Mercurij. nescio qua de causa: nisi quia recipit tincturam et colorem: et ipm etiam ferrum soluit. omniaqz corpora dissoluit et dissuere facit. sicut autem aqua de natura frigida igne calescit. et postq̄ refrigerat frigidissima fit. sic et cinis de q̄ fit vitruū cū siccus sit: si humectat p̄ liquefactionē: postea desiccatur sicillim⁹ erit. ¶ **Plini⁹** lib. xxvi. In genere vitri et obsiana numerant ad similitudinē lapidis quē obsidi⁹ in erbio pia inuenit. Est autē coloris nigerrimi et trās-

lucidi aliqui visu crassoze et in speculis partem p̄ imagine ymbzas reddente. gēmas ex eo faciūt multi. Vidimusqz et solidas imagines diui Augusti capti crassitudinis huius materia. que etiam pro ipso miraculo obsianos quatuor elephantēs in concordie templo dicauit: sit et obsiana tincture genere ad escaria vasa totum rubeus vitrum non trās lucens hematinon appellatum. Actoz. Et sic de vitri ozigine et natura et de operatiōe ipsi⁹ in alchimia et virtute i medicinis dicta sufficiant.

Capitulum. cxi.

Vitriolum. Sca. li. aggreg. cap. Zeg. aucto. Galieni. Vidi i mineris tres venas extensas vnam sup aliam per longum spaciū. et vena inferior erat zeg nigrū id est vitriolum nigrū. et vocat markasita. Et secūda que erat supra eā est colcotar vel calcitris. et tertia que erat superior est zeg viride. et est vitriolū vel calcantū. et hec est zeg nigrū. cōuertit et fit colcotar. et colcotar fit zeg viride: id est vitriolū. Est aliud vitriolū rubeū. et omēs tres species diuersificant adinuicē in subtilitate et grossitudine. quoniā grossius ex eo est zeg nigrum. et subtili⁹ est zeg viride. colcotar est mediū inter hec duo. Et vit⁹ istoz omnium est adustiuā comburens carnem. et faciens escaram duras. et est stiptica. et vitriolum viride et colcotar dissoluitur neqz liquefit: quia coagulatio eius est petrificata fortis. Zeg vero viride est maturatiū a calore suo naturali maturatiōe ampliori q̄ colcotar.

De Lapidibus

Operationes

A Idem auctoritate Dyascozidis. Reg aliud est babilonicum et aliud ciprense. et babilonicum melius est durum: quod cum frangit habet interius maculas albas.

B Et virtus eius est sicut virtus calcitis: et comburitur sicut ipsum. Et ciprense habet colorem aureum versus colorem eris frangibile venenosum: sicut alumen: interius habens maculas splendidas similes stellis.

C Et melius ex eo est recens: mundum: frangibile. Illud autem quod defertur ex babilonia est melius et fortius in omnibus quam ciprense preterquam in medicinis oculorum. Nam in hoc est debilius ciprense. et habet virtutem stipticam.

D Serapion auctoritate Dyascozidis. Vitriolum est calcantum. habet virtutem stipticam constrictivam adustivam. et quando sumitur ex eo in potu. scilicet cum hydromelle: expellit lumbricos et ascarides.

E Et quando sumitur in potu aufert non cum tum fungorum: faciens enomere. et ponitur ex eis pulverem in naribus: et costringit sanguinem fluentem ab eis.

F Et quando ponitur ex eo in naribus distillato in aqua mundificat caput.

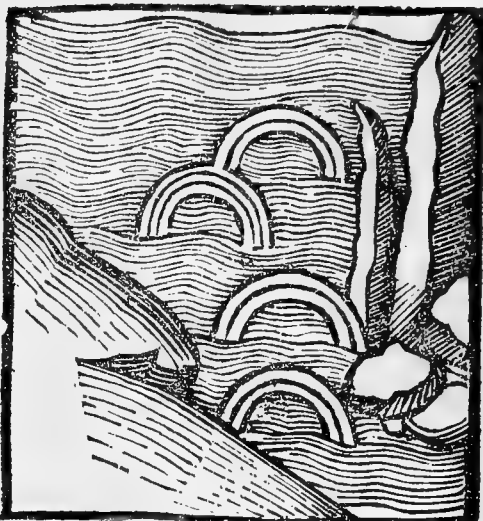
G Et pulvis eius mundificat vlcera que sunt in naribus et in auribus. et sedat dolores auris: et occidit vermes in eis.

H Paulus capitulo devitriolo Calidum est et siccum in quarto. Vulcasim in libro qui dicitur seruitor: translato a simone de ianna.

I Forma combustionis est hec. Accipe calcantum et pone super testam novam: et testas pone super prunas et vire. Et fit quantitas combustionis eius si fuerit calcantum non multe humiditatis quando non apparebunt ampulle.

K Et erit desiccatum desiccatione forti. et si fuerit amplioris humiditatis oportet quod distillatur super prunas quousque mutetur color eius.

L Et quando mutabitur color eius intra se: et vertetur ad similitudinem mogre: oportet quod auferas ab igne et purges. et sunt qui ponunt super prunas et exussant desuper donec desclinant ad citrinitatem. Aut ponunt super testam et ponunt super prunas. et miscet donec mutatur color eius.

Ris. Isido. yris apud arabiana scit in mari rubro coloris cristallini sexangulata: ricta ex argumento yris. Nam sub tecto percussa sole species et coloris celestis arcus in primo parietes imitat. Plinius. De prima yris est que maximos facit arcus: similimosque celestibus.

Capitulum. cxiij.

Imemellazuri. Isidorus. Zis memellazuri: est lapis curus celestis color est flavus cum corpusculis aureis. inde fit et nostrum.

Operationes

Virtus eius est contra melancoliam passionem: et contra quartanam.

Et sincopin ex vaporibus melancolicis.

Capitulum. cxij.

A

B

Capitulum. celiij.

Izaa. Serapion libro aggregato-
ris ca. Dageralazaa. i. zizaa: 7 ē lapis
qui defertur ex iamen 7 ex terris sy-
ri. 7 melior est ille qui defertur ex iamen.

Operationes.

- A** Et est lapis in quo sunt colores multi di-
uersi: vt albedo 7 nigredo 7 alij. 7 nūq̄ est co-
loris sincerū.
- B** Et non est visum hominibus de iamē nec
de regionibus eorum q̄ aliquis portauerit
secum: aut ponat in domo sua hunc lapidem
quā viderit in somnijs mirabilia.
- E** Et cum hoc facit portantem se esse litigio-
sum inter homines.
- D** Et quando suspenditur super infantes aus-
get barias eorum: 7 si fiat vas intus ad come-
dendum vel bibendum. quicunq̄ comederit
vel biberit in eo non potest dormire.
- E** Et quando puluerizatur 7 aspergitur iacin-
ctus cum puluere ipsius meliorat colorē ei-
9 multum.
- f** Et est lapis q̄ est durior: inter oēs lapides.

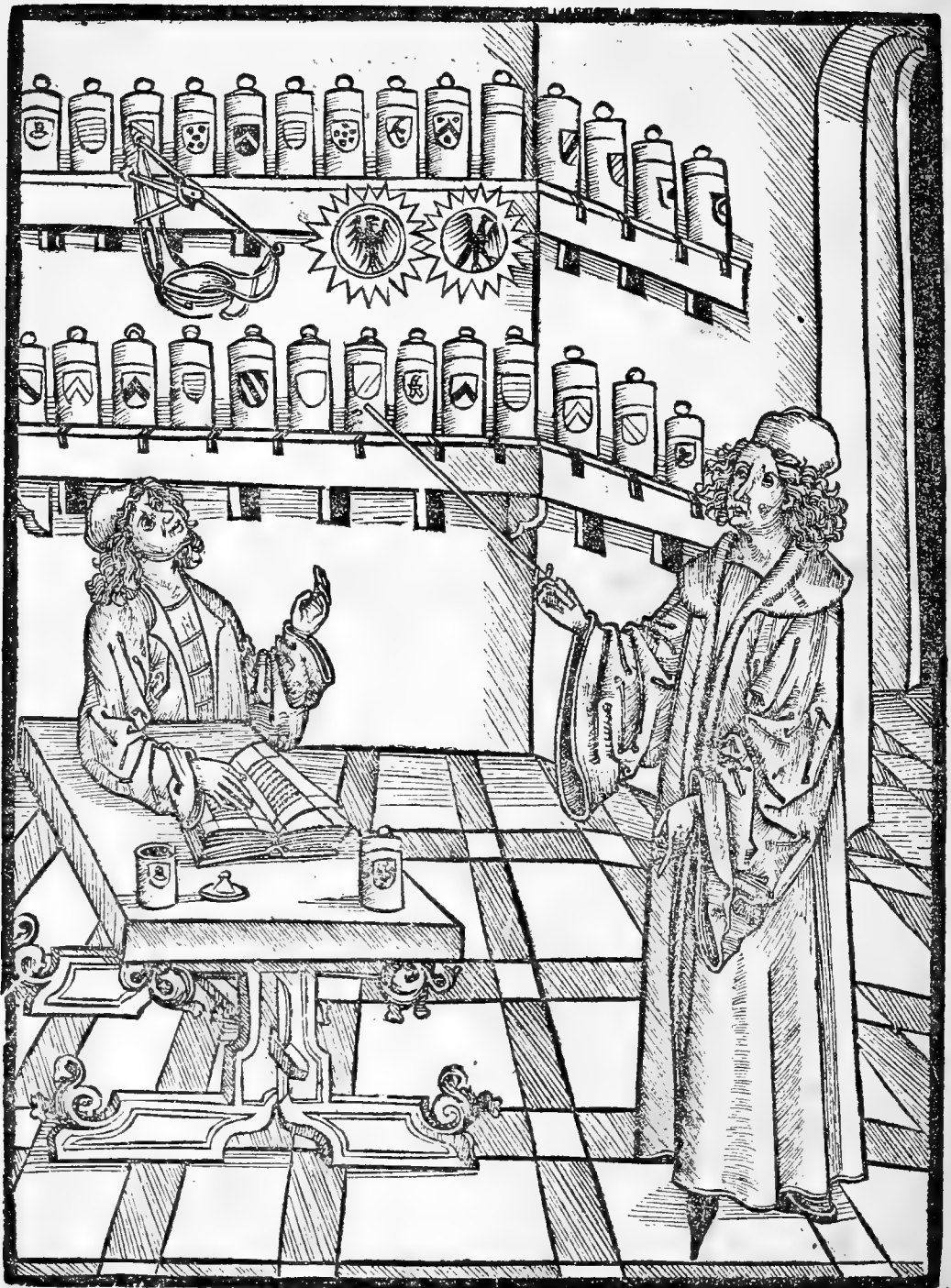

Capitulum. celiij.

Ignites. Isidorus. Ignites est las-
pis vitrei coloris. qui collo gestat-
3 contra noctilopam valet. Sanguis
nem ac mentis alienationem depellit. 7 si ad
incendium ignis tenetur: flamma eius extin-
guitur. Hoc idem ait enax in lapidario suo.

Et hec de lapidibus preciosis
ad presens dicta sufficiant.

Tractatus
de Arimīs.

Noniam me-

dicus est artifex sententi⁹ vt p signa inegritudinum causas deueniat: opus est vt maxime aduertat in me dicado ad pncipalia signo rū genera. q̄ q̄tuor a medi

cis appellare cōsueuerūt: vt colligit in summa Galieni in tegni. Duoz p̄mū sumit a tumori bus. Secundū a doloribz. Tertiu ab operati onibz. Quaru a supfluitatibz. Verum quia signa sumpta a supfluitatibz obijciunt magis sensibz n̄ris: magisq̄ sensitiua dicunt. Et cum inter oia vrina obtineat pncipatū: decreui tractare de vrinis: ex dictis autoz medicoz totis viribz p̄gregare. Nō vt aliqd noui me factuz existimem. Sed vt amorē d̄noz scolarū: quoz rum filius sum geram voluntati. Indigent em̄ subtili cognitione circa vinarū species. Cum maxime (vt referūt) decipiunt in partibus eoz. Tria em̄ cum melius potero adducā. Primo regulas quasdam: q̄s habet medicus tanq̄ p suppositione anteq̄ aliqd iudiciū faciat de vrinis. Secō regula sumptas a coloribz. Tertio regulas sumptas a p̄tentis. ¶ Quantum ergo ad p̄mū dimisso qd̄ nois vrine. qd̄ tangit ab Egidio carmine. p̄mo descendam ad pncipale. ¶ Primo notādū q̄ ab vrina varia sumū tur signa. Primo a colore. Secundo a suba. Tertio a p̄tentis: que varias dispositiones habent iudicare. Color em̄ arguit sup cōplexionē scz calidi z frigidi. cum causet a q̄litate acti uis. scz a caliditate z frigiditate. Substantia p̄o significat supra humores cū causet a q̄litate passiuis. scz humiditate z siccitate. licet per accidens possit color causari a passiuis. vt ex p̄ mictione rei humide: z sanguinis cū vrina. Cō tentū autē sup dispositionē membroz. Ex quo sequit̄ immediate solutio ad dubitationē eoz q̄ dicit̄ q̄ vrina nō arguit nisi sup dispositionē nutritiuoz: als̄ interiorz. qd̄ est falsum. vt patet ex dictis. Nam ex contento potest cognoscere medicus sup dispositionez caliditatis. Iuxta illu. i. Granula reumatice. Secundo sup sto macho: vt colligitur ab Auicenna secūda ter/ cū de signis sumptis ab vrina super apram sto macho z alijs dispositiōibz. vt melius clarebit inferius. Quibus stantibz ponunt̄ sex regule. ¶ Prima regula sumpta ab Auicenna secūda p̄mi. Et ab ysaac. Primo: anteq̄ medicus de vrinis aduertat: seu iudiciū faciat de vrina: de/ bet facere poni eam in vase vitreo dyaphano: rotundo: habente formā vesice. quale dicit̄ esse vrinale. vt melior fiat sequestratio p̄tentozum.

Tale em̄ vas est. proportionatuz: siue simili loco naturali vrine. vt colligit̄ ab ysaac tertio d̄ vrinis. Correlariū. Ignari medici sūt q̄ existimāt posse iudicare de vrina p̄tenta in cyatho: et in alijs vasis simili bz. Cū nō possint cognoscere similitudinē: vnitatē z diuulsiōes hypostasis. Equalitatē z inequalitatē eiusdem. cum talis situs impediāt cōpletā sequestratiōez. ¶ Secōda regula sumpta ab ysaac p̄mo de vrinis. Et ab Auicē. secōda p̄mi. Vrina stans in vase p̄dicto nō debet aspici in aere radiofo: neq̄ in aere ob/ scuro nimis. s̄ i loco apto opposito aeri radio/ so. Probat̄ p̄mo. Quia radij veniētes ad vas impediūt p̄fectā visionē cum sint causa disgre gatiōis spiritū deseruiētū potētie visive. Et sic nō poteris h̄re iudiciū de p̄tentis paruulis in fundo existentibz. Item ex radijs penetranti bz in vinali variat̄ situs z loc⁹ p̄tentoz q̄ cō/ rēta aliq̄ sunt nimis subtilia z leuia. aliq̄ nimis terrestria. q̄ aliq̄ sunt in pte media. aliq̄ q̄ in pte inferiori. vt infra patebit de p̄tentis. Secōda ps regle ps. Nā si aspiceret in loco ob/ scuro neq̄ possit haberi iudiciū solidū z firmū de colore p̄fectū. neq̄ de p̄tento: neq̄ de suba. q̄ vera. Tertia ps ps. quia inspiciēdo ipsam in aere opposito aeri radiofo nō seq̄ deceptio: s̄ p̄o: haberi iudiciū de colore suba z p̄tentis. Et ista est causa q̄re practicanes applicant vestes sub vriali: z maxie qm̄ sic de rōne albedinis est disgregare visum z spiritus. Ita de rōne nigredinis z fuscedinis est p̄gregare. z sic meli⁹ aspiciunt ptes miete sube vrine. Correlarium. Medicus aspiciens vrinam debet post p̄mā aspersionē mouere ipaz paulatim vt meli⁹ dis/ cernant̄ cōtenta. Correlarium scōm. Decipiū tur medici volētes habere iudiciū bonū de vrina videntes a lōge. Nō em̄ p̄nt h̄re iudiciū bonum: neq̄ de colore z cō. et suba. p̄pter distan/ tiā em̄ disgregant̄ spiritus. et isti tales vt pluri mū male iudicant. Et dato q̄ aliquale iudiciūz posset de colore haberi. nō t̄n̄ potest sic haberi de p̄tentis. Quibz medicus melius discernit dispositionē lapsus. Patz coze ex p̄bis Auicē. secōda p̄mi. Quanto em̄ tibi plus appropinques: tanto spissitudo augetur. z q̄nto plus elongas: tanto claritas augmentat̄. Corre. iij. Errant medici aspicientes vrinā ad lumen candeles p̄pter p̄dicta. ¶ Tertia regula sumpta ab Auicē. secōda p̄mi. Medicus volens certū iudiciū h̄re debet colligi eam facere in mane celebrata di/ gestione. Talis em̄ arguit sup dispositiōē lapsus: tum rōne coloris. tum sube. tum p̄tentozū q̄ q̄nto vrina lōgiori tpe seruat̄ ab intra tanto maior a cione caloris fit maior seq̄stratio partiū: z maior depuratio. Et sic verificat̄ dicitum

Auicē. scōda p̄mi. Et sit p̄ma v̄rina q̄ in mane colligit. **Corre. p̄mū.** Ignari sūt illi: q̄ vt doctores videant alijs volūt h̄re v̄rinā de hora in hora. cū in nulla tali medicō possit h̄re cōpletū iudiciū. **Corre. ij.** Ignari sūt illi: q̄ in tam paruo tpe nō sit possibile fieri sc̄strationē debitā z de puratā. Et h̄ nō h̄z in dolore renali a retentiōe lapidū. Et vbi retentiō v̄rine est difficilis. Et ē causa plurimoz nocmētōz. In q̄ casu medicus debet h̄re v̄nā v̄rinā q̄tiens voluerit mictā vt cognoscat materiā an purget p̄ vias v̄rine: z q̄nta. Et est verificat̄ dictū practicanū: q̄ q̄nto in passionibz renum z vesice v̄rina fuerit grossior z turbulēior: tanto melior. **Quarta regula.** Anteq̄ medicō iudiciū faciet debet eam immediate aspicere cuz fuerit micta. deinde bñ coopiat̄ cum p̄ano ne alteret̄ ab aere exteriori. Post bozā itez aspiciet̄: z tunc erit facta depuratio z residencia partiū de q̄bz medicō pōt h̄re cognitionē. Post em̄ tale tps debilitat̄ z calor̄ significatio mutat̄. color variat̄ z ypostasis. vt colligitur ab Auicē. ij. i. doctrina. ij. ca. i. Et subdit. Ego at̄ dico q̄ nec post bozā. P̄ma at̄ ps deducit̄ sic. Quia aliq̄ v̄rina mingit̄ turbida: deinde clarescit. Aliq̄ clara: deinde turbida fit. P̄ma em̄ melior. Scōda p̄o significat̄ absolute expulsivā p̄tutē fortioz: licet scōda cū in febre purida apparet̄ indicet̄ salutē p̄inquam. Cū in paruo tpe turbida fit post eius mictū: qz significat̄ subtilitatē z facilitatē eoz. vt p̄z ab ysaac. i. febrū. Aliq̄ p̄o mingit̄ turbida et manet turbida. z ista est deterior vt plurimū. signifi cat em̄ vt plurimū corruptionē z ebullitionē hūoz. vt p̄z p̄ Gal. Et de crisi. Et notanter dicit vt plurimū: qz in passione renus z ylios seu intestinoz nō fecat̄ h̄z maḡ purgare materiā p̄ vias v̄rine. **Coz. p̄mū.** De v̄rina a lōge delata medicō p̄ h̄re iudiciū estimari nū tm̄: z non sciētificū. vt patebit inferi. Alterat̄ em̄ p̄mo ex aere. scōdo at̄ pte longitudinis t̄pis. tertio ex motu. Et notanter d̄z estimariū iudiciū z nō cōpletū. qz ex ista tali medicus pōt cognoscere multa. vt declarabit̄ infra. **q̄re. zc.** **Corre. ij.** vt d̄z de p̄dicta pariformiter est dicendū de v̄rina reducta ad ignē vel aquā calidā. qz nō pōt h̄re p̄fectā cognitionē: ex q̄ resoluāt̄ ptes subtiles. Et nā eo q̄ variat̄ color z suba. **Quinta regula.** Anteq̄ medicō iudiciū faciat de v̄rina d̄z cōsiderare etatē egrotātis. aliter nō ē possibile ipm h̄re firmū iudiciū de v̄rina. Nā alia d̄z esse v̄rina in infantis naturaliter. alia pueri. alia iuuenis. alia senis. alia decrepiti. vt p̄z p̄ Auicē. ij. i. ca. ij. **Urina infantis** d̄z esse alba lactea. **Pater.** qz supfluitates v̄rine p̄portionant̄ nutrimento. Cū aut̄ puer nutriat̄ lacte: seq̄t̄ q̄ v̄rina debet esse

alba z lactea. **Urine pueroz** debēt esse spissiores z nō ita albe. **Pater.** qz calidū naturale sūt focat̄ ab humido multo. In iuvene d̄z esse citrina z subtilis. z sicut de ratōne flegmatis est grossare z dealbare: ita de ratōne caliditatis est in tingere z subtiliare. Cū ergo in iuente calor sit fortior z magis igne: seq̄t̄ v̄rinā debere app̄ parere subtile z citrinā. Itē qz iuuent̄ assimilat̄ igni: ergo seq̄t̄ v̄rinā esse talem. In senes aut̄ v̄rine debent esse albe z subtiles. qz diminut̄ ē calor naturalis: z suffocat̄ a multis supfluitatibz ratōne indigestiōis. ad quaz multiplicatōes sequit̄ opilitatio: z ita subtilitas. Et in decrepito erunt v̄rine magis tenues z magis albe ratōne dicta. Et q̄bz sequit̄. Ignota etate medicō non potest h̄re iudiciū firmū z noticiā certam. **Declaratur exemplariter.** Pona m̄ q̄ medico offeratur v̄rina iuuenis alba z spissa q̄ sit talis mediante lapsu stomachi ad frigiditatē nō dubiū est: qz non habita etate medicō iudicabit̄ illam v̄rinā esse pueri: z naturalem talem. Et ita ille non habebit̄ iudiciū de lapsu stomachi. Ergo oportebit̄ medicū aduertere ad etatem. **Correlariū p̄mū.** Licet p̄clusio sit vera: p̄tingit̄ t̄m in senibz fieri v̄rinas grossiores z spissiores valde. **Pater** ratōne multiplicationis flegmatis. Cum hoc viderit medicus debet pronosticare generationē lapidū in renibus z vesice p̄ in vesica. **Correlariū scōm sumptū** ab ysaac. i. de v̄rino sicut oportet̄ medicū volentē cognoscere v̄rinā z p̄fecte cōsiderare etatē. ita oportet̄ eum aduertere ad complexionē. quia complexionēs p̄portionant̄ etatibus: z e converso. In colerico debet esse v̄rina citrina z tenuis. In flegmatico pallida z spissa. In melancholico glauca z tenuis. In sanguineo rubea z mediocris. **Correlariū tertiu.** Antius est medicō dubitātū de etate: cui us etatis sit anteq̄ iudiciū faciat de v̄rina: q̄ dicere v̄rū iste sit infans vel puer. **zc.** **Patz.** qz ex hoc sermone posset̄ inrepari: quia nō cognoscat̄ v̄rinā pueri infantis. qz hui⁹ etatis potest̄ referre ad etatē puericie infantie iuuentuti. **Sexta regula.** Et est p̄clusio de mente Auicenne. **Medicus** debet certificari de regimine egrotantis circa res nō naturales ante q̄ iudiciū faciet de v̄rina aliter nō potest̄ iudicare bene. **Declarat̄.** Nam fm̄ diuersitate medicine assumptę diuersificat̄ v̄rina. **Pater.** qz si q̄s assumpserit̄ crocū aut̄ cassiā ei⁹ tingit̄ v̄rina ad citrinitatē. vt p̄z p̄ Auicē. ij. i. ca. i. Nō sic q̄ in cibo rem tingentē assumpsit̄ sic crocum z cassiā. **pater** ex eo: qz crocus ratōne caliditatis est aperitiuus. z per consequens habet̄ rapi ad vias v̄rine. z ita tingit̄ v̄rinam fm̄ colorē. Item si quis assumpserit̄ olera que tingunt ad v̄rīs

ditate. vt pz p **Quic.** loco palle gato. Ita etiã dis
cendũ e de vino: qd mutat vrinã fm colore. Lau
sa deducit: qz supfluitates pportio nãt nutrime
to de q supfluit. **Certificet** g medic⁹ si sibi obij
cit vrina qli dieta fuerit vsus anteqs dieta fuit.
Cõsideret cibi a medico ex pte qntitat⁹ z ex pte
qntitat⁹ q pcessit emissionẽ vrine. **De rone em ci**
bi grossi z viscosi vrina discolorat. **Ex pte vero**
qntitat⁹: qz multitudo cibi vrinã discolorat. pz.
qz suffocat calor naturalis. **Cor. i.** Sic de ra
tione multitudinis cibi est discolorare vrinam:
ita de rone famis z ieiunij in pncipio e colora
re vrinã. **Certificet** g an pcessit ieiunij vel nõ.
Pz. qz in pncipio ieiunij fortificat calor. z ideo
colorat vrina. **In fine at z in pcessu** minuit ca
lor: z ideo discolorat. **Quare dõ notãter** in pnci
picio. hoc totũ colligit ab **Quic.** in. i. de vrinis.
Urina neqz sit illi⁹ q aquã nõ bibit: neqz cibũ
comedit. et notãter aquã: qz arabes ex lege nõ
bibũt vinũ. **Cor. ij.** **Certificet** itez: vtz pcessit
exercitiũ: aut ira. aut timor. aut vigilia. anqz
in dicũ faciat. **Dec em tingũt** vrinã ad citrinũ
tatẽ z rubedinẽ. **Et pz.** qz ad exercitiũ laborio
suz sedt ebullitio sanguis. g tinctura in timore
trabit calor ad intra z fortificat z vnif. **Et per**
psequẽs tingit vrina. **Istõ correlariũ e** **Quic.**
loco palle gato. **Neqz** sit q se exerceat mo: ibet
dispositõibz: q sũt extra cursũ nãse. q colore mu
tant sicut ieiunij. vigilie. labor. timor. aut ira.
Cor. iij. **Aduertat** medic⁹ vtz balneum pcesse
rat: aut vomit⁹. aut euacuatio. pariter vinctio
facta circa dozũ. balneatio facta in aq sulphu
rea aut marina colorat vrinã. qz alterant renes
ad caliditatẽ. **Balnea** in aq dulci vrinã discolo
rat. z sũt vomit⁹ laboriosus. aut euacuatio tin
git. **Vinctio enã** cũ rebz calidis circa renes est
causa tincture. vt pz loco palle gato. **Cor. iij.**
Aduertat medic⁹: vtz pcesserit coit⁹. de rone
cui⁹ erit inspissare z impinguare vt ita loquar
Aur assumptio medicine respiciẽt humore de
terminatũ. vs. **Assumptio** reubarbare ex hoc
vel p simili tingit vrinã. **Istõ correlariũ** pz ab
Quic. ca. pall. **Et coit⁹** vrinã valde impinguat
z vomit⁹. z euacuatio. **Hoc idẽ tãgit** **Agidius**
i his metz. **Eras:** nãsa: ser⁹: labor: z ira dieta.
Cura: fames: mor⁹: lauacrũ: cibi: vinctio: pot⁹.
Debent certa rone notari: si cupis vrine iudex
consultus haberi.

P sicut regulis generalibz qz habet p
supponere medic⁹ anteqs aliqd iudiciũ
faciat de vrina. **Hũc** dicendũ est de rez
gulis sumptis a coloribz vrinã. **¶ Primo** no
randũ qz qz color causat a qualitatibz actiuis.
Vincest qz ex h medici arguũt sup cõplexionẽ
calidã z frigidã. **Et h pmo.** Color bonus cum

suba bona arguit cõplexionẽ bonã: z sup fortis
tudine p̄tut⁹. cum suba mala sup debilitatem
p̄tutis. **Color** aut malus arguit sup debilita
tem p̄tutis z malã cõplexionẽ. vt inferi⁹ declar
abit. **Exemplũ pmi.** Si mingere⁹ color rube
us cũ substantia multũ tenui: ex h habetis ar
guere debilitatẽ p̄tutis. marie in corpe sangui
neo. **Exemplum secundi.** Si esset econuerso.
¶ Notandũ scdo: q licet genera colorũ sint tm̄
duo. s. albedo z nigredo. vt colligit. ij. pmi. ca. i.
Tũ nõ solus medic⁹ ex his indicat sup disposi
tione vrine. sed ex his coloribz intermedijs qui
dicunt esse plures. vt quoz aliq subdiuidũtur
postea in alijs coloribz. vt isti. citrinus. subcis
trinus. ruffus. subruffus. rubeus. subrubeus.
rubicundus. subrubicundus. in opos. kyanos.
viridis. liuidus. niger. nigerrim⁹. albus. lacte⁹.
glau⁹. karopus. pallidus. supallid⁹. **Sciẽs**
dum q citrinus z subcitrinus iste due signant
mediãram digestionẽ. **Ruffus** subruffus iste
due vrine signant pfectã digestionẽ. **Rubeus**
subrubeus. **Rubicundus** subrubicundus: iste
quatuor vrine signat excessum digestionis. **In**
opos kyanos iste due vrine signat adustionẽ
Viridis liuidus. iste due vrine signant super
adustionẽ. **Niger** nigerrim⁹. iste due vrine sig
nant mortificationẽ. **Albus.** lacteus. glaucus.
karopus. iste quatuor vrine significant indige
stionẽ. **Pallidus** supallidus. iste due signant
pncipiũ digestionis. **De illis inferi⁹** latius pate
bit. zc. **¶ Tertio** notandus: q licet plures sint
colores: quatuor tm̄ pncipales dicunt. quoz
vn⁹ est albus. secũdus niger. tertius citrinus.
quart⁹ rubeus. q postea diuidunt. **Albus** autẽ
color arguit sup frigidã z humidã cõplexionẽ
z ita sup cõplexionẽz flegmaticã. **Niger** super
frigidã z siccã complexionẽ. z ita sup cõplexio
nẽ melancolicã. **Rubeus** sup complexionem
calidã z humidã. z ita sup cõplexionẽ sanguis
neã. **Citrinus** sup complexionẽ calidã z siccã.
z ita sup cõplexionẽ colericã. **Et ista omnia** pate
bũt clarius cũ ponũtur regule. **¶ Quarto** no
randũ: q aliq imaginant sufficiẽtiã colorum
h modo. qz color causat in vrina aut calore na
turali q est auctor digestionis. **Et qz digestio** cõ
sideratur qnqz modis. **Primitiue.** **Iniciatiue.**
Perfectiue. **Excessiue.** z **Corruptiue.** **Et istos**
qnqz modos multiplicant p humores. z sic res
sultant colores numero vincti h modo signifi
cantes. **Aur** puationem digestionis. sic niger
in melancolico inqntum causetur a frigiditate
suffocante calore naturali. **Liuidus** i flegma
ticis. qz h significat maximã diminutionẽ calo
ris. **Albus** i colerico. **Subcitrinus** in sanguis
neo. **Colores** significantes pncipiũ digestiois

sunt. Blancus i melacolic. Karopus in flegmatico. z est similis lane cameloz. Et dr akasros qd est gaudiu post factu. Suppallidus in colerico: acrubu in sanguineo. Colozes signficantes pfecta digestionē sunt subcitrinus in melacolic. Suppallidus i flegmatico. Aitrius in colerico. Subruffus in sanguineo. Colozes significates excessum digestiois sūt Subrubeus in melacolic. Rubeus in flegmatico. Subrubicundus in colerico. Et rubicundus in sanguineo. Colozes significates corruptio nē digestionis. Viridis in melacolic. Kayanos i colerico. Niger in sanguineo. put causat ab adustioe a sanguie. Et d seqt q color niger arguit sup puriorne digestiois: z sup corrupta digestio nē. Quid a sūt debem? intelligere p terminos istoz patebit inferius.

De colore nigro.

Distis notabilibz ex qbz apparēt spēs coloris in generali: z sufficientia eozū: nūc determinādū erit de ipis i speciali. Et incipiā a colore nigro: cū deterior sit ceteris cōmuniter: z affirmat maiorē timorē. Primo notandū q color niger in vna causat tribus modis. Aut p viā adustionis: aut mortificationis: aut admixtioe rei nigre. Et differunt. qz vna nigra causata p mortificationē est obscura z tenebrosa. qd nō apparet sensibiliter i alijs. Differūt at vna causata p viā adustiois ab ea q causat admixtionem rei nigre. quia in vna apparēt pres difformes: qz vna grossior altera. i pmo pō nō. Secōdo notandū q color niger nihil aliud est qz lux incorporea in corpe tenebroso vmbroso. vt patz p Philosophū. Nam si accidit color niger in nubibz: qz radij solares nō possunt penetrare corpe vmbrosū. sed eius reuerberatioes retinet in superficie z inducitur nigredo. Ita a pari debem? speculari de actioe calozis naturalis in massam humeralē. Tertio notandū q color niger est multiplex. vt patz p Auic. scōda pmi. cap. p. 10. Mā colozē nigrū qn qz pcedit color fuscus: aliqñ color viridis: aliqñ color citrinus: qd verificat. Nam vna nigra qnqz causat a frigiditate suffocante calozē naturalē: vt tactū est. Aliqñ caliditate suffocāte p viā inflammationis vne nigre. Primo est admixta citrinitas z pcedit vna nigra. Secōdo ē admixta viredo similis colozī lapidis indici: quē pcedit vna nigra i digestionē aut fuscedo. Et qbz sequunt? regule qn decim. Prima regula. Urina nigra in qntitate multa cū ypostasi nigra in die cretico supueniēs in febre acuta: cum odore acuto sedimine subtili significat doloze capitis pmixtionē rōnis. z ex psequente

fluxū nariū in die cretico: qz significat ebolitio nē humoz subtiliū. qz faciliter eleuāt ad caput: z inducūt accidentia p̄dicta. Secōda regula. Urina nigra cū odore magno inflammationem fecat in mēbris spūa libz: z in febre acuta aliqñ mortē. Nam odor magn? in vna insequit motionē forte caliditat. vt Auic. loco p̄all. ad quē inseqt inflammatio. Tertia regula. Urina nigra quā pcedit citrinitas aut admixta citrinitati fecat yctericiā citrinā. patz. qz fecat opilationē factā in cistim fellis aut in vīs intermedio. ppter quā color nō p̄t trāsire ad intestina: regurgitat q ad vias vne. z psequēs accidit talis vna vt patz p Auic. h. i. Quarta regula. Urina nigra quā pcedit fuscedo aut q sitilli admixta: fecat yctericiā nigrā aut spleneticā. qz fecat opilationē in regione splenis. ppter quē humores melacolici nigri nō possunt trāsire ad p̄rium receptaculū: regurgitant ad vias vne. Et ita puenit similis vna. Quinta regula. Urina nigra quā pcessit viridis vna: aut declinans ad viriditatē fecat extinctionē calozis naturalis. z p̄ns fecat mortē. qz fecat abundantia frigiditatis suffocātis ipm calozem. Sexta regula. Urina nigra guttatim micta z pauca cū puatatione odoris fecat mortē: qz fecat naturā superatam a morbo q nō p̄ficit aliquā pugna p ipas. Patet p Auicē. in loco p̄eall. Correlarium. Quanto vna facilius mingit: tanto melior. qz significat fortitudinem virtutis expulsiue et virtutē animalē bene se hē. Septima regula. Urina nigra in muliere cū humore feculento in fundo residentē fecat actualem fluxum mēstruoz. patet. qz ipsa ppter feculentia q funduz petit: vna superius alleuiat z inferi? inspissatur. Causa autem ppter quā denigrat hec est. Sanguis em̄ menstruofus admiscetur cum vna. z ita denigratur vna. Sanguis autē exiens venas immediate denigrat. patet visui qn extrahitur a venis. zc. Octaua regula. Urina pauca z fetida in febre fecat mortem in die cretico. patet. qz ex magnitudine significat mortificatio. ex paucitate consumptio humiditatis substantifici: ex fetore significatur sup corruptionem humoz. vt patet de morbis pestiferis. Urina nigra spissa cū colozē nigro in principio morbi euz alijs signis bonis pdurans vsqz ad septimū diem: cū p̄iuncta ypostasi: salurē significat rōne caliditatis aduenientis. Correlariū. Quanto vna fuerit maior: tāto melior. Pauca tanto deterior: propter rationes adductas. Et nigrior: tanto peior. Nonā regula ab auicioritate Auicenne sumpta. Urina nigra in multa quantitate cui non est viredo apparet in febre quartana z doloribus dozi z matricis

est signum salutis. Patet. quia significat materiam que faciebat febrē euacuari per vias vrine et per virtutem fortem supra ipsum. ergo signum salutis. **Correlarium.** Bonum in practica cum medicus viderit vrinam denigrare in febre quartana debet prenoscere salutem: et se esse in declinatione. quia signum est quod materia incepit euacuare per vias vrine. **Decima regula.** Urina nigra oleaginosa non ratione renum aut vesice: significat mortem propinquam et spasmodum et siccitatem. Patet. quia talis vrina significat consumptionem humiditatis substantiis et partium membralium. Et dicitur notanter vicio non existente in renibus aut vesica. quia tunc significat caliditatem renum. Et hoc colligitur ex sententia Hippocratis primo pronosticorum. Lauendum vesice vicio capiatur ut quod suum est alienum diiudicetur. quia in calculosis et in patientibus circa renes: tales vrine turbide et obscure consueverunt apparere. **Correlarium.** Bonum est quod antequam medicus iudicium faciat de vrina certificatur: vtrum patiat in renibus aut sit consuetus facere tales vrinas. **Undecima regula.** Urina nigra et grossa et postea conuertitur ad albedinem et tenuitatem. significat casum vltime digestionis. Patet. quia significat priuationem caloris naturalis non potentis colorare vrinam ut patet per Auicennam secunda primi capituli. preallegato. **Duodecima regula.** Urina nigra cum ypostasi in medio que dicitur enoemia ab egidio. notabilem significat surditatem et instantiam vigiliarum et fluxum sanguinis narium ex parte dextra stante fortitudine virtutis. Patet. quia significat vapores calidos subtiles eleuari sursum. ergo etc. Patet etiam ab ysaac primo de vrinis. **Tredecima regula.** Urina nigra multa apparens in die cretico: ad cuius enacuationem subleuatur virtus est signum. Patet. significat enim materiam euacuari facientem febrē. Et dicitur multa duobus modis. Aut quia mingitur sepe et parum. aut quia raro et multum. **Decima quarta regula.** Urina nigra et spissa in qua fuerit sedimen rotundum cum tensione ypodondriorum aut stante sudore. aut apostemate in aliqua parte: est signum mortis. Patet. quia significat vltimam adustionem. ergo patet per Auicennam secunda quarti. capitulo pallegato. Urina nigra velut rubigo ferri in lento febre: strangulationem significat. **Decima quinta regula.** Urine nigre apparentes in febribus cum sudore capitis. aut colli. aut dorso. est signum malum quod eger tendit ad mortem. patet. quia significat adustionem in membris superioribus. ergo significat malum. Patet per ysaac primo de vrinis. Et Auicenna secunda quarti de signis vrine nigri.

Correlarium. Sudor fetens circa collum vel caput non est bonus: ut plurimum. licet in mulieribus magis salutis sit.

De urina liuida.

Urina dicitur est de nigra vrina que est deterior ceteris: post ipsam ponitur liuida. Ideo secundo principaliter declarandū. **Primo notandum** quod pluiditate habemus intellegere quendam plumbicitatem. que sicut vestigio terrae. Et talis ut plurimum capitur a mortificatione. **Correlarium.** Cum medicus viderit vrinam similem coloris plumbei debet iudicare. ut patet et regulis. **Secundo notandum** est sicut dicitur est de vrina nigra que causatur tribus modis. ita dicendum est de vrina liuida que causatur per viam mortificationis. aut per viam adiectionis alicuius rei liuide. ut ex mixtione alicuius humoris frigidi derelicti ab ipsa natura. **Signa autem ad cognoscendum sunt.** Nam quando causatur a mortificatione apparet simplicitas et liuida. quando autem ab adustione apparet subnigra: ut eam precesserit vrina viridis. quoniam ab adustione grossior et spissior in vna parte quam in alia. **Tertio notandum.** Urina liuida aut est liuida secundum totum aut secundum partem. Si absolute: deterior est prima quam secunda. Nam vrina ex toto liuida semper causatur ex mortificatione. Urina autem liuida secundum partem non. ergo prima est deterior. Urina autem liuida per totum causatur tribus modis. Aut a mortificatione humorum. aut epatis mortificatione. aut mortificatione vtriusque simul. A mortificatione humorum quando fuerint relictis ab operatione nature. A mortificatione epatis quando fuerit infrigidatum vltima infrigidatione. Et signum ad cognoscendum quando a mortificatione vtriusque aut vnius tantum est. quia si a mortificatione vnius tantum facit residentiam et spissior apparet in vna parte quam in alia. Si autem a mortificatione vtriusque: neque fit sequestratio: neque residentia. ut dicitur est. **Ista autem sumuntur ab ysaac primo de vrinis.** **Quarto notandum** ut colligitur ab ysaac cum quocumque superfluitate nisi corporis semper egreditur aliquid de vrili videlicet aliquid quid de calore et spiritu. Aliud non pringeret vrinam attenuari et inspissari. postquam extra micta esset: nisi aliquid de calore et spiritu cum vrina egredere tur. Quando autem iste calor et spiritus obscurantur redditur vrina liuida. quare ex his sequuntur aliquae regule. **Prima regula.** Urina liuida per totum in qualibet egritudine est signum propinquae mortis. Patet. quia talis vrina significat mortificationem spirituum: aut epatis: aut humoris. et maxime sanguinis. qui meretur dici primus humor. modo stante mortificatione alicuius

istoz sequitur mors. Assumptum probat. Luiditas enim proterum significat ultimam in frigidatione. et persequens mortificationes. §. 2c. Confirmat auctoritate principis Avic. scda qrti de signis sumptis ab urina luida. ¶ Scda regula. Urina luida aliquantulum subnigra: quam precessit urina viridis est signum mortis. Prter. qz significat ultimam adustionem membrorum ad quam sequitur mors. Colligitur ab ysaac primo de urinis. Correlariū. Urina luida quam precessit urina cuiuscumque conditionis est multum mala. Prter. qz absolute fecat mortificationes caloris naturalis et spirituum. ¶ Tertia regula. Urina in qua fuerit circulus coloris plumbei aut luidi in presupposita declarat epylepsiam. Ista regula sic probat. Nam talis urina manifestat ebullitionem et corruptionem in spiritibus membrorum animalium propter opilationem ad quam sequitur epilepsia modo talis ebullitio est causa luiditatis urine. §. regula 3a. Dic primo colligitur ab Avic. scda tertij. cap. pprio. Ab ysaac primo de urinis. Correlariū. Sequentem epilepsiam in fieri aut in facto esse talis urina sic apparet est mala. quia significat malam dispositionem confirmatam in cerebro. ad quam secuta est ebullitio in spiritibus. §. 2c. ¶ Quarta regula. Urinam secundum partem luidam stante tumefactione venteris magnam demonstrat ydropisim. probat. Nam ydropisim siue ascites siue tympanites. ut plurimum causantur a frigiditate excessiva epatis ad quam sequitur suffocatio caloris et spirituum. Ad suffocationem autem sequitur induratio luiditatis. Et notanter dicitur secundum partem. quod si apparet luida proterum esset signum mortis. vt colligitur ab Avic. tertij. cap. pprio. Cor. Medicus videns in ydropisi urinam luidam debet pronosticare ipsam difficilem ad curam. prter. qz fecat malam dispositionem frigiditatis et humiditatis confirmatam: et obfuscationem caloris et spirituum. ergo 2c. ¶ Quinta regula. Contingens est urina luida apparere in synocha fe. 2c. Probatur Nam in fine synochas fiat sanguis peccate ratione quantitatis vel qualitat. stat talem sanguinem non posse digeri ab ipsa materia propter malam qualitatem et multam quantitatem sanguinis. Aut derelictus a regimine nature putrefcit ad putrefactionem. sanguis autem sequitur in flatio spirituum. et diminutio caloris quod dicitur esse causa luiditatis urine. vt colligitur ab Avic. prima qrti. ¶ Sexta regula. Urina luida secundum partem supposita: aut media cum granulis minutis se iunctis et separatis fecat in membris spiritualibus: aut pleuresim. aut peripleumonia. quia talis urina obumbrationem caloris in infante circa pectus. Talis autem obumbratio non potest fieri nisi stante compressionem circa pectus. Que compressio requirit apostema. §. 2c. Et ista conditio sumitur ab Avic. qrti. cap. de pleuresi. et ab ysaac

primo de urinis. Notatur dicitur cum granulis separatis. quod granula unita arguunt super dispositionem epatis et renum. Cor. primo. Ex urina non potest medicus tam distincte cognoscere pleuresim aut peripleumonia. Patet. quod est signum commune. sed alijs signis quod ponuntur a medicis. puta a dolore circa costas. pulsa serino. tussis. que sunt signa pleuresis. Correlariū secundum. Data sibi urina cum talibus granulis non habitis alijs signis: debet pronosticari apostema pectoris non limitado neque pleuresis neque peripleumonia ne decipiatur. Cor. iij. Urina luida pseuerans apparet in peripleumonia aut pleuresi: est signum mortale et pessimum. patet. quod fecat quod continue significatio intendit ipsorum spirituum et caloris. ¶ Septima regula. Urina luida secundum partem pauca oleaginosa fecat liquefactionem humiditatis modo stante aliquo istorum est pessimum. ergo regula vera. Colligitur ab ysaac primo febrium. Correl. Omnis urina mala ex parte caloris reddit deterior ex parte quantitat. pauca. ut patet per predicta. ¶ Octava regula. Urina luida pauca frequenter micta demonstrat stranguiriam. prter. quia demonstrat opilationem siue restrictionem colli vesice. per quam non potest expelli urina vna vice tunc multiplicat ergo ex parte numeri. Ad hanc ergo multiplicacionem sequitur stranguiria. ergo 2c. ¶ Nonna regula. Urina luida secundum partem apparet in emitriteo magno aut paruo: est multum periculosa. patet. quod fecat adustionem et ebullitionem esse factam in membris spiritualibus et in corde. ergo 2c. Notanter dicitur emitriteo magno. quod triplex ponitur esse emitriteo. quodam paruum. quodam minor. quodam maximus. Emitriteus paruum est compositus ex quotidiana continua et tertiana interpolata. Maior est compositus ex quartana continua et continua interpolata. Maximus est compositus ex terciana interpolata et quartana continua. Emitriteus primus est de genere acutoz. Tertius est de genere cronicoz. ¶ Decima regula. Urina luida secundum partem contingens ex ruptura vene non est periculosa. ut predicta probantur. Primo quod ex fractura vene potest urina luida apparere. Patet. quia quando primo sanguis ex vena effunditur tam primo putrefcit et ebullit. quod ebullitio et putrefactio facit ad luiditatem urine. §. 2c. quod autem non sit periculosa prter. quia ad consolidationem vene sequitur remotio luiditatis. Correlariū. Medicus in fluxu sanguinis non debet pronosticare perniciosum ex urina luida visa neque talem urinam consequi debilitatem virtutis extremam. ¶ Undecima regula. Urina luida apparet in pueris est signum propinque mortis auctoz. principis. capitulo pprio de pueris. Item ratione: quia talis urina luida manifestat

De Urinis

ultima assumptione calor, et ultimam resolutionem humiditatis cordis ergo signum vite mortis est. ¶ **Undecima regula.** Contingens est ut plurimum in doloribus arcticis vrinam liuidam apparere. Probat, quod propter vehementiam doloris debilitat spiritum ad cuius debilitatem sequitur in loco dolor, et inficitur spiritus et calor qui postea sunt causa liuiditatis vrine. Correlariū. Dicitur dolor fortis sufficit ad inducendam vrinam liuidam. patet, quod ad dolorem quolibet debilitat spiritus et inficitur spiritus. § 2c. ¶ **Decima regula.** Urina liuida in qua appareret frusta et resoluta significat super dolorem arcticum. patet, quod arctica causa est ut plurimum ex materia humorali fluente ad articulum. §. Correlarium. Contingens est ut plurimum ex fluxu catarrhi fieri vrinam liuidam apparere. Et ex retentione mēstruorum. Probat, quod vaporibus elementatis a matrice inficiuntur spiritus et obfuscantur, quibus obfuscatis sequitur liuiditas in vrina. patet auctoritate principis Auicenne tertia tertii, capitulo primo Correlariū. Urina liuida apparens in muliere pronosticat retentionem mēstruorum et opilationem. ¶ **Decima quarta regula.** Urina liuida apparens in febre ethica est signum mortis. patet, quod significat ultimam adustionem et resolutionem mēbrorum et humiditatis eius, et ebullitionem in spiritibus: ad quam sequitur mors immediate. ¶ **Decima quinta regula.** Urina liuida in tremore cordis arguit ipsum incurabile, quod significat ultimam ebullitionem in spiritibus cordis. § 2c. ¶ **Decima sexta.** Urina liuida in frenesi est signum mortis. Patet, quia ex se significat alterum istorum, aut materiam hanc rapit ad cerebrum aut extinctionem caloris naturalis, ergo regula vera. 2c.

De urina viridi.

Restat videre de vrina viridi: postquam videtur sum est de vrina liuida quam est tertia in ordine. Pro qua notandum quod vrina viridis causat aut per viam mortificationis sequitur ad infriidationem spirituum. Aut per viam magne adustionis siue inflammationis. Siue ergo fiat primo siue secundo est signum malum. Colligitur id ex Auicenna secunda primi, capitulo quarto. Secundo notandum quod vrine virides differunt ex parte coloris, quod quidam est viridis similis phibiticorum, aut ex eo quod sunt virides secundum totum: aut secundum partem. Differunt ex parte coloris. Quia aliquid est viridis sicut erugini eris, aliqua similis succo porri, aliquid autem viridis coloris yreos, aliquid similis coloris lapidis: quod diuersificantur ex parte maioris infriidationis: aut incendii. Tertio notandum quod tales vrine virides significant magis male aut minus male: secundum quod vrina precessit minus mala aut magis mala. Si precessit vrina liuida aut nigra pessima iudicatur. Si autem precesserit vrina citrina: aut palliaria, aut minus mala. Quia ex hoc arguitur

maior aut minor mortificatio, maius aut minus incendium: quod alterum spiritus vrina viridis significat. Quibus statim sequuntur octo regule. ¶ **Prima regula.** Urina viridis per totum in febre acuta est signum mortis, quod significat ultimam incendium in spiritibus: aut mortificationem caloris naturalis. Ad quam quodlibet sequitur perniciēs. Ista conclusio est de mente ysaac in primo de vrinis. ¶ **Secunda regula.** Urina viridis in pueris aut infantibus significat spasmum, quod significat superabundantiam humoris frigidi per totum propter et in neruis et ita spasmum. Ista colligitur ab Auicenna loco pallegato. ¶ **Tertia regula.** Urina similis coloris phibiticorum significat mortificationem corporis naturalis, quod significat frigiditatem excessiuam, ut patet per Auicenna loco pallegato. ¶ **Quarta regula.** Urina viridis similis succo porri est signum pessimum, quia significat vitam incendium in mēbris spiritualibus, ergo dicta vera. Et Auicenna preallegato loco. ¶ **Quinta regula.** Urina similis erugini eris est in ceteris deterior, patet, quod significat vehementem totam depditionem et sine spe, quam si fuerit facia per exercitium significat spasmum, propter rationem adductam in secunda conclusione. ¶ **Sexta regula.** Urina similis coloris yreos quam precessit vrina viridis significat vehementem infriidationem suffocantem calorem naturalem, et persequens malum signum. ¶ **Septima regula.** Urina viridis stante dolore et angustia in stomacho sine aliquo ypostasi, significat venenum in potu fuisse hantum, et per consequens mortem, patet, quod cum venenum percipit coloris viridi et non patitur a colore: sequitur quod vrina potest tingere. Vel aliter, cum venenum in imicat cordi et spiritibus. Et cum dicam mortiferum esse. Hoc assumptio inducit mortificatio quam immediate causa est viriditatis vrine. Et de notanter sine ypostasi, quod si cum tali vrina appareret ypostasis esset spes vite, quod significaret potentiam virtutis contra naturam. ¶ **Octava regula.** Urina viridis cum viridi circulo in frenesi est signum desperatissimum, patet per rationes ante adductas.

De urina alba.

Postquam dictum est de vrinis significantibus mortificationem, nunc dicendum est de vrina significante pauationem et debilitatem digestionis. Et primo de vrina alba quam ex multis causis venit in manus medicorum. ¶ **Primo notandum quod albedo causatur dupliciter.** Uno modo per quadam dyaphoneitate et translucentia, sic est albedo aque aut virtutis, alia est albedo quam contrariatur nigredini, que de colore disgregatiuus visus, et de hac secunda est adpositum. Aduertendo tamen quod talis albedo oritur in

Tractatus

vinis altera quattuor causas: vel reducibili.
Primo a defectu caloris naturalis. Secundo a resolutione humorum. Tertio a dissolutione virtutis. Quarto ab opilatione in senibus. A defectu caloris dupliciter. Aut ab eius defectu in toto ut in senibus in quibus apparent vine tales albe. Aut a diminutione eius in parte. ut ex debilitate caloris epatis. quae debilitas causatur aut ab acuitate egritudinis. ut in frenesi. Aut propter longitudo egritudinis. ut in quartana in quibus accidit vena alba. Provenit etiam huiusmodi vana aut ex parte cibi aut nimie qualitate. aut quantitate. aut virtutis. aut ex malicia substantie. Exemplum primum ut apparet in crapulatis. Exemplum secundum. ut ex comestione lactuce. Exemplum tertium: ut ex comestione carniū vaccinarum. Hodo in his omnibus apparent vine albe. Secundo accidit vena alba a resolutione virtutis. que etiam resoluitur aut in toto aut in parte. quae resolutio fit stante genere egritudinis. Aut mala dispositione in declinante membro. ut in epate. ut apparet in duobus beleb. Tertio causatur albedo in vena a dissolutione humoris flegmatis vitrei. quod cum fuerit dissolutum causatur vena albam. Quarto causatur albedo in vena ab opilatione. quae cum de albarionibus pluribus modis: aut propter lapidem contentum in renibus. aut in vesica. aut propter abundantiam humorum circa vias vine. Aut propter eorum viscositates. aut grossitiam. aut propter virtutes. Ista colliguntur ab ysaac primo de vinitis. cap. de alba vena. Secundo notandum quod albedo vine est multiplex. Quaedam glutinosa vel muscilaginosa. quedam vinctuosa. quedam saniosa: similis albedini fungis. quedam spermatica siliis spermatis. quedam plubea: quae indicant super diversas dispositiones propter diversas causas. Ex his sequuntur octo regule. Prima regula. Urina alba splendida tenet vis: significat opilationem maxime splenis. Probatur. Quia talis vena demonstrat abundantiam humoris melancholici: quae dicitur frigida et sicce complexionis. modo de ratione frigiditatis est dealbare. quia albedo est filia frigiditatis. ut patet per Galienum in regni. De ratione autem siccitatis est attenuare. Hodo super abundantiam humorum melancholici sequitur opilatio: et maxime in splene. quae dicitur reservaculum melancholie. ergo regula et conclusio vera. patet sequentia. Et antecedens est principis. Avicenna secunda primum causa. de vena alba. Correlarium primum. Ex vena tali medicus debet iudicare discolorationem faciei somnolentiam. pigrum. in toto patet. quod ista sequuntur opilationem. Correlarium secundum. Ex tali vena medicus debet arguere supra gravitatem dolorum in parte sinistra. Correlarium tertium. Si ex vena tincta medicus

arguit absolute dominium caliditatis: ita ex vena alba dominium frigiditatis. ut patet ex precedentibus. Secunda regula. Urina alba cum circulo plumbeo in superiori: demonstrat opilationem in cerebro et epilepsiam. Ista conclusio probatur. Nam ex albedine arguitur suffocatio caloris et dominium frigidorum humorum. Et ex circulo plumbeo materia esse in capite. et maxime grossas flegmaticam vel melancholicam que sunt cause opilationis. Opilationem autem sequitur epilepsia. quae conclusio vera. sequentia tenet. Et antecedens est dominium ysaac primo de vinitis. Et notanter dicitur in parte superiori ex his: quod tunc arguit dispositionem membrorum superiorum. Tertia regula. Urina alba muscilaginosa demonstrat abundantiam humorum grossorum et crudorum. Probatur. quod muscilaginosa vena non fit nisi ex transitu materie grosse ad vias vine. que materia non transit nisi abundaret. intantum ergo vena muscilaginosa demonstrat abundantiam humorum grossorum patet sequens et antecedens est Avicenna loco pallegato. Confirmatur sic. quod muscilago inferunt grossitiam sicut tenet vis subtilitatem. que etc. Quarta regula. Urina alba semi liuida saniosa siliis colore fungis: significat ulcerationem in renibus et in vis vine. Probatur primo auctoritate Avicenna secunda primum de vena alba. probatur etiam ratione tali: Talis vena ratione albedinis arguit multitudinem flegmatis in toto. et per consequens in vis vine ratione liuiditatis super adustione humorum. ut patuit super de vena liuida. Humores autem adusti sunt causa morbiditatis et acuitatis. Acuitas autem facit sequi ulcerationem. et per consequens in vis vine apud renes ut predictum est. Regula vera. Correlarium primum. Omnis vena saniosa demonstrat aut rupturam epatis aut ulcerationem in vis vine patet. quia aliter non potest fieri sanies in vena. Correlarium secundum. Multoties errant medici in cognoscendo saniem distinctam ab ypostasi. Hoc patet. Nam multoties errant medici propter similitudinem figure eius et ypostasis ex parte albedinis levitatis descensus ad inferiorem regionem. Non stante sit pessimo errori iudicando. que etc. Notandum quod differentia est inter saniem et ypostasim quod sanies ex fetore semper est. Secunda dicitur ex parte sanies ut quemadmodum ypostasis non apparet sanies sub figura pyramidalis. ut in ypostasi. Ex quod sequitur quod bonum est medico semper vena agitare ante quod iudicium faciet. Quinta regula. Urina alba tenuis aliquid liuida sine sanie. ut est color fungis: significat lapidem in renibus et in vesica. Ista conclusio probatur auctoritate Avicenna loco preallegato. Et ab ysaac primo

De Urinis

De urinis. pbat autē sic. Nam talis vrina rōne albedinis significat dominium humorum frigidorum crudorum in toto. Et rōne limiditatis caliditatem supflua in renibus et in vijs. Dodo existēte dominio humorum grossorum et caliditate supflua: tūc sunt sufficientes ad generationem lapidis: ergo talis vrina inducat lapidē vt p̄dictum est. Correlariū. Medicus debet ex arenulis certificari in q̄ loco fuit lapis retentus p̄batur. Nam si apparuerint arenule albe signū est q̄ lapis est in vesica. Si arenule rubee signū est q̄ ē in renibus. Secūdo ex loco lesio. vtz fuerit dolor circa pectinē intensior: aut in p̄te posteriori. si p̄mū arguit lapis in vesica: si scōm in renibus. ¶ Sexta regula. Urina alba spissa et vinctuosa si p̄ totū significat eblicā. p̄bet. Nam talis vrina significat dissolutionē humiditatis partium mēbroz cū q̄ iungit ethica tertia speciei cōfirmata. ḡ talis vrina demonstrat ethicā. Patet p̄sequentia et antecedens colligit p̄ Auicennā scōa p̄mi. ca. p̄allegato. q̄re cōclusio reddidit vera. Et d̄r notāter p̄ totū q̄ vrina vinctuosa s̄m p̄te sup̄ficialē fcat caliditate magnā in renibus. Correlarium. Urina vinctuosa in omni dispositione egritudine est mala. q̄ absolute significat lapidis liq̄factionē et dissolutionē. ¶ Septima regula. Urina alba post citrinā aut tincta nō a causa p̄mittita in horis pluribus febriliū fcat q̄ febris p̄mittat in quartanā. p̄robat. Nam talis demonstrat dominium humorum melancolicorum et resolutionē humorum calidorum et cū h̄ opilationē q̄ sunt cause quartane. ḡ cōclusio vera. Et notanter d̄r nō a causa p̄mittita. puta et n̄mia cōmestione vel potu aque frigide talē p̄mutationē significante. Hec autē patent ex secūda p̄mi Auicenne et ysaac p̄mo de urinis. ¶ Octaua regula. Urina alba plūbea s̄m p̄te sine aliq̄ ypostasi. fcat mortē p̄pinquā. p̄robat. q̄ talis vrina rōne plūbeitatis et albedinis fcat mortificationē caloris innati. quo stante sequitur mors. ḡ cōclusio vera. Correlariū. Urina alba quantūcumq̄ fuerit p̄iuncta plūbeitate siue limiditate est valde mala. igif. zc.

De urina rubea.

U tandū q̄ vrina rubea vt plurimū attestatur egritudine calide. q̄ ex materia colerica rubea pueniente si fuerit limosa. si vero nō sanguinee materie attestat. Cū qñ accidit in egritudine frigida. et h̄ multis de causis. p̄mo rōne doloris fortis. de cuius rōne est acere colerā rubē et inflāmare. quare seq̄ vrina tanta rubore sic in colica frigida colligit ab Auicenna sexta tertij ca. p̄po. Et quo seq̄ correlarie q̄ vrina rubea stante dolore

anteq̄ p̄cessit dolor fortis nō necesseario indicat de flebotomia. Contra nōnullos q̄ statim visa vrina rubea grossa indicat de flebotomia. Secundo stante opilatione a materia flegmatica multa inter kistim fellis et intestina: colera enim que solebat ire ad intestina: regurgitat ad renes propter materiam flegmaticam. et ita tingitur et colorat vrina colore rubeo. vt in ictericia p̄tingit. Colligit ab Auic. sexta tertij. ca. p̄po. Tertio accidit vrina rubea ex epatis lapsu ad frigidū. q̄ debilitat virtus epatis sequestratina. quare nō poterit fieri sequestratio debita aquositate a sanguineo. Ex quoz p̄m̄xtione coloratur vrina colore rubeo sicut in ydropisi. vbi accidit vrina similis locure carnisum. Quarto accidit vrina rubea p̄ter p̄striccionem faciam a flegmate opilatione q̄re putreficit maior pars flegmatis: et putrefacta reducit ad colorem extraneū: et ita ad tincturā. Correlariū. Iudicium de flebotomia nō est faciendum in ydropisi. q̄ vrina sit multum tincta. quia hoc facto magis alteratur epas et debilitat. Alteri p̄ verificat. Quonia vrina rubea potest apparere in egritudine frigida. ¶ Item notandum. q̄ vinarum oleagnosarū quedas est tota oleaginosa. quedas inferius tm̄. prima deterior est ceteris. vt patet in p̄mi cōfirmata et in ethica. Ex istis colligunt aliquę regule. ¶ Prima regula. Urina rubea est melior in febribus acutis q̄ aquosa et sanior. quia illa significat p̄iuationē pingue virtutis p̄ra materiā. p̄ma autem non. Cōfirmatur auctoritate Auicenne scōa p̄mi. ca. de coloribus. Correlarium. Quonia maior sanguinea rubea tanto saluor. Patet ex intentione eiusdem. ¶ Secunda regula. Urina perseverans rubea in egritudinibus renū: fcat apostema calidū. Patet. quia cum perseverat significat malam dispositionem confirmatam in loco. et deriuationem melancolicam materierum ad locum. vt in secunda p̄mi capitulo de coloribus. ¶ Tertia regula. Urina rubea perseverans in egritudinibus acutis nullam faciens residentiam: significat perditiōnē egritudinis: aut apostema p̄dictum. Scōm patet. q̄ ex hoc arguitur morbus valde fortis: et virtus debilis. Patet auctoritate loco p̄allegato. ¶ Quarta regula. Urina rubea stante dolore capitis desipientiam significat. Patet auctoritate et rationibus superius adductis. ¶ Quinta regula. Urina rubea grossa turbida: significat apostema in epate: aut eius debilitatem. Patet ex sufficienti diuisione causarū turbulentię in vrina. ¶ Sexta regula. Urina oleaginosa multipliciter: significat naturā crenicare per vias vrine et euacuationem in a tericrum

Tractatus

Et hoc si seque requies egrotant, si vero non seque esset signum mortis, ut vult Avicenna. **¶ Septima regula.** Urina oleaginosa pauca fetida, significat mortem. **¶ 13.** quod mediate fetoris fecat ebullitione et corruptione humorum mediate paucitatis debilitates virtutis mediante oleaginitatis dissolutione primum: quibus stantibus sequitur mors. **¶ Non firmat auct. Avic. loco pall.** **¶ Octava regula.** Urina oleaginosa in egritudine acutis pro toto apparet in die quarta egrum fecat moriturum in septima. **¶ 13.** quod talis fecat crasim in septima, et non ad bonum cum virtus sit debilis et morbo fortis. **¶ 22.** **¶ Nona regula.** Urina oleaginosa pauca in qua fuerit aliquid simile loture carnis recetis est signum pessimum. **¶ 13.** quod fecat ultimam debilitatem primum naturalis quam sequitur urina talis apparet in colica hydropisi. fecat mortem propequam, ut vult Avicenna. quarta et sexta tertium ca. prope. **¶ Decima regula.** Urina leuiter oleaginosa secundum preteritis cialis fecat partes renium. **¶ Patet auct. Avic. ij. i. de signis sumptis ab urina.**

¶ Expedito de coloribus principalibus: quibus maxime pronosticat medicus in quibus virtualiter alij includunt. Sequitur de secundo intento. vices de primum. que sunt fere numero. xvij. Quorum primum est de circulo. Secundum de spuma. Tertium de sanguine. Quartum de arenulis. Quintum de spermate. Sextum de ampulla. Septimum de granulis. Octavum de tubercula. Nonum de pilis. Decimum de squamis. Undecimum de surfureis resolutionibus. Duodecimum de arboribus. Tredecimum de resolutionibus cinericis. Decimiquartum de sanie. Decimiquintum de sedimine. Decimisextum de humore crudo in urina. Decimiseptimum de cantelis in urina.

De circulo in urina.

¶ Primo notandum de circulo. Circulus quoniam apparet in regione superiori. quoniam in regione media. licet rarissime. **¶ Primum autem maxime fecat super dispositiones capituli.** Secundum super dispositiones membrorum spiritualium ut plurimum. **¶ Secundo distinguo.** quod quoniam apparet circulus completus. quoniam incompletus. quoniam grossus. quoniam subtilis. quoniam vniuersalis coloris. quoniam alterius. Istis sic positus ponuntur iste regule de circulo ab ysaac. partim ab Avicenna. partim a Galieno et Theophilo. **¶ Prima regula.** Circulus spissus grossus in suba: remissus a quo cunctis colore fecat posteriori parte capituli esse lesam ex flegmate vitreo. Ista regula persuadet. Nam circulus absolute fecat materiam in capite frigidam melancolicam. et tunc posterior pars sit frigidior et in habentibus symbolum facilior erit transitus. **¶ Secunda regula.** Circulus spissus

in substantia purpureus in colore: significat partem interioriorem capituli esse lesam ex materia sanguinea. Probatur sic. Nam color purpureus attestat magis sanguini quam alteri humorum mori. Et cum pars anterior sit magis plena venis et arterijs quam aliqua alia propter ibi mirabilem ibi existentem sequitur talem circulum magis significare secundum partem anteriorem capituli esse lesam ex materia sanguinea. **¶ Tertia regula.** Circulus tenuis in substantia pallidus in colore ad similitudinem coloris plumbi fecat sinistram partem capituli esse lesam ex humore melancolico. Probatur. quia cum humores melancolici maxime sunt similes in colore plumbi propter frigiditatem. et sic splen dicitur esse receptaculum humoris melancolici. quod membrum directo aspectu aspiciat partem sinistram: sequitur faciliter enapozatio. **¶ Quarta regula.** Circulus tenuis in substantia in colore citrinus vel rubeus: fecat malam complexionem in parte dextra et pariter dolorem. quod cum epa et cistis felis collocantur in parte dextra. quare facilis fit enapozatio ad illam partem secundum voluntatem medicorum et maxime Avicenni. de signis sode per commentatorem prima tertium. **¶ Quinta regula.** Circulus plumbeus grossus in substantia fecat epilepsiam. aut apoplexiam. **¶ Patet.** quod talis circulus fecat multam materiam in cerebro et in ventriculis. et prosequens opilationem. aut magnam aut parvam secundum quod circulus est magis vel minus grossus ita epilepsia vel apoplexia. **¶ Sexta regula.** Circulus in acuta egritudine lividus. cerebrum ledi fecat. **¶ 13.** quod sicut urina livida fecat fluxum materie ad caput secundum totum in egritudine acuta Item circulus lividus fecat raptum eius ad superiora et ita lesionem cerebri. **¶ Septima regula.** Circulus subtilis viridis in colore et febre acuta apparet a dultione et futura frenesim fecat. **¶ 13.** quod talis fecat materiam multam subtilem colericam in cerebro. a qua communiter accidit frenesis. ut patet prima tertium. **¶ Octava regula.** Circulus apparet tremulus per medicos agnatus dolore in spina dorsali et persequens paralysim fecat. **¶ 13.** quod fecat materiam multam subtilem colericam in cerebro: a qua communiter accidit frenesis. Significat etiam fluxum materie catarrhalis per nuquam. ad cuius fluxum aut sequitur dolor in spina dorsali: vel materie retentionem: vel paralysim. ex cuius fluxu magis contingit nervis. **¶ 22.** **¶ Nona regula.** Circulus niger precedente lividitate mortificationem caloris ex frigiditate cerebri fecat. **¶ Patet.** quod sicut urina nigra quam precessit urina livida mortificationem in toto fecat ex defectu membri deteriorati et principalis: puta cerebri. et ita circulus niger.

De Urinis

Decima regula. Circulus niger si ante p̄
cesserit viridis in vrina mortificationē ⁊ ad
uſtionē in cōplexiōe ſcat. p̄z ex dictis ſupra.

De Spuma in urina.

Pro cuius partis intellectu Notans
dū p̄mo vt habet a Galieno i cōmē
to hui⁹ amphorismi sanguinolētorū
in. q. p̄tacula. Spuma autē generat a materia
grossa: viscosa humida. In quā dū agit calor
elevant q̄dā corpuscula. ex q̄rū cōmixtiōe ge
nerat spuma. Aut generatur caliditate forti
sicut p̄z in olla ebulliete. Aut generat a forti
motu ⁊ p̄cussioe vt in eq̄s currētib⁹ apparet.
Et q̄ sequit q̄ causa materialis spumi est hu
miditas viscosa. Causa efficiens ē caliditas
agens in hūiditate. Quare dant de ea iste re
gule: q̄z p̄ma ē bec. **Prima regula.** Spuma
p̄tinua grossa i suba multa ⁊ remissa i colore
cū vrina grossa apparēs ſcat indigestionē et
ventositatē: q̄ talis vrina ſcat multā hūidit
tatē ⁊ grossā suffocātē ⁊ debilitatē calozē na
turalē: ex cui⁹ debilitatiōe debilitat p̄r dige
stiuā. ⁊ p̄viā indigestiōis multiplicat materia
multa ⁊ viscosa. Cōfirmat auct. Aui. xij. iij.
ca. de signis apostematū stomachi. **Secūda
regula.** Spuma tenuis i suba ⁊ p̄tinua p̄ oēs
ptes colorata sat⁹ in vrina sili apparēs signis
ficat inflāmatōnē i mēbris spūalib⁹. patet: q̄
aut talis spuma fit mediāte multitudie mate
riē. sed hoc nō: q̄ tūc nō eēt colorata. Et vri
na inflāmata: aut fit mediāte caloze actionis
for⁹ i ipam materiā. ⁊ tūc ſcat incēdiū in mē
bris spūalib⁹. ⁊ ita p̄z au. Gal. pall. ⁊ a suffici
ente diuisiōe. Et vrina silis apparēs in se. est
malū signū: q̄ ſcat inflāmatōnē i pulmone ⁊
i mēbris vicinis. **Tertia regula.** Spuma in
tercisa apparēs nigra i colore yctericiam ni
grā ex vitio hūoris melancolici ſcat. Patet:
q̄ talis ſcat opilationē ⁊ materiā melancoli
cā in vijs vrine delatā p̄pter opilationē inter
epar ⁊ splenē: q̄ hūor melācolic⁹ nō potens
trāsire ad p̄p̄riū receptaculū necessario regur
gitat ad p̄tes inferiores. q̄re ⁊c. Et d̄r notan
ter intercisa: q̄ si eēt p̄tinua ſcāret mat̄riam
melancolicā ⁊ adustā i toto. q̄re ⁊c. vt p̄z auc.
Aui. xij. iij. d̄ signis yctericie nigre. **Quar
ta regula.** Spuma intercisa nō p̄tinua appa
rēs cū granulis minutis. talis ſcat mēbra de
bilia grauari multitudie reumas. p̄z. q̄ nō
p̄tinua ſcat humiditatē in mēbro deducto. ⁊
cū granula ſcāt descēsum renmar⁹: vt decla
rabat. q̄ ⁊c. **Quinta regula.** Spuma interci
sa viridis i colore: aut silis tincture croci ſi
gnificat calefactionē epatis ⁊ aduſtionē. Pa

tet: q̄ hoc significat sup̄abundantiā calozis
delate ad vias vrine ⁊ abundanti⁹ in toto qd̄
nō possit esse nisi stante epatis caliditate cū
aduſtione. q̄ regula vera. Qd̄ p̄z auc. Aui.
xij. tertij de signis yctericie citrine.

De sanguine in urina.

Notandum q̄ q̄nq̄s apparet i vrina san
guis purus clarus. q̄nq̄s cōmixtus:
q̄ distinguit ex parte q̄ntitat⁹ calozis
mixtoz. licet sanguis q̄nq̄s euacuet purus p̄
viā crisis ex sanguie peccante in q̄ntitate: vt
p̄tingit in plurib⁹ mingētib⁹ oīno sepe sangui
nē purū. De q̄ dant iste regule. **Prima regula.**
Sanguis i vrina trūbosus vt globosus gra
uem hūis odorē vel fetozē cūq̄ dolore i pecci
ne significat sanguinē a vesica venire. **Coze.**
Urina in q̄ apparēt gurte sanguis grossi res
sidētis i fundo ſcat sanguinē a loco p̄p̄inquo
fluere: ⁊ p̄ p̄ns a vesica q̄ ⁊c. **Secūda regula.**
Urina i q̄ apparerit sanguis grossus trom
bosus p̄tēs fundū ſcat actualē fluxuz mens
struoz in muliere. ⁊ hoc nullo mō existēt. do
lore in aliq̄ pte. p̄z: q̄ aut fluit a vesica. et h̄
nō: q̄ sic dolor esset in pectine. aut a renib⁹. et
hoc nō: q̄ ibi eēt dolor. aut ab epate: ⁊ h̄ non
q̄ ibi non est dolor. aut ab aliq̄ alio mēbro. a
q̄ si fuerit nō absoluet tale mēbz. aut a graui
tate aut a dolore actuali existēt: aut qd̄ p̄ces
serit. **Coze relariū.** Ex sili vrina sepe decipiunt
medici iuuenes q̄ p̄noſticāt necessitatē fle
boromie ⁊ male: opant enī p̄tra calum habis
tū q̄rta p̄mi. **Caueas ne menstruatā fleboroz
mes.** **Coze relariū.** Nō q̄libet vrina rubea gros
sa iudicat de fleboromia. **Tertia regula.**
Sanguis i vrina nō trūbosus niger i fundo
minorato dolore i renib⁹ ſcat ipm fluere a re
nib⁹. p̄z. Et d̄r notāter niger: q̄ sanguis etis
ens venas imediate denigrat: iuxta sentētā
Gal. in cōmēto isti⁹ amphorismi. Si sāguis
extra venas effundit. Patet etiā ex siliā trū
boz. q̄ illi significāt sup̄ dispositionē vesice:
vt declarabit. p̄z etiā ex situ doloris: qd̄ si
gnū arguit certissimū. **Quarta regula.** Sāguis
pur⁹ ac si ex vulnere expelleret cū dolore spō
diliū mediāz dozi ſcat ipm fluere ex fractu
ravene chilis. Probāt: q̄ talis sanguis pur⁹
ſcat fracturā vene mediāte puritat⁹: ⁊ nō ali
bi nisi vbi ē dolor. s̄ cū dolor sit vbi situat il
lavena chilis. q̄ ⁊c. **Quinta regula.** Sanguis pu
rissim⁹ cū dolore punctiōe i ypocondrio dex
tro: significat sanguinē ab epate fluere. ⁊ per
p̄ns dyarriā epaticā. p̄z ex Aui. d̄ fluxu epa
tico sanguineo. **Sexta regula.** Nō oīs vrina in
qua fuit sanguis est mala. Patet: q̄ q̄nq̄s ac

cidit talis vna p viam criss: vt dictus est.
z tunc signum est bonum si restringat sequens
tur accidentia mala.

De Arenulis in vrina.

De arenulis tales dant regule. **¶** Prima regula. Arenule rubee in colore: dure in suba sine febris vitio cū do-
lore doxi lapidē in renibz pfirmatū vel cōfir-
mandū significāt. dūmodo cū eis fuerit diffi-
cultas mingēdi. Probatur auctoritate pnci-
pis decimo octaua cap. pprio. Rōne autē p-
bat sic. Nā tales arenule dure attestant mas-
serie grosse prete in renibz vel in vesica. non
scdm: vt declarabit inferi. § primū. Sz exis-
tente materia flegmatica grossa i renibz opi-
lante z occurrēte caliditate epas z renū ge-
nerat lapis. § cōclusio vera. vt ptz de causis
ipis lapidis. **¶** Scda regula. Arenule dure i
suba rubee in colore apparētes cū alleviatio-
ne renū vel liboz dissolutionez lapidis fieri
significat: z dolore a lapide pcessisse. qd pba-
tur auctoritate pncipis loco p allegato. Et
Isaac tractatu de vrinis. ca. de causis arenu-
lar. Et rōne pbat sic. Tales arenule signifi-
cant aut lapidē in renibz. Et hoc nō: qz p-
sue raret dolor z nō fieret alleviatio. vel fcat dis-
solutionē ipi? a sufficientē diuisiōe. qd ē vez.
pbat ex alleviatiōe dolorz q pcessit añ appa-
ritiōne illaz arenular. **¶** Tertia regula. Are-
nule albe i colore dure in suba residētes i fun-
do dolore existente in pectine lapidē i vesica
significāt. Qd declarat pmo auctorita. pnci-
pis ca. pprio. Rōne aut sic: qz tales arenule
aut attestant sup lapidē in renibz aut vesica.
Nō primū: qz tūc eēt rubee. Et dolor eēt in
dorso ppter sitūz colorē ipoz renū. ergo a suf-
ficienti diuisiōe attestat sup lapidē in vesica.
Qd ptz ex situ dolorz in pectine: z color ipaz
rū arenular q pportionantur colore vesice.
¶ Quarta regula. Arenule albe i colore: post
qru apparitiōne remittat dolor pectinis et
difficultas mingēdi. Et ex his paties sentis
at subleuatiōes. Tales dissolutiōes lapidis
in renibz aut dissolutiōe eiusdē i vesica Nō
pmū. ergo scdm. iō est manifesta. **¶** Quinta re-
gula. Arenule rubee i colore molles in suba
apparētes cū febre. z maxie in fine fe. signifi-
cant adustionē humor. auctoritate pncipis
pma qrti de signis quartane. Rōne pbat. qz
tales arenule significāt multitudinem mate-
riei aduste. ergo tales significāt adustionem
humor. pte rea tales materiā adusta. Rōne
pbat antecedēs: qz aut tales significāt lapi-
dē aut adustionē. Nō pmū: qz tunc nō essent

molles: vt ptz p regulas pcedētes. § scdm: vt
ptz p sufficientē diuisiōe. **¶** Sexta regula
z vltima. Arenule rubee apparētes sine dor-
lore z grauitate renū fcat caliditate epas et
renū. qd apparet: qz tales arenule attestant
duobz pncipijs. pmo caliditati agenti. scdo
materiei flegmatice q sūt pncipia renū z
lapidis. q si fuerint cū dolore fcant lapidē. q
vero sine dolore fcant intentū regule. Lore
lariū. Arenule apparētes in fine febre coleri-
caz fcant pmixtionē febris colerice ad febrē
quartana. Patet: qz fcat adustionē materiei
vt patet ex pbariōne quinte cōclusionis.

De Spermate in vrina.

De spermate pmo notādū: qz in virga
sunt tres meat? spermatz vrine z ab-
guadi: vt ptz ex anathomia virge as-
pud oēs sapiētes. Et qz ptingit vna istaz sup
fluitatū cū alia euacuari. Et ita sperma cum
supfluitate vriali. qre de spermate dantur be-
regule. **¶** Prima regula. Sperma diuisū fm
partes minimas incorporatū cū suba vrias
li. supfluitatē vel coitū pcessisse fcat. Probat
pmo anc. pncipis. xx. iij. ca. de signis coit?
Scdo rōne tali: qz tale sperma ita pmixtuz
fcat diurnitatē euacuatiōis spermatz pces-
sisse ad quā secuta ē notabilis pmixtio. z ita
est copozatiō vni? supfluitatis cū altera. qre
regla vera. **¶** Scda regula. Sperma appa-
rens globatū truncosum cū vrina fm frustra
grossa pmixtū abstinentiā coitus vel noctur-
nā pollutionē fcat. pbat rōne. qz tale sperma
sic apprens aut fcat coitū aut pollutionem
nocturnā. post quā pollutionē remansit aliq
pars stimulas p tute ad ei? expulsionē. Non
pmū: qz tūc eēt diuisum. § scdm fcat. Patet
sepissime in vrinis viroz religiosoz. vel fcat
vt dictū est abstinentiā coit?. Nō i boie affue-
facto ad coitū si retineat talis supfluitas ne-
cessario aliq pars ei? retenta stimulat expul-
siuā ad ei? expulsionē. Et qz nō puenientius
potest expelli qz p vias vrine. qre zc. **¶** Terc-
tiaregula. Sperma apprens frequenter in
multis vicibus gomoz eā vel paralysim inēs-
brozū genitaliū fcat. Probat: qz aut tale sper-
ma sic apprens fcat coitū pcessisse vel pol-
lutionē nocturnā vel gomoz eā passionem.
Non pmū neqz scdm. qz tūc tale eēt interpos-
latim: z interpolatis vicibz appareret. ergo si
cōtinue vel multis vicibus apparet fcat in-
tentū regule. Et notanter dicit paralysim mē-
brozū genitaliū: qz sic cōtingit alios lacertos
z musculos paralysari piter z istos: qz para-
lisi inducta sequitur relaxatio: z ita euacua-

tio spermatis.

De Ampullis in urina.

Notandū q̄ ampulla cōstuz ad q̄d no-
minis importat granula magna que
differūt a spuma s̄m maḡ 7 min⁹ 7 a
granulis: qz granule sūt ampulle mediocres
Ampulle enī importat idē q̄d dictū est. s. spu-
mā supuenientē 7 eleuatā. de qua dantur iste
regule. ¶ Prima regula. Ampulla magna p̄
seuerans in urina hīs adberētia p̄licitatem
morbi in q̄ apparet significat. Probat̄ auct.
Isaac de urina. Rōne aut̄ sic: qz tal̄ ampulla
significat cruditatē 7 viscositatē materiei pec-
cans, p̄pter cui⁹ viscositatē conat̄ ad agēduz
7 talē materiā ad quē conatū generat̄ ampul-
la. Cōfirmat̄. vt si q̄s pcusserit ḡuiter aquas:
ex tali pcussioe eleuant̄ ampulle. vt notat ex
perientia. modo stante materiā grossa 7 visco-
sa necessaria morbo plongat̄. ¶ Sc̄da regula
Ampulla magna apparen̄s in urina declinās
se ad locū ad quē v̄inale applicat̄ ventositatē
significat. Probat̄: qz sicut de rōne ventosi-
tatis est moueri de loco ad locū: 7 nō habe-
re esse fixum. vt patet ex sentētia oīm medī-
corū. It̄ a de rōne supfluitatis sequētis talē
ventositatē. ¶ Tertia regula. Ampulla appa-
rens in urina magna cū rugita 7 grauatiōe
stomachi vomitū aut fluxū ventris p̄cessisse
significat. Probat̄. Nā talis ampulla signifi-
cat materiā humidū flegmaticā contineri in
stomacho. vel in intestinis q̄ cōtenta necessa-
rio stimulat̄ virtutē ad secessum fluxū v̄tris
vel vomitū. q̄re p̄clusio vera 7c. ¶ Quarta re-
gula. Ampulla magna apparen̄s in urina aut
grauatiōe stomachi dolorē yleos. aut renū
ex hūore flegmatico grosso 7 viscoso depen-
dere significat. Probat̄ auct. Auicē. ca. p̄prio.
Rōne aut̄ sic. qz talis ampulla attestat̄ mate-
riē ex q̄ generat̄. Sed cū generat̄ ex tali ma-
teria flegmatica seq̄tur intentū. ¶ Quinta re-
gula. Ampulla apparen̄s cū magna adberen-
tia ī circulo dolorē capitis a v̄tositate signifi-
cat. aut etiā viscositate. Probat̄: qz vt dictuz
est: qz cū p̄tētū arguit supra regionē in q̄ fuerit
collocatū: s; cū circulus cōmixt⁹ cū am-
pulla coler̄ in loco supiori seq̄tur itētū. Cōz-
relariū. Ampulla magna apparen̄s ī urina v̄-
tositate atqz viscositate esse in stomacho sig-
nificat 7 intestinis est signū distinctiuum.

De granulis in urina.

De granulis: id est ampullis mediocri-
bus dant̄ he regule. ¶ Prima regula
In q̄cūqz parte fuerint granula a

cerebro fluere materiā fecat. Itz p̄rio aucto.
medicorū: q̄ ponit̄ granula 7 circulū eē signū
sup dispositionē cerebri. Rōne sic p̄bat̄. qz ta-
lia granula significāt sup dispositionē capitis
aut mediā regionē aut sup infimas. Sed nō
sc̄dm neqz tertiū absolute: qz tūc cessent am-
pulle magne ex eo: qz facili⁹ est virtuti agere
sup materiā ī media regiōe p̄tentā 7 in infis-
ma q̄s in sup̄ma. Sed agēte generatiōis am-
pulle applicate posset seq̄ actio. q̄re 7c. ḡ gra-
nula fecat supra descēsuz reumat̄. S; notan-
dū q̄ ista granula alia 7 alia significant si fue-
rint in alia 7 alia regiōe. Cōtenta enī in regis-
one supiori significāt dispositionē capitis. ita
qz materia actualiter peccat ī capite. Cōtens-
ta in media regiōe significāt supra descēsuz
reumat̄: ad nervos: ad pecc⁹ 7 iūcturas. līs
cet rarius appareat nisi in sup̄ma regione.
Ideo medici dicunt qz granula absolute s; s;
gnificāt supra descēsuz reumat̄ siue modo
descēdat ad partē illā siue illā. Declarat acci-
dētia manifesta. Ex q̄ verificat̄ dictū medico-
rū qz patietes catarrū ad oīm gen⁹ morboz
sunt parati. Probat̄: qz ex eius fluxu inducit
malā cōplexionē in loco in quem fluit.

De nubecula in urina.

De nube q̄ d̄r nubecula. Notandū qz
tales importat̄ q̄ndā vaporosaz sup-
fluitatē 7 obscurā apparen̄tes in uris
na ad modū tele aranee vel pulueris spar̄si p̄
urina qui generat̄ ex actione caloris p̄ter na-
turam. de qua dant̄ tales regule. ¶ Prima re-
gula. Nubecula liuida apparen̄s in inferiori
regione ad modū pulueris spar̄si p̄ncipium
ethice significat. Patet auct. Aui. p̄ma quar-
ti in ca. de signis ethice. Rōne aut̄ sic: qz tal̄
nubecula significat qz calor p̄ter naturā ince-
pit agere in humiditate: 7 eas resolvere q̄d ē
p̄ncipiū ethice. ¶ Sc̄da regula. Nubeculo-
sa vmbrosa cū quadā spuma crocea vel viris-
di sup calefactione epatis 7 multitudinē col-
lere significat. Patet ex p̄mēto: qz tales v̄ri-
ne cōiter apparen̄t in yctericia vbi est super-
flua caliditatis epatis 7 multitudo colere.

De pilis in urina.

Notandū qz pili distinguunt̄ ex parte
sube 7 ex parte q̄ntitatis. Ex p̄te col-
loris: 7 ex parte situs. Aliq̄ dicūt̄ sub-
tiles. aliq̄ grossi. Q̄nqz sunt multi. q̄nqz pau-
ci. q̄nqz in regiōe media. q̄nqz in regiōe sup̄-
ma. q̄nqz sunt coloris citrini. q̄nqz fusci. q̄nqz
rubei. Distinguunt̄ etiā ex p̄te causarū effici-
entū: qz quidā causant̄ ex humoribz grossis

frigidis. qdā a caliditate sup̄ma agentē i hu-
midū. Colligit̄ hec distinctio ab Aui. ij. i. z ab
isaac. i. de vrinis. De q̄b̄ dant̄ be regle. ¶ Pri-
ma regula. Pili rubei siue citrini apparētes
in vrina in quacūq; regiōe nō existente febre
caliditate renū significāt. Patet auc. p̄ncip̄
xix. iij. de signis male cōplexiōis calide renū
Rōne sic. qz sicut de rōne frigiditatis est albe-
fcere: ita de rōne caliditatis ē citrinare aut ca-
lescere. Sed tū sup̄fluitas attestat̄ mēbro
a quo sup̄fluit sequit̄ ppositū. ¶ Sc̄da regla.
Pili apparētes in vrina existentes pingues
subē solide nō existēte febre dissolutione; re-
nū z lūboz significāt. Probat̄. Tali pili sūt
partes aut materie resolute vel dissolute. aut
mēbroz. s; nō hoc. q̄ attestat̄ dissolutionē mē-
broz z maxime vicinōz: vt sūt renes z lūbi.
¶ Regula vera. ¶ Tertia regla. Pili apparen-
tes in vrina aliquantulū grossi in suba: ita se ha-
bentes qz sic cōprimant̄ euanescent̄. aut ex agi-
tatiōe vrine resolunt̄. tale s; pili opilatione;
ab hūorib; grossis z viscosis fieri significāt.
Probat̄ auc. Aui. ij. i. Rōne sic. Aut tales pi-
li significāt dissolutionē mēbroz aut materie
Nō mēbroz: qz vrina eēt pinguis. z pili ena-
nescūt. ergo attestat̄ materie resolute: z per
p̄ns materie grosse z viscosē opilātes vias
qd̄ erat ppositū. ¶ Quarta regla. Pili appa-
rētes i vrina in suba soliday vna existēte oleo
aginoso. tales apparētes exīte febre: dissolu-
tionē toti? z ethicā fieri significant. Probat̄
auc. Aui. i. iij. ca. de signis ethice. Rōne aut̄
sic: qz tales pili aut fcant dissolutionē mēbro-
rū p̄culariū aut toti?. Nō p̄mū: qz tūc esset
fe. ergo sc̄dm. z p̄sequens regula est vera.

De Squamis in vrina.

De squamis apparētibus in vrina. No-
tandū circa qd̄ nois ipaz squamaz
qz squame differūt a fufureis resolu-
tiōib; qz fufuree resolutiōes dicunt̄ p̄tinere
ad similitudinē squame pisciū. Differūt etiā ex
pte cāz: qz materia faciēs squamas ē grossi-
or qz materia faciēs resolutiōes fufureas.
Sūt differūt ex pte excoziationis: qz fufu-
ree resolutiōes accidūt p̄formata excoziatione.
Squame aut̄ accidūt in p̄ncipio excozia-
tionis: cū ptes extrinsece z intrinsece dicunt̄
esse grossiores qz ptes intermedie: q̄b; stanti-
bus ponunt̄ de regule. ¶ Prima regla. Squa-
me apparētes in vrina tales inq̄ntuz squame
z sine febre apparētes scabiē significāt siccā
Probat̄. Rā cū materie ex q̄b; fiunt̄ squame
sunt grosse: tunc talis materia non est apta p̄
poros exaltare. Exaltat ergo tū pars subti-

lis ex q̄ inficit̄ cutis infectiōe tenui z subtili
¶ Sc̄da regla. Squame apparētes i vrina
cū grauitate in regiōe pectinis significāt qz
vesica incepit excoziari. Patet ex deductiōe
sc̄de cause p̄dicte. ¶ Tertia regla. Squa-
me apparētes in vrina cū vitio febris p̄mam
ptē ethice: z ethicā fieri significant. Probat̄.
qz sicut se h; p̄ma humiditas ad secundā hu-
miditatē. ita fufuree resolutiōes attestantur
resolutionē sc̄de humiditatis que est subtilior
ipā p̄ma humiditate. ergo squame attestabūt
tur resolutiōi p̄me humiditatis q̄ est grossi-
or: z ideo ethica p̄me speciei significat.

**De Fufureis resolutio-
nibus in vrina.**

Drimo notādū qz ipā pcedūt ex alte-
ra cāz illaz. Aut ex solutiōe mate-
rie colice, aduste vel flegmas; salis: q̄
partes se parate trāsmittunt̄ ad vias vrine: z
cū ipā sup̄fluitate mittunt̄ vel ex resolutione
partiū cartilaginosaz aut nervosaz: vt ē ve-
sica z hmōi. At dicunt̄ fufuree resolutiōes
qz residēt in vrina ad similitudinē fufuraz grossa-
rū. Vel accidūt ex resolutionē hūiditatu secū-
daz vt ros campuz q̄ sunt cōposite ex p̄tib;
grossis z subtilib; q̄re p̄tingit vna ab alia se-
parati. De q̄b; resolutiōib; dant̄ tales regle.
¶ Prima regla. Fufuree resolutiōes appa-
rētes in vrina sine fe. aut dolore in determi-
nata pte corpis scabiē corpis esse significat.
q̄ conclusio pbat̄ auc. Aui. ca. de scabiē. Rōne
aut̄ sic: qz tales fufuree resolutiōes aut atte-
stant̄ scabiē aut vlceraōi aut resolutiōi. Nō
sc̄dm: qz tūc eēt guttas z dolor i eaz euacua-
tione. Nō tertiu: qz tunc esset vrine grauitas
aut dolor i eaz euacuatōe. q̄ p̄mū qd̄ erat p̄-
bandū. ¶ Sc̄da regla. Fufuree resolutiō-
nes i vrina apparētes cū grauitate et dolore
circa regiōe pectinis vlceraōne vesice si-
gnificāt. p̄z. qz vbi dolor ibi egritudo: sed qz
nō erit ita vbi tales resolutiōes pueniūt ab vlc-
ceraōe vt dictū ē. ¶ Tertia regla. Fufu-
ree resolutiōes apparētes cū febre i vrinā es-
theticā sc̄de speciei fcāt. Patz a sufficiētī diuisi-
sione causaz ipaz resolutionū fufureaz.

De Athomus in vrina.

Ata qz pathomos debet̄ intelligere q̄
nula pua ad modū p̄ctoꝝ vt ita loz
q̄r qd̄ distinguūt ex pte locitez pte sube
z ex pte causaz a q̄b; generāt tales athomi.
Generant̄ tū vt plimū a materia flegmatica
inhibita i neruis: q̄ significabūt regiōe in q̄
fiūt z apparebunt. De q̄b; dant̄ tales regule.

Prima regula. Attomi apparētes i vrina i fundo residētes dolozē in membris generatiuis z pedibz z genubz: z p pns podogra ex illis signāt. Probat p̄io auc. Aui. xxiij. tertij. cap. de podogra z sciatica. Rōne p̄o sic. Tales attomi significāt materiā p̄tentā in membris neruoz inferiorz: z p pns i mēbris regionis i fine q̄ itegrat ex mēbris p̄dictis. **Secūda regula.** Attomi apparētes in media regione dolozē in mēbris spūalibz significāt. p̄bat: qz sicut attomi i infima regione supra in finā regione significāt: ita attomi in medio indicāt sup mediā: vt apparet etiā ex alijs supfluitatibz. **Tertia regula.** Attomi apparentes vniuersaliter p̄ totā vrinā oim mēbro rū: z p pns totū corp⁹ dolozē significāt. p̄bat sic. Attomi p̄tiales partialē dolozē significāt. ita attomi vniuersales z vniuersaliter apparētes vlem dolozē significāt. q̄ intētū regule ē vez. **Quarta regula** sūpta ab Aui. p̄io canone fen. sc̄da cap. de signis impgnatiōis **Urina lucida pura in suba in q̄ apparuerit aliqd grossum sile nubi: z i ea fuerint attomi descēdentes z ascēdentes globatim inferi⁹ impgnationē z p̄ceptū significāt. p̄t̄ auctoritate p̄dicta. Rōne sic. qz tales attomi aut significant supra dolozē iuncturaz aut neru rū aut sup p̄ceptū. sed nō p̄mū: vt p̄t̄ p̄ conclusiones precedentes. ergo zc.**

De Resolutionibus cinericijs in vrina.

N tandū qz p̄ resolutiones cinericeas nō debem⁹ intelligere residentes in vrina ad modū fursureaz resolutionū: sed sunt grossiores q̄ accidūt z apparent ex dissolutiōe materiey flegmaticaz. aut melancolicaz aut sanguineaz grossaz q̄ resolute simul cū supfluitate euacuānt: z eaz apparenia attestāt mēbris a q̄bz resoluunt. q̄ itante ponunt iste regule. **Pr̄ia regula.** Resolutiones cineree subtiles i colore adherentes globate vel p̄gregate ad inuicē i fundo residētē retētiōē mēstruoz i mulieribz significāt. p̄bat auc. Auicē. xij. tertij. Rōne at sic: qz tales resolutiones attestant materie peccāti i loco p̄pinq̄ ad vias vrine: q̄ materia p̄tingit euacuari z retēta stimulat p̄tūtē ad ei⁹ expulsiōē. z qz nō p̄t euacuari s̄m se p̄pter opilationē: euacuāt aut aliq̄ p̄tes ex qz separatōe generāt tales resolutiones. Et iō notāter p̄oif in p̄clusiōe residētē i fundo z globate ex istētes ex eo qz p̄tētū in regione superiori attestāt materie p̄tēte i tali regione. Et iō cū materie mēstruales sūt ibi residētē. claz ē qz resolu-

tiōes ibi appentes scāt eaz resolutiones materiey. q̄re p̄clusio p̄a. **Sc̄da regula.** Resolutiones cineree subnigre i colore sparſe p̄ vrinā fluxū mēstruoz actualē scāt. p̄bat auc. Aui. loco p̄allegato. Rōe sic. qz aut tales scāt retentionē mēstruoz aut fluxū. Nō p̄mū: qz tūc residerēt i fundo: qm̄ de rōe grauis ē z n̄ eēt p̄gregate. vt p̄batū ē. q̄ scāt actualē fluxū zc. **Tertia reg.** Cinericee resolutiones subnigre z grosse adherētes sube vrnali in fundo splenicā passionē z apostema splenis significant. Probat aucto. oium medicoz vnanimiter assentiū hoc eē signū male dispositiōnis splenis. Rōe sic: qz aut tales resolutiones attestant materie mēstruali aut melancolice alibi p̄tēte. Nō p̄mū: vt p̄t̄ p̄ p̄mā p̄clusiōez. q̄ cū splē sit receptaculū hūoz melācolici: seq̄tur qz tales resolutiones attestant materie contentē i splēte qd est p̄positū. **Quarta regula.** Resolutiones cineree apparētes i fine fe. flegmaticaz: febrē flegmaticā ad melācolicā p̄mutari scāt. Probat qz tales scāt materiey flegmaticā aduri: ad cui⁹ aduſtionē sequit̄ generatio humoz melācolicoz. q̄ cū peccaues rit putrefact⁹ indicat melācolicā febrē.

De sanie in vrina.

N tra sanies nunq̄ appet i vrina nisi stante vlcatione in vīs aut eruptiōe apatis currētis p̄ viā vrine: q̄ sanies diuersificat z ex p̄te sit⁹. de q̄ erit z emit titur. Sc̄do ex p̄te q̄ntitat: qz q̄nq̄z apparet pauca q̄nq̄z multa q̄nq̄z tota saniosa. de qua dant̄ iste regule. **Pr̄ia regula.** Sanies i vrina in pauca q̄ntitate appet in p̄tibz renū ex istente dolozē: ap̄a renū aut vlcationē significat materiey pauca sanie p̄ locū angustū dif ferre q̄les sunt pori. z vbi doloz vbi egritudo auctoritate ypocratis decimo cōmēto. **Regula p̄firmat̄ aucto.** Aui. xvij. tertij cap. de ap̄a renū vlcationē. **Sc̄da regula.** Urina cū sanie multa i q̄ntitate apparēs cū graui z forti fetore dolozē exiitē i pectore significat ap̄a aut vlcationē i vesica. p̄t̄. qz talis significat multā materiey putridā i loco p̄pinz q̄ z lato: q̄lē dicim⁹ h̄re vesicā. q̄re zc. Et dicitur notāter multa: qz p̄ hoc distinguit̄ ap̄a et vlcationē vesice ab ap̄ate z vlcationē renuz. **Correlariū.** Urina saniosa multa cū dolozē i pectine apostema significat in muliere ap̄a i matrice. patet ex causis supradictis. **Tertia regula.** Urina saniosa z corrupta cū dolozē z pulsatione in ypocundrio dextro significat apostēa epatis esse corruptū. p̄t̄: qz doloz significat egritudinē in loco. z cū p̄tingit

apostema epatis terminari p vias vrine: vt habetur decimaq̄ta tertij. ¶ Quarta. Urina saniosa apparens i pleuretico aut empico minorato sputo z accidetibus malis remissis. significat pleuresim aut empina terminabili p vias vrine licet raro: vt habet in capitulis p prijs minorato sputo nō p euacuationē materiei significat materiā deriuari ad vias vrine. Correlariū. Nō teneatur medic⁹ ex minoratione sputi i pleuretico si viderit accidentia remitti. patet: qz hoc significat naturam ceticare p aliā viā. z sic terminari morbu.

De sedimine in vrina.

De sedimine apparēte in vrina. notandum pmo qz p sedimē habem⁹ intelligere ypostasim apparētē i vrina. Cuius cause dicunt esse actio caloris naturalis: q̄ agit i materiā actualiter peccantē ex q̄tanq̄ materiali cā fit ypostasis. finis autē vt talis materia pparet ad expulsionē. Formā vero cā est ista qz ipa sit alba leuis pinealis z eq̄lis z residet in fundo z dicat laudabilis p̄tinua p oēs ptes suas. Ex q̄ seq̄tur correlarie: qz in vrina pfecte sana nō d̄z appere ypostasis. p̄tz qz i vrina talis corpus sani deficit materia ex q̄ fit vel generat ypostasis. qz si i eo peccaret materia nō eēt corp⁹ vere sanū. Correlarium scdm: qz deficientē altero p̄ditionū p̄dictaz qz ipa cū sit alba etiā illa ypostasis nō d̄z laudabilis. Correlariū tertij. Apparitio ypostasis significat materiā cōplete digestā paratam expulsioi. q̄ dicunt esse cā tpm vere crisis de laudabili ypostasi. Et de his dant tales regule. ¶ Prima regula. ypostasis subnigra i colore appens in vrina longā egritudine significat. Probat. nā talis ypostasis attestat materie melācolice que est difficilis resolutionis z euacuationis. Ut ex snia Aui. in ca. de signis quartane. sed obstante materia difficilis eradicationis morbu necessatio plongetur. ergo regula vera. ¶ Scda regula. Sedimen liuidum in colore mortificationē caloris innati significat. Nā talis ypostasis significat suffocationē caloris innati a materia melācolica ad quā seq̄tur mortificatio: vt p̄tz de causis liuiditatis sup̄ius. ¶ Tertia regula. Sedimē nigz i colore qd̄ p̄cessit liuidum mortē p̄pinquā significat. pbat qz tale sedimē significat vltimā adustionē ad quā cito seq̄t mors. quareregula vera. ¶ Quarta regula. Sedimen diuisum in substantia z sparsim p vrinam ventositatē significat. pbat qz talis ē portio ventositatis ad alias supfluitates: etiaz talis est portio ad vētositatē z hydropisim.

sed sic est qz ventositas reddit vnaquāq̄ supfluitatē disp̄sam. ḡ appet regula p̄a. ¶ Quinta regula. Nō puratū sedimē debilitatē p̄tustis significat. pbat. tal ypostasis fcat inordinatōnē i motibus nature: q̄ inordinatio seq̄tur debilitatē z ab ea accipit. ḡ zc. ¶ Sexta regula. Encormia. i. sedimē in sup̄ma regione difficultatē anbelit⁹ z pectori significat. p̄tz qz significat materiā peccare i pectore: vt p̄tz ex snia oim medicoz. ¶ Septima regula. Mesphilis. i. sedimē in sup̄ma regione magnā vētositatē significat z maximaz. p̄tz qz significat materiā b̄re raptū ad caput z nō nisi magnitudine vētositatis. ¶ Octaua regla. Sedimē qd̄cūqz fuerit nisi fuerit pseueras defectū virtutis fcat. p̄tz qz fcat diminutioēz actiois in materia q̄ p̄cipue seq̄tur debilitatē virtutis.

De humore crudo in vrina

De supfluitate humorū pmo notandum qz p̄tigit humorē fm partes separi a materia totali: z h̄re raptuz ad vias vrine. Ex residētia videbitur qz ibi sit sedimē z ypostasis. Et nō erit ita: vt p̄tz ad exp̄ientia in colica dolore z vdeos: vbi videntur tales humores residere in fundo. quod etiaz apparet in febre flegmatica: vbi sepiissime decipiuntur medici. Scdo notandum: qz tal humor videbitur similis ypostasi ex parte coloris z substantie. n̄ inter ipm z sedimen est signū distinctionū tale: qz qm est vez sedimen si mouetur ex agitatōe v̄niali statim reuertit ad suum locū z sitū. Colligitur hoc signū ab isaac pmo de vrinis. Scdo ab Auicēna: scda p̄rimi. Etiā p̄ma q̄rti ca. de flegmatica. De q̄ humore dantur regule. ¶ Prima regula. Humor crudus appens in sup̄iori pte vrine vitium pectoris vel mēbroz sp̄ualium significat: z difficultatē anbelit⁹. pbat. aut talis h̄mor attestatur materie p̄tēte i cerebro. aut i regiōe pectoris. Nō p̄mū: quia tūc erit ibi circulus: vt ex snia medicoz habetur. ergo scdm qd̄ ē intentū. Ex q̄ seq̄tur cū videris talē v̄nā p̄nosticare aut asma aut d̄isma aut ortania. ¶ Scda regula. Humor crudus i media regione pendēs vitium stomachi z intestinoz z repletionē significat z rugitū vētris pbat. naz supfluitas p̄tēta in medio regiōe significat: sed cū regio stomachi sit media regio z vētris. ḡ zc. ¶ Tertia regula. Humor crudus in infima regiōe appens dolorē renū z lūboz z mēbroz generatiuozū vitium significat. Probat ex deductioē p̄clusionis p̄cedētis. Et per hos clamat experientia: qz in oibz istis doloribz apparet ille humor dominans.

De cautelis in urina.

Uris de colore et p̄tentis i urina. Res stat vt videam⁹ de cautelis medicorū obseruādis in iudicādo p̄ urinas. Notādus igit q̄ qñ offert medico urina ex q̄ nō possit iudicare ex p̄tentis: q̄ reducta est ad ignē vel alterata: iudicat capiēdo iudiciū a suba et forma ecōuerso. Tria igitur faciam. Primo ponā aliquas regulas ex q̄b̄ sumuntur multe cautele. Scōdo docebo distinguesse urinā viroz ab urinis muliez. Tertio urinas p̄gnāriū: in quaz iudicijs multuz molestant doctissimi viri: et ex eis incurrūt nōnullas infamias. q̄b̄ habit⁹ patebit cōplemētū. Circa p̄mū dicā aliqs regulas q̄ tñ virtualiter possent reduci ad p̄dicta: ex q̄b̄ ifero correlaria plura: et vnū q̄dqs correlarioz erit cautela vna. et sic ex p̄lis de istis posit⁹ et intelletis ex silib⁹ poterit bñ distinguere. **Pr̄ma regula.** Urina alba subtilis attestat debilitati stomachi et ei⁹ indigētiā. Istud p̄t̄ ex mentib⁹ autoz: et rōne deductuz ē sup̄. Correlatio p̄mū. Cū medic⁹ viderit vnā talē iudicat angustia i stomacho assumptā. p̄t̄ q̄ addit debilitati maiori cā eiusdē. Correlatio scōm. Stante tali urina iudicādū est sup̄ lassitudine totius corporis et maxime crurū. p̄t̄ q̄ ex diminuta digestione seq̄tur diminuta restauratio magis vero in loc⁹ remotis. Correlatiū tertuz. Stante tali urina iudicādū sup̄ dolore grauitate et oculoz et somnolētia. p̄t̄ q̄ stante tali dispositōe stomachi necesse ē vt p̄pter directū affectū cōicent materie ad caput: q̄ cōiscate inducūt talia. q̄re zc. Etia ex p̄t̄tia. q̄ hñtes debilitatē stomachi patiūt fluxū palpēbray et pulsationē timpoz. Correlatio q̄rtuz. Stante tali urina iudicādū est sup̄ lassitudine totius corporis et maxime crurū. p̄t̄ q̄ ex diminuta digestiōe seq̄tur diminuta restauratio: magis p̄o in loc⁹ remotis. Correlatiū q̄ntū. Stante tali urina iudicādū est interpolatuz difficultatē anhelit⁹. patet: q̄ ad interpolatā multiplicatiōē ventositatis seq̄tur cōpressio dyastigmati. et ita cōpressio mēbroz spiritaliū. **Scōda regula.** Urina cū febre acuta spissa et rubea in fundo vasis et turbata et sup̄ius liuida venationē fcat. p̄t̄ ex his que dicta sunt de urina liuida sup̄ius. Correlatiū primū. Apparēte tali urina iudicādus est sup̄ tremore cordis: vehemētiā sitis. Inquietudine magna. p̄t̄ q̄ hec p̄sequunt in corde nocumētū et in mēbris spūalib⁹. Correlatiū secundū. Stante tali urina iudicādū est sup̄ dolore stomachi. Patet intelligenti zc.

Correlatiū tertium. Tali urina de alterō ne m̄ igna et frenesi pariter. patet: q̄ necesse ē vt cōicetur nocumētum cerebro. quare zc. **Tertia regula.** Urina existente cū sediminet lapides in renib⁹ aduenire iudicat. Patet ex his que dicta sunt. Correlatiū. Stante tali urina iudicādū est sup̄ grauitate renū et yliorū et apparere causas lapidis. Correlatio scōm. Stante tali urina arguēdū est sup̄ grauitate capitis ex parte posteriori. Patet ex colligatiā renū ad illas p̄tes. Correlatio tertiu. Stante tali urina iudicādū est sup̄ grauitate peccinis. Correlatiū q̄rtū. Stante tali urina iudicādū est sup̄ tractiōe genuū et coraz. Patet hoc: q̄ est ex accidētib⁹ p̄sequentib⁹ lapidem. **Quarta regla.** Urina existēte lactea et tenui: lapidē in vesica significat. Patet ex p̄dictis in capitulo de colore. Correlatiū. Stante tali urina iudicādū est sup̄ difficultati urine. Patet ex dict⁹. Et ita discurrete et p̄pria accidētia illi⁹ passionis. **Quinta regula.** Si urina habuerit frustula longa q̄si pilos declinatē ad rubedinē excoziationes renū significabit. Si fuerit tincta vbi nō fuerit discolorata et apparuerint pili: totius corporis debilitatē significabit. Correlatiū primū. q̄ fm̄ primā urine apparenciā p̄notificandum est caliditatem et ardozem circa renes. patet ex p̄prio effectu egritudinis. Correlatiū secundū. Stante tali urine super lassitudine totius p̄notificandum erit. Correlatiū tertium. Ex huiusmodi urina apparet interpolatū et guttatū mictus urine. Correlatiū quartum. Visa tali urina p̄notificare urinā sanguineam: siue mictum sanguinis p̄cessisse. Correlatiū quintum. Stante tali urina sup̄ stipticitate ventris arguenduz: et egestiones que emittuntur sunt squibellose: vt patet ex tali passione necesse est vt sup̄calefaciat epar: quo sup̄calefacto adtrantur feces et exiccantur. Correlatiū sextū. Stante tali urina iudicādū est sup̄ tumore ventris. Patet: q̄ stante tali stipticitate retinent ventositates. que sic retente faciunt ventrem tumesceri. **Sexta regla.** Stante urina alba et tenui cum multa siti dyabeterem significat. patet intelligenti causas huius egritudinis. Correlatiū primū. Stante tali urina arguendū est super debilitate stomachi. et interpolatam ardozem in ip̄o latere. Patet p̄ continuaz assumptionē hūidi rozidi maxie. Correlatiū secundū. Stante tali urina p̄notificandum est super extenuationem totius et semiethicam. patet: q̄ hec egritudo prohibet extenuationem fieri debitam et cōuenientem.

Tractatus

Septima regula. Existente vrina fursurea dyarrhalis significat si est pauca. Patet ex predictis et ad experientiam. Correla. primum. Urina facta fursurea et si portaret a longe: remanet primum fursurea. que medicus poterit hoc inferius pronosticare. Correla. secundum. Apparere tali vrina iudicandum est super commotione totius corporis. patet ex eo: quod dicitur huiusmodi in toto. Correla. tertium. Pronosticandum est ex eo torsiones circa hypochondria: et maxime circa hypochondria dextera esse futuras. patet: quod cum locus hepatis sit locus generatiuis huiusmodi. Correla. quartum. Pronosticandum est fluxum ventris futurum. Correla. quintum. Iudicandum est siccitatem magnam et inquietudines fastidas etc. **O**ctava regula. Urina mulierum existente turbida velut subingualis repleta matricem testare iudicat. Patet ex dictis. et hoc non stante febre acuta. Correla. primum. Stante tali vrina pronosticandum pondus maximum circa partes femorales. patet propter plenitudinem huiusmodi viscosorum et grossorum. Correla. secundum. Ex ea pronosticandi sunt dolores circa hypochondria et viliam. patet propter continuitatem motum ibi factum. Correla. tertium. Stante tali vrina iudicanda est nausea: et quasi primum subuersio stomachi. patet propter primum eleuationem vaporum. que etc. Correla. iiii. Ex huiusmodi vrina iudicare poterit dolores venire ad dorsa siue renes: et quoscumque ad costas: ut patet ex predictis. Correla. quintum. Stante tali vrina pronosticanda est durities circa partes femorales. quare etc. **N**ona regula. Si circulus vrine nullo modo agitur tremulus apparuerit super repletionem capitis et descensum catarrhi arguendum est. patet ex his que dicta sunt in tractatu de circulis. Et nota quod vrina quantumcumque mota ex longo delata apparet circulus actus in principio extiterit. Correla. primum. Stante tali vrina pronosticandum erit dolorem in spatulis in cruribus interpositionem. patet: quod talis vrina significat materiam descendere per nucham ad nervos qua-

re etc. Correla. secundum. Stante tali vrina iudicandum est dolor aut grauitas capitis in parte posteriori. cum ibi continetur materia humoralis. Correla. tertium. Stante tali vrina iudicandum est pigritiam esse in toto. patet: cum multa materia sit communicata nervis. que etc. **D**ecima regula. Urina habens circulum cum ypostasi: in media regione aut artomosis in ea regione aut trumbosis: significat materiam et in capite et pectore. patet ex predictis. Correla. primum. Apparente tali vrina iudicandum est difficultatem anhelitus et tussis: quod significat materiam descendere continue ad pectus. Correla. secundum. Iudicandum est dolorem in parte anteriori capitis. Correla. tertium. Si fuerit tincta falsedine aut ardore in gutture significat pariter: si fuerit circulus declinans ad citrinitatem. Correla. quartum. Ex huiusmodi vrina grauitatem oculorum iudicanda. quia est causa multe materie in cerebro. que etc. **U**ndecima regula. Urina existere spumosa tam in muliere quam in viro ventositatem contineri in ventre significat. Patet ex his que diximus de spuma. Correla. primum. Inflatio stomachi et hypochondriorum ex vrina tali arguendum est propter continuum motum ventositatis circa eas partes. que etc. Correla. secundum. Ex tali vrina dummodo spuma fuerit rubea siue citrina pronosticandum est esse dolorem capitis maiorem in latere dextero. Correla. tertium. Si vero talis vrina fuerit alba subtilis: iudicandum est dolorem esse futurum in hypochondrio sinistro. patet: cum illud sit frigidum: illud vero calidum. **D**uodecima regula. Urina tendens ad viriditatem vel limbum colorem per totum in muliere cum ypostasi plumbea significat retentionem menstruum ex parte temporum in quantitate et qualitate. patet ex his que dicta sunt. **D**euicenna: Egidius: Isaac etc. Et hec de vrinis dicta sufficiant. **Finis.**

Tabula super tractatu de Herbis.

Prohemiu.

Omnium summi dei adiutorio librum hunc (qui ortus sanitatis recte appellat.) in finem usque feliciter perduximus: ne te lectorem in eodem tediose vagari contingat. verum ut valeas (optime lector) cito in hoc opere inuenire quod requiris quod remedium egritudinis ni adherere debeas. quam naturam: proprietatem: seu compositionem herba seu arborum animalium: lapidis quibus preciosus: piscium ac auium quibuslibet habeat. ac postremo vinarum iudicia iuxta suas regulas et magisteriales differentias sequens tabula luculenter te docebit. Et primo in ortu herbarum tabula beccine in dicem ponet. Dehinc in campum animalium aliorumque perabit ordinem tractatum seruando.

Ad alopecia

La. ij. A z B
La. vij. F.
La. xvij. G
La. xxvi. A
La. xxxij. L
La. xli. F z B.
La. lxxvij. D
La. lxxvi. B
La. cclvij. K.
La. cccix. L
La. cccclij. in fine
La. ccccxi. L
Aurium dolor.
La. ij. B
La. v. D.
La. vij. D z K
La. xv. L
La. xxix. L z B
La. xlvij. D.
La. lv. J.
La. lxxvi. E
La. c. E.
La. cix. E z B

La. cxxx. A.
La. cxli. in fine.
La. cxlvij. B
La. cxvij. L z B
La. ccxij. D
La. cccxxvij. B
La. cccxliij. A
La. cclxvij. F
La. cclxx. F.
La. cclxxvij. B
La. cclxxix. F z B.
La. cclxxvij. L
La. ccccxi. B z D.
La. cccxij. D.
La. ccccxxv. E
La. ccccxxvij. in fi.
La. ccccxxix. F z B.
La. ccccclvi. D
La. cccclij. B
La. cccclxxix. B.
La. cccclxxij. D.
La. cccclxxv. L z A
La. cccclxxvij. S.
La. ccccv. F
La. ccccix. in fine.
La. ccccxxvi. D.
La. ccccclv. L
La. ccccclxxvij. D.
La. ccccxcij. D
Aurium vermes
La. xvij. F.
La. lv. K
La. lxxvi. A
La. xxvij. B. z in fi.
La. cvij. B
La. lxxv. E
La. cccix. E.
La. cclxxvij. F.
La. cclxxix. F.
La. cccc. E
La. cccc. B.
La. cccclvij. E z J
La. ccccij. J.
Aurium inflatio
La. i. E
Aurium tinnitui.
La. cxxxi. K
La. clix. E
La. cccxxv. F z D.
La. cccxij. E.
La. cccclxxv. L.
La. ccccxxvi. D.
Aurium vlcera
La. cclxxvij. F
La. cccij. A

La. cccclij. D
La. cccclxxvij. A.
La. cccclxxvi. B
La. ccccclv. D.
La. ccccclv. A.
La. ccccxcij. E.
La. ccccclv. L.
Aurium putredo.
La. cclxx. L
Aurium sanies.
La. ccccxxvij. D
Aurium inflatio.
La. cccccl. A.
Auditum recuperandum.
La. cix. D
La. cccclvi. D.
La. cclxxix. B.
Apostemata capitis
La. cclxxxi. B.
La. ccccxxvij. D
Apostemata narium.
La. ccccvi. B.
Apostemata lingue
La. ccccclxxvi. D
Apostemata gutturis
La. cixxxvij. D
La. cclxx. D z E
La. cccxij. B
La. ccccix. B
La. ccccxxix. E
La. cccccl. B.
Apostemata mamille.
La. xv. D z D.
La. c. D
La. cccxij. E
La. ccccvi. B.
Apostemata epatis
La. cclxxij. A
La. cclxx. in fine.
La. ccccij. B.
La. ccccxxix. A
La. ccccclij. B z K.
Apostemata splenis
La. cclxx. D
La. cccclix. E
La. cccclxxvij. B
La. ccccclxxvij. F.
Apostemata pulmōis.
La. cclxxix. D
La. cccclij. A
Apostemata matricis
La. cxi. B La. cxxi. F
La. ccccxxvi. A.
La. cccxvi. J
La. cccclvij. in fine.

La. cclxxij. B
La. cclxxix. L.
La. ccccclij. D z K
La. ccccxcij. D
Apostemata vulue.
La. lxxix. F
Apostemata testiculor.
La. cxxij. A
La. cclxxvij. A z B
La. ccccij. in fine.
La. ccccxcij. F
Apostemata siue vlcera calida.
La. li. A. La. lv. L
La. lvij. L
La. lxxij. D. z in fine
La. lxxvi. D
La. cij. A
La. ciiij. D.
La. cccxxvij. in fine.
La. cclv. B.
La. cclvij. A
La. cxxi. E
La. cclxxij. L
La. cclxxvij. D
La. cclxxvij. D
La. ccccij. K.
La. ccccij. B.
La. ccccxxvij. B
La. ccccxxvij. L.
La. ccccxxvij. L
La. ccccclxxij. K.
La. ccccclxxij. F
La. ccccclxxix. B
La. ccccclij. in fine
La. ccccclv. A z B
La. ccccclxxvij. E.
La. ccccxcij. B
Apatata frigida
La. i. B
La. ccccclxxvij. D
La. ccccxxvi. B
La. ccccxxvij. B.
Apostemata dura.
La. clix. A z B
La. liij. A z E
La. lxxix. in fine.
La. lxxi. D F B
La. lxxv. in fine.
La. cxxx. L.
La. cclij. A.
La. cclij. F B.
La. cclxxvij. F.
La. ccccclij. A
Apostemata mollificatia

Tabula super tractatu de Herbis.

- La. xv. A
 ¶ Apollēata flegmatica.
 La. ij. J
 La. lxx. L
 La. cxi. B
 La. cclxxv. in fine.
 La. ccccxiij. D
 ¶ Apollēmata siue
 vlcera fraudulenta.
 La. lvi. J
 La. lv. E
 La. ci. B
 La. cclv. S
 La. cclxv. L
 La. cclxvij. B
 La. cccxij. L
 La. cccxix. B
 La. ccccxiij. A
 La. ccccxi. L
 La. ccccij. In fine.
 La. ccccxiij. Bz D
 La. ccccxcvi. E
 ¶ Apata maturada
 La. lxxxij. B
 La. cclxij. B
 La. cclxxij. L
 ¶ Apata rumpēda.
 La. clxxxvij. B
 La. ccvij. Dz B
 La. ccccij. in fine.
 ¶ Apollēmata ani.
 La. xv. A
 La. lvi. D
 La. lxxi. in fine
 La. lxxxvij. in fine
 La. lxxxix. F
 La. cxi. D
 La. ccccxcvi. B
 La. cclxxxij. D.
 La. ccccxiij. B
 La. ccccxiij. D.
 ¶ Apata resoluētia
 La. cxij. B
 ¶ Apata interiora
 vt resoluantur.
 La. ccccxiij. E
 ¶ Alcolaz sūt pustu
 le siue vlcera oris.
 La. xij. A z B
 La. xvi. A z B.
 La. lxxx. Bz E
 La. lxxxv. D
 La. xcviij. J
 La. xcviij. A
 La. cx. B.
- La. ccvi. B
 La. cccx. E
 La. cccxiij. B
 La. cclxx. J
 La. ccccxi. L
 La. ccccly. B.
 La. cccclxvij. B
 La. cccclxxx. B.
 La. ccccij. A z B
 La. ccccxi. B
 La. ccccclxxxvij. E
 La. ccccclxxxvi. B
 ¶ Aspredo linguez
 gutturis
 La. xxiij. E
 La. lxxxvij. B.
 La. cxvij. L
 La. clvi. L.
 La. clx. L
 ¶ Aspredo faucium.
 La. cxxxij. D
 ¶ Asperitas pectoris.
 La. cl. A
 La. cccx. A.
 La. cclxxv. A
 La. ccccxcvij. D
 ¶ Asperitas pulmonis.
 La. cxij. L.
 La. ccccxiij. A.
 ¶ Asperitas arteriaz.
 La. xxxij. A
 ¶ Arctica passio
 La. xcviij. in fine
 La. clxv. B
 La. clxxxvij. in fine.
 La. ccccxiij. F
 La. ccccxiij. in fine.
 La. ccccly. A.
 La. ccccclix. D
 La. ccccclxx. in fine.
 ¶ Ariditas membroz.
 La. lxij. A.
 ¶ Articulos contractos
 mollificare.
 La. lxxxvi. B.
 ¶ Apoplexia.
 La. lxxv. in fine.
 La. cccxi. D
 La. ccccxiij. E
 La. ccccclxxx. in fine.
 La. ccl. Lz E. z in fine.
 La. cclvi. A
 La. ccccxiij. K
 La. ccccxcvij. D
- ¶ Articuloz olozes
 La. ccccli. A
 ¶ Anhelitus difficilias.
 La. ccccxcviij. L.
 ¶ Anhelitus facilis
 La. cclv. L.
 ¶ Asma.
 La. lxxij. L
 La. cxxx. E
 La. ccc. in fine.
 La. cccli. A
 La. cclxxxix. in fine.
 La. ccccxiij. A
 La. ccccclxxxix. A.
 La. ccccclxxxvij. A
 La. ccccclxxx. B.
 La. ccccxcviij. L.
 La. ccccxcix. B
 ¶ Asma a causa frigida.
 La. cl. in fine
 La. clv. A
 La. cxcvij. F
 La. ccvij. Bz B
 La. cccxiij. in fine.
 ¶ Asma humidū.
 La. xl. A z B
 La. lxx. A
 La. lv. A
 La. cxvij. L
 La. cccx. J.
 ¶ Antrax
 La. ix. A.
 La. cij. D
 La. cxxxij. in fine.
 La. ccccxi. B.
 ¶ Ani dolor.
 La. ccli. in fine.
 La. cclxy. L.
 La. cclxxij. B
 La. ccci. F.
 La. ccccxcviij. in fine
 La. ccccly. E
 ¶ Alum
 La. clxxxij. in fine.
 La. ccccclxxxvij. B
 La. ccccvi. in fine.
 La. ccccxiij. L.
 La. ccccclxxxij. in fine.
 ¶ Aquam citrinam
 educendam
 La. cclxij. D
 La. cclvij. F.
 La. clxxxvij. A z J
 La. clxxx. B
- La. ccccxiij. A
 La. ccccxxx. K
 La. ccccly. Lz E
 ¶ Apent^o comedendi.
 La. r. D.
 La. lv. A
 La. xcij. A
 La. xcij. B
 La. xcviij. B.
 La. cxvij. F
 La. cclxvij. B.
 La. clxxxvij. in fine.
 La. ccccclxxxvij. B
 La. ccccxi. L
 La. ccccclxx. D
 La. ccccxiij. Lz D.
 ¶ Aquam malam qui
 potauerunt.
 La. xij. A.
 ¶ Adustio aque calide
 La. cclv. B
 ¶ Asellaz fetoz z totius
 corporis.
 La. lxxxix. A.
 La. ccccxi. D
 La. ccccxi. in fine.
 ¶ Abortum
 La. xc. B.
 La. cxxx. Bz F. z in fi.
 La. cxxx. D
 La. clxij. B
 La. clxij. A
 La. clxy. L.
 La. ccccxi. in fine
 La. ccccclxi. Bz E
 ¶ Alto cadentibz
 La. vij. D
 La. lxij. E
 La. ccvij. F
 La. ccccxi. B.
 La. ccccxi. B.
 La. ccccxcviij. E
 ¶ Acrocodines tollere.
 La. ccccxi. B
 ¶ Animalibz mortem
 inferunt.
 La. ccccxi. A
 La. ccccxi. in fine
 ¶ Animalia venenosa
 ne intrent domum
 La. ccccxiij. J.
 ¶ Apes ne fugiant.
 La. vi. K
 ¶ Apumpunctura.
 La. cclxxxij. A

Tabula super tractatu de Herbis.

La. ccccxxix. F
Amorem.
 La. cclxxvi. in fine
Boues ut
 impinguantur.
 La. xcvi. in fine.
Bothor. oris.
 La. cccxix. L.
 La. cccij. K.
 La. cccxxij. A.
Branco. id est aposte
 mata faucium.
 La. cccclx. E

Capitis dolor

La. xxix. B
 La. l. B
 La. lv. D
 La. cix. J
 La. cxx. B.
 La. cxxxi. D.
 La. clixviiij. D.
 La. cccix. in fine.
 La. ccclyij. E.
 La. cclxx. B.
 La. cclxxxiij. C.
 La. cccclxxij. B L
 La. ccccxxvij. A D.
 La. cccci. K
 La. ccccv. in fine
 La. cccclij. C
 La. ccccxxix. E.
Capitis dolor
 ex frigiditate.
 La. lx. B
 La. lxxij. A
 La. ccccxxvij. A.
Capitis dolor ex
 calore solis.
 La. ccccxxvij. A B.
Capitis fractura.
 La. lxxij. in fine
Capitis scabiem
 La. lxxvij. C.
Caput purgii.
 La. cxi. A z in fine.
 La. cix. D z J
 La. cxxvi. D.
 La. cclxx. E.
 La. cccxx. L z D
 La. cccxxvij. B.
 La. ccci. D
 La. cccx. F
Catarrum curare.

La. lxxiiij. in fine
 La. cxxij. J
 La. cxxix. in fine.
 La. cxxx. C
 La. cccix. E
 La. cccxxij. B
 La. ccciiij. in fine.
 La. cccxij. J.
 La. ccccxxv. B.
 La. ccccxxv. A.
 La. ccccxxxi. L z D.
 La. ccccclx. F z D
Capitis vulneratio
 La. cccxi. A.
Capillos generare.
 La. cccciiij. A.
Capilloz calus pro
 hibentia.
 La. lxxvi. A.
 La. cccclxxxiij. F.
Capillos euellere.
 La. clix. B.
Capillos augere.
 La. liij. in fine.
 La. cix. K
 La. ccclyij. B.
Capillos tenuescere.
 La. clix. E
Capillos rubrificare
 La. r. A.
 La. xij. E.
 La. cclxx. B.
 La. cccxiij. D
 La. ccccij. C
 La. ccccij. F.
 La. ccccvi. J
 La. ccccclxx. D
Capillos denigrare.
 La. lxxvi. A z C
 La. cxxxi. J
 La. clix. E.
 La. clixvij. C
 La. clixv. D.
 La. cxi. E
 La. cccxix. A
 La. cccij. D
 La. cccciiij. L z D.
Capillos mulier
 La. lxxvij. D z E
 La. cccclxxxiij. R
Cancer.
 La. ix. B
 La. lxxvi. A
 La. cxxx. A z D
 La. clix. E.

La. cclxi. in fine.
 La. cclxxxiij. in fi.
 La. ccccc. C
 La. ccccv. A
Cancer oris
 La. cxi. E.
Caceromata vulnera.
 La. ix. C
 La. clix. in fine.
Carbunculus.
 La. cxxix. F.
 La. cxxvij. B
 La. ccciiij. E
 La. cccxxij. B
Calculus
 La. xv. S z U
 La. xxv. C
 La. xxxix. in fine
 La. lxxij. D
 La. lxxi. A z E.
 La. lxxvij. B.
 La. ci. B
 La. cx. L z in fine.
 La. cxiij. in fine.
 La. cxxij. L z M.
 La. clix. in fine
 La. clixix. D B
 La. cxxvij. A
 La. cccix. in fine.
 La. cciij. B
 La. cccxiij. A B B
 La. cccvij. D
 La. cccclxx. A
 La. cccclvi. E B. z in fi.
 La. cclxxij. in fine.
 La. cccxv. A
 La. cccxvi. A z B
 La. cccv. B.
 La. ccccxxij. A C
 La. ccccxxvi. D.
 La. ccccxxi. in fine.
 La. ccccxxij. A F.
 La. ccccxxvij. B
 La. ccccxx. B
 La. ccccxx. D.
 La. cccciiij. K
 La. ccccclxxij. D.
 La. ccccclxxvij. A C F
Calculus renum.
 La. cxxvi. A.
 La. cccclxxvij. in fine
 La. ccccij. D
Canarides sumpte.
 La. cclxx. J
Carnes a putredine

seruare.
 La. cclxxvi. in fine
Carnem superfluam
 delere.
 La. cccvi. A
 La. cccxxij. J
Carnem rubeam con
 forare que est inter gin
 guas.
 La. cccclij. J.
Caniclem tardandam
 La. cxxxi. J.
 La. ccccxi. C.
Calores estati sedare.
 La. cccclyvij. D
Clauos corporis.
 La. ccccxcij. B
Clauos. i. poros pedu.
 La. cccvij. in fine.
Cardiaca passio.
 La. xxxi. A
 La. xcij. A.
 La. xc. in fine.
 La. cxxv. R
 La. clix. B
 La. ccij. C
 La. cccvij. B
 La. ccccxxvij. A
 La. cccxiij. B
 La. ccccxiij. C
 La. ccccclxx. B L.
 La. ccccclxx. A.
Cranei est dolor
 capitis.
 La. cxxxi. D.
Cerebri debilita
 tem curare.
 La. xx. D E F
 La. xxxi. B.
 La. liij. A.
 La. lxxij. in fine.
 La. lxxvi. D
 La. lxxv. B. z in fi.
 La. xcij. A.
 La. clixvij. in fine.
 La. ccij. B
 La. cccxxij. K
 La. ccccxxix. in fi.
 La. ccl. D.
 La. cclxx. B E G.
 La. cclxxij. F
 La. ccccxxvij. F
 La. ccccclxxi. A B D
 La. ccccclxx. C.
 La. ccccclxx. L.

Tabula super tractatu de Herbis.

¶ Ceram dealbare
 La. cli. F
¶ Ciliaca passio.
 La. cxix. B
 La. cclxxi. A
 La. cccxi. L.
 La. cccxc. L
**¶ Cicatrices neruo-
rum curare.**
 La. lxviiij. D.
 La. lxxv. E
**¶ Cicatricibus nigris
colorem reddere**
 La. cix. E
¶ Cicatrices limpidare.
 La. cvij. A.
 La. cxxx. F
**¶ Cicatrices scarificatio-
nis vt nō appareant.**
 La. cclxx. A.
¶ Colli dolor.
 La. cccclxxiiij. in fine.
 La. ccccxv. B
**¶ Colorem bonū
faciendum.**
 La. xvi. D.
 La. cxxi. B.
 La. cxliij. B
 La. cxlv. A L
 La. cxci. A
 La. cccviiij. AD
 La. cccclviij. R
 La. ccccxviiij. L
¶ Colica passio
 La. lxx. F
 La. xciiij. F B
 La. cvi. B
 La. cxv. D
 La. cxxxi. D
 La. cliij. A
 La. clv. B
 La. clxxix. L
 La. ccv. L.
 La. ccviiij. D. f. g.
 La. cclvi. in fine.
 La. cclxxviiij. D
 La. cccviiij. L
 La. cccxxi. D.
 La. cccxxi. A
 La. ccccli. L
 La. cccclxx. A
 La. cccclxx. B
 La. cccclxx. D
 La. cccclxxvi. A
 La. cccclxxv. B

¶ Colica flegmatica
 La. cxxxi. B
**¶ Coleram rubeam siue
nigram purgantibus**
 La. lxxviiij. E
 La. cliij. B D
 La. cxxxi. B
 La. cxli. A
 La. cxliiiij. A L
 La. cxlviiij. in fine.
 La. cxlix. B
 La. cxliiiij. F
 La. cxlvi. E.
 La. clxxv. A.
 La. cccxiij. A
 La. cccclix. A
 La. cccclxxviiij. A
 La. cccclxxix. R
 La. cccclxxviij. A
 La. cccclxxix. F
 La. cccclxxix. F
**¶ Coleram nigram
educendam**
 La. ccccliiij. B
 La. cccclviiij. A
**¶ Coleram per vrinam
prouocandam.**
 La. cxxiij. in fine
 La. ccij. A
**¶ Colere inflationes
sedande.**
 La. cccclxxviiij. E.
¶ Cor confortandum.
 La. xix. R
 La. lxxvi. E
 La. lxxviiij. A.
 La. lxxx. L. z in fine.
 La. cxxi. in fine.
 La. cxxiij. in fine
 La. cxrv. D
 La. cxlv. E J
 La. clviij. in fine.
 La. cccxxviiij. A
 La. cclv. in fine.
 La. cclvi. in fine
 La. cclxxi. in fine
 La. cclxxiiij. A
 La. cclxxiiij. in fine.
 La. cclxxiiij. in fine.
 La. cccix. in fine
 La. cccxxij. in fine.
 La. cccclxxix. in fine
 La. ccccliiij. F
 La. cccclxx. in fine.
 La. cccclxxviiij. B

La. cccclxxviiij. in fine.
 La. cccclxxix. in fine
 La. cccclxxiiij. in fine.
¶ Cordis debilitas.
 La. cclxxxiij. B
¶ Cordis tremorem
 La. lxxvi. E
 La. lxxviij. B
 La. lxxx. E D.
 La. xcij. E
 La. cli. E
 La. cxxiij. D.
 La. cxrv. F
 La. clxxij. E.
 La. cccxiij. F
 La. cccrv. A
 La. cccxxiiij. L
 La. cccxxviiij. D
 La. cccij. B.
 La. cccclxxviiij. D
 La. cccclxxix. F
**¶ Corpora mortuorum
vt incorrupta seruent**
 La. lv. D
**¶ Corpora vt conser-
uant a nimio frigore
aeris ne noceat eis.**
 La. cclxxij. B
**¶ Corpus mundifican-
dum a putredine**
 La. ccij. in fine.
 La. cccclxxix. in fine
 La. cccciiij. B
**¶ Corporis sordes
mundificandum**
 La. cccviiij. E
**¶ Corrisa id est opi-
latio narium.**
 La. cccxxiiij. in fine
 La. cclxxij. B. z in fine
 La. cccv. D
 La. cccxxiiij. B
 La. cccclxxix. D.
 La. cccclxxix. E F B
¶ Conceptū adiuvandū.
 La. lxiiij. L.
 La. cxxxiiij. B L.
 La. cccclxxix. L
 La. cccclxxxi. A B L
¶ Conceptū impediūt
 La. ccccliiij. A
 La. cccclxxix. B
 La. ccccv. F. z in fine.
¶ Cōdilomata soluere.
 La. cccclv. B

La. cccclxxij. E
¶ Cōfortare digestionē
 La. ccccl. J
¶ Corisōes lacertorum
 La. xvi. R
 La. cli. in fine
 La. cxl. B L
 La. cccclxxiiij. B.
 La. cccclxxix. A
¶ Contractis
 La. cli. E
¶ Conquassationibus
 La. cxxiij. B
 La. cxxxiiij. A
 La. cccxxiiij. D.
 La. cccviiij. E
 La. cccxc. F
 La. cccclxxiiij. L
 La. ccccliiij. B
 La. cccclxxix. A.
¶ Combustionibus.
 La. clxx. A E
 La. clxxv. D
 La. cccxxiiij. in fine.
 La. cclxxiiij. B.
¶ Cōtū puocandū
 La. cxl. D. z in fine
 La. cxlv. A D.
 La. clxxviiij. in fine
 La. clxxvi. D F
 B R. z in fine.
 La. ccciiij. in fine.
 La. ccciiij. A
 La. cccvi. A
 La. cclxxij. F
 La. cccrv. in fine.
 La. cccclxxviiij. B
 La. cccclxxiiij. F.
 La. cccclxxviiij. D
 La. cccclxxiiij. B
 La. cccclxxviiij. in fi.
¶ Copiarum dolor.
 La. lxxix. R.
**¶ Crocum colozē
faciendum.**
 La. cxxi. J
¶ Cutis fetorem
 La. cxxx. A
**¶ Cutis spissitudis
neminiendum**
 La. lxxrv. D
¶ Cutē mundificandā
 La. lxxv. E.

Tabula super tractatu de Verbis.

La. ccccxiij. D
 ¶ Autem mulier et earū
 faciem mundificandum.
 La. cccclxxxij. A
Dentium
 dolorem curandā.
 La. xiiij. B P
 La. xl. L.
 La. xlv. E
 La. li. in fine.
 La. lv. P
 La. lix. D.
 La. lx. D
 La. lxx. B P
 La. lxxiiij. in fine.
 La. lxxx. E
 La. xcviij. B
 La. cvi. A F
 La. cvij. L.
 La. cxix. A.
 La. cxxxi. K A D.
 La. cxxviiij. P.
 La. cxlvij. E
 La. cxlij. D.
 La. cxliij. D.
 La. cxliiij. A.
 La. cxlxx. D
 La. ccvi. L.
 La. ccvij. in fine.
 La. ccxix. in fine.
 La. ccxxviiij. in fine.
 La. ccxxviiij. B.
 La. cccliiij. in fine
 La. ccclix. D
 La. ccclv. B.
 La. ccclxxij. B
 La. ccxcv. D. 2 in fine
 La. ccxcix. L.
 La. cccxiij. E
 La. cccxxi. E
 La. cccxxiiij. D.
 La. cccxxiiij. A D
 La. cccxxiiij. L F B
 La. cccxxiiij. B
 La. cccxxiiij. A
 La. cccxl. A D
 La. cccxlv. D R.
 La. cccxlvij. F
 La. ccccl. L
 La. cccclij. A D. f. g. b. n.
 La. cccclxxxi. B
 La. cccclxxxi. F.
 La. cccclxxvi. B
 La. cccclij. E

La. ccccliiij. D
 La. cccclx. L.
 La. cccclxxvi. B
 La. cccclxxvij. L
 La. cccclxxix. D.
 La. cccclxxiiij. L.
 La. cccclxxiiij. A R
 ¶ Dentium stupore
 La. cccclxxij. A.
 ¶ Dentes puerorū vt faci
 ler sine dolore nascunt.
 La. cccclxxij. D.
 ¶ Demoniacis
 La. cccclxxviiij. L.
 ¶ Demonia fugare
 La. xxxix. F
 La. xl. S
 ¶ Disnoicis. i. difficul
 tas respirandi.
 La. cxij. L.
 La. ccvij. F
 La. cccclvi. E
 La. cccclxxiiij. A.
 ¶ Dissintericis. i. dissipa
 tio interiorū intestinoz.
 La. xij. B
 La. l. B
 La. cij. B E
 La. cxix. B
 La. cxxiiij. B D
 La. cxlvij. D
 La. cl. A
 La. cxli. A
 La. cxliij. A. in fine
 La. cxliij. L
 La. cxlvi. B
 La. cxlvi. in fine.
 La. cxcx. A L.
 La. cc. in fine
 La. ccxviiij. in fine.
 La. cclxiiij. A
 La. cclxxi. A
 La. cclxxiiij. B.
 La. cccxv. E
 La. cccxxiiij. F
 La. cccxxvi. in fi.
 La. cccclxxviiij. B
 La. cccclxxij. J
 La. cccclxxij. D D.
 La. cccclxxi. B.
 ¶ Dissinris. i. mas
 licia vinationis
 La. xxvij. L
 La. xxxiiij. B
 La. lx. A

La. xcij. A
 La. cxiiij. L
 La. cxxix. A.
 La. cxxiiij. B
 La. cxlxxvi. A
 La. cxcvij. A E
 La. cxxiiij. in fine
 La. cxxiiij. A
 La. cccix. D.
 La. cccxi. in fine
 La. cccxvi. in fine
 La. cccv. in fine
 La. cccclvi. in fine
 La. cccclxxxi. A
 ¶ Dyarrhia. i. simplex
 fluxus ventris.
 La. liij. L
 La. cc. in fine
 La. cccclxxviiij. B
 La. cccclxxij. D
 La. cccclxxvi. B.
 ¶ Dorsi dolor
 La. ccccl. in fine
 ¶ Dom^o vt appareat
 plena serpenticō
 La. ccccliiij. F

Emorroi

das vel ficus
 La. i. F
 La. xiiij. B
 La. xxvi. D
 La. xxvij. E
 La. xxvi. A B.
 La. xlvi. A.
 La. xlvi. A
 La. lxxi. D.
 La. cij. L.
 La. cxix. B R.
 La. cxxv. L.
 La. cxxx. R
 La. cxli. in fine
 La. cxlvij. L.
 La. cxlvij. B
 La. cxci. R.
 La. cccix. D.
 La. ccliiij. A
 La. cccclxxiiij. i fine.
 La. cccclxxvi. B
 La. cccclxxvij. B.
 La. cccclxxiiij. F
 La. cccclxxvij. h
 La. cccclxxvij. E
 La. cccclxx. D
 La. cccclxx. in fine

La. ccccij. D
 La. cccclxxvij. B D
 La. cccclxxix. J
 La. cccclxxix. E.
 ¶ Epaticis
 La. cxxvi. A
 ¶ Epatis calefactio
 nem.
 La. lvij. A
 La. lxxviiij. A
 La. xcviij. A
 La. cxvi. A B
 La. cxlvij. in fine.
 La. cxli. A. in fine
 La. cclxxix. A
 ¶ Epatis opilatio
 nē exfrigiditate
 La. xxij. E
 La. cxxij. B
 La. clv. L
 La. cccclv. F H.
 ¶ Epatis et splenis
 opilatio
 La. xxxiiij. in fine
 La. xxxv. D
 La. lxi. D
 La. lxxix. E
 La. lxx. L
 La. xci. A
 La. xcviij. E.
 La. cxlix. A.
 La. clv. F
 La. cxlvi. D J.
 La. ccij. E B
 La. ccx. B
 La. cccix. D
 La. ccli. A B
 La. cclxvij. A. in fi.
 La. cclxxix. A
 La. cccclxxviiij. E
 La. cccclxxi. in fine.
 La. cccclxxiiij. A
 La. cccclxx. D
 La. cccclxxviiij. B
 La. cccclxxvi. R.
 La. cccclxxvi. E
 La. cccclxxix. B
 ¶ Epilentia.
 La. viij. D
 La. xx. B
 La. xl. B
 La. liij. A
 La. lx. J
 La. lxxiiij. D 2 B
 La. lxxv. in fine

Tabula super tractatu de Herbis.

La. xcij. F
 La. xcij. L
 La. cxxx. D.
 La. cxxxvij. J
 La. clj. D.
 La. clvij. D
 La. clxij. B
 La. cxvii. i. fi.
 La. ccvij. F
 La. ccxlvij. D
 La. ccl. L
 La. cclxxx. B
 La. cccxxxvij. A. B. c. i
 La. cccxxxix. B. B
 La. cccxliv. D. D.
 La. cccxlj. J
 La. cccxlj. D
 La. cccxlxi. L.
 La. ccccxlvij. A. B. D
 La. cccclvi. B
 La. cccclix. D
 La. cccclxij. P
 La. ccccxxvi. L
 ¶ Emoproycis siue ptra
 spurum sanguinis
 La. lx. A
 La. lxx. L. E
 La. lxxvij. L
 La. cxix. B. A
 La. cxvij. A.
 La. cxij. A.
 La. cclxxi. A. E
 La. cccxxij. F
 La. cccxxij. B
 La. cccxlvi. D
 La. cccxc. A. E
 La. ccccxij. B
 La. ccccxix. D.
 La. cccclxij. P
 ¶ Emigranea.
 La. cxxxi. D
 La. cxlv. A.
 La. clxij. B
 La. clxxvij. A
 La. ccccx. D.
 La. ccccxix. i. fi.
 ¶ Empenigo.
 La. xlvj. R
 La. lxx. D
 La. lxxvi. L
 La. xxxix. D
 La. xcij. in fine
 La. c. L.
 La. clxx. B
 La. cccxxij. A.

La. cclxij. B.
 La. cclxxvi. B
 La. cccxij. D.
 La. cccxxvi. A
 La. ccccvi. A.
 La. ccccxl. L
 ¶ Erecreatio facilis
 La. ccccxxxvi. R.
 ¶ Eructuationes acetos
 sas auferendas.
 La. cclxxx. E
 ¶ Egestionē excitandā.
 La. lxx. B. F
 La. cxij. A
 ¶ Ebrietatem tollere.
 La. ci. E. J.
 La. cxvij. D. E
 La. cxlv. B
 La. cccxcij. in fine.
 ¶ Ebrietatem puocare
 siue inebziare.
 La. cclxxvij. D
 La. cccxvij. A. B. C
 La. ccccclij. K
 ¶ Epiforas. i. sup. infusio
 reu matis descendētis ad
 oculos.
 La. cxv. in fine.
 La. ccccclj. in fine.
 La. ccccclij. A.
 ¶ Escaram ignis aufer
 rendam
 La. ccccxj. in fine.
 ¶ Ereccionem virge.
 La. xi. L
 La. cxv. L.
 La. cxvij. A.
 La. cclj. J
 ¶ Eger an moriatur
 siue non.
 La. ccccclxxxvi. f.
 ¶ Epius ani.
 La. cxli. in fine.
 La. cclxx. L.
 La. cclxxij. B
 La. cccci. F.
 La. ccccxlvij. in fine
 La. ccccxlviij. E.
Faciem de
 purandam.
 La. i. J.
 La. vij. F
 La. xxv. A
 La. xxvij. D.

La. cxvij. B
 La. cxxx. B
 La. ccccxxxvi. R
 La. ccccclxxix. E
 ¶ Faciem mulier sine cu
 tem eaz mūdificandū
 La. cc. xxxij. L
 ¶ Faucium tumores
 La. cccxxix. F. z. in fine.
 ¶ Fastidium tollere.
 La. cxli. A.
 La. ccccclij. in fine.
 ¶ Fracturam cruris cō
 solidandam vel alterius
 membz.
 La. cclxxxvij. E
 ¶ Febres curare.
 La. ij. D. E
 La. ij. R
 La. vij. D
 La. xxxix. J. A
 La. i. F
 La. lxxxv. J.
 La. cxij. L
 La. cxl. R
 La. cxix. D
 La. clv. E
 La. ccx. A
 La. cccxxv. ij. E.
 La. ccccx. A. A. D.
 La. ccccxi. F.
 La. ccccxi. in fine.
 ¶ Febres tertianas
 La. clxx. B
 La. clxxv. in fine.
 La. cccxvij. E
 La. cccxxij. J.
 La. ccccly. L
 La. ccccxxvi. E.
 ¶ Febres quartanas.
 La. lx. L.
 La. cxvij. L
 La. cxl. F
 La. clxij. J
 La. clxx. B.
 La. clxxij. E. B
 La. clxxvij. L
 La. cccxvij. B
 La. cccxxij. J.
 La. ccccly. R
 La. ccccclxxxv. in fine.
 La. ccccclvi. B
 La. ccccclxxxvi. D
 La. ccccclxij. B
 La. ccccclxxvi. E

¶ Febres quartanas
 de colera adusta
 La. ccccclvij. B.
 ¶ Febres effimeras
 La. ccccclv. L
 ¶ Febrium inflammas
 tiones.
 La. cxlvi. L
 La. ccccclxx. in fine.
 ¶ Febribus combu
 rentibus.
 La. cclxxxv. B. E
 ¶ Febres infantium.
 La. cxlix. B
 ¶ Febres pestilenciales.
 La. cxv. R
 La. ccccclix. B
 ¶ Febres periodicas.
 La. lxxxv. F.
 La. cccxxij. R. D
 La. cccclij. B
 La. cccclix. B.
 La. cccclxi. F
 La. ccccclxxvi. E
 La. cccclxxxv. in fine.
 La. ccccclxx. B.
 La. ccccclxij. B.
 ¶ Febres antiquas
 La. xxvi. A.
 La. xxxix. A
 La. xlvij. J. K
 La. cli. D
 La. clxvi. in fine.
 La. clxxxix. E. F.
 La. ccccclxij. D
 La. cccclxxij. B
 La. ccccclxxvij. B
 ¶ Febres melācolicas
 La. ccccclvij. B
 ¶ Febres quondianas.
 La. lx. L
 ¶ Ferrozoris.
 La. ij. B.
 La. xix. D
 La. xxvij. A.
 La. cx. B
 La. cxv. L. D
 La. clxxxvij. D
 La. cxci. B
 La. ccxvij. L. D. E.
 La. cccxvij. B
 La. ccccclxij. F
 La. cccccl. in fine

Tabula super tractatu de Herbis.

La. cccclij. J R
 ¶ Feror affellarum et
 tonus corporis.
 La. lxxix. A
 La. cclxi. D
 La. cccxvi. in fine.
 ¶ Fetum mortuum
 expellendum.
 La. xl. F
 La. lx. A B
 La. lxxi. I
 La. lxxij. C
 La. ciiij. in fine.
 La. cxii. A
 La. cxij. D R
 La. civij. D E. in fine.
 La. clxxix. E
 La. cc. A
 La. ccvij. L. in fine
 La. cccij. T
 La. cccxix. in fine
 La. cccxxvi. B.
 La. cclxxvi. D
 La. cclxxix. in fine
 La. ccccl. D.
 La. cccclix. B
 La. cccclxij. D
 La. cccclxi. A.
 La. cccclxij. B.
 La. cccclxij. A.
 La. cccclxij. B.
 ¶ Ferrum vel sagittas a
 corpore expellendum
 La. clvij. A E R D.
 ¶ Fenorum dolores
 La. cccclxxvi. in fine.
 ¶ Frenesis.
 La. xxxij. L.
 La. xxvij. B
 La. cccclvi. A
 La. cccclxxix. D
 ¶ Flegma purgandum
 siue educendum.
 La. liij. D
 La. lxvi. D
 La. lxx. F
 La. ciiij. B
 La. cxix. D
 La. cxixi. A
 La. clxiiij. A.
 La. clxxi. A
 La. clxxij. F D
 La. clxxvij. A E
 B K.
 La. ccij. B.

La. cccxij. F L.
 La. cclxxvij. A.
 La. cccclxxvij. A.
 La. cccclxxvij. A.
 La. cccclxxvij. E S y
 ¶ Flegmoni patienti.
 La. cccclxxix. A.
 ¶ Fistula.
 La. viij. B.
 La. xl. E E
 La. xliij. B.
 La. liij. B
 La. xc. in fine.
 La. cvi. D
 La. cxii. C
 La. cxij. A
 La. cxxx. I
 La. cxxxv. in fine
 La. cxliij. E.
 La. clrv. C.
 La. cxcvij. in fine
 La. cc. D
 La. ccv. A
 La. cclij. A.
 La. cclxxvij. in fine
 La. cccclxxvij. E.
 La. cccclxxvij. F
 La. cccclxx. D
 La. cccclxx. B.
 La. cccclxx. D.
 La. cccclxxij. A.
 La. cccclxxvij. B.
 La. cccclxxvij. A.
 La. cccclxxvij. A.
 ¶ Furfuribus siue len-
 dines a capite mun-
 dificandum.
 La. lxxk
 La. lxxvi. E
 La. ci. D
 La. cix. D
 La. cxcii. D.
 La. cclxxi. B.
 ¶ Formica.
 La. cccclxxij. in fine
 La. cclrv. A B.
 La. cccij. K.
 La. cccxx. B.
 La. cccclxxij. C
 La. cccclxxij. D
 La. cclxxvij. K
 La. cccclxxvij. B.
 La. ccccl. A
 La. cccclv. A

Gomorea.

La. xi. B
 La. cxv. A
 La. cxvij. A
 La. ccl. J.
 ¶ Ginguaz putredo.
 La. cccclix. L.
 ¶ Ginguam sangui-
 nolentam.
 La. lv. D
 La. lix. C.
 La. cxliij. F.
 La. cccclxxij. A
 La. cccclij. R
 ¶ Ginguas et dentes
 confortandas.
 La. cclxxix. K
 La. cccclxi. J. in fine.
 La. cccclxxvij. B
 ¶ Genitaram virozum
 extinguendum.
 La. lxxvi. A.
 ¶ Guttur et pectus
 lenificandum: siue
 eorum apostemata
 La. ciiij. C D F H
 La. cclvij. in fine.
Grispila.
 La. lxx. in fine.
 La. lxxvi. in fine.
 La. cxv. B.
 La. cxix. K
 La. cxlv. A.
 La. cxlvij. F.
 La. cccclxxij. in fine.
 La. ccl. A D.
 La. cclv. C
 La. cclxi. A
 La. cclxxvi. D
 La. cclxxvij. in fine.
 La. cccij. K.
 La. ccccl. D
 La. ccccl. A
 La. cccclxxvij. D. K
 La. cccclv. B.
 La. cccclij. L.
 La. cccclxxvij. K
 La. cccclxxvi. A.
 La. cccclxxvij. B E.
 La. cccclxxvij. A
 La. ccccl. A
 La. cccclxxij. B
 La. cccclv. A
 La. cccclxxij. C D
 La. cccclxx. F

La. cccclxi. B.
 ¶ Hernia.
 La. lxxi. A B
 La. cclxxij. B
 La. ccl. A.
 ¶ Herpetem estio-
 num curare.
 La. cclrv. in fine
 La. ccccl. D
 La. cccclxx. D
 La. cccclv. B
 La. cccclij. B
 La. cclxx. in fine
 La. cccclxxvi. A.
 La. ccccl. B
 ¶ Dominem psuare a
 frigore aeris.
 La. cccclxxvij. E
Ignem sa-
crum extinguendum
 La. liij. A
 La. lxxij. B
 La. l. D
 La. c. in fine.
 La. cxix. E.
 La. cccclxxvij. A D.
 La. clxx. E
 La. cclij. in fine.
 La. cclxx. B
 La. cclxxvij. C
 La. cccclxx. C D.
 La. cccclxx. E
 La. cccclv. B
 La. cccclij. B
 La. cccclxxij. J
 La. cccclxxvi. in fine.
 La. cccclxxvij. B.
 La. cccclxx. in fine
 La. cccclxxij. in fine.
 La. cccclij. A C
 La. cccclxxvij. A
 ¶ Ignis adustionem.
 La. lxx. in fine.
 La. cxv. T.
 La. cxc. D
 La. cclv. E F
 La. cccij. K
 La. cccvij. E
 La. cccclxxij. A
 La. cccclxxij. D.
 La. cccclv. C
 La. cccclxxix. E.
 ¶ Ingenium acutum
 procreans.

Tabula super tractatu de Herbis.

La. c.ij. PR
 Inflationes resoluerere.
 La. xxxv. in fine.
 La. cccc. A
 Inflationes testiculoz.
 La. lxxviiij. A
 La. ccccxxviiij. B
 Infantes contractos.
 La. lxx. F. in fine
 Infantium stup⁹ ventris.
 La. lxxix. A
 Infantem bila
 rem facias.
 La. xxxix. L
 April. S
 La. cxviiij. K
 La. ccccclxxiiij. L
 Ictericia.
 La. v. D
 La. vi. L
 La. viij. E B A
 La. xviiij. B
 La. xxx. A
 La. xxxiiij. E
 La. xlvij. D
 La. l. B R L
 La. lxxviiij. A
 La. lxxviiij. D
 La. lxxv. D
 La. xci. A D.
 La. xciiij. D.
 La. ci. F.
 La. ciiij. B D.
 La. cvij. F.
 La. cxviiij. A
 La. cxliij. B L.
 La. cxliij. B D.
 La. cxliij. B
 La. ccccxxiiij. in fine.
 La. ccccxxix. B.
 La. cccli. A
 La. cclxx. D
 La. cclxxix. F
 La. cclxxix. in fine
 La. ccccxxv. D
 La. ccccxxiiij. F
 La. ccccxxviiij. A.
 La. ccccxxviiij. D S
 La. ccccclxxiiij. L.
 La. ccccclxxi. L
 La. ccccxxviiij. D
 La. ccccclxx. F.
 La. ccccclv. L.
 La. ccccclxxviiij. A.
 La. ccccclxxvi. A

La. ccccclxx. D.
 Ictericia nigra
 La. xc. in fine
 La. ccccclxxiiij. B
 Intestinoz dolor
 La. xv. D
 La. cxviiij. B
 La. cxliij. E.
 La. lxx. A B
 La. c.ij. B E
 La. cxix. in fine
 La. ccccclxx. A
 Intestinoz vlcera.
 La. ccccxxv. in fine
 La. cli. L.
 La. cxvi. D
 La. cxci. B.
 La. ccvi. F.
 La. cclxx. B F.
 La. cclxx. B K
 La. cclxxi. L
 La. ccccix. F J
 La. cccciiij. A D
 La. ccccix. E.
 La. ccccxxviiij. S
 La. ccccclxxiiij. B
 La. ccccclxxviiij. D.
 La. ccccclxxiiij. D.
 La. ccccclxx. D
 La. ccccclxxiiij. A B.
 La. cccc. B
 Intellectu bonu siue
 Memoria bona.
 La. lxxvi. D
 La. cxlviiij. in fine.
 La. ccccxxviiij. L
 La. ccccclxxiiij. F. in fine.
 La. ccccclxxvi. A.
 La. ccccclxxiiij. B E
 Impregnatione iuuan
 tia sine ad conceptum.
 La. lxxiiij. A
 La. ccccxxvi. in fine.
 La. ccccclxx. L A
 La. ccccclxxviiij. L
 Impinguatia boiem.
 La. cxv. A
 La. cxlviiij. B.
 La. cxlxxv. in fine.
 La. ccccclxx. B
 La. cclxxvi. D.
 La. ccccclxxiiij. E
 La. cccccl. K
 Ypopya. id est liuoz col
 lectus sub oculis vel pal

pebis.
 La. cclxx. A. in fine
 La. ccccclxxix. L.
 La. ccccclxxix. B L.
 Iram remouendam.
 La. xix. P
 La. cxviiij. K
 La. cxlxxviiij. D
 Iueneris laborem vt
 non sentias.
 La. xxxix. E
 In itinere attritiones
 que fiunt.
 La. ccccclxxvi. B
 Ictus scorpionum
 La. ccccclxxiiij. in fine
 La. ccccclxxiiij. D.
 La. ccccclxx. B
 La. ccccclxxvi. P
 Intoxicatus.
 La. lxxiiij. D
 Iecoris tumorem.
 La. ccccclxxviiij. A
 Indumentum tuum
 si vis vt prolongetur
 La. ccccclxx. F
 Iuncturaz dolorem.
 La. ccccclxxiiij. D.
 Iuuetute acqrendum
 La. ccccclxxviiij. D.

Labiozum

fissuras.
 La. lxxv. D.
 Lac muliez prouo
 candum.
 La. xi. J.
 La. xxviiij. B
 La. xxx. B F K
 La. lxxv. in fine
 La. cliij. D
 La. cxlxxix. J
 La. ccccclxxiiij. J
 La. ccccclxxviiij. B
 Lac muliez probi
 bendum.
 La. cxv. L L
 Lac in mamillis vt
 stringatur.
 La. cxlxx. L
 Lac coagulatū in mā
 millis soluendū
 La. cli. B
 La. cxlxx. F
 La. ccccclxxviiij. E

Lac ones vt
 habundant.
 La. ccccclxxvi. B
 Lanam limpidare
 La. ccccclxxvi. F
 Lepa.
 La. xxxiiij. B.
 La. xxxvi. in fine
 La. lxx. B
 La. lxxv. B
 La. c. F.
 La. cxpxi. B
 La. ccccclxxvi. B.
 La. cliij. A D P
 La. cxliij. D
 La. cxlxx. in fine.
 La. cxlxx. E
 La. cxviiij. B
 La. ccccix. B
 La. ccccclxxix. B
 La. ccccclxxiiij. A
 La. ccccclxxviiij. E B.
 La. ccccclxxiiij. D.
 La. ccccclxx. A
 La. ccccclxxviiij. L
 La. ccccclxxv. in fine
 La. ccccclxxviiij. E
 La. ccccclxxviiij. in fi.
 La. ccccclxxviiij. in fi.
 La. ccccclxxviiij. B J
 Lepa incitant.
 La. c. xxi. D
 Leticia generare
 La. lxxviiij. A F
 La. lxx. B D
 La. ccccclxxiiij. E
 La. ccccclxxviiij. D
 La. ccccclxx. p. tonica.
 Letificando inter
 ficiunt.
 La. cxlv. B L
 Lentigines r macu
 las in facie tollendas.
 La. lxxi. A
 La. lxxix. D J.
 La. lxxix. L
 La. lxxix. L.
 La. cxpx. A.
 La. ccl. D
 La. cxliij. B
 La. ccccclxx. E.
 La. ccccclxx. E
 La. ccccclxx. A
 La. ccccclxxviiij. E
 La. ccccclxx. B

Tabula super tractatu de Herbis.

La. cccxi. in fine
 La. cccxxvi. B
 ¶ Liargia
 La. xi. E
 La. xxxij. C
 La. cxl. B
 La. ccvii. B B
 La. ccxvi. A
 La. cccxvi. A.
 La. cccxxix. D.
 La. cccxxvi. F m
 ¶ Linoz ex passioe
 La. xxxix. E
 La. cccxc. E
 La. cccccix. B.
 ¶ Linozem cutis
 auferendum
 La. cccxxxi. in fine.
 La. cccclxx. M
 ¶ Libidine excitanda
 La. xxxviiij. B
 La. cixvi. A B
 La. cclxiiij. A E
 La. cccclxxiiij. in fine
 La. cccccxiiij. A D.
 La. cccclxxix. F.
 La. ccccciiij. C F J.
 La. cccccxxv. B.
 ¶ Libidine extinguendū
 La. xi. A B F K.
 La. xcviij. E K
 La. cccxcviiij. E
 La. cccci. D
 La. cccccv. D.
 La. cccccxij. B
 ¶ Linguam aggranatā
 alleniare.
 La. cccxxxi. B
 ¶ Linguam erigere z
 fauces exasperare.
 La. xcix. A.
 ¶ Libros a vermibus
 seruandos.
 La. iij. B E.
 ¶ Loquelam amissam
 restaurare.
 La. iij. D
 La. cccxxiiij. E
 ¶ Libricos occidendū.
 La. ij. E L
 La. iij. F D.
 La. xiiij. A
 La. xviiij. F
 La. xxi. C
 La. xv. D

La. l. B
 La. xcij. B E.
 La. cxiiij. B L
 La. c. F
 La. ci. F
 La. cvij. B
 La. cviiij. E.
 La. cxv. B
 La. cxxiiij. D
 La. cxxviiij. L.
 La. ccliiij. E
 La. cclxiiij. D
 La. cc. E
 La. ccviiij. D B.
 La. ccxiiij. D
 La. cccxix. A C E
 La. cccxxv. E B
 La. cclxxviiij. A
 La. cclxxviiij. F
 La. cclxxix. F
 La. cccviiij. D
 La. cccxcix. in fine.
 La. ccciiij. L
 La. cccxi. A
 La. cccxiiij. F
 La. cccxxv. in fine
 La. cccxxxi. D
 La. cccxxv. L
 La. cccxxiiij. D.
 La. cccclviiij. E E
 La. cccclxxiiij. in fine
 La. cccclxxxi. A
 La. cccclxx. D
 La. cccxi. B
 La. ccccviiij. D
 La. cccxxviiij. A D
 La. cccclxxiiij. A B
 La. cccclxxv. B E.
 La. cccclxx. A B D.
 La. cccclxxxi. E B D
 ¶ Libricos largos
 occidendum.
 La. cxl. B
 ¶ Lumborū dolorem
 remouendum.
 La. cccccxxiiij. B
Matricis
 dolorem.
 La. xcix. A
 La. cxl. D B.
 La. clviij. A
 La. ccxvi. A.
 La. cclviiij. A

La. cclxxxi. D
 La. cccccix. A
 ¶ Matricis duriciem.
 La. cxlv. F.
 La. cxxv. C
 La. cclxxiiij. L B
 La. cclv. B
 La. cclxxiiij. B
 La. cccxxiiij. J.
 ¶ Matricis suffocatio
 La. xx. A
 La. ccviiij. B
 La. cccclviiij. D
 La. cccviiij. in fine
 La. cccclij. B.
 La. cccci. B
 La. cccccxx. L
 La. cccccxxvi. E
 La. cccccix. in fine
 ¶ Matricis infrigidatio.
 La. lx. B
 La. lxiiij. A B.
 La. cccxxiiij. B.
 ¶ Matricis opilatio.
 La. cccccxxviiij. E.
 La. cccccxx. J
 ¶ Matricis dilatio.
 La. ciiij. D.
 ¶ Matricis z ani
 egressio
 La. cvii. E La. lv. D.
 ¶ Matricem muns
 dificandam
 La. lxiiij. C
 La. ccix. A
 La. cccxxiiij. A
 La. cclxxvi. K
 La. cclxxviiij. in fine
 La. cccxxviiij. B.
 La. cccclxxv. K
 La. cccclxxxi. in fine.
 ¶ Mamilaz duricies
 La. xci. L. z in fine
 ¶ Mamille muliez sine
 pginū vt nō crescant
 La. cclxxiiij. A
 ¶ Maculas tollendum.
 La. lxi. A.
 La. cix. D
 La. cxxij. D.
 La. cxxix. B
 La. cxlv. D
 ¶ Maculas nigras
 delendum.
 La. cccccxxiiij. F K

¶ Menia.
 La. cclxiiij. B
 La. cccccxiiij. in fine.
 ¶ Melancolicas
 egritudines
 La. cclxxij. B E.
 ¶ Melancolie resistēde.
 La. lxxviiij. in fine
 La. lxxx. D
 La. cclxxiiij. B
 La. cccxxviiij. A B
 La. cccxxxi. A
 La. cccclxx. D E F
 La. cccccxxviiij. E B. K
 La. cccccxl. D
 La. cccccxvi. B P
 ¶ Menstrua puocanda
 La. i. D
 La. ij. D
 La. vi. D
 La. viij. A
 La. xi. D B
 La. xviiij. E
 La. xix. E F
 La. xxxij. C
 La. xxxix. B L.
 La. lxij. D
 La. lxiiij. D
 La. lxiiij. B
 La. lxxxiij. in fine
 La. lxxxiij. E
 La. lxxxiij. B
 La. xc. B L.
 La. xci. A F.
 La. xciiij. D
 La. xc. B
 La. ciiij. A L
 La. cviiij. A E
 La. cxi. A
 La. cxiiij. D. K.
 La. cxv. D.
 La. cxxi. J.
 La. cxxij. B
 La. cxxx. in fine
 La. cxxx. D D.
 La. cxxxix. A
 La. cxl. L B L
 La. clv. E B
 La. clviij. F.
 La. cclxiiij. E.
 La. cclxxviiij. A
 La. cclxxv. A D.
 La. cclxxix. D D
 La. ccv. B.
 La. ccviiij. E.

Tabula super tractatu de Herbis.

La. cccxxvii. D
 La. cccxxvi. B.
 La. cccxxix. A
 La. ccclyii. D
 La. cclxx. B
 La. cclxxix. A
 La. cclxxxii. B.
 La. cclxxxix. E
 La. cccxxvi. A
 La. ccccl. D R
 La. cccclxi. B R
 La. cccclii. A F.
 La. ccccliii. B B.
 La. ccccliiii. A B.
 La. cccclvi. F
 La. cccclvii. A
 La. cccclxxxv. in fi.
 La. ccccliiii. D k
 La. cccclvi. A.
Westrusa stringen
 tia siue cōtra nimū
 fluxum menstruoz.
 La. clii. E
 La. lxx. J
 La. cxliii. B
 La. cxlvi. A.
 La. cxliii. B.
 La. cxlvii. E B D.
 La. clxx. B
 La. clxxviii. B.
 La. cccviii. in fine
 La. cccxxvi. E
 La. cccxxvii. B
 La. cccxxviii. F B
 La. cccclii. B D.
 La. cccclxxvi. i fine.
 La. cccclii. E D.
 La. cccclxxii. L D
 La. cccclxxix. J.
 La. cccclxxxii. B
 La. cccclxxxi. L
Wembra putres
 facta curare
 La. lxx. B
Webzū arcuati.
 La. rxxii. A
Webzū incisum
 vt nō sentiatur.
 La. cclxxvi. A B J
Wembzū factis
 La. cccxxii. B
Wilu^o vt n̄ come
 dat pullos gallinaz.
 La. ccccl. P
Worphca.

La. viii. L
 La. xxv. L
 La. cxix. J.
 La. cclii. B J.
 La. cccxvi. L
 La. cccxvi. B
 La. cccix. L
 La. ccccl. L.
 La. cccclix. F
 La. ccccl. L.
 La. cccclii. B A
 La. cccclxii. A
 La. cccclxx. k
 La. cccclxxv. A.
Wozbille.
 La. cccclxi. A
Wozbo arcuato
 succurrendum.
Wozbo regio
 La. clii. E.
 La. cxvi. in fine
 La. cxlvi. A
 La. ccc. in fine.
 La. cccclxxvii. B.
Wozbo caduco
 La. cccclxxxi. in fine
Wozzibz venenaz
 La. cxliii. E.
 La. cxliii. A.
 La. cl. E B.
 La. clvii. B
 La. clxx. B F
 La. clxxxix. F in fi.
 La. cxliii. A
 La. cxviii. A.
 La. cccvii. E.
 La. cccxxvi. D
 La. cclxxvi. D
 La. ccc. B.
 La. cccclii. D
 La. cccclxx. A
 La. cccclxxii. F.
 La. cccclxxvii. B.
 La. cccclii. A
 La. cccclv. A
 La. cccclix. B.
 La. cccclxxvii. A.
 La. cccclxxi. A
 La. cccclxxii. B
 La. cccclxxii. B
 La. cccclxxix. B.
 La. cccclxxxix. L
 La. ccccl. L.
 La. cccclxxix. D.

La. cccclxxvi. D
Wozsus canis rabidi
 La. rliii. L A
 La. ci. B.
 La. cx. E B
 La. clxxv. D.
 La. clxxxix. F
 La. cccvii. L
 La. cclvii. B.
 La. cclxx. F.
 La. cccclxxix. L
 La. cccclxx. L
 La. cccclxxii. A.
 La. cccclxxii. B
 La. cccclxxii. k
 La. cccclxxvi. F
 La. cccclxxii. A. b
 La. cccclxxv. B
 La. cccclxxix. A.
Wozsus spētū
 La. ix. B D.
 La. rliii. B.
 La. lxxii. D.
 La. lxxxvii. in fi.
 La. cvii. F
 La. cxvi. D
 La. cxliii. B
 La. clv. in fine.
 La. cclxx. A
 La. cccclxxii. B
 La. cccclxxii. A.
Wozsus scorpionis.
 La. clxx. B.
 La. clxxxi. A B.
 La. cclv. L.
 La. cclxxii. A
 La. ccccl. B
 La. cccclxxii. E
 La. cccclxxix. F
Wozsus reptilium
 La. rxi. F
 La. cxliii. in fine.
 La. cvii. D
 La. ccc. in fine.
 La. cccclxxix. E
 La. ccccl. E
Wozsus rutele.
 La. ccc. in fine.
 La. ccc. B J
 La. cccclxxvi. D
 La. cccclxxvii. A
 La. cccclxxix. D
Wozsus Tyri
 La. cccclxxvii. F
Wozzē aialibz inferē

La. cccclxxix. A
 La. cccclxxv. in fine
Wulteribz q̄ nō bene
 purgantur in partu
 La. cccclxxii. B
Wala om̄ia vt a te
 fugantur
 La. cccclxxvii. in fine
Wuscas necare.
 La. clxx. B
 La. cccclvi. D
Marium san
 guinis fluxum.
 La. lvi. E
 La. lxx. A
 La. rcviii. B D
 La. cli. E
 La. cxliii. B J
 La. cxlvii. L
 La. cccvi. in fine
 La. cccclxxvii. F
 La. ccccl. A
 La. cccclxxii. F
 La. ccccl. k
 La. cccclxxii. B
 La. cccclii. D. r. cccclxxii
 La. cccclxxxi. A (F)
 La. cccclxxv. B
 La. cccclxxvi. D
Marium putredo
 La. clxi. B
Marium opilato
 La. ccc. in fine
 La. ccccl. D
 La. cccclxxvii. L
 La. cccclxxvi. J
Marium dolor
 La. cl. R
Mauseam phibendū
 La. cclxxvii. L
 La. cccclii. k
Meufrencis
 La. rxxii. D
 La. rxi. F
 La. cxliii. k
 La. cxliii. B D
 La. cxliii. A
 La. clxxxix. in fine
 La. ccl. L
 La. ccccl. L
 La. cccclxxvii. F
 La. ccccl. B
 La. ccccl. A.
Mernoz concussio

Tabula super tractatu de Herbis.

La. cccixvij. A
 ¶ Merus dolentibus.
 La. cxc. in fine.
 La. ccv. A B L.
 ¶ Nutricibus a quibus
 abstineant.
 La. xxxvij. in fine
Oculorum
 dolores. La. ij. f.
 La. iij. A.
 La. vi. f. La. vij. D
 La. xxij. A D
 La. xxv. L
 La. l. B
 La. lxxvij. B
 La. ciiij. B.
 La. cv. A L
 La. cxij. L D.
 La. cxvij. L
 La. cxxvij. f
 La. cclv. B
 La. cclvij. A
 La. cclxx. B
 La. cclxxix. A L
 La. cccij. C D F
 La. cccxvij. L.
 La. cccxxvi. L.
 La. ccccli. A L
 La. cclrv. D.
 La. cccxvij. E F
 La. cccxx. E F
 La. cccxxi. D J
 La. cccclij. in fine
 La. cccclxxvij. in fine
 La. ccccli. B
 La. ccccvi. B. 2 in fine.
 La. ccccclvi. B
 La. ccccclxxvij. A.
 La. ccccclxxvi. in fine.
 La. ccccclxx. f
 ¶ Oculorum puritus.
 La. xvij. D
 La. cccclxij. in fine.
 ¶ Oculorum asperitas
 La. lxxvij. B.
 ¶ Oculorum tumores.
 La. l. L
 La. c. in fine.
 La. cxix. f
 La. cclvij. A.
 La. cclxi. A
 La. cclxx. B
 La. ccl. A B
 La. cccvij. E

La. cclxx. R
 La. ccccij. D.
 La. ccccix. A
 La. ccccclxx. D
 La. ccccclxxvij. L
 ¶ Oculorum tumorem siue
 pyritui palpebrarum.
 La. xv. D
 La. ccccix. f
 La. ccccclxxvi. D
 ¶ Oculorum scabies
 La. lxxv. in fine
 La. clix. in fine
 La. cxvi. D
 ¶ Oculorum caligines
 La. liij. B
 La. xc. B
 La. xvi. B
 La. xcix. in fine.
 La. i. J.
 La. cvij. A.
 La. cxij. J
 La. cxvij. D
 La. cxxvi. L
 La. ccl. A
 La. cclvij. A.
 La. cxc. in fine
 La. ccij. A
 La. cclxxix. f.
 La. cccxij. A
 La. cccci. B
 La. cccclxx. L.
 La. ccccclxxv. L.
 ¶ Oculorum macula.
 La. xvij. L
 La. c. in fine
 La. cvi. f.
 La. cxii. A
 La. cxclij. B
 La. cclxi. B
 La. cccxvij. E.
 La. cccclxxi. in fi.
 ¶ Oculorum liuore
 La. xvi. D
 La. lv. B
 La. lxxv. in fine.
 La. cclxx. D
 La. cclxxix. L
 La. ccccclxxvi. B.
 ¶ Oculorum calores.
 La. cclxxvij. B
 ¶ Oculorum panaricia.
 La. xxvij. f.
 La. ccccclxx. D
 ¶ Oculorum vngula siue

vngula 2 coagulatum
 sanguinem sup oculo.
 La. cxvij. R L.
 La. cccij. in fine.
 ¶ Oculorum vlcera.
 La. cxi. B D
 La. clix. A
 La. cclxxvi. f
 La. cclxxvij. A B
 La. cclxxvij. A.
 La. cccxvij. E
 La. cccxxij. B
 La. cccxxvij. R.
 La. ccccclxx. B
 La. ccccl. in fine
 La. ccccclxx. D
 La. ccccclxxvij. J
 ¶ Oculorum siccitates.
 La. clix. B
 ¶ Oculorum pilos
 La. cxvij. B
 ¶ Oculorum lacrimas
 La. cclxi. B.
 La. cccxvij. E
 La. cccclxij. B
 La. cccclxxvij. L.
 La. ccccclv. B
 ¶ Oculorum albugines
 abstergendum.
 La. clix. D
 ¶ Oculorum pupille
 dilatationem.
 La. xvij. E La. ccccvi. D
 ¶ Oculorum pannum
 La. cclv. L.
 ¶ Oculorum lipiendo.
 La. ccccclxxij. A L.
 ¶ Oculorum iumentorum 2
 pecorum dolorem.
 La. cclxij. in fine
 ¶ Obtalmia. id est
 apostema oculi.
 La. xvij. J
 La. cccij. D.
 La. cccclxxvij. L.
 La. ccccclxxij. A B.
 ¶ Obscuritatem visus
 La. cccclxx. A
 La. ccccclxx. E. 2 in fine.
 La. ccccclxxvi. D
 ¶ Oculorum vicia.
 La. lxxvij. A.
 La. cxvij. A
 La. cxix. A
 La. cxvi. D.

La. cccclxxix. in fi.
 La. ccccclx. J
 La. ccccclxxvij. A
 ¶ Oculorum tumores
 La. ccccclx. D
 ¶ Oculorum scissuras
 2 labiorum.
 La. cclvi. B
 ¶ Oculorum bothor.
 La. cccclxx. L
 La. cccclx. R
 La. ccccclxxij. A.
 ¶ Oculorum ulcerationes.
 sine pustule oris.
 La. cxix. B.
 La. cclvi. B
 La. cccclxx. L.
 La. cccclxxij. B
 La. cccclxxix. J.
 La. ccccclv. B
 La. ccccclxxvij. B
 La. ccccclxxix. B
 La. ccccclx. A B
 La. ccccclxxvi. B
 La. ccccclxxvij. E
 La. ccccclxxvi. B.
 ¶ Oculorum putredo
 La. ccccclxxvij. L E
 La. ccccclxxvij. A.
 ¶ Oculorum orbis
 La. cxix. B
 La. cxvij. A
 La. ccccclxx. B.
 La. ccccclxxvi. A
 La. ccccclxxv. B
 La. ccccclxxij. E.
 La. ccccclxx. D
 La. ccccclxxv. B.
 La. ccccclxxij. A.
 ¶ Ossium fracturas
 extrahendum.
 La. lx. D
 La. lxxv. in fine
 La. ccccclxxvij. in fi.
 ¶ Ossium demudati
 onem siue contra de
 nudationem ossium
 nudatorum.
 La. ccccclxxij. L.
 ¶ Oculorum corporis
 bonum.
 La. cccclxx. D.
 La. ccccclxx. f
 La. ccccclxxij. A

Tabula super tractatu de Herbis.

Quocatiões stericas
 solunt.
 La. lxxij. F.
 La. lxxij. B.
 La. cccclvi. L
Qbluio.
 La. cccclij. F.
Paraliticus.
 La. ij. R. La. ix. B.
 La. xij. A.
 La. xxvi. B.
 La. xlvi. Z.
 La. xcij. D.
 La. cxxv. E.
 La. cxxxi. B.
 La. cxi. B.
 La. cxvij. D.
 La. clxxvi. A.
 La. cclxx. B.
 La. cccxxvii. D.
 La. cccxxvii. A.
 La. cccclij. B.
 La. cccclij. B.
 La. cccclij. E.
 La. cccclix. D.
Qparalitim lingue
 La. cccclij. in fine
Qpartium facilem
 La. cxlv. B. K.
Qparturientibus.
 La. cclxxxi. B.
 La. cccxxvii. B.
Qpannū curis in facie
 abstergendum.
 La. cxl. A.
 La. cclxx. B.
Qpanni vt tingantur
 colore rubeo
 La. cclxi. E.
Qpapulas limpidare.
 La. cccclxvii. L.
Qplagas consolidare.
 La. lix. E.
Qpleuresis
 La. ij. F.
 La. cxij. L. La. cxlv. L.
 La. cccix. L.
 La. cccclxxvii. E.
 La. cccclxxvi. A.
Qperipleumonia.
 La. lx. in fine
 La. cxxvii. A.
 La. ccvi. in fine.
 La. cccclxxvii. B.

Qpectoris pstrictiones
 La. ij. B.
 La. lxi. B.
 La. cclvij. E.
 La. cccclxx. in fine.
Qpestilencia
 La. cxxv. B.
 La. cccclxiij. L.
 La. ccccl. D. F.
Qpedum dolorem.
 La. xxxix. B.
Qpedū dolorē ex itinere
 La. xxxij. E.
Qpedum scissuras que
 fiunt a frigore
 La. cccclxxij. E.
Qpedum Rosulas.
 La. cccxxviij. in fine.
 La. cccclxxij. E.
 La. cccclxxij. B.
Qpecudes vt ipignant.
 La. cccclxvii. B.
Qpediculos necare
 La. liij. A.
 La. cvij. F. B.
 La. clxxij. B.
 La. cccxij. E.
 La. cccclxxxi. A.
 La. cccclxv. B.
 La. cccclxxvi. A.
 La. cccclxxv. E.
Qpediculos generant
 La. cxciij. J.
 La. cccclxxi. L. D. E. B.
Qpregnantibus
 La. cij. in fine
Qpregnantibz nociuis
 La. xxxij. in fine.
Qptisis. i. consumptio
 totius corporis.
 La. lxxvi. A.
 La. cclxvi. L.
 La. cclxxix. D.
 La. cccclxxix. A.
 La. cccclxxxiij. B.
 La. cccclxxxi. B.
Qpisces si egāt in pisci.
 La. xxxij. E.
Qpilos de facile remoz
 nēdos: z faciē dealbādā.
 La. cl. E.
 La. civi. B.
Qpodagra.
 La. i. B.

La. xxij. D.
 La. xl. L.
 La. lv. F.
 La. lxx. A.
 La. lxxij. A.
 La. lxxij. in fine
 La. ci. L.
 La. cij. B.
 La. cx. B.
 La. cxv. B.
 La. cxxx. ppe finem.
 La. cclv. in fine
 La. cclvij. L. F.
 La. clxxi. L.
 La. clxx. B.
 La. cxcvi. B.
 La. ccvij. F.
 La. cccxx. B. F. g. l.
 La. cccxxvii. B. D.
 La. cclij. in fine.
 La. cclxx. in fine.
 La. cccxvii. D.
 La. cccclxxij. L.
 La. cccclxxij. E.
 La. cccclxxvii. A.
 La. cccclxxij. E.
 La. cccclxxvii. B.
 La. cccclxx. L.
 La. cccclxx. B. E.
 La. ccccv. B.
 La. cccvi. L.
 La. cccclxxij. E.
 La. cccclxxij. B.
 La. cccclxx. D.
 La. ccccl. A.
 La. cccclv. B.
 La. cccclxxvii. i. fi.
 La. cccclxxij. F.
 La. ccccc. in fine
Qpodagra a cau
 sa frigiditatis.
 La. cxxxi. F.
Qpolipus
 La. cxx. A.
 La. cxxij. k.
 La. cccclxxvii. F.
Qpollutio.
 La. ccl. A. E.
 La. cccix. E.
 La. cxv. L.
Qprohibētia cursū
 humoz ad oculum.
 La. cccclxxxiij. E.
Qpulmonis z pec

toris viela.
 La. i. k.
 La. xli. B.
 La. xliij. A.
 La. lxxvii. B.
 La. lxxxiij. L.
 La. lxxvii. B.
 La. xcij. B.
 La. cclxxix. B.
 La. cccclvi. J.
 La. cccclxxv. A.
Qpulmonē purgantia.
 La. cxxxiij. D.
 La. cccclv. B.
Qpunctura scorpionis.
 La. xxij. B.
 La. xcij. Z. B.
 La. cc. L.
Qpuritus.
 La. v. L.
 La. lxx. L. D.
 La. cclxiij. A.
 La. cccclxxij. k.
 La. cccclxxvii. E.
 La. cccclxiij. D.
 La. cccclxxi. D.
 La. cccclij. B.
 La. cccclxxi. A.
Qpustulas in facie
 delendas.
 La. lxxix. L. in fine
 La. clxx. B.
Qpuritus genitalium
 viroz z mulierum.
 La. cccclxiij. B.
Qpugilibz ad pugnanz
 dum pfortant.
 La. cccclxxxiij. D.
Qpulices necare
 La. clxx. E.
 La. cccclxx. B.
 La. cccclxxvii. B.
 La. ccccv. L.
 La. cccclxxvii. D. B.
 La. cccclxxvii. B.
Ragadias.
 La. cccclxxij. F.
 La. cccclxxij. A.
QRauedo.
 La. cccclxx. E. F.
QRagadias z scissuras.
 La. xv. D.

Tabula super tractatu de Herbis.

que fiunt in labijs.
 La. cccclxxv. D.
 ¶ Ramicem.
 La. cxix. L.
 La. cxxv. L.
 La. cccxxv. A.
 La. cccclxxv. B.
 ¶ Renū z vesice vlcera.
 La. xvij. E.
 La. xxvij. A.
 La. cvij. A.
 La. clvi. A.
 ¶ Renum calefactionem
 La. ciiij. D.
 ¶ Renes calefacere.
 La. cxci. L.
 ¶ Renum frigiditates
 La. ccvij. E.
 ¶ Renum z vesice
 opilationes.
 La. cccclxxvij. J.
 La. cccclxxix. D.
 ¶ Reuma.
 La. cxix. A.
 La. clv. D.
 La. clxij. A. C.
 La. clxxv. B.
 La. cccxxix. in fine.
 La. cccclvij. A.
 La. cccclxxij. A. in fine
 ¶ Reuma frigidum
 La. ccccxi. A.
 La. ccccxxix. L.
 La. ccccclx. D.
 ¶ Ruptura.
 La. cccclxxix. B. B.
Sanguinez.
 reijcientibus.
 La. viij. F.
 La. xxvij. B.
 La. xxvij. A.
 La. l. B.
 La. cxvij. L.
 La. cclxij. A.
 La. ccclxij. A.
 La. ccclxij. B.
 La. cccxxix. B.
 La. ccccly. in fine.
 La. cccclij. B.
 La. cccclxxij. J. R.
 La. cccclxxij. B.
 La. cccclxi. in fine
 ¶ Sanguinem mun;

dificancia.
 La. clij. A.
 La. ccij. F.
 ¶ Sanguinem bonum
 generare.
 La. lxxvij. D.
 La. clxxx. D.
 La. clxxxvij. B.
 La. cccclxxix. A.
 La. ccccxiij. D.
 La. ccccxxvij. A.
 La. cccclxxix. D.
 ¶ Sanguinem giugide
 et vbicunq; locorum cō/
 stringendum.
 La. ij. J.
 La. cxix. F.
 La. ccvi. D.
 La. cccxxvi. in fine.
 ¶ Sanguinem conges/
 latum resoluerē.
 La. lxxi. E.
 La. lxxij. D.
 La. cxxix. in fine
 La. cccccl. J.
 La. ccccclxxv. L.
 La. ccccclxxvij. A.
 ¶ Sanguinis mictū
 La. cxvij. D.
 La. cccclvij. B.
 ¶ Sanguinem
 augmentare
 La. ccccclxij. A.
 ¶ Sanguinis sputum
 cum tussi.
 La. cclxv. F.
 La. cccccli. D.
 ¶ Sanguisugas adherē
 tes collo sine gutturi.
 La. lv. A.
 La. cxxv. B.
 La. ccccv. B.
 ¶ Saluam in ore
 prouocare.
 La. clvi. in fine.
 ¶ Sagittas z stir/
 pes educere.
 La. clxxxij. B.
 ¶ Scabiem z putredij
 nempudendorum.
 La. xvij. B.
 La. xxvij. D.
 La. xxxv. A.
 La. xl. L.
 La. lxxv. L.

La. c. E.
 La. cxxv. L.
 La. cxliij. B.
 La. clxvi. J.
 La. clxxv. F.
 La. clxxvi. in fine.
 La. cxvi. L.
 La. ccij. L. B. J.
 La. ccclxij. B.
 La. cccclxij. F.
 La. ccccl. A. B.
 La. ccccclxij. in fine
 La. ccccclv. B.
 La. ccccclxxvij. D.
 La. ccccclxxvij. B.
 La. ccccclx. B.
 La. ccccclxxij. E.
 La. ccccclxxvij. J.
 ¶ Scabiem vlcerosam.
 La. v. A.
 ¶ Spasmus
 La. vi. D.
 La. lx. J.
 La. lxxv. B. D. L.
 La. lxxi. B.
 La. lxxvij. L.
 La. xc. D.
 La. ccl. D.
 La. clvi. E.
 La. ccvij. in fine.
 La. ccxi. in fine.
 La. ccxij. A.
 La. cccxxix. F.
 La. cclxij. B.
 La. cccclxxvij. in fine.
 La. ccccclxx. A.
 La. cccccli. D.
 La. ccccclij. B.
 La. ccccclxxij. B.
 ¶ Stranguiria
 La. xxvij. L.
 La. xxvij. B.
 La. xxxix. D.
 La. lx. A.
 La. xcij. A.
 La. cx. L.
 La. cxliij. L.
 La. cxvij. E.
 La. clv. B.
 La. clxxvi. A.
 La. cxcvij. A. E.
 La. ccclxxij. in fine.
 La. ccccl. in fine.
 La. cccclvi. in fine
 La. ccccl. in fine

La. cccxxix. B.
 La. ccccclxxvij. A.
 La. ccccclvi. in fine.
 La. ccccclxxvij. D. J.
 La. ccccclxij. D.
 La. ccccclx. B.
 La. ccccclij. A.
 La. ccccclxxix. F. J.
 ¶ Secundinam.
 La. xl. D.
 La. lx. B.
 La. lxxv. E.
 La. cxij. A.
 La. cxvij. B.
 La. clxij. B.
 La. ccvij. E.
 La. ccix. B.
 La. cccclxxvij. L. F. in fine
 La. cccclxxvij. B. D.
 La. cccclxxix. E.
 La. cccccl. D. F.
 La. ccccclij. L.
 La. ccccclxxvij. D.
 La. ccccclxxij. in fine
 La. ccccclxx. B.
 La. ccccclxxvij. in fine.
 ¶ Serpentum iccus
 La. xlvij. A.
 La. lxxv. B.
 La. xcij. E. F.
 La. xcix. in fine.
 La. clxxi. A.
 La. ccccl. B.
 La. ccccclxxv. A. B.
 La. ccccclvi. k.
 ¶ Serpētes fugare: z cō
 tra venenum reptilium.
 La. ij. L.
 La. xl. D. B. D.
 La. xlvi. D.
 La. cxv. F.
 La. cxxx. in fine
 La. ccxvij. D.
 La. ccxxix. F.
 La. cccxxix. L.
 La. ccccclxij. D.
 La. ccccclxxv. F.
 La. ccccclxvi. D.
 La. ccccclxxi. F.
 La. ccccclxxij. A. in fine
 ¶ Serpentes interficere
 La. clxij. F.
 La. cxvi. A.
 ¶ Serpētib; percussis.
 La. ccccclxxij. A. B.

Tabula super tractatu de Herbis.

¶ Serpigo.
La. ccccliiij. in fine
La. cccclxxxix. B
¶ Sternutatorium
La. lxx. D J
La. cxxxvi. O
La. clxiiij. B.
La. clxxxix. B.
La. cccivij. A
La. cclxxxix. B
La. ccccix. C
La. ccccxxxvi. E
¶ Splenis vitia sine
dolozem splenis.
La. vi. A B.
La. ix. F
La. xxxij. D
La. xlvij. A B
La. lxxv. E
La. lxxxvij. A.
La. xc. A.
La. rcvij. B H.
La. cx. A
La. cxxvi. in fine.
La. cxcii. E
La. ccvij. C.
La. cclxiiij. C D.
La. cclxxxix. E.
La. ccccxxxvij. D
La. ccccxxxvij. K. in fine
La. ccccxxxvij. E J
¶ Splenem cosumunt.
La. cx. B
La. cccvi. B.
La. cclxvi. A
La. cccxi. E
La. ccccxcij. F
¶ Splenem attenuat.
La. clxij. B.
La. clxxxvi. D
La. ccciiij. E.
La. ccccxxxvij. J.
La. cccclij. A
La. cccclxxxix. E
La. ccccxxxvij. B.
La. ccccxxxvi. in fi.
¶ Splenem efficcantia
La. cclxxxix. A
¶ Sperma efficcandū.
La. lxxij. B
La. lxxxvij. E. in fine
La. cxxxvij. A.
La. clxxxvij. B.
La. ccvij. in fine

La. ccccl. A F
La. cclxxxix. B E
La. ccccix. E
La. cccc. J F
¶ Sperma augendum
La. xxv. F
La. xxxix. F
La. lxxvij. D.
La. lxxvij. A B
La. lxxxix. A
La. xciiij. B
La. cclxvij. B. in fine
La. clxij. B
La. clxxvi. C D
La. clxxx. in fine.
La. ccvij. E.
La. ccvi. A.
La. cccxij. A.
La. cclxiiij. A D F
La. ccccxxx. B
La. cccclix. B
La. cccclx. D
La. ccccxcij. E
La. ccccxxxvij. B
La. ccccxxxvij. J
La. ccccxxxvij. in fine
La. ccccxxxix. E
¶ Sperma mi-
nuendum.
La. xxxvij. B
¶ Stercas causas
curare.
La. cccclxvij. C
La. cccc. in fine.
La. ccccclxxxvi. D
¶ Sedandum dolores.
pungitinos ventris.
La. cccclxvij. D
¶ Sciatica.
La. xlvj. D
La. xlvij. D
La. lx. J.
La. lxxxij. D.
La. lxxx. A
La. xcii. D F.
La. xcij. F
La. xciiij. D.
La. rcvij. J
La. cxij. J.
La. cxxx. B.
La. cxxxix. F H O P.
La. ccl. B J
La. clxxxvij. A B E B.
La. clxxxix. A

La. ccxvij. F
La. ccxiiij. B.
La. cclxij. B
La. cclxxxvij. F
La. cclxxxix. in fine.
La. cclxxxix. B
La. cccciiij. A E.
La. ccccxxxij. E.
La. ccccxxxvij. D
La. ccccxlvi. A.
La. ccccxlvi. B
La. ccccclij. B.
La. ccccxcix. A.
La. ccccxxxiiij. A
La. ccccxxxvi. A J.
La. ccccclxxxix. E
La. ccccxxxvi. B E
¶ Sitim sedandam
La. xiiij. P
La. xv. K
La. xxxix. A J.
La. lxxvi. E.
La. lxxxij. E. in fine
La. clxij. A
La. cxxvij. D.
La. cxxxij. E
La. cxxxij. D.
La. cxli. E
La. cclvi. B
La. cclxvij. in fine.
La. clxvi. F
La. clxxxij. in fine.
La. clxxxvij. E
La. ccccl. I
La. cclxvij. A.
La. cccclxvij. E.
La. cccclxvij. B
La. cccclxvij. E E.
La. ccccxcij. A E.
La. ccccxxxiiij. E.
La. ccccclxxxvij. A
La. ccccclxxx. i fine.
La. ccccxcij. J.
¶ Singultus.
La. ccccxxxvij. C.
La. ccccclxvij. D
¶ Scliratos sanan-
dum. id est apostema
melancolicum.
La. lxxv. B
¶ Sincopis.
La. xx. A
La. xxxi. A
La. lxx. A
La. lxxxvij. E B J

La. xciiij. A.
La. cclxvi. B E
La. clxij. B
La. clxxxix. C
La. cclxij. B.
La. ccl. A
La. cclxxxvij. E
La. ccccxxxix. E
¶ Sincopim inducens
La. cxxxvij. D.
¶ Squinantis. id est
apostema gutturis.
La. lv. P.
La. cvij. E.
La. clxxx. B
La. ccccclxxx. A B
La. ccccxcix. E.
La. ccccxxxix. E
La. ccccclx. E
La. ccccclxxxix. B
La. ccccclxxxiiij. D.
La. ccccclx. D.
La. ccccxcclij. C D
La. ccccxxxvij. K
¶ Scissuras que fiunt
in manibus et pedibus.
La. ccccxcii. D
¶ Somnū puocandū.
La. xxij. A B C
La. xxx. A J
La. xxxvij. A B.
La. ci. D
La. cxx. in fine
La. cxxx. E
La. cclvi. B E
La. ccccxxxix. B.
La. ccl. B
La. ccl. B. D.
La. clxxx. D
La. cclxxxvi. D
La. cclxxxvij. D.
La. ccccix. D
La. ccccxxxvij. B D
I A. z in fine
La. ccccxxxvij. D
La. ccccclx. B.
La. ccccclx. E. D
La. ccccxcclij. A
La. ccccxxxvij. E.
La. ccccxcix. D D
¶ Somnū prohibentia
La. ccccclvi. A.
¶ Somnia mala a
quibus accidunt.
La. cclxiiij. C

Tabula super tractatu de Herbis.

¶ Sodam sedandam.

La. xxiij. B.
 La. xxv. B.
 La. lxxxv. C A
 La. cccclxxix. A
 La. ccccxiij. A D
 La. ccccxiij. B A.
 La. ccccxxix. D.
 ¶ Stomacho malo.
 La. iij. A C B.
 La. xvij. J.
 La. xxvij. E.
 La. lxiiij. B
 La. lxxxiiij. B
 La. xciiij. in fine.
 La. xc. B
 La. cxxiiij. D
 La. c. xix. in fine.
 La. clxxvij. in fine.
 La. cxcj. F
 La. cclxxxij. E
 La. cccvij. in fine
 La. cccclvij. B
 ¶ Stomacho frigido
 La. xxiij. B.
 La. xxxi. D E
 La. lxij. B
 La. lxxvi. E
 La. xcij. in fine
 La. xxij. B
 La. cxxvij. D
 La. ccvij. A
 La. ccij. D
 La. cclxxxij. F.
 La. cccclxxij. A
 La. cccccl. D
 ¶ Stomachum
 confortare.
 La. cxxi. A.
 ¶ Stomachi tumores si
 ne inflationes stomachi.
 La. cclvij. B
 La. ccccl. J.
 La. cccc. F
 La. ccccclvij. B.
 ¶ Stomachi
 inflationes.
 La. clxxxix. C
 ¶ Scrofulas nonel/
 las delere
 La. i. D.
 La. v. B
 La. xlv. E.
 La. xlvj. B D.
 La. lxxi. B.

La. lxxxvij. E.
 La. xcviij. B.
 La. cxxxvij. B
 La. cliij. D.
 La. clxiiij. D
 La. cccvij. E
 La. cccliij. D
 La. ccclv. A.
 La. cclxxvij. F
 La. cclxxij. E
 La. cclxxvi. F
 La. ccccxxxvij. K
 La. ccccclv. B
 La. cccclix. E
 La. cccclxxxvij. in fine.
 La. ccccxxxvi. A
 La. cccclix. A
 ¶ Scrofulas que
 fiunt in gutture.
 La. cccci. in fine
 ¶ Spiritus confortare
 La. cxxv. S.
 La. ccccxiij. S
 ¶ Scorpiones effugare
 La. cccc. E
 ¶ Scotomia oculorum
 La. cccccliiij. B
 ¶ Sudorem puocare.
 La. xxix. D
 La. xliij. A
 La. cxxxvij. A
 La. cxciiij. E
 La. cxiiij. D
 La. ccij. D
 La. ccij. L
 La. cclxxxix. A.
 La. ccccxxv. D
 La. ccccxxxvij. D
 La. cccclxij. B E K
 La. ccccxxvij. A.
 ¶ Sudorem remouen/
 dum sine auferendum.
 La. ccccxxi. E J
 ¶ Sudorem capitis
 remouendum.
 La. cxcj. B
 ¶ Subglucientibus.
 La. cccc. E.
Tetanus. id
 est spasmus tenens
 totum.
 La. lxxxv. B
 ¶ Testiculorum dolor.
 La. ccccclxxvi. B

¶ Testiculos in/
 duratos.
 La. ccccxxvi. B.
 ¶ Testiculoz inflatoes.
 La. lxxxvij. A
 La. ccccxxxvij. B
 ¶ Testiculi puerorum
 vt non augentur.
 La. cxv. D
 ¶ Tineas delere.
 La. cxxxix. in fine
 La. cccc. in fine.
 ¶ Testiculorum
 apostemata.
 La. cxxiiij. A
 La. cclxxxij. A B
 La. ccccij. in fine.
 La. ccccxciiij. F
 ¶ Testiculoz tumores
 La. vij. E.
 La. cxxiiij. B
 La. cxxxvij. B
 La. clxx. B
 La. clxxxij. A.
 ¶ Tristiciam re/
 mouendam.
 La. lxij. in fine
 La. cccxxvij. B
 La. ccccxxij. F. in fine
 La. cccccl. B A
 ¶ Tripticis frigonibz.
 La. cccc. E
 ¶ Torturamoris,
 La. xxvi. B.
 La. liij. A
 La. cvij. E
 La. cxxv. F.
 La. cclxx. B E
 La. ccccclv. D
 ¶ Tortiones
 La. clv. B
 La. cxcij. B
 La. ccvij. F.
 La. cccxiij. D.
 La. cccxxix. F
 La. cccclvij. D
 La. cclxxxij. B
 La. cccccl. B
 La. ccccclxxi. B
 La. cccci. F
 La. cccccl. B
 La. ccccxxxix. E
 La. ccccclxxi. D J
 ¶ Toracem.

La. i. B.
 La. xxxi. D
 La. cxxxix. in fine.
 La. clxxv. F D
 La. clxxvij. E.
 La. cclxxxix. D.
 La. cccc. E
 La. cccclv. A E.
 La. cccclxiij. J.
 La. ccccclxxv. A.
 La. ccccclxxxij. B
 La. ccccclxxxvi. E
 La. ccccclxiij. E.
 La. ccccclxxvi. B
 ¶ Tussim curare,
 La. vij. B
 La. xiiij. K.
 La. xv. B J
 La. xxiij. E
 La. xlv. A B
 La. lxiiij. B
 La. lxxxix. B.
 La. lxxx. D B J.
 La. xc. A D
 La. xcij. F
 La. xciiij. E.
 La. xcij. A
 La. cxxix. B
 La. cxxij. J
 La. cxxx. E
 La. cxxxvi. A
 La. clv. B D.
 La. clvi. B D
 La. clxxvij. B. in fine
 La. clxxx. B.
 La. cxcj. E.
 La. ccvij. E D
 La. cxcj. E
 La. cccc. B E
 La. ccccxxxvij. E
 La. ccccxxxix. E D
 La. ccccxxxv. C E B
 La. cccclvij. D
 La. cclv. J
 La. cclvij. E
 La. cclxij. in fine.
 La. ccccxiij. B
 La. ccccij. B D
 La. ccccix. C D
 La. ccccxxxij. E
 La. ccccxxxvij. A D B
 La. ccccxxxvij. F J.
 La. ccccclxxij. E

Tabula super tractatu de Verbis.

La. cccclxxvij. in fine.
 La. cccclxxvij. J K
 La. cccclxxv. A
 La. cccclxx. B
 La. cccclxxi. A B
 La. cccclxx. B
 La. cccclxxiiij. D B
 ¶ Tussim antiquam
 curare.
 La. xlv. B
 La. lv. A
 La. cii. in fine
 La. cxij. L.
 La. cxix. A
 La. cxixi. E
 La. cxix. B J L
 La. ccccvij. E
 La. ccccvij. L
 La. ccccxix. F
 La. cccclxxij. A D
 La. cccclxxvij. D
 La. cccclxxij. in fine.
 ¶ Tumores sedandas.
 La. xxij. A
 La. xxxix. B A
 La. liij. in fine.
 La. lxx. E B K.
 La. lxxiiij. A
 La. xcix. in fine.
 La. cvij. F
 La. cxx. A
 La. cxvij. D
 La. cxxxij. A.
 La. cxlvij. E
 La. cxlxi. L
 La. cxlxiij. B
 La. cxlxx. D
 La. cxlxx. L.
 La. cxlxxij. B
 La. cxxi. A.
 La. cclxvi. A
 La. cclij. in fine.
 La. cclvij. B.
 La. cclxvi. A
 La. cclxx. K.
 ¶ Tumores mamillar.
 La. lvi. A
 La. c. in fine.
 La. clxxx. L
 La. cccxvij. D
 La. cclxxij. E.
 La. cccxij. F
 ¶ Tumores igneas.
 La. cxxxvij. B

¶ Tenasmon.
 La. viij. K. La. lix. A
 La. lxij. E. La. cl. B
 La. clxxx. F.
 La. cxci. B D
 La. cxx. B
 La. cccxvij. D
 La. cclxx. L E.
 La. cclxx. K.
 La. cxxci. in fine.
 La. cccxvij. L.
 La. cccclxxij. F B.
 La. cccclxxij. J
 La. cccclxx. in fine
Urinam
 pronocare.
 La. vi. E F J
 La. viij. A
 La. xvij. A B B
 La. xxij. A
 La. xxv. D
 La. xxix. D
 La. xxxij. A
 La. xxxix. B.
 La. lvi. D.
 La. lxx. L.
 La. lxxi. A E
 La. lxxv. A
 La. lxxxv. D
 La. lxxxix. L
 La. xci. B
 La. xcij. B
 La. xcviij. B.
 La. ci. F. in fine
 La. cii. E.
 La. ciij. B.
 La. cvij. A E
 La. cxij. A
 La. cxv. B
 La. cxxi. B J
 La. cxxx. D
 La. cxxxix. A
 La. ccl. L L.
 La. cclvi. B.
 La. cclvij. in fine.
 La. clvij. F.
 La. clxxvi. B B.
 La. clxxvij. F.
 La. clxxxv. in fine
 La. clxxxix. D B J
 La. ccij. B.
 La. cxxij. J.
 La. cxxij. A E E F
 La. cxxvij. D

La. cccxvij. D
 La. cccxix. A. in fine
 La. cccxix. A D
 La. cccxvij. D.
 La. cccxvij. A
 La. cclxxvi. A
 La. cclxx. J
 La. cccxvi. A B L
 La. cccxvij. B
 La. cccxvij. B
 La. cccxixvi. A E.
 La. cccclxxij. in fine.
 La. cccclxxvij. A K
 La. cccclxx. B D
 La. cccclxxxv. E.
 La. cccclxxxv. D F J m
 La. cccclxxxvi. D.
 La. cccclxxxvij. D.
 ¶ Urinam multa met
 sendam pronocandam.
 La. cccclxi. L
 La. cccclxvi. A
 ¶ Urine ardorem
 La. cccclxxxv. in fine.
 ¶ Urine difficultatem.
 La. cccclxx. L. in fine.
 La. cccclxx. A
 La. cccclxxij. E
 La. cccclxxxi. in fine.
 ¶ Urinam sanguineam.
 La. cxxij. F.
 La. cclxxxix. A C F.
 La. cccclxx. in fine.
 ¶ Urine distillatio.
 La. clxxxix. D
 La. cccclxx. B
 La. cccclxxxix. F
 La. cccclxxxi. A.
 La. cccclxxij. B
 La. cccclxxvi. A.
 ¶ Venena curantur.
 La. lxxxij. B D
 La. cxvi. L.
 La. cxxx. A
 La. clvij. B.
 La. cvij. F
 La. cxxi. D.
 La. cccclxx. F.
 La. cclxx. A
 La. cccclxxxv. in fine.
 La. cccclxxx. A
 ¶ Venenū repulium et

fugare serpentes.
 La. ij. L.
 La. xl. D B D
 La. xlvij. D
 La. cv. F.
 La. cxxx. in fi.
 La. cvij. D
 La. cccclxx. F
 La. cccclxx. E
 La. cccclxx. D.
 La. cccclxx. A
 La. cccclxxvi. B
 La. cccclxxi. F.
 La. cccclxxxij. A. in fine
 ¶ Venena fuganda
 La. cccclxx. B
 ¶ Venenosa animalia
 vt toxicum amittant.
 La. lxx. D
 ¶ Verrucas.
 La. ix. L.
 La. xxvi. A.
 La. xlvij. B
 La. clxx. B.
 La. cxclij. D F
 La. cxxvi. L
 La. cccclxx. B
 La. cccclxxx L
 La. cccclxx. L
 La. cccclxxv. B
 ¶ Vermes suelumi
 brios cucurbitinos
 interficere.
 La. cc. A B
 ¶ Ventositatē resoluerē
 La. xxxix. B.
 La. xlvij. B
 La. lxxxvi. L
 La. xcij. B L
 La. cccclxx. J. in fine
 La. cccclxxxij. A
 ¶ Ventris dolorem.
 La. xxxix. L
 ¶ Ventris fluxum.
 La. xxij. L
 ¶ Ventrem stringunt.
 La. xxxij. E
 La. xlvij. in fine.
 La. lxij. L
 La. lxx. A
 La. lxxvi. in fi.
 La. lxx. B
 La. lxxi. A D
 La. cxxvi. A
 La. cxxxvij. E B D.

Tabula super tractatu de Herbis.

La. cclviii. L. in fine.
 La. ccliiij. AB
 La. cclxij. L.
 La. cccviii. L.
 La. cccclv. A.
 La. cccclxiiij. D.
 La. cccclxxxij. S
 La. cccxciiij. L.
Uentresoluumt.
 La. c. D
 La. cxij. A.
 La. cxvi. A.
 La. cxxiij. O P
 La. cxxiij. D
 La. cxxxi. N
 La. cxlvi. L.
 La. clxv. A.
 La. cxciij. B.
 La. cc. A
 La. cccxxviii. O R
 La. ccccliiij. B
 La. cccclxxxviii. B.
Uentrem mollificant:
 eiusq; dolorē mitigant.
 La. vij. B
 La. ix. B.
 La. lxxxiij. A.
 La. xciiij. K
 La. xcviij. B
 La. ci. D
 La. ciiij. S
 La. cxxxvi. A
 La. cxlvi. B.
 La. cxlvij. D.
 La. cxlix. D
 La. clxxv. A.
 La. cccliij. A.
 La. cccclxij. A
 La. cccxcix. K
 La. ccccxviii. AB
 La. cccclxx. in fine.
Uentris solutionem
 mitigant.
 La. cviiij. B
Uentresoluumt.
 La. cxlvij. D
 La. cccxciiij. ADE:
 La. cccci. D
 La. cccclxxxij. SDR
Uentrem febricitan-
 tium lazare.
 La. ccccxv. A.
Uentris punctiones
 sedandas.
 La. cccclxxv. D

Uesice dolorem.
 La. xxxix. D.
 La. l. A
 La. cxviiij. L
 La. cclviii. AB
 La. cccxi. A
 La. cccclxiiij. A.
 La. ccccevi. A.
 La. ccccccxx. A
Uesice frigiditas
 La. cxxi. D
Uestigia nigra in cor-
 pore abstergendum.
 La. ccccxviiij. L.
 La. cccclxiiij. E
Uestigia vnguium
 remouenda.
 La. cxix. B.
Uestigia sanguinis
 mortui auferenda.
 La. ccccxvii. K
Uestes vi habeant
 odorem bonum.
 La. cci. B
Uerrigo.
 La. lxi. B
 La. cxxxi. E
 La. clxiiij. D
 La. cccclvi. D.
 La. ccccliiij. P.
Uisum debilitant
 La. xxviiij. B
Uisum acuumt
 La. cclxxx. AB.
 La. cccxxiiij. D.
 La. cccci. J
 La. ccccxviiij. B
 La. cccclv. B.
 La. cccclxvi. D.
 La. cccclxxxiiij. D
Uocem clarificandā.
 La. xciiij. BJ.
 La. ci. E.
 La. clxxxij. L
 La. cxci. E.
 La. ccccxv. F
 La. ccccliiij. D
Uomitiū puocandum
 La. xxxviiij. AC
 La. xlvij. D
 La. l. J
 La. xciiij. in fine
 La. xciiij. F
 La. c. BJ.
 La. cxvii. L

La. cclij. B
 La. clxiiij. in fine.
 La. cccviiij. ACB.
 La. cccclviiij. A.
 La. cccclxxxviiij. in fine
 La. cccclxxxiiij. D E
 La. ccccvij. A.
 La. ccccxiiij. D
 La. ccccxvi. AB
 La. cccclxxxiiij. B
 La. cccclxxxv. F
 La. ccccxvi. G.
 La. cccclxxv. CD
 La. cccclxxxiiij. A
Uomitum sedandum
 La. lxxvi. in fine
 La. cxviiij. D.
 La. cxv. K
 La. cxxxiiij. D.
 La. clxviiij. in fine.
 La. clxxxvi. in fine
 La. cciiij. D
 La. cccxiiij. in fine.
 La. cccclxxxvi. in fine
 La. ccccxviiij. D. F
 La. cccclxij. D.
 La. ccccxci. A
Uolvas manuum.
 La. lv. in fine.
Uulue vicia curanda.
 La. cccclxxi. F.
Uuula.
 La. xxviiij. D.
 La. xxxvi. L
 La. lv. P
 La. lxxv. D
 La. ccccxv. F
 La. ccccxviiij. D
Ungues leprosos
 excludere.
 La. cclxxv. A
 La. ccccxci. L.
Unguium cōtractio.
 La. cclxij. KB
Ungues scissos
 eradicaudos
 La. cxxxv. L.
 La. ccccc. in fine
Umbilicus puerorū
 cum elongatur
 La. ccccl. in fine.
 La. cccclxxxviiij. B
Uulnera purganda.
 La. cx. A
Uulnera pglutināda.

La. xliij. S.
 La. cū. A. in fine.
 La. cxij. N.
 La. cccxxij. in fine.
 La. clxiiij. L.
 La. clxxxvi. AB
 La. cccxiij. B
 La. cccxxxiiij. B
 La. ccccxv. A
 La. cccci. D.
 La. cccviiij. A
 La. cccviiij. D D
Uulnera p̄solidanda.
 La. cxviiij. D
 La. cxxxiiij. L
 La. clxxxviiij. L. in fine.
 La. cccclviiij. L.
 La. cccclxxxiiij. L.
 La. cccci. in fine.
 La. ccccl. B
Uulnera desiccanda.
 La. cccclxxxiiij. B
Uulnera ad sanitatem
 pducantur.
 La. xxviiij. L.
Uulnera sordida
 curantur.
 La. vij. B
 La. xl. F
 La. xli. L.
 La. xliij. CD
 La. lxxvi. in fine.
 La. xci. E. in fine.
 La. cxv. in fine.
 La. cxxx. E
 La. cxliij. A.
 La. cccxxij. in fine
 La. cccclxxx. L.
 La. cccclxxx. in fine.
 La. cccxiij. D.
 La. cccviiij. L
 La. ccccxviiij. A.
 La. ccccxviiij. P D.
 La. cccclxxxij. K.
 La. cccclxxxv. E
 La. ccccxv. A
Uulnera recentia
 curanda.
 La. cxix. D.
 La. cccxxxij. B
Uulnera pulmonis
 curanda.
 La. cviiij. BJ.
 La. clvi. D.

Tabula super tractatu de Herbis.

La. cccv. B B
 La. cccv. B
 La. cccv. F.
 ¶ Ulnera cauata
 La. cclv. D
 ¶ Ulnera cancerosa
 curanda.
 La. ix. C
 La. cxij. in fine.
 ¶ Ulnera faucium
 La. cccxij. A B
 ¶ Ulnera capitis.
 La. ccc. A.
 ¶ Ulcera ventris.
 La. cccij. C
 ¶ Ulcera antiqua
 consolidare.
 La. lix. C.
 La. cccv. B
 ¶ Ulcera incarnanda
 La. lxxx. F.
 La. xci. A E.
 La. cccxviii. C
 La. cclv. F.
 La. cccv. F.
 La. cccxij. A
 La. ccccxij. B.
 La. cccclxxij. A
 ¶ Ulcera intestinor.
 La. xc. B.
 La. cccvi. F.
 La. cclv. B F
 La. cclxix. B K.
 La. cclxxi. E
 La. cccxix. F J
 La. cccij. A D.
 La. cccix. E
 La. cccxvii. S
 La. cccxix. B
 La. cccxvii. D
 La. cccxiiij. C
 La. cccxij. D
 La. ccccxij. A B.
 La. ccccc. B
 ¶ Ulcera putrida et
 corrosina.
 La. cccxiiij. A
 La. cclv. E. in fine.
 La. cccxix. A
 ¶ Ulcera sanguinolenta
 La. cccxiiij. C
 ¶ Ulcera sagadenica
 curanda.
 La. lxxv. D.
 La. lxxxix. D

La. cccxii. B.
 La. cccclxxij. E
 ¶ Ulcera renum
 z vesice.
 La. xvij. F
 La. xxxij. A
 La. cvij. A.
 La. clvi. A
 ¶ Ulcera deambulatia.
 La. cccclv. B.
 ¶ Ulcera carbūcūlosa
 La. cccclxxij. E
 ¶ Ulcera sananda que
 fiūt in ambobus volis
 manuum z pedum.
 La. cccij. K B:

Ydropicis.

La. xi. D A
 La. xxx. B.
 La. xxxij. F B
 La. xlvij. B F B
 La. liij. B.
 La. lxxxix. C.
 La. xc. B D.
 La. cix. E.
 La. cxxij. J
 La. cxxxi. B.
 La. cclij. D
 La. clij. B
 La. clv. A E
 La. clv. D
 La. clvi. K.
 La. clxxv. B D
 La. clxxvij. B F.
 La. clxxix. C
 La. cccxv. in fine.
 La. cccxij. B
 La. cccxv. F.
 La. cccxi. in fine.
 La. cclxx. J
 La. cccxij. B
 La. cccxvi. E
 La. cccxi. D B
 La. cccix. in fine.
 La. cccclxxij. D K
 La. cccclxxij. C.
 La. cccci. D
 La. cccxvi. K
 La. cccxix. B E
 La. cccclij. D B
 La. cccclv. A
 La. cccclxxvi. B E
 La. ccccxij. D

¶ Yliaca passio
 La. lxi. E
 La. lxxij. B
 La. lxx. K
 La. lxxxv. F
 La. lxxvij. in fine.
 La. cxiiij. C. in fine
 La. clv. B
 La. clxxxvij. C D
 La. cccxij. A B E
 La. cccxix. D
 La. cccxij. F J.
 La. cccxvi. in fine.
 La. cccv. E
 La. cccx. E
 La. cccclxvi. R

Sequitur ta- bula de Ani- malibus.

¶ Ad aiopiciam
 La. xxij. D
 La. xxij. D
 La. xxv. E.
 La. lxxvij. A
 La. lxxxij. C D
 La. lxxvij. D.
 La. lxxix. B
 La. cxxij. A
 La. cxxij. C
 La. clvi. E
 ¶ Aurii dolor
 La. iij. in fine.
 La. iij. A.
 La. xiiij. K A
 La. cxxij. E h
 La. cxxij. E
 La. liij. B.
 La. lxx. A.
 La. lxxx. B.
 La. clx. B A.
 ¶ Aurii vermes.
 La. i. A
 ¶ Aurium vlcera.
 La. cl. F.
 Auris foridices.
 La. i. B D.
 ¶ Apstemata
 post aures.
 La. cl. E
 ¶ Auditum recus
 perandum.
 La. xiiij. F.
 ¶ Apstemata gutturis.
 La. i. K. z in fine.
 ¶ Apstemata grossa
 dissoluenda.
 La. xiiij. D.
 ¶ Apstematibus pul-
 monis confert.
 La. xxxi. D.
 ¶ Apstematum du-
 ricias soluit.
 La. lxxx. B.
 ¶ Adusta sanat.
 La. lxxx. D
 ¶ Almati valet
 La. ij. E.
 La. clx. E.

Tabula super tractatu de Animalibus.

¶ Animalia venenata
vt fugantur.

La. lv. A E

¶ Ani causas.

La. cl. B.

¶ Apum sine vespa
rum ictus.

La. cxiiij. B.

¶ Avicis custodit.

La. lxxx. D

Bothor. id ē

ulcera oris.

La. xxvij. in fine.

Capitis do

lorē sine sodam sedat.

La. xxxiiij. D.

La. liij. A

La. c. E

¶ Capitis ulceribus.

La. ciiij. B

¶ Capillos cresce
re facit.

La. xlvj. A

¶ Capillos q̄ sunt in
palpebris amputat.

La. cxxix. A

¶ Capillos 2 pilos
crescere nō sinit.

La. xxxiiij. C

¶ Cancer

La. ij. in fine

¶ Calculus.

La. iij. C

La. lxx. A.

La. xcix. A

La. cxx. i fine

La. cxxiiij. in fine

¶ Calculus vesice.

La. c. iij. J

¶ Carbunculus.

La. iij. B.

La. xxj. A.

¶ Cantarides bibentibz
subuenit.

La. xxij. D.

¶ Carnem malam
eradicandum.

La. lxxiiij. F.

¶ Caseos a muribz non
attingi dicuntur.

La. xcix. D.

¶ Canes impinguat.

La. xxxiiij. A

¶ Capillos 2 lenz
des tollunt.

La. xxxiiij. R

¶ Cerebrum confortat.

La. xxxi. F

¶ Cerebrz calefaciendū.

La. lxxvij. A

¶ Ciatica passio

La. cl. D

¶ Cyllica passio.

La. cl. in fine

¶ Colica passio.

La. lxxxvij. E B

¶ Corium commouet.

La. v. L

La. lxxvij. D E.

La. cclij. in fine

¶ Cor confortandum.

La. lxxvij. A. in fine.

La. c. in fine.

¶ Colorem bonū efficit.

La. lxxvij. B

La. lxxx. D

¶ Contra niuis
nocumentum.

La. cl. J

Dentium do

lozes curat.

La. xxxiiij. B

La. cxij. in fine.

La. cxxij. B

La. cliij. in fine.

¶ Dentēs confirmat

2 gingiuas.

La. v. k. D

La. xiiij. B.

La. xxij. B.

La. xxxiiij. J

La. cxx. in fine.

¶ Dentium rubigis

nem curat.

La. xiiij. B

¶ Dētes vt velociter oriz
ant: 2 sine dolore exant.

La. lxxxiiij. E.

¶ Dentium eradicaz
tionem facilem.

La. cxxij. in fine.

¶ Dissinertia.

La. i. h.

La. iij. D

La. xxij. J I

La. xxvij. B

La. lv. D

La. cl. in fine

¶ Difficultati anbe
litus confert.

La. i. E

¶ Dorzi dolori profunt

La. xxv. D.

¶ Domū tuū vt mūdas
ab omī reptile ac serpēte.

La. v. in fine.

Epilentiam

excitat.

La. xij. in fine

¶ Epilentia

La. ij. E.

La. v. A H B.

La. xxvij. A D.

La. xxxi. C

La. ij. B.

La. lxxxiiij. F

La. lxxxvij. B.

La. cv. in fine.

La. civj. B E.

¶ Empetigo.

La. i. D B

La. ij. B.

La. cl. J

¶ Emigranea

La. i. B

¶ Emorroidas

La. xiiij. D

La. xxv. D.

La. xxvij. A

La. xxxiiij. A

La. lxxx B

La. lxxxvij. F.

¶ Empoptica passio.

La. lv. D

¶ Ethicis.

La. v. J.

¶ Excoziationi calca
nei sanat.

La. ij. C

¶ Ebrietatem curat

La. iij. D La. lix. B.

¶ Effusiones ad

viscera prohibet.

La. lxxi. B

¶ Elephantiam sanat.

La. lxxi. in fine.

La. xcij. D. 2 in fine.

Fantasticos

sanat.

La. lxxxvij. D.

¶ Febres curat

La. lv. in fine

La. cclij. B.

¶ Febres cottidianas

La. v. 2 La. lxxx. J

¶ Febres tercianas.

La. ij. D

¶ Febres quartanas

La. xxvij. E

La. lxx. D

La. lxxx. in fine.

La. clvij. C

¶ Febres quartanas

facit euenire.

La. lxxxij. B

¶ Febribz periodicis

La. i. D.

¶ Fetum extrahit.

La. xxxi. R.

La. liij. D. 2 in fine.

¶ Fistula.

La. xxij. in fine.

La. xlvj. C

La. xxvij. B

La. cxxx. C

¶ Fissuras labiorum.

La. i. B.

¶ Fissuris frigozis valet

La. v. B

¶ Furfures delet

La. xiiij. A

La. xxvij. E.

¶ Formicas vt dimittāt
mansiones 2 fugiant.

La. lxxij. A B C. 2 in fi.

¶ Formice vt morientē

in eoz foraminibz.

La. lxxij. D.

¶ Formice vt nō exant
eoz foramina.

La. lxxij. D.

Herisipila.

La. i. D B.

La. cv. B

La. cl. B

¶ Dominem intus
lem reddere.

La. xxvij. D

¶ Dumeri doloribz

sanat.

La. xcij. E.

Ignem sa

crum curat.

Tabula super tractatu de Animalibus.

La. cl. E
 Ignis adustionem curat.
 La. xcviij. A
 La. cxx. D
 Hætericia.
 La. i. D D
 La. xxij. A.
 La. cii. in fine
 Inflationes tollit
 La. xxxi. L.
 Juncurarum dolores curant.
 La. liij. A
 Impregnationem siue conceptum iuuant
 La. xxvij. B
 La. lv. E
 Infanti fluxum abyscindit ab ore.
 La. xcix. k.
 Intestina rupta.
 La. lii. C
 Imbrium ac tonitruū.
 La. xxxvij. A.
 Impinguat fortiter
 La. cxxx. E.
Lapidem in
 vesica dissoluit z curat
 La. ij. F
 La. v. D
 La. cv. E
 Lapidem renum. curat.
 La. lxxij. D.
 Lac attrahendum in mammillis.
 La. v. I.
 Lac mulierum in mammillis dissoluit
 La. lxxij. in fine.
 Lacertoz infirmitas.
 La. cxx. F
 Latrocinia terroresq; nocturnos prodesse.
 La. xxvij. F.
 Lep'am sanant.
 La. v. A.
 La. xxij. B
 La. lxxi. in fine.
 La. cxxx. A
 Licargie valet.
 La. cxxx. F W
 Lienis dolores

curat.
 La. xiiij. B.
 Lupus vt terretur.
 La. lxxx. E.
Matricis do
 lorem curat.
 La. cxi. B
 Matricis suffocacionem.
 La. xij. A
 Matricis prefocacionem.
 La. xxvij. B
 Maculas faciei delet.
 La. cxi. A
 Maculas nigras emendat.
 La. li. D
 Membra corroboret.
 La. lxxij. E.
 Menstrua imperat
 La. xxij. B
 La. xxxi. R
 Menstrua abstinere.
 La. lxxij. A
 Morpheam curat.
 La. i. E B.
 La. ij. B
 Morbo arcuato medetur.
 La. xxij. B
 Morbum caducum sedare.
 La. xxxi. in fine
 La. xxxij. B
 Morzibus serpentū ac scorpionum.
 La. ij. B
 La. liij. in fine
 La. cxlvi. A
 Morzus canis rabiosi.
 La. ij. B
 La. xxij. B.
 Morzus araneorum.
 La. xi. C D E
 Morzus catti curant
 La. xxv. A B
 Morzus mustele.
 La. xxiij. A B
 Morzus marinoz vel ictus eoz curant.
 La. ij. D

Morzus vipere.
 La. i. F
 Mulier vt concipiat masculum vel feminā
 La. xlvi. D.
 Mulier vt non concipiat.
 La. xxvij. in fine.
 Mustelam effugit
 La. xxiij. E
 Mures necat.
 La. xix. A B C E B D
 Mures vt de domo fugant.
 La. xcix. F J
Marium feto
 ri confert.
 La. xxvij. E.
 Menfreticis sanat.
 La. v. D
 La. lxxvij. B
 Mervos contractos remollire.
 La. clvij. A
Oculorum
 dolores
 La. xxij. E.
 La. cliij. in fine.
 La. lxxvij. F
 La. cx. B.
 La. cliij. in fine.
 Oculozum suffusio nes sanat.
 La. xxij. J
 La. cliij. A.
 Oculozum albedo curatur.
 La. cxx. in fine.
 Oculozum claritatem restituit.
 La. lxxij. A.
 La. lxxx. in fine.
 Oculozum caliginis.
 La. cliij. A. z in fine
 Oculozum albuginem abstergit.
 La. i. D
 La. ij. E.
 La. xi. in fine
 La. lxxij. A.
 La. lxxij. in fine
 La. c. D.

La. cxxx. D
 Otrum piloz euulsoz prohibentia.
 La. xxij. F B
 Oblivioni confert
 La. xxxi. P.
 Quium morbum sanare.
 La. ij. in fine.
Paraliticis
 subuenit.
 La. xxxi. D
 La. c. A
 La. clvij. B
 Paralisis lingue
 La. xxxi. E.
 Paralifim totius corporis valet.
 La. xxxi. E.
 Pannū mundificat.
 La. lxxij. E
 Parturientibus et pericula puerperij tolluntur.
 La. xxvij. C D
 Pusticis.
 La. xxij. B
 La. cl. D
 Piliis palpebrarum vicijs curat.
 La. xiiij. E
 Piliis redire cogantur.
 La. cxxx. B.
 Podagra.
 La. i. B.
 La. xxij. E
 La. xxij. E L.
 La. lxxij. J
 La. xxiij. in fine
 La. cliij. in fine.
 Pulmonis vitia valet.
 La. xxxi. L
 Pustulas soluit.
 La. xxvij. in fine
 La. xxij. B.
 Pruricus.
 La. i. D
 La. lxxxvi. A
 Pruriginis tollit
 La. xxij. B.
 Pulices necare
 La. cxxij. A E D F.

Tabula super tractatu de Animalibus.

¶ Pulices effugare.
 La. cxviiij. E. D. 2 i fine.
 ¶ Pediculos interficit.
 La. cxix. p totū caplm.
Qui vexant
 ab incubis.
 La. cxviiij. E
Renum do-
 lozem curat.
 La. iiij. D
 La. v. D. F.
 La. li. A.
 ¶ Reumatismū curat
 La. v. D
 La. xxxiiij. K
 La. lv. A
 La. lxxvij. C
 ¶ Rubeta venena
 auxiliatur.
 La. cliij. A
Sanguinez
 meliorem generantia.
 La. ij. B
 La. iij. A
 ¶ Sanguinis sputum.
 La. v. J
 La. cxx. E.
 ¶ Sanguinem
 mingentibus
 La. ij. F
 ¶ Sanguinis fluxus
 narium sistitur
 La. i. E.
 La. v. E. B. D.
 La. xiiij. D
 La. xxiiij. L.
 La. xxvij. D.
 La. xxxiiij. B
 La. liij. B
 La. cl. E. D
 ¶ Sanguinē pstringit
 La. ci. B
 ¶ Sanguinis excrea-
 tiones iuuat.
 La. lix. A
 ¶ Scabiem abster-
 gendam.
 La. i. D
 ¶ Sanguisuga vt
 cadet de gutture.
 La. xlii. B.
 ¶ Spasmus.

La. cliij. in fine
 ¶ Spasmus ex ple-
 nitudine confert.
 La. xxxi. K.
 ¶ Splenis sudorem
 adiuuat.
 La. xxxiiij. E
 ¶ Splenem liquefacit.
 La. xiiij. in fine.
 ¶ Splenis duricie
 confert.
 La. v. J
 ¶ Splenem attenuat
 La. xij. A.
 ¶ Serpigo
 La. i. D
 ¶ Secundinam
 excludit.
 La. xij. A.
 La. xxxi. K
 La. liij. D
 ¶ Serpentes fugare.
 La. xxij. D.
 La. cl. A.
 ¶ Serpens vt illo die
 te non tangat.
 La. lxxv. A
 ¶ Serpentes vt
 non timet.
 La. xxxiiij. D
 ¶ Serpentum ictus.
 La. cliij. B
 ¶ Sincopis.
 La. xxxiiij. L
 La. c. A.
 ¶ Squinantia.
 La. i. J. K. 2 in fine.
 La. ccl. D
 ¶ Spinas 2 furculas
 extrahit.
 La. cxxx. A
 ¶ Stomachum
 mundificat.
 La. lxxx. A.
 ¶ Stomacho ex frigido
 dolenti confert.
 La. xiiij. J
 ¶ Stomachum ex pul-
 ratum curat.
 La. xiiij. J
 ¶ Stomachū confortat
 La. xlv. A
 La. lxx. in fine.
 ¶ Scotomia.
 La. c. B

¶ Scorpiones interficit.
 La. i. A
 La. cxxxvi. B. C
 ¶ Scorpionib' pcutis.
 La. c. xxxix. in fine
 ¶ Scorpiones vt de
 domo fugantur
 La. cxxxvi. A.
 ¶ Scorpio si momorde-
 rit aliquem.
 La. cxxxvi. D
 ¶ Scorpionis punctura.
 La. v. D.
 ¶ Scrophulas
 La. v. L.
 La. xvij. in fine
 La. xxvij. in fine.
 ¶ Sordos sanat.
 La. xxij. B.
 ¶ Sudorem inbibet.
 La. xxij. D.
Tetani cura
 La. cxxij. D
 ¶ Tetanismo.
 La. xiiij. B.
 ¶ Tremori confert.
 La. xxxi. K
 La. lxxxiiij. D. L
 ¶ Tremulos liberat.
 La. xxiiij. A.
 La. ccl. D
 ¶ Timorem melan-
 colicum amputat
 La. c. B.
 ¶ Tinea pellit.
 La. xxxiiij. L
 La. xlv. A. B
 ¶ Tumores soluit
 La. ccl. E
 ¶ Tumorem vulnerib'
 non admittit.
 La. xvij. E
 La. xxvij. F.
 ¶ Tussis.
 La. v. J. A
 La. xxxiiij. B
 La. cxxij. B.
Venenis
 omnibus resistere.
 La. i. F.
 La. ij. E
 La. liij. E
 La. lxxiiij. F.

La. lxxv. in fine.
 La. lxxxiiij. B.
 ¶ Venenum bibitum
 extinguit
 La. xxij. E
 ¶ Venena toxica
 curanda.
 La. xxij. J
 ¶ Venena leporis maris
 ni curat.
 La. cxviiij. in fine
 ¶ Ventres pueroꝝ sine
 infantium soluit.
 La. xcix. D
 La. cli. E.
 La. clviij. F
 ¶ Ventrem dissoluit.
 La. xlv. A
 La. lxxi. in fine.
 ¶ Ventris vulneratio-
 nes curat.
 La. v. D.
 ¶ Ventris dolor
 pungitiuus.
 La. xxxi. K.
 ¶ Ventrem mollit
 La. v. D
 La. liij. B.
 ¶ Ventrem abstinet.
 La. xxxiiij. B.
 ¶ Urinam puocantia
 La. xxvij. A
 La. xlv. B
 La. lxxi. in fine.
 ¶ Urine difficultatem.
 La. xxx. P.
 La. cii. in fine
 ¶ Uerrucas curat.
 La. xxxiiij. F. L.
 La. xxvij. D
 La. xcix. L.
 La. cxxx. in fine
 ¶ Vermes expellit.
 La. xxxiiij. L
 La. cxxij. E.
 ¶ Vermes ex solutione
 vomitum educant.
 La. cxxx. B
 ¶ Ventositati stomachi
 et intestinorum.
 La. xxxiiij. E
 ¶ Vestigia cutis curat
 La. v. F.
 ¶ Virge dolores curat
 La. ij. F.

Tabula super tractatu de Auibus.

Uisum confortandū.
 La. lxxviij. B
Ulcera oris sanat.
 La. xiiij. D
Ulcera intestinozum.
 La. v. D.
 La. liij. E
 La. lxxxij. D.
Ulcera capitis
 La. cliij. B
Ulcera que serpunt
 sananda.
 La. iij. B.
Ulcera ambulancia
 La. v. F.
Ulcera putrida
 mundat.
 La. xv. A
 La. lxxij. B
Ulcera antiqua
 sananda.
 La. i. K
Uulnera recēta ad sa
 nitatem perducunt.
 La. xiiij. B.
Uulnera sanat
 La. xiiij. D
Uulcum gratum et
 niueum facit
 La. i. J
Uroz tua ut te dis
 lizar semper.
 La. xlvi. B.
ydropicis.
 La. iij. K
 La. v. J
 La. xiiij. C D.
 La. xxiij. J.
 La. lxxvij. G
 La. lxxiiij. in fine.

Tabula de Auibus.

Ad Alopitiam
 La. r. A.
Aurium dolor
 La. xxxij. F
 La. xciiij. E.

La. cxiiij. A
Ad Alima
 La. xvi. A
 La. liij. in fine.
Aquam in aure
 eiciendam
 La. r. E
Aluum sistit.
 La. ix. E
Apostematibus
 calidis.
 La. xci. F
Apostematibus
 cancerosis.
 La. r. E.
Asperdo palpebrarum
 La. xciiij. B
 La. lxxvij. E
Auis que omnes in
 firmitates egrotantis
 tra se colligit.
 La. xxi. A B C
Calculus
 La. xxiiij. C
Carbunculus.
 La. xxxij. F
 La. xciiij. E
 La. cxij. A
Lapis dolorem siue
 sodam sedat
 La. xxxij. A
 La. lxxiiij. C.
 La. lxxvij. B
Capillos crescere
 facit.
 La. xix. A
Capita clauorum.
 La. xix. B
Colica passio.
 La. xxxij. in fine.
 La. liij. F.
 La. xciiij. B
Colli dolorem sedant
 La. liij. D.
Combustionibus.
 La. xciiij. F
Coitum commouet.
 La. ix. E
 La. xci. D D
 La. xcij. A B
Cor confortandum
 La. xci. in fine.
Culices effugandas.
 La. xli. p totum capitlm.

Dissinteria.

La. xciiij. B

Empetigo.

La. xix. D D
 La. xxxij. B
 La. ci. in fine
 La. cxij. A
Epilencia.
 La. lxxvij. D
 La. lxxij. B
 La. lxxvij. F.
Abuetatem curat
 La. lxxxiiij. in fine

Faciem pur

gandam a lentigine.

La. xcij. E
Faciei fissuras.
 La. r. A
Falco si non
 potest firmare.
 La. xlv. A
Falco si nimium
 laxatur.
 La. xlv. B
Falco si os frac
 tum habuerit in
 crure vel in ala.
 La. xlv. E D E
Frenesis.
 La. xvi. in fine
Flegmones qui nascū
 tur in naribus.
 La. liij. in fine
Fluxum sangui
 nis narium.
 La. xxxij. D
 La. liij. D
Flux omnes stringūt.
 La. liij. J.

Homo egro

tans an uiuat vel

moziatur

La. xxi. A B

His qui cibos

digerunt.

La. lxxxix. A

Iunccura

rum dolores.

La. liij. in fine

Ignem sacrum

La. xci. K

Ignis adustionem

La. xci. E

Labiozum

fissuras.

La. r. A.

Lentiginem elimat.

La. lxxiiij. A

Lingue asperitas.

La. liij. B

Lumbozum dolorem

remouendum.

La. i. in fine.

Menstrua

imperant.

La. xix. J P.

La. xci. R

Ōmillas ptiellarū

phibet a magnitudine

La. cxv. B.

Ōorpbea.

La. xix. A

La. lxxiiij. A

La. cxij. A.

Ōorbibus serpentū

La. xxxij. E

La. liij. in fine.

Ōorbisus cāis rabiōsi

La. xxxij. B.

La. xxxix. in fine

La. lxxij. in fine.

Ōorbum caducum.

La. cxix. B

Ōorbos faucium.

La. lxxij. D.

Ōorbos regio

La. xcij. C

La. lxxvij. in fine.

Ōulter ut narrabis

omnia que gessit.

La. xvi. B

Ōulce ut necantur.

La. lxxxi. A. in fine.

Oculozum

dolores.

La. iij. A

La. xxxij. B E

La. liij. D

La. lxxix. A

La. lxxxi. B

La. xcix. A

La. cxv. A

Tabula super tractatu de Discibus.

La. cxx. D.
Quod oculorum albugi-
nem abstergit
La. liij. B
La. lxxij. B
La. cxx. F.
Quod oculoꝝ suffusiones.
La. xciiij. A
La. cxxij. B. L.
Quod oculorum caligines.
La. liij. in fine.
La. xxi. A. D.
La. lxxij. L.
La. xciiij. B
La. xcviij. E.
La. cxx. L.
Quod oculorum claris-
tatem restituit.
La. i. A. B. C.
La. xvi. D.
La. xxi. B.
La. xcviij. D.
Quod oblivioni confert.
La. xcviij. in fine.

Paraliticis.

La. li. B
La. lxxxij. C
Quod podagra
La. xcviij. B
La. xxi. J.
La. xciiij. L.
Quod pustulas oculoꝝ
rum reprimat.
La. liij. L.
Quod pulices effugare.
La. xxxij. A

Qui sumpsit

venenum.
La. xxi. A. B.

Scabiem ab

stergendum
La. xxi. B. D.
Quod sanguinem bonum
generantes
La. liij. B.
Quod secundinā excludit.
La. cxx. E.
Quod serpentes fugare
La. xvi. L.
La. cxx. A.
Quod squinania.
La. lxxij. L.

Quod sanguinem melans
colicū generantia.
La. li. A

Quod scinifes vt non
intraunt domum.
La. cvij. A.

Quod stomachum
confortare
La. liij. E

Quod sperma multipli-
candum.
La. ix. E.

Thesaurus

tuus vt augetur.
La. lxxvi. in fine.

Quod tumores soluit.
La. lxxij. L.

Ventrem

fluere facit.
La. vi. in fine.

Quod ventrem stringit
La. vi. A

La. cx. A.

Quod venenis omnibus
La. xcviij. B

Quod verrucas
La. xxi. B

Quod vesparum puncture.
La. cxvi. L. D. E.

Quod vitium acuit.
La. cvij. B

La. cv. D

Quod vitium confortandā.
La. lxxij. E.

Quod vocem clarificandā.
La. ix. E

La. liij. E

Quod urinam prouocantia.
La. xxi. C. D.

Quod ungibus leprosis
faciunt cadere.
La. xxi. A. A. P.

Ydropicis.

La. xxi. K.

Sequitur Tabula de Discibus.

Quod ad alopitias
La. xxxvi. in fine.

La. lxxxvi. L

Quod aurium dolores.
La. ij. B

Quod anhelitus cons-
trictiones.
La. xlix. L

Quod asma.
La. lxxxij. D

Quod album emollit.
La. xxi. D.

Quod abortum faciunt.
La. xlix. F

Capicis do-

lozem tollunt.
La. xxi. L

Quod calculos sanat.
La. xxxvi. D

La. lxxxvi. F

Quod carbunculus.
La. xlix. K

La. lxi. E.

Quod carnes excresecen-
tes tollit.
La. lxxxij. J

Quod cicatrices tollere
La. lxxxvi. E

La. ciiij. A.

Quod coleram deponunt
La. lxxxvi. ppe finem.

Quod coitum stimulas
redicuntur.
La. xxx. A

Quod corpori tela ex-
trahuntur.
La. lxxxij. B.

Dentium

dolores.
La. ciiij. D

Quod dentes purgantur
La. xxiij. A

Quod dentes abstergunt
La. xvi. B.

Quod dentes dealbandos.

La. lxxxij. K

Epilenticis.

La. xxxviij. B

La. lxxxij. in fine.
Quod extenuatio.
La. xvi. D

Faciem deal-

bandam.
La. lxxxij. in fine.

Quod fastidijs medentur
La. lxxvi. A.

Quod febrium venientes
La. xxv. B

La. lxxxviij. L

Quod febribus quartanis.
La. xvi. D

Quod febres frigidās
sanat.
La. ciiij. B

Ignis adu-

stionem.
La. xxij. B

Quod ictibus scorpionum.
La. xxij. B

La. lxxxvi. B

Quod ictibus siue morsus
draconis marini.
La. xxvi. C. D. S. J. R.

La. cc. A.

Lacrimas

prohibet.
La. xvi. L

Quod lepra.
La. xcviij. A

La. lix. in fine

Quod libidinem ex-
citandam.
La. lxxxviij. B.

Mammās

mulierum sanat.
La. lvij. in fine.

La. lxxxij. B

Quod maculas in facie
mulierum delet.
La. lvij. B

Quod maculas carnis
La. lxxxij. B

Tabula super tractatu de Discibus.

¶ Menstrua mulierum
La. lxi. D

¶ Bosus draconis
curatur.
La. iij. B.

¶ Bosus reptilium
La. iij. A

¶ Bosus scorpio
nis marini.
La. lxxvi. A B I D

¶ Bosus vipere
La. xcviij. A

¶ Bosus canis rabidi
La. xcviij. B

¶ Bosus murene
La. lix. A.

Oris ulcera.

La. xcviij. L

¶ Oculorum caligi
nes tollunt.
La. lxxxiij. J

¶ Oculorum suffusio
nes deterguunt.
La. lxxvi. B J

¶ Oculorum rubes
dini valet.
La. xlix. I

¶ Oculorum tumores.
La. lxxxi. E.

La. xci. B.

¶ Oculorum cicatrices.
La. lxxxi. F

¶ Oculorum carnes su
peruacuas consumit
La. cii. A.

¶ Oculorum albuginē.
La. xxv. in fine.

La. lxxxi. F

Pannum ac

lentigines delendum
La. xvi. B E.

La. xxxvi. J

La. xlix. B

La. lvij. L

La. ciiij. B.

¶ Parotidas 2 stru
mas curat.
La. lvij. L

¶ Partus facilis.
La. xcij. in fine.

¶ Prefocationibus
matricis.
La. xxxviij. B.

¶ Pilos generat.
La. xlix. L.

¶ Pilos 2 carnes
abradit.
La. xlix. L

¶ Pilos inutiles in
palpebris cobibet.
La. xlix. D

¶ Podagra.
La. xlix. J.

La. xlix. J.

Qui habent

tedium vini
La. ij. in fine.

La. lxi. in fine.

Scabies pec

toris.
La. iij. A

¶ Scabies palpebrar.
La. xvi. L

¶ Stercis offoca
sionibus
La. lxxxiij. F.

¶ Sciaticos liberat
La. lxi. L

¶ Spinas acutas
extrahendas.
La. xvi. F.

¶ Signum tempestatis
La. xix. A

¶ Stomacho debili.
La. xxiiij. A

La. xlix. L

¶ Stomachū reficiunt.
La. lxxvi. A.

Tussis

La. xxiiij. in fine

¶ Tenasmon.
La. lxxvi. L.

¶ Tumores tollit.
La. lvij. in fine.

¶ Toracem curat.
La. lxxxi. D

Ventrem

mollificare.
La. xxxvi. A.

La. lxxxi. A

¶ Ventrem mouent
La. lxxxiij. in fine.

¶ Venena curanda
La. xxvi. E

La. lxi. B.

La. lxxxiij. A

¶ Venena leporis
marini curatur.
La. lxxvi. A

¶ Vesum abstergendum
La. xlix. E.

¶ Ulcera desiccanda
La. xvi. L

¶ Ulceribus capitis
La. lvij. A

La. lxxxiij. A.

¶ Ulcera vesice.
La. lxxvi. D.

¶ Quam sedat.
La. lxxvi. E

¶ Urine difficultas.
La. xlix. I

¶ Vultum gratum ac
niuem faciendum.
La. xxv. D.

¶ Vulnera sor
dida purgat
La. xxxvi. L.

¶ Vulnera nimis pro
funda concarnantur
La. lxxvi. in fine.

¶ Vulnera putrida
gingiuarum.
La. lxxxiij. D E

¶ Vulnera glutinant
La. xci. D

¶ Ungulā resoluendam
La. xvi. L.

La. xvi. L.

ydropicis.

La. xxviij. D

Tabula de Lapidibus.

¶ Ad alopias.
La. xxij. B.

La. xlv. B C D

¶ Aurium dolorem
La. xxxvi. A.

La. lxxvi. L

La. ci. A

¶ Aurium fluxus.
La. xvij. E.

¶ Aurium vlcera.
La. xvi. E

¶ Aurium attritiones.
La. cxxij. D. 2 in fine

¶ Aurum augere tradit.
La. xxxvi. F.

¶ Apodematibus
Inguinis.
La. xvi. B.

¶ Apodemata gingiue.
La. xvi. D.

¶ Apodemata putris
da curat.
La. xxx. E

¶ Apodemata frigida.
La. xxxv. E

¶ Apodemata splenis.
La. xliij. E F

¶ Apodemata flegma
tica curat.
La. cxx. D P

¶ Apodemata flegmati
ca testiculorū maturada.
La. cxxiiij. K

¶ Apodemata duri
ora resoluit.
La. cxxxi. B

¶ Apodemata que
fiunt in ano
La. cxxxiij. in fine.

¶ Apodematibus
vulue conuenit
La. cxxiiij. F

¶ Apodematibus ca
lidis mammillarum
La. cxx. F.

¶ Apodematum in
initio conuenit.
La. lxxij. A

¶ Astma.
La. xxij. D.

La. xxij. D.

La. xxxviij. A

Tabula super tractatu de Lapidibus.

Capitulum.lxxi.B.
 Cap.cj.A
 Cap.cxxij.D
 ¶ Ad dolorem stomas
 cbi. Ca. iij. A.
 ¶ Amorem conciliat.
 Ca. r. F
 ¶ Ad iras regum et dos
 minorum.
 Ca. xxxij. E
 ¶ Ad prelias et ad caus
 sas vincendas.
 Ca. xxxij. E
 ¶ Ad impetrandum
 quodlibet.
 Ca. cvij. E
 ¶ Ad diuitias valet.
 Ca. lrv. D
 ¶ An sit virgo vel cor
 rupta.
 Ca. lviij. D
 ¶ Ad venereos vo
 luptates.
 Ca. liij. E
 ¶ Arterice passioni.
 Ca. xcix. A.
 ¶ Ancharii doloribus
 confert z iuncturaz.
 Ca. ci. A
 ¶ Ad fissuras que fiunt
 in ano.
 Ca. xxxv. B
 Ca. cxx. A.
 ¶ Adustionis ignis
 Ca. rvij. D.
 Ca. lxxvij. E
 ¶ Argentum viuum
 extingendum.
 Ca. cxi. D
Bothororis
 Ca. cxxxi. B.
Capitis do
 lorem tollunt.
 Ca. lxxvi. A
 ¶ Catarrum prohibet.
 Ca. xxvi. E.
 ¶ Cardiaci.
 Ca. lxxvij. A. F.
 Ca. lxxvi. F
 Ca. cxxv. in fine
 ¶ Caput purgium
 Ca. lxxvi. B. J
 ¶ Capillos attenuat.

Capitulum.lxxix.B
 Ca. c. D
 ¶ Causam litis ante ius
 dicem reprimere.
 Ca. clij. B.
 ¶ Carnem superfluam
 auferendam
 Ca. vij. A
 Ca. rv. S.
 Ca. xxxv. D
 Ca. c. B.
 ¶ Cancer
 Ca. xij. J
 Ca. rv. B
 Ca. rvij. B
 ¶ Carnes humidias
 desiccandas
 Ca. xij. B
 ¶ Cerebrum mundifis
 candum.
 Ca. xij. B
 ¶ Cephalargicis
 Ca. lxxvi. A
 ¶ Ciliaci passio.
 Ca. lxxij. B
 ¶ Colicom passionem
 curat.
 Ca. liij. A
 Ca. cpl. F
 ¶ Cordis confortantia.
 Ca. xvij. E.
 Ca. lrv. in fine
 Ca. lxxvij. D. z in fine
 Ca. lxxvi. E.
 Ca. cxxx. in fine.
 ¶ Cordis tremorem
 Ca. rvij. F. D
 Ca. xx. E. E
 Ca. lxxvij. F
 ¶ Cordis leticia reddit.
 Ca. lx. A
 Ca. lrv. D
 ¶ Colorem in facie pers
 ditum recuperat.
 Ca. lxxv. F
 ¶ Corpoza pinguis
 extenuandum.
 Ca. vij. B
 ¶ Coingij dat amorem
 Ca. xxij. A. z in fine
 ¶ Conceptum prohibet
 Ca. lxxvi. F
 ¶ Conquassationibus
 que fiunt in interioribz
 membris

Capitulum.lxxvi.D
 ¶ Contra oēs inimicos
 Ca. lxxvi. J.
 ¶ Contra hostes.
 Ca. i. A. B
 Ca. xxij. D
 ¶ Contra infantiam
 Ca. i. A. z in fine.
 Ca. xxxij. A
 ¶ Contra rixas z in
 iurias.
 Ca. i. A
 ¶ Contra incurfiones
 fantasmatum.
 Ca. i. A
 Ca. xxxvij. B
 ¶ Contra pigriciam
 Ca. xxij. D
 ¶ Contra feruorem anis
 mumqz comorum
 Ca. v. A.
 ¶ Contra tristitiam et
 granitatem
 Ca. v. in fine
 Ca. lx. A
 ¶ Contra morbum
 caducum.
 Ca. r. E. S
 Ca. lviij. A.
 ¶ Contra polipum.
 Ca. rv. E
 ¶ Contra periculum
 tonitru
 Ca. xxxij. in fine.
 ¶ Contra nocturnos tis
 mores.
 Ca. xxxvij. in fine.
 ¶ Contra tempestates z
 grandines
 Ca. xlij. in fine.
 ¶ Contra vana mōstra.
 Ca. xlij. D
 ¶ Contra toxicum.
 Ca. lrv. D
 Ca. lxxvij. K
 ¶ Contra melancoliam
 Ca. cxxv. B
 Ca. cplij. A.
 ¶ Contra fantasticas
 visiones.
 Ca. cxxv. in fine
 ¶ Coleram nigram
 educendam.
 Ca. xij. D.
 ¶ Coitum retinet

Capitulum.xij.B
Dentes ab
 stergit.
 Ca. i. E
 Ca. lxxvij. E
 Ca. cv. E. D. E. F
 Ca. cxxix. K
 ¶ Dentium dolores.
 Ca. lx. B
 ¶ Dentes dealbandos.
 Ca. xlij. in fine.
 ¶ Dentes purgantur.
 Ca. i. D. E
 ¶ Dentium corrosios
 nem prohibet
 Ca. rvi. E
 ¶ Dentes confortat.
 Ca. xvij. in fine.
 ¶ Dentium sordes ab
 stergit.
 Ca. xlij. in fine
 ¶ Devincere inimicos
 Ca. xlvij. A. C
 ¶ Demonia vincere.
 Ca. xxxvij. A
 ¶ Demones fugat
 Ca. lviij. B
 ¶ Demonibus z incan
 tarionibus resistit
 Ca. lviij. E. Z
 ¶ Dissinteria
 Ca. lxxij. B
 Ca. lxxij. E
 Ca. cvij. in fine.
 ¶ Diuitias auget
 Ca. r. D. F
Emoroi
 das excicandas
 Ca. rv. A
 Ca. xx. E
 ¶ Ebrietatem tollere
 Ca. vij. A. B. E
 Ca. xlij. C. D
 ¶ Epilenticis
 Ca. xij. B
 Ca. xxxij. A
 Ca. xlij. B
 Ca. xlv. D
 Ca. lviij. B
 Ca. lxxvi. A
 Ca. cvij. E
 ¶ Epatis dolore curare
 Ca. xlvij. B

Tabula super tractatu de Lapidibus.

La. lxxv. F
 ¶ Emigranea
 La. lxxvi. A
 ¶ Elephanta.
 La. cxxij. B
 ¶ Empetigo.
 La. cxxij. F. P
 La. cxxix. A.
 ¶ Emoproica.
 La. cxxij. B
Faciem deal
 bandam
 La. lxxij. D
 ¶ Fantasmata pellit.
 La. lxxi. F. z in fine.
 La. lxxij. E
 ¶ Flammam extingui-
 lem extinguentiam.
 La. xij. A
 ¶ Faciendum prudetem
 amabilem gratum facit.
 La. ij. A. D.
 La. cxxij. B
 La. lx. in fine.
 ¶ Februm cura.
 La. xxxvi. A
 La. lxxi. B
 ¶ Febris quartanis.
 La. cxi. A.
 ¶ Febris ethicis.
 La. cxxvi. E.
 ¶ Febris pestilentia
 libus.
 La. xxvi. in fine
 ¶ Febris melanco-
 licis.
 La. cxi. in fine
 ¶ Febris calorem
 mitigare.
 La. lxi. E.
 ¶ Fetorem oris tollit
 La. xvij. B.
 La. xvij. B.
 La. xx. B.
 ¶ Flegma viscosum.
 La. xx. D
 ¶ Fessos z debiles
 reuouere.
 La. lxxiiij. A
 ¶ Furfures capilloz.
 La. lxxix. A
 La. cxxix. B. R
 ¶ Formice cura.
 La. xvi. S

La. cxxiiij. P
 ¶ Fistulam curandam.
 La. xv. B.
 La. xvi. E.
 La. xli. B.
 La. cxxvii. B. E

Gingive

fluxe.
 Caplm pmu. D. F
 La. cxxiiij. F. B
 ¶ Singuarum infla-
 siones.
 La. xvij. B. z in fine
 ¶ Singinis humectis
 seu dentibz molli-
 bus.
 La. xvij. D.
 ¶ Batturis dolore valet
 La. lxxvi. D

Herisipila.

La. xvi. S
 La. lxxij. B
 La. cxxiiij. P.
 ¶ Hominem virgi-
 nem facit. *Virgilem.*
 Cap. vij. E.

¶ Hominem discretum
 et gratum facit.
 La. vi. S

¶ Hominem tutum
 custodit.
 Capitulum. lv. A.

Ictericia.

La. lxxij. in fine
 La. cxxij. J
 ¶ Ingeniu bonu reddit.
 La. lxx. D
 La. cx. A

¶ Intellectam bonam
 reddit.
 La. vij. E.
 ¶ Incogorum et succu
 borum cura.
 La. pmum. A

¶ Inestinoz vlcera
 La. xvi. D.
 La. xli. E

La. cxx. E
 ¶ Inestinoz sorde-
 purgantur.
 La. xvij. A.

¶ Inestinoz ventos
 sitati confert.
 La. xvij. A.

Capitulu. lxxvi. B
 ¶ Incanstum opimum
 ad scribendum.
 La. c. in fine.

¶ Iras mitigare
 La. xliij. A

Lapis qui in

manu dextra contra sole
 tenuerit radios emittit z
 ignem vomit: ita vt vide-
 tes mirentur.
 La. lv. D

Lapis si ab homine ge-
 stetur a muscis vel apibz
 non mordetur.
 La. lxxij. D. F

¶ Lapis quez qui in ore
 gestauerit magis cogita-
 tionem z opinionem in-
 de efficitur: et amabilis
 redditur.
 La. lxxij. E

¶ Lapis quez qui porta-
 tus tutu reddit peregrini-
 tum z gratu hospiti-
 bus.
 Cap. lxx. B.

¶ Lapis qui valet con-
 tra pestiferas regiones
 portatus
 La. lxx. A

¶ Lapis qui portat^o fit
 tutus a fulgure.
 La. lxx. E

¶ Lapis qui eum portat
 non mergatur.
 La. lxxi. B

¶ Lapis positus sub
 lingua confert diuinan-
 do dicere futura.
 La. lxxij. in fine.

¶ Lapis quando suspen-
 ditur ad collu infantis re-
 moter ab eo timores.
 La. lxxi. E

¶ Lapis qui inducit in-
 sensibilitatem ne sentiat
 cruciandus
 La. lxxij. A

¶ Lapis si quis portatus
 no videbit in nocte som-
 nia mala
 La. xvij. A

¶ Lapis qui antracem
 fugat.
 La. xvij. A

Cap. cix. A
 ¶ Lapis qui optim^o est
 contra fraudes
 La. cix. F

¶ Lapis qui fugat mox-
 bum qui dicitur noli me
 tangere
 La. cix. B.

¶ Lapis qui reddit hos-
 minem castu et pudicu.
 La. cix. A

La. cxi. B
 La. c. xxi. B. D.

¶ Lapis qui in collo sus-
 pensus curat emittit: z
 caducos morbos)
 La. cxi. J

¶ Lapis qui portat^o fa-
 cit bonam memori-
 am z auertit
 tempestatem auertit
 La. cxi. in fine

¶ Lapis qui portatus i
 ore facit diuinare futura
 La. cxi. B. F

Lapis qui ascensu per-
 manet calidus p^o ptem
 dies vel amplius.
 La. iij. D

Lapis qui semel accen-
 sus vix aut nunq potest
 rit extingui.
 La. cix. A

¶ Lapis qui facit offen-
 dere multa simulacra
 somniorum
 La. ij. E

¶ Lapidem vesice fragit
 La. i. E
 La. li. E

La. cxi. B. z in fi.
 La. cxxij. in fine.
 La. cxxix. E. Z

¶ Lapidem frangit qui
 est in renibz causatus.
 La. cxi. E

La. cxxij. in fine.
 La. cxxix. A

¶ Lac generandum in
 mamillis.
 La. xxxix. E.

La. lxx. F.
 ¶ Lepza.
 La. xiiij. J

La. xvij. A
 La. cxi. E.

Tabula super tractatu de Lapidibus.

Capitulum. ccciiij. E
 La. cccxviiij. L
 Zienteria et Diarria
 curantur.
 La. lxxviiij. B
 Luxuriam sedare.
 Cap. v. D
 Luxuriam cobibet.
 La. lxxvi. F
 La. cxi. A
 Lunaticis ac demone
 repletis
 La. i. in fine.
 La. cxxiiij. AD.
 Lumbricos et ascarides
 expellendas.
 La. cxi. D

Matricis
 fluxum prohibet.
 La. xvi. in fine.
 La. xxvi. D.
 Quidam.
 La. xiiij. B.
 Quidam cogitationē
 repellendum.
 La. viij. E.
 Quidamillas puellarū et
 testiculorum puerorum
 prohibet augmentari
 La. xlv. A
 Quidam menstrua mulierum
 auxiliatur.
 La. cxiij. A. E.
 La. lxxi. B.
 Quidam menstrua stringunt.
 La. xv. J
 La. lxxviiij. E
 Quidam melancholicas
 egritudines
 La. xiiij. F. B. D.
 Quidam melancholicum hu-
 morem laxat.
 La. lxxi. E.
 Quidam scorpiōnis.
 La. ij. A.
 Quidam vipere.
 La. ij. A.
 La. c. xxiij. D
 Quidam rane conuenit.
 La. cxxiiij. K
 Quidam tyri conuenit.
 La. cxxx. E
 Quidam ophēa.
 La. xiiij. J

Capitulum. c. F.
 La. cxxviiij. F. D.
 Quidam canis rabidi
 La. lxxxiij. F
 La. cxxx. E
 Quidam reptilium
 La. xxviiij. in fine
 Quidam vbera lacte.
 La. xxxiij. B
 La. lxx. A. E.
 La. cvj. B.
 Quidam vbera que volūt
 placere viris.
 La. vi. B. D
 Quidam vbera interficere
 La. xxi. B

Afreticam

passionem
 La. lxxx. A
 Quidam nimis cales
 fiant in nido.
 La. x. K.
 Quidam potentibus reti-
 nere vnam
 La. lxxvi. R. et in fine

Oculorum

dolores.
 La. xv. J. K. et in fine
 La. cxxiiij. B. et in fine
 La. cxxiiij. B. B
 La. xliij. B
 La. xlv. in fine.
 La. xc. A
 La. cxiij. A. B.
 La. cvij. K
 La. cxiij. K.
 La. cxxiiij. J. et in fine.
 Quidam oculorum albuginem
 La. ci. B.
 Quidam oculorum caligis
 nes tollant
 La. c. J
 La. cxxviiij. A.
 Quidam oculorum albedo.
 La. lxxviiij. E
 La. cxxx. in fine
 Quidam oculorum dolorem
 ex humida causa.
 La. lxxviiij. D.
 Quidam oculorum cicatris
 ces limpidat.
 La. cv. A

Capitulum. cccxviiij. A.
 Quidam oculorum carnem
 superfluam aufert
 La. cv. A. E.
 La. cxxiiij. E
 Quidam oculorum sozdes
 purgare.
 La. cix. B
 Quidam oculos humis
 dos sanat.
 La. cxxiiij. D
 Quidam oculorum pustule
 La. xv. E
 Quidam oculorum vlcera
 La. cxxiiij. D. F
 Quidam oculorum obscuritati.
 La. cxxvi. B.
 Quidam oculorum lacrimę
 La. xliij. B. A
 La. lxxi. in fine
 Quidam ophthalmie confert.
 La. cxiij. J
 Quidam opinionones et cogita-
 tiones facit bene iudis
 care. La. lx. E
 Quidam omnes turbas
 contemnit.
 La. lvi. in fine
 Quidam vbera lactis res
 pleantur
 La. lxx. E.
 Quidam vbera ab eis
 scabies fugant.
 La. lxx. E

Paralifis
 La. lxxvi. A.
 Quidam partus facilis.
 La. x. A. B. A. D
 Quidam pannum oculi
 mundificat.
 La. lxxviiij. B.
 Quidam paces conciliat
 La. cix. E
 Quidam palpebrarū duriciei
 La. xvi. B
 La. cxxviiij. B. C
 Quidam palpebrarū grossitudi-
 nem subtiliandam.
 La. xvi. in fine
 Quidam palpebrarū carnē sup-
 fluam corrodendam.
 La. xviij. D.
 Quidam pregnantibus conuenit.
 La. x. D. F

Capitulum. l. E
 Quidam silentiam curat.
 La. cxxiiij. A
 La. cxxv. B. E
 Quidam pediculos interficit
 La. xvij. B
 La. cxxi. A. E.
 La. lxxxiij. A
 Quidam pnenūciare futura.
 La. cxxiiij. A
 Quidam pificus.
 La. cxxvi. D
 La. cv. B. et in fine.
 Quidam pilos et carnes
 abradit
 La. cxxiiij. B. in fine
 Quidam pilos nasci facit in pal-
 pebris.
 La. lxxi. A. B
 Quidam pium et deuotum
 ad deum efficit
 La. cix. E
 Quidam podagram.
 La. xvij. D. F
 La. lxxxiij. A. E.
 La. cxxiiij. K. D.
 La. cxxiiij. D
 La. cxxxi. B
 Quidam pulmonis con-
 strictioni valet
 La. lxxvi. D
 Quidam puritui confert.
 La. lxxxiij. D
 La. cxxiiij. B
 La. cxxiiij. D. B
 La. cxxxi. B
 Quidam puncturam scorpiō-
 nis curat.
 La. c. xxiij. B.
 La. cxxiiij. B

Qui coire nō
 possunt.
 La. vi. D
 Quidam solus loquit.
 La. xvij. in fine
 Quidam biberit argen-
 tum viuum
 La. xxi. F. B
 Quidam salinas sangui-
 neas emittunt
 La. li. D
 Quidam transglaciunt
 acum vel aliud ferrū.
 La. lxxviiij. E

Tabula super tractatu de Lapidibus.

¶ Qui biberunt can-
tarides.

Ca. cxxx. K

Renum do-

lozem curat.

Ca. lxxi. J

¶ Regali conuenit
bonozi.

Ca. xcij. A.

Scabiei con-

uenit. Ca. xvi. B.

Ca. xvij. B.

Ca. xvij. A.

Ca. xx. E

Ca. xxi. B

Ca. xxij. E.

Ca. lxi. E.

Ca. lxxij. D.

Ca. lxxij. D.

Ca. cxxij. E

Ca. xxx. A.

Ca. cxxxix. B

¶ Sanguinem prohibet
a naribus fluentem.

Ca. xij. in fine

Ca. xv. E F H K

Ca. xvi. D D.

Ca. lxxx. F.

Ca. cxi. E.

¶ Sanguis restrictina.

Ca. xij. A

Ca. xlij. A

Ca. lxxxvi. D

Ca. c. vij. in fine

¶ Sanguinis fluxum
prouocat.

Ca. iij. A

Ca. iij. in fine

¶ Sanguinis fluxus
remabstinet.

Ca. xxxix. E.

Ca. xlij. A

¶ Sanguinem con-

stringentia.

Ca. xxx. D F

Ca. liij. C

Ca. lxxij. A B.

Ca. lxxi. D.

¶ Sanguinem coagu-

larum resoluit.

Capitulum. c. A

¶ Sanguini mortuo co-

uenit q̄ est sub oculo

Capitulum. cxxij. D.

¶ Splenis duricie
conuenit.

Ca. viij. E

Ca. c. xxiij. A.

¶ Splenis dolorem

Ca. lxxxvi. K

Ca. cxxxv. C

¶ Serpentes fugat.

Ca. xxi. J.

Ca. lvij. E K

¶ Serpentes vt statim
occidentur

Ca. xxiij. D

¶ Scipsum magnificare

Ca. xxiij. A.

¶ Squinantie valet.

Ca. lxxxvi. J.

Ca. cxxij. E

Ca. c. xxx. A.

¶ Singultui valet.

Ca. lxxxvi. A

¶ Sincopis.

Ca. lxxxvij. A.

Ca. cxi. B

¶ Si de administratio-
ne ueneni aliquis suspec-

tus sit impositus in cibo
illo prohibet ne possit de-

gluciri.

Ca. c. E D. 7 in fine.

¶ Spiritualia p̄fortat.

Ca. cxxvij. A.

Ca. lxxxvij. A

¶ Stomacho malo

Ca. xxxvi. B

Ca. xlij. D

Ca. li. in fine.

Ca. lxxxv. A.

¶ Stomachi sanguine
7 intestinoz

Ca. lxxxix. H.

¶ Sode flegmatice.

Ca. lxxxvi. A

¶ Solis ardorem
non timebit.

Ca. li. B

¶ Scotomie.

Ca. lxxxvi. A

¶ Scorpionis punctu

ram valet

Ca. lxxxvi. B H

¶ Somnia vana repel-

lit. Ca. i. B.

¶ Somnioz interpreta-

tionē plenā facit intelligi

Ca. iij. B.

¶ Somnum inducens.

Ca. lvi. in fine.

¶ Sicim remouendum

Ca. vi. A A D B.

Ca. cxxxix. A

¶ Somnos dulces
prouocare.

Ca. xxxij. in fine

Ca. lxxv. E

¶ Sputum sanguis
nis retinet.

Ca. xlij. E.

Ca. lxxxv. F

Ca. cxix. S

¶ Sudorem puocandū

Ca. cxxij. in fine

¶ Sudorem p̄hibet

Ca. lxxij. B

¶ Surditati 7 obliuioi.

Ca. cxxij. L.

¶ Saulticam pellere et
sapientiam adducere.

Ca. cxxvij. E

Tullis.

Capitulum. xxij. D.

Ca. lxxxvi. E

¶ Turum 7 victoorem
reddere

Ca. xlvij. A

Ca. lxxvi. E.

¶ Turum facit con-

tra dolos.

Ca. liij. C

¶ Torture ozis.

Ca. lxxxvi. A

Ventrem

movent

Ca. lxxvi. A

¶ Ventris fluxū sanat

Ca. li. E.

Ca. lxxij. in fine.

¶ Ventris dolore pungi-

tiuum. Ca. ci. D.

¶ Ventrem stringit.

Ca. lxxxv. D E

¶ Ventrem excitat.

Ca. vi. E.

¶ Venena citrandum.

Ca. cxij. A B.

¶ Venenum fugat.

Capitulum p̄mū. B

Cap. iij. B

Ca. xxij. B

Ca. xlvij. E

Ca. xlvij. A

Ca. liij. E

¶ Vertigo.

Ca. xij. D.

Ca. cxi. A

¶ Vermes venenos-

fos effugare.

Ca. lvij. B

¶ Vermes aurium.

Ca. lxxxix. in fine

¶ Vermes in ventre oc-

cidit. Ca. lxxxv. B.

Ca. ci. E.

¶ Vermes interficiendo

tibus educit

Ca. lxxxix. E

¶ Verrucas aufert.

Ca. lxxi. E.

¶ Vesicam dolentem

Ca. li. D

¶ Vesicarum vlcera

Ca. lxxxvi. P

¶ Visum clarificandum

Ca. lxxvi. D.

¶ Visum confortat.

Ca. xcviij. A

Cap. c. B.

Ca. cxxij. A D

¶ Visus obscuritas

Ca. xvij. D

¶ Viribus cordis puenit.

Ca. ij. in fine

¶ Vincere aduersarios.

Ca. iij. B.

Ca. lxi. A. B

¶ Vincere pericula.

Ca. ij. D

¶ Vinctus 7 suspitria

tollere.

Ca. xxiij. B.

¶ Virginitatem

deprehendit.

Ca. lvij. in fine

¶ Vomitu puocandum

Ca. xij. C D

Ca. lxxi. D.

Ca. cxxx. J

¶ Vocem clarificare.

Ca. xvij. B

Ca. xxx. A

¶ Vulnere difficilia ad

Tabula generalis de Herbis.

Sanandum.
 La. xli. B.
Uulnera cōsolidanda.
 La. lxxv. E.
 La. cxix. A.
Uulnera orificia apit.
 La. cxix. F.
Ulcera sanare.
 La. li. E.
Ulcera oculoꝝ sanat.
 La. lxxij. E.
Ulcerationem virge
 curat. lxxij. F.
Ulceribꝝ renū puenit.
 La. cxx. B.
Ulcera que fiunt in
 naribus ⁊ in auribꝝ.
 La. cxi. B.
Ulcera pulmonis
 curanda. viij. E.
Ulcera pfūda curāda
 La. viij. B.
Ulcera fraudulenta.
 La. viij. B. C.
 La. cxxx. A.
Ut omnibus hominibꝝ
 placebis.
 La. lxxij. E.
Unguētū p facile
 abstergendum.
 La. cxx. A.
Uluam sedat.
 La. cxxv. B.
Uxor tua an sit casta
 vel adultera.
 La. lxxvij. D. y.
Ydropicis.
 La. xvij. B.
 La. lxxvi. B.
 La. lxxvij. P. D.
 La. cxxij. D.
Yliaca.
 La. liij. A.
 La. lxxxi. B.

Tabula generalis De Herbis.

Sarona. Capitulū. i.
Abrrotanum. ij.
Absinthium. iij.
Accacia. iij.
Acetosa. v.
Acorus. vi.
Affodillus. vij.
Agaricus. viij.
Agrimonia. ix.
Agrifolium. x.
Agnus castus. xi.
Alga marina. xij.
Alcanna. xij.
Allium. xij.
Altea. xv.
Alleluia. xvi.
Alkekengi. xvij.
Aloe. xvij.
Aloes lignum. xix.
Ambrā. xx.
Ambrosia. xxi.
Amomum. xxij.
Ameos. xxij.
Amidum. xxij.
Amidala. xxv.
Anacardus. xxvi.
Anetum. xxvij.
Anteflorum. xxvij.
Anisum. xxix.
Antillis. xxx.
Anchos vel Rosmar
 rinus. xxxi.
Ancusa. xxxij.
Apium. xxxij.
Apium siluestre. xxxij.
Apium rusticum. xxxv.
Apium emozroidarum.
 Cap. xxxvi.
Apios. xxxvij.
Aprostilla. xxxvij.
Arthemisia. xxxix.
Aristologia rotunda.
 Cap. xl.
Aristologia longa. xli.
Arbor glandis. xliij.
Arbor vel lignum vite
 paradisi. xliij.
Abies. xliij.
Armoniacum. xlv.

Asa fetida. xlvj.
Asarum. xlvij.
Astragulos vel astra
 galus. xlvij.
Aspergula. xlix.
Atriplex. l.
Auellana inda. li.
Auena. liij.
Auricula maris. liij.
Avedar. liij.
Accetum. lv.
Aqua. lvi.

Barba Jo

nis. lvij.
Barba siluana. lvij.
Balustia. lix.
Balsamus. lx.
Balsamita. lxi.
Basilicon. lxij.
Bianca vsina. lxij.
Beronica. lxij.
Bedaguar siue
Spina alba. lxx.
Bellirici. lxxi.
Bel vel Sel. lxxij.
Bebem. lxxij.
Ben vel Balanus. lxxix.
Blera. lxx.
Bdellium. lxxi.
Berberis. lxxij.
Buzeiden. lxxij.
Bitumen iudaicū siue
Aspaltum. lxxij.
Bronia. lxxv.
Brietica. lxxvi.
Botris. lxxvij.
Bozago. lxxvij.
Bombax. vel Cotum.
 La. lxxix.
Buglossa. lxxx.
Butalmos. lxxx.
Buxum. lxxxij.
Bruscus. lxxxij.
Butirum. lxxxij.

Canomilla

Ca. lxxxv.
Canapis siue Canapū.
 La. lxxxvi.
Capillus veneris.
 La. lxxxvij.
Cardo benedictus.
 La. lxxxvij.
Cardus. lxxxix.

Camedreos. xc.
Camepitheos. xci.
Carui. xcij.
Cardamomum. xcij.
Cartamus. xcij.
Calomus aromaticus
 La. xciv.
Calamus agrestis. xcvi.
Caparis siue **C**aparus.
 La. xcviij.
Campbozaca. xcviij.
Camfice aut sican.
 La. xcix.
Catapucia. c.
Cauis. ci.
Cauda equina. cij.
Cassia fistula. cij.
Cassia lignea. cij.
Castanea. cv.
Celidonia. cvi.
Cedrus. c. ij.
Cerifolium. cvij.
Cepe. cx.
Ceterach. cx.
Cheuri. cx.
Centaurea. cxij.
Cerasum. cxij.
Cretanus. cxij.
Cicuta. cxv.
Cicoza. cxvi.
Cinoglossa. cxvij.
Cironia. cxvij.
Cipresus. cxix.
Ciperus. cxxi.
Cinamomum. cxxij.
Ciminum. cxxij.
Cirullus. cxxij.
Citrum. cxxv.
Cinosbatum. cxxvi.
Crispula. cxxvij.
Crisocolla. cxxvij.
Crisogonium. cxxix.
Colubrina. cxxx.
Coloquintida. cxxxi.
Cōsolida maior. cxxxiij.
Cōsolida minor. cxxxiij.
Cōsolida rubea. cxxxiij.
Condros. cxxxiij.
Condes. cxxxiij.
Coriandrum. cxxxiij.
Cornea siue arbor
 cranea. cxxxiij.
Cordamentum. cxxxiij.
Costus. cxl.

Tabula generalis de Herbis.

Cozula vel Delaperis
 fica. Ca. ccli
Cozula fetida. vel Dcus
 lus bouis. cclij.
Cozula non fetida. vel
Oculus vacce. cclij.
Cocognidiū. Camelea.
 vel **Dezereon. cclij**
Crocus. cclv.
Lucumer. cclvi.
Lucurbita. cclvij.
Culcasia siue Laseo.
 Ca. cclvij.
Cuscuta. cclix
Colosonia. cl.
Cera. cli.
Laro. clij.
Laseus. clij

Dacilus

Capitulum. cliij.
Daucus. clv
Dragantum vel
Dragagantum.
 Cap. clvi.
Diptamum. clvij
Doronicum. clvij.

Epanica.

Ca. clix
Ebanus vel Ebenus.
 Ca. clx.
Elatinus. clxi
Edera arbores. clxij
Edera terrestris.
 Ca. clxij
Elleborus albus
 Ca. clxij
Elleborus niger.
 Ca. clxv.
Eupaorizum. clxvi.
Eufragia. clxvij.
Emolici. clxvij
Endiuia. clxix
Enduna siluestris. clxx.
Eliotropium. clxxi
Epubimum. clxxij
Epimedum. clxxij
Effemereon. clxxij
Ebulus. clxxv.
Eruca. clxxvi
Enula capana. clxxvij.
Enula maior & minor.
 Ca. clxxvij
Euforbiū. clxxix.

Faba.

Capitulum. clxxx
Faba egyptiaca. clxxx.
Faba inuersa. clxxxij
Fagasmon. clxxxij.
Fagus. clxxxij.
Faseolus. clxxxv.
Fraginus. clxxxvi.
Flammula. clxxxvij.
Fragaria. clxxxvij.
Feniculus. clxxxix.
Febrifuga. cxc.
Fenugrecum. cxcj.
Fenum. cxcij
Ferula. cxcij.
Ficus. cxcij.
Ficus lupi. vel
Fomarus. cxcv
Ficus egyptiaca. cxcvi.
Filipendula. siue
Uiscago. cxcvij
Filius ante patrem. vel
Gariofilon. cxcvij.
Fistula pastozis. cccix.
Filiz. siue Filex. cc.
Folium. cci
Fumus terre. ccij.
Fungus. ccij

Gariofilum

Ca. ccij
Gariofilara. ccv.
Galla. ccvi.
Galbanum. ccvij
Galanga. ccvij
Gallitricum. ccix
Gallitricū agreste. ccx.
Gladiolus. ccxi.
Granatum. ccxij.
Granati siluestri. ccxij.
Gramen. ccxij
Granatinoz. ccxv
Granum culcui. ccxvi
Genciana. ccxvij
Genestra. ccxvij.
Girb. ccxix.
Gūmarabicū. ccxx
Gausler. vel
Gausoz. ccxxi
Dermodactilus. ccxxij.
Dermocalles. ccxxij.
Herba palifis. ccxxij.
Herba grassula. ccxxv

Herba fetida. ccxxvi.
Derundina. vel
Darundina.
 Ca. ccxxvij.
Jusquiam⁹
 Ca. ccxxvij
Juniperus. ccxxix.
Juiube. ccxxx
Juncus. ccxxxi
Judaica. ccxxxiij
Jncensaria. ccxxxiij.
Jndicus. ccxxxiij.
Jlopus. ccxxxy
Jlopiū humidū. ccxxxy.

karabe.

Ca. ccxxxyij
Kalendula. ccxxxyij
Kubebe. ccxxxi.

Lactuca.

Capitulum. ccl.
Lacca. cclij
Larix. cclij
Lappaciū maior. cclij.
Lappacium minor.
 Ca. cclij.
Lapago. cclv.
Laurus. cclvi
Laureola. cclvij
Landanum. cclvij
Lanua. cclix
Lanendula. ccl.
Leuisticum. ccli.
Leuisticū siluestre. cclij
Lenticula aque. vel
Lentigo aque. cclij
Lens. cclij
Lilium. cclv
Lilium conuallium
 Ca. cclvi
Lilialis. cclvij.
Liquiricia. cclvij
Ligustici. cclix.
Limon. cclx
Linaria. cclxi
Linum. cclxi.
Lingua aus. cclxiij
Lismachion. cclxiij.
Licum. cclxy.
Lonchitis. cclxy
Lupinus. cclxyij
Lupillus. cclxyij
Lac. cclxiix

Maiorana.

Ca. cclxx.
Dacis. cclxxi.
Dalus. cclxxij
Dalum. cclxxij
Dala maciana.
 Ca. cclxxij.
Danna. cclxxv.
Dandragora vir.
 Ca. cclxxvi
Dandragora femina
 Ca. cclxxvij
Darua. cclxxvij
Darubium. cclxxix
Darubiastrum. vel
Darubiū nigrū. vel
Darubium siluestre
 Cap. cclxxx
Darriifilua. cclxxxi
Deliffa vel Deliffa
 Ca. cclxxxij.
Dellilorum. cclxxxij
Delon. cclxxxij.
Delon indus. cclxxxv.
Delongena. cclxxxvi
Demitbe. cclxxxvij.
Denta. cclxxxvij.
Denta non odorifera.
 vel **Dala mentum.**
 Ca. cclxxxix.
Dentastrum. cccc.
Deu. cccxi
Del. cccxiij
Medica. cccxiij.
Hespila. cccxiij
Hillefolium. cccxv
Hilium solis. cccxvi
Hirabolani. cccxvij.
Hirra. cccxvij.
Hoz. cclxi. cccxiix
Hozaba. cci. ccc
Hozus galline. siue
Anagallus.
 Ca. cccj.
Hirtus. cccij.
Hastix. cccij.
Hasturcium
 Ca. cccij.
Hasturcium aquaticū.
 vel **Senation. vel**
Lardamus agrestis
 Ca. cccv.
Hapellus. cccvi.

Tabula generalis de Herbis.

Arcifens. vel **Bulbus vomiferus.** vel **Lepe marinum.**
Ca. cccvii
Rabach. cccviii
Renifar. cccix
Rigella. cccx
Rymphea. cccxi
Rux vsualis. cccxii
Rux auellana. cccxiii
Rux mulcata. cccxiv
Rux indica. vel **Rux magna.** cccxv
Rux vomica. cccxvi
Rux metel. cccxvii

Oleum.

Ca. cccxviii
Oleander. cccxix
Oliuarum. cccxx
Oleum oliuaz. cccxxi
Olibanum. cccxxii
Opopanax. cccxxiii
Onomia. cccxxiiii
Organum. cccxxv
Orobus. cccxxvi
Olus. cccxxvii

Papauer

Ca. cccxxviii
Paritaria. cccxxix
Palma christi. cccxxx
Pallacium leporis
Ca. cccxxxi
Plantago maior. vel **Arnoglossa.** vel **qnoz neruia.** vel **Lingua arietis.** cccxxxii
Plantago minor.
Ca. cccxxxiii
Platanus arbor.
Ca. cccxxxiiii
Paliurus. cccxxxv
Pastinaca domestica
Ca. cccxxxvi
Panis porcinus
Ca. cccxxxvii
Peonia. cccxxxviii
Pionia. cccxxxix
Petrosilinū. ccccl
Pes corninus. ccccli
Pes colūbinus. cccclii
Pelicius. ccccliii
Peplos seu Peplum.

Cap. ccccliiii
Pentaphilon. cccclv
Pencedanū. cccclvi
Persicus. cccclvii
Persica. siue **Delaperisica.** siue **Microceta.**
Ca. cccclviii
Persicaria. cccclix
Perfoliata. vel **herba vmbilicoz.** cccclx
Pemula veris. ccccli
Pepo. cccclii
Pera pastoris. vel **Bursa pastoris.** ccccliii
Pils. ccccliiii
Piscacea. cccclv
Panicum. siue **Panicum.** cccclvi
Picea. cccclvii
Pira. cccclviii
Piper. cccclix
Pipernigrum. cccclx
Piperelle. cccclxi
Piretrum. cccclxii
Pinus. cccclxiii
Pimpinella. cccclxiv
Piridemon. cccclxv
Pitaria. cccclxvi
Psitium. cccclxvii
Polegium. cccclxviii
Populus arbor. cccclxix
Polipodium. cccclxx
Policaria. cccclxxi
Polygonia. cccclxxii
Polio. cccclxxiii
Politricon. cccclxxiiii
Pozrum. cccclxxv
Proserpinata. cccclxxvi
Pulmonaria. cccclxxvii
Pruna. cccclxxviii
Prunella. cccclxxix
Pur. cccclxxx
Pur liquida. cccclxxxi
Panis. cccclxxxii

Rapa.

Capitulum. cccclxxxiii
Raphanus. cccclxxxiiii
Radix. cccclxxxv
Raphanus agrestis.
Ca. cccclxxxvi
Radicula. cccclxxxvii
Rannus. cccclxxxviii
Reubarbaz. cccclxxxix

Reu ponticum. cccclxx
Resina. cccclxxi
Ribes. cccclxxii
Rizi. cccclxxiii
Robelia. cccclxxiiii
Rododendron. cccclxxv
Robur. cccclxxvi
Rotabea. vel **Rodaba**
Ca. cccclxxvii
Rosa. cccclxxviii
Ratera. vel **Antera.**
Ca. cccclxxix
Rostrum porcinum
Ca. cccc
Ruta. cccclxxxi
Rubus. cccclxxii
Rubea tinctorum.
Ca. cccclxxiii

Salvia.

Cap. cccclxxiiii
Salix. cccclxxv
Sambucus. cccclxxvi
Sambucus. cccclxxvii
Sandix. cccclxxviii
Sambucus. cccclxxix
Salunca. cccclxxx
Saluina. cccclxxxi
Sandalum. cccclxxxii
Satirion. cccclxxxiii
Saturegia. cccclxxxiiii
Saponaria. cccclxxxv
Sapharum. cccclxxxvi
Scabiosa. cccclxxxvii
Scalongia. cccclxxxviii
Scamonea. cccclxxxix
Sarifraga. cccclxxxx
Stafisagria. cccclxxxxi
Sanguis draconis
Ca. cccclxxxxii
Sarcocolla. cccclxxxxiii
Spatula fetida
Ca. cccclxxxxiiii
Sebesten. cccclxxxxv
Semen lumbicorum.
Ca. cccclxxxxvi
Gene. cccclxxxxvii
Senecion. cccclxxxxviii
Serpillum. cccclxxxxix
Serapinum. cccclxxxxx
Sesama. vel **Sesamo.**
Ca. cccclxxxxxi
Seride. cccclxxxxxii
Spelta. cccclxxxxxiii

Simphiti. cccclxxxxiiii
Sinomum. cccclxxxxv
Sinapis. cccclxxxxvi
Siseleos. cccclxxxxvii
Siderica. cccclxxxxviii
Siliqua. cccclxxxxix
Sisamus. cccclxxx
Siligo. cccclxxxi
Sisimbrium. cccclxxxii
Silphio. cccclxxxiii
Siser. cccclxxxiiii
Sicla. cccclxxxv
Siticosos. cccclxxxvi
Sricados cirinum
Ca. cccclxxxvii
Spica celtida.
Ca. cccclxxxviii
Spicanardi. vel **Hardus.** cccclxxxix
Spinachia. cccclxxxx
Spina. cccclxxxxi
Squamanum. cccclxxxii
Strignos. cccclxxxiii
Squilla. cccclxxxiiii
Solatum. cccclxxxv
Sorbes arbor. cccclxxxvi
Soldanella. cccclxxxvii
Scelopedia. cccclxxxviii
Scrophularia. cccclxxxix
Sorzar. cccclxxxx
Subere. vel **Suberie**
Ca. cccclxxxxi
Sumach. cccclxxxii
Sapor. cccclxxxiii

Tanacetum

Ca. cccclxxxiiii
Tapsia. cccclxxxv
Tamariscus domesticus
Ca. cccclxxxvi
Tamariscus agrestis
Ca. cccclxxxvii
Tamarindi. cccclxxxviii
Tapsus barbarus. siue
Tapsus barbatus
Ca. cccclxxxix
Tereniabyri. cccclxxxx
Terebentina. cccclxxxxi
Teda. cccclxxxxii
Tilia. cccclxxxxiii
Titimallus. cccclxxxxiiii
Thimus. cccclxxxxv
Trifolium. cccclxxxxvi
Tribulus. cccclxxxxvii

Tabula generalis de Animalibus

Tribulosa. ccccxxviii.
Triticum. ccccxxix.
Tripolion. ccccxxx.
Tomentilla. vel Cata/
philon. ccccxxxi.
Turbit. ccccxxxii.
Tubera. ccccxxxiii.
Tbus. ccccxxxiiii

Valeriana.

Ca. ccccxxxv
Verbena. ccccxxxvi
Verbascum. ccccxxxvii.
Uecticon. ccccxxxviii.
Uectis. ccccxxxix.
Uermicularis. ccccxc.
Uernix. ccccxcii
Viola. ccccxciii
Virga pastoris.
Ca. ccccxciiii
Vitis. ccccxcviii.
Virem. ccccxcv.
Viscus. ccccxcvi
Viticella. ccccxcvii.
Vibuen. ccccxcviii.
Volubilis. ccccxcix.
Vnapassula. ccccc.
Vna versa. ccccci
Umbilicus veneris. vel
Limbaria. cccccii
Ungula caballina.
Ca. ccccciii.
Urtica maior. ccccciiii.
Urtica minor. cccccv.
Ulpicum. cccccvi
Uln. s. cccccvii
Ulyr sine quilyr. cccccviii
Uinea. cccccix
Uinum. cccccx.

Ylea.

Lapitulum. cccccxi.
yafdana. cccccxii.
yros. cccccxiii.
yris illirica. cccccxiv.
ydea. cccccv.
ypericon. vel Scopas
regia. cccccvi.
ysia. cccccvii.
yringus. cccccviii.
ydropiper. cccccix.
ynguirialis. vel Stel/
laria. cccccx.
ypoguisidos. cccccxi.
ypoglossos. cccccxii

Zparagus.

Ca. cccccxiii
Zeduar. cccccxiv
Zinziber. cccccv.
Zirabum. cccccvi
Zurumb. siue Z/
rumbet. cccccvii.
Zimirmon. cccccviii.
Zua vel miza. cccccix.
Zuccarum. cccccx.

De anima- libus.

Domo. Capi. i.
Agnus. ii.
Aries. iii.
Aper. iiii.
Azinus. v.
Abane. Albes. vi.
Anabulla. Antalpon.
Apralo. Ankacinoz. vii.
Afferaco. Affudio. viii.
Anfibena. Armena. ix.
Aspis. x.
Aranea. xi.

Glacte bisan-

cia. Cap. xii.
Bonnacon. xiii
Bos. xiiii.
Bomber. xv
Borax. Botracha. xvi
Buzo. xvii.
Bybalus. et Bisontes.
Ca. xviii.
Bruchus. xix
Bupreste. xx.
Bubione siue
Bibione. xxi

Capra.

Lapitulum. xxii.
Caprea. xxiii
Lanis. xxiiii
Lattus. z Lathaplepa.
Ca. xxv.
Lccus. xxvi
Camelus. xxvii.
Cameleon. xxviii
Cameopardus. xxix.
Capreolus. xxx.
Castor. xxxi.

Chama. xxiii
Lalopus. xxiiii
Lernus. xxviii.
Leruleus. xxxv
Lecula. z Celidros. z
Lencbus. xxxvi.
Lerastes. xxxvii
Lephas z Lencrocota.
Ca. xxxviii.
Lirogrillus. xxxix.
Licade. xl.
Lirotrochea. xli
Lricetus. xlii
Loluber. xliii
Locodrillus. xliiii
Luniculus. xlv

Damma.

Cap. xli.
Damula. xlii.
Draco. xliiii.
Draconopedes. xlix
Darus. l.
Dypsa. li.
Dromeda. et
Dammula. lii
Duran. liii

Equus

Lapitulum. liii.
Elephas. li.
Enchires. lvi
Enidros. z Enitra. lvii.
Erinacius. z Ermi/
neus. lviii
Edus. lix
Emorrois. Enidros. et
Excedra. lx.
Engula z Aruca. lxi.

Falena et Fi-

ber. liii.
Formica. lxi.
Formice maiores. lxiii.
Furus et Furuno
culus. lxx

Gala z Gene

ra. lxvi.
Gamaeon. lxvii.
Gazelle. lxviii.
Gladosa z Gnatrie. lxx
Grillus z Burgulio. lxx

Hircius.

Lapitulum. lxxi.
Hyena. lxxii
Distric. lxxiii
Dircus. lxxiiii
Dymulus. lxxv.

Jaculus et

Jonalis. lxxvi
Jcinus et Jnachlin
Ca. lxxvii.

Lacertus.

Cap. lxxviii
Lamia z lausanum.
Ca. lxxix.
Leo. lxxx.
Leopardus. lxxxi
Leontoponos. et Len/
crocuta. lxxxii.
Lepus. lxxxiii
Laniathan. lxxxiiii.
Laniscus. lxxxv
Linx. lxxxvi.
Locusta. lxxxvii.
Lupus. lxxxviii
Lutber. lxxxix.
Lumbicus. xc
Luchanon siue Licha/
one. z Lintiscus. xci.

Maricomio-

tion. Cap. xcii
Mustela. xciii.
Mumnerus siue mas/
moner. z maticoza. xciiii
Marcatus. xcvi
Melo. xcvi
Migale. xcvi.
Mulos. xcvi
Mus. xcix.
Musquelibet. et
Muscus. c
Musio. ci
Mulptes. cij

Mepa.

Lapitulum. cij
Meomon. cij

Onager

Cap. cv.
Orastus. cvi
Onocentaurus. et
Orastus. cvii.
Orx. cviii.

Panthera.

Capitulum. cix
 Pappo. cx.
 Parbyon. cxi
 Parandrus et
 Pardus. cxij
 Pilosus. Pirolus.
 Purozius. cxij
 Pegasus. cxij.
 Pegasus. cxv.
 Pigmæi. cxvi
 Poledrus. cxvij
 Pulex. cxvij
 Pediculus. cxix.
 Porcus. cxix
 Pader. Parias.
 Pæster. cxxi.

Rana. Ca. cxij.

Rangifer z Rosurella
 Ca. cxxij
 Rattus z sozer. cxxij
 Regulus. cxxv
 Rinocephalus et
 Rinoceron. cxxvi.
 Rutela. cxxvij
 Rubetum siue
 Rubeta. cxxvij

Salamandra

Cap. cxxix.
 Saura. cxxx.
 Sanguifuga. cxxxi
 Scabrones. cxxxiij.
 Salpiga. Scitalis et
 Seps. cxxxiij.
 Situla Spuans et
 Sirena. cxxxiij.
 Symia. cxxrv.
 Scorpio. cxxrv
 Seta. Simultas. et
 Solifuga. cxxrvij
 Spoliator. Stella co/
 lubri. Ca. cxxrvij

Talpa Ca. cxxxiij

Taurus. cxi.
 Tarandrus. cxli.
 Taxus. cxlij
 Tragelaphus. et
 Tragodita. cxliij
 Terredo. cxliij
 Tynea. cxlv.
 Tyrus. cxlvi

Tygris. cxlvij
 Toxica z Taranta
 Ca. cxlvij.
 Trogodice. cxlix

Vacca

Capitulum. cl.
 Veruer. cli
 Vefontes. cliij.
 Vitulus. cliij.
 Upera. cliij
 Uniconus. Varius.
 Ca. clv.

Vro. clvi.
 Vrius. clvij.
 Uncia. clvij
 Vulpis. clic

Yber.

Capitulum. clx
 ybneumon. et
 ypotam⁹. clxi
 ydra. clxij

Zubro.

Capitulum. clxij.
 Zilio. clxij

De Avibus.

Aquila. Ca. i.
 Achacus. z ambo para/
 disti. z Aurifrigius. ij.
 Achantis. iij
 Accipiter. iij.
 Aeriophilon. v.
 Agochiles. et
 Alauda. vi.
 Alietus. vij
 Alcion. viij.
 Anas. ix.
 Anser. x.
 Ardeola. Ardea. Azalō.
 et Azida. xi.
 Apis. xij

Basiliscus.

Capitulum. xij
 Barliata z Berneka.
 Ca. xij.
 Bistarda z Bonosa
 Ca. xv.
 Bubo. xvi.

Buteus. Butozius. et
 Butaurus. xvij
 Bibones. z Blata.
 Ca. xvij

Cantarides.

Capitulum. xix.
 Carbates. xx
 Caladrius. xxi.
 Capo z Capumulgus
 Ca. xxij
 Carduelus. xxij
 Carabdriion. z Caristi
 Ca. xxij
 Ceruus volans. xxv.
 Cicade. xxvi.
 Ciconia. xxvij
 Cignus. xxvij.
 Cinomulgus. Cispedo.
 z Citrano. xxix
 Cinomia. xxx.
 Dicendula Cimice. et
 Costro. xxxi.
 Columba. xxxij
 Coredulus. et Cornix
 Ca. xxxij.
 Corvus. xxxij.
 Cucurnix. xxxv.
 Coccy. xxxvi
 Crochilos. xxxvij.
 Cozintba. xxxvij
 Cuculus. xxxix.
 Eubeth. xl.
 Eulex. xli

Dyomedas

Cap. xlij.
 Draycha. xlij
Egithus.
 Emeria. z Arcinia.
 Cap. xliij.

Falco.

Capitulum. xlv.
 Fasianus. xlv.
 Fataoz. xlvij.
 Fenix. xlvij.
 Filomena. et Ficedula.
 Ca. xlix
 Fulica. Cap. l.
 Fucus. li.

Gallus.

Capitulum. liij.

Gallina. liij
 Gallinacens. liij
 Graculus. et. Branulus
 Capitulum. lv.
 Grippes. lvi.
 Gricocenderon. lvij.
 Giralco. z Gosturdo
 Ca. lvij.
 Grus. lix.
 Gluta. lx.

Harpia.

Capitulum. lxi.
 Hyrundo. lxij
 Herodios. lxij.

Ibis. Ca. lxiiij

Ibos. lxv.
 Ispida. lxvi
 Ichos z Koky. lxvij
 Kynius. z Karbolos.
 Ca. lxvij.

Lagus. Lu-

cidus. Ca. lxix.
 Lagopus. lxx.
 Linachos. lxxi.
 Luscinia. lxxij.

Magnales.

Cap. lxxij.
 Merula. lxxiiij
 Bergus. lxxv.
 Merillus. z Meropes
 Cap. lxxvi.
 Melancorifus. Dor/
 fer. Ca. lxxvij.
 Demonides. Deauce
 Derustiones. lxxvij.
 Biluus. lxxix.
 Donedula. et
 Duscicapa. lxxx
 Dusca. lxxxi.

Nicedula.

Ca. lxxxij.
 Nilus. lxxxij.
 Noecorax vel Noctua.
 Ca. lxxxij.
 Nepas siue Nepa
 Ca. lxxxv.

Onocrotul⁹

Cap. lxxxvi
 Opimachus. lxxxvij

Tabula generalis de Piscibus.

Oriolus et Origome/
tra. Ca. lxxxviiij.
Oryna et Ostrago
Ca. lxxxix
Oribus. xc
Oua. xci

Oasser.

Cap. xcij
Oauo. xcij
Oalumbus. xcij
Oalatea et Plualis.
Ca. xciv.
Oapiliones. xcvi.
Oellicanus. xcviij
Oerdix. xcviij.
Oica. xcix.
Oicus. c.
Oiralis. ci
Oitacus. cij
Oporphirio. cij.

Regulus.

Ca. cij.

Sclabrones

Ca. cv

Scarabei. cvi.
Scinifes. cvij
Strix. Selentides. z
Strophilos. cvij.
Sturio. cx
Sturio camelo. cx.

Tarda. Tra

gopa. cxi

Turdela. Turdo. cxij
Turtur. cxij.

Vanellus.

Ca. cxiiij.

Vesperillio. cxv.
Vespa. cxvi.
Vlula. cxvij
Vpupa. cxviiij.
Vultur. cxix

Xyon.

Capitulum. cxix.

yboz.

Capitulum. cxxi

Zelentides.

Cap. cxxiij.

De Piscibus

Abremon. Achandes.
Accipender. Albiret. z.
Alpharam. Ca. i.
Anguilla. ij
Allec. iij.
Arane. aries. arini. iij.
Aspidochelon. z
Aurata. v.
Alfozam. vi.
Asturam. viij
Aureumvellus. viij
Arburcium. Amnis
Abaniger. Afferus. z
Australus. ix.
Abideo. x.
Abuna. xi
Barchora. xij.
Borbata. Bota. z
Brenna. xij.
Balena. xiiij
Babilonicus. et
Belue. xv.
Lancer. xvi.
Caabet Lanis
marinus. xvij
Caticus. Capitatus. z
Larpe. a. xvij.
Cetus. xix
Celebi. z **Ceruleo.** xx
Chiton. z **Circos.** xxi.
Conche. xxij.
Loch'ee. xxij
Longer. Cozem. Cozu?
marinus. xxiiij.
Cocodrillus. xxv
Draco marin? xxvi.
Delphin. xxvij
Dentrix z **Pies.** xxvij
Erachoides. Erachis
nus z **Ericus.** xxix.
Elcus z **exposita.** xxx.
Eceola. xxxi.
Equus marinus. Equo
nilus. z **Equus flumis**
Cap. xxxij.
Effimerion z **Escarus.**
Ca. xxxiiij.
Estuis. xxxiiij
Erior. z **Erox.** xxxv.
Ethenay vel Echini.
Ca. xxxvi.
Ezor. xxxvij
Felchus. Foca. et

Salata. Cap. xxxviiij.
Fastaleon. Fastem. et
Fitis. xxxix

Gardus.

Gladus z **Glantus.** xl.
Gobius z **Granus.** xli.
Gamanē z **Gonger.** xliij.

Hamius.

Hyrundo. xliij.

Icinus ma-

kalaoz. kar-

koza. Kyloch. xlv
Karabo. Kylione. xlvj.
Koky. xlvij.

Leo marin?

Ca. xlvij.
Lepus marinus. xlix.
Leuiathan z **Ludo/**
lachra. Caplm. l.

Loligo. li.
Locusta marina. liij.
Lucius. liij.
Lupus marinus. liij.

Megar. Mi

galus z **Milvus.** lv.
Mugilus. lvi
Mus marinus. lvij
Murix. lvij

Murena. lx
Multipes. lx
Mulus z **Mullus.** lxi.
Monachus marinus z
Monoceron. lxij

Narcos nau

tilos z **Nubeo.** lxij.
Nereideli et **Orcha**
Ca. lxiiij

Orbis.

Ca. lxv
Ostrea. lxvi.

Pagrus. pa-

uus. pectine z **Perca**
Ca. lxvij.
Plataniste. z **Perna.**
Ca. lxvij.

Piltris. lxix

Pinna z **Plais.** lxx
Porcus marinus. lxxi
Polippus. lxxij.
Pungitiuus. lxxij.
Purpura. lxxiiij

Rayte z Ka-

ba. Ca. lxxv
Rana marina. lxxvi.
Rumbus. lxxvij
Rubus et **Ryache.**
Ca. lxxvij

Salmo. Sal

pa. Ca. lxxix
Sparus et **Staurus.**
Ca. lxxx.

Sepia. lxxxi
Serra z **Scilla.** lxxxij
Syrena. lxxxij.

Spinachia et **Squatis**
na. lxxxiiij
Solaris z **Solea**
Ca. lxxxv.

Scolopendria. lxxxvi
Spongia. Squamis z
Scinti. lxxxvij
Sroncus siue **Stine?**
Ca. lxxxvij

Sturio. lxxxix
Stella. xc
Sfungia. xci

Teucha. titi-

mallus. Torpedo. xcij
Trebis. Tructa. xcij.
Testum. xciiij
Testudo. xciv

Tigris. Tritte. xcvi
Tbynus. xcviij.
Tozruca. xcviij

Uacca z Vi-

ulus marinus? xcix
Uerit. c
Uergiliales. ci
Uranoscopus. cij

ypotamus.

Ca. cij
Zedrosus. zi
drach. z **zifius.** cijij
Zitron. cv.
Zifius. cvi.

Tabula generalis de Lapidibus.

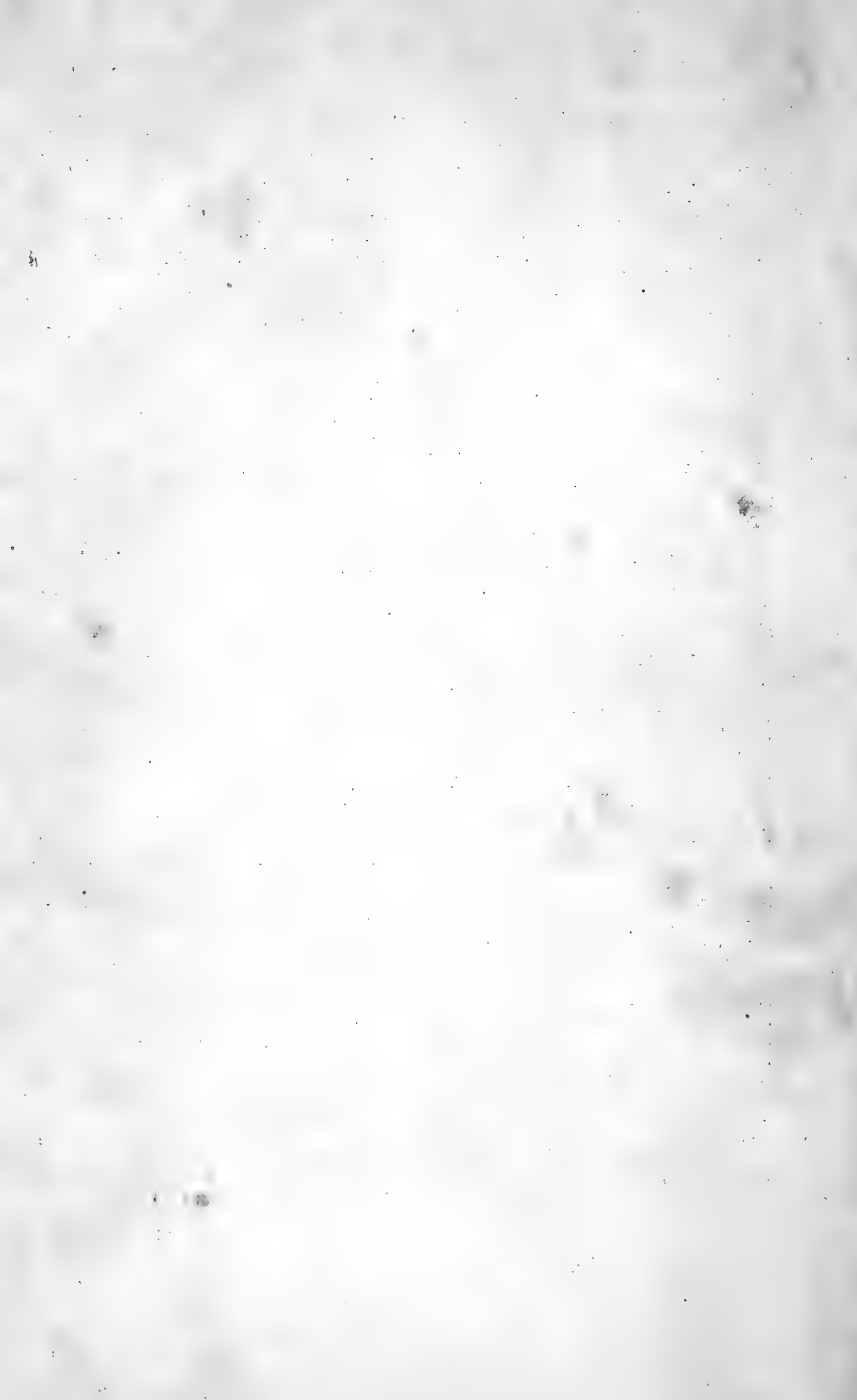
Tabula de Lapidibus.

Adamas. Caplin p̄mū.
 Agates siue agapis. ij.
 Alabandina. ij.
 Alabastrites. Amandi-
 nūs. Absinthus. iij.
 Andromāta. Antra-
 cites. Capitulū. v.
 Allectorius. vi.
 Amethystus. vij.
 Asius. viij.
 Abeston. ix.
 Aquile lapis. r.
 Astrion z Asterites. xi.
 Arena. xij.
 Argilla. xij.
 Armenus. xiiij.
 Antimonium. xv.
 Aramentum. xvi.
 Alumen. xvij.
 Aurum. xvij.
 Aurum calcum. xix.
 Argentum. xx.
 Argentum viuū. xxi.
 Arfenicum. xxij.
Balagus.
 Capitulū. xxij.
 Bezaar. xxij.
 Belliculi marini. xxv.
 Bolus armenus. xxvi.
 Borax. xxvij.
Calliaca. car
 cedonius z Calcofanus
 Capitulū. xxvij.
 Carbunculus. xxix.
 Calx. xxx.
 Caristecum z Humidū
 cus. xxxi.
 Calefarios. et Corantū
 cos. xxxij.
 Celidonium. xxxij.
 Celonites z Limedia.
 Ca. xxxij.
 Cerusa. xxxv.
 Crisolectrus. z Crisof-
 colla. xxxvi.
 Crisoprassus. z Crisof-
 passus. xxxvij.
 Crisolithus. z Crisolāsis
 Ca. xxxvij.

Cristallus. xxxix.
 Cynabar. xl.
 Cinis. xli.
 Corallus. xliij.
 Corneolus. xliij.
 Conchilium. xliij.
 Cos. xlv.
 Cuprum. xlvi.
Draconides
 Capitulū. xlvij.
 Deimonis. Dyadochos
 et Droselitus. xlvij.
 Dyacodos Dyamanti-
 cus. z Dyonisia. xlix.
Eracotalit⁹.
 Ermitio. et Etbites.
 Capulū. l.
 Emathites. li.
 Eracolithus. Exebenos.
 Ca. liij.
 Enidros. Efestis. Egip-
 cilla. liij.
 Elitropia. liij.
 Epistites. lv.
Falcanos.
 Filaterus. Flongites z
 Flognos. Ca. lvi.
 Ferrum. lvij.
Gagates
 Capitulū. lvij.
 Galactites z Saraman-
 rites. Ca. lix.
 Granatus z Saratidē.
 Ca. lx.
 Gagacromeon. Grisoli-
 tus z Galatides. lxi.
 Gelacies z Gloropetra.
 Ca. lxij.
 Gypsum. lxij.
Hyena. ihy⁹
 eratides. Ca. lxiiij.
Jacinctus.
 Capitulū. lxx.
 Jaspis. lxxi.
 Iris. lxxij.
 Iscultos z Jena. lxxij.
kakabrates
 kamam z Kenne. lxxix.
 Karabe. lxx

Lazuli. Ca. lxx.
 Laccus. Zincis. lxxij.
 Litargirum. lxxij.
 Lichinis. lxxij.
 Ligurus z Liparia
 Ca. lxxv.
 Lune. lxxvi.
Magnes
 Capitulū. lxxvij.
 Margarite. lxxvij.
 Magnesia et Marka-
 sita. lxxix.
 Malcha. Gypsum. lxxx.
 Marmoz. lxxx.
 Melochites z Durn.
 Ca. lxxxij.
 Demphites. lxxxij.
 Dedus. lxxxij.
 Dogra. lxxxv.
 Dumia. lxxxvi.
Milus. Ca. lxxxvij.
 Nigroz. lxxxvij.
 Nitrum. lxxxix.
Obthalmius
 Capitulū. xc.
 Onix. xci.
 Ophanus. xcij.
 Opalus. xcij.
 Outes. ostratites. xcij.
 Opbites. Purpurites.
 Porfirites. Parius. xcvi.
Palagus.
 Cap. xcvi.
 Panberus. xcviij.
 Prassus. xcviij.
 Peridonium. xcix.
 Piratides. c.
 Petroleum. ci.
 Peanites. cij.
 Podozos. cij.
 Pbzigies z Pbingetes.
 Ca. ciiij.
 Pumer. cv.
Quadratus
 Quadras. Quirin. cvi.
 Quirinus. Raclai. Rā-
 no. cvij.
Kubeus.
 Capitulū. cvij.

Saphirus.
 Capitulū. cij.
 Sardius z Sarda. cx.
 Sardonis. cx.
 Samius et Sarcosag⁹
 Ca. cxij.
 Smaraldus. als Sma-
 rgdus. cxij.
 Sagda z Sandariso.
 Ca. cxiiij.
 Silenites et Sirtite.
 Ca. cxv.
 Stellaris. cxvi.
 Specularis. cxvij.
 Sistos. cxvij.
 Spongia marina. cxix.
 Sordicies parietis bal-
 nei. cxix.
 Silex. cxxi.
 Sicanus siue Succū
 nus. cxxiij.
 Sulphur. cxxiij.
 Sal. cxxiij.
 Sal armoniac⁹. cxxxv.
 Sal alkali. cxxxvi.
 Sal indus. cxxxvij.
Trachius.
 Capitulū. cxxxvij.
 Tartarus. cxxxix.
 Terra sigillata. cxlxx.
 Tegula. cxlxxi.
 Topazion. cxlxxij.
 Torchois. z Tbegolit⁹
 Ca. cxlxxij.
 Tutbia. cxlxxij.
Uarach i ue
 nit. Ca. cxlxxv.
 Uegentana z Unio.
 Ca. cxlxxvi.
 Uelice z molar⁹. cxlxxvij.
 Viride cris. vel Eris
 erugo. cxlxxvij.
 Vitrum. cxlxxix.
 Vitriolum. cxli.
Yris. Ca. cxli.
Zymemella
 zuri. Ca. cxliij.
 Zizaa. cxliij.
 Zignites. cxliij.
Finis.

KD/20

~~KD/20~~ 2
693

5264.

